
कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक

हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र. M-3083 विषय —

नाव पांडव प्रताप ग्रंथ

लेखक/लिपीकार

पृष्ठ 1002 काळ — पूर्ण/अपूर्ण

॥ ध्रुंदुस्तकं पांडवप्रतापग्रंथप्रारंभः ॥ श्रीकृष्णार्पण ॥

श्रीगणेशायेनमः॥ श्रीसरस्वत्यैनमः॥ श्रीगुरुजलैयेनमः॥ ॐ
धर्मोविवर्धतियुधिष्ठिरकीर्तनेनपापंप्रणश्यतिवृकोदरकीर्तनेन॥
शत्रुर्विनश्यतिधनंजयकीर्तनेनमाद्रीसुतौकथयतांनभवंतिरोगाः॥
ॐनमोजीदिगंबरा॥ ब्रह्मानंदानिर्विकारा॥ कमलोद्भवजनकाउ
तिउदारा॥ जगदोद्धाराजगद्गुरु॥१॥ श्रीमद्भीमातटविहारा॥ पुराण
पुरुषापरात्परा॥ अनादिसिद्धरातपत्रनेत्रा॥ रूक्मीणीवरापांडुरंगा
॥२॥ तुर्चीजालासीसीद्धिवीनायक॥ मंगळकारभीमंगळकारक॥
करीनायकतुवरदायक॥ सर्वविद्यापरिक्षकतु॥३॥ अरुणोदइसं
ध्याराग॥ आरक्तरत्नांचेमेळउनिरंग॥ कींग्रीष्मऋतुबाळार्क
रंग॥ तैसेंअंगसतेजपै॥४॥ सिंदुरेंचर्चीलामद्रागिरी॥ रम्यक
रेहिलत्रीभुवनसुंदरी॥ हेरंबतवध्यानअंतरि॥ ऋषिसुरवरिं

श्री

दिजे ॥ ५ ॥ उगवलेनानिवासरमणि ॥ तैसेमकराकारकुंडलश्रवणी ॥ नक्षत्रपुंजवावीलगुणी ॥ आनंदकंदमंगळमूर्ति ॥ ६ ॥ निजमस्तकीत्वाधिम्मसुगंध ॥ तेथवीद्धजनजालेमीलींद ॥ लिलावीग्रहीसच्चीदानंद ॥ आनंदकंदजगद्गुरु ॥ ७ ॥ नक्षत्रवेष्टीतरोहीनीकांत ॥ तैसेपदकहृदईविराजीत ॥ सौदामिनीऐसेसळकत ॥ श्रुभ्रवासगणपतिचे ॥ ८ ॥ सिद्धीबुद्धिजवळीतीष्ठत ॥ कीकनकाचळमूर्तिमंत ॥ सुरासुरऋषिसमस्त ॥ चरणांबुजसेवीती ॥ ९ ॥ दंतसूर्यवतझळकत ॥ देखताअज्ञानतमपळत ॥ तोवीनायकवरदहस्त ॥ वरदेतभक्तासी ॥ १० ॥ ह्मणेमीआहेपाठीसी ॥ पांडवप्रतापग्रंथरासी ॥ वदेसाहीत्यसद्धांतेसी ॥ नवरसउत्तमजे ॥ ११ ॥ वंदुकमलोद्भवकुमारी ॥ जेवर्षेशब्दसंभारी ॥ जेज्ञानगंगास्वानंदलहरि ॥ ब्रह्मानंदसागरीची ॥ १२ ॥ जैसहावीलसेकवीजीव्हारी ॥ त्रिभुवनलावण्यसुंदरी ॥ साहीत्यकल्हारभ्रमरी ॥ जेसुरासुरीवंदिजे ॥ १३ ॥

जेपदरचनेचीसहस्रवदना ॥ कीनवरसभरलीयमुना ॥ गुप्तराहोनीहालवी
रसना ॥ शब्दवर्षेसरस्वती ॥ १४ ॥ सकळवीद्यैचेमूळपीठ ॥ जेच्यातुर्यसौ
भाग्यवरीष्ठ ॥ प्रमेनेरत्नखानीसुभट ॥ स्वामीनीकवीकुशलांची ॥ १५ ॥
विधीवीष्णुउमापति ॥ हेतुझेउपासकसरस्वती ॥ व्यासवाल्मीकादिऋ
षिपंक्ति ॥ तुजस्तवीतीसुर्वदा ॥ १६ ॥ नीगमकामधेनुचेकासेस ॥ अर्थी
दुग्धभरलेवीशेष ॥ तेहेभारतनवरसभरित ॥ पंचमवेद बोलती ॥ १७
सादुनीकाढीलेनवनीत ॥ कवीबाळकामाताएत ॥ तेभारती वदीलेतत्व
ता ॥ ग्रंथारंभीप्रीतीणे ॥ १८ ॥ तेवाग्वादीब्रह्मपुत्री ॥ तेरसनानाचवी
निजसुत्री ॥ जेशब्दमंत्राचीधात्री ॥ ठानेजीकाग्नीस्थीरहोत ॥ १९
मीसर्वांचेजीकाग्रीवसे ॥ शुभाशुभफळबोलवीतसे ॥ शब्दस्त्येचेरा
उवीलसे ॥ मिचबर्षेसरस्वती ॥ २० ॥ श्रीधरस्तलएत्रीभुवनजननी ॥ ब्रह्मा
नंदप्रदायिनि ॥ भारतरचनायेथोनी ॥ सुरसवदविमाउलिये ॥ २१

देशीकराजब्रह्मानंद ॥ सोक्चरणारवींदमीळींद ॥ लीळावीग्रहीस्वानंदकंद ॥
तेथेमीळींदहोइणमी ॥ २२ ॥ उत्तरउथानगोदावरी ॥ अनुभवरूक्माद्रक्षी
णपरी ॥ मध्येभीमरथीसुंदरी ॥ ब्रह्मानंदवाहातसे ॥ २३ ॥ भागीरथी
कीभीमरथी ॥ ज्याचीसुवर्निवीरव्यातमीरवती ॥ बाळागिपुंडलिकवरद
प्रीती ॥ अक्षयवस्तीकरीतेथ ॥ २४ ॥ जेकाद्रक्षीणद्वारावती ॥ पंढरीची
त्रीभुवनकीर्ती ॥ तेथेवीराजेपांडुरंगमूर्ती ॥ भीमरथीतीरीसदा ॥ २५
तोपांडुरंगक्षेत्रीनीश्चीती ॥ ब्रह्मानंदयेतीसमाधीस्त ॥ वेदांतज्ञानीजे
नीश्चीत ॥ महीमात्याचानवर्णवे ॥ २६ ॥ वहुकुळदैवतनीश्चयेसी ॥
तोमहाराजवहुसत्ययेसी ॥ मनिमल्लुमर्दनकैलासवासी ॥ स्वानंद
रासीजगदात्मा ॥ २७ ॥ जोवैराग्यतुरंगीबैसला ॥ जोबोधखंडाहाती
घेतला ॥ अर्धांगीवीळसज्ञानकळा ॥ म्हाळसादेवीचीत्वशक्ती ॥ २८
तडींदबरेपरीतेजाळ ॥ कीउगवलेमार्तंडमंडळ ॥ मनिमळकपठीसीळ ॥

दळासहीतमर्दिले ॥ २९ ॥ शांतकुंभप्रभेसमान ॥ उभवे भावहरि प्र
चूर्ण ॥ मथारभीमनीमल्लमर्दुन ॥ प्रेमेभावेंवंसिले ॥ ३० ॥ जेकरविरवि
लसीनी ॥ आदीमायाजगज्जननी ॥ तीच्याअनुग्रहेबोधतरणी ॥ हृ
दयाकाशीउगवीला ॥ ३१ ॥ जेलावण्यामृताचीसरीता ॥ मनोरथपु
रवीकल्पलता ॥ शंकरशंकरविश्वासवीता ॥ जीच्येकरीतीआराधना ॥ ३२
जेकोल्हासुरसंहारिके ॥ नीजज्ञानामृतदायके ॥ श्रीधरताणे
कौतुके ॥ उसंगाघेइआपुलीया ॥ ३३ ॥ पाजोनीयाप्रेमपान्हा ॥ बो
लविपांडवप्रतापरचना ॥ तेआदीमायाविष्णुललना ॥ ब्रह्मानंदे
वंदिली ॥ ३४ ॥ वंदुलोदक्षीणकेसर ॥ ज्वालाचळवीलासीनीप्रता
पभर ॥ करीतदैत्यांच्यासंहार ॥ दक्षीणदिसेपातला ॥ ३५ ॥ जो
भक्तासीसौम्यसीतळ ॥ दैत्यासीभासेपरमकाळ ॥ ऋषिसुरनरस
कळ ॥ पदकमळवंदीतीसदा ॥ ३६ ॥ अन्नछत्रकथाभारति ॥ नव

रसेअन्नस्वादेती ॥ श्रवणभोजनासंतपक्ती ॥ परमप्रीतीबैसले ३८
मुळभारतकरीताव्यास ॥ तेथेम्याग्रंथकेलाहासोस ॥ लेखकजालागणेश ॥ कासयासोसघेइजे ॥ ३८ व्यासवाल्मीककवीश्रेष्ठ ॥ कवीगुरु
गौतमवशीष्ठ ॥ पूर्वीचेकवीसंतवरीष्ठ ॥ महीमाअद्भुततयाची ॥ ३९
कळयुगीजालेजेसंत ॥ वर्तमानऐका समस्त ॥ पुढेहोनारजेनीश्चीत
दीर्घदंडवतसमस्ताते ॥ ४० ॥ श्रोतेबोलतीकुशळ ॥ सोडोनीआतापाल्हाळ ॥ बोलाभारतकथारसाळ ॥ आदिपर्वापासोनी ॥ ४१ ॥ आधीच भारतग्रंथथोर ॥ तोतुबोलसीसवीस्तर ॥ तरिग्रंथहोइलसमु
द्र ॥ श्रोतेचतुरवीदति ॥ ४२ बोलसीध्वनीगुह्यार्थ ॥ तरिअबलानकळेयथार्थ ॥ तरिथोडक्यातरसअद्भुत ॥ कथासमस्तआवरि ॥ ४३ ब्रह्मानंदपुत्रश्रीधर ॥ सकळसंताचाकींकर ॥ साष्टांगघालोनीनमस्कार ॥ ह्मणेसावधपरिसाआता ॥ ४४ ॥ उग्रश्रवालोमह

र्णी ॥ शौनकादिक अपार मुनी ॥ सूतासी पुसे नैमीषारन्यी ॥ भारत नीरो
पीआलोते ॥ ४५ ॥ जो वैकुंठनाथ नारायण ॥ तोची अवतरला कृष्णद्वैपा
यण ॥ तेणे शब्दब्रह्मरस भरून ॥ भारत रसाळ काढीले ॥ ४६ ॥ साठी ल
क्ष महाभारत ॥ देवलोकी अर्ध धरीधले यथार्थ ॥ पंचदश लक्ष गोड बहुत ॥
पीतृलोकी ठेवीले ॥ ४७ ॥ पावनेचवदा लक्ष सुरस ॥ गंधर्वलोकी ठेवीले
वीख्यात ॥ सवालक्ष मनुष्यात ॥ मृत्युलोकी ठेवीले ॥ ४८ ॥ मनुष्याचे अ
ल्पमय प्राण ॥ अल्पायुसि बहुलक्षीण ॥ कृपालु सत्यवतीनंदन ॥ गणीत
सुरस काढीली ॥ ४९ ॥ तो जन्मेजय करीता प्रश्न ॥ व्यासशिष्य वैशंपाय
ण ॥ तेणे सांगता पूर्ण ॥ मग प्रगटले जगतीवरी ॥ ५० ॥ हरिवंश समवे
त ॥ अवघे सवालक्ष भारत ॥ बहुद्रस्वाकथा अद्भुत ॥ स्वर्गी सांगतनी
र्जरा ॥ ५१ ॥ असीत ऋषि विख्यात ॥ तो पीतृलोकी कथा वर्णीत ॥ यक्ष
राक्षस विद्याधर समस्त ॥ शुक त्या श्रवण करीती ॥ ५२ ॥ मनुष्यलोकी स

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

वेज्ञ ॥ जन्मेजयासीसांगेवैशंपायण ॥ सामाजीआख्यानपावण ॥ गाली
सनत्सुजातादिकी ॥ ५३ ॥ स्वयेबोलीलासस्वतीसूत ॥ भारतीत्राहत्तकु
टगणीत ॥ आठसहस्रआठत्रात ॥ सेंख्यानेमस्तम्याकेली ॥ ५४ ॥ सा
तमीमानीतीयथार्थ ॥ शुकजाणीतोतथीचाअर्थ ॥ संजयन्चतुरबहु
त ॥ जानतोकींवानेनतो ॥ ५५ ॥ अर्थमनासीआनीत ॥ हेरंबचपळलेखी
हीत ॥ म्हणोनीकुटअद्भुत ॥ व्यासेघातीलेठाइंठाइं ॥ ५६ ॥ असोक
थात्रैकाविचीत्र ॥ कुरुक्षेत्रीदीर्घसत्र ॥ जन्मेजयआचरतापवित्र ॥ सी
डीनपावेसर्वथा ॥ ५७ ॥ श्रुतसेनउग्रसेनभीमसेन ॥ हेजन्मेजयाचे
बंधुतीघेजन ॥ सकळपारपसत्ताआधीन ॥ रायेकेलेछत्राते ॥ ५८ ॥
तीहीदेवसुनीच्यासुत ॥ सारमयपुरीहोताक्रीडत ॥ अन्यायनसताकीं
चीत ॥ दंडप्रहारेताडीला ॥ ५९ ॥ तोरुदणकरोनीमातेसीसांगे ॥ येरीरा
जसभेपातलीरागे ॥ म्हणेअनरीतीवेत्रासंगे ॥ दंडीलेनीतीधर्मज्ञा ॥ ६०

राज्ञारीचारीबंधुस ॥ तोअंन्यायलिगठलाअंगास ॥ बोलावयावाग्विस । शद्वसहसाफुटेना ॥ ६१ ॥ सुनिबोलेन्नापकवन ॥ सिद्धिनपावेतुझायज्ञ ॥ राजा होउनिउद्विग्न ॥ मगयेमस्तिवालीला ॥ ६२ ॥ सूर्लग्न्यव्याच्यासुत ॥ सोमश्रवाज्ञानीबहुत ॥ त्याच्याहातेन्रूपनाथ ॥ आरंभीतसत्राते ॥ ६३ ॥ धौम्यऋषिपरमपावन ॥ त्याचेशीष्येतीघेजन ॥ वेदंआनीउपमन्य ॥ आज्ञाकरिगुरूत्याते ॥ ६४ ॥ पांचाळखंडाजाउणी । केदरखआनीबांधोनी ॥ ऐसेऐकोनीयाअरूणी ॥ पाणीनेतवाप्याते ॥ ६५ ॥ वाठेतफुटळाकेदार ॥ नमिळेमतीकापात्रानअनुमात्र ॥ आडवेघालोनीआपुलेन्नरीर ॥ बहुतदीवसनीजला ॥ ६६ ॥ कायजाले त्रीष्यवत्सासी ॥ ह्मणोनी धौम्यआलाह्यापासी ॥ सद्गदीतहोउणीमानसी ॥ हृदइधरिलासप्रेमे ॥ ६७ ॥ ह्मणेतुधन्यगुरूदास ॥ ऐश्वर्यसर्वेपावेनिर्दिश ॥ मग्नाज्ञानीहोन्रोष ॥ हेवाफोततुझीयाठाइ ॥ ६८ ॥

क

आतादुसराशिष्यउपमन्य ॥ लोकीताजालागोरक्षण ॥ धर्मारण्यात
नेउण ॥ गोरक्षाकरीबहु ॥ ६९ ॥ जालीयादिवसबहुत ॥ धौम्यउपमन्या
सीपुसत ॥ बाळकात्वारिरक्षणार्थी ॥ कायउपायकरीतोसी ॥ ७० ॥ ये
रूह्मणेभीक्षान्नजेवीत ॥ गुरूह्मणेतेनिसीद्रव्यथार्थी ॥ सद्गुरूसीअर्ध
घावेसस ॥ तरिचिअन्नपावनत्ते ॥ ७१ ॥ गुरुआज्ञाकरुणीप्रमान ॥
मगअर्धभीक्ष्यादेतआणुन ॥ पक्षमाससेहोतापूर्ण ॥ गुरूपुढतिआ
ज्ञापी ॥ ७२ ॥ ह्मणेवत्साअकंचकपणे ॥ मीं द्याअवघीच्याआह्मा
सीदेणे ॥ उपमन्यअवस्यकह्मणे ॥ आज्ञाप्रमानतुमची ॥ ७३ ॥
मगदुसरेणेभीक्षाकुरीत ॥ गुरूणेतेहीवर्जीलीसमस्त ॥ जनासीपी
डीसीबहुत ॥ द्विवारभीक्षानमागेतु ॥ ७४ ॥ अवस्यह्मणोनीतोकुमर ॥
वनिधेनुच्याविनीराहार ॥ बहुपिडीताकेस्वान्तर ॥ सेवीगोक्षीरद्रोण
भरि ॥ ७५ ॥ गुरुह्मणेउच्चीष्टकेले ॥ यज्ञासीनाहीकदाघेतीले ॥

मगतेहीन्हीशिष्यासीवर्जीलेंक्षुद्रातीरस्कारून्नमानी ॥ ७६ ॥ मगवत्सक्षुध
पीतावीन्होष ॥ मुखींचागळेखालेंफेस ॥ तोपावणकरीताकायेस ॥ दीसी
चेढेपुढती ॥ ७७ ॥ मगगुरूतयासीपुसत ॥ येरूवर्तलेंतेचीसांगत ॥
अन्यायें ह्मणेपातकबहुत ॥ पाननकरीसहसाही ॥ ७८ ॥ अवस्यह्म
णेउपमन्य ॥ मगअर्कीच्यारुचीकक्काढेण ॥ भ्रात्राणकरीप्राणभरूण ॥
गेलेनयणतयाचे ॥ ७९ ॥ धेनुआनीतांमहालागुण ॥ कुपातपडीलाउप
मन्य ॥ गुरुपरमश्रेहेंकरूण ॥ बाळकाळागीबाहातसे ॥ ८० ॥ गुरुप
रमसद्गुरूहोउणी ॥ वत्साउपमन्यायेवनिरुणी ॥ बाहातहीउंघोरवनी ॥
मजभेटेंश्रेहाळा ॥ ८१ ॥ तवतोकुपातुनीतातडी ॥ सद्गुरूनामेहाकाफो
डी ॥ स्वामीमजयेथोनीकाढी ॥ अतीअवघडीपडीयेलो ॥ ८२ ॥ तयेगुरू
आलातेअवसरी ॥ ह्मणेवत्सातुभयनधरि ॥ अस्वीनीदेवांचेस्तवण
करी ॥ ह्मपातुजवरीकरीतीते ॥ ८३ ॥ स्तवनासरिसेहे घे ये ती ॥

अपुपज्ञानोनीहीधळाहाती ॥ येरूलेणेनभक्षीकुळांती ॥ सद्गुरुभक्तीनेदेता
८४ ॥ देखोनीयेकनीष्ठगुरुदास ॥ अस्वीनीदेवपावलेहर्षे ॥ दिव्यदृष्टीदेउ
नियास ॥ कुपाबाहीरकाढीला ॥ ८५ ॥ प्रसन्नहोउणीतेक्षणी ॥ वरदेती
आनंदेकरुणी ॥ वेदशास्त्रसंपन्नहोउणी ॥ अनुभवज्ञानीनीपुणतोहा
ये ॥ ८६ ॥ रीद्धिसीद्धितुझेघरी ॥ वोळंगतीअहोरात्री ॥ तुझेदर्शणेहे
धरत्री ॥ उद्धरतीलजीवबहू ॥ ८७ ॥ सेवटीस्वइछाहोइलमरण ॥ पाव
सीलहरीपदनीर्वाण ॥ असेबोलोनीदोघेजन ॥ अंतरध्यानपावले ॥ ८८
याउपरीतोउपमन्य ॥ धरिजाउणीसद्गुरुचरण ॥ त्याणेहीतैसाचीवरदे
उण ॥ आश्रमाआपुल्याधाडीला ॥ ८९ ॥ यावरीतोत्तीयशिष्यवेदसंस ॥
तेणेगुरुसेवाकेलीबहूत ॥ जैसाभजनीउल्हासत ॥ दिवसोदिवसआग
ळा ॥ ९० ॥ गुरुसीप्रीयतैसाराहत ॥ नसांगताजीवीचेरोहोदेसांगत ॥
केलेलोकीनमीरवत ॥ झीजवीतनीसूत्रशरीरा ॥ ९१ ॥ जरिआलीया

हि मरण ॥ परिसंसांडीमर्यादावचनू ॥ अर्पीलितनमनधन ॥ वरकडलेथेका
यसे ॥ ०२ ॥ अग्रापासोनीमुळापर्यंत ॥ इक्षुदंडगोडबहुत ॥ तैसाभजनी उ
ल्हासत ॥ दिवसोदिवसआगळा ॥ ०३ ॥ गुरूआनीइश्वरभीन्न ॥ ऐसाकु
बीनागेळीयाप्राण ॥ गुरूसेवापरमअनुष्ठान ॥ मंत्रपूर्णगुरूनाम ॥ ०४
सेवाकरणीधौम्यऋषि ॥ असततोझालामानसी ॥ आवडीगुणीयाल्तवा
सी ॥ वरदेततयासीगुरू ॥ ०५ ॥ सर्वज्ञआनीअगर्वता ॥ रूपवतीआनीप
तीव्रता ॥ सभाग्यआनीउदारता ॥ हेतोदुर्लभत्रिभुवनी ॥ ०६ ॥ सभाग्य
पुत्रआनीपीतृभक्त ॥ शास्त्रज्ञआनीवैराग्ययुक्त ॥ ब्रह्मज्ञानीनीरापेक्षी
त ॥ हेतोदुर्लभत्रीभुवनी ॥ ०७ ॥ गुरुपंडीतआनीउदास ॥ शिष्यप्रज्ञावं
तभावीकविशेष ॥ दाराआनीतेवीपरेस ॥ हेत्रीदुर्लभत्रीभुवनी ॥ ०८ ॥
असोसंतोषोनीगुरूनाथ ॥ वेदशिष्यासीआज्ञादेत ॥ तुवांगेवत्साआ
श्रमाप्रतिरित ॥ जाउणीनांदयथाविधी ॥ ०९ ॥ संततीसंपतिदिव्यज्ञान ॥

हेमासहोतुजलारुण ॥ यावरीतोआज्ञाघेउण ॥ नीजाश्रमापातला ॥ १०० ॥
येणेकरुणीतीघेत्रीशष्य ॥ पाळीपुत्राऊनिर्वीशेष ॥ गुरुग्रहींकेलेकुच ॥ ह्म
णोनीसवानसांगेकवुण ॥ १ ॥ सातउत्तंकशीष्यजान ॥ गुरुणेगृहीठेउणी
रक्षण ॥ जनमेजयाचेसत्रीजाउण ॥ ऋषीराजालावेस्वततो ॥ २ ॥
घरीभार्यारुपवतीतरुणी ॥ कामान्वेआहाळीलीमनी ॥ प्रार्थीती
जालीअनकाललागुणी ॥ ह्मणेतुमजभतीभोगीआता ॥ ३ ॥ तुगुरुतुल्यरु
रुगहणी ॥ वचनमाझेयेकुमानी ॥ येरेश्रैकतांचीकानी ॥ बोटेघा
लोनीबुजवीत ॥ ४ ॥ हरिस्मरणकरोनीदेख ॥ ह्मणेतुमातामीबाळ
क ॥ मनीमाउणीपरमदुःख ॥ परतागेलाउठोनी ॥ ५ ॥ भुजंगबीळी
नघालवेहात ॥ उडीनटाकवेअग्नीत ॥ तैसेपरसतिभावीत ॥ तरितो
नारायणनरजके ॥ ६ ॥ रुपवतीसभाग्यतरुणी ॥ येकांतप्रार्थीस्त्रियेय
येउणी ॥ ज्यासीवीकारनपवेमनी ॥ तरितोनारायणनरजके ॥ ७ ॥

येकांतवनियेकलाफीरत ॥ हे म आनीरजतदेखत ॥ पायढकलोनी
पुढेजात ॥ तोनारायणनरनवे ॥ ८ ॥ निदकीनिदीतीरात्रदीन ॥ संतापेना
कदासन्चेमन ॥ हरिरूपीदेखेसकळजन ॥ तोनारायणनरनवे ॥ ९ ॥
मनोजयवासनाक्षय ॥ सर्वज्ञदयाळसहासत्य ॥ रावंरंकसमान पाहे ॥
तोनारायणनरनवे ॥ १० वेदआश्रमाआलापरतोण ॥ ज्ञानदृष्टीकळे
लेवर्तमान ॥ ह्मणे हाइश्वरकेवळपूर्ण ॥ इंद्रियजीतनीश्चये ॥ ११ ॥ गु
रूकृपाआनीशास्त्रदृष्टी ॥ ब्रह्मवेत्तासत्कर्म राहाटी ॥ तरिसकळ ति
र्थेनेती ॥ येतीत्यासीजानीजे ॥ १२ ॥ वेदउत्तकेधरिलाहृदे ॥ ह्मणेसर्व
सुखपावसीग्रही ॥ आपुलेस्वस्थळाप्रतिजाइ ॥ तवतोकायबोलीला ॥
१३ ॥ ह्मणेकाहिगुरूदक्षणा ॥ मजसांगावीजीसर्वज्ञा ॥ स्त्रीयेसीपुसे
तोऋषिराणा ॥ मागकाहिइछीत ॥ १४ ॥ ह्मणेपुष्पभुपाळाचीगृहणी ॥
दिव्यकुंडलेतीन्चे कर्णी ॥ तेआनोनीदेइचवचेदीनी ॥ मासिकर्णिल्यावया
॥ १५ ॥

जातावाटेयेकपुरुषदेखीला ॥ तेणेगोमयदीधलेसेवेळा ॥ ह्मणेहेसेवी
खेवाळा ॥ येरुआकाळचीभक्षीले ॥ १५ ॥ तेकुंडलेरवीसमद्युती ॥ इ
च्छीलेवेळेअमृतश्रवती ॥ येरुचालीलात्वरितगती ॥ तोमार्गीवृषभदे
खीला ॥ १६ ॥ मुत्रलावीलेवदनि ॥ तयासीवंदणकरुणी ॥ गुरुपास
कार्यत्रीभकरणी ॥ कोणाचीहीचालेना ॥ १८ ॥ पुढेचालीलावेगकर
ण ॥ उलंघीलेघोरवीपीण ॥ पाहुनिपुष्यराजसदण ॥ सवकोठेकाही
दीसेना ॥ १९ ॥ निकेतनीनदिसेगृहणीपूर्ण ॥ ह्मणेस्त्रीअसेलव
न ॥ मगबाहीरआलापरतोण ॥ पादप्रक्षालनकरीवेगे ॥ २० ॥ मग
शुद्धहोउणीपुढती ॥ प्रवेशलानीकेतनाप्रति ॥ तवदेखीलीजेसीपा
वती ॥ सर्वलक्षणीमंडीत ॥ २१ ॥ तीच्येकरुणीबहुतस्तवण ॥ सांगीती
लेसमस्तवर्तमान ॥ ह्मणेगुरुगृहनिनेपूर्ण ॥ कुंडलेतुझेमागीती
ले ॥ २२ ॥ नृपाळआज्ञाकरुण ॥ द्विजतोत्राबीलाकुंडलेदेउण ॥ ह्मणेकुं

डलेअमोलीकपूर्ण ॥ ते तस्करे मागीतीली ॥ २३ ॥ परिस्पारी घलेना होत ॥
ते तुज जाली प्राप्त ॥ तरि मार्गीसां भाळावे बहुत ॥ तस्करांवी नाते काळी ॥
२४ ॥ पुष्पराज ह्मणे लुब्धन्य ॥ आजी पितृपीत्रयज्ञ सुपाहुण ॥ उत्त क
आसेकरण ॥ राहीला स्तु होता तेदिवसी ॥ २५ ॥ तव केला सुत्कोउण ॥
वाढिले होते दिव्यअन्न ॥ परिक्षण भरिला गळापूर्ण ॥ राये त्रापद्दी थ
ला ॥ २६ ॥ ह्मणे पर्युसित अन्न ॥ श्राद्धि देसीन कळोन ॥ ताकाळ
जावोल नयपा ॥ अंधहोइमंदधा ॥ २७ ॥ गृहस्त ह्मणे मी नेळपणे ॥
सहसा कापद्वपक्का होनेने ॥ नकिंचारि ततलुं वाफलत घ्वे ॥ अनर्थ केला मुजव
रि ॥ २८ ॥ आता केला पडला गळोण ॥ ऋषि ह्मणे नजेवी पूर्ण ॥ पर्युसी
तपणे सहज जाण ॥ राये केला पुणी त्रापीली ॥ २९ ॥ राजावी च्यारुणी पाह
त ॥ तव केला प्रवीला अन्नात ॥ अवोवदण रवाले बीलोकीत ॥ प्रति उ
तरने खवेकाही ॥ ३० ॥ मगसंतोन्त्रावीला ब्राह्मण ॥ केले ताकाळ त्राप

विमोस्वन॥ येरुत्तणेगुरुभक्तासीपूर्णे॥ शापबंधनबाधीना॥ ३१॥ मग
मागोनीघेतलेनिःशंक॥ पुढतिकरुणीभुपाक॥ पीडपितयज्ञकरुणीदेख॥
मग तोउत्तकबोळखीला॥ ३२॥ तोगुरुभक्तावरिनीर्दळा॥ परनारीमानी
जैसेवीत्र॥ दुसऱ्याचेगुणपात्र॥ दृष्टीनपडतिजयाच्या॥ ३३॥ आज्ञाघे
उणीउत्तकरुषि॥ जाताजालापवणवेगेसी॥ चींतावाढे मानसी॥ मागे
पुढेपाहातसे॥ ३४॥ तोयेकछपनीकपाठीसीधावत॥ तवउत्तक
जालात्राकांत॥ वाघ्विती रीठेवीत॥ दीव्यकुंडलेतेधवा॥ ३५॥
उदकप्राशीताउत्तके॥ तोकुंडलेनेलीतक्षके॥ येरुपाठीसीधावेत
वके॥ तवतोभूमीतप्रवेशला॥ ३६॥ काष्ठदंडेखानीताकष्टत॥ व
रोनिवीलोकीवीबुधनाथ॥ होउणीयाहळपाभरित॥ वज्रप्रेरीतता
काळपे॥ ३७॥ धरेसीछीद्रपाडोनीसवेग॥ करुणीदावीलामोकळा
मार्ग॥ उत्तकप्रवेशलामनिराग॥ नसावरेन्चीतयाते॥ ३८॥ नागरवु

वीनेदेखेअद्भुत ॥ पद्मीनीराणीराणीवीराजीत ॥ ब्राह्मणतक्षकासीधुंडी
त ॥ निर्भयनिःशंकयेकला ॥ ३९ ॥ तवदेखीलामाधातावीघाता ॥ कष्टमस्वत
याकाता ॥ द्वादशाधाराचक्रपाहाता ॥ वरिष्ठांदपुत्रसकुमार ॥ ४० ॥ तवदेखी
लामहापुरुषा ॥ तवस्त्रविवेगीइंद्रीसबस ॥ तेणेस्तवीलाअमरेशा ॥ खेतत्र
स्वपुढेदेखीला ॥ ४१ ॥ पुरुषह्मणेउत्तका ॥ यापुरुषाचेकानफुंकीका ॥ येरेते
सेचकेलेदेखा ॥ तवअपूर्ववर्तले ॥ ४२ ॥ तक्षकभयाभीततेवेळी ॥ कुंडले
उत्तकाप्रतिदीधली ॥ ह्मणेमजअकस्मातसापडली ॥ तुझेह्मणोनीनेने
मी ॥ ४२ ॥ अस्याचेमुखीकर्णनयनी ॥ ज्वाळाभडभडीतेतचीक्षणी ॥ धु
म्रभरलापाताळभुवनी ॥ चरफडीतीपाहेदृष्टी ॥ ४३ ॥ पुरुषह्मणेउत्तका
लागुण ॥ पळवेगेअस्वावरिबैसोन ॥ येरेतोपुरुषवंदोन ॥ वळंघेलुरंगी
वेगेते ॥ ४४ ॥ चतुर्थदीवसीतोद्विजन्मा ॥ पावलावेगेवेदआश्रमा ॥ कुंडले
देउनियारामा ॥ सद्गुरुचीतोषवीला ॥ ४५ ॥ वेदह्मणेधरिलाउत्तक ॥

ह्मणे मार्गी काय देखीले कौतुक ॥ येरू ह्मणे मार्गी [illegible] तुके लुकरक्षक ॥ ना
नापरिसा भाळीले तुवा ॥ ४७ ॥ परि तेने ढकले ते कोण ॥ सांगा वेळजी कृपा करूण ॥
येरू ह्मणे वृषभारूढ पुरुष जाण ॥ ऐरावतावरी इंद्र तो ॥ ४८ ॥ गोमय तुज
नक्षवी लेवीत्रोष ॥ तोची ज्ञानसुधारस ॥ सरिसर्प भुवनी नोदेत्रा ॥ विष
रहीत आलासी ॥ ४९ ॥ छपनि कुतो कळीस सस ॥ तुज वेसनी पाडुपाह
त ॥ परि पुण्यसीळ गुरुभक्त ॥ तुज स्पर्शोन करवे ॥ ५० ॥ धाता विधाता
देखीले तत्वीक्षणी ॥ कुंभस्वेत होरेफ्रोनी ॥ तो दिन रात्री पीयुष होनी ॥
देखीले नयनि तुवा की ॥ ५१ ॥ द्वादशाधारा देखीले चक्र ॥ तो द्वादश
मास युक्त संवत्सर ॥ ते देखीले षट्चक्र ॥ षडृतु तेची पै ॥ ५२
पाताळी पुरुष तो मेघ जान ॥ अस्वतो वोळखे दिमुध्ये ॥ तेणे तुझी सा
ह्यता करूण ॥ येथवरी आनीले ॥ ५३ ॥ मग उत्तक धरूणी हृदई ॥ ह्मणे
आश्रमा प्रतिजाइ ॥ तु सर्वदा होइ विजइ ॥ बहूत सुख [illegible] का ॥ ५४

आश्रमा आला उत्तंक । परिक्षिती भोगवी दुःख । ते आढउणी दुःख देख ॥
तळमळीत वीप्र तो ॥ ५५ ॥ मग जाउनी कुरुक्षेत्रा । भेटला जन्मेजय नरेंद्रा ॥
ह्मणे सर्पसत्र करोनी पवीत्रा । पीतृ सूड घेइका ॥ ५६ ॥ आजी परिक्षीती तीन्चा
प्राण । घेतला तक्षके नलगता क्षण । असे ऐकोनी वर्तमान । सर्पसत्र
मांडिले ॥ ५७ ॥ यावरी च्यवन भार्गवाचा पुत्र । प्रमती तीनामे परम पवित्र । रु
रु नामे ऋषिश्वर । त्याचे पोटी जन्मला ॥ ५८ ॥ त्याची प्रीया प्रमविना नामे
पद्मीनी । रूपवती चातुर्य खाणी । ते आश्रमी असता कामीनी । सर्प दं
श जाहाला ॥ ५९ ॥ तिचे आळंगुणी कुनुप । रुरु करी दीर्घ वीलाप ॥
तिचे आठउणी गुणस्वरूप । वदण पीटी आक्रोशे ॥ ६० ॥ ह्मणे मित्र पु
त्रा तपावंता । उठवी येकडी लावण्य सरिता । म्या जोडीले असे सुकृ
फला । पाल ठेउनी देइण ॥ ६१ ॥ आयाची तरु दुर्बळ ब्राह्मण । पीडील
बहु तरुण करुण । याचे केले असे लमोचन । तरि प्राण परलोइच्या ॥ ६२ ॥

साधुसंतदेवब्राह्मण ॥ मातापीतागुरुज्ञाण ॥ याचे केले असेल पूजन ॥
तरि प्राण परता इच्छा ॥ ६३ ॥ दीनपरदेसी रोगी क्षुधेकवळ ॥ त्याचा केला असे
ल सांभाळ ॥ मीथ्या मी बोलता ज्ञाप बळ ॥ जरि उठोनीया गेला असे ॥
६४ ॥ अनाथ प्रेतास अग्नीसंस्कार ॥ तरुण दरिद्री याचे लग्न साचार ॥
साहीय केले असेल निर्धार ॥ तरि प्राण परता इच्छा ॥ ६५ ॥ रुरु स्त्रीये
चे प्रेत घेउणी ॥ रुदण करी घोर वणी ॥ तव देवदुत गगनी ॥ वीमानि
बैसोनी येकती ॥ ६६ ॥ तेहि वीमान गतीरखुंटोण ॥ पाहात जाले येक क्षण ॥
करुणा शब्द आयकोण ॥ हृदय याचे कवळले ॥ ६७ ॥ परोपकार परम पुन्य ॥
स्वता सामर्थ्ये करुण ॥ मीत्र आपुला मीत्रनंदण ॥ प्रार्थुन प्राण आनीला
६८ ॥ सावध जाली तेप भीती ॥ रुरु चा हर्ष न मायेग गणी ॥ देवदुत त्याचे च
रण धरुणी ॥ स्तवण करी म्हण म्हणा ॥ ६९ ॥ बहुत ग्रंथ कासया प्रश्न ॥
सारासार वीचार पूर्ण ॥ अर्धश्लोकात सांगेन ॥ नीगमागम गुह्य जे ॥ ७० ॥

परोपकार हेंचि सुपुण्य अमुप ॥ परपीडा हेंचि महापाप ॥ आपुल्या यलें पुण्यरू
प ॥ कुंडा हरलि पराचें ॥ ७१ ॥ आपुल्या समान वीश्व पाहात ॥ येश त्याम ते
अतीसंकळीत ॥ परकुंडा नेमाकुळचीत ॥ परोपकारि पुरुख तो ॥ ७२
संकटी पडीलांची प्राणी ॥ पाठीसी घाली कृपा करोणी ॥ केळे सुफळ नवे खा
नी ॥ परोपकारि पुरुख तोची ॥ ७३ ॥ धीग धीग त्याचे ज्ञान ॥ धीग वी
द्याधीग अनुष्ठान ॥ परोपकार न करत्या वीन ॥ संपति वी धवा नी धे ते
७४ ॥ परोपकारावीन नर ॥ पशुवत संसारि सांचार ॥ तोलें इच्छा जो अग्रगा
र ॥ प्रेतास व्यर्थ जेवी केले ॥ ७५ ॥ तोयानारू शीडता ॥ जैसे द्रुणाथी
चालिले प्रेता ॥ पुष्पावाधवा जवीता ॥ तेवी तो व्यर्थ संसारि ॥ ७६ ॥ रुरु
ह्मणे धन्य धन्य ॥ देवदूत तुह्मी पावन ॥ तुमचीया चरणा वरूण ॥ देह सां
डु हा माझा ॥ ७७ ॥ असो देवदूत गेले तेथुणी ॥ आश्रमा आला प्रीया घेउनी ॥
परिसपोत्याचा अपराध आठउणी ॥ तळमळीत तो रात्रदिवसी तो ॥ ७८

रूरूणेसांडोनीअनुष्टान ॥ हस्तीलोहदंडसबळघेउण ॥ सर्पमारीतात्रोधु
न ॥ वारूळेबीळेसर्वेही ॥ ७९ ॥ करीतासर्पसंहार ॥ देखीलाडुंडुभीनामत्रअ
जगर ॥ बरीघालीतादंडप्रहर ॥ तवतोकायबोलीला ॥ ८० ॥ मिपूर्वीहोतोंवी
प्र ॥ खगनामामुणेश्वर ॥ म्याक्रोणीवस्त्राचावीखार ॥ साधुसंतभी
डकाविले ॥ ८१ ॥ हासलेसकळवीत्राउज्जन ॥ त्याभीतत्राळेब्राह्म
न ॥ पळालेजपध्यानसोडुण ॥ त्रापुनीयासर्पकेले ॥ ८२ ॥ कोपी
तपीसाधुराव ॥ बळीष्ठप्रतिष्ठीतमहानुभाव ॥ यासीवीणादकरी
तात्रपाव ॥ कदाकाळीचुकेना ॥ ८३ ॥ तरीरूरूभवकारी ॥ सर्व
घातुमजनमारी ॥ जन्मेजयाचीयेसत्री ॥ सहास्रसर्पहोतील ॥ ८४
रूरूच्याद्धर्णेसाचार ॥ उद्धरलातोत्रअजगर ॥ दीव्यदेहपाउणीस
वर ॥ स्वर्गाप्रतिपावला ॥ ८५ ॥ मातत्रापकरूणीदेख ॥ यागीजळ
तिदंदशुक ॥ सत्ताप्रतिह्मणतिरूषिसकळीक ॥ कथासांगेसुरस ॥ ८६

दक्षाच्याकन्यातव्रता ॥ कस्यपस्त्रीयाकद्रवैनता ॥ लावन्यरवानीपतिव्रता ॥ परीमछ्छरेषीसी ॥ ८७ ॥ सेवेनेतोत्रावीलाम्रतार ॥ देतकस्यपपतिव्यवर ॥ कद्रुसम्हणेतुजपुत्र ॥ सहस्त्रयेकहोतीलपै ॥ ८८ ॥ परमबलाढ्यप्रतेपेजन ॥ पुत्रतुजहोतीलधारण ॥ दोघीसेउणीरतीहण ॥ कस्यपपगेलाश्रुष्ठाना ॥ ८९ ॥ यथाकालीकद्रुव्यलाली ॥ सहस्त्रआंडेप्रसवतीजाली ॥ दिव्यतेजोमयआगली ॥ वैनताप्रसवलीहोनीअंडे ॥ ९० ॥ होतापांचशेतसंवत्सर ॥ सहस्त्रआंडउलिलेसत्वर ॥ जन्मलेघोरखीरवार ॥ भयंकरफुस्कारीती ॥ ९१ ॥ शेषवासुकीतक्षकअही ॥ कर्कोटकऐरावतध्वनंजयपाही ॥ मनीवेलापात्रादिसर्वही ॥ कोलीयेकवलफडके ॥ ९२ ॥ कद्रुदेरवोनीपुत्रवती ॥ वैनतातलमलीपरमचीत्ती ॥ दीवसनभरताहस्ती ॥ अंडयेकफोडीला ॥ ९३ ॥ त्याचरणाकडेअर्धेशरीर ॥ नीपजलेनाहीसाचार ॥ रुधीरमांसमयतांम्र ॥ लवधबीतनधरवची ॥ ९४ ॥

तो महाराज अरुण ॥ मातेसी बोलीला शापवचन ॥ दीवस न होता पूर्ण ॥
अंड फोडीले त्वरेने ॥ ९४ ॥ जीन्या द्वेषे अंड फोडीले पाही ॥ तीच्या सवतीचा दासी हो
ई ॥ सहस्त्र अयणे कष्टाही ॥ तुज सुटका न होयेची ॥ ९५ ॥ वचन ऐकोनीनी थो
री ॥ दुसरे अंड जतन करी ॥ सहस्त्र वर्षाउपरी ॥ आपे आप फुटले ॥ ९६ ॥ सात ज
न्मे ल स्वरूपणे ॥ सोडवील दासीपणापासुन ॥ करील त्रैलोक्य पावन ॥ विश्नु व
हण होईल तो ॥ ९७ ॥ ऐसा जन्मला तो अरुण ॥ आरक्त पूर्ण देदीप्यमान ॥
सूर्येरथी सारथी होउण ॥ अर्धा पीछ अचळ बैसला ॥ ९८ ॥ मग दुसरे अंड
नी गुप्त स्थळी ॥ वैनतेय वीनता जाहाली ॥ यावरी कद्रु येके काळी ॥ का पक्ष
धरुणी बोलत ॥ २०० ॥ उच्चैश्रवा देखोनी नयनी ॥ पाहुं गेल्या दोघी जणी ॥
मग सूर्यातळी येउणी ॥ अवलोकीता जाहाल्या ॥ १ ॥ शुभ्र स्वेत ते जाळ ॥
उदधी मंथोनी नवनीत गोळ ॥ शशांक बंधु तो निर्मळ ॥ वेग अबळ ल यांच्या ॥
२ ॥ नीर्मुन सकळ जन्मा ॥ साची या वेगाची सीमा ॥ मनपवनासी सीमा ॥

ळोण

आकळेनाचीकराही ॥ ३ ॥ त्रौनीकह्मणेस्रुताअवधारी ॥ उचैश्रवाकेसाजन्मलाकें
सासागरी ॥ स्रुतह्मणेअवधारी ॥ चरित्रसांगेनकोंचीत ॥ ४ ॥ इंद्रासअवज्ञेच्यादोष ॥
वरिदुर्वासाच्याशापविशेष ॥ तेनेस्वर्गसंपतिनिःशेष ॥ समुद्रांतपडीयेली ॥ ५ ॥
सर्वत्रीदरिद्रमहीमीं ॥ पद्मोद्भवासीगेलेशरण ॥ मगब्रह्मासमवेतमीळोन ॥ वैकुं
ठासीपातले ॥ ६ ॥ बहुतकरीतास्तवन ॥ तोवाळापद्माक्षीरमण ॥ ह्मणेदैत्यासी
साक्षकरुण ॥ समुद्रमंथनकरावेंतुह्मी ॥ ७ ॥ अन्योन्यकीच्याप्रसंगेसी ॥ घ्याकुठेका
मसांगावेंदैत्यासी ॥ त्यावरीतेगर्वरासी ॥ अवलंबीतीतेोषकार्या ॥ ८ ॥ तेथेमी
तुमचीपाठी ॥ सर्वस्वेरक्षीणजगजेठी ॥ ऐसीऐकतांचीगोष्टी ॥ त्रीदशेश्वर
चालीले ॥ ९ ॥ आत्मकार्येसाधावयापूर्ण ॥ बळीच्यागृहासीआलासहस्त्र
नयण ॥ वीरोचनसुतेसन्मानुन ॥ देउनीआसनबैसवीला ॥ १० ॥ इंद्रह्मणे
क्षीराब्धीमंथुन ॥ रत्नेकाहाडवीसंपूर्ण ॥ तुमच्याआमुच्यासमान ॥ मागक
रसान्वेह ॥ ११ ॥ त्र्यावस्यह्मणेप्रल्हादपौत्र ॥ देवदानवजालेयेकत्र ॥ वीधीह्मणे

रक्षिआवक मंद्राचळपाहिजे ॥ १२ ॥ सहस्त्रयोजनभुमीमाझारी ॥ येकादशसह
स्त्रयोजनेवरी ॥ बहुप्रयत्नकेलेसुरासुरी ॥ परिकोणासहिउपडेना ॥ १३ ॥ मगत्रेषा
हातीसुरारी ॥ पर्वतउपडीलात्तेअवसरी ॥ तडाडीलीतेनेधरत्री ॥ गजबजीलेत्री
भुवन ॥ १४ ॥ शेषउन्चलोनीमेंद्राचळी ॥ ठेवीलाक्षीराब्धीजवळी ॥ बीरडेले
कातेकाळी ॥ वासुकीन्चीकेलीहो ॥ १५ ॥ कमलावराचेसंकेत ॥ इंद्रह्मणेदान
वांत ॥ तुह्मीधरिलेपुछाते ॥ मुखप्रतापधरिलोआह्मी ॥ १६ ॥ दैसबोलतीस
त्राणे ॥ अधमांगधरावेबळहिणे ॥ शचीवरअवश्यह्मणे ॥ सुरवीधरणे
तुह्मीआता ॥ १७ ॥ असोदैत्यमुखधरियेले ॥ देवेपुछाआकळीले ॥
बीत्राबाधेवेगळेकेले ॥ नमाळनिळेतयासी ॥ १८ ॥ समुद्रातघालीतामंद्रागीरि ॥
बुडत्याजीलातीधोरी ॥ मगतोवैकुंठविहारी ॥ कमठतळीजाहलाकोंडे ॥ १९ ॥
गर्जनाकरीतीसुरासुर ॥ घुमुलागलाक्षीरसागर ॥ मंथनमांडीलेअनीवार ॥

लउलडीन्हारीर वासुकीन्चे ॥ २० ॥ हेलावलेस म्रपालाळ ॥ कुमदुमीत वींन्ची गोळ ॥ जळचर वनचर सकळ ॥ गतःप्राण होताति ॥ २१ ॥ देवदेस श्रमलेअपार ॥ ध्यांगीलेठ लाघर्मपुर ॥ तोमांडीला मच्छयघोर ॥ बीन्हाकुर्यस्मग ठले ॥ २२ ॥ वासुकीन्च्या मुखामधुन ॥ काळकुटउमटलेदारुण ॥ दैत्यान्चे समुहसंपुर्णा ॥ दग्धकीतन्यालीछे ॥ २३ ॥ विषाग्नीपेठलादारुण ॥ आहाकुळागलेत्रीभुवन ॥ देवदैत्स्रीवस्तवन ॥ करीतेजालेतेधवा ॥ २४ ॥ कृपेने धावला कैलासनायक ॥ वीन्हपासीलेसकळीक ॥ तेनेसर्वांगपोळलेनिःशेक ॥ कंठीन्चेदरवधरीयेले ॥ २५ ॥ वीन्हान्मळजालासीतळ ॥ घुसळन मांडीलेसबळ ॥ चतुर्दशरत्नेताकाळ ॥ नीघतेजालेतेधवा ॥ २६ ॥ कमला कौस्तुभ सारंगशंख ॥ देउनीपूजीला वैकुंठनायक ॥ वज्री त्यासी कामधेनु देख ॥ उच्चैश्रवाभास्करा ते ॥ २७ ॥ चंद्रस्वइछे विचरे गगनी ॥

सुरादीधलीदैसालागोनी। ऐरावतपार्यातकरंभामनी। सहस्त्राक्षाशिघले २८। विषपूर्वींच्यनीपाळे। तेहिन्चूलुर्द्न्ना्तगणीले। अमृतकुंभेंघउतेवेळे॥ धन्वंतरिलीघाला। २९। अमृतघटदेखलान्वीदळी। धाविन्नल्यादेंसान्च्या. कोठी। सकळीघाळानीयामीठी। सुधारसघटनेला। ३०। ह्मणतिदेवी टकीलेपूर्ण॥ अवघेरत्नेनेलेहीरूण। आलासुधाघटगेलीयाप्राण॥ सर्वैयानेदेउदेवासी। ३१। देवसुध्यासीउठावळे। परीअमृतदान्नवाकडेगे ले। इंद्रेवस्तरूछ्वपीठीले। ह्मणेनासीलेकार्यसर्वे। ३२। धावधावश्री करधरा। वैकुंठवासीयाकरूणाकरा। कैवारीयामुरहरा। पावसहुरायेवे ळे। ३३। मगतोकैवल्यदानि। अंगठलामोहनिरूपधरोणी। जीचीयारू पावरूणी। ब्रह्मांडचीवोवाळीजे। ३४। आदीमायप्रणवरूपीणी। तेही लागइच्छेचरणी। अनंतशक्तीन्चीस्वामीनी। वेदपुराणींवधजे। ३५

ब्रह्माविस्नुरुद्रीवर्तीन्ही ॥ गर्भीपाळीबाळेकुरुणी ॥ दंतशक्कलातीले ह्मणी ॥ म
हामणीपात्रानहोती ॥ ३६ ॥ कोट्पान कोटीमीनकेत न ॥ सांडनेकुसावेसुरखाव
रुण ॥ आंगीम्यासुवाससंपूर्ण ॥ जेहोनीवरीजायपै ॥ ३७ ॥ सहजबो लताक्षी
ती ॥ वाठेरत्नरासीवीरवुरति ॥ पस्मुष्पजेथेउमटति ॥ कमळेउगवतिदिव्य ले
घे ॥ ३८ ॥ यासुवासास वेधोनीवसंत ॥ मोवतागडबजालोळत ॥ हेकैवल्यव
नकलताफुल ॥ वैकुंठीहुनीउतरली ॥ ३९ ॥ नयनकटाक्षबाण ॥ सोडी
असुराकडे पाहुण ॥ दैसवोवाळुपाहातिप्राण ॥ वदणावरोनीतीयेच्या ॥ ४० ॥
देवदैसे युध्यमांडीले ॥ पाहावयाभोवतेसर्व मीळाले ॥ सर्वान्चे मणीमोहपा
डीले ॥ नयणकटाक्षबाणेची ॥ ४१ ॥ बळीह्मणेइजवरोण ॥ कमळासांड
वीवोवाळुन ॥ जरिहेमजवरीलसंपूर्ण ॥ रत्नलाभपावलो ॥ ४२ ॥ याब्रह्मां
डमंडळातदेख ॥ ऐसेस्वरूपनाहीध्यानीक ॥ लवतेताकाळहास्यमुख ॥

करूणी बोले बळीसी ॥ ४३ ॥ कोण कार्य काय स्वार्थ ॥ कळल आरंभी ळायेथ ॥ बळीणे अवधारवतांत ॥ साहाम्र तिसांगीतीला ॥ ४४ ॥ ठकुनि नेले अवघे रत्ने ॥ आता मांडति अमृता कारणे ॥ असुराचा विकार लुवानीवडने ॥ वचनाधीन तु स्वामी ॥ ४५ ॥ मोहनि ह्मणे तेन कसर्व ॥ महा ठकमी जाणे देख ॥ जरी माझे वचनी धराल भाव ॥ तरि अमृत वाटीन मी ॥ ४६ ॥ बळी ह्मणे न्याय करी ॥ असुराचा बहु अभीमान धरी ॥ वदे नी मोहनी सीस त्वरी ॥ अमृत कुंभ दी घला ॥ ४७ ॥ चीत्रशाळा नीर्मील्या तेथ ॥ सर्वा हाति स्नान करवित ॥ दैसाच्या पक्तीस भस्ता ॥ उचस्थानी बैसवील्या ॥ ४८ ॥ देवास खाले बैसवीले ॥ सावरि मोहनि काय बोले ॥ प्रथम कोणासी वाढु वहीले ॥ नीरोप मज सांगावा ॥ ४९ ॥ तों दैस बोलतिनीत ॥ आधी देवास घालि अमृत ॥ पाठी आह्मीस मस्त ॥ मात्रा न करू साचहे ॥ ५० ॥ सींव्हीकासूत राहू खळ ॥ दैसा माजी परम कुटीळ ॥ ह्मणे दैस अनु

ळलेसकळ॥ मोहणीरूपवीसुहोये॥५१॥ ऐसेबोलतामात॥ मनातगुप्तराहात॥
देवाचाहेतधरूणीधुर्त॥ सुरपंक्तीसीबैसला॥५२॥ चंद्रार्कांमध्येजाऊण॥ राहूबै
सलाकपटेंकरूण॥ तवयथानुक्रमेंकरूण॥ अमृतवाढीमोहणीते॥५३॥ राहू
चीयाकरात॥ मोहणीघालीतसेअमृत॥ येरूमागेंपुढेंपाहात॥ ह्मणेहेंकरि
तघ्यावेंआता॥५४॥ श्रेष्ठेनघेतलेंअसताअमृत॥ येरूमागेंपुढेंबाहोत॥ रा
हूप्रान्सीताजालाअमृत॥ तोंचंद्रार्कैंलक्षोनीत्वरीत॥ मोहनिसीखुणदावी
ली॥५५॥ दैसजाणोनीमोहणीदेख॥ काढीलेंचक्रणीचेतांठक॥ राहुचेंसीर
येकायेक॥ गगणपंथेंउडविलें॥५६॥ सीरगर्जेणाकरीतीराळी॥ ह्मणेदैसव
कलेंसकळी॥ मोहणीरूपेंवनमाळी॥ अमृतनेदीदैसाते॥५७॥ येकचीजालाहा
हाकार॥ अमृतकुंभघेउणीसत्वर॥ पळताजालापुरंदर॥ हातोहातीतेधवा
५८॥ तेकांमोहणीजालीगुप्त॥ संग्राममांडीलाअद्भुत॥ देवह्मणतिजैतजैत॥

साघसमर्थश्रीवल्लभ ॥ ५९ ॥ सकेवीनरनारायणरूपधरूण ॥ पुन्हाप्रगटलाभग
वान ॥ दैसत्रअपारसंहारूण ॥ वीजइखजाहाले ॥ ६० ॥ केलेंअमृताचेहरण ॥ तै
दुःखहरइआवडण ॥ पुन्हांदैसकरीतीभांडन ॥ ह्मणतीवाचोनकायआता ॥
६१ ॥ आकाळप्रळयेदखोनीतेवेळा ॥ वीधीनेनारदपाठविला ॥ तोदेवासी
ह्मणेआगळा ॥ अभीमानसांडाहाव्यर्थ ॥ ६२ ॥ सर्ववस्तुनेल्याठकुन ॥ पुन्हा
यासीकीलाभांडन ॥ मगनारदवचनेकरूण ॥ देवसर्वमाघारले ॥ ६३ ॥ मग
बळीसह्मणेनारदमुनी ॥ तुजकाळसाक्षनाहीयेक्षणी ॥ आतावीश्व
जीतयज्ञकरूणी ॥ इंद्रपदघेइजे ॥ ६४ ॥ यथार्थह्मणोनीदैस ॥ स्वस्थवा
पावलेसमस्त ॥ म्हणीराहुकेतुशोबत ॥ चंद्रसूर्यासीआझुनी ॥ ६५ ॥ मग
शतमखकरूणीबळी ॥ वामनरूपेवनमाळी ॥ प्रगटोनीघालीपाताळी ॥
अचळराज्यदीधले ॥ ६६ ॥ सूतसांगताहेकथन ॥ तोघलेसौनकादिमुनिजन ॥

सुधारसासुणीगोडगहण ॥ गोडकथाअैकीली ॥ ६७ ॥ ब्रम्हानंदेजोजोनीकर ॥
नत्क्रपंडीतबोधावीजोभ्रीधर ॥ पुढेकथासुरसफार ॥ असादरेपरिसीजे ॥
॥ ६८ ॥ सुरसपांडवप्रतापग्रंथ ॥ आदिपर्वव्यासभारत ॥ यातीलसारांशय
थार्थी ॥ प्रथमोध्यायेगोडहा ॥ २६९ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शुभंभवतु ॥
॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ संपलेअगाधसींधुमंथन ॥ ऐकारींकावलोकनेकरूण ॥ कद्रुवैनतापेउण ॥ वारूवी लोकीरविचा ॥ १ ॥ पाहोनीआत्मानीजसदनी ॥ कद्रु ह्मणे वैनतेलागुणी ॥ अंधीअश्वाकवणवर्णी ॥ येरूह्मणेशुद्धधवळा ॥ २ ॥ चंद्रकीर्णन्याचोतीला ॥ कीशुद्धरजताचाघडला ॥ कीजान्हवीजळीन्हानीला ॥ दुग्धवर्णतेजस्वी ॥ ३ ॥ कद्रुह्मणेससजान ॥ परिपुछअसेह्मसवर्ण ॥ अरूणजननीबोलेवचन ॥ तुझेनयणतरळकावो ॥ ४ ॥ कद्रुह्मणेपुछस्वेत ॥ जरिमजदावीसीयथार्थ ॥ तरिसहस्त्रअयणपर्यंत ॥ दासीतुझी होइनमी ॥ ५ ॥ जरिन्नामवर्णपुछपाही ॥ तरितुदासी माझीहोइ ॥ उदइकजाउनी लवलाही ॥ पुछपाहावयावारूचे ॥ ६ ॥ रात्रीपुत्रांपाचारूणी ॥ रूदनकद्रुकरीतेचक्षनी ॥ ह्मणेअससर्पकेकरूणी ॥ वैनतेनेमजमारवीले ॥ ७ ॥ तरितुह्मीसर्वहीजाउन ॥ वारूच्यापुछासीदृढकरूण ॥ पुछकरावेन्नामवर्ण ॥ मगदासीआमु

चीवैनूता ॥ ५ ॥ बाळेह्मणतील तक्षणी ॥ आम्हासभस्मकरूनीतेच्यक्षुनी ॥
समर्थासीदेवराबा धोनी ॥ मगआह्मीकोठेराहावे ॥ ८ ॥ कद्रुकोपलिअनीवा
र ॥ शापत्रास्त्रे ताडीलेवीरवार ॥ ह्मणे तुह्मांतेसापह्मआनीवैश्वानर ॥
संकारकरीलाचुकेना ॥ १० ॥ जन्मेजयाच्यायागपरम ॥ तेथेकाळतुह्मी
भस्म ॥ वैसात्राशापऔकलाउत्तम ॥ मानीताजालापरमेष्ठी ॥ ११ ॥ सर्पहीं
सकचाउाळ ॥ महाउमेतीवीरवारखळ ॥ वाढलेबहुलाबेकुळ ॥ बरेशापी
लेकद्रुणे ॥ १२ ॥ वैकोनीमातेच्याशापदेख ॥ भयाभीतधावतीदुर्मुख ॥
ह्मणेकेराहोउनीसकळीक ॥ पुच्छेजडलेवारुच्या ॥ १३ ॥ कद्रुनेतेज्ञाणोन ॥
विनतेसपद्री धरूण ॥ वोढीलेह्मणेश्वेतवर्ण ॥ पुच्छकोठेदाखवी ॥ १४ ॥ उद
यापेतावासरमणी ॥ वैनतेसनेलेवाहोनी ॥ पुच्छेश्यामवर्णपाहोनी ॥ वैनता
दचकलीबोलता ॥ १५ ॥ मगकद्रुनेनेउनी ॥ दासीकरोनीठेवीली सद्नी ॥

जैसीधेनुकर्दमीजाउणी॥ अकस्मातरुतली॥ १६॥ सहस्त्रवर्षेभरलापूर्णे॥ आ
पेआपअंडउलोन॥ प्रगटलाराजासुपर्णे॥ जैसासूर्येकलांतीच्या॥ १७॥ कीं
वाप्रगटलाप्रलयाग्न॥ ब्रह्मांडउजललेतेजेंकरुण॥ लोकभावीतीमलयपुर्णे॥
करीतीस्तवनअपार॥ १८॥ तुझेस्मरणकरीताविशेष॥ उतरेसंसारविखारवि
ष॥ तुझेजेकाअनंन्यदास॥ त्याचेस्मरणेसर्पपळति॥ १९॥ पक्षस्पर्शेताज
गती॥ गरुडपाखुच्यारवानीउमठति॥ चोवीसयोजनेगणीती॥ दोणपक्षदो
हीकडे॥ २०॥ बींबप्रवाळरंगगहुण॥ आरक्तचंचुचरणलोचण॥ कीरीटकुं
डलेमंडीतध्यान॥ चतुर्भुजस्वरुपतुझे॥ २१॥ तुजभजतिजेआवडी॥ त्येची
गरुडउपासकगारोडी॥ तुझ्यास्मरणेभस्मकोटी॥ पन्नगतिउठलठोनीया॥ २२॥
पंच्याहातरयोजनेथोर॥ येकडेदीर्घतुझेशरीर॥ दोन्हीपक्षबीसयोजनेसम
ग्र॥ नेदध्यानीउमठले॥ २३॥ पूर्वउत्तरमीमांसदोन्ही॥ पक्षातुनिउमठतिध्वनी॥

पक्षसळकलामेदीनी ॥ पात्रानहोतीदीव्यपात्रु ॥ २४ ॥ तुझेतेजआवरीमचंद्र ॥ क
र्पोनीजाइलब्रह्मांड ॥ नाभीनाभीह्मणेगरुड ॥ चींताकाहीकरुणोका ॥ २५ ॥ जेवीष्णु
भक्तिवीहीन ॥ ज्यासनावडेस्मरणकीर्तण ॥ नींदकदुष्टदुर्जण ॥ त्यासीवीहरि
नक्षणमात्रे ॥ २६ ॥ मातापीतागुरुब्राह्मण ॥ साधुसंतहरिभक्तजाण ॥ यासी
नींदीजेदुर्जण ॥ त्यासीवीहरिणक्षणार्धे ॥ २७ ॥ ह्मणोनीप्रजाहोउनीनीष्टी
ती ॥ सद्भावेकरावीहरिभक्ति ॥ तरितुह्मासभ्रहोरात्री ॥ घरटीघालोनीर
क्षीणमी ॥ २८ ॥ वेदशास्त्रपुराण ॥ करितीजेकाश्रप्रमान ॥ त्रीवबीष्णुनींदा
करीदुर्जण ॥ त्यासीवीहरीणक्षनार्धे ॥ २९ ॥ हरिहरगीवप्रतिमा ह्मणेपाशान ॥
तीर्थमहीमाठाकीउच्छेदुण ॥ नींदीहरिहररुपसगुण ॥ त्यासीवीहरिणक्षना
र्धे ॥ ३० ॥ प्रजाच्येकरावेसंतोशमन ॥ अकुलतेजआच्छादुण ॥ मार्तंड्येघाव
यास्त्रीन ॥ सर्पसदृणापालठा ॥ ३१ ॥ देखानीमार्तंड्येकुंडा ॥ परमसंताप

लारखगेला ॥ दावीपुत्रसुपर्णासि ॥ सर्पमातासर्वेही ॥ ३२ ॥ कद्रूह्मणेगरुडापा
हि ॥ रमतीकरीपाप्रतिसर्पनेउ ॥ सुपर्णेपृष्ठीसवाहोनीउबलाही ॥ सर्पेनेले
द्वारुघाणा ॥ ३३ ॥ सर्पाचीसत्तारेखोण ॥ मातेसह्मणेसुपर्ण ॥ तुझीयापा
लठाजाण ॥ मागसीतेंचीदेइणमी ॥ ३४ ॥ वैनताह्मणेकद्रुते ॥ माझीयापा
लठामागरीवस्तुते ॥ कद्रूह्मणेमजसहीतसुताते ॥ अमृतपानकरवीवो
३५ ॥ तुंवादीघलेअमृत ॥ तोकाळकरीणतुजमुक्त ॥ वैनतागरुडासीसांग
त ॥ अपेक्षीतसर्पाते ॥ ३६ ॥ बाहुपीठोनीबोलेपुरुषार्थी ॥ देवासीजींकुनी
आनीलोअमृत ॥ गरुडच्यालीलावरीत ॥ नीत्राहारअसी समुद्रेचे ॥ ३७ ॥
अशीलेबहुतनीत्राहरगण ॥ सातसापडलायेकब्राह्मण ॥ तोताकाळठा
कीलाउगळुन ॥ श्रेष्ठवर्णह्मणोनी ॥ ३८ ॥ क्षुधानळनकेशांत ॥ कश्यप
पह्मणेपुत्राअकस्मात ॥ देवलोकीसरोवरअद्भुत ॥ कुर्मकुंजरस्यातभक्षति
॥ ३९ ॥

विभाकस्पुष्पवन्तीक ॥ पुर्बीरिबंधुदेख ॥ पुष्पसमंधयेकासीयेक ॥ त्यापुनीऐसे
जाहाले ॥ ४१ ॥ तीनयोजनेजाण ॥ दोघाचेत्यारीरवीस्तीर्ण ॥ गरूडेतेलाकाळमा
रुण ॥ अंतरिक्षघेउणीजातसे ॥ ४१ ॥ जंबुवृक्षाच्यीत्याशाखाबीशाळ ॥ त्यातयोजने
प्रबळ ॥ वरीबैसताखगपाळ ॥ तवतेत्याशाखामोडिली ॥ ४२ ॥ वीजजेसीकडकडी
त ॥ गरूडबिलोकुनिपाहात ॥ तवपाणोपानीसमस्त ॥ जडलेवालखील्येउनि ॥
४३ ॥ साठीसहस्त्राचामेळा ॥ पानोपाणीजडोनीठेला ॥ अंगुष्ठप्रमानपरि
साआगळा ॥ प्रतापस्याचानवर्णवे ॥ ४४ ॥ मरतिल्याताब्राह्मण ॥ गरू
डउडालात्याशाखाघेउण ॥ मुखीलेजरकुर्मेधरूण ॥ अंतरिक्षगरुडहींडतसे
४५ ॥ संकटीपडीलासत्त ॥ देखोनीकश्यपमार्थीत ॥ ह्मणेस्वामीभग्नत्याशाखा
ह्मरित ॥ सांडुनीजावेउत्तमस्थळा ॥ ४६ ॥ ऐकोनीकश्यपाचेवचन ॥ मन
संगतिक्रवपेजन ॥ हीमाचळामतिजाउन ॥ तपध्यानआरंभीले ॥ ४७ ॥

विहंगमीसभ्याहरण॥ कळीवरकुर्मोचेभक्षन॥ कनककनारखानेउन॥ हीमाप्रीसीखरीठेवीली॥ ४८॥ चेन तेयेबळअगाध॥ देखोनीरम्याअ पराध॥ हाटुसराक्रमसीद्ध॥ वा ळरवी ले करी त होते॥ ४९॥ त्रीनी कहणे अेकसूता॥ त्राकेकाय अन्यायकेळाहोता॥ स्रुत ह्मणेकस्यप याग करीता॥ पुत्रोसन्ती कारणे॥ ५०॥ साठी सहस्र पाल रवीछे ताता॥ समीद्धाआनावयाचाळीलेवण॥ मूर्तीअंगुष्ठप्रमानजाणा॥ परिब ळासीतेअद्भुत॥ ५१॥ सीरवायज्ञोपवीतधोत्रे॥ चीमनेचीसकळकलीपवि त्रे॥ परिसामर्थज्याचे विचीत्रे॥ नेननतित्राकसूर्ये॥ ५२॥ वेदशास्त्रचर्चा करीत॥ येकयेकपर्लेकाडीसीधरित॥ शनैशनैजातिकष्टत॥ तव गो स्पदेरवीले॥ ५३॥ पायपसरोनीअकस्मात॥ आतपडलेवीप्रसमस्त॥ त्युबककळ्यारता ज्ञानसमस्त॥ कासावीसप्राणजाला॥ ५४॥

जीवाचीयेकाकुळती॥ येकयेकाचेकंठीशोभती॥ ठावयावा जउनिअमरपती॥ हासेवीमानी मदगर्व॥ ५५॥ पाहाहोगोस्पदजवळी॥ विप्रेबुडतिसकळी॥ परीध्याउणीनयेजवळी॥ कौतुकमात्रवीलोकीत॥ ५६॥ मगवाळखील्यजो डोनीहस्ती॥ स्तवीतजालिअमरपती॥ वीश्वव्यापकांगुणस्मुति॥ कादिजा हासीयेथोनी॥ ५७॥ मगध्याउनिश्रीकरधर॥ कडकाडिलेब्रह्मपुत्र॥ परि हासीनळजत्तेणेवीप्र॥ परमसंतापपावले॥ ५८॥ तेथेआरंभीलेतपति व॥ दुसराकरूसकळामतिशक्र॥ कंपायमानशचीवर॥ शरणगेला कश्यपाते॥ ५९॥ मगकश्यपेयेउनि॥ स्तवीयेलेसर्वब्राह्मण॥ ह्मणे मजवरीदृष्टीदेउन॥ कोपसोडाआताहा॥ ६०॥ तुह्मीनीर्मीलादुस राइंद्र॥ तरितोआताकरावाखगेंद्र॥ वीर्यबळेजेसाक्षागरुड॥ शक्रा हुनिवीशेषपै॥ ६१॥ शक्रसामर्थ्यकरूणीक्षीण॥ याचासंतापवाढेल

गरुण॥ मगवैनतागर्भीदिव्यनीधान॥ पक्षेश्वरजन्मला॥ ६२॥ द्वाद
शामीत्रकरूणीयेकत्र॥ घडलातोसर्पेअमीत्र॥ विस्नुभक्ताचापरममीत्र॥ ऐ
कम्चरित्रतयाचे॥ ६३॥ असोपक्षवातेकरूण॥ हडबडीलेसर्वसुवण॥
शक्रासीह्मणेअंगीरानंदण॥ सावधानअमृतरक्षा॥ ६४॥ गरूडदेखो
नीयादृष्ठी॥ धावतीसुरवराच्याथाटी॥ करीतेजालेशस्त्रवृष्ठी॥ परिनग
नीसुपर्णेलो॥ ६५॥ आक्रांतभावेनीर्जरदली॥ शस्त्रेसकळाचीगळाली॥
देवसेनावीदारीली॥ दीग्पाळसकळपळविले॥ ६६॥ लागतानसत्ता
मार॥ शस्त्रेचूर्णजालीसमग्र॥ पाठीदेखोनीसत्वर॥ पळतिनीर्जरस्वरे॥
ने॥ ६७॥ वीजझळकेअंतराळी॥ तेवीवीहंगमराजतळपे[illegible]ळी॥ मगअमृ
तकुंडाजवळी॥ लक्षीतआलानीजबळे॥ ६८॥ तवतेथेज्वाळावर्ण॥ वीशा
वीलाचेचोदकेकरूण॥ वायुचेकरनारखंडन॥ कर्तरीयंत्रपडीयेले॥ ६९॥

रजतकळसीसुधारस॥ भरोनीचालीलाखगेंद्र॥ अद्भुतदेखोनीश्रीनीवास॥ धाउ
नीचक्रमोकळीले॥ ७०॥ येतादेखोनीसुदर्शन॥ गरूडेंगीळीलेनलगताक्षण॥
हृदयस्थजोभगवान॥ त्याचेहातीदीधले॥ ७१॥ सुपर्णासह्मणेनारायण॥ माग
तुजजालोप्रसन्न॥ मगबोलेवैनतानंदण॥ तुचीमागेमजकाही॥ ७२॥ हरि
बोलेसुहास्यवदन॥ सुपर्णाहोयतुमाझेवहण॥ गरूडेधाउणीयाचरण॥ श्रीरंग
चेवंदीले॥ ७३॥ असोतेसर्पाविज्ञाण॥ तेथोनीजालावीह्मुवहण॥ इंद्रहीत्वरेहे
येउण॥ सुपर्णासीभेटला॥ ७४॥ इंद्रह्मणेतुकश्यपपुत्र॥ होसीमाझासोहृदर॥
अमृतपाजोनीवीरवार॥ अमरसहस्राकरूणेको॥ ७५॥ वैनतानंदणह्मणेकौ
तुकपाही॥ सुधाघटनेतोलवलाही॥ अंतरीठेवीतातेचीसमइ॥ घेउणीये
इतुह्मातु॥ ७६॥ ऐसासंकेतसांगोन॥ सर्पसदणाआलासुपर्ण॥ अमृ
तकुंभठेउण॥ ह्मणेस्नानकरूणीयाआता॥ ७७॥ गंगाजळपुण्यरूप॥

तेथेस्नानकरीतीसर्पे ॥ सुधारसरवगाधीप ॥ कुशामंडळीठेवीलेका ॥ ७८ ॥ ह्मणे
माझीमातायेथुन ॥ मुक्तजालीदासीपणापासुन ॥ साक्षधरणीसूर्येनारायण ॥
बोलेगर्जुनअंऊजप्रभु ॥ ७९ ॥ तवंरुद्रअहटरूपरूपेयेउण ॥ सुधारसेनेलाउच
लोन ॥ क्रतांतनेलजैसाप्राण ॥ कोणासहीनकळता ॥ ८० ॥ स्नानकरुणीया
व्याळ ॥ धाउणीआलेसकळ ॥ शोधीती सकळकुशामंडळ ॥ नदीसेसुधार
सकोठेही ॥ ८१ ॥ ह्मणतीठकीलेआलालागुणी ॥ हाहाकार करीती फणी ॥ दे
तीकपाळवक्षस्थळबडउणी ॥ ह्मणतिकपठकेलेसूपर्णे ॥ ८२ ॥ अमृतघट
ठेवीलाजेथे ॥ चाटतिसर्पदर्भोते ॥ तोजीं कस्चीरल्यासमस्ते ॥ दुःखजालेअ
पार ॥ ८३ ॥ हातिचागेलासुधारस ॥ वरिजीं हाचीरीत्यावीशेष ॥ सर्पाचीद्वि
जींहानिःशेष ॥ अद्यापिजनपाहाति ॥ ८४ ॥ मगसत्तावीसव्याळकुळ ॥ स
मुळनासीरवगपाळ ॥ उरलेतेपळालेसकळ ॥ विवरद्वारेपाताळा ॥ ८५ ॥

स्कंदीं घेउणी वैनतेसी ॥ सर्पा रींगेला नीज आश्रमासी ॥ वैनता आनी कश्यप पासी ॥
मीळनी केली सुपुत्रे ॥ ८६ ॥ हे सुपर्ण आख्यान जे पठंती ॥ बहुत श्रोतीयासी अेक
वीती ॥ यासी पृष्ठीवाहो नीअंती ॥ गरूड नेइल वैकुंठा ॥ ८७ ॥ आनीं संसारी त्र
सलासहा ॥ कदा न होये सर्प बाधा ॥ अैसी व्यास वचन मर्यादा ॥ अस्तसन के
कालत्रइ ॥ ८८ ॥ असो वासुकी सर्प सकळी ॥ तप करीती हीमाचळी ॥ वि(ष्णु) स्म
रयेउणी ता काळी ॥ पुसत जाला तयाते ॥ ८९ ॥ आता कोरडे तप घोर ॥ शे
षवासुकी बोले उत्तर ॥ चांडाळ हे परम वीखार ॥ याच्या संगे बुडलो आह्मी ॥
९० ॥ सुपर्णासी सहा वेर ॥ चालवीती वीखार ॥ आनी मातृशाप अनीवार ॥
सर्पसत्री भस्म कावे ॥ ९१ ॥ ह्मणउणी लपती वैश्वानर ॥ आसन्न केळ
आमुचे शरीर ॥ मग बोले वसुवेगत्र ॥ भयमानसी धरूण का ॥ ९२ ॥ माथा
घेउणी कुंभीनी ॥ अक्षयी राहा पाताळ भुवनी ॥ हरिस्मरण करा अनुदीनी ॥

आपतुलासी बांधीना ॥ ९३ ॥ मग सर्षपप्राय धरणी ॥ शेष घे माथा उचलोनी ॥ खळकुटी कमाव टाकोनी ॥ भगवंत भजनी राहीला ॥ ९४ ॥ सहस्त्र फणीचा मध्यमनी ॥ सावरी पुष्पवत धरलि धरणी ॥ परम भक्त ह्मणुणी ॥ सावरी पहुडे श्रीनारायण ॥ ९५ ॥ मीळोनी दुर्जन वीखार ॥ येकांतीं करीती वीचार ॥ ह्मणती जन्मेजयाचे सत्र ॥ न चाले ऐसे करावे ॥ ९६ ॥ येक ह्मणती प्रधान होउण ॥ वीवेक सांगोनी मोडावा यज्ञ ॥ येक ह्मणती रुत्वीज होउण ॥ ऋत्वीजगण डकावे ॥ ९७ ॥ होमद्रव्य समुळी हुणी ॥ नासावी गरळ घालुणी ॥ कीं वा जन्मेजयासी मारुणी ॥ ठाकावे परिक्षीतीसारीखे ॥ ९८ ॥ येक ह्मणती वीद्याधर अमोघ ॥ पाडावा यज्ञावरि मेघ ॥ येक ह्मणती सवेग ॥ गजपुरची बुडवावे ॥ ९९ ॥ वासुकी ह्मणे लक्षणी ॥ दुष्ट पडतिल हुताशणी ॥ तरी रक्षील आस्तीक मुनी ॥ भविष्य आहे पूर्वीचे ॥ १०० ॥

परमसुरसभारतीकथा ॥ पावणहोयेश्रोतावक्ता ॥ शौनकादीऋषिसमस्ता ॥
सूतसांगेआदरे ॥ १ ॥ जोपांडवकुळीकुळभूषण ॥ सर्वलक्षणीविराजीतपूर्ण ॥
जोपरिक्षीतीचानंदण ॥ जन्मेजयराजेंद्र ॥ २ ॥ विद्याप्रविणगुणसमुद्र ॥
भारतसागरउल्हासचंद्र ॥ सुरभुसुरसमकर ॥ रूती याचीयानीजग
ही ॥ ३ ॥ कलीमाजीराज्यकरूण ॥ केलेकलीसीनीग्रहण ॥ कर्रीगोवीप्रपा
ळण ॥ मज्ञाडनसुरवरूप ॥ ४ ॥ षोडशावरूषेवीराजीत ॥ सभेसीबैसलादि
व्यमंडीत ॥ अमात्यहस्तजोडोनीसमस्त ॥ उभेतीष्ठतिनीजस्थानी ॥ ५ ॥
ऐसीसभाघनवटलिपुर्ण ॥ पुढेगर्जतीबंदिजन ॥ तोअमात्यकडेपाहुन ॥
जन्मेजयबोलतसे ॥ ६ ॥ माझापीताअभीमन्यनंदण ॥ अल्पायुषीत्यासी
व्हावेमरण ॥ वर्त्तलेतेसर्वकारण ॥ श्रुतकरामजआता ॥ ७ ॥ अमात्यजाले
सद्गदीत ॥ नृपासआलेअश्रुपात ॥ सभाताहीलीनीवांत ॥ प्रधानसां

गतिवर्तल्लेते ॥ ८ ॥ पांडवनीजधामागेलीयावरी ॥ कलीप्रवेशलाउर्वीवरी ॥ परी
क्षीती नृपराज्य करी ॥ कुंजरपुरीचे तेधवा ॥ ९ ॥ कुरुकुळ अवंतनृपती ॥ पवि
त्रराजापरीक्षीती ॥ राज्यामाजीबहुतनीती ॥ धर्मजैसाचालवित ॥ १० ॥
मृगयाइच्छेकरुण ॥ चातुरंगदळघेउण ॥ हिंडलाघोरकानन ॥ सायक
लाउनिव्रासना ॥ ११ ॥ तोहुरीदेखीलाकुरंग ॥ सायकेवींधीलासवे
वेग ॥ घायाळपळालावेगीमृग ॥ पाठीधावेनृपतीतो ॥ १२ ॥ अंगी
भेदलाअसताबाण ॥ घोरकांतारउलंघीहरण ॥ राजापाठीसीधा
वतासीन ॥ बहुतसाळपावला ॥ १३ ॥ राजापरमतृषाक्रांत ॥ तव
गोपाळदेखीलेबहुल ॥ नानाविणादेखेकत ॥ जालेमस्तदुग्ध
पाणे ॥ १४ ॥ त्यासीनृपपुसेजीवण ॥ गोपाळह्मणती करीपयपा
न ॥ म्हणुनीआनीलादुग्धद्रोण ॥ परितोनघेसर्वथा ॥ १५ ॥ मृगप

वेताचेदरीमधुन॥ तोगेळातयेवेळेकुकुन॥ मोवतापाहेअभीमन्यनंदण॥ तवऋुषीआश्रमदेखीला॥ १६॥ तवसाआश्रमात॥ शामीकऋुषीबैसलाध्या नस्त॥ त्यासीपरिक्षीतीपुसत॥ कुरंगगेलासावाठे॥ १७॥ तवतोसमा धीसुखेतल्हीन॥ दारुप्रतिमारहीतज्ञेवीप्राण॥ रावतेथेनीषाक्षाउण॥ ह्मणेगर्वहतनबोले॥ १८॥ विनाशकाळबुद्धिवीपरीत॥ अवीधाआ रविलीमनात॥ इश्वरमायाअद्भुत॥ पूर्वकर्मेसुठेना॥ १९॥ मकरुरगहे तापरुला॥ तोधनुष्यकोटेउचलीला॥ कंदीऋुषीच्यापाघातीला॥ नेनवे साळाकाहिले॥ २०॥ परमसज्ञानचतुर॥ वीवकसमुद्रीच्यापोहनार॥ बरुलाससांगेनीतीशास्त्र॥ तोकुबुद्धिकुपीपडीयेला॥ २१॥ परमपुण्यपवं तपरीक्षीती॥ परीकर्माचीगहणगती॥ थोरअनर्थकरोनी नृपती॥ कुं जरपुराप्रतिगेला॥ २२॥ तवतेसर्पशरीरविशाळवत॥ दुर्गंधीसुठली

अरंन्यात ॥ पींपळिकाआंगासीशोबत ॥ साक्षीतक्षणी कर्नके ॥ २३ ॥
ऋषिजातीआश्रमाहुण ॥ कंठाळतिउरगेरखोण ॥ याचापुत्रशृंगीतपोघन ॥
ब्रह्मदर्शनागेलाहोता ॥ २४ ॥ नीसनेमसारोणीआश्रमायेत ॥ तवस्वा
घ्याइभेटलेकरुन्न ॥ ह्मणतिर्षीतातुझाध्यानस्त ॥ मृतसर्पगळा
याच्या ॥ २५ ॥ तोवेगेंआश्रमासीआला ॥ मृतसर्पगळाएखीला ॥
परमक्षोभपावला ॥ जेवींकल्पांतीव्योमकेश ॥ २६ ॥ अनुचीतकरो
नीनीश्चीती ॥ गेलागजपुरापरिक्षीती ॥ सर्वकळलेतयाप्रति ॥ क्रो
धचीत्तीनसमाये ॥ २७ ॥ हातिघेउणीसलिळ ॥ शापशस्त्रसोडिलेसबळ ॥
जेहरीहरदेवपाळ ॥ असमर्थकरुनसकती ॥ २८ ॥ आजपासोनीसातवे
दीवसीपूर्ण ॥ तक्षकदंशापावेलमरण ॥ मगाम्रतसर्पगळ्याचाकाढोन ॥
अंगक्षाळनकरीउदके ॥ २९ ॥ बापरेन्यत्सुकेहोनार ॥ क्रोधेशापीलान्पवर ॥

सावधजालाशमीकऋषेश्वर ॥ पुढेंसुचेरवीळा ॥ ३० ॥ नसांगताकळलासमा
चार ॥ शापीलाकुरुकुळीदिवाकर ॥ क्षेमासीळतोयोगेश्वर ॥ शृंगीप्रतिबो
लत ॥ ३१ ॥ ह्मणेआहानींद्यकर्मकेले ॥ राजहंसाजोडीलीबळे ॥ सारायाच्या
स्नेहमेळे ॥ यावनीसुखीअसो ॥ ३२ ॥ प्रजापाळकपवित्रभला ॥ पांडवकु
ळीयेकउरला ॥ आहाआंधळेंकेअनर्थकेला ॥ राजाशापीलापरिक्षी
ती ॥ ३३ ॥ भुसुरासीपाळीभुपती ॥ तेनेयज्ञादिकर्मेचालती ॥ मगसं
तोषोनीसुरपति ॥ प्रजन्यपाडीसमयोचीत ॥ ३४ ॥ तेणेसर्वऔषधीपी
कोण ॥ सुखपावतीसकळजण ॥ गाइसीहोयेतृणजीवण ॥ हाधर्मराजी
याच्या ॥ ३५ ॥ शमीकवीचारींचीत्ती ॥ शापनटळेकल्पांती ॥ शृंगीह्मणे
कर्मगति ॥ भोगनीश्चीतीसुकेना ॥ ३६ ॥ मगगौरजामाशिष्यतेवेळे ॥ शमी
केयासीआज्ञापीले ॥ रायासीसावधकरीवहीले ॥ शापनटळेकल्पांती ॥ ३७

मगतोगौरमुखब्राह्मण॥ परीक्षीतीपासीयेउण॥ काहीनबोलेआसीक्चिन॥
मौन्यरुगम्यीबैसला॥ ३८॥ तोनरेश्वरेदेखुन॥ केलेंगौरमुखाचेंपुजण॥ तो
ह्मणेरायाकर्मेगहण॥ वनीकरणीआलासी॥ ३९॥ शमीकऋषिपुण्यात्मा॥
जोकमळोद्भवाचीप्रतिमा॥ तेणेक्चननेपोत्तमा॥ तेणेसमर्पीलिसांगे
तो॥ ४०॥ मगयानेंदेयेउणीवनी॥ गेलासीकंठीमृतसर्पघालोनी॥ तेमत्पु
त्रेंदेखोनी॥ परमक्षोभपावला॥ ४१॥ शापकुठारपरमतीक्ष्ण॥ आयुष्य
तरुगकीलेछेदुण॥ ऐकताक्चनआकर्षण॥ होयेसकळसुखाचे॥ ४२॥
सप्तदिवसहोताचीपूर्णे॥ तक्षकदंशाकरीलयेउण॥ तात्काळजासीलभ
स्महोउण॥ मरीचीनंदणसरणाप्रती॥ ४३॥ शाक्रनीवक्रमळासन॥ उपन्य
धानक्रेसम्चेन॥ सावधहोइयेयुन॥ करीयलबरुसाल॥ ४४॥ तक्षकवी
षहरणार्थे॥ उपायकरीअतिअद्भुत॥ उठेपळपळमसु॥ जवळीआलाये

योनी ॥ ४५ ॥ ऐसे गोरखमुखसांगोन ॥ नीघतान्हपेधरीलेचरण ॥ ह्मणेसांगत्र
मीकासजाउण ॥ मीअन्याइसर्वेस्वे ॥ ४६ ॥ माझाअपराधमंचंउ ॥ साहुनिवी
त्रेषकरावादेउ ॥ सुकृतकर्मेगहणगुढ ॥ नसुठेभोगीह्मावीनपै ॥ ४७ ॥ त्रामी
कृचरणीमाझाभाळ ॥ सांगठेवीलासहस्त्रवेळ ॥ परस्त्रीतरीहोषमळ ॥ मग
ह्मगहुनहीजे ॥ ४८ ॥ असोगोरुउणगोरखमुख ॥ पाचारिमजाअमात्तीक ॥
ज्ञा लेकर्मेतेसकळीक ॥ श्रुतकेलेसकळाते ॥ ४९ ॥ ठाकावयास्वासोस्वा
स ॥ यावरिनाहीअवकाश ॥ कोनेतीर्थीकरावावास ॥ कोणसत्पुरुष
नेठेल ॥ ५० ॥ कोठेदेवहोइलप्रगट ॥ नासीलयेकेअरिष्ट ॥ करीस्वरूप
साक्षात्कारपष्ट ॥ ऐसाश्रेष्ठगुरुकोठे ॥ ५१ ॥ वारिभ्रमसुभयनेठे ॥ ऐ
सासोयनाआहेकोठे ॥ हेराजवीलासमोठे ॥ मजकासयासांगणा ॥ ५२ ॥
तक्षकविन्नात्तेउत्तरि ॥ ऐसाकोठेअसेधन्वंतरि ॥ स्वानेअज्ञानजायहुरी ॥

ऐसेतीर्थकोठेअसे ॥ ५३ ॥ ह्मणउनीराजामीळा ॥ ह्मणेलक्षकहापैआला ॥
मजसंतांच्याचरणावरीघाला ॥ तोप्रगटलानारद ॥ ५४ ॥ नृपेनारदाच्येचर
णधरिले ॥ ह्मणेगुरुवर्याआयुष्यसरले ॥ सातादिवसामरणआले ॥ सार्थ
कहोयकेवीमाझे ॥ ५५ ॥ व्यासवाल्मीकमहापुरुष ॥ ध्रुवप्रल्हादज्याच्येशी
ष्य ॥ तोनारदबोलीलासारांश ॥ गोष्टीऐकेनृपश्रेष्ठा ॥ ५६ ॥ व्यासपुत्रशु
कज्ञान ॥ जोयोगीयामाजीमुगुटरत्न ॥ त्याचीयामुखेकरुण ॥ श्रीभागवत
श्रवणकरावे ॥ ५७ ॥ ऐकेनृपतिसावधान ॥ पूर्वीराजाखट्वांगज्ञान ॥
तोयेकमुहुर्तांतसार्थककरुण ॥ हरिपदपूर्णपावला ॥ ५८ ॥ सातदीवस
पर्यंत ॥ तुजअवकाशआहेनीश्चीत ॥ उपायहाचीयथार्थ ॥ श्रीभागव
तपरीसावे ॥ ५९ ॥ ऐसेनारदगेलासांगोन ॥ रायेकेलेश्रीशुकाच्येस्मर
ण ॥ तात्काळउभाठाकलायेउण ॥ देदीप्यमानद्याळ ॥ ६० ॥ षोडशावरुषवि

राजील ॥ लेजासीउणादीसेआदीस ॥ स्वरूपावरूणीकोटीमंन्मथ ॥ वोवाळु
नीठाकावे ॥ ६१ ॥ सुधापाणकरीतीनीर्जर ॥ त्याहोनीशुकाचेस्वरूपसुंदर ॥
सुहास्यवदणआकर्णनेत्र ॥ जटाभारमस्तकी ॥ ६२ ॥ विमुक्तिचवीलीसुंदर ॥
वीराजेगौरवर्णकलेवर ॥ दृष्टकोपीनपंचत्वार ॥ जेणेताउरिघातीला ॥ ६३ ॥
मोहभ्रमक्रोधकाम ॥ जेणेजाळोनीकेलेभस्म ॥ रंभेनेछळीलेहोउणीसकाम ॥
नचलेनेमतव्रता ॥ ६४ ॥ तोप्रगटलामहाराजशुक ॥ कहेसीभागवतपुस्त
क ॥ देखोनीपरीक्षीतीनायक ॥ भाळठेवीशूकचरणी ॥ ६५ ॥ स्वामीशुकव्या
सनंदण ॥ तोडीवेगीसंसारबंधन ॥ पुढतिमीठाघालीत्चरण ॥ प्रेमभरेस्फु
दतसे ॥ ६६ ॥ मगबोलेव्याससुत ॥ तुसर्पभयेअतीव्याप्त ॥ घडीघडीदच
कसीमनात ॥ सर्पसर्पह्मणोनी ॥ ६७ ॥ तुझेमननाहीतस्थीर ॥ कैसा
श्रवणीहोसीलसादर ॥ मगपरिक्षीतीराजे ॥ स्वछळपाहेश्रवणाते ॥ ६८

गगणतंचुंबीतलोहस्तंभ । सावरीगृहनिर्मीलेस्वयंभ । सातबैसलारावसुप्रभ ॥
जेवीमीत्रउत्साचळी । ६९ । ह्रद्‌यरक्षीजैसाप्राण । कृपणजतनकरीजैसेधन ॥
कीसाधकीरक्षीजेजैसेमन ॥ हरीच्चरणीआवडी । ७० । स्तंभामोवसानीधोरी ॥
बैसल्याऋषिश्वरम्त्याहारी । जैसेमानसरोवरी । राजहंसवीराजीत । ७१
नानाप्रकारेमंत्रमणी । स्तंभीबांधीलेआणोनी । सुपर्णमुकेकलेनी । द्विज
जपकरीतबैसले । ७२ नानाअनुष्ठानपुरश्चरण । महामंत्रजपकरीती
ब्राह्मण । सकळसेनासीद्धकरूण । प्रधानरक्षीतीभोवते । ७३ । सामा
जीशुकपरीक्षीती । बैसतिजेवीशक्रवाचस्पती । शुकह्मणेधरणीपती ॥
नकरीरवंतीमयाची । ७४ । अठरासहस्त्रशब्दग्रंथ । वीह्मुलिलाश्रीभा
गवत । शुकमुखेश्रवणकरीत । नृपनाथपरिक्षीती । ७५ । राजेंद्रबैस
ताश्रवणी । प्रधानासीबोलाउनी । ह्मणेधन्वंतरिश्रोधुनी । अवनीवरि

आनावा ॥ ७६ ॥ वारानसीवीश्वनाथनगरी ॥ तेथेअसेधन्वंतरी ॥ द्रव्यमागेल
तेसाचेघरी ॥ देउनियाआनाता ॥ ७७ ॥ या बरि द्वादशस्कंदभागवत ॥ सम
वतिपुत्रसांगत ॥ सप्रेमहोउनीराजाऐकत ॥ भव भयश्रम वीसरला
७८ ॥ तक्षकभयअसंत ॥ गोष्ठप्रगटलिदेशांतरात ॥ सकळराजेसुह
दआप्त ॥ येतेजालेपाहावया ॥ ७९ ॥ परस्परे ऐकतासमाचार ॥ धन्व
तरिकश्यपनामावीप्र ॥ तोगजपुरासयेतासत्वर ॥ तक्षकमार्गीभेटला
८० ॥ कपटविप्ररूपधरूणी ॥ तक्षकपुसेकश्यपालागुणी ॥ बहूतसत्वरे
धावतसाचरणी ॥ कोठेजातासांगपा ॥ ८१ ॥ तोह्मणेपरिक्षीतीमहा
राज ॥ पांडवकुळींविजयध्वज ॥ यासतक्षकदंशकरीलसहज ॥ मीउत
रीणक्षनार्धे ॥ ८२ ॥ तक्षकह्मणेकश्यपासी ॥ मीग्नासुजालोनपासी ॥
तुझीमंत्रवीद्याकैसी ॥ मीउतेरिणेक्षनार्धे ॥ ८३ ॥ तक्षकह्मणेकश्यपासी ॥

दाखवीमजपासीनव्हता ॥ ८३ ॥ तेथेंयेकसरोवरभरला ॥ परीनीग्रोधवृक्ष
वाढला ॥ वरीयेकवीजउचला ॥ पत्रतोडीवृक्षाचें ॥ ८४ ॥ तक्षकधावेक्रोधेक
रूणी ॥ मुळीसक्रोधेंदृष्टीनी ॥ न्यग्रोधवृक्षभस्महोऊणी ॥ ब्राह्मणास
हीतनीमाला ॥ ८५ ॥ कश्यपेजाऊणीतेक्षणी ॥ सरोवरीचेंउदकमंत्रोनी ॥
सींपीताचीढवढवोनी ॥ वढमाळुतीवीस्तारीला ॥ ८६ ॥ वीमतेसाचीप
त्रतोडील ॥ मगसासीतक्षकह्मणत ॥ धन्यतुझासद्गुरुनाथ ॥ ऐसा
मंत्रदीधला ॥ ८७ ॥ तुजजातेवीषउतरावयासी ॥ मंगिचेवचनअस
त्यकरीसी ॥ माझ्याप्रतापासीउणेआनीसी ॥ जायवेगेंसीमाघारा ॥ ८८
तोह्मणेनपेदइलधन ॥ मीपीडीलोदरीद्रेकरूण ॥ तक्षकह्मणेयाच्येशात
गुण ॥ द्रव्यदेइणतुजलागी ॥ ८९ ॥ भुमीतीलवीवरुउघडीले ॥ तक्षके
अपारद्रव्यकाढीले ॥ सेवकाच्यामस्तकीदीधले ॥ पाठवीलेग्नहा

त्याच्या ॥ ९० ॥ असोकऱ्यपपतेनेपरतवीला ॥ ह्याचेदेउणीयेनेञ्जेसोकेला ॥
तक्षककलेथोनीनीघाला ॥ गुप्तआलागजपुरी ॥ ९१ ॥ तवसप्तदीवसांच्याअंत ॥
संपलआलेश्रीभागवत ॥ सप्तेमपरीक्षीतीञ्जेकत ॥ क्षालणहोयेमहसापा ॥
९२ ॥ जपतपतीव्रकरीत ॥ देखोनीयातक्षकमनत ॥ ऋषिकचनअसस ॥
याचेनीकेवीहोयेपा ॥ ९३ ॥ तक्षकेकेलेवीले ब्राह्मण ॥ कापटयरूपवीस्वारूपूर्ण ॥
असताजातासर्पकीणे वेळासाधुनचालिले ॥ ९४ ॥ पुष्पेफळेहातिघेउण ॥
राजद्वारेणच्यालिलेब्राह्मण ॥ वीराव्करुपुआच्छादुण ॥ तक्षकसुक्ष्मजाहा
ला ॥ ९५ ॥ सानकीठकहेउण ॥ फळगर्भीरीघालसुर्जण ॥ घ्यावयाऩपा
च्याप्राण ॥ जातलपोनीफुलाला ॥ ९६ ॥ कक्षेसीघेउणीपात्र ॥ मेदजैसेत्रा
लेयात्रेस ॥ तैसेवीप्रकेत्रेवेदघोश करीतसर्पचालीले ॥ ९७ ॥ नृपासीजा
नवीतीप्रधान ॥ तपोवनीकुनिआलेब्राह्मण ॥ येउघालणेउत्तरानंदण ॥

पा

द्विजजीवण आम्हुचे ॥ ९८ ॥ रायें ब्राह्मण नमस्कारीले ॥ इतुकीयात भागवत सं

पले ॥ नृपें शुकासी पुजीले ॥ अंतरध्यान पावलाते ॥ ९९ ॥ सुवास पक्क फळ=

वीत्राष विक्षु ॥ विप्र रायासी देती प्रसाद ॥ नृपें सकळासी देउणी शुद्ध ॥ आपुला

भाग घेतीला ॥ २०० ॥ पूर्वकर्माच्ये गहण फळ ॥ ज्यामाजी होता तक्षक रखवळ ॥

तें च राज भागी आले फळ ॥ अंतकाळ समयासी ॥ १ ॥ सकळ वीप्र पुजीले ते

च ह्मणी ॥ द्विज प्रार्थीती प्रीती करूणी ॥ राया हे फळ घेउणी ॥ मुखामाजी घाळा

वे ॥ २ ॥ रायें फळ उकलिले तेकाळी ॥ तो आंतुनी नीघाली आरक्त अळी ॥ रा

यें सकळासी दावीली ॥ ह्मणे वेळ टळलि मरणाची ॥ ३ ॥ भलिनी घालिये वे

ळे ॥ इतुकेनी आम्हुचे मरण टळले ॥ अळीसी ग्रीवेवरी ठेवीले ॥ तो तक्षक रू

प धरिले वीक्राळ ॥ ४ ॥ रक्तवर्ण फणीमंडळ ॥ धुंधुकारा सरसी उसळलि

ज्वाळ ॥ भयानक रसना वीक्राळ ॥ कडकडोनी दंश केला ॥ ५ ॥ मुखाच्या

आद्यागगणीजाती ॥ मीविस्थळीवे ठीळान्नपति ॥ सेवकआनी द्विजपळति ॥ गु
प्माटाकीतीनीजबळे ॥ ६ ॥ ळोहस्तमासमवेत ॥ राजाभस्मजाळाेतथ ॥ गजपु
रीयेकचीआकांत ॥ न बोळतिकोन्हीकोन्हा ॥ ७ ॥ ळोकपळतिग्रामसोडुण ॥
प्रळयपर्वतेळामहाद्दारूण ॥ गुणीयासीळाचरेउन ॥ परतवीळाच्यांडाळे ॥ ८ ॥
वृक्षीजोहोताब्राह्मण ॥ तेनेसांगीतीळेवर्तमान ॥ ब्रह्मशापपरमद्दारूण ॥ घे
तीळाप्राणपरिक्षीतीच्या ॥ ९ ॥ योग्यअथवाअयोग्यब्राह्मण ॥ परीसहसानक
रावेछेळण ॥ घडेतरिपूजावेप्रीतिन ॥ नघडेतरिनींदावे ॥ १० ॥ ब्रह्मशापफुं
धेरेखा ॥ परीक्षीतीगेळावीष्णुळोका ॥ मगऋषिप्रजासकळीका ॥ जन्मेज
यारूछापीतीतुले ॥ ११ ॥ ऐसेजालेपूर्वकथन ॥ प्रधानेसांगीतीळेसंपूर्ण ॥ राजाने
त्रासीवस्त्रळाउण ॥ करीरूदणपितीयाळागी ॥ १२ ॥ सभाजाळीसद्दीत ॥ प्रजा
सीगहीवरनधरवेतेथ ॥ नेत्रीआश्रुपातवाहात ॥ कायबोलतसेवेळे ॥ १३ ॥

व्यर्थ गेला सुत्र धर्मे माझा ॥ आहा परिक्षीती कुरुकुळध्वजा ॥ त्वां डावले तक्षकेमा
णलुझा ॥ येकायेकी घेतला ॥ १४ ॥ सात दिवस उपोसण ॥ करुं दिल्हे नाही उदक
पान ॥ अवचीता घेतला प्राण ॥ महादुर्जणे तक्षके ॥ १५ ॥ मध्येच लाचदेउणी प्र
बळ ॥ गुणीया परतवीला ताकाळ ॥ परमपापी दुष्ट खळ ॥ करीन निर्मुळ कु
ळ याचे ॥ १६ ॥ हृदई हस्त पीटोन ॥ ह्मणे मी देहत्याग करीण ॥ कीं वा घेइण त
क्षकाचा प्राण ॥ आता न्वी जाण नीर्धारे ॥ १७ ॥ सुड घेइण पीतीयाचा ॥ नींवं
श करीण तक्षकाचा ॥ समुदाय मेळविला ऋषिचा ॥ सर्पसत्र आरंभीले ॥ १८
सर्प संहारावे समस्त ॥ उत्तक ऋषिचे मनोगत ॥ ते गोष्टी ससाध्य हरीत ॥ रु
रु नामा ऋषि जाला ॥ १९ ॥ रावस्वास उस्वास गकीत ॥ द्वान ऋधरी रोवीत ॥
क्रोध नाटोपे हस्त चुरीत ॥ नयन आरक्त जाहाले ॥ २० ॥ कुशाळ जानते मंत्रीवी
चक्षण ॥ तेणे अवलंबीले आनीले ब्राह्मण ॥ जेवी मंत्रोच्चार करीता संपूर्ण ॥

भस्महोतीमंत्रप्रयाठी ॥ २१ ॥ गरूडास्त्रमंत्रउपासक ॥ लेंचीगारोडीवीद्यासम्यकू ॥
कोटीच्याकोटीअहीसकळीक ॥ भस्मकरीतेक्षणार्धे ॥ २२ ॥ वीप्रह्मणतीभुभुजना
यक ॥ पीतृभक्षहोसीतुनीका ॥ सर्पभस्मकरीतादेखा ॥ त्रीभुवनीकीर्तीगाजेल ॥
२३ ॥ रावळागेवीप्रचरणी ॥ आताकरूणीहावासत्वरकरूणी ॥ तक्षकआठवी
तामाझेमणी ॥ प्राण व्याकुळहोतसे ॥ २४ ॥ अवस्यह्मणतिभुसुर ॥ सामु
ग्रीसीद्धकेलीसमग्र ॥ गौडमल्वाडदेशसमग्र ॥ तेथीचेवीप्रबोलावीले ॥
२५ ॥ ज्याचीउपासनासामर्थ्ये ॥ आवाहनकरीतामंत्रेदैवत ॥ उभीठाकतीये
ऊणीतेथ ॥ यज्ञकुंडाजवळीपै ॥ २६ ॥ सकळतिर्थीराहानाराद्विज ॥ सप्तपुऱ्या
माजीसतेज ॥ सर्पसत्रमहाराज ॥ नृपेआरंभीआणीले ॥ २७ ॥ अथर्वणवेदी
चेब्राह्मण ॥ कृष्णवस्त्रपरिधानकरूण ॥ चर्मप्रावर्णेआरक्तकरूण ॥ होमधु
म्रज्यापरी ॥ २८ ॥ ज्याचापेठताक्रोधाग्न ॥ ब्रह्मांडजाळीतीनलगताक्षण ॥

क्षणे इंद्रप्रदहरूण ॥ रक्काहीनादेतील ॥ २९ ॥ कुंडवेदीकामंडपसत्वर ॥ करीतीच
तुरसुत्रधार ॥ हवणसामोग्रीसत्वर ॥ सीध्दकरोनीठेवीली ॥ ३० ॥ जीतेंद्रीयश्रे
ष्ठब्राह्मण ॥ ज्यासीभुतभवीष्यज्ञान ॥ ह्मणतीसीध्दिनपावेयज्ञ ॥ होइलखं
डनसेवठी ॥ ३१ ॥ आग्रहकरीलयेकब्राह्मण ॥ पूर्णाहुतिहोउणेहीपूर्ण ॥
जन्मेजयक्रोधायमान ॥ भरीभरलानाठोपे ॥ ३२ ॥ शौनकाहीश्रोतेजण ॥
सूताप्रतिकरीप्रश्न ॥ मखखंडीलकोनब्राह्मण ॥ त्याचेकथनसांगपा ॥ ३३ ॥
सूतह्मणेतोआस्तीक ॥ परमतेजस्वीजैसाअर्क ॥ सर्पकुळाच्यारक्षक ॥ नावे
कऐकाकथात्याची ॥ ३४ ॥ परमतेजस्वीजरत्कारू ॥ हींडतअसतावणांतरू ॥
कुपगर्तेतआपुलेपीतरू ॥ अधोवदणेदखीले ॥ ३५ ॥ त्यासपुसेतुह्मीकोण ॥
तवतेकरीतीरूदण ॥ आह्मीतुझेपीतगण ॥ वंशखंडनकेलेतुवां ॥ ३६ ॥ पु=
आपुलेलग्नकरीआधी ॥ वंशावळीचीकरीवृध्दि ॥ तेणेआह्मासद्गतीपदी ॥

ठावहोइलबैसावया ॥ ३७ ॥ जरत्कारू ह्मणे ते क्षणी ॥ माझी यानामाची मी
ळलतरूणी ॥ तरीचमहस्ताश्रमवर्तोनी ॥ वंशावृद्धीकरीण ॥ ३८ ॥ करीतप
ध्रीपलेळन ॥ गाद्गद्बोलेगर्जोन ॥ माझ्यानामाचीस्त्रीआणोन ॥ नीक्षेला
गीद्याकोन्ही ॥ ३९ ॥ मीवृद्धशक्तीहीन ॥ माझेनीनरवेअन्नवसन ॥ आ
श्रामंगीताठाकून ॥ जाइणतीसक्षणार्धे ॥ ४० ॥ ऐसेऐकतावचन ॥ हासती
देन्होदेसीचेब्राह्मण ॥ कोन्हीनदेतीप्रतिवचन ॥ तामसीब्राह्मणह्मणोनीया ॥
४१ ॥ स्वर्गमृत्यअष्टपाळलोक ॥ जरत्कारेन्होधीलेसकळीक ॥ मगगर्तेप
सीयेउनीदुःख ॥ गर्जोनीसांगेपीतरासी ॥ ४२ ॥ तुमचेगाठीपुण्यअसेल ॥
तरिसंकल्पहोतीसुफळ ॥ कंन्यादानकोन्हीकरील ॥ ममनामवधूसी ॥ ४३ ॥
पातालासीगेलाब्राह्मण ॥ हाककेलीआक्रोशकरूण ॥ तेकर्णद्वारेकरीश्रव
न चक्षुश्रवेसर्वेही ॥ ४४ ॥ ब्राह्मणाचेवतसकळीक ॥ वासुकीसीसांगेंदंदशूक ॥

नविष्यजाणोनीअहीनायक ॥ अनुज्ञाआपुलीजरत्कारी ॥ ४५ ॥ तेथेआनीली
श्रृंगारुणी ॥ ह्मणेहेमाझीकनीष्टभगीनी ॥ दुसरीइंदिरालावण्यखानी ॥ ध
र्मपत्नीकराहे ॥ ४६ ॥ जरत्कारी ह्मणे तत्वता ॥ तुझीसमर्थाचीहेदुहीता ॥ स्वरू
पश्रृंगारपाहात्ता ॥ उर्वसीरंभा दासीते ॥ ४७ ॥ नम्रअसावेमृदुवचन ॥ बो
लोनराहावेआज्ञेकरुण ॥ आज्ञाभंगीताजाइण ॥ टाकुण ॥ अनुमान्नीत्तीन
करीता ॥ ४८ ॥ रुजातीन्वीपद्मीनीशुद्ध ॥ इचेसुवासेवेधलेमीलींद ॥ इचापाहा
तावदणारविंद ॥ मीनकेतनभुलेपै ॥ ४९ ॥ माहेरीचेबळदाउण ॥ भ्रतारा
माणिजैसेतृण ॥ कीवनीच्येमर्कटजाण ॥ जेवीधरूणीनाचवीती ॥ ५० ॥
वासुकीह्मणेऋषीलागुणी ॥ तैसीनव्हेमाझीभगीनी ॥ रूपवतिचातुर्य
खानी ॥ हरिभजनीसादरते ॥ ५१ ॥ चीरंभुझाणेसर्वसंपत्त ॥ तीसीमीपु
रविणसत्त ॥ होउनेदीकाहीआपत्त ॥ परिअंगीकारावीस्वामीहे ॥ ५२

मगयथाकाळीलावीलेलग्न ॥ चारीदिवससंपाहुन ॥ जरत्कारीसंगेघेउण ॥ आ
श्रमाआलाआपुलीया ॥ ५३ ॥ सर्पसेवाकरीतीअनुदिन ॥ बांधुनदीधलेसुवर्णस
ण ॥ सकळसंपत्तिआनुन ॥ राजभोगसमर्पीती ॥ ५४ ॥ नित्यनैमीत्तीककर्मैसमस्त
॥ अग्नछत्रसदाचालत ॥ अतीथीपूजनहानेहत ॥ पत्निकेअनुमत्तजाणोनी ॥ ५५
ऐसाकाळक्रमीताबहुत ॥ जरत्कारीसगर्भराहात ॥ जैसासूर्यदीसीमंत ॥ तैसा
उत्सालदीसतसे ॥ ५६ ॥ गर्भराहीलाउदरी ॥ हेजाणोनीजरत्कारी ॥ तवकोने
येकेअवसरी ॥ नीद्रनेमसारीले ॥ ५७ ॥ नीद्रेणेव्यापीलाजरत्कार ॥ तीच्येमां
डीवरीठेवीलेसीर ॥ निद्रस्तजालाऋषेश्वर ॥ तवदीनकरमावळला ॥ ५८
जागेकरीलाकोपतीलतक्षणी ॥ नकरीतासकर्महोयहानी ॥ मनीवीचारी
नागकामीनी ॥ दोषसांगोयेथेकोण ॥ ५९ ॥ ऐसेवीचारीमनीललना ॥
आदित्यजातोअस्तमाना ॥ संध्याहोमकाळजाना ॥ ठळताऋषिकोपेल ॥ ६०

ऐसैवीचारीमनीं ळळनां ॥ आदीयेजातांअस्तमानीं जीप्रघेतीलरजनीत ॥ प
रीसत्कर्मभंगीलत्यामाजीत ॥ मगचरणाचुरोनीबोलत ॥ गेलाआदीत्यअस्त
माना ॥ ६१ ॥ होमदेउणीयेक्षणी ॥ मगपहुडावेसुखासनी ॥ ऐसेंअेकतात्को
घेकरुणी ॥ जरत्कारुउठीला ॥ ६२ ॥ तुसेअंकीपडीलाभार ॥ कष्टीजालोंसीस
कुमार ॥ वक्षदेखोनीभ्रतार ॥ हेळणागर्वेकरीसीतु ॥ ६३ ॥ माझीआज्ञानहो
तापूर्ण ॥ सूर्यकैसापावेलअस्तमान ॥ नदेतातयाअर्घ्यदान ॥ अग्नीसिवणय
थावीधी ॥ ६४ ॥ क्षणयेकधरोनीयाधीर ॥ पाहावाहोतायमत्कार ॥ कैसामा
ळवतादीनकर ॥ जरत्कारुउठीला ॥ ६५ ॥ मीवक्षदेखतानयनी ॥ हेळणा
करीसीपापीणी ॥ आतानांदेबंधुसदणी ॥ नष्टकामीनीयथाथे ॥ ६६ ॥
जरत्कारचालीलाउगेणी ॥ पाठीधावेनागभगीनी ॥ दृष्ट्यरिलेपायदो
न्ही ॥ आश्रुनयनीवाहताती ॥ ६७ ॥ ह्मणेआम्हहकरीसीपापीनी ॥ तरी

भस्मकरीणत्रासुनि ॥ थरथरकापेकामीनी ॥ भयेकरूणीनबोलवे ॥ ६८ ॥ सर्पेठाइ
ठाईदृडति ॥ भयेसमोरकोन्हीनफीरती ॥ भगीनीक्रेवरणधरीती ॥ त्यांतवीपतिआ
पुला ॥ ६९ ॥ त्वरेंजातसेजररुकार ॥ पाठीधावेसकुमार ॥ ह्मणेमाहाराजातुसत्व
समुद्र ॥ माझात्यागनकोकरू ॥ ७० ॥ सकुमारतेकामीनी ॥ अडखळोनीपडेमेदि
नी ॥ पद्मीनीतेपझळोचनी ॥ बाह्युभारोनीहाकदेत ॥ ७१ ॥ सांडोनीआपुलील
ह्मणा ॥ नजावेजीतपोवना ॥ अथवामजवधोनीयेक्षणा ॥ ऋषिवर्याजाइजे ॥ ७२
तुमचेसकुमारचरण ॥ मीआपुलेकेंडीसांडीन ॥ येकदाअन्यायक्षमाकरूण ॥
पोटातघालिऋषिवर्या ॥ ७३ ॥ मीआजन्मकापट्यवेने ॥ बोलीलीमीआरूण्य
पणे ॥ येकदाअन्यायक्षेमाकरणे ॥ सर्वज्ञातुवीचारूणी ॥ ७४ ॥ मागेपाहेज
ररुकार ॥ तोपाठीसीधावेसकुमार ॥ हृदइहाटलागहीवर ॥ सजळनेत्रजाहा
ले ॥ ७५ ॥ उबळीयेताजररुकारी ॥ ह्मणेतुजायमाघारी ॥ येरीह्मणेतेअवसरी ॥

चनऐकामहाराजा ॥ ७६ ॥ पुत्रफळनाहीपूर्णे ॥ कैसेउध्दरतीलपीतृगण ॥
माझेबंधुसर्पजाण ॥ नीरान्नआसाचीहोइल ॥ ७७ ॥ आज्ञाभंगीलीह्मणोन ॥ क्रु
द्धेणेशापीलेपूर्ण ॥ ह्मणेसहकुळभस्महोउण ॥ जारेतुह्मीदुर्जनहो ॥ ७८ ॥
जन्मेजयाचेसत्रीपरम ॥ अवघेउरगकाळभस्म ॥ त्यालकीचीतृस्वस्तक्षेम ॥
राहावयानमयेकअसे ॥ ७९ ॥ माझेजठरीससत्वजाण ॥ स्वामीतुकरीसीवीर्ये
दान ॥ तोपुत्रहोतानीर्मान ॥ सर्पकुळरक्षीलपै ॥ ८० ॥ ऐसेबोलताजरत्कारी ॥
ऋषिह्मणेतेअवसरी ॥ तुझेस्वगर्भेसुक्तीकेमाझारी ॥ मुक्तफळपुत्रआहे ॥ ८१
नास्तीकनाहीआस्तीक ॥ पुत्रहोइलजैसाअर्क ॥ जेवीवशीष्ठवामदेवशुक ॥ चौ
थाप्रखतैसाहा ॥ ८२ ॥ ऐसाजरत्कारुबोलीला ॥ तात्काळतेथेचीगुप्तजाला ॥
वीकळपडलीराजबाळा ॥ पतिवीयोगेकरुणीया ॥ ८३ ॥ सावधकरुणीवीरवारी ॥
घरासीनेलीजरत्कारी ॥ वासुकीह्मणेसुंदरी ॥ आह्मासीत्रभयदेइका ॥ ८४

येरी ह्मणे तुमच्या रक्षक । गर्भांत आहे आस्तीक । आनंदले सर्प सकळीक । गुढीया
तोरणे उभारीले ॥ ८५ ॥ अभ्रे आछादीले अर्करूप । कास्मीरस्त निजैसा दीप । नव
मास भरता पूर्णरूप । आस्तीक जन्म पावला ॥ ८६ ॥ जैसा वीधुम पावक । तैसा ज
न्मला मुनी आस्तीक । आनंदले सर्प सकळीक । गगनि हर्षे न समाये ॥ ८७ ॥
नागीनी नाग सकळीक । प्राणाऐसा रक्षीती बाळक । कृतिका प्रथम चरण
देख । मुनी आस्तीक जन्मला ॥ ८८ ॥ जातकर्म मौंडि उपनयण । वासुकीं करी आ
पण । चवन भार्गवापासुन । वीद्या प्राप्त जयाला गी ॥ ८९ ॥ सवीता आरण्य
ब्राह्मण । छंदनी घंठ सीक्षा जान । ज्योतीसी नी रूक्त व्याकर्ण । कल्पपु
र्ण दश ग्रंथ पढीला ॥ ९० ॥ बोलका जैसा अंगीरासुत । तेजस्वी जैसा आदी
त्य । तपस्वी जैसा व्योमकेश । ब्रह्मांड भरि न समाये ॥ ९१ ॥ सीतळ जैसा सीतक
र । मेघाहुनि अति सुंदर । ब्रह्मांड मोडो नी रचनार । दुसरे पुढती सामर्थ्ये ॥ ९२ ॥

पुढेअनुसंधानपाही ॥ हस्तनापुरिंऋषीसर्वही ॥ मीळालेजन्मेजयाचेगृही ॥ स
र्पसत्रआरंभीले ॥ ९३ ॥ सिंहावलोकणेकरूण ॥ मागीलपाहाअनुसंधान ॥ जेपंडी
तभक्तविचक्षण ॥ निर्मछरमनज्याचे ॥ ९४ ॥ आदिपर्वसुधारस ॥ सज्जनश्रोते
हेत्रीदश ॥ पावनकरीतीअतीसुरस ॥ ब्रह्मानंदेकरूणीया ॥ ९५ ॥ ब्रह्मानंदमहा
राजपीता ॥ सावीत्रीनामेमाझीमाता ॥ श्रीधरवंदोनीउभयता ॥ परमअल्हा
दपावले ॥ ९६ ॥ उभयाचेनामसाचार ॥ श्रीधरजपतोमहामंत्र ॥ श्रीपांडुरं
गरुक्मीनीवर ॥ तेणेकरूणीतोत्राला ॥ ९७ ॥ श्रीधरनामआपुले ॥ अभं
गीतेणेघातीले ॥ याचेचरीत्रवहीले ॥ तेणेचीकथीलेऐकाते ॥ ९८ ॥ सुरसपां
डवप्रतापग्रंथ ॥ आदिपर्वव्यासभारत ॥ यातीलसारांशयथार्थ ॥ द्वितीयो
ध्याइकथीयेला ॥ २९९ ॥ आ ॥ २ ॥ संपूर्णम् ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ श्री

शीव स्वयंमेव अवतरला ॥ ४७ ॥ जो वसीष्ठाचा सुतु होये ॥ त्रीकाळ्याचा तुनि:शंशय ॥ त्यापाराशरासुत त्याचे पाये ॥ महत्व कोणा न वर्णवे ॥ ४८ ॥ वेद शास्त्र पुराण बहुत ॥ चतुर्दश विद्या समस्त ॥ ज्यानी सर्वविद्या पारांगत ॥ उपजत त्याची महाज्ञानी ॥ ४९ ॥ जननीसी नमस्कार करूणी पाही ॥ ह्मणे तपा जावया आज्ञा देइ ॥ सत्यवती ह्मणे तेसमइ ॥ तस नाही तुज पाहाता ॥ ५० ॥ तुझा पाहाता वदणचंद्र ॥ तृप्त करी मानस चकोर ॥ व्यास ह्मणे स्मरताची सत्वर ॥ येइण तुझा तुज पासी ॥ ५१ ॥ ऐसा सांडुणी संकेता ॥ योगमार्गे गेला सुत ॥ नाही मोडीले कुमारीव्रत ॥ स्वस्थ जाली सत्यवती ॥ ५२ ॥ ज्याची या मुखकमळापासोनी ॥ चंद्रकळा परिपुर्णी ॥ ज्या मायेणे परीपुर्णी ॥ त्रिजग पूर्ण घालेपा ॥ ५३ ॥ वेदार्थ केला सुगम ॥ ह्मणोनी या व्यास नाम ॥ कीबहुरूप वीकासी कपरम ॥ भास्कर व्यास जन्मला ॥ ५४

पंचम वेदभारत॥ शीष्यपुत्रालागीदेत॥ पोलस्तीजयपम्रिनीसुमंत॥
गाल्वआनीसंजय॥ ५५ साहावाभुकनीजसुत॥ ज्ञानीकेलात्र
श्रुत॥ जेनेश्रवणकरुउणी भागवत॥ परिक्षीतीराव उद्धरी
ला॥ ५६ इतुकाजालागतकथार्थ॥ जन्मेजयराजापुसत॥ आ
मुचीयापुर्वेजासीभारत॥ कीमर्थे ह्मणातिसांगपा॥ ५७ कीमर्थी
यावरी बोलेवैशंपायण॥ कुरुवंशीवीरख्यातपूर्णे॥ दुष्यंतराजा
गुणनीधान॥ चक्रवर्तीजन्मला॥ ५८ प्राचीपउत्तरदक्षीण॥
चारिदिशाआक्रमुन॥ पृथ्वीचेराज्यसंपूर्णे॥ आज्ञेतचालवीराव
लो॥ ५९ नवखंडछेपन्नदेश॥ छेपन्नदेशीचेलोकसमस्त॥ दुरपं
तरावनिःशेष॥ धन्यवंशतयाचा॥ ६० ज्याचीयाभाग्यासी नाहीग
नना॥ नव्हेकीकदासहस्त्रनयणा॥ सौदर्यासी मदनउणा॥ देवराणाइंस

राती ॥ ६१ ॥ अधर्माचीवार्ता ॥ राज्यातनाहीतत्वता ॥ दुःखदरीद्रलोकपाल
ला ॥ कोन्हालागीनसेकाही ॥ ६२ ॥ यथाकाळीवर्षेघन ॥ सुखेनांदतिप्र्या
हीवर्ण ॥ वेदघोशगर्जतीब्राह्मण ॥ चर्चाकरीतीशास्त्रांच्या ॥ ६३ ॥
वर्नुआताकायवर्णीतबहुत ॥ दुष्यंतरावविष्णुभक्त ॥ सद्गुणऐश्वर्येमंडीत ॥
प्रतापसूर्येतेजस्वी ॥ ६४ ॥ बळेपरमतोसबळ ॥ उपहासकेमं प्राचक्र ॥ द
क्षीदंडावयापक्षपात्काळ ॥ उत्तरमेघासारीखा ॥ ६५ ॥ वेदशास्त्रपुराण
बहुत ॥ धनुर्वेदपारांगत ॥ नानावहनिबैसोनीफीरत ॥ नसेअंतविद्येसी ॥
६६ ॥ दुष्यंतरावमृगयेसी ॥ नीघालायेकदाटळभारेसी ॥ समुद्रफुटलाउपा
येरसी ॥ तैसीसेनाचालेसांगाते ॥ ६७ ॥ च्यातुरंगदळअद्भुत ॥ मीरव
तजातसेदुष्यंत ॥ नारीनरगोपुरीहुनिपाहात ॥ म्हणतिमन्मथदुसरा
६८ ॥ तववितंतघनसुस्वर ॥ वाद्यवाजतिअपार ॥ चंडपर्वतनद्याघोर ॥

उलंघुनीजातसे ॥ ६९ ॥ नानावृक्षमंडीत ॥ तवरुपवने देखे समस्त ॥ ऋषींचे
आश्रमवीलोकीत ॥ दर्शनघेतजातसे ॥ ७० ॥ दुष्यंतसावजेअपारवधीत ॥ ये
ताजालाकन्यपपारन्यात ॥ कण्वऋषींचीयाआश्रमात ॥ मेवृत्रातराजेंद्र ॥ ७१ ॥
तोकोन्हीनदीसेसमोर ॥ मगगंभीरगीरागर्जेन्नपवर ॥ ह्मणेआश्रमीआ
हेतकाऋषेश्वर ॥ प्रतिउत्तरकोन्हीनेदी ॥ ७२ ॥ तोलावण्यामृतसरीता ॥
तेबाहिरआलीऋषीदुहीता ॥ लेन्यांतीकुंभदीव्यलता ॥ सुगंधरवानी
पद्माक्षी ॥ ७३ ॥ वैकुंठवनीतारमा ॥ तीचीदुसरीअपरप्रतिमा ॥ कीसर
स्वतिआनीउमा ॥ घावीउपमातयाची ॥ ७४ ॥ रूपयोवणन्चातुयेरवानी ॥
मंडीतदीव्यकणकाभरणी ॥ राजेंद्रासीसन्माणोनी ॥ आसनेदेतबैसाव
या ॥ ७५ ॥ स्वागतपुसोनीसमस्त ॥ अर्घ्यपाद्यादिपुजाकरीत ॥ रावतोष
लामनात ॥ ह्मणेमंडीतसर्वगुणी ॥ ७६ ॥ मगबोलततेकामीनी ॥ राज

चक्रचुडामणी ॥ तुम्चे नाव ऐका वैश्रवणी ॥ ऐसे मणी वादतसे ॥ ७७
स्नेहदृष्टीसतो बहुत ॥ अंतरींद्रष्टजाणावा समस्त ॥ मग बोले राव दुष्यंत ॥
वचने तृप्त जालो मी ॥ ७८ सुलक्षणे चातुर्य खानी ॥ मैथुलीनरेंद्र दूवी-
रव्या तत्रीभुवनी ॥ साचा पुत्र मी कमलेक्षणी ॥ दुष्यंत नाम असे माझे ॥
७९ कण्वऋषीचे दर्शन घ्यावे ॥ आलो असो याची भावे ॥ कोठ्हा प्र
सी बोलावे ॥ सुहास्यवदनपीकेश्वरी ॥ ८० शकुंतला ह्मणे नृपनाथा ॥
फळे आनाव यागेला पीता तो येइल त्वरीत आता ॥ वीलंब काही नसे
ची ॥ ८१ यालागी नृपचक्रशीरोमणी अवंतसा ॥ क्षणभरी तुह्मी स्व
स्त बैसा ॥ इछा असेल जे मानसा ॥ परिपूर्ण होइल ते ॥ ८२ देखोनी
परम पेकांत ॥ राजीयासी गांजी मन्मथ ॥ पुन्हा तिसी बोलत ॥ राव दु
ष्यंत चतुरलो ॥ ८३ रावह्मणे सद्गुणखानी ॥ उर्ध्वरेता कण्वमुनी ॥

त्यासीतुजाळीसीनंसीनी ॥ मगठवचनकरीते ॥ ८४ ॥ मगचातुर्येसरोवरमराळी
॥ बैसतसुरतसंगयेवेळी ॥ ह्मणेयेतपस्वींयाजवळी ॥ कण्वेकथासांगीतीली ॥
८५ ॥ तेम्याधरिलीमन ॥ तेचीतुजपासीसांगेन ॥ पूर्वीवीश्वामीत्रगांधीनंदण ॥
तपदारूणतेणेकेले ॥ ८६ ॥ तपाचेपुण्यवाढीलेअद्भुत ॥ त्यापुढेमेरुठेंगणादी
सत ॥ पुरंदरचींतातांक्रांत ॥ मगप्रेरीतमेनीकेते ॥ ८७ ॥ ह्मणेजाउणीतुसुंदरी ॥
कौसीकतपक्षयकरी ॥ मीपुरवीनसर्वेसामोग्री ॥ जेजेइछीसीमनात ॥ ८८
येरीह्मणेवीश्वामीत्र ॥ तपीयामाजीअतीपवित्र ॥ भुमंडळीअपरमीत ॥
उदयअस्तारहीतजो ॥ ८९ ॥ हाप्रतिसृष्टीचाघातापूर्णा ॥ शापेभस्मकरी
लत्रिभुवण ॥ मगबोलेसहस्त्रनयण ॥ साधीकारणयेकले ॥ ९० ॥ वस्त्रेभु
ळंकारमंडीत ॥ मेनीकाआलीकौशीकारण्यात ॥ ऋषिसीनमुनीत्वरित ॥
नसकौतुककळाहावी ॥ ९१ ॥ मगवस्त्रेठेउणीतीरी नग्नस्नानकरीका

सारी ॥ सर्वेचीआलीबाहेरी ॥ वस्त्रघ्यावयाकारणे ॥ ९२ ॥ तोमलीयाचली

चासुगंधवात ॥ नस्त्रतीचेउडउणीनेत ॥ येतीनग्नचीच्चमकत ॥ घ्यावेवस्त्रघना

वया ॥ ९३ ॥ वामहस्तकामसारणी ॥ झाकोनीधावेलावन्यखानी ॥ मृगेंद्रक

टीकुरंगनयणी ॥ वीलोकीलेकौशीकसीसीके ॥ ९४ ॥ वीसरलावैराग्यज्ञान ॥

धाउणीदेतआलींगण ॥ सुखानंदद्दोघेपूर्णो ॥ क्रीडतियेकांतमनेछा ॥ ९५ ॥

बहुतलीसभोगीत ॥ तेव्हाजालावीर्यपात ॥ मगऋषीसावधहोत ॥ म्हणे

तपासीआचवलो ॥ ९६ ॥ कौसीकतपासीचालीलापुढति ॥ मेनीकाच्चा

ठलिस्वर्गीप्रति ॥ वाठेसीहीमांचळपर्वती ॥ गर्भटाकीततात्काळ ॥ ९७ ॥

नीष्ठुरपणेतेसत्वर ॥ टाकुनीगेलीसत्वर ॥ पक्षीमीळोनीसमग्र ॥ सप

क्षेछायाकरीताती ॥ ९८ ॥ धेनुरसआणोनीस्नेहमेळी ॥ मुखीघालोनी

क्षुधेकाळी ॥ स्वापक्षेचपाळेसकळी ॥ झडपुनिदडपीतोअवघेची ॥ ९९ ॥

लोकण्वऋषीआलातेथे ॥ देखेबाळरक्षीतीत्रांकुते ॥ उचलोनीउसंगाघेतली
ते ॥ गृहाआणोनीप्रतिपाळी ॥ २०० ॥ त्रांकुतीरक्षीलीयथार्थे ॥ त्रांकुतळा
नामेबाहात ॥ पाळणकेलेंआजीपर्यंत ॥ इतुकावृतांतअसेहा ॥ २०१ ॥
मनिह्मणेदुष्यंत ॥ ह्मणेहेस्वर्गींचीवस्तअनर्घ्येवस्त ॥ मजहेहोइलजरीमा
स ॥ नाहीअंतभाग्याते ॥ २ ॥ दुष्यंतह्मणेनीतंबीनी ॥ तुलावण्यरत्नाचीखा
नी ॥ तुवावसावयाकाननी ॥ योग्यनव्हेसीतत्वता ॥ ३ ॥ तरीलाजसांडो
नीसकळी ॥ जरीमजसीवरीसीयेकाळी ॥ तरीकीर्तीवाढेलभुमंडळी ॥ प
ट्टराणीतुसाच ॥ ४ ॥ देवादुर्लभपदार्थ ॥ तेतेसर्वह्मणीआहेयथार्थ ॥ पृथ्वी
चीस्वामीनीयथार्थ ॥ होसीलआजीपासुनी ॥ ५ ॥ अष्टविवाहामाजीजाण
न ॥ उत्तमआहेगांधर्वलग्न ॥ जरीहोइलतुझेमन ॥ तरीमाळघालीका ॥
६ ॥ मगह्मणेत्रांकुतळा ॥ यथार्थेबोलीसीनृपाळा ॥ जरीपीतीयासीनसां

जन्मउपजताकुसी॥ देववाणीजालीआकासी॥ पृथ्वीपतितेजोरासी॥ त्रा
तमरवकरीलहा॥ ७१॥ राज्यऐश्वर्यसंपन्न॥ याचेनीमानावेंत्रगुराण॥
त्यारथीराजेसंपूर्ण॥ हेंअभीधानगाजले॥ ७२॥ ब्राम्हणकन्याअसेलमीपुणे॥
म्पातुजदीधलेदेहदान॥ जालासीसत्वरउत्तीर्ण॥ जालेयथोनीमीआता॥ ७३
ऐसेशकुंतलाबोलोण॥ दुष्यंतरासीलागलेंरादुबाण॥ म्हणेहेस्त्रीहो
उनिअधम॥ बहुभाषणीअनीवार॥ ७४॥ श्रेष्ठब्राम्हणपैठलाअग्न॥
मातलागजस्त्रोमलासर्पजाण॥ यवणासीमैत्रकीकरूण॥ जैसेकैसेनीपाव
लतो॥ ७५॥ स्वर्गीविनूपामेनीकाजाण॥ तीचेपोठीजालीनीमोण॥ जीस
त्रोगीतीसर्वजण॥ संख्यानाहिभोगीता॥ ७६॥ शुकरबाधीलानगरद्वारी॥
पाहातेसर्वनीवारी॥ गंगातीरीचेंत्रीलेवरी॥ आकेडतीणेधुइजे॥ ७७॥
साहाणदेउळीरावीजेसे॥ खोडघुडणीसर्वचोघासे॥ कागदावरीजैसे॥

नाळीकपशुदेखोनी ॥ ९८ ॥ देउळीबांधीलाढोल । येताजाताबडबडीती सकळ । धर्मत्र्गाळीन्चेउरवळ । मोकळेसर्वोकोंडावया ॥ ९९ ॥ मेनीकेची वतेनुक । तैसीज़ानतीसर्वलोक । तीन्चीकन्याहेदेख । महानीष्पंकनीलाजी री ॥ १०० ॥ यालागीउभयकुळीपवीत्र । स्त्रीप्रसावीचतुर । आताऽन्या पीतावीश्वामीत्र । तोक्षत्रीहोयजातीचा ॥ १ ॥ ब्रह्महत्याकेल्याबहुत ॥ मारीलेवशीष्ठाचेशतसुत । तपेबळेहठेबहुत । ब्राह्मणत्वमीरवीं ले ॥ २ ॥ नठलापरमहंसवेश । मैदेधरीलासाधुवेश । तैसाच्यके त्रीकनीत्रोष । क्षेत्रीनाब्राह्मणकळेना ॥ ३ ॥ जैसानागवीलातस्करी । तोउदीमान्चीहावधरी । तैसावीश्वामीत्रनीधोरी । तपोवनसाधावया ॥ ४ ॥ गर्भेठाकोनीहीमाचळी । मेनीकागेलीत्याजवळी । त्र्यांकुंतीहेपा ळीली । नामपावलीशकुंतळा ॥ ५ ॥ तुकोणमीकोण । गळापडते

सयेऊण। यावरीबोलेतवचन। परमक्षोभेनीतेधवा। ६। परान्चेदोष बिंदुसमान। दावीलेरीधुयेकडेकरुण। आपुलेदोषपुर्वतसुण। सब ळपूर्णआठवीना। ७। वीश्वामीत्रकेवळमीत्र। नीर्दोशजेसात्रीनेत्र। ज्या चेकेल्यास्मरणपवित्र। दोषअनुमात्रउरेणा। ८। देवयक्तिमेनीकामात्प॥ जीसमानीतीशीवविधीनारायण। चौदालोकीजीचेगमन। तीजसमा नमीअसे॥ ९। याचेदेहेकरुण। येइणवैकुंठकैलासपाहुण। चतुर्दश लोकपाताळभुवण। धाडोळीनमीनीमीष्यात। १०। तुसुचरीमानववी चक्षण। जेनसीमाझेसामर्थपूर्ण। तीन्हीदेवसाक्षीआणुन। तरीत्यके न्याकौत्रीकाल्यी। ११। जोप्रतिष्टपीन्याघातला। तुनींदोसीवीश्वामीत्रा॥ मेनीकामात्पसहस्त्रनेत्रा। नीलकंगपवित्रामहेश्वरा। १२। मागेबोला वेयेऊण। समोरपळावेउठोन। हेपरमनीन्यान्वेलक्षण। वीचक्षननमानीती॥ १३

८

नीनिसीकुआरसापाहे। तोवरीरूपाभीमानवाहे। ह्मणेमाझ्यारूपातुलना नये। रतिवरङ्गोधीता।१४। मुक्ताफळ्जेवीराजहंस। खतकरीस द्यावाय स। दोसीयांचेदृष्टीनीर्दोष। कोन्हीजनगीसेना।१५। तरिआताकपठसां डुनी। पुत्रबैसवीअंकासनी। महापुण्यपकरोणी। पुत्रऐसाजन्मला। १६। त्रातकुपनीर्जरवनी। खनीतापुण्यनीजेरघ्राणी। त्रातकुपसमा नमानी। येकवापीकानीर्धारे।१७। त्रातवापीकेंचेपुण्य। येककरी तामाहायज्ञ। त्रातयत्नांचेसुकृतपूर्णे। येकपुत्रजन्मला।१८। त्रात पुत्रांचेपुण्यसंपुर्ण। घडेबोलतासत्यवचन। सकळतीर्थांचेत्रवग्र हण। सत्यवचनघडेहे।१९। ऐसेबोलतात्राकुंतळा। आश्रुधारा चालील्याडोळा। साभुजंगानीमेळा। गळसालावीलाअधोपंथे। २०। अधरथरथराकापत। कंठजालासद्गदीत। ह्मणेन्नीवहेवैकुंठ

वान्तिशीवाची ॥ ३६ ॥ दुष्यंतरायाचे उपरि ॥ भरथ पृथ्वीचे राज्य करी ॥ या
ब्रह्मांडमंडपाभीतरि ॥ ऐसा दुसरा नसेची ॥ ३७ ॥ पंचाशत कोटी योजन ॥
पृथ्वी हिमाद्रिपासुन ॥ सकळ रायावरी शासण ॥ येकछत्रि राज्य केले ॥ ३८
शतक्रतु करोनी संपूर्ण ॥ सुखी केले सकळ ब्राह्मण ॥ सहस्त्र पद्मे देउनी सु
वर्ण ॥ कण्वऋषि पूजीयेला ॥ ३९ ॥ तपी यासी रोमणी वीश्वामीत्र ॥ यासी
दीधला संपति सागर ॥ याचे वंशी तु लीन पवर ॥ भारथी वीर म्हणवी
ता ॥ ४० ॥ संपले आख्यान सकुंतळा ॥ यावरी ययाती आख्यान रसा
ळा ॥ ब्रह्मानंद अभंग नीर्मळा ॥ श्रीधर सुखदातारा ॥ ४१ ॥ सुरस पांड
वप्रताप ग्रंथ ॥ आदिपर्व व्यास भारत ॥ यातिळ सारांश यथार्थ ॥ चतुर्था
ध्याये गोड हा ॥ १४२ ॥ आ॰ ध्या॰ ४ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु
छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ

नाथ॥ सांभाळीसससससपति॥२१॥ तोअकस्मातआकाशवाणी॥ देव
बोलतीतेचक्षणी॥ ऐकतीसमस्तश्रवणी॥ ब्राह्मणराजेमंत्रीजे॥२२॥ वर्ष
तीसुमनभार॥ आकाशवाणीगर्जेथोर॥ रेरेदुष्यंतराराजेश्वर॥ ऐकेसा
दरहोउणी॥२३॥ शकुंतळामहासती॥ अपमानिताजाणभुपती॥ क्षोभोनी
याहेजगती॥ दग्धकरीलक्षणार्धे॥२४॥ अर्धांगीबैसवीमहासती॥ नर
थपुत्रधरिहाती॥ वीकारमानिसीम्हणती॥ हरिहराचीआनतुज॥२५॥ ऐ
सेऐकताउत्तर॥ जालायेकचीजैजैकार॥ मगबोलेदुष्यंतरावसत्वर॥ ऐ
कासमस्तसभाजनी॥२६॥ हेमाझीस्त्रीआसेसत्य॥ पुत्रम्पावोळखीला
भरथ॥ परिलोकमानीतीअसत्य॥ यालागीछत्रीमबोलीलो॥२७॥
प्रथमस्त्रीअंगीकारकरीताजाण॥ लोकठेवीतीमजदुषण॥ आताइश्वर
साक्षीकरूण॥ अंगीकारीलीमाझीम्या॥२८॥ रावजालासप्रीत॥ घाउ

निकोडेघेतीलासुत। वारंवारमुखचुंबीत। आनंदनमायेत्रीभुवनी। २९
पारूपाचीदृष्टीलागेलजाण। म्हणोनीकरी तीनींबलोण। उत्तमवस्तुवो वालुण। याचकासीदीधल्या। ३०। भांडारफोडोनीअपार। वीप्रासहस्त्र रोराजेंद्र। आवडेतीतुकेसाचार। द्रव्यरत्नेश्जे। ३१। सीरीकरोनीअव म्हण। दीधलेयुवराज्यसंपूर्ण। सकळराजेउभेराउण। माथालागी वही ती। ३२। प्रीयेसीहस्तीधरुण। गेलाअंतर्गृहीनेउण। प्रीतीनेदेउणीआ लींगण। समाधानकरीतसे। ३३। ससप्रगठावयाकारणे। प्रीयेबो लीलोनीछुरूवचन। तुवावीषादनधरावामण। माझीआज्ञातुजऐ से। ३४। वस्त्रआभरणेदेउणी। गौरवीलीआपुलीराणी। सकळसं पत्तकोशदाउणी। केलीस्वामीनीराज्याची। ३५। बोलील्याबोलाहु नीअधीक। शाकुंतळेसीदीधलेसुख। पट्टराणीहेमुख्य। जैसीम

श्रीगणेशायनमः॥ आस्तीकजन्मकथन। द्वितीयोध्याई कथिले पूर्ण
जन्मेजय ऋषि मेळऊन। सर्पसत्र आरंभिले॥१॥ सुवर्ण नृपनामा। त्याची
कन्या वपुष्टमा। ते जन्मेजयाची रामा। पतिव्रता परम ते॥२॥ भार्येसही
त दीक्षाग्रहण। जन्मेजय व्रतस्त पूर्ण। कुंडी प्रतिष्ठिला हुताशन। मूर्तिमं
त प्रकाशला॥३॥ चत्वारिशृंगी त्रिचरण। सप्तहस्त द्विमूर्धान। हस्त शुंडे
समान वसुधारा आश्रित॥४॥ विशाळ कुंडभ्यासुर पूर्ण। जैसे काळे पसरि
ले वदन। ऋषि समिधा मंत्रून। कुंडामाजी समर्पिती॥५॥ नागलोकी ह
लकल्लोळ। वंदश्रुकन्या शंकित सकळ। भ्रमित होऊनि तत्काळ। आका
शमार्गे उसळती॥६॥ सर्पाचे जुंबाडे असंख्यात। कुंडात येऊनी रिघवित
कोन्ही वृक्षास वेढे घालित। तरू उपडनि आकाशी॥७॥ फणी येकमेकाबा
हती। येकाच्या गळा येक पडती। त्याताचे शत वोढावोढिती। मग पडति कुं

डात्त ॥ ८ ॥ नागसर्पाच्यामुखध्वनी ॥ नागउठतिगगणी ॥ येकमुखपसरोणी ॥ भ
याभीतपडताती ॥ ९ ॥ येकेव्रीळेसीघातीलेवेढे ॥ तेव्रीळायेउणीखंडीपडे ॥
असंख्यपडतिजुंबाडे ॥ लेखानकरवेकोन्हासी ॥ १० ॥ येककाळेयेकजळदव
र्णे ॥ खदीरांगारतैसेनयन ॥ येकपीतयेकनीळवर्णे ॥ दुर्वारंगयेकपै ॥ ११ ॥
तप्तलोहाचेगोळा ॥ लंबायमानस्थुळशीळा ॥ मुखीनीघतिमहाज्वाळा ॥
कंकनाकारयेकपडलि ॥ १२ ॥ शंखाकारशंखवर्णे ॥ चीत्रवीचीत्रवीकाळ
वदण ॥ आरक्तमानीकासारीखेपुणी ॥ सेवाळमानीकासारीखे ॥ १३ ॥
असंतजुनाटसुवासी ॥ असंतझळकतीजैसाराशी ॥ ब्राह्मणआपुल्या
मंत्रापासी ॥ बांधोनीआनीतीबळेसीपै ॥ १४ ॥ आस्तलहुलोंडेअजगर ॥
महाहुलोंडेघोर ॥ उभमधामनेयेरझाकार ॥ खडखडअसैपै ॥ १५ ॥ पंचप
त्र ॥ मुखीवींत्रातीमुखी ॥ व्रातसुखीसहस्त्रमुखी ॥ येकम्हेमुराउम स्वाकी ॥

पडतिजळतितडतडा ॥ १६ पर्वताकारविन्ट्राळ । ळांबजैसेमंप्रत्यळ ॥
ज्याच्यादृष्टीणेताकाळ । मेरूहोयप्राणीयाचा ॥ १७ व्याघ्रवदणजंबु
कवदण । वृकमुखगजेंद्रवदण । मातत्राापेकरूण । कुंआग्नितस्त्रिवि
ती ॥ १८ घडघडजळतिवीरवार । दुर्गंधीनेभरिलेंअंबर । धनपजनेमा
जयराजेंद्र । प्रतापनमायेत्रीभुवनी ॥ १९ सरूस्वदृणानकरवेलेखा ॥
ऐसेसर्पजाळीलेदेखा ॥ राजाह्मणेआनातक्षका । माझ्याजनकाग्ना
सीलेजेने ॥ २० ऐसेअेकताद्विजगण । तक्षकानामोच्चारस्मरोण । आ
कर्षीलामंत्रेकरूण । घेतीलेअवदानठाकावया ॥ २१ तोमरणकाळ
अवचीन । तक्षकेतेकाजाणोन । धनुष्यापासुनीसुटलाबाण । तै
सागेलात्राकपद ॥ २२ तक्षकरूतेकाळी । ह्मणेदेवेंद्रापाटीसीघाली ॥
त्रारणांगतापाठीसीघाली । बुद्धांजळीवीनवीतसे ॥ २३ ऋषी

अवस्तानठाकीती । सासरीसेसर्पे सर्वे पडति । निर्वत्राकिलानीभ्रीती ॥ उरलेक्षीलीकींचीत । २४ । ऋषणंडुजेना । परमंचाडाळामळीना । अन्यायकरूणीदिना । सारीखेआतादीस तसा । २५ । तक्षकल्मणेदेवपाळा ॥ क्षुमीस्वर्गीहोइणतुझीयागळा । त्राकेतेकाआळंगीला । कन्नपपस्थ तलणोनी । २६ । पाताळीवासुकीशेषसुवनी । आक्रांतहोतसेस पोळागुणी । येकादुष्टेकेलीकरणी । नीर्वत्रजालासर्वाचा । २७ । कद्रु मातेच्यामहाश्राप । उत्तंकऋषीचामहाकोप । ऋऋषीचीस्त्री स्वरूप ॥ डंसुनीपुर्वीमारीली । २८ । वेदश्रुतिबळेकरूणी । उठविली तेमंत्राणी ॥ मगळेहर्गळाहातिघेउणी । सर्पमारीतवनीहींडे । २५ । कोठीच्याको ठीमारिलवीखार । तक्षिनसरलिहुरान्यार । मगजनमेजयाचियागी सर्पसत्र । तेथेतोऋषिसाह्यजाहाला । ३० । असोवासुकीह्मणेजरत्का

री । कंपसुटलाआमुचेशरीरी । कळीवरजाळेत्याचरी । ज्वाळाद्रष्टीदेखती ॥
३१ ॥ अनुष्ठानीबैसीलाआस्तीकमुनी । तोमातावोलेसद्गदीतोनी । ह्मणेबं
धुवाच्यवीयेध्यानी । मातुळसुपुत्रातुझेपै ॥ ३२ ॥ मगसर्पअवघेमीळोन ॥
आस्तीकासीआलेशरण । भेकासीधावेरमारमण । तैसाधावेयेकाळी । ३३
मगतोआस्तीकऋषीराणा । धावतगेलासर्पसत्रणा । मणआनीपवणा ॥
ठाकोनीमागेजातसे । ३४ । तपोतेजअग्नीप्रचंड । तैसाउदेलाप्रतीमार्तंड ॥
द्वारपाळआडदंड । घालुनीराखीमहद्भया । ३५ । आतआलाआस्तीक
मुनी । तोदेखीयेलाऋषिजनी । जैसाउगवलावासरमणी । तपोधनते
जस्वी । ३६ । बळीच्येद्वारीयेउण । उभाठाकलाजैसावामण । तैसाआस्ती
केदीप्यमान । तेजनमायेमंडपी । ३७ । बोळकाजैसाअंगीरासुत । उ
चलोनीयापभहस्त । स्तुतीआसीवादेदेत । ऋषितटस्तपाहाती । ३८

यज्ञनारायणतुजनमन ॥ सकळब्राह्मणमाझेदेवतार्चेण ॥ मेतुंचेमंत्रसामर्थ्ये
दारुण ॥ ब्रह्मांडनुतनकराल ॥ ३९ ॥ कुरुपांडवकुरुवर्या ॥ आसीर्वादतुजज
न्मेजया ॥ शांतिक्षेमासीळनरूवर्यो ॥ वर्धमानसर्वतुजअसो ॥ ४० ॥ येशास्वी
कीर्तीऔदार्येगजण ॥ आनंदसद्विवेकसमाधाण ॥ क्षेत्रदयाउपरति
ज्ञान ॥ वर्धमानहोकासप्त ॥ ४१ ॥ धन्यसामर्थप्रतापसूर्या ॥ शत्रुनक्षत्र
विध्वंशीया ॥ तुष्टीपुष्टीऐश्वर्यो ॥ आयुष्यवर्धीहोतु ते ॥ ४२ ॥ नीदो
शायेशाप्येकोश ॥ भरोतकाकीर्तीवीशेष ॥ माझेवांछीतनिःशेष ॥
होतसंपूर्णतुझेठाइ ॥ ४३ ॥ तथास्तुऐसेत्रीवार ॥ बोलतिसमस्तऋषे
श्वर ॥ आस्तीकम्हणेधन्यराजेंद्र ॥ सार्थककेलेजन्माचे ॥ ४४ ॥ बहुत
झालेपूर्वीयाग ॥ परितयेथेचवारिशृंग ॥ पडीलेनाहीकोन्हीव्यंग ॥
आश्चर्यमोठेजाहाले ॥ ४५ ॥ बुद्धिसउपमीजेबृहस्पती ॥ वैखरिसवेस

रखती॥ तेजस्वीपणेजैसागभस्ती॥ पवीत्रपणेजानावे॥ ४६॥ दंडावीष
इलमारीसुत॥ लोकरक्षोनीइंदीराकांत॥ राज्यस्वधनकुल॥ यक्षपतीदु
सरा॥ ४७॥ तपस्वीजैसाव्योमकेत्र॥ कान्चरणेसकललोकास॥ सभेसी
बैसताअमरेन्द्र॥ जन्मेजयातैसादीससी॥ ४८॥ भार्गवद्रोणरथीभीष्मद्रो
ण॥ धनुर्धरकीरीटीअभीमन्यु॥ तैसाधनुर्वेदीप्रवीण॥ जन्मेजयातुयेक॥
४९॥ वाल्मीकवीश्वामीत्रवशिष्ठ॥ दधीचीअगस्तीअत्रीवरीष्ठ॥ तसमा
नतुमहाराजश्रेष्ठ॥ धैर्यतपतुझेअसे॥ ५०॥ उपमन्यभगीरथभरथ॥
ययलेवीषइतैसातुसत्य॥ रेवतीरमननीमहनुमंत॥ तुयेकबळीवं
तैसा॥ ५१॥ नयदीससीबाळक॥ परिप्रतापेभरीलेत्रीलोक॥ धा
कुटेदीसतीचंद्रार्क॥ परिप्रतापअद्भुतपे॥ ५२॥ जन्मेजयह्मणेभा
ग्यअद्भुत॥ तुआलासीमंडपात॥ परीतक्षकजाळानीयावांछीत॥ पुण

करीणसेवठी ॥ ५३ ॥ ह्मणोनीघातीलेंकणकासन ॥ ऋषिवर्या बैसेंयेक्क्षण ॥
आस्तीकह्मणेमुनीकारण ॥ घरूणी कामआलोंहो ॥ ५४ ॥ तेपूर्णकरींवचन ॥
बोलापगर्मी बैसेन ॥ तोबोलतीसद्व्राब्राह्मण ॥ रायाबैसवींऋषींते ॥ ५५
राव ह्मणेजनकर्मक्षक ॥ आधीभस्मकरातक्षक ॥ कींकोन्हीजालात्र्य
सेलसाचारक्षक ॥ त्यासहीततसीध्याकरा ॥ ५६ ॥ मगमीरत्तरासीआनु
न ॥ आस्तीकासीअभींत्रोकंकरीण ॥ मगजेमागेलेतेदेइण ॥ तनमनधं
नेसी ॥ ५७ ॥ वीप्रह्मणतीपळालातक्षक ॥ त्यासीसहस्त्राक्षजालार
क्षक ॥ ऐकताकोपळानरनायक ॥ कायबोलततेथवा ॥ ५८ ॥ इंद्रासु
हीततक्षकासी ॥ भस्मकरादोघादुष्टासी ॥ जोपरीक्षीतीनपासीभक्षी ॥
त्यासीकेवीरक्षीइंद्रान्वीवर ॥ ५९ ॥ इंद्रासहीततक्षकाय ॥ स्वाहाकारह्म
णतिऋषिवर्ये ॥ सिंहासनासहीतअमरराये ॥ ब्राह्मणखालेआनीले ॥ ६०

तपसामर्थ्येअद्भुत ॥ आस्तीकतीणेन्नामुर्तीमंत ॥ वरीरक्षीलानीजरनायक ॥
महीमाअद्भुतऋषीन्चा ॥ ६१ ॥ ऋषीह्मणतीजनमेजयासी ॥ तरिच्चरेकर्मपावेल
सीद्धिसी ॥ समाघानकरणीआस्तीकासी ॥ कणकासनीपुजीजे ॥ ६२ ॥ मग
जुनुजबोलत ॥ ब्राह्मणामागअपेक्षीत ॥ तोऋषीजनवलसांगत ॥ इंद्र
तक्षकदवडीला ॥ ६३ ॥ तुझायागरक्षुण ॥ भयाभीतदेवानातनंदण ॥
तक्षकअंतरीगुंडाळुण ॥ नीरकावीलाअंतरीक्ष ॥ ६४ ॥ आलातच्चक्रा
वतवीस्वार ॥ गगणीफेरेतोदुरान्पार ॥ दक्षीणेपासोनीउत्तर ॥ इतुका
घोरपसरला ॥ ६५ ॥ सुसाटेगर्जेगगणी ॥ जालाउर्ध्वपुछेअधोवदणी ॥
आस्तीकेउच्चलोनीपाणी ॥ तीष्ठतिष्ठबोलतसे ॥ ६६ ॥ ब्राह्मणह्म
णतीजनमेजयासी ॥ आह्मीभस्मकरीतोतक्षकासी ॥ तुह्मीसन्मा
णोनीआस्तीकासी ॥ आपेक्षीतदेका ॥ ६७ ॥ आस्तीकासीराव

ह्मणत ॥ प्रसन्नजाली मागइछीत ॥ येरू ह्मणे यागसमाप्त ॥ करावा आ
तां येथुनी ॥ ६८ ॥ जाली आतां येथुनी सीमा ॥ उरगनजाली राजोत्तमा ॥
जाला पुरूषार्थ करीं क्षमा ॥ इतुके आलों देइजे ॥ ६९ ॥ जन्मेजय खोच
ला अंतरीं ॥ ह्मणे तक्षक माझा मुख्य वैरी ॥ तो वेगळा करूनी समस्त धात्री ॥
राज्य तुजलागी समर्पीण ॥ ७० ॥ नकरी माझ्या यागाचे खंडन ॥ घालीं
त्रास हस्ते होंमागण ॥ आस्तीक ह्मणे तु पुण्यपरायण ॥ दुसरे वचन न
बोले ॥ ७१ ॥ सर्पा सजीवा दीनी ॥ येक जीव्हा तुझे वदनी ॥ सहस्त्र सीळ पु
ण्यपरवानी ॥ वीतळ पाणी होइल तुझी ॥ ७२ ॥ आह्मा समागणे येक
डे येक ॥ आनीक मागो तरी नको ॥ जैसे कुंजर द्वीदंत देख ॥ माघारे=
आतनवजाती ॥ ७३ ॥ डोमाघरी आपणा सवीकीले ॥ हरिश्चंद्रे सत
रक्षीले ॥ सत्वरक्षावया गेले ॥ पांडव आनी रघुनाथ ॥ ७४ ॥ कांती

नगरीश्रीयाळ ॥ भोजनादीचलाबाळ ॥ सीश्रीराज्ञामांसस्रकळ ॥ कपो
तीयासीतुकीले ॥ ७५ ॥ इतुकेबोलीलाजरत्कारुनंदन ॥ परिसायाचेअं
तरनतुष्टोन ॥ भ्रमरांकेलेकृष्णीजान ॥ संकेतदावी मांत्रीका ॥ ७६ ॥ मं
त्रबळेवोळीतीलक्षक ॥ आस्तीकेरोवीलालोहंडदेख ॥ ऋषीचेसा
मर्थ्यअधीक ॥ कोणातेहीउपडेना ॥ ७७ ॥ वीप्रह्मणतीराजनंदणा ॥
मानदेइआस्तीकवचना ॥ आमुचीपाळीहेचीआज्ञा ॥ आग्रहसोडी
तह्मता ॥ ७८ ॥ असंख्यजाळीलेसर्पे ॥ लोकीवाढविलाप्रताप ॥ रं
गाच्यामोदाअमुप ॥ कीर्तीबांधसीराजेंद्रा ॥ ७९ ॥ अपूर्णहोमाच्या
विषाद ॥ मनात्तकाहीनधरीखेद ॥ ब्राह्मणासीजेनेआनंद ॥ यज्ञसं
पुर्णतोचीपै ॥ ८० ॥ ऐसेबोलताद्वीज ॥ एवंस्पह्मणेभुभुज ॥
आस्तीकासीह्मणेमाहाराज ॥ यज्ञसंपविला तवआज्ञे ॥ ८१

जयजयकारकरीआस्तीक। वीप्रआनंदलेसकळीक। धनमानेदेउणीदेख॥ वीप्रतोसवीराजेंद्र॥ ८२ वस्त्रेअळंकारअपारधन। देउणीपूजीलाजरत्का रूनंदन॥ आस्तीकआस्तीकसकळब्राह्मण। देउणीमानबोळवीले॥ ८३ तक्षकमुक्तझाहला। तोहीस्वस्थळासीपावला। आनंदसमुद्रउचंबळला॥ नागलोकीतेधवा॥ ८४॥ आस्तीकआलासर्पभुवनी। वीरवारयेतीलो टांगणी॥ ह्मणतीधन्यत्रीभुवनी॥ तुझेस्मरणीदोषनुरे॥ ८५॥ जेक रीतीआस्तीकस्मरण॥ सर्पबाधानहोयसासीसंपूर्ण॥ जोआस्तीकस्म रणासीनेटीमान॥ मस्तकत्यात्तचुर्णहोयसाचे॥ ८६॥ जेआस्तीककथा श्रवण॥ जेकरीतीश्रवणपठन॥ त्यालागीसर्पदेखोन॥ पळतिजान भयाभीत॥ ८७॥ तुझेचरित्रकथाकीर्ती॥ जेग्रहीसंग्रहतिवाचीती॥ सर्पतात्काळउठोनीपळति॥ पुन्हानयेतीत्याठाया॥ ८८॥ तुझ्यानामे

मंत्रेकरूण ॥ उलखेसर्पविषहरण ॥ तुझेकरीतीजेस्मरण ॥ तेस्थळठाकुनी
आहीजाउ ॥ ८९ ॥ वाठेनेजालावनांतरी ॥ जेतुझेक्षणक्षणीस्मरणकरीती ॥
मार्गेसांडोनीदुरी ॥ जाउआहीताकाळ ॥ ९० ॥ आमुचेमैथुनदेखती ॥
तुझेस्मरणजेकरीती ॥ त्यासीआहीरक्षुनीथ्वीती ॥ पाठीनलागुसर्वथा ॥
९१ ॥ सकळसर्पशेषवासुकी ॥ भाष्यदेतीआस्तीकालागी ॥ तुझेस्मर
णकरीतीजेप्रसंगी ॥ त्यासीआहीनातळो ॥ ९२ ॥ तेमर्यादाअद्यापीव
रीजान ॥ सर्पचालवितीसंपूर्ण ॥ आसेलीहिलिप्रमान ॥ अससकोण
ह्मणेल ॥ ९३ ॥ सर्पसत्रसंपलेलहता ॥ पुढवर्तलीकायकथा ॥
शौनकादिऋषीसमस्ता ॥ सूतसांगेआल्हादे ॥ ९४ ॥ जन्मेजयराव
मनात ॥ इच्छुनेकेपूर्वजांचेचरित्र ॥ तोव्यासदेवअकस्मात ॥ येता
झालापूर्वेमागपे ॥ ९५ ॥ दृष्टीदेखतासाष्टांगनमन ॥ करीताझालाप

रिद्धीतीनंह्मण॥ कनकासनीबैसउण॥ षोडशोपचारेपूजीयेले॥ ९६॥
चरणीठेउनियाशीर॥ ह्मणेअनेकजन्मपूर्वजन्मेचपवित्र॥ सांडिलक्षस
वीस्तर॥ मजबंधनतुवासोडीयेले॥ ९७॥ सातसवालक्षप्रतीघडेमानवा॥
तेजगगुरुसजनश्रवनकरावा॥ तोवैशंपायनतेधवा॥ आज्ञाक
रीदेव्यास॥ ९८॥ रायासीश्रवणकरीभारत॥ ऐसेबोलतिससवती
सूत मगअंतरध्यानहरीत॥ पावताजालातेधवा॥ ९९॥ पाव
शीजन्मेजनपश्रोतानिपुन॥ वक्ताव्यासशिष्यवैशंपायण॥
सभाघनवटलिसंपूर्ण॥ राजऋषीबैसले॥ १००॥ गृहस्थब्र
ह्मचारीवानप्रस्त॥ संन्यासीबैसलेत्वरीत॥ च्यारीवर्णे
आतेभुत॥ श्रवणपक्तीबैसले॥ १॥ ज्यासीनावडेभारतश्रवन॥
तोजीताचीपशुसमान॥ असोयावरीवैशंपायण॥ कायबोलताजाहा

६

ळी॥ १ चवचवसुनपनाथ॥ इंद्राचामीत्रअसंत॥ तेणेयेउनी तपो
वणात॥ आराधीलंइद्रातें॥ ३॥ हातीघेउनिधनुष्यबाण॥ वेष्ठुनीयाव
ल्कलावसन॥ अन्नफळतोयवर्ज्जुन॥ दमुनीमनइंद्रीये॥ ४॥ रवडतर
तपेरवोन॥ मसन्नजालात्याचीरमन॥ ह्मणेसरवयाद्धारीरदंडुन॥
तपकष्टकरूणोको॥ ५॥ पृथ्वीवरीतुचीइंद्र॥ मजसमानराजेंद्र॥ स
मुद्रवलयांकीतपृथ्वीसमग्र॥ राज्यधर्मकरीगा॥ ६॥ वेणुदंडउच्चप्रचं
ड॥ इंद्रध्वजउभवीप्रचंड॥ संवत्सरप्रतीपदेसीसुघड॥ असाद्देरपूजी
का॥ ७॥ संवत्सराच्चेआधी॥ इंद्रध्वजपुजीयथाविधी॥ तेणेद्रात्रुना
सेत्रीशुद्धि॥ ऐश्वर्यनीधीवीशेष॥ ८॥ चवधेकसुपासुन॥ अघा
पीसंवत्सरप्रतिपदेसीजाण॥ करीतीइंद्रध्वजपूजण॥ कीर्तीकल्या
नतेसैसी॥ ९॥ इद्रध्वजपूजाजोअकेरी॥ तोदरीद्रदुःखीजन्मवरी॥

पूजीताभावेसाचेमंदीरी ॥ पुरविक्रुत्वारीसंपन्न ॥ १० ॥ पृथ्वीचेराज्य
संपूर्ण ॥ चवघेवसुसीदेउण ॥ स्वपदागेलापाकशासन ॥ मीत्र
मनतोषउणी ॥ ११ ॥ प्रजापाळणीपरमचतुर ॥ साकरीतानामोच्चा
र ॥ प्रजोपाळीपरमे सासीजालेपाचपुत्र ॥ नामपवित्रऐकाते ॥ १२
बृहद्रथप्रत्युग्रकुशांबरसगुण ॥ चौथामहाव्रतपाच वामीनवाहन ॥
पाचपुत्रइंद्रासमान ॥ नामपवित्रऐकाते ॥ १३ ॥ वसुमतिनगरपूर्ण ॥
शक्तिमतिदेदीप्यमान ॥ तीसकामाचारेपर्वतकोडुण ॥ दुराग्रहोत्थोगी
ती ॥ १४ ॥ कोल्हनामपर्वत ॥ शक्तिमतिनदीसन्नोगुणसस ॥ प्रवाह
खंडलासमस्त ॥ उदककोंचीतमीळेणा ॥ १५ ॥ मृगयामीसेत्योधी
त ॥ तेथेपातळानृपनाथ ॥ हाणोनीयासबकलात ॥ कोल्हपर्वत
कोठीला ॥ १६ ॥ जळप्रवाहजालामुक्त ॥ तवतेसरिताहोउनिमुर्तिमंत ॥

मगलेउपरीवरीयेउणीस्तवीत ॥ ह्मणेधन्यपुरुषार्थकेला ॥ १७ पर्वतवी
येकुमरक्कुमरब्रह्मचारी ॥ हेजन्मलीमाझीयाउदरी ॥ हेरायालुअंगीकारी ॥ प
रमसुंदरतेघीहे ॥ १८ शक्तिमतीनेदेउणीहोधी ॥ मवाहरूपीचालीलीवे
गी ॥ कंन्येचेरूपदेखोनीअनंगे ॥ मोहीलातोनृपवर ॥ १९ गीरीकानामे
वेल्हाळ ॥ रायेपत्नीकेलीतात्काळ ॥ तीचाबंधुसबळ ॥ सेनापतिकेला
तो ॥ २० सुरत्तानंदेन्रपनाथ ॥ तीसीकाळक्रमीलेबहुत ॥ येकदाअ
सताऋतुस्नात ॥ रावगेलामृगयेसी ॥ २१ परमसुंदरउद्यान ॥ छाये
बैसलासुखघण ॥ गीरीकाआठविलीजाण ॥ मानसजीणेव्यापीले
२२ आठवितासुरत्तानंदेख ॥ वीर्येउसळलेअधोमुख ॥ क्षीतीप
डतातात्काळीक ॥ द्रोणपर्णीधरीयेले ॥ २३ ह्मणस्त्रीघरीऋतुस्नात ॥
ह्मणेतीसीपाठवावेत्वरीत ॥ सेनपक्ष्याजवळीदेत ॥ आज्ञाकरीरावसात ॥
॥ २४ ॥

गीरिकेसीदेइहेरेत ॥ चंचुधरोणीपक्षीजात ॥ तोआनीकविहंगमउन्मत ॥
पाठीधावततयाचे ॥ २५ ॥ हायेकला पक्षीबहुत ॥ युध्यकरीतासापडेरे
त ॥ येमुनाजळीपडत ॥ तेभक्षीमछीनी ॥ २६ ॥ मछीगर्भीवाढत ॥ तो
मछ्येनेधरिलीअकस्मात ॥ मासाळेखोनीअसंत ॥ वीदारिलतियेत ॥
२७ ॥ तोकुमरकुमरीदोघेजण ॥ जावळेनीघालेसेंपूर्ण ॥ उपरिराया
सनेउण ॥ भेठविलीकीरात ॥ २८ ॥ तोसंतोषळानपनाथ ॥ बाळके
नीलेववीत ॥ मछनामपुत्रआपणघेत ॥ कंन्यादीधलीकैवर्तका ॥ २९ ॥
जीच्येपाठीदोघीजन्मली ॥ तेदेवीनामेगणीकावेल्हाळी ॥ ब्रह्मज्ञापेम
छनीजाली ॥ येमुनेजळीं बहुलकाळ ॥ ३० ॥ कुमरकुमरीदोघेउप
जोण ॥ तेस्वर्गीगेलीउध्दरोण ॥ असोरायाणेपुत्रनेउण ॥ मछदेसी
रावकेला ॥ ३१ ॥ कंन्यादीधलीकैवर्तकाप्रति ॥ नामठेवीलेससवती ॥

सौंदर्येसगुणरोहीणीपति। रतिदमयंतीदासीतीच्या। ३२ पीतआज्ञा
तेसुंदरी। नौकारक्षीयेमुनातीरी। अहोतेजन्मलिमछउदरी। दुर्गंधीआं
गीबहूत। ३३ मगतोतीर्थेयात्राफीरत। पारान्नारऋषीपावला ते
थ। ससेवतिनेबैसउणीनौकेत। नेतीजालिपैलेपारा। ३४
मध्यभागीनौकाजात। देखोनीपरमयेकांत। मन्मथेव्यापीला=
न्नाळिस्त। वीलोकीततीयेते। ३५ लणेपभनेत्रेसुंदरी। म
मजसीसुरतानंदक्रीडाकरी। मगबोलेमछोदरी। विपरितक
र्मकेवीकर। ३६ अंगणादेहक्रीडीतयथार्थे। पुढेवरग्राही
कनयेसत्य। भंगीतामाझेकुमारीहा। पुढेअनर्थेजन्मवरी। ३७
माझापीताकैवर्तकपाही। त्यासीप्रार्थुनीतुमजचेइ। ऋषीह्मणेइ
सुकीयाच्येकारणनाही। भोगदेख्याताची। ३८ पाहातिजरीनारी

नर ॥ पाहे माझा चमत्कार ॥ अभ्रे आच्छादोनी दिनकर ॥ धुम्राकार नभ
जाले ॥ ४० ॥ दुर्गंधी दवडुनि समग्र ॥ सुवासीक केले कलेवर ॥ जो बतें येक
योजनमात्र ॥ सुगंध चंदनाचा वतसे ॥ ४१ ॥ मजसी करीता सुरत ॥ तुझे
न मोडे कुमारीव्रत ॥ पुढे राजा वरील यथार्थ ॥ वचन सत्य जाणपा ॥ ४२
मनात म्हणे सुंदरी ॥ हा ईश्वर केवळ निर्धारी ॥ सुरत कार्या ते अवस
री ॥ प्रवर्तले दोघेजन ॥ ४३ ॥ मनोरथ करोनी पूर्ण ॥ नीघाला ब्राह्मणा
चा नंदन ॥ उदयाचळी उगवे सहस्त्रकीर्ण ॥ तैसा पुत्र जन्मला ॥ ४४
त्रिगुण ऐश्वर्ये संयुक्त ॥ उगवला व्यास प्रतापवंत ॥ ज्याची याज्ञा ना
सी नाही अंत ॥ जो वीख्यात त्रीभुवनी ॥ ४५ ॥ ऐसा तो भुक्ता तपूर्णे ॥
सत्यवतीचे ह्रदयरत्न ॥ जगद्गुरु कृष्णद्वैपायन ॥ यमुना द्विपी जन्मला
४६ ॥ येकमुखाचा ब्रह्मदेव ॥ केवळ दीबाहु माधव ॥ कीं भाळलोचनी

श्रीगणेशायनमः॥ महाराजकण्वऋषी॥ आसीर्वाददेतकन्येसी॥ तुझ
पुत्रहोइलचक्रवर्ती॥ जोवंशासीकुळभुषण॥ १॥ शकुंतलाजालीगर्भी
ण॥ गर्भवाढतसेकरुण॥ जैसाशुक्लपक्षीरोहीणीरमण॥ कळांचढतया
ची॥ २॥ पुर्णभरतानवमास॥ पुत्रजन्मलाडोळस॥ जैसाउदेलाबाळचंडां
श॥ तैसाप्रकाशतयाचा॥ ३॥ कन्यापुत्रदेखोनीअभीनव॥ जातकर्मा
दीकरीकण्व॥ भारतजैसेनाव॥ ठेवीयेलेतयाचे॥ ४॥ अजानबाहुभ्रतीसर
ळ॥ आकर्णनयणवीशाळभाळ॥ कीसौंदर्यसमुद्रसबळ॥ आठोनी
तेथेगेला॥ ५॥ बत्तीसलक्षणीडोळस॥ सामुद्रीकचीदेहीवीशेष॥
कण्वसांगेआतजेस॥ नवीष्यार्थेतयाचे॥ ६॥ सागरांतप्रथ्वीसम
स्त॥ हायेकहोइलनपनाथ॥ याचेनामभारथ॥ वंशपुढेम्हणवीती॥
७॥ साहावरुषेगेलीयावरी॥ पारधीखेळेलवणांतरी॥ व्याघ्ररी

हकुंजरहारी ॥ धरणीआनीळजीतेची ॥ ८ ॥ देवीमहावक्षासीबांधोन ॥
मगत्यावरीकरीआरोहण ॥ पीठीतनेराणोराण ॥ तठस्तब्राह्मणपाहती ॥
९ ॥ दुसरेनामाभीधान ॥ ब्राह्मणठेवीतीसर्वदमन ॥ धनुष्यकोटीणे
वोढीपा ॥ गंगाआनीमुरडोनीया ॥ १० ॥ पर्वतबळेफोडोनीया ॥
समानभुमीकरीहिंडावया ॥ जेमनुष्यासनकळेचर्या ॥ देवीकर्मेके
लीत ॥ ११ ॥ मनातवीचारीकण्वऋषी ॥ हाभेठवावा पीतीयासी ॥ युव
राज्यद्यावेयासी ॥ दीग्वीजयकरीलहा ॥ १२ ॥ जेठतिलपीतापुत्र ॥
आत्मजादेखेलनेत्र ॥ इतुकेनउत्तीर्णसैकेळेसमग्र ॥ आलीजा
ळोनीमध्ये ॥ १३ ॥ वनितासुंदरतारुण ॥ पीतगृहीअसताअनुदी
न ॥ लोकनींदेचेवाग्बाण ॥ हृदयपूर्णखोचती ॥ १४ ॥ बहुतकाळी
माहेरीराहात ॥ वीहीतकर्मजरीवर्जीत ॥ तरिलोकदुश्चीतबहुत ॥

काजळीलावीतीमुखाते ॥ १५ ॥ स्त्रीयासीमुक्तापाही ॥ वीचरताकदापी
दोषनाही ॥ संग्रामंमंडळीयागगेही ॥ वीवाहयात्रापर्वतीर्थे ॥ १६ ॥ पीता
श्वसुरअसताजवळी ॥ चीत्ताशुमीमोहत्साहमेळी ॥ मांगल्यकर्मेशा
स्त्रीवर्णीली ॥ दोषनाहीवीचरता ॥ १७ ॥ स्त्रीपुरूषयेकचीत्त ॥ गृहस्ता
श्रमीजेवर्तत ॥ दोघासहीदसाबहुत ॥ सदाचीत्तधर्मावरि ॥ १८ ॥
जेस्त्रीधर्मानुकुळ ॥ तेचीपतीव्रतानीर्मळ ॥ तेघरीराहेघननीळ ॥
लक्ष्मीसहीतसर्वदा ॥ १९ ॥ भ्रतारम्हणेभागपदेखती ॥ लठकिंचप्रीतीव
रीवरिदावीती ॥ ज्यावपाळाअंतरिक्रीती ॥ भ्रतारासीकंचनार्थे ॥ २० ॥
येकतोंडाळअसंत ॥ येकरवटमळीनबहुत ॥ पतीदेखतासोभेमनात ॥
तीच्यासागअवस्पकीजे ॥ २१ ॥ अरकुंडजेक्रोधान्मुखी ॥ डुभेगडुश्चीळये
की ॥ सर्वअसोनीदैन्यभाकी ॥ तीच्यासाग० ॥ २२ ॥ दुरीभ्रताराचीनींदा ॥

परगृहीजीचीवस्तीसदा ॥ जीच्याबोलण्यासीनाहीमर्यादा ॥ तीचासा० २३
जारजारणीचीसंगतीधरी ॥ मनाआवडेतेथेनीद्राकरी ॥ नष्टमार्गेचाले
दुराचारी ॥ तीचासा० २४ ॥ लेउणीचीरूअलंकार ॥ वेळोवेळाकरीशृंगार ॥
उदकीरूपपाहेवारंवार ॥ तीचासा० २५ ॥ मेळतीयासीयेकांतीगोष्टी ॥ ज्या
रन्युहालीसदाद्दष्टी ॥ सुखमानीपतिहोताकष्टी ॥ तीचासा० २६ ॥ सदा
उघडेपयोधर ॥ सवेचहासेझाकोनीपदर ॥ नीरयासरसावीवारंवार ॥
तीचासा० ॥ २७ ॥ स्त्रीकेवळअवीद्येचापसारा ॥ महाभ्रमनसजवीचारा ॥
केवळअसत्याचापसारा ॥ मायनधरीपापाचे ॥ २८ ॥ स्त्रीजनथोरचेग्रह
सबळ ॥ कीमहाप्रळयाचेमुळ ॥ कीतेवीषवल्लीकेवळ ॥ स्त्रीरूपेवीस्तार
ली ॥ २९ ॥ कीतेकामांचीबीषाकदरी ॥ कीतेपापसमुद्रीचीलहरी ॥ कीते
व्याघ्राचीदरीखरी ॥ कीभाजनअसत्याचे ॥ ३० ॥ कीतेदुःखवृक्षाचेक्षेत्र

ळफळ ॥ कीतेमेघाचेपर्वतसबळ ॥ कीतेमत्सरवणसबळ ॥ कीत्तेभ्रां
तीरूपेअवतरली ॥ ३१ ॥ कीलोदंभमुर्तीमंतवीरूढला ॥ अहंकारेगर्भा
धीला ॥ सकळसुखवरूछापीला ॥ मीराशीकरोनीराहीली ॥ ३२ ॥ कीसु
तींमंतभवव्याधी ॥ कीत्रगुणवर्मीचीभरलिनदी ॥ सकळवीषाचीमांदी ॥
यात्रेआलीयाठाया ॥ ३३ ॥ कोणेनीर्मीलीहेकुऱ्हाडी ॥ सकळपुरूषार्थेंळ
क्षतोडी ॥ छळआयुष्याचीबेडी ॥ जीताचीपाइठोकीली ॥ ३४ ॥ हेस्वर्गमो
क्षआगळासस ॥ दूरूषणेसुरूषाकेचीत्तचोरीत ॥ स्पर्शेबळेवीयेहत ॥
असुरीसियकामीनी ॥ ३५ ॥ कोठालेरभसंयुक्त ॥ क्षमात्रीचवीव
र्जीत ॥ महामंत्राचेसामर्थे ॥ क्षणेहरीतहता ॥ ३६ ॥ गोडीमाध्वीप
योरमी ॥ तीनमधप्रगटजनी ॥ चौथामधकामीनी ॥ दुर्गधीअसे
तीपासी ॥ ३७ ॥ स्त्रीस्वरूपाचीधरूणीदीवी ॥ महानर्कोचीवाठदावी ॥

सज्ञानासहीसुलवि ॥ वनीहिंडविवीषयात्ते ॥ ३८ ॥ ऐकाव्हेदुतपाठविले
देखा ॥ चाळुउणीनेतमहानकी ॥ दुन्हावीलेमोक्षसुखा ॥ अंधतमीपुडी
येले ॥ ३९ ॥ आताअसोहाअनुवादु ॥ जरीकृपाकरीलब्रह्मानंदु ॥ तरि
चतुर्ठेलभवबंधु ॥ हृदुबोधठसावे ॥ ४० ॥ दुष्टस्त्रीयेसीकरणेसंसार ॥
अज्ञानगुरुसुखेपुत्र ॥ यजमानदरीद्री छलपणमीत्र ॥ सुखअनुमात्रैकैचेतेथे ॥
४१ ॥ खोठेनानेमोडकेशास्त्र ॥ अशुद्धपुस्तकअशुचीहानपात्र ॥ पळस्पाना
ठवेबहुशास्त्र ॥ तरियेज्ञानयेकल्यांती ॥ ४२ ॥ राजाकोपीष्ठअवीचारीप्रधा
न ॥ भोंडारीतष्करमोडकेसदृण ॥ शीष्यअभावीकगुरुमळीन ॥ दुःखा
सन्पुन्पकैचेतेथे ॥ ४३ ॥ पैशुन्यवादीयाच्यावीश्वास ॥ पोहनारे घरि=
ळीस्पस्चीकारा ॥ रोगीष्ठवैद्यान्चीयाओशधास ॥ येज्ञानयेकल्यांती ॥ ४४ ॥
आताअसोहापाल्हाळनीस्वीत ॥ लोकचर्चासांगीतीलीबहुत ॥ माझी

कन्यागुणवंतीरुपवंत। लक्ष्मीभवानीसारीखी। ४५। परीत्रीखाकेन्नांत
स्वरुधानीचत्रोमीवंत। ह्मणोनीदुहीताघुत्रासमवेत। कुंजरपुरापाठवा
वीहे। ४६। वद्धग्रुणाठतपोनीधी। बहुभल्कससवाडी। सवेक्रुषीश्वराची
मांदी। कण्वऋषीघेतसवे। ४७। शाकुंतलाआनीभरत। हस्तनापुराआ
लेवरीत। सभेसीबैसलान्पनाथ। राजेबहुतघनवठले। ४८। अकस्मा
तझल्केसौदामीनी। तैसीरायापुढेकुमरघेउणी। उभीठाकलीकरजोडु
नी। पाहेस्वरुधानीतठस्त। ४९। जैजैकारकरुणीऋषी। आसीर्वाददे
तीरायासी। रायेनमुनीतयासी। मान्यसभेसीबैसवीले। ५०। परमसु
दरअद्भुत। भरतानमीत्राकुंतलाबोलत। नमस्कारकरीलवरीत। पीती
यालागीसुपुत्रा। ५१। भरतलागलाताकाळचरणी। ह्मणेराजेंप्रसादु
नखानी। पुत्रमांडीवरीबैसउणी। अवघ्रहणीमस्तकाते। ५२। वाठपा

हीलीबहुतदीवस। परिनीाहुरसमर्थोंचेमानस। आतांमहस्वामीनीआ
लिंगहास। पुत्रजैसाचंउंत्रामप्रतापी। ५३। कण्वआश्रमीयेउण। सुमुहु
र्तेलावीलेगंधर्वलग्न। कवचनमाष्यप्रमान। दीधलीतुलीमजलागी। ५४
ऐसेंशकुंतला बोलत। रायावोळखीस्त्रीसुत। जाणोनीनेनतेपणधरीत॥
क्रोधयुक्तबोलतअसे। ५५। जास्चोरकपटीधुर्ते। हींसापातकबहुत। क
रूणलेण तीलोकात। तैसानृपनाथजाहाला। ५६। लेणतुकैचीकोण। आ
लीसीकैचापुत्रघेउण। कैचेलग्नसंमाहाण। कोणप्रमानकोठेंदीधले। ५७
माझ्याहृदयासठाउकेनाही। लग्नलागलेकोणेग्रही। देवब्राह्मणअग्नी
पाही। साक्षनाहीसर्वथा। ५८। मजसमानवयठान। अपकाळेजाले
कोठुण। कैचाजालानंदण। अपमानसर्वही। ५८। मजअनुमात्रठाउके
नाही। आलीसीतैसीमागुतीजाइ। नीर्लज्जेमाघारेहोइ। संगेकोनेल्जानलेसी॥
॥६०॥

मजलावीसीअपेक्षा ॥ नीर्दैन्नाठेवीसीदोष ॥ डागलावावयावेन्नास ॥ आलीसीकै
चीपापरूपे ॥ ६१ ॥ मीतुझीभार्याह्मणउण ॥ गळापडसीयेउण ॥ राजेऋषीसज्जन ॥
हासतीलमजलागी ॥ ६२ ॥ अैसेबोलतामेदीनीनाथ ॥ शकुंतळाजालीसंत
प्त ॥ जैसीप्रळइज्वाळाअद्भुत ॥ ग्यासुधावेगगणासी ॥ ६३ ॥ कंठजालासद्ग
दीत ॥ नयनिवाहातीआश्रुपात ॥ ह्मणे धन्यतुन्रूपनाथ ॥ त्यापेससबोल
सी ॥ ६४ ॥ जोसर्वांतरनिवासी ॥ आत्मारामआहेसाक्षी ॥ सघरक्षीसकळ
तासी ॥ पापपुण्यपरिक्षीजो ॥ ६५ ॥ वन्हीनसताहीपलागला ॥ जीवनन
घालतावृक्षवाढला ॥ ठाउकेनाहीलमनाला ॥ पापनसेकेलेकी ॥ ६६ ॥
पुण्यजोडीतुझीसमस्त ॥ साक्षीजोडानीसैमैसे हृत्पस्थ ॥ पंचसुतेसा
क्षीसत्य ॥ अंतर्बाह्येव्यापीले ॥ ६७ ॥ अंतरजाणोनीयथार्थे ॥ अन्यथाब
ळेप्रतिपादीत ॥ नकरावेहठेंकरीत ॥ तरीअनर्थजवळीआला ॥ ६८ ॥ तुझे

माझेमनसाक्षी ॥ माझेमनतुपरीक्षी ॥ जाणोनीयाहोनेनसी ॥ पाहेमानसी
मुमुजा ॥ ६९ ॥ मीजाननतासर्वज्ञ ॥ हृदइधरीतीअभीमान ॥ सहस्त्रमुखीकुनि
नीचपूर्णे ॥ कर्मेकरीत्यातुल्य ॥ ७० ॥ पापकरोनीनानापरी ॥ म्हणेमीपुण्यवं
तबाहेरी ॥ देवताचक्रसाक्षअंतरी ॥ तत्स्वरूपपाहातसे ॥ ७१ ॥ कर्मेघडलेस
त्यअसत्य ॥ कर्मेघडलेसेसभ्यसेसे ॥ चीत्रगुप्तलीहीतीसमस्त ॥ साक्षत्वअसे
जगन्नाथ ॥ जयसत्यसत्यापासी ॥ ७२ ॥ लठीकेचीबोलतिगोड ॥ पुरवी
तीआपुलिचांड ॥ लोभदावीतीलठीकाचीगड ॥ आत्मकार्यपुरता ॥ ७३ ॥
पापाचेभयमनिधरिती ॥ तेहीपरत्रीजयवंतहोती ॥ असत्यजनाच्या
रवतली ॥ कुंभीपाकीपडतिते ॥ ७४ ॥ कामधेनुचींतामणि ॥ घरीआली
पुण्येकरोनी ॥ तीसीमाघारेघालीप्रीतीकरोणी ॥ तरितेचीअभागीजा
नीजे ॥ ७५ ॥ कुंभीनीपाळआइकेयथार्थी ॥ माथाघेउनिअसत्यपर्वत ॥

कैसाच्छसीलपरत्रपंथ ॥ अन्यायतेथेवर्तोनी ॥ ७६ ॥ स्त्रीसुंदरपति
व्रता ॥ पुत्रसभाग्यभावीकज्ञाता ॥ गुरुसर्वज्ञदयावंता ॥ पूर्वपुण्येपावी
जे ॥ ७७ ॥ शिष्यप्रज्ञावंतभक्तउदार ॥ वक्ताक्षमावंतसुरसफार ॥ पढव्या
समग्रनाठवेशास्त्र ॥ हेपुर्वपुण्येजाणावे ॥ ७८ ॥ कायाआरोग्यआनी
सुंदर ॥ यजमानभाग्यवंतउदार ॥ मैत्रविश्वासीकपवित्र ॥ पुर्वपुण्येप्रा
प्तहोये ॥ ७९ ॥ राजासत्यआनीन्यायवंत ॥ प्रधानचतुरआनीपंडीत ॥
साधुवीरक्तआनीभक्त ॥ पुर्वपुन्येपावीजे ॥ ८० ॥ तुझापुत्रतुझाअव
तार ॥ येत्रास्त्रीपरमबळसागर ॥ बाळभावेक्रीडतासाचार ॥ प्रता
पअद्भुतकेलाजेणे ॥ ८१ ॥ बोलनेसत्यवाणीसुरस ॥ वीद्याआनीवी
नयविशेष ॥ बळवंतआनीक्षमाशीळबहुवस ॥ पुर्वपुण्येप्राप्त
होये ॥ ८२ ॥ तुझेवीर्यबळसत्य ॥ यावरिकएवऋषिच्नेगुरुत्व ॥

प्रतापपाहाअक्षुल । पृथ्वीह्मणातजींकीलह्या ॥ ८३ ॥ कडीलाचीभयमयीत घरूण । उगान्चीअसेधरीलेमौन्य । जैसायाझीकान्वेघरीकुलान्त्राण ॥ आदछाधुनिझाकीत ॥ ८४ ॥ हेसभाआनीशजेसमस्त । मस्यकप्राम्यज्या सीदीसत । जैसेसूर्यापुढेखद्योत । वासुकीपुढेमस्यकपे ॥ ८५ ॥ पादघा येकरूण । जेणेपर्वतकेलेचूर्ण । सिंहव्याघ्रकरीधरूण । फेरेघालोनीफीर वीत ॥ ८६ ॥ धनुष्यकोठीणेवोढीनी । ऋषीआस्रमीगंगाआनी । गोकुळी जैसाचक्रपाणी । बाळपणीकरीख्याति ॥ ८७ ॥ हाचीहोइलपृथ्वीपती । घरी आपुलापुत्रहाती । मीजातोकद्रपपारणयासी । सांगेनख्यातीपीतीयाते ॥ ८८ ॥ पीताकण्वमल्याग्न । ब्रूलांडणकीलजाळोण । जालीजपावीयोपासोण ॥ चतुराननदुसरा ॥ ८९ ॥ जेणेप्रतिसृष्टीकेलीनीमोण । मेनीकास्वर्गीन्ची दीवरत्न । तीणेठाकीतावीर्यदान । हेशरीरजानवोत्तीले ॥ ९० ॥ मस्य

श्रीगणेशायेनमः॥ मग जन्मेजयबोलीला॥ वैशंपायनावि
वेककुशळा॥ मज परियंत वंशमाळा॥ मुळापासोनीसांगी
जे॥१॥ मग ह्मनेवैशंपायन॥ मुखक्षीराब्धीशाहानारायन
नाभीकमळीजन्मला चतुरानन॥ त्यापासुनदक्षप्रजाप
ति॥२॥ दक्षकन्याआदितिरत्न॥ तिचापुत्र विवस्वान॥ त्या
पासुननीर्मान॥ पुरुरवातेथुनीया॥३॥ तेथुनआयुनामा
नरेश॥ त्यापासुनीजालानकुश॥ त्याचाययातिविशेष
शुक्रश्वशुरजयाचा॥४॥ तेथुनपुरुनामेनरराये॥ तयापु
ढेतवनामेजनमेजय॥ प्रचीन्वानहोय॥ पुत्रतयाचा
राजेंद्रा॥५॥ तयाचापुत्रशरयाति॥ त्यापासुनीअकुपया
ति॥ सार्वभोमनीश्चीति॥ माहाराजतयाचा॥६॥ तेथुनी

राजयत्सेन॥ त्यापासाव विचीत्रवान॥ तेथुनीमाहाभीम
जान॥ प्रत्ताप वैतजन्मेला॥ ७॥ प्रावीधन्वातेथुन॥ त्या
चाआयुतनामाबळीस्पुर्ण॥ त्यापासुनीअक्रोधन॥
देवतितिथीतेथुनीया॥ ८॥ रिचनामतेथुन॥ तीच्यारुक्ष
अभिधान॥ तेथुनमतिनामकुरुनान॥ तृपंत त्याचा
जातीजे॥ ९॥ तयापासुनजालाईळीन॥ त्याच्यादुरुं
तरावसूजान॥ त्यापासावभरथाभीधान॥ त्याची
यवंशीभारथतुम्ही॥ १०॥ तयाच्यासुहद्पुन्यरूप॥ तया
चापुत्रहस्तीप॥ तेनेआपल्यानामेप्रताप॥ हस्तना
पुररचीयेले॥ ११॥ त्याचावीकरजमीउन्हपनाथ॥ त्या
च्यासंवरनपुण्यवन॥ तेथुनिकुरक्षेत्ररचीत॥ कुरुवं

हीकौरवतुमी॥१४॥ त्याचापुत्र परिक्षीतीअभीधान
दुसापीतीयायाचेनामपुर्ण॥ त्याचाभीमनामनंद
न॥ त्याचाप्रतिपजानीजे॥१३॥ त्याचाजालाशांतन
त्याचाबाहाल्हीकसोहोदरपुर्ण॥ शंतनुसुदेवव्रतजा
न॥ भीस्पनामतयाचे॥१४॥ शांतनुवरीसत्यवति॥ दो
घेपुत्रजालेतीजति॥ चीत्रांगदनामनीरुती॥ विची
त्रवीर्यदुसरा॥१५॥ त्याचीचीत्रविर्याचेपुत्र॥ धृतराष्ट्र
पंडुविदुर॥ त्यालयकशतकुमर॥ धृतराष्ट्रासीजाहाले
१६॥ पंडुचेपाचसुत॥ नामेत्रीभुवनीवीख्यात॥ द्रोपदी
उदरिजन्मत॥ पचकुमरपाचाचे॥१७॥ ऋतिविध्यश्रुत
सोम॥ श्रुतीकीर्तीशतानीकउत्तम॥ पाचवाश्रुतक

र्म ॥ पंचकुमर पांडवांचे ॥ १८ ॥ पार्थभार्याकृष्णभगीनी ॥ सु
भद्रादेवी वसुदेवनंदनी ॥ तिचे उदरी अभीमन्यु गुणी ॥
श्र तिअर्जुनजन्मला ॥ १९ ॥ अभीमन्युपुत्रपरीक्षीती ॥
तुझापीताजानभुपत्ती ॥ त्याचेपोटीतुपुण्यमुर्ती ॥
जन्मेजयराजेंद्रा ॥ २० ॥ तुझेपुत्रदोघेजण ॥ शतानिक
शतकर्ण ॥ त्याचापुत्रसुंदरअभिधान ॥ नावतुतुसा
जन्मेजया ॥ २१ ॥ येवंनारायणापासुन ॥ तुसानाव
सुदृढपावन ॥ अटेतालीसपुरुषपुर्ण ॥ वंशमाळा
सांगीतली ॥ २२ ॥ ईक्ष्वाकवंशीपरम ॥ राजाजाहलामा
हात्मीशनाम ॥ तेणेंअश्वमेधउत्तम ॥ येकसहस्रकेले
पे ॥ २३ ॥ शतयक्रराजसुयज्ञ ॥ करुनपावलास्वर्गभुवन

त्तोयदर्थगुरुवर्या ॥ २२ ॥ विरोधअसेल वडिलासी ॥ तो सं
धनाही मजसी ॥ मी निष्कपटमानसी ॥ शरण कवीसी पा
तलो ॥ २३ ॥ मी शरण आलो तुज ॥ आता उपेक्षलीया टेल
लाज ॥ मज देवासी नाही काज ॥ पुत्र तुसा असे मी ॥ २४ ॥
कवी विचारी मनात ॥ हा मनीचा निर्मळ दीसत ॥ ये
णे सेवा करीता अश्रुत ॥ बृहस्पती शिष्य आसुचा
२५ ॥ पिता तो वी असे पुत्र ॥ यथे नाही आन विचार ॥ हे
वीश्लाघ्यता आल्यासी थोर ॥ शिष्य गुरु सुत आसुचा
२६ ॥ म गल्हणे वछा पाही ॥ म म गृही अवस्य राही ॥ विद्या
भ्यासि सर्वेही ॥ ज्या दुर्लभ त्रिभुवनात ॥ २७ ॥ दुर्वासिसुत
ने अग्राह्यक ॥ जळकारे स मिथ्या देख ॥ फुळ मुळ पणी दि

क ॥ आणुन देत नित्य पै ॥ २८ ॥ सडा संमार्जन पाद प्रक्षालण
धूत वस्त्रे अंग मर्दन ॥ वेंजन पीकपात्र धरूण ॥ उभा ज
वळी सर्वदा ॥ २९ ॥ वेद शास्त्र चर्चा गायन ॥ स्तुती वादे तो
षवी मन ॥ देवयानी नेदरेवान ॥ मैत्रिकी वाढवी कचा
ची ॥ ३० ॥ भोजन तांबुळ फल आहार ॥ कचा वेगळी न
करी साचार ॥ स्नेह वाढवी अपार ॥ कचावरी प्रीतीने ॥
३१ ॥ धेनु घेवोणी वना पाहे ॥ आचार्य आज्ञेने वना जा
य ॥ तो दृष्टी दैत्य लवलाहे ॥ एकला वनी लक्षिला ॥ ३२ ॥
पांच शत संवत्सर ॥ चवथी सेवा करी गुरुपुत्र ॥ देवया
नीची प्रीती अपार ॥ कचावरी बैसली ॥ ३३ ॥ म्हणती ह
देवगुरूचा सुत ॥ महाकपटी विन पद्युतो ॥ संजीवनी सा

धावयायथ॥ लटकेसाचुलवदावितो॥३४॥ मगनिक्षण
खड्गधारि॥ मारुनीराकिलावनांतरी॥ मासभक्षिलेव
नचरी॥ वृकेव्याघ्रेंजंबुके॥३५॥ अस्ताजालागभस्ती॥ धे
नुपानल्यागृहांतराप्रती॥ कचनदेखेतानीश्चीती
देवयानीकरीखेद॥३६॥ पितीयासिम्हणेदेवयानी॥ व
नीकचमारिलादैत्यांनि॥ मीप्राणदेइनयेक्षणी॥ कच
माझानभेटता॥३७॥ भृगुनंदनयेविचारीमनी॥ तोकच
भक्षिलास्वापदांनी॥ कपटेमारिलादैत्यांनि॥ सर्वज्ञा
नीसमजले॥३८॥ मगसंजीवनीस्मरोन॥ लेणवहस्त
येरेधावोन॥ तोअकस्मातकचयेवोन॥ धरिलेचर
णभार्गवाचा॥३९॥ मंत्रासीलेजअभून॥ स्वापदहृद

ईचेसबडेसमस्त ॥ जजोनी देहेजाला पूर्ववत ॥ धन्यसामर्थ्ये
शुक्राचे ॥ ४० ॥ कचसांगेकवीलागोणी ॥ दैत्यमजमारीलेव
नी ॥ दैत्यगुरुह्मणेतेक्षणी ॥ श्रमलासीबहुवह्याउु ॥ ४१ ॥
सुमेनेआनावयागुरुसुत ॥ येकदागेलामत्तावनात
दैत्येदेखीयाणीह्मणत ॥ उटवीलाकीकवीने ॥ ४२ ॥ ह्मणत्ती
नउठेपुढत्ती ॥ ऐसीकरावीआत्तायुक्ती ॥ दैत्यमारुनी
मागुत्ती ॥ शरिरकरित्तीभस्मत्याचे ॥ ४३ ॥ भस्मअस्तीक
रोणीचूर्ण ॥ मद्यामाजीमेळउन ॥ शुक्रासिकरवीतीप्रा
शन ॥ अस्तीमधुरह्मणेनियां ॥ ४४ ॥ दैत्यआनंदलेसं
पूर्ण ॥ कचउठवावयाचानचलेयत्न ॥ देवाचेबळजाले
क्षिण ॥ घेउहिराणीइंद्रपद ॥ ४५ ॥ मावळाचासरमणी

कचनदेरवेदेवयानी ॥ पितीयापासीयेवोनी ॥ शोककरितसे ४६ ॥ शुक्रह्मणेमारिलादैत्यानि ॥ मघाल पाजिलेमगलागोणी ॥ पुढत्तिनउटेमाकुत्यानी ॥ देवयानीरडेतेव्हा ॥ ४७ ॥ शुक्रह्मणेरेवत्सा ॥ कोटेजाहेइबालका ॥ पेत्हसणेमीपुत्रसाचा ॥ तवउद्धारानवसतसे ॥ ४८ ॥ मीभाग्याचाबहुवस ॥ नवउद्दीजालावास ॥ वारनदिसेबातीश्याववयास ॥ विपर्यासकेलादैत्ये ॥ ४९ ॥ कवीह्मणेकेन्यलागुन ॥ कचवउटवीतामजमरण ॥ मीवाचलीयाकेचदर्शण ॥ नकेकदातुजलागी ॥ ५० ॥ तुजआवडेत्यानकोण ॥ सत्वरसांगमजलागुण ॥ देवयाणीह्मणेहकरीन ॥ नकावेमरणद्वाघासी ॥ ५१ ॥ आतायेककरी

ताता॥ संजीवनी देईजीवीसुता॥ तोबाहीरयेवोनीतव
ता॥ पुन्हातुजउरवील ॥९२॥ शुक्र विचारी मनात ॥ कच
जालामाझासुत ॥ विद्यामासीअभ्रुत ॥ करावीप्रास
पयाते ॥९३॥ कचनउरताजाण ॥ देवयाणीदेईलप्राण
आतासंजीवणी मंत्रसंपूर्ण ॥ सिकवावा कचाते ॥९४॥
मगह्मणेजीवेतनुजामस्तु ॥ न्यासबीजासतीत
आता॥ संजीवणी मंत्रघेतत्वता ॥ अवस्यताता ॥ क
चह्मणे ॥९५॥ ब्रह्महत्यादेवाग ॥ दैत्यक्षयपावतीस
कळ ॥ मगकचेदेहावो निदयाळ ॥ यकांतिसांगेसंजीव
नी ॥९६॥ तुवासेवाकेलीबहुत ॥ त्याचेफळतुजहे चि
प्राप्त ॥ मासीविद्यासकळहोसमस्त ॥ मेतेउरवीदे

वाची ॥ ७७ ॥ भगवंतेउद्दालदेख ॥ उपदेशिलाजैसाशुक
किगर्भीअसतांदैत्यबाळक ॥ नारदेंत्यासिउपदेशिले
॥ ७८ ॥ तैसेसंजीवनीतेसमई ॥ उपान्तिष्ठलीकचावेल्हद
ई ॥ असेंत्राणसखयासर्वही ॥ टवलेंआपुलेंदावीजे
॥ ७९ ॥ विपादीधलीसमस्त ॥ लोककचाबाहीरयेत्वदि
न ॥ उटवीतुमासिंअंत ॥ संजीवनीजपोनीया ॥ ८० ॥ मग
बाहीरयेउदरभेदुनिलेवेळी ॥ ह्मणेधन्यगुरुमाउली ॥
मंत्रजपोनितात्काळी ॥ केविराचउटविला ॥ ८१ ॥ उभा
राकलाकरजोडुन ॥ आरंभिलेंगुरुचेंस्तवन ॥ ह्मणेत्रि
भुवनीचेंगुरुत्वपूर्ण ॥ येकवटलेतुझेठाई ॥ ८२ ॥ निद्रस्त
उठेअकस्मात ॥ तैसाउठलाभृगुसुत ॥ कचधावोनि

चरणधरित। प्रेमेक्षा। चित्तनयनोदके॥ ६३॥ सकळगुरुद
त्तीयेकपदक॥ त्यावरिसत्तु नायक॥ द्वादशगुरुत्वे असे
त्तीदेखव॥ स्वामि ऐकेअनुक्रमे॥ ६४॥ ध्यानुवादिगुरुप्र
थमजाण॥ दुजागुरुजाणिजेचंदन॥ तिजाविचारगु
रुपुर्ण॥ अनुग्रहीगुरुचौथापै॥ ६५॥ परीसगुरुपाचवा
कुर्मपजाणिजेसाहवा॥ सातवाचंद्रवौळखावा॥ दि
पगुरुआटवाजाणिजे॥ ६६॥ नउवाजाणिजेछाया
निधी॥ दाहवानादनिधी॥ त्रिशुध्धी॥ क्रौंचपक्षीट
साहुपानिधि॥ अकरावातोवोळखिजे॥ ६७॥ सुर्य
कांतकापसिध्धकार॥ हाबारावासेवटीनिर्धार॥ या
चाअर्थसाचार॥ अनुक्रमेजाणिजे॥ ६८॥ ध्यानुवादि

गुरूकृवल ॥ शिष्याहालीकृविनिर्धारन ॥ नानासाधने
साधुन ॥ सेवटीज्ञानप्राप्तहोये ॥ ६९ ॥ येकुजभक्तासी
दुरकरून ॥ भक्तासीनादिसमागमेपुर्ण ॥ जैसामलयाचला
गिरीचंदन ॥ सुवासकरीवृक्षासर्वा ॥ ७० ॥ परीहींगनजा
णींवंश ॥ त्यासनकरीचसुवास ॥ तैसाजभक्तत्याभक्तास
नादिपुरुषतोसाचा ॥ ७१ ॥ विचारगुरूसारासारपध्यती
श्रवनकराविशिष्याहाती ॥ सेवटीसाक्षात्कारपावती ॥ पिं
पलीकामार्गकरनिया ॥ ७२ ॥ येकअनुग्रहगुरुतेदेत ॥ त्याचे
प्रतापेज्ञानवाढत ॥ त्यायासनलगतीयेथ ॥ ऐसेसामर्थ्य
येकाचे ॥ ७३ ॥ पाचवागुरुपरिसजाला ॥ स्पर्शनलोहाचे
करीसुवर्ण ॥ तैसेयास्याकरस्पर्शकरून ॥ दिव्यज्ञानसा

धका ॥ ७४ ॥ कल्पपयगुरूतोचिपाहे ॥ विलोकितांचिज्ञान
होये ॥ कृपाअवलोकनेलवलाहे ॥ कुर्मिनीपाहेबाळ्काजे
सी ॥ ७५ ॥ उदयापावतांचंद्र ॥ चंद्रकांतिस्रूवतिपाझर ॥ द
यावेंनहोतांअंतर ॥ दुजिलेसाचारशिष्पनरत्ती ॥ ७६ ॥
आरवागुरुदर्पन ॥ दर्शनेंहोयस्वरूपज्ञान ॥ ऐसेयेकाचे
सामर्थ्यपुर्ण ॥ सायासकाहीनलागती ॥ ७७ ॥ छायानि
पक्षीअवधारी ॥ तोगगनीवासकरी ॥ त्याचीछायापडेज्या
शीरी ॥ पृथ्वीपतितोहोये ॥ ७८ ॥ तैसापुरुषाचेंदुर्लभदर्शन
अचराचरकृपाकरतांगततापूर्ण ॥ कैवल्यपदप्राप्तिज्ञाना
सिजाण ॥ स्पर्शमात्रचिहोयपे ॥ ७९ ॥ आतांनादनि
धीमाहामणी ॥ तेथाच्चुचीध्वनीपडेकानी ॥ दृष्टिनें

देखत्तास्वस्थानि ॥ सुवर्णहोत्तीसर्वधातु ॥ ८० ॥ डारमि
ण्णाआणीदेवयानी ॥ नैसीत्यापुरुषा चिकरणी ॥ एकत्ता
मुसुस्त्रकारुण्यवानी ॥ दृष्टीं नहो ता चित्तेक्षालि ॥ दिव्यज्ञा
नश्रगरावे ॥ ८१ ॥ आत्ताजैसीक्रौंचपक्षिणी ॥ समुद्रति
रिपिलीठेउनी ॥ चराव याला गुनी ॥ दुर देशाप्रतीजाये ॥
८२ ॥ षउमासपर्यंत्तक्रमिन ॥ पिलीईकेउकैसीजिवंत ॥ क्षण
क्षणाआठउनिमनात ॥ बाहेउर्ध्वमुखकरोनिया ॥ ८३ ॥
त्याचिश्नेहेनि श्चित्ती ॥ पिलीतेथेपुष्टहोत्ती ॥ तेद्विजा
सआठविचित्ती ॥ तेचित्तरत्तिश्चस्थानी ॥ ८४ ॥ त्याचि
श्नेहेनिश्चित्ती ॥ पिलीतेथेपुष्टहोत्ती ॥ सुर्यदर्शनीसुर्य
कांत ॥ अग्निपडेअकस्मात ॥ कार्पासत्ताकाष्ठदग्ध

होत्त ईषानसत्तासूर्याचि ॥ ८५ ॥ तैसी ईषानधरीत ॥ अ
कस्मात त्याचि दृष्टिपडत्त ॥ तो पुरुष विदेहत्व पावे ताल
ळत्तथैपै ॥ ८६ ॥ ऐसें द्वादश गुरुतल्प पूर्ण ॥ बोबाळावेतुजव
रोन ॥ ऐकता कचाचे स्तवन ॥ कविश्रेष्ठ तोषला ॥ ८७ ॥
कचासि दीधले आलींगन ॥ केरे कुरवाळिले वदन ॥ म्ह
णे वांगळै दैत्य दुर्जन ॥ तुज मारूनरा किले ॥ ८८ ॥ मद्या
तु घालुनि तुज ॥ दुर्जनी पाजिले मज ॥ विप्रु हस्ते नि
र्लज्य ॥ संकारत्तील सर्वही ॥ ८९ ॥ आज पासोनि मद्य
पान ॥ कोन्ही करिल जो ब्राह्मण ॥ तोनी चत्र्अना मिळो
हुन ॥ नर्कद्वारुन भोगितील ॥ ९० ॥ ते शुक्र आज्ञा जवधा
रा ॥ नमोउवचीहरिहरा ॥ मद्यपान करित्ता विप्रा ॥ भ्रा

पश्चिन ताळकाळ ॥ ७१ ॥ असो सत्य अवरूपे होता पुर्ण ॥ कु
चासि त्तणे भृगुनंदन ॥ आत्ता अध्यस्थ च्या सिजाउन ॥
श्रम आपुला दुर करि ॥ ७२ ॥ नमस्कारत्तिगुरू चरण
निघता जाला गुरनंदन ॥ तो देवयानी येउन ॥ पद
री श्वेते धरियेला ॥ ७३ ॥ त्तणे तुसी धरिली आस ॥ तुसं
दर निर्दोषपुरूष ॥ असुरी मारत्ति निःशेष ॥ दोनवेळा
तुज राखिले ॥ ७४ ॥ म्या शुक्राच्यापासि बोधिले ॥ दोनवे
ळा तुज जन्मविले ॥ मान सत्त वपदी गुंतले ॥ वरी नवे
गे तुजलागी ॥ ७५ ॥ विद्याविनयसंपन्न ॥ तुजसार
रवा नाही आन ॥ मज सारीरवी दुसरी कामिन ॥ त्रिभु
वनात्त असेना ॥ ७६ ॥ अमृतसंजीवनि विद्या पुर्ण

तुजप्राप्तजालीमाझेन ॥ मजवरितांभृगुनंदन ॥ स्ने
हवाढविलविशेष ॥ ७७ ॥ मगकचबोलेआदरे ॥ तुम्हीआ
म्हीयेकोदरे ॥ बंधुभगिनीनिर्धारे ॥ नातीदुसरेंसाप
ले ॥ ७८ ॥ तुजमजजन्मस्थान ॥ कविसाचेउदरीपूर्ण ॥
जेष्टभगिनीमातेसमान ॥ म्हणीवचनबोलसी ॥ ७९ ॥
यावरीदेवयानीबोलत ॥ कचातुनष्टपरमधुर्त्तो ॥ मा
झेनपुरेचित्तामनोरथ ॥ कपटसाधुत्वतुसेरे ॥ ८० ॥
संजीवनीमंत्रनिर्मळ ॥ होईलतुसानिर्फळ ॥ विजव्यर्थगेली
सकळ ॥ समर्ईफळनेदत्ति ॥ १ ॥ कचह्मणेदेवयानीसी ॥ विचा
रनकरीताशापदेसी ॥ तुबृंलकंन्यानिश्चयेसी ॥ स्वैचि
तुजवरिलपै ॥ २ ॥ तुजकदानवरीलब्राह्मण ॥ तुजमीशा

पनदेवरिन ॥तुवाम्हेहकेलेआसाधारन ॥गुरुनंदिनी
विशेष ॥३॥ मजमंत्रनफळेविशेष ॥नरिउपदेशिनदुजि
यास ॥कार्यचालेलअनयास ॥गुरुप्रसादलणोनी
॥४॥ ऐसेबोलानित्ताराम्हुन ॥शक्रपदपावलात्वरित
समारयेउनिशचिनाथ ॥सनमानिलेगुरुसत्ता ॥५॥
देवानियाक्षेमाळीगन ॥दिव्ययानीबैसउन ॥वाद्य
गजरेकरुन ॥मिरवतनेलास्वस्थाना ॥६॥ वंदोनिया
गुरुचेचरण ॥समीपबैसवीसहस्त्रनयन ॥सांगीतले
समुळवर्तमान ॥शक्रऐकोनितोषला ॥७॥ संजीवनी
मंत्रत्तेवेळा ॥कवेगुरुसीसांगीतला ॥प्रतीतीसमवे
तफळला ॥आनंदलादेवगुरु ॥८॥ दिव्याभरनिदिव्या

सनी ॥ गुरु कचपुज्य दोन्ही ॥ देवसमस्त लागती चरणी ॥ धन्य
करणी कचाची ॥ ९ ॥ ईकडे शुक्रशिष्य वृषपर्वा ॥ जो दैत्यांमा
जी म्हणवी मघवा ॥ दैत्यसमुदाय अघवा ॥ आज्ञा शिवं
दिती ॥ १० ॥ तो शरमिष्टा दैत्यकुमारी ॥ लावंण्यसमुद्रीची
लहरी ॥ देवांगणा न पावती सरी ॥ आवडे सुंदरी पितीया
ते ॥ ११ ॥ शुक्रकंन्या देवयानी ॥ सौंदर्यरत्नाची दिव्य खाणी
वनक्रीडेसि दोघी जनी निघती जाले एकदा ॥ १२ ॥ परिच्या
रिका दासी सहश्र ॥ स्त्रीयांचे चालती सवे भार ॥ शरमिष्टा
देवयानी सुंदर ॥ जाल्या सख्या परस्परे ॥ १३ ॥ देखती रमणी
उद्यान ॥ नंदनवनाहुन गहन ॥ त्यांत सरोवर निर्मळजी
वन ॥ मराळ तिरी क्रीडती ॥ १४ ॥ शरमिष्टा आणि देवयानी

तीरी वसनें भूषणें ठेउनी ॥ सख्यां समवेत नग्न होउनी ॥ सरोवर जीवनी क्रीडती ॥ १५ ॥ कमळें तोडोनि करी घेती ॥ परस्परें जळ सिंपिती ॥ नाना कुसरी गायन करिती ॥ दिमराज [illegible] राजे सीया ॥ १६ ॥ सेनें सहीत पुरंदर ॥ मार्गी जाता देखा भार ॥ स्त्रिया क्रीडती सत्वर ॥ वायुवेगें सोडिला ॥ १७ ॥ मनिकवेग करूनि ॥ वस्त्रजाती उंगळुनी ॥ दुरी ऐकता पुरूषवाणी ॥ वायवन्या कामिनी धावती ॥ १८ ॥ हार मिष्टें वेदिमवस्त्र ॥ भार्गविनें सली सत्वर ॥ तीचा क्षिरोदक पवित्र ॥ राजकन्या वेष्टितसे ॥ १९ ॥ दुरी गेला निर्जर भार ॥ मग सावध होउनि समग्र ॥ अंशुके आपलाली सत्वर ॥ परस्पर लक्षिती ॥ २० ॥ क्रोध न समावे देवयानी ॥ हार मिष्टे सि

बोले कठोर वचनी ॥ तुपरम दुष्ट राजनंदिनी ॥ नेसली वसन
मासेतु ॥ २१ ॥ तुम्ह पवित्र परम निसिध्य ॥ पितृभाग्याचाच
ढला मद ॥ मासा पिता शुक्र प्रसिध्य ॥ त्याच्यावर देराज्य
तुम्हा ॥ २२ ॥ मासी पित्याचे पादोदक ॥ शिरी वंदी तुसा जन
क ॥ राज्यभोगिता सामान्यक ॥ शुक्र प्रसादे करुनिया ॥ २३ ॥
ऐकता कोपली राजकुमारी ॥ तुम्हा अतांचि कन्या दरि
द्री ॥ तुसा यावन माझं बरी ॥ तोडं भाव दिशान्त मुरवे ॥ २४ ॥
तुसा बाप भिक्षुक ॥ याचक आहे परान्न भक्षक ॥ मासा
जनक देतो भिक ॥ मागतली सकाभक्षुनिया ॥ २५ ॥ आपु
ण अयोग्य बुध्धि मंद ॥ पंडितासी करीवाद ॥ आपणनि
शाखी धरुनि मद ॥ धावते तरणाभुरावरी ॥ २६ ॥ आपणास

दाभिकारी ॥ दानियासिसांगेआपुलीथोरी ॥ तैसीनुमूख
निष्ठुरी ॥ विप्रभिकारीपित्तानुसा ॥ २७ ॥ शरमिष्टनेदासी
लाउन ॥ मुष्टीघातपृष्टिमर्दुन ॥ वनीकुपामाजिटाकुन
आपनगेलीस्वधामा ॥ २८ ॥ निःशषनिमालीदेवया
नी ॥ शरमिष्टागेलीसंतोषमाणुनी ॥ तोययातीराव
तयेवनि ॥ मृगयामिसेपातला ॥ २९ ॥ अश्वारूढयेकला
दुष्टभारहुरीराहीला ॥ तृषेनेपरमआपला ॥ शोधीतआ
लाकुपापासी ॥ ३० ॥ तवत्यातस्वल्पउदक ॥ आतइंदिरा
समानसुरेख ॥ ललनाकरिपरमशोक ॥ पाहेनिःशंकवू
पासी ॥ ३१ ॥ ययातिबोलेवचनी ॥ कोनाचिनुसुंदरानि
तीबिनी ॥ कुमारिकिंवाकुवासिनी ॥ यस्थानिपडलीस

का ॥ ३२ ॥ ललो दैत्यांच्या गणदाता ॥ उशन कवी माझा पि
ता ॥ शरमिष्ठा नामे राजदुहिता ॥ तीने येथे घातले ॥ ३३ ॥
तु कोण सांग मज वृत्ती ॥ येरु ललेमी राव ययाती ॥ देवया
नी ललेमज धरी हाती ॥ बाहीर काढी राजेंद्रा ॥ ३४ ॥ तुप
वित्र नृपवर कुळवंत ॥ मि ब्राह्मणकन्या वंश अत्यंत ॥ मा
झा धरावया हस्त ॥ योग्य होसी राजेंद्रा ॥ ३५ ॥ ययाती ल
लेहे थोर यथार्थ ॥ देवोनिया सव्य हस्त ॥ बाहीर काढीली
त्वरीत ॥ स्वरूप अद्भुत न वर्णवे ॥ ३६ ॥ रातोलव सुंदर स
कुमार ॥ तैसे करतळ परम सुंदर ॥ पद्मराग आरक्त तैसे तेजा
कार ॥ नरवमणि तैसे सवळ कती ॥ ३७ ॥ आकर्ण नेत्र ला
वण्य रवाणी ॥ उपमेसि रंभा मेनिका उनी ॥ जागिच्या

सुवासवसनी ॥ फाकतसे चहुंकडे ॥ ३८ ॥ साधकासीसा
ध्ये निधान ॥ ईकासि सापडे धन ॥ कि जन्मांधा आले
दिव्य नयन ॥ तैसा राव तेथ झाला ॥ ३९ ॥ तेगयहास कुमा
रे जाई ॥ ओळखत्मुद्दी जेहदई ॥ शुक्लपक्षील वलाती ॥ जे
सी वाढे शशीकळा ॥ ४० ॥ येरीलतेण मानिचे आर्त ॥ पुरव
नारे रमाकांत ॥ पुसोनि गेला नृपनाथ ॥ भार्गी विजा
तभ्य ग्रामा ॥ ४१ ॥ घरासमी पजाउनी बरित ॥ शुक्कासि
जाला विती सर्व मात ॥ शरमिष्ठेने केला घात ॥ परत्ता
वाचली देवयानी ॥ ४२ ॥ नगरासमीप जाउनी बरित
वृक्षाखाली बैसली रडत ॥ धुर्निकादेखोनी सांगत ॥
वर्तमान सर्व ही ॥ ४३ ॥ पितियासि जाबो नित्वरे सांग

निघ दैत्यांचा संगे निसंग ॥ नातरी करीन देहत्याग ॥ जिं
का आसडे नि आपुली ॥ ४४ ॥ सांगे निदुष्टे सकळ ॥ शिष्य
करावे देव पाळ ॥ परमसत्वमूर्ति सुशिळ ॥ वधील सर्व दैत्या
सी ॥ ४५ ॥ वर्तमान ऐकिले आदिअंत ॥ शुक्र जाला वेगधा
वत ॥ करी धावा नि मिरी घालित ॥ देवयानि पितियांत्या
॥ ४६ ॥ भिजली कंचुकि आणी चिर ॥ तुटे निगले मुक्त हार
रडे आक्रोशे सकुमार ॥ शुक्रे शांत वित्ति येत ॥ ४७ ॥ कायजा
ले सांग वहिले ॥ ह्मणे मज शर्मिष्ठेने मारिले ॥ वनी घोर
कुपी टाकिले ॥ प्राणजावा ह्मणोनिया ॥ ४८ ॥ नहुषपुत्र य
याती ॥ अकस्मात पातला मृगया व्रती ॥ तेणे मज धरुनि
हाती ॥ कुपाबाहिर काढिले ॥ ४९ ॥ मारानिलो रले कुपांत

या चाद्वेद मनीं कीं चित्त ॥ परि दुष्टो लरे ध्याविले बुल ॥ ते
वदवैपाइसनी ॥ ९० ॥ वोरवरे बोलता उत्तर ॥ तुटे सुकाव
वे मैत्र वैर ॥ दुग्धी कांजी अनुमात्र ॥ घरनाशे दुग्धाचा
९१ ॥ तलटारस्त्राचे घाय तीक्ष्ण ॥ त्याहुनि शब्द शस्त्र दा
रुण ॥ त्रिभुवनासी वध्य तुसे चरण ॥ तुज दुशाणला वि
ले ॥ ९२ ॥ मग अंगानउ निंदवयानी ॥ शुक्रपालला दैत्यस्था
नी ॥ समस्त उभे ता केले नेक्षणी ॥ आचार्य चर्ण वंदावया
९३ ॥ पुजासनी न बैसे कवी ॥ लागे मज आज्ञा व्हावी ॥
मज विणसुखभोगावि ॥ आचार्य पदवी तुली ची ॥ ९४
रणा न बंधन तुटला संपूर्ण ॥ त्याकु नावे विचित्र विद्दान
नेईल निकउजालेयेथुन ॥ ईश्वर संकल्प अगाध ॥ ९५ ॥

ऐसे बोलता भृगुसुत ॥ दैत्यासि वाटला कल्पांत ॥ वृषपर्वा
धावोनि पाय धरित ॥ येकु घालित पोयात जेई ॥ १६ ॥ ले
ले अपराध जाला कोय ॥ तो सांगावेल वलाहे ॥ आम्हा
समारूनि याजनाये सर्वासही येकाची ॥ १७ ॥ तुसैनिब
वैनि ध्योरि ॥ डाकुधनि माधातली तोडरी ॥ विखुमहीमा
वाणि जे सर्वत्री ॥ आम्ही ह्मणो न लगजोये ॥ १८ ॥ प्राणास
द्वयाने विषघालते ॥ माते ने बाळकु आफरिले ॥ तारू
वे पुरी वोसंडिले ॥ तेथे यत्न न चलेकी ॥ १९ ॥ रक्षक करूं
मीघात ॥ हत्ता भनगासदवडिता ॥ गुरुत्वकु मार्गीला वि
ना ॥ तेथे येत न चलेकी ॥ २० ॥ आम्हासमंतर नातुसे
चरण ॥ तेकाची सर्वास माते मरण ॥ अपराध नरी जा

लाकवल ॥ विदीतकरीस्वामिया ॥ ६३ ॥ शुक्रबोलेलयेक्षणी
तुसेशरमिष्टेनेदेवयानी ॥ ताउनकरोनिकानानि ॥ कुपा
माजीलोटिले ॥ ६४ ॥ तुशपुत्रेकाढीलेबाहेरी ॥ नयेकदा
नगराभीतरी ॥ देहत्यागकरीलनिर्धारी ॥ तुमचेसंगती
राहतामात्ते ॥ ६५ ॥ दैत्यम्हणतीआचार्यवरिष्ट ॥ तुस्यापादु
कावेरोनिश्रेष्ट ॥ बोवाळुनिराकीनशरमिष्टा ॥ देवया
निवरोनि ॥ ६६ ॥ आज्ञादीजेनिश्चित ॥ घेईनदेहांतप्रा
यश्चित राज्यवोवाळुनसमस्त ॥ तुस्यापादुकावरोनि ॥ ६७ ॥
देवयानितुसेबाळक ॥ आलीकोणाचेसकळिक ॥ श्रुतिशा
स्त्रेबोलती ॥ पितीपादुनिगुरुअधिक ॥ ६८ ॥ देवयानीचा
अपमान ॥ तेणेसिनलेतुसेमन ॥ देवआत्मासिकरीती

दिन ॥ तोही अपमान तुम्हा की ॥ ६७ ॥ आता अन्याये घाली पो
टान ॥ चरण धरिती दैत्य समस्त ॥ क्षमा न करसी तरी उठुस्त
त्य ॥ नाही तरी पडु ऐसे चि ॥ ६८ ॥ शुक्र लगे जावे निवाना
देवयानीची करा प्रार्थना ॥ ते समत्या माझ्या मना ॥ सम
धान सहजचि ॥ ६९ ॥ शुक्र वृषपर्वा दैत्यनाथ ॥ आले देवया
नी असे तेथ ॥ चरण वंदिती समस्त ॥ अपराध क्षमा करी
माते ॥ ७० ॥ ईच्छिसी ते देईन समस्त ॥ सुरा दुर्लभ ते पुरउप
दार्थ ॥ देवयानी म्हणे वोरित ॥ आलक्षपित मज जरी ॥ ७१ ॥
दाहासहस्र दासी सहीत ॥ शर्मिष्टा दासी माझी सत्य ॥ जे
थे मज लग्न दिले तात ॥ समागमे यावे तिने ॥ ७२ ॥ ऐसे
ऐकता वृषपर्वा ॥ सेवकास पाठउ निते का ॥ दासी समवे

त्तसदैवा॥ शरमिष्ठात्वरेआगविली॥७३॥ पित्ताम्लणेशरमिष्ठेसी॥ आमुचेकुळजरीवाढविसी॥ तोयदेवयानीचीदासी॥ नकरीमानसीखेदकाही॥७४॥ परीम्लणेतुंनंदजाक्षाई॥ यापरत्तामजलाभनाही॥ रायेकरीधरोनित्ते समर्ई देवयानीदीधली॥७५॥ देवयानीशरमिष्ठेसमवेत्त॥ आपल्यासदनाप्रवेशान्त॥ दैत्यमित्रानसमस्तनांदागेलेत्तेधवा॥७६॥ सेवेघेउनिशरमिष्ठेसी॥ देवयानिगेलीवनक्रीडेसी॥ पावलीपूर्ववतस्थळासी॥ खेळेमानसीआनंदे॥७७॥ तोमृगयावेशेययात्ती॥ पावलात्याचिस्थळाप्रत्ती॥ देखिल्याबहुतयुवती॥ दोघीजनीश्रेष्ठत्यात॥७८॥ शरमिष्ठाआणीदेवयानी॥ देखोनि

रावनिवालामनी ॥ त्तलेसकळतरुणीचीस्वामिनि ॥ दोघी
जनीसत्यपै ॥ ७९ ॥ रावबोलेमधुरावचन ॥ मीनहुषपुत्रय
यातीजाला ॥ सोमवंशध्वजपूर्ण ॥ संतत्तिअत्रीऋषीची
॥ ८० ॥ देवयानिम्हणेत्तयासी ॥ शरमिष्टातेमासीदासी ॥
मिशुक्रात्मजानिश्चयेसी ॥ बोळखवमनासीअसल
॥ ८१ ॥ तुवामजकुपातुनि ॥ काढिलेकृपाळुस्नेहेनी ॥ मी
होईनतुझीपटराणी ॥ पाणीग्रहनयथोक्त ॥ ८२ ॥ राजा
म्हणेतुविप्रकुमारी ॥ परमकोपिष्टपातीवरी ॥ सामर्थ्य
पित्तानिर्ध्वारि ॥ शुक्राचार्यजसुगुरु ॥ ८३ ॥ त्यासिन
कळतालगन ॥ कैसेकरावेंअभमान ॥ यदिम्हणेमाझेव
चन ॥ परममान्यपित्तियासी ॥ ८४ ॥ मगदासीपारविले

सत्वर॥ कविस सांगी नलास माचार॥ परम आनंदला शुक्र आला सत्वर त्या ठाया॥ ९५॥ आला देखोनि कविंद्र॥ नमस्कार करी नराजेंद्र॥ मनोरथ परिपूर्णसाचार॥ बोले गुरुवरदे साचा॥ ९६॥ देवयानि बोलिव चन॥ पित्यानवहदरैचेर न॥ त्यास ग्राहिक नहुशनंदन॥ ध्यावयालागी पातला ९७॥ केवदी धलेआपवचन॥ दुसरे ब्रह्मसुत्र प्रमान॥ तरिन करिता अनुमान॥ करिदा नमासेन्नुबा॥ ९८॥ आनंदला भृगुनंदन॥ सकळसंपत्तिनेथे आनुन॥ येथा सांगला विलेल ग्न॥ दिन्नआंदन बहुसाल॥ ९९॥ शुक्र म्हणे त्यातिस॥ तुज सांने येक रहस्य॥ तवरे तदान शरमि ष्टेस सहसा तीन करावि॥ १००॥ हे राजकन्या हो य पनिश्च

यसी ॥ पदिम मकन्येचि होय दासी ॥ ईस भोगिता तुज सी
शापशस्त्रेनाऊनि ॥ ७१ ॥ हे कदान घडे ह्मणे ययाति ॥ द्विज
ह्मणे माझे पाय सेविनि श्चित्ती ॥ म गत्र मान करि नृपति
शुक्र चित्ती आनंदला ॥ ७२ ॥ सर मिष्टे सही नदेव यानि ॥ य
याति निघाला घेऊनि ॥ ज्यामाता सिबोळऊनि ॥ शुक्र
गेला स्वस्थाना ॥ ७३ ॥ आपुल्या नगराला खेळ ॥ मिरवि
त आला नंदन ॥ भार्गवि वेक्यचन प्रमान ॥ ययाति राव
मानित ॥ ७४ ॥ शृंगारवानि नेऊनी ॥ शरमिष्टे रविलीत
यस्थानी ॥ विश्राम सदन बांधोनि ॥ दासी दीधल्या
सेवेसी ॥ ७५ ॥ पति सिंगवेगळ्या करूनी ॥ सकळ भोग पु
रविदेवयानि ॥ ऊे या शृंगार भोगजनि ॥ आपना स

मानेदेसे ॥९९॥ देवयानिचेसंगती परमसुख भोगयाती ॥ तुम्हमानीअमरावती ॥ नाहीनीतीआनंदा ॥९१॥ यदुआणीतुर्वसु ॥ पुत्रजालेकर्वेद्रकेन्येस ॥ बत्तिस लक्षणीशोभस ॥ रुपाचिषईन वर्णवे ॥९९॥ श्रृंगारखनी राजसुता ॥ सकळहीभोगभोगिता ॥ परीपतिवीणनव्हता ॥ स्वहिंगारासारिखी ॥९९॥ तोलकर्माचीगतिगहन ॥ सुटेनाकदाभोगित्याविण ॥ मीदासीत्वपावली पूर्ण ॥ पतिसंगनेनेची ॥२००॥ पतिविणभोगश्रृंगार ॥ वाटतीजैसेविखार ॥ नित्यानलागेषनुमात्र ॥ विकळ शरीरपडतसे ॥२०१॥ जिवनेविणकासार ॥ दीपविणधर्ममंदिर ॥ फळेविणतरुवर ॥ तेविशरीरव्यर्थमाझे ॥२०२॥

तो मृगया मिसें ययाती ॥ पातला यावनाप्रती ॥ बहुत श्रमले वि
श्रांति ॥ पावावयाते थेआला ॥ २ ॥ मध्यानासि सलेनृपवर ॥ आ
जयेथे राहोवसाच्यार ॥ अवस्य लेणे निदक भार ॥ केला स्थीर
तेस्थानी ॥ ४ ॥ शारमीष्टा आनंदला बहुत ॥ बाहेवरी अंचव्यरु
वत्त ॥ तीचे स्वरूप पाहो निरति कांत ॥ भुलोनि वेगहोय पै ॥ ५ ॥
भोवल्याती च्या सहश्र दासी ॥ सदा तिष्टति वेगेसी ॥ उदके दे
वोनी रायासि ॥ अभ्यंग करि विहार मिष्ठा ॥ ६ ॥ आपलेन्य
हस्ते करून ॥ करि रायासी श्नेह मर्दन ॥ मज्जन जालीयाभो
जन ॥ देत आपलाहार मिष्ठा ॥ ७ ॥ राजेंद्राचि याभाळी ॥
मृगमदे रेखिला कपाळी ॥ दीव्य चंदने उटी दीधली ॥ अर
कघाली स्वहस्ते ॥ ८ ॥ ऐसा स्वगुणे करून ॥ मोहिला नृ

शनंदन ॥ राजाल्लगेमाझेमन ॥ तुझासंगईचित्ते ॥ १९ ॥ परी
कोपेलदेवयानी ॥ मीकायकरूयेक्षणी ॥ येरीलल्गेमीराज
नंदिनी ॥ वरिलेमनीपूर्वीचम्या ॥ २० ॥ मनसुमनाचिमा
ळा ॥ तुझेकंठीघातलीनृपाळा ॥ तीचेमनराखसीसुशी
ळा ॥ माझीउपेक्षाकरूनिदेख ॥ २१ ॥ येकचित्तसुधारसपूर्ण
प्राशनकरितीदोघेजन ॥ येकाचेचुकलेमरण ॥ येकास
मृत्युनसोडी ॥ १२ ॥ भागीरथीसयेउनिस्नान ॥ सप्रेमक
रितीनिशीदिन ॥ येकाचेपापगेलेजळोन ॥ येकतैसा
चिराहीला ॥ १३ ॥ परिसास्याद्देवासीनिश्चिती ॥ लोहाचेभ
केहूभेटत्ती ॥ येकाचिजालीसुवर्णकांत्ति ॥ येकतैसा
चिराहिला ॥ १४ ॥ सुवल्लीलतिकायुणसमसमान ॥ कवची

तीसुंदरसुमालागुन॥ येकसफळजालापूर्ण॥ दुजी निर्फ
ळजालीका॥१५॥ येकतातेस्माकोनिनयन॥ येकचक्षुकी
कीजेअवलोकन॥ हेचन्तुरासनकेभूषण॥ लागेलदुरा
नत्तवत्ता॥१६॥ असेच्यातुर्यस्युमनेकरून॥ तीनेपूजि
लानंदुरानंदन॥ पन्वबाळेरायाचेमन॥ भेदलेपूर्णना
टोपे॥१७॥ क्षमावीगनखुंबन॥ परस्परदेतातिपूर्ण॥
सुरतानंदसुखी निमग्न॥ दोघेजालीतेधवा॥१८॥
भोगदेउनितेचिक्षणी॥ रावनिघालावेगकरूनी॥
जरिकळेलहेचयानी॥ तरीअनर्थकरील॥१९॥ परिदी
रमिष्टाजालीगरोदर॥ नवमासभरलेसत्वर॥ तीये
सिजावळेदोघेपुत्र॥ दहेअनुनामजातले॥२०॥ देवया

निश्चिंतातुर ॥ लागे कैसी असवली दोघे पुत्र ॥ तोरलाये
केसंवत्सर ॥ तयावनापातली ॥ २१ ॥ झाले कैसे जाले
तुजपुत्र ॥ मग बोले शरमिष्टा चतुर ॥ येक अकस्मात नृप
ला ऋषेश्वर ॥ तेणे भोगदीधला ॥ २२ ॥ त्याच्या प्रसा
देकरून ॥ जालेदोघे नंदन ॥ देवयानि बोलेवचन ॥
नाम गोत्र काय त्याचे ॥ २३ ॥ येरी म्हणे मी भुलली ॥ त्या
स पुसाया चे विसरली ॥ येरी म्हणे ऐसी जाइ जाली ॥ त
रि मी संतुष्ट तुज लागी घरा गेली देवयानी ॥ २४ ॥ परिस
चिंत सर्वदा मनी ॥ तो जाणी कन्य प्रसंग करुनि ॥ पुत्र
कैन्याजाइली ॥ २५ ॥ पुरमाध्यवि निर्दोष ॥ कन्यापुत्र ना
मे विशेष ॥ तो देवयानि जाली वनास ॥ शरमिष्टे सपुत्र

तसे ॥ २६ ॥ बत्तिसलक्षणीसंयुक्त ॥ राजबीजतेअपित्य ॥ उ
जव्केसेहोतीसुत्त ॥ ऋषिपासोनिनेणमी ॥ २७ ॥ तोदेवयानी
सांगात्त ॥ ययात्तिआलाहोतातेथे ॥ देवयानीबोलावी
बाळाते ॥ पुछत्तिघात्तेघेत्तले ॥ २८ ॥ मगपुसेबाळकाला
गुन ॥ तुमचापित्ताहारयवाकुवन ॥ तवत्तिघेहीतर्जनी
उचलोन ॥ रायाकडेदावीती ॥ २९ ॥ सवेचिउटलेत्तिघेजन
बैसलिराजअंकिजाउन ॥ मगगळामिरीघालुन ॥ करु
मागत्तीभक्षावया ॥ ३० ॥ तेदेखोनिदेवयानी ॥ क्रोधे
त्तप्तत्तयेक्षणी ॥ नेत्तल्गेरायालागुनी ॥ पुत्रतुजत्र
यजाले ॥ ३१ ॥ राजानेदीनत्तिवचन ॥ पाहेयालेअधो
वदन ॥ जैसात्तस्कर आगिलाधेरान ॥ बोलबितोबा

तेना ३२ ह्मणेशर्मिष्टेलुदासी । चोरनिभोगिसीराया सी । सेपादनीकरितेसि । मजऋषीभेटला ३३ असत्य बोलासीवचन । तुसजिकेचेकरीनखंडन । तुमसुरी केपरीन । वशीकरणजाणसी ३४ शर्मिष्ठाह्मणेमी तुसीभगीनी । म्याहीरावचरिलामनी । पितृवचनेकरु नि । दासीतुसीह्मणविते ३५ देवयानिह्मणेरायासी मीजातसेकवेनापासी । तुभोगीशर्मिष्ठेसी । करिसु खेसीराज्यआत्ता ३६ वेगीनिघालीनेगोदरी । राजा धावोनिघालीमिरी । ह्मणेयेकउन्यायपोटी घा लिमासायेधवा ३७ राजाभाळदेवी चरणी । पायेलो टीनदेवयानी । लताप्रहरदेवोनि । ह्मणेमरेमाघारा ॥ ३८

राजाधावलचरणी॥ परीनागेपेदेवयानी॥ मनोवेगेक
रोनी॥ शुक्राजवळीपातली॥ ४१॥ धरनिपितियान्चेचरण
हीर्घश्वरेकरिरुदन॥ तोराजाहीकरजोडुन॥ उभाराहिला
तीजमागे॥ ४०॥ देवयानीम्हणेपितियासी॥ दैत्यकन्या
मासीदासी॥ येंणेभोगोनित्तियसी॥ पुत्रत्रयेनिर्मिले॥ मी
मजजालेहेधेंसुत॥ तीकडेयान्चेसदाचित॥ शापशास्त्रवं
पुसुत॥ नाडीलाजालारायाते॥ ४४॥ मत्तावार्धिकनिश्चि
त॥ शरीरलुसेहोयगळीत॥ राजालोरंगनघालित॥ वि
लविलश्यशुराते॥ ४३॥ महावार्धिकनिश्चिशरपिशाद्य
जालीकामेकरन॥ प्राथुनिमागेभोगदान॥ जरीनेंदी
विर्यदान॥ तरीब्रह्महत्यापडे॥ ४८॥ प्राशास्त्रार्थेनिश्चि

त॥ तेथेजालाविर्यपात्त॥ सुक्रलगेअवीधीयेथार्थे क्रु
रुनीशापदेत्तेसां गत्सी॥४५॥मासेवचनयथार्थ॥ नवजालाजे
राभुत्त॥ दसनपडलेसमस्त॥ नयनीअंधत्वपानले॥४६॥श्र
वनजालेबधिर॥ कापोलागलेशरीर॥ मर्कटाऐसेकलीवर॥
दिसोलागलेरायाचे॥४७॥नयनीघ्राणीवदनी॥ येकवट
लीजव्हेतीनी॥ शब्दआउखुव्हेआननी॥ कोणातेहीसम
जेना॥४८॥याचरिघालीलोटांगन॥ येयातिरावबोलेव
चन॥ तलनाहीमासेमन॥ देवयानीसभोगिता॥४९॥
क्रपाकरोनियेसमई॥ मासेतारुण्यमजदेई॥ कविकव्ळ
वव्ळलाहृदई॥ वचनकायबोलत॥५०॥ पंचपुत्रतुझेजा
ण॥ येकासिमागेतारुण्य॥ त्यासीदेउनीवृध्दपण॥

होईतारुन्यपुत्ती ॥ ४७ ॥ राजाह्मणेशुक्राते ॥ जोताण्यवो
पिलमाते ॥ मीराज्यदेईन त्याते ॥ नाहीइतरासीसमे
ष्ठु ॥ ४८ ॥ अवस्थात्रलोकधिराज ॥ जोतारुण्यदेईलसतेज
तो चिवेशा विजयध्वज ॥ वंशाधर १ द्द त्याते ॥ ४९ ॥ आ
ज्ञाघेउनियत्याती ॥ पावलास्वनगरापती ॥ पंचपु
त्रासिबोलतप्रीती ॥ पाचात्रनिपुसततसे ॥ ५० ॥ सहस्त्र
वर्षेपर्यंत ॥ तारुण्यघ्यामजयथार्थ ॥ तसजातिया
मनोरथ ॥ जरापुत्तिघेईनमी ॥ ५१ ॥ यदुतुर्वसेद्व्या
निचेपुत्र ॥ दुह्यपुतरुअनुनिर्धार ॥ हेशरमिष्ठेचेकुमर ॥
पंचपुत्रदोघीचे ॥ ५२ ॥ त्यातचौथेबोलतीपुत्रजाण
नेदुआपुलेतारुण्यपण ॥ केवळनर्कवासवृध्यप

र्णे ॥ पाप कोण घेईल पै ॥ ५७ ॥ आमुचे तात स्वप घेउन
भोगिसी आमुचे मातुलागुन ॥ मात्रागमनाचे महाष
दारूण ॥ पाप घडेल आम्हाते ॥ ५८ ॥ ऐसे एकता वचन
नोल्की ॥ आपदेत से ययाती ॥ यदुचे कुळी जे होती ॥ आ
श्रय ईश्विती दुजि याचा ॥ ५९ ॥ नाही छत्र सिंहासन
असेल वंसा तुझे संतान ॥ गोहत्यार मध्यपी जाण
महा चांडाळ अपवित्र ॥ ६० ॥ आरक्त श्याम वर्णे नय
न ॥ सागरखेरी राहती पूर्णे ॥ दुज्या पुत्रा शापिती हा पवच
न ॥ काय बोलिये याती ॥ ६१ ॥ तुसा वंश होतो कैवर्त ॥ मध
प्त जनान्यारि बहुत ॥ नौका तरुनि जिवित्व ॥ करूनि
या वर्तती ॥ ६२ ॥ अनुतुसे संतान ॥ यंत्राकार लोहे

कारजाण। राज्या विरहीत यातिहिन। जन्मत्तिलहुरातें
६३ चौघेघातलेबाहेरी। पुरुपाचारिलात्तेअवसरी। तेणें
मस्तकठेउनिचरणावरी। तारुण्यतदीघले ६४ पुरू
पुत्रबोलेवचन। शरीरजालेतुसेपासुन। तुसेतुजदे
तापुर्ण। तरिजाउनकासी ६५ ऐसेंतोबोलतावच
न। ययातिजालातारुण्य। पुरूनेघेतलेवृध्धपण।
सहस्त्रवर्षेमर्यादा ६६ शरमिष्टाआणीदेवयानी
स्त्रीयाभोगीसुखशयनी। राजेचालविअनुदिनी।
धर्मन्यायययाती ६७ दुष्टासदंडदेउन। करीबहु
प्रजापाळन। सुखीपृथ्वीचेब्राम्हण। भोजनध
नअळंकारे ६८ केलेबहुततपयेज्ञे। दिलेगाभुग

जरल्ने ॥ उरलेनाहीकोण्हीहाने ॥ वृताचरलेनमका
ही ॥ ६९ ॥ मगउबगुला विषयासी ॥ तारूण्यदीधलेपु
रूषी ॥ घेत्रसिकास नदेउनित्यासी ॥ व्रह्मचर्यतोकेला
॥ ७० ॥ मागिकार्त निवृध्यपण ॥ दोघीस्त्रीयासँगघे
उन ॥ प्रवेशलातापसारण्य ॥ तपद्वादशसमाचरला
॥ ७१ ॥ तीसवर्षपर्यंत ॥ जळाहारयथातीकरित ॥ वायु
भक्षुनिनिश्चित ॥ वर्षयेककेलेहो ॥ ७२ ॥ पंचाग्नीसा
धनवर्षयक ॥ येकाचरणावरिउभाहोरव ॥ मगदिव्यदे
हपावोनिसुरव ॥ स्वर्गासीतिपावला ॥ ७३ ॥ उथयद्व
दासदिन ॥ दिव्यविमानिबैसत ॥ ईकादिवसामोरा
येत ॥ वंदितीसमस्तरायाते ॥ ७४ ॥ पुण्यदेखोनिस

मर्थ॥ ईर्षा सिर्द्रणउपजत॥ कपरेशयासि चिंचारित॥ बो
लेसुकृत आपुले॥७५॥ भोळेपणें सांगे ययाती॥ तोसु
कृतातोणि जाली निश्चिती॥ स्वालेपउलाधरणीप्र
ति॥ तवनवल येकवर्त्तले॥७६॥ माधवी कन्येचेसुत
देखले॥ प्रत्तर्दन सुमन शिबाष्टक॥ चौघेपुत्र पुण्यश्लो
के॥ स्वधुनीतिरी वसतिसूरवें॥७७॥ महापुरुषते मह
त॥ गंगातिरीयाग करित॥ त्याचा होम धूम्र गगनी
जाला॥ पुण्यवंत तेजश्वी॥७८॥ ययाति पउताधरत्री
तो धूम्रे धरिला वरच्यावरी॥ ययातितें अवसरी॥ न
मस्कारिला श्रीरंग॥७९॥ सांगीतले सर्ववर्तमान॥ हे
देही धरिले लोटुन॥ मग तो ययातिपुत्री॥ म्हणती तो बो

तिला ॥२८०॥ त्याचे निःसंगे केले तप ॥ श्रवण केले अमूप ॥ मग स्वर्गासी सुखरूप ॥ यया निरावपातला ॥२८१॥ व्यास सुत वैशंपायन ॥ तिहीं बोलिले कथा पुर्ण ॥ त्यातील सारांश काढुन ॥ केले कथन तुह्मा प्रती ॥२८२॥ संपले यया तीआख्यान ॥ पुढे कथा गोड गहन ॥ श्रवण करोत विचक्षण ॥ ब्रह्मानंद करोनिया ॥२८३॥ भारथ ग्रंथ समुद्र साहीत्यरत्न अत्यंत अपार ॥ त्याचे ग्राहीक पंडीत नर परम चतुर भावार्थी ॥२८४॥ पांडवप्रताप ग्रंथ ॥ जे बैसति श्रवण पंक्ति ॥ तेही कृपा करोनि पंडित ॥ अवधान पुढे देईजे ॥२८५॥ ब्रह्मानंदा पंढरीनाथा ॥ पुढे बोलवी भारत कथा ॥ आदिमध्य अंतव्यक्ता ॥ तु चि कर्ता असससी

की ॥ ४६ ॥ वाजवनार जो नाहीं बरवा ॥ तरि कैसा वाजेल
पावा ॥ रुक्मिणीजीवना करुणार्णवा ॥ श्रीधरवरदा
सुखाब्धि ॥ ४७ ॥ पुढे पांडवकुळ निसुंदर ॥ माजेल रस
अपार ॥ ते श्रीधर सुखे परिकर ॥ ब्रह्मानंदे वदेल पै ॥ ४८ ॥
इति श्रीपांडवप्रताप ग्रंथ ॥ आदिपर्व व्यासभारत ॥ त्या
तील सारोद्धार यथार्थ ॥ पंचमोध्यायी कथियेला ॥ ४९ ॥
अध्याय परिपुर्णमस्तु ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुसच्चिदानंद
मूर्तयेनमः ॥ वैशंपायनह्मणेजन्मेजया ॥ श्रवणकरीप
वित्ररायाचतुराननापासोनियां ॥ दाह्वाययात्तिजा
णिजे ॥ १ ॥ जन्मेजयह्मणेलेकथासमस्त ॥ ऐकावया
मीआर्तभूत ॥ कर्णजालेअतिक्षूधीत ॥ श्रवणभोज
नदेईजे ॥ २ ॥ वैशंपायनह्मणेसावधान ॥ देवादैत्यावैर
मुख्यीहुन ॥ इंद्रपदध्यावयाहिरोण ॥ नानाउपायनिर्मि
ती ॥ ३ ॥ युध्यकरीताअभ्रुत ॥ निर्जरजालेबहुत ॥ आ
पारमृत्यपावलेदैत्य ॥ नाहीगणीतसर्वथा ॥ ४ ॥ मगज
पोणीमंत्रसंजीवणी ॥ सुक्रउठवीततत्क्षणी ॥ विबुध
पडतिसमरंगणी ॥ त्यासीउपायचालेना ॥ ५ ॥ अमृत

संजीवणीपाही बृहस्पतीपासीमंत्रनाही पाकशास
नाचेहृदयी चिंतारोगप्रवर्त्तला ६ मगबृहस्पतीचा
पुत्र कचनामाअत्तीपवित्र सद्गुणनिधिपरमच
तुर कार्यसाधनीनेटका ७ तयासीयेकांतीने
उनी सांगताजालाकुलीशपाणी ह्मणेतुंवाशरण
शुक्रासीजाउनी संजीवणीसाधिका ८ थोरपणा
चाअभिमान मीयेकदेवगुरुनंदन मीजाणतास
वेत्त समुखीहुनसांडीका ९ परमप्रीतीधरुनजी
वीं शत्रुचीमैत्रिकीअसावी शुक्रासीप्रार्थुनीविद्या
घ्यावी अनाळसेकरोनिया १० गुरुसेवाकरोणी
अपार विद्यासाधीपरमचतुर पुष्कळधनदेवो

नीसाचार॥ विद्येसारी सिष्य होती ॥ ११ ॥ अथवा आपु
ली विद्या गुरुस द्यावी ॥ दुसरी त्यापासोनी साधिती
तिसरा उपाय निश्चिती ॥ विद्यासाधनी असेना ॥ १२
तरि प्रेमभावे करुनी ॥ कवीस निघावे तुझी शरण ना
ना कष्ट पिंडी भोगुण ॥ आपुले कारण साध्यावे ॥ १३ ॥ तु
चातुर्य सिंधु यथार्थी ॥ तुज काय सिकवावे बहुत ॥ आ
द्दिस्पासि प्रभा तत ॥ पाहा जेलणावे ऐसे न लगे ॥ १४ ॥ मृ
गमदरंभासत ॥ हे पहिले चि सुवासी अत्यंत ॥ चंदनासं
गे सुवास बहुत ॥ साहानल गदुसरे ॥ १५ ॥ तैसा तु चातु
र्यभांडार ॥ तुज सांगणे न लगे वारंवार ॥ मग पितीया
सी करोनी नमस्कार ॥ जाता घेतली षक्काची ॥ १६ ॥

कवजातवेरकरूण ॥ मार्गीजालेदिव्यशकुन ॥ दैत्यपुरी सपेउन ॥ निःशंकमनेचालिला ॥ १७ ॥ सभाघनवटली अपार ॥ मुख्यवृक्षपर्वादैत्यरद ॥ पुज्यत्याचाआचार्य शुक्र ॥ उच्चस्थानीबैसवीला ॥ १८ ॥ त्यासभेतकचयेउ न ॥ जयजयकारमुखेकरोण ॥ घालीतासजालालो टांगण ॥ भुषणाकवीसतेधवा ॥ १९ ॥ आयाकलाकर जोडुन ॥ म्हणेमीआलेदेवगुरुनंदन ॥ आलोनिष्कप टशरण ॥ तनुमनधनेकरोनियां ॥ २० ॥ मीविद्यार्थी लुसेदिन ॥ नीचसेवाअसलपुर्ण ॥ तेचिसांगावेमज लागुण ॥ आलोशरणयालागी ॥ २१ ॥ ब्रह्मचर्यव्र तस्थ ॥ सहस्रवर्षपर्यंत ॥ सेवाकरीणनिश्चिती ॥ आ

त्यासी बहुमानी सत्कृष्ठ नयन ॥ येरसन्मान सहश्रद्देत्ती
२४ ॥ येकदा बृहत्सभेहाभीष ॥ येउनी बैसला पुण्यश्च
रूप ॥ तो गंगा मुर्तीमंत्तनी होईा ॥ सुवस्त्र नेसेलवेदने ॥ २५
तो चाटे फीटले वसन ॥ सभा पाहे अधोवदन ॥ परी माहा
भीसे अवलोकुन ॥ ईसन येक पाहीले ॥ २६ ॥ माहाभीसाकडे
पाहोन ॥ गंगा क्रीडासे वदन ॥ ते देखोनी चतुरानन ॥
सापवचन बोलत्त ॥ २७ ॥ स्वर्गवास राकुन विशेष ॥ म्रु
त्युलोकी काल मनुस्य ॥ कामना पुरत्ता स्वपदास ॥ बहु
का वेपावहापे ॥ २८ ॥ असो गंगा विचरत्त गगनि ॥ अष्ट
वसु देखीले नयनी ॥ रुदन करीता देखत्तटनी ॥ तयासा
स्पे पुसत्त ॥ २९ ॥ वसु म्हन्ती भागीरथीसी ॥ वशीष्टे

श्रापदीधले आल्यासी ॥ मानवलोउनी असी ॥ मृत्यलोकी
उपजला ॥ ३० ॥ वशीष्टाची गाय चोरूनी ॥ आणीली आश्रमा
बांधीली नंदनी ॥ म्हणोनी शापवदला मुनी ॥ तुसे उदरी
जन्मा आला ॥ ३१ ॥ तरी उपजताचं नेउन ॥ गंगे तुझे याकु
न सोडवी मनुष्यदेहापासुन ॥ शापमोचन तेहोईल ॥ ३२ ॥
वसु म्हणति तैवेळी ॥ सातयाकी गंगाजळी ॥ आरवावसु
प्रतिपाळी ॥ प्रतापसुर्यसमान ॥ ३३ ॥ गंगाम्हणे ते अवस
री ॥ लोकमजम्हणतील असुरी ॥ अष्टपुत्र निर्धारी ॥ के
से याकुउदकात ॥ ३४ ॥ अष्टवसुचे मी बोलनी ओस ॥ येक
पुत्र होईल विशेश ॥ माहाज्ञानी निर्दोश ॥ जीतेंद्रिय धर्मा
त्मा ॥ ३५ ॥ हस्तनापुरीचा नृपवर ॥ मृगयामीसें हींडेन

नगराकार॥ भागीरथीतीरीजातसत्वर॥ श्रमपावोनी बैसला॥३६॥ तो गंगेतुनज कस्मात॥ गंगानिघालिसु तीमंत॥ दिव्याभरणिं शृंगारीत॥ श्वेतवसनगौरांगी॥३७॥ गंगा आनंदवल्लीचेसुमन॥ कीलावण्यवल्लीचेनि धान॥ कीशुभ्रमनमाचासंपुर्ण॥ जपपर्णावरेवोपी ली॥३८॥ शृंगारनभिंचीचपळा॥ कीसाक्षात्तदुस रीकमळा॥ कीआनंदवनिंचीकोकिळा॥ कुरंगनयनी चमकत॥३९॥ ऐसेदेखेवानीतेअवसरी॥ अतीश्रमान आश्चीर्यकरी॥ लग्नेंउमारमाकीसावित्री॥ कीसरस्व तिसाक्षांत॥४०॥ रायाच्यासन्मुखकीतीवेळी॥ बैसेगं गाशृंगारबाळी॥ लग्नेंराजयाअतापबळी॥ मजवरियें

वेळ्या ॥ ४१ ॥ राजा ह्मने बो देवव्रत तनी ॥ मी वृत्त स्त आहे येक प-
त्नी ॥ सर्व्यांकी बैसली सेपउनी ॥ तरी शुद्धा कन्या तैसीहु
४२ ॥ तरी मासी या पुत्राची पत्नी होउन ॥ राजभोग घेईंस
पुर्ण ॥ गंगा ह्मने मही पुत्र जन्म विन ॥ वीज येच्य जवो
मासी ॥ ४३ ॥ सुरगंगा ऐसे बोलोन ॥ सर्वेची पावली अं-
तरध्यान ॥ पुढे माता श्री पूजा लाग आंतनन ॥ पुत्र प्रती
परायाच्या ॥ ४४ ॥ देशोदेशीचे भूपती ॥ आंनुस कन्या
देउ ह्मनति ॥ वचन गोवी प्रतिन्हपति ॥ शृंगार गंगाई
पीन ॥ ४५ ॥ आंनुना मा पुत्राप्रति ॥ पत्नि पस गोय
कोन्ती ॥ तुज गंगा वरिलण तिप्रीती ॥ आनी कसु वत्ति
नवरि तुज ॥ ४६ ॥ जैसे बोलोनी सउ करी ॥ पत्र घालि

पुत्रावरी ॥ आपन मेला ते जनसरी ॥ परत्र मोक्ष साधाव
या ॥ ४७ ॥ ऐकुं शांतनु गंगातिरी ॥ सर्वकाळ मृगयाकरी ॥ मा
गलक्षी नजंतरी ॥ तो जळकुमरी झगरली ॥ ४५ ॥ ईश्वरची
अप्सरा नि मा ॥ तैसी झगरलीदीव्य रमा ॥ माळ घाली
सार्वभोमा ॥ शांतनु रायाते तेकाळी ॥ ४१ ॥ म्हणे राया
जेमीकरीन ॥ तेतु वामानावे प्रमान ॥ मासकर्तुत्व
म्हनत्ता अप्रमान ॥ मीजाईन तेक्षनी ॥ ४० ॥ रावम्हने
जेतुकरीसी ॥ तेमीन मोडीनी श्वयेसी ॥ भाष्यदेउनी
तीयेसी ॥ पट्टमहीसी आनीली घरा ॥ ४९ ॥ जान्हवीसी
गेउल्हास ॥ तनवनमानी स्वर्गवास ॥ वृषवाटे नीमी
षा ॥ तीसी वीलास भोगीता ॥ ५२ ॥ गर्भस्त जाली रानी

पुत्रअसवलीसपुनी ॥ परीतेबाळतोला ळनेउनी ॥ गंगा
गर्भीनकेली ॥ ५३ ॥ सप्तपुत्र गं गेतटाकीले ॥ शांतनुभीडे
नबोले ॥ आटवापुत्र यथाकाळे ॥ शनिसुर्यजन्मला ॥
५४ ॥ तो गंगाजवीराकावा ॥ तोवसुधापतिजालाजा
उवा ॥ त्मनेयेवळत्तरीनटाकावा ॥ माहाकर्मतेअसुरी
५५ ॥ वंशवृक्षनीर्मुळकरूणी ॥ केवळतीक्षि १ कुरारीनी
तुनारीनकुसीसर्पीनी ॥ पीलेवीबोनीभक्षीसी ॥ ५६
देवनदनीबोलेवचन ॥ जालेवसुशापमोचन ॥ मी
जातोआतायेथुन ॥ तुपजविनराज्यभोगी ॥ ५७ ॥
आटवाराजउत्तम ॥ तुजसुपदेईनभीषम ॥ जैसेबो
लोनसप्रेम ॥ गुप्तजालीजान्हवि ॥ ५८ ॥ समागमे

नेलाकुमर ॥ मगत्लक्षमक्षीराजेश्वर ॥ भोगवाटत्तिजै
सेविरवार ॥ गंगेवीनरायात्ते ॥ ७९ ॥ रायकेलावीवेक
त्तिनेनेश्वर्यदक्षनेके ॥ मगइंद्रीपदमुनीनिष्पक ॥ राज
नित्तिचालवी ॥ ८० ॥ गंगाविियोग्यजाकेमनी ॥ न
रोहदुसरीकामीनी ॥ ८१ ॥ नित्तिसवरुपेयाप्रकारेकरुणी ॥
शंतनुरायपलेरीले ॥ ८२ ॥ भागीरथीच्यात्तिरिवरीत ॥ रा
वमृगयाकरीतजात्त ॥ गंगाआठवुनीमनात्त ॥ सगहदी
तपाहात्तसे ॥ ८३ ॥ तोभागेरथीचेजव्ळ ॥ स्थळवाहेसु
कसुव ॥ चकीत्तपाहेभुपाळ ॥ लणेमुळशोधुआता
॥ ८४ ॥ हरिद्वारपर्यंत्त ॥ रावचालीलाशोधीत्त ॥ तोप्रवाहे
कोंडीलाअभुत्त ॥ शरसंधानीभीष्मदेव ॥ ८५ ॥ पुत्रजा

पुलातेनकळे॥पद्मिनोहेअंतरभरले॥भुशनिभुशीतस्वरु
पचागले॥रावबोलतेवेळा॥६५॥ह्मणेकोनाचातुझुसु
त॥श्नेहेउपजलामजबहुत॥तोथीष्पदेवजालागुल
गंगाजळीतेवेळी॥६६॥राजाखेदपावलाबहुत॥गंगा
आटविलीमनात॥नयनीजालेआसुपात॥ह्मणेधा
ववल्लभे॥६७॥आरवापुत्रतुजदेईन॥वल्लभेबोलली
सीवचन॥सत्यकरीमजभेटोन॥करीनमनकरुनी
को॥६८॥तोहानिश्चयरुनीसुत॥गंगाग्रगर्तीअकस्मा
त॥जैसेपरमभाग्यआराध्यदेवत॥नीधानदेतआ
नुनी॥६९॥वस्त्राभरनीभुषीत॥सुत्कमाचापदकसव
कत॥जैसाआनुनीयासुन॥देतीजालीरायाते॥
७०

लनेसांभाळी आपुला नंदन ॥ यासी वशी सापासुनी वि
द्याहान ॥ भार्गवरामापासुन ॥ धनुर्वेदसी कलासे ७१
मंत्र विद्य विषई प्रविन ॥ जाला वाचस्पतीपासी पुर्ण ॥
सोमवंसी वीजयध्वज जान ॥ नेई नंदन ग्रहाते ७२
युवराज्य यासी देई ॥ सांगसंत मदनी सर्वही ॥ तुसी जो
ज्ञा चालवील पाही ॥ नाही सानी यास मडुजा ७३ ऐ
सेबोलोनी देवतटनी ॥ गुप्त जाली तत्क्षनी ॥ हातीकु
मर धरोनी ॥ शांतनु आला हस्तनापुरा ७४ सकळ
प्रजा राज्य येउन ॥ भीस्मास करीती नमन ॥ भेरी मंगळ
तुरे वाजउन ॥ राजभार वोपीला ७५ सर्व विसी चतुर
कार्यमंत्री दक्षीकार ॥ जावरीला सर्व राज्यभार ॥ वेगन प

उकोटेही ॥ ७६ ॥ विशेशावेत्तनमानबहुत ॥ देउनीसेवकमोही
लेसमस्त ॥ याचकदानकेलेबहुत ॥ द्रीदनाहीशोधीता ॥
७७ ॥ जबलोकुनीगंगानंदन ॥ राजासदाआनंदघन
ह्मणेआयुष्यपरिपुर्न ॥ चतुराननदेवोयासी ॥ ७८ ॥ शां
तनुरावयेकेदीनी ॥ मृगयाजवकरीतवनी ॥ तोदीव्यसु
वासघ्रानी ॥ येउनीयाझगरत्त ॥ ७९ ॥ ह्मणेकोठेआहेसु
वासवस्त ॥ यमुनातीरशोधीतजात ॥ तोपुढेदासनग
रदेखत ॥ नौकारक्षीदासकुमरी ॥ ८० ॥ रूपपाहतासतेज
भुलेनीजायमकरध्वज ॥ आंगीच्यासुवासफाकेसहज ॥ यो
जनयकसभोवत्ता ॥ ८१ ॥ राजाह्मनेतयासी ॥ तुकोनयथेनौ
कारक्षीसी ॥ येरीह्मनेउत्तरीपाथीकासी ॥ दासकुमरीमीप्र

से ॥ ८२ ॥ मन्मथबानी भेदला शांतन ॥ मग दासम्ये हे म्हणे जाउ
न भेटे स्नेहाद्रे पुर्ण ॥ तोसलने धन्य भाग्य माझे ॥ ८३ ॥ मग
लने कुंभनी पाळक ॥ तुज मागने आहे काही येक ॥ पेरूलने
मी तुसरेंक सांगीन शानबोवाळुनी ॥ ८४ ॥ परमसुंदर तुसी
नंदनी ॥ ते करी मासी पटरानी ॥ दासलने तेक्षनी ॥ वीचारये
के असे पै ॥ ८५ ॥ इचे पोटी होईल पुत्र ॥ तो वंशवर्धन छत्र ॥ पति
नृपवर ॥ ऐसी भाष्य घ्यावी नी धीरी ॥ अैकोनी नृपवर संतो
शला ॥ ८६ ॥ भिष्माऐसा पुत्र पाही ॥ त्रैलोक्यात ऐसा दुजा नाही
ते तु मन धन सर्वही ॥ वोवाळावे त्यावरून ॥ ८७ ॥ मौन्यची
राहउन ॥ स्वग्रहा आला परतोन ॥ मणी लागले सत्यवती
चे ध्यान ॥ न वल बचन कोसी नेो ॥ ८८ ॥ शांतनुराव चंतीना

तुर। श्रीषेऐकताक्षाचार। पुसेरायानेयेउनीवीच्यार। नमस्का
रकरूनीया॥ ७९ मजसारीखापुत्रआसला। तुल्लासकापड
लीचींता। ह्याक्षासदुर्लभवस्ता। आनुनदेईनक्षनार्थे॥ ८०
मगबोलेनृपवर। तुजसारीखानाहीपुत्र। परितुजबंधुअसा
वासाचार। पारीराखावाबाटले॥ ८१ येकड्याचायेकचरन। येक
पानीयेकवसन। याचेसुखमानीनोवीवेकहीन। चतुरनेंदे
सर्वथा॥ ८२ संसारक्षनेकसाचार। येकपुत्रनकेकुमर। येक
स्तंभजवघेघर। तगेलकैसेंसांगपा॥ ८३ ऐसेबोलोनशां
तन। श्रीस्मासकवलेवर्तमान। प्रधानासपाचारन। गं
गात्मजसांगतसे॥ ८४ रायासीनाहीवीषयस्वार्थ। परीडु
रकरावेविघुरत्व। ग्रहस्वामीनीनसतायाहात। वारतसु

न्यभवघे ॥६५॥ तरिवच्युपाळत्तासुंदर ॥ ऐसाऐकोनीनृपवर ॥ पुरोहीतपाच्यात्नीसमग्र ॥ येकांतीसांगेनयातें ॥६६॥ सत्य वतिदासनंदनी ॥ तेकतनधावीमजरानी ॥ तिजवीननीतं बनी ॥ आनीकनलगेतत्वत्ता ॥६७॥ ऐसावृत्तांत श्रीषास जानवीतीपुरोहीत ॥ अवस्यपत्नलनोनीदेविवृत ॥ दासमकृपा नली ॥६८॥ कैवर्तसामोरायेत ॥ सन्मानेबैसवीलेसमस्त ॥ दासराजासहलनेदेववृत ॥ तुसोपराआमुचा ॥६९॥ स त्यवतिकरीजामुन्चीजननी ॥ वीलंभनकरावायेक्षनी ॥ दा सहलनेमासेमनी ॥ चीतायेकवर्ततसे ॥७०॥ माहाराजदेव वृत ॥ माझामाथाटेवीलहस्त ॥ तरीमगबोलेनमात ॥ रा गमनातनधरावा ॥७१॥ ईचेपोटीहोईलकुमर ॥ तोपुत्रप

त्रिवंसधर ॥ ऐसे ऐकता गंगाकुमर ॥ गर्जोनी या बोलतसे ॥ २
ईचे पोटी होईल कुमर ॥ त्या वरी मी धरीन छत्र ॥ त्याचा वंश
स्थापीन समग्र ॥ सत्यसत्य त्रीवाचा ॥ ३ ॥ हा अभ्रमान हो
ईल शब्द ॥ तरी न्लंघ्या सुरवी अचे शेवेद ॥ धन्य धन्य सलन ति
ब्रल ॥ वीं देवव्रत सत्यव्रति ॥ ४ ॥ या वरी बोले की रात ॥ तुझे
पोटी होतील सुत ॥ ते ही राज न घेतील समस्त ॥ युध्य वेका
रकेरानी ॥ ५ ॥ तु सत्यव्रती माला राजा ॥ कैसे होतील ते नेनो
आत्मज ॥ बाव्वा भुतसत्तेज ॥ जेष्टधी कारी राज्याते ॥ ६ ॥
हे से ऐकता भीष्म ॥ केरी ताजाला अचाट नेम ॥ को नाम
ही न चाले नीमीत ॥ त्रीभुवनात एकातो ॥ ७ ॥ या वरि जा
जन्मपर्यंत ॥ मी ब्रह्मचारी व्रतस्त ॥ गंगेसमान स्त्री प्यास

मस्त ॥ त्रीभुवनीच्याकेल्याम्प्या ॥ ८ ॥ मंन्मथानाकेलाशिरछे
द ॥ पाईबाधलेयेथुनत्तीद ॥ माझ्यावाग्नेमध्वजप्रसीध्व
ह्लंसाउभरीउभारीला ॥ ९ ॥ संपत्तीवीनमीवीषद ॥ पावेनश्व
र्गमोक्षपद ॥ ऐसेऐकतासभावृंद ॥ जयजयकाररकरीती
हे ॥ १० ॥ दीव्यसुमनाचेसंभार ॥ वर्षतीवत्तनसुरवर ॥ माथासु
कावीतीऋषिश्वर ॥ पीतृभक्तधन्यतु ॥ ११ ॥ तत्काळीकुस
त्यवति ॥ दासेहीधलीभीष्माहाती ॥ तेनेवाहोनीकनकर
थी ॥ हस्तनापुरीआनीली ॥ १२ ॥ तवेळेसमईमुहुर्त ॥ वीचा
रुनलग्नलावीत ॥ पीतापरमतोशात ॥ देववृतनामसा
जे ॥ १३ ॥ श्रीमकेलातेनेनेम ॥ लनउनतुसेनामभीष्म
इच्छामरनपावसीपरम ॥ यशपरत्रीधन्यंतु ॥ १४ ॥ सत्य

वृत्तिसीभोगीताभोग ॥ रायासीउनेवारेस्वर्गे ॥ तोपुत्रजा
लासवेग ॥ चीत्रांगद्नामे ॥ १५ ॥ आनीकयेकवस्त्रससत्त
गरोद्रजालीतेसुंदर ॥ बीचीत्रवीर्यदुसरा ॥ पुत्रजालासु
लक्षन ॥ १६ ॥ जानतकर्मादीप्रकार ॥ शांतनुकरीतसमग्र
भीष्माचेकसत्वर ॥ नृत्यकेलीसर्वदानी ॥ १७ ॥ बाळत
कर्मीलेसंपूर्ण ॥ प्राप्तजालेतारुन्यपण ॥ तोशांतनुदेह
ठेउन ॥ स्वर्गाप्रतिपावला ॥ १८ ॥ तेकाउनरक्षीयासम
स्त ॥ भीष्मआगेसंपादीत ॥ चीत्रांगद्जेष्टसुत ॥ भीष्मे
राज्जीस्थापीला ॥ १९ ॥ चीत्रांगदेपुरुषार्थकरुन ॥ जगती
जींकीलीसंपुर्ण ॥ दीव्यवस्तुआनील्यातीरोन ॥ राया
पासोनपराक्रमे ॥ २० ॥ जींकोनीयादेवेंद्र ॥ वस्तुआनी

त्याअपार॥ भिष्मपाठीराखामाहासुर॥ उनेन पडेकोरेही २१॥ तोयकनामाच्याइर्षेकरूनी॥ गधर्वरायेयेउनी॥ हस्तनापुरीसमरगंनी॥ युध्यकेलेअपार॥ २२॥ मगकपटवीद्या केरुनी॥ घेतलाचीत्रांगदाचाप्रान॥ भीष्मा भेनेतेथुन पळोन गेलास्वर्गलोका॥ २३॥ जालायेकचीहाहाकार॥ शोककरीसत्यअपार॥ मगवीचीत्रविर्यसत्वर॥ भीष्मराजीस्थापीला॥ २४॥ सर्वशास्त्रीकेलानिपुन॥ धनुर्वेदअभ्यासीपुर्ण॥ सर्वबीसीभीष्मआपन॥ अत्तरबाह्यरक्षीत्त॥ २५॥ चिंकावकरावयावरी॥ गंगात्माजचीतांअंतरी॥ तो बातमीसागीतलीकसीश्वरी॥ दिव्यकुमारीकाशीश्वराच्या॥ २६॥ अंबाअंबीकाअंबालीका॥ सैवरमांडलेत्याताचे

देखा ॥ राज्येमी बोले नाहीसंरव्य ॥ ऐकताभी षमावेशो ॥ २७
प्रतापीजींकोनीसैवरी ॥ आनीताकासीश्वराव्याकुमरी
शालानउकुळीचेलग्नवसरी ॥ राज्ययुध्यात्रवर्तले ॥ २८
वाताषुढेनरहेजळहजाळ ॥ तैसेराज्यविभांडीलेसक
ळ ॥ त्यामाजेशाल्येतुंबळ ॥ युध्यकेलेभीष्मासी ॥ २९ ॥ मा
हापेडीतापुढेयुक्ती ॥ अबळान्याजेविपकी ॥ तैसीशाला
चीजालीरीती ॥ पाटीदेउनीचालीला ॥ ३० ॥ असोवीज
इजालादेववृत ॥ कुंजरपुरापावलाखरीतः ॥ कन्यास
त्यवतिहस्तीवापीत ॥ कनीहस्वंधुकारने ॥ ३१ ॥ वीवाहआ
रंभीलेतेकाळी ॥ वडीलजंबाकायबोलली ॥ शाल्वापा
सीवृत्तीगुंतली ॥ मनीघातलीम्यामाळ ॥ ३२ ॥ ऐसे

ऐकता जानवी सुत ॥ अंबे सी रथी बैसवीत ॥ संगे से
नो देउनी बहुत ॥ शाल्वापासी पाटविली ॥ २३ ॥ भीष्मे
शाल्व वीभांडीला ॥ तेने परम खेद पावला ॥ तेद्रुभारे
सी तै वेळा ॥ अंबा आली शाल्वापासी ॥ २४ ॥ सभेत बो
ले येउन ॥ तुसी वरी गुंतले मन ॥ मी भीष्माचा निरोप
घेउन ॥ आली तुज वरावया ॥ २५ ॥ शाल्व म्हने तुज
जींकुन ॥ गंगात्मज गेला घेउन ॥ मज ही युधी पराभ
उन ॥ नेले जान तुज लागी ॥ २६ ॥ आता गेला पात्राप्र
न ॥ तुजसी न करी कधी लग्न ॥ येके स्पर्शता अन्नपात्र
पुर्न ॥ ईतर राजा न उचीष्टते ॥ २७ ॥ परम खेद पावोन ॥
अंबा नी घाली तेथुन ॥ कुंजर पुरा लागुन ॥ ये तीजा

लीफीरोनीया ॥ ३५ ॥ ईकडेअंबाअंबालीकादोन्ही ॥ व्यासतसी
बोलाउनी ॥ वीचीत्रवीर्यासील ग्नलाउनी ॥ भीष्मकरी
तस्पोत्न्या ॥ ३९ ॥ संपादीलेत्याचीदीन ॥ तोअंबाआलीप
रतोन ॥ ह्मनेमी माझक्षालीन ॥ गंगात्मजतुजलागी
४० ॥ ह्मानवरीमजलाउन ॥ तुवामजआनीलेहीरोन
मीतुसीआजाहोईन ॥ वाचविन वंशातो ॥ ४१ ॥ भीष्म
ह्मने तुमातेसमान ॥ तुजसतीतसर्वस्त्रीयाजान ॥ उर
जायेयथुन ॥ आपुलीयापीतृगृहा ॥ ४२ ॥ भिष्मेधिःकारी
लाजान ॥ जालापरमअपमान ॥ मगयेकलीचअंबा
उठोन ॥ बसीकाश्रमापातली ॥ ४३ ॥ तपकरूनदखडतर
प्रसंन्नकेलारेनुकापुत्र ॥ जेनेयेकेवीसवेळेसर्वत्र ॥

कुंभनी केलीनी क्षत्री ॥७४॥ प्रसन्न जाला जमदाग्न ॥ येरी सांगे सर्व वर्तमान ॥ तुम्हा शीष्य गंगानंदन ॥ वर देइ केरा नीया ॥७५॥ मग रथी बैसोनी घेउनी सांगाते ॥ भार्गव आला गजपुराते ॥ समाचार कळला गंगात्मजाते ॥ येउन सामोरा जे रेसी ॥७६॥ करुनीया साष्टांग नमन ॥ नगरासी आनी ला जमदाग्नीनंदन ॥ रत्नाभीशेक करुन ॥ सर्वोपच्यारी पुजीला ॥७७॥ मग हळुच नेक रुरा धर ॥ इसवरी तु सत्वर ॥ भी ष्म बोले जोडोनी कर ॥ मास्या सर्व स्त्रीया माता ॥७८॥ प रम कोपला जमदाग्न ॥ मोडीसी माझी आज्ञा वचन ॥ त री मज सी करी युध्य केंदन ॥ कीवाल ग्न लावी इये सी ॥ ७९ भीष्म बोले धरुन चरन ॥ मी जब ष्ण युध्य करीन

मगसीघ्र करूनी दोन्ही स्यंदन। नगराबाहीर पातले॥ १८०॥ येक रथ आनी सारथी। दीधला भार्गव गुरू प्रती। आपन बैसता दुजे रथी। माहावृत्ती भीष्म बोले॥ ८१॥ मने स्वामी नेमका वाबान। तो भार्गव चाप घेवोन। दीले शर सोडुन। भुजा दोन्ही घे दील्या॥ ८२॥ भीष्म उतरोनी खाल ता। गुरू चरनी ठेवीला माथा। माझ्ये क्षेत्री याचे बान आता। के वीसाहासी वीप्र वर्या॥ ८३॥ पुन्ही रथावरी बैसोन। युध्य करी गंगानंदन। पाच बाने संपुर्ण। शरिर भेदले भार्गवाचे॥ ८४॥ तेवीस दीवस पर्यंत। युध्य जाले अत्यद्भुत। मेरू मांदार भीजवीत। तेवी दोघे भीजती॥ ८५॥ सागर आनी अंबर। कीवा वासुकी आनी सहस्त्रनेत्र। कीवसीष्ठ आ

नीवीश्वामीत्र ॥ लैसेदोघेभाउंती ॥ ५५ ॥ कीचंद्रजानीचंद्र
कीर्ण ॥ कीउमावर रमावरपुर्ण ॥ अस्त्रजाव्हीसंपुर्ण ॥ भद्रि
तीगगनदोघेही ॥ ५६ ॥ कौतुकपाहत्तीनीर्जर ॥ भीष्मेभार्ग
वकेलाजर्जर ॥ हृदईखउत्तरत्तानीर्वानशर ॥ ५७ ॥ जास्तंभी
टेकला ॥ ५८ ॥ भैसेगंगात्मजदेखोन ॥ धावीन्नलासग्द
द्गहोउन ॥ नेत्रासीउदकलाउन ॥ घालीपवनेहस्तकरून
॥ ५९ ॥ सावधजालाकरहाधर ॥ हृदईधरीलागंगाकुम
र ॥ लनेमास्तीवीप्रासमग्र ॥ तुसेराईवीवोका ॥ ६० ॥ अं
बेसीम्हनेफरसराम ॥ पुनेजालामाझानेम ॥ तुपीत्रु
माहासजार्ईपरम ॥ देहदंडीकरीतप ॥ ६१ ॥ गजपुरातजा
लाभीष्म ॥ स्वस्थानासगेलाकंल्पनराम ॥ मगतोअबेने

परम॥ घोरवीपीनसेवीले॥ ६२॥ त्तनेभीष्माचाघेरनश्रान
घोरतपआचरोन॥ मगयागसाधनकरून॥ देहेदाकीला
अंबेने॥ ६३॥ द्रुकउदेदोपदेत्रीनेत्र॥ प्रसन्नकरूनीमागेपुत्र॥
मगबालीलापंचवगत्र॥ ऐकेसाद्दरुजन्मोजया॥ ६४॥ पु
वीत्ती मगपुत्रराजान॥ ऐसानुजहोर्ईल नंदन॥ तेचीअं
बास्वीहेउन॥ दैपद्दुउद्दरीजन्मली॥ ६५॥ श्रीखंवडीनामेटे
वीत्त॥ लोकान्तगुप्तकेलीमात्त॥ पुरुषवेशत्यासीदेत्त॥ जा
लासुत्तथोरत्ता॥ ६६॥ दशार्नवदेशीचान्नपत्ती॥ त्याची
कंन्याकेलीश्रीखंवडीप्रत्ती॥ लग्नजालीयायेकांती॥ स्त्री
पात्तलीभोगकाम॥ ६७॥ नाहीपुरुषत्वकामवीकार॥ वो
ळखीलेश्रीन्वेशरीर॥ राजकन्याउरानीसत्वर॥ जात्तमा

हेराअपुल्या॥ध्व सांगेपीत्तीयासीवर्तमान॥तेनेद्क
सिध्वकरण॥पांचाव्कपुरायेउण॥मांडीलेपुध्यनेरोपद्रासी
६९ ह्मणस्त्रीचाकरोणीसुत्त॥कैसाकेलाअनर्थ॥मीकरी
णतुझाघात॥कीआपुलप्राणवेचीन॥७०॥इक्कुउडीखं
डीरात्रीउयाण॥पक्कतघेत्तलेघोरआरण्य॥येकांतीकरी
त्तरुद्ण॥तोकुबेरगणपात्तला॥७१॥त्याचेनामस्थुण
कर्ण॥पुसतसीरवंडीकारण॥तेणेजालेत्तेसमग्रीहुण
वर्तमाननीवेदिले॥७२॥स्थुणकर्णह्मणेतुसस्त्रीप
ण॥मीघेत्तोआरद्रीवसजाण॥मासेघेउणीपुरुषत्वजा
ण॥कार्यसेपादीजायका॥७३॥म गश्रीपणदेउणीत्यासी
पुरुषहोउणीआलानगरासी॥वर्त्तमानसांगेद्रोपद्रा

सी।येरमानसीतोशाला।७४।मगहीरेण्यासपाटवीलेहेर
लणेपाहेयेउनीसमाचार।माझाअसत्तापुत्र।कायची
कारत्वामानीला।७५।पाहातीस्त्रीयापारउण।तोश्री
खंउदरवीलाजेवीमदण।जालेश्रीयेचेसमाधाण।
सेनाघेउणीस्वसुरगेला।७६।लोटलीयाआठदीव
स।श्रीखंडीगेलाकुबेरवनास।उदयाआलेभाग्यवि
शेष।वैश्रवणआलाकाननास्या।७७।स्थुणकर्णस्त्री
वेशधरुण।बैसलाअसेलज्जीत।आकर्षण।कुबेरजानो
नीवर्तमान।शापदेताजाहाला।७८।शीखंडीचाजोहाय
देहांत।तोवरीअसोत्यासीपुरूषत्व।तुश्रीहोउनीबैसयेथ
वचनअसत्यनदेकदा।७९।तोशीखंडीयेउण।धरितेरा

कुबेराचे चरण ॥ येतत्तणे पुरुषत्वे करून ॥ सुखेनांदेनी जय
ही ॥ ८० ॥ शीखंडी आतापरेत्तान ॥ पीतीयासी सांगे वर्त्त
मान ॥ सघासी वृजाला पुर्वी प्रसन्न ॥ चरित्र जाणत्यारे
हे ॥ ८१ ॥ एवं भीष्मवध कल्पुन मनात्त ॥ अंबा शीखंडी जा
लासत्य ॥ शीं कावलोकुणे समस्त ॥ कथा अेका मागीली
॥ ८२ ॥ एवं उभय पक्षासहीत्त ॥ वीचीत्रवीर्य क्रीडत्त ॥ पुत्र सं
तान नसता अकस्मात्त ॥ रोग लागला राजयाते ॥ ८३ ॥ उदं
ड वैद्य आनुन ॥ औषध यत्न करी पुर्ण ॥ परि आयुष्य शेष
नसता मान ॥ पावत्ता जाला तेकाळी ॥ ८४ ॥ वीचीत्रवी
र्य पावत्ता मरण ॥ सत्यवती आनी गंगानंदन ॥ शोका
र्णवी जाले नीमग्न ॥ वंश संतान बुडाले ॥ ८५ ॥ उत्तरवा

ऐसें पूर्ण ॥ करीता जाला गंगानंदन ॥ सत्यवती करी रुदन ॥ भीष्माचे पं
रीपंजे नीया ॥ ८६ ॥ मग भीष्मे वीवेक युक्ती ॥ शांत केली सत्यव
ती ॥ माता भीष्मास लणे येकांती ॥ वंश वाढवी पुत्ररा ॥ ८७ ॥ तु
आपुले करणी लग्न ॥ वाढवी वंशसंतान ॥ भीष्म म्हणे मातें
समाण ॥ नारी मात्र सर्वही ॥ ८८ ॥ चळती मेरू मंदार ॥ वतणही
सेउग वेल मीत्र ॥ मर्यादा सांडील सागर ॥ परी नेम मासा ढळे
ना ॥ ८९ ॥ वायु पडेल मोडुणी चरण ॥ कुंभीनी सांडील सहस्रव
दन ॥ परी मास नेमवचन ॥ न ढळे जान कल्पांती ॥ ९० ॥ तरी
आपत्य काळी अपधर्म साचार ॥ पुर्वीच स्थापीत्ती शास्त्रा
कार ॥ प्रार्थुनी या ऋषेश्वर ॥ क्षत्री कुळ वाढवीती ॥ ९१ ॥ येके
वीस वेळा नीक्षत्री ॥ फरशराम केली धरत्री ॥ मग राज्यांग

णीब्राह्मणश्रोत्री ॥ पार्थुनीयावंशाकेला ॥४२॥ सत्यवतीहृ
णेभीष्मास ॥ तुजसांगतोयेकरहस्य ॥ कुमारीदशेतजा
लाव्यास ॥ यमुनादीपीमजपासुनी ॥४३॥ मगहायोगेश्व
रपाराशर ॥ सुवासकेलेमाझेशरीर ॥ कुमारीतनमोडीत
साचार ॥ व्यासमहाराजजन्मला ॥४४॥ तरीतयासीपार्थु
ने ॥ वाढवावेवंशासंतान ॥ ऐसेऐकतागंगानंदन ॥ आ
नंदेसकीपीरीती ॥४५॥ ह्मणेमातेनताकीव्यवधान ॥ पा
र्थीआनाकृष्णद्वैपायन ॥ येरीकरपाद्यक्षाळुण ॥ करीत
ध्यानव्यासाचे ॥४६॥ नीशांतीअगरेआदित्य ॥ कीकुंश
तुनीनीघेआराध्यदैवत ॥ तैसासत्यवतीपुढेअगरत
व्यासोनारायणसाक्षांत ॥४७॥ चंद्रसुर्यदुशान ॥ येके

याईझालेसंपुर्ण ॥ तैसेंश्वरूपदेदीप्यमाण ॥ पाहात्ताक्षणनी
नाले ॥ ९९ ॥ अवलोकीत्तात्यासध्याण ॥ दोषदुःखजायवी
रोण ॥ ज्याचेंकरीत्तास्मरण ॥ सकळवीघ्नेनाहातीं ॥ ९९
श्रीकृष्णधरीलेदोन्हचरण ॥ मगत्ताक्षुद्रमदयपायण ॥ मा
तेसीकरीनमन ॥ ह्मणेस्मरणकाकेलें ॥ २०० ॥ ह्मणेपुत्रा
संकटपडलें ॥ ह्मणउणीतुझेंस्मरणकेलें ॥ दोघेअनुज
तुझेपडले ॥ कांचान्नवीजाउनिया ॥ १ ॥ तुटलावंश
खुंटलेंसंतान ॥ तुजअधीकारअसेयेथुण ॥ तुवांदे
उनियावीर्यदाण ॥ पुत्रवंत्यादोन्हीकरी ॥ २ ॥ भारथनव्हे
खंडोण ॥ गेलीवीचीत्रवीर्यापासुण ॥ तरीशुक्लजीवण
घालुण ॥ वृद्धीपुढ्ताकरावी ॥ ३ ॥ जवस्यलणेदृढ्यम

६ पपावन ॥ शुचीर्भुतस्त्रीयाहोउण ॥ माझेतेजपरमद्र
रुण ॥ साहीलपाहीजेनीर्भये ॥ २०४ सत्यवत्तीह्मणेसुता
तुंचीतयासीधैर्यदेता ॥ उसीरनलावीआता ॥ फुकोत्प
न्नहोउदे ॥ ५ येकांत्तीआसनघालोनी ॥ व्यासबैसला
अनुष्टानी ॥ नीसीजालीयामाध्यानी ॥ श्वुशासीसां
गेसत्यवत्ती ॥ ६ करुणीयामंगळस्नाण ॥ करावेहरिहरपु
जण ॥ देउनीयाअपारदाण ॥ वीप्रभोजणमणेच्छा ॥ ७
तैसीचकरीअंबीका ॥ चातुर्यकासारमसीका ॥ कीच
ळ्लचालतीकणकलतीका ॥ व्यासकल्पद्रमाबरी ॥ ८
उग्रतेजदेखनावेगी ॥ कंपसुटलाअंबीकेलागी ॥ व्यास
प्रवर्तलासुरतसंगी ॥ नयणझाकीनारीते ॥ ९ विर्यंनी

क्षोपोनीउदरी। वेदव्यासआलाबाहेरी। जननीह्मणेव्या
सासांगनीध्यारी। पुत्रकैसाउपजला। ११। व्यासह्मणेपु
त्रसुलक्षण। नवनागसहस्त्रबळीपुर्ण। परिहिनेनयण
झाकीलेह्मणउण। पुत्रअंधहोईल। ११। सत्यवतिह्मणे
कर्मगहण। अंधासीकायराज्यासन। मगह्मणेसुत्ता
कृपाकरुण। अंबालीकेसीपुत्रदेई। १२। नीकेह्मणोनी
पाराशरनंदण। तात्काळपावलाअंतर्ध्याण। तोपुढे
तराष्ट्रजन्मलाचक्षुहीण। नवनागसहस्त्रबळी। १३।
पौत्रदेखोनादृष्टी। सत्यवतीजालीपरमकष्टी। मगह्म
णेकैसीकरावीगोष्टी। ध्यावजगजेटीव्यासदेवा। १४। ता
त्काळप्रगटलाद्वैपायण। बैसलाएकांतीजाउण। अंबा

जालीशृंगारकरुण॥ त्यासाजवळी पातली॥१५॥ नेशिंकुदेख
ताईरीत्ता॥ कापोला गलीथरथरा॥ तैसीच भोगाग्रवर्तली
सुंदरा॥ त्यासाजवळी पातली॥१६॥ शरीरजालेपाउरवर्ण
बाहीरआलाभोगदेउण॥ मातालेणेबालवचण॥ सुल
क्षणपुत्रकैसा॥१७॥ परमसुलक्षणी राजपुत्र॥ होईलधर्म
र्मात्माअत्तीपवित्र॥ मातेचेनीदोषशरीर॥ कृपेनीगोर
होयपै॥१८॥ धृतराष्ट्रासत्तापुत्र॥ पंडूसहोतीलपंचपुत्र॥ सा
पांडवास श्रीधर॥ साह्यहोईलसर्वभ्यो॥१९॥ व्यासभ्यस्थाना
पावत॥ पुढेअंबालीकाजालीग्रसुत॥ कर्पुरगौरतैसासुत
पंडुराजजन्मला॥२०॥ सर्वलक्षणीसंपुर्ण॥ परीबाळदिस
तापांडुरवर्ण॥ सत्यवत्तीस्मरेव्यासालागुण॥ ताकाळ

श्रृंगारलाज गरुडरू ॥ २१ ॥ ह्मणे येकुअंधयेकु पाउरवर्णे ॥ अंबीकेस
पुत्रभोगदेउण ॥ तृत्तियपुत्रसुलक्षण ॥ नीर्मीआनागुणा
लया ॥ २२ ॥ येकांत्तीबैसलाकाननां ॥ कुमारीदृशोत्तजाला
ह्मणउण ॥ काननीह्मणव्यासालागुण ॥ अनर्थपुर्णहाची
असे ॥ २३ ॥ अंबीकेसीह्मणेसत्यवत्ती ॥ तुंजायधैर्यधरीयकां
ती ॥ अवस्यह्मणोनीदासीप्रत्ती ॥ श्रृंगारुणपाठवित्ते ॥ २४ ॥
तेजनसोसवेआपनासी ॥ ह्मणोनीपाठवीलीदासी ॥ त्त
वेत्तआनंदनमायेमानसी ॥ सुरत्तानंदेदिसवीत ॥ २५ ॥
नधरीउ येत्तेजान्चेभेये ॥ कायावाचामनेपाहे ॥ सेतोष
वीलेऋषीरायं ॥ स्त्तवणअंगमर्दणे ॥ २६ ॥ परीचारीकाजात्ति
हीन ॥ हृदयनीर्मळशुध्दमण ॥ दोहीपरीसरचेमण ॥ सुरवीजा

ला श्रीव्यास ॥ २७ ॥ बाहीर आला कानन ॥ माता पुसे पुत्राला
गुण ॥ येरु ह्मणे भक्त राजे होईल पूर्ण ॥ परिक्षत्र पाळ रेले ॥ २८ ॥
आत्ता सी माजाली येथुण ॥ गुरु जाला द्वैपायण ॥ पुढे वी
दुरु जन्मला पुर्ण ॥ जो काळ ज्ञानी भक्त जे ॥ २९ ॥ सर्व ज्ञाणी
परता ॥ जन्मला हो अेसा सात्ता ॥ धर्माचा अवतार होत
व्हत्ता ॥ वीवेकी मानी पुर्ण पै ॥ ३० ॥ मांडव्य शाप दिधला ॥
ह्मणोनी दासी उदरासी आला ॥ जन्मेजय ह्मणे ते वेळा
पाप जाला कोणे हेते ॥ ३१ ॥ वैशंपायण ह्मणे अेक सादर ॥
मांडव्य महा राज ऋषेश्वर ॥ तप तप की उभा नीरंतर ॥ येक
चरणी येक वसनी ॥ ३२ ॥ उर्ध्व बाहो अहोरात्र ॥ नेत्र पंश्चा
गारी पडले तस्कर ॥ वस्तु हरिल्या अपार ॥ मो गाज पुर्वव

सुळ्या बांधील्या ॥ २३ ॥ पळतां पाटीं धांवती राजदूत ॥ त
स्कर जाले भयाभीत ॥ ऋषिचे पाटीसी लपत ॥ संकोची
तेला उनी ॥ २४ ॥ मांडव्य तें काहीं नेणे ॥ तंव तेथें आले धांव
णे ॥ लाणे चोरट्यें ग्रहिले येणे ॥ तापसवेश मैंदपणें ॥ २५ ॥ त
स्करासहीत मांडव्यासी ॥ मारीत आणीले राजद्वारासी
सुळीं घातलें मांडव्यासी ॥ तस्करासहीत मांडव्या ॥
२६ ॥ सुळीं घातला तपोधन ॥ परी योगबळें रक्षीले
प्राण ॥ तैसाची करी अनुष्ठाण ॥ सुळीं आपण बैसोणा
२७ ॥ तो पक्षीवेषें मुनी ॥ पुसती मांडव्याला गुणी
कोण्या कर्में करोनी ॥ पावलासी या दुःखा ॥ २८ ॥ येरू ह
णे अन्याय न सतां मात्र ॥ सुळीं दीधलें नृपनाथें ॥

हे रसांगत्तीलयाते॥ ऋषीने नत्ता दंडलाहो॥ ३९॥ राजाधा
वीन्नलासहपरिवारी॥ पांडव्यादेखवानीरुदणकरी॥ ल
गेजपरथधनेनतानीधीरी॥ मजघउला ऋषिवर्या
४०॥ मगगुरुचेधारआनानी॥ सुखकाढीलाकवत्तानी
ऋषिनात्काळदेहत्यागोनी॥ येमपुरीसपातला॥ ४१॥
यमासलणेतवेळी॥ मजकानुचादीधलेसुळी॥ ये
रुलणेपत्तंगीकाघातली॥ केयाग्रीपुवीतुवा॥ ४२॥ ते
णेदोषेसबळ॥ तुजप्राप्तजालाशुळ॥ ऋषिकोपला
तात्काळ॥ आपदेलयेमाते॥ ४३॥ लणेदोषपाहात्ता॥
ज न्निसान॥ मेरुहुणदंडगतण॥ परमहीसकदुर्जन॥ ज
गभक्षकदुष्टात्मा॥ ४४॥ दासीपोटीहातुजजन्मन॥ पर्व

सीहरीदेकरुण ॥ मगयेमथरीचरण ॥ अपवचनबोलावे ॥ ४६
॥ पुजसीव्यासवीर्यकरुनी ॥ परमहाभक्तश्रीकाळज्ञानी
रतहोसीकृष्णभजनी ॥ पंडीतव्यासुर्यवीवेकी ॥ ४६ ॥ सं
तोनीमहाज्ञानीवीदुर ॥ व्यासवीर्येधर्मावतार ॥ पुण्यक
थापरमसुंदर ॥ ब्रह्मानंदेपरीसीजे ॥ ४७ ॥ ब्रह्मानंदायदु
वर्या ॥ श्रीधरवरदापंढरीराया ॥ पांडवपाळकाकरुणा
लया ॥ जगदोद्धाराजगगुरु ॥ ४८ ॥ सुरसपांडवप्रता
पग्रंथ ॥ आदिपर्वव्यासभारत ॥ त्यातिलसारांशयथा
र्थी ॥ षष्ठमोध्याईकथीयेला ॥ ४९ ॥ श्रीकृष्णार्पनमस्तु

पा॰ ७

श्रीगनेपतीयेनमः ॥ श्रीसरस्वत्येयेनमः ॥ श्रीगुरुमुर्तीयेनमः ॥ अथ
मेय च्यारीवस्तु पुर्न ॥ त्रार तुंसी धुमे रु नारायन ॥ पुन्यतो गुलागुण
अनंत फळे गोधीता ॥ १ ॥ जन्मो जय सनें वैंशपायन ॥ वीचीत्रवीर्या
च्या अंगना ॥ ती घेपुत्र प्रसवल्या जाना ॥ पुढे रचना बोलकेसी ॥ २ ॥ ये
कु सनेती घेपुत्र ॥ व्यासवीर्यतेपरम चतुर ॥ वीध्या व्यासविचार
भीस्मकरवीतयाते ॥ ३ ॥ पंडु धतरा ष्ट्र हो घे जने ॥ जाले वेदशास्त्री
प्रवीन ॥ सकळवीध्येवीसे नींपुन ॥ वीदुर ग्यानीसाधुतो ॥ ४ ॥ चोदा
वीध्याचौ षष्टीकळा ॥ धनुर्वेद मंत्र माळा ॥ शास्त्र वीध्येने गुनागळा
पंडुराज नीपुनतो ॥ ५ ॥ यथाकाळीमेघवर्षती ॥ आ व्यादस धान्य पी
कती ॥ वृक्षीसदा फळेवीराजती ॥ नालीनी तीउध्याना ॥ ६ ॥ चीकाळगाई
देती क्षीर ॥ सो धीतानाहीतोळभरी दरीद्र ॥ आधी व्याधी रहीतसमग्र ॥
प्रजा अपार सुखीसदा ॥ ७ ॥ च्यारी आश्रमच्यारीवर्न ॥ सर्ववीध्येवी

मर्नीपुन॥ अचकाळीकोनासी नसेमरन॥ श्रीहरीकीर्तन घरोघरी॥
॥८॥ अखंड वेद शास्त्रांचि ध्वनी॥ ब्राह्मन गर्जती दीवसरजनी॥ पती
व्रतासकळकामीनी॥ पुरुषस्वपतीरतसदा॥९॥ प्रजा ऋषी प्रधान
उतम॥ त्यासपुसतीयेकातीत्री ब्रम॥ राज्यासीयोग्येपरम॥ कोनअसे
सागपा॥१०॥ अंधपने उनाधृतराष्ट्र॥ क्षित्रवीरुध्र उनावीदुर॥ गौरसे
हीनक्षेनीपुसैवीच्यार॥ केनीधेसैनीने॥ सकळलनली राज्याधीका
कार॥ पंडुरायासीहेरजे॥११॥ सर्ववीसरचतुरवीदुर॥ त्रीब्रम्हक्षनक्ष
नापुसेवीच्यार॥ कनीष्टसनोनीअव्हेर॥ सहमालीनकरीची॥१२॥
मगते प्रबुध्धजालेतरुन॥ आताकरावे याचेलग्नं॥ सकळकर्ती
गंगानंदन॥ वीचारकरीवीदुरासी॥१३॥ चीत्रपटीरेखीत्साती घी
जनी॥ बहुलवानीत्सावीचक्षनी॥ येकगंधारीसोबळीनंदनी॥ वसु
देवभगनीकुंतीदूजी॥१४॥ मंद्रराज्यदुहीता माद्री॥ तीर्थीचीरव्यां

त श्रुथीवरी ॥ वीदुरसने मास्यावी च्यारी ॥ योग्येपतीघी श्राचीपे ॥ १५ ॥
नीस्मासीजागती रुसीस्वर ॥ गांधारी आचीला अपर्ना वर ॥ सेतपुत्र
होतील नीर्धारे ॥ १६ ॥ भीस्म अैकता तोसला अतेते ॥ मने वंसी ... वीव
धीबहुत ॥ श्रद्धा चर्क्षुस नीश्चीत ॥ भार्या तेची करावी ॥ १६ ॥ पुरोहीत सु
बुध पाटवीला ॥ तो गांधारीपतीस भेटला ॥ भीस्मवाक्ये सेवेळा ॥ सीरी
वंदी आवडी ॥ १८ ॥ अधंहा दोसे न धरूनी चीते ॥ कन्याने भीध तराष्ट्रा
ते ॥ गांधारीने अैकता गोष्टीते ॥ पट नयाते बाधीला ॥ १९ ॥ सेने सहीत
सकुनी ॥ रथी बैसउनी आपुली भगनी ॥ कुंजर पुरासी नेउनी ॥ दीलसु
लग्नी अंधाले ॥ २० ॥ च्यारी दीवस उत्साह थोर ॥ याचक सुखी केले अ
पार ॥ आदन दीधले साचार ॥ कुबेर संपती सारीखी ॥ २१ ॥ परम पतीव्र
ता गांधारी ॥ सौंदर्यासी उन्या नीरजर ना... री ॥ पतीसेवेसी सदा नीधा
री ॥ वाढवी प्रीती वीसेस ॥ २२ ॥ आता सुरसेन वसुदेव पीता ॥ कुंती ...

जानतयाची दुहीता ॥ श्नेहवादे कन्या वथा ॥ कुंती भोजा दीधले ॥ २३ ॥
पीतृग्रही असता कुंती ॥ तयाउदयो पावली भोग गभस्ती ॥ अनुसुयाने
हुने ग्रहा प्रती ॥ दुर्वासि मुनी पातला ॥ २४ ॥ कुंती भोज राउ बोले मंदीरी ॥
कुंती सेवा करी अहोरात्री ॥ जेजे मागे ते अवसरी ॥ तेते देवोनी तोस
वील ॥ २५ ॥ संतोशोनी अत्रीसुत पुत्र ॥ वरावे पीले पंचमंत्र ॥ कनीस्ता
गोनी पवीत्र ॥ मस्तकी हस्त ठेवील ॥ २६ ॥ अंसु धर्म होता यत ॥ पंचमं
त्र देव स्वरुप ॥ प्रगट होउनी दीव्यरुप ॥ पुत्र देती पाचही ॥ २७ ॥ मीत्र
वैवस्वत पावन ॥ वीडोज अश्वनीकुमार पंचजान ॥ ज्याचे करीसी आ
वाहन ॥ होइल प्रसन्न तु तेते ॥ २८ ॥ न्यासबीज ध्यनव ध्यान ॥ हृदइ धरी
कुंती पावुन ॥ लोत्रीजी येसी धरीली धन ॥ तीयजलन करीसहा ॥ २९ ॥
आश्रमा गेला दुर्वासमुनी ॥ यक पर्वकाळी देवतटनी ॥ तीरी आली कु
ती भोजननंदनी ॥ दुजे कोन्ही नसेते थे ॥ ३० ॥ मने मंत्राची पाहु प्रचीत ॥

पा॰ प्र॰

जपे आवाहनीला आदीत्य ॥ तो प्रतक्ष सवीता मुर्ती मंत ॥ उभा ठाकला तात्काळ ॥ ३१ ॥ अर्कम्हने कुरंग कैरंगे नयनी ॥ कापाचारिले मज लागोनी ॥ यरी घाय बरली अधोवदनी ॥ मंजुळ वाणी बोलतसे ॥ ३२ ॥ कोना सतरी नकळत ॥ मज योवनाह्मावे गुस ॥ न त्रंगावे कुमारी व्रत ॥ नह्मावे श्रुत हो पक्षी ॥ ३३ ॥ मग कुंतीस म्हने आदीत्य ॥ गाठी मह त्पुन्याचे पर्वत ॥ ते माझे दर्षन अस ॥ भाग्य अद्भुत तु झे की ॥ ३४ ॥ माझा संग होता जान ॥ कुमारी व्रत न त्रोपुन ॥ पुटे मलीज त्रुत्रुजे पुन ॥ तु ज वरील आदेरा ॥ ३५ ॥ मग कुंतीस ही धलीन्ने टी ॥ सुरतानंद पडली मोटी ॥ पुत्र उपजला तात्काळ पोटी ॥ प्रतीसुर्ये दुसरा ॥ ३६ ॥ कीरट कुंडले कंटी मेखळा ॥ सर्वभुशनी ते जागळा ॥ सुवर्न कवचे स्पर्येंस लेला ॥ ते ज द्दसदी शान माये ॥ ३७ ॥ नय आनी संतोस ॥ कुंती आगी उपजे वीसे ॥ स्वस्थान गेला चंडास ॥ असकीत कुंती मनी ॥ ३८ ॥ बाळ टाकु नी गंगा जळी ॥ कुंती पीतुभुवना प्रवेसली ॥ ईकडे बाळक दान बुडे जळी ॥ रक्षीत जाली जान्हवी ॥ ३९ ॥ तरंगल हरी या उसळत ॥ सामीच असे बाळ खेळत ॥ तो राधाप

येउन

तीकीराल ॥ ष्ठी तीउचललबाळकाले ॥ ४० ॥ कडीयघेतला बाळसहर ॥
उचंबळला स्नेहसमुद्र ॥ रुंजी घालीती नेत्र भ्रमर ॥ मुखकमळीतयाच्या
॥ ४१ ॥ पाहाता बाळकाच्या वदना ॥ धरनीनपुरेकीरातनयना ॥ बोलाउनीरा
धाअंगना ॥ वोटीघालीतीयेच्या ॥ ४२ ॥ राधेनेपाळीते आले ॥ मनोगनीराधेलन
तीयाते ॥ वसुसेन नाम कीराते ॥ टेवीले अती आवडी ४३ ॥ मगसंस्कार कृरू
न ॥ रुषीपासीकरीवेदाध्ययेन ॥ धनुर्वीदे सीकलापुनी ॥ जाला नी पुन सर्वज्ञा
त्री ॥ ४४ ॥ आर्जुनाहातीयासीमरन ॥ ऐसेजानोनीयाआहीत्य ॥ सुर्येपरत्या
नमंत्रजपत ॥ प्रगट अर्कसापुढे ॥ ४५ ॥ कर्नाचे कुर्नी मागत ॥ सुर्योपस्थान
जपेनीत्य ॥ याचकदेखता वरीत ॥ उदारलोर सर्वस्वे ॥ ४६ ॥ पर्ती आगीकव
चजडले अलीकनीती ॥ ते सहमानदेकोनासी ॥ शस्त्रशस्त्रे नीश्चेयसी ॥
मरनतुजनहोकदा ॥ ४७ ॥ ऐसेमागोनीतेवेळी ॥ स्वस्थाना गेला अंस मा
ळी ॥ अन्नो माला उदार कर्ने बळी ॥ सुर्ये उपोंक मालबळी ॥ ४८ ॥ आपुलापु
त्रपार्थ ॥ इंद्रमनीकरुनीस्वार्थ ॥ अनुष्ठानीबैसला सुर्येसुत ॥ सेकआला

म

स्वे कावया ॥ ४९ ॥ ब्राह्मनरूप धरूनी मधवा ॥ त्यनें कर्न शयासें देवा ॥ दोन वच
ने मागुय धवा ॥ कवच देह आगीचे ॥ ५० ॥ दधीचीनी स्व अस्ती देत ॥ कपोती
यासी सीवी मांस देत ॥ याहुनी दाता तु अत्भुत ॥ देई कवच आगीचे ॥ ५१ ॥
ऐसे एकता चीवचन ॥ माहाराज उदार कर्न सुर्यनंदन ॥ त्वचे सहीत कवचे
काढुन ॥ ब्राह्मनासी दीधले ॥ ५२ ॥ आश्चर्य येकरी नीर्जरपती ॥ प्रसन्न होउनी
दीधली दीव्य शक्ती ॥ त्यनें संकट पडता आनांते ॥ समरंगनी प्रेरावी ॥ ५३
ऐसे बोलोनी देवराना ॥ गेला आपुल्या स्वस्थाना ॥ कर्नाचीया उदार पना ॥
तुलना नाही त्रीभुवनी ॥ ५४ ॥ मंत्र शास्त्रे ब्रह्मंडील ॥ दुजा नाहीं रनपंडीत
धनुर्धरामाजी वीख्यात ॥ जमदाग्न दुसरा ॥ ५५ ॥ ज्याचे सौदर्यें पाहता अद्भु
त्भुत ॥ लाजोनी जाये रतीकांत ॥ चंद्र अधोवदन होत ॥ कर्न स्वरूप देखोनी
या ॥ ५६ ॥ स्वची यासी वीद्यादान ॥ कहाने दीजे महाग्न ॥ धनुर्वेद सीकावया
पुर्न ॥ कर्न गेला वीप्ररूपे ॥ ५७ ॥ नमस्कारूनी ते काळी ॥ पुढे उभा बध्दांजु
ळी ॥ रेनुकानंदन त्यनें तेवेळी ॥ बोले वर्न कोन तुझा ॥ ५८ ॥ येरू त्यनें मोघ

२ यनें देखा ॥ राहे म्हने त्त्वगुकुळ टीळका ॥ कवीगुरु समान ज्याच्या तर्की ॥ वी
श्या सकळ सीकला ॥ ५९ ॥ ६ऽ चींता करी मनात ॥ म्हने पार्थास हा पुढे अनर्थ
अपाय यो जी अमरनाथ ॥ तव अपुर्व वर्तले ॥ ६० ॥ कर्नाचे अंकावरी शिव ॥ सीर ठे
उनी क्षत्रीयांतक ॥ नीद्रा लागली महुर्त येक ॥ तोष चीनायक पातला ॥ ६१ ॥ त्या
ले त्वमर होउनी त्या अवसरी ॥ का हस्वृत कर्नाची माडी कोरी ॥ रक्त प्रवाह चाल
ला धरनीवरी ॥ परी न हाले क्षन मा[illegible]त्रे ॥ ६२ ॥ माडी अवघी कोरुनी क्षोत्रे ॥ त्या
र्ग वाच्या कर्नासी साबे ॥ जा[illegible]मा जाला लागवेगे ॥ तव रक्त प्रवाह देखीला
॥ ६३ ॥ कर्ना सी म्हने यक्का धीर ॥ धरीला तु नरहु सुर ॥ मार्ले समीर धीर ॥ [सेत्री]
नाम सांगे आपुले ॥ ६४ ॥ येक म्हने मी वीर कर्न ॥ मग म्हने रेनुकानंदन ॥ तुझे
कीर्तीने त्रीभुवन ॥ उदार पुन अगाध ॥ ६५ ॥ क्षत्रीयासी वी द्या पाही
मी सर्वथा देत नाही ॥ तु चोरोनी सीकला सर्वही ॥ म्ही ते नीर्फळ होईल सर्व
ही ॥ ६६ ॥ तु सीवी ध्या मीरवेल सर्व ठाई ॥ परी पार्थापुढे नीर्फळ सर्व ही ॥
आज्ञा मागोनी कर्न लवलाही ॥ स्वस्थानासी पातला ॥ ६७ ॥ सीदा अवलोक

पा० प्र०

नेकरुन ॥ मागील कथाअनुसंधान ॥ पंडु चे आरंभीले लग्न ॥ ऐका कथन श्रोतेहो ॥ ६८ ॥ पद्म नाम पद्म जनक ॥ साचे पद्म प्रसी । उन्दवली सुरेख याचा तनय दवते दे देख ॥ वीचार करी पांडु आसी ॥ ६९ ॥ कुंती भोजा पासी ब्राम्हन ॥ सा धाव या लग्न कारन ॥ पाटवील गंगा नंदन ॥ म्हणुन ते सुलक्षन जालेनी ॥ ७० ॥ कुंती भोजास भेटलावी प्र ॥ सांगती सर्व समाचार ॥ पंडु जामात जालाला ॥ ७१ ॥ वसुदेव पीता सुरसेन ॥ कुंतीस गेला घेउन ॥ पंडु सती त गंगानंदन ॥ तेथे आला दळ भार सी ॥ ७२ ॥ युधीयुल जाले लग्न ॥ दीधले अपार आंदन ॥ हस्तनापुरा परतोन ॥ वोहरे घेउनी पातला ॥ ७३ ॥ या वरी पंडुस अंगना दुसरी ॥ भीष्म करीता ते अवसरी ॥ मंद्र राया चीमा द्री ॥ परम सुंदर पृथ्वीते ॥ ७४ ॥ भीष्मे पाटवीला पुरो हीत ॥ कन्या मागीत मद्र नाथ ॥ गजे पुरासी यउनी त्वरीत ॥ यीधीयुक्त लग्न केले ॥ ७५ ॥ वीदुर अनुमते गंगा नंदन ॥ अश्वमेध आरंभीला येज्ञ ॥ अपार दळभार घेउन ॥ पंडु चालीला दीग वीजया ॥ ७६ ॥ जगतीस सेना वसन ॥ नेउनी जीं कीलें सपुर्न ॥ नीबमन

तीसरा प्रसंग ३

यकरून ॥ करभारदेती भुभुजा ॥ ७७ ॥ छपनदेसीचे राजे सहज ॥ जींकीत जात पडुराज ॥ कोन्हीयुध्यासी बांधी पेज ॥ हारीतांची भेटती ॥ ७८ ॥ कोन्ही नाम प्रताप आईकोन ॥ आगोदर भेटती येउन ॥ अनंत देसीचे नृप जान ॥ बळे भीमे जींकीले ॥ ७९ ॥ सकळ धीपाचा प्रती जाउन ॥ गंधर्वी देसी जींकीला संपुर्न ॥ सवालक्ष पर्वत वासी जान ॥ राजे सागातेचालीले ॥ ८० ॥ हीमवंत स्वेत पर्वत ॥ कीपुरुसखंडे जींकीले समस्त ॥ गोरक्ष पर्वत सुवर्नपर्वत ॥ द्रव्य अमीत मेळवीले ॥ ८१ ॥ जे थीचा पार नीश्चीत सरयु अयुध्या पुढे वाहत ॥ ति मानस सरोवर अद्भुत ॥ कोते चेद्र अधीव हैनहोते ॥ कनैस्थचेरूप देखोनीया ॥ ८२ ॥ पडु वीस्मीत देखता ॥ ८२ ॥ दीव्यरत्ना च्याखानी तेथे ॥ कायवाळ वलीचे तेज अद्भुत ॥ जगमुखी पसरले असत ॥ जेवी गगनी उडगने ॥ ८३ ॥ तीरीसा वज खेळती ॥ कस्तुरी आगवीराजती ॥ कर्पुरकर्दळी डोलती ॥ कोकीळा बोलती सुस्वरे ॥ ८४ ॥ ज्यासी जे आवडे वस्तु ॥ ते अवस्य घ्यावी तेथे ॥ सागरवलयांकीत ॥ पृथ्वी समस्त

पंडुन्रपनाथे जींकीले ॥ ८५ ॥ ऐसें दीगवीजये करूनी समस्त ॥ गजपुरा आ
लान्रपनाथ ॥ हे एकोनी गंगासुत ॥ भेटो जाला सामोरा ॥ ८६ ॥ समोर देखि
ला देवव्रत ॥ पंडु रथाखाले उतरत ॥ भीष्माचे पाइ भुज वंदीले ॥ आलींगन
देत आवडी ॥ ८७ ॥ मग पंडु समनें देवव्रत ॥ मीरवत आला गजपुरात ॥
सत्यवतीस नमोनी सांगत ॥ वर्तमान सर्वही सांगे ॥ ८८ ॥ द्रव्य रत्न अळंकार
वस्तु आनील्या अपार ॥ नगरात न मायता बाहीर ॥ पर्वताकार रचीयेला
॥ ८९ ॥ मग धृतराष्ट्राचे हाती ॥ सत यागकरवी न्रपती ॥ तोप सारा सांगता
मली ॥ पुढे ग्रंथ पसरेले ॥ ९० ॥ यावरी पंडु न्रपनाथ ॥ उभय दारासमवेत ॥
म्रगयामीसे वास करील ॥ कानना मी सेस्वर्य ॥ ९१ ॥ हीमवंत गीरीचे
पाठारी ॥ कीतीयक दीवस वास करी ॥ उभये दारा समवेत कांतारी ॥ क्री
डा कौतुके वीचरत ॥ ९२ ॥ भोगसामग्री समस्त ॥ धृतराष्ट्र पुरवीत ॥
लेहे पेहे खाद्ये चोष्य बहुत ॥ भक्ष भोज्ये नाडुरसपे ॥ ९३ ॥ सुष्क सुष्क
ळ वी[illegible] ग्ध ॥ हे चतुर्वीद अन्न प्रसीध ॥ धृतराष्ट्र करूनी पाठवी

सीध|दुला हाती सर्वली ॥१४॥ माहापारखी राजनंदनी ॥ नीत्समे आदरे आनोनी वीदुरासी केली पत्नी ॥ यथासांगवीवाहो ॥१५॥ तीचे पोटी परम चतुर । वीनयेन म जन्मला कुमर । पीसातुल्ये वीवेकसमुद्र । सारासार जानता ॥१६॥ धृतराष्ट्राम सतपुत्र । चहुड जाले माहावीर । वेश्यागर्भी जन्मला नीधार । युयुत्सावयावे गळा ॥१७॥ पंचदेववीर्य वनात । कुंतीस जाले पाच सुत । धृतराष्ट्रा महीय करात । यकहाची जाहाले ॥१८॥ जन्मेजय म्हने वैसंपायना । तीक्षन दृष्टी कु टारधरना । संसयेकानन खंडना । कथाके सी मागे ॥१९॥ यकहाचीस तपुत्र गांधारी । केसी प्रसवली कोने परी । पंच पुत्र कुंतीचे उदरी । देव केसे अवत रले ॥१००॥ मग म्हने वैसंपायन ॥ यकदा गांधारी चीत्र की देखोन । प्रसन्न जाला द्वैपायन । म्हने वाल पुत्र तुज होती ॥१॥ व्यास वदोनी गेले यावरी । गर्भ नजाली गांधारी । पंचवीस ती मास वरी । अद्भुत न देखे सर्वथा ॥२॥ तव वार्ता सां गती वीप्र । कुंतीस जाला पुत्र युधीष्ठीर । जेसा उदे या चळी बाळ मीत्र ॥ ते वीत जष्टी जन्मला ॥३॥ ऐकसे ऐकता चीत्र गांधारी । रागा उपजली अं

तरी ॥ अंधास नकळता निर्धारी ॥ उदर ताडी पीशाचे ॥ ४ ॥ तव लच थबील रक्त
कनी ॥ पीवत्तीपडली पोटातुन ॥ जालेदुखोनी गर्भपतन ॥ गौ बळी रडे आक्रो
से ॥ ५ ॥ जाला थोर आकांत ॥ तो व्यास पातला अकस्मात ॥ म्हणे मम वचन नव्हे अ
सत्य ॥ चींतांग्रस्त होउ नको ॥ ६ ॥ उदयपीसवी प्रोक्षीता ॥ तव भेल भेद जाले ते
थे ॥ फनसग नीचे गरे नीघत ॥ तैसेनी वडीत वेगळे ॥ ७ ॥ अंगुष्ट पर्व प्रमा
न ॥ शत कुंभी घृत भरोन ॥ त्यात घातले भीन्न भीन्न ॥ व्यासदेव आज्ञेने ॥ ८ ॥
मग सत पुत्रावरी ॥ त्यात येक नीघाली कुमारी ॥ दुःशीला नामे निर्धारी ॥ पर
म श्रीय सर्वाते ॥ ९ ॥ व्यासदेव म्हणुन ॥ येकांती कुंभ नेले ठेउन ॥ कुंभा प्रती
दीपटे वील रक्षन ॥ नारी यक यक वेसवीली ॥ १० ॥ असो नव मास भरता पुर्न
प्रथम जन्मला राजनंदन ॥ नाम ठेवीले दुर्योधन ॥ तेव्हा दुश्चीन्ह वर्तले ॥ ११ ॥
मेघ वर्षती रक्तधारी ॥ प्रळय वायु सुटला ते अवसरी ॥ थरथरा कापे धरत
री ॥ आली शारी जनाते ॥ १२ ॥ हीगहाले होत कैसा ॥ हुंधारला हाती हीशा ॥
हीवा नीते बोभाते जैसा ॥ स्यानेरडती दीर्घस्वरे ॥ १३ ॥ रासभाने ताशब्दक

करी॥ ऐकोनी रासभे बोभुती नगरी॥ वालुका वृकतीवो खड्या वरी॥ होतागजपुरीकल्लोळ॥१४॥ अवीसेसागती रुसीसकळी॥ वृकीलसुत आलासर्वांचे मुळी॥ करील वंशाची होळी॥ सकळरायासमवेत॥१५॥ मालावी हमुसी करील होम॥ दुर्धरदुःखुले इलवडीलास॥ परम आगटीतामस॥ कापटयेसागर दुगला॥१६॥ नाऐके श्रेष्टाचे वचन॥ यावरीबोले वीदुर सुजान॥ त्रसाच क्षुने पुनी॥ त्यागकरी जेष्टाचा॥१७॥ वाचयने असेल आपुलेकुळ॥ त रीहायकावा चांडाळ॥ वोटत का खंडीती॥१८॥ सगुनीमोह अनुमान॥ गंगाजळीदेर टाकुन॥ सर्वांचे होरलकल्यान॥ आनंद धनलोक होती॥१९॥ ऐसे आंकणोनी दुर्योधन॥ धृतराष्ट्र बोले गर्जेनि॥ मीतुमचे वचन॥ सर्वथा हीनाऐके॥२०॥ मुख्यदुरवडील नंदन॥ मीवोवाळीनत्या वरोनी प्रान॥ अभीषेक देले फळे करुन॥ रागत हातीअर्पनाची॥२१॥ असोदुर्योधन जन्मलाया रीती॥ मगयका मागेयकनीपजती॥ परमबळाढ्य होती॥ पुत्रधृतराष्ट्राचे अपघेची॥२२॥ गांधारी असतागर्भीन रायासीपीडीमीनकेतन॥ अंधेकेले वेनागमन॥ ता सुयुत्स

व जन्मला ॥ २३ ॥ असो ई कडे पंडुराजवनी ॥ म्रगयारखेळता दुरकाननी ॥ म्र
ग म्रगीसी मुखे मैथुनी ॥ कीड ती वीधोनी पाडीला ॥ २४ ॥ तव तो कुरंग रूपे
तापसी ॥ पडु धावोनी आला त्यापासी ॥ ऋषी म्हने पापरासी ॥ मातला हीसक
दुरात्मा ॥ २५ ॥ मैथुनी गुंतला त्रोजनी बैसला ॥ दुश्चीता पाट मोरा बैसला ॥ त्या
मीव धीता लागला ॥ क्षत्र धर्मासी कलंक ॥ २६ ॥ कुरंग करी हाहाकार ॥ मी क
दुनामा जानवी घ ॥ लोकसंकेसाचार ॥ म्रगेचे सवरी येला ॥ २७ ॥ पुर्ने न होता
मैथुन ॥ पापी याघेतले आमुचे प्रान ॥ रा जाला ने म्याने नोन ॥ म्रग म्हनोनी व
धीयले ॥ २८ ॥ आता आमुचा शाप घेर हारून ॥ तु जस्त्रीसंगे करीता मैथुन ॥
ता काळची जाईल प्रान ॥ पळमात्र न लगता ॥ २९ ॥ ऐसे बोलोनी हो घे जनी ॥ प्रा
न सोडीला तेक्षनी ॥ पडुराजउद्वीग्न मनी ॥ माकोळला अती दुःखे ॥ ३० ॥ बुलह
यचे पाप पुर्न ॥ वरी ऋतरले मैथुन ॥ दोघी स्त्रीयासी पाचारून ॥ वर्तमान स
र्व सागे ॥ ३१ ॥ आफो रो बोले न्रपवर ॥ मज कास या स्त्रावे राज भार ॥ तुम्ही अ
सा स्त्रीयासुद्दर ॥ कायकराल मज आता ॥ ३२ ॥ मजका य आता ह्मना पुर

मजकासयावस्त्रअळंकार ॥ व्येर्थगेला माझासंसार ॥ नाहीपुत्रसंसारी ॥ ३३ ॥
आतातुह्मीदोघीनगरासी ॥ जावेतेरवतीपासी ॥ अंबीका अबालीकालेजोरासी
यासमीपअसावे ॥ ३४ ॥ भीष्मआनीवीदुर ॥ त्याचेसेवेत असावेसादर ॥ तुमचा
आमचानींधार ॥ रुनानबंधतुटला ॥ ३५ ॥ मीसेवीनहृढकानन ॥ देह अनुतापे
दवडवीन ॥ पावेनपरलोकसाधन ॥ तेसमाधीसमाधानकरीनमी ॥ ३६ ॥ तवकुं
तीआनीमाद्री ॥ वीनवीतीजोडानीकरी ॥ आह्मीसेवाकरु अहोरात्री ॥ जवळी
मीसत्ये ॥ ३७ ॥ आह्मीहातातुह्मीकांत ॥ हेभावनावीसरोनीसमस्त ॥ अवघ्नभोग
त्यागोनीरत ॥ होउसेवेसीसीसेत्ये ॥ ३८ ॥ सालाचे अेकतानी श्रेयवचन ॥ अ
वद्येलनने अंबालीकानंदन ॥ चीचीचीनारीनरजन ॥ तेसेवर्तोलागली ॥ ३९ ॥
वेष्टुनीयावळकलाबर ॥ भस्मचर्चीलेकलीवर ॥ अैसादेखोनीपंडुनृपवर ॥
कुंतीमाद्रीकायकरी ॥ ४० ॥ आपुलीवसनेभुशनेभुसनेसमस्त ॥ पंडुब्राह्मनाका
रनेदेत ॥ जेयचंपकेयेसैनेमुमनेवर्सेत ॥ उदारस्वपाथीका ॥ ४१ ॥ अंबवृक्षआ
पुली ॥ पाडायेताफळेसकळी ॥ टाकीतेसीवाटली ॥ वसनेभुशनेमसलो ॥ ४२ ॥

पा चारुनी रुसी स्वर ॥ वाटतो वस्त्र अलंकार ॥ वेष्टुनी या वलकलांबर ॥ पतीसंगे नीघती ष्टती ॥ ४३ ॥ च्यातुरंग दळभार बहुत ॥ त्यासी आज्ञापी नृपनाथ ॥ गजपुरा जाउनी समस्त ॥ नीस्मधृतराष्ट्रा सांगीजे ॥ ४४ ॥ आमुचा ऐसा जालावीचार ॥ आपुल्यासा न्याळा दळभार ॥ आता न्येष्टी हे चीर्नीधार ॥ साधु परत्र यावरी ॥ ४५ ॥ रुदन करीत गेले समस्ते ॥ जानवीती धृतराष्ट्राते ॥ पर्सलाये कची आकांते ॥ सोका अंत नाही तेथे ॥ ४६ ॥ ईकडे घेउनी उभय पत्नी ॥ पंडु श्रवे न्यो महाकाननी ॥ वलकले वेष्टुनी वनासनी ॥ सयन करीती उघडेची ॥ ४७ ॥ नागेस गाटी वोलंडुन ॥ वीलोकीली चीचरथवन ॥ काळकुट गीरीवरी जान ॥ हीमहीतवीलंगला ॥ ४८ ॥ पुढे हीमाचळी वास करीती ॥ पुढे गंध वर्षि भागीरथी जीच्या बींदु माचे उधरती ॥ महापापी ही सकळे ॥ ४९ ॥ तेथे तापसांचे वृंद ॥ टारटार होत आनंद ॥ पुढे ईद्रद्युम्न सरोवर अगाध ॥ पुढे सवपाल तसे ॥ ५० ॥ पुढे स्वर्गासी मगटला ॥ स्वत श्रृंग पर्वत देखीला ॥ तेथे रुसीचा आश्रम मेळा ॥ वेदध्वनी गर्जती ॥ ५१ ॥ तेथे दीव्य वृक्ष सफळ ॥ गंधर्वगायन नीर्मळ ॥ ते ऐकता

मीतळ सर्वगाच तोषती ९५ जेथे चंद्र सुर्येवत पाशान वीमानी दीसती
सुरगन सुवर्नेत्रु मौकीसमान नवरत्नवाकुकातेथे ९३ जेथे सती मयमंड
प प्रगटती अष्टनायका सदा क्रीडती ३ तक्षदेवाच्या मुर्ती येती जातीस वी
द्रा ९४ असा संतसंगती नृपनाथ श्रवने मनने काळ क्रमीत उत्तरये काळी
होम देत अतीथी पुजायथावीधी ९५ देवांनी पडुचेत पस्वउ तरा रुसी -
आश्चीर्य करीती थोर मोटा तपश्वी पंडुनृपवर ब्रह्मलोकासी गारीखा ९६ तपे
बळे करुनी वेगे रुसी चालीले स्वर्ग मार्गे पंडु सावीमाना संगे चालेमागोमा
गे लहुकु ९७ ऋषि पंडु स त्मनती समस्त परमक ष्टी स्वर्गपंथ माला
पुन्याचे पर्वत गाटी वेगे चढावे ९८ यथेवाटुन चाले मनपवना सी लुच्च
गी मवुके केवी येसी सालीवरी नीपुची कासी मार्ग मत्साफुटेना ९९ मनुजा
रुसी देवपीतर पाचकुंना पासुनी मुक्त साचार तो चीहापंथ चूढनार
रतनामार्ग न चलेहो ६० आता नाना उपाये करुन वाढवी आपुले संतान
जैसे कृष्णद्वैपायन पासुन जाले जनन तुलाते ६१ उद्दारी जाली पासुता

तेव्हां या आचरलीस मते ॥ मग सापा पासोनी होसी मुक्त ॥ मग स्वर्गपंथ चालसील सु

खे ॥ ६२ ॥ ऐसे ऐकोनी गजपुरपती ॥ खेद पावला परम चीत्ती ॥ नमस्कारुनी ऋषी

पक्षी ॥ स्त्रीया सहीत परतला ॥ ६३ ॥ मग बैसोन एकांतवनी ॥ कुंती प्रती बोले व

चन ॥ तुम्हा लागी ऋषीस प्रार्थुन ॥ सेतसो वाढवी नाम माझे ॥ ६४ ॥ शंका न धरावी

मनात ॥ आली जाले व्यास प्रसादे सुत ॥ तैसेच तुम्ही करानी चीत ॥ नरीच मुल

तुम्ही आली ६५ ॥ शास्त्री सांगीतला वीच्यार ॥ बहु परीचे असती पुत्र ॥ त्यात ऋषी

वीर्य पवीत्र ॥ दीव्यसुत उपजवी ॥ ६६ ॥ कुंती लेन मी पीतीयाचे घरी ॥ असता बा

ळपनी नीर्धारी ॥ दुर्वास देवाची सेवा करी ॥ पीतु आज्ञे करुनीया ॥ ६७ ॥ सिवेने

तोसला अत्री पुत्र ॥ मज दीधले पंचमंत्र ॥ पुढील भवीष्य जानोनी पवीत्र ॥ मा ल

उद्धार करसील ॥ ६८ ॥ यात एक मंत्राची प्रचीत ॥ पाहीली कुमार दसेत ॥ प्रसन्न

जाला आदीत्य ॥ कर्न तात्काळ जन्मला ॥ ६९ ॥ तो राधेचे घरी वाढे पुत्र ॥ आता उर

लेच्यारी मंत्र ॥ तुमची आज्ञा लेरल पवीत्र ॥ तरी मी बाळ जन्मवीन ॥ ७० ॥ ऐसे

सिऐकता पंडुराज ॥ ६६ धरीता काळ आज ॥ सनेतुची उधरसी मज ॥ उन्न

वीध्वजसोमवंसी ॥ हरीस्त्रीयासी जोडीले धन ॥ कीं मरतीयासी अम्रतपान ॥ कीं जं

न्माधासी आले नयन ॥ पंडु ते साआनंदला ॥ ७२ ॥ चंद्रमा कोलसोडीला ध्यान ॥ मुरवी

घाली जेवी नीळ जीवन ॥ कीं दुःकाळीयासी मीळाले मीष्टान्न ॥ पंडु तैसा तोस

ला ॥ ७३ ॥ असो ते पृथा देवी आपन ॥ सारोनीया गंगास्नान ॥ करुनी पंडुरायासी

नमन ॥ करी आल्वाहन धर्माचे ॥ ७४ ॥ आहरे जोडोनीया हस्त ॥ नेत्र लावोनीया

मंत्र जपत ॥ तो सुर्यें श्रेष्ठ सम अकस्मात ॥ सुर्यें सुत उतरला ॥ ७५ ॥ दीव्यांग

कनकवर्न ॥ कनककीरटकनककर्नवसन ॥ कनकांगी वोपी देती पुर्न ॥ कनक

दंड करम मळकरी ॥ ७६ ॥ ऐसा तो येवोनी नमस्करी ॥ कुंतीसमोर तो अवतरी ॥ उत्ता

टक लालने सुंदरी ॥ पंचशरी व्यापीं लोमी ॥ ७७ ॥ कुंतीउदीत दहसनी ॥ सुरता

नंतीमीसळले दोन्ही ॥ वीर्यपकताचीक्षनी ॥ युधीष्टीर जन्मला ॥ ७८ ॥ दिवबानी

गगनी गर्जेल ॥ हा सर्वांत्रीमलोर्दल सत्य ॥ पुन्ये लोककृत यावंत ॥ धर्मे पुत्रध

र्मीसा ॥ ७९ ॥ गांधारीगर्भ त्त असता ॥ परीसयेक पुनेभरता ॥ धर्म जन्मला

तसला ॥ कुंतीउदरी आगोहर ॥ ८० ॥ तीथी वार नेक्षत्र ॥ सुत्रकर्न योगपवीत्र

सोमवंसी पंडुकुमर ॥ छत्रपती जन्मला ॥ ८१ ॥ धर्मराज देखोनीया हीष्टी
पंडुचा आनंद नमाये पोटी ॥ त्तने यासी पाटी राखावउटा उटी ॥ वलत्ते वेगी श्र
मेवका ॥ ८२ ॥ यावरी वसुदेव अंगनी ॥ वायुमंत्र जपे ते क्षनी ॥ लोक श्राने त्रा
यउन ॥ सुरत युध्याप्रवर्तला ॥ ८३ ॥ सुरतसंपता समग्र ॥ पुत्र प्रगटला
बळसमुद्र ॥ ले जस्वी जेसा भास्कर ॥ भीमसेन जन्मला ॥ ८४ ॥ मातुहस्ती
नमायेबाळ ॥ हस्तीचा नीसरला ताकाळ ॥ खाले पडला सबळ ॥ सीळा चुर्न
जालीया ॥ ८५ ॥ सींह गर्जना अैसा टावो फोडत ॥ गगनी देव नेरी गर्जत ॥ हो
तपुस्पवर्षी तेधवा ॥ ८६ ॥ मग देववानी गर्जत ॥ हाबळी बाळ पंडुसुत ॥
पुर्वी यक होता हनुमंत ॥ भीमसेन दुसरा हा ॥ ८७ ॥ पुर्वी अैसा जाला नाही
पुढे होय कल्पांती ॥ दैत्य राक्षस सर्वही ॥ संव्हारील नीजबळे ॥ ८८ ॥ याचे
नीकडे सर्वेस्वर ॥ उतरील समस्त भुभार ॥ नवीत्ये एकतान्ह पवर ॥ परमा
नंद पावला ॥ ८९ ॥ मग त्तने अंगने पती ॥ आता प्रार्थी अमरपती ॥ यकव
र्सपरीयेंत नीश्चीती ॥ मी आराधीन ईन्द्राते ॥ ९० ॥ उर्ध्व जोडेनी यापानी

उन्नीशहीली जोडोनी चरनी ॥ च लसलीत अनुष्ठानी ॥ यक वर्ष परीयेत ॥ ११
मग प्रगटला देवराज ॥ ह्मने कायेनीमीत्य बोलावीले मज ॥ ये रु ह्मने तेजः
पुंज ॥ कौसल्ये देवीसारीखा ॥ १२ ॥ पाकशासन ह्मने कुरंगनयनी ॥ बोलसी या
हुनी वीसेसयुनी ॥ उपमे नु चक्रपानी ॥ ऐसा पुत्र देइन ॥ १३ ॥ मग कुंतीआनी
अमरपती ॥ सुरतानंही मीमग्नहोती ॥ लो नरेश्वर की च्यमुती ॥ पार्थ जन्म पाव
ला ॥ १४ ॥ नर आनी नारायेन ॥ दी धारूपे रमार मन ॥ त्नुनारउतराव याला गोन
मत्युलोकी जन्म पावला ॥ १५ ॥ गंन्नोर गीरा गर्जत ॥ आकाशवानी बोलत ॥ जे
से शास्त्र्यामाजी वेदांत ॥ तैसा पार्थ सोमवंसी ॥ १६ ॥ पुर्वी यकवीर्य भार्गव ॥ दुसरा
त्नु जावरी राघव ॥ सोमवंसी नरपार्थीव ॥ पार्थ वीर जानीजे ॥ १७ ॥ नीवांतकव
चवधीनी ॥ जीतील खील वज्रपानी ॥ खांडव देवोनी आग्नी ॥ त्रसकील पुरुशार्थे
१८ ॥ संग्राम टेव पालीनी वीषेस ॥ आनंद पावेल सोमकेश ॥ पसुपत
देइल नीलेश ॥ मालमक्ष ते काली ॥ १९ ॥ रूप स्मीत लोअन्नुत ॥ ध्वजीबाधेल
अंजनीसुत ॥ ऐकोनी पंडुसुत ॥ असीसमस्त ॥ जये जयकारे गर्जती ॥ २०

सुपाळजींकोनीसमरंगनी ॥ बांधेलनीजागेदावनी ॥ सुपदसत्राचे पाठी
वरीगोनी ॥ करनासच्याआनचीत्त्या ॥ १ ॥ सुरसदुंदुभी वाजटी ॥ वर्षतीदी
व्यसुमनवृष्टी ॥ स्वर्गीचीजीतुकी देवसृष्टी ॥ २ ॥ तुकेपालववयापातले ॥ २ ॥ भे
मा जन्मलावीरपार्थ ॥ सवमाद्रीचेमन जालेदुःखीत ॥ मासेहृदर नाहीसुत
सनोनी खेदकरीतसे ॥ ३ ॥ मग पंडुम्हनेकुंतीते ॥ तुवासंतोसवीले आमुते
परीखेद जालामाद्रीते ॥ तोपरीहारी मास्तीते ॥ ४ ॥ तो परीहारी वळुन्ने आनोनी
यापतीचेमानसा ॥ यकमंत्र हीधलामाद्रीस ॥ समवेतबीजन्यास ॥ तपकरवीती
राती ॥ ५ ॥ तव अश्विनीकुमार तेथेआला ॥ स्वरेत देउनीतेवेळा ॥ पुत्र आवळे जा
वळे जन्मते जालेतेधवा ॥ ६ ॥ नकुळ आनी सहदेव ॥ यकरुपे यकरेव ॥ येवं
पंचपुत्राचेवैभव ॥ पंडुराजभोगीत ॥ ७ ॥ धर्म भीम अर्जुन ॥ तीघे कुंतीचे नं
दन ॥ नकुळसहदेव सुजान ॥ माद्रीउदरी जन्मले ॥ ८ ॥ जाले पांडवांचे जनन
जेबोलीले श्रीव्यासदैपायन ॥ तेचीश्राकृत भाषाकरुन ॥ तुम्हापुढे नीरोपी
ले ॥ ९ ॥ शतशृंगपर्वती ॥ गहीलापंडुनृपती ॥ सुधारसतुनी नीघीती ॥ कथापुढे

तेवेळा

गोड असे ॥ ७ ॥ पाडुरंग नगर पुन्यवंत ॥ श्रीवीटल मुर्ती समीप ॥ नीप ज
लापाडव प्रताप ॥ ग्रंथ अमुप गोड हा ॥ ७ ॥ मुळ भारथ प्रमान ॥ तिची कथा
यथेसंपुनी ॥ नीर्मछर हृदय करुन ॥ पंडीतजनकी पाहावा ॥ १२ ॥ ब्रह्मानंद
अवधुता ॥ श्रीधरवरद पंढरीनाथा ॥ पुढे वदवी करसाळ कथा ॥ व्यासभा
रथ रसाळ हा ॥ १३ ॥ सुरस पांडव प्रताप ग्रंथ ॥ आदीपर्व व्यासभारथ ॥
सातील सारांस यथार्थ ॥ सत्रसे ओवीआर कथीयला ॥ १४ ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥
॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

पा० १०

श्रीगुरुमुर्तीयेनमः ॥ कुंतीमाद्रीउद्दरात ॥ उदयापावले पंच आदीत्य
की पंच शरवकेसी ऐरावत ॥ पंडु वीचेर काननी ॥ १ ॥ वस्ते लुशाने वीन ॥ दी
नतीपरम शोभायेमान ॥ क्रीडाकरीती कौतुके करुन ॥ मातापीता शोंता
शोंती ॥ २ ॥ ऋषीआनी रुशीकामीनी ॥ देवतास्वरुप लावनउनी ॥ फळे मुळे
अपार देउनी ॥ क्रीडाकौतुके [illegible] कीती ॥ ३ ॥ पंचकुमरासमवेत कुंती ॥
दीव्यवनी कौतुके वीचरती ॥ माद्री आनी कुंती नृपती ॥ आनीके काननी
वसतीते ॥ ४ ॥ वृक्षन्ने दीलगेले गगन ॥ माजीन दीसे सुर्येकीर्न ॥ वसंत
अवतरलासे पुर्ने ॥ सोभेउध्यान फळपुष्पी ॥ ५ ॥ कोकीळेचे सुरसस्व
र ॥ कमळीभ्रमराचे झुंकार ॥ हंसहंसनी अतीथोर ॥ सुरतानंदे क्रीडती ॥ ६ ॥
बापन चुकेहोनार ॥ हृदरपे [illegible] टला कामवीखार ॥ जोरहीला दीवसफार
तोफुफाटचीउठीला ॥ ७ ॥ ध्याव या पंडुचा प्रान ॥ मनीउन्हवला पंच बान
आधीच येकांतवन ॥ वनीतामंडन माद्रीसवे ॥ ८ ॥ मरनबीसरोनी पतंग
दीपावरीपडे सवेग ॥ तैसे माद्रीचे आंग ॥ पंडुराज स्वर्सला ॥ १० ॥ वामलसे

१ २

१

सुर

आकळोनी माद्री ॥ सव्य हस्ते आकळोनी नारी ॥ हात त्याने नेले नारी
मरन तुल्यास याक मी ॥ ११ ॥ परीनु अयके नृपती ॥ बैळ चमरत्साव
ला[illegible]ती ॥ वीर्य होता अधोगती ॥ गेला ज्ञानेनी योनीच्या ॥ १२ ॥ माद्री
च्या शरीरावरी अद्भुत ॥ पसरले पंडु नृपाचे प्रेत ॥ ती घे स्वर करुना करी
त ॥ ऐकता कुंती धावोन्नली ॥ १३ ॥ कुंती त्याने माद्री ॥ कुमरे टउनी
बाहीर हुरी ॥ तु जवळी येउ नको करी ॥ अनर्थ थोर जाहाला ॥ १४ ॥ अंतरी
टेउनी पंच सुत ॥ जवळी यसा देखीले राज प्रेत ॥ हाहाकार प्रथा करीत
नाही अंत शोकालागी ॥ १५ ॥ मग त्याने माद्री प्रती ॥ म्या बहुत दीन रक्षी
लानृपती ॥ सुखता आजी ये काती ॥ परम धळ यु केला वो ॥ १६ ॥ माद्री त्याने
म्या वारीले बहुत ॥ परी ना ऐके चीनृपनाथ ॥ अहो होनार बळवंत ॥ हरीहरा
सीटळेना ॥ १७ ॥ आता वळ्लना सांगाते जाईन ॥ मी करीन सहगमन ॥ कुंती
त्याने अज्ञान ॥ मीच जाइन समागमे ॥ १८ ॥ मग माद्री बोले प्राथुन ॥
मास्या काम जाला नाही पुर्न ॥ राय ऐसाच हृदई धरुन ॥ हे प्रमान नदेची
॥ १९ ॥

न जक गीता जाले मरन ॥ तरी मी च त्या चीसा गातीन ॥ माझे न कुळ सलदे
व दोघे जन ॥ करी पाळन तु माये ॥ २० ॥ ते तु वाची री धले तु से नंदन ॥ तरी
पार्थु कासयालागुन ॥ तव माद्री ने न लगता क्षन ॥ तेथेची प्रान सोडीला ॥
२१ ॥ कुंती मने परम गहन ॥ स्नानात गेली म्रथी बुडोन ॥ अपार मीळाले रु
षीगन ॥ सांत्वीती कुंतीते ॥ २२ ॥ ऋषी म्हनती पंडु भुपाळा ॥ आम्हु चे संगी क्र
मीला बहु काळ ॥ परम प्रतापी पुन्ये सीळ ॥ नाम्ये त्या धले स्वपु याते ॥ २३ ॥ स
मागमे कुंती आनी कुमर ॥ दोन्ही प्रेत घेउनी रुषीस्वर ॥ ते पीत देस अपा
र ॥ हस्तनापुरा पातला ॥ २४ ॥ नगरा बाहीर गंगा ती री ॥ ऋषी मेळा थोर
केला ते अवसरी ॥ प्रेत संबीका भुमी वरी ॥ उतर लोकी राते ॥ २५ ॥ पंच कुम
रे सो कुंती ॥ दोन्ही प्रेत आनीले नगरा प्रती ॥ राजद्वारी त्वरीत गती ॥ वार्ता
गेली नगरात ॥ २६ ॥ भीष्म बाल्हीक धृतराष्ट्र ॥ हे ह्यासी सांगे सामाचा
र ॥ कृपाचार्य आनी वीदुर ॥ सकळी यासी जानवीले ॥ २७ ॥ अंबीका अंबा
लीका सत्यवती ॥ हृदय पीटीत धावती ॥ सकळस्त्री यासी गांधारी ॥ कुंती

२

फा सी धावीनत्या ॥ २८ ॥ ग जब जीले हस्तना पुर ॥ बाहीर धावतीनारीनर
दाटी जाली अपार ॥ धरातळीन समाये ॥ २९ ॥ भीष्म वीदुर धृतराष्ट्र ॥
धावीनले नगरा बाहीर ॥ चतुरंग सेना अपार ॥ गंगा तीरी धावतसे ॥ ३० ॥
तापस मेळा पाहोनी समस्त ॥ ग जेगीती तापस बोलत ॥ साष्टांग नमी गं
गासुत ॥ ऐका समस्त पुर्वज हो ॥ ३१ ॥ शतशृंगी बहुल काळ ॥ तप आचर
ला पंडु नृपाळ ॥ पंच देवतास्वरूप अचळ ॥ पंच पुत्र जाहाले ॥ ३२ ॥ पंडु पा
वला नीज धाना ॥ पांडव आनीले त्वत्स्थाना ॥ आता यावरी सर्व करना ॥ क
रु नी पाळन करावे ॥ ३३ ॥ पंडु ने सोडोनी प्रान ॥ आज जाली सप्त दीन ॥
उत्तरकार्य यथावीधी करून ॥ करा पाळन पाचाचे ॥ ३४ ॥ ऐसे बोलोनी
ते वेळा ॥ गुप्त जाला तापस मेळा ॥ आश्चीर्य पावे सकळा ॥ म्हनती धर्म ता
पले ॥ ३५ ॥ भीष्म सने ॥ आक्षास दर्सन देउनी ॥ पुजा न घेता गेले नीघोनी ॥
वीस्यी पुरुष महात्मा गेले पुनी ॥ काय चाळ असे आमुची ॥ ३६ ॥ आली राज्ये
आधीन ॥ तोब्री हृष्टी तास मान ॥ धन संपता चनवत पुर्ने ॥ वेगा ग्येत्रा ॥

सी ... टप

ध्यसो

६

पा॰ ग्येसन्नाग्ये ॥ ३७ ॥ असो हृदइ धरूनी पंडुत ॥ धलगाहे आ क्रोसे रडत ॥ ७॰
कुंतीच्यागळामीठीघातील ॥ सत्यवती आनी गांधारी ॥ ३८ ॥ अंबीकाउ
शोक बालीका माहासती ॥ समुद्री करीतीवस्ती ॥ असो बारा दीवस भागीरथी ॥
तीरी सीउभवीले ॥ ३९ ॥ नार्यासहीत पंडुशरीर ॥ अग्नीत घाली तीसहार
सीचीरे चंदने काष्ट आनी कपुर ॥ सियाची रचीयली ॥ ४० ॥ मत्यागर दमहागर
तुळसी बील्व काष्टे पवीत्र ॥ कस्तुरी चंपक समग्र ॥ सुवास वस्तु बहु
तायरी ॥ ४१ ॥ गंगेतन्हातुनी सडकरी ॥ मग चर्चीली चंदन कस्तुरी ॥ दी.
व्य अळंकार यावरी ॥ श्रृंगारीली हो घेही ॥ ४२ ॥ ध्वज चामर करवीर दे ॥ श्रृंगा
रूनी उभी केली सीध ॥ राजचीन्ह नाना वीध ॥ वीजु धाये सळकती ॥ ४३ ॥
लागले वाद्याचे गजर ॥ गंगातट पाहोनी पवीत्र ॥ चीतार चुनी सहार
वोपीले ४४ शरीर होन्तीले दाही दीवस परीयेंत ॥ दान केले यथा युक्त ॥ धीन काही न पडे ॥ न्यु
तेथे ॥ धने अमीत वाटीले ॥ ४४ ॥ मग प्रवेसले नगरात ॥ सुखेरा जगद्
कुंती जात ॥ संपती भरल्या अमीत ॥ पनीता अंत नलागेची ॥ ४५ ॥

पांडव जे जे मागती॥ ते ते देवोनी करीयसी॥ धर्तराष्ट्र येउनी महाभ्रती॥ मा ज्ञाळींत क्षनक्षन॥ ४७॥ घडीघडी येउनी गंगासुत॥ बाळाचे लळे पुरवीत॥ वीदुर अली राव बसत॥ पांडव गृही आवडीने॥ ४८॥ सत्यवती स ये कांती॥ व्यासदेव येउनी सांगती॥ यथोनी संतोस गचस्ती॥ माळव नचालीले॥ ४९॥ कुत्राकाळ यथुन बहुत॥ धर्मकाळ लोपेल समस्त॥ पुढे ल अनाच्यार बहुत॥ वैराग लोपेल वे॥ ५०॥ अवीधेचे धुरोळे उठती॥ तेथकी न्हीकोन्हाते नवोळखती॥ बद्रीका श्रमीऋषी जाती॥ सीध्यनदेती दर्शन॥ ५१॥ प्रथ्वीगर्भी सील रत्न धन॥ अवकाळी बसेल धन॥ मंत्रवीर्ये होती अप्रमान॥ औषधीगुन सांगीतो॥ ५२॥ देवत सांडीती देवपन॥ राहती होउनी पाखान॥ कुळीक कीडपजेल हारून॥ भुजुजसर्व संहारीती॥ ५३॥ गांधारीचा वडील सुत॥ तो कुरुकुळ जालील समस्त॥ तवीलु माते सांगीतले॥ नीघे आतायेथुनी॥ ५४॥ रे यक हाची मरती समस्त॥ याचीमाया सोडी यथार्थ॥ पुढे दीसतो अनर्थ॥ उत्तरसैल आताची॥ ५५॥ स

स वतीसिनेव्यासोते ॥ माताआळये न देखवे माते ॥ मीयेइन तुजसांगाते ॥ सार्थक आपुले करावया ॥ ५६ ॥ उभय नेत्रा हातीधरून ॥ पुसेश्रीस्मावीदुराये ॥ उन ॥ व्याससंगे करून ॥ बद्रीकाश्रमी सुखेराहु ॥ ५७ ॥ संतसमागमे सत्शास्त्र श्रवन ॥ आचरू स्वउत्तर लपपुर्न ॥ साधुपरत्र साधन ॥ नराले आला क्षन भरी ॥ भवीरो जानोनी समग्र ॥ आह्मादेतश्री स्मवीदुर ॥ व्याससमागमे सत्वर ॥ बद्रीकाश्रमापातले ॥ ५९ ॥ श्रवनमनननीजध्यास ॥ साक्षात्कारी जाल्या समस्तरस ॥ गंगेत शरीर टेउनी निर्दोश ॥ कैवल्यपद पावला ॥ ६० ॥ यावरी अह्माचक्षुश जे स्वर ॥ कौरव आनी पंडुकुमर ॥ मौजीबंधन वेदसंस्कार ॥ करीतिव्यासर्वासी ॥ ६१ ॥ भोजने पान सुखवाडीती ॥ वस्त्राभरनी मीरवली ॥ दीवसदीवस वाढती ॥ शुक्क रात्री सारीखे ॥ ६२ ॥ नानावहनी आरूढती ॥ लोकफीरला वीलोकीती ॥ कुंतीचे कुमर खेळ खेळती ॥ नानागतीवीचीत्र ॥ ६३ ॥ दक्षपांडव वेगळे होती ॥ उवमाच लागती कौरव जाती ॥ जैसा स्वापदामाजी भैरावती ॥ भीमसेन तेपी दीसे ॥ ६४ ॥ पळताअवघे मागे साडी ॥ सोंबीयकता सकळासी पाळी ॥ प्रद्टीस

अवनीवरीलासडी ॥ मीवोनी हारी आनीती ॥ ६४ ॥ मानीक गोडीयारत्नकंदुक ॥ ओ
वरे चीच चीटासुरेख ॥ सर्वचेतो रायांआनो आधीक ॥ अजासखेदबाहतासे ॥ ६६ ॥
म्हमाकरूनी भीमसेन ॥ शकुनीदुर्योधनकर्नी ॥ दुशासनासी मेळउन ॥ हसपा
हकवकीतो ॥ ६५ ॥ मग मुसांडीघेउनी सबळ ॥ मस्तकी देवोनी पाडीस कच्छ
चरन चुरे करकेवड ॥ आगे चुर्न करीयाची ॥ ६८ ॥ यकासी सुकाविलगगनी ॥
यकासीआपफडील धरनी ॥ बहुसालकचडोनी ॥ अगाधडोही बुडीघाली ॥ ६९ ॥
नाकी तोडीपानी भरत ॥ मग बाहीरटाकी व्येथा भुत ॥ वृक्षावरी कोरव चढत
फळे तोडीता देखीले ॥ ७० ॥ लताग्रहेर वृक्षमोडीता ॥ यकहातीतुथ्या खाल्या
पाळीता ॥ यकाबळेधरी नीवोढीत ॥ पाटीखरडी तया ची ॥ ७१ ॥ आपन येडका
होत ॥ थडकाकोरवासी देत ॥ धर्मासीराजा करील ॥ आपन होत कुंजर पुढे ॥ ७२ ॥
चोरकरेनीकोरव ॥ आपुलेचरनी बाधीसवी ॥ मीळासंधीतले धवा ॥ तेव्हा मे
त्तकफोडती ॥ ७३ ॥ कौरवासी मने रेअवधारा ॥ अंमव्ये मुष्टी घाते मजमारा
मगालेमुखे सेरावरा ॥ हानतामागेच न पाहती ॥ ७४ ॥ हानीला न्याती याचे

कर॥ मग त्यास त्मनेच कोदर॥ आमुचे उसनेध्यास मग्न॥ त्या ज्यामलीत
येधवा॥७५॥ मग मुष्टीप्रहार हानीवळी॥ तेनेकुंभीनी हानीबळी॥ मुष्टीत
कौरव पळतीलकी॥ उसनेहे ताल याचे॥७६॥ त्मनेउसने घेता हासल॥ दिल
कौरववायारवत॥ मग त्मनेउटाआता॥ रडी रवीकला नकारवाउ॥७७॥ धर्म
सीत्रवानीकरील॥ कौरववोढोनी आनीबस्त॥ नरवेन रडीमरोवील॥ मोड वीत
धर्मलेख्या॥७८॥ वीत्रागळगर्ताकरोनी॥ आपनबैसेअनुष्ठानी॥ कौरव आहुती
धरोनी॥ ट कलील आतये॥७९॥ मधावतार होय भीमसेन॥ त्मनेमंरवासुर
त्याहु:स्यासन॥ मघावतार तळपोन॥ पार धरोनीवोढील॥८०॥ कुमीं ग्रष्टी
करूनी आपुली॥ त्मने मुष्टी घाल मारा सकळी॥ मारीलामुष्टीघाल तेवेळी
परीअसलसाढळ मळी ना॥८१॥ आपन वाराह होत॥ त्मनेहे शीरं न्याक्ष समस्त
त्याचेहृदई रोवीदंत॥ मुसंडी घेत नाटोपे॥८२॥ आपन नरसी होत॥ दु:शास
ना आडवे घेत॥ त्मनेनखे कंट फोडु येथ॥ फीवापुढे वीतारू॥८३॥ आपन
वीवीक्रम दु:स्यासन बळी॥ त्मने आता घालीतो पाताळी॥ आपन त्रागे व

होउनीसकळी ॥ कौरवक्षेत्रीमारीन ह्मने ॥ ८४ ॥ आपन राघव होयेदेखा ॥ जै
से थातीकरी सुर्पनखा ॥ पार्थतालक्षमन सखा ॥ घतीहानासी देईलपुढे
॥ ८५ ॥ रूमावतारीचेखेळ ॥ माजेलजेव्हा रनमंडळ ॥ तेव्हा हाखंडलसकळ ॥
रथीघननीळबैसउ ॥ ८६ ॥ तेरावरूसे पर्यीयेंत ॥ बोधरूप धरूये थाथी ॥ पुढे
कळीमाजीसमस्त ॥ कौरव मरूघ संव्हार ॥ ८७ ॥ ऐसा नीमसेन खेळखेळत
कौरवधीशाद पावतीसमस्त ॥ बळनचलेपाहती तटस्त ॥ नरावीतो बोलोनी
या ॥ ८८ ॥ दुर्योधनमनी संतापत ॥ सकुनी संकेत दावीत ॥ यरू त्याचाल स
चेपीत ॥ नीजांगीचीक्षेतसंदीसे ॥ ८९ ॥ त्याचेडसने पुढेघेउ ॥ ८९ ॥ कौरवअं
धासी जाउनीसागती ॥ नीजांगाची क्षेतदावीती ॥ नखेकुलनता आत्मा
घती ॥ ९० ॥ बोलाउनी नेत भीमसेन ॥ ९० ॥ धृतराष्ट्रासी सकुनीसागत ॥ आ
तानवाचतील सेचुल ॥ खेळता संलेकीजीत ॥ भीमसेन नपाहे ॥ ९१ ॥ धृत
राष्ट्रतेनमानीमना ॥ ह्मने पंडु गेला स्वर्गभुवना ॥ वीपरीत बोलती याची
येमना ॥ माजी ऐहहीसेल ॥ ९२ ॥ मनात ह्मने दुर्योधन ॥ एयक मारावा नी

मसेन॥ मग उरले चौघे जन॥ याचा लेखा के सा॥ १३॥ दुर्योधन कर्न दुःस्यासन॥ चौथा सकुनी येकांती बैसोन॥ म्हनती नाना उपाये करून॥ भीमसेन मारावा॥ १४॥ येक म्हनती पास घालावे॥ दुजा म्हने वीस चारावे॥ येक म्हने महा सर्प आनावे॥ करवावा डसबळेची॥ १५॥ सकुनी म्हने प्रगट न होये॥ ऐसा करावा उपाये॥ भीमास मोदक आवडती पाहे॥ वीसमी श्रीत करावे ते॥ १६॥ वने क्रीडेसी जाउनीया॥ यासी घावे भक्षावया॥ अवध्या मानली हे क्रीया॥ म्हनती प्रगट बोलु नका॥ १७॥ सुत्रधारास सांगे दुर्योधन गंगातीरी नीर्मावे दीव्य सदन॥ सुलेनीत्य वीवर स्थान॥ उपचार बहुत करावा॥ १८॥ सांगीतल्यापेक्षा वीसेस सुत्रधारी॥ क्रीडा सदन रचीले गंगातीरी॥ दुर्योधन धर्मासी वीनती करी॥ म्हने [illegible] जाउ चला क्रीडेसी॥ १९॥ अजातसत्रु धर्मराज॥ ऐकताची उठले तेजःपुंज॥ चौघे बंधु सहज॥ समागमे चालीले॥ १००॥ षडुरस चतुर्वीद अन्न॥ सवे घेतले दुर्योधन॥ वीसमोदक भीमाकारन॥ अतीशय यत्ने करुनी॥ १॥ बचनाग सोमल अफीफेन॥ ऐसे

६ ळ ६

जेपों राजवीस हारुन ॥ ज्यापासाव प्रताप पुर्न ॥ ताकाळ मरन जीवासी तेसे वीस मेमेळउन देखा ॥ भीमालागी बोळले मोदक ॥ एकंडे सेनेसहीत सकळीक ॥ गंगातीरा पातले ॥ ३ ॥ नानायानी बेसले ॥ कीरोनी अवघे भाग ले ॥ मत्त जळी प्रवर्तले ॥ कौरवपांडव तेधवा ॥ ४ ॥ परस्परे जळ सींपीती ॥ आगाध जळी बुड्या देती ॥ यकास यक सोधीती ॥ हाका फोडती अवघेची ॥ ५ ॥ भीमास बुड बाजळी ॥ कौरव सोबती सकळी ॥ मेरु अवघीया वाहे प्रक्षीवरी मोळी ॥ वारना परी पाहलसे ॥ ६ ॥ नानाजळ चरे धरीती ॥ वोढोनी बाहीर टाकीती ॥ तो अस्ता पावला गभस्ती ॥ कडे स येती सर्वही ॥ ७ ॥ परम श्रेष्ठ दुर्योधन वस्त्रे वोपी पांडवालागुन ॥ सकळ परीवार गोउन ॥ अन्नपानी सुखी करवीले ॥ ८ ॥ यावरीय कांत स्थानी ॥ पांडव कौरव बेसले भोजनी ॥ सुवर्नताट सकळ कती सहनी ॥ रत्नवाट्या सकळकती ॥ ९ ॥ सुस्वाद अन्न पाने जाळ ॥ यकपंक्ती वाटीले सकळ ॥ ज्यासी जो पदार्थ आवडेल ॥ तो तो वाढी तत्क्षणी ॥ १० ॥ आपुल्या हस्ते दुर्योधन ॥ भीमसेनास वाढी अन्न ॥ असंख्ये मोदक काढुन ॥ सुव

मघल भरवीले ॥११॥ चेत जाला भीमसेन ॥ यकांतीसयेकरवीलो सयेन
अर्धनीशा लोटता पुनी ॥ सर्व गात्री भरले वीस ॥१२॥ उडोन गेले सर्व स्मर
न ॥ यकवटले पंच प्रान ॥ दुर्योधन कर्न शकुनी दुःश्यासन ॥ जवळी वेगे बोला
वीले ॥१३॥ दृढ लता पासी बहुत ॥ बांधीले महा घोर सुबुध्य रक्त ॥ कंटचर
नासगाठी देत ॥ केली मोट सर्वांगाची ॥१४॥ चव घेमी कोनी ते वेळे ॥
सबळ सीळा बांधील्या गळा ॥ गंगाजळी बुडवीला ॥ मध्य भागीने ऊनीया
वाहत गेला भीमसेन ॥ परम आनंदला दुर्योधन ॥ इकडे प्रवाही जात कुंतीनं
दन ॥ समुद्र जीवनी मीळाला ॥१६॥ तव बहुत जळचरी वेढोन ॥ पाताळा
नेला भीमसेन ॥ सर्प दंस संपुर्न ॥ वीस आंगीचे उतरले ॥१७॥ गंगा महातेजा
तैं कैळासीलळ ॥ वीखार वीस सोसीले सकळ ॥ सावध जाला कुंती बाळ ॥ तो
डील पाष बंधने ॥१८॥ देखता भीमाचे परम बळ ॥ दाहसक पळाले सकळ ॥ वा
सुकीस जानवीले सकळ ॥ प्रचंड पुरुष यक आला ॥१९॥ बांधोनी गंगाजळी टा
कीला ॥ येत त्य जाउनी सावध जाला ॥ वासुकी परीवारेसी नीघाला ॥ तेथपा

तव्हापांडवया ॥ २० ॥ सावधदेखोनी भीमसेन ॥ स्हनेमाहापुरूषआहे कोन ॥ ॥ को
न्याअर्जुनेतुजमारून ॥ २१ ॥ गंगाजळी टाकीले ॥ २१ ॥ येरू स्हनेमीपंडुनंदन ॥ पा
सुकी देतआळींगन ॥ स्हनेतुश्रीहरू स्मरडीयेपुन ॥ चालआमुच्यासदनासी ॥ २२
वेळापच स्हनेयासुकीसी ॥ यासपाजावेसुधारसासी ॥ समयोचीतदेनेनीहो
सयासी ॥ माहायेसासीजोडतेने ॥ २३ ॥ क ध्यादानकरावे तरूनासी ॥ कीसीध्या
न्नवोपीजेक्षुधीतासी ॥ द्रव्यवोपीजेदरीद्री यासी ॥ माहायक्षासीजोडीयेने
२४ ॥ कामातुरासीसन्यासदेने ॥ क्षुधातुरासीउपवासीटेवने ॥ धालीयासही
ध्यान्नवाटने ॥ हेसमयोचीत नव्हेकी ॥ २५ ॥ यसाकांतासघृतपान ॥ नवज्वरींता
सदुग्धदेने ॥ सीतेपडलीयासलावीचंदन ॥ समयोचीतनव्हे २६ ॥ तरीयासीसुधा
रसपान ॥ हेचसमर्थउचीतपुर्न ॥ मगनीमासनेउन ॥ अमृतेकुंडदावीत ॥ २७
अष्टकुंडभरीलेअमृत ॥ भीमहृकुहकुनेलातेथ ॥ वीकळशरीरजालेहोते ॥ स
र्पीधरीलामावरोनी ॥ २८ ॥ यक कुंड दावीले भीमास ॥ म्हनती प्राशीकासुधा
रसा ॥ तोआटहीकुंडेसावकास ॥ सोसीलेक्षननलता ॥ २९ ॥ समाचार साग ती

सेवका॥ आश्चीर्यकरीतोगीनायक॥ ह्मने यासीबळ चढेल आधीक॥ पहीलेतु
नी सतगुनी॥२०॥आसजाला धर्मानुज॥ मगसे जेवरीनी जवी नाग ध्वज॥ त्री
म चीतारहीतासहज॥ काळजीकाही असेना॥२१॥इकडे कौरव उठोनी शाथ:का
ळी॥ स्नानकरुनी गंगा जळी॥ इच्छासमवेत सकळी नगरामाजी प्रवेसले॥२२॥
आनंद जाला कौरवासी॥ मग बोलतीयर यवासी॥ पांडवबंधु होते आह्मासी॥
यायासी नेहनसे॥२३॥ नावाडे मागे टाकुनी समस्त॥ आपनय कला गेला नग
रात॥ भीमनी छुर असंत॥ सुहृत्संग नावडे॥२४॥ आमुचे मन त्यावरी बहुत॥
त्याचे आह्माकडे नाही चीत॥ चतुरे पन डोल ते बहुत॥ कर्न यथार्थ ह्मनतसे॥
॥२५॥ ऐसे शास्त्रपट युक्ती बोलोनी नाना॥ जान चीती धर्मार्जुन॥ ते नद्दे तीप्रती
वचन॥ चींताकाळमानसी॥२६॥ जैसे हीपे वींन सदन॥ तैसे म्लान दीसती चौ
घे जन॥ हृदय जाले उद्गीग्न॥ परी बोलो ननदावीती॥२७॥ वहने धावडती ते वे
ळे॥ कौरव सहनी प्रवेसले॥ इकडे धर्म दुःखे आकळे॥ भीमसेन आठउनी॥२८॥
धर्म पुसे कुंती प्रती॥ भीम आला काय गृहाप्रती॥ कींवा काही कार्याप्रती

तुवा धरीलक्षागृप ॥ ३९ ॥ माताह्मणे नाही आला ॥ धर्माचा कंठ दाटला ॥ आ
श्रु वाहती नेत्र कमळा ॥ धनंजयाच्या तेधवा ॥ ४० ॥ नकुळ सहदेव तळमळती
अह्मानी मातुश्री काय जाली गती ॥ घात केला असे शत्री ॥ अंधपुत्रे वाटतसे ॥ ४१
जननी पीटीव क्षस्थळी ॥ सोके आगटा कीवीकळ ॥ वीदुर पातला ताकाळ ॥
स्थीर स्थीर ह्मनतसे ॥ ४२ ॥ यावी दुरात्म ह्मनत ॥ दुर्योधने केला घात ॥ येक ह्मने न
घोले मात ॥ करतील घात उर त्याचा ॥ ४३ ॥ धीर धरूनी याचीती ॥ हृदइं चींती क
मळापती ॥ स्वस्थ क्षेम देउनी मागुती ॥ भीम येइल तुजलागी ॥ ४४ ॥ त्रीकाळ ज्ञा
नी माहाराज वीदुर ॥ याचे वचनी राहे स्थीर ॥ रकडे वासुकीपासी वृकोदर ॥ आ
ठ दीवसनी रहस्त ॥ ४५ ॥ उदयाचे के उगवे मीच ॥ भीम तेका उठला सत्वर ॥ वासु
की ह्मने चतुर ॥ सोयरा होये आमुचा ॥ ४६ ॥ मग आपुली कन्या पद्मावती ॥ तेसी
धली भीमसेना प्रती ॥ तीचे स्वरूप रतीपती ॥ देखोनी जालेत टस्त ॥ ४७ ॥ बहुत
देवोनी आह्मन ॥ गौरवीला भीमसेन ॥ वासुकी ह्मने लवकरून ॥ हस्तनापुरा जा
इ ध्याला ॥ ४८ ॥ मातावंधु वीदुर सकळ ॥ तुज कारने परम दुखीत ॥ सोक समु

पा०

घालुनी लवीत ॥ कटिस्थ लार जाउनीया ॥ ९ ॥ नीमास करउनी मंजन ॥ दीधले दीव्यान्न भोजन ॥ अलंकार वस्त्रे देउनी ॥ गौरउनी बोळवीले ॥ १० ॥ मागाते दे वोनी रक्षक भूपी ॥ पोहचावील गजपुरा समीप ॥ भीमनीर्भय नीःशंक आप नगरा माजी प्रवेसला ॥ ११ ॥ अवघे बेसले चींताक्रांत ॥ तव भीम देखीला अक स्मात ॥ हरुष आगीनी माच उटत ॥ माता बंधु धावीन्नले ॥ १२ ॥ मग ज्याथ्यांग नमस्कार ॥ कुंतीस घाली वृकोदर ॥ वसुदेव अगनी सहर ॥ मीठी घालीतु धवा ॥ १३ ॥ वीदुर आनी धर्म ॥ यासीसा ष्टांग नमी भीम ॥ आवडीने ही धले भीम न मावे प्रेम हृदयीचा ॥ १४ ॥ पार्थ नकुळ सहदेव पाहे ॥ वंदीती तेव्हा भीमाचे पाये ॥ कंठी मीठी घालोनी मोहे ॥ उकसाबुकसी स्फुंदत ॥ १५ ॥ सकळा बेसउन वृकोदर ॥ वीदीत केला समाचार ॥ वासुकी हा पाकु थोर ॥ उपकार तेने केला ॥ १६ ॥ कुंती जीवेलोन्ने करुन ॥ दुःसनेटाकी वोवाळुन ॥ करुनीया अपार दान याचक ब्राह्मन सुखी केले ॥ १७ ॥ वीदुर म्हणे कुंतीनंदन ॥ सत्यवतती समाधान ॥ न करती कौरवासी भाषन ॥ संगे मन जोडीले ॥ १८ ॥ पाचही जन येकयार

१०

येगळे नहोती करती ॥ सत्यबोल बुधीपाही ॥ मर्यादीने वर्तती ॥ ५९ ॥ हस्तचरीत्र करीती श्रवन ॥ सहा हजार स्मृती चे ध्यान ॥ अखंड हस्तनाम स्मरन ॥ सत्तचीतन हस्ताचे ॥ ६० ॥ हस्त प्रतीमा करून ॥ त्रीकाळ पुजती पाचही जन ॥ हस्तमंत्रेचे अनुष्ठान ॥ करीती गायेन हस्ताचे ॥ ६१ ॥ नानाकळा राजयुक्ती ॥ वीदुरनीकवी धर्मश्रुती ॥ वरबरत्रासासंकेत नीती ॥ पढवीता जालाते धवा ॥ ६२ ॥ स्वदेसत्रासा दुर्जनाते ॥ बोला वयासंकावाटत ॥ यालागी बरबर पढवीते ॥ वंदु ते स्त्र पाचासी ॥ ६३ ॥ यावरी पुढे अेक कथा ॥ अंधमनात होये कल्मीत ॥ धर्नुवेद सीकवावे समस्त ॥ राजगुरु देउनीया ॥ ६४ ॥ सतकौरव आनी वेत्रासुत ॥ करनेपांडवासहीत यकसेमात ॥ हस्तुध्यास हस्तपाच्यार्येसीकवीत ॥ धर्नुवेदीसर्वेदी सर्वदा ॥ ६५ ॥ वकासने समस्त्र भ्रपी ले ॥ गौतममुनीपरमवीखेतात ॥ तपस्वडतर आचरत ॥ जानवीतीरी भक्ता ॥ ६६ ॥ हस्तपाच्यार्येगौतमपुत्र ॥ सरस्वती जन्मला पवीत्र ॥ राजाजनते त्त्ची चरीत्र ॥ येसंपायना सांगेपा ॥ ६७ ॥ मुख्यचतुर्वेदा चे पारायन ॥ यष्टीसीसस्तधनुर्वेबान ॥ क्षत्र धर्मवाहनपन ॥ आपेसर्वीसमर्थ ॥ ६८

जैसा धनुर्धरामाजी भार्गवराम ॥ तैसाच जान योध्या गोतम ॥ म घवान्न
या भीत पर म ॥ तपाला नीककरुं रुषी ॥ ६९ ॥ धनुष्यबान घेउनी ॥ वीपीनंली
डे गोतम मुनी ॥ ज्वाळावीतक न्यानीं मुनी ॥ अमरेनाथे पाटवीली ॥ ७० ॥
तीचे वीलोकीला वदन ॥ द्रवला मीनकेतन ॥ च्यापशार भाता गळोन ॥ भु
मीवरी पडीयले ॥ ७१ ॥ वीर्य द्रवले अद्भुत ॥ सरस्तंभावरी पडल ॥ दोनु भा
ग जालेत ॥ कुमर कुमरी जन्मली ॥ ७२ ॥ द्रवे टाकीले परम ॥ जानोनी तपा गेला
गोतम ॥ मग यामी सीराजोतम ॥ शांतनु तेथे पातला ॥ ७३ ॥ आनीलेच पा
च टाकुनी ॥ गेला तेथे गोतम मुनी ॥ शांतनु यासी देखोनी ॥ पावला तेथे ता
त्काळ ॥ ७४ ॥ बाळ हे अद्भुत ॥ कृपेराच दोघा उचलीत ॥ कृपाकृपीनावटेवी
ल ॥ पाळन करीत हे घाचे ॥ ७५ ॥ वर्तमान जानोनी गोतमे ते मुनी ॥ तयासी भे
टलायेउनी ॥ मग द्रोनाच्या पाली लागोनी ॥ कृपी दीधली सन्यमे ॥ ७६ ॥
कृपाचार्य आपला सुत ॥ त्यासी वीद्यादीधली अद्भुत ॥ धनुर्वेदसीकवीते
मंत्रशास्त्रबीजेसी ॥ ७७ ॥ कृपया द्रोनाची रामा तीस पुत्र जाला अश्वथामा ॥

कथा ऐसी वर्तली ॥ ७८ ॥ कृपाचार्य गुरु कृपानेवु ॥ वीद्यासी कुती कौर
व पांडव ॥ आनीक राजकुमर सभ्र वे ॥ देशोदेशीचे पातले ॥ ७९ ॥ नीमार्जु
नाची प्रसाफार ॥ कृपाचार्यासीगे अनुमात्र ॥ जैसा बहुत क्षुधातुर ॥ अ
ल्पसासी धायीतला ॥ ८० ॥ मीद्याची तृष्णा गाढी ॥ गुरुची सर्वज्ञता थोडी ॥
तरीवी धनुर्धारागराची पैल थडी ॥ सर्वथाही न जीकीजे ॥ ८१ ॥ तोनी जन्माग्ये अ
कस्माल ॥ द्रोनाच्यार्य आलातेथे ॥ सा द्रोनाची कथा कीचीत ॥ ऐकाराया आ
दरे ॥ ८२ ॥ तपेसीरान नार द्वाजपुन ॥ गंगा द्वारीकरी अनुष्ठान ॥ तो घृ
ची देवांगना जान ॥ पर्वकाळी आली स्नान ॥ ८३ ॥ स्नान करोनी देमवसन
नेसतादेखे भार द्वाजपुनी ॥ हर्हर्ष चीतीला मीन केतन ॥ अही खवळे जया
परी ॥ ८४ ॥ सुरतानंद आटवील ॥ गुरुप द्वार चालीले रेत ॥ द्रुसीपर्न द्रोन धरी
त ॥ तेथेची द्रोन जन्मला ॥ ८५ ॥ पीया पासोनी संस्कार ॥ वेदशास्त्र पढला समम
स्त म ॥ अगनीवेस नाम अग्नीकुमर ॥ धनुर्वेद पढतेथे ॥ ८६ ॥ तव तेथे शावद्रो
पद ॥ पढोनी सीकला धनुर्वेद ॥ गुरुबंधु जोडला समग्र ॥ धसीध ॥ पंच्याक

ग जाजानपा॥८७॥ होवासीवीध्याजालीपरीपुनी॥द्रोपद गेला आह्मामाजु
न॥ तोगुरुबंधु बोलला द्रोन॥द्रोपदम्हणतीतेधवा॥८८॥जनकराजे कोपीले
तुते॥ मायाकावेतुवा आमुते॥द्रोपद ह्मने गुरुबंधुते॥ वीसरसह मानघेड
ले॥८९॥अलीक्षेचा द्रोपदगेला॥ पीतासाच्यापरत्रपावला॥ द्रोपदराजक
रुलागला॥पीतयाअसे सर्वही॥९०॥इकडे द्रोन ध्वजो सती॥ ह्मावयावरली
नार व्हीती॥ रुपायताचीनीश्चीती॥ शांतनुरायेहीधली॥९१॥ त्र पयेपोटीजं
न्मलासुत॥जन्मकाळीटाहो फोडीत॥उचैश्रवाजैसागर्जत॥वेद म्हमन्त
होसले॥९२॥ तोफरशचावंसपुनी॥वीध्यासमुद्र बळगहन॥अश्वथामा
मा अभीधान॥देवीठेवीले तेधवा॥९३॥चंद्र जीवकेलापुनी॥ वीध्याअपा
र सीकवीद्रोन॥ तोफरशराम नीक्षत्रीकरुन॥प्रथ्वी ब्राह्मनाधली
॥९४॥सत्रागयेकेल ब्राह्मन हेऐकोननीघाला द्रोन॥महेंद्रपर्वताजाउन
भार्गवरामासीभेटला॥९५॥ कल्यानराम पुसता॥का येर्ई वाआहे मनात
यरु ह्मने हरीदानेसंतत॥कुटुंबा महीत जाहलो॥९६॥ भार्गव ह्मने

सर्व ही॥ शाळनासी दीधली मही॥ औतो वेरीरें अंगनी वोढवी॥ पुर्वी तुसी आ
लेनाही॥ आताकाये मागुलुसा॥ ९८॥ सकळ पृथ्वी मागेम करून॥ कस्यपा
दीधली दान॥ आताशरीर आनी मंत्रवीध्यापुनी॥ उरली जान मजपासी॥ ९९॥
होती माजीजे आवडे॥ तेची मागो सरवीयारोकडे॥ द्रोन मने शास्त्रवीध्या
चीकोडे॥ नागये वोपी मजलागी॥ ९९॥ अपरुषे मने रेनुका नंदन॥ मग सी
घ्ये केला तेव्हा द्रोन॥ मंत्रवीध्या संपुन॥ हृदयाकासी उदेला॥ १००॥ मने
क्षत्रीआनीब्राम्हन॥ याचोनीनमागवी आनी कोन॥ मगा द्रोनघेउनी आला
नी जाश्रमीपालला॥ १॥ पीडीला दरीद्रे करून॥ जवळी धने स्याचे संहन
सुवर्नघाटील क्षीरपान॥ स्पर्द्धा करीती कौतुके॥ २॥ ते द्रोनीद्देखान
अस्वस्थामा कपीरूदन॥ मने मज करवी क्षीरपान॥ मनोनी आळीचे
तली॥ ३॥ मग पीष्टोदक मुख्यकरून॥ माता पाजी तया लागोन॥ स्या
दुग्ध घासी ले मनोन॥ अस्वस्थामा नाचतसे॥ ४॥ हे देखोनी हृदयात॥
द्रोन दुखे दाटला बहुत॥ मने मी दरीद्री असत॥ पीष्टोदक बाळ प्याला

आपुलेकुंटवे हरीहीकष्टी ॥ मीचपाहतो आपुलेदृष्टी ॥ हेसीवहेपुर
मे ष्टी ॥ कायेसंसारी घातले ॥ ६ ॥ मगआटवकेला मनात ॥ ध्यावे द्रो
पदाचे दर्षन त्वरीत ॥ बाळकास्नेरपाना थी ॥ धेनुयेकमागावी ॥ ७ ॥
मुगनी घातला त्वरेकरुनु ॥ पांच्याळपुरा प्रती येउन ॥ सभेमुसी बैसला
द्रोपदपुर्नी ॥ तवद्रोन तेथेपातला ॥ ८ ॥ उभावं आसीर्वाद देत ॥ पवी
त्रलोलर नेहीनपनाथ ॥ तुकोन म्हनोनी पुसत ॥ ९ ॥ तुह्मा आलागुरु
नी वेत्र ॥ माहाराज रु मी अग्नीवेसे ॥ तु गुरुबंधु होसी आह्मास ॥ को
नोळखली राजेहा ॥ १० ॥ हरी हेतबहुत केले कष्टी ॥ म्हनोनी आलो बंधु
चेभेटी ॥ द्रोपदम्हने तुजदृष्टी ॥ देखीले ना होम्या कधी ॥ ११ ॥
मीरावद्रोपद जान ॥ तुम्ही कारी अनाथ ब्राह्मन ॥ तुसेबंधुत्व आह्मा ला
गुन ॥ घडेल कैसेमागपा ॥ १२ ॥ गुरुकेचा तु कोन ॥ बोलसी अवघे तुच्छ
त्वीम वचन ॥ मुरवी मंरवा नाही तु ॥ जलागुन ॥ मीचम्हन मीच्चु पती
॥ १३ ॥ द्रोपदमातला मदेकरुन ॥ द्रोनमाघारा फीरला तेथुन ॥ म्हने राया

[illegible]. घनेतु सेवचन॥ अेकोनमन नीवाले॥ त्सने मायाराजाय उठोन॥ नाही तरी
दु तलावीन॥ परमअपमानीला होन॥ बाहीरघातला क्षनाधें॥ १५॥ त्सने यथा
र्थमानसी॥ अैश्वर्यमदे मातलासी॥ मज हीनासी अप मानसी॥ फळपावसी
सेवटीहे॥ १६॥ यकासी ष्यासी मागुन॥ तु जबाधोन नेइन॥ तरी चर्मी हो
इ न हीन॥ कौतुक हावीन यावरी॥ १७॥ अैसे बौनी नीघाला॥ वीप्राइ मागती
इछ जाला॥ हस्तनापुरा यती आला॥ क्षुधेजाला क्षीणक्षीन॥ १८॥ हस्ती धरली
गोतमीदारा॥ पाटीसी बाधीले कुमरा॥ राजपुत्र समयउनी त्वरा॥ यस्ती राहीला
गुसरूपे॥ १९॥ धर्तराष्ट्र गंगा त्मजजान॥ याचे घेउन थीलदर्शन॥ तो अकस्मात
राजनंदन॥ बाहीर आला खेळावया॥ २०॥ नगराबाहीर कुमीका समान॥ ते थे खे
ळतीवीटीस डींघेउन॥ दुरुनी पाहतसे होन॥ कौतुक राजपुत्राचे॥ २१॥ खेळ
तावीटाउसळला॥ कुपामाजी जाउनी पडला॥ राजकुमराचा पाळा॥ कुपान्नो
वतापाहतसे॥ २२॥ कुप अवघड आत आधारी॥ तटस्त पाहती राजकुमर॥ तव
मुद्रीका गळोनी सत्वर॥ धर्म हस्ती चीपाउलीतो॥ २३॥ तेथे अकस्मात पातला

द्रोन॥ त्तने स्वधी तु स्तीराजनंदन॥ यज्ञाध्ये वस्तु येसाधुन॥ ऐसागुरुके लाना
ही॥२४॥ मग द्रुर्मेमंचोनी याकीला॥ वीटीता काक बाहीर केंकीला॥ स्वेचीध
नु सीबान लावीला॥ सोडोनी दीधला कुपात॥२५॥ धर्म मुन्हा कामुखी धरुन॥ प
रतोनी घरता आला बान॥ राजकुमर धरीती चरन॥ धर्मार्जुनादी सर्वही॥२६॥
म्हनती चाला वेराजमंदीरा॥ आवडीने टावेराजेश्वरा॥ द्रोन त्तने आधी स्व
तकरा॥ गंगा स्त जा जाउनी॥२७॥ पुढे कथा रसाळ गहन॥ सास्त्र परीसोत
पंडीत जन॥ ब्रह्मानंदे करुन॥ श्रीधर वीनवी समस्ता॥२८॥ सुरस पांडव प्रताप
ग्रंथ॥ आदीपर्व व्यासभारथ॥ सातील सारांस येथार्थी॥ अष्टमोध्याय कथीये
ले॥२९॥ श्री कृष्णार्पनमस्तु॥ श्रीनरसींहायनमः॥ श्रीवल्लभायनमः॥
५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥

१२

श्रीगनपतीयेनमः ॥ भीष्म धृतराष्ट्र पती ॥ कौरवपांडव आदरे सांगती
वीद्यासमुद्र जेसा बृहस्पती ॥ धनुर्वेद सांगता ॥ १ ॥ पुर्वी भार्गव कीं वा रघु
वीर ॥ तैसा हाती सरा धनुर्धर ॥ द्यामुद्रीका सत्वर ॥ कुपातुनी काढीले
॥ २ ॥ द्रोणाच्यार्य नाम तया ॥ सहर्ष सीबीका पाठउनीया ॥ माने आनो
नी आच्यार्या ॥ सर्वोपच्यार तोसवावे ३ ॥ भीष्मे पाठउनीयायान ॥
द्रोन आनीला माने करुन ॥ श्रेष्ठासनी बेसउन ॥ वस्त्राभरनी गौरवीला ॥
४ ॥ भीष्म त्याने आजी करुन नमुदीन ॥ जाले स्वामी तुमचे दर्शन ॥ कीती
अेकोनी चस श्रवन ॥ मैसे बोले गुरु द्रोने ॥ दर्शने नेन धाले जी ॥ ५ ॥ कोन
कार्यार्थ कल्पोन ॥ स्वामीचे जाले आगमन ॥ मग बोले गुरु द्रोन ॥ अेक स
र्वस्व सुत्रया ॥ ६ ॥ पीडीलो दरीद्रे करुन ॥ पुत्र मागतो क्षीरपान ॥ पीष्टो
दक सुत्यक करुन ॥ पाजीता चर्षी मानीली ॥ ७ ॥ मग चीतास वाटला खे
द ॥ गुरुबंधु आमुचा द्रोपद ॥ पुर्वबोळ स्वीचा संमध ॥ धरोन नेलो त्या
पासी ॥ ८ ॥ तेने केला अपमान ॥ हृदय चेतला चीलागन ॥ तुमे घउद्धार कु

रुसुज्ञान ॥ ऐकोनी आलोत्तव दर्शना ॥ ९ ॥ ऐसे बोलोनी नम्य वचन ॥ पृथ्वी
राजतनु मन धन ॥ तुम्हासी केले समर्पन ॥ शीष्ये जान तुमचे आली ॥ १०
तुम्हा ऐसे नीधान ॥ जोडले पुर्व भाग्ये पुर्न ॥ शरीर सांडने करोनी ॥ तुम्हावरो
ने टाकावे ॥ ११ ॥ तु सर्व हरयुरुमुर्ती ॥ हे चीमागने तुज प्रती ॥ आयु ष्ये सरे ते
प्रती ॥ तुम्ही आली सदनीवसो ॥ १२ ॥ वीशाळपा होनी राजसदन ॥ माजी स
र्वसंपती भरोन ॥ धन धान्य वसने पुर्न ॥ दासदासी अपार ॥ १३ ॥ अश्वशाळा
रथ कुंजर ॥ गौळनसी खीलारे अपार ॥ रत्न जडीत सीबीका सुंदर ॥ गुरु लागी
बैसावया ॥ १४ ॥ आपुल्या संपती समान ॥ गृह भरोनी ही धले दान ॥ परमभ्या
नंदला होन ॥ म्हने धन्ये गुरुवर्यी ॥ १५ ॥ कुटुंब जाले आनंद भरीत ॥ वस्यात्न
रनीगजीभीस्वत ॥ यावरी नीस्मे पाहुनी मुहुर्त ॥ राजकुमर आनीला ॥ १६ ॥
पुजा करुनी वीधी युक्त ॥ को रवपांडव समस्त ॥ पायावरी घालुनी गंगा
सुत ॥ हातीदेत द्रोनाच्या ॥ १७ ॥ सकळास मागे गुरुस्तोन ॥ वीध्या जाल्या या
संपुर्न ॥ यक द्दीले मन ॥ कामना माझी पुरवावीते ॥ १८ ॥ ऐसे बोलोनी

असे

नार द्धाजसुत कुमर ॥ दुर्योधनादी शत्येक मर समग्र ॥ म्हाले पाहली थ्र
मोतर ॥ कोन्ही नेदेती सर्वथा ॥ १९ ॥ लोग र्जोनी बोले फाल्गुन ॥ जे सकाम सु
र्घट कारन ॥ तिसी धीपावबीन संपुर्न ॥ चरन प्रसादे तुझीया ॥ २० ॥ ऐसे ऐकता
चीवचन ॥ द्रोन हृदइ धरील अर्जुन ॥ म्हने तुज असो कल्यान ॥ वीजइ नामस्तु
फळलो ॥ २१ ॥ अव घ्रानु नीस्कल्ळ मस्तक ॥ सीरीटे वीळावर ह्रस्तक ॥ वेध
पट सीध्येदेख ॥ पार्थ करोनी टेवीला ॥ २२ ॥ अश्वस्थामासो मागे द्रोन ॥ तु जनु
नीम जघींयेअर्जुन ॥ म्हने तुज असो कल्यान ॥ धीतीदो घे वर्ततसा ॥ २३ ॥ ऐ
से बोलानी द्रोन ॥ वस्त्यारथे धनुष्येबान ॥ करोनीया पुजन ॥ आरंत्र केला मागा
वया ॥ २४ ॥ धनुर्वेद अस्त्र शास्त्र ॥ भार द्वाजे घातले घातले पवीत्र ॥ देसोदेसीचे रा
जपुत्र ॥ ची द्वार्थी क्षुधील पालले ॥ २५ ॥ सुर्याची अपार श्रतीमा दुसरी ॥ तो क
र्ने उदार अभ्यास करी ॥ पार्थजी कावया समरी ॥ मीत्र करी कौरवासी ॥ २६
शस्त्रास्त्री वीध्या अन्न्या सीत ॥ अवघी जाले परांगत ॥ परी अवघ्यात आग
ळा पार्थ ॥ शस्त्र अस्त्र वीद्वीसर्व ॥ २७ ॥ समस्तासी सांगे द्रोन ॥ आधीन कै

तैं करावें भोजन ॥ अवश्य म्हणोनी अर्जुन ॥ वदला प्रमान स्वामीची ॥ २८ ॥ रात्रीं क
री तात्रोजन ॥ दीप गेला वातलागुन ॥ अर्जुनें अग्नीमंत्र स्मरोन ॥ दीपत्ता काळला
वीला ॥ २९ ॥ यकदा गुरू आज्ञा करीत ॥ अंधारात जेवा समस्त ॥ पाच्यी वाढोनी ना
ना पदार्थ ॥ पुढें आनोनी ठेवीतसे ॥ ३० ॥ अवघे आवरती हस्त ॥ अर्जुन नीसंक जे
वीत ॥ पदार्थावरी हस्त पडत ॥ वक्र नोहे सर्वथा ॥ ३१ ॥ मग दीप आनीला तेथें ॥ तो
जेवोनी बैसला पार्थ ॥ म्हणे हा लक्षन चुके यथार्थ ॥ अचुक हात नीश्चयें ॥ ३२ ॥ वर
कडची न्याय पाहता ॥ लेंडगेची बैसले तटस्त ॥ कोन्ही वीधारीले पदार्थ ॥ यका
तयक मेळवीले ॥ ३३ ॥ गंगेत स्नान करूनी द्रोन ॥ वेगी पातला सीष्य घेउन ॥ व
टवृक्षा स्वात्मा यवोन ॥ उभा टेला नावेक ॥ ३४ ॥ अगोदक आनी मधुकरी ॥ अर्जु
नाचे करी देत सारी ॥ येरू आला गंगातीरी ॥ तो मागे काय वर्तले ॥ ३५ ॥ द्रोना म्ह
णे दुर्योधन ॥ यक बान समस्त सीरिजान ॥ छेदीसी हे न कलासंपुर्न ॥ मज लागी
सीकवावे ॥ ३६ ॥ अवश्य म्हणे गुरु द्रोन ॥ माड वीले यागती दान ॥ म्हणे देड शरवोनी
संपुर्न वृक्षाचे छेदावे ॥ ३७ ॥ मग दुर्योधने सोडीला बान ॥ कींचीत पाने गेले

॥ पा १ ॥ सडोन ॥ गुरु म्हणे न साधे संधान ॥ वर्थ श्रम करू नको ॥ ३८ ॥ गुरु पुढे गेला तेथुन ॥ २ १ ॥
तव पुळाखा ले आला अर्जुन ॥ देखीले गुरु चे ठाण ॥ पर्णवी लोकुनी पाहे ॥ ३९ ॥
तो कोटेक्कोट पत्र ॥ सडली हसती अनुमात्र ॥ म्हणे हे संधान सरे ॥ साधुनी पाहु कैसे
ते ॥ ४० ॥ बाना वरी टेउनी सारी ॥ उर्ध्व पाट वीली अंबरी ॥ दिव्य शस्त्रे वोनी पर्ने घर्त्री
घेउनी पाळी यकसरे ॥ ४१ ॥ तव धावोनी परतली सारी ॥ अर्जुने झेलली वरच्यावरी ॥
पुढे जावोनी सडकरी ॥ ही धलीक री गुरुच्या ॥ ४२ ॥ म्हणे काउसी रलागला ॥ येरू
वर्तला वृतांत सांगीतला ॥ द्रोन बाटाखाले आला ॥ आश्चर्य करी मानसी ॥ ४३ ॥
अर्जुनास म्हणे अभोदक सारी ॥ फेकीटे वीली धुमीवरी ॥ येरु म्हणे धाडली चपे
वरी ॥ तीतुक्यात पत्र पाळीले ॥ ४४ ॥ मागुती सारी त्वरोन ॥ पुर्ववत करी म्हणे
द्रोन ॥ देटे अवघे घेउन ॥ पाडी आता धरे वरी ॥ ४५ ॥ तो सारी धाडली अंबराल ॥ त
व देटे तोडीले समस्त ॥ सारी झेलोनी समस्त ॥ मस्तक गुरु पद बुजी ॥ ४६ ॥ गुरु
ने हृदर धरीला अर्जुन ॥ आश्रुधारा श्रवली नयन ॥ सवेसांची अत्री सीचोन ॥
प्रमोदके गुरु करी ॥ ४७ ॥ म्हणे बापवीर पार्थ ॥ म्हणोनी पाटीया पटल ॥ पत्रक

टीचे घालीत ॥ अर्जुनाच्या गळा तेव्हा ॥ ४८ अर्जुन भांडारी वीध्याधन ॥ अ
व घेमासेसारवन ॥ दुर्योधन दुःश्यासन ॥ अधोवस्त्रन पाहली ॥ ४९ ॥ मनेया
लोक रयाल ॥ समर्थ यक वीर पार्थ ॥ असा कीर्तन यथार्थ ॥ तरीच द्रोनना
म माझे ॥ ९० रथ कुंजर अश्वयानी ॥ बैसोनी फेरावे समरंगनी ॥ समस्तासी
फेरोनी ॥ अश्वस्थामा सीकवीत ॥ ९१ सीरु व्याघ्रीस गज ॥ रकनक उरग
मतेज ॥ सरत्रवानरासी सहज ॥ युध्य करुसी कवीत ॥ ९२ मोडधरनी यु
ध्य करने ॥ जळी अंतरी सकैसे झुंजने ॥ वर्जेटानन हालने ॥ रनागंनी सर्वह
॥ ९३ शस्त्रेअस्त्रे नानावीध ॥ मल्लयुध मेस वसत्र अगाध ॥ ससेसुकर मु
मांडीसुबुध ॥ चुकउनी युध्येक रावे ॥ ९४ मुळ तोमर गदा सकी ॥ चक्रस्व
का पार गती ॥ असीलता मुद्गल पसुपती ॥ युध्यासागल गुरु तेव्हा ॥
९५ ॥ लक्षछेदुनी शर ॥ परतोनी यावा सत्वर ॥ हळसी धुचे पैलतीर ॥ छेदुनी
मागुता परतावा ॥ ९६ उद्धार धनीकुध्यारी येउन ॥ मीळती जैसे याचक
जन ॥ तैसे देसोदेसीचे राजनंदन ॥ द्रोनापासी सर्व येती ॥ ९५ हरीन्यधन्या

चासुत । यकलव्येनामकीरात ॥ वीध्यासी कवावया अनुल ॥ गुरू जव
ळीपातला ॥ ५८ ॥ राजकुमरसासीसनत ॥ आलाक्षत्रीयातहाकीरात
योग्येनव्हयथार्थी ॥ सनोनीयाद्दवडीला ॥ ५९ ॥ होनेवंदुनीगुरूचरन ॥ ६० ॥ दर्ई रेखी
ले तीचे ध्यान ॥ माहावनीप्रवेसुनी ॥ मुर्तीकेली द्रोनाची ॥ ६१ ॥ मनोवरलीरी
ध्यान ॥ धंसजाळीपरी घालोन ॥ गुरू मुर्ती प्रतीमानीमुन ॥ नाचेकरूनीवी
ध्यासीके ॥ ६१ ॥ धन्यकोळी याचाभाव ॥ वीध्यासाधलीयासीसर्व ॥ अर्जुना
हुनीवीसेस ॥ वीध्येचीला सीलाधला ॥ ६२ ॥ पुर्वीवीध्यालावी घास ॥ मुख्य
भावार्थ आडलासत्य ॥ लयावीन सर्व व्यर्थ ॥ साधने संसारकासया ॥ ६३ ॥ ये
कलव्येपारधीसी ॥ यकदागला माहावनासी ॥ तो होनसीष्येचारे सी ॥ या
चवनापातला ॥ ६४ ॥ यककीली अचुक संधान ॥ स्वापदे पाडी तीवीहीन
यकाचे चुकली बान ॥ हासली देखवान यकसाते ॥ ६५ ॥ रकडे कीरात फीरता
यनी ॥ यत आश्रमालागोनी ॥ तो सारमयेपहनपसरोनी ॥ पुढेधावे हरेन
६६ ॥ यकलव्येसोडोनीबान ॥ सारमयाचे खीळीले वदन ॥ माघारायेतप

परतोन। तव कौरव पांडव देखीले ॥ ६७ म्हनती कोन्या वीराचें संधान। खीळीले मा ग्र मीहाचे वदन। मुखामाजी भरले बान ॥ आगासका हीनला गता ॥ ६८ अर्जुन चकीत पाहत। तो पुढे पाहीला कीरात। तयासी अर्जुन पुसत। गुरू कोन तुम्हा असे ॥ ६९ येकलव्य म्हने गुरू द्रोन। अर्जुन माघारा परतोन। जालतो नरयानी बैसोन तो न्यारयदाज म्हुत पातला ॥ ७० म्हने मज हुनी तुम्ही वीशेष। धीर्प्राही धली कीराता स। मग गुरू म्हने चाल वनास। हावी आला स कीरातलों ॥ ७१ आलेत याचे आश्र मा। तो गुरू देखे आपुली प्रतीमा ॥ येकलव्यास नसावे प्रेमा ॥ लोटांगनी येतसे ॥ ७२ ॥ घालोनीयाचें नासन। अैसे करी चरन प्रक्षाळन ॥ फळमुळे आनोन गुरू आर्चन करीतसे ॥ ७३ ॥ गुरू म्हने तु माझा नंदन। दे दक्षना गुरु घेउन ॥ येक नकरीता अनुमान। उत्तरोनी पुढे ठेवील ॥ ७४ ॥ ते आज्ञा अध्यापी चालत ॥ जीतुका अथी वरी कीरात। तीतुकी पोढी पोढीतील समस्त ॥ अगुष्ठ नलावीता मह त्माही ॥ ७५ ॥ मग संतोषोनी गुरू द्रोन ॥ यकलव्यासी वनी स्थापुन ॥ येवंवीसेस केला अर्जुन कोळीयाहुनी जानीजे ॥ ७६ ॥ असो अवघे राजनंदन। जाले धर्नुर्वीद्या प्रवीन नी

पुन गदायुधी सुजान । दुर्योधन भीम जाले ७७ धनुर्वेदावीसी कर्न । अर्जु
नासीमीजुंसेन । सकुनीसगर्वधरुन । सहदेवासीं दुसकरी ७८ नकुळासीयु
ध्यबहुत । करुर धीसकुनीसुत । तथानोहनी धर्मराज समर्थ । शैल्येत्रावी
तयुध्यासी ७९ असोपरी क्षापाहा व यास । पटवक्षावरी उत्रवीवस । सावरी
काष्ट कौरवीसेस । तुरंग करुनी रथापीला ८० मग म्हणे द्रोन । कौरपानरवी
धन । पंडुचा जेष्ट नंदन । धर्मराज उठीला ८१ मग गुरु म्हणे पाहे वीलोकुन । वरी
कायेदीसतो सकुन । यरु म्हणे वंस कौरु पुर्न । दृष्टी मासे त्रासतसे ८२ गुरु म्हणे
नसाधि संधान । टेवीत्याली धनुष्यबान । दुर्योधनासी राजनंदन । ऐसेची करु
नीदाखवीले ८३ मग उठला अर्जुन । च्यापासीलावीले बान । मग म्हणे गुरु
द्रोन । कायेदीसतो सांगपा ८४ यरु म्हणे कीराचे कंटी । तीन रेखादीसती दृ
ष्टी । आज्ञाध्यावी मज श्रीष्टी । मध्ये रेखा छेदीतो ८५ अवस्ये म्हनता गुरु ते
वर । अर्जुने ताकाक सोडीला सर । मध्ये रेखा कीर छेदुन कीर । वथ्थीवरी पा
डीला ८६ संधानी बैसला हस्त । देखोनी गुरु आंळींगीत । बापबापवीरपार्थ

पाटथापटीसंतोस ॥ ८७ ॥ मंगेत भानकीता-धेन ॥ माहाजळचरे धरीलाचरन
कंटपरीयेत गीळीलापुर्न ॥ सर्पालागोन गुरूसांगे ॥ ८८ ॥ स्लनेसीष्येहे मगरमारू
नी येधवा ॥ पुत्र हो आतामजसोडवा ॥ ऐसेसमस्तऐकोनी तेधवा ॥ परी जळीको
न्हीन जाये ॥ ८९ ॥ मग कौरव आउपकली ॥ यकतेथेचीरास्त्रसोडीती ॥ मग हाकी
मारीगुरू मुर्ती ॥ धाव अर्जुना सोडवी ॥ ९० ॥ घेउनीया धनुष्येबान ॥ नसावरतधा
वला अर्जुन ॥ उदकातबुडीदेउनी ॥ सुसीरमाळ छेदीला ॥ ९१ ॥ गुरूसघकान ला
गला पुर्न ॥ यासीचत्रेदीलेपंचबान ॥ ब्रष्टीसवाहोनी गुरूस्नेन ॥ उदकाबाहीर
आनीला ॥ ९२ ॥ गुरूस्लनेधंनकुंती माउलो ॥ तु जवीवेक पसरली ॥ गजेहासीसो
भीवन माळी ॥ केळी ख्याती केचीलुवा ॥ ९३ ॥ प्रसन्न जालागुरूस्लेन ॥ ब्रह्मासी
रोत्री नामा सीधान ॥ सबीजमंत्र सांगोन ॥ अस्त्रदीधले अर्जुनासी ॥ ९४ ॥ ज्या
चा प्रताप अद्भुत ॥ ब्रह्मांडमासीलसमस्त ॥ साहोनसकेक्षणतात ॥ ऐसे अस्त्र दी
धले ॥ ९५ ॥ द्रोन स्लनेते क्षनी ॥ वीरश्चक्रचुडामनी ॥ हे मस्त्र रक्षी बहुत प्रयती ॥ सो
मवंसी वीजयेध्वजा ॥ ९६ ॥ पार्थासक रीधरोन ॥ सत्वेसीआला गुरूद्रोन ॥ भीष्म

धन्यात्मागुन ॥ आज्ञापील तेधवा ॥ ९७ ॥ वीश्वाकुमरासीपुर्ने ॥ हाचीपरीक्षा
पाहावीबैसोन ॥ रंगागारनीर्मुन ॥ समरत्नमीळवेयकन्ह ॥ ९८ ॥ प्रधानासीआ
गेगंगाकुमर ॥ चतुरबोलावी सुत्रधार ॥ रंगधामनीर्मीले सुंदर ॥ वीश्वापरी
क्षापाहावया ॥ ९७ ॥ पुढेवृक्ष गुल्मतोडुन ॥ भुमीकाकेलीसमान ॥ भुमीदेव
तासंतउन ॥ बळीदान दीधले ॥ १०० ॥ रथगजतुरंग चपळ ॥ फेरावयारथळ
केलेवीशाळ ॥ वीद्रुलते मारीकेचपळ ॥ तळपतीळुचीरतेथे ॥ १ ॥ चंदनकस्तु
रीचर्चुन ॥ मृत्तीका अवघीझाकुन ॥ सुवासपुष्पी मळलापुर्ने ॥ बाहुमल्लाउ
पीटावया ॥ २ ॥ नवरत्नमंडपहुनी ॥ उंचनीर्मीला सतरवनी ॥ रुपोवाजे उ
जायेउनी ॥ पाहावयाबैसती ॥ ३ ॥ सोमकांत सुर्यकांत पाशानी ॥ सभारची
लेतयेक्षनी ॥ स्फुटीकचर्याच्याश्रेवनी ॥ सवकलीसुर्या सारीख्या ॥ ४ ॥ सुर्वना
चे तुळवट ॥ हीरीयाचेखाबसदृट ॥ गरुळपाचुचे हाडनीट ॥ नीलच्यातेथेमा
नीक्याच्या ॥ ५ ॥ असोहीव्यातरनघालोन ॥ सुमकुल घले येउन ॥ प्रसाचस्तु
गंगानंदन ॥ कृपाच्यार्य नीसेसी ॥ ६ ॥ बाल्हीक आनी वीदुर ॥ व्यासवैसं

पायनसुकेहा जेथेमुनीसंजयेवृह्मपुत्र नारदस्या मीबेसला ॥ ७ तोअकस्मालघनशामवर्न मुन्यथेतोपवीतशुन्यवसन स्वेतपुष्पमाळाघालुन शुन्यचंदनचर्चीला ॥ ८ शुन्यहीरीयाचेपदक शुन्यमुक्तमाळाडोलतीदेख मीछ्यासहीत सेवासुरेख दोनाच्यारीपालला ॥ ९ धृतराष्ट्रआनीगंगानंदन उटोनीदेती अल्कुसयान थेवढासनीबेसऊन केले पुजनतेधवा ॥ १० कुंतीगांधारी असंख्येस्त्रीया सन्मापाहुपालतीया ॥ तेथेलावील्यामुक्तजाडीया आलेबेसलेपाहत ॥ ११ गजपुरीच्याअजा बहुत नारीनरपातलेतेथे देसोदेसीचेनृपधावल परीवारेसीपाहाव या ॥ १२ बहुतऋषींचेभार यकवटबैसती समग्र ब्राह्मनक्षत्रीवैश्य सुद्र च्यान्हीवर्नमीनले ॥ १३ तंतवीतंलघनमुस्वर लागलेवाध्याचे गजर पालवलेमाहावीराचेभार शस्त्राअस्त्रासहीत ॥ १४ काडाडीयामाला सक्ती लउकयंत्राचेजागती माहावीरलाकादेली बहुपीटीतीसेस्थाने ॥ १५ बळेटोकील्याराज्येभेरी तोनांदनमायेअंबरी उर्वी मऊळधरारी

॥धाकेअंतरीजोगेंद्र॥१६॥नमोनीयागुरुचरन॥परवेमोजीलेसपुर्न॥आ
रक्तपुष्पमाळाघालोन॥रक्तचंदने चर्चीतु॥१७॥आच्यारीयाचीआ
ज्ञाघेउन॥दावीलीसस्त्रवीद्यासाधुन॥आवेसेकरीतीवीरगर्जन॥नादग
गनीनसमाये॥१८॥अचुकवीच्यारेसधान॥संकेतपाळीतीवीधान॥
यकझाकुनीयानयन॥मगलक्षभेदील॥१९॥यकपाटमोरेवीधीती॥ठ
श्रेदीतीनमस्त॥सस्त्रमचाच्यावेळेसते॥वीद्यादावीलखेळुनी॥२०॥ये
मदझालीक्षन॥नालुकातया मुलीकाजान॥कार्तीकतारेशाकीकाह
रुन॥खड्गापानसुरीया॥२१॥हरान्धीरलन्धी पषुपल॥पासठुडी वर्जलो
मरबळवंत॥करसपटीकुधारेतळघवत॥चक्रचेडुमुग्दलगदा॥२२॥
आर्गळासागत्रीडीमाळा॥लक्तपाशानलोहसंखळा॥लोलेरक्षीककट
माळा॥उत्लाडयेच अचुकपे॥२३॥शस्त्रेसोडोनीयाअंबरली॥जेसस्त्रधरीती
हस्ती॥याचेअभीमानेतळपती॥गलीदावीतीवीशेष॥२४॥शीवरीकुंजर
बैसतीरथी॥अलातचक्रावतीफीरती॥यकचरनीचमकती॥दावीतीग

आनीका ॥२५॥ यक जेटी अनीवार ॥ करी गदा न धरी शस्त्र ॥ दुजाचे सव्यासली
लकर मोडीली अक स्मात यउनी ॥२६॥ पक्षा सारीखे येउनी ॥ आगेया फावी मो
डोनी ॥ शस्त्र होतीवी ख्या वीहीरानी ॥ मनगटे मोडोनीया ॥२७॥ माहा राज आचा
र्य द्रोन ॥ सीकवीले नाना साधन ॥ वीर समजला ते न ॥ दीवस रजनी आटउन ॥

लवलाक गाजीली अयासुन ॥ वाटे हृदय दचके कुंताते ॥ सन्ना जाली त्याया त्री
त ॥ लोके सहीत याच्या ॥२९॥ कीं दोघे आले ऐरावती ॥ कीं सीव्हा सारीखे गर्जती
आरोळी ऐकोनी चीती ॥ माहावीर चासीले ॥३०॥ तव भीम आनी दुर्योधन ॥ प्र
चंड गदा हाती घेउन ॥ वीचीत्र मंडळे दाउन ॥ बके परताळती हस्तकी ॥३१॥ मुखे
गर्जना करून ॥ मही वरी पीटी ती चरन ॥ हुकारु फुफाटती पन्नग ॥ तैसे दोघे अ
अनीवार ॥३२॥ दर्शनी चावीती अधर ॥ आरक्त वर्न जाले नेत्र ॥ समस्तु पीळो सह
र ॥ मदे पुढ राया कीती ॥३३॥ यक यकाचे ज्ञान ॥ घ्या वज्री गदा उचलोन ॥ तव
हाहाकार जाला पुर्न ॥ माहा वीर गजबजीले ॥३४॥ यक वनीती दुर्योधन ॥
यक म्हनती धन्य भीमसेन ॥ कुंताती ही येउन ॥ उत्थान राहे यापुढे ॥३५॥

द्रोनेस्वपुत्रासंसांगोन। दोघलीकरी धरून॥ आच्यार्यपदाची आन घालोन॥ अश्वस्थामानेवारीले॥ ३६॥ वीद्याापरीक्षापाहावयालागुन॥ सभारंग केला म्हनऊन॥ तोलुलीमांडीला नीर्वान॥ शानेघेऊईघीलसा॥ ३७॥ च्यालुर्थीवीद्याासकळ॥ क्षिनातहोऊनीजायवीलळ॥ समयोपाहुनीन्हुपाळ॥ कार्यआपुलेसाधीती॥ ३८॥ यकामंत्रेकरून॥ देखीन्हुजंगआकळीजेजान॥ तैसेदुर्योधनभीमसेन॥ आवर्कीलेगुरूपुचे॥ ३९॥ तवत्यारंगालअकस्मात जडीतमुगुटसीरीलळपर्ते॥ वीभुलतेसारीखे॥ ४०॥ रत्नजडीतआत्मरनेकंटीमेखळाहीव्यरत्ने॥ कनकवर्नहीव्यवसने॥ उजेडपळेसभेवरी॥ ४१॥ रत्नेजडीतधनुष्यपरीकर॥ सरीहाटलातुरलतुनीर॥ आगीकवचतेजअपार॥ झळयेचपकेसारीखे॥ ४२॥ अकस्मातउगवलासहस्रकीर्न॥ तैसाआलावीरअर्जुन॥ करीतीआवेसेगर्जना॥ ऐकतावीर खवळीला॥ ४३॥ धडकतबाव्याचामन्जरकल्लोळ॥ संपुर्नअरलेषलाडगोळ॥ पार्थाच्याप्रतापप्रबळ॥ आटवानीलीगर्जोनी॥ ४४॥ धतराष्ट्रपुसेवीदुरालागुन॥ गर्जतजे

मापंचानन ॥ पाटेउन्मळीला त्रीभुवन ॥ वीरहाकोन मागपा ॥ ४५ ॥ पीतुरल्मेने
तुझानंदन ॥ कुंतीबाळधनजयजान ॥ येरू सनेवेसल्लुषन ॥ पीतुरअर्जुनध
न्हा ॥ ४६ ॥ यानंतरवीरपार्थ ॥ सस्त्रास्त्र वीध्याहावीत ॥ अग्न मेरुस्त्र सोडीत ॥
जालवीतेवजन्यास्त्र ॥ ४७ ॥ वरुनास्त्रे जळलोट ॥ वायुअस्त्र पत्रंजधु धाट ॥ त्री
मास्त्रत्नुमीचेपोट ॥ रथेसीजायेत्रहुनी ॥ ४८ ॥ काळरात्रीआधारी वीत्तोष ॥ सुर्ये
अस्त्रेपाळी प्रकाश ॥ सुर्पास्त्रवरिखगेस ॥ सोडोनी नीवटी प्रतापे ॥ ४९ ॥ त्रीवी
क्रम तुल्ये दीव्येअर्जुन ॥ सर्वेचि होये जोवीवामन ॥ सवेची हीसेवसमान
आगोचर होये क्षनात ॥ ५० ॥ पाताळात जाय क्षनात ॥ सवेची भुतळी उमटत
क्षनातरथावरीबैसत ॥ तुरंगीचढत नकळे कोन्हा ॥ ५१ ॥ केव्हांबैसला कुंजरी
दीष्टीसनये मकरी ॥ अलातचक्राचीयेपरी ॥ कोनेहीसेन कळे हा ॥ ५२ ॥ लो
हीरतस्ये याराहीफीरत ॥ कृतांतजीहाल्वतरवील ॥ खालेपाहोनीअवक
माल ॥ जीह्वाघेहात याचीपे ॥ ५३ ॥ पुढेपाहोनीमागेवीधी ॥ खालेनी खेनी
उर्ध्वमेती ॥ श्टगावरी ~~धसे~~ देवानीगुजद्धेहि ॥ मुऱ्हतुनी कीधीबानवेगे ॥

॥ ५८ ॥

॥ ५१ ॥ ॥ ५९ ॥

वामुखव्येउत्रयेरुखकेले ॥ संधानचालेसमानभारींखे ॥ आधारीलेथेसु
८ अैके ॥ सरमारीतलेचीयाइ ॥ ८५ ॥ यकबानेकरूनंवटपत्रेपाढीलेहे
दुन ॥ कार्येसाधुनीयाबान ॥ परतोनीआनीलमाघारा ॥ ८६ ॥ यकधुंडीतते
सेलत्करा ॥ तेवीसत्रुसोधीतसर ॥ असोवीधीनेनमीलेसत्यमत्र ॥ अर्जुनेतो
तुकेपाडीले ॥ ८७ ॥ अैसेअर्जुनाचेसंधान ॥ तटस्तपाहतीसुत्राजन ॥ तो
कंतातकीकळीसमान ॥ हाकबाहेरीगाजली ॥ ८८ ॥ उन्मळीलेसुमंडळ
वाटेतडकलाकनकाचळ ॥ कींवाआटलेसमुद्रजळ ॥ मेघस्तचकेअंतरी
उवीदाकमळेक्षनक्षनी ॥ उत्राराहुनसकेकोन्ही ॥ माहावीरसखुपानी ये
कावरीयकपळती ॥ ९० ॥ माहापवीलउन्मळीत ॥ गीरीयेउनीलोळत ते
देंडपीटीलालोकत्रावीत ॥ जैसामाध्यानीचंडकीर्न ॥ ९१ ॥ बधुसहीतदुर्यो
धन ॥ सामोराजायेउठोन ॥ जैसामाध्यानीचंडकीर्न ॥ लेभाकर्नसत्रेतसेसे
सुर्येपुत्रकर्नउत्तार ॥ स्वरूपासडुनापचसर ॥ कीरटकुंडलेतेजाकार ॥ वदुन
चंद्रनवनवे ॥ ९३ ॥ सोमुस्तसोदयेंलाळावला ॥ पुर्न ॥ लेसारंगागनीउन्नाकर्न

॥ ९२ ॥

ऋपाचार्य द्रोनचूरन। वंदुनी उभारा दीला ६४ मग आरंगपुन्हा हाट
त जेसा मेघ वोसरोनवरसत तैसा पार्थ पाटी अन्ध्रुत। कर्ने रंग उत्तरील
ते ६५ कर्ने तेने तेवेळा रेरे अर्जुनाकु तीच्या बाळा तु वा वीध्या दावी
त्यासूकळा। याचे चोगुने दावीन मी ६६ ऐसा बोलता धरूनो को अंतरी
गर्व मोडीये अवसरी अभीमानेत वसी वीनीर धारी। मायालळी मासीया ६७
अर्जुने वीध्या दाखवीली यातुनी कर्ने वीसमसकेली दुर्योधनाच्या आन
दयाकाळी। गगन मंडळी न समाये ६८ कर्नाचीया कंरी दुर्योधने घा
तली मीठी। म्हने थान मस्वयामाग गोष्टी आसा पीम जु आवडले ६९
यरूखुने वाटते मनी। पार्थासी त्रांडावे समरंगनी। दुर्योधन म्हने कावे
करूनी। दघापुनूं तेहरळ ७० कुरूराज्याच्या अर्ध भाग समान
तुजम्यासी धला प्रीती करून। तु हदाचे माथा पाये देउन। भोग भोगी
मज ऐसा ७१ मग क्रोधे बोलत अर्जुन तो पुरूषा सत मुखी दुनो हीन
जो वीसावाटवी कार्या वीन धरूनी अभीमान बोले जो ७२ पंच्यानना

पुढे हस्ती ॥ गंट रथकीचीमु ळे त्तावीली ॥ कस्तुरी मुवास मी रवीली ॥ जे वी व्या घ्रा पुढे हरन ॥ ७३ ॥ मस्थ्य पीस स्व सोडी ल ॥ आपुले आग आपन छेदील ॥ तेसे अलंकारे खीन्न भात ॥ हीनतु सी झालेरे ॥ ७४ ॥ आ साधरी गोष्टी घालु न ॥ कपटे बोलु जाली तीक्षन ॥ पु री क्ष नाल मस्तक छेदुन ॥ धरातळी पाळी न मी ॥ ७५ ॥ ऐसे बोलता अर्जुन ॥ युध्या सी सीध जाला कर्न ॥ तो पांडव पा चळी जन ॥ सीध जाले जुझाव या ॥ ७६ ॥ दुर्योधन बंधु सहीत ॥ कर्नाचे पाठी उत्रा टाकल ॥ कृपाचार्य गंगासुत ॥ पांडवा कडे जाहाले ॥ ७७ ॥ मग त्या दोन न्याग होत ॥ तो न्यारकर्रे पुरोहीत ॥ अंतरीक्ष कवतुक वीलो कीती ॥ नीज पुत्राचे ते धवा ॥ ७८ ॥ युध्या सी कर्न अर्जुन ॥ उत्रे टाकले जानोन ॥ कुंती चे हृदय चीताग्न ॥ परम तारुन पेटला ॥ ७९ ॥ मान स जाले व्या कुळ ॥ ने त्री वाहे आश्रु जळ ॥ मुर्छ ना येत तत्काळ ॥ वीदुर वीर सा वळी ॥ ८० ॥ म ने ची तान से काही ॥ स्वर्य ले वोनी कौतुक पाही ॥ रकडे कृपाचार्ये ते स मर ॥ काये गर्जोनी बोलत ॥ ८१ ॥ सोमवंसी मुगुट ध्रुवंतसा ॥ पंडु नृप व

अध्याय

वीर वीरव्यातनींहोष ॥ त्याचापुत्र अर्जुन वीशेष ॥ सर्वलक्षनीं पुरता तो ॥ ८२ ॥
कुंतीमाता वसुदेव भगनी ॥ आलगीये चक्रपानी ॥ तैसे कर्नाचे उत्पत्ये कु
कळुच्या रुनी ॥ अेकतीकर्नी समस्त ॥ ८३ ॥ समान योग्यता बळ ॥ अर्जुना
सी माडीले सकळ ॥ अेकता कर्नता काळ ॥ ते अहीन जाहाला ॥ ८४ ॥ मग बो
ले दुर्योधन ॥ सोदर्ये षळे आगळे कर्न ॥ काये कुळासी कारन ॥ वीद्याच्नु वान
थोर असे ॥ ८५ ॥ सकुळी परीवीध्या हीन ॥ काय तोवे र्थ वाचोन ॥ कृपाच्या
र्य वीपरीत वचन ॥ पडील हे वानी बोलतसे ॥ ८६ ॥ अधीरा जान दे कर्न ॥
जरी लिनत असेल अर्जुन ॥ तरी अंगदेसीचा पुर्न ॥ राजा करीन हा आता ॥ ८७ ॥
सकळ सामोग्री आनोन ॥ कर्नास त्ने पटी बेसउन ॥ समस्त राजचीन्ह
देउन ॥ अग्नीसे कीला ते धवा ॥ ८८ ॥ मडळीक राया सत्मने दुर्योधन ॥ मज
समान मानो नी कर्न ॥ मेदनी लगले वोस्तुन ॥ करा नमन सर्व आता ॥ ८९ ॥ स
मस्त करीती नमन ॥ मग बोले उत्तर कर्न ॥ दुर्योधना मा ग मज लागुन
काही तरी येवेळे ॥ ९० ॥ दुर्योधन म्हने राजोत्तमा ॥ जोवरी आयुष्ये आह्मा

॥पा॰॥ तुला॥ तोवक्री मैत्रीकी श्रेष्ठ प्रेमा॥ दीवसदीवस वाढवीजे॥ ९१॥ आनंदे अव ॥१०॥
रयलेनेकरुनी॥ मध्य हरुंउचलोन॥ देतहरुष आसदान॥ तव त्या धारमनपा
तला॥ ९२॥ म्हणे रा ज्येजालेपुत्रासी॥ म्हणोनी पातलोवेगेसी॥ करूनउटोनी
त्वरेसी॥ नमस्कारीलू ते धवा॥ ९३॥ मस्तक अव घ्राणुन॥ पुत्रासी दीपलेआ
लींगन॥ तोउगानरा हेश्रीमसेन॥ काय राजेनीबोलत॥ ९४॥ म्हणे रथत्ता
रथीकीरात॥ त्याचा कचळलुकनेसुत॥ आजीकळलेनीश्चीत॥ उत्त्रयेकु
कीसुधतो॥ ९५॥ तुवालीरथसारथीकरावे॥ क्षत्र धर्मकामयाद्यावे॥ अर्जु
नासीयुध्याचीहावे॥ मनीधरीसीमतीमंद॥ ९६॥ राजल मासीकाग देख
कीश्रीतीयापुढेलीसक॥ महेशापुढेमवेयेक॥ अर्जुनापुढेते सातु॥ ९७॥
तुज कामयाराज्यासन॥ योग्येनव्हेसीउतमवर्ने॥ नटवेसजालायकक्ष
न॥ परीकोन्हीवंदीना॥ ९८॥ ऐसेबोलतात्रीमसेन॥ कस्फरादातखायेकु
र्ने॥ अवलोकुनीचंडकीर्ने॥ कुंतीकडेपाहतसे॥ ९९॥ म्हणे सत्रेसीबैसो
न॥ कौनासकाये बोलावयचन॥ हेज्यामनकळे पुर्ने॥ यासीकोनमनुश्येम्हणे
न॥ ॥१००॥

रुसीन दीनप सुर ॥ याचा सोधन करी जेस मग्र ॥ सुखीनी दा करी जो नीं धा
री ॥ तो माहा कूट कजानीजे ॥ १ ॥ वक्षमुखी द्रु वीन घालुन ॥ फळी टेवी जे
चीतपुर्न मीलीद कर्दम साउन ॥ सुवास घेत कमळा ॥ २ ॥ केतकी जन्मत
अजेचे पोटी ॥ हे काळ यर न घडे गोष्टी ॥ हनुमंत केवळ धुर्जटी ॥ तो काये वा
नर म्हनावा ॥ ३ ॥ सुगीचीया वीवरात ॥ कैसा मावेल ऐरावत ॥ तैसा मीनींच
क्षत्री सुर्यसुत ॥ नीपजे कैसा नेनातुसी ॥ ४ ॥ समुद्र यल याकीत धरनी ॥
वोवाळावे सुरवा वरोनी ॥ तेथ अंगराज्यासी कोन गनी ॥ ने नामनी सुखवतु
सी ॥ ५ ॥ ऐसे बोलता कर्न ॥ महासाव सीत्री मसेन ॥ तव समचा खळबळली
संपुर्न ॥ गलफार जाहाला ॥ ६ ॥ तो वरून सीग्ध धुचे सदन ॥ अर्जुनाचे त्र यक
हन ॥ कौरव उत्रेकर्नास योद्धेन ॥ सत्रकीर्न प्रवेसला ॥ ७ ॥ मध्या काळ जा
नोन ॥ ते सधीत उटला कैर्न पुरुहोन ॥ कर्न आनीची मसेन ॥ से घेआपरील
दीपक्षी ॥ ८ ॥ थकर फुटे समुद्र ॥ तैसी सभा उटली समग्र ॥ आपुलाले स्थळी
समग्र ॥ नरनारी जातीलहा ॥ ९ ॥ यकी वानी ती दुर्योधन कर्ने ॥ यक म्हनती

पा

धन्यत्रीमार्जुन ॥ यक ह्मनती कळह दारून ॥ होत होता तो वारीला ॥ १० ॥ कुं
तीस आनंद जाला पुर्न ॥ कळह पाळीला ह्मनऊन ॥ वंदीवी दुराचे चरन ॥ ह्म
ने धन्य ह्मानी तुह्मी ॥ ११ ॥ रकेंडु दुर्योधन दुश्यासन कर्न ॥ वीचार करीती ये
काती बैसऊन ॥ ह्मनती बळाढ्य पंडुनंदन ॥ आह्मा केवी आटोपीती ॥ १२ ॥ त
य शकुनी बोले अवघ्या प्रती ॥ वीच्यार करावा द्रौपदी नीघीती ॥ ते पाचजन
आककती ॥ ऐसा उपाय योजावा ॥ १३ ॥ ऐसा वीच्यार करीता जान ॥ अकस्मा
त आला बलनंदनु ॥ समस्त कौरव धावोनी चरन ॥ वीधीपुर्वाते नमीयले ॥ १४ ॥
तैसेच भेटले माते जवळी ॥ गांधारी ये धावोनी चरनी लागली ॥ नारद मुनी
बैसवीला ते वेळी ॥ षोडषोपच्यारे पुजीला ॥ १५ ॥ मग नमीती जाली गांधा
री ॥ कालीमर्जव तसा गाये अवसरी ॥ मी आचरेन आताची ये अवसरी
ह्मनोनी चरनी माथा ठेवीत ॥ १६ ॥ नारदास त्रैलोकीचे ज्ञान ॥ अंतर्बाह्य
जाने संपुर्न ॥ कळह माजवावया दारून ॥ काय सांगे तीयेसी ॥ १७ ॥ ह्मने
उद्र कळागतो हस्त ॥ तु सेयकोत रक्षे आहेत सुत ॥ तरी मतीका आनो

नीबहुत ॥ मुर्तीमंत हस्तीकरी ॥ १८ ॥ आस्वीन मासमसुक्लपक्ष जान ॥ त्रतीया तीथी सौम्य वारहीन ॥ नक्षत्र लागता येथावीधी पुजन ॥ ब्राह्मनसुखी करावे ॥ १९ ॥ सोळा दीवस संपुर्न ॥ यथावीधीं पुजन ॥ ब्राह्मनांसी देउनी भोजन ॥ सेवटीं आपन करावे ॥ २० ॥ सुभीक्ष करोनी मयन ॥ जाग्रती असावे नीमन ॥ नुतन वस्त्र न घ्यावे जान ॥ सोळा दीवस परीयेंत ॥ २१ ॥ सोळा दीवस जालीया पुर्न ॥ त्यासनीस बोलाउ नीश्चये वीद्वान ॥ हसी स्त्राकुकु मेवस्त्र देउन ॥ ते मेच दवी जासुसमर्पावे ॥ २२ ॥ त्याचे फळ ऐकोनी नीश्चीतीं ॥ पुढीलीय जन्मी भक्रांचा ऐरावत ॥ श्वास तो रत्नजान मस्त ॥ ऐसे मागोनी चालीला ॥ २३ ॥ सवेची आला पांडव सदनी ॥ आदरे पुजीवसुदेव त्रगनी ॥ कोटोनी येने जालेनारद मुनी ॥ मागावे स्वामी मजलागी ॥ २४ ॥ नारद म्हनेऐक पृथे ॥ राज्ये पती हस्तीव्रत तु घेरा ॥ नीश्चयेकरुनी ॥ सर्व फळ श्री तीजा गोनी ॥ जाता जाता ते धवा ॥ २५ ॥ अंतोरकडे धनराष्ट्र पती ॥ बोलावी दुर्योधना दीसकुनी येवोनी लागली माते चरनी ॥ आज्ञा काही मागावी ॥ २६ ॥ तव हर्से युक्त बो

ले माता ॥ सनेना रदर्पलस्मा गीतलले तु माहे वता ॥ तेस्मा ग्येक रावेत सता
आजी हत्तला गतसे ॥ २७ ॥ अवश्यसेन दुर्योधन ॥ आस्मा सर्वा आस्या
हेची प्रमान ॥ बंधु बोलावील अवघे जन ॥ म तीका आना वया चालीले ॥ २८
म तीका आनो नी बहुत ॥ हत्ती केला मुती मंत ॥ ब्राह्मन बोलावीले ह
रीत ॥ पुजास वीसी ध्धके ली ॥ २९ ॥ नार हे मागीतले जेरीती ॥ तेसी आ
चरे गांधारी नी चीती ॥ ब्राह्मन मुखे वेद श्रुती ॥ पुजन करी यथा वीधी
३० ॥ स्वासीनी सह रीहा कुंकुमे हेउन ॥ दर्प्ये देउनी तोसवील ब्राह्मन
सोळा दीवस परीयेत पुर्ने ॥ ब्राह्मन भोजन करीतसे ॥ ३१ ॥ मग गांधारी
ने बोलावीले पुत्राते ॥ श्रृंगारा वे हत्ती तु ही हरीते ॥ परी वेसने आहे मा
ते ॥ वाने ध्याव याती घेन मी ॥ ३२ ॥ अेकता मातेचे वचन ॥ ता काळ श्रृंगा
रीला हत्ती जान ॥ बंधु समवेत आपन ॥ सिध्ध जाला चाला व या ॥ ३३
गज पुरीचे लोक पाहो धवती ॥ बीहोबीही उत्रे राहती ॥ चालावया दाव
न मीळे सीती ॥ आनंद चीती गांधारीच्या ॥ ३४ ॥ तव पांडवा म्हनी आली

गांधारी ॥ पाचहीकुमर नहोते घरी ॥ कुंतीहोतीगरभीनीतरी ॥ सर्वेचीअैको
नबाहीरआली ३५ ॥ गजारूढ जालीगांधारी ॥ वाद्येवाजती यकसरी ॥
पुढेसतपुत्र अवधारी ॥ अवनीवरीचालती ३६ ॥ तवधारीउत्रीदेखीलीगां
धारी ॥ कुंतीचकीतपाहेलेअवसरी ॥ तोगांधारीम्हनेवानघेसकरी ॥ सर्वे
चीउसनेदेआजवेळे ३७ ॥ वानघेउनीवसुदेव अगनी ॥ मंदीराप्रवेस
लीतेचक्षीनी ॥ एकडेगांधारीपूतीजालीसरनी ॥ पुत्रासमवेलतेधवा ३८ ॥
दुर्योधनत्रीकुनीकर्नी ॥ आनंदेबोलतीगर्जोन ॥ आलीपुत्राथहत्तीक
रुन ॥ मातेचेयलसोध्यामनेले ॥ ३९ ॥ असोएकडे कुंती बहुव्याकुळ ॥ गां
धारीच्यात्रास्षाने जालीवीव्हळ ॥ मनेनीमिनकोनकरील ॥ रच्यावचना
यसमर्थ ॥ ४० ॥ माझेपाच जनेबा[illegible]अमतीबाळे ॥ मतीकेचाहत्तीके
वीकरतील तीचेयकसतपुत्रसबळ ॥ मतीका आनोनीलतीकेला ॥ ४१ ॥
शोकसमुद्री केलेशयन ॥ तवबाहेरीहुनआलाभीमसेन ॥ कोठेमातानदीसे
म्हनउन ॥ चहुकडेपाहतसे ॥ ४२ ॥ तवेंअकस्मातदेखीली जननी ॥ मुखचं

-६उतरलापाहोनीनयनी सनेतुजकोनेगाजीलीमनउनी तेमजजननी मागीजे ४३ कान्हीबोलीलाअसेल वचन तरीयाचेमीछेदीनघ्रान कीहीछ्रीवीलोकीता नयेन यमपुरीसबोळवीनमी ४४ अेकोनीत्रीमा= चेवचन कुंतीसांगेतयालागुन जालावर्तांत तोसंपुर्न मागीलला तेसम र ४५ अेकता आवेसलाचीमसेन वंदुनी मातेचे चरन जेसा चालीलावा युकुमर होनागीरीआनावया ४६ तेसाचीजालवरकोहर मतिचीआ साघेउनीसहर वेगीपावला घोरकांतार मगत्रीमेफाये केले ४७ दोनपर्वतसन्हीकरी होनेटेवीले स्कंधावरी यकघेतलाउचलोनीमीरी तेसाचवरहीवेगीआला ४८ मातापाहोनीआश्चीर्यकरी तोपार्थआ लाते अवसरी हनेमरतीकापडलीसेधारी कोनेआनीलीकोनेकार्या ४९ मगमातासागे सकळवर्तांत अेकतावोतेसुत्रम्हाकांत सनेपुढली जन्मीअेरावत शासहोयेयावर्ते ५० तरीपुढीले जन्मीकोनेपाहीले ६ दाचाअेरावती येवेके मातेससनेपालावेडोळा मतक्षआनीतोस्वर्गीचो

१४

वंदोनी मातेचे चरन ॥ बान काढीला तेचक्षना ॥ चापात्तीसर लाउनी जाना ॥ पचली ठीले ईसते ॥ १२ ॥ आ धीलीहुनीयानमन ॥ सोमवंसी पंडुनंदन ॥ नाम जानावे अर्जुन ॥ कनीष्ठबंधु धर्माच्या ॥ १३ ॥ मातेचीयावरता लागी ॥ ऐसा बल धाडावा तुली येगी ॥ नाहीतरीयुध्याला गी ॥ सीध्ध व्हावे स्वामीया ॥ १४ ॥ ऐसे ऐकीहुनीया पच वेगे ॥ बान मोडी लाला गवेगे ॥ सरे चालीला स्च गे मागे ॥ र-हसन्मेसीपातला ॥ १५ ॥ सक्रसन्ती पवाचस्पती ॥ देव बेसले माल मती ॥ नत्यागंनान्त सकरीती ॥ तवतो बान देखीला ॥ १६ ॥ आ श्चीर्य करीती सत्राजन ॥ सने पुरुशार्थी असे पुर्न ॥ बान पावलाई द्रभुवन ॥ याचे सामर्थ्ये तेसी वीरनसे ॥ १७ ॥ पचरी धले वाचस्पतीचे करी ॥ ऐकोनी लीखीता ची च्यालुरी ॥ परी वज्र धारी कोपला अतरी ॥ ऐरावत मागताची ॥ १८ ॥ गर्जो नी बोले मघवा भ ज्नेत ॥ सने कैसा होय ऐरावत त्रास ॥ मुर्खपने पंडुसुत लीहीले कैसेनेनोनी ॥ १९ ॥ यावरी बोले वाचस्पती गुरु ॥ अस्थापी नोवल रव तीपंडुकुमरु ॥ आता ऐके येफ वीच्यारु ॥ उतर लीही वेगेसी ॥ ६ ॥ मगपचा

तो तेथे कैसा यरलश्गीध ३

पा० ॥ चेश्रष्टीवरी ॥ ली हील जाला वजुधारी ॥ ते आता ऐका वेचतुरी ॥ सावधान होउनीया ॥ ६१ ॥ ली हुनीया आसीर्वाद ॥ ऐरावत यथे आले सीधें ॥ तुवा घेउनी जाइजे ॥ ६२ ॥ पत्र गुंडाळोनी शरी बाधीला ॥ तैसेच बान सोडीला ॥ जेथे उभा अर्जुन तेवेळा ॥ येउनी शार पडीयला ॥ ६३ ॥ पत्र घेवोनी वंदीले सीरी ॥ वाचता सतो सला अंतरी ॥ मग वीच्यार आनाव यो चाकरी ॥ पंडुपुत्र तेधवा ॥ ६४ ॥ बाना चा स्वेतु बाधीन ॥ परता च धला भीमसेन ॥ सक सत्रे सी पातला ॥ लतक्षन लव अमरनाथे देखीला ॥ ६५ ॥ देखोनीया आंकीगंन ॥ सन्नीध बैसवीला भीमसेन ॥ मग सत्रेत पंडुनंदन ॥ भेटता जाला आदरे ॥ ६६ ॥ याच स्पती लने पंडुकुमरा ॥ कोने कार्यास्तव येने अवधारा ॥ जाले मागावेती सलरा ॥ मग वकोदर बोललसे ॥ ६७ ॥ नेनोनी पुसता आलासी ॥ कार्ये टाउके नसे तुम्ही ॥ माते चि याउँ देरासी ॥ ऐरावत पाहीजे ॥ ६८ ॥ ऐकता भीमाचे वचन ॥ सवेक पाच्यारीले लतक्षन ॥ लने ऐरावत शृंगारून ॥ वेगी आना म्हणे त्यानी ॥ ६९ ॥ सीध करून ऐरावत ॥ भीमास लने अमरनाथ ॥ वीलंब न करी ॥ श्र० ॥

वत्ता

आता येथे ॥ सीघ्र घेउनी जाईजे ॥ ७० ॥ पाहावया भीमाचा पराक्रम ॥ उपाय र
चीती नाना वीक्रम ॥ टंगारुनी ऐरावत उतम ॥ सोडीती मोकळे ते काळी
॥ ७१ ॥ ऐसे ऐकोनी पवनात्मजा माल ॥ अंतरीक्ष्य भरीला श्रीकृष्णनाथ ॥ वेगीगरु
डावरील ॥ उठता जाला तात्काळ ॥ ७२ ॥ ऐरावत पुछी धरुन ॥ उआकर्षीत भीम
सेन ॥ आश्चर्य करीती सभाजन ॥ ईद्र सभवेत ते धवा ॥ ७३ ॥ वस्त्र अलंकार
देउन ॥ गौरवीला पडुनंदन ॥ सह ऐरावती पुर्न ॥ वीदा केली ते समर ॥ ७४ ॥ ह
स्ती घेउनी चालीला धर्मानुज ॥ पावला भरतखंड सहज ॥ चीती स्मरोनी धर्मरा
ज ॥ उतरता वेगेसी ॥ ७५ ॥ गर्जना करीता ऐरावत ॥ लोक गजबजीले समस्त
म्हनती सीध आले अद्भुत ॥ ईद्र स्नान पुरवावीपे ॥ ७६ ॥ नगरीक लोक म्हणे सोडुन
पळो लागले सकळ जन ॥ लवयकमेका लागुन ॥ वर्तमान सांगती परस्परे ॥ ७७
म्हनती मातेचीया व्रता ॥ अर्जुन आनीतो ऐरावत ॥ ऐसी कुत मुखे वार्ता ॥ टल
जाले कौरवासी ॥ ७८ ॥ ऐकता ऐसे वर्तमान ॥ आश्चर्य करीती संपुर्न ॥ म्हनतीब
काद्ये पंडुनंदन ॥ अनीवार जाहाले ॥ ७९ ॥ असो ईकडे भीमसेन ॥ ऐरावत आ

नीला जेथे अर्जुन ॥ ऐसे देखता दुजा ळळ दभ ॥ भेटाव याधावीन्नला ॥ ८१ ॥ भीमे
यनीच्यावरी उचलोन ॥ आंकगीला दोही हस्ती करून ॥ सागाते ऐरावत घेउन
मातेच्या दर्शना चालीले ॥ ८२ ॥ दोघली अवसले मंदीराल ॥ कुंतीसी नमस्कार क
रीत ॥ तवतीन्हे धावोनी त्वरीत ॥ हृदई आंकगीसुधमे ॥ ८३ ॥ मग माताउ तरीनी
बलोन ॥ मागुतीनमस्कार घालीअर्जुन ॥ म्हने ऐरावत आनीला जान ॥ तु म्ही
याव तालागोनी ॥ ८४ ॥ ऐकोनी पुत्राचे वचन ॥ माता जंतो मूली पुर्न ॥ म्हने परा
क्रवीभीगुर्जन ॥ क्षनमाच नलगता ॥ ८५ ॥ असो धर्मासी पार्थ आंकगीला ॥ तव
नकुळ सहदेव पातले ॥ धावोनी अर्जुने आंकगीले ॥ दोघासही सधेमे ॥ ८८ ॥
मग बोलावीले ब्राह्मन ॥ त्यासीनी आत्यात तक्षन ॥ पुजक्षीधके लीसंपुर्न ॥
कुंतीने तेधवा ॥ ८९ ॥ पुत्रासमवेत वसुदेव अगनी ॥ ऐरावता समीप आलीलत
क्षनी ॥ ब्राह्मनमुखे करूनी ॥ पुजीयला ऐरावती ॥ ९० ॥ यथावीधी पुजा क
रून ॥ त्यासनी मही धलवान ॥ ब्राह्मनासी द्रव्य देउन ॥ हस्तीवरी वैसवीली
९१ ॥ पाचही पुत्र चालती ॥ बंदीजन ब्रीदे वाखानीती ॥ वाद्ये नाना परीचे वा

जली माहागजरे करोनीया ॥ १२ ॥ लोक पाहावया धावली ॥ वीरे बीरी उभे ठा
हती ॥ यक कगोपुरावरी चढती ॥ पाहावया कारने ॥ १३ ॥ लव कुंती पाहती को
रवघर ॥ गांधारीसहीत उभे जसहर ॥ घेतान करी वो उभीर ॥ आपुले आताची
घेरजे ॥ १४ ॥ गांधारी खोचली मनात ॥ काहीन वोले नीश्चील ॥ मौन्य वान घेवो
नी सहीत ॥ मंदीराल प्रवेसली ॥ १५ ॥ दुर्योधन शकुनी कर्न ॥ वीच्यारीती आपु
ले मनी ॥ म्हनती पंडु पुत्रे अचाट करनी ॥ केली सर्वा देखता ॥ १६ ॥ परी अंतरी धा
क उपजला ॥ पाडवाच्या प्रतापे वाटला ॥ म्हनोनी चीतागनी सोवला ॥ कौरवाचे
जीव्हारी ॥ १७ ॥ असो पुत्रासमवेत कुंती ॥ वानेद उनीयानी श्चीती ॥ यती जाली
महाप्रती ॥ हस्तीवरोन उतरली ॥ १८ ॥ पुढती ऐरावती पुजीला ॥ स्वस्थुवना
पाठवीला ॥ तव नारद मुनी पातला ॥ पाडवाचे सदनासी ॥ १९ ॥ नमस्कारुनीया
भलपुत्रा ॥ मग पुजीली मुनी श्वरा ॥ तुमचे कृपे अवधारा ॥ यतसीध्धी गेले
मासे ॥ २०० ॥ नारद म्हने ऐक कुंती ॥ पुष्प पराक्रम बहुल कीर्ती ॥ ऐसे बोलोन
सीघ्रगती ॥ नीघता जाला ते थुनी ॥ १ ॥ हे ऐरावत आख्यान ॥ जे पठन करीती

॥पा० ॥ ॥प्र० ॥

ज्ञत्रहीन ॥ सामोक्त पाकरील श्रीसम ॥ यथार्थज्ञान नीश्चयेसी ॥ २ ॥ पुढीली ये अध्याइ यथार्थ ॥ गुरूदक्षना देईल पार्थ ॥ धरूनीआनील नृपनाथ ॥ द्रोप द पांच्याळ देशीचा ॥ ३ ॥ ते पडील चतुरजन ॥ ब्रह्मानंदे करीत श्रवन ॥ श्रीधरज्ञ कळसंताचा हीन ॥ त्यातुर्ये महीसेनेनेची ॥ ४ ॥ परमह्याळ ब्रह्मानंदसदय ॥ ह्याचे वरदे श्रीधर बोलत ॥ सांगीतले कशीता पंढरीनाथ ॥ सलेसते जीवाचा ॥ ५ ॥ स्तुरसपांडवप्रताप ग्रंथ ॥ आदीपर्व व्यासकारथ ॥ सातील मागांस येथार्थ नवमोध्याइ कथीयला ॥ ६ ॥ अध्या १ ॥ समाप्त मस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ श्री

पा० ५

श्रीगनपतीयेनुम: ॥ मासहस्र दिव्यकमळ ॥ तेजोमये परमनीमळ ॥ अ
ष्ट कर्नीप्रती कोमळ ॥ मध्य घननीळ वीराजे ॥ १ ॥ हे पत्र मेघगांत्री येथे
देखा ॥ सीरंग नायेक सक सखा ॥ अष्ट कर्नीकावरी अष्ट नायेका ॥ त्याही
स्थापुनी नीज स्थानी ॥ २ ॥ रुक्मनीजाबुवंती सत्यभामा ॥ कालींदी मीत्रवृंदा
मनोरमा ॥ येक्स जौती लक्ष्मना पुर्नकामा ॥ भद्रावती आठवी ॥ ३ ॥ म
ध्यलागी श्रीकरधर ॥ कर्नीकावरी नायका सकुमार ॥ ऐसा हृपद्मीया
हवेंद्र ॥ सर्वहाली पुजावा ॥ ४ ॥ अठरावा अध्याई कथा जना ॥ धर्मे अग्र
पुजा शीधली हृष्णा ॥ तेने हृष्णा आला दुर्योधना ॥ सुत्रपाळादीकासी
॥ ५ ॥ चेद आनी कौरव ॥ पक्ष सन्येषे सले सर्व ॥ सुरत्क्षी लक्षीतीमाधव
परम इक्षीदु गमे ॥ ६ ॥ सीवलीग देखीला दृष्टी ॥ सीवद्वेसी होलक्षी
के हृन अतीमा पाहला पक्षी ॥ दुखकम पाळी जगमा ॥ ७ ॥ कीदेखोन साधु
चे पुजन ॥ परममो त्रेजैसा कुंजन ॥ कीपतीव्र लीची राहटी पाहुन ॥ जा
रनीजेवीनी हीली ॥ ८ ॥ कीम्हषी देखता राजहंस ॥ वायसाउ पजले अती

हृदे

ग्रास ॥ कीपञ्चाननेदेखला सावकास ॥ जंबु कासीवोटना ॥ ९ ॥ कीसत्रेत
पंडीत ॥ मुर्खा मती मंदसतापत ॥ कीदष्टी देखला समीरसुत ॥ वाटेअनर्थर
जनीचर ॥ अेकला हरीनामाचा घोश ॥ तुला थेलाउ पजेचान ॥ तैसे पुजीला
श्रीरास ॥ दुर्जन परमसंतापले ॥ ११ ॥ अंतरी कष्टी दुर्योधन ॥ परी चेदमाजी
दमघोशनंदन ॥ परमखवळला दुर्जन ॥ १२ ॥ भीस्मास सनेकुंतीनंदन ॥ आ
ताकोनाचेक्कननंदन ॥ गंगात्मजबोले वचन ॥ तुम्हीनीजमुर्ख अवघे जन ॥ १३ ॥
गोरक्षक आधी पुजोन ॥ अपेस माया दवीला ॥ १४ ॥ योग्यायोग्ये वीचार ॥
मुळातुजनकळे साचार ॥ अग्र पुजेसी आधी कारीजर ॥ करीता पांडवपा
मरे तुम्ही ॥ १५ ॥ हाघेजनक यागोकक्षत ॥ पंचतात तुम्ही पाडवात ॥ याला
गीहाघाचेचीत ॥ अैक्ये जाले परस्परे ॥ १६ ॥ परम सतमुर्ख युधीष्टीर
बुधीचंस जाली गंगाकुमर ॥ पुजसी अधी कारील स्कर ॥ कैलासाच्या
रयदपपडपी ॥ १७ ॥ म्हणीज माडुनी सत्यवती कुमर ॥ कपीलयासव=
ल्की वसीष्ट पवीच ॥ द्रोनकपाच्यार्य कैमुर गुरुवर ॥ टाकुनीजर पुजी

मं

ला ॥ १८ ॥ भीस्म बाल्हीक वध थोर ॥ शल्येयकलव्य भगदत्त वीर ॥ साडो
नीतरूर पुजीला ॥ १९ ॥ धृतराष्ट्र साडोनी वृद्ध ॥ सोयरा सोडानी द्रौपद
कोन्यावीचारे मतीमंद ॥ हागोवींद पुजीला ॥ २० ॥ अश्वस्थामा गुरुनंदन
पुजावा होता अर्कजकर्ण ॥ अष्टीपती सुयोधन ॥ साडुनी कृस्न पुजीला
॥ २१ ॥ पुज्यपुज्ये अपमानुनी थोर ॥ अपुज्या पुजीले साच्यार ॥ तु मचीये
ककीर्ती भसम ॥ बुडो नव्यठ जाली ॥ २२ ॥ येने कोन ते केले अनुस्ठान ॥
कीं केले जप तप साधन ॥ कीवा केले येने केले वेदपठन ॥ म्हनोनी आधी
यथे पुजीला ॥ २३ ॥ यासलनावे गायासमान ॥ लगीनाही घव सीरास
न ॥ आच्यार्य नव्हे ब्राह्मन ॥ व्यर्थ पुजन वेर्थ केले ॥ २४ ॥ आली बैसले
अमता नृपवर ॥ आधी पुजीला पसुपाळ कुमर ॥ आमुची घ्राने घे ती

लीमंदबुध मग्न ॥ परम अपवीच पांडव तुम्ही ॥ २५ ॥ पुजने होते गोवळा
तुवा कुत्सापुया अमंगळा ॥ आलासी कायथे आनीले खळा ॥ व्यर्थी
गेला जन्म तुझा ॥ २६ ॥ म्या तु जही धलाकर भार ॥ कीं तु बळ आनी कु

५

कुरुपुत्र ॥ धर्म हा सांगे साच ॥ काय सांगावे साचार ॥ वीवेकी नर बोलती ॥ २५ ॥
तुवा अपमानुनी त्रुपाळा ॥ येथ थोर केला गोंधळा ॥ तु गा जान्हवेसी सकळ ॥ चीन्हे सर्वथा नसेची ॥ २८ ॥ पक्षपुत्र गेडासुर अरन्यात पडीयेला
तो का जंबुकास लाधला ॥ तुके नी तो काय श्रेष्ठ जाला ॥ त्यासी प्राणु
नीआ गळां पे ॥ २९ ॥ जैसी राजकन्या सुंदर ॥ अंधाप्रती दीधली साचार
हीन कास गोदान नीर्धार ॥ दीधली तु वा पंडुपुत्रा ॥ ३० ॥ जन्मा धासी
हीरा हार खवीला ॥ मुकर सींव्हासनी बैसवीला ॥ यने जरासंद कपटे
मारीला ॥ कोन ता केला पुरुषार्थ ॥ ३१ ॥ ऐसे बोलोनी पाप मती ॥ स्वर्ग
चसउन आपुले हाती ॥ सनेउटारे अवघे साांगाती ॥ जे असती या सभे
॥ ३२ ॥ ऐसे बोलता शुउपाळ ॥ तात्काळ उठले अवघे खळ ॥ हा म्हणती
परम चांडाळ ॥ अलीकोल्हाळ करीती तेव्हा ॥ ३३ ॥ धर्म धावोनी तात्काळ
हृदई कवळीला शुउपाळ ॥ सनेतु बंधु आ मुच्या केवळ ॥ यश्र्लासक
ळ तु आज से ॥ ३४ ॥ म्ह णीतापसी वृद्ध राजेंद्र ॥ हे श्रमपुजेचे याला सीआ

पा० नंदथोर ॥ तुही हृदयस्थ भजेजेने नी आदर ॥ अनन्ये होउनी सुपाळा ॥ ३५ ॥ परम जानला गंगानंदन ॥ वृद्ध वडील सर्वां समान ॥ याचे आह्लने केले पुजन ॥ तु कां देतां टेवीसी ॥ ३६ ॥ तु जरुनी जानते पंडीत ॥ हृदयस्थ पुजने बहुत आनंदत ॥ तु सेहृदय हे आ न थी ॥ कायेमनोनी बचेसला ॥ ३७ ॥ तव भीष्म कायेबोले वचन ॥ परमसद्गुरु हेम घोसनंदन ॥ याचे कासयाक रीसी शातवन ॥ यासीमरन जवळ आले ३८ ॥ कायाचे करीसी समाधान ॥ कदानमानीतु सेवचन ॥ जैसे श्वेतास वस्त्र सुवर्न ॥ लेउन काये सार्थक ३९ ॥ मली मंडपुढे टेवीले शास्त्र ॥ रांटा हाती दीधले शास्त्र ॥ मसनी मंडपवीचीत्र ॥ व्येथ असे उभवीला ॥ ४० ॥ वायसासी अम्रत फळे उत्तम पुढे समर्पीलिकेळे ॥ कीनासत्राचे आगी लीपीले ॥ मृग महाचे उरने ॥ ४१ ॥ द्राक्षफळ अर्पीलेसु कर ॥ की आरसा हाव लाजन्मा धानरा ॥ कीरे गीयासी पेरा करा ॥ तैसा पामर बोधु काये ॥ ४२ ॥ मग्नपाचीजीवन ॥ काश्र मावेवेर्थ घालुन ॥ दुग्धामाजीहरवळ राधोन ॥ काये व्येर्थ जानपा ॥ ४३ ॥ ३०

उकडीयोतीसुधारस। सुमनीजैसे वनीजवीलेस दुलब्कर वीटेवरीदेखो
नीनीशाकर। हींसकासीधर्मशास्त्र। कदानाआवडेजानपा। ४५। आली
ज्याचिकेले पुजन। त्यासीहृदयध्यानज्ञान। जलजोभ्दवसहस्त्रनयन अनं
न्यशरन जयासी। ४६। जोजगगुरु हरीरावर। जोप्रतापमीचसारंगधर
ऐसा कोनपामर। पुजाईछी त्याआधी। ४७। नवगंज चीदारकपंचानन
शोनकादीकज्यासीशरन। तयाआजीपुजीला पुर्न। हा कादुर्जनखवळला
।४८। जोअंनतब्रंह्मांड नायक। भोगेद्रजाला त्याचा तपक जोपुरानपुरु
मनीष्कंळक। जगवद्य अनादीजो। ४९। हायेळका आगळीक बोलत
कोटेयेनेकेला पुरुषार्थ मातंगजदेखोनी भुंकत। स्वानजैसे अनीवार
।५०। ऐसेबोलता शांतनुकुमर। तोमहादेवासीआवडेथोर। जैसागजें
मगेंद्र। उन्मादलेनीपोलतेची। ५१। आलीमत्सारया नीनीश्चीत। यथा
र्थपुजीला वैकुंठनायेक। असाह्यमानीलात्याचा पुर्वजममस्त। चरनात
कीमाझीया। ५२। जोश्रीहरीस्वामी नीद्रीदुर्जन। त्याचीजीव्हाघ्यानघेतीन

गा मज्ञावरीवैसवीन ॥ पीटीन आन दीगांलरी ॥ ९३ ॥ असे सहदेव बोललाअ
गळे ॥ जैजैकार देव गर्जीनले ॥ पुष्पांजुळी अर्पीते जाले ॥ माद्रीपुत्रावरी
ते धवा ॥ ९४ ॥ आकासी देववानी गर्जल ॥ धन्य सहदेव ज्ञानी केवळ ॥ नारदमु
ने ऐका समस्त ॥ मोटा अनर्थ होत लये थे ॥ ९५ ॥ जेने नीरोला द्वारकाना
थ ॥ यासी जवळी आले अनर्थ ॥ तो घेत भयानीश्चीत ॥ जननीवेथ जन्म
ली ॥ ९६ ॥ ऐसे ऐकोनी ते वेळा ॥ ठुठुपाळ अंसंतक्षोभला ॥ घेऊनी दुर्जनाचा
मेळा ॥ उभा टाकला सभामी ॥ ९७ ॥ मने आजी यादव पांडव भीष्म सहमा
सहीत करीन भस्म ॥ अवघे खळ मीळोन परम ॥ कोल्हाळ करीती ते धवा
॥ ९८ ॥ जैसे द्वष्टीसी देखता राजहंस ॥ यकची कोल्हाळ करीती वायस
युधीष्टीर मने भीष्मासी ॥ कैसे आला करावे ॥ ९९ ॥ मग बोले गंगाकुमर तु
स्वस्त राहे साडी धीर ॥ कैसा तरेन मी सागर ॥ कुंभोद्भवे कायवीचारावे ६०
नीस्वस्त श्रीरंग पंचानन ॥ तव की जंबुक हे करीती गर्जना ॥ अरे हा धडधडी
ल हरीग्नान ॥ दुर्जन कानन जाळील पे ॥ ६१ ॥ भीष्म समवडयांन ळावरी

ने

येकचेळे। चैदडटलेरत्नाचे पुतळे। रुतुपाळला कर्पुर बळे। पुढे धावे सेपावया। ६२। याचाजोपनीवारमकळी। तेमेना चींजेसीबाहुली। श्रीरंगलन्याळमाळी। भ्रमकरील क्षेनाधी। ६३। असेअैकता रुतुपाळ। को धेखवळला जेसा व्याळ। कुसह्वेलेचीसाडी गरळ। भीस्मासमोरल ध्वनी ६४। म्हने रेस्त्रीवाहुस्थळ्धा। कपटियाकरीसी आमुचीनींदा। तुसींजीहासकेल। ६५। कोनता क्षमेकेलापुरुशार्थ। ध्वनोनीजल्पसीसत्रेव्यर्थ। पुलनावद्ध मारीलीसत्य। सनोनीवाढउनी बोलसी। ६६। केसीयामारीलाअधदेखे। काळीयाअघासुर ढेक। बगासुरपक्षीयेक मारुन जालापुरुशार्थी। ६७। गोवर्धनतरी येक वाल्मीक। कपटीसनोनी गीळीलापावक। कपटेंचीकंस काळयवनादीक। मारीलेयेने गोवळे ६८। तरकर्माजीअती श्रेष्ट। ज्याताम जीअती नीष्ट। कपटी परमनाटकी नष्ट। स्वधर्मन्चष्ट गोवळ ६९। असेत्रीबालु दुर्जन। कासीपतीच्याकंन्यानेल्याहीरुन। यालयेक स्त्रीयने घेतलाप्रान। तुजवरीनपुंसका। ७०।

रामप्रभुकृत भ्रमरगीत

पा॰ ५०

स्नानसंध्या अनुष्ठान॥ यज्ञ तप दान देवार्चन॥ सर्व व्यर्थ गेले तु म्हेजान॥ संतानहीना पाहु नये॥७१॥ लोकामी नीरोपी सीधर्म॥ मुखातु ची करीती अधर्म॥ ऐसे ऐकताभीम॥ गहास्यकरुन म्हणावला॥७२॥ जे माकेवळ रवरीतोगार॥ लेसे आरक्त हीम्हतीनेच॥ म्हणे हे दुर्जन अपवीत्र चुर्न करीन गदाघाय॥७३॥ नीर्म्हे धरुनीरी माच्याहात॥ म्हणे क्षेन करोहे नीचात॥ याचे आयुष्य उरले कोचील॥ जवळी अनुर्थ पातला॥७४॥ शुभ्रपाक म्हणे भीमासी अवधारी॥ सोडी भीम येउदे मजवरी॥ जाल वेद पंता अवधारी॥ तेसे करीन नीधारी॥७५॥ हास्य भीम आनी अर्जुन॥ यक हाचीय उदेहास्य घेउन॥ वीलंब करीता वांट पुर्न॥ नामतु सेनीधारे॥७६॥ ऐसे दुष्ट उत्तर बोलत॥ ते क्षमाकरी गंगासुत॥ म्हणे भीमा ऐक वृत्तांत॥ पुर्वीचा तुज म्हणतो॥७७॥ दमघोषाची पत्नी म्हणयती॥ तेवसुदेवाची भगनी नीश्चीती॥ तीचे उदरी पापमती॥ स्त्रु उपाळ जन्मला॥७८॥ उपजला वीशाळ पाहे जननी॥ तोन्तु जावरी

भुजा दोन्ही। कपाळीचीती येनेत्र अघघुनी। हा पापा स्वानी अवतर
ला ॥७९॥ लोकल्लनती अघचीन्ह। माम्ला ल्लने टाकाबाहीर नेउन। तो
आकासी देववानी गर्जोना। न टाकी बाळ सर्वथा ॥८०॥ होरळ माहाभु
पती। उशुपाळ नाम रेखीयाश्रती। मातावी म्मील जाली चीती।
कायेपुढ तीबोलल ॥८१॥ कोनाचेहा तेयास म्रत्यु। हे देव डुता वदनी
श्रीत। तो आनीक ग्रतीरा ठद्द होत। माये ओक ताङाहर ॥८२॥ ज्या
पुरुषाचे द्रष्टीकरून। दोन्ही भुजा आनी चतीये नयन। रवाले
पळती लगाळोन। यासी मरन त्याचे हाती ॥८३॥ ओसे बोले
न आकाशवानी। उसजाली तयेक्षनी। मग बाळ घतीजा लीते
य क्षनी। धीरुप लोचन चर्तुभुज ॥८४॥ देशोदेसीचे भुपती। बाळ
पाहावयाला गीयती। अ चीली दाकावयानी श्रीली। भुशुपाळ दे
तम्रवीपुढे ॥८५॥ तोबळी न्रह आनी घननीळ। हेही पाहावया आ
ले बाळ। बधु पुचगेलातु बळ। आनंद जाला म्रसवतीते ॥८६॥ तो

उभ्रुपाळ आनीवक्रदंत। दोघे लम्रा पुढे आले रागल। द्रष्टीपळला
अकम्माल। भुजा गळोनी पळीयला ॥८७॥ कपाळीचा चतीयनय
न। ता काळ गेला जीरोन। मालेसी चीता दारुन। त्रास जालीते ध=
या ॥८८॥ मग हरीपुढे पदर पसरून। पीत भगनी मागे पुचदान।
भने तु यासी न मारील नोन। आष्यदेव मजलागी ॥८९॥ श्रीहरी हसबोले
माचवचन। सत अपराध क्षमा करीन। अधीक जालीया बोळवीन। मो
क्षसहना नीर्धारे ॥९०॥ ओसे बोलला गोवींद। मातेसी जाला आनंद। सने
लकासी या करील सात अपराध। मग नाम मंकुंद बोळवीले ॥९१॥ ओक
नीमा याल्लव नीश्रीत। ते सात अपराधाचे होय गनील। यालागी
श्रीहरी हसनीवांत। पापपाहे समयाची ॥९२॥ हासुशुपाळ आनीव
क्रदंत। पुर्वीचे माहाराक्षस उन्मत। रावन कुंभकर्न नीश्रीत। रामा
अवताली वधीले जे ॥९३॥ यानी पुर्वी येउनी मैथुळेसी। धावला वराव
यालीतेसी। मार्गीच्या पनुचले तयासी। परम खेद पावला ॥९४॥ तो

भुजा रोनी । कपाळीचीली ये नेत्र अयगुनी । हपापा स्वानी अवतर
ला ॥ ७९ ॥ लोक ह्मनती अघ चीन्ह । माम्ला ह्मने टाकाबा हीर नेउन । तो
आकासी देववानी गर्जो न ॥ न टाकी बाळ सर्वथा ॥ ८० ॥ होईल माहा भु
पती ॥ सुसुपाळ नाम रेवीया ठली ॥ माताची म्नील जाली चीती ।
कायेपुढ लीबोलल ॥ ८१ ॥ कोनाचेहाते यास मृत्यु । हे देव दुता वदनी
थीत । तो आनीक वतीस बाढ होत । माये ऐक तास हर ॥ ८२ ॥ ज्या
पुरुसाचे दृष्टी करुन । दोन्ही भुजा आनी चतीये बयून । स्वा ले
पळती ल गाळोन ॥ यासी मरन त्याचे हाती ॥ ८३ ॥ ऐसे बोलो
न आकासवानी । गुप्त जाली तयेक्षनी ॥ मग बाळ घतीजा तीते
य क्षनी ॥ वीरूप लोचन चतुर्भुज ॥ ८४ ॥ देसोदेसीचे भुपती । बाळ
पाहावयाला गीयली । अचीली हाकावयानीश्चीली । सुसुपाळ दे
तम र्वापुढे ॥ ८५ ॥ तो बळीन्ह आनी घननीळ । हे ही पाहावया आ
ले बाळ । बधु पुचहे लातुबळ । आनंद जाला मयपतीले ॥ ८६ ॥ तो

उसुपाळ आनीवक्र दंत। होघे हस्ती पुढे आलेरागल। हे धीपकला अकस्मात। सुजा गळोनी पळीयला। ८७। कपाळी चा चलीयन यन। ता काळ गेला जीवोन। मालेसी चीला हाकरुन। श्वास जालीलेधवा। ८८। मग हरीपुढे पदर पसरुन। पील भगनी मागे पुत्रदान। मने तु यासी न मारील नोन। आध्यदेव मज लागी। ८९। श्रीहरी हसमबोले साचवचन। सत अपराध क्षमा करीन। अधीक जालीया बोळवीन। मो क्ष सहनानीर्धारे। ९०। अैसे बोलला गोवींद। मातेसी जाला आनंद। मने ता कासी या करील सत अपराध। मग नाम मंकुंद बोळवीले। ९१। अैक नीमा याक्लव नीश्चीत। ते सत अपराधाचे होय गनील। यालागी श्रीहरी हसमनीवांत। पाटपाहेसम याची। ९२। हा सुसुपाळ आनीव क्रदंत। पुर्वीचि माळा राक्षस उन्मत। रावन कुंभकर्ण नीश्चीत। रामा अवतारी वधीलेजे। ९३। यानीपुर्वी येउनी मैथुळेसी। धावला वराव यासीतसी। भार्गवच्या पनु चलेलयासी। परम खेद पावला। ९४। लो

शठ सुपाळ पापखानी। परावया धावीन्नला रुक्मनी। तेथे पराजये पावला
रनी। जरासंध समवेत ९५। तोच द्वेश धरून मनात। दुर्जन दुष्कर्मनी दा
करीत। परीसत अपराध आले भरीत। जपकी अनर्थ यासी आला ९६।
ओकला शीसुमाचे वचन। त्र कोधे घडकला दमघोसनंदन। जेसा नैदे
सीपीला दुष्कर्म ज्ञान। आधीका आधीक प्रज्वळे ९७। सनेरे बंदीजनांन
पुंसका। कीतीवार यानी सीगोरक्षका। जेत्तवनासी योग्ये देखा। आधी
का आधी प्रज्वळे ९८। चोरजारक परीकेवळ। बहुमाजला हा गोवळा
गोकुळ चोरटा कोळे सकळ। कपटी खळ अमंगळ ९९। जाला धराचीप
नीवं समती। यनेलग्न नी मानली होती। तीसी रतला नीश्चीती। न
भीचीती पापाते १००। परदारागमनी यानी कपटी। यासमान नाही
सृष्टी। ओसीया सीकाय आगमी गोष्टी। वारंवार बडबडतु १। मगासनेरेउ
ठ अवघे जन। आधी घेउ नीज शस्त्र चाप बान। तीळ प्राये कुटके करून
यथेच याचे टाकावे २। या रुपीक मीळोनी बोवते। यज्ञपशु पशुवधीती

पा० ९०

वधीती मुष्टीघाते लेवधावेयाव धाते लेनेआ म्हणती वंदीले ३ तस कढ
लाऊन परम हाजीला घालावा म्हणीस्म कीनास्वेलाउनी उतम खडेयाचीक
रावी ४ मयेस्तने गंगासुत बोलीला बोलन कनीस त्या त्याचे पुर्वज स
मस्त पचतील माहा नर्की ५ तुसीये माथाचा मुगुट तो म्यापद घाते
केलापीष्ट जरीबोलीले स्पष्ट खरीकरोनीहावीका ६ नीस्म संकिा पुढे
न चुक समस्त करीता तुझी युध्याची माल यर्जधरा धरा धगील तने
करुनी खंडवे ७ अजाजयाचीज ननी तो भीकासी नीडोपाहेरनी
पीपलीका सने धउ काहा नोनी हीग जरवाले पाडीन ८ षळेउडोनी
आलीका वीताऊन मानी सने वीनायका मत्रपक सने हानोनी थडका
मेरु मांहार डोळवीन ९ घुघुर्डा अैसे वदन पर्वत अैसा मासीन पतंग
आनी अग्नीसम सने गीळीन तुडघेउन खाडवचनाचा ११ लंतु सुचे क
रुनी उर्नना म्हीसा कीन सने धरनी वस्चीक अत्री मान वाहेमनी तो
डोनी फोडीन वर्जते १२ मज पुढे काय आहीया सनो नीनी हा करीस खद्यो

मरनकाळीहोय संनीपात ॥ तैसेतुजजाहालेरे ॥ १२ ॥ काळमत्युचीयेघायें
पडली ॥ मत्युवेळाजवळीआली ॥ ऐकोनीसुस्तुपाळ तेवेळी ॥ आधीका
आधीकआवेसला ॥ १३ ॥ अत्यकाळेनीवेगेसी ॥ ह्मनेरे हा स्माजुंस मज
सी ॥ नपुसका काये बोललासी ॥ लाजकैसी तुपजेतुजा ॥ १४ ॥ तुंसंकसने
ममजनेहोन्ही ॥ मामातेतुझायेतन आयमानी ॥ गोरक्षका तुज आहुनी
लजाकैसीनवाटे ॥ १५ ॥ उपजोनीतुवागोवळा ॥ घरोघरीकुकाडागळावी
ला ॥ तुवाचोरोनीनेलीरुक्मनीबेल्हाळा ॥ तेनोवरीमाझीनीधरिरे ॥ १६ ॥
जैसे भोगीले वस्त्रबहुत ॥ ते आटासीदेतीआग्येवंत ॥ तैसीरुकमनी
म्यानीश्चील ॥ तेतुजप्राप्तजाली ॥ १७ ॥ पुष्पहार भोगुनीटाकीला ॥ तो
भगगेजैसाउचलीला ॥ कीरावनेनेलीजनकबाळा ॥ तैसीरुकमनीतुवा
नेली ॥ १८ ॥ वागत्यपवीयतुजपवीत्र ॥ कहानालकेअसीकेत्र ॥ नवरीजेने
मीलीआनीकास ॥ तेसर्वथानपर्नावी ॥ १९ ॥ ज्याचेनावेपात्रपाढीले आ
नीकनेताउचीष्टजाले ॥ ऐधर्मशास्त्रीबोलीले ॥ २० ॥ तुजनकळेकर्मत्व

स्था ॥ २० ॥ श्रीकृष्ण मनेरे दुर्जना । मातांनी दकाम कीना । तु अग्रपुजा
दधी तोसी मना ॥ आताचघे नी धरि ॥ २१ ॥ ऐसे बोलोनी शीरछेदी
जा बरमण । केले म्मरन सुदर्सना चे जान ॥ तवते अकस्मात येउन
कृष्ण महातीसं चरले ॥ २२ ॥ जैसा कल्पाती चा आरीत्य । तैसे सुदर्शन ध
गधगीत । ते सुउपाळावरी अकमात । वैकुंठ ना थेटा कीले ॥ २३ ॥ ता
काळ सुसुपाळाचे सीर ॥ नीराळ पथे उडाले सत्वर । सुरवी गर्जना क
रीतथोर । म्याचये दुवीरंजी कीला ॥ २४ ॥ सीर मागुती उतरले । श्रीकृ
ष्ण चरनावरी पळीले । अंतर जाली नीघाली ते वेळे । कृष्णमुखी प्र
वेसले ॥ २५ ॥ बाळसुर्या सारीखे तेज अतुल ॥ जोती कृष्णमुखी प्र
वेसत । जैसे लवन जळी वीरत ॥ की गगनात नाहजेसा ॥ २६ ॥ मा[illegible]
नीजीव द्वा संपुर्न । सुउपाळ जाला श्रीकृष्ण । हंपद तसु ती जाये
गरपोन तैसा लीन जाहाला ॥ २७ ॥ की पुर्न जळी जळ [illegible] ॥
की दु पडला । तो मा घारा नाही परतला । तैसा सुसुपाळ गो

पाळ जाला ॥ नाही उरले वेगळेपन ॥ २८ ॥

हे वैकुंठीचे द्वारपाळ ॥ जयवीजये नीर्मळ ॥ सनकादीकी शापीताता

काळ ॥ दैत्ययोनीत अवतरले ॥ २९ ॥ तेची हीरन्याक्ष हीरन्याकस्य

पजान ॥ तेची रावन कुंभकर्न ॥ तेची हे उग्रसेन पाळ वक्रदंत पुर्न

॥ हमा अवतारी जन्मले ॥ ३० ॥ परमभ्रक्त मुमुक्षु पाळ ॥ षडेची हे

नीरुपजाला ला काळ ॥ हातीचीव आसडु न बाळ ॥ तैसेच फे

ले यथार्थ ॥ ३१ ॥ तीन्ही जन्मी नीश्ची त ॥ हरी ऐसी धाली अक्षये मुक्ती

हृदये देवीली अंतर जोती ॥ माता भ्रक्त लनो भीया ॥ ३२ ॥ ऐसा जा

ला जये जयेकार ॥ सुरवर वर्षती सुमन भार ॥ उग्रसेन पळाले सम

स ॥ वक्रदंता सहीत पे ॥ ३३ ॥ कंरव अतनीचीता काल सनतीउ

नेपडीले बहुत ॥ यक आनंदे टाळ्या वाजवीत ॥ बरे जाले सनो

नी ॥ ३४ ॥ ऐसा उग्रसेन पाळ पावला नीजधामा ॥ पार्थ इतीनी गोपी

धर्म ॥ सने याचे डेल कात्रस्म ॥ जाल वेसमा भारी ॥ ३५ ॥

मग उग्रुपाळाचे राजहोते। ते हीधले याचे पुचाते। धर्मराज मंकळ
राज याते। वस्त्र अळंकार समपीते॥ ३६॥ ब्राम्हनस चीवैश्ये शुद्र ओ
धीयासी गोरवी शुधी ध्वीर। पुजामान थोडनमसमग्र। गेलेनगरा आपु
लीया॥ ३७॥ अवघ्न्न तश्नान धर्में केले। तेथे मफळ ग्रु श्नाल जाले। सह
परीवारेसी तेवेळे। नीरगंनी घाला द्वारकेसी॥ ३८॥ धर्मासलनेक मलाग्ह
यपीता। आलासनीभोपहीजे आता। धर्मे चरनी ठेउनी माथा। कंठ भग्न
दीत जाला॥ ३९॥ नबोलेची प्रेमे स्फुंदत। जाऊं ऐसे म्हनेना नीश्चीत। पुढती
लोकीयासमस्त। धन्यम्हक धर्मराज॥ ४०॥ भीम अर्जुन नकुळ सहदेव
ल यासपुसे यादेव। कुंतीद्रोपदी घली माधव। श्नेह आज्ञा मागतसे॥ ४१॥
लवले म्हनती श्रीपती। जेथे तुम्हा पद मुस्हाउमरती। तेथे आम्हुचे मस्तक
नाहोनी थ्वीती। करीरमाधवा॥ ४२॥ हृद यालुनी आम्हुचा श्रीपती। परता
जाउनोको अहोरात्री। ज्यापासा हीमती तुला ह्याली। तुझे रूपन्यामत॥ ४३॥
श्रीकृष्णस्वामीबोळउनी। पांडव परतोनी आले म्हनी। नागरी उभु सीरुच

न्यी। कृष्णचीत नीमाहर॥४४॥ ना जन्मुयुध्द जाला समास। द्वारके सी पा
वला वैकुंठ नाथ॥ तो पोंड्रीक आनी वक्रदंत। वेढा घालला नगरात॥४५॥
मीचे ही धलेवरत्वी मान। यात वृक्र दंत सेने सहीत वेसोन। द्वारके वरीय उ
न। युध्य करी त्यासी॥४६॥ तो वृत्त क्यात पावला जगजीवन॥ तो काळ
मोडीला सुदर्शन॥ चक्र दंताचे सीर घेउन॥ आकाश पंथे उडवीले॥४७॥ पो
ड्रीका सहीत सेन समस्त॥ हरीने संव्हारीली ते थे॥ असा प्रताप करून अनंत
त। कृष्णराये टेवीले॥४८॥ वंतीले शुशूपाळ आनी वक्रदंत॥ ऱ्हुके नी सके
क अवतार कृष्ण॥ पुने जाले यथार्थी॥ या दोघासी मारीता॥४९॥ आता सी
त्यधरने नाही आता॥ उरले दैत्य जानत सता॥ ले सारथ्य करोनी यापा
र्थी। हत सर्व वधवीन॥५०॥ जो हिवाधी देव पुरातन॥ जो पुर्व ब्रह्म सनातन
जो माय चक्र चाळक सुध्द चैतन्ये॥ श्रीकृष्ण रूपे अवतरले॥५१॥ हा न्वब
हुत माजले॥ तेने बहुत गाजीले॥ याला गी निर्गुन सगुन जाले॥ तेची अव
तरले श्रीकृष्ण॥५२॥ दुष्टरूप कळी चे सकळे॥ तो दुर्योधन रूप जन्मले

कामक्रोध मद मछररूप आगळे ॥ याचेची हद न्नाहले ॥ १३ ॥ उग्रसेना
सीबंधु मतचारी वेरा क्षत्र अवतरले अवनी वरी ॥ तेपवलस्ती येळके माझा
री ॥ तेच हस्तनापुरी जन्मले ॥ १४ ॥ जयवीजये रावन कुंभकर्न ॥ तेच सुसु
पाळद कंदतवीपेजन जरासंदादी काळयवन ॥ हे त्यासवेजन्मले ॥ १५ ॥ येवं
मागे हे कौरव सकळ ॥ भोमासुरबानासी नव्हनुपाळ ॥ हे दैत्य सकळ द्वापार
युगीजन्मले ॥ १६ ॥ वसुवीर्ये गंगेच्या उदरी ॥ तो माहाराज पृथ्वीवरी ॥ तो यता
पत्न ब्रह्मच्यारी ॥ मालयो भ्याजन्मला ॥ १७ ॥ सीव हदर्द क्रोधसबळ ॥ तोअ
श्वथामा बळे प्रबळ ॥ सुर्यअंसी तो कर्न नीर्मळ ॥ कुंती उदरी जन्मला ॥ १८ ॥
जो का देवगुरु वहस्पती ॥ द्रोनाच्यार्य तो चनाथीती ॥ कृपाच्यार्य म रुद्र
रान्नक्षति ॥ गौतम वीर्ये जन्मला ॥ १९ ॥ यमशमीरस्तचीपर ॥ अस्वनीदेवा
चे हे दोघे कुमर ॥ याचे धर्म भीमार्जुन वीर ॥ नकुळ महदेव तेचे जन्मले ॥ ६० ॥
पाचसुर्ये पृथ्वी वरी अवतरले कुंतीचे उदरी ॥ उजळली सकळ धरत्री ॥ यता
पतेजे जयाचीया ॥ ६१ ॥ उर्वीसमुद्र वे मंथन करे ॥ कुंकुनीयाकर्न द्वारे ॥ पा

चहीहीपयकसरे ॥ पाजळीलेधरनीवरी ॥ ६२ ॥ पतंगतेकौरवनी श्री
ती ॥ यापाचहीपावकी झेपावली ॥ परीपक्षसहीत भस्म होली ॥ राजतोजे
जुनला ॥ ६३ ॥ श्रीकृस्म ब्यारके चीत्रवानी ॥ पाचही हीवरया रातीध
रुनी ॥ ब्रह्माडमंडपी गोहळ घालुन ॥ दैत्य सर्व राग जीले ॥ ६४ ॥ साची त्यवा
नीदोघेमीळोनी ॥ तेच द्रौपदी यासमेनी ॥ तीचाकेवारस्यचकपानी ॥ तो
रुळधरनी नीवरफ्रतील ॥ ६५ ॥ जन्मेजयासीसागेवेसंपायन ॥ धन्य
धन्यअवतार श्रीकृस्न ॥ पाडवपाळक जग जीवन ॥ राचरीवसरक्षी
ल ॥ ६६ ॥ पुढेकथाअसेसुरस ॥ नारद आनी वेदव्यास ॥ बुधीवादमा
गतीधर्मास ॥ राघुवीध्यासनधपावा ॥ ६७ ॥ पुढे खुलारक्षणहाकून ॥ द्रौ
पदीसत्वेसी आनीन ॥ परमपीडा करील दुर्जन ॥ जगजीवन धावलेपे ॥ ६८ ॥
पाडवप्रतापग्रथसत्य ॥ श्रोते तुलसी अस्सीज पवीत्र ॥ सावधान तो स्वधा
कार ॥ सत्त्वअवगरचालाधा ॥ ६९ ॥ तेथीचापुरोडास पवीत्र ॥ ब्रह्मानंदे सेउनी
श्रीधर तत्वहोउनी नीरंतर ॥ रीचीरीच मागतसे ॥ ७० ॥ सुरस पांडवप्रता

पग्रथ सत्रापर्वव्यास भारत ॥ हालील मार्गास यथार्थ १
॥ नवदशाध्याय गाडहा ॥ ७१ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

पा०

श्रीगनेशायनमः॥ बापरे धर्माचापाटीराखा॥ कमलोद्भवा
चाजनकदेखा॥ प्रेमकाचानीजसखा॥ सारथीपार्थाचा
नीधारे॥ १॥ द्रौपदीचाकैवारी॥ नंदाघरिचाखील्लारी॥ जो
दुर्जनाच्यासंहारकारी॥ शाहाकारीसाधुचा॥ २॥ जोक्षी
राब्धीतनयच्याप्रीयकर॥ जोआनंदकंदवसुदेवकुमर
जोयादवकुळीचाभास्कर॥ मन्मथशत्रुध्यायेजया॥ ३॥
जोकाळासहीशासनकर्ता॥ जोब्रह्मादीकाचानीमीता
जोमाहामायेचानीजभर्ता॥ कर्ताहर्तापाळीता जो॥ ४॥ जो
क्षीराब्धीचाजामात॥ धर्माघरीकेले कौतुकअद्भुत॥ तेने
नीजसंकेतेउठवीले प्रेत॥ गतकथार्थईतुकाजाला॥ ५॥ गजा
रे होलराजसुयज्ञ॥ नात्युत्तमान्नसंपुर्न॥ जेवतीऋषी
ज ब्राम्हनै॥ नामस्मरनेगर्जताती॥ ६॥ तेथेपुरवीताभगवा
न॥ तेमीकायवर्नुदीव्यान्न॥ याअंन्नाचेसुवासेपुर्न॥ सुर

प्र०

व्रज

गनलाकटीती ॥ ७ ॥ याअन्नसुवासासीयेधोन ॥ वसंतभोव
तीकरितीप्रदक्षीना ॥ नीस जेवीली रुक्मीजगन ॥ परीवीटनयेसर्व
था ॥ ८ ॥ जैसा सोमकालाचा अचळ ॥ तैसा भाल सुन्यनीर्मळ ॥ जैसेसु
वर्नसीपीनीर्मळ ॥ तैसेवरान्नवाढीले ॥ ९ ॥ अमृतासआनीलीउने ॥ तै
सी पंचभक्षके परमान्ने ॥ वोइजेवीती हरीस्मरने ॥ वारंवारगर्जेली ॥
१० ॥ दधीमधुधृतसरोवर ॥ शाखासुवासे भरील अंबर ॥ तेथेपुरवी
तारंहीरावर ॥ तेथीच्यीगो डीकायवर्नु ॥ ११ ॥ जेथवाढीला यासमेनी
जेश्रीहस्तमाची धीयेभगनी ॥ जैसी सळके सौदामीनी ॥ तैसीचाढेच
पळहे ॥ १२ ॥ अन्नवाढीलानीवाडे ॥ उभयेहस्ती चेसळ कतोचुडे ॥ जे
वीसावरीउजेडपड ॥ दीव्यरूपे द्रौपदीचे ॥ १३ ॥ सुंदर घनशामवर्ण मन
उन द्रौपदीसलननलीहस्त ॥ जेसुभद्रेकुशी आयेड जगजीवन जेव्ह
नपुर्नीअवतरली ॥ १४ ॥ वीशाळभाळ पद्मनेत्री ॥ जेद्रौपदराजनी जपु
त्री ॥ चंद्रवदनापुर्नेगात्री ॥ ख्यातीजीची त्रीभुवनी ॥ १५ ॥ कोसपनीय

येत। जीचे आगीचा सुवास धावत॥ बोलला हीन्या ऐसे सळकती। कीं वायीर पुरलीर सनामी॥१६॥ ऐसीते केवळ अन्नपुनी॥ सत्तवाटी अन्न वालना॥ जीच्याकर पाचाचीयारचना। तुटीना हीकल्पाती॥१७॥ द्रोप दीचे पळहे पाठीला॥ तो धर्मश्री कृष्ण वीलोकीत। नकरंगे रंगलीसय श्रमकल्पाली बाधेना॥१८॥ लक्षानुलक्ष जेवीती ब्राह्मन॥ कृष्ण आयकती वाटे आपन॥ परीहरी श्रीकृष्ण॥ वीलोकीत मधेमे॥१९॥ न्याहाकुनपाहे हरीरूप सुरस्व॥ तो स्येदृश्यतीला सुखमग्न गांक॥ मग मस्टीकक सुवा सीक॥ घर्मेश्री जीला अजे॥२०॥ सुरंगवीराजे पीलांबर॥ गळाडोल ती मुक्तहार॥ कोमलुन्नतिज अंबुर॥ परीपुर्न कोहले॥२१॥ जेवैकुटीचेनी धान॥ जे जळजोन्दावाचे ध्यान॥ जे सनकादीकाचे हृदयरत॥ श्रीये देवने सरीचि॥२२॥ तो न्न लपाळक दीनबंधु॥ त्याचा वीलोकुनी परदना रयीहु॥ पुढे वाढील ब्रह्मानंदु॥ हृदय न समाये द्रोपदीच्या॥२३॥ ब्राह्मन जेउनी उठली॥ सवेचन्त पाच्यावेसती पकी॥ दुर्योधनादीकौरव

दुर्मती॥ तेही बैसले जो जनु॥ २४॥ पांडव आनी जगसती॥ दळु के
चमागे राहती॥ वरकळवे सतीयक पंक्ती॥ जेवावयाकारने॥ २५॥
वाढावयालागी पुढती॥ मरसावी ती द्रौपदी सती॥ जैसा मघवर्षा
व मागुती॥ वर्षावकरी अनुल॥ २६॥ की अद्भुत क्षीरसागरी॥ यती
लहरीयाघरी लहरी॥ तैसी द्रौपदी सुंदरी॥ अन्न नमरे पाचीचे॥ २८॥
जैसे वदनी सद्बुद्धी घेता॥ त्याचा न कळे जैसा अंतु॥ तैसी द्रौपदी कु
मरी वाढीता॥ अल्हादच काची येपती॥ २९॥ जैसा जळधाराचीया
धारा॥ वसलीं न कळे अपारा॥ तैसी रुक्मा सुंदरा॥ वाढी पात्र असं
ख्ये॥ ३०॥ परीक्षण क्षणापरतोन॥ वीलोकी जग जीवनाचे वदन॥
तरी आगीची उटी घर्मे करून॥ यदु यादु पुसीत से॥ ३१॥ मक्काचे जेव
ठ सर्व॥ आपन आगीसोसी माधव॥ उ नेपुडोने दीके नाव॥ जो दे
यानेय जगदात्मा॥ ३२॥ सुखरूप वाढील द्रौपदी॥ श्रम आगीचु
दान बाधी॥ आगी सोसी रुपानीधी॥ कष्ट सर्व नक्काचे॥ ३३॥ असो

पा० ७०

द्रौपदी पाहे माउली ॥ अनुपम्य दीसे लावण्य मुली ॥ जीची त्रीभुवनी अगाध कीर्ती ॥ अनन्ती वेदे युकली ॥ ३४ ॥ ब्रह्मीचे तेज गोळा होउन ॥ लेइले मनुष्य रूप चोतीले पुर्न ॥ जो सच्चीदानंद तनु सगुन ॥ त्रैलोक्यजन घलीपालक ॥ ३५ ॥ ऐसी वाढीला द्रौपदीस ॥ काये बोले जगन्नीवास ॥ बाई आजी अंगलीस ॥ ध्यान सरवीये द्रौपदी ३६ ॥ घडी वरुनं हाल ॥ उतरी कमलोदरू वाचा ताल ॥ तो द्रौपदीस आनंद बहुत मनामाजी न संडे ॥ ३७ ॥ परतोनी पाहे हरीरूप सगुन ॥ कीरटे कुंडल मंडीत पुर्न ॥ सकळनासीक आकर्न नयन ॥ प्रसंत नयन मुखाद्ये ३८ ॥ मुगुटा शोभला तटला बघमी ॥ देखला द्रौपदीस प्रेम ॥ ह्मेने मज लागी श्रम बहुत दुःख पावते ॥ ३९ ॥ मी आता का यलेउ उतरा ॥ मासे आवळे लाजभा बाइ ॥ ऐसे बोल तातेसमर्दे ॥ सद्गद जाली याद्सेनी ॥ ४० ॥ प्रेम आग फुलत ॥ दोन्ही बाहु वटे तट तटीत ॥ बीरडे तुटले अकस्मात ॥ कौरव पंकी पाढीला ॥ ४१ ॥ पलवजाले वीगळीत ॥ वक्षस्थळ उघडे पडत ॥ त

सआकर्सुनी हास्मा तेथे॥ धायबरीपाहे चहुकडे॥४२॥ सकुनी दुर्योधन
कर्न॥ यकाकडे यक दावीली खुन॥ नानार्थीनो दुर्जन॥ करीते जाले ते
धवा॥४३॥ लगबुग करीतीश्रती येगे॥ यक मारीखेयक न मागे॥ यक
मनती उठी कागे॥ अन्न आनी महार॥४४॥ यक मनती उठा रे सकळ
आजी रीसे अन्नाचा दुस्काळ॥ परमत जीत येल्हा काळ॥ मुखक मळकोमा
ईले॥४५॥ लाक फोडीली अवघे जन॥ अन्न मागती कीन्न कीन्न॥ जेसे सह
श्रव्या घकरीती गर्जन॥ हरनीं थान जाउपाहे॥४६॥ की अंतलताने बाळ
के॥ ह्या सीलाडीतीसहश्रवर्श्चीके॥ कीरखले दरखताबहुत काग॥ उकरा व
या धावती॥४७॥ कीचोहटा पळले अन्न॥ तेथे यक राची धावतीस्या
न॥ तेसे फौरव दुर्जन॥ नसतेच जान मागती॥४८॥ यक मनती भात
आनी॥ यक मनती आजी हरीहीनी॥ यक मनती अेका वहीणी॥ तुम्हा
संकट कोन्ही पडले॥४९॥ यकावृक्षावरी धडका हानीता॥ गहाव्याडळ
मकीली समस्ता॥ यकाकर्दकीस पाचगज मीडसी॥ मग तीची अवस्था

—भा

पा० प्र०

उरे कैची ॥ ९० ॥ तैसे रजनी माजी लसला ॥ पाचासी सुरस युध्ये कला
गाचे ढीले जाले पाहला ॥ यकछो लउनी माथा सवेल्मे ने ॥ ९१ ॥ ऐसे संक
ष्टहे स्वोन ॥ परतोनी पीलोकी हरी[illegible] वदन ॥ सने कृष्णा रुपा व यास
इने ॥ तुजवाचुनी नाही कोटे ॥ ९२ ॥ जेकुरा तेपापमती ॥ जे मन्त्र कैचे
उनेपाहली ॥ द्रौपदीचा सारथी जगसली ॥ सनेना ऋोना ऋोयात्सेनी ॥ ९३ ॥
याद वेंद्र मन मोहन ॥ द्रौपदीच्या अंतरी पवेसुन ॥ तु जावलीतु जानीमनि
करीता जाला ते वेळी ॥ ९४ ॥ बीरडे घालले सहार ॥ सवेची सर साचीला पर
र ॥ स्वट पीला सुखचंद्र ॥ द्रौपदीचा ले धया ॥ ९६ ॥ बाप चलव लसल कृष्ण पा
नीधी ॥ चतुर्भुज केली द्रौपदी ॥ दुर्जने मनकामना बुद्धी ॥ अधोवदने पा
हती ॥ ९७ ॥ द्रौपदी आनी श्रीकृष्ण ॥ पाचाप्रती दीसती मीन्न चीन्न ॥ जेज
यासी पाही जे अन्न ॥ ते तेल यासी वोपील ॥ ९८ ॥ उगवता जैसा दीनकर
लाजोन पडे अंधकार ॥ कीवीद्युनामे होता संचार ॥ होय जैसा यकायकी
९९ ॥ कीमरल कीउवी धरीता ॥ वातो प्रायेत्रोगी नाथा ॥ कीवायु आत्म तु

द्रोनाही आनीला ॥ श्रम सहसा नचारे ॥ ६० ॥ तैसे द्रोपदी स वाटे जान ॥ मने
कीली माग सील दुर्जन ॥ हे त्रीभुवन संपुर्न ॥ जेउ घालीन युक हाची ॥ ६१ ॥
शुल नीसुन मारुनी ॥ य राखीजा ली भवानी ॥ तैसी वीजयेया हसेनी
कौरव गर्व नी वडुनीया ॥ ६२ ॥ जान्हवीच्या लोला हाती ॥ येक हाची पीरसीला क
ळ देरा ॥ कोठ रीफीर्लिनी ऐकला भुल श्रेलास ॥ होडनी चास पळ ली पै ॥ ६३ ॥
मने अन्न सांडीला नीश्चीती ॥ सीस्वाउ पडो नहाती ॥ सक ळ दुराते खाले पा
हेती ॥ अयोतर नदेती कोन्ही ही ॥ ६४ ॥ अंतर मडीन ते जन्मान ॥ यात श्रुउ
ले अवघे दुर्जन ॥ भीमाचा क्रोध देखोन ॥ अयोतर नदेती कोन्ही ॥ ६६ ॥ कोम
मरीपावे पराजये ॥ तैसे झाले कौरवराये ॥ यथे छेळनाक रुनीकाये ॥ अप
मानीले ले धवा ॥ ६५ ॥ कीलक्क नासीमा रमारुन ॥ उस्क कादे जोडीले चु
रन ॥ तैसे कौरवरीसती लक्षना ॥ ते जहीन दुर्गसे ॥ ६८ ॥ चक्री बोलती ते
वेळी ॥ धन्य धन्य हस्मावेल्हाळी ॥ रु ह्मे आपन ऐसी केली ॥ चतुर्भु ज
शतक्ष ॥ ६९ ॥ आचवोनी झाले स मक्त ॥ गंगात्म ज लया मी तनत ॥ अरे

द्रौपदी देवी अद्भुत ॥ नमस्कारा येई यूते ॥ ७० ॥ हे मंत्र गळ रायकन्यानी ॥ दे
सीवरमागा आधुनी ॥ हिकोपलीयानी यानी ॥ कुकर्म येक रीत ॥ ७१ ॥ दुश्चेटाई क
ल्पीलावीपरीत ॥ परीश्रम झालअसमहल ॥ तरीतेनमानीतीउन्मत ॥ माहापापी
वीसयांधपै ७२ ॥ असोद्रौपदी गेली महाल ॥ तीमागेगेलाये कुटनाथ पाइ
मीटीलेका घालीत ॥ सप्रेमे रुकुदंत द्रौपदी ॥ ७३ ॥ कुंतीपांडवहीलिवेळी ॥ स्वहनामा
जीप्रवेसली ॥ म्हनतीतु श्रीरंगा माउली ॥ थोरवारीलेसंकट आजी ॥ ७४ ॥ धर्मम्हने
जगंनाथा ॥ कोनते उपकार आटउ आता ॥ अन्नयाला उत्रये युरू याता ॥ तु जप
रताहीसेन ॥ ७५ ॥ भीम आनी अर्जुन ॥ कुहेकुतेनी करीली रुदन ॥ यासहदे
वधरूनी आळंगीलन ॥ मनमेहन करीलसमाधान त्याचे ॥ ७६ ॥ द्रौपदीसगळी
परनमावेर ॥ नेत्री वाहली जीवनझरे ॥ म्हने श्रीकृष्ण तुम्हु वनसुंदरे ॥ उपकार
न यीसरोजन्मोजन्मी ७७ ॥ श्रीरगाचे नीजकंटी ॥ कुंतीयेउनी घाली मीटी
म्हने हा पावु या जगजेठी ॥ द्रौपदीस समजावी ॥ ७८ ॥ मग द्रौपदीस म्हने च
कपानी ॥ याढीता कष्टी जालीसी मायबहीनी ॥ तु सगुन र हाची खानी ॥ या

५ ८

नाहु नी आवडील ॥ ७९ ॥ द्रौपदी बोले वचन ॥ मी कोटयान कोटी जन्मघरीन
परीतु ची बधु होए पुर्नी ॥ हे स्मालु पाटी राखा केचारीया ॥ ८० ॥ असो ऐसे यक
मयत्सरे ॥ राजसु यज्ञ होत थोर ॥ नीत्य जेवी तीजिवी त्र ॥ लेखा नाहीं त्या
ते ॥ ८१ ॥ सकळाची भोजन जालीयावरी ॥ मग पांडवा सहीत पुत नारी
कुंती द्रौपदी सुंदरी ॥ पंक्तीबैसली आठ जन ॥ ८२ ॥ हे स्मपंक्ती सीत्त्मोजन
वला हीका न घडे पुर्न ॥ धन्य धन्य ते पंडु नंदन ॥ जगजीवन वंद्ये ज्याते ॥ ८३
नीत्य ब्राह्मनाची या पंक्ती ॥ सवेची उचीष्ट काढी रुमापती ॥ ज्यासी वेद
शास्त्र वाखानीती ॥ अगाध कीर्तीन वर्नवे ॥ ८४ ॥ टेउनी थोरपनाची घो
टी द्वारकाधी पाच काढी ॥ हे ब्राह्म सातडी ॥ पुढती पंक्ती बैसावया ॥ ८५
उचीष्ट काढी जगन्मोहन ॥ पात्र पात्र लेपले अन्न ॥ अन्नपरब्रह्म रूपें पुर्ने
यकरूप राचीलसे ॥ ८६ ॥ यक पंक्ती सलक्ष ब्राह्मन ॥ ऐसा अमीय स
पंक्ती पुर्ने ॥ कोटीसंख्या होता जान ॥ स्वामींच टावाजे येफ [illegible] ॥ ८७
त्याज परूनी कळे गनील ॥ मग धर्मराज जसे लोमल ॥ मग श्रीहरी स्माले

मं

तुजपीयर्थी ॥ वीश्वांतरा वीश्वेश्रा ॥ ८७ ॥ तोमाला पेस पा लव या जान
ते थे आला वेदव्यास नंदन ॥ जोयोगी या माजी मुगुटरत्न ॥ चंड कीर्त हुतस ॥
८९ ॥ काम क्रोध जेने जीकीले ॥ रंभेने नाना परी छळीले ॥ परी नाही चंचळ
ले ॥ मन आकळीले जयाने ॥ ९० ॥ जो चीदांबरी च्या नीशाकर ॥ की अपरोक्ष
ताचा समुद्र ॥ कीं शांतीचा पुर्न आगर ॥ सुखरूपे रचले वीला ॥ ९१ ॥ असो
य सभंडपा पासी रक्षक ॥ उभा राही लागतो श्रीसुख ॥ रत्न सींहासनी बैसले अ
नेक ॥ मार्गन ही सेजावाचया ॥ ९२ ॥ सुक वीच्यार करी मनाला ॥ धर्म कवळ हा
ब्राह्मन चलका ॥ येथीचा प्रसाद मज होइल आस ॥ तरीच सार्थक जन्माचे ॥ ९३ ॥
श्री ब्राह्मन जेथे उचीष्ट काढीत ॥ पडीले पाहा वडीचे पर्वत ॥ सुक योगी बैसो
सुनीया देख ॥ उचीष्ट सीते वेचीत ॥ ९४ ॥ सुखीघा लीला यक ग्रास ॥ स्व
र्गीघिनानी घंटा कोटी ॥ कहान वाहे असम माहास ॥ गजर वीशेष जाहाला ॥
९५ ॥ श्रीकृष्ण सासी धर्मराज बोलत ॥ देफाय जीवत ले अद्भुत ॥ घंटा घुना
मी कोने अर्थ ॥ सागरचामी यादवेंद्रा ॥ ९६ ॥ कोटी ब्राह्मन जेवीता ॥ येकना

६ ६

दहोयेत व्हता ॥ आला कस्तन राहे वाजता ॥ जगं ना था नवलहे ॥ ९७ ॥ हरील
ने लहाता ॥ जेवीला असेल ब्रह्मवेला ॥ ब्रह्मवीदासी वंदीती माथा ॥ ब्रह्मा
दीकासहश्राक्ष ॥ ९८ ॥ ब्राह्मन येक जाली मय ॥ यक मतन्त्री साचार ॥ त्या
तुन्ययेक वेदस्पवीत्र ॥ गृथचये स्थान ज्याचे ॥ ९९ ॥ वेदस्थानी मलगु नोब
हुत ॥ वेदार्थ कारनार बहुत ॥ वेदार्थ करनार पंडीत ॥ त्याहुनी अनुष्ठानीकी
यावंत ॥ १०० ॥ अनुष्ठानी याहुनी दशगुने आगळा ॥ येक रहजीत बोलीली
त्याहुनी सतगुनेस स्वार्थी वी द्वमुक्षकाल ॥ जोन्नेदर हीलनी मंघरा ॥ १ ॥ त्याहु
नीशतगुने वीत्रोध उधा ॥ यक जानतो ब्रह्मवंद ॥ ज्याचे ऋषीस न्नेन्नेघ ॥ ज
नपदहीसेना ॥ २ ॥ ऐसा ज्ञानीयातु साघरी ॥ येस जाला असेल नीधारी ॥ ऐ
केचैघेजने या पृथ्वीवरी ॥ ब्रह्मस्तानी अन्धुत ॥ ३ ॥ प कील यात्पचल्की उ
क ॥ पीहला चयेचौथा दख ॥ जोपरीपुर्न मानाकी ॥ तोअचीत नयअवतरला
॥ ४ ॥ धर्महरीचेचरन धरीत ॥ जोयेथे जाला जीतरूप ॥ तोमज दाखवी नीश्ची
त मनोनी आळी घेतला ॥ ५ ॥ श्रीलक्ष्मीहृदये मगधर्माचा धरुनीहात ॥ वेगे

पा० प्र०

होघेबाहीर येत ॥ तो रूपपाल दुनव्यासस्तुत । वेगी येचीत उचीष्टमीते ६ ॥
श्रीह शीलनेधर्मो देखा ॥ व्यासपुत्र माहाराज मुक्त । ओकताधर्म धावेनीः शोक
चरन धरीलेत याचे ॥ ७ ॥ शुक मागेपाहे परतोनी । उठादे खीला मनमोहन
होघापाडीले आळींगंन ॥ प्रेमे करूनी सगद्गद ८ ॥ मवेची धर्मासी भेटला
धर्मे शुकाचा हात धरीला ॥ मंडपासी आनुनी पुजीला ॥ षोडशोपचारे पुजु
नीया ॥ ९ ॥ शुकदेहे खलाची दृष्टी ॥ आनंदल्या अ षीच्या कोटी ॥ म्हणे धर्मा त
ली जग जेटी ॥ पुजन करवी शुकाचे ॥ १० ॥ असो येक मवत्सर लोटला ॥
राजसुयस्पसपुर्न जाला ॥ तेथीचा वर्नाव यासोहळा ॥ मेसा सती गणात
करुयेची ११ ॥ भीस्मनीरोपीधर्माते ॥ अहेर अर्पी सर्वाते ॥ सकळ वैसोनी
मये सन्तेले ॥ तेथीचे कौतुक नरवपी ॥ १२ ॥ असो राजसु येसालागी जेजे
आले ॥ तीतुके सन्ते मा जीवेसुले ॥ राजरूषी सर्व आनीले ॥ यादयादसत्रा
स्थानी ॥ १३ ॥ धर्मे अहेर सी दकेले ॥ वस्त्रा भरनाचे पर्वत पाडीले ॥ मुख्य
मींदासनघा लीले ॥ अग्रपुजा करावया ॥ १४ ॥ भीष्म ह्मने धर्मराया ॥

भीष्म ह्मने धर्मराया ॥ आच्यार्य कृपीज ऋषीवर्या ॥ यथा योग्य पाहे नीया ॥ पुजा साम्रुग्री समर्पावी ॥ १५ ॥ पुरुषा लागी समस्त चुरन ॥ ती नवस्त्रे कनक भुषनें वर्न ॥ द्रव्य अळंकार लेन ॥ स्त्रीयासी देने तैसेची ॥ १६ ॥ अंतरवसनें बाह्य वसनें ॥ कंचुकी यत्नें द्यावी ॥ पंचवसने संपुर्न स्त्रीयालागी देइका ॥ १७ ॥ तो धर्म ह्मने कुरु नायका ॥ मानीया जनकाची या जनका ॥ अग्र पुजेचा अधीकार देखा ॥ कोन म जलो नीरोपी ॥ १८ ॥ भीष्म ह्मने पुंडरीकाक्ष ॥ श्रीकृष्णा वाचुनी थोर परला ॥ हे ब्रह्मांड ज्यो धीला ॥ श्रेष्ठ आनीक कोन ॥ १९ ॥ गजकोळ जो न्हावाचा जनीता ॥ अपर्णापती यंत्री माथा ॥ त्राकासी त्रीक पद पाहता ॥ येनेच कृपेने दीधले ॥ २० ॥ जो जग हा सामाकुद ॥ जो चीत्तु वनी मंदीर कल्प अभेद ॥ वीष्णुल्य त्रह्मानंद ॥ या वाचुनी थोर कोन असे ॥ २१ ॥ हृदय वैकुंठ पीठ आत ॥ जे वीरंचीचे आराध्यदेवत ॥ अत:कु कर्नें सकळयाहत ॥ सनका दीकाचे अत्यादर ॥ २२ ॥ हाच मुळमायचा भर्ता हाच ब्रह्मांडाचा कर्ता ॥ कैवल्ये आडारी देवने लसता ॥ म्हणुन ऋषीकालागी

जालाला ॥ २३ ॥ वेद पुरानें शास्त्र ॥ येनें कीती हे पवीत्र ॥ तो हा च जान को
मळ गात्र ॥ राजीव नेत्र श्रीरुक्मं ॥ २४ ॥ सं पदल सद अजीपद ॥ याहु नीवे
गळा उष्बुध ॥ येहांत शास्त्रे गर्जे अगाध ॥ तो हा गोवींद पोळखे ॥ २५ ॥
मी मा सक कर्तापीली कर्म ॥ ज्यालागी आचरावा नेम ॥ तो हा च जान पुरो
त्तीतम ॥ पुर्न ब्रह्म सर्वस्त्र २६ ॥ न्याय कसमनती कर्ता ईश्वर ॥ जीवात्मीनक
ळे स्वरूप पार ॥ तो चला जान श्रीधर ॥ २७ ॥ श्रुतीपुरानी ऐक्यार्थ
सास्त्र हीशास्त्र ऐसे गर्जत ॥ जो श्रीराघ्धीचा जामात ॥ लक्ष्मी सहीत
अवतरला ॥ २८ ॥ व्याकर्न शास्त्री दावीती भक्ती ॥ नाना कर्ताये नामे
ध्याती ॥ तोच्ची त्या कोसंत क यदु पती ॥ जान महामती नी संक ॥ २९ ॥
अष्टांगयोगादी साधन ॥ पाल जवी हे शास्त्री कथन ॥ तो योग साधुन
चरन ॥ याचेच नपावती नीर्धारे ॥ ३० ॥ शैव यासी मनती सीव ॥ वैष्णव
मनती माधव ॥ सौर मनती सवीता स्वयेमेव ॥ तो हा केशव जानपा
॥ ३१ ॥ गनपत्य मनती गनेश ॥ तो हा जान द्वारकाधीश ॥ शक्ती मनती

शेष्मी वीशेष ॥ माया वील महाची हावी ॥ २२ ॥ संताचे हृदये नुशान ॥ जो
समर धीर दुष्ट गंजन ॥ तुमचे स्वष्टीत सोयरा पुर्न ॥ जग नुशेन दीसे
हो ॥ २२ ॥ दुर्जन झाले पामर ॥ तयासी कपटी मन ती दुरा च्यार ॥ हा
जगगुरु या देवेश ॥ जो मुरहर मदनुदन ॥ २४ ॥ त्या श्री कृष्णा सटाकु
न ॥ कौनाचे कर पाहाता पुजन ॥ ऐसे बोल ला गंगानंदन ॥ सहदेवे
पुजा सीध केली ॥ २५ ॥ अग्रोदका चा मनोनी कळस ॥ शोड शोपच्या
रे जेवी शेष ॥ पुजावया आदी पुरुष ॥ धर्मराज सीद जाला ॥ २६ ॥ सुग
ध चंदन पाव नरुन ॥ अक्षा टाकला नी मसेन सुवासीपुष्पमाळा
घालुन ॥ पार्थ उत्रा आवडी ॥ २७ ॥ हीरीया चीतीवाद अठळ ॥ लाहेला
हे घालीन कुळ ॥ वरी हे हीरो दक यमुननी मेळ ॥ घडी घाली तयाची
॥ २८ ॥ वैरेयागत गेत गेलो पुरे पद मुते पुजीतयी ॥ २९ ॥ वेदनी रा
गृथपोहीने ज्याचमीनीलेसे होने यने तेथी कास्मे मुतो वी ली कु ने
बेसीने डोलली ४० धर्मलने यदुकुळ टीळका ॥ या चोरंगावरी

बैसे मन्मथजनका ॥ भक्तवत्सला वैकुंठनायका ॥ कर्ममोचका
मुरारी ॥ ३९ ॥ पुढील कार्य जानोनी वीचार ॥ आग्रह न करी श्री
धर ॥ पुजासनी बैसवीला यादवेंद्र ॥ जैजैकार जाहाला ॥ ४० ॥
शतीव धाही दीप हीर कुमर ॥ वेगे धरीली छत्र चामर ॥ वाडया
चे वीजने सुखकर ॥ होही कडे वारीली ॥ ४१ ॥ सुभद्रेचा पुत्र अत्री
मन्य ॥ उभा टाकला पादुका घेउन ॥ श्रीस्मचीहुर भक्तजन ॥ उ
भे टाकले आवडी ॥ ४२ ॥ वैभव कीर्तन करीती ॥ हे अंगे आनंदे
नाचती ॥ वीह्मुचेचरीत्र अनुकुल गाती ॥ टाळ्या वाजती आ
नंदे ॥ ४३ ॥ वीमानी पाहती सुरवर ॥ वर्षती सुमनाचे संभार ॥
सनकादीकाचे नेत्र ॥ प्रेमे जळ भरले ॥ ४४ ॥ नाना वाद्याचा
गजर होत ॥ बंदीजन यदुवंश वाखानीत ॥ कोड कोप च्यार
हीरा कांता ॥ धर्म पुजील यव वेळे ॥ ४५ ॥ हरीचे चरन धरोनी हाती ॥
प्रक्षाळीली धर्मनृपती ॥ जेथुनी जान्हवीची उत्पती ॥ सप्त तळ

१ १

पतजनुकन्या॥ ४८॥ मगुरुसीमरनजाउन॥ आनीवोकरवीजोनीपुर्न सापरीसगोळसगुन॥ मकाकागीअवलस्ले॥ ४५॥ जोपुगानपुरुष परात्पर॥ जोआनंदवसुदेवकुमर॥ हरित्र जननीचाकर॥ हृदयध्याये जयाते॥ ४६॥ केवळब्रह्मानंदसुशोण॥ मुर्तीवोतीलीसगुन॥ रुली सहीतवनवेपुर्न॥ बुडेमनकर्नेसी॥ ४९॥ तोअंळकारमंडीतपुर्न॥ मुगु देकुटले मुहाइयेपुर्नवदन॥ हुपाकटाक्षकरुन॥ तीजत्रकासीन्या ळाळीजो॥ ५०॥ कपाळीमगमदाचाटीळक॥ आगीकेसरउटीसुरेख वेजयतीतेजअधीक॥ हृदयपदकसळकतसे॥ ५१॥ मनोहरपी तवमन॥ मुक्तलगपदकचीतेजमान॥ उत्तरीवस्त्रसळके पुर्न जेवीचपळानीराळी॥ ५२॥ चरनीबीरुळतोरडेरुळती॥ अलुतावरी गजरकरती॥ असालोयादवजगसती॥ धर्मेराजेपुजीला॥ ५३॥ श्री हुस्नमुर्तीवर्नीला॥ सहश्रवदनसीनलालला॥ वेगेगागलेसीमाझा ला॥ पंडुसुतपुजीलया॥ ५४॥ वेदशास्त्रर्थग्रंथपाहोन॥ ज्याचेसीम

न

पा० लेसदा नयन॥ तो श्रीकृष्ण मुर्तीची लोकुन॥ ब्रह्मानंदे डोळती ॥८४॥ ७०
वैराग्ये जालें तप्त॥ जेतीर्थही डलावीरक्त॥ तेही देखीला द्वारकानाथ॥ अमरहीत जाहाले॥८६॥ जपतप अनुष्ठान॥ कर्मकुशळ करीती
यज्ञ॥ जे येकांत गुंफे बैसले यतीजण॥ तिही रूप पाहो नीनी माले॥८५॥
तो लावन्यसौंदर्यसमुद्र॥ की आनंदाचा लोट लापुर॥ श्रीरंग देखोनी
मुखचंद्र॥ नेत्रचकोर वधले॥८८॥ तो वैकुंठीचा नृपवर॥ ब्रह्मानंद
अतीउदार॥ जो ब्रह्मादीदेवाचिमाहेर॥ जो च्यतारइंद्रेचा॥८९॥ कोट्या
न कोटी मीनकेतन॥ नखावरून टाकीजे वोवाळून॥ त्याचे आपुले हा
ती पुजन॥ पदुनंदन करीतसे॥९०॥ वस्त्रेभुषणे अलंकार॥ अर्पीले सोळा
ध्या हीउपचार॥ करीतसहीत नगरसकुमार॥ सुमने चरन समर्पीले॥९१॥
डोळेभरू नीरगीपाहीला॥ तैसाच मन तरडरे देखीला जैसा नीचात स्थ
ळी दीपटेवीला॥ कल्पीलो नेत्राहे॥९२॥ ऐसा पुजीला यादवेंद्र॥ परी
दुर्जन सोत्रिले समग्र॥ आता शुश्रु पाळाचे वीर॥ उठवील साचार श्री

कोहम ६३ सकलही व्यादेहल सत्ये आत । सेवटील या मोक्ष प्राप्त । ते कुरस
कथा पडील । पती सोल आहे ६४ श्रीधर वरद ब्रह्मानंद । जे अनंग अक्ष
य त्रीभुवनवंद्य । पांडवा सहीत जग त्‍कुर कंद । वीरा जे सकल स्याने दे ६५
कुरस पांडव प्रताप ग्रंथ । सत्रा पर्व व्यास भारथ । यातील सरांस यथा
र्थ । अष्टोदशो ध्याये गाड हा । २६६ । श्रीकृष्णार्पन मस्तु ॥

॥५॥ ५॥०५॥ ० ५ ॥२५ ० ॥५ ॥३५ ॥ ०५॥ ० ५ ॥५॥

पा॰ प॰

श्रीगनेशायेनमः ॥ समस्तासी ह्मने गुरू द्रोन ॥ वीद्या जाली तुह्मासी पुर्न गुरूदक्षना प्रतीकरून ॥ आह्मासी घली पाहीजे ॥१॥ समरंगनी जींकोनी द्रोपद आनावाबाधोनी ॥ मजलगती वोपावे तुह्मेकेनी ॥ आच्यार्य दक्षना पावली ॥२॥ अचत्रयेमनोनीते अवसरी ॥ टोकीत्यासंगरामाच्याभेरी ॥ कोरवपांडव गजरी ॥ नीजभारेसी पातले ॥३॥ जेसा प्रळय फुटे सागर ॥ तैसे चालीले दळभार ॥ माहावाद्याचा लागला गजर ॥ तेने अंबर कोदले ॥४॥ पुढे धावीनले हेर ॥ हळपळीले पांचाळपुर ॥ प्रधानआनी कुमर ॥ नगराबाहीर धावीनले ॥५॥ तो अभीमान धरून ॥ कौरव जाती धाउन ॥ द्रोनासह्मने अर्जुन ॥ कौतुक पाहा क्षनत्री ॥६॥ पांच्याळाचे दळ ईधी ॥ फुटला जेसा प्रळय उदधी ॥ युध्येमाडीले घोरांदर ॥ परस्परे धावीन्नले ॥७॥ गजासी गजत्रीडती रथासीरथ आगटती ॥ स्वारासीस्वार हानीती ॥ यकवाट पायदळ ॥८॥ कोरवाचीप्रबळ सेना ॥ तरनवत वाटे पंच्याळ नयना ॥ बानाचीवाकडी तेक्षना ॥ द्रोनीदके व्रसती ॥९॥ अनीवार द्रोपदा चामार ॥ कोरवसेना केली जर्जर ॥ सोडु

र

पाहीतीधीर॥ कर्नदुर्योधनतेधवा॥१०॥ कौरवासह्मने द्रौपदराज
होना समान मानोनीमज॥ सर्वेटेवोनीसतेजू॥ दंडवत आला घाल
वे॥११॥ माझागुरु बंधुद्रोन॥ त्याचे सीष्ये हुली सपुनु॥ वीध्याअसे
लअपुर्न॥ लिसीकवीन तेथमी॥१२॥ आलातचक्र जैसेफीरत॥ तैसे
द्रौपदचेच्याप तळपत॥ बानसोडीअंसूर्ख्यारहील॥ सुटलाकप कौ
रवाते॥१३॥ अनीवार द्रौपदचामार॥ पळोलागले धतराष्ट्र कुमर
पाठीधावती द्रौपदाचेन्मार॥ सेनेसमुद्र मग्नलुटती॥१४॥ नृमरवा
सीलोकबहुत॥ पाठीधावती ध्याध्यालनत॥ अद्दीत्याखरेपळ
त॥ कौरव सेनासचाने॥१५॥ कर्णचाकर्न दुर्योधन॥ दुःशासनसकु
नी आदीकरून॥ वेगेपळलीवाटीवाढोन॥ सकळरायासहीत॥१६॥
याळीपाटोनी पांच्याळ हासत॥ आडमार्गे पळती बंधुसुत॥ अत्रये
देउनीसमुक्त॥ नीट वाटेलावीले॥१७॥ धापाहाटले कौरवा॥ म्हनती
भीमाअर्जुनाधाव॥ सेनापराभवीलीसर्व॥ नीवानकायेपाहता॥
१८

ऐसे एकला भीमार्जुन ॥ द्रोणाचे चरनी करुनी नमन ॥ मग रथारुढ हो
उन ॥ मनोवेगे धावीन्नले ॥ १९ ॥ रथारवाले उतरोन ॥ भीम धावे गदा
घेउन ॥ वीजवृक्षी पळे गडगडोन ॥ तेवी पडत मृतमांस कळा ॥ २० ॥ कुं
जराच्या थाटी बहुत ॥ गदाघाये नीवटीत ॥ मस्तकीचे मुक्त उसळ
त ॥ वाटेन क्षेत्र वृष्टी होत ॥ २१ ॥ जैसा मुसळ घाये मृतीका घट चुर्न
तेवी कुंभस्थळे जाती फुटोन ॥ संव्हारीतो गजस पुर्न ॥ म्हनती प्रळ
य माडीला ॥ २२ ॥ अश्वरथावरी पार्थी ॥ धावीन्नला प्रळय सर सोडी
त ॥ नगरीक दीन जाले समस्त ॥ धाती धरीती चन तेव्हा ॥ २३ ॥ त्यासी न
मारीती भीमार्जुन ॥ म्हनती नगरी प्रजा पळोन ॥ एकडे पुरंदर नंदन
आले पुर्वी गुरुचे ॥ २४ ॥ लक्षुनी द्रोपदाचा रथ ॥ चालीला एक संव्हारी
त ॥ रक्त नद्या वाहती बहुत ॥ वाट पुसती सींधुची ॥ २५ ॥ मुगुटा सती
त सीर उडवील ॥ मत्स्या सगीत रक्ते घुंहूत ॥ नारकरला खोळया बहुत
चुली गासी समर्पील ॥ २६ ॥ एक गगा संगे करुनीया ॥ शेल जाली सं

धुसीत्नेरावया॥ उरले पाटी देउनीया॥ पळतीतेव्हा असहिता॥ २६॥ द्रौ
पदे सोडीले सहस्त्र बान॥ तो पार्थ वीर त्या सोन॥ लक्ष्य वाने करुनी॥
पांच्याळ राजरवीळीला॥ २८॥ रतुथ्यात धावीन्नला सत्जीत॥ तेने युध्ये
केले अपार मीत॥ पार्थाचे युध्ये अन्तुल॥ द्रुत्येनी पाहीलीमते व्हा॥ २९॥
मते जीताचा अश्वास हीलरथ॥ बाने चुर्न केला क्षनात॥ एक मारु
नीया हरीत॥ सत्सजीत पळाला॥ ३०॥ पुढे पांच्याळ सोडी बान॥ ते कु
हानले वीअर्जुन॥ जैसे मतवातीयाचे न्या न॥ वेहातुह्यानी मानो
ने॥ ३१॥ गांडीव धन मंडळ अन्तुल॥ बान धारा वर्षे जीमुल॥ पांच्या
ळमनी भावीत॥ पुरला अंत सर्वाच्या॥ ३२॥ ध्वज छत्र चाप तुनीर
तात्काळ छेदुनी करी चुर्न र॥ अश्व सारथी संहार॥ श्वेत करुनी पाळी
ली॥ ३३॥ समुद्र झाले दयानी पाबुडी॥ वीनायक जेसा मध्ये काढी॥ ते
वी पार्थ डेलरे धोटी॥ घबाह्ये कवळी स्वेपता॥ ३४॥ बळे उचलोनी ता
त्काळ॥ संदनावरी घातला पांच्याळ॥ तेव्हा कौरव बधु सकळ॥ जेजे

कारे गर्जेती॥३५॥चोपासी फुटे जळदजाळ॥ तैसे पळाले पांच्याळ दळ॥ आमलुराय आता काळ॥ कौरववीर धावती॥३६॥अर्जुने धाडीले दुत॥ ग्रजा पीडने हे अनुचीत॥ द्रोनाच्या गुरु बंधु पांच्याळ नाथ॥ बंधे तोये आनाते॥३७॥जीकला जीव्हा द्रोपद वीर॥ मग द्रोनाना चे हे नगर॥ ते अच्छोलासीता सत्वर॥ दोषसागरी बुडाल पे॥३८॥ दुता लागे करुन॥ फीरवीले समस्त कौरव जन॥ मग पार्थ दुत पाठवुन॥ धरुनी अगनी प्रधानाते ३९॥ तेही द्रोनापासी यउन॥ उत्रे टाकलेकर जाउन॥ व षेद पुचे आनुन॥ गुरु पुढे उभा केला॥४०॥ पार्थ मने द्रोनासी॥ आता सोडावे गुरु बंधुसी॥ मंद राज्ये द्रोपदासी नार ध्याज सुत बोलतसे॥४१॥ तु राजा मी ब्रह्म नंदन॥ मीच सन्व समान॥ बोलीलासे वचन॥ ते मना मा जी आठवी॥४२॥अधोवदने द्रोपद बोले॥ अज्ञाना पासुनी अंतर पडे॥ सज्ञान क्षमा करील वडील तो॥४३॥ ऐसे बोल ताव सनंदन॥ कृपेने आळगी गुरु द्रो

न॥ त्तने मनात न्नृयेन धरी पुर्नी॥ आनंद घन असावे॥ ४४॥ तुत्ती आ
ल्ली बाळमीत्र वीषेश॥ असो आनी येशाचे शीषु॥ स्या धायकेला वी
ध्यात्यासी॥ तो अटव भजू आलेकी॥ ४५॥ म्याकेला पुरूशार्थी॥ रा
ज्येतु मेसमत्त॥ रक्षनेस देत पार्थी॥ तुजससहीत बाधीनीया॥ ४६
सातु अर्धवीला गरा जू पुनी॥ मी देतोसं तोसे करून॥ वेर त्र्यावटाको
न॥ तेतु वा नोगुन असावे॥ ४७॥ ऐसे बोलोनी या द्रोने॥ स्व रथळा धा
डीला षहु मान्ये॥ परीतो स्कगात अपमाने॥ तापोनी याहृध जाले
॥ ४८॥ मनात त्तनेन्द्र पवर॥ शमन्न करू अपर्नावर॥ अयोनी जन्म
मागोनी कुमर॥ शेनालागी मारी ऐसा॥ ४९॥ असो रकडे कौरवु पांड
व॥ हस्तनापुरासी आले सर्व॥ धृतराष्ट्र देषत्त्राव॥ दीवसो दीवस
वाढवीती॥ ५०॥ सोटली या यक वृ॑ष॥ बळवु धीवीसेष॥ नीस्मे जा
नोनी धर्मीसु॥ युवराज्ये दीधले॥ ५१॥ सुहद प्रजा सकळीक॥ सु
नवी केले धर्म अधीक॥ जेते धर्मास त्तवीते लोक॥ राज्याची गये

होयेला ॥ ९२ ॥ वीद्यानीपुन भीमसेन ॥ गुरु करुनी रेवतीरमन ॥
गदायुधीनीपुन ॥ कि हया गजेतो केला ॥ ९३ ॥ हेदेखोनी कुयोधन
अच्युताग्रजापासी जाउन ॥ भीमाच्यालीपे शापुनी ॥ गदायुधेसी
केला ॥ ९४ ॥ राज्य धर्मी संपुर्न ॥ युधीष्टीर जालानीपुन ॥ गदायुधी
भीमसेन ॥ नीवडला अर्जुन शेत्रास्त्री ॥ ९५ ॥ नीतीजानी चतुर क
नोळ ॥ परम वीवेकी जालानकुळ ॥ रनपडीत धर्मसीळ ॥ सेवेसी त्या
ईरधर्मांच्या ॥ ९६ ॥ सुतत्त्ववीशे वर्तमान ॥ श्रेवधर्मी सहदेव नीपुन ॥
पाचही वीद्या बळे गुनेपुर्न ॥ जनरंजनती जाहाले ॥ ९७ ॥ ये कांतीपा
र्थ सहने गुरुस्तेन ॥ म्यातुजवी द्या हीधलीसंपुर्न ॥ जैसेसे जौकी
वीहंगुसुदर्शने ॥ प्रगक्तीमाहा मुनी चासी ध्येजान ॥ मासा गुरु अग्नी
वेस ॥ ९८ ॥ तेने अत्येसा गीतले संपुर्न ॥ जैसेतेजाळी वीद्युसुदर्शन
सोडीता ब्रंम्हांड संपुर्न ॥ नीमीष्या धेंजाळीले ॥ ९९ ॥ तेकोनासनु लागा
वे ॥ नलया वरी न घालावे ॥ मगते परम ब्रम्हास्त्र घरावे ॥ अर्जुनास

उपदेसीले ॥ ६० ॥ अर्जुन घाली लोटांगन ॥ मने यकुस्थावे मजला युन
सकळ राया देखता दाकुन ॥ मजसीतु ली युध्येकरा ॥ ६१ ॥ तथास्तु
मने गुरुद्रोन ॥ यावरी भीमनकुळ सहदेव घेउन ॥ पुर्वपस्छ्यम उत
रदक्षन ॥ दीग्वीजये केला अर्जुन ॥ ६२ ॥ समस्त जीकुनी नृपवर ॥
द्रव्य भरले हस्तनापुर ॥ हि परीसोनी धृतराष्ट्र ॥ चीतानवीं पडीयला
६३ ॥ मनेपाडव जाले बळीवंत ॥ राज्ये घेतील ख्येनात ॥ अन्नागीमा
केसुत ॥ भीक्षा मागतील हीसतसे ॥ ६४ ॥ मगकनीक नामे प्रधान
अंधे आनवी बोलाउन ॥ धृतराष्ट्र सखा नीधान ॥ दीर्घद्रुष्टी नसेतो
तो सकळा कुटीका मा जी नत्व ॥ खळ दुर्जना वरीस्ट ॥ कु बुधी चा
सागर पापीस्ट ॥ कापट्यैकौसल्ये धुलती ॥ ६५ ॥ मने गाया अेकसाव
धान ॥ पुढे आहे बहुत सीवकसमरन ॥ तरी याच्या वीच्यार आसरक्ष
न ॥ आताची उपाये स्चावा ॥ ६८ ॥ वैरीया सोहरलालोनु ॥ सर्वथा मनो
नये सान ॥ याचे नीमुळ करावे पुर्न ॥ सकळ कार्ये टाकु नीया ॥ ६९

६९

पा०

गोत्रजसर्प तुलेत्नुपती ॥ नकुळे कोन्या कासिडंकती ॥ सर्प अवचीता ही
शीपळती ॥ गोत्रजपीडीती पहोपरी ॥ ७० ॥ रुचीम मैत्री करुन ॥ घ्यावा
वेरीयाचा शुान ॥ आपुले गुजन सागुन्‌ ॥ वर्मलक्षावे सत्रुचे ॥ ७१ ॥
घ्यावि बुताचे मनोगत ॥ आपुलेन सांगावे हृद्गत ॥ कुंडाग्नी आपुले
आश्रयें दैवत ॥ परीतेजाकी लक्षना धी ॥ ७२ ॥ सुर्ये नारायन देव पाही
परीमंडळ कोना न धरवे हृदई ॥ गुरु जाला स्तु जान सर्वही ॥ त्यास ही
नीतीने च्व जावे ॥ ७३ ॥ स्वर्गीहुनी आले पीत्रुगन ॥ लक्षीयासी श्रा मीप
त्रयमान ॥ पीडंद्गने दैउनी ॥ बोळवावे थोळक्याल ॥ ७४ ॥ माता पीता
होबंधु ॥ आगळे वाढता करावे वधु ॥ धुर्तकुटीळ कपटंसी धु ॥ राज्ये
सहीअसावे ॥ ७५ ॥ श्रेया लागी करकाचने ॥ पायासरक्षन पायेतन ॥
आलस सुहृत्त घ्याव याशान ॥ पीस जवळी असावे ॥ ७६ ॥ तस्कर धराव
यास्यान ॥ मधे आक ळावा जळे करुन ॥ शोधाव याशत्रुचे न्युन
सकळकापट्ये असावे ॥ ७७ ॥ क्षत्र वोटीला पडे मंदीर ॥ सुळ्याता डी

५०

८

पडे तरुवर ॥ शत्रुन्युने अहेराच ॥ लक्षीला ह्मये मह जची ॥ ७८ ॥ भुजंगा
चे दंत पाडुनी ॥ आदीचगा रीडीकरीती हीन ॥ कींवामालावार न ॥ भ्रंकु
मे क्षीन करीलया ॥ ७९ ॥ आधीमुखलाडावान्तु जग ॥ मग चुर्न करावेमा
गील अंग ॥ पक्षीकाचेपुढे सवेग ॥ देरोनी क्षीन करावा ॥ ८० ॥ सामदंड
भेद करुन ॥ ध्यावा सत्रुचा आधीथान ॥ थापता करुना टाकुन ॥ द्यावे
कटीन कळीवत ॥ ८१ ॥ राजा लने कनीका सुमती ॥ तुवा कथील्या तुवा मा
नल्या युक्ती ॥ धन्तु ल करावीकैसी रीती ॥ कोनेपरी मागावया ॥ ८२ ॥ पोटा
तवा ढला रोग ॥ घेउनी टाकावा सवेग ॥ टाकुत होय हात उध्योग ॥ तो आ
धी पोडोन टाकावा ॥ ८३ ॥ कनीक ह्मने हेची प्रमान ॥ बाहीर रहाउनी त्रले
पन ॥ ध्यावे सत्रुचे प्रमान ॥ वीचार आन असेनु ॥ ८४ ॥ बाहीर न म्बुता ध
रनी बहुत ॥ अंतरी करावा त्याचा घात ॥ बळी त्य देखोनी अत्यंत ॥ लीनता
तेथे धरावी ॥ ८५ ॥ द्रव्य तु ध्यावे देउनी धन ॥ वश्य करावा न लगता क्षन ॥ जो
असेल आपना समान ॥ त्यासी वाधी करावी ॥ ८६ ॥ शत्रु दुर्बळ होउन ॥ ज

८

री आषला आपनाद्वारन ॥ त्याचे करोनी पाळन ॥ घ्यावा भान नकळता ॥ ॥८७॥ तरीनाटोपती जागेपनी ॥ तरीनीजल्यासहनी लावावा अग्नी ॥ कीं वा फळतां षुळ भोजनी ॥ वीषप्रयोग करावा ॥ ८८ ॥ हारीआनावे डुतरवे ळोनी ॥ भाके गोवावे सलेयचुनी ॥ पांडव नाहील अवनी ॥ ऐसे करोनीया कावे ॥ ८९ ॥ पांडव असता जीवंत ॥ मगूनवाचीती तुझे सुत ॥ त्याचीजानमु रव्यार्थ ॥ काय बहुत बोलोनी ॥ ९० ॥ रकडे पाडवाची वर्तनुक ॥ देखोनी प्रजाजन लोक ॥ म्हनती उदैले भाग्यार्क ॥ तरी धर्मराजा व्हावा ॥ ९१ ॥ सकळामा- जीवीश्या बहुत ॥ पार्थचितोइ बोलतेसत्य ॥ बळाधीक भीम होत ॥ न कुळ सहदेव तेथेची ॥ ९२ ॥ परमवीवेकी नीपुन ॥ धर्मराज धर्म पारायन ॥ ऐसे देखोनी प्रजासपुनें ॥ म्हनती धर्मासी राज्ये व्हावे ॥ ९३ ॥ ऐसी हे रमु खे वार्ता समस्त ॥ दुर्योधन श्रवन करीत ॥ मनी होवोनी संतप्त ॥ पीतया जवळीपातला ॥ ९४ ॥ प्रजा लोवोनीयायकचीत ॥ धर्मासी राज्ये देउपाहात ॥ तेही यासी मी काळ येथा थी ॥ म जव धतील समस्त ॥ ९५ ॥ सेनाच्यार्येग

गाम्रुत ॥ तेहीयासीमीळाले येथार्थ ॥ मज वधतील समस्त ॥ अती अनर्थपो
ळवला ॥ १६ ॥ कोन्याच्यावीर्यापासुन ॥ पांडव जालेनीर्मान ॥ हे दुरीटेयावे
आपनापासुन ॥ तरीच कत्यान कालीयेक ॥ १७ ॥ अंधबोलाउनीपांडवा
प्रती ॥ म्हनेतुम्ही नागावेवरुनावती ॥ बैसोनी सौख्येर थी ॥ आताचीसीघ्र
जार जे ॥ १८ ॥ तेहीराज्ये आमुचे ॥ कौतुक पाहावे तेथीचे ॥ जरीमनासरु
चेल त्याचे ॥ तरीतेथेची नागावेतुम्ही ॥ १९ ॥ धर्म म्हनेपीता गुरुपुर्न _ तुम
चीआज्ञा मज प्रमान ॥ मी आताचीजातो म्हन उन ॥ वंधीले चरन अंधाचे
॥ २० ॥ भीस्म द्रोन वीदुर ॥ सागमनमील युधी स्टीर ॥ तो दुर्योधनेवीच्यार
येकांतीदृष्ट माडीला ॥ १ ॥ कनीक शकुनी आनीकर्न ॥ दुश्यासना सीसकळमी
ळोन ॥ जैसेपरकाचे सदनस्थान ॥ प्रधानत्व करीपे ॥ २ ॥ यवनयासीपुरोचन
नामाखळ दुष्टकरुन ॥ तो म्लेछ बोलाउन ॥ दुर्योधने करी धरीयाला ॥ ३ ॥
म्हने वरुनावतीस जाउन ॥ घेउनीसमस्त प्रजाजन ॥ पांडवासी दीजे बहुत
मान ॥ यालागीसदनी नीर्मावे ॥ ४ ॥ लाख राळ कपुर ॥ याचे चरनाचो वेमंदीर

पांड॰ प्रता॰

वंशातेलकाष्ठे अपार॥ याचेची थाटरचावे॥५॥ वंशाचीनळे संपुर्न॥ अरीअ
ग्नीअवघादेकरुन॥ वासनाबहुलसुवेजान॥ यारटाइ आककोनीबांधी
॥६॥ ऋपसी वंशसपचे आडीया॥ येनेवरी उरनाच गुंडोनीया॥ म
धुनी सारन वूनीत काल उनीया॥ नीती समस्तलीपीजे॥७॥ या
ग हीमतीकेचेले षअनुमात्र॥ दिउनीत्रीती घोटी समग्र॥ वरी
चीत्रेकाढी वीचीच॥ मनीहर चहुकडे॥८॥ अतसीघालुन॥ चुमी
काकरी समान॥ रमनीक नीमावे सदन॥ राघु देखोन चुले साले॥
॥९॥ भरोनी सकळ संपती॥ मग देई जे पांडवा प्रती॥ बहुतनम्र
ताधरोनी चीती॥ सुखे तेथे होमावे॥१०॥ आली जे वेळे कर्ष्टतत तेव्हा
च अग्नलावी सरील॥ पळेन लगता समस्त॥ गृहासहीत भस्मकरी॥
॥११॥ कोनास कळोनेदीमात॥ वैरी होमावे अकस्मात॥ मगतो येवो
नउठोनी जात॥ आवेशे लगोनी तेधवा॥१२॥ रथासी शस्त्र लाउन
पुढे धावला तो दुर्जन॥ सवेची नीघाले पंडुनंदन॥ कीरीटी रुद्दन जनस

वी ॥ १३ ॥ जैसा नीघला वनासी रघुनंदन वीर । अयोध्येचे जन रडती स
मस्त ॥ कीं मथुरेसी जाता यादवेंद्र । गोकुळीजन चरफडीती ॥ १४ ॥ तैसेच
गजपुरीचे जन । शोक करीती दारुन ॥ प्रजा समस्त मीळोन । पाठी धा
वती धर्माच्या ॥ १५ ॥ सकळ प्रजाचे करी समाधान ॥ धर्मराज करी आ
पन ॥ मी सत्वर येतो परतोन ॥ मनी आनंद धरावे ॥ १६ ॥ बोळउनी आले
कौरव समस्त ॥ वीदुर द्रोण गंगासुत ॥ प्रजाचे प्रेम देखोन तुकीत
मन दुर्योधन ते धवा ॥ १७ ॥ असो प्रजाचे करी समाधान ॥ रथी बैसती
पंडुनंदन ॥ वीदुरा सन्ने दुर्योधन ॥ तुसीनी रोप मागा आता ॥ १८ ॥ ची
काळ त्यानी वीदुर भक्त ॥ कापटे जानोनी मनात ॥ धर्मासी जान उपादे
मात ॥ परी दुर्जन नोवले समस्त ॥ १९ ॥ म्लेंछ भाषा परबर । यास
वंसकेल बोले वीदुर ॥ हु हुं म्हनउनी युधीष्टीर ॥ श्रवन करीत उगाची
॥ २० ॥ तुजा टाही पीडा आली करीन ॥ अहोरात्र असावे सावधान ॥ म्हणे
स्वरूपे केवळ अग्न ॥ चतुरे पुर्ने वोळखावे ॥ २१ ॥ यनवी याचे भये देखो

नी ॥ वीवरातुनी नीघली प्रानी ॥ दीवसा म्रग याकी जे वनी ॥ गाचील रीस्म
रनी जा गोवे ॥ २२ ॥ अमीयाचा गोड सब्द ॥ कि वळ जानीजे वीस कंद ॥ जे
ने गोड बोलोनी भेद ॥ पाजघा तीन फळता ॥ २३ ॥ वीसरूप जानी जे अ
न्न ॥ म्टल स्वरूपे कृशान ॥ सागीतले जे वर्लमान ॥ पंच प्रानास वसीतअ
सो ॥ २४ ॥ कुबेर दीशा पाटीसी घालोन ॥ सुर्यपुत्र दीशा लंघुन ॥ वीजई हो
इल वायुनंदन ॥ इसरेने पुढती ॥ २५ ॥ हर्दई स्मरता कौसारी ॥ कहादु खुन
षाधी संसारी ॥ अपायते उपाये नीर्धारी ॥ सर्वापरी जानीजे ॥ २६ ॥ पुढ
होइल गुरु दर्क्र दर्शोन ॥ वीजये शीवनीलु पुर्न ॥ सकळ वीन्घ्रे वीटबुन ॥
अ लक पावती नीजपदा ॥ २७ ॥ वीदुरले नेगा सुमती ॥ अर्थ न्रशीला की
मर्वचीली ॥ धर्मस्त न्द्रह होवानी चीती लोनेसद्भान तु ॥ २८ ॥ असोसम
तीा सकाह उन ॥ वरूनावतीस जाली पंडुनंदन ॥ मार्गी माला पुसे धर्मीला
गुन ॥ वीदुरे काये जान वीले ॥ २९ ॥ धर्मसागे कुंती च्या कर्नी ॥ पुर्वी वीस
घातले धर्मीलागुनी ॥ आता वरूनावती नेवोनी ॥ जाळु पाहती गृहात
३०

असोवरु नावलीजवळी पांडव ॥ आले ऐकोनी प्रजा सर्व ॥ पुरोचनकरी
त मोहोत्साव ॥ सामोरा येत धर्माते ॥ ३१ ॥ द्रव्य वस्त्र अळंकार ॥ उपायेन
दीली समग्र ॥ पुरोचन जीर्न त्या का सत्वर ॥ प्रथम वस्ती स्थान दीधले
नीत्य नेमीस कर्माचरन ॥ नीत्य पक्की षाल्लनु भोजन ॥ सर्वही पुरोचर
न ॥ जे जे लागे धर्माते ॥ ३३ ॥ कापटे गृह नीर्मुन ॥ धर्मासी वीनवी पुरो
चरन ॥ तुम्हालागी नीर्मीले सदन ॥ ते येउनी अवलोकावे ॥ ३४ ॥ त्याक
ए केले बहुत ॥ तेसार्थक करावे समस्त ॥ अवश्य म्हनोनी उटले त्वरी
त पाच ही जने ते धवा ॥ ३५ ॥ उपन्या माडी या गोपुरे ॥ चीती चीत्र ची
त्रीचीचे ॥ देखता जन झुलती समग्र ॥ म्हनती धन्य कळा कर्त्याची
॥ ३६ ॥ जैसी वीख यह्याची देखोनी ॥ झुलती संसारी के ज्ञानी ॥ परी साधु
वीटीनेयनी ॥ त्यनीक असुते म्हनोनीया ॥ ३७ ॥ तैसे गृह स्वरूपे केवळ
अगन ॥ यक धर्मराज जाने आपन ॥ जैसी बकाची शांती गहन ॥ की सा
धुपने मैहाचे ॥ ३८ ॥ धर्म म्हने भीमा अवधारी ॥ सदन परी स्थावर वीकरी

उदकसीपोनीत्सुनीवरी॥ सुवासघेवोनीपाहेपा॥ ३९॥ धन्येधन्येमाहारा
जवीदुर॥ गोष्टीश्रतयास आत्यासमग्र॥ मग त्मनेच फोटर॥ तरीकास
यागलावे यथे॥ ४०॥ धर्मलनेआलासपंथ॥ दिर्ईलआताद्वारकानाथ
पवीपुरोचनासी मैत्रीकीबहुल॥ लाउनीयाव तावे॥ ४१॥ ऐसाकरुनी
यागृहप्रवेशा॥ पुरोचनासी मैत्रीकी वीशेष॥ दिवसाजालीमग यास
कीलेन घोसराचीकरील॥ ४२॥ अयसोदकेउवीदुराचे सानी॥ धगटो
नीयाच्चकपानी॥ त्मनेखनकासपाटउनी॥ वीवरकोरवीसवर॥ ४३
समाधीवीसर्जुन वीदुर॥ खनक आपुलाप्रानमीत्र॥ फेसउपासक
परमपवीत्र॥ साधुआनीनीलोंत्री॥ ४४॥ त्यासीवीदुरेबोधुनी॥ पाट
वीलेतेयरयानी॥ तोयेकांती जावोनी॥ धर्मेसयासीत्रेटला॥ ४५॥ वी
दशोकीभागतापुर्ने॥ तोसलेधर्माचेअंतःकर्ण॥ त्मनेतु गुरु आलासी
पुर्ने॥ समोगासीसावीसी॥ ४६॥ मगयकांत गृहात जाउन॥ खनके
वीवर कोरीलेपुर्न॥ परुनावतीबाहीरसस्र योजन॥ द्वारकेलेउमटा

वया॥ ४७॥ धर्म भीमास वीवर दाउन॥ द्वारी लावीला चंड पाशाण
तेने बाहीर नीघोनी साहीजन॥ वीवर द्वार बुजावे॥ ४८॥ तेने कृष्णप
क्षीं चतुर्थीचे नीसी॥ पुरोचन अग्नलावील गृहासी॥ सावध असावे
मागोनी लरेसी॥ खनक गेला गजपुरा॥ ४९॥ तोजवळी आलीं चतुर्थी॥
पुरोचनाची शान हर्ती॥ बैसवोनी ब्राह्मनांचे पंक्ती॥ भोजन दीधले ध
र्मराज्ये॥ ५०॥ पंचे पुत्रे सी नीशा हीती हीवसी॥ यवोनी गृहकील थनी
सी॥ कुंतीने भोजन दीधले तीयेसी॥ नीरा साव का सी लागे त्यासी॥
५१॥ पांडवपत्नीस अंतर बैसोन॥ पुरोचने सारीले भोजन॥ ते पुत्रसर
ली घटीका पुर्न॥ रात्र जाली लेती वसी॥ ५२॥ नीद्रा चेमीस घेउनी॥ भीमसा
वध पाहेनयनी॥ तो पुरोचने जुडा पाजळोनी॥ मंदीरा द्वारा पासलां॥
५३॥ तो भीम सावध होये॥ तेने पुरोचना करी भी काये॥ तव तो बोले ल
वलाहे॥ सीत बहुत वाजतो मज॥ ५४॥ ह्मनोनी पाजळीतो कृशान॥ ल
टीकाची काये पुरोचन॥ मागुती नीहचे मीश घेउन॥ भीमसेन पाहतसे

घटीकयक जालीयापुनी ॥ माघुतीलावाचया उटला अग्न ॥ तवश्रीमसे
नबैसला उटोन ॥ कारेक गानलावीतोसी ॥ ९६ ॥ तुजसीत वा जलो बहुत
लशीसि कीलो सत्नात ॥ मगलो यवनसाधोनीहसीत ॥ ग्टलाआल टाकीला
॥ ९७ ॥ मग श्रीमसेन ताकाळ ॥ ग्टलास चहु कडे लावीला ज्वाळ ॥ बंधु माता
घेउनी सकळ ॥ वीवर मार्गचालीला ॥ ९८ ॥ लेलहीपीका पाजळोन ॥ सा
तीजने चाललेतेथुन ॥ जये जयेयसस्वी रुखमनी रमून ॥ यारंवार स्मर
ताची ॥ ९९ ॥ श्रीहरू स्मरूपे कशेन ॥ वीवरमार्गेगिले कमोन ॥ भीमसेने ध्या
हस्तुजोन ॥ ला स्फाळचीयाकी ले ॥ ६० ॥ तव मागे पेटला प्रळयाग्न ॥ कीमा
डीलेलकाहलन ॥ घोर सुसाटे भरले गगन ॥ नगरजन हडवडीले
॥ ६१ ॥ वंसनवेलवळ तळउडती ॥ लक्षानुलक्ष गगन भरली ॥ लक्षसाचे पु
रधावती ॥ पासयतओसधीचा ॥ ६२ ॥ नीसादीपंच सुतासहीत ॥ पुरोच
न ऋस्मजालाग्टहात ॥ लोकहाहाकार करीत ॥ माहास्वहानीतीनाही
॥ ६३ ॥ मस्तक आपटीती नगरजन ॥ यकवक्षस्यक घेती बळउन ॥ आ।

रउन पांडवाचे गुन ॥ पुमुर्छना येउनी पकलासी ॥ ६४ ॥ मनसी धृतराष्ट्र चांडा
ळ येथाथी तेनेची अग्नलावीला नीश्चीत ॥ तु माहीकुळक्षये समस्त ॥
ऐसाचीहोइलदुर्जना ॥ ६५ ॥ रकडेश्रीमकास घालुन । चेघिबंधुमाताजा
न ॥ स्वारीआपुल्या बेसुन ॥ रक्षनपंथे धावतसे ॥ ६६ ॥ वरूनावतीहुनी धाव
ले हुत ॥ गजपुरीसागसीमात ॥ ऐकोनी धृतराष्ट्र सोककरीत । कौरव
पंक्तीलटीकेची ॥ ६७ ॥ दुर्योधनकरीहाहाकार । मनेचीदुराकैसा करावा वी
चार ॥ सवलोपरम चतुर ॥ मनातहासेवीरवीलपे ॥ ६८ ॥ मनेनकळे वीरच
रीकाळ ॥ पुढे आनी क काये स्वोडोळा ॥ चरंजीवबुमडळ । वरीकोनजा=
लाअसे ॥ ६९ ॥ ज्याचेकर्मयासबाधकपुनी ॥ यकनुन्यकेमार्गरमन ॥ तुसी
आलीक्षेमकरत्यान ॥ याचोकाये रीवसबहु ॥ ७० ॥ पांडवहग्ध जाले गृहगत
उरलेतेहीनासीवंत ॥ कौरव मनाने करुनी नीश्चीत ॥ उत्तरक्रीया सपातीती
॥ ७१ ॥ वरूनावतीस दुतधाडीले ॥ पांडव जेस्थळीनीमाले ॥ तेथेवृक्षलावावे व
हीले ॥ मट मंडपेनीमुनी ॥ ७२ ॥ यीकडे भागीरथी चेतीरी ॥ पांडवपावले सम

पा० ९०

ग॥ नमनकरीतोयेकुवीर॥ भागीरथीसतेधवा॥ ७३॥ पावावयापैलपा
रास॥ नाहीनोकामनुष्ये॥ लोकर्नधारकसासमयास॥ वीदुरेतेव्हापाठ
वीला॥ ७४॥ तोनोकाघेउनीसत्वर॥ पांडवापासीआलाकर्नधार॥ वीदुरा
च्याखुनासमग्र॥ पुर्वापरसांगीतला॥ ७५॥ साहीजनेउतरोनी॥ पै
लपारगेलेतत्क्षनी॥ धर्मेयासीआंलगोनी॥ भाउनयनीआनीले॥ ७६॥
म्हनेतुम्हानवीसरेउपकार॥ संकटीगुरुरक्षीतोसाचार॥ अज्ञ्यानहोता
त्रयतारीतोनीर्धार॥ तोहीगुरुमनावा॥ ७७॥ वीदुरआनीयेकुवीर॥
कनकआनीतुकर्नधार॥ पाचवापदराजनीर्धार॥ पाचलीसमानमज=
लागी॥ ७८॥ असेतोतारकासधर्मवंदुन॥ गजपुरागेलानलगताक्षन॥ ईं
कडेभागीरथीचेस्नान॥ पांडवकरीतीब्रह्मानंदे॥ ७९॥ स्वधुर्नीचेस्तवन॥
करीतीअनेकछंदुत्रीजगीनीगर्भरत्न॥ तीचेकरीतापयेपान॥ सगहरन
तत्काळ॥ ८०॥ जयजन्हुकुमारी अंधसंव्हारके॥ भागीरथीत्रीवीधताप
मोचके॥ कमळभवांड भेदीनीसुरवदायके॥ वीसानपदहायकेजान्हवी
८१

पद्मनाभजननी ॥ त्रीपथगायके मंदाकीनी ॥ योमकस मस्तकी वीलासनी
सीलसुमनहाराची ॥ ८२ ॥ जळजासन शीयशेस नीवारनो ॥ कासीलच्छवा
हनी सागरकुळतारनी ॥ सर्वमेरुकुळ गर्भीनी ॥ वीश्वसमनीतोषके ॥ ८३
अलखवंदेजनपावनी ॥ स्नान गंगोके केने शीलंवीनी ॥ सहश्रघरनीदुखह
रनी ॥ सुअकार कसुअवनी ॥ ८४ ॥ हीमनगपाशान भेदेनी ॥ परमपावके दे
वघतेजननी ॥ वीलंनी दर्षनीस्पर्शनी ॥ होतीज्ञानी पावन ॥ ८५ ॥ तवमती
कीर्टवीलाक लीवर ॥ पुनर पीनाही संसार शरीर ॥ माचुपयोधरपान साचा
र ॥ सर्वलालीनक तीतो ॥ ८६ ॥ तो जाहला जन्म रहीत ॥ अध्यापीशरीर धीर
अकस्मात ॥ संखुचका धी आयुध मंडीत ॥ तोपकुडल भोगे हावरी ॥ ८७
उरगरीपुवरीबैसोन ॥ हीडोनी लोका करीपावन ॥ ऐसे भागीरथीचे कृत्त
वन ॥ वथानंदन कथीत जाले ॥ ८८ ॥ नीते नेम साघोनी ॥ भीमस्क तीघेत
लीजननी ॥ नामेरूपेसा कोनी ॥ थोरकाननी प्रवेती शती ॥ ८९ ॥ पुढे क
थासुरसबहुत ॥ सुधारसाहुनी गोडबहुत ॥ श्रीधर मुखेपंढरीनाथ

अतीसुरस अवधानी ॥ १० ॥ बाळकास धरुनी हाते ॥ स्वये लीहवीजे स्या पंडीते ॥ साच परी रूप मनी कांते ॥ अर्थ माहीते सर्व कर्ती ॥ ११ ॥ त्री माती री हीगांबर ॥ श्रीधर हृदयेकत्कार ॥ य सेवर्य ब्रह्मानंद उदार ॥ अंतरंगसाचार नीवटे ॥ १२ ॥ सुरस पांडव प्रताप ग्रंथ ॥ आदीपर्व व्यास भारथ ॥ त्यातील सारांस यथार्थ ॥ हा मोध्यार कथीयला ॥ १३ ॥ श्री ॥

॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५

१२

पा० श्रीदत्तात्रया येनम॥ सुधीधालेनी वसुदेवनगनी॥ कडीयेजावळे बंधु घेउनी॥ धर्माजुनातलक्ष्मनि॥ मार्ग हावीत जातसे॥१॥ नीबीड वृक्ष वनी लागले॥ कीच्चु भीव री आले मेघ पडळे॥ नीमनेसील चालेबळे॥ माहामाग्न थेकरोनीया॥२॥ सामाजीन तीसे सुर्यकीर्न॥ नयकरे बातलीसचापद्दरून॥ सरीतामाला वोलांडुन॥ माहापर्वत जातसे॥३॥ वीक्षावानही क्षनयेक॥ नसेवीती फळ मुळ कंदक॥ सप्त प्रहर पर्यंत देख॥ मार्ग अपार चालती॥४॥ येकयाम उरली यामीनी॥ तोंचका कांत जाली जननी॥ सुतेची माउदक आनये क्षनी॥ वीसावा देऊ नावेक॥५॥ लवनो मोध वृक्षा तेदेखा॥ भुमीपर्यंत लंबशाखा॥ पारवीयासा सुरेखा॥ गगनचुंबीत दीसती॥६॥ पक्वफळे वीखुरले धरनी॥ जैसे पसरले प्रवाळ मनी॥ पक्षीकरीती नानाध्वनी॥ वटीयक्षनी वसती या॥७॥ तेथे माता बंधु नीज उनी॥ उदक सोधु गेला वनी॥ वनकर्दळी होन आनोनी॥ सटोने घेतले॥८॥ तया जवळी केचेपात्र॥ नीज उनी घेतले उत्तरीवस्त्र॥ परतोनी

प्र० ... धर ... गि हु

आला सहर। तवतेन्हु तळीलोळती। ति देखोनी श्रीमसेन॥ शोकसमुद्री बु
गेलाबुळोन॥ म्हनेरे चतुरानना। कायसंसारी घातले॥ १० त्रैलोक्येनाथच
क्रपानी॥ सांचे जनकाची यन्त्रगनी॥ मालाराज पंडुरायाचीपत्नी॥ श्रुत्रा
वीचीत्ररायाची॥ ११॥ आसादशी हि याचीजननी॥ श्रेलवत पकलीधरनी
अजातसत्रु पुत्र खानी॥ धर्मराज धर्मात्मा॥ १२॥ अनाथ अनंगे दीन॥ तै
सेन्हु मीचंकेलेरायन॥ सोधीलाब्रह्मांड संपुर्न॥ उपमायासी दुजीनसे॥ १३
वीद्यासागर अर्जुन॥ उपमे भार्गव कींवा ज्यानकीरमन॥ हालाक मीहीनूव
हन॥ मव्येसाची पुढीयेली॥ १४॥ दीव्यस्वरूपपाहोनी॥ सुरललना जातीन्हु लो
नी॥ ज्याचे चातुर्य देखोनी॥ सरस्वतीवाहेलटक्त॥ १५ हेनकुळसहदेवनी श्री
ती॥ जेसेकोमकुम झळकती॥ हालले धुळीत लोळती॥ भीम करीत सोक ऐसा॥
१६॥ ऐसा भीमखेद करीत॥ तोहेडंबरा सेस देखीले तेथे॥ म्हालीजनें देखोनी
बोलेत॥ धावतेलेडंबतेधवा॥ १७ हिसाहीजने मारूनी॥ सीघ्र न क्षावरा आनी॥
हेडंबी धावलीते क्षनी॥ तोश्रीमसेन देखीला॥ १८ देखोनी स्वरूप सुंदर॥ मद

नेव्यापीले तीचे शरीर ॥ मनेयाचेनी पडे रतीवर ॥ तुलने वीना वाट तसे ॥ १९ ॥ म
ने यासीच्वतार करीन ॥ चीरकाळ सुख भोगीन ॥ व्यर्थ यासी मारून ॥ मांस भक्ष
न न करीमी ॥ २० ॥ ऐसा वीच्यार करूनी ॥ राक्षसी रूप पालटोनी ॥ रंभे ऐसी जा
ली कामीनी ॥ मधुर वचनी बोलत ॥ २१ ॥ तुम्ही कोन कोटील सकुमार ॥ दीसता
न भाग्येराजकुमर ॥ नगर टाकुनी अरन्ये घोर ॥ कायेनीमीत्य सेवीले ॥ २२ ॥ परम
दुर्धट हेडंबवन ॥ देवास न घडे आगमन ॥ येथे तुम्ही मनुष्ये होउन ॥ नींद्र येनी
शाकपडुउले ॥ २३ ॥ हेडंब राक्षस माझा भ्रात ॥ तुम्हास भक्षील न लगता क्षन ॥
तुज मी स्वबळे वाचवीन ॥ भ्रतार होर माझा तु ॥ २४ ॥ तुज मी ब्रह्मांडी पालीन ॥
क्षीपांत रत्न बळे नेईन ॥ यापाचांस ही भक्षुन ॥ हेडंब चस तोरल ॥ २५ ॥ मी रा
क्षसाची बहीन ॥ परीनीःकपट तुज स्मरन ॥ यापाचाची आस्ता सोडुन ॥ वरी
मज सुंदरा ॥ २६ ॥ या वरी बोले भीमसेन ॥ हेडंबासी जीवे मारीन ॥ जैसा गरुडी
जे मद्कुन ॥ तेवीम र्दीन क्षनार्धे ॥ २७ ॥ माउनी बंधुजननी ॥ तुज वरू काये श
स्पेमनी ॥ का ख्या वरी राक्षस अर्ध क्षोनी ॥ हेडंबा ऐसे मारीन ॥ २८ ॥ ऐसे उत्तर येता

चेवचनतेकाळी॥होता पक्षी असुरे ऐकीली॥हातरवावोनीतेवेळी॥हाकफोडी
कतांतवत॥२१॥उडीघातली सहर॥फेलेरवहीरांगारा बतनेचु॥वीकाळवद
नवीशाळशरीर॥कपाळी सुंदरचर्चीला॥२०॥कज्जल पर्वता ऐसाथोर॥बाहीरे
हाग वीकट सुच्च॥वीकाळ वदन वीशाळ सरीर॥हेडंबीतनेभीमाते॥३१॥
उदवीबंधु आनीजननी॥गगनानेदनरक हीवाहोनी॥भीमत्तेने पहुडले श्रमो
नी॥नउठ वीच सर्वथा॥३२॥याच्चीनीहानमोडताजान॥हेडंब मारोनीकरी
चुर्न॥तोरा क्षेसको धाये मान॥भग नीद्भृती बोलत॥३३॥हेवे आलर हीलपा
टउन॥यासहा केलेपापीनी चीन्ध॥तु केवळ आहेसी जारीन॥कैचान्व
तार मेळवीला॥३४॥आला साहीजने मारून॥सेवटीतु सा घेरनद्यान॥दक्षवी
शाळउपळोनु॥भीमावरीधावीनला॥३५॥बळेवक्षओवंडुन॥भीमावरीघाली
उचलोन॥तेने घंचउ घेउनी पाशान॥हृदयावरीताळीला॥३६॥राक्षससवळ
लाअनुत॥भीमाचे कंटी मीठीघालीत॥मल्लयुध्येकेले बहुत॥घट कायक
जाहाले॥३७॥मगभुवी ग्रहरहानीती॥तेने हनानीत त्र्यये क्षती॥लता ग्रहरे

पा० ताडीती ॥ थड काढीतीपरस्परे ॥ ३८ ॥ राक्षेस धावेमुखपसरोनी ॥ सुनें कँट फोडीन दशनी ॥ भीमें हाणोनचड कीन ॥ देतपंकी पाळीत्या ॥ ३९ ॥ हेडंबासी भीमसेन लनत ॥ चांडाळा सब्द न करी बहुत ॥ माता बंधु समस्त ॥ ऐसोनी नीद्रस्त जाहाले ॥ ४० ॥ इनर्दनाद ऐकोन काने ॥ जागे जाले पांचही जने ॥ हीं सीनादकरीतीतेने ॥ गेले स्थानपसुपक्षी ॥ ४१ ॥ भगर्टली हो घेऊं जे रावत ॥ कीपर्वतावरी पळत ॥ तोच्यापासीबान लाउनी पार्थ ॥ असुरावरी धावीन्नला ॥ ४२ ॥ नकुळ सहदेव घेउनी खड्गे ॥ राक्षसावरी चालले सवेगे ॥ हेडंब चहुकडे रागे ॥ पर्वतपाशान त्री कींची ॥ ४३ ॥ भीम बंधुसावरीत ॥ उत्ती अमावेस्वरयचील ॥ धर्मापासी बसोन कौतुकाथी ॥ पाहा आता क्षनत्री ॥ ४४ ॥ बंधु थोकले क्षनत्री ॥ तो भीमअसुरागसचरनी धरी ॥ उचलोनी या अंबरी ॥ भुमीवरी आपटीला ॥ ४५ ॥ सवेची हस्तकगोउन ॥ मोटकोलीगा का बाधोन ॥ बळे आफासीनेउन ॥ धरनीवरी आपटीला ॥ ४६ ॥ भरला घट घर पडता नीश्चीत ॥ बहुतकडे जेवीहोत ॥ तैसा हेडंब हीतीकीपळत ५०

गतः घानजा हाला ॥ ४७ ॥ जयेजये कारकरून ॥ सुमने वर्सली सुरगन ॥
कुंती माता भीमार्जुन ॥ नकुळ सहदेव आनंदली ॥ ४८ ॥ माते भीन नमस्का
री भीम ॥ बंधु आनंदे देती क्षेम ॥ तो हेडंबी पुढे सकाम ॥ उतावेळी वराव या
॥ ४९ ॥ भीम म्हने तु असुरी ॥ मी मल्हा तुले नवरी ॥ बंधु वैर अंतरी ॥ म्हणोनी क
रीसी तु ॥ ५० ॥ कुंतीचे चरनी माथा टेउन ॥ हेडंबी बोलेनी श्चेये वचन ॥ मी राक्ष
सी म्हनउन ॥ उपेक्षा माझी करू नोका ॥ ५१ ॥ माझी जनास प्रश्नी घेउन ॥ नेटू
ने दुस्तेरे वन वोलांडुन ॥ माहावीन्य नीवारून ॥ सुखदेईन समस्ता ॥ ५२ ॥ माझे
पोटी जो होईल सुत ॥ तो सत्रु संव्हारील समस्त ॥ मी क्षटे उनी रू क्मनीकाला ॥
घानरक्षील अर्जुनाचा ॥ ५३ ॥ आता आपुले हाते करून ॥ मज भ्री माझी ला
वी लग्न ॥ कुंती म्हने धर्मासि सांगुन ॥ वीच्यार आनी मनासी ॥ ५४ ॥ का पूरये
की वास्तु धमन ॥ धर्मराये जानोन ॥ पुढील भवी स्वार्थ पुर्नो विंदीत जाले ध
र्मते ॥ ५५ ॥ भीमासी म्हने सर्वज्ञ ॥ रपासाव आप पूनयु हो उन ॥ अव
श्य ईसी लावी लग्न ॥ मनी अनुमान न धरावा ॥ ५६ ॥ धर्म म्हने हेडंबे पाली ॥

तुहीवसासुखेंभीमनेस॥ राज्य होता आनुनदेई॥ रक्षावया आमुते॥
॥५७॥ तो भीम बोले उतर॥ येक जाला तुज कुमर॥ मग संमध नाही
साचार॥ पुन्हा तुझी घेडना॥५८॥ येरी अवघ्ये लेनोनी ला काळ॥ भी मा
चे गळा घालली माळा॥ भीम ग्रहीम घेउनी सबळ॥ क्रीडावना घेतीग
ली॥५९॥ पर्वत मोळी गंगाजळी॥ रमनीक उध्यान ये कांत स्थळी॥ सु
रतानंदे मेळी भीमासी क्रीडा करीतसे॥६०॥ मानससरोवरी मेरु पाठा
री॥ हीमाचळी सोमकासरी॥ होना चळाहीस उकरी॥ नेउनी सुखे क्रीडत
६१॥ करवी षड्रस भोजन॥ नानारस कामवर्धमान॥ अमृतासमान
फळे भक्षुन॥ दोघ्ये सहनी पहुडले॥६२॥ लोटता येक संवछर॥ जन्मला घ
टोत्कच कुमर॥ पीया तुल्ये सबळ शरीर॥ माहावीर जाला तो॥६३॥ उप
जला रासवास त्वी घेवीन॥ भेटला धर्मास येउन॥ कुंती पीचजननी अ
र्जुन॥ नकुळ सहदेव वंदीले॥६४॥ मने भेकडु पडला पुर्न॥ माझे कराचे
स्मरन॥ मीश्रक्षसदळ असंख्ये घेउन॥ शत्रुनी वटी न संग्रामी॥६५॥

हे ऊबीमर्यासी श्रार्थात ॥ मी संकटी यईन पुत्रासहीत ॥ श्रोम्नत्यातु म्नावरी
कृतात ॥ पायलोटीन्नामाघारा ॥ ६६ ॥ ऐसे बोलोनी घेतली आज्ञा ॥ नम
स्कारुनीसाहीजना ॥ पुत्रासमवेत माहावना ॥ उतरपथे लेगेली ॥ ६७ ॥ क
र्न येरीलते श्रक्रशक्ती ॥ अर्जुनासरक्षा वया अमरपती ॥ श्रैमिजन्मवील
तीश्रीती ॥ त्रची शार्थजानोनी ॥ ६८ ॥ धर्मलने पेथुनी ॥ नीघावे हे वनसागुनी
भीमकुंतीस्कंदी घेउनी ॥ नीघते जाले तात्काळ ॥ ६९ ॥ जटाव कुले वेष्टीत
अंजनांबरपाघरत ॥ नानाचने वीलोकीत ॥ दर्शनघेत संताचे ॥ ७० ॥ ऋषी
आश्रमी राहती ॥ वेदशास्त्रे अन्यासती ॥ चौदावी कळाप्रवीन होती ॥ आ
कृती चौदा वीद्या ॥ ७१ ॥ राय दीवस रात्र भजन ॥ सदाकीर्ती हरी स्था
कीर्तन ॥ रुक्मनीवल्लभाचे पुजन ॥ येनेकरुनी काळ क्रमी ॥ ७२ ॥ पुढे जा
तीवेगेकरुन ॥ तो अकस्मात हरीस्म द्वैपायन ॥ दयासींधुचे दर्शन ॥ मरुत्री
येजातले ॥ ७३ ॥ साहीजने नमस्कार ॥ साष्टांग घालोनी जोडीली कर ॥ ज
येजये जामदगुरु जगदोधार ॥ फरावयाजन्मलासी ॥ ७४ ॥ येक नाठमय

पा॰ लोकेशा॥ श्रीनुजापरी रमापीलास॥ अश्राळलोचन योमकेशा॥ आलाशिना स रक्षिशीतु॥७५॥ मग बोलवे व्यास॥ यावरी सचु पावतीनास॥ कल्यान असेतु तोस॥ ग्रा ग्येवीवोष उगटले॥७६॥ वीजये श्री घालील माळ॥ पाटीग्रवील घनशामळ॥ ऐसे बोलोनी ताकाळ॥ व्यासगुप्त जाला॥७७॥ यकचक्र नगरी॥ सालीजनेते अवसरी॥ यकाब्राह्मनाचे घरी॥ गुप्तरूपे गहती॥७८॥ बोलने कोमळ वीनयता॥ नेहे करूनी आसता॥ सत्यधीये शांतनेमता॥ सासवत्ये सर्व धानी॥७९॥ मयनसीळ आनीसत्य॥ तेने वीस्वजी कीले समस्त॥ येवं सर्वगुनीडवीत॥ हनोनी वश्ये सर्वाते॥८०॥ मग यान्नुतीर यास मानदेयहीवंसीती याचेचरन॥ रती जाली नीरानी मान॥ तवीलोमान्येल गीहरा॥८१॥ पाचहीन्नीक्षाकरून॥ कुंतीपाशीहिती आनोनी॥ सात अर्ध वोपीत्रीमालगुनी॥ अलगर फार हनोनीया॥८२॥ उरल्यात आपन आनीचोघेसुत क्षुधाअनळ करीली शांत॥ तो ब्राह्मन गहीअकस्मात॥ शोकध्वनी ऐकीली॥८३॥ गृहस्वामी भार्या कन्यासुत॥ यकाच्यायक गळापकडत॥ तिर्धस्य

रेरुदनकरीती॥ तयकुंती पुसत तयासी॥ ८४॥ तुमचे अंतरीचे दुःख सांगुन॥
ध्यान तयाकीन परीहारुन॥ घरींबसले बहुलसीन॥ होईन उतीर्न उपकारा
॥ ८५॥ गृहस्त सोके व्याकुळ पुनी॥ म्हने मी बक अरन्यास जाईन॥ तु कन्या आ
नी संतान॥ करी पाळन पुयाचे॥ ८६॥ स्त्रीम्हने मी जाईन॥ कन्या म्हने मी देह
समर्पीन॥ तो कुमर बोले वचन॥ देईन पुर्न देहहा॥ ८७॥ कळवळीले कुंतीचे
मन॥ मग म्हने गृहस्ताला गुन॥ कोन संकट सांगा पुनी॥ परीहार करी ध्याना
धी॥ ८८॥ द्वीज म्हने श्रेथलागुन॥ आमुचे संकट परम दारुन॥ ते अरीष्ठ हरील हा
च्यान॥ नटळे मायते आ ले॥ ८९॥ नगरा बाहेर सोको सात॥ बकराक्षस अ
से वसत॥ त्यास नगरलोकी समस्त॥ भक्ष नेमीला॥ ९०॥ यक रथ भरीअ
न्न॥ वरी यक माजाळ पुरुष बैसउन॥ बैसी लैसे लागुन॥ रथालागी चालवीती
॥ ९१॥ साटी खंड्या अन्न नेती॥ हाराखंड्या सावरी पीसीती॥ सताचीसतअ
ज्याबाती॥ पुरुष यक सावरी॥ ९२॥ जे हीवसी चुके लगनेम॥ तेव्हा चक्र क्षी
ळ सर्व ग्राम॥ आज आमुची पाळी महा दुर्गम॥ आली प्रान घ्यावया॥ ९३

ग हाथ माने आली पाळी ॥ तेन चुके कोने काळी ॥ कुमरास षाळ आ की
वळी ॥ केसा देउ तयाते ॥ १४ ॥ तरी आता मी चजारन ॥ तो हे तीघे मरती ध्य
न्ते अनी वीन ॥ तेह ऐकीत माउलीतु पुर्न ॥ माग केसे करु आता ॥ १५ ॥
कुंती म्हने खेद टाकीस मस्त ॥ माझा ध्वी तीये सुत बाळा न्हुत ॥ सालीहे तेमी
यथार्थी ॥ मारील सते बकाते ॥ १६ ॥ सर्वाच्या अंतरीच्याची कारनी नांती ॥ तीज
येरुप यरळ पुछली ॥ बोल नाती ऐरवसाची ती ॥ महस्रा हीन वाटे ॥ १७ ॥
कुंती ये कांती सांगे नेउन ॥ बकासुरा हुनी गहन ॥ महश्रा क्षास मर्दुन ॥ पुत्र
माझा येईल ॥ १८ ॥ लोकात श्रम नकरी मात ॥ भीम कुंतीचे चरन धरीत ॥
तो ऐक्षा करोनी अकस्मात ॥ पाच ही आलग्रहासी ॥ १९ ॥ कुंती सांगे गु
सरल वेथ ॥ भीमसेने जालो आवेष ॥ धर्म म्हने पुन्य वीशेष ॥ परोपकार क
रावा ॥ २० ॥ अजी बैली अरळा रथ ॥ सामोग्री ऐरोनी घेतली समस्त ॥ ऐ
मल्या वरी बैसत ॥ धर्मयुक्त नीरंतर ॥ १ ॥ लोक आश्चीर्य करीत ॥ हनीत्रिय =
आनंद ऐकीत ॥ तो भीम रथ पीटीत ॥ गेला धुनीत बकारन्या ॥ २ ॥ रथ सोडीला

बळ

त्ता

बकारन्यात ॥ ऐसे ऐसे ... अज्याबस्त ॥ गाम पंथे पीटलीस मत्त ॥ आलीपळतनगराप्ती ॥ ३ ॥ हे अन्न नाही तुज पासी ॥ तु न्यामुखात पळली माती ॥ गामलीनलभ्ने नीश्चीती ॥ पायसीमृते मारले एरले ॥ ४ ॥ मनीकाळासी बैसेहचक ॥ ऐसीभीमे मारीली हाक ॥ मने कोन षकीषक ॥ हावीमुख काळेतु मे ॥ ५ ॥ पतीलेचीजालेसंध्याभान ॥ भीम जेवीला अन्न ॥ परम स्वाधीष्टा= चीकचीघेउन ॥ उपच्यारेसी सेवीत ॥ ६ ॥ ऐकता भीमाची घोर हाक ॥ कोंधे धावीअसुरबक ॥ तो अन्न रक्षीत नी:शोक ॥ मागे मने पतु देखुने ॥ माझे नेहीसीतु अन्न ॥ ७ आलासीतु जसीग्रासीन ॥ सीरघेहीन क्षनाधे ॥ ८ ॥ मने तु आले सकोन ॥ थयोतरनेही भीमसेन ॥ उगाच्चीजे वीधतो नीमोन्य ॥ नपा हे परतोनी याकडे ॥ ९ ॥ ऐसे नीहीक नीद्दती अपार ॥ न कळे साधुचे अंतर तेसाष ... षठी बकासुर ॥ पत्रीव कोहर नगर्णाच ॥ १० ॥ षकसरीर पर्वता कार ॥ धीकार्ळे तोडन्यासुर ॥ षकेहाक देउनी माराकुर ॥ हातखावो नीधावी नला ॥ ११ ॥ मगावजमुषीवळोन ॥ डष्टी पतीताळी भीमसेन ॥ जैसे पंच्या

कुंडनपालेची ७

ननामतीधावोन॥लोडीकुंजर मोडोनी॥१२॥चुरहोतीपर्वत ऐसामारी
मुष्टीघात॥रुचीघेउनीभक्षीत॥भीमसेन अन्नते॥१३॥वीशाळवृक्ष बके
घेतला॥पृथ्वीवरीत्रीमाचेमारीला॥पतीनबोलेचीउगला॥मासघेतानरा
हे॥१४॥मगघेवोनचंडपाशान॥बळेघालीलउचलोन॥कोपरे [illegible] गु
डगेजान॥मारीताहीहलेना॥१५॥मासेभक्षीलेसर्वअन्न॥चांडाळातुआ
ईसकोन॥संखकेलीयातीभीमसेन॥सहसाहीनबोलती॥१६॥मगभीमा
चेतोंकीहस्त॥मगधरावयाधावत॥यनेपसरोनीवामकर अर्जुन॥तोन्ही
करधरीयले॥१७॥सव्येहस्तजेवीत॥उरेनेतीअन्नकींचीत॥लनेभोलाकृ
क्षीनीकांत॥ऐसेस्मरतवारंवार॥१८॥भोजन जालेसंपुनी॥मगउभायकाळा
भीमसेन॥लनेतुकेसामर्थगहन॥कैसेतावीरा सेका॥१९॥नगरतुवात्रंभी
लेपहुत॥साचेपोटघईनयेथ॥गस्तिजथडके अर्जुन॥तीधलीतेकात्रीमसेना
॥२०॥लनेमासेअन्नभक्षीलेबहुत॥यावरीमकाखाउयथे॥गक्षसे पसरो
नीबाहुहसीत॥भीमासकपळुपाहतसे॥२१॥भीमेलता हानोनीजान॥

शनीताची

मग पाशान घेवोनी तेक्षना ॥ बकापा.डीला उताना ॥ असंख्ये टाकीत क्षने ॥ २२
महश्वरक्षउप ठीले ॥ ग क्षसे श्रीमावरी टाकीले ॥ जैसे ऐरावले नगनीले ॥
पुष्पत्रार टाकीला ॥ २३ ॥ मग वाम हस्तेके श धरूनी ॥ कटी प्रदेसी म हस्त
टेउनी ॥ माज मोडीला तेक्षेनी ॥ हाक मारी बकासुर ॥ २४ ॥ वीनायेके खंडीला
.द्रतुके ॥ उक्षदंड मोडीला देख ॥ तैसा खीरवंड केला बक ॥ प्रान गेले नी
घोनी ॥ २५ ॥ अक्तीजाळ जालेचुनी ॥ बाहीर पडले उभयेन यन ॥ उरले असुर
प्रानहान ॥ श्रीमास मागती तेधवा ॥ २६ ॥ श्रीमल्लने मनुष्ये भक्षीला ॥ बका
ऐसे मारीन लहता ॥ मग सालनती परीआता ॥ सर्वथा हीन ठेउ ॥ २७ ॥ करू
नीयाक्रीया प्रमान ॥ रक्त धरीलीत्रये करून ॥ मनुश्रासीमैची कोधरून ॥ न
गरातलीडो लागले ॥ २८ ॥ बकासुराचे नवध्यारी ॥ रक्त वाहती प्रथ्वीवरी ॥ घे
त वोढोनी आनीं नगरी ॥ माहाध्यारी टाकीले ॥ २९ ॥ श्रीमकर प्रक्षाकुन
चीपस्त्याजप करून ॥ येवोनी वंदी माचु चरन ॥ बंधुवर्गा भेटला ॥ ३० ॥
घर च्यागृह स्तासीसागत ॥ कोटेस्यामी धगटो नेसी मात ॥ तो जागलाय

व्य

म

ले

नगत॥ नारीनररुंधती॥३१॥ नगरध्वारीपडले प्रेत॥ लोक धावते असंख्या
त॥ समस्त जाले आनंदभरीत॥ म्हनती अद्भुत वर्तले॥३२॥ कोन मारीला
नीशाचर॥ बोले यकचक्रीचा नृपवर॥ ज्याचीपाळी याशी बीच्यार॥ पु
साल वाल कैसा तो॥३३॥ मग बोलाउनी पुसती ब्राम्हना॥ यरु बोले मीघे
उन गेलो अन्ना॥ तो यक तपश्वी वना॥ माजी तेथे प्रगटला॥३४॥ तेने धो
श्वीनी उदक॥ क्षनमाजे मारीला बक॥ सेवेची गुप्त जाला देख॥ मजदेख
तारायातो॥३५॥ तुम्ही सुखी नांदावे सर्वची॥ राक्षस मारुनी याचाची॥
प्रेत टाकीले नगरध्वारी॥ फळावयातु म्हाते॥३६॥ राजन्म्हने अद्भुल॥ न
फळे ईश्वराचे करतुत॥ असो द्वीजा मीशव पुजीत॥ वीप्रची वीजय हो
म्हने॥३७॥ वीप्र परतोनी जात॥ हर्ष [illegible]॥ वैसंपायन म्हनत
परम अद्भुत चरीय हे॥३८॥ हे श्रोहा वरस्या मी पकारव्यान॥ कुवीरा क्षेस
पीडा न व्हेपुर्न॥ भुत प्रेत पी॰शाच्य जान॥ सर्वथा हीन बाधी॥३९॥ पुढे क
था अेका गहन॥ कोन्ही यक आला ब्राम्हन॥ कुतीस राहावया लागुन॥ या

आदिपर्व ४

यमागे वस्तीसि ॥ ४० ॥ धर्मराया मसन्मानुन ॥ राहपीलातो ब्राम्हन ॥ नीत्यमीमा
जीचरन ॥ चुरीपार्थलयाचे ॥ ४१ ॥ मगयीद्यासीपुसेअर्जुन ॥ एकडेकोटे
वरीआलेधयान ॥ तोम्हनेद्रुपदराय पुत्र होनजान ॥ अही क्षत्रीराज्येकरी ॥ ४२
द्रौपदनायाचीकुमारी ॥ तयाचेसे सुंदरी ॥ जन्मलीअग्नीमाझारी ॥ अयो
नीजेसुलक्ष्मनी ॥ ४३ ॥ कुमरेआनीलेकुमारी ॥ प्रगटलीहोमामाझारी ॥ धर्मल
नेतेअवसरी ॥ समुळकथासांगीजे ॥ ४४ ॥ वीप्रम्हनेऐकासादर ॥ द्रोनगाजी
ला द्रौपदवीर ॥ पांडवीराज्येहरीलेसमग्र ॥ याचीदुखेआरंबळली ॥ ४५ ॥ राजी
साडुनमुलजील ॥ वनीरीगंडलनृपनाथ ॥ गंगातीरीअकस्मात ॥ रुसीमेकीदे
खीले ॥ ४६ ॥ सालीमाजीश्रेष्ठद्वीज ॥ दोघेबंधु याजउपयाज ॥ ज्याचेअगा
धतेज:पुंज ॥ मालराजतपश्ची ॥ ४७ ॥ ब्रह्मांडजाडीलयाचीयावीद्यादर ॥ कृ
पाकुहेदेतीसुरसपद ॥ रीधीसीधीअगाध ॥ हासीतीघ्रतु जवळीके ॥ ४८ ॥ यडी
लयाजवसेवनात ॥ उपयाजआश्रमीराहत ॥ यासी द्रौपदलोटांगनघाली
त ॥ बध्धहस्तकरुनीया ॥ ४९ ॥ उपयाजम्हनेपसनरहन ॥ कायेसांगतुझी

वासना॥तरीसमरीजीकीलाहोन॥अैसापुचेदेईका॥९०॥इंतीराकीवाग
वरी॥जीचेउपमेसीं॥लेनोरधारी॥अैसीहेरल यककुमारी॥पार्था
सीअंतुसीलेरलले॥९१॥पुर्नहोतामाझीकामना॥देईलयकअर्बुददक्ष
ना॥पावुरीआवडेललेमना॥तेवासनापुर्वीनमी॥९२॥यकवर्सपरीयेंत
सेवाकरी॥होपरअतेल॥पाजउपयाजश्रसन्नहोल॥मनलीरहील दीध
ले॥९३॥सर्वसामोग्रीघेउन॥वनाआलीहोपद॥नीतंबनी॥रुवनश्च्यले
क्षनी॥उपयाजेमंत्रीले॥९४॥उपयाजकरीलवन॥पुर्नाहुलीहोताजान॥
कुमरनीघालाहुरहुन्क॥हेमकवचनमंडीत॥९५॥कीरटेकुंडलेमलील
जैसाउगवलाबाळआदीत्य॥दीव्यखड्ग हस्तीमंडीत॥रथासमवेत
नीघाला॥९६॥लववेदीमधुनतेअवसरी नीघालीअकस्मालकुमा
री॥पुरंदरवनीतानपवेसीती॥प्रलक्षनीधोरीअपर्नाले॥९७॥नीलो
सलदलवनीवोतीती॥दृदनीळगाळोनी॥आगीचासुवासधावेवनी॥
कोसपतीयेतनींधारी॥९८॥दीव्यहीरेसळकती॥तैसालखलखीतहंतपु

की ॥ सुवासाकारने धावती ॥ मीलींद चके त्या ठाया ॥ ५९ ॥ अैसी प्रगटताया त्रयसेनी ॥ गर्जली तेव्हा आकाशवानी ॥ सकळ स्त्री याची स्वामीनी ॥ मनुष्ये लोकी अवतरलि ॥ ६० ॥ इच्यायोगे क्षेत्री याचे अंत ॥ शुआरउतरील समस्त भारहेयेरस आहे भगवंत ॥ प्रतापवंत पुरुश याचे ॥ ६१ ॥ पुत्र जाला तुजलागोनी ॥ द्रोनासी मारील समरंगनी ॥ अैसे अैकता द्रौपदाचे मनी ॥ परमानंद प्रगटला ॥ ६२ ॥ बोलीत्या ऋुनीचतुर्गुनी ॥ याज उपयाज गौरवीले दोन्ही कुमर कुमरी सघेउनी ॥ राजा आला स्वनगरा ॥ ६३ ॥ उपवर जालीया पांच्याळी ॥ द्रौपद्र संचीत हृदयेकमळी ॥ अर्जुनाद्यावी ऐसेत्काळी ॥ नेम केला राजेंद्रे ॥ ६४ ॥ पांडव जोहगालदग्ध जाले ॥ द्रौपद जेव्हा कर्णी अैकीले ॥ रायासोक समुद्री पते केले ॥ त्या सोस्वास टाकील ॥ ६५ ॥ पच्याळीदेखोनी सुंदरी ॥ मागोयले सकळ नृपवरी ॥ परीअर्जुना वीनवरी ॥ मनानये पांच्याळीच्या ॥ ६६ ॥ पुरोहीत मागतो मात ॥ पांडव वाचले जोहगाल अैसे ऋषी बोलती ध्वनीतार्थ ॥ परीअ समीथ्या नेनवे ॥ ६७ ॥ संसर्ग पड

ळानपनाथ ॥ मगवीचारकरीमनात ॥ घोस महीगाजउनीसमस्त ॥ सेव्र रगेलेलनउनी ॥ ६८ ॥ जरीपांडव असती नीर्धारी ॥ तरीप्रगटतील सेवरी पार्थजीतेनोवरी ॥ ध्यावीहा नीश्चये ॥ ६९ ॥ श्रंगारीलेपांच्याळनगर ॥ अमरावतीहुनसुंदर ॥ मीळालेपुर्वीचेनपवर ॥ सकळऋसीस्वर चालीले ॥ ७० ॥ छपनकोटी यादवासहीत ॥ आलाते थेरुक्मीनीकांत ॥ कौरवपातलेसमस्त ॥ दुर्योधनकर्नादीक ॥ ७१ ॥ पांडवआले तकीमरतपावले ॥ हेरस्वरेकरलुवनके ॥ द्रौपदीचेचीतव्याकुळ जाले ॥ तयाकारनेतसता ॥ ७२ ॥ द्रौपदीचेपाठीकोन बैसले ॥ कन्यासत्रासर्वासी माळघालील ॥ तो मोहोसाहपाहावयाउतावेळ ॥ ब्राम्हनजातो लनेत्वरेने ॥ ७३ ॥ राजावाटील बहुतधन ॥ देईलहोराळ मासेर घीन ॥ तुम्ही पंचव धुमहऋकीनं केवळ मजहीमताहे ॥ ७४ ॥ मजवाटतेमनात ॥ तुम्हीसेवरायावेतेथे नकळेस्वरकरतुस ॥ तेथेकायवर्तला ॥ ७५ ॥ सुधदसमी फाल्गुनमास आजीपासुनसस दीवस ॥ अर्जुनेफळावया नीश्चयास ॥ पनकेला

पांच्यांळे ॥ ७५ ॥ लोहो धनु घे चढउन ॥ म घा क्षी लेत वया बान ॥ नळीका
य चा मधुन ॥ लक्ष साधुन यो जावो ॥ ७६ ॥ कुंतीसुत नेघरीब्राह्मनी ॥ तुम्या
तीस त्या पुचालागुनी ॥ मजवाटे वरील या लेसनी ॥ सकळराया देवता ॥
॥ ७७ ॥ तोउद्याहीवरी आलेरवीचक्र ॥ बोलतानीका कमली समस्य ॥ आ
त्यामागुनीयावीज ॥ पांच्याळ पुरातोगेला ॥ ७९ ॥ पाडवासलनेवसुदेव अ
गनी ॥ आलानी घावे येथुनी ॥ चक्रमारीला ते परयानी ॥ चकुतहीवसनमालवे
॥ ८० ॥ मचुसम्र गटल माल ॥ पाच्याळनगरा जाये त्वरीत ॥ मगगटह त्ता
सपुसोन प्रेमयुक्त ॥ साहीजनेनीघाले ॥ ८१ ॥ परमनीर्भय मनाल ॥ ग चहीव
स चालती पंथ ॥ चीमत्क धी वधावीराजीत ॥ जेवीनं ईवरी अपनी ॥ ८२
सायेकाळीसंध्या साकरुन ॥ तवडगवला गेहे नीरमन ॥ अर्धनाची लेताजा
न ॥ सीतकीर्नमावळला ॥ ८३ ॥ फाकपुरुष काम की ॥ ब्रंह्माड वरी घालती
कीन क्षच मोतीजाळी जेरली ॥ आ कारेवीनायक ॥ ८४ ॥ ब्रह्माड करंडा व
रले फाजळ ॥ त्यलोचनी लेउनी ॥ उरले पुस्कळ ॥ कीमाया भेहसक ळ ॥

पा० ३०

आधार केला ज्यान नेत्रा॥८५॥ सैलकाष्ट दीपो काले थे॥ पुढे पाऊलकुन चालें पार्थ॥ त्याचे प्रकाशे सर्व चालत॥ तव जान्हवी मार्गी लागली॥८६॥ अंगार पर्न गंधर्वपती॥ श्रीया सम वेल न गनताली॥ स्वस्त जळ क्रीडा तोत्रै ती खेळती॥ म व्हु करीली कौतुक॥८७॥ त्या मार्गे जाला पांडव॥ उग्र वचने बोलि गंधर्व॥ सशरे माघारे सर्वी॥ नाल री हिंडीन स्यलसे॥८८॥ दिवसा मनुशाचा संचार यक्ष गंधर्व नीशाचर समग्र॥ आपुले थान रक्षुन सत्वर॥ पळा आता माघारे॥८९॥ पार्थ देत प्रतीवचन॥ पामरा मनुश भुमीवरी गमन॥ यक्षरा क्षसा सगमन॥ सुन्य पंथे नीर्मीला॥९०॥ सुरगंगा भागीरथी॥ सर्वासी रे पावन व्हावयासी॥ तुत रक्षाक र वेस लासी पंथी॥ सोडी मार्ग जाउ दे॥९१॥ गंधर्व रथी बैसोन॥ पार्थावरी टाकिले सहश्र बान॥ अग्नीशस्त्र सोडीत वाइन॥ सोडीला

ज

जाला ते वेळे॥९२॥ रथ अश्व गेले जळोन॥ खाले पडला अंगारपर्न॥ अर्जुने केसी धरून॥ स्वर्ग काढील वधावया॥९३॥ गंधर्वसी मुख्ये कुभनी॥ धाउ नी लागे धर्माचे चरनी॥ त्याने पवीया तीरो मनी॥ पतीदान दे आता॥

९४

धर्मे अर्जुनास बोधुन ॥ मग बोलीला अंगार पर्नी ॥ श्रीसमवेत अकर जोडुन ॥ स्तुती वारे जेंगेली ॥ ९५ ॥ मी कुबेर मीच जान ॥ हिवनमाजे क्रीडारथान ॥ अंतर पडले मजपासुन ॥ शचीमाजी न कळला ॥ ९६ ॥ आला मज स्वरूप कळले ॥ नारद पुर्वी मज म्हा गीतले ॥ कुरुकुळी अवतरले ॥ पंच अवतार देवाचे ॥ ९७ ॥ आजीपासोन अंगार पुनी ॥ सोडुनी सीधले नामाचीधान ॥ चीचरथ येथुनी लोक चरधगटला ॥ ९८ ॥ तरी हे मज अग्नी अस्त्र देइ मज ॥ मीच हुकीवीध्या समर्पीन तुज ॥ नरश्च पीतुरराज्ये ॥ यासहीवीध्या तुळजे हे ॥ ९९ ॥ जेजे कौतुक जे थे पाही ॥ तेवी लोका वेबसल्या याइ ॥ हिवीध्यासीजे पळलापाही ॥ ध्यासेवृ मेनक कले ॥ १०० ॥ पार्थातुसी बुधीलीधन ॥ आतातुज मीकवीन ॥ चैरिपीस्त्या वसु लागुन ॥ वीध्यासी धलीपुर्वी हे ॥ २०१ ॥ यावीस्वा वसुने मज ॥ वीध्याउ पदे सीलीस तेज ॥ पार्थ मने अग्नी अस्त्रतेजः पुंज ॥ बलस्पली मागे त्यार स्हा जासी ॥ रानारराज अग्नीचेसादेत ॥ अग्नीचेसा दोनास मागत ॥ द्रोनाच्या यंकपावत ॥ ते

ने मज हीधले ॥ ३ ॥ आगनी संख गंधर्व आकळी ॥ चक्षु की वीद्या पार्थ कवळी
आनीक गंधर्व ते वेळी ॥ उचील देत पाडुवासी ॥ ४ ॥ ए चालुराच्या अस्ती
वर्जे घे हीता अमरपती ॥ वज्रधारेची खड्ग नीश्चीतो ॥ परम तेजाळ उ
ठली ॥ ५ ॥ साचे वृज्र प्रायेतुरंग ॥ मनोवेगे जाले अभंग ॥ ऐसे मज हीधले
तुरंग ॥ पाच सत्व तेजस्वी ॥ ६ ॥ ले मीलु आसी देखन ॥ संतोषले पंडुनंदन
मनती आन्ही पावलो स्वयाना ॥ मग पाडुनंदन जे ॥ ७ ॥ आता आसी
गुलपवनी ॥ नश्चय येवो गीलो येक्षनी स्वराज्यास गेला पुन्यखानी अ
स्वमागो पार थी ॥ ८ ॥ चीच रथ गेला आज्ञा घेउन ॥ पुढे चाली ले पंडुनं
दन ॥ लंघीत वने गहन ॥ तव वेदव्यास भेटला ॥ ९ ॥ साही जने साष्टांग न
मीती ॥ वृक्षातळी येकांत बैसती ॥ वने पुष्पे फळे आनोनी देती ॥ सगुरु
पुजीयला ॥ १० ॥ बोले कृष्ण ध्वपायन ॥ पांच्याळ पुरासु खी जाउन ॥ द्रौ
पदी स्वेम्बर बैसुन ॥ साधाकारन सर्व ही ॥ ११ ॥ पांच्याळी ने पूंच च्युतार
पुर्वीच मागीतले पंच वगत्र ॥ ते सती परम पवीत्र ॥ नायी गोरळ पाचा ते

मीहीतेजें भ्रुगटेन ॥ साधुनेदरलेकारन ॥ ऐसें बोलुन द्वैपायन ॥ अंतर
ध्यानपावले ॥ १३ ॥ पुढे आताशेपहीसेवर ॥ कथारसाकसुरसफार ॥ ऐ
कता महत्पापसंव्हार ॥ मनुसमग्र नासती ॥ १४ ॥ माहाराजभारथग्रथ
ययागलीथ राजयथार्थी ॥ भक्तीज्ञान वैराग युक्त ॥ वीहीनी श्रीत चीवेनी ॥
१५ ॥ मधेमहाचीमाघमास ॥ मुमुक्षेरयाना लोटतीतापस ॥ हारसीयाआ
गीवीत्मारीकास ॥ वंदुयथीच्यासुखसेना ॥ १६ ॥ पंढरपुरवीलासीया ॥ बला
नंहा यतीवयी ॥ श्रीसद्गुरुपंढरीराया ॥ पांडवजनपालका ॥ १७ ॥ ब्रह्मानं
द श्रीधरवरद ॥ पांडवप्रतापवीसद ॥ टिवीले नाम सज्ञाळीवीद ॥ सेवटास
पावीजे ॥ १८ ॥ सुरसपांडवप्रतापग्रथ ॥ आमध्याहीपर्वव्यासभारथ ॥ त्याती
लसारांस येथार्थ ॥ यकादसो ध्याये गोडहा ॥ १९ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

पाड०

श्रीगुरुमुर्तीयनमः॥ करीलाधर्माचेवर्नन॥ स्वधर्मलोयवर्धमान॥ सक
ळपापेजालीज ळोन॥ भीमसेन वर्नीला॥१॥ पार्थ कीर्ती वर्नीली वीषेस
दुर्जनपराभवशेषुनाग॥ वर्नीतानकुळसहदेवास॥ सकळरोगाक्षयेलोय
हासभक्तपेचे वेळअभ्दुत॥ दुखकरानदावीती भक्त॥ लाक्षग्रहापासुनीमु
क्त॥ पांडव जाले पुर्वीचेपै॥२॥ हेडंबैकमारुन॥ वीजई जाला भीमसेन॥
पंथेजालाहासभद्वैपायन॥ भेटोनी गुजसांगीतले॥४॥ वल्कलेवेष्टी
तजटाधारी॥ दीव्यवीभुती चर्चीली शरीरी॥ जेसेससी भीव अबरी॥
जकद जाळेसाकीले॥५॥ अवतरले पंचदेव॥ पाच्याळपुरा आलेपांड
व॥ तोद्धपनद्रुमीचेराव॥ सेवरा आले तेथेपै॥६॥ पांच्याळ नगरा भोवते
पाहत॥ द्वादसेयोजन परीयेंत॥ राजयाची गलना अभ्दुत॥ सेनावेदाड
तराले॥७॥ लगटीकनकांचरे सीबीरे॥ उभयीले सळकती अपारे॥ यावरी
दीव्यचहनाचेगारे॥ द्रोपदहीं धलेभुभुजे॥८॥ लक्षावधीकळसेसळकु
ती॥ चपळेअसेध्वजसळकती॥ चपळेअसेध्वजतळपंती॥ बंधुममवत

ब
१

१०

दुर्योधन कुमती । सेवकासी आला असे ॥ ९ ॥ यादवासहीत यादवेंद्र । अलकपद
लकरु नामसमुद्र । पंथ्यमे उतरला लक्षमीवर । दळ अपारें वर्नवे ॥ १० ॥ सत
त्या
तुं असत सहीपाहुन । नवखंडीचे आले बालन । असो द्रोपद सभेसी अव घे
जन । राज्येश्र षीमीळाले ॥ ११ ॥ कुंतीकुसकाळ आलेसी टेउन । सभेसी आले
पाचहीजन । षेमपाल दोनी महान । वीज सभेसी बैसले ॥ १२ ॥ मनाल आवी
तीपांडव । आजी दौल्य आनी कर्न स्वयमेव । याचे मुंडो नीयागर्व । नीते
ज करुनी धरि ॥ १३ ॥ रायये च उभ्न वीले पुर्न । आजी कोन नेसील बान । कर्नी
चे कर्न उघडोन । टाळे मोकळे करु आजी ॥ १४ ॥ पांडवी वत्कले वेष्टुन । केले
चे
असे व्रत अंन । परीते हीव्य स्वरुप पुर्न । पंच आहीस जैसे का ॥ १५ ॥ द्रोपद
मने पुचासी । आता द्रोपदी आनी सभेसी । जो नेहील येचांसी । औतौ
द्रोपदी औनौ सेनैसौ सीवर माचे ॥ १६ ॥ म्यापुर्वी र धीला अर्जुन जामा
त । तेला क्षागरही जाले गुप्त । कीवा आहे त अर्थीत । न कळे कोटे वीचरते
॥ १७ ॥ असो करनी वरी बैसोनी । द्रोपदीला वन्य रत खानी । सभेसी आनीली

न

तेक्षनी आकर्ने नेनी ग्रामलागी ॥ १८ ॥ हा स्भासारी स्वीग्रामपनी ॥ त
नोनी हा स्भा नामा श्रीधान ॥ आगीचास्तु वासपुर्न ॥ कोमपरीयेत धा
वल ॥ १९ ॥ म श्रेसीरा जे बेसले समस्त ॥ दुष्ट दुम्न बोले गर्जोनी ॥ येरे घे न
नेहीने द्रौपदीस हावील ॥ नामा श्रीधान न कळे अद्भुत ॥ यथानुकर्मे सा
गते ॥ २० ॥ दुष्ट दुम्न बोले गर्जोन ॥ चक्र रथे अेहोने ॥ उडयील मध्य नयन ॥ यासी पन
हेरत घास होय ॥ २१ ॥ अेसी परी सीलामाल ॥ समस्त ग्रा जे म याचील ॥ स्न
तीले धनुष्ये अद्भुत ॥ मुळीनु चले कोनासी ॥ २२ ॥ हियेच अेहील कोन ॥ पदी
सागत उठलाक नें ॥ जे ग्राजनक सन्नेसी रावन ॥ गर्व करोनी धावीन्नला
॥ २३ ॥ लेसा कर्न बोले तेक्षनी ॥ द्रौपदी मासीचारानी ॥ पन अेही तोपाता
न यनी ॥ समस्त नृप आताची ॥ २४ ॥ तोसीव कोदंडा लुत्य च्यापपुर्न ॥ उ
चलाव यागेला कर्न ॥ जानु परीयेत उचलीता जान ॥ कासावीस जागला
॥ २५ ॥ धापा हाटल्या अपार ॥ गीले जजालासरीर ॥ उलथे जेसा तरुवर
लेसा पडीलासु मीवरी ॥ २६ ॥ मुगुट उलथोनी पळीला ॥ हीती पहकरहता

रतुटती। हाहाकार कौरव करीती। तव द्रौपदी बोलेले धवा॥ २७॥ येने यथेच्छे
हीले आला। परी मीयासीन वरील वला। हा आवर्न कुळी पाहला। माळ न घाली
गळा माझी॥ २८॥ परम अपमान पावला कर्न। स्वरथ्यळी बैसला जाउन। तव दृष्टी
पडे बोलदुर्योधन। पृथ्वी नीक्षत्री जाहाली॥ २९॥ तव वीप्र सभे मधोन। उठले
ते दोघे भीमार्जुन। जैसा गीरीकंदरीहुनी पंच्यानन। तैसे ते दोघे उठले॥ ३०॥ की
चंद्र आनी सुर्ये। पावले यक दाची उदये। द्रौपद राजचकील पोह। सकळरा
यासहीत॥ ३१॥ यकल्लन ती हे ब्राम्हन। कैसा चेढतील नेछे केपन। यकल्लन न ती
नकळे स्थर कर्तुत्व पुर्न। नकळे कार्ही कोन्हासी॥ ३२॥ यक लाघ्राम्हन परम धं
र। नीक्षीच केली धराक्षमगर। कीबळीचे येथ वामन वीप्र। उगेल त्रीभुवन आ
टले॥ ३३॥ घटोद्भवाची लनु धाकुटी। परी समुद्र साट वीला पोटी। यक ची
सुर्ये सकळ श्रष्टी। उजेडे घाला पेधेनुष्या जवळी पातलो॥ ॥ पार्टी उभा ट
केला। भीमसेन। कर्न सैल्य दुर्योधन। देखला बळहीन जाले॥ ३४॥ तव तो मा
हावीर पार्थ। धनुष्यासी अद्दक्षिना करील। स्थन न लगता चढवील। का मुंक

पे अर्जुन

हेलामाच ३६ स्मरोनीया रुक्मनी रमन वेगे घेलेल पंचबानु ॥ अथ
म मरे येंच गेहोन ॥ मछ नयनउडवीला ३७ जालायकचीजयजये
कार ॥ वीमानीहुनी पुरंदर वर्षला जाली सुमनचार ॥ असे गजर दुंदुभीचा
३८ लवते द्रौपदीपभीनी ॥ करीनीखलेउलगोनी ॥ पार्थाच्यागळा =
जाउनी ॥ दीव्यमाळा घातली ३९ द्रौपदपरीवार आज्ञाकरी ॥ ब्राह्म
नरक्षावेषकुलापरी ॥ राजेउटतील जुझारी ॥ अनर्थपुढे दीसतसे ४० पा
र्थसनेधर्मासी ॥ द्रौपदीसनेठ कुंतीपासी ॥ नकुळसहदेव बळरासी
यादेमनीसे नेतजाले ४१ तोउटावलेन्पवर ॥ मनती छि हा द्रौपदाचे
सीर ॥ अपमानोनी राजकुमर ॥ नवरीहीधलीअनंगासी ॥ ४२ अवचीता
येचीत्ते सिलाबान ॥ आत्मीनमानुहे अमान ॥ आला जुसक नीर्वान ॥ ही
दीनी घ्यावीनावूरी ४३ कौरवासीकोधथोर ॥ मोडीलीसभेचे पुर ॥ मन
ती राजकन्यानेतीवीप्र ॥ लाजगेली आमुची ४४ द्रौपदराज नेयान्नी
त ॥ ब्राह्मनसनेतलपत ॥ पीघअयेकापत ॥ वाटनमीळेपळावया ॥

हासोनी बोले भीमसेन। स्वस्त असा सकळ ब्राह्मन। मुखें करा वेदाध्य
यन। नी श्चीत मन करूनीया। ४८। वीशाळ वृक्षातळी बैसले ब्राह्मन
तोची वृक्ष भीमे उपडोन। कत्यांत हाक फोडुन। मोडोनी घेतला खांद्यावरी
।४५। मनाल पने पांच्याळ हाके वळ ऐसा तो काळ। भीम मार्गव केवळ
सबळ। हनुमंतची धगरला। ४७। पांडव वाचलेला श्वासहुनी। कीचीत
ध्वनी अकेली श्रवनी। ब्राह्मन म्हनती मौन्य धरूनी। उगेची पाहा नावेक
४९ धनुशासी बान लाउन। घेतीयासी पांच्यारी अर्जुन। तव बळीराम मा
मीश्वील स्य। संकेत खुन हावीतसे ५०। म्हने हा पार्थ पाठी भीमसेन।
पेल नकुळ सहदेव जान। हे पुन्हा ऐकीले मागु त्याने। धन्ने धन्ने आजी जा
ले ५१। आता पांडव हाती नीकट करवी नीश्चती। येथे आलीया नी श्ची
ती। लाक्षाची जाहाला ५२। यासी येकांती भेटावे. जाउन तव येथे मा
डला थोरपन। मुकुंद आनी रेवती रमन। कौतुक पाहती हरीखोनीया। १३ तो
को धे बोले दुर्योधन। जीवे मारावे हे पेब्राह्मन। द्रौपद आनी दुष्टद्युम्न। मी

पा० १३०

रं छेदायाचीरे ॥ ५७ ॥ वक्षचे तुनी रकोदर ॥ करीलउरला संव्हार ॥ कोट्यानकोटी कुंजर ॥ रक्षधायेमारीले ॥ ५५ ॥ त्रोवूले वेटी तेथीमा र्जुन ॥ मोडीली नाचि भक्तीवान ॥ चालुसंगदळ लोटोन ॥ आलेते त्याते धावरी ॥ ५६ ॥ पायदळ आनीरथ ॥ रक्षघायेचुरकरीत ॥ हाहाकार जाला तेथे ॥ म्ननती कृतांत क्षोभला ॥ ५७ ॥ कोरव नारगेले संव्हारून ॥ लवसरमो डीत धावलाकर्न ॥ देखोनीपार्थ माडलेसंधान ॥ वर्षेइजन्येबानाच्या ॥ ५८ ॥ बान चयेसोडुन ॥ हर्ष खीळीलावीरकर्न ॥ पार्थाचे संधान देखोन ॥ गर्वह रलाकोरवाचा ॥ ५९ ॥ म्ननती यककाळ येककृतांत ॥ कीयेक वीरूमुयेक उमाकांत ॥ आमुचे गर्वहरावूयासमस्त ॥ येनेकृपे अवतरले ॥ ६० ॥ म गबोलीलावीरकर्न ॥ श्रासनहोतुमचागुरूकोन ॥ भार्गवकीवाजा मदग्न ॥ हेनकीअर्जुनसागपा ॥ ६१ ॥ कचीमवेसधकरून ॥ कीरतालेवो नीश्रासन ॥ सत्यबोलावेवचन ॥ येकताजनहासती ॥ ६२ ॥ सन्ने युध्ये माडोनगोरी ॥ माडीत्यारनतळवरी ॥ श्रीगुरूप्रसादेथोरी ॥ नी:

कपटीकरीतोआला ६३ ॥ शेनेतुजवीध्यादीधलीपाही ॥ तोआजीमाडादेत वलाही ॥ ऐसेऐकताहहई ॥ कर्नेबहुतहचकला ॥ ६४ ॥ येतकवालेअव सरी ॥ आलीकोरवाच्यामुखावरी ॥ रथमुरडीलेझडकरी ॥ वीराकडेलेधवुा ६५ ॥ शैल्येधावीन्नलाभीमावरी ॥ उडीटाकीलाझडकरी ॥ तवयेरीकडेते अवसरी हह्यावरीआहकला ६६ ॥ भीमेतरुवरमोवडीला ॥ शैल्याचे पाटीवरीमोडीला ॥ मगमल्येयुध्पतेवेळा ॥ च्यारीघटकाजालाले ६७ मगभीमेअन्तुलकेले ॥ तयासीबळेउचलीले ॥ गगनीउचलोनीभीका वीले ॥ पृथ्वीवरोनीशैल्यासी ॥ ६८ ॥ भुमीवरीउतानापळत ॥ भीमेवक्ष स्थळीहीधलीलात ॥ मागुतीउचलोनीपुसत ॥ ब्राह्मनासीदकोहर ६९ याचाघ्यावाआजीप्रान ॥ कींवाहेउजीवदान ॥ वीप्रमनतीसोडुन पुढेमारीलधर्मयासी ॥ ७० ॥ मगलातहउनीपृथ्वीवरी ॥ भीमेमोडीला तेअवसरी ॥ पाटदेउनीझडकरी ॥ कोरवभारातमीसळला ॥ ७१ ॥ पंच्या ळपुरसोडुन ॥ येकायोजनावरीजाउन ॥ म्हनतीब्राह्मनआहेतकोन

॥पा ०॥ मनास आनोन जाउ मग ॥ ७२ ॥ घरकडे आले तेते नृपती तेले आपुत्याद्
याजाती ॥ मनली पांडवचीलोती ॥ येकेडीनाली आनीका नसे ७३ ॥ असो
पांडव घेउनी द्रौपतीसी ॥ येतेजालेकुंतीपासी ॥ उतमत्रीक्षा आसाती ॥
माते भोळाली जानपा ॥ ७४ ॥ मातीबाहुन ॥ पाचहीजन ध्यासमान ॥ बा
हीर पाहे येउन ॥ तोयासेसेनी द्रष्टीली ७५ ॥ लनेनकुळे बोलीलावच
न ॥ मगलने धुचालागुन ॥ मानेवचन मानावे प्रमान ॥ द्रौपती अर्जुनव
धुवरे ॥ ७६ ॥ अर्जुनलनेमाला धती ॥ तु मीअन्येथा नेद्के वचनो की ॥ याव
रीव्यासदेवयथे येती ॥ तेकरीती ते प्रमान ॥ ७७ ॥ तव षंकर्जन आनी श्री
पती ॥ ऐटले ये कोंती येउनी येकांती पीचु अगनीसवंसीती ॥ आळंगी
तीपाचाते ॥ ७८ ॥ धर्मा भीलने व्दारकाधीस ॥ तुली चोगीतले बहुत कुत्र
परीदुर्जनपावतीनास ॥ तु ह्मी स्वतथाना यालसुखे ॥ ७९ ॥ ऐसे सेबोलो
न श्राम यादवराना ॥ छ सरूपे गेले स्वथाना ॥ पांडची करुनीत्री क्षारना
नारी भोजन केले ते दीवसी ॥ ८० ॥ तेराची माजीगुसहेर ॥ इच्छुहुन्म

ता

हरिविजय

टेवीले असर । ते घेउनी आले समाचार । जे जे बोलले जननिते ॥ ८१ ॥ म्हनती
तेन्हेतीब्राम्हन ॥ मासीचीजळयागन । च्यारप्रहर युध्यावाचुन गोष्टी
नाहीं ऐकील्या ॥ ८२ ॥ द्रौपदी सोक करी अद्भुत ॥ म्हने कन्या अनगे नेली अ
कस्मात । याच्या वर्नेहीं न कळे मस ॥ चौघनीत कोनता ॥ ८३ ॥ द्रौपदी ऐसे
म्हनत । भीकारी गेले घेउन ॥ लोकांमाजी नीहापुनं ॥ शोक त्यजुन राव करी
॥ ८४ ॥ पुच्छलु नेताता अवधारी ॥ म्याहेर पाटवीले रात्री । ते आहेत माझ्या
सेजी ॥ नीर्धार आली केला हा ॥ ८५ ॥ साज्रा गाते आहे माता । म्ह जग मे
पांडव तहला ॥ द्रौपद म्हने म्हुता ॥ मज ही गमत ऐसेची ॥ ८६ ॥ मग कु
ष्टकुम्भजानी पुढे होईल ॥ मंगे घेउनी अश्वगजरथ ॥ कुळ्याकळ्यासाळे परीयेत ॥
मोठ्या आवंकरील आले ॥ ८७ ॥ एथे सहीत पाच ही जन ॥ धर्तिल मैकुव कुन्म ॥
म्हने आवर घीत चरन । तेथवरी चालावे ॥ ८८ ॥ पाचजन अवश्ये म्हनती ॥
ऐके रथी कुंती द्रौपदी बैसती ॥ पाच ही जन आरुढती ॥ रथीवर येगळा
ले ॥ ८९ ॥ राजद्वार परीयेंत । अपार टेवीले वस्तुजात ॥ नाना उदमी

षेमतू ॥ वस्तु अद्भुत दावीती ॥ १० ॥ सकळे आठेवरून पंडुकुमर ॥ जेथेर
चले होते मेघश्यार ॥ तेथे नावे करा वीलेस्थीर ॥ सत्वपती स्वाकरा वया ॥ ११ ॥
दुध दुनम लगनेदेसवी तीमत ॥ आलन नकेली यथार्थ ॥ अवलोपावले राज
मंदीरात ॥ नरशी बैसल धर्मराव ॥ १२ ॥ मर यात्र अत्यंत धरून बंधुपाटी
मीचो घेजन ॥ जयवीस्मय संपुर्ने ॥ कौन्चील नाहीं त्यापासी ॥ १३ ॥
द्रौपदाची संपदा अपार ॥ याचे दखील नाहीसा चार ॥ गुस रूपे पा
हे नृपवर ॥ लगने हे राजे नीर्धार होती ॥ १४ ॥ यावरी द्रौपदाची रानी
मस्तक ठेवी कुंतीचे चरनी ॥ द्रौपद महील गहातने उनी ॥ वस्त्रा नरन
पुजीले ॥ १५ ॥ द्रौपदे सुतहे मेळऊन ॥ मग द्रौपद राज येऊन ॥ पांडवास
प्रेमे धरीती करून ॥ देउनी क्षेम आलींगन ॥ पुचही जन तोसवीले ॥ १६ ॥
द्रौपदे सुहृद मेळऊन ॥ पांडवासहीत करी भोजन ॥ यकी पंक्तीसी सारी
ले पुर्ने ॥ मधुर सान्न नवनवे ॥ १७ ॥ भोजन जाली याच यो द्रमउनी वी
डे बैसले घेऊनी ॥ मग द्रौपद करजोडुनी ॥ धर्मराया वीनवील ॥ १८ ॥

ठ

त्तनेकवनयाली कवनकुळ। कवनदेसकवनस्थळ। सांगोनी यासक
ळ॥ मजमेळवाआपनाते॥ ९९॥ मगहासोनी धर्मबोलत। ऐकनाथ पु
रीचापंडुनृपनाथ॥ तयाजोजेष्ठसुत। धर्मराज जानमी॥ १००॥ हेभी
मार्जुननकुळसहदेव। परमपुरुष वार्धीबळानेव॥ ज्यासीसमरंगनोहा
व॥ काळहीधरु नसकेची॥ १॥ धनुर्धरामाजीनीपुन। पुर्वीत्नागवेआ
नीरघुनंदन। यावरीभीष्मआनी-द्रोन॥ पाचवाअर्जुन तीयला॥ २॥ भी
म समबळे पुर्न॥ आनीपीचव्येवीदुराच्या घरेते। तेनेकाढीलेजोहा
तुन॥ म पापुर्नबाळकावरी॥ ३॥ वीदुराचेउपकार। बहुतजन्मनापेड
वीसर॥ मातारा जसमसत्पापच॥ वीकाळसानी तोहोये॥ ४॥ कुंती
माताहे जान॥ आमीहींडुवीलीवृनोवन॥ असोतुम्हापुन्यपुरुषाचे
दर्शन॥ पुन्येकरुनी जाहाले॥ ५॥ ऐसे ऐकत्ताउलर। जालायकची
जैजैकार॥ द्रोपदधावोनीसत्वर॥ चरनधरीधर्माचे॥ ६॥ भ्रमेसीधले
आलींगन॥ नेत्रीवाहे आश्रुजीवन॥ सनेकौरव परमदुर्जन॥ कापरये

॥ पा ० ॥ ॥ ५० ॥

सागर

कौरवन्नीरातें मोसिकेलें दुरात्मा ॥ ७ ॥ आलातुम्हचेनी मीत्य करुन ॥ जीते
ची कौरव आनीन धरुन ॥ कौं धे बोले दुष्ट दुर्जन ॥ छेदीन शीर तयाची
॥ ८ ॥ देखोनी पांडव जामात ॥ द्रोपदाचा हर्षन माये मनात ॥ मग पाहुन
यासुमहुर्त ॥ लग्न तेव्हा धरीयले ॥ ९ ॥ धर्मलग्ने द्रोपद राया ॥ आला पा
चा चीयेक जाया ॥ द्रोपद संकला कोनीया ॥ त्याने अघटीत केवी घडे ॥ १० ॥
संकट पडले द्रोपदालागुन ॥ लव रुक्ष्म आनी छपायेन ॥ ते भ्रमा पाचास
आवीपुर्ने ॥ नीश्चयेकरु पातले ॥ ११ ॥ पांडव आनंदले पुर्न ॥ धावोनी वंदी
ती व्यासचरन ॥ श्रीकृष्णचरन वंदुन ॥ आलींगीती अती प्रीती ॥ १२ ॥ मग
द्रोपद वंदुनी चरन ॥ त्याने आज्ञा घ्यावी म जलगोन ॥ द्रोपदीस पैचे जैने
भ्रतार पाचजन ॥ कीं वायेक सांगाले ॥ १३ ॥ बोले सत्यवती हृदयेरत्न ॥ रने
भ्रतार पाच वेळा देमनउन ॥ आराधोनी यो त्रीनयन ॥ पुर्वी बोलली तप

जाला

करीता ॥ १४ ॥ प्रसन्न जाल्यानीळ घेघे वरद पाच वेळ ॥ यालागी हे वेल्हाळ
पाचजन अर्पावी ॥ १५ ॥ ऐसी व्यास आज्ञा करुन ॥ सर्वेचीयावला अतरध्या

न ॥ द्रौपदी मुळ पारखुन ॥ त्याने राजे पाचारीले ॥ १६ ॥ द्रौपदी जाउनी सत्वर ॥ या द्रुवासहीत याद्वेंद्र ॥ बहुत करोनी आदर ॥ माहेवीता जाला लग्नासी ॥ १७ ॥ मग अनुक्रमे करुन ॥ पाचासीला वीले लग्न ॥ च्यारी दीवस संपुर्न उछाव जाला अद्भुत ॥ १८ ॥ साडे जालीयान पवर ॥ पांडवास आहेर तद्अपार ॥ त्याने हे राज्ये तुमचे साचार ॥ म्हणे जनसहीत सर्वही ॥ १९ ॥ मग उद्भ्रमरुनी यदुवीर ॥ उत्तम वस्त्रे अळंकार ॥ पांडवास करी अहेर ॥ प्रेमभावे करुनीया ॥ २० ॥ पाचा जनासी पाच रांडने ॥ व्यापीले तेव्हा द्रौपदीने ॥ यकाग्रहीत आर्जुन ॥ राहीले धीती करुनीया ॥ २१ ॥ पांडव जोहरापासुनी वाचले ॥ द्रौपदीचे जामात जाले ॥ गुप्त हेर सांगीतले ॥ कौरवासी ते धवा ॥ २२ ॥ जेने येंत्र भेदीले पुर्न ॥ तो महावीर जान अर्जुन ॥ रक्ष घाय सोडीले द्रोन्य ॥ तो चीं भीमसेन वोळखावा ॥ २३ ॥ ऐसे ऐकता चीमाल ॥ कर्न दुर्योधन दुष्ट पीरीतें शकुनी त्याने जाला अनर्थ ॥ आता मरन आले आम्हा दुःख्यासन रडे धायमोकलुन ॥ त्याने गळाले रे कर चरन ॥ आता वीच्या

२४

रयकपुर्न ॥ करा आधी सत्वर ॥ २५ ॥ छपन कोटी यादव सहीत ॥ कृष्ण त्या
ची पाटी राखत ॥ सचा वेळ धरील मागधनाथ ॥ तो वळीया अद्भुत बळी
ष्ट ॥ २६ ॥ मग चतुरी श्वरा म्हने येक वचन ॥ आता न्हेहवाढवावा पुर्ण ॥
पांडवास न्हेयावे जाउन ॥ द्रोपदी सहीत कृष्णासी ॥ २७ ॥ पुढे वोवावा आद
र ॥ तरी मागील वीसरली समग्र ॥ स्तुती करीता नीत अपार ॥ नसेल मा
गील सर्वही ॥ २८ ॥ पांडवा सलोली धरून ॥ न्यावे हस्तनापुरा लागोन ॥ राज्ये
वीभाग देउन ॥ सुस्वरूप नादावे ॥ २९ ॥ ऐसे ऐकोनी कर्न ॥ क्रोधावला पूर
न दारून ॥ म्हने आता गेलीया शरण ॥ ऐसी गोष्ट घडेना ॥ ३० ॥ पांडवाचे
शीर छेदील्या वीन ॥ आम्ही न जाउ कदा येथुन ॥ ज्यासी न्हेये वाटेल जाना ॥ ते
थी राहवीती सीवीरातले ॥ ३१ ॥ कर्नवचन दुर्योधन ॥ म्हनेसी धन्य सकळ जन
रथावरी बैसोन ॥ नीजभारेसी धावीन्नले ॥ ३२ ॥ त्या त्यावती रनतुरे न्हेगी ॥
गज घजीली पांच्याळनगरी ॥ कौरव पातले दळभारी ॥ द्रोपदास कळ
लेले ॥ ३३ ॥ द्रोपदस म्हने धृष्टद्युम्ना ॥ गोळक पातले वहदुर्ना ॥ गाच्यमुखी

गोरघोन॥ कुंजर पुशाबोळ घावे॥ ३४॥ पांडव्यासहीत पांच्याळ॥ वाहीरमी
घाले तात्काळ॥ रनतुरे वाजता सबळ॥ कौरव ऐकोनी हचकले॥ ३५॥
होही सैन्य जाले भेटी॥ पांडव असती दौपदाचे पाठी॥ धनयक अवलो
कीता द्रीष्टी॥ संग्राम कौतुक केसेते॥ ३६॥ होन्ही दळे सीध जाले॥ पा
च्यांळाचे दळ आटले॥ संग्रामाची वीर्‍ही लागली॥ कौरवी तेव्हा नीज
बळे॥ ३७॥ ऐसे देखता न्युने॥ मनोवेगे नीघाले पाचही जान॥ कीवाप
च धळ यागन॥ ब्रह्मांड जाकुपातले॥ ३८॥ कीतेपंच आहीत्य उगवले ते
थ॥ जाले तेजहीन कौरव समस्त॥ कीं पंडीत देखता अभुत॥ मुढ जैसे हचक
ती॥ ३९॥ घृतराष्ट्र पांडव देखोन॥ कौरवाचा मद गेला गळोन॥ परी जयद्रथ
आनी कर्न॥ पार्था वरी धावीन्नले॥ ४०॥ या दोघाचे कुमर होन्ही॥ यापुढे धा
वीनले तेक्षनी॥ अर्जुनहेन बान सोडोनी॥ सीरे त्याचे छेदीले॥ ४१॥ दोघो
नी पुत्राचे मरन॥ क्रोधासी पावला कर्न॥ अर्जुने सोडले नीर्वान बान॥ छे
दीले हस्त कर्नाचे॥ ४२॥ तेने आली गीरगीरी॥ ध्वजस्त भीटे ... क लाक्ष

नगरी ॥ वीरश्रीमद ते अवसरी ॥ गेली सर्वही गांतरा ॥ ४३ ॥ रथमाघारा का
ढीला ॥ भीमे दुर्योधन देखीला ॥ ता क्षग ह आट उनी ले वेळा ॥ हालखाये
करकरीत ॥ ४४ ॥ मग पायाटा करुनी नेत्र ॥ वेगे उप डीला तरुवर ॥ वीज पंक्ती
ने अधर ॥ रगडोनीया धावीनला ॥ ४५ ॥ पाठी देउनीया कौरव ॥ पळोला
गले तेव्हा सर्व ॥ भीम परतला जेथे धर्मराव ॥ पांच्याळ नृपश्रमतसे
॥ ४६ ॥ पांडव प्रतापी थोर ॥ रनमदे जाले कामातुर ॥ कौरव सेना बंधु सा
चार ॥ श्रृंगारुनी पातली ॥ ४७ ॥ नलगे युध्दी सुरतीजान ॥ पळाली ब्र
भीमान वचे टाकुन ॥ मोहती याजेसी वीरे सोडुन ॥ कौरव सर्व पळाले
॥ ४८ ॥ पांच्याळ सर्व लुटीले ॥ आपुल्या नगरा पाट वीले ॥ सवेची पांडव
द्रौपद पातले ॥ येउनी भेटले श्रमरु हस ॥ ४९ ॥ नगरी यकचीजाला जैजे
कार ॥ आनंदले जन समग्र ॥ दीनवदने कौरव सार ॥ हस्तनापुरा पातले ॥ ५० ॥
मनती सरमरे पुरोचना ॥ कार्येन साधीले पुढीलीना ॥ आपन मग गे
नी अपेसजाना ॥ लापीले आसा भवीते ॥ ५१ ॥ ऐसे दुर्योधन बोलत ॥

कर्नसकुनीयृथार्थमिनत। असोवीदुगनसमस्त। ककला थंलात जालाते
धतराष्ट्रासमागे येउन। तुमची शुश्रा जाली द्रौपदी पुर्न। आनंदला ऐसे अ
कोन। त्सनेदुर्योधन भाग्याचा। ९३ त्सीने आशीरवाद ही धले। ते दुर्योधनासी
शुलजाले। वीदुरत्सनने ऐक वहीले। वर्तमान पुर्वीचे। ९४। ला क्षामटला पासो
न। पांडवया चलेपाचहीजन। तेही पांचाळ पुरी प्रत येन। द्रौपदी जींकी
ली अलापे। ९५ मदुर्लयकतटस्त। अंधरा हीलानी वंल। मगत्सनने भाग्ये
अनुल। पांडवु मासेवाचले। ९६। आलायाचे त्याचे गोड। वीदुरालुकरीसु
घड। येरु त्सनेयुधीष्ठ्र। हेचीतुसीअसेका। ९७ श्रीकृ स्मर कृपेचे फ
ळ जान। मदुचे कृपे आनोन। कृ स्मरीले हे कथन। ऐकला होस हे हनते
९८। वीदुर नसता दुर्योधन। जनकापासी येकातीयेउन। त्सनेवीदुरा
च्यावीच्यारी मन। न घाली जान मत्साही। ९९। ध्यावयाराजे वीत्नाराग्र
धन। क्षनक्षनावीदुर बोले येउन। तं यासी आश्रय न घ्यावापुर्न। माला
कपटी असेता। ६० जो हातवाचवीलेपंडुनंदन। ते आता आत्माला मी

ति अग्न। ल्याच्याय घालागी प्रयत्न। करू आली आनी कपै। ६१ दुर्योधना
स अंधसुनत। हेंच आले माझे मनात। मी विदुर दिसवता सत्य। लटीकाची रत्त
वीलो मी। ६२ दुर्योधन म्हने मंत्री धाडावे। द्रौपदी याससेना बोधावे। पा
डवासते थेच ठेवावे। करीन ह्या नावे गजपुरा। ६३ येथे आनीला उपाये
होती। अैसा धाक घालावा चीत्ती। राज्ये वीभाग न मागती। अैसे करूनी टे
वावे। ६४ हकु चकोडा याससेन। यक स्त्री च्यतार पाच जन। ले थे कळह उप
जले पुर्न। लोगानी मीस भाडतील। ६५ हाडनी वीभाग वेत्व। फोडावा नकु
कस हेव। नाना प्रयेत्ने हाडनी भाव। घात करावा तीघाचा। ६६ धर्म बापुडे न
पुसक। त्याचा नाही आ... धाक। तो भीमाच्या बळे देख। चेन प्रायेक रीती
आला। ६७ यक मरता भीमसेन। कर्नास त्रं... न याये अर्जुन। स्माचे
कापटे आर्जव करून। लागवावे पांडव। ६८ मग आवेसे बोले कर्न। मागे तु
म्ही बहुत केले येत्न। ते सर्वनी फळले उन। वैर वाढवीले हातगुनी। ६९ द्रौप
दी आनी पंडुनंदन। स्मास आवडती प्रानाहुन। पांच्याळ आनी यादेपसे

आवडते

न ॥ सर्वस्विंतयाचे ७० युध्येकरावे बळेकरून ॥ राज्येरक्षावे संपुर्न आपुले
क्षेत्रधर्म मांडोन आनकार्य नसाधावे ७१ बोलाउनी भीस्म होन ॥ यासी पु
से अंबीका नंदन ॥ ते मनती वीरोध टाकुन ॥ पंडुनंदन आनावे ७२ स्वार्थसा
रीखा सर्वासी देख ॥ तुम्ही भोगीता ऐश्वर्यसुख ॥ पांडवी मागार्वीनीक
बरा वीवेक माडीला ॥ ७३ ॥ आतातरी समजाउनी ॥ पांडव आनामाने करूनी
आर्ध. राज्ये देउनी ॥ सुखेनाद समस्त ॥ ७४ ॥ पाटवावे चतुरप्रधानाप्रती
द्रौपदराजा घेउनी हाली ॥ मुख्य गोष्ट रुक्मनी पती ॥ सखा करावा सुरेख ॥ ७५
कर्न मने बरवे ज्ञान ॥ महालसोडावे सर्प आनोन ॥ सद्नास लाउनी करा ते
मग सुखेनी जावे ७६ व्याघ्रपाळावे धेनुत ॥ भोगी सोडावे सुसकांत ॥ तैसे पां
डव आनुनयथे ॥ कौरवपाताळी घालावे ॥ ७७ ॥ न्यायेनीष्टुर बोले वीदुर ॥ मने
कुटीळाचे कुतर्क फार ॥ गायाच्येसी याचा येक येक वीचार ॥ तरी अनर्थ पुढे
असे ॥ ७८ ॥ पुंडु सुत यथे आनीता ॥ क्षेमकल्यान तुसीया सुता ॥ तु सी कीर्ती
वाढेल तत्वता ॥ दीगांतर पर्यीयेंत जाईल ॥ ७९ ॥ हेडंब वधी वृकोदर ॥ येक

चक्रीमारीलाबकासुर । मेवरीची भांडीले राजेस्वर । शेल्याहीक बकीषट्‌ ॥८०॥
पुध्येसाडोनी बकीवाट । कापळोनी आले इकडे । तुज नोवले कोडे । गोष्टी
सांगो आहरले ॥८१॥ युध्येकरीता पांदवासी । तरीमृते आमंत्रले सवासी
मगधलराष्ट्रमनेवीदुरासी । रथी बैसे सहर ॥८२॥ भेटोनी या पांचाळ
नृपाप्रती । इच्छ घुन्मासी घेउनी पाहती । अहेर अंळकार सर्वाप्रती । देवोनी
यागौरवावे ॥८३॥ दीव्यवस्त्री व्याभरनी । शृंगारावी याज्ञसेनी । सकळ
स्नुषासहीत द्रोपदी रानी । गौर वीवेत आहेरे ॥८४॥ नमस्काराूनी कुंतीस
भेटस बहुसावेतीस । माझे आसीं वचन पांडवास । असादरे मागपा
॥८५॥ श्रीकृस्नासी भेटोन । साष्टांग मागमझे नमन । पांडव आनी बुझा
उन । यथेवरीर याळा ॥८६॥ आज्ञाहोताची वीदुर । रथीं बैसला सहर ।
पांच्याळपुरनगर । सवेगे केले जवळीके ॥८७॥ दुतसागती पांडवाप्रती
वीदुरयेता वैसोन रथी । ऐकता सप्रेम चीती । पांडव धावती सामोरे ॥८८॥
वीदुर देखता दुर । रथीहुनी उतरले पाचही वीर । घालीती नु मीवरी नमस्कार

नयेनीलोटले ॥८९॥ रथाखाले धावे वीदुर ॥ उचंबळत सोकसमुद्र ॥ आळंगी
लेपाचही पुत्र ॥ पंडुरायाचे तेधवा ॥ ९० ॥ धर्म ह्मने वीदुरासी ॥ कुंती आटउ उप
कारासी ॥ हाईयार अप रक्षीसी ॥ बाळकासी स्नेहाने ॥ ९१ ॥ पांच्या ळ येउनसा
मोरा ॥ मस्तक माल नेला वीदुर ॥ तवतद्री देखीला यादवेंद्र ॥ जगगुरु जगदा
त्मा ॥ ९२ ॥ लोटांगन घाली वीदुर ॥ उचंबळला प्रेमपारावार ॥ हृदई धरीला
श्रीयेकर ॥ भेटे सहस्रानसो उवा ॥ ९३ ॥ मग येकांती गृहीं बैसोन ॥ वीदुरे
सागीतले वर्तमान ॥ चलास्य स्याना येथुन ॥ मनी अनुमान न धरावा ॥ ९४ ॥
धर्म ह्मने स्वामी जगजीवन ॥ तो कर्ता लता ध्रमान ॥ आनी वीदुरा तु सेव
चन ॥ मीरी वंदीन वेदाऐसे ॥ ९५ ॥ कुंतीस नमी वीदुर ॥ सागे सर्व समाचा
र ॥ धृतराष्ट्र शा थीलि फार ॥ घेउनी कुमर यथ याचे ॥ ९६ ॥ कुंदु बासहीत न
प द्रौपद नृपवर ॥ वस्त्यान्तरनी गौरवीत वीदुर ॥ द्रौपदी श्रृंगारीली सहर
करीनमस्कारवळीलाते ॥ ९७ ॥ द्रौपद आनी याद्वसेन ॥ त्यासी वीदुर सागे
वर्तमान ॥ चाला पांडवास घेउन ॥ त्या पुनेउन नीजपती ॥ ९८ ॥ मग बोले

जगजीवन॥ नीघावे सुमहुर्तपाहुन॥ मीलीसमागमे यद्दुन॥ वीदुरच्चेपे कोनी आनंदला॥ १९॥ स्वस्थाळा आपुल्या जालीपांडव तेकथा अपुर्व अत्रीनव॥ परीसोत पंडीतसर्व॥ श्वामानंदेकरुनीया॥ २००॥ श्रीधरस्वामीब्रमानंद॥ रुक्मनीहृदयारमीलींद॥ अनंगआनंदकंद॥ अखंडनंदनाहावे॥ २०१॥ सुरसपांडव प्रतापग्रंथ॥ आदीपर्वव्यासभारथ॥ यातीलसारांसयेथार्थ॥ द्वादशोध्यायेकथीयला॥ २०२॥ श्रीगुरुमुर्तीयनमः॥ ५

५ ५ ५ ५ ५ ५ ५ ५ ५ ५ ५ ५ ५ ५ ५

पा० १०

श्रीनरसींहायेनमः ॥ मगसुमुहुर्तेकरोनी॥ नीघते जाले पंडुनंदन ॥ संगे घेवो
नी अपार सैन्य ॥ याग्यसेन नीघाला ॥ १ ॥ द्रौपदी देवोनी सेन झाली ॥ गौरवीला
पंडुनृपती ॥ रथ अश्व भद्र जाती ॥ आंदने देत अद्भुत ॥ २ ॥ दास दासी अपार
सेया स्याने प्रथक प्रथक प्रकार ॥ सीबीकादी देवेने सुंदर ॥ रत्न जडीत दीधले ॥ ३ ॥
सुवर्ने भाजने वीसेस ॥ सौवीरे तगटी दीव्ये कळस ॥ सहस्र अर्बुद भरोनी कोष
द्रव्य सागाते दीधले ॥ ४ ॥ कुंती आनी याग्यसेनी ॥ बैसती प्रथक सीबीका यानी
कनकांबरे झाकोनी ॥ मुक्त जाळीया लयावरी ॥ ५ ॥ ज्याच्या वहना पुढे नी
श्रीती ॥ कनकदंड घेवोनी हाती ॥ सहस्राव धीदुत धावती ॥ वाट करीती चा
लावया ॥ ६ ॥ यादवेस्वर आनी पार्थ ॥ यके रथा जाती बोलत ॥ ईंद्र आनी अंगीरा
सुत ॥ की शसी आदीत्य यकत्रै पै ॥ ७ ॥ नीन्तनीन्त रथावरी ॥ चौघे बंधु बैसले
न ळकरी ॥ नाना वाद्याचे गजरी ॥ यक सनी वाजती ॥ ८ ॥ स्यन्नाबैसी दुर्ध्दुन्म
पाटी चाले सीतीकरून ॥ छपन कोटी यादव रेवतीरमन ॥ नीज भारेसी चा
लीले ॥ ९ ॥ भागतावीस्मर लो वीचार ॥ जे रथी अर्जुन जगदीश्वर ॥ ते थे बैसला वी

गजा

दुर। माता भक्तीकाळ ध्यानी॥१०॥ पांडवासी बोळउन॥ माघारा गेला वसनंदन॥
रकंडे गजपुरा गजरे करुन॥ पांडव आले आनंदे॥११॥ मग हेरे येउन वीदुर॥
धृतराष्ट्राजानवी समाचार॥ अत्यादरे वाढला थोर॥ पुढे एक नार पाटवीला॥१२॥
कर्नशारव्हल द्रोन॥ सन्मुख पाटवीले राजनंदन॥ गजरे आनंदे संपुर्न॥ गुढीयो
मखरे मीरवली॥१३॥ नगरनरनारी संपुर्नी॥ पाहावया धावती वेगे करुन॥ मंड
प घसनी जाली जान॥ पांडव वदन पाहावया॥१४॥ रत्न दीप घेउनी करी॥ वो
वाळीती नरनारी॥ पांडव चालीले जोहरी॥ पुर्वजाग्ये देखीले॥१५॥ गजरे राज्ये
सदना पातले॥ चरन पीच ब्याचे वंदीले॥ अंध नयना आश्रु आले॥ आक गील पा
च जन॥१६॥ सनेधन आजी सुकल॥ दीठी देखीले आपुले सुत॥ भीष्म द्रोना
सपांडव भेटत॥ आशीर्वाद देती कायते॥१७॥ वीजय भक्त आनंद कल्यान॥ स्व
पदीना देवे सुखसन॥ क्षनक्षना थीली करुन॥ द्रोन आकंगी पार्थाते॥१८॥
कर्नजेस्थ शैल्य सकुनी॥ दुर्योधन दुशासना दीकरुनी॥ नीमीछरसत्रा स्थानी
पांडव भेटले आदरे॥१९॥ धृतीपतन बाहा ठीक॥ याजीनी मीतीसक ठीक

गांधारीजननी देख॥ नमीलीपांडव अनुक्रमे॥२०॥ कुंती आनीसौबळी॥ दोने हे भेटली ते काळी॥ सर्वा वडीलावंदीली॥२१॥ कासीस्वराची नंदनी॥ दुर्योधनाची पटराणी॥ येवोनी कुंतीपाच्याळीच्या चरनी॥ वंदनकरीते धवा॥२२॥ गांधारी च्यासकलस्नुना॥ पुजीलेकापाडवांगना॥ देवोनीया वस्त्राभरना॥ नानापरीतोस वीली॥२३॥ आपुल्याराजमंदीरा यती॥ पांडव ऐआनीकुंती॥ हर्षे आले स्वस्थाना प्रती॥ दुखे वीसरली अवघेची॥२४॥ नीत्य श्रीरंगाचे दर्शन॥ वीदुरासीसत्संघटन॥ तोसुंसार नव्हेपुर्न॥ केवळ देवी समाधी॥२५॥ माझा पुन्याचे पर्वत॥ अनंत जन्मीचे अद्भुत॥ ते फळा आले तरी वैकुंठनाथ॥ मंदीरा तसहावसे॥२६॥ जालेकीतीक दीवस॥ धृतराष्ट्र पाच्यारी धर्मास॥ कर्नी सांगे रहस्ये॥ अन्याये नीज पुत्राचा॥२७॥ हे दुर्योधना दीदुर्मुती॥ माझेवचन नाइकती॥ मज चक्षुहीन ऐसे देखती॥ हेळसावती बहुसाल॥२८॥ शीकत्ये फळह करीती॥ मामा पापी सकुनी दुर्मती॥ तरीतु सर्वी घेयोनी अर्धजगती॥ रक्षयी नाहा सुरवे॥२९॥ यासी नमागावावीच्यार॥ तुजवरी धरीन छत्र॥ मग बोलाउनी वीदुर॥

॥ धृतराष्ट्रगीपंचाळी॥

॥ ७१॥

सर्वसामग्रीसीध केली ॥ ३० ॥ अथोतरसत घट देखे ॥ आनवी जान्हवीचे उदक ॥ ती
र्थ्यरशांतकुमाचे उदक ॥ अंळकार घडवीले ॥ ३१ ॥ कीरटे कुंडले पदक मळा ॥ मुद्रीका
कंकर्णे नेक टीमेखळा ॥ दीव्ये वस्त्रे तेवेळा ॥ अमोलीक आनवीले ॥ ३२ ॥ स्वेतसमुर्ये
पर्न आतपत्र ॥ नीळवर्न मेघडंबर ॥ मकरे वीकरे पवीत्र ॥ स्वेतच्यामरे आनवी
ले ॥ ३३ ॥ स्वेतहस्ती चौदंत ॥ स्वेतहय गजवेग बहुत ॥ चतुःसमुद्रीचे नीर आनवीत
सपल्लव पंचमृत्तीका ॥ ३४ ॥ धर्मराजास लेनेदा स्मनाथ ॥ धन्यतुसी बुधीपुन्ये
वंत ॥ तरीयसमई असे महुर्त ॥ जयवार जयतीथी ॥ ३५ ॥ त्रीकोनीया ... अवचन
पाच्यारीतीच्म षी संपुनी ॥ माहाराज ... मसवती नंदन ॥ कवीला स्मरन पात
ला ॥ ३६ ॥ सुवर्नपाटी युधुष्टीर ॥ धौम्ये बैसवीला सत्वर ॥ अन्नीसी चीत पंडुकु
मर ॥ जयजय यकार उठीला ॥ ३७ ॥ दीव्यवस्त्रे दीव्ये अळंकार ॥ लेईला तेव्हा युधु
ष्टीर ॥ दीव्यंसीव्हासन ज्यातपत्र ॥ वडीले दी धतीधर्मासी ॥ ३८ ॥ धर्मराव वीदु
नासी सांगतीले ॥ त्यातुन चतुर्गुन द्रव्ये वेचीले ॥ दानेरुषी सुखी केले ॥ धनु वस्त्रे
अळंकारी ॥ ३९ ॥ माहाराज पंडुनृपती वर ॥ तेने वसुधा जीकीले समग्र ॥

पा०

मोजोनीसके भलश्रवणाक॥ दलुके द्व्यल याचे॥ ४०॥ मागोपांगयथा
चीत॥ वीदुरउद्गार संबोधीलू॥ मगराजारूढ मीरवल॥ धर्मराजगजपुरी ४१
सुवर्नसुमनाचे सन्मार॥ लोकवर्षती ब्यपार॥ दर्दष तयीचा राजें द्र धर्म
राजमीरवल॥ ४२॥ धर्माजीसागे मलेवतीनंदन॥ यथ्थीचेराजे जींकुन॥
वरुयेमैत्री कीनावेकरून॥ आपना धी नवर्तावे॥ ४३॥ पुढेकरीराजसुयज्ञ
तेनेसंतोसती पृथुगन॥ यक्षकोरवे वेगळेकरून॥ पीरय मुखीलव राज्ये॥
॥४४॥ नीमार्जुनासीबोलाउनी॥ धतराष्ट्रआगे करोनी॥ सत सेना धर्मासी घेउनी
आलाम्चजावे ईन्द्रप्रस्था॥ ४५॥ मास्थापुचासीसुख अपार॥ इन्द्र धनकारणवीरचा
नर॥ तरी लुंली ५० येयुनसतर॥ ईन्द्रप्रस्थाआरोपा॥ ४६॥ आज्ञासमर्थसनोनी॥
पाचली मरतकेव्हैघरन॥ भीस्मद्रोनासीमुनी॥ करीतनगर प्रदक्षना॥ ४७॥ गांन्ना
रुढ सैंस... ना॥ चालीला... कुंती आर्नंदि स्ना॥ चीलुवेननायक या स्वराना॥
सेवघेउनी चालीले॥ ४८॥ सर्वत्रावनमि लावीत॥ नगरलोकशालीलेसमगर॥
इन्द्रप्रस्थमाहानगर॥ प्रवेसले तेतेकाळी॥ ४९॥ तोरस्थ प्रयीचे जन॥ सामोरे येती

पा० — चौ

त्वरे धावोन ॥ नाना उपायेन वस्तु आनुन ॥ धर्मराया भेटवीती ॥ ७० ॥ शृंगारी
ली समस्त नगरी ॥ गुढीया मखरने उभवीले व्दारी ॥ प्रचंड गर्जती राज
भेरी ॥ गुढी अंबरी झळकली ॥ ७१ ॥ करीरत्न दीप घेती ॥ नगर नारी वोवा
ळीती ॥ मुग्धा नीबलोन करीती ॥ मुखावरोनी पांडवाच्या ॥ ७२ ॥ धर्मे दे
खोनी तो सोहळा ॥ नगरनारी लोका सकळा ॥ वस्त्रे भुषणे नेते वळा ॥ देवो
नीया तोशवीले ॥ ७३ ॥ रुक्मीणी स्मरला देवपाळ ॥ पृथ्वी नी उतरला तात्काळ ॥
जेने आद्याकरवी समुळ ॥ सीधी पाववीन सर्वही ॥ ७४ ॥ इंद्रीरावर स्थ
ळ सुनल ॥ लवनामे नगरी हे मीरवल ॥ रचना करी यथे अतुल ॥ अमरावती
तीसारीखी ॥ ७५ ॥ मग के वीस्वकर्मासि बोलाउनी ॥ नीर्मली ते राजधानी ॥ मोही
ला समस्त अवनी ॥ ऐसी रचुना नसेची ॥ ७६ ॥ न लागे पाली यासी पाते ॥ तो इं
द्रप्रस्था रचीलेले थे ॥ पाहा कोशील्ये रचनेते ॥ लटक्ले सर्व जाहाले ॥ ९७ ॥ मनु
राकरनी परतीसाकुनी ॥ रचीले केवळ त्रिभुवन ॥ हस्तनापुर नीच पुर्न ॥ सक
चरथश्र वरी ॥ ७८ ॥ सप्तदुर्ग गगन चुबीत ॥ कुडे जैसे कनकाही सुत ॥ पा

तेंनीगोपुरेवीराजीत ॥ जळीलत्लेप मळकती ॥ ५९ ॥ सकळसंपती त्यजून ॥
स्वर्गगेला सहस्त्रनयन ॥ तेथेराज्ये करीतीपंडुनंदन ॥ सहश्रीहरी ह्या सुर्वेह ॥
६० ॥ मुख्येराज्ये गृहपरमसुंदर ॥ गृहतेथे संपती समग्र ॥ संपतीतेथेअती
रात्र ॥ धर्मवसेनीश्चयेसी ॥ ६१ ॥ धर्मतेथेसहादान ॥ दानतेथेजर्नादन ॥ जर्नाध
नतेथेकमळायतन ॥ चीरकाळ वीअसे ॥ ६२ ॥ कमळातेथेसुखवीमेस ॥
सुखतेथेसहज उल्लास ॥ उल्हासतेथेमाहापुरुश ॥ संतजन मीळती हे
॥ ६३ ॥ संततेथे वसेशांती ॥ शांतीतेथेवसे नीवृती ॥ नीवृतीतेथे नीश्चीती
समाधानसर्वेह ॥ ६४ ॥ समाधानतेथेसमाधी ॥ समाधीतेथे केची व्याधी
आधीनाहीतेथेउपाधी ॥ नसेमग तत्वता ॥ ६५ ॥ आधीतुटता अभेद ॥ अभेद
तेथेब्रम्हानंद ॥ ब्रम्हानंद केवळ गोवींद ॥ पांडवाघरी वसतसे ॥ ६६ ॥ असोनीय
नेमीलेकर्मे ॥ धर्मआचरे सत्यनेमे ॥ सकळराष्ट्र सुखागमे ॥ कुंजरहीत नांद
ती ॥ ६७ ॥ कुंटकामहीत ऋषीश्वर ॥ सीधसाधक योगेस्वर ॥ हेउनीसंपती
मंदीर ॥ युधीष्टीरनाह्वीत ॥ ६८ ॥ अंबड संत समागमेपुर्ना ॥ सहानेमे शास्त्र

यन। नानाशास्त्राचे अध्ययेन। पुरानश्रवन घरोघरी। ६९। याळ महंराग संगती।
हरीकीर्तन गर्जती न ल। देवाचन सोभीवंत॥ हरीहरउपासना। ७०॥ याच
काची वीध्यापाहोन॥ लैसोचीलोक देतीदान। हरीहरदुख्खवर्धमान। नगरीको
न्लानसची॥ ७१॥ यथाकाळीवर्सेघन। गाईसवींकाळदुग्धपुर्न। पुस्पासयक
बंधन॥ हंड छचच्यामरा॥ ७२॥ असेपुसोनी पंडुनंदना। वासुदेव चालीलाव
सुदेव दर्षना। धर्मलमनेजगन्मोहना। जावोनीयावसे हरे॥ ७३॥ रा जीवनये
नासुलाशवदना॥ कोटीकंदर्पवीराजमाना॥ लावुन्यसागरा परीपुर्न॥ ७४॥
तुमेश्रीमुखसाजीरे॥ ७४ पाहता माझी ध्यनीनपुरे। माउले श्रीरंगआत्ती
उद्धारे॥ नर्वीसरोतुसेउपकारा॥ ७५॥ तुमेनपाहतावदन। वारेउन्मळती
नयन॥ तुसानामस्मरनेवीन। जीव्हाससोन जाइल हे॥ ७६॥ जानमनवे मा
सने॥ लयकरीआवेपरतोन॥ आमादीनाचे पाळन॥ तुजवीन कोन करी॥ ७७॥
जनक जननीबंधु भगनी। तुचीआमुची कुळस्वामीनी॥ मुळपीटध्वार
कावासनी॥ संकट पाहोनी धावती॥ ७८॥ पंचपांडव द्रौपदी सती॥ सोवते

कृष्णभवस्न वीलोकीती ॥ नयनी आश्रुधारा श्रवती ॥ मीठी घालीती पायासी
॥ ७९ ॥ नयनोदके करून ॥ प्रक्षालीले श्रीकृष्णचरन ॥ श्रीकृष्ण सदृद
होउन ॥ हृदई धरीले साही जने ॥ ८० ॥ म्हने तुम्हासी नवीसंबे यक क्षन ॥ संक
टी यरत्न धावोन ॥ पांडव माझे पचप्राण ॥ जीवनकळा द्रौपदी ॥ ८१ ॥ तु
म्हाकारने साचार ॥ म्या धरीला अवतार ॥ उतरीन सर्व भुभार ॥ नीमीत्ते
तुमचे करूनीया ॥ ८२ ॥ ऐसे करूनी समाधान ॥ द्वारकेस नीघाला जग
जीवन ॥ पनकोटी दळ संपुर्न ॥ रेवतीरमन समवेत ॥ ८३ ॥ बळीराम आनी
श्रीपती ॥ नमस्कारीती कुंती सती ॥ याच्येगजरे दुमदुमी क्षीती ॥ द्वारका
पुरा प्रतीगेला ॥ ८४ ॥ जाला मागीलले धर्मा ते ॥ नारद आता यईल ये थे ॥ ते
थ गेल बुधीते ॥ लेचीती धरी सर्वस्व ॥ ८५ ॥ देवगेले द्वारकेसी ॥ तो सवेची
आला नारद ऋषी ॥ नमस्कारूनी तयासी ॥ वरासनी पुजीयेला ॥ ८६ ॥ पांडवा
सबे बैसउन ॥ नारद म्हने ऐका वचन ॥ यक नारी च्यतार पाच जन ॥ वीरोधका
रने नीमीसहे ॥ ८७ ॥ हीरन्याक्षाचा सुत ॥ नीसुंभ नाम वीख्यात ॥ संद्दोप संद

नीश्चीत। त्याचे पुत्र प्रतापी॥ ८८ तोघांचा मोह परीपुर्न। एक कैटाया येक म्रोजन। ते हीउग्र तप करून। देव पळउनी घीतो॥ ८९ ॥ सीव ब्र्या नीचतुरानन। प्रसन्न जाले त्यालागोन आमुचे मरन समर्थ सर्वाहुन चालले ऐसे करों स्या ॥ ९० आम्हासी न हो मरन। मग बोलले कमळनन। तुम्ही बंधु तवीरो ध पुर्न। मरन जानले काळी॥ ९१ ते म्हनती आम्हासी तवर्वीरो धु। होईल हे गोष्टी अबधु॥ मग ते ही करुनी बोधु। यीन्हु वनाते चालीले॥ ९२॥ गाई ब्राह्मनासी वधीती॥ देवस्थाने वीध्वंसीती॥ वोस पडली अमरावती॥ यंदीन्द पती घातले॥ ९३ ऋषी देव प्रजा मीळोन॥ ब्रह्मयासी गेले शरन। तेने रत्न अवयेवी अवयेवी गाळुन॥ नारी येक नीर्मीली॥ ९४। तीळ प्रमान जोडोनी रत्न। म्हणती तीळोत्तमा नाम ठेउन। वीध्याचाळा पाठवीली॥ ९५ सुंद उपसुंद पैसले सभेसी। तेवी श्रुतळला सळकेसी। देखताते लावन्य रासी। दोघे बंधु धावीन्नले॥ ९६। दोघे धरीले दोन्ही हस्त। वडील सुंद हस्त बोलत। हे माझी स्त्री यथार्थी। मातेसमान तु मानी॥ ९७ उपसुंद म्हने माझी कामीनी। तु मग

नीतुझे अभिमान मनी ॥ येक येकाचे न मानी ॥ गदा घेउनी उठले ॥ ९९ ॥ युध्य जा
ले बहुल ॥ संहभक्तकी गदा घालीत ॥ कर्ने मुष्टी ताडीत ॥ उपसंह गदा घाये
दोघे पडले अचेतन ॥ तात्काळ गेले प्रान ॥ तीकोलमा गेली नीघोन ॥ सुरलो
की नांदली ॥ १०० ॥ पुढे तीस सुरेस्वर भोगील ॥ ऐसा हो स्त्रीलोभें अनर्थ ॥ ते हे
पहीचे शीवदास भक्त ॥ वरुसे वाट तो सन्मान ॥ १०१ ॥ तोन मास द्वादस दी
वस ॥ पाचाटाई ने भक्त वरुष ॥ येकाची असताचो घास ॥ सभंधनाही तस
ता ॥ २ ॥ ये कांती नीकट असता ॥ जो कोन्ही वीलोकीता अवचीता ॥ त्यासी गु
रुतल्पक वुल्लेल त्या ॥ दोषवाजे मस्तकी ॥ ३ ॥ यासी प्राय स्चीत पुर्न ॥ द्वाद
स वरूखे करावे तीर्थाटन ॥ भंगीतामा शे वचन ॥ शापदे दैनता काळ ॥ ४ ॥
ऐसे नेम पासे करुन ॥ नारदे बोधले पंडुनंदन ॥ प्राचाची ने मनुक करुन ॥ व
चनमान्य केले तेव्हा ॥ ५ ॥ संपुर्न पुजा सत्कार ॥ तोपावीला कुल कुमर ॥ सवे
ची गुस जाला मुनीस्वर ॥ स्वार कापुर पातला ॥ ६ ॥ की तीक दीवस जा
लीयावरी ॥ गदहाल येका ब्राह्मनाचे घरी ॥ घाला घातला नीत स्करी ॥ सवे

धेनुनेलीया ॥ ७ ॥ ह्रदये पीटील ब्राम्हन ॥ पार्थपासी आला धावोन ॥ म्हनेमा
ल्यावीरा गोधने ॥ तस्कर माझे नेताती ॥ ८ ॥ ऐकता उठला पार्थवीर ॥ तोची
चर्त्राळेस च्यापसर ॥ देखीले द्रौपदी युधीष्टीर ॥ एकांतार पहुडला ॥ ९ ॥
आठवलेनारदाचेवचन ॥ ई कडे ब्राम्हन करीरुदन ॥ मग पोहवीच्यारुन
वीसेस पुण्य गोरक्षनी ॥ १० ॥ करीन ब्राम्हसवरुष वनवास ॥ परी रक्ष ब्रा
म्हनाचे केले ३ ॥ मग चीचशाळे करुनी प्रवेस ॥ सस्त्र घेउनीनी घाला ॥ ११ ॥
आरोपुनी तस्कर सकळ ॥ सीरछेद केला तात्काळ ॥ गो धने देउनी पुन्य
सीळ ॥ ब्राम्हन परम तोसवीला ॥ १२ ॥ नारद वचन स्मरोन ॥ वंदीले धर्मा
चे चरन ॥ म्हने आज्ञा दीजे मजलागुन ॥ तीर्थाटना जावया ॥ १३ ॥ धर्म म्हने तेवे
ळा ॥ तुझा नेम नाही टळला ॥ तुवा गोवंद सोडवीला ॥ तोखवीला ब्राम्हन ॥
॥ १४ ॥ पार्थ म्हने ते समई ॥ नेम नटळे कालत्रई ॥ द्वादसवरुषे लवलाही ॥ ये
तो तुझ्या दर्शना ॥ १५ ॥ संकट जानोनी परम ॥ आज्ञा देता जाला धर्म ॥ सर्वांनी घा
लेदी जोलम ॥ पार्थ मागे तीर्थारना ॥ १६ ॥ मग पार्थ तीर्थ करीत ॥ स्थळोनथ

कीदानदेत ॥ तीर्थाचीमहीमापाहता ॥ गंगाद्वारापातला ॥ १७ ॥ स्नानसंध्या
ब्रह्मयज्ञदान ॥ हरीचरनोत्सवसंपादुन ॥ मगबाहीरयेतेअर्जुन ॥ तोअपुर्ववर्त
ले ॥ १८ ॥ तोकोरवनागराजकुमारी ॥ उलपीबैसलीगंगातीरी ॥ परमलावन्येसु
दरी ॥ सचीरतीसमान ॥ १९ ॥ तीनेहातीधरून अर्जुन ॥ पोटानीनेलासदनाला
गोन ॥ सनेतुसेस्वरूपदेखोन ॥ मनमाझेवेधलेहो ॥ २० ॥ अंगसंगकरून ॥ तुस
करीमाझेमन ॥ मगबोलताजाला अर्जुन ॥ मीव्रतस्त तापसी ॥ २१ ॥ मगपक्षी
नीबोलेवचन ॥ मीलजीनआपुलाज्ञान ॥ मजरक्षीतालुजपुन्ये ॥ पूर्वावधी
पावविनहे ॥ २२ ॥ मीलुकीस्त्रीनीदोष ॥ व्रतभंगतानाहीहोत ॥ पार्थाचेगळा
नीर्दोष ॥ माळघालली पद्मनीने ॥ २३ ॥ तेथेराहीला यकरात्री ॥ सुरतानंदे
हीधलीतसी ॥ संतोषजालागजाश्रती ॥ तोगजश्रतीउगवला ॥ २४ ॥ तेथोनी
नीघालापार्थ ॥ पावलाहीमालयेपर्वत ॥ केदारबद्रीमाहातीर्थ ॥ धर्मसीळ
पाहतसे ॥ २५ ॥ हीरन्यबींदुतीर्थेकरून ॥ प्राचीदीसेपरतलाअर्जुन ॥ परतला
नेमीसारन्ये ॥ तपोधनवंदीली ॥ २६ ॥ भागीरथीसव्येघालीत ॥ अंगवंगदेशापा

हल॥ दक्षन दीसेसी पार्थी॥ महेंद्रपर्वतापातला॥२७॥ सीधसाधकी सेवीला पर्वत॥
पुढे रत्नाकार महोदधी दीसल॥ पंचरात्री पार्थ तेथे॥ क्रमीता जाला समग्र॥२८॥
तेथे समुद्राचे तीरी॥ मनीपुर नाम नगरी॥ तेथे राजा राज्य करी॥ चीत्रवाहन ना
म तया॥२९॥ त्याची कंन्या चीत्रांगी जाण॥ लावन्येखानी परम सगुण॥ तीने लक्षी
ला अर्जुन॥ ध्यान करीलासीं धुजळी॥३०॥ पीयासीआगे जाउनी॥ यक पुरुष
म्यां देखीला त्या नयनी॥ परम तेजस्वी जैसा तरनी॥ वर करोनी देई तो॥३१॥ कन्ये
चे समाधान करून॥ पार्थ जवळी आला चीत्रवाहन॥ नाम गोत्र ऐकोन॥
परमानंद जाहाला॥३२॥ म्हणे पार्थी पंडुनंदना॥ चीत्रांगीहि माझी कन्या॥ ते तु
अंगीकारी सुज्ञाननां॥ करी वासना पुर्न माझी॥३३॥ ईचे पोटी होईल कुमर॥ त्यासी
देईन राजभार॥ यावरी पंडुकुमर॥ अंगीकारी तीयते॥३४॥ करूनीयथा वीधी
पानीग्रहन॥ तीन वरूषे राहीले अर्जुन॥ चीत्रांगी गरोदर होउन॥ बभ्रुवाहन
पुत्र जाला॥३५॥ संतोषला चीत्रवाहन॥ अपार दीधले याचका दान॥ महा
बळवंत बभ्रुवाहन॥ पीती अर्जुन दुसरा॥३६॥ अश्वमेधी पुर्न पुरुषार्थी॥

याचावर्नीजेलपुढे अन्कुल ॥ त्यासराज्यतेथिचे समक्त ॥ चीत्रवाहन सीधले ॥ ३७ ॥ तेथोनी आज्ञाघेउनी पार्थ ॥ पुढे चालीलातीर्थकरीत ॥ मीव वीहसुक्षे
येपाहता ॥ करीकीधीयुक्तस्नानदान ॥ ३८ ॥ कन्यचेसमान करून ॥ पार्थाजव
ळी आला चीत्रवाहन ॥ नामगोत्र ऐकोन ॥ परमानंद जाहाला ॥ ३९ ॥ अर्जुन ध्या
नस्त ॥ लोउभावरपातलातेथे ॥ देखोनीतापसासी म्हनत ॥ तु कोन बैसलासी ॥
॥ ४० ॥ मग बोले अर्जुन ॥ तुजपुसाव याकाये कारन ॥ मीव म्हने मासेस्थान ॥
तु कोन यथे बैसावया ॥ ४१ ॥ अर्जुन म्हने तेवेळा ॥ तव कायेतुसी अरवीला ॥
येकलावीसकंट क्षोभला ॥ म्हनेतुजमारीनमी ॥ ४२ ॥ अर्जुने कार्मुक वोढीले ॥
नीर्वानबान वरीयोजीले ॥ मीवे पीनाक सज्जाकीले ॥ युध्ये माडीलेनीर्वान ॥ ४३ ॥
मीवे अग्नी अस्त्रयकीले ॥ पार्थ व्रज न्यास्त्र मोडीले ॥ मीवे शक्ती अस्त्र मोडीले ॥
तिथे घालत्या कुमराच्या ॥ ४४ ॥ असो अस्त्र जेजे होती वहुत ॥ तीतुके टाकीले शी
मनगज्यामात ॥ अवघेनीवारीले पार्थे ॥ नीजसामर्थे करूनीया ॥ ४५ ॥ मग सं
तोसला अपर्नावर ॥ म्हने धंन धन्यतुवीर ॥ प्रसन्न जालोमागवर ॥ नामस्युन

८

मागतु मी ॥८६॥ येरु सीवासीसनेपंडुसुत जान ॥ श्रीरुद्रसहस अर्जुन ॥ मगसी
वे कवचे कुंडले काढुन ॥ प्रसाद दीधला अर्जुनाते ॥८७॥ मगसीवासी करुनी नम
स्कार ॥ पुडे तीर्थ करीत पंडुकुमर ॥ क्रमत आला रामेस्वर ॥ दक्षनतीर समुद्र जो
॥८८॥ करुनीया स्नानदान ॥ घेतले रामेस्वराचे दर्शन ॥ तौ तेथे अंजनी नंदन
मालवीर देखीला ॥८९॥ पुढे स्वेतु पाहीला अतुल ॥ काल योजने लंके परीयेल ॥ हन
वतासी पुसे पार्थ ॥ कोने स्वेतु बाधीला ॥९०॥ मारुतीसागे पुर्ववर्तमान ॥ यामार्गे
गेला रघुनंदन ॥ तो प्रतापी रवीकुळभुषन ॥ तेने स्वेतु बाधीला ॥९१॥ हासोनी
बोले पार्थ ॥ हे चीरामाचे समर्थ ॥ बानो कान बाधीला स्वेतु बाधीला ॥९२॥ हनु
मत सनेबानाच्या स्वेतु ॥ भंगेल जानोनी रघुनाथ ॥ यके कपा न्तर जैसे पर्वत
कैसा स्वेतु लगेलपे ॥९३॥ पार्थ सने मज ऐसा असला ॥ तरी बानाच्या स्वेतु बाधी
ता ॥ तो क्रोध आला हनुमंता ॥ सने बाधत वतायेवकी ॥९४॥ मीयक लावीर चढे
न ॥ तरी बानाचा स्वेतु मोडीन ॥ पार्थ थोडेच स्वेतु बाधोन ॥ करीता जाला तेधवा
॥९५॥ प्रचीत पाहावया पुने ॥ सेतु बाधीला यक योजन ॥ सने उडी घाली षकेक

करून ॥ कैसे मोडुन पडे पाहु ॥ ५६ ॥ अर्जुन ह्मने अपत ॥ जरी मोडोन पकला स्येतु ॥
तरी अग्नीकाष्ट खाईन सत्य ॥ तु हीनी श्वीत बोलेका ॥ ५७ ॥ हनुमंत ह्मने भजना
हीमरन ॥ जरी स्येतु न मोडे माझेन ॥ तरी मी तुझे ध्वजी बैसेन ॥ तुज आधीन हो
उनीया ॥ ५८ ॥ मग धनुष्य पार्थे चढउन ॥ बाने मोडीला अभीमंत्रेन ॥ अत्यंग
केला तये क्षना ॥ ह्मने मोडुन दाके आता ॥ ५९ ॥ हनुमंत वरी उडोनी गेला ॥ बळे स्ये
तु वरी येउनी पडला ॥ स्येतु मोडुनी चुर्न केला ॥ मारुती गर्जला चुभुकारे ॥ ६० ॥
मोडीले स्येतु देखोनी ॥ पार्थ धनुष्य बान टेउनी धरनी ॥ बहुत काष्ट मेळउ
नी ॥ धीग केला असंभाव्ये ॥ ६१ ॥ जालवे हचेलवीला ताक्ताळ ॥ आकाशपंथे
जाती ज्वाळ ॥ पार्थे स्नान करुनी सकळ ॥ नेम आपुला साधीला ॥ ६२ ॥ करुनी
अग्नीस प्रदक्षना ॥ हृदई आठवी श्रीकृष्ण ध्याना ॥ कीरीट कुंडले मंडीत वद
ना ॥ पीतवसना चतुर्भुजा ॥ ६३ ॥ ह्मने कृष्ण द्वारकाधीशा ॥ हे मधु कैटभारे ज
गन्नीवासा ॥ हे रमाधवा क्षीराब्धीवासा ॥ सेषशाही सुरत्ना ॥ ६४ ॥ रुक्मीणी
वल्लभा जनार्दना ॥ हे कौशीसारी नर्कमर्दना ॥ हे मधुसुदना नीजसुख वर्धना ॥

मन्मथजनका श्रीरंगा॥ ६४ हे भक्तवत्सला यादवेंद्रा। दुरीतकानना वैस्वान्न
रा॥ हे समरधीरा॥ रहीरा वरा श्रीहरी॥ ६६॥ हे माधवा नच पंकजाक्षा॥ अनंत गु
ह्न नासर्वसाक्षा॥ येद्वस्था सर्वध्येक्षा॥ कोना परीक्षा न कळेतुझी॥ ६५॥ तो
द्वारकेत जगन्नाथ॥ कळले संकटीप डला पार्थ॥ भक्त कैवारी रमानाथ॥ आ
ला धावत स्येलवधा॥ ६८॥ द्वीजवेश धरीला सर्वेस्वे॥ हनुमंतालागी साक्षपुसे॥
हा कोन यथे अग्नी प्रवेश॥ वर्तमान कैसे सांगे मज॥ ६९॥ हनुमंते कथीले वर्तमा
न॥ यावरी बोले द्वीजसुमन॥ यागोष्टीस साक्ष कोन॥ मजलागी सांगतो
॥ ७०॥ मारुती म्हने साक्ष नाही॥ द्वीजम्हने असत्य पाही॥ साक्षवीन वेर्थ पाही
वेद ऐसे बोलती॥ ७१॥ लगीम जे देवल रचीस्येतु॥ पक्षी उडी घाली अकस्मातु॥
मग पार्थ हाली हरील॥ मागुती स्येतु रचीयला॥ ७२॥ गुणरूप जगजीवन॥
स्येतु रवाली घाली सुदरसन॥ मग उडाला वायुनंदन॥ नीराळपंथे तेधवा॥ ७३॥
उडी घालती अकस्मात॥ परीतेसाची अत्यंग स्येत॥ वरी आदळोनी हनुमंत
यकीकडे पडीयला॥ ७४॥ जेसा मीळे वरी गोटा पडे॥ तोडमडोनी जायय ककडे॥

पार्थनीरखुनीपाहेवी आकडे ॥ तो ध्वारपाधी मवोळखीला ॥ ७५ ॥ याचे
ध्वजावस्तनी बैसे आला ॥ लोका आपुले स्वरूप तसला ॥ प्रगट केले गोची
हे ॥ ७६ ॥ अर्जुनासी धरोनी वनमाळी ॥ म्हणे ताचे हाती हेतवनमाळी ॥ म्हणे
यासीतुसा आळी ॥ सोपा करूनसर्वहा ॥ ७७ ॥ जाला प्रथ्वीसीं हेलनार ॥ तु
ही आमीपार्थवीर ॥ करु सर्वांचा संव्हार ॥ प्रलयाकार सर्वही ॥ ७८ ॥ रामा
अवतारीसेवाकरून ॥ मजवरी उपकार केला पुर्न ॥ आता सात्याकीहा अ
र्जुन ॥ दोजीबेसोनी पाठीसवे ॥ ७९ ॥ तु जजीको असा कोन्ही ॥ नाहीवीर
त्रीभुवनी ॥ हनुमंत ला गला चरनी ॥ आसा प्रमान तु सीमज ॥ ८० ॥ मग
गुप्त जाला भगवान ॥ आला ध्वारावती लागुन ॥ हनुमताची आसा घेउन
चालीला अर्जुन तेथुनी ॥ ८१ ॥ सावरीपार्थ तीर्थ करावया मेहनी ॥ तो सु
भद्रा सा ध्याची बहीनी ॥ हे उकेली होती अर्जुना लागुनी ॥ बहुत दिवस गेला
पैकी ॥ ८२ ॥ सावरीबळी नेह केली कीचारना ॥ की सुभद्रा द्यावी दुर्योधना
पनीनयेसा स्याचा मना ॥ अंतरी वासना अर्जुनाकडे ॥ ८३ ॥ बळी म्हनी न्ध्य

यकेला मत्य ॥ जव आला नाही वीर पार्थ ॥ तो दुर्योधनासी द्यावी ह्मरीत ॥ ऐसा ई
सुर्थ पुर्न केला ॥ ८४ ॥ इछीत श्रीकृष्णाचे मन ॥ ऐसा समर्थ यावा अर्जुन ॥ तो वै
कुंठ नायक ब्रह्मसनातन ॥ ईछा मात्रे सर्व करी ॥ ८५ ॥ तो तीर्थे करीत पार्थ ॥
द्वारके आला अकस्मात ॥ माहातपस्वी वल्कले वेष्टीत ॥ नोवाळखे कोन्ही नी
श्चीत ॥ ८६ ॥ ऐसे ऐकोनी जगजीवन ॥ आपला प्रान सखा अर्जुन ॥ बोहर पुसे
तुह्मी कोन ॥ कोने आश्रमी राहला ॥ ८७ ॥ पार्थ ह्मने आह्मी ब्रह्मच्यारी ॥ घर घे
कीडतो पृथ्वीवरी ॥ हरी ह्मने आमुचे नगरी ॥ च्यातुरमास करा मावे ॥ ८८ ॥ ताप
सी राहवीला च्यारी मास ॥ श्रीकृष्ण आला मंदिरास ॥ मागे बळीभद्र वसुदेवास ॥
माहातापसी आला हो ॥ ९० ॥ बळीराम आनी यादव वीर ॥ तापसी भेटले समस्त ॥
पीता वसुदेव आनी पुत्र ॥ न जानती कोन्ही ही ॥ ९१ ॥ प्रार्थुनी या रेवतीनाथ ॥
घरा आलो नीमंत्रु ताते ॥ सर्व ही भजती भावार्थे ॥ न वळते थेवर्तले ॥ ९२ ॥ रेवत
पर्वत माहाशक्ती ॥ तीचे यात्रेस यादव जाती ॥ संकर्षन आनी रमापती ॥ नी
घती उग्रसेन वसुदेवा ॥ ९३ ॥ शृंगारीले च्यातुरंग दळभार ॥ बळीभद्र यादव सं

पा० ७०

पतीसागर ॥ वाधवा जती अपार । स्नहनया मुत्तरवा जती ॥ १४ ॥ देवकी मु
ख्येयाहव नीता ॥ जा शृंगार वनन त्रीचा वीधुलता ॥ त्यालुयें शमीसोत्राग
मनीता । दीव्यावहनारूढ जाती ॥ १५ ॥ यामाजी श्रीरंग त्रगनी ॥ मुत्रशदेवी
लावन्येखानी ॥ देवागंना नागिनीपमीनी ॥ स्यक पावकनीवोवाळीजे ॥ १६
दमयेतीसुलोचना पंचत्रारस्त्रा ॥ तीचावी लोकीता वदन चन्द्रा ॥ लाजो नी
यत्तों ॥ १७ ॥ कांमळोन्हव ब्रह्मांड सोधीता । कं दानाही रुभपरता ॥ याचीत्रग
नीवस्तुस्वहुलीता ॥ तीचे स्वरूप अत्रीन्तव ॥ जैसे नक्षत्र नत्र मंडळी ॥ र्ष्य तेसी
मस्तकी उपजे मुत्कजाळी । बीजवरा मीरवे जाळी ॥ आकर्ननेत्रीसुत्रनत्ता ॥ १९
कवीसुरुतेजासी आनी ॥ तेवीमुत्कघोस डोलती कर्नी ॥ डगवल्याही व्यरत स्वा
नी ॥ तेसी दर्शनी तेज फाके ॥ २० ॥ नेत्रीसोगी याचे अंजन ॥ नासी कसरळसु
हास्यवदन ॥ चपळेहुनी झळके दीव्य वसन ॥ पाइ पैजन नेपुरे ॥ १ ॥ असो ऐसा
चालीलाभार ॥ याहव ललना परमसुंदर ॥ यकाझीवीकेल सुत्रस्तापरीकर ॥
आरूढोनी जालसे ॥ २ ॥ तोउत्रयेत्तस्मयफेरथी ॥ चेमु माजी मीरवत जाती ॥

स्यमंतकाख्यान

कळ

जेवी पुरंदर वाचस्पती ॥ यकासनी बैसती ॥ ३ ॥ सुवर्ने यानी सुभद्रा रत्न ॥ कपी
ध्वज लक्षीत हुतेन ॥ मानसी जे व्यापीले ध्यान ॥ चे धीले नयन तीकडे होत ॥
॥ ४ ॥ तें देखो नीलांबर वस्त्र ॥ मन्मथ जनक बोलवचन ॥ अजातत रक्त कास
व्ये सुवोन ॥ तैसे पाहता कोन्ही कडे ॥ ५ ॥ ब्रह्मच्यारी तुम्ही महंत ॥ अलली कडे
गुंतलेचीत ॥ मग हननेवीर पार्थी ॥ स्थीर होर करी ऐसे ॥ ६ ॥ राजकेसी चीरत
लवला ॥ केवी यरंल कुंबळाचे हाता ॥ यावती कमळो न्हेचवीला ॥ फनींद्रा गेपा
थांचे ॥ ७ ॥ कीर दीडोळवी मान ॥ यावरी रेवता चपळा जाउन ॥ सखीपुज
नचन भोजन ॥ लाहुन थोर कृष्ण पाहीले ॥ ८ ॥ समयो पाहुनी हीरा बधी जगमा
ल धनजयास आगे च्युमकेत ॥ तो सुचनेहु चेहीचीत ॥ पार्थ स्वरूपी वेधीले ॥
॥ ९ ॥ सुचस्त्रामानसी भावीत ॥ पार्थी ऐसा महत ॥ तो तेने उचलोनी अक
स्माल ॥ स्यंदना वरी घातली ॥ १० ॥ चुटकीन वाजला अर्जुन ॥ जाल सुरेस अश्व
लक्षुन ॥ अश्व जाती वेगे करुन ॥ शेल्ये कुटी वाह्न च्यान्ही ॥ ११ ॥ मग हाक बु
जलीयक सरसी ॥ सुभद्रा घेउनी गेला तापसी ॥ पुढे प्रळय जळगासी ॥ तेसे

यादवधावीनले ॥ १२ ॥ प्रधुन्म साबादी हरीचे कुमर ॥ म्हनती धरा धारे रत
कर ॥ देखोनी यादवांचे भार ॥ मुरडी लागरही परे अर्जुने ॥ १३ ॥ पार्थ आपुले रुप
रुप प्रगटीले ॥ जेवक्षीन्नर नीमीरवीले ॥ मीतासंताप हरने तेवेळे ॥ ध्वजी ये
वोनी बैसला ॥ १४ ॥ अक्षीन्नवचाप टन कारुन ॥ सोडीले याना पाटीबान ॥ जे
से धरावर्षे घन ॥ गलेन्दुलोन यादव ॥ १५ ॥ नरुन अर्जुनाचा मार ॥ कोन्ही उभान
राहे समोर ॥ रेवतीवल्लभास समाचार ॥ श्रुत जाला सर्व ही ॥ १६ ॥ तापसी नव्हे स्व
लवाहन ॥ समतीनारोपे कोनालागुन ॥ रनपडील सुजान ॥ यादव सैन्य मोडीले
॥ १७ ॥ परमकोपला बळीभद्र ॥ सावरी मुसळ आनी नागर ॥ मनाल हासे श्रीधर
॥ १८ ॥ याप्रतो वीरनारोपे ॥ १८ ॥ परमकोपला रेवतीरमन ॥ म्हनेनी: पांडवी श्रथ्वी
करुन ॥ सक प्रस्यठ चलोन ॥ पालथे घालीन नागरी ॥ १९ ॥ वीरक्रोधवलेसम
स्त ॥ परीनी बालरुप पाहे अच्युत ॥ सर्व ही करने तुमेची हो ॥ २० ॥ समोनी बोले
श्रीपा ब्धी जावर रमन ॥ कौस्टीहुनी वीरश्रेष्ठ कोन ॥ सुभद्रे आनी श्रेरत ॥ आ
नुनी मग आवे कोन ॥ २१ ॥ नीरोनीया गजहंस ॥ मुक्ताफळ आपांवी वाये ॥

सा ॥ उपेक्षोनी परीक्षक डोळस ॥ जन्मा धातली रत्न ध्यावे ॥ २२ ॥ पंडीती ससाची
हवडोन ॥ सलमुर्खी ध्यावे अनर्घ्य दान ॥ कोदनी पाचसे त्रायेमान ॥ चीरवलीतो वावी
च्ये थर्थकी ॥ २३ ॥ सोडोनी पार्थ नरवीशेष ॥ कोनता सुलक्षनी पाहीला पुरुष ॥ उा का
हुनी प्रतापी वीशेष ॥ धैर्यवीर्य जयाचे ॥ २४ ॥ भार्गवकी वानु जारमन ॥ तेवी धनुर्ध
पंडील सुजान ॥ तेजस्वी जैसा चंडकीर्न ॥ रुपकंद्रुऽ नीळांत ॥ २६ ॥ सौदर्य साजीरे
देखोन ॥ खाले पाहे मीन केतन ॥ सर्वा वीसर सुलक्षन ॥ त्रलीये नव्हन अर्थेचा ॥ २५ ॥
याचे परी अनेक हु हुत्रीनगनी सुत ॥ धीर उदार प्रतापवंत ॥ ऐसा आसटा कोनी
पार्थ ॥ कोनासे दीला सुभद्रा ॥ २८ ॥ हासोनी बोले जर्नार्दन ॥ तरीयास समरी त्रीज
वे जाउन ॥ अनीवारतो पंडुनंदन ॥ मजकशापीना येपे ॥ २९ ॥ याहच मोडले सकळ ॥
मजलातो धरून नेरत्न ॥ मगतु प्रासीस कट पवेल ॥ सोड वावयाचे पुढती ॥ ३० ॥
ऐसे ऐकता वचन ॥ उगाची राहीला संकरसन ॥ वीरश्री अनक गेली वीसोन ॥ हरी
वचन मेघवर्षेल ॥ ३१ ॥ तव वसुदेव देवकी येउन ॥ कनीती वळी त्रस्ताचे समाधा
न ॥ आलीसु भद्रा दीधली पार्थालागुन ॥ यथावी धीलग्न करा ॥ ३२ ॥ ऐसे समाधान केले

पा० प्र०

कीरीटीस बोलाउधाडीले ॥ राम वासुदेव पुढे गेले ॥ मीरवत आनीले पार्थासी ॥ ३३ ॥ यथासाग लग्न लावीले ॥ उग्रसेन आंदर फोडीले ॥ चारीही वर्ण गोड जाले ॥ आहेर दीधले अपार ॥ ३४ ॥ मग बोळवीले स्थेलवाहन ॥ नीघे सवे सुभद्रा घेउन ॥ येक संवत्सर संपुर्न ॥ पुस्कर तीर्थे क्रमी यले ॥ ३५ ॥ द्वादस वरुषे पुर्न जाली ॥ सकाळ सज आला सकु प्र रथा ॥ धर्मभीम माद्रीसुत ॥ ब्राम्हनेसहीत उचंबळला ॥ ३६ ॥ धर्मासी साष्टांग नमन ॥ आहेरे दीधले आळीगन ॥ जैसे भरथ आनी रघुनंदन ॥ चतुर्दश वर्से भेटले ॥ ३७ ॥ मघवा आळंगी अंगीरासुत ॥ तेपी भीमे हृदई पार्थ ॥ कंट जाला सदगदीत ॥ येकयका न सोडीती ॥ ३८ ॥ गजान आनी शडान ॥ यास आळंगी यीम केउ ॥ तैसे नकुळसहदेवास ॥ पार्थ भेटे प्रीतीने ॥ ३९ ॥ श्रीहस्त भगनी माद्रागनमी पाकशासनी ॥ सुभद्रा समस्ताचे चरनी ॥ सु भक ठेवी आहेर ॥ ४० ॥ सर्व वर्तमान सागोन ॥ सुभद्रेसहीत धरून ॥ पाच्याळी कडे गेले अर्जुन ॥ बोले हासोन कायले ॥ ४१ ॥ अंतरी मलीन अतुल ॥ वरीरू सोनी द्रोपदी ॥

बोलत ॥ आलाई कडे यावया काये अर्थ ॥ नाहीकाही जानी जे ॥ ४२ ॥ म धस्न
[illegible] र्सोसाडोन ॥ मग जुन्याचे काये कारन ॥ नुतन वस्त्र केले परीधान ॥
नाहीले जीर्नसरूजची ॥ ४३ ॥ तो रूक्मेचे यचरनी ॥ सुभद्रालागे मप्रेम क
रुनी ॥ पाचाळीने ह्रदई धरूनी ॥ आळीगंल सप्रेमे ॥ ४४ ॥ मुनेआग्यासुना
हीअंत ॥ आली रूस्मंग नीचीरस्त्यात ॥ आनंदनावरी वीरपार्थी ॥ ह्रमेंगगना
लनसमाये ॥ ४५ ॥ ब्रह्मानंद रामा हेसज हीन मनी ॥ उदये पावला ह्रदयगगनी ॥
श्रीधरसु र्यकांत श्रवनी ॥ तोउन्मेस अग्नी प्रवेसला ॥ ४६ ॥ तेनेजाळीले दु
नीतकानन ॥ तो रूक्मिनीचीत चाळक घन ॥ वर्सला स्यानंदजीवन ॥ सी
तळ होडनीवीरुढले ॥ ४७ ॥ पांडव पाळका पादु रंगा ॥ ब्रह्मानंदा वीजये
अभंगा ॥ श्रीधरवरद ऐ क्येनी: संगा ॥ कथासुरसवाढवीपुढे ॥ ४८ ॥ सुर
सपांडव प्रतापगंथ ॥ आदीपर्वव्यास भारथ ॥ यातील मावांस येथार्थ ॥ च
वाह्रदशाध्याये कथीयला ॥ २४९ ॥ अध्या तेरावा ॥ १३ ॥ श्रीनरसींह समर्थः ॥

॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५

५१० ५०

श्रीगुरु मुर्तीयनमः॥ रुक्ष्मणी पंडु सुत॥ धर्मराज्येराजकरील॥ चौघे बंधु बळवंत॥ महासर्वदा भुवनार्थी॥ १॥ तो कुल आले धावत॥ धर्मासि जानवीती माल॥ कीयाद्व नारासमवेत॥ राम कृष्ण पालतले॥ २॥ छपन कोटी यादव वीर॥ चालु रंग ढळ भार॥ आले द्वारक्या बाहीर॥ वाध्य अपार गर्जती॥ ३॥ श्रृंगारु नर द्वारक्य॥ पांडव सामोरे धावत॥ रुक्मिनी काल रेवती कांत॥ रथा खाले उतरती॥ ४॥ राम आनी कृष्णी केसी॥ आंळीगन देती धर्मासी॥ भीमार्जुन माद्रीसुतासी॥ परमानंदे भेटले॥ ५॥ उधव सात्यीक अक्रुर॥ यासी भेटे पंडुकुमर॥ हळ कृष्णबंधु हळ कृष्णपुत्र॥ केले पुजन यथा वीधी॥ ६॥ समस्तास प्रेमे आनुन॥ बैसवीले आदरे करून॥ मुख्यासनी बैसवीले राम कृष्ण॥ केले पुजन प्रेमान्द्भुत॥ ७॥ आदरे बोले ऋषीकेसी॥ सुनत्ता नीपावी तुम्हासी॥ त्यनेोनी आलो नेटासी॥ बोळवन सोयरीके॥ ८॥ अपारधन अळंकार॥ धर्मासी आपी रेवती वर॥ वीध्यधामकर्नमुद्रा॥ पाचारपतीस मपीले॥ ९॥ रथगज दासदासी॥ जेनगनवेशोषासी॥ अपारधन द्रव्येरासी॥ रत्नुके आदनती धतले॥ १०॥ वेचि

ताअसमुसाहास। अक्षयदीधलाद्रव्यकेत॥ रवीक्षारे समर्पीले वीशेष। नंदनी
च्यापडीपोड ॥११॥ आहुन दीधले बहुत। ते अंगीकारुनी पंडुसुत। पाचहीजन
नत्तवीला। श्रीरंगासीते धवा॥१२॥ माहाराज तु जग जीवन। नतकेवारी जग
मोहन। आलीपांडव तु सेदीन। थोरकरीसी आम्हाते॥१३॥ रामस्ना स्मदळास
हीत। गारवीलेही नसत। भोजनादीउपभोगबहुत देवोनीयागौरवीले॥१४
देउनीवस्त्र अळंकार। यादवबोळवीलेसमग्र। सर्वगेले परी श्रीधर। स्वच्छ
तीराहीला॥१५॥ पार्थप्राननसाखा जीवलग। याच्या नसाहावे वीयोग। अर्जु
नापासी श्रीरंग। ननउनीराहीला सर्वदा॥१६॥ सुभद्रा जालीगरोदर। लोट
लायेक संवत्सर। उपजलाअभीमंन्यकुमर। यती अर्जुनु उसना॥१७॥ कुमर
सुंदर देखुनीपाही। धर्मेवाटील्या सहस्त्र गाई। भांडार फोडोनी सर्वही। याच
करजनतृप्तकेले॥१८॥ यापरी द्रौपदराजकुमारी॥ गर्भसुती केमासारी। पंच
सुलाफळे नीधारी॥ पचवीर्येजाहाले॥१९॥ धर्मासजन्मतीबंध। भीम वीर्ये श्र
तसेन शुद्ध॥ पार्थासजन्मलकर्म प्रसीद्ध॥ सता नीकनकुळाचा॥२०॥ सह

देवाचा भ्रतसेन॥ पाचा वरुनाचा तपाचरन॥ चीन्हभीन्न उप जोन॥ सुखरुपी
धलेसमुक्ता॥ २१॥ जातकर्मादी शोडश प्रकारे॥ धौम्यपुरोहीत करीसमर्थे॥
माहीजने जालीया थोरे॥ केला संस्कार अनुक्रमे॥ २२॥ करवीले वेदाध्येयन
सकळ शास्त्री जाले नीपुन॥ अर्जुना पासुनी माहीजन॥ धनुर्वेद सीकवीले
२३॥ हेरन पंडीत महारथी॥ पुढे समरी वनी जिंती॥ या माजी अत्री मन्याची
ख्याती॥ परमपुरुषार्थी ओका॥ २४॥ तो श्रीकृष्ण सुभद्रगनीन स्हन॥ याचे उपा
होनी अर्जुन॥ सर्वकाळी आनंदघन॥ वीध्यासंपुर्न बीबली॥ २५॥ तो महाराज
रनपंडीत॥ दोन पर्वी वर्नीले पुरुषार्थी॥ ज्याचे पोटी परीक्षीती सुत॥ तु सा
पीता जन्मेजये॥ २६॥ ऐसे पती पुरंदर भ्रक्ती॥ धर्मराज वीदेह यीती॥ पुवी
हीरीश्चंद्र नुपापती॥ कीचक वली भीम्चीराव॥ २७॥ स्म कर्मागद धर्मागंद नळ
तैसाच धर्मराज दयाळ॥ आपुलीकाया आपननी मेळ॥ सेवक संतनलाचा॥
२८॥ अपक्षानगीला नुपाळ॥ करनारदे तीपुस्तकव॥ दुःख दुरावया सर्व
क्षकाळ॥ सेवक संतनलाचा॥ २९॥ ज्ञानदीये श्रीकृष्ण॥ येक जीव य क

येक ध्यान ॥ मगयात्नो जनमूयन ॥ येके ठाई सर्व हा ॥ ३० ॥ श्रीरंग मसुनेपार्थवीर ॥ मीस्मकूतु जाकीतो फार ॥ यमुनाली गोकरूनी तार ॥ प्रवत्र्ये श्रीधरलनतसे ॥ ३१ ॥ सवेसुभद्रा आनी द्रौपदी ॥ तास वेषतुलजी याची मादी ॥ मदु रसे अन्न समृध्दी ॥ त्यानी सीबेरे समागमे ॥ ३२ ॥ कौताल अगनी चेतारी ॥ वनेमोत्नीतनानापरी ॥ कनकभूतबेसी नीधारी ॥ उभवीलिले येयाहाहो ॥ ३३ ॥ सुभद्रा आनी द्रौपदनंदनी ॥ कीडतीतिथे नौकायानी ॥ कर्नधारस्वीयानी ॥ आवळीजेते अशाने ॥ ३४ ॥ येक कवीतीगायन ॥ येकस्त्रीयाकरीतीकीर्तन ॥ येकीकडे कृस्नार्जुन ॥ येमुनालीरी कीडती ॥ ३५ ॥ कृस्नचरनवेयर्सेकरून ॥ जळचर जालीउधरोन ॥ येमुनाजळी नीळयर्न ॥ नीळगावकीडता ॥ ३६ ॥ नीळवर्न जगतीश्वर ॥ अर्जुना चीतनु गोरा ॥ वाटे वी हमु आनी उमावर ॥ त्यानु जालीरी कीडती ॥ ३७ ॥ जळकीडा करून ॥ बाहीर आले उभये कृस्न ॥ तोसतप हाटकयनी ॥ पुरुस येक पातला ॥ ३८ ॥ स्मश्रु केश पींगट वर्न ॥ वेटीले मेखळसभवनी ॥ रत्नसीरागांरा तैसे नयन ॥ येज्ञोपवीत तेजस्वी

३९

पा० प्र०

ऐसा येउनी ब्राह्मन ॥ उभे ये हा हस्त आर्थी कर जोडुन ॥ म्हने मी क्षुधील पु
ने ॥ खांडवन भोजन ही चे ॥ ४० ॥ मी भक्षु ता सन ॥ रोग जालो अती
हीन ॥ दिला खांडव वन भोजन ॥ रोग मोचन होइल ॥ ४१ ॥ त्यजाकी मी जालो
तेथे ॥ मघवा वृष्टी मेघ वर्षे वाले ॥ माझे काही न चले सत्य ॥ बळ क्षीन होये मी
॥ ४२ ॥ तुम्ही मोडुनी अभ्रजाळ ॥ नीवारा मेघ धारा समग्र ॥ सावधील क्ष
कपी शाळ ॥ शलपुचे भीशर तसे ॥ ४३ ॥ लक्षक शक्राचा मीत्र ॥ म्हनउनी राह
वे नीरंतर ॥ ऐसे बोलता वैश्वानर ॥ कृष्णार्जुन आवळ मती ॥ ४४ ॥ जन्मेजये
म्हने वैशंपायन ॥ का रोग लागला श्रीमुर्ख ॥ यरु म्हने रायास सांन ॥ परीस
गोष्टी नायेक ॥ ४५ ॥ स्वेतकेत राजा पवीत्र ॥ तेने मांडले दीर्घ सत्र ॥ द्वादश व
रुषे वीचीत्र ॥ द्रव्य अपार वेचीले ॥ ४६ ॥ द्वादस वरुषे केला यज्ञ ॥ श्रमपा
वले ब्राह्मन ॥ धुम्रे आरक्त जालेन यन ॥ आश्रु श्रवनी श्रवैहा ॥ ४७ ॥ वीप्र श्र स
मले फार ॥ राये गृह वीले आहर ॥ लोटता द्वादश संवत्सर ॥ पुढेती याग
आरंभीला ॥ ४८ ॥ बोलावी लेक्ष ती जावती ॥ ते श्रमले ती नयेपुढती ॥

ले

मग प्रसन्न करुनी उमापती ॥ ऋषीजमागे धावतो ॥ ४९ ॥ आपुला अंशु दुर्वा समुनी ॥ सोविपारघीतेयालागोनी ॥ तेने अनेक ऋषी मेळउनी ॥ यागनेलासी धीते ॥ ५० ॥ हत्तशुंडा प्रमान ॥ वसुधाराचालवील्या संपुनी ॥ द्वादसवरुसे पुर्ने खंडन ॥ प्रलोरा घनगचो ॥ ५१ ॥ द्वादस वरुसे परीयंत ॥ होम त्यप्रमक्षीले अद्भुत पुर्नाहुती होता त्येतकेत ॥ परम सुखपावला ॥ ५२ ॥ दक्षीना देउनी बहुवस ॥ तोशवीला ऋषी दुर्वास ॥ परी भोगे यज्ञपुरुष ॥ दीन अयंत जाहाला ॥ ५३ ॥ कुप थ्येव्यापीले शरीर ॥ कासावीस वैश्वानर ॥ रुयवत्नी अरुचीफार ॥ अवसान न घे कोटे ही ॥ ५४ ॥ स्वहास्वधे चापती ॥ केन्यायेसाची नघे आहुती ॥ पहु बर्न जाली कांती ॥ हीनत्वाकी सर्वस ॥ ५५ ॥ खांडववन नक्षीतातालाकाळ ॥ रोग जाईल समुळ ॥ परी मेघ तेथे वर्सेत जळ ॥ शक्र आहे कृशेनी ॥ ५६ ॥ तक्षक पुच्छे सी उन्नट ॥ मीरीघेउनी महश्रजळघट ॥ मीपीतील तेने हव्यवाट ॥ अपमाने माधारीतसे ॥ ५७ ॥ ब्रह्मयासी गेला शरन ॥ तो म्हने अवतार पुरुष हरी अर्जुन ॥ ते तुज देतील खांडववन दान ॥ मेघ पुरुआर्थी करुनी ॥ ५८ ॥ सनउनी

यमुना तीरी येउन ॥ चीत्रत्रानु पार्थी केला स्माजुन ॥ सनेजगन्नीवास भ
नमोहन ॥ रोगहरनमा सेकरी ॥ ५९ ॥ क्षनानंत वनमाळी ॥ मीलवमुखकी
ज्याकमाळी ॥ माझारोगकीयेकाळी ॥ दीनदयाळागोवींद ॥ ६० ॥ मगबोले
वीरपार्थ ॥ तुजखांडववनदेह न यथार्थ ॥ चालोनेरीरस्ताचेसामर्थ ॥ परीये
कन्युन्यअसे ॥ ६१ ॥ अस्त्रमजपासीवीशेष ॥ परीनाही येथे रथ आनीधनु
ष्य ॥ ऐसे ऐकला यदुपुरुश ॥ प्रसन्न जाला अर्जुनास ॥ ६२ ॥ यमुनाजळी
बुडीदेउन ॥ पाताळागेलाहुतासन ॥ वरुनाप्रती प्रार्थुन ॥ दीव्ये वस्तुघेत
ल्या ॥ ६३ ॥ दैत्यवधालागुन ॥ पुर्वीवीधीने ठेवीले नीर्मुन ॥ ते घेउनीहुतासन ॥
पार्थीजवळीपातला ॥ ६४ ॥ गांडीवचाप घेउनीहस्ती ॥ ज्याचीकल्पातीसु
र्याचीदीप्ती ॥ अक्षयत्नोते बाननसरती ॥ कल्पांतवरी वेचीता ॥ ६५ ॥ समरी
जेअस्त्रकल्पावे ॥ तोता काळचीप्रसवे ॥ बानसमुनेगमनो जये ॥ सहश्र
वदनागनीला नाही ॥ ६६ ॥ जैसे वागस्वरूप संवाहले ॥ सप्ध मानन स्फुटक
ल्पाती ॥ कीग्रंथकवीचेवाध्य कीती ॥ नाहीनीती तयासी ॥ ६७ ॥ सवेची

योपी दिव्यरथा ॥ ध्वजी बैसला अंजनीसुत ॥ जो गाळलो चनउमा कांत ॥ अर्जु
नेपुर्वीच घा र्थीला ॥ ६८ ॥ उचश्रवासमान ॥ च्यारीवारू क्षीरधुणी ॥ कीनवनी
ताचे धाडीले पुनी ॥ कीकर्पुरचुर्न उटीयले ॥ ६९ ॥ कीजान्हवीतोय आणुनी धाडी
येले ॥ कीचंद्र कीर्नेचि वोतीले ॥ क्षीरसागर पाट वीले ॥ हृदये झाले मधुन ॥ ७० ॥
चंद्रसुर्य ऐसी चक्रे ॥ रथाचीजळतुचीयवीचीचे ॥ वाजती मती अतीगजरे
मेघगर्जनेमारीखी ॥ ७१ ॥ सांक्षालता चलीयेनयन ॥ ध्रुजी बैसला येउन ॥ ज्या
चा नुत्नुकार ऐकोन ॥ शळये वाटे शत्रुसी ॥ ७२ ॥ चक्र आनीगदा ॥ आनीदे
ततेका मुकुंदा ॥ अर्जुनाची नागयाची मर्यादा ॥ बुला हीकान द्वेची ॥ ७३ ॥
पार्थ नमीला हुतासन ॥ वीजय रथा केली प्रदक्षीना ॥ सारथी जाला नारा
यन ॥ बैसे अर्जुन सुरव्यासनी ॥ उतावेळ जाला कृष्णार्जुन ॥ याचे रथी
बैसला अगन ॥ चवारी श्रृंग वीचरन ॥ सप्तपानी भूतक्ष ॥ ७४ ॥ खांडव
वना येउनी सत्वर ॥ सनती स्वामी वैश्वानर ॥ आला रोगहरनकरा ॥ स्पर्श
श्रावनचक्षुनीया ॥ ७६ ॥ ऐसी आसा होलाचीत लक्षनो ॥ ज्वाळा धडकत्याते

चहुकडोनी॥ माहाधुम्र भरला गगनी॥ पक्षीपक्षी असंख्ये॥७७॥ जै
साकनकाहीचा मेळ॥ तैसे गगनी चालीले ज्वाळ॥ अग्नीसने वनसमुळ
भक्षीतात सतोषनमी॥७८॥ अर्जुनसने आळस साडुन॥ स्वर्ग घाकरी
वन भोजन॥ पार्थ बाने गगन [illegible] भरुनी गगन॥ मडप दृढ केला॥७९॥
[illegible] चक्रे भोवते फीरत॥ इकडे अग्नचेतला बहुत॥ वनचर पक्षी आहा
ळत॥ तेही भक्षीकृशान॥८०॥ व्याघ्र बक जंबुक वासक॥ रीसचान्नरसु
कर्भयानक॥ कस्तुरीमृग लकपती देख॥ भोजनी मरती यकसरे॥८१॥
करीकरनी सीळ शार्दुळ॥ गंडभेरुव पक्षी सकळ॥ भोवताबानाच्या आ
वर्तद्रिबळ॥ टावनहीसे पळावया॥८२॥ अष्टादशभारवनस्पती॥ असंख्यवृ
क्ष वीग्राजली॥ नावेसागता यथामती॥ ग्रंथफारपसरेल॥८३॥ वीहंगमन
वलक्ष जाती॥ चतुःपदातेतीसलक्षगनीती॥ अकरा लक्ष कीटक जाती
ज्वाळा पतीपडीयले॥८४॥ खांडववन जळता तेवेळे॥ सप्तही सागर ता
पले॥ स्वर्गासीज्वाळा सघटले॥ आहाळो लागले मर्त्यलोक॥८५॥ अतीह

रे धाउनी नीर्जरेंद्र ॥ शळये मेघ श्रीमवर ॥ अर्जुनेसोडीले वायव्यास्त्र
बळाहकवीदारील ॥ ८६ ॥ वीपरीलकाळी जाये भाग्ये ॥ तैसेरतळोनी गेले
मेघ ॥ इंद्रे वज्रुं टाकीले सवेग ॥ सामहीमार्गफुटेना ॥ ८७ ॥ सीळाधारी मेघ
वर्षती ॥ वीझता अमरव्यपळती ॥ मगलेनजगत्पती ॥ गोकुळी औसे
चजाहाले ॥ ८८ ॥ मग म्याउचलोन गोवर्धन ॥ रक्षीले गोकुळीचेजन
पार्थलने आलाकोन ॥ तुजवीनरक्षीता ॥ ८९ ॥ अमरनाथसा सार्थी ॥ धा
वतीराक्षसाचाचकथ ॥ सामोरयेलाकरेपार्थी ॥ संकलीलयके बाने ॥ ९० ॥
दैत्यदानव गंधर्वयक्ष ॥ धावतीवेगे लक्षाचेलक्ष ॥ रनपंडील अर्जुनदक्ष
संहारीतसर्वती ॥ ९१ ॥ अनीवार बानवृष्टी ॥ चक्र फीरवीला स्वभजगजेठी
दैत्येंद्रजालातीपुटी ॥ परीकीरयेनावरे ॥ ९२ ॥ सहस्रधारा हरीचक्र दैत्य
चक्र संव्हारीत अपार ॥ कोट्यानकोटी सीरच्छेर ॥ पृथ्वीवरी पडीयेले
॥ ९३ ॥ तेतीस कोटी मीळोनीदेव ॥ करीती शरधारा वर्षाव ॥ आवर्गीत
चेघेउनी ॥ ९४ ॥ यकादशरुद्र द्वादश मीत्र ॥ अश्वीनीदेव अष्टवसु प

वीत्र ॥ मह पुढें मी धावे ब्रीनेच ॥ पसीपार्थश्रीधरनारोपे ॥ ९५ ॥ तो गर्जत आकाशवानी ॥ सावधहोये वज्रपानी ॥ मनीपाहे वीच्यारुनी ॥ कृष्णार्जुन कोन हे ॥ ९६ ॥ तु जयन पावसी यथार्थ ॥ मग माघरला अमरनाथ ॥ अग्नी सीतने कृष्ण पार्थ ॥ सावचीत भोजन करी ॥ ९७ ॥ नानाभोजन भक्षुनु दीव्यशरीर जाला अग्न ॥ सकळ अंग भोगाये मान ॥ रोगनीरसन जाहले ॥ ९८ ॥ मरुचाच्यतारम यासुर ॥ जो रावनाचा होयेस्वसुर ॥ तो पळत होता बाहेर ॥ कृष्णचक्र सरसावीले ॥ ९९ ॥ पावक भये आक्रंदोन ॥ नर नमायन आ लासरन ॥ पार्थ म्हने तु जला गोन ॥ न मारी मी सर्वथा ॥ १०० ॥ अर्जुन अत्र यद्देल ॥ चक्रपाणी कमलोन्द्भव पीला ॥ मयासुर चतुर जानला ॥ वीश्वकर्मी देवाचा ॥ १ ॥ ज्याचीच्यातुर्य कळा अपुर्व ॥ सत्रापर्वीसा गीजे सवी ॥ हे जानो नी पार्थ मा॰धव ॥ रक्षीले जाले साक्षेप ॥ २ ॥ सुरेन्द्र मीत्र तक्षक ॥ वनीनस ताल पाला पावक ॥ यक पुत्र आनी नार्या देख ॥ वक्रीचक्री कोंडीले ॥ ३ ॥ पावक चक्रामधुन ॥ बाहीर जाउने दी अर्जुन ॥ पशुपक्षी घेसीता नीघोन

बानेघाली माघारे ॥ ४ ॥ ऐसें चरीत्र अद्भुत ॥ ऐकवते घरी घालील ॥ अग्न
चहुकडे जाळील ॥ शुनमात्र गालेने ही ॥ ५ ॥ यक वस्त्र अथवा चली ॥ गालेनेही
ज्याळमा[illegible]ळी ॥ तक्षक आयीतेवेळी ॥ पुत्र मोक घेउनी करी मोक ॥ ६
नष्ठ्यानउ पुत्र घेउन ॥ तक्षक गेलातेथुन ॥ मग अग्ने पुचालु जालागोन ॥ मु
खाकडोनी गीळीलेमी ॥ ७ ॥ मग तीन्हे परतोनी वहृन ॥ पुत्र गीळीला मुखा
कडोन ॥ सेवटी पुढे मासुन ॥ मग ग्न माघे डिडाली ॥ ८ ॥ नी घालीवना बाली
र ॥ पार्थ मोडीला मतेज बार ॥ छेदीसपीनीचे शीर ॥ पुढे तुटलेमपुत्राचे
॥ ९ ॥ मातानी माली ते वेळा ॥ तक्षक पुत्र पळोला गला ॥ कुरुक्षेत्रासी पाव
ला ॥ तेथे भेटला तक्षक ॥ १० ॥ मागे पीलया मी वत्ताल ॥ मातानी माली वनाल ॥
माझे पुढे तुटले समत्त ॥ ज्ञान घेउनी यथे आलो ॥ ११ ॥ त्यार्यालागी शोक करी
तरडेल क्षक ॥ म्हने पार्थ वंशी देख ॥ मी न क्षीन यकाते ॥ १२ ॥ असोर कडे अग्न ॥
जाळील समस्तवन ॥ अपार स्वापद वन अक्षुन ॥ पक्षी रसशाथीत ॥ १३ ॥ तव
न करीतल काशान ॥ पुर्वी न्रिपाने केले बहु यत्न ॥ पक्षी मीत्र तुसासन ॥ आजी

पा॰

जालोअर्जुना॥१४॥वसतोजीवाच्येचूलीयेनयनी॥वस्तीमालीसहश्रवन्हनी॥
कल्पोनीबैसेसर्वत्रक्षुनी॥पवीत्रतआजीजालो॥१५॥माझाआसीरवाद
यावरी॥ऋतुनीवडुनधरेची॥आसीरवादमाझीया॥१६॥तक्षकपुत्रआनी
मयासुर॥तेघेवाचलेजोचार॥ऋषीआत्मचौघेनीरधार॥सागरपुत्र
वाचले॥१७॥तरीमंदपाळऋसी॥तपोलेजेगेलास्वर्गासी॥पावताजा
लापीतुलोकासी॥मानत्यासीकोन्हीनेदी॥१८॥नेदीतीदीव्यत्रोगकीचीत
मगत्यासीदेवसनल॥तुझेपोटीनाहीसुत॥कष्टआससाकनीला॥१९॥
पुत्रहीनजोप्रानी॥त्यासयथेमाननेदीकोन्ही॥जरीतुम्हीतेयोनी॥पुत्र
जन्मकीषमंदपाळा॥२०॥मगतोमंदपाळमुनी॥त्यानेफारसंततीकोन्ही
योनी॥उत्तरत्यात्याडपवनी॥पक्षीसमस्तअवलोकी॥२१॥मगजालीचीत्ता
रंगपक्षीनी॥जरीतानामेकेलीपत्नी॥आत्मवीर्यतेयेनीक्षेपोनीच्यारी
पुत्रउपजले॥२२॥सुकमेघक्षत्रहोन॥चहुपुत्राचेनामक्रमी॥पुत्रा
समवेतजरीताजान॥जरीताटेवीलीमंदपाळे॥२३॥ललीतानामेपक्षी

५॰

न॥ मंदपाळाचीदुसरीस्त्रीपुर्न॥ जातातीचेनेटीलागुन॥ पुढीलत्रवीष्या
थेंजोनीनीश्रमजुनी॥२४॥ पावकजाळीलवना॥ म्हनोनीप्राथीलेहुता
सना॥ माझेपुत्रचौघे आनीललना॥ रक्षीतीतयासीवैश्वान्नरा॥ २५॥ अ
वश्यम्हनेअनील॥ आघ्यदीधली तात्काळ॥ कृमीगेलामंदपाळा॥ मागे
सेकळजवेढुनी॥ २६॥ पक्षीतीनकोमळबाळे॥ जरीताम्हनेतेवेळे॥
कनीष्टआर्यांच्याअसलीमुळे॥ मंदपाळगेलाकी॥ २७॥ जरीताम्हनेना
रायन॥ रक्षीकलोरआमुच्याप्रतीमने॥ उडोनेकेरीआकोशेपंथे॥ वां
चेवीआपुल्याप्रानाते॥ २८॥ बोळकेम्हनेतीमाते॥ करुनासीभुजगजीव
ना॥ सर्वांतरव्यापका॥ २९॥ याळकम्हनतीमाते॥ उडानकरीआकाशपंथे
वाचवीआपुल्याप्रानाते॥ मोहोआंमांडोनी॥ २१॥ आम्हीबाळकेपक्षी
हीन॥ तुवाचवीआपुलाप्रान॥ मंदपाळापासीजाउन॥ आनीकपुत्रउ
पजवी॥ ३०॥ पक्षीहीकरीकरुन॥ तुम्हासीतुलासनीवोपुन॥ त्याकायक
रावेवाचुन॥ देरनप्रानतुम्हांमवे॥ ३१॥ आताआलादेगल॥ बाळकेआठ

मुच्या

८

बारमाकुंता ॥ हे दीन याळ वैकुंट नाथ ॥ अरनामंत लव वूसला तु ची ॥ ३२
तु गाह लो शी क्षीरसागरी ॥ तु असक्रो बळी चीये द्वारी ॥ तेथुनी तुझा हस्ते
प असे ॥ रक्षी आ लासीद याळा ॥ ३३ ॥ वैकुंट पुर वीलासा ॥ गोकुळ पा
ळा जगन्नीवासा ॥ माहाअग्न गो[illegible] कोनी जगदीशा ॥ गाइ गोपाळ र
क्षीले ॥ ३४ ॥ पांडव रक्षीलेला खाजोहरा असुनी ॥ आली दीन तुझे चापपानी
धावधाव यक्षनी ॥ ब्रह्मानंद सुखा ब्धी ॥ ३५ ॥ यावरी जरीला बाळा सलन
त ॥ सुशकबीळ आहे सुमीत ॥ तुली तेथे गहलागुप ॥ मुर्ती दारीलाकी नमी
३६ ॥ षकीलनली तेथे गहने नीध ॥ भक्षी ले यखादे स्वापद ॥ अग्नीत हरे
वीला सी द ॥ स्वर्गधाम पावीजे ॥ ३७ ॥ लोनी कर आली ज्वाळ ॥ बाळे अंत
त कोमळ ॥ अग्नीचि स्तवन नीर्मळ ॥ करीते जाले ते धवा ॥ ३८ ॥ जय ज
य माहा राजकुलासन ॥ तीन स्वरूप तु यक अग्न ॥ आ हीमध्ये अंतपुर्न
तु जवाचोनी नरेची ॥ ३९ ॥ सकळ जट री गाहोनी ॥ तु जीववीसी सर्वज्ञा
नी ॥ सकळ देव त्रप तु सेनी ॥ मेघ जाले तुज आधीन ॥ ४० ॥ फोडावया म

मृतसंपुर्न ॥ तुची जालासी मुर्येनारायेवन ॥ मेघ जाले तुज आधीन ॥ वीस्वसंपु
र्ने रक्षावया ॥ ४२ ॥ भोळा जन तुझे पुज्येक जान ॥ अवधी वीसली याचे करून ॥ तुझे
कीर्तीआर्चन ॥ ख्यीजाल आनपुसे तु ॥ ४३ ॥ ऐकता पक्षी याचे स्तवन ॥ प्र
सन्नजाला तुलासन ॥ म्या रक्षीले तुमचे प्रान ॥ चींता सोडोनी ध्यावी आता
४४ ॥ तुमचा मदपाळपीता ॥ मज ज्ञाथुनी गेला होता ॥ ईश्वी तमाग का
ही आता ॥ तैल सला देईन मी ॥ ४५ ॥ पक्षीस मनती येउनी माजर ॥ आम्हा
मारावया जपते फार ॥ त्यापासाव रक्षनार ॥ तुजवाचुनी कोन असे ॥
॥ ४६ ॥ ऐसे ऐकता ज्याळ माळी ॥ ज्याळाला वीतल्या माजार बेळी ॥ बीडा की
केजान तात्काळी ॥ ऋषीबाळ तोसवील ॥ ४७ ॥ जरीता करील रुदन ॥ मने
स्वामीयरु नारायन ॥ शीनृदयाळा तुलासन ॥ पुत्रदान तु वाधीधले ॥ ४८ ॥ त
कीतिसलेने मंदपाळा ॥ स्पाडवन जाळीले सकळ ॥ तीसतील रुसीला का
ळ ॥ जरीलेपासीपालला ॥ ४९ ॥ पाट मोरी बेसली जरीता ॥ बाकेने बोल वीवो
लपीता ॥ स्कु हो स्कु होनी रडेपनीता ॥ पाहावया आला आलासी ॥ ५० ॥ सकळी

सोडानी आत्माजी॥ तुलनश्री येसी जाळलासी॥ मंदपाळ तने अग्नीसी॥
पार्थुनीमीगेलो होतो॥५१॥ मग शांतउनी श्रीबाळका॥ मंदपाळ नेलव आ
नीका॥ ऐसे पक्षी पाचले देस्या॥ कुरुनायका जन्मेजया॥५२॥ असो शिष्यवी
मानी बैसोन॥ पावलाले थे पाकशासन॥ आळींगुनी कृष्णार्जुन॥ कीर्तिवन
रीघाचे॥५३॥ अचाट केला पुरुषार्थ॥ अग्नजाला रोगरहीत॥ अग्नीमुखे सम
स्त॥ देव आलीतुस्वी असो॥५४॥ मज सेवा मागावी काही॥ मग पार्थ बोले ते स
मरी॥ तने दीव्य शस्त्रसारदेइ॥ कारनकार पुढे असे॥५५॥ मग बोलत सुरेस
अमृत होइल योमकेश॥ तेव्हा शस्त्र बहु वस॥ नीरोपीन तुजनी धीरे॥५६॥ ऐ
से बोलन नगघहण॥ करभासकरी चीवार धनक्षना॥ वीमानी बैसोनी आरूपाधे
उन॥ अमरावतीपावला॥५७॥ संपुर्न पंच दश दीन॥ अग्नीने भक्षीले खांडव
वन॥ परम तप्त तेउण॥ आस्ता घेउ नतो गेला॥५८॥ गांडीव चाप अक्षय तुनी
र॥ वीजर ध्वज रथ सुंदर॥ देउनी या गस्त चक्रे॥ श्रीधर करतो सवील॥५९॥
मग ते जळक्रीडा करूनी बहुत॥ द्रौपदी सुभद्रे सहीत॥ इंद्रप्रस्था सरे येते॥

९

वंदीती धर्म कुंती ते ॥ ६० ॥ सवे मयासुर राज घेउन ॥ नीघाले सवे कृष्णार्जु
न ॥ यमुनातीरास येउन ॥ पुर्वस्थळी राहीली ॥ ६१ ॥ सागीतीली जाला वृतां
त ॥ धर्म ही मनी संतोषात ॥ मायासुर रात्री आतुर बहुत ॥ पाडव करुनी राहवी
ती ॥ ६२ ॥ धर्मराजने यास्तवें ॥ येक मानसच कोरचंद्रा ॥ दीनदयाळा कृ
पासमुद्रा ॥ कृतीकरवीला सर्वतु ॥ ६३ ॥ तु जकर्ता अर्जुनासी जये ॥ तु से
कृपे प्रताप मुद्येयी ॥ धैर्ये धारना कीर्ती पाहे ॥ तु सेनेअ वघे श्रीरंगा ॥ ६४
येक म्हणी कृष्णार्जुना ॥ येके रात्री यनी सहासयेन ॥ येक दाई भोजन पा
न ॥ सहगमन येके रथी ॥ ६५ ॥ तीघाचा येक वीचार ॥ मित्र नेपनेवी
नोदे साचार ॥ वीयोग कदा अनुमात्र ॥ अर्जुनासी कोसेना ॥ ६६ ॥ अर्जु
नाचा वीयोग ॥ ने नेची कदा श्रीरंग ॥ नरनारायेन अभंग ॥ अवतरले
पृथ्वीवरी ॥ ६७ ॥ आनी कश्यकुल राजकंन्या ॥ पाडवी केल्या भोगागंना
भावती नाम ललना ॥ नकुळे जाउनी वरीयली ॥ ६८ ॥ परीस वीस श्रेष्ठ
द्रौपद नंदनी ॥ कीतु भद्रा श्रीकृष्णाची भगनी ॥ सुभद्रेहुनी यादसेनी

आवडे मनी श्रीरंगा ॥ ६९ ॥ येथुन आदीपर्व समास ॥ पुढे सभापर्व अ
द्भुत ॥ चौदा अध्याय परीयंत ॥ आधीपर्व जाहाल ॥ ७० ॥ त्याच माजी वे
गल ॥ की देवामाजी वैकुंठनाथ ॥ आनंदवन क्षेत्रात ॥ तैसे पर्वतात आ
दीपर्व ॥ ७१ ॥ त्यामाजी सुस्नान ॥ नयन गलत सुर्येनारायन ॥ कीवी
सुक्षेत्रात जान ॥ पंढरी पावन जैसीका ॥ ७२ ॥ तैसेपर्वात आदीपर्व
नवरसीक अती अपुर्व ॥ माहाराज व्यासदेव ॥ तेने पुर्वी कथीयले ॥
॥ ७३ ॥ व्यास चार ताचे अर्धे पावीसेस ॥ होन्की सते आगळे ती स ॥ अच
घे मीळोनी श्लोक सुरस ॥ फलीम यांत अकाते ॥ ७४ ॥ अठ्ठावन नव
सत ॥ चौक व्यासी श्लोक परमीत ॥ दसु कीगनना नेमस्त ॥ वैसंपायन
कथीयली असे ॥ ७५ ॥ तु कीयाचे मंथन पुरुस ॥ श्रीधर अर्थ केले चतुर्द
स ॥ पंढरीनगरनी : शेष ॥ आदीपर्व संपवीले ॥ ७६ ॥ पुढे सभापर्व र
सगहन ॥ जेथलकी धेम रसउध्यान ॥ तेथीचे छाये वृक्षजन ॥ मर्व ताही
बैसो तका ॥ ७७ ॥ ब्रह्मा नंद स्वामी पीता ॥ सावीचीनामे माजी मात ॥

श्रीधरवंदुनीउत्र येता ॥ आदी पर्वसंपवीले ॥ ७८ ॥ पुंडलीक वरद पांडुरंगा ॥ रुक्मनी हृदयीचीं रत्नरंगा ॥ श्रीधर वरद अभंगा ॥ वल्लो नंत अनवलो ॥ ७९ ॥ स्तुरस पांडव प्रताप ग्रंथ ॥ आदीपर्व व्यास भारथ ॥ यातील सागांस यथार्थी ॥ चतुर्दशोध्याये गोडहा ॥ १८० ॥ श्री

॥ धु ॥ धु ॥ धु ॥ धु ॥ धु ॥ धु ॥ धु ॥ धु ॥ धु ॥ धु ॥ धु ॥ धु

श्रीगणेशायेनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुमूर्तयेनमः ॥ श्रीकृष्णा येनमः ॥ जैजैसगुरु कृष्णानंदा ॥ पांडुरंगा छलीकवंदा ॥ विद्ज्जन हृदयपिलिंदा ॥ आनंदकंदाजगलते ॥ १ ॥ निकटभीमातिरविल सा ॥ आदिपुरुषादीगांबरा ॥ सनकसनंदना ॥ चीलपंजरवीहारा नीर्वीकारा नींदरा ॥ २ ॥ आनंदकंदा अध्वरपाळका ॥ अनंतवेदा अंधनाश का ॥ अनादीसीद्धासुखदायका ॥ खगवरकेतना ऋषीकेशा ॥ ३ ॥ मनमो हना मन्मथजनका ॥ सुखकोशनीलगात्र ॥ सुराधेयवहना त्रासपचनेश्या वीचीत्रलीलाहावीसी ॥ ४ ॥ गोपीमानसराजहंसा ॥ आनंदकंदा क्षीरसाग रपीलासा ॥ पुतनाआनजोसका अवीनाशा ॥ पर्वीतासेस अगम्ये ॥ ५ ॥ कै सचानुरआनहरणा ॥ मंदारका गोवर्धनोधारना ॥ मायाकर्ममोचकाकाळी यामर्दना ॥ पांडवपाळनापटरीना ॥ ६ ॥ दशावतारा चीरिचचाळका ॥ योगी

३

२॥

मानस अल्हादका ॥ तुष्टीलीला वीस्व व्यापका ॥ बोलवीपुढे येथुनी ॥ ५
पाउवयला पग्रथसुरस ॥ सभापर्व बोलीलावेदव्यास ॥ तुच धारकरसी
केशा ॥ कथारसबोलवी पुढे ॥ ८ ॥ मागेसंपले आदीपर्व ॥ पुढे सभापर्व
अपुर्व ॥ च्यातुर्याचा अनीन्वव ॥ जेकार्नवभरला असे ॥ ९ ॥ नवरसाचेभा
डार ॥ रनसुरआनी दैनैसुरे नपवर ॥ त्यासवीरस अपार ॥ असंभाव्ये तेथे
असे ॥ १० ॥ जेपडील वेहवीध्वंस ॥ त्यासवेरीचा शांतरस ॥ समाधी परमसु
ख ॥ श्रवनी नोगी येथीचा ॥ ११ ॥ भक्तास ताटे प्रेमरस ॥ वीलासीयाश्रृं
गार रस ॥ सुकीवंत बुधीवीनोस ॥ श्रवने यथेश्रगटेची ॥ १२ ॥ भक्त मु
मुक्ष साधुसंत ॥ त्यासी वीश्राती यथेबहुत ॥ येवं नवरस समस्त ॥ वीरा
जील यथेची ॥ १३ ॥ व्यासभारथाचा मीकींकर ॥ त्याचे श्राफल तरे अलं
कार ॥ लेवील पंडीत चतुर ॥ नीर्मछर हृदये ज्याचे ॥ १४ ॥ त्यातील सार

समाचार। घटबीजतव अनुमात्र। बलानंदें शीघर। लीलासाचारवर्नी
लसे ॥१४॥ अक्षरप्रबंध सुरेख। कलास्वामी वेदव्यास। लीहीनार जेथे
गनेश। अलीचीनेम रहस्ये ॥१६॥ भारथ रत्नाचा पर्वत। भाग्ये देखील
अद्भुत। उचलेले सम मक्त। पाहेत टक्सडगाची ॥१७॥ मगत्यासील रहे
वसीष्ठ। उचले ऐसी बांधल मोट। ग्रंथवाढीता अचाट। मानलील वीठ
पंडीतपे ॥१८॥ संकोचील बोलीला साचार। यहीनाम नीतीचतुर। अ
र्थरहस्येक थासागर। सांगीत जान बोलवी ॥१९॥ ऐसीकाहीच्य सीपंकी।
नैमीषारन्याल सांगती। सुलमुखे श्रवन करीती। षलोनंदें करनीया
२०॥ जन्मोजये तेची करी श्रवन। वक्तानी पुन वैशंपायन। सुनेन्न पती
सावधान। उघडीकान सर्वांगाचे ॥२१॥ आदीपर्व संपतापुर्न। सांगीतले
स्याउचवन रहेन॥ मंग है यासी आण हान। हेउनीया सोडी पार्थीते
॥२२॥

साउपकारे करून। प्रीतीने स्तवीले कृष्णार्जुन। मने म्यावीष्या अवीन
होऊन उत्तीर्ण कालीयेक २३ ॥ मया मत्नने फाल्गुन। कृष्णार्जुन ही
धलेध्यान स्तान। सर्वापाशी सागती वर्तमान। त्तसी ह तुकेनी माझी
असो। २४ । तरी सखया जाई जेमंदीरा। सुखवेरे पुत्रदारा। स्नेह वाढ
वी पवीया। स्तनक्षनाथ्रेरोनी २५ उपभोग कार्येवाढला। यनवाटेका
यवाटला। उल्लूपक्षी रोहनी कांता। फळावाढे ज्यापरी। २६। धरीता
सुची र्त्तत नेम अमुप। वीसवाटे जैसे तप। मंत्रमंत्र माग मे वाढेरोप
ह्य चे जैसे सर्वत्र। २७ । पुन्यवाढे करीता नेम। पराक्रमे प्रताप वाढे पु
र्ने। अयाहरे धरीला अनुहीनी। मैत्रीवाढे अपार। २८ । तरी तुम याकुर
मीया। करूत्रावी सीउपकार। ॥ तरी जेसा गेलो रंतीरावर। तेचीसी
दीपावली। २९ ॥ मगबोलीला जगन्मोहन। तुजीनये क्या त्वी परमनीपुन

न

॥पा ०॥ ॥प्र ०॥

तरीसत्ना यक्षनीर्मुन । करीआर्पन धर्माचे ॥ ३० ॥ ऐसे बोलला जगदीस्वर
म येकेला साष्टांग नमस्कार ॥ ह्मने मासेमनीचा आदर । जानोनी आ
सादीधली ॥ ३१ ॥ जगन्नी वासापु सेंसोतमा ॥ दिसा माजीमी वीध्यकर्मा
सत्नास्तीन ज्या चोसीमा ॥ चीत्नुवनात असेना ॥ ३२ ॥ नलगीलाम्लीका
पात्नान ॥ मनीमयरचीन सत्नावांहन ॥ वाचीवदाचे हीत्नुलेमन ॥ स्यर्गटा
कोनी यथेवसे ॥ ३३ ॥ अजीरचीन हीव्य सत्ना ॥ चीत्नुयनीची आनीन सो
त्ना ॥ १ हुकी सा मोगीप मनात्ना ॥ कोदुन आनीन ओक पा ॥ ३४ ॥ पुर्वी ह्मो
त्नोनीरमाधव ॥ नीर्मुळ करी दैत्य सर्व ॥ पर्तसपर्वासी हान्तव ॥ तेने संपता
लपवील्या ॥ ३५ ॥ मेरूचे उत्तरेसी अपार ॥ नरलाअसे बीदु सरोवर ॥ पर्वत
जैसे मैनाकार ॥ रत्ने अपार आहे तेथे ॥ ३६ ॥ यक्षराक्षससागाले [illegible] ॥
सेनातसामोगटी आनोनी यथे ॥ पाहलावत्नुवाताला नीत्नाते ॥ सामोसीतये
चीसरेना ॥ ३७ ॥ जेथे जांबु नंदाचे तुकवट ॥ हीरयाचे स्वाषसदृट आनी
कवस्तु जेथे वरीष्ट ॥ अमूपया यथेआनी न्दस ॥ ३८ ॥ चुर्न होती गीरीसक

ळ । ऐसी गृहा तेथे आले सबळ । जेकुनक कोटरे खी ठेवी त्राळ । दीव्य रत्नबी दुसरी ॥ ३९ ॥ मुष्टीमाजी धरी जेते टार । अनर्घ्य रत्न जडीले पाली ते मी तुम्हा सेहुरन सर्वही । मचुदळ नीवटाव या ॥ ४० ॥ संखयक देवदत्त ज्याचेनाहे मचुनीत । यंतरी त्रा सीली समस्त । आनी दुमकुमीत चौनुवन ॥ ४१ ॥ लोडीव्यमरव आनुन । पाथीघती देउन । सा वरीमय आद्या देउन । गेला बीदुसरोवरा ॥ ४२ ॥ समस्ता घती पुसोन । द्वार के गेला जगजीवन । दीव्य ध्यरनावरी बैसोन । हारु कुमार थीवीरा जे ॥ ४३ ॥ असोरको डे मयासुर वेगे पातला बीदु सरोवर । जेथे रताचे पर्वत अपार । सुवर्नाचे तेसेची ॥ ४४ ॥ जेथे कल्पवृक्षाचे बन । धन रत्नरासी पडील्या पुर्ने । ऋषीने दक्षीनानेताउगोन । द्वारटारथाकीत्या ॥ ४५ ॥ दहीरे सहील श्रीधर । तप तेथे आचरला अपार । ही मतक्षवरु सेत्राच तीरन्ये केले तेथीचे ॥ ४६ ॥ भागीरथी तेथ आचरला तप । चतुरानन तेथेही अमुप । यागकेला स्वरुप । स्त्रादीकी समस्त ॥ ४७ ॥ तेथेत प याग वीनोष । त्र्यंबक री योमकेत्रा । दक्षी

नाहीधलीवीशेष। लेखाशेषानकरये ॥ ४८ ॥ तेथेचीसामुग्रीघेउनी अ
पार ॥ आटलक्षयक्षगनसंचार ॥ नीरीवाहीनी यासमग्र ॥ शेकघस्ता
नेतेजाले ॥ ४९ ॥ चीमासीगरा हीधली देख ॥ पार्थासी हीधला संख ॥ मग
महुर्त पाहोनी सुरेख ॥ सभामंडप रचीते जाले ॥ ५० ॥ आटलक्षबळाढ्ये रा
क्षस ॥ सामुग्री हेला वीशेष ॥ सहश्रषळीचडाव ॥ सभामंडपी घरीयले ५१
मनीकल्पीले जेतुलवट ॥ नवरत्नाचे खाबसदट ॥ स्वये भजे से अळवट
तीर याचे आवीले ॥ ५२ ॥ मयासुर पांडवाचा मीत्र ॥ तो दैत्या माजी वीधी
चा अवतार ॥ तेने सभा रचलीसमग्र ॥ जे अनुपम्यची सुवनी ॥ ५३ ॥ सभाव
र्नीलीये थे ॥ मनोनीसभापर्वीसनलीपडीत ॥ ते चीररचना अत्नुत ॥ नभू
तोनभुवी ध्यती ॥ ५४ ॥ सभार चलीतयवेळी ॥ ओटअेसा हीधलीलवळी ॥
आटहीगपाळ मालाबळी ॥ पायमुळीस्यापीले ॥ ५५ ॥ वीद्रुमूत्तीळा आरक्त
वर्न ॥ तेने पाया आनीला भरोन ॥ स्फटीकसीळी सुभ्रवर्न ॥ याची पोच
कीलखलखीत ॥ ५६ ॥ सरंगी पाशान ॥ चकसळकती हारून ॥ अंतर

बाह्य हे दीप्यमान ।। पाहतां जन वीस्मीत ।।५७।। शेषवर्णाची आकृती ।। चंद्रीयासक्ळकती जडली ।। जेवी उगवले गभस्ती ।। बैसला पूर्वी यकस ।।५८।। इन्द्र नीळाचे वारन ।। हीरीयाचे सतेज दीप्यपुर्न ।। पायाखाले जडोन ।। वरी मंडप रचीयेला ।।५९।। पद्मरागाचे तेळवट सबळ ।। वरी हीरीयाचे स्वावूसहृय नीळोत्पलाचे उथाळे सुढाळ ।। तेजाचे कल्लोळ सळकती ।।६०।। सुवर्नाचे तुळवट अखंड ।। मानीकाचे हाडे प्रचंड ।। गरुड पाचुच्या कीलच्या उदड ।। अत्रेद्र घातीजडीयल्या ।।६१।। पेरीयाचे उमाळे लळवटी ।। पुस्कराचीया चौरवाटी ।। गजांतपकले मध्यपीटी ।। आरक्त वर्न मानीकाचे ।।६२।। घोटीव मार्गन पाताने तेने साधीले मंडपागन ।। वरी कनक वर्ने रेखीले पुर्ने ।। तट स्तमय पाहतसे ।।६३।। हीरीयाचा मरुळजा पीत्ताळ ।। त्यावरी मोतीयाचे मनाळ ।। वर नीवीस्त तेजाळ ।। अतीच पकसतालो ।।६४।। नीळरत्नाचे तुळवट साजीरे ।। गरुड पाचुचे कींकीर ।। रत्ना माजी स्फुरे ।। कुकुमु खी आकसीले ।।६५।। धन्य मया सुराची करनी ।। सुकपाच बोलली लेक्षनी ।। परस्परे कीडती

॥पा ०॥ अनुहीनी। जनलो तीवीस्मील ६६ शतक्षपुतळेतळपती। मन्हेसआली यावेसान्नननती। कीलीकपुतळे आनंदगा ली। पुरेन्ननला गह तीतटक्त ६७। नचलक त्याची करनी। पुदे सवेक येचूपानी। धावा न्ननलीसन्नाज मी। चपळचरनी धावलाली। ६८। मतकेशरीजे येकु जवी आसालोला घेली जुन्नारी। यकमरांग वाजतीकु सरी। शगेव्वारकरीती पै। ६९। घटीकेन घटी कान्नरत। पुतळेनानावीलापूर्कंगीत। श्र घटील कर्लसत याचे। ७०। हीरीयाचा लन्नीलरी। नंसीहमु तीअसे अक्षु न्नीलरी। कौस्तुत्र मनी सळकत असे अपा री। सत्रा घलीजडीयत्या। ७१। कोटीज कले सींमतक मनी। कीयकस उगवले यासरमनी। हिवुस कीचा यामीनी। तेसपानीनकळेकोन्ता। ७२। यकावरीयक सलखन। मंगळे तुरे वाजती अनुहीन। लेपेवाजवीती आनुवींसन। कर्तये वानेरावीले। ७३। पचका सळकती यकसरी। लेशापताका तळपती अंबरी। कलस सळके नानोपरी। हीनावीती भानुते। ७४। गरुडपाचुचे याज्योती। चीचन्नाळा वीचीयनीसती। गोकाखंळ साळयाउडती। जीवनसताचपळस। ७५। ॥ ५० ॥

॥श्रीव्यासी॥ भ्रीसकरीता ॥

चतुर्दशभुवनें रूपा सहीत ॥ भींतीवरील पुतळे रत्न जडीत ॥ ज्याची जैसी आ
कृती दीसत ॥ पतक्षते सेच काढीले ॥७६॥ नीळरत्नाचे वैकुंठ ॥ गीरीयाचे
केला सपीठ ॥ पुस्कराचे वरीष्ठ ॥ केले धवळ ब्रह्मसदन ॥७७॥ इंद्र येम नैऋत्य
पती ॥ वरूण समीर कुबेर उमापती ॥ ज्याचे तनुची नीवोःश दीसती ॥ अष्टमु
तींद्रवा लोकपाळाच्या ॥७८॥ मीत्र रोहीणीवरचु मीसुत ॥ सोमसुत गुरू गुजारी
वानीसहीत ॥ राहु केतु नवग्रह मुर्तीमंत ॥ पाहता जन तटस्त होती ॥७९॥ म
छ कछ वाराह नारसींह मुर्ती ॥ वामन राघव भार्गव हलीती ॥ कृष्ण बौध कलं
की अवतार रचीती ॥ चरीत्र्यास मवेल वतला ॥८०॥ अलक सुतळ वीतळ शेष
वासुकी फनी पाळ ॥ सप्त पाताळे सकळ ॥ लोका सहीत नीर्मळ ॥८१॥ सप्त द्वीप
नवखंड ॥ छपन्न देसीचे राजे प्रचंड ॥ सरीता सागर तीर्थ उदंड ॥ पाप संहारके
रे रचीयले ॥८२॥ सीवचरीत्र पवीत्र चरीत्र ॥ शक्ती आख्यान अतीपवीत्र ॥ सोमकां
त पचान सरोवर ॥ सोपान सुंदर बांधीयले ॥८३॥ सीलोहकउदमोदकाच्या पु
स्करनीं मंगळस्नान करीती जनी ॥ तनु वर्तीतेज फाकोनी ॥ नवलकनी मये

ची ॥ ८४ ॥ स्फटीक देखोन ॥ खुलली पाहती याचे नैन ॥ फीरतले यूथे जीवन
पखेसावरुन चालती ॥ ८५ ॥ जेथे फीरतले असेल जळ ॥ तेथु मी असेल जळ के
वळ ॥ तोवत्येनसावरीती अचळ ॥ तो सभा सकळ हासती ॥ ८६ ॥ अंतर बाहेर
नीर्मळ दीसती ॥ सतेज कास्मीराच्या भींती ॥ मार्गस्तनोनी सैरा धावती ॥
तव आदळती भींतीसी ॥ ८७ ॥ हीरी याचे कवाडे कडोवीकडी ॥ झाकळीन क
ळताउघडी ॥ प्रवेश ताता संसये काळी ॥ मग द्वेसे करुनी चापलती ॥ ८८ ॥ स
गोवरी स्तुवर्न कमळे सुवासे ॥ हे फळा सावीलीयी शोष ॥ परीतु कयाचे कीळे सा
पकास ॥ रुंजी घालती आनंदे ॥ ८९ ॥ हीरयाचे मछ तळपती ॥ पाचुचे फास अं
गळपवीती ॥ कास्मीराचे वक धावती ॥ मछ धरावया कारने ॥ ९० ॥ चीत्तुवन
सुंदर येक वटले ॥ तेम यसभेवरी योतीले ॥ जे सभाग्रथळ जेनेपी लोकीले ॥ तेने
देखीले ब्रह्मांड ॥ ९१ ॥ सभेसी जाला मार्गीतले ॥ यंत्राचे सळे घातले ॥ पुष्प फा
र पीरवुरले ॥ मग मदे भींती लीपलीया ॥ ९२ ॥ सभासोहये हाची समुद्र ॥ पाहु
न याचे चक्षु पोहनार ॥ तेन पवती पैलपार ॥ भेलीकडे चुबकती ॥ ९३ ॥ कीस

भासागराचे पैलतीर ॥ मनवीहंगंम चपळ थोर ॥ पवन वेगे जाती नाहीं धीर
ते तेजावंतीं पडीले पै ॥ १४ ॥ ज्या ज्या पक्षी कडे पाहती प्राणी ॥ तीकडे चीत्त
जाये जकोनी ॥ दिवसकीं वा रजनी ॥ पाहात या सीम न जेना ॥ १५ ॥ स्वर्ग मृत्य
पाताळ सोधीला ॥ ऐसी सभा नाहीत सता ॥ धन्य मयासुर नीर्मीला ॥ वीरंची
ऐसा गसुपे ॥ १६ ॥ आरक्त पटाचे चांदने दीसती ॥ मुक्त घोस ओवले सोभती ॥ दी
व्य अथरने पसरले क्षीती ॥ गादीया सकळ ती वीचीत्र ॥ १७ ॥ पीक दानी या उधी
मुखे ॥ तांबोळ पात्र अतीसुरेख ॥ पंचीमक रत्न्य मृग मदादीके ॥ पेटीया सकळ
कती तयाची ॥ १८ ॥ कनक वेलीरे खलीया ॥ पाटलेरत्न सभोंचत कीया ॥ रवक्त
माची दाटी जाली या ॥ फळ पुष्प सकळ कली ॥ १९ ॥ लवंग वेली ओवली ॥ नाना पक्षी
वीरा जती ॥ मलयागर चंदन पुष्पावती ॥ सुवास झगटे नवल ते ॥ २० ॥ चतुर्द
श रत्नामास ॥ पुन जाला सभेचा कळस ॥ मय म्हने धर्मास ॥ सभा दृष्टी पाहीजे
बंधु कुमर प्रधान ॥ सर्वे अपार मुनीजन ॥ ईश्व आस अंगे घेउन ॥ युधीष्ठीर सभे
ऐसी पातला ॥ २ ॥ सभा तत्वपाहीली ॥ चकीत मन समपीली ॥ पक्ष अंळकार

लेवेळी ॥ अपारही धलेवीशाले ॥ ३ ॥ सभापाहलासंपुर्न ॥ पीस रलीअचवीत्रु
कलाहन ॥ मन न नीघेते थुन ॥ वर्सोवर्सपाहला ॥ ४ ॥ धन्य धन्यलोसुत्रधार
स्थरीअंस मयासुर ॥ धर्म हेउनी अळंकार ॥ ध्यानसखा गौर वीला ॥ ५ ॥ नीरो
प घेउनीया स्वस्थळा ॥ मयासुर तात्काळ गेला ॥ लेदेदेसीचे न्रपलेवेळा ॥ ये
तीसभापालवया ॥ ६ ॥ लक्षब्राह्मनासी घालीभोजन ॥ सुधारसाहुनी गोडपु
र्न ॥ तेथीचा सोहळा गहन ॥ वर्नीतां ग्रंथ वाढेल ॥ ७ ॥ कळा पाचे बहुत येती
म येसभेसी योळगती ॥ नाना शास्त्रचर्चा होती ॥ धर्मसभे सील हती ॥ ८ ॥
अपार जनवसती ॥ धर्मासंगे सुखलोगती ॥ याचे नामे नानारीती ॥ बोलीजे
ते पुढे हो ॥ ९ ॥ नानादेसींचे राजसुत ॥ धर्मापासी सदवसत ॥ असुर यउनी
वोळंगील ॥ धर्मरायापुढे सदा ॥ १० ॥ दोहस्तजातीचे याद्व ॥ तेथीचे अधीका
रीजाले सर्व ॥ साकुर्नीभोजन उद्धव अक्रुर ॥ पार्थासंगे वसतीतो ॥ ११ ॥ याद
वाचे सकळ मूल ॥ शाहनउकुळीचे राजे समस्त ॥ पार्थगुरु पासी सीकत
धनुर्वीद्या सर्वही ॥ १२ ॥ सातीलक्ष्महा रुक्मकुमर ॥ प्रधुम्नसाबादीक समग्र

त्यासी गुरु कीरीटी चतुर। करवीत असे वीद्याभ्यास तु ॥ १३ ॥ गंधर्वराज ची त्रसे
न। कीन्नर अंकुर अनुहीन। तुंबर स्वर्ग वास सोडुन। मे ये संन्नेसी यतसे ॥ १४ ॥
तो उद्दयो पावला सुकृत मीत्र। पाटवाच्या भाग्ये वांचीत्र। अकस्मात आला वी
धी पुत्र। नारद त्यासी ते वेळा ॥ १५ ॥ व्यास वाल्मीक धुवे झल्हाद। जयाचे शीष्ये
जगद्वंद्य। चौसष्टवीद्या च्यान्ही वेद। मुखोगत तयाच्या ॥ १६ ॥ चतु शास्त्री का ळा
शास्त्र बहुत। मुखवो क्ता रीले समस्त। नारद नारायन येथार्थ। तेही संन्नेसी अ
सती ॥ १७ ॥ दीव्य सुमन दीव्य गंध। सुरगनी पुजीले वीवीध। ज्याचे सामर्थ अ
पार। ब्रह्मासीक नृवीन यची ॥ १८ ॥ हे ब्रह्मांड फोडोन। दुसरे करीतील नीर्मान। अन्या
ये वीलोकीता पुने। सीक्षा करीस्ता ही कासी ॥ १९ ॥ ऐसा माहाराज जनार द्दमुनी। ये
धु वीर देखीला नयनी। समोर धावोनी चरनी। साष्टांग नमस्कार घातला ॥ २० ॥
दीव्यासनी बैसवीला। धर्मे अभीसेक धर्माच्या केला। पुजा अपुनी तै वेळा बधा
सु कीउ आअसे ॥ २१ ॥ धर्मासी मने नारद। नामासाठी स्वीकनी सुध। तु ज पासी आ
टे की चीमद। धर्माम्नया धर्मराया ॥ २२ ॥ पृथ्वी चेरा जे आले समस्त। धर्मावरी

गहेचीत। ममताबुधीसांडोनी मानील। धर्मरायासलकी ॥ २३ ॥ सर्वसत्ताआगी
असोन। नैराश्रीमानी आहेतकीपुर्न ॥ ऐश्वर्य असोनी उदासमन। धर्मराया
आहेकी ॥ २४ ॥ प्रज्ञाआगीवहुत। परीचोळेपन नसांडीली। उदास अतरी बहु
त। ऐसीस्थीती आहेकी ॥ २५ ॥ शब्दाचामुळ आचार। अवीहीतकर्म अ
नाच्यार। न आवडे की सर्वदा ॥ २६ ॥ ईद्रीये आहेतकी स्वाधीन। नीयने मीय
कीवर्तमान। नीसीद्धकर्मे संपुर्न ॥ लोटीसीकी पातल्या ॥ २७ ॥ नाश्य आहे
त व अकस्मात। भोगीसी कीन्हस्या समवेत। सम धर्मा हीसा धर्ने समक्ते
बुधीसहसीवेकी ॥ २८ ॥ वीकळ पडला आलकन ॥ स्वधर्म राहटेकी मन। का
मक्रोधादीसच्चु पुर्न। केले आधीन तुवाकी ॥ २९ ॥ पापपुन्य घडेकीती वीचा
रीसीकी अहेराची। स्मरन पुजन आवश्यकी ॥ वद्ये श्रीपती ड्पाहेकी ॥ ३० ॥
संतासी सत्समेची। दानदेणीकी सत्पाची। धर्मकरीता अपात्री ॥ मुकताहानी
होतसे ॥ ३१ ॥ परस्त्रीसी कामनी सीध्द। ब्राह्मनावरी नसावा क्रोध। मुहृद्या
तीसी मद। भटसाह्नीनकरावा ॥ ३२ ॥ सर्वाभुती नसावा मछर। साधुसंतवी

नीत्यीआचारसी ६ सोचार॥

अपवीत्र ॥ यासीरंच अनुमात्र ॥ सर्वथाहीनसावा ॥ २३ ॥ कर्तासर्वेश्वर ॥ मनो
नीनकरावा अंहंकार ॥ आपुलेम्तुतआचार ॥ मुखेसहसा नबोलावे ॥ २४ ॥
सेकळगुन मंडीलपुर्न ॥ आहेलकीतुसेप्रधान ॥ तुसीआहासीरी घेउन ॥ का
परत्यनावनसेकी ॥ २५ ॥ वीश्वासीकजेसाश्वान ॥ जयकीआहेलकी सेवकजन
स्वामीकाजीवोवाळुनश्वान ॥ देतटाकीलीकीआपुले ॥ २६ ॥ भक्षुनीयारा ज्येह
व्येव्यतन ॥ हलरच्व्यतनासमान ॥ अैसीयपरीसुजान ॥ सेवकतुसे आहेल
की ॥ २७ ॥ वसलीपुत्रासीप्रमासपुर्नपद ॥ पवीचाचीसेवानीसीद्ध ॥ पापमा
नानीसलवंद ॥ नत्रजेकी अपाची ॥ २८ ॥ आपुल्याकाजीवेचीतीश्वान ॥ त्याचे
करीसीकुटुंबपाळन ॥ स्वस्थीटाकुनीमन ॥ परीअन्यचीसर नत्रेरेकी
॥ ३९ ॥ बाळमीचत्र्भेटोआले ॥ कष्टीदेवतासत्रामयेकेल ॥ योईखीनदेउनीदव
डीले ॥ अैसेहोनेनसेकी ॥ ४० ॥ परीगुनपरीक्षाउलम ॥ जानकीसी वीधीचे
श्रम ॥ परवेधनादेवतापरम ॥ मनतुसे आकळेकी ॥ ४१ ॥ सर्वाभुती धायेअन्न
पुज्जाकमावीसरसायपाहुन ॥ मागेबोलावेदुसऱ्याचेउने हेलक्षन नसावेकी
॥ ४२ ॥

सेवक कैसे वर्ततती ॥ येसकी अपेक्ष देती ॥ हे मुखे अहोरात्री आनावेचीती
सर्वथी ॥ ४३ ॥ सुखजारनेमक्त धन ॥ घेउनी करावे प्रजा पाळन ॥ त्यासी पीडा
करीतां सेवक प्रधान ॥ पत्तवे गळे करावेते ॥ ४४ ॥ देवाचीपुजा करावी साग
ले साहेउनी राजपी त्याग ॥ प्रजा वर्तती की अव्यंग ॥ स्वधर्मे सी आपुला ॥
४५ ॥ घडीघडी आपुले राष्ट्र ॥ क पास्थी परमपवीत्र ॥ लेकुरा ऐसी प्रजा सम
स्त ॥ वीलोका वीसये त्या ॥ ४६ ॥ मार्गपाडक चोर नीबंध ॥ याचा करावा लूटका
ळवध ॥ याचा नागवीती मैदु ॥ याचे हनन करावे की ॥ ४७ ॥ दुर्बळा सी क्रुत्त्रा
सैये ॥ तयते द्वारी येउनी उभे राहे ॥ यासी जवळी बोलाउनी लवलाहे क्रुत्त्र
गलीत करावे की ॥ ४८ ॥ ब्राह्मन नमीच प्रजा नैराळ ॥ यासी न करी कीद्वार पाळ
दुष्ट दुर्जनरपळ ॥ आलयेउनी धावे की ॥ ४९ ॥ परराज्ये धावपया ॥ राज्ये यती दु
स्याजुझावया ॥ यासी जी कोनी लुटावे राया ॥ ग्राम प्रजा रक्षोनीया ॥ ५० ॥ व्या
पुनीयाग्रामात ॥ तीन जन होती दुखीत ॥ ते तु ज होये नोभरणां गल ॥ क्षेत्र
याचे हरावे की ॥ ५१ ॥ मातापीतयाचे भजन ॥ पुचकरी ती की अनुदीन हे स्वचन

त्यातील वर्तमान । तुं जलागी श्रुत व्हावे ॥ ५४ ॥ शीष्य गुरु आज्ञा पाळीती । स्त्री
यां भ्रतारासी भजती । सेवेक स्वामी-हे सेवक रीती । ऐसी रीती असे की ॥ ५२ ॥
मातुश्रसुन्याची सेवा । सुनाक रीती नृरपार्थीवा । राचीरसदेवा । नगरामा
जी फीरतेकी ॥ ५४ ॥ साहीक ब्राह्मन नीर्गुण । त्याचे दुरकरीसी कीं दैन्ये । रोगी पी
डीले अत्यंत क्षीण । त्याचे पाळन करीसी की ॥ ५५ ॥ दरीद्री ब्राह्मन लक्रुन । गेला प
रदेशा लागुन । लक्रुनकी भ्रतारेवीन । तळमळीत वाट पाहे ॥ ५६ ॥ ते सेघे यक
चक रुन । नाद्वीसी देउनी धन । मृगयाकरु नवन पाळन । दुष्ट सावजे वधा
वी ॥ ५७ ॥ सज्जने घेतले दुष्ट चेकुन । तोकरुने तीयासी भोजन । परम पीडी
ता हे ऐकोन । कनमोच्चन लेकरावे ॥ ५८ ॥ क्षुधीलत्त जील घरा येती । सोयरी या
परी करावी याची धती । पुत्रा गुनी श्रेष्ठ अती धीती । संता वरी करावी ॥ ५९ ॥ आ
श्रीत उपाध्याकरु हीज ब्राह्मण । सागकरीती अनुष्ठान । जप याग पुरश्चरन
कोटन्युन्यनसे की ॥ ६० ॥ वसुधारा असी धारा । हानोदक धारा याग्धारा । पंचा
मृत धारा अभीसेक धारा । स्वहस्ती उदकाना सतेज की ॥ ६१ ॥ आपुल्या हाती

वस्त्रासन। देउनी सुखी करीकी ब्राह्मन। सेवीयासी धन देउन। समाचार

घेतजावे ६२ ॥ दुष्टनवग्रहाचे पुजन। करूनी करीसी प्रसन्न। गनकजो

सी शास्त्रज्ञ। तो कर सत्य असावे की ६३ ॥ येधरची कीलस कपंडीत चाले। ना

डीज्ञानी चातुर्य आगळे। ते सत्य टेवीले पासे जवळे। अलीकाचका जेन्हा ६४

कोसमती चेरक्षक। ते असावे की विश्वासीक। अंतपुरीनसावा नपुंसक

की याचधअसावा ६५ ॥ पवीत्र वीश्वासीक चतुर। पाक। ते असावे सुचार

जानवीती स्तुपुचा। तेची चतुर रक्षी की ६६ ॥ नापीक आनी अंग मर्दक

उदक देनार आनी हडपीकारक। हे नीकट ज्ज मकी के ले सेवक। ते वी स्वामी

क असावे की ६७ ॥ अयंतत्यार अनीवार तुर। ते पीनमसे सी असावे माचर

स्वी बुधी धैर्ये थोर। दुर्ग गड डी डेवावे ६८ ॥ ब्रहस्पती ऐसे चतुर पंडीत। बोलेजा

नती समयोचीत। येधीली वाचुचे चीत। असे रेष्ठ असले की ६९ ॥ समयोपा

हुनी चीत्र बुद्धी। उजसीक वीतो षु द्धी। अनर्थी पडेनेती कधी। ऐसे नीक

रख्याहे तफी ७० ॥ पैशुन्यदुष्ट दुर्जन। नीष्ठुर वाहपालली न्युन्य। सत्याच

चाकरीती अपमान । ले मन्ना भयानी वर्जीलिकी ॥ ७१ ॥ साधु देवा बोलती
देशाघडे । याची करीसी जीर्णोद्धार ॥ यांची जागो नीमानी बोध । मुमुक्षा
पायकरीजीकी ॥ ७२ ॥ जनीवसे जनार्दन । करीतीनीत्य कीर्त्तन । मोक्ष
नरकाचेचीन्ह । यथेचपुरेजानतीकी ॥ ७३ ॥ सचुजीकावेसमरी । जीतीले
ते पाळावेचतुरी । नारनांगताबरवीयापरी ॥ अहोरात्ररक्षावे ॥ ७४ ॥ गड
दुर्गाच्या भींती । जीर्णहोती मेरेकोळती । या दुटाईचर्या पडती । सीकलेरव
न असतीका ॥ ७५ ॥ दुर्गगीरीपर्वती । तुलनधान्यवसती ॥ जुनेकाढून पुढती
बहुसाल्स भरावे ॥ ७६ ॥ मरधर्मशाळा घन्नी द्द वापीकुपतटागडसी द्द हे
स्यतसी द्द करनीया ग्रसी द्द जीर्णदारकरावेकी ॥ ७७ ॥ नेवेहसीपटाइटा
चालवीसी कीर्तीवागर्ल ॥ पत्रावे काळीपीठतीगार्ड । सासीगोटानबाधसी
की ॥ ७८ ॥ वधदरीतअसल । यतींलपथ्वी अतीत । वर्पावकाळी नचलती
पंथ । यासीरक्षीराजेहा ॥ ७९ ॥ गोवजभजायदतापस । तुमाकसनघेती
यास । श्रेष्ठयतीदर्शनाश । आसआनीकोन्हीजातकी ॥ ८० ॥ पुरोहीत च

धानपंडीत॥ आपुलेनी होयमहत॥ मगयाचाअपमानकरी सुख॥ की
र्तीविशेष वाटेल पे॥८१॥ उदर अस्तमानीशयन॥ व्रतपर्वकाळीमैथुन
पक्षीभेद यकत्याचेभाशान॥ तु जनघडे कदाही॥८२॥ त्याशीवर्नआपु
ल्यासुला॥ पीथ्यापढवीकी अनाथा॥ बहु मुर्ख ह्वकुनी पंडीता॥ धनमा
नरक्षीसी॥८३॥ मीत्रनाहीशत्रु बहुत॥ धनालहीव्हले अनर्थ॥ तरीधना
नेसा धुबकचेते॥ यासीसख्य करीसीकी॥८४॥ यकालवीचारगुह्य सम
स्त॥ प्रगट नाहीकी जनात॥ मंत्रआयुष्य वीत॥ नसांगसी कीकोनाते
८५॥ यकप्रगट जे बोलावे॥ यकसाधु करनीसांगावे॥ यकमनीच गु
ह्य ठेवावे॥ हे तु बरवे जानसीकी॥८६॥ रोचु काय करीसी वीचार॥ द्र
व्यक्षना आनवी समाचार॥ सत्यवादी तेर माचार॥ धनहेतु नी रक्षावे
८७॥ तु जसी नेहसावीती बहुल॥ शत्रु सी समाचार करीती द्र
त॥ तेबोळखुनी यामनात॥ सावध असावे सर्वदा॥८८॥ येती आली
याअकस्मात॥ तीनवीकेपाववावे हुल॥ अल्पयत्न लाभबहुल॥ ते

पे हराकरीसी की ॥ ९ ॥ अल्पला भयेना हानी ॥ न धनाची ते गोष्टी मनी
हानमान सुहृत्लजनी अगरकरा न करावे ॥ १० ॥ राज्येरक्ष करन शुर
साचे वेतन ध्यावे समग्र ॥ त्यासी कष्टी करीतानी धीर ॥ अनर्थ होरले जा
नीजे ॥ ११ ॥ अहाये पाहोन खर्च ॥ करावे हे जान साच ॥ गुरू ग्रहीपुर
खर्चे ॥ सर्वहा हे जानसी की ॥ १२ ॥ आजी काये साचले धन ॥ वेचीले की
तीपचीती होन ॥ सायेकांळी अपोन ॥ लेखके सर्व हावीली ॥ १३ ॥ वस्त्रान्नर
ने लेउन ॥ ह र्त्री नायतीस मक्त जन ॥ सुहृद्‌रणाउरसी हृ होउण ॥ नयाती
त असती की ॥ १४ ॥ आरक्त वस्त्रे रास्त्रे आघ अळंकार ॥ अवघे सारीखेची
रनहुर ॥ अस्वगज याने समग्र ॥ सतेज सत्य असते की ॥ १५ ॥ मसाचीध
न देला बहुल ॥ नाहीवारील पुरोहील ॥ वीन्येकरीतीप हातील ॥ ता स्काळची
वारीले ॥ १६ ॥ घोत्राचे कीजे ग्राम ॥ ग्रामाचीप द्धने उतम ॥ पर्वत घाट व
सउण नेम ॥ मार्ग चाले ऐसे करीकी ॥ १७ ॥ न पके जरी जळ द जाळे ॥ वी
गाळ तहागे पाटस्थळे ॥ गाळेयन्न पीकती पुष्कळे ॥ ऐसी नरली असती

की ॥ १८ ॥ प्रजाकोन्ही अयंत हीन ॥ यासी देउनी धनधान्ये ॥ फरुनीयास
भाग्येपुर्न ॥ मग राज्येधन देसीकी ॥ १९ ॥ प्रजा पीडक चोर हींसक ॥ अथवा द्रत
रतव्कर देख ॥ याचा वध ताकाळीक ॥ करीसी कीराजेंद्रा ॥ २० ॥ क्षुधे पीडी
ती दुस्काळाल ॥ उतमचोरी केली अकस्मात ॥ धरुनी आनीली राजदुत
ला काळ मुक्ती करीसी की ॥ १ ॥ अैसे पररा(?)ज्ये घेतास(?)ये ॥ ध्यंतरवास्य रक्षन
स्त्रीयासीं करुनीपुर्ने ॥ अग्नी भोग ध्यावे जान ॥ गुह्य आसन न करावे ॥ २ ॥ पर
राज्ये घेतासत्य ॥ यास जे जे लागे वक्त ॥ तेते यास करीती मुक्त ॥ लोकावी की
स्याते ॥ ३ ॥ युक्ताहार युक्ता नीद्रा ॥ युक्त मैथुन जान नरेंद्रा ॥ मगयाने च
तुरा ॥ युक्ती चीहे करीसीकी ॥ ४ ॥ सेउनी ओसधी रसायन ॥ करीसी कीत्राण
रक्षन ॥ भजनपुजन हरीस्मरन ॥ साधु सुखी करीसीकी ॥ ५ ॥ सद्बोलसी
यथार्थी ॥ लोन चले की ते सापर्यंत ॥ शीतसा गतीसा धुमंत ॥ ६६२ ६७ धरी
की ॥ ६ ॥ गुरु आनी देव ब्राह्मन ॥ प्रसाद गायनवक्ष वंदन ॥ यती मंडपी स
माधीस्थान ॥ देउनी मन पाळीसीकी ॥ ७ ॥ अश्व भांडार गज ॥ पवीच्चतुसी

देवद्वीज ॥ गंगा तीर्थ देवलासळज ॥ न मनयाते करीसी की ॥ ८ ॥ कार्यसाधी
ली सेवक ॥ त्याचे करीसी सन्येक ॥ सन्मानुंड पी मानदेव ॥ गोरवीत आहेसकी
९ ॥ अचाट कार्य अन्तुल ॥ करुनी आला जो न्रत्य ॥ वेतनावेगळे अपर मीत ॥
द्रव्य वस्त्रे देसी की ॥ १० ॥ परखंडीच्या वस्तु अन्तुल ॥ यानीक आनीती द्रव्ये नेस्वा
र्थ ॥ तेन यींकेची समस्त ॥ देउनी द्रव्ये देसीकी ॥ ११ ॥ कोन्ही आनीली वस्तु वी
चीत ॥ त्याचे स्तुनेन नरनाथ ॥ द्रव्ये देउनी अपर मीत ॥ बोळवीसी की आहरे
१२ ॥ देशावर देउनी अपरमीत ॥ स्वदेशा धाडीसी की वीध्यावंत ॥ लेतुसीकी
ती सागत ॥ थोर सन्मेसी जाउनी ॥ १३ ॥ उत्तम वस्त्रे अळंकार ॥ सत्पात्री देता की
ती फार ॥ स्थळी स्थळी मीरवता थोर ॥ येश जगटनरेशा ॥ १४ ॥ भोजन तांबुल कुसु
मन चंदन ॥ वस्त्रे औसध उदक पान ॥ रतकी यास वीस घालुन ॥ देसी ज्ञानदे
तील ॥ १५ ॥ यवीसहसर्व रासमाधान ॥ नीरहिचे असावे दृढ संधान ॥ नीरहिचे व
असावे दृढ संधान ॥ रात्रीकरावे जागरन ॥ सेवकजनास मवेल ॥ १६ ॥ पुन्य
वंता तोसी मनसी ॥ दुर्बळा घातीक तस्या पीली ॥ दुरात्माचे होता अपवीती

नारीरीतीऐसीकी ॥ १७ ॥ धनी कनकरीतीरान ॥ हरीहती नक रीतीतीर्थाटन ॥
याहे घातीसागोन ॥ हीतकार्य योजावे ॥ १८ ॥ बाहेर राउनी आचार ॥ अवीच्या
रीककर्म अपार ॥ सदाआचारे नीरंतर ॥ त्यासीलरीहेड नकरी ॥ १९ ॥ मातापीता
गुरूयाकोन ॥ करू धावे तीर्थाटन ॥ त्यासीलीरांहेडोन ॥ सज्जनमार्गी योजावे
२० ॥ बाहीर योगी याचेचीन्ह ॥ पाळीतीडहर आनीसीद्ध ॥ आन्नलोचन
घे यस ॥ लंपट नव्हे थंची ॥ २१ ॥ याचिटार मन ॥ नलगे तुसे अनुमान ॥ ये
वंसर्वांबीसीसावधान ॥ नृपपर्या असावे ॥ २२ ॥ ऐसे हे फंचील श्रम ॥ नारदेउ
पदेसीले धर्मालागुन ॥ जन्मेजयेकरी श्रवन ॥ वैसंपायन सांगता ॥ २३ ॥ हे जो
नीत्य ऐकेपढे ॥ त्यासी नृपेडकरासाकेडे ॥ अलीहरीपदे अनुडे ॥ येत जोडे सर्व
दा ॥ २४ ॥ पुढे श्रवन कीजे सावधान ॥ अध्येतुनी अध्येगोड गहन ॥ आहरे धन्ये
तवीचक्षन ॥ ब्रह्मानंदे करनीया ॥ २५ ॥ रसीक साहीत्य चातुर्य खानी ॥ ब्र
ह्मानंदे अनुदीनी ॥ श्रीधराच्ची वाग्वाणी ॥ गोड्ळ घाली स्यानंहे ॥ २६ ॥ यारंगा
माजी चतुर पंडीत ॥ आनंहेजोकतीसमस्त ॥ नलमतुमुक्षसाधुसंत ॥ सुखडा

त समभानची ॥ २७ ॥ जयजय श्रीमाळटवीळाका ॥ षलानंत पढीता ॥ श्री
धरवरत्त आणि पुत्रता ॥ अवीना चा टी गांवरा ॥ २८ ॥ सुरसपाडव झलापग्रंथ
स आपर्यव्यास चारथ ॥ सातील सारांस यथार्थ पंचसत्रो ध्याये गाकहा
॥ २२१ ॥ श्रीकृष्णार्पनमस्तु ॥ श्रीनरसहीयनमः ॥ श्री श्री श्री श्री श्री

श्रीगनपतीयेनम ॥ नारदाचे श्रीचरन ॥ धर्मराज प्रेमे वंदुन ॥ म्हने तुम्हा मुखेकरुन ॥ दीव्यनीरोपन ऐकीले ॥१॥ तरी मयसभेस मानपाहे ॥ आनीक स्थान कोठे आहे ॥ तेसा गावे तुम्ही लोहे ॥ ऋषीवर्या योगीहो ॥२॥ नारद म्हने तु बहुत ॥ ऐक सांगेन यथार्थ ॥ इंद्र सभा नायक सत्य ॥ वरुन सभा दुसरी ॥३॥ तीसरी सभा जान ॥ येम सभा चौथी पुर्न ॥ पाचवी ब्रम्हसभा सगुन ॥ धर्म सभा पाहावी ॥४॥ इंद्र सभेची नाम सुखुन ॥ जैल योजन वीस्तीर्न ॥ लखलखीत पुर्न जान ॥ उंच जानती तुकीची ॥५॥ पुस्कर मालनी सभा ॥ गगन चुंबीत मनी स्तंभा ॥ शांतकुंभा चे तुळवट स्वयेंभा ॥ जे तुलना मनुष्या ॥६॥ जेथे नाही रात्रदीन ॥ सदा अखंड प्रकाशमान ॥ चंद्र सुर्याचे तेज पाहा षजान ॥ कार्य जेथे न सेची ॥७॥ क्षुधा तृष्णा रोग मृत्यु ॥ नाही तेथे धर्मास त्यु ॥ इंद्र घीले भोग बहु तु ॥ चीती तास र्व पावीजे ॥८॥ नाना श्रीकार लापचये ॥ नाही स्पोफ मोह जये ॥ महपुन्य गाठी होय ॥ तवते सभा पडे दृष्टी ॥९॥ माहा पुन्यवंत जेथे चढती ॥ जेथे वेस त्या रुसीपती ॥ अष्ट नायकान्त्य करीती ॥ गाती

कुबेर

२

गंधर्वकींन्नर॥१०॥ तेसीचसभाजान॥ नातयोजनवीस्तीर्न॥ ज्यांभुवदन मु
धर्ने॥ नवरतरवचीलजे॥११॥ याहुनी आधीक॥ यम धर्मसभा सुरेख
ऋषीराज्याच्यापक्तीरेख॥ अंसंख्यालवीराजती॥१२॥ सगर भागीरथी हज्ञार
था॥ हिराज्येवसती तेथे॥ मोहोताव पाहता अद्भुत॥ नाचती यमसमजेना
॥१३॥ वरुनसभापरमसुंदर॥ मनश्रउगवलेगोहनीवर॥ दीव्यमुक्ताफके
अपार॥ तेथेजानरचीयली॥१४॥ रोगमत्युशोक॥ नाही जेथे नीतोरख॥
दीव्यास्रम दीव्यफळेरख॥ सराफळीवीराजती॥१५॥ मागपुन्यहोयगाटी
तेव्हातेसभापडेद्रष्टी॥ सकळ नागदेवश्रष्टी॥ वीराजतीसर्वदा॥१६॥ मुर्ती
मंत समुद्र॥ भागीरथी मुर्तीमंत पवीत्र॥ एसमगोदासरीता सम
ग॥ मुर्तीमंत बैसल्या॥१७॥ कालींदी नर्मदा भीमरथी॥ तापीपयोश्नी स
रस्वती॥ मायचीकावेरी गोमती॥ वीराजती मुर्तीमंत॥१८॥ ओटनदी
मुर्तीमंत॥ सकळतीर्थवसतीतेथे॥ नामेसागता बहुत॥ वाढेलग्रंथ जानी
जे॥१९॥ जळचरइसलक्षजाती॥ नीरसंगी राघवसेवा करीती॥ वारुनीअ

धोंगी माहासती ॥ सीकासनी यकरन गोत्रे ॥ २० ॥ आला कुबेर सभा सुंदर
तेही लेसेच सवीस्तर ॥ नगल योजन परीकर ॥ सुवर्न सुमीस सोवती ॥ २१
अष्टमा सी द्धी नवमानी द्धी ॥ मुर्तीमंत लेथे असली सीद्धी ॥ पृथ्वीच्या धना
ची समृद्धी ॥ धनेस्वरा आधीन ॥ २२ ॥ सोहमीनी शाकुन बहुत ॥ चीचीरे रची
ले पैते थे ॥ हक फळाचे रसे अद्भुत ॥ राजहंस काढीले ॥ २३ ॥ नील रसे काढी
ले मयोरा ॥ पाच शाकुन केले कीर ॥ गन गंधर्व यक्षकीन्नर ॥ धनेस्वरस
भेवीरा जती ॥ २४ ॥ साटी कोटीनगा सहील ॥ ते थे बैसला उमाकांत ॥ सफ
कन्या क्षमा सहीत ॥ बीभ्रीसन सेवा करीतसे ॥ २५ ॥ मेरु हीमाचंली सर्व
पूर्वता ॥ रत्न सीखरे ज्याची असीत ॥ कुबेरासी नमस्कारीता ॥ मुर्तीमंत
पेते थे ॥ २६ ॥ आता त्रैलोक्य चक्रवर्ती देखू ॥ ते ब्रह्म सभा यक ॥ प्रकासले सह
स्त्र अर्क ॥ प्रभा देखव साहुनी ॥ २७ ॥ ते सभेचे सौंदर्य ॥ पाहीन सके द्दष्टीसु र्य
हे चेर्य येकडा आर्य ॥ नैन याचे साकती ॥ २८ ॥ चीद्द्ध्रगासहीत रुद्र ॥ धारीरा
बैसा जैसा कींकर ॥ येकत्र सरुद्र द्दाहसमीप ॥ हस्त जोडुनी पुढे असती ॥ ३०

गाकुन

ने

अमृताहुन कोटीगुनरेख ॥ तेथील गोड [illegible] गाउरक ॥ रक्षघायचे पालताउ
दक ॥ ब्रम्हानंदे उचबळे ॥ ३१ ॥ चंद्रसुर्येविमान ॥ दुर जाये तेथे पुर्न ॥ ते
थीचे वर्नीता महीमान ॥ मरश्रवदनामौनावे ॥ ३२ ॥ तेथीचे [illegible] पालता
परीमळ ॥ काळघोटी मलयाचळ ॥ वसंत तेथे सर्व काळ ॥ शरदीना करीत
प्रीतीने ॥ ३३ ॥ सींहासनी कमळासन ॥ मानसपुत्र सनजान ॥ पुढे उभे
करजोडुन ॥ पाउ कायेईतराचा ॥ ३४ ॥ अपार ऋषीचेभार ॥ वेदघोस
गर्जती अपार ॥ [illegible] उभे पुढे सनत्कुमार ॥ कर जोडुनी सर्वदा ॥ ३५ ॥ च्या
रीसनाक थीत्याजान ॥ तेथील स्या येथे येउन ॥ कुबेर यमरुद्र वरुन ॥ से
वा करीतीनीत्यील ॥ ३६ ॥ पंचमुखे गुनत्रये ॥ मुर्तीमंत तेथे पाहे ॥ पचप्रा
न दशइंद्रीये ॥ मुर्तीमंत लक्षवेपे ॥ ३७ ॥ ओंकार सहीत मात्रुका ॥ सप्तकोटीमं
त्रे रेखा ॥ छंद रहस्यबीज देखा ॥ मुर्तीमंत तयस्थानी ॥ ३८ ॥ च्यारीवेदच्या
री पुराने ॥ मुर्तीमंत देखीले नयनी ॥ चौसष्टी ध्याचे तेथे रयाने ॥ चौसष्टी
कळा मुर्तीमंत ॥ ३९ ॥ रतुकीनाना गोष्टी बोलोन ॥ रंजवीतीक मळासन ॥

मी

क्षेमा

गायत्रीमुर्तीमंत पुर्न ॥ वाचाजान अतक्षपे ॥ ४० ॥ स्वर्यो गाती ॥ मुर्तीमंत तेथे वर्तती ॥ दीवस पक्ष अयनअसती ॥ ऋतु संवत्सर मुर्तीमंत ॥ ४१ ॥ नक्षत्र चयारती थी ॥ मास मुहुर्त घटीका वर्तती ॥ कल्प माला कल्पे वसती ॥ मुर्तीमंत तेथीची ॥ ४२ ॥ मरुत गगन पीत गगन ॥ आदीत्य वसु रुद्र जान ॥ यक्षराक्षस गुह्यक कर्म पुर्न ॥ सतेपरी वारि तेथेची ॥ ४३ ॥ लक्ष्मीसहीत नारायन ॥ उमेसहीत पंचवद्दन ॥ वसतीं तेथे अनुदीनीं ॥ गजानन सहीत पै ॥ ४४ ॥ अठयासीसहस्र ऋषीश्वर ॥ जीतुके आकाश आले स मग्रसीतु केते थवसती पै ॥ ४५ ॥ परनारी माते समान ॥ परद्रव्य जैसे तृन ॥ परनींदा नाहीं ना ही मनीं तुन ॥ सत्यलोकाते जाती ॥ ४६ ॥ जन्मादारभ्य सत्यवंत ॥ वेदरत गायत्रीरत ॥ सदाच्यारी शुचीस्मात ॥ ब्रह्मसत्रे वसतीते ॥ ४७ ॥ जे पुर्न ब्रह्मच्यारी ॥ देवीता वयती कोधावरी ॥ जे वेचतले परोपकारी ॥ तेचीअधीकारी सत्येचे ॥ ४८ ॥ गोरक्षनी वेचीतीप्रान ॥ ब्राह्मन कार्ये देहत्यजन ॥ प्रयागीपावले मरन ॥ तेचीतेथे पा

वती ॥ ९ ॥ जे अनन्य गुरुभक्त ॥ जे माता पीतीयासी न जत ॥ काल हाल न
वीरा जील ॥ म त्यलोक यासीले ॥ १० ॥ साधु संत ब्राह्मण ॥ यासीसा हरे सीदे
ती अनुस्यान ॥ परम उपकारी वेचीली धन ॥ वैसती ज्यास न्नेसी या
॥ ११ ॥ अन्नधच्य उदक जान ॥ हरीस्तीयाचे घडवीती लग्न ॥ सदामु खी हरी
स्मरन कीर्तन ॥ म त्यलोकी गह तीले १२ ॥ अैसा पंचसन्ना वर्तुनीया जान
नारद पावला अंतर ध्यान ॥ धर्म ह्मने मी अन्ये न स्मरन ॥ नारद स्वामी ज
ग गुरु ॥ १३ ॥ जन्मेजया सी परम पावन ॥ कथा सागे वैशंपायन बा
रे अैकतु सावधान ॥ कथा पुन्ये लोकाची ॥ १४ ॥ यके दीवसी कमलोद्भ
व नंदन ऋषी ॥ येता जाला यम सन्नेसी ॥ सुर्ये सुते सन्मानुनी यासी
पुजा केली आहदरे १५ ॥ तो यमसन्नेसी पंडु राज ॥ नारदे देखीला तेज :पुंज
जे पुन्यदेह पाउनी सहज ॥ सु स्वरुप बैसला ॥ १६ ॥ पंडु ह्मने नारदासी ज
री जाल स्वामी मृत्यलोकासी ॥ म क थ्यत्ती मम पुत्रासी ॥ र तु की आज्ञा
मागीजे ॥ १७ ॥ जरी करा लगा जन्म यस ॥ तरी रस्मसन्नेसी भीमसेन येम

मामाकरीतो मान ॥ परी माझे मनी वीटलेसे ॥ ५८ ॥ यथे जीवाची जाचनी होत ॥ कुंभपाका हीव्याचना अमीस ॥ तेने खेद पावते मत्ताचीत ॥ न घडे परमार्थ साधन ॥ ५९ ॥ जरी राजसुय सुपुयकरी ॥ तरीपुरंदर अपनार्नी मे जरी ॥ रावरेउ नीनी धीनी ॥ नानापरी मुखदेत ॥ ६० ॥ मग बोले वीरचीनंद न ॥ अवश्येमुनने मीधर्मासआगोन ॥ ता क्षाकढ उटीला ते थोन ॥ वीनावोला नीउर्ध्व पथे ॥ ६१ ॥ मस्तकी रुळती जटाभार ॥ गोरवर्न जेसा सीतकर ॥ यसो पवीत रुळे सुंदर ॥ उत्तरी वस्त्र झळकतसे ॥ ६२ ॥ सीतसमुद्री जैसे धुलले शी तैसे आवर्नपरत्व दीव्य सोभले ॥ द्वादसटीळे स्वतेज मीरवले ॥ मीध पा कुका पदयुगी ॥ ६३ ॥ दीव्यगंधी दीव्यसुमनी ॥ जोसद्गुपु जीजे दीव्यागनी ॥ ऐसामाहाराज नारदमुनी ॥ मक्षद्रस्ता प्रती आला ॥ ६४ ॥ धर्मे देखीला नारदमुनी ॥ साष्टांग नमीला क्षमेकरुनी ॥ दीव्यसींव्हासनी बैसउनी षोडशोपच्यारी पुजीला ॥ ६५ ॥ जोडोनीया दोन्ही कर ॥ धर्म उभा ॥ दीला समोर ॥ म्हने जैसी माझे भाग्ये थोर ॥ देखीले खीला नारदमुनी ॥ ६६ ॥ ना

८

रहु म्हणे तपवेळा ॥ मज पंडुराज स्वर्गी भेटला ॥ तेणे निरोप तुम्हा सांगीतला ॥ राजसूय करावे गी ॥ ६७ ॥ तापन्यु करोनि सहज ॥ जाऊ से ज्या रिषि भेल पंडुराज ॥ तुम्ही पुत्र त्याचे तेजःपुंज्य ॥ करावे काज येच्छे ॥ ६८ ॥ अैसे धर्मराया सांगोन ॥ उर्ध्वपंथे गेला ब्रम्हनंदन ॥ धर्मराज बंधुस बोलाउन ॥ वीच्यारासी बैसला ॥ ६९ ॥ म्हणे सफळ न होता पीत्र वचन ॥ व्यर्थ धर्म मग काय करावे वाचोन ॥ त्याचे वृथा गेले धर्मदान ॥ तप आचरन काय असे ॥ ७० ॥ वृथा द्रव्य जीता पीत्र वचनार्थ ॥ तो पुत्र नव्हे प्रत्यक्ष अंत ॥ तो वाचोनी भुभार व्यर्थ ॥ अनुपकार अभागी ॥ ७१ ॥ पित्रु वचनी उपजे त्रास ॥ सद्गुरुसी करे द्वेष ॥ कुषब्द बोले मातेस ॥ तो अल्पायुषी जानीजे ॥ ७२ ॥ सत्पुरुषाचीं कीर्ती नीदी ॥ अपमानी जो ब्रम्हवृंद ॥ विद्या बळे गर्व वाहे ॥ तो अल्पायुसी जानीजे ॥ ७३ ॥ भक्तांचे रवता करि उपहास्य ॥ साधु

तै

८

सत्याचीलासत्यहोना ॥ सत्कृत्कुनी लनेमीगचीरोस ॥ तोअल्पायुसीजानी
जे ॥ ७४ ॥ नींदीसदक्षेत्रतीर्थ ॥ असत्य मानीलरलर मुर्ते ॥ सर्वदाउपहा
सीचरीचेवेद पुरानी शास्त्रे ॥ तोअल्पायुसीजानीजे ॥ ७५ ॥ कायावाचाम
नेसी परपीडा हींसाकरे ॥ भुतद्रोही करीजाइ नमारबे ॥ तोअल्पायुसी
जानीजे ॥ ७६ ॥ नींदीमाहापुरुषाचे ग्रंथ ॥ नसलेकाढी कुतर्क अर्थ
नाम्येमर्वेची व्याउन्मत ॥ तोअल्पायुसीजानीजे ॥ ७७ ॥ श्रीहरीचे
गुनकीर्तन ॥ अकरीजोनकरी श्रवन ॥ टाकीवीह्मुनेकउ हेहुन ॥
यासीअधःपाल सुटना ॥ ७८ ॥ मीवीह्मुभक्त मोठा ॥ सनो नीनींदी
वीह्मुभक्ते मोटो नीळकंटा ॥ तपस्वी देखोनी करी चेष्टा ॥ यासी
अधःपाल सुटेना ॥ ७९ ॥ मीसीवभक्त नीर्मळ ॥ जोवीह्मुनींदाकरी
चांडाळ ॥ नसलेकु मार्ग स्यापीखळ ॥ यासीअधःपाल सुटेना
॥ ८० ॥ तोलासाधुचा अपमान ॥ संतोस वाटे मनातुन ॥ करीवृधाचे
मानखंडन ॥ यासी अधःपाल सुटेना ॥ ८१ ॥ सभेमाजीदुरोकीबोले

जेने आत्माचे हृदयउले॥ जे घरद्धीने मारवले॥ त्यासी अधःपात सुटे
ना॥ ८२॥ नीर नासी कआर आन पाहे॥ तोवरीचरूपाचाअभीमान
वाहे जने माझारूपा तुलनानये॥ रलीयरली जो धीता॥ ८३॥ मीयक
जानतसर्वज्ञ॥ जैसा धडक सहाअभीमान॥ तातमुर्खांहुनी चपुर्न
कामकरीत्यातुल्ये॥ ८४॥ असोआलाहे बोल॥ जो पीतु वचननकरी
सुर्फळ॥ तोचअभागीकेवळ॥ माहात्वकजानावा॥ ८५॥ नारदसा
गीललेयउन॥ कीना जसुयज्ञकरावा पुनी॥ तोबोले भीमार्जुन
उत्तमवचन बोलीला॥ ८६॥ प्रथ्वीचे राजे जींकुन॥ द्रव्य आनावे
बळेकरून॥ तरीसीधीपावले सकळ यज्ञ॥ बहु कठीन कार्यदीसे
८७॥ तरी ध्वारकानाथ श्रीकृष्ण॥ जोआनंदकंद मधुसुदन॥ तोज
मुकुआ॥ तीयावीन॥ काही साधना नव्हेची॥ ८८॥ मगश्रीकृष्णा
सीहीब्बपत्र॥ पाठवी धर्मपंडुपुत्र॥ दुलधाडीले सत्वर॥ ध्वारकानाथ
बोलाउ॥ ८९॥ तोजरासंदाचे बंदीघरच पती॥ पडले बावीससहस्त्र

न पती ॥ लेहीपत्र लीहीले श्रीपती अती ॥ रुकडे धर्माचे हीआले ॥ १० ॥ ते
ही कडुन आलेपत्र ॥ तोस्वयवाचीराजीवनेत्र ॥ मगकायकरी स्मरारी
मीत्र ॥ तेचरीत्रपरीसावे ॥ ११ ॥ मनीवीच्यारीकमळोद्भवपीता ॥ आ
धीजावेशाकभ्रस्था ॥ भेटोनीयावे पंडुसुता ॥ कार्यतसता साधावे
॥ १२ ॥ मगलोश्रीमुरारी ॥ आरुढलारथावरी ॥ पवनवेगेतेअवसरी
शक्रप्रस्थापातला ॥ १३ ॥ पुढे धाउनी धर्मराज ॥ वर्तमान जालेसहे
ज ॥ सर्वमान्य जालेसहेज ॥ सर्वकथीतले हरीप्रती ॥ १४ ॥ स्वर्गीहुनी पं
डुनृपती ॥ सागोनधाडीलेनारद हाती ॥ राजसुयज्ञकरावा नीश्चीती
कैसीगतीकराची ॥ १५ ॥ कर्ताकरवीता पाही ॥ दुजवीनदुजानाही
आलारक्षीतासर्वाराद ॥ उडीघालोन नीजांगे ॥ १६ ॥ यावरीबोलेपमा
श्रीरमन ॥ अर्थीचेराजे जींकुन ॥ बळेहीरोनी आनावे धन ॥ मगयज्ञकी
रत ॥ १७ ॥ वावीससहस्त्रराजे जींकीले ॥ जरासंधवंदीघातले ॥ यासी
मारील्यावेगळे ॥ यज्ञनव्हे तुमचा ॥ १८ ॥ जरासंधसचावेळा ॥ मथुरे

सधावीन्नलासबळ ॥ पतीसाचा मरन काळ ॥ सपीपअसे यावरी ॥ ९९ ॥ धर्मलिने घन नीळा ॥ जरासंधकै माजन्मला ॥ तेकथामजसाया ॥ ळा ॥ कीं चीतकाळी सागावी ॥ १०० ॥ हरीलने अैकेस्तुमती मा धुंदसी चान्पती ॥ ब्रह्स्थामाहारथी ॥ ज्याचीकीर्तीत्रीभुवनी ॥ १ ॥ कासीस्वरा चाकुमरी ॥ जावळ्या ज्या त्या होत्न्हीउदरी ॥ सुलक्षन यकनारी गुनसुं दरीकुमरी ॥ २ ॥ सैवरी ब्रह्दथे जीकोन ॥ स्त्रीयाकेल्या होन्ही मयुनी ॥ पतीनव्हे चीपुत्रसंतान ॥ तेनेउदीग्न ब्रह्दथ ॥ ३ ॥ यत्नु केले सुयत्न पुत्रनव्हतीजान ॥ दो घीस्त्रीयासंगेघेउन ॥ राजाअरन्यहींडतसे ॥ ४ ॥ पुर्वपुन्यकरुन ॥ अकस्मात जालेरुषीदर्शन ॥ चंडकौसीकनामा त्रीदान ॥ तपोघनतेजस्वे ॥ ५ ॥ नमस्कार घालीब्रह्स्थ ॥ नेत्रोदकेचरन क्षाळीत ॥ केसवसन पुसत ॥ रो दे नीलकेनेत्री लसी ॥ ६ ॥ आवडी देखोनी नीर्मळा बोलकौसीकस्नेहाळा ॥ तुझेमनोरथपुरवीते सकळा ॥ मागकाहीतेधवा ॥ ७ ॥ ब्रह्दथबोलेवचन ॥ पोटीनाही पुत्रसंतान

पा०

कुळदीपक उजळून ॥ करी प्रकास रुसीयपी ॥ ९ ॥ ऋषी बोले आनं
देकरुन ॥ तु जलोइल पुत्र सतान ॥ अनुलीकीर्ती पुनी ॥ पृथ्वीमाजी ज
याची ॥ १० ॥ अब्रछ्याया सीरुसी बेसले ॥ लोपक्व फळा पडले ते वेळे
वायु पक्षी धका न लावीला ला ॥ नाही यासी लखता ॥ ११ ॥ उचलोन
रुपाकरा ॥ आदरे हेलरुसीस्वरा ॥ तु जलोइल दीव्य पुत्र ॥ देई यासीभ
क्षावया ॥ ११ ॥ प्रसाद घेउनी नमस्कारील ॥ परतोनी स्वस्थळासी येल
दोघी स्त्रीयाची भोड बहुल ॥ फळ देल चीरोनी ॥ १२ ॥ अर्धा अर्धा भा
गदीधला ॥ दोघीनी गर्भ राहीला ॥ नव मास भरलाच यकवळा ॥ प्र
सुत जाल्या दोघी ही ॥ १३ ॥ अर्ध अर्ध शरीर ले अवसरी ॥ जन्मला दोघी
चे उदरी ॥ जैसे करवली लेकुरे ॥ उभे चीसमसमान ॥ १४ ॥ दोहीसही
असे ज्ञान ॥ परी बोलावया नाही वदन ॥ माला ही हृदयेपीयेन ॥ शरी
रधरनी टाकीले ॥ १५ ॥ कृपाळ पी येन बुहास्था ॥ मने कर्माची गती
वीपरील ॥ पत्र गुंडाळोनी ग्रस ॥ नगराबाही रटाकले ॥ १६ ॥

३०

नीशाजाली अर्थने ॥ मरलओ नीशाचरी अली तेथे ॥ तेजोगो नि
द्रो नीहाल ॥ ते अभेद शरीर आहाले ॥ १७ ॥ आलेअभेद्यशरी
रीर ॥ बलीसल शनराक्षकुमार ॥ ताहो फोडलासुकर ॥ स्नेह
उपजला जरेस ॥ १८ ॥ राक्षसी रूप पालटोनी ॥ आलीनी
तंबही व्यानी ॥ रूदनस्वर ऐकोनी ॥ राजा धम्वोनलेथेआ
ला ॥ १९ ॥ दोयीस्त्रीया धावल ॥ पान्हा स्तनी दोयासी फुटल
तो ही व्यरूपलरा तेथे ॥ खेळवित बाळासी ॥ २० ॥ राक्षीरूपनी
तेजरा ॥ मनेबृहद्रथा राजेश्वरा ॥ पुत्रनेइ आपुलेघरा ॥ हेलो
बराजु जलागी ॥ २१ ॥ जरेनेबाळ जोडीलासु द्धु नामरेवी
जरासंद्रपीयश देवी मैसीद्ध ॥ लोकसर्वपुजीतीभोत ॥ २२
मातचीत्रर खानीक्षीतीसि ॥ पुजाश्रावणमासी प्रतिव
सी अपुत्रीका स्त्रीयासी ॥ पुत्रदेतवरदान ॥ २३ ॥ पुत्रद
उनीराजेश्वरा ॥ गुप्तजालितयेनरा ॥ स्त्रीसमवेतनमंदी

स्व

प्र

रा ॥ प्रवेसला बृहद्रथा ॥ २४ ॥ पुत्र उद्भव दाहसे दीवसे ॥ लागले मंग
ळतुराचे घोसे ॥ भांडार फोडोनी वीसेष ॥ धन यस ने पाटला ॥ २५ ॥ वी
प्र करील जालक ॥ तोतेथे आला चंड कौसीक ॥ सामोरा धावे नृप
नाथ ॥ आनीला वृक्ष मी र्वल सन्माने ॥ २६ ॥ पुजा जाली यासमक्त
चंड कौसीक बोलत ॥ बृहद्रथा तुझा सुत ॥ जी कील समस्त वसुध
रा ॥ २७ ॥ नाटोपेची सुराअसुरा ॥ बंदी घालील नृपवरा ॥ परी हरी
ह्माचा द्वेश करीता पुरा ॥ नास पावाल जानीजे ॥ २८ ॥ ऐसे सांगो
न तो ऋषी ॥ गेला आपुले आश्रमासी ॥ पुढे थोर जाली या जरा
संधासी ॥ पीयाने राज्ये दीधले ॥ २९ ॥ प्रधानासी नउनी सुत से
धी स्त्री घेउनी बृहद्रथ ॥ तप करुनी अद्भुत ॥ स्वर्गसदन पावला ॥
३० ॥ इकडे जरासंध सबळ ॥ पृथ्वीचे नृप जीकीले सबळ ॥ पांड
व आनी यादव कुळ ॥ यक्षळेची वेगळे करुनी ॥ ३१ ॥ ता कंसाचा
स्वसुर ॥ सचावेळ घेउनी दळभार ॥ यन्हे वेढीले मथुरापुर ॥ यु

च्छे अपार जाहाले ॥ ३२ ॥ वरूंन पास घालुनी तेवेळा ॥ बळीरामे स त्यावेळ
धरीला ॥ मग कालयवनासी घेउनी आला ॥ भस्म जाला तो हीपुढे ॥
॥ ३३ ॥ याकरी धर्मा जान ॥ जरासंधाचे जवळी मरन ॥ आलीयास का
यकारने ॥ राजसुय यज्ञ आरंभील ॥ ३४ ॥ मग त्रीव्यक रूनी त्रीमार्जु
न ॥ गुरूसगु रू होउन ॥ सेउचीची वर्गे नीघोन ॥ जाते जाले ते धवा ॥
॥ ३५ ॥ चंद्र सुर्यतुलासन ॥ तैसे ते जस्वी तीघे जन ॥ देश माहान घ्या
उलंघुन ॥ मागद पुरा पातला ॥ ३६ ॥ दुर्गटाचढोन सबळे ॥ आळमा
र्गे गावालगेले ॥ तो माहाद्वारी वरी देखीले ॥ भेरीनी नाद अतुल ॥
॥ ३७ ॥ मग त्याचे चर्म काढुन ॥ तरील त्यरी येकीत्या फोडुन ॥
पुढे गंध माळा वीकाळ देखोन ॥ घेतली तीघी नी बळेची ॥ ३८ ॥ तो ना
द ऐकता कानी ॥ सत्रुघ्न यात्रील समरंगनी ॥ गर्ज त्यागी शत्रु कामी
नी ॥ नादध्वनी ऐकता ॥ ३९ ॥ धर्मानुज लय क्षनी ॥ भेरी टोकीत्या
फोडोनी ॥ गंध माळा वीकाळ देखोनी ॥ घेतली तीघे नी बळेची

गंधचर्चुनीली वीजनी ॥ माळ कंठीघालुनी ॥ आळमार्गे राजासदनी
प्रवेसतेजाले ला क्काळ ॥ ४१ ॥ याग संपादुनीस मक्त ॥ जरासंद स्वरथळी
बैसल ॥ शोवतेबहुल पंडीत ॥ चर्चाक रीलयागाची ॥ ४२ ॥ लोदेखीलेली
घेब्राह्मन ॥ जरासंद यासी करी नमन ॥ लोन बोलली धरीले मौन्ये ॥ आ
सीर वचन न बोलली ॥ ४३ जरासंद चे लोम उाळेल जाउन ॥ मौन्यच
बसले लीघे जने ॥ राजाह्मने कैसे ब्राह्मण काहीवचन न बोलली ॥
॥ ४४ ॥ लीघासकन क्कासन देल ॥ मधुपर्के पुजावो पीता ॥ ह्मनलीपु
जानघेनी श्चील ॥ इच्छानसे काही आला ॥ ४५ ॥ उगेचबसले लटक्त ॥
मध्यराव जाली लेथे ॥ राजाचकील पाहल ॥ न कळे मललीघाचे ॥ ४६ ॥
राजाह्मने द्वीजहोसागा ॥ कायइच्छाअसे मागा ॥ हरीह्मने युध्यत्रीक्षादे
द्मा ॥ लीघामधुनी यक्काले ॥ ४७ ॥ जरासंद पाहे हस्तवी लोकुन ॥ दिस्वेगो
धागुंळी चेचीन्ह ॥ ह्मने हेनव्हेती ब्राह्मण ॥ माहाक्षेत्री आहे ती ॥ ४८ ॥ जरा
संद्बोलेवचन ॥ युध्यत्रीक्षा दीधली तुह्मालागुन ॥ परीतुह्मी लीघे ज

न ॥ आहातकोनसागावे ॥ ४९ ॥ उनवीलात्रलेब्राम्हण ॥ सुधराज मार्गटाकु
न ॥ नगरदुरगाचढोन ॥ भेरीनीशान टोकील्या ॥ ५० ॥ आम्ही केले नमन
नेइकाही आसीर्वचन ॥ बहुतेकनक्षत्रपवनी ॥ वेस धारीदीसला ॥ ५१
कायकार्यकल्पुन ॥ यथेयावयाकायेकारन ॥ तुम्हामधेगुरूकोन ॥
बोला कापटे सागाहो ॥ ५२ ॥ मगवोले श्रीरंग ॥ आमचेसखवे जीवलग ॥
त्याच्यागरामातसुधमागी ॥ बोला कापटे सागाहो ॥ ५३ ॥ जेकाराचुदुर्जन
वीहमुदेसीदुनातमेपुनी ॥ याचे नगरे दुर्गे पढोन ॥ आडमार्ग घवेसलो
५४ ॥ जरासंद बोलेउतर ॥ तुम्हा आलाकास याचे वैर ॥ मगबोले या
दवसचर ॥ अैके देसीयादुर्जना ॥ ५५ बावीस सहस्त्र नृपती ॥ जेधर्मासि
घचपती ॥ तेतुवाजीकोन क्षीती ॥ बंदीघालतेदुर्जना ॥ ५६ ॥ समस्त
ना जेकरुनीबक्त ॥ जाळूपाहतीहोमाल ॥ असातु संटपतील ॥ तुजसी
युध्येककआला ॥ ५७ ॥ ब्राम्हनदेखवलाउपलासकरी ॥ साधुत्रकासी दे
सधरी ॥ सम्मुखवचन अव्हेर करी ॥ तेचिवैरी आमुचा ॥ ५८ ॥ कमळाआ

नीच कृपानी ॥ भेदोर घीती धर्मसदनी ॥ कार्पन्यलोभे उघडे होन्ही ॥ तो
चीवैरी आमुचा ॥ ५९ ॥ नींदी सींवदीह्मुचरीत्र ॥ अपमानीतीसत्पात्र ॥
अपुज्यापुजील आदर ॥ तोचवैरीआमुचा ॥ ६० ॥ मन्त्रकाचाद्वेसकरी
माह्मीवेदमर्यादाअव्हेरी ॥ सर्वज्ञुतीद्रुमधारी ॥ तोचवैरीआमुचा ॥
६१ ॥ युध्यासउठेवेगेकरुन ॥ नाहीतरीनेउ बांदुन ॥ याह्मीक घेतीप
सुचाप्राण ॥ लेवीचुर्नकरुलुते ॥ ६२ ॥ ऐसेबोललामकुंद ॥ क्रोधावलाज
रासंद ॥ ह्मनेहागोवळगोवींद ॥ बोळखीलामाहाकपटी ॥ ६३ ॥ माझ्याकं
सजामात ॥ कपटेमारीलामथुरेआत ॥ काळयवन नेउनीगुसआत
भस्मकेला कपटेची ॥ ६४ ॥ हांबोळखीलापार्थ ॥ हात्मीम होययथार्थ
क्रोधे जरासंदेकापत ॥ कायबोलतलयासी ॥ ६५ ॥ तरनीचेकीरनाव
रे ॥ दिस्वाकेसाचव्हली पीपलीकरे ॥ कल्पालवीजे भेरे ॥ गीळीलाकेसे ने
नवे ॥ ६६ ॥ चव्हेनी ग्रळ याग्नीचासीक्करी ॥ पतंगकेसा नृत्यकरी ॥
ठर्नन्मात्रीच्या तंलुवरी ॥ माहागज बांधवेल ॥ ६७ ॥ तनपासकरुन

केवीबाधवेल पंचानन ॥ खगेशासीधरुनी। केवीनरल आकाशा ॥ ६८ ॥ दीप
तेजे करुन ॥ कवीआहाकेल चडकीनी ॥ तैसामीमाहावीरजीकुन ॥ जयके
मापावाल ॥ ६९ ॥ जीकीले प्रथ्वीचेपार्थीव ॥ धरुनीआनीन सर्वयादव ॥ मत्त
क ग्रायेपाडवु ॥ आनीनक्षननल गता ॥ ७० ॥ हेपसुमाझेनी ॥ बांधनयके
चरावनी ॥ ऐसीमाझीघालोनी ॥ बळीदान आपीनें ॥ ७१ ॥ सीताचीयादरी
आत ॥ कबकरीआली अकस्माल ॥ आताजावयाकेचापंथ ॥ आल्यामृत्य
जवळीलुला ॥ ७२ ॥ खध्योत आपुलेते चपुनी ॥ रवीकेवीसुर्यालागोन ॥
मगेशपुढेयउन ॥ मार्जजारीउडानमाडीले ॥ ७३ ॥ मशान झपडीलापुढे
बोलावया आलीमाहामुटे ॥ जंबुक आपुलेपोवडे ॥ व्याघ्रापुढे रावीली ॥
॥ ७४ ॥ पायसेब्रीरबाधोन ॥ नारदापुढे माडीले गायन ॥ मुसकेअवघेमी
ळोन ॥ यासकीसीधरु आले ॥ ७५ ॥ तैसीच आलीकरुन ॥ मजवरीआ
लेतीघेउन ॥ मेडुकजैसे उटोन ॥ चंरासपाठु रघीली ॥ ७६ ॥ अरीगजवी
दारककेशरी ॥ यावरीकायबोले कोसारी ॥ तुझीसुकलवालनीधारी

पा० २०

मरली आलासर्वही ॥७७॥ आयुष्येलैल मरले असे पुनी ॥ श्रीमम्याहालीधर
नीलाव्यंजन ॥ थानजोतीजाइल घीसोन ॥ समयो जवळी पातला ॥७८॥
देहहीपपाचाल ॥ पडेल तेथे पालथे ॥ हे फडशेके डे यथे ॥ पावसील तु आ
ला ॥७९॥ याचावे ऐसे असेल मनाल ॥ तरी बंदीचे राजे करी मुक्त ॥ येनससा
हुनससमस्त ॥ सुखरा जीवलावे ॥८०॥ आलान्त पमोडी सळकरी ॥ नाही
तरी युध्याचीदृट करी ॥ जरासंद्दत्तनेनीरधारी ॥ कीतीबोल श्रीगोवळा
॥८१॥ तुवा कधी युध्य केले ॥ कपटे कंसासी मारीले ॥ अर्जुनतरी बाळ
कोवळे ॥ वीध्यासीकली शेनाची ॥८२॥ श्रीमकाहीलगेल मानसी ॥
तु वृकु जळसीतलो आळसी ॥ आयुष्येसरले नीश्चयासी ॥ सनेनीआ
ला चालला ॥८३॥ श्रीमलनेउटम शाक ॥ कळलेतुसे आधाका ॥ जरासंद
राजदेरव ॥ पुचास लहेवा तीधला ॥८४॥ प्रधानासी नीरवीलाससुल ॥ श्रीममा
व्याचा गाटीघालल ॥ सीलमागेपुढे पडल ॥ धावेजेसा करीवीर ॥८५॥ कीरका
ढेनी हाधीजनी ॥ वीरगुंठी बाधलीया आवळुनी ॥ श्रीममकाकरुत्मच

चरनी ॥ टेउनी लन्ने येसदेर ॥ ८६ ॥ हा तालाची बैसे हातरथी की ॥ औसी दोघी फोडली आरोळी ॥ जरासंद्रभीम षळी ॥ मीसळले मल युध्या ॥ ८७ ॥ धडकब डसीदिली ॥ वर्मक्कारागळोनी धरीली ॥ वर्म मुष्टी गुडगे हाणीली ॥ मोदेउटे औ बैरी ॥ ८ नाशीरस्कावीली यक मेका ॥ ८९ ॥ भीमळोनी पाळीली ॥ आसळोनी ब ळे आफरीली ॥ कोपरे घाव हाणीली ॥ नारदउटे अंबरी ॥ ९ ॥ मुष्टी घाइ वाज तीसबळ ॥ दनानील ससपाताळ ॥ शेषकर्मवाराह सकळ ॥ सावरोनी धरी लीधरा ॥ १० ॥ लला ब्रहराचे घाय थोर ॥ दनानील डवी मेंउळ अंबर ॥ वीमाने पळवीली सुर ॥ हीनाकुंजरस्च कली ॥ ११ ॥ कीटेसु फुललीवंसलकाळी तैसे आरक्त दीसतील देवळी ॥ बापरे भीम माहाबळी ॥ बोलेपन माळी क्षन क्षना ॥ १२ ॥ तेरा दीवस पर्यीयंत ॥ मीळली दोघे बळीवंत ॥ देववीमाने चि कीत ॥ लोक लटक्त पाहती ॥ १३ ॥ कालींकमुध ब्रसीप दाहीनी ॥ युध्यमाडले तो बीजनी ॥ ययो दसी गेली क्रमोनी ॥ चतुर्दसीचे रात्रीस ॥ १४ ॥ काडीचीरोनी अच्युत ॥ भीमासी संकेत दावीत ॥ मस्तचरीचसरील ॥ जरेने जोमाली ॥

चरनीची चीरी जे केरे। तैसा उभा चीरी वृकोदरे॥ दोन्ही खंड यकसरे। ओर

काउनी दीधली॥ १६॥ परी पुढती मीळोनी यकत्रे। उभा टाकला जरासंद

भीमार्जुन मुकुंद॥ आश्चीर्य करीती देखोनी॥ १७॥ मग वैकुंठ पुरवीला=

सी। संकेत दावीला भीमासी॥ खंडे वीसमटाकी वेगेसी॥ तुटे पुढे कस्तही

१८॥ घेउनी खर्जुनी का पच। चीरोनी दावी सत पचमेच। भीम युध्य केले

यकसत्र॥ पुढती तैसाची चीरीला॥ १९॥ वीसमटाकीला जान॥ जरासंद

मुकला प्रान॥ सुमन भार ले चरना सुर परुसती भीमावरी॥ २००॥ ग्री

मे फोडीली वीजय शंक॥ ऽळमळीले तीन्ही लोक॥ पार्थ आनी दारकानाय

क॥ भीती भेटती भीमाले॥ १॥ हस्तीमहस्थी जाले मरन॥ मागध पावला वैकुं

ठभुवन॥ जरासंदाचे पेल पीत्र घुन पुर्न नगरध्यारी पुजीयेले॥ २॥ सहदेव

पालला सगृह॥ भेटु आळगीला मंकुद॥ जैसा भक्त प्रल्हाद मंकुदा तैसा सुखी

राहेतु॥ ३॥ तु जयरीजे ये रळवीन्ध॥ तेमी नीजांगे नीवारीन॥ उत्तरचीया

करी सपुर्ने॥ पीतीयाची येथावीधी॥ ४॥ राजन्तु यशाला गीपाही॥ सुखया

तुमसरयेर। सहदेवहरीसीतेसमर। अपारसंपतीवोपीली॥ ५ ॥ राजसुयेहय
होउनीउरे। ऐसीहीधलीभांडोर। नवरत्नचेयकसेरे। पर्वतचीवोपी
ले॥ ६ ॥ असोजरासंदाचासंदन। त्रीभुवनीनाहीऐसाजान। त्यावरी
बैसेरमारमन। चंडकीर्नतेवीदीसे॥ ७ ॥ पुढेवधावयावत्रासुर सह
स्त्राक्षासहेतश्रीधर। तोकेआपुलाआन मीत्र। म्हनोनीहीधलाबहुद
था॥ ८ ॥ त्यारथीजरासंदबैसोन। अथीचेभुभुजंजीकोन। वीजइ
जालासंपुर्ने॥ रव्यांतीकेलीचीभुवनी॥ ९ ॥ तोरथआनुनघरा॥ सहदेवे
समपीलाश्रीकरधरा॥ याचरथीबैसोन। सहरा। हरीभार्जुनभीम
चालीला॥ १० ॥ स्मरकरीलाचीजान॥ ध्वजीयेउनीबैसेहनुमंत॥ उच
श्रव्याचाबंधुजान॥ च्यारीअक्षरपुजीले॥ ११ ॥ बहीचेनपते चक्षनी
सोडवीलचक्रपानी॥ लेघालोनलोटांगनी॥ स्मरनयलीश्रीधरा॥
॥ १२ ॥ रत्नपुष्पाजुळीघेउन॥ अर्पीतेजालेहरीचरन॥ यकमस्त
कीपेदटेउन॥ पदक्षाळीतनेचोदके॥ १३ ॥ स्नानहालाश्रीरहीनावर

जळचरजवर्नाजिळज नेत्रा ॥ आज्ञा काळी करावीकी कर ॥ लेवंदु
मुगुटीआला ॥ १४ ॥ हरी म्हने अेकवचन ॥ सकळ रथी राजसु युद्ध
सवरटाकलनमन धन ॥ घेउनी यद्धर्मा भेटी ॥ १५ ॥ समस्तराजेसं
गे घेउन ॥ कृष्णार्जुन भीमसेन ॥ सकळ अस्त्रा मी येउन ॥ धर्मराया
सी भेटले ॥ १६ ॥ साष्टांग घातला नमस्कार ॥ धर्मासीघालीतीनृप
वर ॥ क्षमाळीगने क्षीराब्धी जावर ॥ लोसवीती युधीष्टीरा ॥ १७ ॥
भीमार्जुनासी धर्म ॥ भेटोन बोले सप्रेम ॥ स्वामीमाझा सर्वोत्तम
सर्वयसलयाचे ॥ १८ ॥ बंधुसुलक नृपती पुनी ॥ धर्मासी देती उपा
ळीगन ॥ अपार द्रव्य आनुन ॥ प्रीतीने पुढे वोपीती ॥ १९ ॥ पुढ्या
घेराज सुह्रीये ॥ गौरउन धर्म देत आसा ॥ नमस्कारून जगन्मो
हन ॥ राजस्वस्थाना पावले ॥ २० ॥ श्री कृष्ण म्हने धर्मालागु
न ॥ तुह्मे कुळ दिपक हे भीमार्जुन ॥ मग धराजेने उजळुन ॥ शा
त्रुतमन निरसीले ॥ २१ ॥ कृपाकल्लोळे न्हाकुन ॥ मागुले आनीले

साभाकुन॥ धर्मे दृढ धरीले चरन ॥ आले धन्य तुम्हेनी ॥ २२॥
हरीम्हने धर्मराया॥ बहुपार वि पृथ्वी जीकावया॥ उर्वी
काम धेनु दुहुनीया॥ कर भाग्य काढावे ॥२३॥ आर भा
वयाराज सुयेश॥ मि सवची येतो ध्वारके हुन॥ वसुदेव दे
कीचे चर॥ वंदुन येतो सडकरी॥ २४॥ पाडव यानीती लोकं
गन॥ जगद्गुरू सीकरी ती प्रदक्षीना॥ जाजैसेन बोले
वचना॥ यावेत्खकरी गोवीदा॥ २५॥ पुढीले प्रसंगी सुधा
रस॥ व शाला स्वामी वेदव्यास॥ लेवैसंपायन जन्मेजया
स॥ नीरोपीतसेस प्रेमे॥ २६॥ संस्कृत युक्षरस आपार॥
त्याची प्राकृत हे सारवर॥ संज्ञान सकुमार सेवनार॥ प्रे
मे समर्पीनि त्या प्रती॥ २७॥ ब्रम्हानंदा पांडुरंगा॥ श्रीध
रवरदा शतपत्र नेत्रा॥ तुझी कीर्ती विंधे त्रीजगा॥ वर्नीति
नसरे कल्पांती॥ २८॥ माहा गंगा व्यास भारथा॥ श्रीधर

हीनव्रुशाकांता ॥ जवयानभ्रेशावे अद्भुत ॥ अंजुळीकी
चीनयेतले ॥ २९ ॥ लैसेहेसारनीनीवडुनी ॥ पाडव प्रतापगोड
जीवन ॥ श्रासीतासीतळ होउन ॥ ब्रम्हानंद जाहाला ॥ ३०
सुरस पाडव प्रतापग्रंथ सभापर्व व्यास भारथ ॥ याती
लसाराश यथार्थ ॥ सो ळावे आध्याई कथीयेला ॥ ३१ ॥
श्रीकृष्णार्पमस्तु ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ५ ॥ ५ ॥

पा० ५०

श्रीगुरुमुर्तीयनमः ॥ कृष्णकृपे पांडव समर्थ ॥ अक्षई भांडार अक्ष
र रथ ॥ गांडीवचाप अक्षर भाते ॥ अक्षइ तुनीर सर्वथा ॥ १ ॥ सावरीमया
सुर उचीत ॥ सभा दीधली अद्भुत ॥ जरासंद मारीला बळीभ्रत ॥ तो पु
रुषार्थ दिसाला ॥ २ ॥ बावीससहश्र राजे सबळ सोडवीले ॥ आपुलेय
कनीं स्थापीले ॥ धर्मीया वरी काय केले ॥ आक्षापीते चौघेबंधु ॥ ३ ॥ उत्तर
दीसे जात अर्जुन ॥ त्याचे दळ चार समुद्र घेऊन ॥ धलाप कल्लोळ संपुर्न
उचंबळीत ब्रह्मांड भरी ॥ ४ ॥ कोन्ही राज्ये पुष्पे करीती ॥ सेवेची मागुती
शरन यती ॥ यक पहीलेच मीत्र नृपती ॥ जरासंद बहीनची ॥ ५ ॥ द्रोणोहे री
चा झाडा पुनी ॥ घेत चालीला स्वतवाहन ॥ समुद्रपरीयत राजे जींकोन
अपार धन घेतले ॥ ६ ॥ त्याचे समागमे घेतला चार ॥ पुढे देखीले प्रया
गज्योतीपुर ॥ नरकपुत्र भगदत्त वीर ॥ तो ही वृशाल जींकीला ॥ ७ ॥ कु
ळीचा राजा बृहद्रथ ॥ त्यास जींकील वीर पार्थ ॥ तो पर्वताग्र हीपीत
शतकोडी पांडवाते ॥ ८ ॥ तेने वींदु नाम माला रथ ॥ सुनाभक नाम

बुद्दबहुत ॥ पर्वतवासी यथेसमर्थ ॥ मागे द्दतस्कर जींकीले ९ ॥ हीमांचळ वो
लांडुनसमस्त ॥ पुढे जींकीत चालीला पार्थ ॥ धनेरत्ने सुवर्ने बहुते पर्वत
असंख्ये देतीकरभार ॥ १० ॥ कींकटक पुस्कर राटकेदेस्व ॥ गोरक्षक पर्वती
सुवर्नवीशेष ॥ मानससरोवरी अतीप्रकाष ॥ रत्नखानी देखील्या ॥ ११ ॥ जेथीचा
पाट वाहे शुद्द ॥ तेची जाती जे शायु असी द्द ॥ संख्या यक अर्बुद ॥ हस्तीन
शीले सुरली ॥ १२ ॥ गंधर्वदेशजींकान ॥ नानादुर्गफटीन स्थान ॥ जेथे नाहीम
नुस्येयदर्शन ॥ तेथे अर्जुन पातला ॥ १३ ॥ ज्याज्यादेसीचे द्रव्ये घेतले ॥ त्याचेह
ती शक्त प्रथी पाटवीले ॥ अश्वगजरथ नेवीले ॥ पावले करी धर्माते ॥ १४ ॥ येवं
उत्तरदीशा जींकोन ॥ अपारवस्तू सामुग्री घेउन ॥ धर्मराया पुढे आनोन
पार्थ पीरसमर्पी ॥ १५ ॥ भांडार भरीले संपुर्न ॥ नगरा लुनमाये धन ॥ मूक
श मुक्ताफळी रनेउन ॥ रासीकेल्या धनाच्या ॥ १६ ॥ पुर्वी दीसे भीमसेन ॥ देस
जींकीत चालीला पुर्न ॥ पाच्याळपुरी येउन ॥ नगरा बाहीर राहीला ॥ १७ ॥ द्रौ
पद्रुमस्रेतुनी धावीन्नला ॥ चकोरदृगासी भेटला ॥ अपार करभार दीधला

सवे चालीला मागधी ॥ १९ ॥ गंडकी पोलांडुनी जात ॥ वीदेह भेटला मैथुक
नाथ ॥ पुढे शुक्रमी जींकीत ॥ अपार भेट तीन्ह पती ॥ ११ ॥ धन देउनी पुष्क
ळ ॥ आदरे भेटला सुभ्रुपाळ ॥ लेना शीवजा सहीत नृपाळ ॥ भीमसेन गाहवी
ला ॥ २० ॥ बहल्बळे कोसकपती सकळ ॥ जींकीत मलय मंडळ ॥ धन देउनी पु
ष्कळ ॥ पाय वंदीती भीमाचे ॥ २१ ॥ पर्वत वासी येत क्रुर ॥ प्रसे लेला भेटली
अपार ॥ नाना वाद्यजाती चे संभार ॥ अळंकार वीचीत्र पे ॥ २२ ॥ मलयागर
ह्या गर चंदन ॥ केसर कस्तुरी जवादी पुर्ने ॥ नाना सुगंध जाती जान ॥ अ
पार देती भीमाते ॥ २३ ॥ पुर्व देश सर्व जींकोन ॥ अपार संपती पर्वतालुल्ये
घेउन ॥ धर्मासी भेटला भीमसेन ॥ आनंद गगन पुर्ने जाले ॥ २४ ॥ हस्तीने स
हस्तीनाथ्या पतीनी स्त्रीत ॥ सहदेव पाटवीला मान्द्री सुत ॥ सेना घेउनी अ
कस्मात ॥ जाला जाला बलान्वी ॥ २५ ॥ सुरसेन जींकोन ॥ दंतवक्रासीचे ढो
न ॥ कुंती भोज भेटोन ॥ अपार धन दीधले ॥ २६ ॥ मगाम कुमार सुमीचा
युद्धी जींकोन पटच्चरा ॥ रत्न धन येसी अपार ॥ वसती जाले सहदेवा ॥ २७

भोजकोटी नगरी जाउन ॥ रुक्मया जुंझला द्रुपदीन ॥ मग त्यास बंदी का
रुन ॥ पुजास आरसमर्पीला ॥ २८ ॥ बहु तेदम जीकी सहदेव ॥ धाके भेटली
सर्वराव ॥ कीस्कपा चोळी बळार्नव ॥ युध्ये असे ज्याव्य जाहाले ॥ २९ ॥ मेंद द्वि
वान्नर ॥ केशधकुनी युध्यअपार ॥ जाला मग वाळी आंडार ॥ फोडोनी द्र
व्यतीधले ॥ ३० ॥ शुक्र बहस्पती ऐसे तेजाळ ॥ रत्ने मुक्ती धलीपुस्क ळ
पुढे महीस्मती द्वारा सकळ ॥ नीळ राज्ये करीते थे ॥ ३१ ॥ जो दुसरा शुच
मनचीत ॥ वन्हीजयाचा जामात ॥ तयानगरा प्रवेसी द्वारा समवेत
यता जाला सहदेव ॥ ३२ ॥ तो अग्न सोन लाघ्यकस्मात ॥ सहदेवाचे
दळ जाळीत ॥ अश्वगजा रथा सहीत ॥ हव्यवाट जाळील जसे ॥ ३३ ॥
सकंटी पडला पंडुकुमर ॥ सनेहु शीवाहील श्रीधर ॥ सव्यसाचीवी आ
समुद्र ॥ पकोदर दुरावला ॥ ३४ ॥ न सेदळ आर कीचीत ॥ तो ज्ञानआ त्मा
मीठुंसत ॥ वैश्वान्नर होय शांत ॥ ऐसा प्रकार समजेना ॥ ३५ ॥ महीस्मती
नगरीत हला ॥ चौचरनीच्या यो स्तीता ॥ ज्यारकमीं पररता ॥ वीधीनीसी ॥

धनंजयाची॥३६॥ जानीळ याग करील॥ कुंकीला कष्टला बहुल॥ परीनप
टे चीयाय स्तुल॥ मग यलराज कंन्या॥३६॥ ते लावन्य सरीतासु नवाली॥
रुपासीन तुले रंभा उर्वसी॥ आगीपरी मळ अहीर्नीसी॥ सुगधासी मान
से॥३८॥ तेने कुंकीलाते वेळी॥ मन्मथे व्यापीला ज्वाळ माळी॥ अनकळी
वीर लाग्नवेळी॥ तत्पजा लात धवा॥३९॥ द्यध नी चुंबावे॥ मसह रत्नआंळी
गावे॥ मग तोची चरन स्पर्शावे॥ वीप्रवेस प्रगटला॥४०॥ यासी स्व
ने चत्यारीष्ट गा॥ मजे हे कन्या देई अवेगा॥ दिधोनी वेध्यान्तर अंतरंगा॥
स्तुस्तुज अवरुयेप्सने॥४१॥ मग जाले पानीग्रहन॥ यावरी बोलल वसुआप
न॥ व्यत्री च्यार कलीला नीर्दैवा पुनी॥ स्वीयानगरी च्या करीन मी॥४२॥
ज्यार कर्मी करीता अपवीत्र॥ केर मलयां देस थोर॥ दक्षीने देस समु
द्रतीर॥ तेथे चालल अध्यापी॥४३॥ स्य स्तुगाथली बोले अग्न॥ अपार दळ
यतळ जाळीन॥ मग घर जावा हो शान॥ नळेक वो नीट दीला॥४४॥ या
लागी अग्नी जाळील॥ मग सहदेव तोडनी कुचीस्मत॥ अग्नीचे स्तवन

करीत ॥ हात जोडुन ते धवा ॥ ४५ ॥ चीत्त आनु अनळ ब्रह्म आनु ह्रीं ज्ञान
जाला तुतां मनु ॥ पकत्रा वसु मीत्र वायु नदनु ॥ हीं ज्ञान ह्रीं स्मवमतमा
॥ ४६ ॥ तुगीतेज गोहीता सपावक ॥ मेसवाहन मकृत मीत्र दख ॥ च ह्या
गीरंग चीपद अधोमुख ॥ दीमुन्धीलसर्व मानी ॥ ४७ ॥ मागराजलु जाल
वेद ॥ ज्याळा माळी तु अलीपाध्ये ॥ सकळदेव तु मुखवंद्य ॥ मागरजीवन
गोसकतु ॥ ४८ ॥ महनदहन नयनी ॥ वास करीता तु अग्नी ॥ वीश्वाचे ज
ठरी राहोनी ॥ पाळन करीसी पवीत्र ॥ ४९ ॥ तु जरी तराव याकारुन संपुर्न
आरंभीला राजसुयज्ञ ॥ तु जरी धले आमंत्रण ॥ समुभीजान मेळु वीते
॥ ५० ॥ ऐसे ऐकता श्रवन ॥ अलक्ष प्रगटला तुता शन ॥ सीलळ केले स
कळ सैन्ये ॥ क्षेमा लीगंन देत ले धया ॥ ५१ ॥ सहदेवा म्हणे वैश्वानर ॥ पा
र्थे मज वरी केला उपकार ॥ खांडव वन देउनी समग्र ॥ शेग माझा देवडी
ला ॥ ५२ ॥ श्रीकृष्ण भक्ता सी वीन्धु ॥ मीन करी गेलीया प्राण ॥ बल्लाद
म्या रक्षीला पुनी ॥ लंका दहनी हनुमंत ॥ ५३ ॥ जेने करीती हरीस्मरन ॥ ना

ऐकेली पांडवाचे कीर्तन ॥ ना आचरली स्वधर्माचरन ॥ जाळीन मी स्व
धर्म सदन त्याचे ॥ ५४ ॥ जेनीं एक अच्युत दुर्जन नकरीली माझे पुजनस्त
वन ॥ जेने करीती मुर्ये आराधन ॥ त्याली जाळीन क्षनमात्रे ॥ ५५ ॥ काय जा
ळावे उत्तम सदन ॥ जेथे नाही ब्राम्हन भोजन ॥ जेथे नव्हे चीलरी स्मरन ॥ ते
मी जाळीन अकस्मात ॥ ५६ अतीथी जयानी गांजा ॥ माता पीतया चाक
रीली देऱ्हा ॥ गुरु द्वेषीनी जया आळस ॥ जाळीन सर्व स्थेत त्यासी ॥ ५७ ॥ वडी
ल बंधु मातेचा धर्म ॥ यासन मानी अधर्म ॥ मी शोधोनी करीन भस्म ॥ न
पलकर नगरवीती ॥ ५८ ॥ यालागी सहदेवा अवधारी ॥ मीतु मच्यावताह
कारी ॥ असोनच राजा ले अवसरी ॥ भेटला येउनी सहदेवा ॥ ५९ ॥ संपु
र्ण लीयेना जवतु येसर ॥ ऐसे नळे ती धर्मधन म्हने राजसु यसा यर्हन
धर्मचरन पाळवुया ॥ ६० ॥ पुढे सहदेव चालीले ॥ सागर सीपी मंडळ
मंडळे ॥ पुरुषार्थे जींकुनी सकळ ॥ कर भार घेतला ॥ ६१ ॥ फीरमीह पश्री
अनीवार ॥ लाभ मंडळी जींकी ते सकळवीर ॥ नीशाद राक्षस सबळ

चोर ॥ नीरागर राक्षस सबळ अपार ॥ जीं कीले बळे तेधवा ॥ ६२ ॥ कर्नव मन यकचरन ॥ फाळ मुखगुर हीन ॥ जुळच पपती सर्व जी कोन ॥ ६ व्यरत घेलले ॥ ६३ ॥ चोर मंडळ दावेळ देश ॥ कर्नाटक यीम्हुळ नी ते ष ॥ पयधाडीले लंकेशा ॥ बीन्ही सनाजी सलदेवे ॥ ६४ ॥ बीन्ही वान सने म्हसेव दीवसधन्य ॥ भेरला सहदेवा सयेउन ॥ रावुन भांडारीचे रत ॥ आनोनी असंख्यात समर्पीले ॥ ६५ ॥ नानावस्तु चे भार ॥ जेत्री भुवनी दुर्लभ साचार ॥ राक्षस माधादेउनी अपार ॥ शेक भक्तासी धा डीले ॥ ६६ ॥ सलदेव सनेन बीन्ही वाणा ॥ आपन यावे गेजसु यसा ॥ असो तयाची घेउनी आसा ॥ सक भक्ता परतला ॥ ६७ ॥ वंदुनी याधर्मनृप ली ॥ अर्पील्या सकळ संपती ॥ यावरीन कुळ ह्ळा पती ॥ घेउनी चाली ला पश्चमे ॥ ६८ ॥ नकुळाच्या बळ प्रताप ॥ जी कीले पश्चीमेचे न्नुप ॥ असो द्वारके समीप ॥ नकुळ बाहेरी उतरला ॥ ६९ ॥ दुलाहली सखर ॥ धर्मराजमु शंकीत पत्र ॥ द्वारकेसी धाडी मोर्द्री पुत्र ॥ करत्यार दीजेओ म्हासी

पद्महरवोनी राजीवनेच ॥ मस्तकीवंदीजळदगाच ॥ मधीशानंद सर्वेश्व
र ॥ हरुसनी अंतरजा हाला ॥ ७१ ॥ रहीरावरुपाघन ॥ कायबोले शेसान ॥
मीधर्माचा अंकीतपुर्न ॥ सर्वहरेन मजसहील ॥ ७२ ॥ अपारकरन्यार ध्या
वे आनुन ॥ मीलीजारन आनीक घेउन ॥ धनरताचे पर्वतपुर्ने ॥ पाटवी
लेनकुळाहाली ॥ ७३ ॥ लोलावन्या मलसागर ॥ भेकच लन्न करना कर
नकुळासी येउनी सहर ॥ नगराबाहीरन्नेटला ॥ ७४ ॥ पताध्यानतमा
ळनीळ ॥ सप्रेमलेउन धावे नकुळ ॥ हढ धरीले चरन कमळ ॥ नेचीज
ळचाहतसे ॥ ७५ ॥ श्रीकृष्नाचे चरन क्षाळन ॥ केले नेचो हकेकरुन ॥ श्री
रंगे लोउचलोन ॥ हृदई धरीला आवडी ॥ ७६ ॥ प्रेमे नंकुहसनकुळ ॥ मीअ
न्यायदासकेवळ ॥ तुमाउली नेहाळ ॥ अपराधी पोटी घालीसी ॥ ७७
मीअन्याय थोरराजेंद्र ॥ पद्माची मस्तकी करुनी मुद्रा ॥ भक्तमानस
चकोरचंद्र ॥ तुजलागी पाटवीले ॥ ७८ ॥ माहापुन्याचे पर्वत ॥ तुज
लागीकेले अपमीत ॥ आम्हुचालुरुनार्दत ॥ घालीसी पोटात अन्याये ७९

श्रीरंग म्हनेते वेळा ॥ तुसी जींकीले भाव बळे ॥ धर्मस्वस्थापना घेतेल ॥ अवता
रम्यायुगायुगी ॥ ८० ॥ असो आग्या घेउन सीघ्र ॥ पुरंदर भक्ताजाल मार्गीस्थ
ल ॥ ह्यासागर अगंवत ॥ गुनवनील तयाचे ॥ ८१ ॥ अर्ब अर्बुद पद्म रांखा
नी धीच्या नीधी नक रवेलेखा ॥ द्रव्य रत्न आनुनी देखा ॥ धर्मराज तोसवीला
॥ ८२ ॥ जे जे देसीचे मनुष्ये पाही ॥ तेवेळी धरुन सर्वही ॥ सप्त लोकार मतकी
ळवलाही ॥ घेउनी येती शक्र धरत्ता ॥ ८३ ॥ सपुर्न जाला रीगवीजये ॥ उ
दयेपावला चलाप्रसुर्ये ॥ वाचुस्वथोल समुदाय ॥ लिजहीन दीसती ॥ ८४ ॥
ऐसे दिवस काही येक लोटले ॥ धर्मराज बंधु प्रती बोले ॥ हेकर चार द्रव्य आ
नीले ॥ याचे सार्थक रावे ॥ ८५ ॥ पळले द्रव्याचे पर्वत ॥ सेल श्रृग जत्नरो
नीवेचीती नीत्य ॥ तरीसहश्र वर्षे पर्यंत ॥ द्रव्यन सरे सर्वथा ॥ ८६ ॥
पाचारावे ब्राम्हन समस्त ॥ जैसा भानु ग्रह समस्त ॥ वेसना नायून ओ
थांत नाहतपे ज्याचे हह ॥ ८७ ॥ मस्तरीपाल री अगाध ॥ जेथे जेथे असे
तीब्रम्हवंद ॥ जेवेहांत स्नानी ब्रम्ह वंद ॥ नीज सुरवे डोळती ॥ ८८ ॥ ना हान

उकुळीचे राजे सुपाळ ॥ आसक्षोयेर सैपत्ती सकळ ॥ वीराय शीन्रपा
ळ ॥ यक्षाला गोपाच्यारा ॥ ९१ ॥ तीनाच्या येस्रपाच्या येी ॥ धृतराष्ट्र मी
व म्मओ शयी ॥ जेके पळ मानसु येी ॥ पाचाराबे आणि येथे ॥ १० ॥ दुर्योधना
तीबंधुसवी ॥ पाचाराबे ते कौरव ॥ वीदुर माहाराजानी सत्य पाचारावे ॥ आधी
येथे बोलावा ॥ १ १ ॥ ऐसी आज्ञा देते नृपती ॥ लक्षानुलक्ष दुत धावती ॥
धर्माची आज्ञा सर्वासी मागली ॥ न्रपतीनी घुतली वेगे सी ॥ १२ ॥ द्वारके
सी पाटवा आणि दुत ॥ जे जग द्वंद्व आमुचे कुळदैवत ॥ लो स्वामी हस्त
हमनाथ ॥ रुक्मनी सहीत पाच्यारा ॥ १३ ॥ लो देव उटले अच्युत ॥ दुत
लन पाटवीला अकस्मात ॥ नीजत्यारेसी एकस्मात ॥ नगरा जवळी पा
तला ॥ १४ ॥ दुत धावत आले धर्मापासी ॥ मागतीस मीप्र आले स्यन्य पीके
सी ॥ कुंजर जैसी गर्जती अंतराळीसी ॥ चलीसब्द न माये ॥ १५ ॥ ऐक
ता धर्मराज गती वरला ॥ दुत आमुनी न धाडीला ॥ अंतर जानोनी धा
वीनला ॥ स्वामी मासा मजकारणी ॥ १६ ॥ म प्रेम धरीतो ह रीपाळी ॥ मुके

वीन येतो तळवलाही ॥ माझा त्याग्यासी अंत नाही ॥ आला जा वाचीत्रीमु
काच्या ॥ १७ ॥ बंधु सहीत धर्मराव ॥ नगरा बाहीर घेतली धाव ॥ तो द्रोने
सहीत रतीवाधाव ॥ पंडु पुत्रे देखीला ॥ १८ ॥ सवे माळा सहस्त्र कामीनी
मुख्ये रुक्मनी जननी ॥ ध पद्मकोटी यादव श्रोनी ॥ तीनु प्याच्या का
मनी पातल्या ॥ १९ ॥ सारीलक्ष लक्षस्म कुमर ॥ कन्या देखा आली यास म
स्ट ॥ चौदा सहस्त्र त्रेरी थोर ॥ गज अष्टीवरी झळकती ॥ १०० ॥ गज तुरं
ग पर्यंती रथ ॥ अनुपम्ये अळंकार मंडीत ॥ ६ ज अपार लखलखीत ॥
जे पुष्क रीसी सोदामीनी ॥ १ ॥ मीना ओत्रे मीयूर वे ॥ चंद्र मंडळा हुतन्ये लक
पती धेवे ॥ नीळ आरक्त वर्ने वीचीत्रे ॥ सकेर हीत तीसली ॥ २ ॥ कुंचे चा
मरे झळकती ॥ गज माळा नांदे कीकाट ली ॥ हीरे जडीत सोनी सरे ताली ॥
कर्नी डोलती मुक्त घोसा ॥ ३ ॥ रत्न जडीत पाखरा तुरंगा ॥ घंटा गर्जती अ
धी मुख ॥ मजपाहला लेहनमत पासक ॥ हरीना मे गर्जती ॥ ४ ॥ अतीर
थी उत्तट वीर ॥ पाटीसी चालती कृष्ण कुमर ॥ मा हारन पंडीत धनुर्धर

राजनंकरी बैसोन॥ अलाप वारवानीती गर्जोन॥ पुढे कनक येचपानी धावोन
टावकरीली चालावया ६॥ ऐसे बोलते राजे घन दाट॥ आरळती मुगुटासी
मुगुट॥ ऐसा द्वारकानाथ वरीष्ट॥ धर्मे वाजे रवीला॥७॥ पाचही जने ते
काळी॥ क्षमा कोळी बगन देलीवन माळी॥ धर्म हरीचे अर्धकमळी॥ मस्तक
ठेवीती आदरे॥८॥ हरील नेतु रीक्षीलक्ष हजी॥ तुसी पुजा करावी आजी
धर्मे श्रीरंग नगरामाजी॥ मरीवासी आनीला॥९॥ चौदा सहश्र मतवारन
आनीले यस्वअळ फार तुरंगानु॥ नाना रत्नी खचीपं दुनंदन द्वारकानाथ
पुजीला॥१०॥ तोस कळदे सीचिन पवर॥ घेउनी पातले करतार॥ अयुत्या
सीसहश्र ऋषीश्वर॥ शीष्यासहीत पातले॥११॥ जे जरासंधाचे बंदीपड
ले॥ बावीस सहश्र राजे सोडवीले॥ तीतु केही यसपाताव्या आले करभार
घेउनीया॥१२॥ धन्याच्या रासी अपार॥ स्वर्गी हुनी पाठवी कुबेर॥ वी
द्याधर सहीत सुरवर॥ वीमानारुढ पाहती॥१३॥ नयनरह प्रसन्न॥ जयाला
उठेकर जोडुन॥ श्रीनाम मंगळ बीरीदगान॥ आनंद पाहे पातला॥१४॥

सप्तद्वीपीछपन्नदेश ॥ नवखंडीचेनराधीश ॥ भीष्म द्रोणादीकौरववेश ॥
पुत्रासहीत धृतराष्ट्र ॥ १५ ॥ जेजे आले राजेश्वर ॥ यासी धर्मजाउनी
यासमोर ॥ बहुतकरोनीयाआदर ॥ रंकजन्ता आनीले ॥ १६ ॥ कोटी
सील्पेकारी आगोदर ॥ चदनमदन नीर्मीले वीचीत्र ॥ मय केले चखी
राजे पवीत्र ॥ तेच मदने हीधली ॥ १७ ॥ धर्मसेनेसहेरवाते ॥ धौम्येपुरो
हीताचे अनुमते ॥ जेजे सामुग्री लागले यथे ॥ सीद्ध करी सत्वर ॥ १८ ॥
मग भीष्म आनीजगन्मोहन ॥ यका मनी बैसोन ॥ हस्त पदी मस्तक टे
उन ॥ धर्मराज वीनवील ॥ १९ ॥ जेजे मनी इछीले ॥ तेते श्रीहरीने पुरवीले
सकळराजे मृत्यु जाले ॥ द्रव्य साचले असंख्यात ॥ २० ॥ तरीयथेकार्यवा
टत्यावीन ॥ सीद्ध न पावे कदा यज्ञ ॥ कोन्या याग्यकोनकारन ॥ तुनारायनजा
नसी ॥ २१ ॥ आम्ही नेनलेलकरू श्रीरंगा ॥ आम्हासही यककार्य सांगा ॥ कोमा
लफाजवत्रंगा ॥ आज्ञा करी सत्वर ॥ २२ ॥ मग बोले श्रीकरधर ॥ मीचतुरन
हेनपवर ॥ मीनं त्याचा गोरक्षसाच्यार ॥ मज ला वीचार समजेना ॥ २३ ॥

यावरी अर्जुनाचा सारथी होये ॥ हेलो जाने शुचूनये ये ॥ धर्मे धरीले द

ढपाये ॥ तरी मी काय करू आता ॥ २४ ॥ हे सीलन मी रतुके करीन ॥ दीजा

चे चरनांबुज धाळीन ॥ आनीत चीध्य पावे काठीन ॥ र तु के कारन म

ज ध्यावे ॥ २५ ॥ द्रव्य लागेल ते अपार ॥ ते तु येंधिने ध्यावे समस्त ॥ रोग

आस्तेने स्तेन पुत्र ॥ अश्वथामा करावे ॥ २६ ॥ रसीस लागे जे जे उपचार

ते ते पुर्वीचे समग्र ॥ गा जरू सीपु जनासी चतुर ॥ संजय मी ध्येय्या माचा

॥ २७ ॥ अपार आनोनी शाय अतेना ॥ याम न क्षत्रो जाचीवीचारना ॥ हे का

येसा गागु ध्यानना ॥ अयकु येलने धर्मराजा ॥ २८ ॥ ब्राह्मनासी दक्षीना

सहज ॥ देराळ हम पाच्याय माहा नाज ॥ जो अताप स्तुर्यते जः पुज ॥ वेरा

ध्ययेनी रनपंडीत ॥ २९ ॥ आनीलातीरा जे बहुधन ॥ ते दक्षीपाडु नी दुये

धन ॥ मग चांयती टेठनी येत ॥ अवकू पेलने पंडुपुत्रा ॥ ३० ॥ यसामांये

ती ना नावीन्य ॥ तीतु केनी वाराव अर्जुने ॥ ब्राह्मना सी याथ नाती मन

ने ॥ भोजन सम र करावी ॥ ३१ ॥ सु मन मा ळाआ नी ग धाक्षला ॥ धु

परीघपरीमळ लचता॥ हे अर्पा– वीं समकला॥ नकुळासी
मागीतला॥ ३२॥ घृतमधुपच्यामृत॥ हे सहदेवे पाठीले यच
चीत॥ न्युन्यपुर्न होईल जेथे॥ गंगा मजे वीलोकाचे॥ ३३॥ वी
श्वराजयाच्या बैसली पक्ती॥ त्यासी वाढेल द्रौपदीसती॥ अन्न
पुर्नीक चळ भगवती॥ करील ऐसी सर्वचा॥ ३४॥ अतीवंध्या दी रा
जपुत्र॥ अत्यंत सुगंध करुनी नीर॥ भोजन कर्तोसी वारंवार॥ पुर्वी
जे तयासी॥ ३५॥ ययाद्रत्नुने वीडे वीचीत्र॥ यक तांबुळ सहश्र
पत्र॥ हा धष्टधुम्नासी सांगावा वीच्यार॥ धर्मराज अवन्येल ने
३६॥ अर्जुन नेमले चौघेजन॥ कमलोद्भव सुरवे पुर्न॥ इजा
न सेयतीने दैने र्हद्येरत्न॥ वेत्र ब्जके वळसुर्य जो॥ ३७॥ तीजा
बलनंदन यवीर॥ चौथा यास यत्की यवीष्ट॥ हे चौथे करवीज
पष्ट॥ धर्मराया योजीका॥ ३८॥ राजा आनी अनंग हीन॥ सर्वासी
अन्नसमसमान॥ हे सुख्ये शत्रुचे लक्षन यासपुर्न होये तेने॥ ३९

ऐसी आज्ञा देउनी सकळ ॥ मग यज्ञाभी आरंभ केला ॥ हीज्ञान ह नीध मैबैसला ॥ वीज्ञासहीत मखबाजवळी ॥ ४० ॥ येक संवत्सर पुरी येंत ॥ पत्तुधरा अखंड चालत ॥ आलवेद्‌जाला तृप्‍त ॥ त्युन्यपुरार्थ य कनत्ते ॥ ४१ ॥ वीप्रभागपाउनसमस्त ॥ जैजैकार देव गर्जत ॥ असं भाव्यपुण्य वर्षीहोत ॥ गांक भक्ता वरीपे ॥ ४२ ॥ रुषी राजे थोरला हन ॥ रत्नतारीकरीतो भोजन ॥ राडु रसे जेवीती अन्न ॥ जेडुलेभ सुरात ॥ ४३ ॥ तोवी ब्राह्मी आर्थी भीमसेन ॥ बोलपरमकठीनवचन तुनेरा कालजरी अन्न ॥ तरीमी बाधेन मूर्डीसी ॥ ४४ ॥ उदरापुरतेमा गोन घ्यावे ॥ पाचीसा डीलापेरनव्हे ॥ भने मासेत्त्वभावटावे तुमा सीआहे सर्वही ॥ ४५ ॥ भीमाचे धाके करुन ॥ घालुन जेवीलोकी चीत अन्न ॥ वीप्रगेले सुख्क होउन ॥ जगज्जीवने जानीतले ॥ ४६ ॥ भीमासहने मनमोहन ॥ गंधमादन ऋषी पुर्न ॥ त्यासीस वेर आनीबोलाउन ॥ आगत्यकारन असे त्याचे ॥ ४७ ॥ भीमाचे मद अ

अभीमान। भीमचि यक आगळा पक्षीपुर्ण।। ध्वजकोरे जाल वेगे करून।। मं
धमादन त्या नावया।। ४८।। तो पावेत यक पर्वतवत।। पुछ धवेन धरून बु
हुत।। जैसा बैसला हनुमंत।। पुछे आडवे टाकुनी।। ४९।। यास भीम बो
ले कोठी।। वान्नरा वाटेचे पुछ काढी।। मज जाने आहे तातडी।। अ षी
शोनाकारने।। ५०।। तो हनुमंत बोले नम्र वचन।। भीमा मज आले वृद्ध
पन।। हे पुछे जड जाले पुर्ण।। आता मासेनी उचलेना।। ५१।। तरी तु बळी
या भीमसेन।। यकीकडे ठेवी उचलोन।। अवश्य म्हणे कुंतीनंदन।। पुछ
उचलोनी पाहतसे।। ५२।। नवसहस्त्र वारनाचे बळ।। ते भीमसेने उच
लीले सबळ।। तो पुछ नाढळे अढळ।। जैसा अचळ पडीयला।। ५३।। ब
ळहत जाला भीमसेन।। गदगदा हासे अंजनीनंदन।। म्हणे धर्मानुजा
गर्व सोडुन।। ऐक हनुम अंजनीसुत हु।। ५४।। मग भीमे वंदीले हनुमंत।। म्हणे
तु आवडसी रघुनाथा।। दशानन बळहंता।। सीता शोक हरता तु।। ५५।।
नीज भीमानी भीमासी दाखवीले।। मग पुछ हनुमंते काढीले।। गंधमा

दन पार्वतासी लेवेळे ॥ धर्मानुजपाललां ॥ ५६ ॥ द्रुष्टी देखीला गंद माहन
आग जैसे दीव्य सुवर्न ॥ पनील याचे सुकनाचे वदन ॥ दुर्गंधी पुर्न यत से
॥ ५७ ॥ त्रीमे केला नमस्कार ॥ उभा राहीला जोडु नीकर ॥ मने तु मासी
पाच्या रीलो याद्येंत ॥ यागलेलो धर्मारही ॥ ५८ ॥ मग बोले गंध माहन ॥ मने
परम सुगंधी कारक चुहन ॥ मीले थेन य जान ॥ उपरानुपकरीती सर्वी ॥ ५९ ॥
त्रीमल नेमाला ऋषी ॥ तु मी कांती सुवर्न ऐसी ॥ ऐसे तु से मुखवासवया
सी ॥ काय कारन सांगा वया ॥ ६० ॥ येकु मने ऐक सावधान ॥ मी पु
र्वी होते सधन ॥ सर्वत्र नेकेले पुर्न ॥ येथावी धीक रोनीया ॥ ६१ ॥ परी
ब्राम्हनाच्या जाये थान ॥ ऐसे बोले मी कटोर वचन ॥ त्यालागी जाले
ऐसे वदन ॥ पडु नंदना जानुपा ॥ ६२ ॥ त्रीमालरीतु सावधान ॥ न को
बोलु कटोर वचन ॥ मनात चेद कला त्रीमसेन ॥ आला परतोनी रद
यत्ता ॥ ६३ ॥ मग पीयास मने तेव्हा ॥ मने स्वामी साव कास जेवा ॥ न
रोचे त्याग त्याचा त्याग करावा ॥ धर्मासाद्दटे यावानी जपाची ॥ ६४ ॥ वीत्र स्म

नतीसबळ जाले ॥ त्यासी हे कोनेगुनेला बोले ॥ पार्थनाकरीलानम्र बोले
आमुचे फळले त्यागयेवाटे ॥ ६५ ॥ असो धर्माचीसंपत्ता बहुल ॥ देखता
दुर्योधनसंतापल ॥ सुनेयाचानाहाकारी भगवंत ॥ याच्यानेसमजत्पु
न होते ॥ ६६ ॥ श्रीकृष्णा सोनेदुर्योधन ॥ तुसेपांडवाचे यशीबहुतमन
तुयश्ळदेखहोउन ॥ ममतानसे तुसेटाम ॥ ६७ ॥ पांडवावरीकरी
सीबहु थीली ॥ तेसी आम्हाकडे नाहीदीली ॥ तुसेटाउद्वेल असे थीली
नवळमजवाटतसे ॥ ६८ ॥ हे रीलनेदुर्योधना ॥ मीसमसमानअवघ्या
जना ॥ यकासीअधीकयेकासीउना ॥ सर्वथाही नेसेची ॥ ६९ ॥ हरीहरी
होकाराजारंक ॥ सर्वांसमान जेसा अर्क ॥ कीवा गंगेचे उदक ॥ सची
सहीसम जैसे ॥ ७० ॥ कीसर्वासी समजे अंबर ॥ कीसमसमानजेसासम
सीर ॥ कीगगनीउगवतातोहनीवर ॥ सीतळजेसासर्वाते ॥ ७१ ॥ तेसा मी
मीदुर्योधना असेजाना ॥ परीजेकोदुष्टदुर्जन ॥ तेसमसर्वात्रामसंपु
नी ॥ माझ्याठाइ आसली ॥ ७२ ॥ मत्सधरी असाहरे ॥ त्यासीजवळी मोटे

वीलोयाहथेंरा ॥ मीस मान असे साचार ॥ असलकुर आवीली ॥ ७३ ॥ सा
ची हावायया अचीली ॥ दुर्योधनासी म्हने येदुपली ॥ यक कार नव्हाहे नी
श्चीली ॥ ते ऐके दुर्योधना ॥ ७४ ॥ रतु केपैसले ब्राम्हन ॥ यालयक ससा
वी नीवडुन ॥ ल यासीलो करीअना ॥ उलमस्तान सूनेतया ॥ ७५ ॥ दुर्योधन
चालीलापाशवया ॥ मग बोलावीले धर्मराया ॥ म्हने दीजाल यक कनी
स नीवडु नीया ॥ घेगे आनी आताची ॥ ७६ ॥ धर्मजे पाहे ब्राम्हन ॥ लोहीसे
केवळ सुर्येनारायन ॥ माळात पश्चीपुन्यपरायन ॥ नसयकरीसेना
॥ ७८ ॥ परोलोनी आलाहरी पासी ॥ म्हने अवघे हीसलेपुन्य रासी ॥ अप
वीत्र कोनासी ॥ नहीसे कोठे सर्वथा ॥ ७९ ॥ रकडे दुर्योधन शोधीता ॥
अवघीच षी मेड कीन्याहा कीता ॥ म्हने यक ही धड नाही येथे ॥ दुरान
बहुत हीसती तया ॥ ८० ॥ हरीज वळी आला सत्वर ॥ म्हने हे अवघे अप
वीत्र ॥ यक हीन हीसे मसाच ॥ होसी सर्वत्र हीसताती ॥ ८१ ॥ दुर्योधना
सी म्हने जगजीवन ॥ तु सेतहर काप खेपुनी ॥ मसे की यासी नी हात्र

जान ॥ चीत्तुवनीही सेना ॥ ८२ ॥ दुष्टा सजो दुष्टु दुष्टी खळ ॥ यास अवघे ही
सतोरवळ ॥ दुष्टीकोन्ही नसे अमंगळ नीर्मळ ॥ पापसमुळी वेष्टील ॥
॥ ८३ ॥ वेशाची यनयनी ॥ सकळ स्त्रीया हीसलीजारीनी ॥ लेसा तु च्यातुर्य
चीरवानी ॥ सकीया सकी सुर्वदा ॥ ८४ ॥ धर्मात्मी अवघे हीसती पुन्यवंत
लेच्चतु जहोसीहीसत ॥ दुर्धी धननबोले लटक्त ॥ जोउन्मलवीसयांध पै
॥ ८५ ॥ रामअैसेवर्से परीयेंत ॥ राजस्तु यज्ञ उत्साह होत ॥ तोनवल वर्तले
तेथे ॥ श्रोते सावचीत परीसावे ॥ ८६ ॥ जान्हवीचे तीरी जाना ॥ कोन्ही य
कलपश्वी ब्राह्मन ॥ अरंन्यामाझी गुंफा बांधोन ॥ स्त्रीसहीत राहतसे
॥ ८७ ॥ परमतेजस्वी देदीप्यमान ॥ सदा फकीरासी वडपासन ॥ नीय के
ला स्नान करुनी वीमान ॥ माध्यान्नसमइ यतसे ॥ ८८ ॥ तेथेवीमानी बैसोनी
दोघे ॥ कैलासा जवेगे ॥ सीवार्चन करूनी नीज़ांग ॥ यती परतोनी आ
श्रमा ॥ ८९ ॥ अैसे असता यके काळी ॥ दोघे हीडता यकेस्थळी ॥ तोवीमा
चे तेयळी ॥ पुष्पेलोटीतीसवेग ॥ ९० ॥ तोयेकांत वनेहरपोन ॥ कामा

दुरजाला ब्राम्हन॥ स्त्री यक्षीणने योगस्थान॥ हेंद्र मज यूथेची॥ ९१॥
तपतेम्हने त्यतानासी॥ चडांस आला माध्यानासी॥ पुढे जानेसीच
पुजसी॥ हेगाव्हीमानसी धरूनो को॥ ९२॥ तुम्ही सर्वस्व आधी स्त्रीनी
पुन॥ धरवे पाहावे वीच्यारून॥ तवतो काभेव्यापीलापुनी॥ धुमीलन
यनजालाले॥ ९३॥ अंतर अरले अनंगे॥ पंथटाकुनीजायु आळमागे
तोकाळसर्पदंकोनी वेगे॥ प्रानगेले तात्काळ॥ ९४॥ अचेतनपडले
प्रेत॥ जवळी स्त्रीआलीधावत॥ आदाळतो शोकेकरीत॥ तोनारदते
थेपातला॥ ९५॥ नारद पुसे काय जाले॥ यक्षीनेजालेले कथीले॥ नार
दम्हने काय केले॥ कावच न मोडीले त्यतारांचे॥ ९६॥ तवतोम्हनेना
रद मुनी॥ काहीउपाय सागा यक्षनी॥ यक्ष म्हने शाख ग्रंथी घेउनी
प्रेत जावेसवेग॥ ९७॥ यक्षापासी राकीप्रेत॥ तेथे मीळाले श्रेष्ठ
बहुत॥ मीतुजसागतो रहस्य युक्त॥ उचली कुनुपवेगेसी॥ ९८॥
पुढ पुढे नारदमुनी॥ मागे यक्ष प्रेत घेउनी॥ यक्ष मंडपाल आनु

नी॥ अकस्मात टाकीले॥१९॥ मने सर्पदंष्ट्रा जाला। च्वतारा॥ कोन्हीउ

टवावयसत्वरा॥ तरीमरवमाच्यार। दिखोनीयदुश्रेष्ठीर घायबर=

ला॥२००॥ मनेयस्तासवीन्चबोकवले॥ जैसेदुग्धामाजी संद्धवपकले

हस्तअवरीलेघालनी॥१॥ धर्मजालारीयवरून॥ समस्तासीवीनवी

करजोडुन॥ कोन्हीतरीलपतेजवेचुन॥ उरवोकुनुपतेजेथेचुन॥२

उरवाकुनुपसीघ्रहे॥२॥ लटकतपाहलीमन्याजन॥ कोन्हीनबोललीवच

न॥ धर्माचेउदककन्सरलेनेन॥ जगवंद्या कडेपाहे॥३॥ मनेकेवारोयान्म

कपलाल॥ सिपटीहाअनर्थवोडवला॥ जैसापीकाचाहुनीमासआला

वेळीनागवलालस्करी॥४॥ हलासलागावेजोनीधान॥ तेथेचीवसीपु

डेयउन॥ तुमायबापजगजीवन॥ तुम्हायत्रमान्याकीतु॥५॥ मीकी

कारतुम्हाहीन॥ तुम्हामात्राकीआपुलायत्न॥ मीयत्नकर्तानमनवीन

तरीजीव्हासडोमासीले॥६॥ ऐकोनीधर्माचीकरूनावचन॥ गहीव

रलात्रलकमजन॥ छिन्नपाळातीकौरवदुर्जन॥ हरूषपुर्नमानीती॥७

खुनावतीये कासी येक ॥ मनतीबरे मांडीले कौतुक ॥ चांडाळ दुष्टामले देखु उनेपाहलीन्त्र क्राचे ॥ ८ ॥ परीधर्माचा पाटीकारचा थोर ॥ वैकुंठपुरीचा सुकुमार ॥ तोउनेपडोनतरी अनुमात्र ॥ कमळनेत्र कमळापती ॥ ९ ॥ मे घगंत्रीर गीरा गर्जोन ॥ बोलेरूपमनीध्यान जीवन ॥ मन्मथजनक जनार्दन ॥ पांडवजनरक्षक जो ॥ १० ॥ मनेवचाये काही नीजलप ॥ तरीचउटेलताकु नुप ॥ यावरीयींस्चीाचा बाप ॥ काये करीला जाहाला ॥ ११ ॥ पीलवसन श्रीधर उरंगरूळे उतरीयस्च ॥ मंदहास्ये वारीजेनेत्र ॥ बोला जवकी पातला ॥ १२ हलीघेउनीरत्न जडील मारी ॥ करीयोती पुन्यवारी ॥ कहमे देसीजे पापकोवी ॥ हा बोलागले गहमस्त ॥ १३ ॥ शुध्दपाळाती कौरव दुर्जन ॥ मनलीहा आचरलाकाय पुन्ये ॥ कोनतेतप केले नीर्वान ॥ जन्मादारभ्ये आजवरी ॥ १४ मालाकपटी चोर जार ॥ गोपका चेउचीष्ट खानार ॥ यकामनेधराधीर ॥ कौतुक पाहाउ मेची ॥ १५ ॥ तोकाये बोले मधुकैटभारी ॥ मीआजन्मपरीयेत ब्रह्मच्यारी ॥ तोअवघे हासती दुराच्यारी ॥ हस्तासीहस्त मेळउनीया ॥ ॥ १६ ॥

ब्रह्मचर्ये संकल्प करून ॥ ब्राह्मनाची मुखी जीवन ॥ जगजीवनघा
लीत रचउ बाडोन ॥ वीटीला वी श्रते वेळी ॥ १८ ॥ जालायेक चीजये
जयेकार ॥ देववर्षती पुष्पसंभार ॥ प्रेमे हाटीला युधीष्टीर ॥ भक्त
अपार स्ते वीती तेव्हा ॥ १९ ॥ रवळ दुर्जन ते वेळी ॥ अधो मुखपाहतीते
वळीसकळी ॥ आनंदली भक्त मंडळी ॥ पीटीली टाळी सकळीक ॥
॥ २१ ॥ असो उटीला तो ब्राह्मण ॥ धर्मे केले याचे पुजन ॥ ऋषीसहील
गौरउन ॥ वस्त्राभरने गौरवीली ॥ २० ॥ तो यद्गा मधुन जंबुक ॥ अक
मात नीघाला येकायेक ॥ कुंडवे दीके वरी बैसोन देख ॥ पुढील भवी
ष्य वारवानी ॥ २१ ॥ गर्जोनी बोले शब्द ॥ यथे यकाच्या होरळ सी रद्द
पुढे हीसलोभ मोटा वीरद्द ॥ कळ अगाध माजेल हो ॥ २२ ॥ तेथुनी तेरा
वरुसे अवधारा ॥ नीर्वीर होइल वसुधरा ॥ जीतु के नृप आले मंदीरा
तीतुके पुढे आटतील ॥ २३ ॥ ऐसा तो जंबुक बोलीला ॥ सर्वेची मग आद
र्षे जाला ॥ असो पुढे स्याला कार चालीला ॥ ब्राह्मन मुखे करुनीया
२४

जेमीनी भारथीचे मत्त ॥ श्रोतीपाहावे येथार्थ ॥ श्रीहरि स्वमुख वी
ले प्रेत ॥ तेकथानक तथ्यथीचे ॥ २५ ॥ कथा हे गोड अवीट ॥ मनोनी
यथे योजीली ॥ शुधुपाळाचे सीरवन माळी ॥ घेसीलले परी भावे ॥ २६
पुढीले अध्यायु सुरस ॥ शेषपत्तीवाढील समस्तास ॥ तेथे यक कौतुके
वीशेष ॥ जगनीवास दावील ॥ २७ ॥ पांडव प्रताप करीला श्रवन ॥
सर्व दावीजर होय जेपुनी ॥ यकाग्र करीता आवर्तनि ॥ सकळ मनो
रथपुरती ॥ २८ ॥ संपत्तीवीध्यापुत्र धन ॥ कामनीक पावती करीता
श्रवन ॥ हे वीट लेवरदान ॥ पंढरीस सीधले ॥ २९ ॥ पढीनगरी सयथा
र्थ ॥ प्रगट लापांडवप्रतापग्रंथ ॥ श्रवने सकळ संकट नीवारील ॥ स
त्य सत्य बोलेहे ॥ ३० ॥ श्रीधरवरदा अभंगा ॥ रुक्मनीवरा पांडुरंगा ॥ पां
डवरक्षका भवभंगा ॥ अव्ययेसंगा सुखाब्धी ॥ ३१ ॥ सुरसपांडव प्रता
पग्रंथ ॥ सभापर्वव्यास भारथ ॥ यातील सारांस येथार्थ ॥ सप्त
दोध्याये गोड हा ॥ २३२ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

श्रीगुरुमुर्तीयेनमः ॥ यदुकुळवीकासमीत्रा ॥ जोसचीदानंदजळदगा
त्रा ॥ पमनमंत्रवशानीयीनेत्रा ॥ मदाहृदरचीतीली ॥ १ ॥ पाळकवपाळक
जगदीश्वर ॥ भक्तीकैवारीपुर्नावतार ॥ लीलावीग्रही यादवेंद्र ॥ मकव
वलुहयाछ्वी ॥ २ ॥ मागेसंपलेराजसुयज्ञ ॥ द्वारकेसगेला मनमोहन ॥
नारदपातोनसत्रासदन ॥ धर्मराया जानवीले ॥ ३ ॥ पुढेदीसतेवीन्घ
थोर ॥ आटलीपृथ्वीचेनरपवर ॥ हेजगद्गुरुयेउनीसमाज ॥ वेदव्यास
कथीलये ॥ ४ ॥ नारदस्वामीऐसेबोलोन ॥ सर्वेचपावलाअंतरध्यान ॥
तोसत्यवतीहृदयरत्न ॥ वेदव्यासपातला ॥ ५ ॥ नमस्कारीतीपांचहीज
न ॥ करुनकारुनीकेलेपुजन ॥ धर्मत्मनेब्रह्मनंदन ॥ गेलासागोनसंके
त ॥ ६ ॥ प्रगटकरोनसंकेत ॥ मगबोलीलास्तुकताल ॥ बारेवीन्घाचेअंत
पुढेअद्भुतदीसती ॥ ७ ॥ यकांतीयउनीधर्मासी ॥ गुजकथीव्यासमुनी
शास्तुचाउतकती ॥ दीसतसेयेथुनी ॥ ८ ॥ धर्येनसोडीसर्वथासत्य ॥ पुढे
तेरावर्षपर्यंत ॥ अवदशायरुळघाद ॥ असंख्यातक्रुसपे ॥ ९ ॥ माव

केले अश्चर्ये दीवस ॥ घडेल बहुत वनवास ॥ तेथे घडीघडी त्रास ॥ पावतील दुरात्मे ॥ ११ ॥ द्वारकाधीश मन्मथतात ॥ भक्तवछल दयाळ बहुत ॥ लोर क्षील तुम्हांस येथार्थ ॥ माय जैसी तानया ॥ ११ ॥ दुःखरीमाय गहन बहुत ॥ आलक्ष्य भोग बळीवंत ॥ पडतील दुःखाचे पर्वत ॥ धैर्य अत्यंत धरावा ॥ १२ ॥ धर्माला याधर्मनंदना ॥ न करी कोन्हाची हेळना ॥ न बोलनी नीष्ठुर वचना ॥ दयाहिना वरी करी ॥ १३ ॥ वर्म न बोले कोनाचे ॥ आसीर्वाद घे गुरुसीचे ॥ वीनोद हीकोन्या भान्याचे ॥ छेळन न करी सर्वथा ॥ १४ ॥ दुर्जनाच्या घर हाश्रती ॥ महसान जावे नीश्चीती ॥ दुर्जन दुरोक्ती बोलती ॥ ते ऐकुन स्थावे ॥ १५ ॥ नीचासी न करी सहवास ॥ गोत्रजासी न धरी वीश्वास ॥ वाडवैरी जे कोनी मानस ॥ लावी भगवती तसत ॥ १६ ॥ कालीहा लीधरुनीया ॥ मागतो तुज धर्मराया ॥ आनांत ही जालीया ॥ नरवेके दुत सर्वथा ॥ १७ ॥ शत्रु जपती बहुत ॥ हस्तनापुरासी वाटत ॥ परीस दुष्टता श्रद्धीसत ॥ हस्ती परी स्र्जेसा ॥ १८ ॥ गजपुरा फरान जावे ॥ रा

श्रुगहीकरानवसावे ॥ वीदुराचेबुधी वर्ताावे ॥ नखेळावे द्युतकर्म ॥१९॥ वैभव गेलीयासमस्त ॥ सोचोनेती धैर्यपर्वत ॥ ऐसेसीकउनी सत्यवती सुत ॥ अंतरध्यान पावला ॥२०॥ व्यासेक थीलेगुज ॥ बंधुसमागे धर्मराज ॥ पुढे नदीसे बरवे मज ॥ काळ कटीनवारतो ॥२१॥ पार्थबोले यथार्थवचन ॥ पाठीसीअसता जगजीवन ॥ कदाबाधोनसकेचीन्ह ॥ कामस्मरन करीताहे ॥२२॥ कर्माच्या गतीतोगहन ॥ आलेभगवंताच्या मना ॥ तेथकोनाचे चाले ना ॥ कल्पातीही सर्वथा ॥२३॥ सुत्रधरीतोगोपाळ ॥ नकळेतयाचे वीचीत्र खेळ ॥ हर्तापाळीतासकळ ॥ त्याचीनाडुजाअसेना ॥२४॥ असोजालीजेवी वचना ॥ शकुनी= आनीदुर्योधना ॥ कळोनेतीसामना ॥ माजी सकळ टेवीले ॥२५॥ धर्मसेने सकुनी ॥ आवडी दुर्योधनाचिमनी ॥ पमसत्रापाहावी नयेनी ॥ सावकासनीवाडे ॥२६॥ अजाल शत्रुपंडु सुत ॥ अवश्ये मनोनी धरीलाहात ॥ सकुनीदुर्योधना सहीत ॥ परीवारसीनीघाला ॥२७॥

२

२

नी घाल्याराणी यात यवेळी ॥ सुख्यराणीयात पांच्याळी ॥ सभेवरी
चट त्यास फळी ॥ सुखसुमंडळी न समाये ॥ २८ ॥ सभा पाहतां त्याचे तुळ
ले मन ॥ वोसडोन जाये सुकतारुन ॥ यामीनी कीं वादीन ॥ न कळे का
ही सर्वथा ॥ २९ ॥ मागे सभा वर्नीली बहुत ॥ कास्मीर भीती लखलखी
त ॥ द्वारे भाकळे की मुक्त ॥ न कळे तेची पाहे तया ॥ ३० ॥ परम कुतुहळ
सभा पाहतां ॥ स्तब्ध होती पुढे चालतां ॥ जळ हे की वाळ हे तां ॥ काच भुमी
कळेना ॥ ३१ ॥ यथ सभावरी दुर्योधन ॥ सेवकमन नलीन व्हे जीवन ॥ स्फटी
क चापीत्रकरून ॥ उदके पुर्न जाळीया ॥ ३२ ॥ भुमी म्हणोन दुर्योधन
चालला पळतां वीसरोन ॥ वस्त्रे भीजले संपुर्न ॥ हांसती जन गद्‌गदा
ता ॥ ३३ ॥ भीमार्जुन नकुळ सहदेव ॥ टाळी पीटोनी हांसती सर्व ॥
सकळ स्त्रीयांचा समुदाव ॥ पांच्याळी सहीत हांसती ॥ ३४ ॥ नकुळ
सहदेव हे धावती ॥ हस्त देउनी बाहीर काढीला ॥ नुतन वस्त्र लेववी
ती ॥ धर्मात्मे नेतले धया ॥ ३५ ॥ आकीलवा कडे मुळ ॥ दुर्योधन होते चा

पळत ॥ सुक्रमनोनी नीशंक जाल ॥ भीरीलागली मनीकापाटे २६
सहदेव नकुळलाती धरून ॥ पुढे चालवीली सुयोधन ॥ ग्रील ग्रीलदा
कीचरन ॥ भीम सेन बोलत ॥ २७ ॥ अंधपुत्र हे अत्री धान ॥ व र्मस्यत्रा
चे वचन ॥ अेकता मनी खोचला ॥ २८ ॥ जळयाग नी जैसा पळत ॥ पत्रीस
म योचील आवरील ॥ जैसा वीसराहोता अनुकुल ॥ उ माधवकंठी धरी
२९ ॥ मनीलने मीदुर्योधन ॥ याचेउसनेदेइन ॥ पांडवहवडीन गानोर
न ॥ पत्य अत्रे वीरहील ॥ ४० ॥ स्त्रीसहीलते वेळी ॥ मजहासीली पांच्या
ळी ॥ सत्रे हे खलाला त्याकाळी ॥ नमनक रीनदयेले ॥ ४१ ॥ यथेक्रोधकरीला अ
वीवेका ॥ होइलशत्रु पाळासारीखे ॥ सुध्धीबळे याची सुरवे ॥ टेसुनीच्यु
र्नक शची ॥ ४२ ॥ धर्मास आज्ञा मागोन सत्वरा ॥ दुर्योधननी घाला हस्त
नापुरा ॥ परम प्रीती युधीष्टीरा ॥ सुयोधन सन्मानीला ॥ ४३ ॥ अनेकु
रत्ने सुमने उत्तम ॥ दुर्योधनासी देतधर्म ॥ सकुनी गोर उनपरम ॥ कुं
जरपुराबोळवीले ॥ ४४ ॥ दुर्योधन टाकी स्वासोस्वास ॥ आलावेगे कुं

जरपुरास ॥ सरीरतप्त बहुवस ॥ अग्नीसंगे लाहीजैसी ॥ ४५ सर्प ऐसा
घुमघुमीत ॥ नैनीनीर सदा वाहत ॥ रागे अंध स्यासील हात खातकर
करा ॥ ४६ ॥ मन गट चाडनी करीचुर्न ॥ सने जळोन जाये ज्ञान ॥ सकु
नीपुसे येउन ॥ दीदृक्षीन कालेसी ॥ ४७ ॥ दुर्योधनासने मातुळा ॥ शत्रु
चील क्ष्मीपाहीली डोळा ॥ मय सभेसी अपमान जाला ॥ तु वाहे खी
लेसी हसीने ॥ ४८ ॥ शत्रु प्रताप पाहोनी अयंत ॥ मज जनव ज्वर अद्भुत
वरी अपमानरा सन्नीपात ॥ जाला प्रानांत मज वाटे ॥ ४९ ॥ तरी तु
मातुळ वैद्य पुर्न ॥ देरलोक शीरसायन ॥ यावरी सकुनी बोले वचन ॥ स
नेहाळ कनस बुळ याचे ॥ ५० ॥ भीमासी वीस घातले ॥ ला क्षागृही अवघे जा
ळीले ॥ परी पुर्व वल असे बळे ॥ मागुती पावले ऐश्वर्य ॥ ५१ ॥ गांटी याचे
पुर्वपुन्ये ॥ लक्षीसेवरी लाधले ॥ द्रौपदी रत्न मयहस्त समाकरून ॥ आनी
रथ धनुर्ष्ये बान देखत ॥ ५२ ॥ मातपुन्याचे पर्वत ॥ तरी पाठी राखा श्री
लक्ष्मीनाथ ॥ यावरी सोये राखीत ॥ पडोने हीउ नेतो ॥ ५३ ॥ तरी तु ली

रा जत्तु यत्त। कराअमक्तना जेंजीकुन॥ याउनयीजेमउतारपन

करु तीहावा लो काले॥ ५४॥ दुर्योधन लने पांडव बळे॥ थथीचेराजे

की जी ले॥ अव धीकेली जैसी कोळे॥ आधी न करून टे पीले॥ ५५

तरी हळ आले अकरा क्षोनी॥ युध्येकारु समरंगनी॥ पांडव माऊनर

नी॥ ध्यावेलीशोनीराजसर्व॥ ५६॥ सकुनीलने अेकमाचार ध्येर्थली

काक गीमीविच्यार॥ युधीजी कोनीपार्थव कोदूर॥ जयक धीचपा

वेना॥ ५७॥ सुरासहीत सचीरमन॥ आले थथीचेपार्थीव मीळोन

लरीनजीकवे अर्जुन॥ वीन्राजील समुक्त॥ ५८॥ छपनकोटी याद

वासहीत॥ शेराहस्याचीपाटीराखल॥ द्रोपद कुष्टद्युम्न आल॥ पार्थी

रा खेसर्वत्र॥ ५९॥ यालागी युध्याच्या गोष्टी॥ ध्येर्थकाये बोलोनवे

गोष्टी॥ जैसी हरीस्चाची पुष्टी॥ साकीली घडी समान॥ ६०॥ तरीपांड

वजीकावयासीबळे॥ यकयुक्ती आहेता काळे॥ तरीकापरयेफा

सेतवेळे॥ वक्रयेमज आहेती॥ ६१॥ साकपटे पासे करून॥ नळाची

चीसं पतीहरून ॥ हींडवीले वनोवन ॥ तैसेच करीन पांडवा ॥ ६२ ॥ क
रनीनाना लाघवभाव ॥ येथे वरी आनावे पांडव ॥ पन करूनी सर्व
राज हरिनतह्मता ॥ ६३ ॥ द्युतीला डाव पडे आपना ॥ दुजीयासी वस्त्रे
नह्मनती कोन्हा ॥ गोनोडीया आधीन जाना ॥ सर्प जैसा त्र येकुर
॥ ६४ ॥ दूरकडासी करी दंस ॥ तैसेच आहात मज पासीपास ॥ ऐसे ऐ
कता कोरवेस ॥ पाय धरी सकुनीयाचे ॥ ६५ ॥ तरी हे अवघी मात ॥ धृसो
चक्षुस कराष्टल ॥ सकुनी येउनी बोलत ॥ अंधा प्रती ते धवा ॥ ६६ ॥ ह्मने
मातुळा सांगो काये ॥ तुज काय येहोउ उलवाइ ॥ मी सर्वस्वी तुसापाइ
आवडीला होइल नभुरी ॥ ६७ ॥ तु सावडील सुत दुर्योधन ॥ चींता
ग्नीत गेला जळोन ॥ ऐसे ऐकता गंगानंदन ॥ परम घायबरा जाला
॥ ६८ ॥ पाचारून सुयोधन ॥ कुरवाडी तयाचे वदन ॥ ह्मने ऐश्वर्य त्रै
गत्रोगीता गमन ॥ कायखेद जाहाला ॥ ६९ ॥ दुर्योधन वदे ते वेळी ॥ सुज
गे फनीची साउली पळली ॥ तथे मंदु कासला धली ॥ घडे काय सांगपा
७०

सर्पकाढीघालुन॥ ६८ धरीलाक्रोधेकरून॥ तोव्याघ्रमानेयेलायउ
न॥ रक्तपानकरावया॥ ७१ सर्कंरचेलाडुवोढून॥ त्याच्यामुखातघा
तलेनेउन॥ त्याचास्वादघेरलपुर्न॥ घडलेकायसांगपा॥ ७२ सतुअेथ
स्वर्यदेखोन॥ मासेनीघोपाळती श्वान॥ कादेमसागकरून॥ सेवीनवन
यकला॥ ७३॥ मयसभेतचाललाबुकालेअवचीता॥ खेद्द्वारेमाझीयाम
नचीता॥ दौपदीलासलीचींता॥ खेद्द्वारेमाझीया॥ ७४ मार्गासनउनी
मीचालत॥ कपाळीत्रीतीलागत॥ भीमसनेअंधसुत॥ यथार्थलासीसय
तु॥ ७५ हृदयेपाटीदुर्योधन॥ मीआलाचीतरक्षीन॥ मजपावलीया
मरन॥ नाहीघउनपांडवा॥ ७६॥ धृतराष्ट्रलनेलवंतात॥ वीदुरासांगावा
समस्त॥ दुर्योधनलनेतोचींत॥ आमुघाघातमर्चहा॥ ७७॥ आमचाअपमा
नकरून॥ पांडवाचेयर्नीतोगुन॥ सकप्रजाराजेहुन॥ अवळकोलेतेनची॥
७८ वीदुराचीवुध्धीकुडीक॥ आलाअमक्तामारवीले॥ दुर्जनपांडवा
चेद्वारीबैसवील॥ त्यनेगआयेनेउनी॥ ७९ ६२ धवनांतरीवानंर॥ लीडजे

मा क्षुधाकाल ॥ कीं हीं दीं चोडवी कर ॥ अन्ना लागी घरो घरी ॥ ८० ॥ पाडवा
चे माउलीजी ॥ वसे जाउनी अरन्नीसी ॥ मज धरुनी काय करीसी ॥ मनी
चीं लीलीघाल मासा ॥ ८१ ॥ मलपुत्र पावलीमरन ॥ तु वाच ऐसा सर्प जी
नें ॥ तु माझी सपीडी करुन ॥ पाडवा हातीं रक्षीसी ॥ ८२ ॥ अरे या ब्रह्मांड म
डपात ॥ पांडवा ऐसे वाली भागवंत ॥ याचे उची छत्र क्षीती यथार्थ ॥ हस्त
नापुरीचे राजे पे ॥ ८३ ॥ पांडवा पुढे नीछ्वीती ॥ कुबेर आनी अमरपती ॥ म
ज म त्र्येक वाटती ॥ देवीतो छतीन्नप सर्व ॥ ८४ ॥ सुवर्न वस्त्र रत्न भार ॥ घे
उनी घरा धावतीन्नपवर ॥ नाना देसीचे मनुश्ये वीचीत्र ॥ भेटीयतीसर्वदा
॥ ८५ ॥ राजसुय रम्या हे खीले ॥ राजयानी कर भार पाटवीले ॥ असंख्ये ह
ती अरुनी आले ॥ उभे राहीले धर्म द्वारी ॥ ८६ ॥ धर्माजी जान वीती मास
आले कर भार असंख्यात ॥ टेवाम नाव वाउ सील ॥ धर्मा की यथे गेर्हना
॥ ८७ ॥ नाना वर्नी चे हस्ती ॥ स्वेत वर्नी चोहती ॥ सप्त द्वीपीचे घोडे अनुप
ती ॥ पाटवीती धर्मासे ॥ ८८ ॥ रथ सीबीका नाना याने ॥ मनी त्र्ये जडी

ल ब कासमाने ॥ मामलावरतु माजा बीधीने ॥ आतव रूजेसरना ॥ ९ ॥ माझा आधीनलोतेमाडार ॥ म्याअंप तीदे खीत्मा समगट सचु मातला अपार ॥ करीवी च्यार युक आला ॥ १० ॥ सकुनी कुराव्ळ मातुळ मज लागी परम स्नेलाळ ॥ ले नेवीचार केला तो समुळ ॥ मना स आनी राजेद्रा ॥ ११ ॥ सकुनीकर्नी आगल ॥ पाडवा आनावे यथे ॥ ये स यथे आरभावायथार्थ ॥ अस सर्नी मीत्य करूनीया ॥ १२ ॥ वैस्थासो न अनावे येथे ॥ सगमारकवपटकुल ॥ पन करूनीस मस्ले ॥ जीकुनी वे सवस्तिनाधी ॥ १३ ॥ सुकपाटवावे वीदुर येथे ॥ साच्याबालाये लीत्त यथे ॥ यकालीचावंलालतेथे ॥ कको सासीनव्यावे ॥ १४ ॥ मोहत्ला वपाळवयासीआदरे ॥ जयासीत्याळवीपचे ॥ यावरीवीदुरासीअ वीकापुवे ॥ अप्याापीऔकाते ॥ १५ ॥ आरोढानीयाकनकरथी ॥ जा वेसकाचुक्ता बती ॥ घेउनयेर पाडवाबती ॥ कुंतीद्रौपदी सहीत पै ॥ १६ ॥ मोहमाव पातोनी तहला ॥ जावे पुरंदर बक्ता ॥ वीदुर

सनेराया समर्थ ॥ अवश्येजातो आला ची ॥ ९७ ॥ चीफाळ सानी वीदु
रसक ॥ फकला सर्व पुढील व्रतांत ॥ मग रथा रूढ होउनी त्वरीत स
कळ भक्ता चालीले ॥ ९८ ॥ वीदुराची यकंरी ॥ दुर्योधन घाली श्रतीनेम्री
टी ॥ सनेयकदा दावीद्रुष्टी ॥ भीमार्जुन आनुनी ॥ ९९ ॥ धर्म ऐसा सगुन
बंधु ॥ नके आता दुसरा साधु ॥ शांती क्षेमाचा केवळ सींधु ॥ मज वेधुत
याचा ॥ १०० ॥ मनाल वाटे बहुत स्व्यांतो ॥ केधवा देखेन धर्मा प्रती ॥ पांडवा
दुनीनी श्रीती ॥ मज न आवडे दुसरी ॥ १०१ ॥ नयनी आले आसुपात ॥ वी
दुराजाये आलासरील ॥ सर्व स्वबंधु धर्म सत्य ॥ वरन दावी त याचे ॥ २ ॥
द्रौपदी कुंती पांडव ॥ पाहावया आनी मोह भाव ॥ अवश्ये सनोनी सर्वस्व
राव ॥ दुसरे तेथुन चालीला ॥ ३ ॥ वाटे सफळ जाला वीदुर ॥ मनात करी वी
चार ॥ काय करील न कळे यादवेंद्र ॥ कठीन प्रकार दीसतो ॥ ४ ॥ वीदुर आ
ला ऐकोन ॥ सामोरे येती पांडव धाउन ॥ प्रतीने वंदती चरन ॥ देती आ
लींगन सप्रेमे ॥ ५ ॥ मंदीरासी नेउनी ओली ॥ वीदुराप्रती आदरे पुजीती

पा०

१०

पउनी भेटली कुंती द्रौपदी महोतनमी तेव्हा ॥६॥ धर्म म्हणे दीवस धन्य॥
आजी जाले पीचुदर्शन ॥ यदीलतु स्नेह करून ॥ अलीबाळके सुखी असो
॥७॥ धेनु चना दुर जाये ॥ परीवत्सा पासी गुंतले स्नेहे ॥ की कुंरंगीनी दु
रोनी पाहे ॥ पील्याकडे स्नेहाने ॥८॥ कीवा ले क्रोंच पक्षीनी ॥ समुद्र बेटी पी
लेटेउनी ॥ त्यात ध्यावयालागोनी ॥ जायेसन्मास परीयेत ॥९॥ परीक्षन
स्तनाआट उमी बाळक ॥ पाहे उर्ध्व करुनी मुख ॥ तेच रीती तु म्हा आला
॥१०॥ तु आमुची स्नेहाळ जननी ॥ रक्षीसी बाळपनापासुनी ॥ तु सीया
उसंगा घालुनी ॥ स्वर्गासि गेला पंडुराव ॥११॥ वीवरतु वाकोरीले ॥ लाक्षास
दनाल रक्षीले ॥ बोलता नेत्री आश्रु आले ॥ धर्मराया चे तेधवा ॥१२॥ वीदुर
म्हणे ऐक नीश्चील ॥ दुर्जनाचे नेनये मन ॥ उत्तम बोलोनी घात ॥ करील तु म्हा
न कळे ॥१३॥ पुढे काळ दीसतो कठीन ॥ नारद स्वामी गेला सांगोन ॥ वेद
व्यासे कथीले पुर्ने ॥ हृदय धरी गोस्टी ते ॥१४॥ त्यानी कळीसंत मंहत ॥ तुज
सांगती हे चरीत ॥ मी तु जवी सीकवीतो ॥ बुधीवाद लोचकी ॥१५॥ धृत

श्री

७ ७

रा छ्र आनी दुर्योधन ॥ धरी माउला उमाव यरूा ॥ बोला वीले श्रेरी लागुन कुंती द्रोपदी सहीत ॥ १६ ॥ दुर्योधन करीत्यांली धरी त्रे ये ची बहु झाली ऐकता पाचही बंधु हासली ॥ ठ लीर स्त मेळउनी ॥ १७ ॥ याची यथार्थ बहु वस गोळी आले माहा वीरा ॥ माहा सर्प शांती वीरो रा ॥ धरीली नवलचा यते ॥ १८ ॥ सीतळ जाला वळवान्नळ ॥ अमृता ऐसे हळाहळ ॥ त्याचे धरीले नींमळ ॥ शाली आजी वाटते २० ॥ मीतळे जोली वेळेवोमे ळे वीदुर सने सावधन ॥ तुम्हासी मीलो बालाउन ॥ परी तेथील मीळ ती दुर्जन ॥ म ज वचन बोल ब लानये ॥ २१ ॥ त्यासी खेळू नोको येथार्थ ॥ बळे माउ लील क पटे केरैने द्युत ॥ जा हात्याली शानांत ॥ पन काही नक रावा ॥ २२ ॥ मह श्रगो छीची गोष्ट यथार्थ ॥ खेळु नोको घोर द्युत ॥ अव द्र्येलसनोनी पडु मुल धर्म राजउ टीला ॥ २३ ॥ द्रोपदी पा टचीनागोन ॥ आज त्यारे सीले द्युष्टस्य सा ॥ कौरवी पाडवी करुनी दीन ॥ सत्रागनी बेसवीले ॥ २४ ॥ सत्रेसी म नेउनी ॥ गा जुन करील छीनी क नान ॥ मग बोले अर्जुन मीथ्या

स्वप्नव्येर्थपे॥२५॥ जागृती आठउनी॥ तोचआस हीसे स्वप्नी॥ असो आस्राहोता सेवकजनी॥ ऐरोटोकी त्यागमना थी॥२६॥ नीघाले च्यातुरंगद ळ॥ दनानी लेउर्वीमंडळ॥ वाद्यघोसे ताकाळ॥ नत्र सर्वकोटले॥२७॥ कुंती आनीयाज्ञसेनी॥ नीघाल्या बैसोनी सुखासनी॥ जीच्यावहनापुढे येंचवानी ढुतळ क्षावधीधावती॥२८॥ मागेपुढे वेष्टीत भार॥ रथारुढ पंडुकुमर॥ ये कारथी धर्मवीदुर॥ बोलत जाली भ्रतीने॥२९॥ पृथ्वीवरीपसरे क्षीरसागर॥ ते सीसेना चालली अपार॥ सत बंधु भीमसवर॥ येत मामो राहुर्योधन॥३०॥ वहनारवाले उलगोन॥ धर्मआनीदुर्योधन॥ हेत प्रीतीने आलीगंन॥ अनुक्र मेसमस्तासी॥३१॥ मोहमावकरीली॥ नेले आपुल्या मंदीरात॥ नाना प्रका रे धर्माचे चीत॥ तोखवीत दुर्योधन॥३२॥ सत बंधुसमवेत॥ दुर्योधनसत तीष्ठत॥ नानाउपभोग समर्पीत॥ समयोचीत आनोनी॥३३॥ गोली अव लंघुनी शुद्ध॥ याचेसी होउ जैसा मेद॥ की पारपाडोनी रजनीसी छद॥ होवो नी याबैसले॥३४॥ गावात असलाजान॥ सेवेचोर गोउन वचन॥ मुखी

घालीलपुर्न ॥ वचुनागगोळवाटे ॥ ३५ ॥ कीचीसकुंत्र भरलासमस्त ॥ तो
डींकीचीलघालले असत ॥ कीबक बैसलाध्यानस्त ॥ गंगालीरीक्षनत्रकी
॥ ३६ ॥ तैसातोकापटचे सागर लटीकावरी झाली आदर ॥ यके शिवसीक
रुनीचीहीलाचार ॥ सत्रेसी बैसले समस्त ३७ ॥ कृपाच्यार्ये द्रोनत्रीस्म
भ्रषासनी बैसवीला धर्म ॥ धृतराष्ट्र वीदुरभीस्म ॥ अश्वत्थामा बैसवीला
॥ ३८ दुर्योधन कर्नशकुनी ॥ दुश्यासनादीबंधु श्रेनी ॥ सेल्येवाल्हीक वीक
र्ने यउनी ॥ सत्रासनीबैसवीले ॥ ३९ ॥ जयद्रथभुरीश्रवा समस्त ॥ अथ्वी
चेराजेवीराजीले ॥ लादुर्योधन जा त्राई हेत ॥ कायबोलल मातुळा ॥ ४० ॥
शीवसनकरटवारेथोर ॥ युगासमानयारे प्रहर ॥ सत्रारंग हीसिसाचार ॥
ऐसाप्रकारकरीकाही ॥ ४१ ॥ सकुनीमनेला काळ ॥ माडवाकालीद्युतखेळ
धर्मराजअवीनकुसळ ॥ हृदय जानेसर्वांचे ॥ ४२ ॥ पन करूनी खेळासह
ज ॥ आलाभरेल सत्रारंग ॥ सत्रानयकचतुरंग ॥ साक्षीसमस्त पेअसी ॥
॥ ४३ ॥ द्युत खेळता आळसलरत ॥ हारीयतापावे त्रास ॥ हारवीले तेलक्

शत्रुत्व धावे दुखनमानीला॥४४॥ जींतीले श्लापे करून॥ जे अवज्ञये धावे आ
पन॥ नबोलावे दुष्टवचन॥ सेवटी क्षीनयावे॥४५॥ बुद्धी आनीकुल॥ स्त्रीये
माघारेनसरली॥ नखेळलो सलजाली॥ यश आनी श्लाप॥४६॥ कनकपाट
वीशाळ॥ आतुनरे वीता अढळ॥ त्यासी देखलाच तात्काळ बुधीचळलीस
र्वांची॥४७॥ ते संकेत हावी दुर्योधन॥ सगा करूनी सकुनीयेउन॥ वीदुरस
नेदुत नीदपुर्न॥ खकला हानीकुकता॥४८॥ हे रीकीलेनपुरान श्रवन॥ शास्त्र
चर्चावेदाध्ययेन॥ व्यासं संजयेमुखे करून॥ सादर होउनी ऐकीजे॥४९॥ अ
वलक्ष्मीचे नयानकुल॥ खेळनारा अपेशयेत॥ आटाटा येथार्थ वास असे अ
पंदतोच्या॥५०॥ दीपाचे श्लती घाये बैसोन॥ रात्रीदधी भोजर्ने करने यागाचा
पुरोडासमन घेने॥ अवदशा जानवसे तेथे॥५१॥ कुतकमीं जोरल॥ अवलक्ष
मीतेथे वसल॥ कानागटहीरज खळाहोल॥ अवदशा जान तेथे॥५२॥ सध्याका
ळीनीद्रस्त॥ वसनेमळीन अश्नात॥ हे आरनयाने नीश्चीत॥ स जनजन
वाळीती॥५३॥ धलराष्ट्राचीयामनाल॥ पांडवजीकावेरखे ळोनीकुल॥ बाह्ये

न

मनेजीवीदुरसागत। उतमबुद्धी स्वीकार॥ ५४ ॥ कर्नेसकुनीदुर्योधन
मनतीवीदुरजबोललीवचन। तेअन्यायाचेपंथपुर्नी। खेळावेद्युतआधी
॥ ५५ ॥ पासपाहलाचसमस्त। मुखस्तंभसर्वाचाहोत। करघेतुनराक्ष
साचादंत। चोधारखेतसाधले॥ ५६ ॥ स्थुळलाबवीतप्रमान॥ सुवर्नरत्न
आरवचीन्ह। देखतासर्वी धरीलेमौन्ये॥ कोन्हीद्युतानटेकीती॥ ५७ ॥ श्री
मत्सनेदुर्योधनासत्य। धर्मासीतुखेळनोकोद्युत। सुयोधनलनेयेथार्थ
बोलमालवकोदरा॥ ५८ ॥ आलीतुलीसन्याजन। कौतुकपाहेद्युतोन। शा
कुनीधर्मदोघेजन। परस्परखेळतील॥ ५९ ॥ वीदुरमनेमनात। हाहोर
माडलाअनर्थ। प्रथ्वीचेनपासघ्रंत॥ जालासवीतआताची॥ ६० ॥ नारद
व्यासयुक्तीउतम। वीसरलाकीयथार्थी॥ धर्मक्षमाथाघोरपरम
नकळेवीदानतयाचे॥ ६१ ॥ सुचधारीयाद्वेद॥ उतनावयाप्रथ्वीचेन्नार
उपाययोजीश्रीधर। नचालेअनुमात्रकोनाचे॥ ६२ ॥ धर्मढाळीलाच
पास। श्रीमहाकफोडीलीआवेश॥ टाळीपाजवीतसे। तेनेकापतसे॥ ६३ ॥

हाके मशीला अवधारा ॥ खोडा रायलोये रवरा ॥ थरथरा कापे वसुधरा ॥ हारी
कौरवा येतसे ॥ ६४ ॥ भीमाची हाक त्रीम ॥ पाचडाव जीकी धर्म ॥ दुर्योधन त्
ने परम ॥ खोटे कर्म चोळवले ॥ ६५ ॥ धर्माससने दुर्योधन ॥ हाक फोडी तो त्री
मत्रोन ॥ पालपळ लील उलथोन ॥ न खेळो आम्ही सर्वथा ॥ ६६ ॥ माझे वारी
चालु मासी ॥ सकुनी येरी लाखेळावयासी ॥ हारी जीली लाग लीयासी
मासीच असी जानीजे ॥ ६७ ॥ धर्म सने भीमत्रोना ॥ क्षनत्री तरी धरी मौन्य
हाक न फोडी सर्वत्य ॥ माझी आत्मा पाळी ॥ ६८ ॥ हातीपासे धरीसकुनी
धर्मा पैज बोलेवनी ॥ तुवा जीकील्या यक्षनी ॥ राजवोपी गज पुरीचे ॥ ६९ ॥
आम्ही जीकील्या यथार्थ ॥ बोलीले तुवा धावासत्य ॥ यावरी धर्मे पैज बोल
त ॥ सत्रासमस्त ऐकती ॥ ७० ॥ सारावळीचा मध्ये मनी देखा ॥ ज्याचे तेज असु
र्ये समसमसयका ॥ लेहेन मीनी नी:शंक ॥ पासे ढाळी तस सकुनीतो ॥ ७१ ॥ जीकीले
मनेतचक्षनी ॥ मध्य मनी ठीधला सुयोधन ॥ दुसरे राजाना ॥ वीजयेर
थसमपीला ॥ ७२ ॥ तीसरेयाद साचार ॥ ठीधले अक्षर भांडार ॥ ज्यामाजी

मी ढ्वी नीरतर ॥ वे चीला नसरे कल्याती ॥ ७३ ॥ हावचटे धर्मासी ॥ परम
चतुर रंभा उर्वसी ॥ तैसी हीधली लक्षदासी ॥ ज्याच्या रूपासी मदन च्युले
॥ ७४ ॥ चौसष्टी कळा नीपुन ॥ मगमदे सुवासे पुर्ने ॥ चौथे गार सहस्र जाना
दुर्योधना हीधले ॥ ७५ ॥ परम चतुर लक्षदासी ॥ पाच वेळा रनेत्रोषी ॥
शकुनी दुर्योधन हरुश ॥ गगना माजी नसमाये ॥ ७६ ॥ दश लक्ष कुंजर
महील पाखरा शृंगार ॥ ती रेहली जडले अपार ॥ साहा वेळा रने सी धले
॥ ७७ ॥ हासरथी दीव्यरथ ॥ ज्याची अग्रासेने वरी पडत ॥ तेही दुर्योध
नासी देत ॥ मागे पुढे न पाहता ॥ ७८ ॥ पवनाहुनी वेग गाढे ॥ गंधर्वी
पार्थासी हीधले घोडे ॥ ज्याचे भाग कातीचे पडे ॥ चाहने होत्र थीव
ती ॥ ७९ ॥ वरीरत्न जडील जीन ॥ क्षीरसागरी आनीले धुउन ॥ कीचंद
कीर्ने आटोन ॥ शामकर्ने धाडीयले ॥ ८० ॥ कीसुध्द रजताचे साचार
कीव नीताचे सकुमार ॥ कीजान्हवी उदकी नीरतर ॥ पाजोनीया वा
धाढवीले ॥ ८१ ॥ ऐसे अश्व शाळा समस्त ॥ लक्षानुलक्ष नव्हे गनील

ते आटवेटाई देत ॥ दुर्योधनासी ते धवा ॥ ८२ ॥ कुटील बोलती ते सेनी
दुतरूप युध्य समरंगनी ॥ टाकोनी जाल हानी ॥ क्षेत्र धर्मासी नीरधारे
॥ ८३ ॥ सोवळी धर्मासि म्हनत ॥ उत्तर आहे की धर्मचील ॥ लाभ न धरावा
यथार्थ ॥ तनवत सर्व मानावे ॥ ८४ ॥ सकट उरवरे खचरे कर ॥ आटवेटा
ई दीधले समग्र ॥ त्यमेन्य मले युधीष्टीर ॥ अधीक हावे भरलसे ॥ ८५ ॥
ज्वाळ देखोनी लवलाहे ॥ पतंग मागे पुढे न पाहे ॥ सर्व उपेक्षोनी जाये ॥ प
लीजे सी पतीसवे ॥ ८६ ॥ तैसे धर्मासी जाले सत्य ॥ मागे पुढे न पाहे त्याच
अक्षर त्रांडार हो स्मदत्त ॥ नव्हे टाकी धले ॥ ८७ ॥ धृतराष्ट्र म्हने वीदुर
दुर्योधन तुझा पुत्र ॥ परम चांडाळ अपवीत्र ॥ घात करील कुळाचा ॥ ८८ ॥
हा जन्मला जेव्हा चांडाळ ॥ तेव्हा दुश्चीन्हे प्रगटले पुस्कळ ॥ साचा त्याग
करीता काळ ॥ धानासहीत मागीतले ॥ ८९ ॥ आत्मुनील ती तुल मोळी ॥ चां
डाळ तात्रकुनी ठेवली ॥ हा दुर्योधन घालुनी बेळी ॥ वंसीर स्त्री दुर्जना ॥ ९० ॥
आक्षादे भीष्म द्रोनासी ॥ धरावी त्रीड याची कैसी ॥ कारागृही रक्षुनी

यासी ॥ शकुनीबाहीर स्वडावा ॥ १२ ॥ सहजमागलासुखेकरून ॥ सर्वेसी दे
ला पंडुनंदन ॥ कुलखेळोन दुर्जन ॥ आनीले मरन सर्वासी ॥ १३ ॥ ऐसे वीदुरा
चे वचन ॥ ते ऐकोनी दुर्योधन ॥ म्हनेरे वीदुरा वडीलपन ॥ ऐसे याद्नेज
न्मसी ॥ १४ ॥ पांडवाचे कल्यान रात्रीसी ॥ आमुचा रेघालचीतीसी ॥ जैसी
सर्पीनी भक्षी पील्यासी ॥ पापरसीते मातु ॥ १५ ॥ तु जउतर वये जाले
दरवा ॥ परी शुधी हीन सलमुरवी ॥ जेमन यादासीडोनी नी: नाक काबे
लसी अपवीत्रा ॥ १६ ॥ ऐसे बोलावे वचन ॥ जेने नीतीसमाजन ॥ न
कळे तरी धरून मौन्ये ॥ मत्यु घायेबैसावे ॥ १७ ॥ बोलोनेनसी पामरा
उठ जाय आपुल्या घरा ॥ तुजरक्षीले ये अवसरा ॥ ना जबंधु मनोनी
॥ १८ ॥ वीदुर म्हनेरे मंदयेका ॥ दुर्योधन ऐक कीटका ॥ रधपनीपुत्र
सोका ॥ घास गेइल धतराष्ट्रा ॥ १९ ॥ अधशागनी वाद त्याअबळ ॥ अनंग
घाये पडेल सकळ ॥ माजी बुद्धी केवळ ॥ वीसघाये वाटे थोर ॥ २० ॥
पाउंडांची लाधली संपती ॥ दुर्खासुखवारे तु साम्चीती ॥ परील नी

तुजनी थ्वीली ॥ त्रीसत्य वाचा जान माझी ॥ १ ॥ त्याची संपती त्यास जा

रऌ ॥ परी नीरवैर खंड होईल ॥ २ ॥ धरीमाया परम गहन सबळ ॥ अन्यायक

रवी त्याहाती ॥ २ ॥ त्याचेयास सर्व घाल ॥ काळे तरी ध्यान वोपाल ॥ अमर्या

दा आरेल हळ ॥ परी कुन फीटेना ॥ ३ ॥ पीलातुझा जीर्न खंत ॥ पांडवा घरीप

डेल यथार्थ ॥ वासा श्रमील आर्नील ॥ ९ गध होईल सेवटी ॥ ४ ॥ ध्यान त्या

गीतासु योधन ॥ मग आटवाल माझीया वचना ॥ ६ तन क्केतु झीया ध्याना

हरन पुटे कर्नाल ॥ ५ ॥ माझे वचन वारती करीन ॥ पुढे गोड अमलातु न ॥

ओस ध आधीक वट पुर्न ॥ रोग हरन पुटे करी ॥ ६ ॥ जैसी नवाद आकर ॥

मुखीघालीला खडखडी फार ॥ परी गोळी पुढे अपार ॥ वचन साचार मो=

जीतैसी ॥ ७ ॥ तुरवट वाटे अमळका ॥ परी गोळी पुढे आधीक मोझी

वचने दुखमोचक ॥ न्याय नीष्ठुर तैसेची ॥ ८ ॥ पीता पटवी पुचालागुन्

त्यास वाटे पीत्रास मान् ॥ परी पुढे गोडी परम जान ॥ मती मापुर्ने वाटे

जैसा ॥ ९ ॥ असे ऐसे बोलोन ॥ वीदुर धरीले मोन्य ॥ शकुनी म्हने धर्माला

गुन॥ तुवाढुत आरंभी॥ १०॥ पुर्नेनकोतपुर्नाहुती॥ जगीवाढे अप की
र्ती॥ उफारपने धरीअपकीर्ती धैर्यनसाडीसर्वथा॥ ११॥ सुत्रडावपळता
यकसेर॥ रतु केलीन सीलआपुल्याघरा॥ धर्मपेटलाअर्वीच्यारी॥ तापत
कायेबोलत॥ १२॥ पुर्वसमुद्रधरून॥ पंचसमुद्रपरीयेंल पुर्ने॥ खीळोरन
रीलिसघन॥ दीधलीतुम्हासीलीतुके॥ १३॥ तोहीडावजींकीला॥ पुढती
कायबोलीला॥ देअडुगेगळलेपेळा॥ सर्वतीराज्येघोपील॥ १४॥ ब्राम्हनाती
धलीवलीधन लेवेगळीकरून पुर्ने॥ लेशावळावीजान॥ सर्वद्रव्यसमपी
ले॥ १५॥ द्रौपदीचेपंचपुत्र जींकले नलगताक्षनमात्र॥ चौघेबंधुप
वीत्र॥ आपनपाचवाजेवटी॥ १६॥ मनतीतुमचेनीजजन्त्य॥ तैसेपंच
बंधु येथार्थ॥ तोहीडाव जींकीला समस्त॥ जालाअनर्थमनतीपै॥ १७॥ सेव
टी द्रौपदीचाडाव॥ घालोन खेळेधर्मराव॥ जैसेपीताच्चत्तुलोनीमर्व॥ टा
कोनीजाये आपुले॥ १८॥ द्रौपदीऐसीसुंदरी॥ त्रीभुवनातनाही दुसरी॥ द
र्दनीळगाळोनीनी धारी॥ पोतीलतीम्हुढाळा॥ १९॥ ज्याचीआगी चासु

पा० वास जाये अर्धयोजन ॥ सुसमसालास ॥ जैसे श्रीरामरूपवीशेष ॥ जे मीचसेपरीजानीजे ॥ २० ॥ येवंवीसबेडोपुनं ॥ जीकीलेरोपती नीधान ॥ त्ना कार करीसील्सज्जुन ॥ माहाअनर्थ आवीलो ॥ २१ ॥ रुक्मीवेक्षस्थळ पीटी ॥ अुपाळ कपाळ कैपोळबळवीती ॥ श्रीसमस्तेनाचीया नेत्री ओसुंयती ॥ आसुंपात ते वेळी ॥ २२ ॥ कर्न दुर्योधन सकुनी ॥ याचा आनंद समाये वीलुवनी ॥ अंध अ म्हाहुलामनी ॥ सुनीसंपली जलन टेवीजे ॥ २३ ॥ वीभडावपुनं जाले आनीआ ताहीन उरले ॥ अरन्यावास वोळवले ॥ अज्ञातवासदुसरे ॥ २४ ॥ जाली यावस्था हरन ॥ पुढे आलेनीरोपन ॥ व्यासशीष्ये वैसंपायन ॥ जन्मेजयाप्रती सांगे ॥ २५ ॥ ब्रह्मानंदे श्रीधर ॥ लेचकथापुर्नसाचार ॥ श्रवनकरावे चतुर ॥ वीवक सागरसजन ॥ २६ ॥ सुरसपांडव प्रतापग्रंथ ॥ सात्रासर्वव्यासत्रारथ ॥ या तील सारांस यथार्थ ॥ छीवीनामोध्यार कथीयला ॥ २७ ॥ श्रीरामआपनम स्तु ॥ सुत्रमवतु ॥ २२७ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

पा० वी ती

श्रीगणेशायेनमः॥ ॐ नमोभगवतेवासुदेवाय॥ अजातशत्रुधर्मे
राज॥ स्वधर्माचरणीवेदादीज॥ धर्मपरायणधर्मात्मज॥ भजन
नसांडीसर्वथा॥१॥ कौरवपरमदुर्जन॥ कापट्यद्युतरेवउण॥ रा
ज्यसंपत्तिहीराजान॥ द्रौपदीसहीतजींकीले॥२॥ पंचपांडवपंचा
नन॥ कपटकुपिपडलेयेउण॥ कीतेपंचमराखयेउण॥ पंकगर्ते
तरोविले॥३॥ विरासीहलगेदुर्योधन॥ पांडवजींकुनीकेलेदी
ण॥ जैसेदग्धवनीहरण॥ तेजहीणक्षुधीतपै॥४॥ द्रौपदी
जालीआपुचीदासी॥ उरबोलाउणीआनासभेसी॥ ती
चेपतिवृतेपणजनासी॥ दारवउजाजुनीतत्वता॥५॥ वि
दुरम्हणेपापरवानी॥ तुजनीकटजालीप्राणहानि॥ को
यजपवित्रबोलसीवाणी॥ महाकपटियादुर्जणा॥६॥ दुर्यो

धनह्मणेदेखा॥हापांडवांचापारीराखा॥छत्रीमसांगतोचीवे
का॥हीनशत्रुघातका॥७॥श्रासकामिसुतपुत्रजाण॥त्यास
सांगेदुर्योधन॥आनीपांचालीसीबोलाउण॥भीउसांडे
नीसभेसी॥८॥येरूप्रवेशलामंदीरी॥ह्मणेवोद्रौपदीराजकु
मारी॥दुर्योधनेयेथवसारि॥बोलावीलेजानपा॥९॥धर्मे
हारविलेसमस्त॥कोनाच्याशद्धूनचलेयेथ॥द्रौपदीह्मणे
मनात॥मांडीलाअनर्थनीर्धारी॥१०॥वोटकाकाजिघात
लीसुरी॥कीसौदामीनीपडलीसीरी॥कीसुकुमारकमळाव
वरी॥वज्रघायपडीयेला॥११॥मगद्रौपदीह्मणेतयासी॥जा
उनिसांगेभीष्माद्रोणासी॥तुह्मीश्रेष्ठअसतासभेसी
वीपरितकर्णीकायहे॥१२॥धर्मेंहारविलेआपणास॥तरि

तो तुम चा जाला । निःशेष ॥ धर्मासी आनुज्ञी कायसा ॥ सर्पे
धनाती सर्वथा ॥१३॥ मी पंच पुरुषाची ललणा पाही ॥ म ज सर्व
थाजींती ले नाही ॥ नारदें नेमीले दीवस ही ॥ भीमा केली
भलोटपै ॥१४॥ पाचा नई वाटीले पुरुष ॥ दोन मास धाद्दश
दीवस ॥ त्यात भीमाची स्त्री निःशेष ॥ तरि धर्म केवी हारवी
१५ ॥ सभेसी येउणी सुत नंदण ॥ सांगे सुयोधनासी वर्त
मान ॥ सूर्यस्नात द्रौपदी निधान ॥ कैसी आनुज्ञ भेने ॥१६
त्यासी निर्भर्छी दुर्योधन ॥ म गउरी ला दुष्यासन ॥ ह्मणे
धाव झानी बोढोण ॥ केसी धरुणी येथ वरी ॥१७ ॥ आज्ञु
वीतें जाली दासी ॥ म गत्तीची भीड कायसी ॥ दुष्यासन
धावीन्नला वेगेसी ॥ द्रौपदी पासी पातला ॥१८॥ हरुणीव

रीक्रोधयुक्त ॥ माझा व्याघ्रजेवी झेपावत ॥ कीनक्षत्रजैसा संचर
त राजभांडारिये कला ॥ १९ ॥ कीमेदीनी गर्भडोलन ॥ घर धावला
धी पंचवदन ॥ तैसा पाञ्चसेनीजवळी येउण ॥ कायबोलत
दुरात्मा ॥ २० ॥ उठे आत्ता नेगे करुण ॥ राजापाचारित्तो दुर्योधन
तुसे पंचभ्रतार दासकरुण ॥ आह्मीजी कोनी ठेवीलो ॥ २१ ॥
तु आसुची दासीनीधार्ते ॥ उठ सभेसी चाल सत्वर ॥ तुसे
भाग्य उद्देले चतुर ॥ दुर्योधनासी वरी आता ॥ २२ ॥ आयु
ष्यांती यमदुत ॥ तैसा द्रोपदीसी भासत ॥ केस्तोउणी या
सगुहीन ॥ कायमात बोलीली ॥ २३ ॥ ह्मणे देवराजेकनी
धार्तरी ॥ सभेसी कैसी नेतोसी नारी ॥ जेष्टसहोदराचीअं
तुरी ॥ गांधारीसमान तुह्माला ॥ २४ ॥ देवराजेके चेसमर्द

माझाकैवारीतुहोई॥नीर्दैशायेशापदृदीघेई॥करीसीसर्ईकुवे
जैसी॥२५॥देवरातुहोईमाउली॥कुञ्जारक्षावीआपुली॥
माझानैपद्रराजतुयेवेळी॥तुचीहोईद्याळा॥२६॥कीवा
शस्त्रघेउणीनत्वत्ता॥वधेयेथेचीमजआत्ता॥लोकधर्म
ह्मणतीनत्वत्ता॥वाणीतीलकीर्तीतुझी॥२७॥नीर्दयबोले
पापरासी॥उरपंन्नावेचालसभेसी॥तुजवोळेनीनेईन
केसी॥दासीजालीतुझामुनी॥२८॥सींह्कासीकैचीद्या॥
मार्गघ्नासीकैचीमाया॥उपरनिपैशुन्यवादीया॥कदाका
ळीशुध्दनकेची॥२९॥धनलुब्धासीनावडेधर्म॥जारासी
कायसेकर्मे॥साधुनींदकासीनावडेप्रेम॥भजनमार्ग
कदाती॥३०॥शांतनकेकदावीरवार॥दुर्जनिनबोलमधु

२॥ध्यान करुं बैसला रवर॥ काळ त्र ई घडेना॥ ३१॥ असो वोड वळ

काळ करीन॥ पंचाळी उरीली तेथुण॥ गहात चालीली देखु

ण॥ दुष्यासन धावीन्नला॥ ३२॥ अर्धयोजन असमसाहस

जी चेतनु न्यायेन सुवास॥ चहुकडे फाके जीयेचा सुवास

तीचे केश आकर्षीले॥ ३३॥ आसहुन पाडीली मेदीनी॥ हाक

फोडीत श्रीकृष्णभगीनी॥ कुलांड उकमकीले तेचक्षणी

उसळे पाणी सागरीचे॥ ३४॥ रोती नीरमण वासरमनि

खचो पाहे तेका धरणी॥ वैकुंठ कैलास तेचीक्षणि॥ उच

मळीत अनिदुःखे॥ ३५॥ केसी आकर्षोनी वेळाळा॥ सभेसी

घेउनी चालीला चांडाळ॥ जैसी हरणी धरणी शार्दुळ॥ घे

उनी जाय त्वरेणे॥ ३६॥ रुदण करीत अधोवदणी॥ जैनोद

केभीजनकुंभीनी ॥ म्हणेवीरगुंरी करेकरुनी ॥ हनुवंत रि
धरिका ॥३७॥ अभुशनजालेवीगळीत ॥ थाईराईगळोनीप
डत ॥ सुचकेचाटेसीवीरखुरत ॥ तेजकवीगुरुसारीरवे ॥३८॥
म्हणेराजसासकुमारादेरा ॥ हनुचालेनकरितवरा ॥ केशवो
धीसीयेकसरा ॥ सत्यसुखीधरीका ॥३९॥ उभातेयेक
क्षण ॥ कौसा विसरजालाप्राण ॥ रसनाअधरगेलीवाळु
न ॥ जीवणेवीनयेधवा ॥४०॥ कोणएतचीतुम्हासीआ
ण ॥ धावंडुनकामजलागुण ॥ तुटेनपजोपातानिचंद्र
परिकुलक्षणनायेको ॥४१॥ सभेसीआनीतासुंदरी ॥ उजे
डपडलासभेवरी ॥ विस्मीतताजेसीमांधारी ॥ नभमंड
ळीप्रकासे ॥४२॥ देखनातेपद्मिनीध्यान ॥ संतभत्कसा

कीतीनयन। परमसंतोषलेदुर्जण। स्वरूपदेखोनीसतिचे
४३॥ जीच्यास्वरूपावरोण। कुंवंडीकरीजेतीरतिरमण।
जेअपर्णेचीअपरमूर्तीमाजाण। गुणनीधानद्रौपदी॥
४४॥ पाकशासनकमळजन्मा॥ त्याचेनेन करवेतीचीप्र
तिमा। रंभाउर्वसीतीलोत्तमा। नरणांगुष्ठीनतुलेचीं॥४५
छद्मापैसीछद्मभगीनी॥ कीवोतीलीइंद्रनीळगाचो
नी। खंजनमृगमीननेत्रावरोनी॥ वोवाळुनीराकी
जे॥४६॥ दंतनेजहीरेखानी। बोलताउजेडपडेधरणी
जीचामुखप्रकाशदेखोनी। रोहीनीवरलज्जीत॥४७॥
कर्णलेणद्रौपदीस। दुर्योधनाचेअंकीबैस। भोगीआतां
राजनीलास। सोडीआशापांडवांची॥४८॥ जैसेएक

ताप्रमाक्षी॥भीमार्जुनाक्रोधेलक्षी॥परिपक्षहीनअंधप
क्षी॥जैसेदीनदीसत्तीते॥४९॥भीमासीनावरेक्रोधकद्
सावरो निभावरीकरीगदा॥ह्मणेकौरवाचासीरघेदा॥
करिणआताक्षणाधी॥५०॥पार्थ्यांवीकडेपाहेवीलोकुन
देखताजालेहृदयशतखुर्ण॥वउवान्नक्वजाळीतकानन
तेवीदुर्जनमारीनह्मणे॥५१॥धर्मह्मणेअैकभीमा॥ती
हीपणकोरानीजींतीलेआह्मा॥क्रोधआवरीकरीक्षमा
वेगपाहेवीचातुर्णा॥५२॥तुजक्रोधनावरेकदा॥तरिमा
झीयेमाथावोपीगदा॥परिस्वधर्मसत्यमर्यादा॥सर्वथा
हीनसाडीतु॥५३॥चळतीलमेरुमांदार॥पश्चिमेउगवेल
जरिमीत्र॥परिनघडेहेसज्जननर॥जसत्यमार्गेनव

जानी ॥ ८४ ॥ उस्नता घरि रोहीनी पति ॥ सीव्हे वरी कमळप्रसव
ती ॥ हेही घडे परि न वदती ॥ अगवृभ्रक्तजमसत्यपै ॥ ८५ ॥ भीमह्मणे
ये कांती ॥ वडीली तुज सांगीतीली रीती ॥ नारद व्यासाची स्थु
ती ॥ की घुती रत्न होउणो को ॥ ८६ ॥ वर्जीता रवे च्योनीकपटद्यु
त ॥ वेस नि पडीले समस्त ॥ तुसे तोडीतो आता हात ॥ गदा
घेपीन मस्तका वरी ॥ ८७ ॥ अवस्य ह्मणे महाराज धर्म ॥ ग
दाउचलीली क्रोधे भीम ॥ तो सघी वेकी पार्थ परम ॥ हात
धरिन्त तेका भीमाचा ॥ ८८ ॥ ह्मणे याव्हलांड मंडपात ॥ ध
र्म जैसा नसे शांत ॥ दुजा आन नसे श्री थ्थीत ॥ साक्ष देन सर
स्वती ॥ ८९ ॥ जो नीश्चय गंगे चा लोट ॥ जो वीवेक रत्ना चा
मुगुट ॥ की भक्तवैरागरी सुभट ॥ दी व्य हीराजन्मला ॥ ९० ॥ सद्धु

ष्पिसरोवरीचाराजहंस॥ भक्तीउद्यानीचातापस॥ जोअजा
तशत्रुनिर्दोष॥ पंडुसमानआलाते॥ ७९॥ तेणेशुद्धीगोवी
लेनेमा॥ तोवनेमआलातुला॥ धर्मासमारुणीभीमा
अपेशाकीर्तीकाकरावी॥ ७१॥ संसारमृगजळन्याये॥ यत्त्वा
भरवसाआहेतोकाये॥ यज्ञवनीमाजीबहुतराये॥ भोगु
नीगेलेपुढेजाती॥ ७२॥ भीमाचाक्रोधाग्नीजळतंत॥ चाली
लाअविवेकवनजाळीत॥ सुशब्दवरुषलामेघपार्थ॥ तेणे
शांतजाहाला॥ ७३॥ धर्माचेचरणवंदुनि॥ भीमबेसला
स्वस्थानी॥ तोदुःशासनेकेशधरुणी॥ सोडकेरतसेद्रौप
दीते॥ ७४॥ इंदुवदनपद्मलोचनी॥ जेपद्मजजनकाची
भगीनी॥ सकुमारयेकवसनि॥ गांजीलीदुर्जनेतेधवा

६८

पुर्वीजालाराजसुयज्ञ॥सवदीजालेअवभृतस्नान॥तेकाके
ऌमेोकच्चेकरूण॥नीरंगुरीबांधीलीजे॥७७॥तेहस्तीधरूपी
दुष्यासन॥सोकेदेतजसेदुर्जन॥तेकासेोपदीगुणनीधा
ण॥भीष्मद्रोणाकडपाहे॥७८॥तुम्हीवडील न्यायसागर
अन्यायहोतापरमदुस्तर॥हतीमजजींकीलेसाचार॥व
दाउतरयेधवा॥७९॥भीष्मवृदेयीयेक्षणी॥जेकेसद्गुण
रत्नखानी॥धर्मबोलेस्वसुरवकेराणी॥आलासपनि
जिंकीले॥८०॥येथेआसुचेन्यायवचण॥कोनमानिल
सांगप्रमान॥मगबोलेगुरुद्रोण॥भीउधरूणाकाको
रवाची॥८१॥समुदाद्रुणीअगणीत॥धर्माचेगुणनग
णवेसत्य॥नीर्मळअंतरशांतदांत॥वचनवीपरितन

६८

बोले॥७२॥कोन्हीभीउदाकोन॥नबोलेचीयेथार्थवचण
हेंदेवानीवीकर्ण॥बोलताजालाउदेनीया॥७३॥द्रौपदी
जेंकीलीह्मणत्तिलकोन्ही॥तदिगवीतकुष्टपडेलवाणी
त्यासनीकष्टआलीप्राणहानि॥येचीक्षणीजानिजे॥७४॥
जैस्मीत्रीवारहाकफोडुणी॥ह्मणेनाहीजेंकीलीयात्तसे
नी॥हेअन्यायअसत्यवाणी॥साधुकोन्हीनसेत्तेथे॥७५॥
अंतरबाहेधृतराष्ट्रअंध॥पुत्रलोभेजालामत्तिमंद॥जा
रेभीष्मद्रौनवृध्द॥सत्ययेथेनबोलति॥७६॥कुळक्षयासी
कारण॥तोहाहाकुनीआनीकर्ण॥अधीकाअधीकदुर्यो
धन॥यास्वक्कासीबोधकायीसा॥७७॥राजाकवकराष्ट्र
सजान॥व्याघ्रतपेअवघेप्रधान॥सभाजनतजवघेभ्या

न॥म गजन्यायसहजची॥७८॥दुर्योधनासीसुखवाटत॥
पडिसमीपआलाअनर्थ॥द्रौपदीउभीकेलीयथ॥भुलल्लेसु
खंसर्वही॥७९॥गांजीतांद्रौपदीम्येंलाळा॥पडिलेभव्याग्नी
चीज्वाळा॥तुस्तापतेंगासकळा॥भस्मकरीलक्षणाधैं॥८०
जैकोनीवीकर्णाचीवाणी॥सुखरऋषिदीव्यसुमनी॥मा
थाआनीतर्जनीउचलोनी॥डोलावीतीआनंदे॥८१॥जे
सेंदेखोनीतेंवीक्षणी॥कर्णकोपलाशतगुणी॥धर्मबो
लेवाणीकरूणी॥पाञ्चसेनीहारवीली॥८२॥तेअवघेंव
असत्यकेराणी॥भलतेंवजल्पतीसभास्थानी॥तुज
वधीतायेवीक्षणी॥दुःखवेलमनीगांधारी॥८३॥श
तमुरर्वतुजीशुध्दी॥वजीलासीसीकवीतोसीबुध्दि॥

येथेकायजालीतुसीबुधी॥दासीसभेसीआनीलीया
८४॥येकस्त्रीभ्रतारपंचजन॥कोनेशास्त्रीकेलेलेरवन
हेदासीआनीजारिण॥केदानगनइयेसीचेथे॥८५॥वस्त्र
भुशणसंपुर्ण॥आधीघ्यापांडवाचेहीरुण॥असेसेअैक
तापाचजण॥वल्कलेवेष्टुनीबैसले॥८६॥जानुउघडी
करुण॥द्रोपदीसदावीदुर्योधन॥म्हणेबैसअर्धांगीये
उण॥पटराणीहोयमाझी॥८७॥भीमगदाउचलुनीलव
लाहे॥म्हणेअंधपुत्राइकउपाहे॥तुसाअंकगदाघाये॥चु
र्णकरीणक्षणाचें॥८८॥हेजरिनकरवेमासेनी॥विउनिवं
ध्याकुंतीजननी॥लाजलावीलीसोमवंशालागुणी॥
छक्षहाशात्वव्यर्थगेले॥८९॥असेअैकतावचण॥पष्ट्बो

८

ले दुर्योधन ॥ ह्मणे गे द्रोपदी येउण ॥ बैस निःशंक मांडीवरी ॥ ९० ॥

ऐसे बोलता दुर्योधन ॥ द्रोपदी बोलली तीक्ष्ण वचन ॥ बके

चेतवीला प्रळयाग्न ॥ कौरव कुळ जाळावया ॥ ९१ ॥ बळे खे

वळीता भुजंग ॥ गुंजपीळी तामात्तांग ॥ कीं नीद्रस्त व्या

घ्र सवेग ॥ नासीका चरी ताडीला ॥ ९२ ॥ तैसी चवते पांड

वा लना ॥ ह्मणे वांज व्हा दुर्योधना ॥ गर्वीत कुळ भरे

नीरसना ॥ अरे तुझी पापीया ॥ ९३ ॥ महाप्रळई चीसौ

दामिनी ॥ हीस का तुज वरी पडो येउणी ॥ तुसे दृष्टी चे को

ळसे होउणी ॥ भस्म होई दुर्जणा ॥ ९४ ॥ भीमे गदाने मी

ळीनो वरी ॥ रणी वत्ता द्रीपेई मांडीवरी ॥ पंच प्राण घालो

नी बाहेरी ॥ प्रळ यल ग्नला वीका ॥ ९५ ॥ तुझी स्त्रीया

हृदयपीळोनी॥ वाघवाजवीत्तीलभयंकर वदनी॥ रत्नमृत्तीका
मेळउनी॥ हवदीसहजलागेल॥ ७६॥ मग गदाहृदईधरून॥ स
मरमंचकीकुदिशयण॥ बंधूसमवेतपेमसदन॥ पावोनी
केरीसाउते थे॥ ७७॥ शद्धशस्त्रावेघायत्तिक्ष्ण॥ लागत्ता
रववळलादुर्योध्धन॥ ह्मणेदुचेकुरंकेकरूण॥ सर्पप्रायद
कारे॥ ७८॥ जीकानासिककर्ण॥ ह्मणेइचेराकाछेदुण॥ दु
ष्यासनाफेडीवसन॥ दावीनग्नसभेत्ते॥ ७९॥ वामहस्ते
केशाकवळुण॥ सव्यहस्तेफेडीवसन॥ नगरलोकसभाज
ण॥ ह्माकीत्तीनैनञानिदुःखे॥ ८०॥ दुःष्यासकरावयाश्र
त॥ वेगीगेलाभ्मेनोदुत्त॥ ह्मणेमांडीलाआकांत॥ धाव
त्वरितकैवारिया॥ ८१॥ सुभद्रकारकेभवाणी॥ सुखपीरद्या

२ कावीलासीनी ॥ आदि मायेवी कुळस्वामीनी ॥ धावजननी
लोकत्री ॥ ४ ॥ मनमोहणगोकुळवासीनि ॥ हृदयवृंदावनवी
लासीनी ॥ सावळे गोवर्द्धनधारीणी ॥ वेगे केवारियाधा
वेका ॥ ३ ॥ खगवरकेतनाइंदीरानेत्रा ॥ इंदीरावराजलजगा
त्रा ॥ वीश्वव्यापकात्रीनेत्रमित्रा ॥ सहश्राक्षामहीमानक
ळेचुसी ॥ ४ ॥ यादवकुळमुगुटअवतंसा ॥ केसांतकाक्षीर
ब्धीवासा ॥ सच्चीदानंदतमनोहरवेशा ॥ शरणांगतासकु
ळीपंजरतु ॥ ५ ॥ सनकादीवंद्यजगदोद्धारा ॥ पद्मज्यानज
नकात्रीभुवनसुंदरा ॥ पांडवपाळकारणरंगधीरा ॥ जति
उदारा श्रीरंगा ॥ ६ ॥ मायाचक्रचाळकानीरंजना ॥ महारा
जानुगुणवर्द्धना ॥ मधुमुरनरकैटभंजना ॥ जगज्जीवणा

धावेका॥७॥दशावतारा चक्रचाळका॥धावजनं न कल्पां
उनायका॥कल्पानंदा सुखभृंगाका॥ सुखदावीये कद्दाये
वेव्हा॥५॥मुचकुंदेप्द्वारका गीरीधरा॥ पंचशरजनका परा
त्परा॥नीगमागम वेद्याअनंतनेत्रा॥संकटमासे नेदेख
सी॥६॥जैंधजात्ता घोरकांतारी॥सांगाती राकुनीगे
लेहरी॥मगतातळमवी नानापरी॥मज मरा रितेवीजा
ले॥११॥व्याध्ये पाउसेधरिलेवणी॥ दीनहोउणी चीतीती
वणी॥वैकुंटपीठवीलासीनि॥ध्यानेतुजतेवीजैसे॥१
प्रसुतसमपचोमा ध्यांकी॥तसीतधेनुदुर्बळवणी॥ते
सर्वव्याघयेउणी॥गर्जनाकरीतवेळीली॥१२॥भक्तचरा
लास्नेहाळा श्रीहरि॥तेवीमज गांजती दुराचारी॥कोट

गुंतलासीकेंसारी ।। कमळायतनाहृदयस्था ।।१३।। येसमर्दन
येसीकेतणार्नवा ।। उणेयेईलतुसीयानावा ।। भक्तवत्सलार
माधवा ।। केरबहुतशोशीला ।।१४।। गांजीतीकौरवदुर्जन
विस्ववयाकासांडीलाअभीमान ।। श्रीरंगापांचाळीतु
झीबहीण ।। घोरगाजेत्रीभुवनी ।।१५।। कौरवकुबुधीसमु
स्तन ।। बुजालीहरिदेईहान ।। दीनवदणजालेपंडुसुत ।। बां
धलेदळकापरयवेशी ।।१६।। कौरवपीडावनवादातण ।। ज
ळतेकेकावर्शसीघन ।। भीष्मद्रोणाचेनचलेवचन ।। म्ला
नवदनबैसले ।।१७।। कौरवसभासुनमंडळी ।। पीडीलीदा
सीतुझीपांचाळी ।। पंचाक्षरीतुवनमाळी ।। ध्यावेयेच
कीलवरेण ।।१८।। हरितुजननीदयाळी ।। तुसीकेन्यामी

द्रौपदी। कौरवें गांजीले त्रीशुद्धि। धावें आधींताकेद्देला ॥१९॥
त्रीतारी गजउला धारूण। धावल्लापापान्नरस घेउण। तुज
पासी सांडुनी प्राण। कुनु पशकुये थेपै ॥२०॥ पावावयातु
सोहद्ध हरि मजला त्तुदानवें देई। लाज गेली या लवला ही
मग काय पाहु उरेल ॥२१॥ करूणाकरा गोपाळा। वीलंब का
फारला वीला। जालीया भगीनीची अवकळा। मग का
येउंका पाहासी ॥२२॥ कामधेनु श्रीरंग माउली। कोण
तेवणी आजी गुत्तली। द्रौपदी वत्स वीलंबली। कौरववृ
केसमेत ॥२३॥ आहा श्रीकृष्णा यादवेंद्रा। तुज का वेला
गली योगनिद्रा। द्रौपदी कन्या पेकसद्रा। ताकफोडीला
होघली ॥२४॥ आपण वाढविले म्हणउण। जड काछला

रिजीवन॥ पाळीलेजात्तो सुजेण॥ बीदगळोनी गेलेकी॥ २५॥
यदुकुळकमळविकाशमीत्रा॥ पांडवमानसचकोरचंन्द्रा
जगद्वंद्याद्धपासमुद्रा॥ गुंजारवजानवीसी॥ २६॥ द्रौपदी
चेक्करुणाशब्द॥ हेन्चीउडालेप्रेममिलींद॥ श्रीकृष्णकमळी
त्रीशुद्ध॥ गुंजारवजानविसी॥ २७॥ कौरवसभाकंठकुस्थ
ळी॥ जाणोनीद्रौपदीच्येशब्दमराळ॥ कृष्णमानससरोवर
विशाळ॥ जाउणीत्तेथेबैसले॥ २८॥ स्चानंदाचाभ्रमरप
र्यंक॥ तेथेपहुडलावैकुंरनायक॥ चरणत्तळहात्तिलेथेदे
रव॥ ज्ञानकळाऋक्मीनी॥ २९॥ तेथेअनुबोधसुस्वर
गात्तिनारदआनीतुंबर॥ तेथेउध्धवआनीअक्रुर॥
सुगंधवायुजानवीत्ती॥ ३०॥ सप्रेमलक्ष्मीजोडीत्या

करी॥ उभा सन्मुख नोसपोरि॥ चरणसेवा भीमककुमा
रि॥ देखोनन रचमुरि ब्रह्मांडे॥ २१॥ कौरवसभाकाकेरात्र॥
दारुण॥ करुपाहे द्रौपदीचे वस्त्राहरण॥ तेथे तस्कर दुष्यास
न॥ घालाघालु पाहातसे॥ २४॥ तव द्रौपदीचे शब्द सुरेख
तीही द्वारके गाजवीली हाक॥ ते काजा गाजाला वैकुंठना
यक॥ धायवदेपण्णे वीलोकी॥ २२॥ त्यानी पाहे यादवेंद्र॥ पा
डवभांडारि कौरवतस्कर॥ द्रौपदी लज्जाधन अपार॥ ते
उपाहाति हरणी॥ २४॥ रुक्मीनीचे हाति चाचरण॥ आस
उणीउरीला मनन पोहुण॥ धावघेतली सप्रेमे करुण॥ ।
शब्द न बोले कोनासि॥ २५॥ पीतांबर रुक्त तसुवास॥ तो
नसावरित्त कृषिकेश॥ मुगुट न सावरी नाचीकृषिकेश

सुमनहारसोंडीती॥३६॥कौस्तुभमाळावैजयंती॥नीरंजनसा
वरिऋषिकेसी॥स्वेदपात्तलाश्रीतनुप्रती॥कैंरस्मद्दजाल
ला॥३७॥श्रीरंगाचेवेगापुढे॥मनपवणकायेसेबापुडे
वीतीत्यांटायाजायगरुडे॥परीतोहीमंदराहीला॥३८॥
धांवाकेलाभक्तिलक्षण॥परितोहर्दईनारायण॥सर्वे
व्यापकमनमोहण॥सर्वांघटीव्यापकतो॥३९॥नारद
पुसेऋक्मीनीलागुण॥काबाल्यरेगलेमनमोहण॥तें
म्हणेद्रौपदीगांजीलीलनउण॥नसावरीतावसनधा
विंन्नले॥४०॥इखुउद्रौपदीचेवसन॥फेडुपाहेदुष्यासन
त्वत्तापार्टीसीयेउण॥उभाटाकुलाकैवारी॥४१॥पीतांबे
रकाढनीआपुला॥तेणसाकीलीद्रौपदबाळा॥त्रका

शब्दसंभाव्य पडला॥ कौरवसभा चमकली॥ ४२॥ तुम्ही वसनसु
वासते जाळ॥ सुगंधे भरीले अंबुमाळ॥ उभारा केला तमाळ
नील॥ द्रौपदीची भक्ती देखोनी॥ ४३॥ देखोनी आल्हादीली
पांचाळी॥ ह्मणे केवा रियाचे नमाळी॥ मज गांजीले दुर्जने
येवेळी॥ हरि माउली अनंता तु॥ ४४॥ हरि ह्मणे द्रौपदीसी॥ जेजे
बोलीले पापरासी॥ तेते गांजील दैवत्यासी॥ भीमानसी भ्रा
वित्तसे॥ ४५॥ आला जाणोन भगवंता॥ धर्मबंधुसी संकेत
दावीत॥ नैनीवाहातीजा श्रुपात॥ केंदस गद्दीत जाहाला॥ ४६
देखोनी पारीरारवाद्युर्यार्णा॥ वीदुरासी नावरे अष्टभाव॥ भी
ष्मद्रोणादि भक्त सर्व॥ बहानंदे डुल्लती॥ ४७॥ क्रोध नावरे
दुर्योधना॥ ह्मणे मर्कटा रे दुष्यासना॥ भीज्का यसी वसना॥

फेडी पाहुं देस भेते ॥ ४० ॥ तेणे आसुडले चीर ॥ तो अंतरिक्षी रोह कुसुं
दर ॥ म्हणती अभुत स्त्री चरित्र ॥ वस्त्रांत वस्त्र नेसलि ॥ ४१ ॥ तेही वो
ढीता दुष्यासन ॥ तो अंतरि देखीले सुवर्णा समान ॥ मैं पदी झा
कीली संपुर्ण ॥ चरणांगुष्ट दीसेना ॥ ४२ ॥ सभा जाली तटस्त ॥
म्हणती वस्त्राभरण असंख्यात ॥ अमोली कते जाळ फसु
त ॥ कोनपुर वित्तन कळेते ॥ ४३ ॥ हावे चपळ ला दुष्यासन ॥ हे
ली हस्ते फेडी वसन ॥ गणीत दशशत वदन ॥ करिता थाई पडे
ना ॥ ४४ ॥ कणक वर्ण वस्त्र वोढी ॥ तो आंत देखीली जरी तसाडी
त्या आंत कुसंबी चुणडी ॥ तेही वोढीली अपवित्रे ॥ ४५ ॥ पाट
उ वोढीला जरी तारी ॥ केलार वर्णे त्या अंतरि ॥ आनी सी रवी
मराळ पदरि ॥ तैही वोढीली वेगेसी ॥ ४६ ॥ कुसुंब वर्ण पदर ॥ ब

रवीर वर्णे कोवीदारा ॥ रानोत्पल वर्णे सुंदरा ॥ चंपक वर्णे साजीरी ॥ ९५ ॥ केशरी हरीद्रा कुंकुम वर्णी ॥ दुसरा रंग जांबुनंदीनी ॥ सप्तरंग रंगीत पूर्णा ॥ केतकी वर्ण असंमत्त ॥ ९६ ॥ नील वर्णा लाल वर्ण ॥ सहस्र चौकडी कारसं पूर्ण ॥ पाच वैडुर्य रंगी संपुर्ण ॥ वर्णावर्णी चीनी घत्ती ॥ ९७ ॥ कर्पुर वर्णी अपार ॥ चंद्र सुर्य कळा सुकुमार ॥ नीराळ वर्णे परिकर ॥ नक्षत्र से झळके ती ॥ ९८ ॥ गुंजार वर्ण अग्नी वर्ण ॥ रंभा वर्ण कास्मीर वर्ण ॥ दुग्ध वर्ण कपाक वर्ण ॥ जगज्जीवन पुर वितसे ॥ ९९ ॥ कंबु वर्ण राजहंस चामीर वर्ण पद्मकोस ॥ इंद्रगोप मानीक वीशेष ॥ ऋषिकेश पुर वितसे ॥ १०० ॥ कासी कांत्ती अवंत्तीची ॥ अयोध्या मथुरा मायापुरी मोहरेची ॥ भत्तणी आणीली द्वारकेची ॥ भगीनी

लागीश्रीधरे ॥ ६१ ॥ भत्कमानत्तीवंशहीरण्य ॥ कीर्तीराक्षहरि
सूवर्णा ॥ नवरवंडीचेवस्त्रसंपुर्णं ॥ पंचाळीलागीपुरविन ॥ ६२ ॥
अंगवंगदेशकलीग ॥ कास्मीरकांभभोजसुरंग ॥ सोवरसौ
राष्ट्रसुरंग ॥ गणीतनसेवस्त्रांते ॥ ६३ ॥ बंगालमाळवनेपा
ळ ॥ केरळचरळपांचाळ ॥ गोडमलयाचलराष्ट्रमराळ
मावीउकर्णाटकहापीपे ॥ ६४ ॥ जंबुशाल्मलकास्मीरी ॥ कौ
चकेशरकेतकेश्वरी ॥ यातसलदीपीचेवस्त्रसुनारी ॥ सौ
पदीलागीपुरवित्तसे ॥ ६५ ॥ कर्णाटकमलारकोकण ॥ वाट
नाटकपुलिंदीहुण ॥ कुलिंगाधाकेचौघेजन ॥ विदर्भवीका
लककेलपै ॥ ६६ ॥ केशरकुरवकीरात ॥ सुरसेनसेवकसम
स्त ॥ केनकार्णवमध्येतत्प ॥ मंस्रावलारसीध्यैपै ॥ ६७ ॥ सेध

धवफारसी गुर्जर॥ येवण बर्बर जालंधर॥ द्वेपन्न देसीचे
वस्त्र श्रीधर॥ देत्त अपार द्रौपदीते॥६८॥ चीन स्तूलतान
लाहोर॥ कांबेल वैत्तर फीरंगी थोर॥ सुरासन अरबस्थ
र॥ वस्त्रें अपार आनीले॥६९॥ शीवकांची वीष्णुकांची कुं
भकोन॥ चिदंबर अरुणाचळ मलकार्जुन॥ शेशाचल सी
ध्यपाटन॥ श्रीतिष्ठानीची वस्त्रपैं॥७०॥ स्वर्गमृत्त नागलो
क॥ वैकुंठ कैलास ब्रह्मलोक॥ सुरासहीत शचीनायक
वस्त्र प्रत्यक्ष तेथीचे॥७१॥ दशावतार अष्टदिग्पाळ॥ चौ
दा मनु लाहीले शुगोळ॥ येकादश रुद्र द्वादश मित्र सकळ
वस्त्रांवरी दीधले॥७२॥ रामायण भागवत्त भारत॥ शीवच
रित्र विष्णुचरित्र अमृत॥ सहस्त्र नामे मंडीत॥ कनकाक्षरी

रेखीले ॥ ७३ ॥ ऋषिमंडळीसी ध्वचारण ॥ सोवासी ध्वन वनारायण ॥
जो ज्यासी आसन योगसाधन ॥ जैसे वस्त्रे नी घाली ॥ ७४ ॥ शस्त्र
धरून नागपुर ॥ कुरुक्षेत्री पुढे युध्य होनार ॥ रणी पडले कोरव भ
पार ॥ ऐसे तैसे मग रेखीली ॥ ७५ ॥ मांडी वरि गदा घालोण ॥ भीमे मा
रीला दुर्योधन ॥ दुःशासनाचे वक्षस्थळ फोडोण ॥ रक्त पाणके
ले पै ॥ ७६ ॥ इतुके चीन दुर्जन पाहाती ॥ परिसा वधचीत्ती न होती
द्रौपदीचा केवारी जगत्पति ॥ अनंत वस्त्रे नेस विचीर ॥ ७७ ॥ अ
नेन कोरी बूस्नाडे ॥ भरली जवळी पसलिंदी डे ॥ श्रीकृष्णनाप
काची अवंडे ॥ वस्त्रे शेषान गणवीत्ती ॥ ७८ ॥ द्वारकेचा सभा
गपचारा ॥ वस्त्रेपुर विअचारा ॥ कौरवान कळे करिती कु
चेष्टा ॥ जंतरी कुचेष्टा करीनात्ती ॥ ७९ ॥ सहारची फीरे वटमा

गा॥ काहीकष्टनघालीतोश्रीरंगा॥ अन्वारपर स्कृष्टीश्रीरंगा॥ उ
रवितत्तेकाळेकाळी॥ ८०॥ आपुलापीतांबरसेवरी॥ द्रौपदीस
नेसवीजगजेटी॥ रत्नदशनेरावोनीवोळ्खी॥ सुदर्शनहस्तीउच
लीले॥ ८१॥ ह्मणेयावस्त्रनासलावीताहात॥ दग्धकरीणको
रवसमस्त॥ वीदुरद्रोणगंगासूत॥ ह्मणतीअनर्थमांडीला
॥ ८२॥ धृतराष्ट्रराजानवीतीमात॥ मांडीलासर्वांचायेथेअ
नर्थ॥ दुर्योधनजालाभयाभीत॥ दुष्यासनकापलसे॥ ८३
दुर्योधनह्मणेवस्त्रभार॥ भांजदिरेवोटसमग्र॥ तोयेकही
नदीसेसाचार॥ अभाग्यासीतेधवा॥ ८४॥ तोअनवचीन्हे
जालेबहुत॥ गगणीउरीलेत्रीवीधकेत॥ मेघरक्तधारा वर्षत
॥ याभीतकौरवपै॥ ८५॥ अन्नसाधूनरजाण॥ द्रौपदीसकी

तीनमन ॥ कौरवासीनीद्रोण ॥ वर्णीतयेशपांडवाचे ॥ ८६ ॥ दुर्योध
नासीह्मणेभीमसेण ॥ तुह्मीमांडीकरीनचुर्ण ॥ नकरीतरिउ
र्वंजपडतीपतन ॥ जीतचीजानप्रेतमपी ॥ १८७ ॥ गांधारिह
दयपीरीत ॥ भीमबालीलातेकरीलसत्य ॥ धृतराष्ट्रेपंडुकुम
रसमस्त ॥ द्रौपदीसहीतबोलावीले ॥ ८८ ॥ आवंडीगानीपांच
हीजन ॥ ह्मेणचांगलकहादुर्योधन ॥ येनेतुह्मासकष्टवीलेपु
र्णी ॥ तेकाहीआठउनसके ॥ ८९ ॥ मिअसेवृद्धचक्षुहीण ॥ ध
र्मातुकरीमाझेपालण ॥ तथास्तुह्मणेभीमसेण ॥ जैसेच
होईलसेवटी ॥ ९० ॥ द्रौपदीचेमाथाहात ॥ ठेउनीधृतराष्ट्र
बोलत ॥ मायतुकुलतारकयथार्थ ॥ दुर्जनीकष्टदीधलेज
ते ॥ ९१ ॥ ईछाअसेलमनात ॥ तोवरमागमीपुरविणस

ता ॥ ये दिसतणे पांडवसुत ॥ पंणीजी कीले करावेते ॥ ९२ ॥ इंद्रे
वस्त्रे राज्यरथा ॥ हेउणी बोळवी इंद्रप्रस्ता ॥ दासनसणावे
सर्वथा ॥ स्तुकेची आत्ता देईजे ॥ ९३ ॥ नात्काळची केलसुत
उपहासोनी कर्णरासत्त ॥ ह्मणे धन्यरे तुह्मी पंडुसूत ॥ इंद्र
तुल्य संसारी ॥ ९४ ॥ बंदी पडले समस्त ॥ श्रीप्रयत्ने जालेत
मुक्त ॥ जार कुर्मे करोणी पावीन्त ॥ नाह्रि जैसी वैरिणी ॥ ९५
अर्जुनह्मणे रे मस्पका ॥ भ्रष्टा कौळी कान्नच भ्रष्टा का
कुन्हीना सहस्य सुरचो ॥ जैके आत्ता प्रतिज्ञा मासी ॥ ९६
आल्गीन पुंरा ककीरणगुर ॥ पुढ तुज क वेलसमय ॥ तुसे
रणी तोगीन सीर ॥ तरि च पुत्र पंडुचा ॥ ९७ ॥ असो रथी वैसे
सोनी पावती जन ॥ मात्ता कुंतिने पद्रीनिधान ॥ सीबी

कातृष्ठहोउण॥ नगरातुनी चालीले॥ ९७॥ येथुनी वृत्त संपले॥ आता
कान नव्हुलआरंभीले॥ तेपुढीले ध्याई कथीले॥ श्रवण केले पा
हीजे॥ ९८॥ अंतरि येउणी तेवेळा॥ श्रीरंगासर्वांसी भेटला॥ धा
उणी द्रौपदी वेल्हाळा॥ मीरीग व्याघालती॥ ९९॥ नेत्रोदके करुण
छद्मांचे केले चरणक्षाळण॥ ह्मणे श्रीरंगा तुजवरोण॥ वो
वाळुणी जाईण मी॥ १॥ तुझे कायआलउउपकार॥ आजीला
जरुक्षीली थोर॥ पांडव कौरवि यादवेंद्र॥ त्रीभुवनी श्रीरंगाजी
तसे॥ २॥ श्रीपति ह्मणे द्रौपदी माये॥ पांडव मज प्राणाहुणी
श्रीये॥ सेकरी पडीताल वलाहे॥ जैसा चयेईणक्षणक्षणा॥
३॥ ऐसा करोनी अनुवाद॥ द्वारके गेला ब्रह्मानंद॥ तोपाडुरंग
फुलिकवर॥ भीमातीरी नांदतसे॥ ४॥ ब्रह्मानंदा पाडुरंगा॥

श्रीधरवरदाकलाररभंगा॥ आदिपुरुषा अव्यंगा॥ दीगांबरा
जचिनाशा॥ ५॥ सुरसपांडवप्रतापग्रंथ॥ सभापर्व व्यास
भारत॥ त्यांतिल सारांश यथार्थ॥ येकविंशतिध्याइकथी
येले॥ ५॥ अ० २१॥ संपुर्णम॥ ५५ ५ ५५ ५ ५५ ५५

श्रीगणेशायेनमः॥श्रीकृष्मायनमः॥ॐनमोभगवतेवासुदेवायनमः॥संपदाराज्यसुखअपार॥देउणीबोळावीलेपंडुकुमर॥तेदेखोनीकौरवथोर॥संतापलेअतीमानसी॥१॥भयाभीतजालेतेमणी॥सकळदुर्जनमेळामीळोनी॥ह्मणतीमत्तसर्परववळुणीहृदईकंटींधरिचेला॥२॥तैसेवृघ्धकेलेनीश्चीत॥राज्यसेनाहैयसहीत॥पांडवसोडीलेरणीजीत॥केलाअनर्थअंधाने॥३॥दुर्योधनदुष्यासनशकुनी॥कृष्णभक्तिसांगतीयेउणी॥जुवाहैकायकेलीकरणी॥कुब्दहानीमांडीयेली॥४॥तीनगवउरलेअसती॥तेरवळुनीधाडुवनाप्रती॥आज्ञातवासमागुतीतेरावेवर्षनेमावे॥५॥श्रगटजालीयाकीचीत॥मागुतेतेरावर्षपर्यंत॥नक्षचर्यभोगीतीलअपार॥पुनःपुनाते

सेवीकरू ॥ ६ ॥ आत्ता पांडवआनी तोयेथ ॥ धृतराष्ट्र ह्मणे ही
सत्तो अनर्थी ॥ गांधारि ह्मणे यथार्थी ॥ कुळबुडविले दुर्योध
ने ॥ ७ ॥ सोमदत्त बाल्हीक द्रोण ॥ भीष्म अश्वथामा गुरुनं
दन ॥ कृपाचार्य शुद्रिश्रवा बीकर्ण ॥ ह्मणति अनर्थी बुडत्ती
पै ॥ ८ ॥ दुर्योधन ह्मणे कचणे ही रीती ॥ वैरी वधावा नानायु
क्ती ॥ अपाय योजुनी पुढती ॥ पांडव वनवासा धाडावे ॥ ९ ॥
अंध ह्मणे रे होनार ॥ काळवर्ई न चुके साचार ॥ मग माल्यका
मी सारथी पुत्र ॥ धाडीला सत्वर बोलाउ ॥ १० ॥ मग धाडनि पं
डवासी सांगत ॥ फीरा माघारे पुन्हा रेवळु द्युत ॥ आपुली आ
ननी श्रीत ॥ जंबीका सुतेची घानली ॥ ११ ॥ तुह्मास पीत्र
वचन प्रमान ॥ घेइजे पीत्तीयाचे दर्शन ॥ मग बोलत ती भी

मार्जुन॥कापादुर्जनेफीरवित्ती॥१४ कायमेजीलाजीज
नर्थी॥कीकरूपाहात्तिप्राणघात॥धर्मलिणेरेअर्जुना॥कष्म
मायानेनवेची॥१३॥उत्तराव याभुभार॥अवत्तरलाहोया
दुवेंद्र॥पांडवाचेकरुनीनीमीत्यमात्र॥दुष्टसंव्हाररचीतो
१४॥कपटस्युतचुरले॥पुढेकायकारणबोलावीले॥पुढेआ
त्तानाहीसमजले॥जेकायत्तीतीलेवीधीने॥१५॥आलेस
भेटीपरत्तोन॥पांडवआलेपाचहीजन॥उभेराकुलेदुर्ज
न॥देउनिमानबहुवस॥१६॥धर्मासीम्हणेशकुनी॥चा
लाखावरचक्षुमारुलेनी॥जावासहारि॥मालियेचीक्षनि
नेमूवानिजैकेपा॥१७॥वकुलेमृगचर्मवेढुन॥दादशा
वर्षउपवन॥तेरावेवर्षिजाण॥अज्ञातवासनिर्धारे॥१८

प्रगट जाल्या अवधारा ॥ पुढति वनवास वरुष बारा ॥ मग यावेअ
पुलेन गरा ॥ हा वनी धरि तुल्य आला ॥ १९ ॥ धर्मराव वीचारि
मणि ॥ जजिमा घोर जावे येवी क्षणी ॥ तरि पुरुषार्थ होय रणी नि
आनी हे करणी इश्वराची ॥ २० ॥ धर्म दोन वेळा फासा राकीन्ले ॥
शकुनीजीं जीकीले धर्मासि ह्मणत ॥ दुर्योधन गद्गद हासत ॥ ये
केवी राखीपीटीली ॥ २१ ॥ कर्णासी सुख अपार ॥ ह्मणे ध्वज उभा
रारे सत्वर ॥ जयवाद्याचा भार ॥ राज्यभेरि रोकील्या ॥ २२ ॥ कौर
व गर्जती जैजैकारी ॥ राज्य जाले येकछत्री ॥ दीन वदन ते अ
वसरी ॥ पांडव हीसे ला गले ॥ २३ ॥ काळ वंडीला आदित्य ॥ सुर
लाक्षो धवळ यवात्त ॥ थरथरा उर्वि कापत्त ॥ उल्कापात जा
हाला ॥ २४ ॥ आकासी हूनि अवधारा ॥ पउनि रक्ताचीया धार

पडील वृक्षपल्लव जिहे धरा ॥ नी वैरजा नाहोइल ॥ २५ ॥ पांडवासी
त्सणे दुष्यासन ॥ आता करावणासी प्रयाण ॥ अवदशा आ
लितुह्मा लागुण ॥ कायकारण नगरात ॥ २६ ॥ फेगवस्त्रे आनी
अळंकार ॥ वल्कले वेषावे सत्वर ॥ काळे वदण करुणी साचार ॥
रक्षाला वासर्वांगासी ॥ २७ ॥ नपुंसक तुह्मी नीर्बळ ॥ जैसी
तीळाची शुष्क कोळ ॥ की व्याघ्रचर्म बीशाळ ॥ शापती नपस
रिले ॥ २८ ॥ अकेत्तुळ वीगत ॥ विध्या वंध्या विटुर ॥ भग्नभाज
न वृक्ष दग्धार ॥ स्मशान भुमी मेघनी मेळ ॥ तैसे व्यर्थ तु
ह्मी ही ॥ २९ ॥ दग्ध वणीचे गोळांगुळ ॥ तैसे तुह्मी [illegible] सुतांच
बळ ॥ की वणी पडीले बीशाळ ॥ दरिद्राचे अन्नपै ॥ ३० ॥ द्रौपदी
सत्सणे दुष्यासन ॥ वनवास परमकठीन ॥ दुर्योधनाची

स्त्रीहोउण॥शरीरजर्पीत याले॥३१॥आस्तीबंधुये केशान॥मनाज
वडेनोवरिसलवर॥नपुंशक द्दरिस्नीत्वरित॥पांउवदुरकेरिका॥३२
हेमैकोनीयाभीमसेण॥सींकाजैसीहाकगर्जोन॥हेबोलसी
तेफकजाण॥आतनुसाहोईल॥३३॥मर्यादासोडुनीयेथ॥बो
लसीहरुवीपरित्त॥तुमाजलासीजैसाबस्त॥शरीरमंदे
बोलसी॥३४॥द्वारावतीचीभवानि॥चतुर्भुजहस्तपीनी
तीसीनवसकेलाआज्तीपासुनी॥वनीकुणीआलीया॥
३५॥दिशाग्नीप्रज्वळेप्रचंड॥रणमंडळहोमकुंड॥तुबस्तखं
डवीरखंड॥गात्रेतुस्तीकरीणमी॥३६॥पथमतुसेअवदान
येकापातीयेकशनजाण॥सेवटीबस्तदुर्योधन समर्पि
णपुर्णाहुत्तीसी॥३७॥पक्षपानतुसेसंपुर्ण गदाघायकरी

णचुर्ण॥सुर्यस्नानाचेसदण॥पाहोधाडीनसमस्ता॥३८॥तुलीश
घशास्त्रेकरानाउण॥लीहेअस्त्रघेउउसन॥जीकाघेउउपडे
ण॥हस्तीतुरस्यारणांगणी॥३९॥याशब्दाचेआरवण॥येउणी
घेइणतुसामाण॥हदसपत्रीलीहुण॥टेचातुलीराशभहे॥४०
यानरिवेस्तुनीवल्कले॥वणाजावयाउदीतजाले॥नगरहु
गविद्रिचडीनले॥कौरवकौतुकपाहाति॥४१॥पांडवपाइचाल
त॥कौरवगाईगाईबोलत॥पाचहीपारमागेधावत॥माइपा
टीयकसरे॥४२॥मोकळेकेशसोडुनी॥रउतजायेयाज्ञसेनी॥
भीमवारंवारपरत्तानी॥कौरवाकडेपाहातसे॥४३॥सीहावलो
कणेकरुण॥परत्तोनीपाहानाभीमसेण॥दुर्योधनवाको
डेपायकरुण॥वृकोदराउपहासतसे॥४४॥दुर्योधनासीत

पोथीमस्येण ॥ तुमेसीराचाकंदुक करुण ॥ केका वेणुफव्ळी खेचेण
लेकानीवेलमनमासे ॥ ४५ ॥ मी व्याघ्रहोउनीजान ॥ दुष्यास
नाचाकेरफोडीण ॥ जाधीकरीणरक्तपाण ॥ म गउरीलेईणस
वेंगा ॥ ४६ ॥ लेरक्त वर्तुनीहस्ती ॥ मगपांचाव्ळीमोकव्ळेकेश
करीती ॥ मीम गरुस्तेदेइण ग्रंथी ॥ वीरगुंटीबांधोनी ॥ ४७ ॥
सूर्यनारायणतुकेभ्रमण ॥ नेत्रीअंधत्वपावेलजगन ॥
मस्यकासीधडकालागोन ॥ जरीमेरुपडेल ॥ ४८ ॥ पाहा
नभ्रहरलायुण ॥ जरीवायोपडेलमोडुण ॥ पीपीलीकागी
व्ळीलसी धूजीवन ॥ विनुसीधाउणमस्यकधरी ॥ ४९ ॥ प
उभडीतअग्नीज्वाव्ळ ॥ कर्पूरतुसारेहोईलसीतव्ळ ॥ हेची
घडेलयेकवेव्ळ ॥ परिवचनाचव्ळनके मास्या ॥ ५० ॥ आता

जावेहोबोलेपार्थ॥करिणकर्णाचानिःपात॥हीरभावंडीतजाला
हात॥तरिवसुतमीपंडुचा॥१९॥माझीनींदाबोलसीजेणेतो
डे॥त्यानेकरीणहातखंडे॥कौरवानेउडतीलमुंडे॥कंडुकाजे
सेआकासी॥२०॥मृगेंद्राचीनींदादेख॥मागेकरीतीजंबुक
जळीस्फालणेवीनायक॥धरणीजानीनक्षणार्थे॥२१॥तृ
णपुतळेमीभेनीबहुत॥वडवान्लग्रासीधरूनणत॥हे
दुस्भावीनीरवद्योत॥जासडुनीपाडीरवालेआदित्या॥
२२॥हालभवडुलमीक्षोनी॥वीजुघालीणालणेवदनि
मृत्तिकेचेगजधाउणी॥सागरहोसुनलणताती॥२३॥परम
कुमतिजेवाबकहिण॥मागेनिंदाजल्पेराजहिण॥समरागु
निसीउठेपक्षीण॥हेतोलक्षणस्वानाचे॥२४॥सहदेवबा

हुपिरोण ॥ म्हणे रे शकुनि या सावधान ॥ मीची ग्राही कतुम्हा
जाण ॥ प्राणासी तुम्हानी धांरे ॥ ८७ ॥ बहुत फासे ण कीलेजा
न ॥ ती तुके अंगी भेदीण बाण ॥ सुयोधनासही न शलही ज
न ॥ समर्दि संहारु निर्धारे ॥ ८८ ॥ शकुनी या मि तुम्हा काळ ॥ ज
रि न छेदीन तुम्हे शीर कमळ ॥ तरी ते मारिल्ये लाळ ॥ जन्मानी
वृथा श्रम येली ॥ ८९ ॥ ही मां चेम्ह आसनी ॥ तेज सांडील वा
सरमणी ॥ सीत ळ लबटा कील रोहीनी ॥ रमण जरि न लवना ॥ ९० ॥
शेष सांडील भुमि भार ॥ वीष वमेल कर्पुर गोर ॥ हे ही घडेल प
रि नी धांरे ॥ नेम मासा टळेणा ॥ ९१ ॥ भुजा पीटोनी नकुळ
बोलत ॥ कौरव कुळ संहारत समस्त ॥ धान्य क्षत्राचे नीर्म
ळ करीत ॥ रुसिकर जैसा येकायेकी ॥ ९२ ॥ जैसी प्रतापप्र

तिसाबोलुण ॥ करितेजाले वनप्रयाण ॥ धौम्यअग्नपात्रेघे
उण ॥ सतीत्तहुशान चालीला ॥ ६३ ॥ दर्भपवित्रीहा ॥ तिघेत्त ॥ पी
त्रुसूक्तजपकरीत ॥ कौरवाचापुढेकोरलजंत ॥ चीनेपुठहावि
तो ॥ ६४ ॥ अजातशत्रुधर्म ॥ समस्तासीपुसेसप्रेम ॥ त्मणेहो
वडील परम ॥ कृपाबहुलजसुधावी ॥ ६५ ॥ तुमच्याआसीवा
देकरूण ॥ पुढतिपाहुतुमचेचरण ॥ समस्ताकौरवासीपुसो
ण ॥ धर्मराज चालीला ॥ ६६ ॥ भीष्मद्रोणविदुर ॥ त्याचेनेत्री
वाहेनिर ॥ धन्यमहाराजयुधीष्टीर ॥ अजातशत्रुनामसा
जे ॥ ६७ ॥ धर्मासह्मणेविदुर ॥ कुंतीवृध्दजानीकुमर ॥ ज
हबंधुचीपत्नी नीर्धार ॥ मातामासीअसोदे ॥ ६८ ॥ मासी
याघरिठेउण ॥ बारेवनासीकरिगमण ॥ मगवंदीलेकुंतीचे

६८

चरण॥ साष्टांगेसी धर्मराये॥ ६९॥ वीदुर ह्मणे धर्मराजा॥ सोमवंशि
वीजयध्वजा॥ श्रीकृष्ण ध्यान भजन पुजा॥ प्राणांतेही न वीसंबे
७०॥ हृदरध्याना कैसारी॥ कुष्ण भय प्याही कंनारी॥ तो वीरक्षी
ल नानापरी॥ दुःखतीळभरी स्पर्शे ना॥ ७१॥ धर्म ह्मणे वीदुरा
सी॥ तु गुरुपीता देव आहासी॥ तुसी आत्ता वेगी नीसीरासी
जहीनी सीवर्त्तेन॥ ७२॥ ऐसे बोलता सुधी धीर॥ धाउनी आ
लंगी वीदुर॥ आश्रुधारा श्रवति नेत्र॥ प्रेमसागर उचंबळला॥
७३॥ कुंतीस नीरउनि बुक्ता॥ पाचही वीदुरासी नमीत॥ हेस नी द्रौप
दी जोळस बहुत॥ क्षत्ता लागी नमीत॥ ७४॥ पाच पांडव राजहं
स॥ साहावी पांचाळी जे हंस॥ जी च्या आंगी चा सुवास॥ वण
मा जी फाकतसे॥ ७५॥ पेकली स्त्री द्रौपदी जात॥ पांडव मागे-

६८

॥ आ ॥ ४२ ॥

वल्कले वेष्टीत ॥ ते कुंती देखोनी आक्रंदत ॥ हृदय पीटीत हस्तके
७६ ॥ आंग टाकीला धरणी ॥ आगे वेळा वेयाज्ञसेनी ॥ पतिस
मवेत नयनी ॥ केवी तु ते देखेण ॥ ७७ ॥ आता द्वारकानगरवी
लासीया ॥ कोटेगुंतलासी यादवराया ॥ पांडव वेसनी पडलि
या ॥ ते नसी हे व्यापका ॥ ७८ ॥ कुरुकुरु गुरु भवंतसा ॥ पंडुरा
जनृप विचित्र पुरुष ॥ तुज वैसा तु स्वर्गी वास ॥ गोउलागरे ये ध
वा ॥ ७९ ॥ वणागेली याराम चंद्र ॥ पाठी धावे कोसल्या सुहृ
तैसी गजपुराबाहीर ॥ कुंती धावत पुत्रामागे ॥ ८० ॥ आंगपां
चाळी मायबहीनी ॥ प्राण सखी येसांगाती नी ॥ वदन दीवे
गे परते नी ॥ मज न कोनी जाने सी ॥ ८१ ॥ सहदेव आनी नकु
ळ ॥ तानि बाळगे कोमळ ॥ मज नीठणी वेळा वेळ ॥ मारीगे

लीस्वर्गात्ती ॥ ८४ ॥ नकुळसहदेवान्यागळ्या ॥ कुंतीमीरीघाली
तेवेळा ॥ कौरवान्यानारीसकळा ॥ देखौनीरडती तेधवा ॥ ८५ ॥
ह्मणतिवैधव्यआलासीआले ॥ कौरवभुतलेलकापान केले
नगरवासीलोकतेवेळे ॥ शोककरीतीअपार ॥ ८६ ॥ मथुरेजा
तायादवेंस ॥ यशोदागोकीनीसमग्र ॥ गोपीगोपशोककरि
तीअपार ॥ तैसेयेथेजालाले ॥ ८७ ॥ कुंतिससावरुणीवीदुर
ध्रातासने तैसेसत्वर ॥ सुभद्राआनीसौभद्र ॥ द्वारकेसीपा
ठवीले ॥ ८८ ॥ पांडवासबोळावीतवीदुर ॥ अरण्यात गेलाहुर
तीतीसांगोनीअपार ॥ मागुतीयेतस्वस्थळ्या ॥ ८९ ॥ इतर
पांडवस्त्रीयासुंदरा ॥ कुंतिपारवितमाहेरा ॥ वनवाससरली
यासकुमारा ॥ मागुतीयावभेटीसी ॥ ९० ॥ द्रौपदीचेपंचकु

मरा ॥ विदुर पाट विपांचा ब्बपुरा ॥ दुष्ट धुम्न जव धारा ॥ प्राणा
परिस प्रीती कर ॥ ८१ ॥ धृतराष्ट्र पुसे वीदुरा ॥ पांडव गेले वेण
तरा ॥ वीशाद धरीला अंतरा ॥ की वासुदेव स्वरूपत्ते गेले ॥ ८२ ॥ वीदुर
म्हणे त्या कोन्ही वदण ॥ धर्मे केले वन प्रयाण ॥ मुखी धरिले द
ष्मौन्य ॥ हाढ्वन बोलति कोनासी ॥ ८३ ॥ भुजा उभारुणी भीमसे
ण ॥ केलें पात्र त्यांपरि कोपायमान ॥ गर्जत जैसा कोपे पंचा
नन ॥ अहंकारे तेवी गेला ॥ ८४ ॥ वामसुखीसी भाता घेउणी
सव्य भागी वीखुरी मेदीनी ॥ सीरत्नुका वीत्ने चीक्षणी ॥ पा
र्थवीर तेवी गेला ॥ ८५ ॥ कुर्ड मेले पुनी याचरण ॥ गेला सहदेव
माद्रीनंदण ॥ जैसा आच्छादेभ श्वे करुण ॥ वासर मनी नी
रावी ॥ ८६ ॥ सर्वांगी मृत्तीका चर्चुन ॥ नकुळ गेला बळसं

१न्न ॥ जेवी संसार माया टाकुन ॥ योगी जाये न पोचना ॥ ९५ ॥
माकेळे केश हस्ती साबीन ॥ हृदई अनळ पेटला बहुत ॥ ने चोट
केतावी सवीत ॥ द्रौपदी गेली वर्णांतरा ॥ ९६ ॥ धौम्य दर्भ धरू
नी मुखी ॥ पढत गेला अंत्य सूक्ती ॥ जेष्ठ कनीष्ठ नामे आलो री
तर्पण पुढे करावया ॥ ९७ ॥ वीदुरास धृतराष्ट्र म्हणत ॥ पांड
विकाय सुचवीला अर्थ ॥ हे लक्षण कायवी परीत ॥ काय का
रण दावावया ॥ ९८ ॥ विदुर ह्मणे तो अर्थ ॥ कासीया पुससी
व्यर्थ ॥ पुत्रलोभे तुसे चीत ॥ भ्रमभूल जाहाले ॥ ९९ ॥ समरंग
णी जीव अपार ॥ होईल बहुलांउ अरी संहार ॥ ह्मणउनी धर्म
मेराज वगत्र ॥ झाकुनी गेला न पाहावे ॥ १०० ॥ तेरा वरुषा उप
रि ॥ कौरव अंत पउतील समरी ॥ ते न पाहावत्तील दृष्टी भरि

मुखसाकीलेत्नणोनी॥१॥भुजावीलोकुनीभीमसेन॥मनात
कल्पी हेचीपुर्ण॥दोर्दंड बळेकरूण॥कौरवप्रेतपाडीनमी॥२॥साग
रिचीवाळुनगणवेलजान॥तैसेसोडीनअसंख्यबाण॥घेई
णकौरवांचाप्राण॥ऐसेअर्जुनबोलीला॥३॥फाल्गुणेंदावीले
हेचीपुर्ण॥फाल्गुन मासीचे मंत्रजाण॥जपतिलत्तुझेनेंहण
मरण येत्तासेवरी॥४॥रक्तपंकेमाजेल धरणी॥कौरवप्रेत्तप
डतिलमेदीनी॥रक्तचीखलेंआंगभरोनी॥गीधबैसोनी
टोचती॥५॥हेचीनेसहदेवेंदावीलो॥धुळीनेआंगभरविले
नकुळें॥स्वरूपत्याचेंतेजागळे॥कामीनीभुलतिपाहु
ताची॥६॥यालागीमृत्तिकामेळें॥शरीरसाकीलेनकुळें
जेचीनेद्रौपदीनेंदावीले॥तोहीअर्थऐकतयाचा॥७॥

चौदावरुषाउपरीजाणा॥ हृदयपीरीतीतुसीयासुना॥ मुक्तके
सीयेत्तीलस्नाना॥ अंत्येस्टीवीधीपाळावयासी॥ ८॥ धौम्य
चर्याजानवीत॥ कौरवाचीक्रीयासमस्त॥ करावयासीजप
त्त॥ अंत्यस्टीवीधीआधीचपै॥ ९॥ पांडवप्रवेशत्तावर्णातरि
दुर्ग्धीनेदेखीलेकुंजरपुरी॥ स्वप्नदेखतीकौरवनारी॥ दुस्टदु:
स्वप्नायके॥ १०॥ वीगतवीध्याकामीनी॥ वोरीभरीत्तीमृत्तीका
घेउनी॥ मंगळसुत्रतोडोनी॥ काळपुरुषनेत्तभसे॥ ११॥ कृष्ण
वस्त्रवेष्टीतनारी॥ कौरवाचीयासीरावरी॥ तेलसेंदुरघा
लीत्तीसीरी॥ रक्तपुष्पतुरंबीले॥ १२॥ पृथ्वीतळपजालीब
हुत्त॥ सूर्यकळाबहुत्तपत्त॥ मेघरक्तवरुषत्त॥ प्रचंडवातसु
टला॥ १३॥ भयाभीतदुर्योधन॥ वीपरीतचीन्हेंजेकोण॥ न्हो

पासीत्तणेकरिजतन ॥ गुरुवर्यायेथोनीया ॥ १४ ॥ सूयोधना
सीत्तैणेद्रोण ॥ तुसीयाकाजीवेचीनप्राण ॥ सर्वार्थाईयेशसा
धीन ॥ येका पांडवाचाचानी ॥ १५ ॥ श्रीहनुमंतरूपे बळ पंजर ॥
त्यात्तपाच पांडवबळकिंकर ॥ सूरूवरूपेरेवळत्तिनीरंतर ॥
निराभीमान निःसंशय सर्वदा ॥ १६ ॥ मासीअस्वत्यास मरी
नरूत्तत्तीगानीधरिी ॥ जेसामेघवर्षत्तापर्वत्तांतरी ॥ दुःख
काहीमानीना ॥ १७ ॥ द्रौपदीचाकेलाअपमान ॥ तेनेत्तावै
रस्मरेण ॥ पुत्रजन्मवीलाहृष्टभुम्न ॥ अग्नीअंशमजला
गी ॥ १८ ॥ त्याचेहात्ते मजमृत्य होनार नचुके बळीवंतु ॥ त
द्रिमीयेकसांगत्तोहीतु ॥ धरिजेतुज रिमानसी ॥ १९ ॥ तरि
वैरभाव सोडानी ॥ पांडवआनावेपरत्तोनी ॥ तरिचतुत्ती

सुस्वरूप पकुजे नी ॥ आनंदे करोनी नांदावे ॥ २० ॥ धन्न राज्य लपेवी
दुरासी ॥ जाउनी आ नावे पांडवासी ॥ बुसाउनी यावरे सी ॥
शत्रुग्रस्ता पाटवीजे ॥ २१ ॥ जरी ते न येती लवनीउण ॥ तरी व
स्त्रभुशन वाजी वारण ॥ अपार संपती नेउण ॥ धावे त्यासी
वणा तरी ॥ २२ ॥ वीदुर बोले वचन ॥ तेसर्वथा न येत्ती परते
न ॥ तुम्हा कुळक्षय केली यावीन ॥ समाधान न के ची ॥
२३ ॥ वचन वीदुराचे तीव्र ॥ जे कोनी यारवा चले अंतर ॥ अं
धव्या कुळ अहोरात्र ॥ चीतार्न वी बुडाला ॥ २४ ॥ संजये बो
ले अंबीकानंदना ॥ पांडव दवडीले दुरीवना ॥ येकछत्री
राज्यासना ॥ ६७ नांदे पुत्रपौत्री ॥ २५ ॥ लक्ष्मी आनी येश
ती ही ही धली तुम्हासी भास ॥ इश्वरी कळाजस समसाहास

काळे तुळादी घले ॥ २६ ॥ तुळा सभरवसा नीश्चीत ॥ जातावो
हरले हे नीश्चीत ॥ तु भाग्यभोगी बहुत ॥ दीसो हीसच छत्रची ॥ २७
अंध स्वाचला मानसी ॥ ह्मणे का काळजी सुरी घालसी ॥ वि
परीत कावे पांडवासी ॥ माझे मानसी न सैहे ॥ २८ ॥ मी चक्षुही
न वृद्ध गळीत ॥ पुत्र न मानिती वचनार्थ ॥ ऐश्वर्यमदें जाले
उन्मत्त ॥ न गणीती त्रीभुवनाते ॥ २९ ॥ पांडव माझे शत्रु केले
चीत्ताग्नीत मज लोटीले ॥ काळे पाश दाटीले ॥ केंवी माझे
संजया ॥ ३० ॥ भूम्यावरी रोवी लाग्राणी ॥ त्यासी भोग काय
देउणी ॥ केउ पावत्रण लोटला व्यरणी ॥ सुमनसेज कापीसी
३१ ॥ तैसेच पांडवासी वैर पडले ॥ त्यासी सुख याचे काय बोले
कुळक्षय होईल बळे ॥ हे मज कळले संजया ॥ ३२ ॥ संजय ह्मणे

णेतेवेळा॥कुळक्षयोतुचाचकेला॥पुत्राचीयाबोलासकळामा
जीवर्तसीबळेंची॥२३॥सभेसीआनीलीपांचाळी॥पुत्रासी
नवारीसीतेवेळी॥वेस्त्रफेडीतातेवेळीदद्यकमळी॥सूखतुज
वाटले॥२४॥दुर्योधनदुरात्मीबोलता॥कर्णशकुनीजंबु[illegible]माद
णदेता॥तेकादेताभग्नकरुणसमस्त॥वर्जीलिनाहीतुवा
की॥२५॥रीघेतुआमुचेसदणी॥तुम्हापुत्रबोलीलावाणी
ऐसीदुरात्मीआयकोनी॥ऐकोनीउगातोतासी॥२६॥
भीष्मेवीदुरेनीती॥बहुसीकथीलीतुजप्रति॥परिनभेवी
तुसेचीत्ती॥उगागोष्टीआइकता॥२७॥आपुलेहातीघे
उनीशस्त्र॥कांबांधेदीलेनाहीसीर॥सुद्धीचीपरीनहोता
नीर्धार॥काळक्षोभजाणावा॥२८॥केल्यांअन्यायाच्या

रासी॥ वेर्थ कायगोष्टीजल्पसी॥ केलेकर्मभोगीसी॥ जल्पका
वेची नाल्काव्ह॥ ३९॥ मतास नि तेपांचाव्वी॥ जीचा कैवारि वे
नमाव्वी॥ अपारवस्त्रेपुरविली॥ तेदुःखीलेसकवसभेने॥
४०॥ धृतराष्ट्रह्मणेसंजयासी॥ जीतुक्या गोष्टीतुबोलसी
त्याजाल्या माझ्ती याग्रत्यासी॥ सत्यसत्यस्तूजाना॥ ४१॥
पांडवाचारक्षक॥ कैवारि पुर्णब्रह्मनायक॥ हेजानतजा
नतसुर्व॥ कैसाजालोसंजया॥ ४२॥ प्रारब्धघोरगहन॥
नचुकेतयाचेंवीदान॥ दुःखभोगावेसंपूर्ण॥ हेबरवेंम्याजा
नीतीले॥ ४३॥ द्रौपदीक्षोभलिपरम॥ कौरवजवघेहोतीलं
भस्म॥ इश्वरीमायेचेंदुर्गम॥ चोटवीदानमजलागी॥ ४४॥
पांडवगलेबाहेरी॥ येकचीजाकोनजालानगरी॥ आत्रै

दल्यास कुळनारी ॥ जाली बोहरि अंबराची ॥ ७५ ॥ द्रौपदि सकुशळ
बोलीले ॥ तेंव्ही धैर्य केसे अकीले ॥ मना न जैसे भाविले ॥ कीह्य
दुलागलें देवकीचे ॥ ७६ ॥ द्रौपदी न केदेवकी माउली ॥ दुर्जनें
सभेमाजी गांजीली ॥ सुदर्शन सांडोनी ते वेळी ॥ सीरच्छेद वि
नयाचा ॥ ७७ ॥ परि सत्वधीर जगन्नाथ ॥ क्षमा केली ते का
ळुन ॥ द्रौपदीचे कारणी निमीत्य ॥ कुळक्षय करविला तो ॥ ७८
संजयो म्हणे धृतराष्ट्रासी ॥ आता गोष्टी जाल्या प्रत्यासी ॥
वैशंपायन सांगे जन्मेजयासी ॥ कथा हे चीसांग रसाळ
७९ ॥ सभापर्व संपले येथ ॥ पुढें वनपर्व अद्भुत ॥ ते जैके ना पा
प पर्वत ॥ भस्म होतील श्रवणेची ॥ ८० ॥ भारत सरोवर निर्म
ळ ॥ सभापर्व यान्न कमळ ॥ संजय मीलिंद सकळ ॥ जन्मे

द्रुसेउधावेतो ।।४१।। कीभारत्ततावृल्लगीरी ।।सभापर्वेनीघाली
गोदावरी ।।प्रेमसिंहस्लीसुरनरी ।।स्नानालागीधाविजे
।।४२।। भारतताक्षीरसमुद्र ।।असंभाव्यभरलाथोर ।।वृत्ता
नेंद्रश्रीधर ।।क्षुधाक्रांलत्याविन्नला ।।४३।। आतुनंजेजु
व्हीणेकीचीत ।।घेत्तलेक्षुधानीवारणार्थ ।।तैसासारभा
गयथार्थ ।।भारथात्तनीवडीला ।।४४।। पाङ्गाब्लेबोलतताजे
पार ।।प्रेथहोईलजैसासमुद्र ।।बोलत्ताध्वनीतजनुमात्र
कथावीचीत्रदिसेना ।।४५।। संकोचपाल्लाव्लरानुनीसम
स्त ।।भीतरिरसप्रगटलाग्रंथ ।।रचनासातीनेपंढरीनाथ
कर्त्तायेथेजाणिजे ।।४६।। पंडवप्रतापगहण ।।पांडुरंगेत्वी
अभीधान ।।नामेटवीलेजसेपुर्णप्रीतीकरुणीसत्यपै

पुष्पवण पर्व संत्तवण ॥ दृष्टांत्तरसेद्दाटलेघन ॥ साहीत्यवन श्री
पूर्णो ॥ वीराजमानटवूरवीन ॥ ५५ ॥ त्याच्या येसीपंडीत समस्त
सद्दाकावेयेत्ती वी श्रोत्त ॥ श्रीधर तेथे अहोरात्र ॥ चरणत
यहात्तितयाचे ॥ ९९ ॥ श्रीमत्श्री मालटवीलासा ॥ दीगांबराप
७दीशा ॥ श्रीध्यर वरदाज्ञ ॥ वीनाशा ॥ कृत्तानंददयाब्धी ॥ ५७
सूटसपांउवमनाप ग्रंथ ॥ सभापर्व व्यास भारत्त ॥ त्यात्ती
लेसारांश यथार्थ ॥ दीवीशात्तिमोध्याय गोड हा ॥ १५८ ॥
जग ॥ ५५ ॥ संपूर्णम् ॥ श्रीकृष्णार्पनमस्तु ॥ श्रीगुरुनाथार्प
नमस्तु ॥ ॐ नमोभगवत्ते वासुदेवार्पनमस्तु ॥ ५ ॥ ५ ॥

श्रीगणेशायनमः॥ श्रीकृष्णायनमः॥ ॐनमोभगवतेवासूदेवा
यनमः॥ पंकजोद्भवपाकशासन॥ सदावंदीज्याचेचरण॥ त्याही
साअगाधहागुण॥ ज्याचेवर्णीतीसर्वदा॥१॥ यदुकुळमुगुटअवंत
स॥ अनेकदुष्टभीमानहंस॥ लीलावीग्रहीआदिपुरुष॥ देवकीनं
दणजगदात्मा॥ यशोदाह्रदयांबीदमिलींद॥ नीजभक्तचाळककुज
लद॥ भैमीनैनाब्जआनंद॥ त्रीभुवनप्रकाशकमीत्रजे॥२
भववीदारककरीरव॥ मुचकुंदोध्दारकमाधव॥ कंसचाणुर
मर्दनकरुणार्नव॥ अभीमानीजलदजे॥३॥ उग्रसेनमानस
वीकाशाहरण॥ शिशुपालांतककृष्णभुशाण॥ अनंतकल्या
नदायकपीतवसना॥ शरणांगताकुळीशपंकजजे॥४॥ ज
नेनमरणवीपीनहुताशन॥ शक्रवकुळरस्मिनीकेतन

नरवरकेशरी मीनकेतन॥ कोट्यानकोटी वोवाळे॥६॥ मायाच
क्रचालका पुराणपुरुषा॥ लावण्यामृतसागरा मणोवेशा॥
सचीदानंदा पंढरीशा॥ मधुसुदन नरकभंजन जो॥७॥ दशावता
रचरित्रचालका॥ तोहा पांडुरंग पांडवपालका॥ पंडुस्नुशा
लज्जारक्षका॥ लीलाकौतुकदावीसी॥८॥ वैकुंठपांडुरंगन
गर॥ मानसचंद्रभागासरोवर॥ राजहंस तु श्रीधर॥ जनि
उद्धारजगदात्मा॥९॥ सत्यवतीहृदयरत्न॥ वेदाब्जवीका
शचंडकीर्ण॥ साटीलक्ष श्लोक जाण॥ जेणें नीर्मालि प्र
वलीले॥१०॥ जेथेले एक परमचतुर॥ जाला महाराजन
रकुंजर॥ तेथील साहीत्य अपार॥ मानवि केवी वर्णु सके
॥११॥ व्यासमति महाराज न पावत्त॥ वैशंपायन व्यावल

कीचीत ॥ त्यातीलसारांशसाहीत्य ॥ अलंकार प्राकृतले
१४ ॥ आदिपर्वसभापर्वसंपुर्ण ॥ श्रीधरसुखेनीमीत्यकरू
ण ॥ पाडुरंगकृष्णीनीजीवण ॥ बृह्मानंदेचरवीले ॥ १३ ॥ मा
गेसभापर्वसंपले ॥ पुढेवनपर्वजपदंभीले ॥ महत्पापेक्षुन्हे
सबळे ॥ श्रवणमात्रेदग्धहोती ॥ १४ ॥ जेकावनपर्वबंसन्व
ण ॥ सत्रेमेश्रोलेवृक्षवन ॥ नवपल्लवबीराजमान ॥ नवनी
धीभजनसकळही ॥ १५ ॥ सभापर्वसंपत्ता ॥ सेवटीवर्णीलीस्
रसकथा ॥ द्रौपदीसभेवीटंबीता ॥ जगन्तीवासपावला ॥
१६ ॥ पुढेजानीकमुत्तरेबद्योण ॥ वनानीघालेप्रथानंदण
वीदुरकुंतीसघेउण ॥ गजपुरापतीगेला ॥ १७ ॥ याचरीकै
सीकथेचीरचणा ॥ परिक्षीतीसूनपुसेवैशंपायणा ॥ मासे

पुर्वज गेले वणा॥ ज्ञानसंपन्ना सांगाते॥१८॥ वैशंपायनाल

गेकुंभीनीनायका॥ अष्टादशपर्वाची अेकेटीका॥ व्यासवं

शासी सुरेखा॥ सर्वजना आश्रय॥१९॥ हे पृथ्वीधरनी हाती

सर्वहा जे मुक्ती वीचरती॥ ते अडखळोनी पडती॥ भवगर्ते

तत्वता॥२०॥ दोषपशुश्रृंगारण॥ सर्वथा येती चौताळुण॥

अज्ञान रक्षीती निरंतर जाण॥ अष्टादशापर्व वेष्टीका॥२१॥

असा वनानी घालेपंडुनंदण॥ सचेलछ्म भगीनीगुणनी

धान॥ मागुण आला इंद्रसेण॥ रथ घेउणी पाचही॥२२॥ इंद्रसे

नासवे संपुर्ण॥ सेवक आले चौदासन॥ स्यंदनी आतळले पं

डुनंदण॥ प्रजा घेउनि आलीया॥२३॥ नागपुरा नप्रज्याबे

भार॥ नी घालेते कराजपार॥ की प्रजासरी ताबेपुर॥ धर्मे

समुनामनिजाती ॥ २४ ॥ वीचार करीती प्रजा समस्त ॥ नराह
वे कदा गजपुरात ॥ जारे भीष्म द्रोण वृध्द बहुत ॥ अधर्मी
वर्त्तती सर्वही ॥ २५ ॥ कपट धुत्त ने मुण ॥ लटी केवी जीं कुनी
पंडुनंदण ॥ दुर्योधन दुर्जेन परम ग्न ॥ वंश कानन जाळील
२६ ॥ शकुनि दुःश्यासन कर्ण ॥ दुर्योधनाचे दुष्ट प्रधान ॥
त्यास दुष्टबुध्दी सीकउण ॥ अधीकाधीक रववळ चिती
२७ ॥ धर्म समागमे करूण ॥ सुरवे सेउ आली कानन ॥ जे
से बोलती प्रजाजन ॥ धर्मा कडे धावती ॥ २८ ॥ च्यारी वर्ण
सर्व प्रजा ॥ येउणी वर्णीत्ती धर्मराजा ॥ आली तुज सवे
सहजा ॥ वणवासा लागी येउ ॥ २९ ॥ सील्प शास्त्री परम सु
ज्ञान ॥ सुत्रधार लोहकार निपुन ॥ कनककुअळंकारी नी

सीमन्तान ॥ ऐसे अपार पातले ॥ ३० ॥ ताम्र घडनार चतुर ॥ पाषा
न मूर्ति कोरणार ॥ रत्न परिक्षा करणार ॥ आले सत्वर धर्मापासी
॥ ३१ ॥ वाणिज्य नाना वस्तू रक्षक ॥ कुंभक तैलकारक ॥ रजक रंगा
रि गोरक्षक ॥ धर्म दर्षणा पातले ॥ ३२ ॥ साळी माळी सोवर्णि
चतुर ॥ दुसिषु सिना पिक अपार ॥ सुगंध तेल मृगमद केशर
वीक्रय करणार धावति ॥ ३३ ॥ वीनायक कंन्या हांसुरक्ष कूकी
रात गुर्जर च्वी कत्सीक ॥ तजी दंबरि असुर परिक्षक ॥ सर्व वेकारी
धावती ॥ ३४ ॥ फासी कारक स्वनक कारक ॥ मातंग चर्मक पति
वीवेक ॥ धर्म दर्शना जाति प्रेमक ॥ प्रेप करूणी धावति ॥ ३५ ॥ ज
सो सर्व प्रजा मिळोन ॥ धर्मा पुढे करीती रुदण ॥ गजपुरीचा रा
जा दुर्योधन ॥ वास आम्हु चेनी न करवे ॥ ३६ ॥ वणानी घत ॥

अश्रु जाररमण ॥ दुःखे व्यापले रज पूर्ण ॥ कीं जनके कंदुभिहृदय
रत्न ॥ जाला गोकुळाचे रफुडती ॥ ८७ ॥ तैसे पाउ वनी घातावे
णांतरि ॥ प्रजा बुडाल्या शोकसागरी ॥ म्हणती धर्मात्मजा
जवधारी ॥ जाली गजपुरी नराडु ॥ ८८ ॥ राजा के वक्रजनी
चर ॥ प्रधानके चकव्याघ्र ॥ ग्रामवासी सेवक समग्र ॥ तरि प्र
जाके वीनांदती ॥ ८९ ॥ प्रजानी रंजवीनी रंतर ॥ ते चीहणा
वा राजेश्वर ॥ जानी कीदासी चापदर ॥ ज्यासी न लागे काव
त्रई ॥ ९० ॥ सत्कीर्ती धर्मपत्नीसी रत ॥ नीज प्रजा जैशा पाळी
त ॥ अधर्मपंके ज्याचे चीत ॥ न मीळे नीदेशी सर्वदा ॥ ९१ ॥ सु
हृद प्रजा ज्ञानी भुसुर ॥ ज्याचे कल्यानची तीनीजकरात्र
उभा दिलायेश ध्वज जे विधीजेन ॥ शरत्काळी चांदीजे रूपे

जोनी श्रृंपक अंबरीचा ध्रुव पुर्ण ॥ अचळ न चळे ध्रुव सत्यपु
र्णवचन ॥ जे स्वस्ततापरकुळेनेसउन ॥ शृंगारीलीकुंथीनी
हो ॥ ४३ ॥ पालक्षनीमंडीत पंडुनंदण ॥ आत्मसंचीतार्णववी
लोकुन ॥ सेउआदरीलेतपोवण ॥ आत्मी दीनतुजवीनदीसे
॥ ४४ ॥ कृपसंधुनराहुघोर ॥ तुद्दर्शीसनदीस सिधर्मचंद्र ॥ आ
ली ग्रुजा आर्ते चकोर ॥ चीतालागीनपडीयेला ॥ ४५ ॥ निष्कलंक
तुझा शीतळ ॥ वीयोगराहुमध्येसबळ ॥ त्रयोदशा वर्षाशुध्य
मंडळ ॥ वदनेंदुकधीवीलोकु ॥ ४६ ॥ कृपसंधुतकेतपुर्णा ॥ घ
र्मे साकीला चंजकीर्ण ॥ तेदावरूषामुत्कस्नान ॥ तोवृटि
पोडानपडीयेले ॥ ४७ ॥ त्रयोदशावरुषक्रमोनिरजनी ॥ कैंध
र्मोगवेलवासरमणी ॥ पोरजवदणकमळनि ॥ वीकाशा

त्तियेबहाची॥४८॥मेघवोळले पंडुनंदन॥कापरयखु नहाप्र
भंजन॥दुरिगेले सउसडुण॥जीवणेवीन सुकलोआली॥४९
पाचतीपांडवराजहंस॥संडुनिगजपुरमानस॥पाटवीलें
कुटककवनास॥द्रौपदीसतीनहुष्टानी॥५०॥असोआसेसप्रजा
चेभारप्रेम॥जेकन्ताईनेकहाटलाधमी॥म्हणेघोरवीपीना
जाणेआल॥येनेतुल्मानकेतेथे॥५१॥भीष्मद्रोणवीदुर॥च
उीलघत्ताचबधुराजेंद्र॥ग्रामान्तअसतीसाचार॥तुल्हाउ:
रवनधारववीती॥५२॥पजवदिलपाकेराणी॥सुदेवनाढावेनी
जसदणी॥त्रयोदशवरषक्रमानी॥तुल्हापासीमीयेत्ते॥५३
श्रीउधर्माचीगहण॥प्रजानेदीतीप्रतीवचन॥धर्मांचेध
रणीचेरण॥अधोवदनेस्फुंदती॥५४॥दीनवदनअत्यंत॥

५

प्रजा प्रवेशल्या गजपुरात ॥ शक्रप्रस्थीचे जन समस्त ॥ शोककु
रित प्रवेशले ॥ ९४ ॥ हृदकुंडभी प्रजननीचे नीर ॥ पांडव पावले स
त्वर ॥ वीशाळ्य प्रयोधल तत्वर ॥ तेथे रजनी क्रमीयेली ॥ ९५ ॥ सा
हीजनी जळ आहार ॥ तेही वस्ती केला नीर्धार ॥ भूमीवरी शय
न साचार ॥ वरी अंबर पांघुरले ॥ ९६ ॥ उदयाद्रीवरी आले रवीच
क्र ॥ तो शक्रप्रस्थीहुनि वारणीपुत्र ॥ तेथीचे आले भूसुर ॥ धर्मा
जवळी सर्वही ॥ ९७ ॥ अग्नीहोत्री साग्नीक ॥ बहुवेदीचे पाठक
शास्त्रवक्ते मुखोद्गत ॥ ज्याहाचे मुखोद्गत पुराणे ॥ ९८ ॥ पुर
श्चरण निजधीक ॥ साम थेर खोळंबी वीती अर्क ॥ शापानुग्रही
सामर्थ्य देख ॥ असंख्यात मी बोले ॥ ९९ ॥ सुरजानी भूसुर ॥ या
सी भेद नाही अनुमात्र ॥ धर्मासी वीनवीती विप्र ॥ आम्ही

येउतुजसमागमे॥ ६१ ॥ तुसेसंगतीनेकदुकाळ॥ धर्मातुज
ससीपुण्यसीळ॥ तुजवरिभारनघालुसकळ॥ अन्नधान्य
नमागे॥ ६२ ॥ कंदमुळफळभक्षुन॥ करूसर्वदावेदाचेअनु
ष्टान॥ चीतीतनपाउतुसेकल्यान॥ नाहीकाजदुसरे॥ ६३ ॥ वे
दशास्त्रपुराण॥ नानाइतिहास्यपुण्यपावण॥ धर्मातुजकरू
श्रावण॥ जयकल्यानप्रासीसी॥ ६४ ॥ धर्मलणेघोरवनवास
ब्राह्मणहोतुह्मीपावालक्लेश॥ नेमजनपाहावेनिःशेष
यशनीदोषनजोडे॥ ६५ ॥ त्यामाजीशौनीकनामाविप्र
ह्मणेपृथ्वीसीराजेकेसाचार॥ तुंवापूर्विपूजीलाधरामर
तेणेनीर्भयजालोआह्मी॥ ६६ ॥ धर्मातुनकरीशोक॥ सर्व
पुरविलजगन्नीवास॥ तुगोब्राह्मनप्रतिपाळक॥ अजात

६८

ज्ञान्नधर्मात्मा॥६७॥धनधान्यअसोनीगाठी॥जोकृपनताध
रिपोटी॥हेअवंचकरूनकेल्हातवरी॥महाकपटीतोजानीजे॥६८॥
ज्यापासीनाहीधन॥तरित्यानेकरुनुकेंचीभजन॥घावेब्राह्मण
सीअभ्युत्थान॥स्वळआसनआदरेसी॥६९॥उदकपानप्री
यभाषणे॥नम्रताआनीस्तवण॥इतुकेनीहोयसर्वकल्यान॥
सकळपुजनपावले॥७०॥मगधौम्यबोलेवचन॥धर्मा
तुकरीपुरश्चरण॥प्रत्यक्षदैवत्यसूर्यनारायण॥तोजमीत्यज
न्नपुरविल॥७१॥वीप्रपाळणपथार्थी॥हाचउपाययथार्थस
त्य॥ऐकताआनंदलाकुंतीसूत॥तपअद्भुतमांडीले॥७२॥जी
तीरीपनीराहार॥साधुनीसत्यसमीरविसाचार॥प्राणाया
मकरूणीयुधीष्टीर॥पुजाप्रकारसमर्पी॥७३॥नाभीपर्यंत

र्येत्त ॥ सलीली धर्मउभाराहात ॥ त्रीवीक्रमममंत्रजपत्त ॥ न्यासयु
क्तयथावीधी ॥ ७८ ॥ येकमंडळपर्येत्त ॥ धर्मेराचतपकरीत्त ॥ स्त
वणमांडीलेअम्रुत्त ॥ उर्ध्ववद्रणेतेकाळी ॥ ७९ ॥ सूर्यभजनस्तु
र्यस्तवण ॥ पांचावी करीप्रीतीकत्रण्ण ॥ जेणेप्रसन्नहोयचंड
कीर्ण ॥ सहस्त्रकीर्णेतमांतक ॥ ७६ ॥ जयतमनाशनासहस्त्र
कीर्णा ॥ अंबरचुडामणिसूर्यनारायणा ॥ जीवमिलींदबंधच्छे
दणा ॥ हत्कमळीयावीकाशका ॥ ७७ ॥ सर्वमंगळकल्यानका
रणा ॥ रोगपशमना आयुष्यवर्धणा ॥ नमोमांर्तंडदुष्टदम
ना ॥ हाटकवर्णाबासरमनि ॥ ७८ ॥ मीत्रावैभानुसूर्यदीवाक
रा ॥ खगपुषाहिरण्यगर्भन्तमहरा ॥ मरिचीआदित्यसवितार्क
भाष्करा ॥ अनंत्ततेजानमोस्तुते ॥ ७९ ॥ आदिपुरुषानीर्वीका

रा॥ हरिहरवीरंचीस्वरूपधरा॥ काश्यपेयासहस्त्रकरा॥ वसुधरा
श्रीयतुन्ची॥ ८०॥ जन्ममृत्युजराव्याधीहरणा॥ भवदुःखबो
धवसना॥ काळात्मकासर्वकारणा॥ विश्वनैनाप्रकाशका
॥ ८१॥ येकचक्रकनकभुसितचक्ररथ॥ सप्तपंथेहयवेगबहुत
नीमीष्यार्धपंथेमध्यप्राप्तपरपंथ॥ क्रमोनीजासीगग
णपंथी॥ ८२॥ पुरव्यदैवत्यसूर्यनारायण॥ सूर्यानुष्टानेश्रे
ष्ट ब्राह्मण॥ वरकडदैवनेकल्पीनपुर्ण॥ चंडकीर्णेप्रत्यक्षे॥ ८३
सूर्यमंडळबीलोकुण॥ नीत्यजोकानकरीनमन॥ तोअभागी
परमअज्ञान॥ तोअल्पायुसीजानीजे॥ ८४॥ व्यासवाल्मीक
शुकसकळ॥ वर्नितीजिस्तुनसूर्यमंडळ॥ सूर्यउपासकसदासू
सीळ॥ येमकाळवंदीनया॥ ८५॥ देखेवानीधर्मान्वेनपत्तिव॥

मूर्तिमंत उतरला दीनकर ॥ कर्ण जनकतो सत्वर ॥ थाली देत धर्मात ॥ ~ ॥ द्वादशवर्षपर्यंत ॥ उत्तमान्न जे जे इच्छीत ॥ तीन सहस्त्र चतुर्वीध रससंयुक्त ॥ उत्पन्न होतील यातुनी ॥ ~ ॥ कोण्याच धीं जेवील ब्राह्मण ॥ परी नसरे कदा अन्न ॥ सेवरी तुह्मी द्रौपदी जेउण ॥ मग धुउन ठेवावे ॥ ~ ॥ पांचाळी जेवीली यावरी ॥ न मगत्ते थेन नीघे अन्न ॥ मग दुसरे दीवसी करुण स्मरण ॥ करावे पुजन थालिचे ॥ ~ ॥ ऋषीचा उभे वेला यकीत्ती ॥ तेन के कदा गणीती ॥ जैसी मा थाली त्या जन्मा वीमीती ॥ सहस्त्राक्षा तेन करवे ॥ ~ ॥ जैसे बोलेनी पद्मीनीनाथ ॥ अंतर्ध्यान पावला त्वरीत ॥ पुष्कामक वना प्रवेशत ॥ पांडव वीप्रासमवेत ॥ ~ ॥ नित्य पंच पंच उषकाळी उरेण ॥ करीत

मार्तंगचेस्तवण॥ आलिंग्रसवेरघीतान्न॥ अपारब्राह्मणजेवी
ती॥ ९२॥ वीप्रभोजनताची महायज्ञ॥ तेने करूण धर्मआनंद
घन॥ रात्रदीवसपुरानश्रवण॥ वेदाध्ययनशास्त्रचर्चा॥ ९३॥
न्यायमिमांससांख्यअद्वैत॥ पातांजली व्याकर्णवेदांत
पंडीतसुरेनेपंडुस्तुत॥ श्रवनमनन करीती सदा॥ ९४॥ मह
भाग्य हेचि उत्तम॥ अदृष्ट ज्यासी सत्समागम॥ तीर्थाटन
कृतपरम॥ मगकासयाकरावे॥ ९५॥ सत्समागम सदा ज्या
स॥ त्यासी वैकुंठीं नीत्यवास॥ तदि पाडवाचे भाग्य वीशेष
वृनीसमागमसंतांचे॥ ९६॥ अद्भुतपुण्य त्याचे पदरीं॥ त्या
चे पुंण्य जैकाल्यारि॥ उदारसत्पात्री दान करी॥ कदाकाळी
वीटेना॥ ९७॥ सर्वदाती बोले मधुर॥ वदेनाकदा वचन नी

हुर॥श्रीलक्ष्मवरणीबुन्तआदर॥कायावाचामानसेसी॥८
परमादरेब्राह्मणपुजन॥तेधनधान्यअसनवसन॥या
चीन्हेमंडीतपूर्ण॥ताचीवंशहरिचा॥९९॥ह्मणोनीधन्यपं
डुनंदन॥सर्वलक्षनीमंडीतपूर्ण॥यावरिगजपुरीचेवर्त्त
मान॥सावधानजेकरायाया॥१००॥प्रज्ञाचक्षुह्मणेक्षत
तुह्मसेनाइआहेम मता॥तरिमजसांगकाहीहीता॥कैसेआ
ताकरावे॥१॥चीतेचीयाकुपान्न॥पउलोसर्वज्ञादहान॥
आधीहावनवाजावीत॥वीवेकमेघवर्षतु॥२॥हृदयकु
डीक्रोधाग्न॥प्रदीप्तकरणीपंडुनंदण॥वनागेलेम्हनिद्रा
बोलुण॥ज्याअंतीटहरिहरा॥३॥त्याचेदुःखप्रजादेखा॥ज
हारात्रकरीतीशोक॥दारुणत्याचेआपपावक॥कौरवका

ननजाळीतीलपै ॥ ४ ॥ तरिभजाभजतिजेनेकरुण ॥ पांड
वरलतोयवर्धमान ॥ विदुरायेसेसांगबचन ॥ तुसर्वतस
र्वांवीसी ॥ ५ ॥ विदुरह्मणेपुछतापुछती ॥ कीतीकसांगोतु
जनीती ॥ आपुलेकुमरधरुणीहाती ॥ धर्माचेचरणावरि
घालीका ॥ ६ ॥ करुणाबोलानीक्षमाकरावी ॥ तुंमीमाग
नीदाकेलीअघवी ॥ आतास्तुतीकरुणीबरवि ॥ तेनीवा
रावीशुध्दमणे ॥ ७ ॥ दुर्योधनदुष्यासनशकुनीकर्ण ॥ या
सीधर्माचेकरीदेउण ॥ पदरपसरोनीप्राणदाण ॥ घ्यावेमा
गोनीसत्वर ॥ ८ ॥ धर्माचेपायातडोइघालुण ॥ हातीदेइदु
शासन ॥ दुर्योधनाचेमस्तकीहस्तठेउस्वघन ॥ धर्मरा
यारेवावे ॥ ९ ॥ पार्थाचेपदाबुजनीमेळ्व ॥ तेथेस्पर्शावीकु

र्णाचेभाळ॥शकुनीताकुसीळरवळ॥सहदेवचरणीघाली
का॥१०॥तुआपुत्याने त्रोदकेदेख॥धर्मासीकरिजभीश
क॥अैसेकरीताअक्षइसुख॥ब्रह्मांडभरितुजहोय॥११॥तु
सेनाअैकत्ती पुत्रवचन॥नदिगारोडीसर्पकरीत्तीदीण॥ते
वीभीष्मद्रोणासीसांगोन॥आकर्णीनीबेदीघालीका॥१२॥
नासाद्धारगुणवोढोण॥माहावृषभकरीत्तीदीण॥याची
प्रकारकेशन॥पुत्रप्राकर्षोनीदवीका॥१३॥कुशध्वपोदती
लरोग॥द्वेहोनीकाळवससवेग॥तेनन रक्षणत्याग॥त्यामा
जीअैसेकरिका॥१४॥अैसेवचनआयकोण॥क्रोधेसत्त
सअंबीकानंदण॥तेणतुसेयादविषमज्ञान॥सर्वतीमजस
मजले॥१५॥पांडवाचेकरीसीस्तवण॥म मपुत्रासीदसीसी

जाण ॥ जे कां तुज पुसावे बोलाउण ॥ वारंवार तुं हे वीसांगसी
१६ ॥ तीहीहारउणी पण ॥ कान नामनि गेले तुटोण ॥ आलीच्च
शत्रु मुर्दन पुर्णी ॥ तुज वारंवार विचार पुसत्तो ॥ १७ ॥ तुहीत शत्रु
पाहात्ता ॥ आमुचेप्म नहीत सांगसी तत्वता ॥ तुज पासीना
हीआलत्ता ॥ पुनःपुना तेन्ही कथीसी ॥ १८ ॥ दुर्योध्यनासी
धरुणी हातेसी ॥ घालीसी पांउवान्चे बंदीसी ॥ कव्हो आली
तुझी बुध्दीऐसी ॥ घातवीरुध्दी तु करणार ॥ १९ ॥ तुझेपो
उवाकेउ मन ॥ मस्तुचान्चे पातासी पैशुन्य ॥ तुं न लेगसीम
जलागुण ॥ जाप्ये यथुनी जातांची ॥ २० ॥ अवस्य लणोनी
वीदुर ॥ रथारुढ जाला सत्वर ॥ काम्य कवणा लागी साचा
र ॥ पर मवेगे पातला ॥ २१ ॥ दुरिदेखानी विदुर ॥ बेधूसी बो

ले सुधीष्ठीर ॥ क्षत्रकासी यालागी सत्वर ॥ कवण विचार क
ल्पानी चित्त असे ॥ २१ ॥ की शकुनी आनी दुर्योध्यन ॥ कीती
ही दीधला पाठउण ॥ की कापट्य युक्त दुसरेण ॥ एनकावया
लागी बोलावीले ॥ २२ ॥ तरि मी याचरी अवधारा ॥ न जाउ कै
रवाचे मंदीरा ॥ क्षत्ता समीप देखत्ता सत्वरा ॥ पाचपांडव उठी
ले ॥ २३ ॥ वीदुरासी पाच ही जनें नमुन ॥ आदरें सीदेती आ
लींगण ॥ मग वैसउणी यावर्तमान ॥ क्षत्तासें गगजपुरीचे
॥ २४ ॥ म्या बहुत प्रकारें जल्पेत्त ॥ अंध्यासी सांगीतील स्व
हीत ॥ परि मणी न धरियथार्थी ॥ नानापरि बोधीत्ता ॥ २५ ॥
शुध्दमार्गरा कोण ॥ आडमार्गे जो करी गमण ॥ त्यासी अ
पाय पाहेतरुण ॥ न घेमनत्ता न चुकती ॥ २६ ॥ सर्वासी

जोद्वेषकरीत ॥ आपुलेक्षेमकल्यानचींतीत ॥ त्यासीअन
र्थयेतशोधीत ॥ नघेत्मणतानचुकती ॥ १८ ॥ जेकर्मनींदी
तीवीद्वज्जन ॥ जोतेथेहटेघालीमन ॥ तरिजाणिऐकती
जाण ॥ येनेलणत्तानचुकती ॥ १९ ॥ माहासतीचाअभी
लासधरीता ॥ बळेचक्षोभवीतीसतृत्का ॥ बळवंतासी
वैरकरीता ॥ येतीअनर्थप्राप्तीता ॥ २० ॥ जेथेसर्पव्याघ्रउ
रग ॥ तेथेसुखनीद्राकेवीलागेमग ॥ शुळावरिबळेचठेवी
अंग ॥ अनर्थयेतीनप्रार्थीता ॥ २१ ॥ परधनाचाअभीला
सकरीती ॥ परकांतेसीबळेभोगुपाहाती ॥ छत्रपतीसीद्वे
षकरीत्ती ॥ अनर्थयेतीप्रार्थीत्ता ॥ २२ ॥ समर्थाचेवर्मेकर्मे
देखे ॥ लोकांतबोलेताहातसुखें ॥ तपस्वीयाचीद्वेषक

कृणा करी कौतुक। येती अनर्थ न प्रार्थीत॥२३॥ सद्विवेक मीत्र करुण। वीहीत पंथ करावे गमण। सुधारसा होनी ग्रस्त न। संताचे चरण मानावे॥२४॥ परयोसीता परवित्त॥ तृणाहूनी नीच मानीत। चतुरासी बाळवी मैत्रत्व॥ शा स्त्र ह्मणती धन्य त्यासी॥२५॥ असो वीदुरावीन तात्काळ धृतराष्ट्र जाला व्याकुळ। ह्मणे मज न गमे वेळ। त्याक्षणावीन क्षण भरि॥२६॥ वेरि अंधनेत्रेवीण। जेतरि अंध बुध्दीहीण। वीदुरावीन मज कोण। आश्रय ऐसे कोणा च्या॥२७॥ संजयासी ह्मणे अज्ञान पण। काम्यकवना प्रती जाऊण। वीदुरासी येइ घेउण। समजाऊणी आ संजय तात्काळ नीघाला॥२८॥ काम्यकवनासी आला। तो धृ

पैराया सवे देखीला ॥ दीज मेव्या वेष्टीत ॥ ३९ ॥ वल्कले वेष्टीतज
जीर्ण शोभीता ॥ भस्म सर्वांगी वीराजीत ॥ जैसा व्योमकेश मी
रवत ॥ तापस मेंडळी माझारी ॥ ४० ॥ देवी वेष्टीला सहस्त्र नेत्र
की कीर्ण चक्रात वीराजे मीत्र ॥ की दीव्यरत्ना भोवते अपा
र ॥ जो हरी जैसे मी व्याले ॥ ४१ ॥ तैसा शोभे पंडुनंदन ॥ तो संजय
उभारा कला येउण ॥ पांडवनमी ती धाउण क्षेमा कीग
णप्रेम करुणी ॥ ४२ ॥ संजय म्हणे वीदुरा तुज वीण ॥ कैंदी
ध्य दीला द्राये प्राण ॥ जीवने वीन जैसा मीन ॥ ते वी तुज
ला गीव्या कुळ ॥ ४३ ॥ वीदुरासे समजाउण ॥ तीव्या क्षे
ला घेउण ॥ प्रज्ञा चक्षुस भेटउण ॥ समाधान करी त्याचे
॥ ४४ ॥ वीदुर गहारू सोन ॥ तो माघा राजानी लासमजा

उण ॥ हे दुर्योधने आयकोण ॥ परम क्षोभाते पावला ॥ ८१ ॥ घातकुआ
सुचा क्षत्ता ॥ का वृद्धे आनीला माघुता ॥ तोना नाउपाय करूणी आ
ता ॥ पांडव येथे आनील ॥ ८२ ॥ मी आपुले उदरी शस्त्र घालीण ॥ कीं
वा करीण वीशप्राशण ॥ शकुनी ह्मणे मी त्यागीन प्राण ॥ पांडव
दृष्टी देखत्ता ॥ ८३ ॥ ऐसा उपाय करावा उराउरी ॥ जे पांडव पुन्हा
न पडति दृष्टी ॥ कर्ण शकुनी ह्मणे कसी ॥ होउनो को दुर्योधना
८४ जरि येथे आली या पंडुनंदण ॥ पुन्हा कापत्य द्यूत खेळु
ण ॥ ता त्काळ राकुजी कोण ॥ येवक्षण न लगता ॥ ८५ ॥ शकु
नी बोले सावधान ॥ दुरि आहे पाचाळ प्रानी घुरप ॥ त्वरित
घाला घाला वाजाउण ॥ राका चेव धून पाचही ॥ ८६ ॥ सीध्य
केले सकळ सैन्य ॥ तो येकांती येउणी सत्यवति नंदण ॥ अं

धासीसांगेयेउन॥ अनर्थपुर्णपुढेंदीसे॥ ८१॥ तुह्मीघालांघालु
इच्छीता॥ तरिहापडेलअनर्था॥ पांडवासीश्रीहृदयरक्षीता॥ जं
तरबाध्यसर्वदा॥ ८२॥ जंधपायसीबीहाते॥ म्याप्रेरिलेना
तीत्याते॥ तेजातिलघालाघालयाते॥ तरिमीप्राणदेइन॥
८३॥ हेसुरव्यवार्तापरीसोन॥ उगाचीराहीलादुर्योधन॥ लु
णतिवीसरपाडोण॥ गुप्तरूपेपुढेंजावे॥ ८४॥ असोधृतराष्ट्र
बोलेवचन॥ ह्मणेस्वामीतुचीबोधीदुर्योधन॥ व्यासह्मणे
मैत्रेयेज्ञान॥ येइलयेथेंसीघ्रची॥ ८५॥ तोबोधीलतुह्मासीया
सूत्ता॥ परिहानायकेचीनत्वत्ता॥ तोशापशस्त्रेंतत्वत्ता॥ ता
डीलयासीक्षनार्धे॥ ८६॥ असेंबोलतापाराशरसूत॥ अंत
र्ध्यानपावलात्वरित॥ दुर्योधनप्रीतीयाज्ञवल्कीयेत

आरण्य

तोमैत्रपत्तेथेपातला॥ ९७ दैदीप्यमानभानुमूर्त्तिमंत्त॥
तेवींतोदेखीलाअकस्मात्त॥ सुनासहीतअंबीकासूत्त॥ स
न्मानीलेत्तयासी॥ ७८ दुर्योधनपुसेवर्त्तमान॥ कोउठि
जालेआगमन॥ मैत्रयतैणत्तीर्थैसंपूर्ण॥ करीनआलोका
य्यकवण॥ ९९ तोपांडवदेखीलेअकस्मात्त॥ जटाधारि
वल्कलेवेस्टीत्त॥ त्रणसेजसीनिजत॥ उद्यमचात्तबहुत्तते
थे॥ ८० परमसुकुमारपंचाली॥ पंचकलीकाशृंगारशा
ळी॥ वात्तउद्यमकोमाइली॥ आपदादेखीलीसमग्रम्या॥ ८१
कापटयद्युत्तखेळोण॥ बाहीरघात्तलेतुह्मीपंडुनंदण॥ प
व्यापीत्तरिषैकेवचन॥ आनीबोलाउनित्याहीसी॥ ८२
महासाध्वीरत्नभक्त॥ वीरव्यात्तवीरबहुत्त॥ हेडंबबका

ग्नीराक्षेस बकुल। भीमसेने मारिपेले ॥ ६३ ॥ रवांडव वन देउनि वैश्वा
नरा। जर्जर केले नीर्जरेश्वरा। आरे त्याकपिवीर ध्वज महावीरा
त्यासी समरी कोण जींकील ॥ ६४ ॥ सोम वंशी वीजय ध्वज।
सर्वलक्षणयुक्त धर्मराज। तरि त्यासी तु देइ राज्य। यथा
भाग समत्वे ॥ ६५ ॥ सोहु सांडी दुर्योधना। वाचणे कीती जा
पुत्या प्राणा। तरि ज्ञाउनि याका म्यकवना। प्रभानंदणा
आनावे ॥ ६६ ॥ ऐसे ऐकता दुर्योधन। परम क्षोभला जे
वी हुताशन। स्पर्से तुहस्ते पीळुन। अंबुज आपुली था परीला
॥ ६७ ॥ सम्यपद घासीत मेदीनी। गर्वेन बोले पापरवानी।
सक्रोधे हुंकारा देउनि। अधर दशन चावीत ॥ ६८ ॥ ऐसे दे
रवताची जान। प्रकर क्षोभे मृगनीरमन। मैत्रय शापे दे

तद्दारुण ॥ जोकांकमलोरहरिहरा ॥ ६९ ॥ ह्मणे चांडाळा दुर्बोध्यना ॥
द्वेषीयाकुरीकांहीसकापुर्ण ॥ तपस्वीयाच्याचेष्टाकरीसीजा
ना ॥ गर्वकरूणीबोलसी ॥ ७० ॥ नधरिसीब्राह्मणाचीमर्यादा ॥
दुष्टमळीनामतिमंदा ॥ तुसेअंकीभीमाचीगदा ॥ वीज्जुमे
सीपडेल ॥ ७१ ॥ तेणेअंकचुर्णहोउण ॥ तळमळुनीसांडीसीप्रा
ण ॥ माझेअसत्यनकेशापवचन ॥ जळज्यासनाचेनेन
होये ॥ ७२ ॥ मदेमात्तलाजेवीवस्त ॥ पीसाळलेस्यानब
हुत ॥ कीहुकरमात्तलामाहावनात ॥ देखेवानीधावेभलत्या
वरि ॥ ७३ ॥ तैसातुमात्तलासीपुर्ण ॥ फनसफळजेवीहोयपु
र्ण ॥ तैसेभीमगदेकरुन ॥ छिन्नभीन्नअंकहोय ॥ ७४ ॥ ऐसे
मैत्रयबोलोण ॥ सवेचीपावलाअंतरध्यान ॥ जैसाकायेतु

नीजासखप्राण ॥ तोनेनवेकोकासी ॥ ७५ ॥ मगभयाभीतजाला
दुर्योधन ॥ वीनार्नवीगेलाबुडोण ॥ शोकेतळमळीजंबीका
नंदण ॥ ह्मणेवर्तमानबरवेनदीसे ॥ ७६ ॥ यावरीवीदुरासीबो
लाउण ॥ धृतराष्ट्रबोलेपरमउदीग्न ॥ तुंवादेरवीपैलेकाम्य
कवन ॥ तरीवर्तमानयेकसांगे ॥ ७७ ॥ भीमेमारिलाकीमीर
तेकथासांगजन्मेजय ॥ मगबोलेचतुरविदुर ॥ ऋषिमुखेच
म्याश्रैकीले ॥ ७८ ॥ गजपुराहुनीनीघालेपंडुनंदण ॥ तीहीव
नासपावलेकाम्यकवन ॥ रजनीतजाताभार्गक्रमोन ॥ तो
कीमीरराक्षेसधावीन्नला ॥ ७९ ॥ महावीशाळरजनीचर
कज्जलवर्णपर्वताकार ॥ भाळीचर्चीलेसेसेंदुर ॥ दाढाभु
भ्रभयानकदीसे ॥ ८० ॥ त्याच्चीयाभयेकरुणी ॥ कोल्हीनेथे

नवसे प्राणी ॥ तो पांडवांसी आडवा येउणी ॥ तुह्मी कोन ह्मणउणी पुसत ॥ ८१ ॥ त्यासी देखवानी द्रौपदी भयाभीत ॥ नेत्र साकोनी जाली कंपीत ॥ अर्जुन तीस सावरित ॥ मनांत काही भीउ नोको ॥ ८२ ॥ त्यासी पुसते जाले पंडुनंदण ॥ आरेतु ये वनी आहेसी कोण ॥ येरु ह्मणे मी क्रमीर जाण ॥ बकासुराचा बंधु पैं ॥ ८३ ॥ पुरुषमात्र धरुण ॥ मी भक्षी तो न लगता क्षण ॥ तुह्मी पाचजण आहा न कोण ॥ ने ताकामी नीकोणची ॥ ८४ ॥ धर्म ह्मणे आह्मी पंडुकुमर ॥ हस्तनापुरीचे राजेश्वर ॥ मग बोलते तो क्रमीर ॥ धावा वृकोदर कोण तो ॥ ८५ ॥ त्याभीमाचा रक्तेकरुण ॥ करिण बकासुराचे तर्पण ॥ मग मित्यासी सगळेची गीळीण ॥ करीन चूर्ण दंता रवाले ॥ ८६ ॥ मा ज्ञाव

कासुर बक गहन ॥ तेणे मारीला कपटे करून ॥ बहुत दीवस शोधी
तो भीमा लागुण ॥ तो आजी मज लासा पडला ॥ ८७ ॥ ऐसे बो
लता क्रमीर ॥ तें काळ कफोडी न वृकोदर ॥ पर्वताकार तरूवर ॥
साउनी हाती घेतला ॥ ८८ ॥ मग अर्जुने नलगता क्षण ॥ गां
जीवास चढविला गुण ॥ तो क्रमीर वृक्ष घेऊण ॥ भीमावरी धा
वीन्नला ॥ ८९ ॥ कीयेक काष्ठ येकछतांत ॥ कीयेक जरवस्या
येक हनुमंत ॥ येक मेकाचे पृष्टी वरी मोडीत ॥ झाडेस गवे मो
डोनी ॥ ९० ॥ द्वादश योजन पर्यंत ॥ मही तरू भंगले समस्त
मग सी गाजानी पर्वत ॥ परस्परे घाकीनी ॥ ९१ ॥ मग मल्लयु
ध्य अभ्दुत ॥ जाले च्यारि घटीका पर्यंत ॥ तेका भीमे जलाहृदे
कावला ॥ चरणी धरूनी भोवंडीला ॥ ९२ ॥ तैसाच आपटीला

धरणीवरी॥ मगपायेदेउणीपृष्टीवरी॥ धरणीयासीरगडाघेी॥ प
श्चभागीमोडीला॥ ९३॥ दुंदुभिरोकुता ध्वनीउमटत॥ तेवी
राक्षसदेहांतीआक्रांत॥ कुंजरासीहोयपर्वतपात॥ भुमीवरीते
वीपडीला॥ ९४॥ असापुरूषार्थकरूणी पंडुनंदन॥ गेलेअदैत
वणालागुण॥ द्रौपदीपरमआनंदोण॥ ह्मणेधन्यहावृको
दरा॥ ९५॥ ऐसीकथासांगता वीदुर॥ स्वासोस्वासटाकीधृ
तराष्ट्र॥ ह्मणेमैत्रयाचा शापथोर॥ काळवर्ईटवेना॥ ९६
असोयावरीवनासीकृष्णीपांडव॥ भेरावयासीआलेरा
जेसर्व॥ द्वादशराजातीचेयादव॥ यादवेंरासहीतपे॥ ९७॥
वसुदेवउध्दवअक्रुर॥ उग्रसेनरेवतिवर॥ देवासहीतसत्व
र॥ अदैतवणापातले॥ ९८॥ श्रीरंगजीआनीधृष्टद्युम्न॥

जालेद्रौपदीचेबंधूधाउण ॥ कौरवासनींदीतीसंपुर्ण ॥ क्रोधे
करोनीसर्वथी ॥ ९९ ॥ श्रीरंगासीदेखोन ॥ पांडवघालितीलोटां
गण ॥ द्रौपदीधाउनीचरण ॥ प्रेमकरुणीस्कुंदत ॥ २०० ॥ द्रौ
पदीसीह्मणेयादवेंद्र ॥ मायेत्याकष्टदेखीलेअपार ॥ तरिकौ
रवरंकेहेसमग्र ॥ धरातचीथीजवीन ॥ १ ॥ देखानीकौरया
चाअंतकाळ ॥ त्याच्यास्त्रीयारडतीसकळ ॥ तोतुदेखसी
कोलाळ ॥ अल्पकाळेचीयावरी ॥ २ ॥ उत्तरिनपृथ्वीचाभा
र ॥ धर्मावरीधरिणछत्र ॥ याचाद्वियेपाद्दहावर्षानंतर ॥ सो
हळादेखसीलक्षुम्मेतु ॥ ३ ॥ वस्त्राहरणीचेदुःखजमुत्त ॥ आ
ठउणीक्षमाशोककरीत ॥ ह्मणेपावहीपतिबळवंत ॥
उगेचहोतेतेवेळे ॥ ४ ॥ तुकैवारियाभक्तवत्सला ॥ वस्त्रेपुर

वीलीतेवेळा॥ करुणाकरादिनदयाळा॥ लाजमाझीरक्षीली
५ ॥ धर्मलणेउपकार॥ कीत्तीजाल्उउपकार॥ कुंभीनीचेक
तुणीपत्र॥ लीहीत्ताचरित्रनसरेची॥ ६ ॥ पांचाळीचेपावप
त्रे॥ मह्ययुधीवयकीशोर॥ द्रोपदीपांडवासीसत्वर॥ दृष्ट
धुम्नभेटवीला॥ ७ ॥ प्रतिवंध्याश्रुत्तसोमशतानीक॥
श्रुत्तसेनश्रुत्तवर्मादिक॥ पीतीयातुल्यबळार्क॥ परम
पुरुषार्थीपाचही॥ ८ ॥ सुभद्राजानीअभीमन्य॥ सुधर्मा
संगेजालेधारकेहूण॥ सुभद्रापांडवासीवंदुण॥ केलेनम
नद्रौपदीसी॥ ९ ॥ यावरीदेशोदेसीचेराव॥ वंदीतीधाहुश
जातिचेपायच॥ वसुदेवबळीभद्रउध्दव॥ समयोचीतबो
लतिबहु॥ १० ॥ धृष्टधुम्नप्रतिज्ञाकरीत॥ द्रोणासीमारिण

मीक्षणात ॥ सीरचंडी ह्मणे मी करीण अंत ॥ वृद्ध भीष्माचा नि
धरी ॥ ११ ॥ दुर्योधन दुष्यासन ॥ भीमहस्ते सोडीती प्राण ॥ क
र्णाचा काळ अर्जुन ॥ शैल्यासी मरण धर्म हस्ते ॥ १२ ॥ मादी
नंदण प्राण ॥ शकुनी वाचेइल न लगता क्षण ॥ असो सर्व
ही कौरव सैन्य ॥ पाचही मी कोनी आरतिल ॥ १३ ॥ या वरीया
द्व वासतीत यादवेंद्र ॥ सुभद्रा आनी सौभद्र ॥ दारकेसी गेले
सत्वर ॥ आज्ञा घेउणी पांडवाची ॥ १४ ॥ घेउणी द्रौपदीचे नंद
ण ॥ पांचाळपुरा गेला धृष्टद्युम्न ॥ सकळ राजे प्रजाजन
आपुल्या देशाप्रति जात्ती ॥ १५ ॥ या वरी अद्वैतवणांतर
राहीले घेउणी अपार विप्र ॥ तेथे द्वादश संवत्सर ॥ क्रमीते
जाले सत्समागमे ॥ १६ ॥ नित्य नैमित्य करीती कर्म ॥ धेतेह

वनेपीतृश्राद्धउत्तमे ॥ अग्नीसेवात्रीकाळहोमे ॥ देतधर्म
आदरेसी ॥ १७ ॥ पक्षइष्टीमासइष्टी ॥ नक्षत्रइष्टीश्रीयपरमेष्टी
च्यातुर्मासापरिइष्टी ॥ धर्मआनंदेआचरत ॥ १८ ॥ यागस्य
पीवेदघोश ॥ ॐकारषट्कारस्तुरस ॥ तेथेमताऋषि निर्दो
ष ॥ येचरित्तीआचरति ॥ १९ ॥ येथासुखराहीले ब्राह्मण ॥ कुं
डवेदीकाशास्त्रप्रमान ॥ सायंकाळीदेदीप्यमान ॥ तीनीअ
ग्नीशोभति ॥ २० ॥ चहुवेदीचेअध्यन ॥ शास्त्रचर्चापुराणश्र
वण ॥ पांडवाजवळीहरिकीर्तेण ॥ रात्रीकरीतीकीर्तीयेक ॥ २१ ॥
मगतेथेमार्कंडऋषि ॥ येउणीभेटलाधर्मासी ॥ त्पणेधर्मा
तुवनवासी ॥ सुखीआहेसीवाटतसे ॥ २२ ॥ श्रुतक्षपरब्र
ह्मरामचंद्र ॥ चौदावरूषेसेवीलेवनघोर ॥ मगरामकथा

समग्र धर्मरायासीसांगीतीली २३ तेराम कथावर्णावीस
मस्त तरिसमुद्रायेकरावाढलग्रंथ पूर्वीरामविजइसमस्त
सत्तही कांडकथीयेले २४ पाडुरंगकृपेयथार्थ चालीसषा
ष्टेरामचीजयग्रंथ तेश्रोत्तीपाहावेसत्य जत्यादेकरु
नीया २५ अदेतवन परमसुंदर नानाजातिचेतरुव
र भेदीतगेलेअंबर मनोहरसदाफळीजे २६ छायासी
तळसघन माजीनदीसुर्यकीर्ण नारिकेळीपोफळी
रात्तांजण सुवासचंदुणमेलागीर २७ अशोकवृक्ष
उत्तोत्तीया रायेआवळेआंबेरवीरणीया नीबवटपी
पळवाढेनीया सुंदरउंबरवीयाशाथत्तात्ती २८ ता
ळीबीसावरीरायेमंदार चंदणमोक्षफळअंजीर चंप

कुजाईजुईपरिकर। मोगरेउंनागसेवतीया २८ शतप
त्रजयवृक्षपरिकर। तुळसीकरविरकोवीदार। कनकवे
लीनागवेलीसुंदर। पवळवेलीयाआरक्त ॥ ३० ॥ मयोर
चातकबदक। कस्तुरिमृगजवादिबीडाळीक। राजहंस
नकुळचक्रवाक। कोकीळाकोतुकेबाहाती ॥ ३१ ॥ धन्य
धर्मराजनृपति। स्वापदनीवैरविचरति। योगसाध
नाऋषिआचरति। गायकगर्जतीआलापे ॥ ३२ ॥ रसा
ळजानीपरमपावन। अरण्यपर्वगोडगहन। स्वधर्मनी
ष्टकधर्मपरायण। त्यासीचजाणरचेते ॥ ३३ ॥ वणपर्वकुम
चसुरस। पंडीतमीलीदघेतीसुवास। नींदकवुरीळनींदका
स। कुतर्कसदाचसनतसे ॥ ३४ ॥ दुर्दुरीनींदीकुमळपराग। प

रिकमकीराहातिसज्ञानभंग ॥ ज्याचेहृदइपांडुरंग ॥ सर्वकाळ
वसतसे ॥ २५ ॥ ब्रह्मानंदापंढरिराया ॥ श्रीधरवरदाकेवाढिया
अभंगनिर्विकारस्वामिया ॥ टेवीपायाजवळीच ॥ २६ ॥ सु
रसपांडवप्रतापग्रंथ ॥ अरण्यपर्वव्यासभारथ ॥ त्यांतिल
सारांशयथार्थ ॥ श्रीबीशांतिमोध्यायेगोडहा ॥ २७ ॥

श्रीगणेशायेनमः ॥ ॐ नमोभगवत्तेवासुदेवायनमः ॥ जन्मे
जयसनेवैशंपायनास ॥ तुस्यावदनेअत्तीसूरस ॥ कथागो
डलागेसुधारस ॥ तुझ्येवाटेत्याहुनि ॥ १ ॥ वैसंपायनसनेरा
या ॥ तुझ्यापुर्वजाचिपवीत्रचर्या ॥ जेकत्तानिरसेनापत्रया
होय्यकायासीनव ॥ २ ॥ वंदुनियाश्चणणचरणा ॥ सांगेन
अस्तुत्तकथेचीरचना ॥ पांडववनीअसत्ताजाणा ॥ कृष्ण
भजनानवीसरत्ती ॥ ३ ॥ वनीहीलक्षसंख्याब्रासन ॥ नी
त्यत्यासशहुरसअन्न ॥ धर्मराजनित्यदेत्तभोजन ॥ त्री
भुवनीअपुर्वसांत्तीजाली ॥ ४ ॥ ब्राम्हणयेउनीगजपुरा
सी ॥ कीर्तीसांगत्तीदुर्योधनासी ॥ म्हनत्तीधन्यउपमा
पांडवासी ॥ त्रिजगत्तीजसेना ॥ ५ ॥ तुम्हीबाहेरदीधलद

वडोन ॥ परित्यासी रक्षीत्ताज गजीवन ॥ पत्ती हिलक्षासे स्व्या
ब्राह्मन ॥ पत्नीजेवीत्तीधर्माचे ॥ ६ ॥ जैकोनी पांडवाचीस्तु
त्ती ॥ दुर्योधनसंतत्पवीत्ति ॥ परिसोनसंत्ताचिस्थीतीग
त्ती ॥ निंदकत्तापत्तीज्यापरि ॥ ७ ॥ वसंतरुत्तुराजदेवानी
कोकीळाकरिती मधुरध्वनी ॥ तोसुंदरस्वरजेकोनी ॥ ६
वायसमनीसंत्तापत्ती ॥ ८ ॥ देवानपंडीत्तवीसन्न ॥ मुख
चेहृदयपेपावोन ॥ किंवाजैकोनहरिकीर्तन ॥ भुत्तप्रेतेवी
रत्ती ॥ ९ ॥ तैसादुर्योधनपापमत्ती ॥ अपाययोजीनाना
चीत्ती ॥ तोदुर्वासरुसीमात्तामत्ती ॥ अकस्मात्तपात्तला
॥ १० ॥ त्यासेदेवानदुर्योधन ॥ करिताजालासाष्टांगनम
न ॥ मनीकापट्यवीत्तिलेपुर्ण ॥ पांडवच्छलुपाहत्ति ॥ ११

ज्यारनपारनाहीअनुस्थान ॥ तेथेआवडीच्यारितीकु
जन ॥ तैसाचअर्थकल्पुन ॥ दुर्योधनसेवाकरी ॥ १२ ॥
जेजेसमईजेजेमागे ॥ तेतेदेवानीतोशवीअंगे ॥ रात्री:
च्यारीप्रहरजागे ॥ सेवास्वअंगेदावीत ॥ १३ ॥ भुक्तमुक्तसा
धनालागोनी ॥ कुटीलकपटीजागृतिस्मशानी ॥ तैसी
बहुतसेवाकरूनी ॥ दुर्वासमुनीप्रसंन्नकेला ॥ १४ ॥ तो
ष्लनेमागेवरदान ॥ येरूबोलकरजेडुन ॥ आमुचेदाया
दपांडवजान ॥ त्यासछ्ळनपरजे ॥ १५ ॥ सुर्यथालीदीध
लीत्याप्रती ॥ असंख्यजेवीतीवीप्रपंक्ती ॥ सेवटीजेउनी
द्रौपदीसती ॥ थालीपालथीघालीत ॥ १६ ॥ थालीपाल
थीघालीराती ॥ मगतेथेअन्ननाहीनीश्चीती ॥ आ

पनजावेत्यासमयाग्रत्नी ॥ भोजनप्रीती मागावी ॥ १७ ॥ ते
करीताअनुमान ॥ तरीभस्मकरावेशापदेउन ॥ तोबोलेअ
त्रीनंदन ॥ अवश्यकरनैहे आम्ही ॥ १८ ॥ दुर्योधन दुशासन
दुर्वास ॥ तीघाचीयेकरासीपकरस ॥ तरीअत्रीनंदननी
देशि ॥ त्यासीमत्तीजैसीका ॥ १९ ॥ येकमासपर्यंतजान भ
क्षीलेकोरवाचेअंन्न ॥ दुर्जनाचेअन्नाचेगुण ॥ पांडवघ
व्याचयावाटत्ते ॥ २० ॥ सज्जनाचेसेवीताअंन्न ॥ सद्बु
द्धिउपजेजेनेकरून ॥ जसोदुर्वासाचेउदीतमन ॥ जा
व्येपाडवच्येव्याचया ॥ २१ ॥ सारीसहस्रसीषेभार ॥ घेउ
नचालीलाअत्रीपुत्र ॥ रात्रजालीदोनप्रहर ॥ जेथ्येतव
नासीपातले ॥ २२ ॥ जैकोनीब्रांह्मनाचीगजबजा ॥ जा

गाजाला धर्मराज ॥ बंधुसहीत तेजःपुंज ॥ लोटांगनी नी
घाले ॥ २३ ॥ ह्मने धन्य धन्य आजी चा दीन ॥ जाले सा
धुचे दरूषन ॥ दुर्वास ह्मने तुह्मे सवन ॥ गोउन लागेये
वेळी ॥ २४ ॥ पोरी क्षुधेचा अनळ ॥ प्रान होती आमुचे वीक
ळ ॥ तुह्मे उपकार पावले समुळ ॥ भोजन आधी देईजे ॥ २५
समयो पाहुन पुजन ॥ चतुरे कावे जान ॥ कासावीस
होतानी प्रान ॥ झउकरी अंन्न आनी आता ॥ २६ ॥ ईछा
धरुनी भोजनी ॥ वेगे येता मार्गक्रमोनी ॥ नोष्म स्तागे
लावासरमनी ॥ ह्मने तानी रजनी जाहाली ॥ २७ ॥ सवर
येतो श्नान करून ॥ पात्री वाढोनरे वावे अन्न ॥ वीलंब
जाली या जान ॥ मग शापीन क्षनार्धे ॥ २८ ॥ जैकोनी

ऋषीचेवचन ॥ धर्मराजद्दचकलापुर्ण ॥ पाहेद्रोपदीचेवदन
ह्मणेपरमवीघ्नवोडवले २९ द्रौपदीह्मणेधर्मराजा ॥ श्वा
नासजाउपसत्वरदीजा ॥ ऐसेबोलताद्रोपदआत्म
ज्या ॥ मुनीउठीलेसत्वर ३० दुर्वासिबोलेवचन ॥ आमुचे
दीवसाजालेसंध्याअनुष्ठान ॥ आतायेतोश्नानक
रून ॥ द्रौपदीह्मणेअवस्य ॥ ३१ घेउनीरुसीश्वराचेभार
श्नानासगेलेअत्रीपुत्र ॥ मागेधर्मराजदीनवगत्र ॥ द्रौपदी
लागीबोलतसे ३२ कैसीकरावीआतागोष्टी ॥ नीघावे
कोनाचेपाठी ॥ द्रौपदीह्मणेपडतसंकष्टी ॥ यादवरायासम्पर
वे ३३ मगतेपांडवाचीपत्नी ॥ उभीराहलीवृंदावनी ॥ द्वारके
कडेकरजोडोनी ॥ मुर्तीध्यानीआठवीली ॥ ३४ ह्मनेश्री

धराइंदीरावरा ॥धराधरशसनी वीस्वंभरा ॥भक्तमानसच
कोरचंद्रा ॥करुणासमुद्रा गोपाळा ॥२५॥ नमो अनंत ब्रह्मां
डनायका ॥हे अनंत वीश्वव्यापका ॥वैकुंठपुरपते भवमो
चका ॥मदनजनका जगत्पती ॥२६॥ हे कृस्ना यादवेंद्रा ॥सा
धुहृदयारवींदमीलींदा ॥नीजजेनकच्यातकजलदा ॥
वेंक्कानंदपरात्परा ॥२७॥ कमळोद्भवजनका कमळनय
ना ॥कमळनाभा कमळसैना ॥कमळनायका कमळव
दना ॥कमळसदना कमळप्रीया ॥२८॥ जयजय कृष्णा वी
स्वपाळना ॥विस्वव्यापका वीश्वकारना ॥वीश्वमतीचा
ळक विश्वजीवणा ॥विस्वरक्षणा वीस्वेशा ॥२९॥ जयजय
श्रीकृष्णा कमळपत्राक्षा ॥हे कोसांनका सर्वसाक्षा ॥मङव

पाळका निर्वीकल्पवृक्षा धर्माध्यक्षा कर्ममोचका ६० ल
क्षास ६ नीरक्षीले श्रीहरी उघडे करी तास श्रीभीतरी उंडीघा
लोनी या पुरारी पुर्णकेवारी जालासी ६१ तुजवाचो
नी संसारी तारक कोन आहे कंसारी येचे वेळे सी तुरा
रचे हरी धाव सउकरी माउलीय ६२ भक्तवत्सलाजती
उगाता श्रीकरधरा हाम सुंदरा मासी याची सावीया
सर्वेश्वरा कराची तरा ये वेळे ६३ माझे सावळे कृष्णा
बाई चिर उतुटले वाधी ते वयाई मज चतुर्भुज केलेल
येलाही तारि पस मई धावे का ६४ रुक्कडे धारा वती सने
वेळे तारुण्यमी निर्वीस्तारीले मासच्या वाजाघ
ननी व्हे तो हाड जै की लेथगी नीचे ६५ द्रोपदीचे रा

द्रकोमळ ॥ करुणारसभरीत अतीसूनाळ ॥ ह्रदई गरिवरो
न गोपाळ ॥ नारदपुरी ठकलीले ॥४६॥ उभा राहीला चक्रपा
णी ॥ नटस्त पाहे रुक्मीनी ॥ धावघेतली ते चक्षनी ॥ न
बोले अत्ती वेग ॥४७॥ सत्वरे पाउन वनमाळी ॥ उभा राहु
ला द्रौपदी जवळी ॥ श्रीमे जाळगी पांच्याळी ॥ ते च वेळे
गोपाळे ॥४८॥ नेत्र उघडोनी याल वलाहे ॥ तो पुढे च घन
श्याम उभा आहे ॥५०॥ हट धेरानी पायापाय ॥ मग सुख पाहे
रिचे ॥४९॥ वदन सुहास्य अती उदार ॥ मुकुट कुंडले मक
राकार ॥ आकर्ण नेत्र सुकुमार ॥ न छवी केशर वीरा
जे ॥५०॥ सर्वालंकारी मनोहर ॥ उभा देखीला जगदो
ध्दार ॥ द्रौपदी लनेहृषी ष्वर ॥ स्नानास गेले गोवींद ॥
॥५१॥

श्रीरंग म्हणे द्रौपदी माय ॥ मज बहु क्षुधा लागली आहे ॥ धा
वोन आलेल वृक्ष आहे ॥ ते आट दुरी करोनी ॥ ५१ ॥ द्रौपदी म्हणे कृ
ष्णा माधवा ॥ ऋषीलागी केला तुम्ही धावा ॥ जगजीवन के
शवा ॥ आता बाहु कोणासी ॥ ५२ ॥ कृष्ण म्हणे सडकरी का
हीतरी पाहे गृहांतरी ॥ थाली मज दावील वकरी ॥ काहीत
री आन्न असेल ॥ ५३ ॥ द्रौपदीस गद्गद बोले वचन ॥ थाली
पालथी घातली धुवोन ॥ कृष्ण काही भक्षील्यावीण ॥
मासे मन तृप्त नव्हे ॥ ५४ ॥ थाली मज पाहुद्या आधी ॥ आ
णोनी दावी द्रौपदी ॥ तो एक भाजीचे पान कृपानी
धी ॥ दावीले संकेरानीया ॥ ५५ ॥ जगत्साक्ष जगन्नाथ
द्रौपदी पुढे वाढची हस्त ॥ परी घातले लवरीत ॥ म्हणे मी

त्रसहृनकेनी ॥ ५७ ॥ तेआरवद्ब्ल वलाही ॥ घालीतमु
रवीक्षीदाध्वीवाजावाई ॥ [illegible] ॥ कुरदीधलातेसमई ॥ तने
त्रीभुवन धालेहा ॥ ५८ ॥ तनेजाता पाच्यारा ब्रांह्मण
द्रौपदीपाहेआश्रमातयउन ॥ तोअन्नाचेपर्वतदेखी
लेपुर्ण ॥ जेनेत्रीभुवनजउनीउरे ॥ ५९ ॥ तो गंगातीरीत
षीमंडव्वी ॥ अघमर्षनीतेवेळी ॥ तेथेप्रगटे वनमाळी
भोजनहाव्वास्वीयेल्या ॥ ६० ॥ द्रौपदीआनीपांडव
दुसरेनीर्गुणमाधव ॥ दुर्वासादीरुषीसर्व ॥ जेवावया
बैसले ॥ ६१ ॥ मगमागीतसुवासअन्न ॥ देवतीलाव्वा
धोटीतदेखोन ॥ वसंतकरीप्रदक्षन ॥ देअंन्नमज
कैचे ॥ ६२ ॥ देवीअमृतदीधलेआनोन ॥ तरीरुषील

नतीनेदुअंन्न ॥ खंसादीकादुर्लभपुर्न ॥ प्रीतीकरुनीजेवीती
६३ ॥ रत्नजडीतआउनीयानव्ही ॥ त्यावरीकनकाचीताटमां
डीली ॥ बैसावयासुवर्नेपीठेहीधली ॥ समसमानसर्वांसी ॥ ६४
ग्रथकग्रथकरानया ॥ वरीरत्नदीपलाबोनीया ॥ कांचनाचीया
झारीया ॥ उदकभरीलीयासुवासीक ॥ ६५ ॥ जैसासोमकांता
चापर्वत ॥ तैसापडीलासेभात ॥ सुवर्णाचव्नजमुत ॥ तैसेव
रान्नदीसतसे ॥ ६६ ॥ पंचभक्षपरमांन्न ॥ सारीपत्रशाखा
सुवासपुर्ण ॥ घृतदुग्धमधुसरोवरजान ॥ दधिशर्करा
अपार ॥ ६७ ॥ जैसेजलातचक्रफीरताहे ॥ तैसीद्रौपदीवा
ढोनीजाय ॥ चुडेसवकतीवीजुलाय ॥ उजेडपडत्नीतेषी
वरी ॥ ६८ ॥ प्रार्थनाकरीतीधर्मक्रस्न ॥ भीमदीनवीकर

जेउुन॥ स्वामीसावकासकरावेभोजन॥ उसीरबहुतजाला की॥ ६९॥ तृप्तजालेरुषीसमस्त॥ म्हनतीसदाकाळराहे येथ॥ सभक्ताचेअन्नपुजीत॥ द्रौपदीहस्तेजेवीजे॥ ७०॥ आयुषअसावेकल्पवरी॥ सदाराहावेधर्ममंदीरी॥ ऐसे बोलताऋसीश्वेरी॥ करप्रक्षाळनजाले॥ ७१॥ सकळरुषी आचवले॥ त्रयोदशगुनेबीडेघतले॥ सर्वतीसुगंधचर्चीले मगनीजलेनावेक॥ ७२॥ मंत्राक्षताघ्यावेयासी॥ उटीलेमा गुतेरुषी॥ तोपांन्याळीसहीतरुषीकेसी॥ गुप्तजालेपांडव॥ ७३॥ तोसहदेवपालवलावेगेसी॥ म्हनेस्वामीचलावेभोज नासी॥ पात्रेवाढीनतुम्हासी॥ बोलाउपाठवलो॥ ७४॥ मग बोलेअत्रीनंदन॥ परमभाग्यवंदुर्योधन॥ हरिभक्ताचीछ

ळनाकरून ॥ त१४स्य मोआचवलो ॥ ७५ ॥ दुर्योधनाचीबुध्धीजैं
कीजे ॥ हरिभक्ताचीछेवनाकीजे ॥ साधुचाअंतनपाहीजे ॥ हे
घोरअनर्थाची ॥ ७६ ॥ पुर्वीजंबतपीचेकेलेछेवन ॥ पाटीलाग
लेसुदर्सेन ॥ परमचांगवदुर्योधन ॥ तेनेबुध्धीचकवली ॥
७७ ॥ दुर्वासल्लनेसहदेवातें ॥ मामाआसीवादसांगधर्मा
ते ॥ वीजईकल्यानहोउम्हाते ॥ शत्रुक्षयानेपावतील ॥ ७८
वृजचुडेमंडीतमालासती ॥ मामाआसीवांदसांगेद्रौपदी
सती ॥ तुजरक्षसर्वार्थी ॥ जसाश्रीपतीसर्वेद्दा ॥ ७९ ॥ बोल
नगेलेतेथुनी ॥ सहदेवजालापरतोनी ॥ मगजगजेवन
येचेणी ॥ नगरभेटलापांडवा ॥ ८० ॥ आर्वीगुनीपांडवा
पत्नी ॥ हर्दईधरीद्रौपदीसत्ती ॥ तुम्हापडतासंकटवृत्ती ॥

पीश्रीपतीरक्षीन ॥ ८१ ॥ कृस्नानंद यादवेंस ॥ आज्ञाम्मागेोन
सत्वर ॥ द्वारकेस गेला श्रीधरवर ॥ अभंगसाचार नवीटे
॥ ८२ ॥ असोयावरिअद्वैत्तवणी ॥ अमत्तापाउव याज्ञसेनी
तेथेज गगुरू यउनी ॥ व्यासदेवभेटला ॥ ८३ ॥ सेवुवीध्वां
सासकारन ॥ अर्जुनास्तुकरिती थोरन्न ॥ सीवजानीसे
वीरमन ॥ अस्त्रशस्त्रदेत्तीलपै ॥ ८४ ॥ गुरु वंसी वीशेषजा
नोन ॥ त्तीर्थाटनानी घालाअर्जुन ॥ हिमगीरी वलांउ
न ॥ इंद्रकालपर्वत्ताजाला ॥ ८५ ॥ तेथे वृक्षपर्नेभक्षुन
थोरत्तप करिअर्जुन ॥ दुसरेमासीजलसेउन ॥ क्षुम्रपा
नलत्ती यमासी ॥ ८६ ॥ चतुर्थमासी वायुआहार ॥ पदा
अंगुष्ठावरि उभापार्थवीर ॥ उर्ध्वबाहुकरुनी त्तीव्र ॥ त

पश्चात्वरे कौंतेय पतो ॥ ८७ ॥ जैसा माधवांनी चंडकीर्ते ॥ तप
तेजस्वी तैसा अर्जुन ॥ ओवते आनीक ब्राह्मन ॥ पार्थने
जनस कुंती सांहो ॥ ८८ ॥ येमके शापती जावोन ॥ रूषी सं
गती वर्तमान ॥ येक वीर नपकरी नदारुन ॥ सहश्र कीर्ते
साकोव्हल्या ॥ ८९ ॥ जैसे जे कोन मृडानी भर्तो ॥ पतजा
लाईदे कीलपर्यंत्ता ॥ कीरात रूप जाला धरीत्ता ॥ अनीवी
लासी तेजस्वी ॥ ९० ॥ रूपपालेरानी रान्ही ॥ संगे वनाजा
ली हेमवंती ॥ तुत्तपाके असंरवेनी घत्ती ॥ उमाधववेद्ली
॥ ९१ ॥ मुकानाम दैत्य बळवी शेष ॥ त्याप्रती बोले येमके
श ॥ तु धरुनी वाराह वेश ॥ अर्जुनास मुरवजा यका ॥ ९२
आज्ञा वंदुनी असुर ॥ वाराह रूप धावे भयंकर ॥ सुसांडीदेउ

नीसत्वर ॥ पार्थवीरेच वनात्वला ॥ ८३ ॥ देषमुरवाकुनी घोरा गहन ॥ शुकरकरी ताभेदे अर्जुन ॥ गांडिवासी सीनचढउन लावीलाबानत्यापासी ॥ ८४ ॥ पवनवेगे शुकरजात ॥ पाठीलागलावीरपार्थ ॥ तोकीरातरूपे उमाकांत ॥ वेगेधावत आडवा ॥ ८५ ॥ पार्थलक्षेउमावर ॥ व्यापीरत आनीलाशुकर संधानीलक्षीलासाच्यार ॥ तुयासमारनको ॥ ८६ ॥ तोनमनीच अर्जुन ॥ ध्यावेचापासलउनीबान ॥ वृभींभेदीलाजान ॥ शुकरेप्राणसोडीला ॥ ८७ ॥ परमपुरुशार्थीसुभद्रारमन कीरातासपुसेउत्तरवचन ॥ स्त्रीसहीतनीर्भयपणे ॥ यकला वनीवीचरसी ॥ ८८ ॥ कीरातम्हनेयचभुमी ॥ वस्तीकरीतोसदाआम्ही ॥ १ ॥ तुकोनअधमी ॥ सुकरमासावधीयलां ॥ ८९ ॥

तु गर्व बहुत करिसी ॥ तरी युध्ये करी मसी ॥ आमुच्या वनात
तु कोन आलासी ॥ मान वचेसी कुमरा ॥ ७० ॥ यो प्त्यातुन वी
सीली पुन ॥ तरी एकी मज वरी स्पर्ध्या बान ॥ अर्जुनें मां
डीले वज्र रान ॥ शर धारुन सोडीती ॥ ७१ ॥ अंसं स्व्यसोडीतिबा
न ॥ परिसी वजांगी न रुततीं जान ॥ सुमन वृष्टी होता जान
ई भजै सान मनीं च ॥ ७२ ॥ तुण सीरवा पडता सबळ ॥ अचळ
न सोडती स्थळ ॥ तैसे पांथीचे बान जाळ ॥ ज्यास्य नीवळ
मानीना ॥ ७३ ॥ जे जे पार्थ सोडी शस्त्र ॥ तु रव पसरोन ग्रासी
त्री नेत्र ॥ कोंत्तीचा जो वत्तीय पुत्र ॥ वीस्मीत होवोनी पा
हात से ॥ ७४ ॥ प गदरु ने सूभ का मन रंजन ॥ सांग तुरु रुकी
शचीरमन ॥ कीरात न बोल एकही वचन ॥ अपार बान

ग्रासीत्त॥ ५॥ बानजाळसोडीत्ताबहुत॥ १ रमत्रासीलावीर
पार्थी॥ बानसरलेसमस्त॥ अक्षयभात्तादित्तापे॥ ६॥ स्नेअ
ग्नीदत्तअक्षयत्तुनीर॥ बानकाआजीसरलेसमग्र॥ हाके
नपुरूषनीधीर॥ नकळेपारईयाचा॥ ७॥ मगगाडिंवदंडेक्रू
ण॥ मारीतसुटलाअर्जुण॥ तोरूद्रेपसरोनीवदन॥ आप
गीवीलेतेधवा॥ ८॥ मगदीव्यखङ्गघेउन॥ सीवासत्ताडी
अर्जुण॥ तेंहीगीवीलेनलगत्ताक्षन॥ मगवृक्षअर्जुने
रकीले॥ ९॥ वृक्षसरलेसंपुर्ण॥ सीळापर्वतचालीउचलो
न॥ हानेत्तमुष्टीप्रहारेकरून॥ मल्लयुध्दासीमीसळले॥ १०॥
च्यारिघटीकापर्यंत॥ सीवेयुध्दकेलअद्भुत॥ अर्जुनजा
लामुर्छागत॥ मगउमाकांतकायकरी॥ ११॥ कृपाकरेंकु

रवाकुन॥ सावधकेलाअर्जुण॥ प्रत्यक्षदशभुजापंचवदन॥ प्र
गटजालात्तेधवा॥ १२॥ हानेत्रानसरवयापार्थी॥ प्रसंन्न
जालेमागआत्ता॥ वीजइहाइसर्वथा॥ शत्रुसघटनीसर्व
दा॥ १३॥ पार्थेघातलेलोटांगन॥ स्कंदतात्तेदीधलेआलींग
ण॥ मगश्वेतवाहानेपुजुन॥ दीव्यस्तवनमांडीले॥ ११४॥
पंचरुपावीरुपाक्षा॥ विश्वंभराकर्मध्यक्षा॥ भक्तवल्लभा
सर्वसाक्षा॥ प्रायावेक्रचावका॥ ११५॥ गंगाधराहीमन
गज्यामात्ता॥ गज्यास्याजनकावीस्वनाथा॥ विस्णुव
ल्लभाप्रत्तापवेंता॥ त्रीपुरांनकात्रिलोचना॥ ११६॥ त्रिशू
ळभाळकर्पुरगोरा॥ नीलग्रीवासुहास्यवगत्रा॥ दक्ष
मखदळनावीश्वेश्वरा॥ गज्यांतकास्मरारि॥ ११७॥ हे

भवभवांतकभवानिवरा ॥ भोगीभुशना माहाभयहरा ॥ हे भगवंत भक्तजनप्रीयकरा ॥ अंधकसंव्हाराव्रुषभध्वजा ॥ ७८ ॥ तारकारीजनका त्रैंबका ॥ त्रीगुनातीता त्रय तापहारका ॥ हे पशुपते घोरात्रयनिवारीका ॥ पंचमुख पुरातना ॥ ७९ ॥ जैसे जे कता पंचवदन ॥ हृदयज आंवी गीला तो पंडुनंदन ॥ वीजयस्त नेमासे संपुर्ण ॥ अपरा धक्षमा करीका ॥ १२० ॥ गीळीले होते पंच रत्नकुडुनारे ॥ सी वेदी घले काण्णनी समग्र ॥ मग पशुपते व्हस्त सीतोरस्त्र ॥ कीरटीलागी दिधले ॥ १२१ ॥ स्नान करूनी अर्जुन ॥ न्यास मैत्रयुक्त जाण ॥ परम आदरे सीवपुजेन ॥ विभक्ते करि ताजाहाला ॥ १२२ ॥ मग हस्तने उमाकांत ॥ नीर्वक्षी

नयुद्धयाकुनपळत ॥ त्यावरीशस्त्रराकीतासत्य ॥ जाळीतील
त्रीभुवनी ॥ १२३ ॥ तरिपुढेयुद्धमाजेलदारुण ॥ गुरुसुतकी
भीष्मजान ॥ त्यावरीचघुरिगहन ॥ जानीकयोग्यनतोत्ती
१२४ ॥ अर्जुनेकरीत्ताअस्त्रगहन ॥ लेभीनीगजबजलीभ
यकरुन ॥ आंगीभयशारेदारुण ॥ कैपसुटलाघेइसी ॥ ५
धन्यधंन्यमीकृत्यकृत्य ॥ औसैमानौनीवीरपार्थी ॥ पुढे
तोपुढतीनमीत्ता ॥ वीरूपाक्षासीआदरे ॥ १२६ ॥ यावरिअ
ग्नीस्पाळ ॥ वीजयपालावयासकळ ॥ सेच्चीसहीतअसं
ड्य ॥ समस्तस्तवीतिपार्थाते ॥ २७ ॥ यमदंडगस्त्रदेत्त ॥ वरु
णमंत्रदेवीचीयुक्त ॥ प्रसारणअकर्षनसहीत्ता ॥ वरुणपा
शदीधले ॥ १२८ ॥ कुबेरप्रस्त्राप्नस्त्रदेत्त ॥ कृशानहात्तीवोपी

अद्भुत ॥ लोकत्राणे समर्पीत ॥ वेगे अनंत हांदना ॥ १२५ ॥ वीडे
जल्ले पार्था ॥ तुं अमरावतीसी येतलत्ता ॥ मातुळी सारथी
आनी रथा ॥ न्यावयालागी पारीवत्तु ॥ १३० ॥ पार्थासी देउन
वरदाना ॥ दीग्पाळ गेले स्वस्थाना ॥ तो मातुळी घेउन स्यंद
ना ॥ गगनपंथे येतसे ॥ ३१ ॥ भुत्त विद्युत्तरळा सुर्येनारायन
की वैकुंठीहुनी पातला सुपर्ण ॥ तैसा तो रथोत्तम घेउन
मातुळी आला पार्थासी ॥ १३२ ॥ तेने हाक्रोत्मज्या इंद्रे
येवेळे ॥ तुम्हास स्वपद पाववया बोलावीले ॥ अर्जुने स्ना
नदान केले ॥ सुचीस्मंत जाहाला ॥ ३३ ॥ उदयाचळी उगव
ला मीत्र ॥ तैसा सारथी शोभे क्रस्तनमीत्र ॥ वृत्रहात्तु पाताव
यास त्वर ॥ सुभद्रावर चालीला ॥ ३४ ॥ तो सहस्त्रानीसह

श्रवीमाने ॥ अंतरीक्षदेखीलीकुंतीनंदने ॥ जैसेजळरासी
चंद्रिगडने ॥ जाहाजैसलेरथावती ॥ १३५ ॥ कीपृथ्वीचरीपुरे
पद्भने ॥ दीधलीश्रीयुक्तवीराजमान ॥ स्वर्गंवसीराज्यनय
न ॥ पार्थवीदेखीलोकीले ॥ १३६ ॥ मनुशास्त्रनारादीसत ॥ प
द्मिते स्वर्गस्थमुर्तीमंत ॥ ताअमरावतीदेखपार्थ ॥ जेआ
वतीद्वारीउभा ॥ १३७ ॥ कर्पुराजैसाशुभ्रस्वेत ॥ कीकनक
रीदुसराभुर्तीमंत ॥ नोसहजवालनाअैरावत ॥ उंची
लवंतभारेज्याचे ॥ १३८ ॥ हीरयाजैसन्यारदंत ॥ बीशाळ
जैसेसरळपर्वत ॥ परीउद्यानेवीराजीत ॥ सरोवरउंचे
बळती ॥ १४० ॥ जवळीदेखीलेनंदनवन ॥ लागलेकुल
वृक्षाचेवन ॥ जेमनुशासदुर्लभपुर्ण ॥ तेनरतेथेवी

राजती ॥ ७४० ॥ कामधेनु चीरवील्लारे ॥ चींतामनी येछन्न
कारे ॥ चंद्रसुर्य जैसे तेज्याकारे ॥ पाशानत्ते थेमीरवती ॥
४१ ॥ माहापुन्यांच्या का शानेकारी ॥ शुध्ध असती ज्या
चे गारी ॥ त्यांचे अमरावत्ती पेउरष्टी ॥ पाहे तें कीरटी दृष्टी
नें ॥ ४२ ॥ ते थे वेश्याजा प्रत्यक्ष मुर्त्ती ॥ शास्त्र पुरान प्रत्य
क्ष दीसती ॥ सर्वदा शक्रासी स्तवीत्ती ॥ थोरी वर्की ती वा
नावीते ॥ ४३ ॥ जवळी आला पार्थवीर ॥ पुरोहीत तेथे देव
धाउी समोर ॥ पार्थ शक्रास नमस्कार ॥ साष्टांग केला ते
धवा ॥ ४४ ॥ पुढे सप्रेमे धावोन ॥ अमरेंद्री धतले आळी
गन ॥ करून मस्तक अवघ्रहन ॥ मांडीवरी बैसवीला ॥
४५ ॥ हृदई चा परम आर्त्ते ॥ मुख कुरवाळीले अमरनाथे

वीजेइमुत्तीपातलत्ताशकांत्ते ॥ त्रसी नके सर्नेद्दा ॥ १७६ ॥ आपली
यानीजासनावरी ॥ शक्रेबैसवीलासेजारी ॥ अष्टनाय
कात्तेअवसरी ॥ नृत्यकरीत्तीचपळत्वे ॥ १७७ ॥ ज्याचीया
अंगीचासुवासपुर्ण ॥ भोवत्तेधावेयेकयोजन ॥ त्या
चीयापदनखावरीजान ॥ भ्रमरसेजीघालीत्ती ॥ ७८
पद्मीनीनागीनीसुंदरी ॥ वनीत्याबहुत्तकोकांतरी
त्यादासीनीधोरि ॥ नायकापासीसर्वदा ॥ ७९ ॥ असो
त्याचेनृत्यगायन ॥ पाहातात्तोहालाअर्जुन ॥ पाचसं
वत्सरसंपुर्ण ॥ राहीलात्तेथेकौंत्तेय ॥ १८० ॥ सकळवीद्या
शस्त्रे ॥ जेअनेकवसीमंत्रयथावीधयंत्रे ॥ चेत्तूहाष्टीक
ळापार्थवीरे ॥ चतुर्दशाचीयाअभ्यासीत्या ॥ १८१ ॥

चीत्रसेन गंधर्वोपासुन ॥ गायननृत्यकळासंपुर्ण॥
तांडवलीलासेअनालसेकरूण॥ यथासांगअभ्यासी
॥५१॥ रागउपराग भार्यासहीत्त ॥ मुर्छनाहारीरकंपीत
पुढेरागमुर्तीमंत ॥ आचवीतापुढेयाकत्ती ॥५२॥ को
नेयेकेदीवसी ॥ नृत्यानीघालीउर्वसी ॥ अर्जुनवीलो
कीत्ताचीत्तीसी ॥ परमसंतोहापावला ॥५३॥ उर्वसीनेन
यन ॥ वेधलेपार्थमुखपाहोन ॥ दुसरेदीवसीसहश्र
नयन ॥ चीत्ररथाप्रतीसांगे ॥५४॥ अर्जुनाचेहीसे
वेसी ॥ वेगेपाटवीउर्वसी ॥ गंधर्वबोधउनत्तीयेसी
नीसीमाजीधाडीत्त ॥५५॥ ते श्रृंगारमराळीका ॥ जे
समुद्रमहाचीनायका ॥ नयनकेराक्षेदुरवा ॥ मूर्छी

तत्तापसापाडीत्त ॥ ५७ ॥ द्वीजराजमुखीपरमसगुन ॥ मृग
राजकरीवीराजमान ॥ कविराजगमनेगमन ॥ पार्थोपा
सीयेइजाली ॥ ५८ ॥ धनंजयनीजलानीजशयनी ॥ ते
जानचीलेयेकीयेउनी ॥ उर्वसीआलीहंसगपनि ॥ द
र्शनालागीतुमच्या ॥ ५९ ॥ तोउर्वसीहेरवान ॥ पार्थेदी
धलेअभ्युत्थान ॥ ल्लनेमानेआपुलेआगमन ॥ को
यनीमीत्यजाहालेबो ॥ ६० ॥ उर्वसीसांगेवर्तमान ॥ उ
कैपार्थीलेमजलाखुन ॥ तुबोलसीमानेरूनउन ॥
जालीक्षीनतेनेमी ॥ ६१ ॥ अर्जुनलल्लनेजैसीशारदी
त्ती ॥ कीमोनीजेसीबीबाकुंनी ॥ कीमाताहाचीआश्र
यती ॥ तेचपरितुमाय ॥ ६२ ॥ तुझेसमीधरीतोचरण

थस्थकाजायपरतोन ॥ उर्वसीबोलेस्रापदेउन ॥ नपुंश
कलपुर्णपावसी ॥ ९६३ ॥ स्त्रीनापुरुषनीधार ॥ होसीलये
कसें वत्सर ॥ स्त्रीयामध्येवासनिरंतर ॥ तुजघडलममशा
पे ॥ ९६४ ॥ उर्वसीचाललीपरतोन ॥ पार्थसांगे शक्रासये
उन ॥ वेर्थचीगेलीशापुन ॥ मगशक्रीरमनबोलत ॥ ९६
तुहीसदपशापनीधार ॥ तुजकार्यायइलयकसें वत्सर
आज्ञातवासकरीतासाचार ॥ मच्छग्रहीजानपा ॥ ९६६
मैकानीपार्थत्रोशला ॥ तोलोमेषरुषीतेथेआला ॥
शक्रेसंन्मानुनीबैसवीला ॥ कायबोलीलारुषीतो ॥
९६७ ॥ तुसेआसनीबैसलापार्थ ॥ कोनपुन्यआचं
रलाअत्भुत ॥ शक्रसनेहामाझासुत ॥ मजसमान

हा तेजस्वी ॥ १ध्य ॥ नीधुआनी हाजी ष्णुजान ॥ बद्रीकाश्र
मीन प्रकरण ॥ अवतरले नरनारायन ॥ भुभार उतरावया
ध्य ॥ ईस्त्लनेलो मे शारूषी ॥ तुवा जावे काम्यवनासी ॥ इ
तुके सांग धर्मासी ॥ मज पासी पार्थ आहे ॥ ७० ॥ संपुर्ण
वीद्यासी रवउन ॥ पाटवी तो तुझ्या भेटीला गुण ॥ लैमे
शकाते कवनलक्षुन ॥ जाता जाला भुवना ॥ १७१ ॥
इतुके व्यासप्तसीसे संजय जान ॥ धृतराष्ट्रास सांगे वर्त्त
मान ॥ सकळ विद्या प्रवीन ॥ पार्थ जाला शपासी ॥ १७२
प्रसन्न जाला उमारमन ॥ शत्रे अस्त्रे दीधली संपुर्णे
सकळ देवानी वरदान ॥ बहुसाल्य पद्दी धले ॥ १७३ ॥ तुझ्या
पुत्राचे कर्मस्परन ॥ रात्रदीवस करीतो सुभद्रारमन ॥ कुरु

मांडेल घोर रन ॥ घेइन प्रान शत्रुचा ॥ ७४ ॥ वस्त्राहरन आ
रउन ॥ गदा घेउन भीमसेन ॥ वधावयासी न पुर्ण ॥ परि ध
र्म आवरीत याते ॥ ७५ ॥ जैसा वारन चेक्रान्त येउन ॥ युक्त
ला संकारी पंचानन ॥ कीं येक वीघ्नुवहन ॥ असंख्य सं
कारी दद शुक ॥ ७६ ॥ तैसा येकसुताव कोदंड ॥ करील ज
संख्य वीराचे संव्हार ॥ दुजी याची वास अनुमात्र ॥ भी
मन पाहे सहसाही ॥ ७७ ॥ नकुळ सहदेव बळ प्रचुर
रन समयाची वाट पाहात ॥ जैसा अेकनावृनांत ॥ धु
तराष्ट्र दुदीग्न जाहाला ॥ ७८ ॥ जसी रक्षे अधैन जरं
न्यात ॥ धर्म भीम मान्नी सुत ॥ रात्रदीवस चौताकरीत
वाट पाहात पार्थांची ॥ ७९ ॥ पाच संवत्सर जाले संपुर्ण

काष्पास्तुननयचीअर्जुन॥ मास्याजीवलगासआव्ही
गन॥ केकादेईनमीआत्ता॥१८०॥भीमम्लनेपार्थवीन॥
आल्नीदिसत्तोअवघेदीन॥जैसेदीपवीनसदन॥ना
सीकावीनवदनजैसे॥८१॥प्रानबीनशरीर॥कीवनेवी
नसरोवर॥तेवीपार्थवीनसमग्र॥दीनबकहीनदीस
ता॥१८२॥धर्मभीमाचेनयना॥अश्रुयेत्तीक्षनक्षण॥
आठउनपार्थाचीयागुण॥चिंताग्रस्तद्रौपदी॥१८३॥
भीमम्लणेधर्मालागुन॥तुसेराबीत्तानयमजवचेन
नाहीनरीक्षना॥तगजपुराजाउन॥कौरवमारीनसर्वे
ही॥१८४॥कापरव्यथ्युत्तपनकरन॥केकडेपडलेदुर्धरवेस
न॥त्रयोदशवरुसेसंपुर्ण॥कधीहोतीलनेनवे॥१८५॥

दुशासनाचेहृदयफोडुन।।केकाकरीनरक्तपान।।त्याचासव्यह
स्तउपडेन।।दावीनकेकाद्रौपदीने।।८६।।दुर्योधनजंकावरी
बैसा।।सभेत्तबोलीलीद्रौपदीस।।त्याचाजंकछेदीननीशेष
चुर्नकरीनगदाघाते।।८७।।धीकगांडीवसायकासन।।धी
गगदाकायरक्षुन।।अरन्यनीवधुशुष्कुरसहीन।।शत्रुनेनाम
ठेवीलेजाला।।८८।।असोचिंताग्रस्तमानसी।।धर्मभीमपा
हेनीसी।।तोवृहदस्वामाहातषी।।धर्मापासीपातला।।८९।।क
रुनितयाचेपुजन।।धर्मसांगेमापुलेवर्तमान।।जालीवनवा
सीपीडीलेसुर्ण।।दुःखदारुणआसुचे।।९०।।जालोसारिखेक
ष्टी।।ऋषिकोनआहेलक्षष्टी।।पुर्वीजैसीगोष्टी।।कोन्हासीजा
लीअसेल।।९१।।मगबृहदस्वालणेत्याप्रति।।तुमचेकष्टआहे

तैचीनी ॥ नैषधाच्या चक्षुनाहीनीती ॥ परमअर्थिपडीयला ॥ ९२
तेनेलीअक्षरेचक्रोन ॥ हारविले राज्यसंपुर्ण येकल्याने तोघोर
विपिन ॥ बहुक्लेशसेविले ॥ ९३ तुबंधुस्त्रीसमवेत्त ॥ सुखीआहे
सीवनात्त ॥ मुनिजनसहावेष्टीत ॥ अन्नछत्रतुजपासी ॥ ९४
धर्मलिणेजें भात्ता ॥ संगानवाचीकथा ॥ बहदश्वाम्हणेसम
स्ता ॥ सावधपैकाश्रीतीने ॥ ९५ द्रौपदीआनीपंडव ॥ सा
वधऐकुनिऋषिसर्व ॥ वैशंपायनम्हनेनरेश्व ॥ कथाअपुर्व
ऐकेहे ॥ ९६ ब्रह्मानंदम्हणेश्रीधर ॥ कथासुरसरसाकार ॥ श्र
वनकरित्तपंडीत चतुर ॥ कथाअपुर्वऐकोहो ॥ ९७ सुरसपांडव
प्रत्तापग्रंथ ॥ अरण्यपर्वव्यासभारत्त ॥ त्यातिलसारांशयथा
र्थी ॥ चतुर्विंशतिमोध्यायगोडहा ॥ ९८ ॥ आ ॥ २४ ॥ संपुर्णम्

श्रीगणेशायनमः ॥ ॐ नमोभगवतेवासुदेवायनमः ॥ अनेनश्रीपत्ता
नेव भगवान्‌ऋक्मीनिपत्ते ॥ श्रीपांडुरंगपुर्वेशां ॥ अस्माकंकुलदैवतं
श्रीकृष्णसुसाह्य ॥ बृहदस्याल्हणे धर्मराजा ॥ सोमवंशीवीजयध्वजा
पुण्यश्लोकशुभ्रभुजा ॥ माजीनळत्रथमची ॥ १ ॥ नैशधदेशपरमपावन
तेथीलनराधीशवीरसेन ॥ चतुरशष्टीकळाप्रवीन ॥ नळनामेपुत्र
त्याचा ॥ २ ॥ चतुर्दशवीद्यापारंगत ॥ बोलकाजैसाअंगीरासुत ॥
स्वत्पासीतुलीत्तायथार्थ ॥ शंबररीपुनपवे ॥ ३ ॥ धनुर्वेदीपरमनी
पुन ॥ अस्त्रसीक्षापरीक्षालक्षुन ॥ सर्वरायानमुगुटरत्न ॥ शचीरम
नपृथ्वीवरी ॥ ४ ॥ नवग्रहानवासरमणीदेख ॥ वीदीजानश्रेष्ठवी
नायक ॥ कीदश्युकालजधीक ॥ सहस्रशीर्षाजिन्तापी ॥ ५ ॥ धनुर्ध
रामाजीश्रेष्ट ॥ शुभ्रभुजावरभृगुकुळवरीष्ट ॥ समरंगणीपरमधा

रीष ॥ तैसा भुत्तळी रा नळ ॥ ६ ॥ वीदर्भदेसीचा नरेंद्र ॥ भुमक नाम पर
म चतुर ॥ उदरी नाही त्यास पुत्र ॥ जाले वीचीत्र पुर्वदत्ते ॥ ७ ॥ घरा आ
ला रूषी दमण ॥ रायपुजीला आदरे करूण ॥ तेणे दीधले वरदान ॥ उ
त्रत्र पत्तु जन्मा होतील ॥ ८ ॥ एक कंन्या चातुर्यखानी ॥ जैसी इंद्रीरा वर
मोळीनी ॥ मीत्रा तुल्य पुत्र देउनी ॥ सचेग जाले तयासी ॥ ९ ॥ द
मद महान मदमन ॥ दमयंती कंन्या दीव्य रत्न ॥ लावंन्य भुमी
वैनीधान ॥ आकर्नन यन वीराजीत ॥ १० ॥ जाली स्वरूपाची सी
मा ॥ ते मृडानीची अपरप्रतीमा ॥ तीचे स्वरूप कमळजन्मा ॥ हु
सैरेनी मुंन सके ची ॥ ११ ॥ ते शत्रकुतुचीत्री या ॥ कीं अचनरती
अद्भुत नया ॥ बहुत वर्नीती वरारोहा ॥ इचे प्रतीमा न से ची
१२ ॥ देव गंधर्व कंन्या नागीनी ॥ इच्या दासी जाल्या पद्मीनी

अत्री श्रमु झाला वन्यरवानी। स्वरूप पाहुनी लज्जीत ॥१३॥ चक्षु
श्रवाची कुमारी। वृत्रारी शत्रुची अंतुरी। दीदशनेत्राची नारी
नपवे पदी रयेची ॥१४॥ तारकारी शत्रुजनकनीया। स्वरूपे वनी
त्या बहुत स्त्रीया। गुणे रूपे दमयंती या। लघु सर्वा आनीले ॥१५॥
भाचीरलाक्षरकमणी। धीज जैसे हीरयाची रचानी। बोल
ताप्रकाश पडे धरनी। तरस्त नैनी पाहात्ता ॥१६॥ सव्य हरीत
आंगोळीका। सुधारस श्रवत्ती देखा। स्पर्शत्ता कुनु पान्चे देखा
प्राण परत्ते सर्वही ॥१७॥ मृगमीण कल्हार खंजन। वोवाळावे
नैना वरून। वीराजे सोगयाचे अंजन। मीनकेत्तन देखो
नी नाचे ॥१८॥ येककोस पर्यंत्त। आंगीचा सुवास धावत्त
पद्मसुगंध उमटत्त। चालत्ता आरक्का भुमीवरी ॥१९॥ धीजेंदल

ज्जी न देखवताचवदण ॥ मृगेंद्र लज्जीत कटी पाहोण ॥ करी द्रमण देखो
न लज्ज्या येमानसहजची ॥ २० ॥ जिन्हे पाहातानी जवद्दण ॥ काव
वेंडला रोहिनिरमन ॥ मृगशावाक्षी गुणनिधान ॥ उपमाना
हि स्वरूपाते ॥ २१ ॥ कुरळकुंतीदेखीले पीनचक्र ॥ कामांकुसी
मंदले मुकुर ॥ आंगी रात्नले कुळीद्र ॥ वर्णथुडानी राहीले ॥ २२ ॥
पुष्करी शक्रसायकासण ॥ यासी सद्रुदेखता आनीन्युन्य
म्हणतील लज्जेसि आपुला प्राण ॥ बोबाळीन देखता ॥ २३ ॥ तै
सी भामीनी अंगप्रभा ॥ आनीलीलेनी दीव्यशोभा ॥ चामी
करतलगाभा ॥ तैसी कांतीत याची ॥ २४ ॥ ओवत्या सरव्या रंज
वीती ॥ श्रृंगाररस पळुगाती ॥ सकळ नृपाल वीशेषवर्नीती
सौंदर्यकीर्ती नळाची ॥ २५ ॥ जैकुतान नळाचे वर्तमान ॥ आ

मीनीचेतेथेउत्तलेमण ॥ २ वुडेनैशधसदनी अनुद्दीण ॥ सख्या वन्नीतीदमयंतीसी ॥ २५ ॥ अैकत्तावैदर्भीचेश्रृंगार ॥ वीहेहे व्यापीलावीरसेनकुमर ॥ येकेदीवसीतोनृपवर ॥ मृगयला गीचालीला ॥ २७ ॥ तेदेखीलाहंसपक्षी ॥ शुध्दस्वेत तयाची अंगकांती ॥ कीनीर्दोशयशानीश्वीनी ॥ हंससर्वांगीलईले २८ ॥ शोत्तकुंभाचेग अैसमाण ॥ पक्ष सक्कत्तीवीराजमान चरणजानीनयन ॥ प्रवालमानीसारीखे ॥ २९ ॥ नव्हके री मुक्तमाळा ॥ कचीयुग्मैससुत्तलेजाळा ॥ देखोनयेकाहंस तात्काळा ॥ नराचेकरीआरूढला ॥ ३० ॥ मनुस्यावानीहंस बोलत ॥ नैशधानकरीमाझाघात ॥ दमयंतीतुजहोयत्रा ष ॥ अैसाअत्यप्रयत्नकरीनमी ॥ ३१ ॥ नव्हेअैसीअैकत्तावा

णी॥ ह्मणे मी त्रातु आलउसी प्राणाहुनी॥ तरी तु आता वीलंबुन
करुनी॥ वीदर्भदेशा प्रती जाय॥२२॥ अवश्य ह्मणोनी त्वरीत
उडाला सकुळहंसासहीत॥ नगराबाहीर राहीले समस्त॥ मु
ख्य तो जात भैमी गृहा॥२३॥ दीव्य मराळ देखोनीया॥ सख्या
धावती धरावया॥ पगद्म यंती ते जाउनीया॥ प्रार्थुनी
जवळी॥२४॥ कोमळ हस्ते कुर्वाळीत॥ पुसती ताऐसा बोल
त॥ ह्मणे मृगशावाक्षी ऐके मात॥ मीही ऊंतात्री भुवनी
२५॥ उदंड देखीले भुभुज॥ परी नळाऐसा नाही सतेज॥
रुपाचा वीलोकीता वदनांबुज॥ मीनध्वज पाहे वालु
ता॥२६॥ क्षीराब्धीत कलंक धुउन॥ बाहीर निघाला रोहि
निरमण॥ तैसे नैषधाचे वदन॥ पाहाता नेन उल्लासे॥२७

कोंदनावरि बैसे हिरा । तैसी नुहे यत्याची दारा । जैसा श्रीरंग
आनी ईंदीरा । तैसी शोभा दीसे वो ॥ ३८ ॥ नैशधराजरत्नपु
र्ण । ऐसे करी सत्वरजाउण । कीर्ती ऐकोनी तृसज्जालेकर्ण
परी उप्तीतन यन पाहा वया ॥ ३९ ॥ ग ग णमार्गे तें सस त्वरा
आला तात्काळ नैषधपुरा । नळ हृदइ धरूण धरणी मीत्रा ॥ स
माचार पुसत ॥ ४० ॥ जसा जळेणे जळे वीन । तळमळी जैसा
मीन । तैसी वीरह ज्वरे करूण । वीदर्भ कंन्या जाहाली ॥ ४१ ॥
रवी वर शत्रु भुशण कुमारी । सरवी याद्ती न जंगी कारी ।
लोक प्राणे शचहरण जानतसुंदरी । थकीली पुरी वीरह ज्वरे ।
४२ । त्रयोदश करूण चतुर्गुण । भोगीन वेष्टीत जो नत्तरूजा
ण । तुझ्या वीरहे करूण । पंकलाचा नसी वेकी ॥ ४३ ॥ आस

णशयणभोजण ॥ वीषवतूमाणी तुजवीण ॥ सुमनहार पवणा
शण ॥ तैसे भास तीत यासी ॥ ४४ ॥ जळजवदणे आइक चोष्ट
जळजवत् शोभे कंर ॥ जळजमाळ अबीर ॥ तोडुणी टाकी
वीरहे ॥ ४५ ॥ जळज्या वीही तदी म्लान्न ॥ तैसी जाली तुज
वीन ॥ जनकवत भोगपुर्ण ॥ मलावीत्त मानीत्ते ॥ ४६ ॥
ईकेउ मैसी च्याहस्त रव्या जाण ॥ भीमकास संागती वर्तमा
न ॥ तुझे केन्येसी ध्यान ॥ नैशाध्याचेला गले ॥ ४७ ॥ दायेजा
रंभीले शैवर ॥ तुभुजासी पत्रलीहीलेस त्वर ॥ ते पन्नदे
सीचे नृपवर ॥ येत्तेजाले ते थवा ॥ ४८ ॥ आपुलाल्ले धपे
सहीत ॥ नृप आले असंख्यात्त ॥ पादशगावे पर्यंत ॥
नगरा भोवते उतरले ॥ ४९ ॥ येथा कुचये थासीळ ॥ रा

येनृपपुजीलेसकळ ॥ तोनारदप्रवर्तला त्ताळकाळ ॥ सद्‌
स्त्राक्षाजानवीले ॥ ८० ॥ महीरत्नामाजीनीर्दोश ॥ वीदर्भदेश
जेअतीवीशेष ॥ त्याचीकेन्याबहुरूपेश ॥ तेप्रत्यक्षइंदीरा
दुजी ॥ ८१ ॥ नळनृपत्तिपरमसुंदर ॥ मानसीइछीतेअ
त्तार ॥ भीमकेमांडीलेशैवर ॥ भुजंभुजपारमीबाले ॥ ८२ ॥
तीचेस्वरूपाचीदुजीप्रत्ती ॥ नाहीनाहीत्रीजगत्ती ॥ जै
सीसाक्षादेहसरश्वत्ती ॥ वीश्वतेमुखीशचीवर ॥ ८३ ॥
भावीरत्नमनीरीजकवीशेष ॥ सम्यकराजुळीवसेसुधा
रस ॥ जैकताश्चकांचेमानस ॥ पाहोइछीतत्तयाते ॥ ८४ ॥ पुरं
दरयमछदपनवरूण ॥ वीदर्भदेसीआलेवोप्पेजण ॥ तोत्या
चमार्गेकरूण ॥ नैशधराजायेनसे ॥ ८५ ॥ कीर्णचक्रीवीरा

जेमीत्र ॥ तैसाशुसुरजाणवीन ॥ पंचवदनारीहोनीसुंदर ॥ दे
खोनीशंकपुसत्तसे ॥ ५६ ॥ ह्मणतीतुंपुण्यश्लोककोण ॥ ह्मने
मीवीरसेननंदण ॥ ममस्वरूपीवेधलेभैमीचेमण ॥ ह्मनो
नीजात्तोहोवरा ॥ ५७ ॥ शक्रह्मणेतुपुंण्यसील ॥ लोकीप
सेवर्णीत्तीसकळ ॥ तरीआह्मुचेदुतत्वनीर्मळ ॥ नीःशुप
टतुचाकरावे ॥ ५८ ॥ ईंद्रआनीयमवरुण ॥ आह्मीचौघे
दीग्पाळजाण ॥ तरीतेदमयंतीबोधुन ॥ वशकरीआ
ह्मात्ते ॥ ५९ ॥ चौघामधुनयेकासीघालीमाळ ॥ ऐसे
कीह्नुपुण्यसीळ ॥ आलास्वार्थसांडुनीसकळ ॥ कार्य
साधीयेकरुं ॥ ६० ॥ नळह्मनेअंतःपुरात्त ॥ मीकैसाजा
उनेथ ॥ मगवदेअमरनाथ ॥ नदीससीकोनाहु ॥ ६१ ॥

येकभैमीचेगव्हीकरण॥होईलसमस्ताहस्तीबंधण॥मग
येकेलाचीनैशुण॥आलाविदर्भमंदीरा॥६२॥तोजनं
तशक्तीसमवेत॥श्रीपुरसुंदरीचीराजीत॥स्वरूपीवोती
लेकोटीमन्मथ॥तैसीशोभतदमयंती॥६३॥शरत्काली
चाचंद्रदेख॥पाहातापाहातावाढेसुख॥तैसेतीचेदे
खत्ताश्रीमुख॥जातीजंल्हादनकोनो॥६४॥तोमुख
मृगांकदेखोण॥चकोरजालेनेषधावेनेन॥यासवे
दर्भदेखोण॥कासान्नवेआहाळीली॥६५॥ह्मणेला
वन्यगुनलीधाण॥ममहृदयानंदवर्द्धन॥वेधले
वीलोमनेन॥बोलवचणकोनलु॥६६॥भैमीत्यास
दृष्यासकच॥तन्मयजाल्यापाहानानच॥ह्मणेधन्य

मा चली वेल्हाळा ॥ जैसा पुत्र प्रसवली ॥ ६७ ॥ कीं तप आचरली
साचार ॥ कीं अर्चीले रमाधर उमावर ॥ कीं दीव्य रत्नीं वसुधा
मर ॥ तोषवीले पुजानीं पा ॥ ६८ ॥ ये थोर कवी धी केले वीची
त्र ॥ तरी च पावली ऐसा दीव्य पुत्र ॥ याचे पाहीं वैसल जे प
वीत्र ॥ तो ही धन्य त्री भुवनीं ॥ ६९ ॥ यावरी तो गुना ज्यपदी
ठोष ॥ मैत्री भत्ती बोले सुरस ॥ वरुन कुशान यमें ह्वेशा ॥
या चा तुलमी असे ॥ ७० ॥ मीन कनामा वीरसेन चतुर
परीलोक पाळाचें केले दुत्तत्व ॥ जैकोन तुमसे सौंदर्यत्व ॥ वे
रूणाई कीत्तशुभ्रानने ॥ ७१ ॥ त्याचे वरदे करुण सत्य ॥ को
णी नदेखत्त आलो येथ ॥ तरी त्याच पाम धुन त्वरीत
न्यकास चरी गुण सरीते ॥ ७२ ॥ यावरी वैदर्भी बोले वचन

जेनेनीवतीनैषध्यकर्णं ॥ तनुमनध्यनेसीशरण ॥ तुजनी
घालीगुणश्रेष्ठ ॥ ७३ ॥ त्यापाकुनीसुटेबान ॥ तोकेवीपर
तेमागुतेन ॥ तैसेतुजसमर्पीलेगहन मन ॥ जैसेलव
नसागरी ॥ ७४ ॥ नळावाचोनपुरुशमात्र ॥ पीताबंधुबी
वापुत्र ॥ आनीकईच्छीदुजावर ॥ तरीरसनाझडोहे ॥ ७५ ॥
परमहंससज्ञान ॥ त्येणेसांगीतलेवर्तमान ॥ हेहीवरआ
रंभीलेपुर्ण ॥ तुजलागीनीवरावया ॥ ७६ ॥ नैषध्यासुंदरा
त्यारुगात्रा ॥ लावन्यकोशआकर्णनेत्रा ॥ चामीकरवर्ण
सुहास्यनेत्रा ॥ माझ्याअंतराशोधीका ॥ ७७ ॥ तुनवरी
सीमजलागुण ॥ तरीआताचत्यागीनप्राण ॥ स्वर्गीदे
वासीकारण ॥ माझेनाहीनृपवरा ॥ ७८ ॥ मीनासीपाही

जेजव्हुलम॥वाचुनीधत्तशीखुसीकायकारणपरम॥द
धीमखुसरोवरपरप॥वानीतात्यसनमानीती॥७९॥वै
दर्भीबोलेकरजोडुन॥मीत्यालोकपाळासकरीननमन
परीकायावाचामनेजाण॥जात्यातुझीजालीमी॥८०॥
आनीकचीनवीहेचनीश्चीत॥आपनबैसावेलोकपा
ळात॥त्यादेवतात्वरीत॥तुजवरीननृपवर्या॥८१॥
जैसेजैकतीवेगेसी॥नळमालादेवपाळापासी॥हो
उनीनीःकपटमानसी॥जालेतेचीकथीयेले॥८२॥ह्म
णेम्यातुमचेकेलेवर्णन॥भैमीह्मणेमीतुजवरीन॥लो
कपाळातवैसेयेउण॥रोवरसभेसीनलवना॥८३॥तुमचे
वंदुनचरण॥ह्मणेतेमजमाळघालीन॥निःकपटनै

षधपुर्ण॥ ईसांही कासमजले॥२४॥ ईकडे पृथ्वीचे भुःभुज
सभेबैसलेत्तेजःपुंज॥ सुत्तबैसलेतपश्चीद्वीज॥ शापा
नुग्रहसमर्थजे॥२५॥ जनघर्परत्नपाहावयाजवळी॥ मी
ळालीजैसीपरीक्षकमंडळी॥ कीनीधानाभोवतीपा
ळी॥ साधकान्हीहावीराजे॥२६॥ तोनेपथासमवेत्तता
ळाळ॥ सभेसबैसत्तीलोकपाळ॥ परीचौघेहीजाले
नळ॥ पुर्वरूपपालटोनी॥२७॥ उगवलेपंचआदीत्य॥
येकरूपतेजअद्भुत्त॥ तोलावन्यहरनीअकस्मात्त॥ मा
ळघेउनपातली॥२८॥ लावंन्यमृत्ताचीपुत्तळी॥ कीसौ
दामीनीदीसमगटली॥ मृगशावाक्षीसभान्यत्ताळी॥
तोपंचनळदेखीले॥२९॥ परमद्भ्वकळीमना॥ त॥ स

गेपंचनैषधबैसलेयेथा ॥ मुख्यालसुरसेनसुन ॥ कैसाक
चेलमजआत्ता ॥ ७० ॥ क्रमकधराक्रमकधारकाक्रमका
सना ॥ अनंन्यशरनतुमच्यारवना ॥ मुख्यालवीरसेन
नंदनजाना ॥ कैसाकचेलमजआत्ता ॥ ७१ ॥ यमवरुणअ
ग्नसहस्त्रनेना ॥ तुमचीअसेजीकंन्या ॥ मजनैषधाह
तीदेउनम्हणा ॥ नळजामातजाउला ॥ ७२ ॥ नळवर
नीअसेलमाझेमण ॥ तरीदेवचीन्काचेहोइजाने ॥ पाहे
चौघाकडेवीलोकुण ॥ तवपानीनतालत्ती ॥ ७३ ॥ अंत
रीक्षाजास्तिनअसत्ती ॥ छायानाहीपडलीजगत्ती ॥ भु
मीवरिबैसलानैषध्यपती ॥ लक्ष्मीदमयंत्तीनीध्येय
७४ ॥ तैससौदर्यकासारमराळी ॥ सौभाग्यगंगावीदर्भ

बाळी॥गजगमनानळन्यहाळी॥माळघालीवेगेसी॥९५॥
येकेसरीसेवाजत्तीवाघनाना॥भेरीरोकील्यावेंज्ञाननना॥
प्रतीशब्दनमायगगणा॥सोहळ्याकोल्हानवर्नवे॥९६॥
राजेत्तळमळीत्तीमनात्त॥गेलीहात्तीचीजनर्घ्यवस्ते॥
वोहरउठोनीत्वरीत्त॥नमनकरीत्तीलोकपाळा॥९७॥लो
कपाळत्तोशालेसत्वर॥नळासीदेत्तीजस्तुवर॥युलक्त
वेघगदक्षावेसत्वर॥स्फारीत्तअग्नब्रगराचाँ॥सत्वधैर्य
पराक्रमपुर्णा॥दीकत्स्वग्रगराचेजीवना॥हेभस्तुवरेदेउ
ण॥अंतरध्यानपावले॥९९॥वनीत्तीनळाचेभाग्यपुज
पार॥स्वस्थानापावलेनृपवर॥दमगचेथासांगसवी
स्तर॥चारीदीवसलग्नजाले॥१००॥आनंदनदीचलेभ

९८

पार॥ रथ गज तुरंग समग्र॥ दासदासी अळंकार॥ वस्त्र आभर
ण अगणीत॥ १६॥ दमयंती घेउनी सांगातें॥ नळ गेला स्वन
गरातें॥ राज्य कीजे भुभुजनाथें॥ भैमी कांतें तैसें सेवी॥ ७॥
दमयंती सीक्री उत्ता काळ॥ संवत्सर मानीनें सापळ॥ जा
लाई इंद्रसेन कुमर बेळ्का ळ॥ कन्या जाली इंद्रसेना॥ ३॥ ले
कुपाळ जात्नास्वर्ग वाटे॥ द्वापार कली भेटला त्या वाटे॥
देवसणत्ती बुडुनेटे॥ जात्ता कोटे सांगाते॥ ८॥ कळीत्ये
अवधारा॥ जातो दमयंती वैसे वरा॥ देवसणत्ती वीर
सेन कुमरा॥ वरीले त्तीणें प्रीतीणे॥ ७॥ ऐकत्ता कळी
कोपला सबळ॥ सांडुनी हुध्या पापणी लोकपाळ॥ मृत्य
लोकीच्या मानव नळ॥ त्यास पाळ्या त्तली॥ २०॥ त्या

नळासदंउकरूण ॥ तीउवीणमीरानेराण ॥ सेकुवस्त्रदेघामी
लावीण ॥ नेमेआनीनअवदशा ॥ ७ ॥ कळीलगेघापारा
स ॥ तुतेयकपटपाश ॥ खेळताजिंकोनीनळास ॥ राज्य
भ्रष्टकरावे ॥ ८ ॥ मगद्यापारआनीकळी ॥ उत्सदालतीन
ळाजवळी ॥ न्पुन्यपाहात्तीसदाकाळी ॥ द्वादशवर्षपर्यंत्त
॥ ९ ॥ राजानैषधपुन्यसीळ ॥ प्रजाप्रतीपाळकदंयाळ
महायज्ञकरूणसकळ ॥ देवदीजतृप्तकरी ॥ १० ॥ नीर्दोश
पेशकीर्ती ॥ पुर्णकरीयाचकतृप्ती ॥ नीर्दयाचारनीश्चीती
सहसानावेडनळाते ॥ ११ ॥ भगवंत्तभजनीपरमादर ॥
सत्यवंत्तजत्तीउघार ॥ देंगवीसीजेसासूर्यकुमर ॥ वैस्वा
नरपवीत्रजैसा ॥ १२ ॥ कळीजपत्ताबहुकाळ ॥ लघुरांका

करुणमालानळ॥ पदशौचन करीता वेळ॥ संध्यावंदनी बैस
ला॥१३॥ छिद्रकेदेखनाजाण॥ कळीने मांडीले वीदाण॥ त्याद
येकुळीनाक्षुद्रेण॥ पुष्कर नाम तयाचे॥१४॥ तयासी कली
ह्मणत॥ नळासी तु खेळु त॥ द्यापार कपट सत्य॥ वृषभ
तो थेहोईन मी॥१५॥ पुष्कर ह्मणे वीत नाही मज॥ केवीन
ळासी खेळु पैज॥ कळी ह्मणे तुह्मी होय सत्तेज॥ पाटी तुझी
दारवी तो मी॥१६॥ पणासी वृषभ उभा करीतो नळ ता
सर्व राज्य घेईल मासेता ता॥ नैषधा धाडवडुनी दीगांता
दृढि द्व्यथा पाउनी॥१७॥ अक्षे कक्षे घेउनी सत्वर न
करा यासी भेटला पुष्कळ॥ ह्मणे माझे पणासहे ठार
उभे करी तो देवळ्ळु॥१८॥ मज हार येता जेर घेइ तुज

म्याजी कीलें राज्य देई ॥ मग राज्य पदार्थ सर्वही ॥ हिरोनी नेले पुष्करें ॥१९॥ वाजी वारण पदाती रथ ॥ कोष गड देश आदि ग्रामीत्य ॥ पुष्करें जी कीलें समस्त ॥ वीना ग्रस्त कोकु जाले ॥२०॥ समस्त प्रजा मीळोन ॥ नळासी वीनवीती करजोडुण ॥ कपट द्युतें मतावीघ्न ॥ सर्वथा हीरेवेळान ये ॥२१॥ कळीनें व्यापीलें नळाचें मण ॥ प्रजासी ने दीते ह्या वचन ॥ दमयंती समीप येऊण ॥ नृपालागी वीनवी ॥२२॥ ह्मणे भेक नृप उत्तम मणी ॥ तुह्मां तें वीनवी करजोडुनी ॥ पौरजन लोकु ह्याकु ळमणी ॥ पाहें त्याकडे नरोत्तमा ॥२३॥ सर्वथा न बोले नृपवर ॥ पण मागे पण हारे सत्वर ॥ मग वारण सारथी सत्वर ॥ बोलावीत दमयंती ॥२४॥

ह्मणेवेगेसीप्दकरीस्यंदण॥ इंद्रसेनाआनीनजान॥ दोनी
बाळकेनेउण॥ भीमकापासीघालावे॥ २५॥ तेवारीश्नेने
अैकोण॥ दोनीबाळ्केरथीबैसुन॥ वीदर्भदेसीनृपापासी
देउण॥ आपणआलाासलरगत्ती॥ २६॥ नैषधेहारवीले
सर्वे॥ आल्ाासजगत्तीनेदीदाव॥ बुडालेराज्यवैभव
घोरकुर्मवोडवले॥ २७॥ वर्त्तमानषैकोनीसर्व॥ शोका
कुळीत्तभीमराव॥ ह्मणेवीनाशकाळीबुध्दीवैभव॥
वीपरीतजालेनळाचे॥ २८॥ मावरिवारश्नेयेसारथी
रूतुपर्णाप्रयेोध्यान्रपत्ती॥ सेवाअंगीकारूणीनी
स्चीत्ती॥ राहीलात्तोचीत्तेथे॥ २९॥ ईकडेपुष्करेसर्वेहीरे
ण॥ नैषधासबोलेवचण॥ घालीदमयंत्तीचापण॥

नळ म्हणोनी उगाची ॥ २० ॥ मग द्योघाची भुजाने वस्त्रे
हीरोणी घेतली पुष्करे ॥ त्पणे राज्या नुनी सत्वरे ॥ उरजा
य ज्मा त्ताची ॥ २१ ॥ पुष्करे धेडापीटोण ॥ आज्ञापीले न
गरजण ॥ जो नळासी करील भाषण ॥ त्यासी दंड करि
ण ॥ ध्वीणाघे ॥ २४ ॥ नगराबाही रत्रीदीन ॥ राहात नीरा
हार दीन वदण ॥ घा द्रिउभे राहोनेरी तीजण ॥ बोलुव
चनण सकत्ती ॥ २३ ॥ एकये वस्त्र वसन वेष्टीत ॥ आंगा उ
घडे केश सुटत ॥ प्राण क्षुधेण आकळीत ॥ वनांतरी प्रवे
शती ॥ २४ ॥ तो देखीले शाकुन्त ॥ नैशध त्यास धरू धाव
त ॥ तव ते हु रिपळत ॥ नैशधे यकी त वस्त्रावरी ॥ २५ ॥ जर्ध
यकीले वसण ॥ पक्षी अवघे उडाले घेउण ॥ नैशध जा

लादीन वदुण ॥ पक्षी वचन बोलत्ती ॥ ३६ ॥ आली पुष्करा वेळ
क्षि पैजाण ॥ घेउनी जात्तो तुसे वसण ॥ १ वंनका सीना(रा)
यण ॥ पाट मोराजा हाला ॥ ३७ ॥ असो नैषध राजा नग्न ॥
क्षुधातुर अत्यंत्त दीण ॥ तो कव्ही होनी मीण ॥ जकाबाहे
र पडी येला ॥ ३८ ॥ मछ मारूनी त्वरीत्त ॥ वैदर्भी पासी देत्त ॥
म्हणे पचउण सत्य ॥ पाककरी वरानने ॥ ३९ ॥ क्षुधेणे जा
त्ताती प्राण ॥ दमयंत्तीने भाजीला मीण ॥ जकासमी
प धुवावयालागुण ॥ मृगशावाक्षी बैसलि ॥ ४० ॥ मछ
मुखी घालोनी भागोळी ॥ दुर्गंधी धुतली वैदर्भ बाळी
अमृतनश्रवतां नात्का(ळी) ॥ मीन सजीव जाहाला ॥ ४१ ॥
नल गत्ता येकदृष्ण ॥ अगाधजळी पव्हालामीण ॥ देखे

णीवीरसेणनंदण ॥ १२मक्षोभपावला ॥ ४२ ॥ लणेक्षुध्येने
जातात्तीमाझप्राण ॥ नद्वेकैसाहारवीलामीण ॥ मगलणे
हावीध्यास्तीवोलाउन ॥ जायआपुलेमाहेरा ॥ ४३ ॥ वैदर्भी
बोलेवचन ॥ राजेंद्राचक्रेमुगुटरत्न ॥ चारुगात्रावीशाव
नैन ॥ गुणनीधानामग्रजीया ॥ ४४ ॥ शरीरआनीप्राण
वोवाळीनतुजवरुण ॥ तववदनीसरोजीमाझेनयन
मीलींदहोउनीलुब्धेले ॥ ४५ ॥ तुजदुःखसमुद्रीलोटुन
जरीजाउइघीमाझेमण ॥ तरीहेरसनाझडोण ॥ कीटक
पडोजात्ताची ॥ ४६ ॥ पाहातातववदणसुधाकर ॥ नृत्य
करीममपानसचकोर ॥ क्षणभरीनदेखताबगत्र ॥ वा
टेनेत्रउन्मळीती ॥ ४७ ॥ प्राणपतीचेभाग्यपाहेनी ॥ श्री

तीकरीत्तीसर्वनीत्तंबीणी॥ अनारदुःखदेखोणी॥ जातीपा
पीनीराकौनीया॥४७॥ मीवीदर्भराजनंदीनी॥ नजप्रसव
तीनाहीजैसीजननी॥ तुजसोडुनीघोरवीपीनी॥ मी
नजाइजणकयहा॥४८॥ अवचकस्त्रीमुख्यप्रधाण॥
होयमीत्रामाजीचतुररत्न॥ सुखदुःखाचीवीभागीण॥
सांगातीनीअंतकाळीची॥४९॥ ऐसेकोनीपमाद्रीच्या
नीधारा॥ नळनेत्रीआल्याअश्रुधारा॥ परीकर्माच्या
गतीवीचीत्रा॥ वीयोगपडलाक्षणार्धे॥५०॥ वीदर्भीते
णेकमळेक्षणा॥ नजमार्गकादावीसीक्षणक्षणा॥
जाउनीवीदर्भदर्शणा॥ राज्यसर्ववोपीलतुते॥५१॥
नैदाचवस्त्तेणेअवदशापेउणा॥ केवीत्तवजनकादाउ

वदन ॥ दमयंती नेअर्धवसण ॥ अरवंडदीध्यलेनेसावया
९३ ॥ असता गेलावासरमणी ॥ पुढेंभुन्यशाव्योदरवीली
नैनी ॥ दोघेनीजलेनचे[illegible]णी ॥ जांगासध्यरणीखु
पत्त ॥ ९४ ॥ दुःखणीहाआलीदमयंत्ती ॥ नैषधजागा
वीव्यारीचीत्ती ॥ पाहोनीवैदर्भीजती ॥ तेणेमरणम
जकानये ॥ ९५ ॥ सकळश्रमहाचीईश्वरी ॥ इचीयाचि
मा नातीउर्वीवरी ॥ आतावीदर्भराजकुमारी ॥ धणी
वरीपडीयेली ॥ ९६ ॥ जीचेअंगीचासुवास ॥ तीचेधु
वीनलोक्केशा ॥ हेऋषीकेशाव्योमकेशा ॥ कायदुःख
पाहतोसी ॥ ९७ ॥ मणीवीव्यारीवीरसेननंदण ॥ जा
उरचात्यागकरूण ॥ इचेदुःखमासेनैन ॥ शक्तनकेती

देखावया ॥ ७८ ॥ हे पत्ती वृत्तांतसी रोदन ॥ कोन्ही परपुरूष
केरीत्तापल ॥ दृष्टी नेराकील भस्म करूण ॥ नलगत्ता क्ष
णदुजे ही ॥ ७९ ॥ त्ता कळीने तेअवसरी ॥ नळ्यानुछेदा की
ली सुरी ॥ अर्धवसन छेदुनी नीर्धारी ॥ नळ त्तेथुनी
नीघाला ॥ ८० ॥ आत्त पद गेला त्तेअवसरी ॥ गहीवरदाट
ला अंत्तरी ॥ परत्तोनी पाहे राजकुमारी ॥ जना थाप
रिं हीउ लीसे ॥ ८१ ॥ क्षण क्षणा येत्त परत्तानी ॥ आश्रु
जी चणी भीजली अवनी ॥ त्तेणे अंन्यायन सत्तोयि
चणी ॥ कैसा त्याग उइ येत्त ॥ ८२ ॥ इन्ची येअक्षो गावरूण
सांउणे कराचा मी नकेत्तण ॥ जी चे वदनांबुज पा
हुण ॥ रंभा उर्वसी लज्जीत्त ॥ ८३ ॥ स्वन्मात्ती ही पाहे दे

रचीला नाहीं ईश्वराने न्याये ॥ जा ग्रत्ती जाली याकरील काय
प्राण देईल मजलागी ॥ ६४ ॥ पृथ्वीआपअनीळभनळगगण ॥
यातासी नळश्रार्थी करजोडुन ॥ वृकव्याघ्रादी अनेक दारूण ॥ करार
ह्मनरयचे ॥ ६५ ॥ मग करीन करूणीमण ॥ प्रवेशला घोर वीपीण ॥
आटवुनी वैदर्भीचे गुण ॥ करी रूदन रावता ॥ ६६ ॥ दमयंती जागी
होता ॥ घायबरी पाहे पा करी आक्रांत ॥ तो अर्धवसन छेदुनी
त्वरीत ॥ एकोनी गेला घोर वीपीनी ॥ ६७ ॥ वक्षस्थळ कुटुन ॥
भुमीस पडली मुर्छा येउण ॥ नैषधा नैषधा ह्मणउण ॥ राना
रानी हींडीत ॥ ६८ ॥ लोभीयाचे जैसे धन ॥ तस्करे नेले हीरो
न ॥ तैसी वीदर्भ नाम घेउण ॥ एत वना माजी धावे ॥ ६९ ॥ आ
ला पुण्यश्लोका नळराया ॥ मी मुक्तकेसी साडीन तुसीया

तुजवरुण माझी काया। कुरवंडी करीन जाता॥ ७०॥ हे नैषधा गुणसमुद्रा। कीर्तीवीनोद करीसी राजेंद्रा। जवळी असोनी अत्ती उद्रा। प्रत्योत्तर न देसी॥ ७१॥ चरणी चालता बैश्रमलीब हुल। मुर्छा येउन वाळ पडत। लणे हा नाथ कां कांत। लणोनी धावत चहुकडे॥ ७२॥ आंधळे सांडोनी वनांतरी। सांगाती गेला दुरी। त्याहुरी तैसी दमयंती ची परी। अंत नाही शोकाते॥ ७३॥ तुसे श्रा कुमार चरण। रुतती खडे कंटक तीक्षण। वैदर्भीची करुणा देखोण। वृक्ष पक्षी गही वरती॥ ७४॥ वैरभाव टाकोनी। सकळ श्वापदे रडती नेत्रणी। सव्यअपसव्य जात घोरकाननी। मार्ग कोठे दीसेना॥ ७५॥ वनी हींडता वैदर्भबाळी। अजगरे अकस्मात ग्रासीली। नळराया धावे ये वेळी। अजगरे ग्रासीली नवस्त्रीया॥ ७६॥

कर्णी जैं कत्ता करुणास्वर । व्याधें येकधावला सत्वर । त्याणी शस्त्रे फाडेनी अजगर । लावण्यंगंगा सोडवीली ॥ ७७ ॥ सलील नृष्टा करुनी केली सावधान । ह्मणे पद्माक्षी तु आहेसी कवण । भैमी नें सांगीतील वर्त्तमान । पुर्वी जे कुनी वर्त्तलें जे ॥ ७८ ॥ देखोनी सौंदर्य अपार । व्याध जाला कामातुर । आळींगण द्यावया सत्वर । सरसावला पापीया ॥ ७९ ॥ मरण वीसरोणी पतंग । दीपासं बुधावे सवेग । कीं राजहंसास काग । स्पर्शावया धावीन्नला ॥ ८० ॥ असो वैदर्भी क्षोभोनी परम । व्याध तात्काळ केला भस्म । जैसा पंचवदनापुढें काम । गेला दग्ध होवोनी ॥ ८१ ॥ असो त्या घोर अरंण्यास । दमयंती नळ नामें घेत जात । भयंकर स्वापदें होती भयाभीत । स्वरूप देखता भैमीचे ॥ ८२ ॥ अर्धवसन

जातनेसोनी॥ मुक्तकेशपमनयनी॥ त्यापद्मावतीपुसेयेउनी॥
नळदेखीलाकायसांगा॥ ८३॥ मजकायेनयचीमरण॥ त्यापद
होअदृश्यामजलागुण॥ हेवीध्याचळाबोलेवचन॥ नळरावको
ठेआहे॥ ८४॥ उत्तरपंथजातदमयंती॥ तोदेखीलीत्यातापसपंक्ती
जेतेकीयतपश्चर्यकरीती॥ पुसेत्याप्रतीकोमळआंगी॥ ८५॥ ता
पसीह्मणतीहेकोनमंगळा॥ आमुचीतपश्चर्याजालीफळा॥ की
अरण्यवस्तपीणीवेल्हाळा॥ मालमायाआदीशक्ती॥ ८६॥ कीसाक्षा
तअपर्णा॥ पद्मजजनकाचीललना॥ कीभर्तलक्ष्मीत्राचीकं
न्या॥ प्रसन्नदाववयाउतरली॥ ८७॥ कीनकाचीदमयंती॥ जी
सीबहुकाव्यकर्तेवानीती॥ तोसमीपयेउनीजालीपुसती॥
देखीलानृपतीनळकाव्य॥ ८८॥ कष्टदेखोनीअपार॥ गही

घरेहाटलेसुधामर ॥ ह्मणतीसौभाग्यसरीतेतुझ्याप्राणेश्वर ॥ तु
जसतवरभेटलेवो ॥ ७९ ॥ बाळपद्मदळनयनी ॥ गेलीवीध्यांचे
बोलांगुनी ॥ तवनदीतीरदेखीलेत्तयेक्षणी ॥ सोदागरउतरले
८० ॥ वनीक्रूपत्तीमुख्यदेख ॥ त्याचेनामसामर्थपालक ॥ तोसर्व
वस्तुचारक्षक ॥ गजतुरंगरथादी ॥ ८१ ॥ त्याचीधरणीसंगती
रजणीकमर्दिमयेत्नी ॥ तोवनीचेनीहांकुशास्ती ॥ उदकप्राशा
णानेथेआले ॥ ८२ ॥ पत्तरभनायेपत्तीकोन्का ॥ पादीत्तचाली
लेवानीजसेना ॥ आंधारीवत्तुनदीसत्तीजाना ॥ पातामळये
वर्तला ॥ ८३ ॥ यावनेदीकोटेक्षीती ॥ महावनअवेशेदमयंत्नी ॥ अ
स्पोउगवलागभस्ती ॥ वणिककीचीत्तउरले ॥ ८४ ॥ त्याचेसंगती
सुंदरी ॥ पावलीचवघेवसुचेपुरी ॥ नगरात्तझडकरी ॥ लोकज

पारमीझाले ॥ ९५ ॥ तेथेराजासुबाहुथोर ॥ त्याचेमातेनेदेखीली
सुंदर ॥ धात्रीधाडोनीसत्वर ॥ उपरिवरीनेलीते ॥ ९६ ॥ राजमाता
पुसेस्त्रीतीने ॥ तुकोनसांगेवीस्तृतलोचने ॥ अमरस्त्रभेसुहा
स्यवदने ॥ जालयेथेकोठुनी ॥ ९७ ॥ मगवैदर्भीतेकाबोलत
असंख्यलक्षीतमाझाकांत ॥ कर्मभोगजालेवीपरीत ॥ आ
लीहीउत्तअर्धवस्त्री ॥ ९८ ॥ मगबोलेराजमाता ॥ मीशोधुन
आनीनतुझ्याकांता ॥ अथवायेईलनत्वता ॥ तुजकारणे
शोधीत ॥ ९९ ॥ तुजदेखोनीमाये ॥ मजबहुस्नेहउपजला
हे ॥ तु मजपासीसहाराहे ॥ कन्यापाहेतुमाझी ॥ २०० ॥ दमयं
तीबोलेवचन ॥ नकरीकोनाचेउचीष्टभक्षण ॥ अथवा
पादप्रक्षालन ॥ नकरीभाषणकोनासी ॥ १ ॥ पनीजानी

सी शोधुन ॥ तरी मी तुज पासी राहीन ॥ राज मात्ते भाक देउन
कन्येपासी ठेवीले ५ सुनंदा नामे कन्या जान ॥ मैत्री जाली
तीची सांगात्तीन ॥ असो इकडे घोरकानन ॥ ही उत्तम असे अ
त्ती शोके ६ तो अस्तुत्ते देखीला दावान्नळ ॥ आकाशपंथे जा
तज्वाळ ॥ नळ धाव धाव ता तात्काळ ॥ कर्णी ध्वनी टेकली ॥ ६
ज्वाळा जवळी आला धावत्त ॥ तो कर्कोट बैसला कुंडीत्त ॥ लणे
राया वन वाअस्तुत्त ॥ काढी मज येथुन ॥ ९ मी पुर्वी बहुत
उन्मत्त ॥ सर्वनींदी सद्गुरु भक्त ॥ नारदे श्रापीले येथार्थ ॥ क
र्कोट देहा पावलो ॥ ८ ॥ उश्राप बोलीला तात्काळ ॥ तुजवनी
उधरील नळ ॥ तरी माझेनी न घालवे पाउल ॥ नेई काढुन
मज आता ॥ ७ ॥ कर्कोटक जाला लाहान ॥ नळे घेत्तल खा

लेउचलोन॥ वनव्या बाहीरनेउन॥ टेवीताजालात्तेधवा॥ ८॥
तोकर्कोटकेहस्तासदंशकेले॥ वीशांन्नव्हेनळकाळाजावे
कर्कोटनव्हासीबोले॥ चींताकाहीकरूनको॥ ९॥ म्याहुसेस्व
रूपसाकीलेवीशेष॥ तुजनबाधीदुसरेवीश॥ कार्यजाली
यानीःशेष॥ पुर्ववत्तोहासीलत्तु॥ १०॥ कर्कोटकेदीधलेयेकव
सन॥ हेनेसधाकरीआवर्ण॥ मासेकरोनी यास्मरण॥ सेव
टीहेपांघरे॥ ११॥ पुर्वस्वरूपेहोसील॥ भेटेलदमयंन्तीवेल्हा
ळ॥ राज्यपावसीलतात्काळ॥ पुंन्यश्लोकानळराय॥ १२॥
अैसातोनागबोलोन॥ तात्काळपावलाअंत्तरध्याण
मगनळराजाअयोध्येसजाउण॥ ऋतुपर्णरायासीभे
टला॥ १३॥ ऋतुपर्णपुसेतुकोण॥ येरूह्मणेबाहुकनामाभी

धान॥अश्वसारथ्यगतीलक्षण॥मीजानेसर्वही॥१४॥राउकेजा
हेंश्रुपशास्त्र॥अन्नेकरीनवीचीत्र॥ऋतुपर्णानोशलाअपा
र॥अश्वसीक्षेटवीला॥१५॥पावरीवारस्मीसारथीआहे॥नु
सर्वाहुनीश्रेष्ठहोये॥असाबाहुकाव्हातीलापाहे॥सेवाकरू
णीरायाची॥१६॥वीकुव्हेयरजनीमाझारी॥दमयंतीला
गीवीलापकरी॥हाप्राणवल्लभेसुंदरी॥कोनीकडेगेलीसी
१७॥जोतत्वळनामराजासेचकुजान॥बाहुकासम्रुसेवर्त
माण॥रात्रीवीलापकरीसीलदारूण॥तेकारणःसांगपा॥
१८॥बाहुकम्हणेनक्षणी॥कोनीयेकमंदबुध्दीप्राणी॥दी
व्यस्त्रीयासोडुनीवनी॥आतामनीझुरेते॥१९॥नीराप
राधेस्त्रीनीर्मुक्ळ॥सौंदर्येसरस्वतीचेमुक्ताफळ॥श्रृंगारवै

नगरीचेतेजाळ । दीव्यरत्नत्यागीली ॥ २० ॥ जैसीसांडुनीसुंदरी
आत्तासुरवंशोककरी । त्याचीरीत्तीयेअवसरी । मीसहजदे
वीत्तो ॥ २१ ॥ इकडेवैदर्भीचेबाळपाहुन । भीमकराजाशोकें
क्षीण । शोधावयाब्राह्मणजाइलजाण । त्यासस्त्वगो
दानदेइनमी ॥ २२ ॥ धनदेशआज्ञीजाण । सोधपे
शोधीब्राह्मण । त्यांतसुदेवनामाब्राह्मण । चेधवसुध
रीसीआला ॥ २३ ॥ तेणेदमयंतीओळखीली । जैसीकेतु
नेचंद्रकळाग्रासीली । दीव्यप्रवाळवल्ली । दग्धजाली
जगतीत ॥ २४ ॥ पंकेमारवलेमुक्ताफळ । तैसीझाकीलीदी
व्यवेल्हाळ । तेसुदेवेदेखोनीतात्काळ । ह्मणेलागलीवै
दर्भी ॥ २५ ॥ शोकार्नवीवैदर्भीपडीयेली । देखोनीसुनंद

सगद्दीतजाली॥राजमातांजवळीआली॥पुसोलागली॥
वीशाले २६ सुदेवसांगततियेप्रती॥तुसेभगनीचीकं
न्यादमयंती॥वनीसांडुनीगेलानळपती॥बीचीप्रगती
हेजाली॥२७॥सकळप्रमदांचीस्वामीनी॥कृपाळीअश्च
यरत्नमणी॥सुनंदाकृपाळधुउनी॥पाहातीजालीतेध
वां॥२८॥तोभाळीरत्नमणीसतेजाळी॥राजमाताकंठीमी
ठीघाली॥म्हणेम्यांनाहीवोळखीली॥भगीनीकंन्याम
म्हीहे॥२९॥जातांअंन्यायजालाप्रबळ॥नोळखीभ
गीनीचीकंन्यावेल्हाळ॥जैसेजवळीअसतांमुक्ताफळ
अंधाप्रतीदीसेना॥३०॥जैसीमृगाचीकस्तुरी॥जवळी
असेनाभीवरी॥त्याचासुवासअंतरी॥परीयावनाहीत्या

लागी ॥ २१ ॥ दमयंती बोले वचन ॥ पाले मी पीतृगृहा जाउण
संगे देइ अपार सैन्य ॥ वीदर्भ देशा पाटवावी ॥ २२ ॥ दृष्टीन पड
ता भ्रतार ॥ न घे वस्त्र अलंकार ॥ वरूनी बैसउण सुंदर ॥ नी
ज माहेरा पाटवीली ॥ २३ ॥ दृष्टी देखता दमयंती ॥ प्रातापी
ताचे वेगे भेटती ॥ बाळे येउनी गळा पडती ॥ नाही अंत शो
काते ॥ २४ ॥ सूदेव हांतवी समस्त ॥ आता होकं कुरीता
कथा ॥ न कशो धावा नलवत्ता ॥ अवनी मासी यावरी ॥ २५ ॥
मग सूदेवास सहस्र गोदान ॥ पुजीला से अलंकार करूण
वैदर्भी ल्लिणे वीरसेन नंदन ॥ शोधा आता सत्वर ॥ २६ ॥
मासे वणी हारपले दुी ब्रह्मरत्न ॥ जो कोन्ही देइल आनुन
त्यासी मी दीव्य अलंकारी पुजीन ॥ सुरभी देईन सहस्त्र

भरी ॥२७॥ असो ग्राम देश पुर पटने ॥ दीजे शोधीले नव्हा कार
ने ॥ दशदुर्गकरीन स्थाने ॥ पाहत्ती बहुलु शाव्हले ॥ ३८ ॥ त्यानु
प्रर्नादनाम ब्राह्मण ॥ तो आला भयो व्येहुन ॥ दमयंत्ती चे
वर्तमान ॥ सागला जालाते थेची ॥ ३९ ॥ अयोध्या नगरप
रम पवीत्र ॥ पेतला थोर घरी समाचार ॥ अवो दमयंत्ती त्तु
झे चरित्र ॥ जाले नेत्त सर्व कथी येले ॥ ४० ॥ सर्व पुशोत्रैकवील
कपी ॥ पत्ती उत्तर ने दी कोन्ही ॥ परी राजसार थी सैको ॥ नी
साक्ष पेज वव्ही पालला ॥ ४१ ॥ ह्मणे जहा दमयंत्ती रानी ॥ नी
शपराध्वे त्यागीली कामीनी ॥ प्राणवल्लभे कोने वनी ॥
रउत्त फीरत्त अस्तील ॥ ४२ ॥ जाहेमी ये गुणसरीने ॥ गुणगं
भीरे सौभाग्यवंते ॥ पती मनरंजविते ॥ पत्ती वृतेधन्यंत्तु

॥४३

कुळवंता कामीनी शुद्ध ॥ जरी जाला पतीचा अपराध ॥ परी
न धरी मणी खेद ॥ काही शब्द नरेवीती ॥ ७४ ॥ पर्णाद सांगता
वर्तमान ॥ भैमीने त्यास गौरउन ॥ मग पाठवीला सुदेव ब्रा
म्हण ॥ अयोध्येसी तेथवा ॥ ७५ ॥ वीप्रज्ञानी परम चतुर ॥
ऋतुपर्णास भेटला सत्वर ॥ दमयंत्तीने सांगीतीला वीचा
र ॥ तोची त्यास कथीयेला ॥ ७६ ॥ म्हणे दमयंत्तीचे होवद पुर्ण
पुन्हा मांडीले दुसरेण ॥ उद्यक प्रात:काळी जाहेल लग्न ॥ ने
मलाची केला जसे ॥ ७७ ॥ प्रात:काळी जो येइल भुपाळ ॥
त्यास ते घालील माळ ॥ ऋतुपर्णाते तात्काळ ॥ बाहुका
वर्तमान सांगीतीले ॥ ७८ ॥ दमयंत्तीचे उद्यक लग्न ॥ नै
षधमनात आवी पुर्ण ॥ मज कारणे करीने प्रयत्न ॥ गु

णनीधानदमयंती॥ ४५ बाहुकरायासीबोलेवचण॥ सुर्यउदयेनहोतांऋतुपर्ण॥ पांचशतयोजन॥ रथसत्वरचालवीनमी॥ ४६ मगपवणसमाणतुरंग॥ बाहुकेकाढीलेसवेग॥ राउकेहेदेखोनीक्षीणांग॥ ऋतुपर्णबोलनजसे॥ ४७ क्षीणउत्तमरत्नेराकुन॥ हेराउकेआनीलेनीवडुन॥ बाहुकबोलेवचण॥ त्याचीपरीक्षामीजाने॥ ४८ आणत्याचेआवर्तणसवेग॥ रायाप्रतीमेलकरीतामार्ग॥ त्रीमनेरत्नसुरंग॥ थोरपाहानकासया॥ ४९ केतकीचेलघुपत्रजाण॥ त्याकुरवाडीसेपंच्याणन॥ थोरपनासीनाहीकारण॥ ऐकतांऋतुपर्णालोहाला॥ ५० मगरथीऋतुपर्णबैसला॥ घोडाजुंपीलेत्तेवेला॥ वार्ष्णेयेसारथी

घेतला॥ सारथ्यकेलेन त्याचे॥ ५५॥ तुरंगजातीजैसेपवण॥ परमत्तोशलाऋतुपर्ण॥ मणेअश्वस्थानीनीपुन॥ मातु कीकीवानज्ययेक॥ ५६॥ नव्हाबैसेयाचेगुण॥ परिहारीद दीसतेवीवर्ण॥ तोउत्तरीवस्त्रपडलेगळोन॥ घेघेमण तारायबोले॥ ५७॥ तोबाहुकबोलेवचण॥ पादशाये जनेराहीलेवसन॥ तोबीभीनकुवृक्षदेखोण॥ ऋतु पर्णबोलत॥ ५८॥ यावृक्षासफळेपर्णकीती॥ बाहुका तुजसांगेणगणती॥ स्थीरकरुनीरथगती॥ कोतुके नृपबोलत॥ ५९॥ बाहुकउतरोनीरथातळी॥ फळेपर्णे सर्वमोजीली॥ सांगतीतीतुकेभरली॥ परमआश्चर्य करीतो॥ ६०॥ मगम्हणेसख्यानीवीघापुर्ण॥ दुसरेपक्षह

द्येस्तान ॥ दोनीवीद्या ऋतुपर्णे ॥ बाहुकासी समर्पीत्त ॥ ६१
अश्वसीक्षापरीक्षाजाण ॥ बाहुकापासी ऋतुपर्णे ॥ वीद्ये
गे वीद्यासंपुर्ण ॥ सफळजाली तेघाते ॥ ६२ ॥ बाहुकें अक्ष
वीद्याजानता ॥ ह्रुदयातुनी कुळीनी घाला त्वरीता ॥
नळाचे चरणी ठेउनी माथा ॥ बोलताजाला स्तुतीमंत
६३ ॥ म्हणे म्या तुज देखीले बहुत ॥ हे चरीत्र जसे श्रवण
करीत ॥ त्यासी मी पीडीना येथार्थ ॥ सत्य सत्य त्रीवाचा
६४ ॥ मग बेहेडयाचे वृक्ष तात्काळ ॥ प्रवेशला तो कुळी
रचळ ॥ म्हणोनी वीथीनक वृक्ष अमंगळ ॥ छाये समीप
न बैसावे ॥ ६५ ॥ असो वाद घे बाहुक ऋतुपर्णा ॥ तीघे र
थारुढोउण ॥ वीदर्भपुरी पातले बैसोण ॥ तो तेथे का

तीदीसेना॥६६॥ नदीसेकाही दोवराचीस्खीत्ती॥ कोनकीना
हीत्तभुपत्ती॥ ऋतुपर्णपरमचीती॥ लज्जीतपैजाहाला॥
६७॥ तोभैमीपत्तीशकुन॥ जानवीत्तशुभचीन्ह॥ मगउ
परिवरीचर्पोन॥ रथगत्तीपरीक्षी॥६८॥ म्हणेहेरथगत्तीजा
णा॥ नव्याचीननयेकोन्हा॥ असोत्तोऋतुपर्णा॥ भेटत्ता
जालायउनी॥६९॥ भीमकेंग्रहासनेउन॥ आदरेंपुजी
लाऋतुपर्ण॥ म्हणेकाजालेआगमण॥ कायकारणकें
लीले॥७०॥ मगअयोध्यापत्तीबोलेवचणा॥ मदनजआ
लोत्तुमचेदूषण॥ रायदेउनीउत्तमसदन॥ उपाचार
सर्वपाटवीले॥७१॥ रथस्थळेत्तबाहुकजाण॥ राहानाजा
लायेउण॥ तुरंगसेवाकरूण॥ येथोपचारेपुजीले॥७२॥ म

गयावरीदमयंत्ती॥पारवीकेसीनामदुत्ती॥ह्मणेपरिक्षाक
रुणबरव्यापरी॥राईपाडीकोनत्ती॥७३॥त्तोकेशनीत्वरीतयेउ
ण॥पुसत्तबाहुकालागुण॥कायकारनकल्युन॥तुह्मीयेथे
पात्तले॥७४॥तोह्मणेदमयंत्तीचेशैवर॥बोलीलायेउणव
सुदेववीप्र॥ह्मणोनिअयोध्येचानृपवर॥ऋतुपर्णत्तेथे
पात्तला॥७५॥मीत्याचासारथीबाहुक॥हावारीष्णेहनव्ह
सारथीदेख॥केशनीपुसेनैशधसम्यक॥कोठेआहेसांग
पा॥७६॥बाहुकह्मणेनेनवेकाती॥गुप्तराहीलाकोनेठाई
कायापालटोनीमही॥कोठेहीउत्तोकळेना॥७७॥केशनी
माघारेयेउन॥दमयंतीसीसांगेवर्तमान॥नेसलाअ
र्धवस्त्रन॥परीकायाजानत्तेनव्हे॥७८॥त्याचीपा

हत्तावर्त्तनुक ॥ नव्हाजैसेदीसेसम्यक ॥ सुल्कर्माचरणी सपीवे
क ॥ नैषधाजैसादीसत्ता ॥ ७९ ॥ वैदर्भीम्हणेजाउण ॥ जानी
कपाहीसर्वचीन्ह ॥ देउनाकोउदकअंन्न ॥ लेकुरेघेउनीजा
यतेथे ॥ ८० ॥ मगदोन्हीबाळेघेउनी ॥ त्याजपासीगेलीतेव
म्हणी ॥ लेकुरेदृष्टीदेखोनी ॥ आश्रुनेनीआनीले ॥ ८१ ॥
दोघेआळींगुनीहृदई ॥ खेदकरीतीमीत्तीनाही ॥ मासुतेले
कुरेबैसउनीमही ॥ केशनीसीबोलत्त ॥ ८२ ॥ पाहेबाळे
असेचघरी ॥ मजजंतरलेबहुत्तहुरी ॥ त्यासदेखोनीनी
धीरी ॥ गहीवरमजदाटला ॥ ८३ ॥ त्यावरीकेशनीपाहेचीन्ह
येत्ताजालाघरातुण ॥ खालतीनकरीचमान ॥ होउनु
वामनयनजात्तयेत्त ॥ ८४ ॥ रीत्तुकुंभटेवीला ॥ तोदमयंतीने

पाहत्ताभरला॥ त्रणकुंकीतात्तेचेळा॥ अग्नय्र गटलाताख्या
ख्या॥ ८४॥ अग्नीवरीपडत्तावस्य॥ नजळेचकाहीजनुमा
त्र॥ सुमनेचोळीलीवीची त्र॥ सचेच मातुत्तीरचरवीत्ती॥
८५॥ केशनीपुछत्तीयेउन॥ सांगत्तीजालीवर्त्तमाण॥ भैमी
स्तेणवीरसेण॥ सुत्तहोयेनीश्चीत॥ ८६॥ मात्तापीत्तीया
सांगचीपाठउणी॥ बाहुकासीपाहुनीनैनी॥ रायबाहुका
सीबोलाउनी॥ भैमीजवळीपाठवीला॥ ८७॥ पुढकेसीभ्र
र्थवस्त्री॥ बाहुकेभैमीदेखीलीनेत्री॥ खालेपाहुनीरेवद्दक
री॥ शब्दबोहीनफुटे॥ ८८॥ नेत्रात्तवस्त्रलाउण॥ दमयंती
करीत्तरूदण॥ हेरमारमणाउमारमण॥ नळरूपग्रगटवी॥ ८९॥
त्ताअंत्तरीध्यावायोबोलत्त॥ नळरायापाहुनोबोअंत्त

आपुले शरीर पुंन्य वंत ॥ म गर करी ये बेळी ॥ ८३ ॥ करोनी कर्के
र कुस्मरण ॥ नळ पाधुरला प्रसाद वसन ॥ बाळ सुर्यासमा
न ॥ पुर्वत पत्र गरले ॥ ८४ ॥ म गद म यंत्ती धाउण ॥ द ७ धरि
न वान्बे चरण ॥ केंदी मीरी घालुण ॥ पुर्व दुःख आठवीले ॥ ८५
वं घार क पुष्प संभार ॥ वर्षोत्ती त्तेका वारंवार ॥ भीमक धाव
ला सत्वर ॥ वाध्य गजर ज्याहाले ॥ ८६ ॥ भीमक आनी नैशध
पत्ती ॥ सद्रे मेयेक मेकास आलींगीत्ती ॥ ऋत्तुपर्ण धाउनी
प्रीत्ती ॥ नैशधासी वंदीले ॥ ८७ ॥ जोडुनी याधानकी कर स
णे म्हासे अपराध्य अपार ॥ तेनुन घडले सावार ॥ तेसम
पृक्ष माकीजे ॥ ८८ ॥ नळ आनी दमयंत्ती ॥ वस्त्रे आनी अ
लंकारे सुजीत्ती ॥ देशो देसीचे राजे धावत्ती ॥ करभार घेउ

नीया ॥ ९७ ॥ आज्ञा घेउणी ऋतुपर्णे ॥ अयोध्येस गेला ते
थुण ॥ नैषध अपार सेना घेउन ॥ नैहा अद्दे हा प्रत्ती आ
ला ॥ ९८ ॥ पुष्करासी बोलाउन त्वरीत्त ॥ ह्मणे आता देव
लुघुत्त ॥ अथवा युध्य करी अद्भुत्त ॥ मा हा नी कुराप चित्त
९९ ॥ मग नळे द्यूत्त खेळोन ॥ राज्य घेत्तले जींकोन ॥ पुष्क
रास ग्राम देउण ॥ कृपा करोनी रक्षीला ॥ १०० ॥ नळ दमयं
ति समवेत्त ॥ सुख भ्यत पे थ्य राज्यी नांदत्त ॥ यथाकाळी
मेघ वर्षत्त ॥ प्रजा सप्रस्त सुखी बहु ॥ १ ॥ हे जे कत्ता न श्रोप
ख्यान ॥ कलीनाश कुसुख च र्धन ॥ श्रोत्ते वक्ते कल्यान
सुखरूप नांदत्ति सर्वदा ॥ २ ॥ हे कथा बृहद्स्या ऋषि त्तेने
सांगीत्तीली धर्मासी ॥ ह्मणे तु थ्य राज्य पावसी ॥ नैषधा

जैसे माणुतेनी ॥ ३ ॥ बृहदस्यानेअक्षयविद्यापाही ॥ धर्मा
क्षीसी कचीलीस र्वही ॥ ह्मणेआत्ता गजपुरासजाई ॥ जी
कोनीघेईराज्यसर्व ॥ ४ ॥ पांडवप्रतापग्रंथविशेष ॥ त्यानेहे
न कोपारव्यानसूरस ॥ जैकतासंतुष्टहोयमानस ॥ अ
सेसाहासपुण्यजोडे ॥ ५ ॥ ब्रह्मानंदश्रीधर ॥ पंडीतास
वीनवीजोडोनीकर ॥ नळआख्यानवारंवार ॥ श्रवन
कराआदरे ॥ ६ ॥ सूरसपांडवप्रतापग्रंथ ॥ अरण्यपर्वव्या
सभारत ॥ त्यांतिलसारांशयथार्थ ॥ पंचवीसाव्यांतक
थिपेला ॥ ३०७ ॥ आ ॥ ५५ ॥ संपुर्णम ॥ श्रीकृष्णार्पनम
स्तु ॥ ५५ ॥ ५५ ॥ ५५ ॥ ५५ ॥ ५५ ॥ ५५ ॥ ५५

आ २६

श्रीगणेशायनमः ॥ जन्मेजयासीसांगेवैशंपायन ॥ जैकेव न १ वैरत्नस्पगत्न ॥ जालीयानलोपआख्यान ॥ सुखेकथन आनीकजैके ॥ १ ॥ सिंहावलोकनेकरूण ॥ मागीलजैकाअनु संधान ॥ अमरावतियेअर्जुन ॥ शक्रराहाचीलाअक्रम स्ती ॥ २ ॥ राहीलातेथेपाचसंवत्सर ॥ पार्थासीआटवीला युधीष्टीर ॥ खंतिकरीतसेअपार ॥ स्नेहसमुद्रउचंबळला ॥ ३ ॥ भीमनकुळसहदेवजान ॥ पांचाळीखंतिकरीआपन ॥ केधवाधनंजयाचेदरुषन ॥ दृष्टीआलीअवलोकु ॥ ४ ॥ दिपेवीनसदन ॥ कीनासीकावाचुनीवदन ॥ कीप्राणेवीन कलेवरपुर्ण ॥ अर्जुनावीनतैसेआली ॥ ५ ॥ तोइंद्रप्रस्ती हुनीऋषिलोमेष ॥ येउणीभेटलाधर्मास ॥ ह्मणेकीरीटी

३

सुखी आहे अमरावतीस ॥ येथे सत्वर पेरलक्षी ॥ ६ ॥ परि धर्म मोठे
के वचन ॥ फाल्गुणे सांगीतली लेंटुम्पालगुण ॥ तं पज्ञानी ति
र्थाटन ॥ अत्यादरे करावे ॥ ७ ॥ समुद्रवलयांकीत तिर्थ ॥ त्याचे
न वेच्या केले समस्त ॥ तु येसील मज सांगात ॥ तरि करवि नति
र्थविधी ॥ ८ ॥ जैकोनी संतोषला धर्म ॥ ह्मणे माझे भाग्य
उदेले परम ॥ तु सेसंगति करुणी सुगम ॥ तिर्थयात्रा सर्वे प
हु ॥ ९ ॥ मग पाहुनि उत्तम मुहुर्त ॥ बंधु द्रौपदी समवेत ॥ धर्म
तीर्थयात्रेसी निघत ॥ लोमेश ऋषि सांगाते ॥ १० ॥ प्रजाश्र
निवालेण ॥ धर्मे सांगे सहदेवालागुण ॥ प्रजा ऋषिसि बो
धुन ॥ शांतवन मन करावे ॥ ११ ॥ मग पंडुनंदन वीनवी
त्यापति ॥ तुह्मी जावे इंद्रप्रस्ती अथवा गजपुराप्रति ॥

क्रिया चाळुन गरीबरा विचरली ॥ कीं घारकेसी राहा वेसुखे
१२ ॥ कीं असत्या गाई पुण्यबहुत ॥ कीं शरीरीं शक्ती बहुत ॥
तीर्थयात्रे चालावें समस्त ॥ वासना सुखकरुणी या ॥ १३
तैका धर्म आहे करुण ॥ लोचु स्थळो स्थळीं राहीले जाउ
ण ॥ त्या मध्ये बहुत ब्राह्मण ॥ वासना सुखकरुणी चाली
ले १४ ॥ धरामरलण तिधर्मा ॥ तुली शांत मंत्त तेजोरा
सी ॥ सांभाळु निन्या वेआल्हासी ॥ करीन स्थळ लक्षुनि
या ॥ १५ ॥ श्रीमल्लणेम्ही तुम्हा दास ॥ कधा भयनाहीं तुसा
सी ॥ तुची सेवा निर्दोशा ॥ याउ निवीशेषको नते ॥ १६ ॥ समा
गमे ऋषिले मेष ॥ तिर्थ द्वारवतीं ज्ञान धर्मास ॥ वेनप
विस्था मीवेदव्यास ॥ तेथे अपार बालीला ॥ १७ ॥ अजानदा

ऋुध्यमेराज । तिर्थकरीतजात्ततेज:पुंज । सचेवृकोदरमारीतनुज
माराविद्रम्रतापि १८ सकृष्णमहाबीस्वामीनी । पद्मजाततजनका
चीभगीनी । तेसचेहंसगामीनी चरणचालिचमकत । १९ स
वेधौम्यपुरोहीत । लोमेषसकृत्ति र्थदावीत । समागमेविप्रज
संख्यात्त । शापानुग्रहीसामर्थ्यजे । २० तोहामृगानामेनदीते
थ । वाटेसलागली अकस्मात । लोमेशधर्मासीसांगत । ति
र्थचीधीकराविद्येथे । २१ पूर्विइंद्रेनामप्रशबीलाजाण । आ
तासमगाहनपनिऋषिगन । धर्मलेणेकायकारण । समग
नामपडावया । २२ लोमेषलेणकथापवित्र । जनकृन्पेमं
डीलेदीर्घसत्र । गोतमहीष्ट्यापछलान्यायशास्त्र । विप्रआ
नीलयागाते । २३ परमवादकदुष्टदुर्जन । जनकरायासी

भेटलायेउण त्याचीवीप्रादेखोनीतीक्षन मैथुनाधीशसंतो
षला २० ह्मणेतुकारीसीतेचीप्रमान आमुचायागजाला
पुर्ण वादिंजीकोनीहेब्राह्मण जायघेउणीमानयेथे २६ आ
धीचवादीकुतोसबळ त्यावरिपारीराखेभुपाळ तेनेवादींजी
कोनीवीप्रसकळ समुद्रामाजीबुडविले २७ ऐसाधीपतिचे
दुतअपार वरुणग्रहीवीप्रनेलेसत्वर जैसेब्राह्मणचौदासह
स्त्र बंदीपारचिपात्राचाते २८ राजदुतपाठउण शोधुनी
आनवीसकळब्राह्मण वादीनीरोतरकरुण बुडविनेउण
समुद्रात २९ बंदीचेभयेकरुणीब्राह्मण पच्छन्निआडमा
गेंचेतिराण वरुणग्रहीनेउण बंदीघालिनेउनिया ३०
बंदीसवादीजीकोण सोडविसकळब्राह्मण जैसाकोन्ही

नालीनीपुन।तो नचलपुर्णजाहाले॥२१॥उद्दालिक कंन्यासुमति
तेदीध्यलिकहोवऋषिपत्नि।ते गर्भीनअसतासति॥करीतोप
तिवेदाध्ययन॥२२॥तिचे गर्भातपुत्रप्रअभीन्नव॥माहात्मा
निजैस्माशुकवामदेव॥वेदश्रेष्टनिपुनसर्व॥वेदशास्त्रीसंप
न्नतो॥२३॥पित्याकरीताअध्यन॥अबद्धलक्षणत्ताबोलेआ
त्तुन॥त्तेणेगर्भीहुनयेउनसे नुन्या।दीनक्षणासांगेस्याते॥२४
कहोलचहुकउपाहात॥त्तेणेकोनपुत्रषबोलतोयेथ॥ऋषि
पत्नीत्तणेमाझेगर्भीत॥पाहापंडीतवदतसे॥२५॥क्षणक्ष
णाकाढीनुन्य॥कहोलक्षोभोनीबोलेवचन॥त्तणे नसता
संस्कारपुर्ण॥नकीसाहातोनिगोष्टीबोलसी॥२६॥हापदीथल
परमत्तिव्र॥जाहाराहतोअंगवक्र॥असोयावीदीकहोलवि

घ्र॥ ज्ञानसृष्ट्वीपकेटंनना॥ ३७॥ तोबंदीने धतुणी अकस्मात्त॥
वाधीनीरत्तरकुरित्त॥ समुत्तात्तनेउणीबुउवित्त॥ दुत्तेने त्तिवरू
णापासी॥ ३८॥ पापवर्तलेअभुत्त॥ ऋषिपत्न्यापत्तिवियोगे
आदंबव्वत्त॥ संत्तनिरंवुटलिसमस्त॥ थोरअनर्थप्रवर्तला॥
३९॥ बंदिच्चेसंगेजाल्यापापरासी॥ तेनेनवेजनकरायासी
असोइकुउकहोलऋषिसी॥ पुत्रमागेजन्मला॥ ४०॥ उद्दालि
कपुत्रस्येत्तकेत्त॥ तोडीत्यासमागमेरवेवत्त॥ दोघेहिंमकी
देवबनबैसत्त॥ ताननत्ताचलणत्तित्याते॥ ४१॥ अष्टावक्राचे
उपनयन॥ उद्दालिकेकेलेआपन॥ पाचरिपठविवेदाध्यय
न॥ दहाग्रंथीनीपुनजाला॥ ४२॥ श्रवणमात्रेलविन्न॥ स्या
त्तीवेदहोत्तिमुरवागत॥ षडशास्त्रीपारंगत्त॥ नाहीअंत्तवी

ध्येसी ॥ ४२ ॥ दशग्रंथ करन्त कामव ॥ पुराणे सुरबोध्दलसकळ ॥ च
तुर्दश विद्यानिर्मळ ॥ सर्वही कुसन्त यासी ॥ ४३ ॥ द्वादश वरुषे हो
तांपूर्ण ॥ जाला सर्वविद्यानिपुन ॥ १२ पिन्न शापे करुण ॥ अष्टा
वक्रा जाला तो ॥ ४५ ॥ परिसा नावीषर्इ परिपुर्ण ॥ आनीसमा
न कोन्ही नाही आन ॥ त्यासी उपमा दुजी नाही जान ॥ तेज
स्वी जैसा प्रोमकेश ॥ ४६ ॥ योग श्रेष्ट महाज्ञानी ॥ कीर्ती दं
बरिचा वासरमणी ॥ मधवाकची गुरुह्नि ॥ विद्याविशेष त
याची ॥ ४७ ॥ येकेदी वसी उंदाली काचेभंकी येउणी ॥ अष्टाव
क्रा बैसला त्री त्रिकडुनी ॥ तोमात्तुबस्थे तके त्तन्तक्ष नि ॥
भंकी हुनि ७ कुलीला ॥ ४८ ॥ ह्मणे मासेपी ति याचे भंकी जा
न ॥ येथे तुज बैसावयाका यकारण ॥ मग अष्टावक्रा रचेद

पाउण । जननीलागीसांगतसे ॥ ७५ ॥ ह्मणेस्वेतकेतेलोटीलेम
जलागुण । माझानातसांगेतुकवन । तोजननीकरीरुदण
कहोलऋषिआटउणी ॥ ७६ ॥ ह्मणेतुझाजनीतापाही । बंदीने
बंदीघातिलावरुणग्रही । पुर्ववृत्तांतसकळही । वर्तलाजो
सांगेपुत्रासी ॥ ७७ ॥ तोऐकताबृत्तांत । अष्टावक्राजालात
प । जननीसीनमुनित्वरित । मैथुल्यदेशाप्रतिचालिला
॥ ७८ ॥ मातोह्मणेतेवेळी । तुज्हीबंदीकोंडीलपाताळी । म
गप्यावयातीवांजुळी । वैसीकोर्हीनाहीचकी ॥ ७९ ॥ अष्टा
वक्राबोलेवचन । कहोळअपउलाबंदीजाउण । धीगमाझेपु
त्रपण । कासयाप्राणेरउहा ॥ ८० ॥ मातेतुनकरीचींता ॥
बंदीसजींकीनतत्वता । घेउनीयेईणकहोलपीता । तीहीव

पुत्रनुसामी ॥ ७४ ॥ यावदिनीतोअष्टावक्र ॥ पावलावेगेमैथुळपुर
दृष्टुनीयाराजद्वार ॥ बैसेचौबाराजाउणीया ॥ ७५ ॥ आचारहीन
कोउदेखोन ॥ पाहावयासीवालीसकळजन ॥ शोभेकोपीन
मृगाजीन ॥ सर्वांगीभस्मचर्चीले ॥ ७६ ॥ तोमृगयेलागीजन
कनीघतले ॥ सवेंष्टलनात्यालीली बहुत ॥ जनपाहाताकाति
वीस्मीत ॥ कहोलसनबैसलातो ॥ ७७ ॥ तोबंदीसुखासनिबै
सोन ॥ पुढेंयेनवेगेकरूण ॥ म्हणेहाबैसलाकोन ॥ उठयेथुनी
येकीकडे ॥ ७८ ॥ मगहातधेउणीयातेथ ॥ म्हणतिबंदीजाल
सोडीपंथ ॥ नाम्हणेपेउघायेथ ॥ पुसेनसत्यत्यासीमी ॥
७९ ॥ तोबंदीजालाउवकी ॥ अष्टावक्राकोधेन्याहाकी ॥ स
णमहाराजापावदेचेवेची ॥ पंथसोडावाकचनकवने ॥ ८० ॥ मन्नु

॥ श्री ॥ २८

शास्त्रथवानृपनाथ ॥ जें धाडसोडावाजाधीपंथ ॥ मुख्यबधी
रपांगुल्ययथार्थ ॥ त्यासीहिमार्गसोडावा ॥ ६२ ॥ स्त्रीजानिवृ
ध्दबहुल ॥ गायत्रानिभारवाहकसत्य ॥ राजादेखोनीब्रा
ह्मनसंन्यस्त ॥ त्यासिहीपंथसोडावा ॥ ६३ ॥ मुख्यब्राह्मणा
चापंथ ॥ त्यावरिनिजष्टावक्राणशाकु ॥ तरीतुबंदीमुख्यअ
सत्य ॥ मजपंथसोडलणसी ॥ ६४ ॥ रायासीसांगतिसेवक
पुढेबैसलावीप्रबालक ॥ बंदीसहलणनोराजासुर्दर्व ॥ तण
प्रायसल्लणेनी ॥ ६५ ॥ तेपातालूयाकौतुक ॥ पुढेआलारा
जाजनक ॥ त्यासदेखोनीकहोलबालक ॥ क्रोधेसंतप्त
बोलतसे ॥ ६६ ॥ लणेमीवीप्रघरनि ॥ तुष्टीवैसलासी
केसाचहनि ॥ भयाभीतजनकमनि ॥ सीबीकेरवालेउत्त

रला ॥ ६७ ॥ कल्पांतरूसाबैसातेथ ॥ अक्षावक्रादिसेक्रोधयुक्त
रावथरथराकापन्न ॥ अयेलागतचरणासी ॥ ६८ ॥ वरुनिबैसउ
नीजाहवृक्ष ॥ महीमाबैदीनृपवर ॥ परतलावेगेसत्वर ॥ सभा
करूनीबैसला ॥ ६९ ॥ घातलेनीपाणेआसन ॥ रायेपुजी
लाकहोलनंदन ॥ यावरिनृपाप्रतिनिक्षण ॥ अक्षावक्रा
बोलतसे ॥ ७० ॥ म्हणेबंदीचीपारीरतवान ॥ बुडविलेचतु
र्दशसहस्त्रब्राह्मण ॥ पापेघडलेतुजलागुण ॥ सूर्यनंदनपु
सेलकीपुढे ॥ ७१ ॥ आधीचराज्यातिनकें ॥ सावरिपडले
महसातत्क ॥ ऋषिचीसंततिसकळीक ॥ नवमंजीतीस्त्री
यात्याच्या ॥ ७२ ॥ जालेद्वादशसंवत्सर ॥ विप्रासतातेव
रुणपुत्र ॥ त्याच्याहत्यासमग्र ॥ तुझ्यामाथापडीयेल्या ॥ ७३

हा बंदीपरम अपवित्र। माहावादी निंदक असुर पुत्र। हा मनुष्य
रूपें दारा श्रेसात्यार। कीं वास्यानपीसाळेल ७४ आंधळे
त्यारू मातले। कीं उकरचनी रवळीसी जाले। कीं वस्त्र धावेब
वे। थउकाध्यावयाभलत्यासि ७५ कीं लेंडी घासीदाट
लापुर। कीं मद्यपाने मातले वानर। कीं नीचासभाग्य प्रा
लें अपार। मग त्तो न मने कोन्हासी। ७६ कीं अत्यंजास
राणीच येत्त। कीं वेश्यापत्तिव्रत्ता म्हणवीत्त। कीं वीप्रवेश्र
घरणीगुत्प। मैदही उपात्रेसी ७७ कोल्हारी असी लत्ताघ
उणी। तवपेपरिनत्त गेरणी। याने विघ्न निरोत्तर करणी॥
पात्ताळी बंदी घात्तले ७८ अष्टावक्राचे बोल रसाळ॥
त्या वदिवाक भाषण कोमळ। जनलोकासी आनंद प्रबळ

परमसादरऐकावया ॥७९॥ ह्मणत्तिबंदीसीवीशेष होनावी
घेचाउत्कर्ष तोगर्वसाडावयानिःशेष ॥ अष्टावक्राबराजा
ला ॥८०॥ उघडोनीश्रवणाचेश्रवण ॥ सभाबैसलिसावधा
न ॥ पावरिबंदीज्ञत्तित्तीक्षण ॥ अष्टावक्राबोलत्तअसे ॥८१॥
ह्मणेतुपढलासीदेकाये ॥ त्याचेनावपेलवलोह ॥ बंदीह्म
णेहाउशास्त्रीपाहे ॥ सुखेविगद्नमजअसत्ति ॥८२॥ अष्टावक्र
ह्मणेन्यायशास्त्र ॥ पुर्वीबोलीलागौत्तमपवित्र ॥ मीमांसक
हेअपार ॥ जयमीनीनेबोलीलाअसे ॥८३॥ सांख्ययोगकपी
लमुनि ॥ पूर्वीचगेलाबोलोनी ॥ पात्तांजलीदुर्वासेकरूणी
गेलाअसेपहीलेची ॥८४॥ पाणीवद्दलाव्याकर्ण ॥ वेदांतच
द्दलासत्यवत्तिनंदण ॥ हेचीसीध्दअसेपुर्वीहुन ॥ नेतुका

यबोलीलासी॥ ८५ ॥ नाहिंतुयेकस्थापितुर्ण॥ यावरीदुसरेन
बोलेवचन॥ मगमीदोनस्थापिन॥ यावरिंतीसरेचाले
ना॥ ८६ ॥ जैसातुकोटवरिचालसीसत्य॥ तेथेकतिसथा
जनसंतपंडीत॥ यावरिंवदीयेकस्थापीत॥ तेसाचचील
परिसीधर्मा॥ ८७ ॥ सूर्यजाकाहासमुद्रधरणी॥ जानीइंद्र
कावआदिकरुनी॥ हेयेकचीत्रीभुवनी॥ जाहेनजानसत्य
पै॥ ८८ ॥ जसावक्राबोलेतेसमर्हे॥ दोनस्थापीतोमेकलवल
ही॥ येकतिपुरुषतेहि॥ अग्नीनीकुमरद्वैघेची॥ ८९ ॥ नारद
तुंबरदोघेजन॥ ज्ञानीपक्षदोनीनयण॥ पुर्वउत्तरमीमांस
दोन॥ सगुणनिर्गुनदोघेही॥ ९० ॥ वंदीलणेसरसाउण॥ स
त्वरजतमतिघेजन॥ त्रितापत्रिवीधभेदपूर्ण॥ त्रीकांड

वेदसंपूर्णकी ॥ ९१ ॥ श्री देहात्तीन्तीलक्षण ॥ आदिमध्यआनीअव
सान ॥ चौथेकार्यसंपूर्ण ॥ बोलआत्तायावरि ॥ ९२ ॥ अस्पव
क्ताबोलेउत्तर ॥ चात्तीवर्णच्यारिआश्रमथोर ॥ च्यात्तीवेद
अवस्था च्यार ॥ सत्वचेत्तेबोलत्ति ॥ ९३ ॥ वाणीरवानीवेद ॥ स्था
नेअभिमानेभोगप्रसिध्द ॥ च्यात्तीवाच्येअन्यच्चतुर्विध
च्यात्तीसुक्तीयुगेच्यात्ती ॥ ९४ ॥ यावरिवेदीबोलेवाणी ॥ अय
वहसगार्हपत्यआहवनि ॥ दक्षीणासहीत्त पंचमाग्नी ॥ पूर्वि
हूनिस्थापीले ॥ ९५ ॥ पंचयेशपंचभूत्तजान ॥ येकयेका
भूत्तिपाचपाचगुण ॥ पंचप्रचयेपंचकोशपूर्ण ॥ पंचसुम
पंचनंदन ॥ ९६ ॥ यावरिअष्टवक्ताबोलत ॥ सातधातु
कासातात्कत ॥ शउरिपुषउर्मी सत्य ॥ हाईकारसत्यपै ॥
॥ ७ ॥

शउचक्रे शउकर्मे । शउगुण ऐश्वर्य निरोत्तम । शड्भाषा सही
लउनम । साही राग जानपा ॥ ६६ ॥ सातायाग सातुदक्षीणा
साही आध्याय अनुक्रमे जाणा । आत्ता सात बोलवि चक्ष
णा । सूत्रपूत्रावादीया ॥ ६६ ॥ सप्तऋषि सप्तधातु सप्तस्वर
सप्तरंग सप्तद्वीप सुंदर । सप्तपाताळ सप्तसमुद्र । सप्तथुदि
का चीरंजीव पै ॥ ९० ॥ सभा सप्तांगलक्षण । सप्तचक्रे सप्तउ
ण्पपुर्पे । सप्तस्वर सप्तग्राम । अरण्यपशु सप्तही ॥ १ ॥ अष्टचक्रा
ले अष्टपाश । अष्टवसु अष्टदिग्पाळ विशेष । अष्टनाय
का अष्टभोग सुरेश । अष्टमद अष्टभाव ॥ २ ॥ अष्टमासीध्दी
अष्टभैरव । अष्टधाप्रकृति अष्टांगभाव । अष्टदिग्गज अ
ष्टांगयोग अपूर्व । अष्टपदार्थ आसी ॥ ३ ॥ मुख्य निपजन्ति

अष्टस्थानी ॥ अष्टकोनी अष्टमंडपी अष्टवर्गलग्नी ॥ यावरिबं
दीनेचीक्षनि ॥ नवप्रकारबोलत ॥ ४ ॥ नवसमिन्धानवप्रका
र ॥ नवरसनववीधानवरत्नेसाचार ॥ नववीध्याभक्तीनवल
ग्नप्रकार ॥ नवनारायणनवरंचुडे ॥ ५ ॥ नवफंरवनवनी
धीजान ॥ नवभद्रपुजानवगुलगुण ॥ यावरिदशलक्षण
अशावक्राबोलतसे ॥ ६ ॥ दशलक्षणदशावतार ॥ दशदीशा
दशांईद्रीयसाचार ॥ दशदर्भदशाचीन्हेमंडीतवीप्र ॥ क्षत्रीनी
धीरदशलक्षनि ॥ ७ ॥ दशनामेमंडीतसंन्यासी ॥ दशाच्या
भेदशरीरी ॥ यावरिअकरावेनीधादी ॥ बंदीकायबोलत ॥
८ ॥ यागीपक्षुयेकादशा ॥ मनसहितकर्मेअकरा निःशेष
येकादशातद्रुयेकादशरूपनिःशेष ॥ अवतरलाफसेजा

न पा ९ ॥ पेकादशधारासन्तेज ॥ यावरिजक्ष्यवक्रामालमाळ ॥ का
यबोल तोत्तेज:पुंज ॥ बारवेप्रकारजेकाते ॥१० ॥ द्वादशामीत्र्वो
दशादास ॥ भुजंगप्रयातन्छंदअक्षरद्वादश ॥ द्वादशरासीगु
रुचीन्हेनि:शेष ॥ द्वादशप्रकारबोलीला ॥११ ॥ येमाचेद्वादशलक्ष
ने ॥ नेमाचेद्वादशज्ञानने ॥ पावरिजक्ष्यवक्रालेण ॥ बंदीबोले
त्रयोदश ॥१२ ॥ बंदीउगाचजघोवदण ॥ वरतेनपाहेनबो
लेवदण ॥ जक्ष्यवक्राआनंदघन ॥ सभासंपूर्णतोझाली ॥१३ ॥
जक्ष्यवक्रालेणबंदीसी ॥ कारप्रत्योत्तरदेनदेसी ॥ तेरास्त्रीया
करुपासी ॥ कारेनेनसीशनखुरवो ॥१४ ॥ जगनिच्छंदविशेष
याचीअक्षरेत्रयोदश ॥ केसीदैत्यसुध्यतेरादीवस ॥ दीपांत
रितेराजानिचे ॥१५ ॥ तेराचीतिर्थश्रेष्ठ ॥ तेरारूपवायुचेववार

रा ॥ त्रयोदशगुणी वरिष्ठ ॥ महापुरुष जाणती ॥ १६ ॥ बंदीने दीम
त्योत्तर ॥ राजयासह्लणे अष्टावक्र ॥ तुयाता तिज्ञान वीवीध ॥ की
यासी स्मसुद्दानबुउवीका ॥ १७ ॥ आदे आभाग्यावंदी देरव ॥
जन्मानी काय केले सार्थक ॥ विद्याभ्यासे नर्क ॥ साधन केले
तुचाकी ॥ १८ ॥ यापापाचे दई तुसाउ ॥ येमगांजील तुजनी पु
ढे ॥ तेकाम गहोसील वेडे ॥ चहू कडे अवलोकीसी ॥ १९ ॥ बंदीहोउ
निसरुदीत ॥ अष्टावक्राचे चरण धरीन ॥ ह्लणे मी जन्याईस
धार्थ ॥ विप्रबहुतछेकीयेले ॥ २० ॥ मगवरूणाचा या गजाला पु
र्ण ॥ आन्नायेनील समस्त ब्राह्लण ॥ म्यामारिले नाहीं जीजन
न ॥ आन्नायेउनि भेटतिल ॥ २१ ॥ तोपानाव्हाउनि वीप्रमेळा
मैथुन्ठ नगराप्रति आला ॥ अष्टावक्राने बंदीजी कीला ॥ तें

कच्छलेसकळासी ॥ २२ ॥ म्हणे निजभक्ता वक्त्र ॥ धन्य धन्य म्हणाती
वीद्यापात्र ॥ धन्य माउलिची कुसी पवित्र ॥ जेसा पुत्र प्रसव
लि ॥ २३ ॥ धन्य धन्य त्याचे साधन ॥ धन्य धन्य त्याचे अनु
ष्ठान ॥ वंदी वादे जी कीला जेन ॥ सोडविले अनंतापे आपणासी
२४ ॥ जया वक्त्राचे दर्शन घेउन ॥ वंद्य वे त्याचे अधीचरण
धाकुट वाक परि सुजान ॥ अगा धर्म ही मानवी ज्याचे ॥ २५ ॥
जीमनाची दिसे वासर मनी ॥ परि जकाहो अरला त्री भुवनी
वामन धाकुट बळी सदनी ॥ परि त्री भुवन भारीले ॥ २६ ॥
धाकुट ची दीसे वज्र ॥ परि महा नग केले चुर ॥ धाकुट दीसे कु
लशोद्भव वीप्र ॥ परि ये का अमने सागर प्रासीला ॥ २७ ॥ धाकु
टे उत्तम रत्न ॥ का यकरावे थोर पाहान ॥ केतकी चे लघु पत्र

पावन ॥ कायकारण थोरासी ॥ १८ ॥ जैसे धरामर बोलत्त ॥ जन
कमंउमा आले समस्त ॥ अष्टावक्रा आत्तापीत्त ॥ जनकराया
सी तेकाळी ॥ १९ ॥ मग जनके साष्टांग नमोन ॥ होउ होापमा
रे करि पुजन ॥ संत्तोषविले सकळ ब्राह्मण ॥ वीत्रस्त वीत्ते अष्टा
वक्राते ॥ २० ॥ विप्र नमीत्ती अष्टावक्रासी ॥ येरु साष्टांग नमी
त्यासी ॥ परि नामाभीधान सर्वांसी ॥ पुसे आधी अष्टावक्रा
२१ ॥ पीत्ता न मिल आपन ॥ ह्मणोनी पुसे नामाभीद्दान ॥
तो कहोल आला दर्शनालागोन ॥ अष्टावक्राचे तेकाळी
२२ ॥ अष्टावक्रा पुसे नाम काये ॥ येरु ह्मणे मी कहोल होये
जेसे जैकत्ताल चलाहे ॥ बाळ कघाली लोटांगण ॥ २३ ॥ उभा रा
हेला करजोडुण ॥ ह्मणे तुह्मी न का करु नमन ॥ कहोल ह्मणे

तुकोनाचा नंदण॥ धन्य निधान जन्मलासी॥ २४ ॥ येतू ह्मणे मीतुम चापुत्र॥ शरीरत व ह्मा पैअष्टावक्र॥ पुर्वस्मदोन कुळे लपवित्र॥ शोकें व्याकुळ जाहाला॥ २५ ॥ अष्टावक्राहृदय धरुण॥ केहाळ करिदी र्घरुदण॥ ह्मणे त्याजैसे निधान॥ मत्ति मंदेशापी येले॥ २७ ॥ असोनी जंकी घेउनि बाळ॥ मस्त कुभवग्रोनी केहोल॥ भोवत्ते वी घ्रसकळ॥ आनंदमय पाहात्ति॥ २८ ॥ मगवेरानी पीत्ती याचे समाधान॥ अष्टावक्रान मीत्त सुजान॥ ह्मणे शरीर प्राब्कनाधीन॥ त्याचे सूरव दुःरव कायसे॥ २९ ॥ शरीर वक्र हीन सबळ॥ कुरुप की वाहे स्थुळ एवं प्रकृतिकाके वळ॥ आत्मा निर्मळ जवीनाश॥ ४० ॥ यणे जाणे जीणे मरण॥ आत्म्यासी नाही शरीराचे कारण॥ जैसे

घटमट संगे गगण । व्यापुनि वेगळा असे जो ॥ ८१ ॥ अष्टावक्रा
चीये चरणी । जनक लागे तत्पक्षणी । तेणे मातादाराजन्तुपूर्ण
ज्ञानी । दीव्य ज्ञान बोलीलासी ॥ ८२ ॥ मी बंदीचे संगे करूण
अत्यल्प जाले मास्ते मन । वादवे वाद मैकत्याची जाण । परमश्र
मात्ते पावला ॥ ८३ ॥ तरि दीव्य आत्मज्ञान । बोलस्यामी मी करी
न श्रवन । संसार दुःखदायक गहन । सोडवि आत्ता यापासोनी
॥ ८४ ॥ मग बंदी वंदुनि सर्वासि । गेला तेकावरूणापासी । दुःखी
फार ज्जाला मानसी । वर्तमान सर्व नीवेदीले ॥ ८५ ॥ मग जन
क वंदी अष्टावक्रासी । ज्ञान बोध करणे मजसी । मग संतो
षोनी या मानसी । अष्टावक्र बोलत ॥ ८६ ॥ चतुर्देहा सह
हा ब्रह्मज्ञान । ऐकती ते करा सावधान । अष्टावक्राचे पीयु

ष्य वचन ॥ वर्षता जाला उद्धारले ॥ ७ ॥ म्हणे सकळनृपचक्र
चुडामनी वेदांतज्ञान ऐके श्रवणी ॥ मनन करी नीजध्या
से करूणी साक्षात्कारे समरसे ॥ ४८ ॥ मुक्ती इछीसी जरि म
णी ॥ तरि विषयविषवत मानी ॥ कीं वमन देखोनी ॥ वीटे जै
से मानस ॥ ४९ ॥ कीं उरग नेत्री दीसत ॥ त्यावरि जैसे न घा
लीजत ॥ कीं व्याघ्राची या घरानं ॥ वस्ती जैसी करवेना ॥ ५० ॥
का चरस न करवे प्राशन ॥ तैसे वीषई वीरवे मन ॥ म ग श्व
रूपी समाधान ॥ तुं पावसील ततक्षणा ॥ ५१ ॥ जेंवि करापासावं
भोमा ॥ ज्ञानाचे आभरण क्षमा ॥ जैसी भ्रतारे वीन रामा
व्यर्थ सुंदरपन कायसें ॥ ५२ ॥ क्षमे वीन वैराग्य जेवीं न टे चे
तले चवरि वीरीसोग ॥ कीं वेतनास भोगवीलें भोग ॥ उपलास्पव्य

र्थचो ॥ ८३ ॥ सर्वांसीअसावा आर्जव ॥ कोनासीन करावा वीप
रितभाव ॥ हे चराचर सर्व ॥ आपनची होइजे ॥ ८४ ॥ सर्वांशुत्ति
असा विद्या ॥ ज्ञानाचे भूषण सुख्यराया ॥ सत्य बोलने सत्
क्रीया ॥ वाचा काया मनेंसी ॥ ८५ ॥ जे थे परिपुर्ण ज्ञान ॥ ते थे
नसावे विज्ञान ॥ वीतानीच समाधान ॥ संतोषरूप सर्वत्र
॥ ८६ ॥ संतोषते थे शांन्ती ॥ शांन्तीते थे अभेद भत्ती ॥ भत्तीते
थेची वीरक्ती ॥ आनंदेंसी क्रीडत ॥ ८७ ॥ आनंदते थे सद्बो
ध ॥ बोधते थे समाधीसुशद्ध ॥ समाधीते थे ब्रह्मानंद ॥ सु
ख आलेका नासी ॥ ८८ ॥ जैसा जीवा ससुधारस दुर्लभ दसी
दैवे देखील्या घाली तिमीरी ॥ तैसी अद्वैती आवडी मोटी ॥
नाहीं पोटी दुसरे ॥ ८९ ॥ नीरापेक्ष जयाचे मानस ॥ नांदे

देहउल्हास ॥ प्रपंचआहे कीबुडाला निःशेष ॥ नाहीस्मरणत
याचें ॥ ६० ॥ इंद्रीयेंप्रपंचप्राण ॥ अहंधाभद्रक त्तिचेंनाहीस्म
रण ॥ ब्रह्मानंदीआनंदघन ॥ नसेभाषणदुसरें ॥ ६१ ॥ पैलमूर्ख
काचतुर ॥ काचीहीजताचीअसुर ॥ कादेहीकावीदेहीथोर ॥ ना
ठवेची नयातें ॥ ६२ ॥ घटीमठीव्यापुनिउत्तम ॥ अखंडअ
द्वैतजैसेंव्योम ॥ तैसेंस्वरूपीसमसम ॥ आपणासहीतपा
हेतो ॥ ६३ ॥ तोभेदाभेदरहीत ॥ पुण्यपापसर्वेंवीवर्जीत ॥ निः
संदेहगुणातित ॥ अमूर्तमूर्तिपुरुषत्तो ॥ ६४ ॥ सुसेंनआटले
अव्हंकार ॥ तेथेनदिसेंद्वैतवीकार ॥ कीघटमरत्यागेअंब
र ॥ सुर्वीचअभेदजैसाका ॥ ६५ ॥ जैशानानावर्णगाई ॥ परि
दुग्धासीपालटनाही ॥ कीनानासलिलेंमेघवीनाही ॥ मे

व्यक्तोतीअभेदलें ॥ ६६ ॥ जैसेसेंधवमीळेसागरी ॥ कीशब्दनिमाल
अंबरी ॥ तैसास्वरूपीनिर्धारी ॥ वीस्यासहीतवीराला ॥ ६७ ॥ हेकर
णेनकरणे ॥ कातीवनेनतित्याचेकरणे ॥ द्वारकीवीखवादपाहाने
निःस्तजिवीघडेना ॥ ६८ ॥ मनबुद्धिचीतअहंकार ॥ माळवे
लतयाचेविकार ॥ कर्त्ताक्रीयाकर्मसमग्र ॥ वीपुटीयातेथेची
मुराल्या ॥ ६९ ॥ बाळतातरुण्यवृध्दपन ॥ तेत्यासनाहीमुक्तीहु
ण ॥ जीवसीवमायाभान ॥ मुक्तीहुणीवीराल्या ॥ ७० ॥ जाग्र
त्तिसुषुप्तीयासुन ॥ समरससोसीनिजात्मपूर्ण ॥ तुर्याउ
न्मनीबोलांडुण ॥ पुर्णानंदेअभेदत्नु ॥ ७१ ॥ स्थुळसूक्ष्मप्रका
रण ॥ स्थावरजंगमनिरसुन ॥ पावलास्वरूपीसमाधान ॥
साध्यसाधनभाटले ॥ ७२ ॥ रूपरेखास्थाननमान ॥ वर्णा

वर्णआश्रमजाण ॥ धारणाध्यानमनन ॥ विरोनीगेलेनया
सी ॥ ७३ ॥ दरषट्शास्त्रदर्शन ॥ स्वेतपीतआरक्तवर्ण ॥ वेदशास्त्र
पुराण ॥ पाठनापाहातावीराले ॥ ७४ ॥ मंत्रजपतपयज्ञ ॥ वीरा
लासर्वहीगीळुण ॥ अध्युर्ध्वतपोध्यान ॥ गेलेआरोनीसर्वही ॥
७५ ॥ तोजनककरीप्रश्न ॥ हेनीर्वानदीक्षापरिपुर्ण ॥ आंगी
बाणावयाकारण ॥ सांगावेनेदयार्णवा ॥ ७६ ॥ यासप्रथम
पायरिकोण ॥ तोअनुक्रमसांगावापरिपुर्ण ॥ यावरिअष्टाव
क्राघपापघन ॥ बोलताजालाअेकांते ॥ ७७ ॥ सप्तभुमिका
वेघोत्तीपुर्ण ॥ सांगीतीत्याअेकसाधन ॥ सुभेरछापरमजा
ण ॥ वीचरनामदुसरी ॥ ७८ तनुमानसातिजीनीव्वीती
चौथीजानीजेसत्वापत्ति ॥ पाचवीतेअसेभक्ती ॥ मत्तार्थभा

रनीसात्तवी ॥ ७९ ॥ तुर्यासात्तविसंपुर्ण ॥ आत्ता आइके पहीलेचे
लक्षण ॥ सुभेछालण त्तित्ती जलागुण ॥ जैकावेवर्णन त्तियेचे
॥ ८० ॥ मासे मूजत्व कधी जाइल समस्त ॥ केध्यवा भेटत्ति साधुसं
त ॥ कधी मज ज्ञान होइल ध्यास ॥ तळमळ मनात्तवाटत्तसे ॥ ८१
जागी वैराग्य असमसाहास ॥ सर्वपदार्थ विरिउदास ॥ शरण
रिघेस गुरूस ॥ सुभेछा यासी ह्मणावी ॥ ८२ ॥ आचार्यमुख्य
करुण ॥ करी शाउ शास्त्र श्रवन ॥ त्तदनुसार करी साधन ॥ वीचा
र जाण दुसरा ॥ ८३ ॥ मननवी षदहोय वीरत्त ॥ प्रवृत्ती शास्त्री
नुपजे हेत्त ॥ सदुरू शास्त्री उपजे हेत्त ॥ तनुमनन्ती सदेहे ॥ ८४
मुख्य आधी करी श्रवण ॥ मग श्रवणासहीत्त मनन ॥ श्रव
न मनन नबी बत्तापुर्ण ॥ नीजध्यास मग जडे ॥ ८५ ॥ हेत्तीन्ही

च८त्ताहात्तासी ॥ तोची पावला साक्षात्कारासी ॥ महावाक्य
तत्वमसी ॥ वीचारासी पावेत्ता ॥ ८६ ॥ तानेनी हीलेअज्ञान ॥
वीश्रांत्तीस पावलेमण ॥ सर्वापंथी संपुर्ण ॥ चोथी भुमी जानी
जे ॥ ८७ ॥ सर्वपदार्थ देखत्त ॥ परिकोटीहीन युत्तेचीत्त ॥ आनंद
रूपे सर्वदा वर्तत्त ॥ ऐशा शक्तीपाचवी ॥ ८८ ॥ पाचभुमिका भा
व्य ब्रूरूप ॥ पुर्व्वी सरला पदार्थज्ञान ॥ सर्वनीमात्र भासेपु
र्ण ॥ पदार्थभावनि साहावि हे ॥ ८९ ॥ साही भुमीके चा होता
बोध ॥ निरसले सर्व भेदाभेद ॥ सत्वबोध्य देखेवसी प्यु ॥ तुर्या
भुमिसा त्तवी हे ॥ ९० ॥ ह्याभुमिका सांगीतील्या सत्प ॥ कोन
त्ते भुमीस कोन राहात्त ॥ कोनकी त्ती भुमी वोलांडीत्त ॥ जा
नत्ति मंहत्त तत्ववेत्ते ॥ ९१ ॥ ह्याभुमीका साधीता सत्वर ॥

जालानसत्तासाक्षात्कार ॥ तोपावेतोंआयुष्यदिनकर
देहपतनजाहाले ॥ ९२ ॥ साधुदेहांतकाळीपुर्ण ॥ ह्मणेराही
लेमाझेआत्मसाधन ॥ मगकरुणीभवस्मरण ॥ देहत्या
गीसाधकतो ॥ ९३ ॥ सत्यलोकवैकुंठकैलास ॥ तेथेवासक
रिबहुतदीवस ॥ तुसेसुखनसरलेत्यास ॥ कोन्हीनह्मणे
कंसातो ॥ ९४ ॥ क्षणेपुण्येमृत्येलोकेयेंति ॥ हेइतरजी
वाचीगति ॥ तैसासाधकनकेनीश्चीती ॥ सद्भावेंदीत्ति
देवत्याते ॥ ९५ ॥ विरंचीसहसाक्षमृगवाहण ॥ हरिहरादि
स्वइच्छेपदपाउण ॥ तेथेहीवीटेत्याचेमन ॥ ह्मणेराहोनये
ययेथे ॥ ९६ ॥ मगतोकर्मभुमीसउतरोन ॥ त्यासयोगकु
ळीहोयजनन ॥ मातापितायोगीपूर्ण ॥ अतिपावनदो

नीकुळ ७७ ग्रालभ्येहीय ऐस्वर्यवंत भोगभोगोनीवी
तरागबहूत उरल्याभुमीकासतोपगरत साक्षात्कारक
र्त्या ७८ त्यासप्रतिष्टादेखोन वाटेश्रुकरविष्टेसमान
व्रोडीदेखोनीवीटेमन वीषइज्ञानतैसात्तो ७९ नीग
माचारवाक्यसत्वर वेगेपावतोसाक्षात्कार दग्धपट
वतशरीर भासमात्रउरलाअसे ८० तोयोगभ्रष्टअ
वधूत सत्पभुमिसमेपावत तैसापक्वोपकचफत मी
त्रमेंडळत्वेरणे १ कीबीजेपासोनीरोहिनिपत्ति कव्यावी
शेषवाढती कीअभ्यासेकरोनीमति पंडीतांचीवीहा
षपै २ कीवटापासोनीअंकुर येहीतजबीजअबर कीगो
तमीधावेसत्वर सागरासीभेटावया ३ कीजग्रापासुनी

मूळपर्यंत ॥ पुष्पदंड गोजला गत ॥ कीं नपमा चरत्ता शुची घृत्त ॥ वाढ
म्हूत पूण्पपे ॥ ४ ॥ कीं स्नेहादर धरिता बहूत ॥ स्नेही मैत्र अत्यंत धाव
ता ॥ कीं परोपकार करीता अद्भूत ॥ येश वाढे त्रैलोकी ॥ ५ ॥ तैसा तो
योगभ्रष्ट ज्ञान ॥ सदा ब्रह्माभ्यासें करूण ॥ ६ याक्षमा शांती पूर्ण ॥
दीवसेंदीवस वाढवीती ॥ ६ ॥ सत्य शुधि काजीं कोन ॥ तो नीर्द्वंद्वी
जयी अनुदीन ॥ सर्वी तज्ञानी कीं यमान ॥ दग्ध जाली तयाची
॥ ७ ॥ तो देही चवी देही पूर्ण ॥ देहमी थ्यत्व गेले नीरसोन ॥ तरि प्रार
ब्ध कोडुन ॥ उरेल त्यासी सांगपा ॥ ८ ॥ आपुल्या स्वसुदेव वीचर
त ॥ जेवी सागरी लहरी अभेद कीउत्त ॥ कीं सुवर्ण मूर्ती त्वासी येत
तैसा वर्ततो योगी ॥ ९ ॥ मग त्याचा देह पडे गती थीं ॥ अथवा स्वा
नसें गाव भक्षीती ॥ परि योगी यासी गर्भस्थी ती ॥ कल्पांति

हीनकेची ॥ १० ॥ जैसे उदकी मीळे लवन ॥ कीं जळगार जळी जाय
वीरोन ॥ कीं सागरामाजी येउण मेघधारा मीसळती ॥ ११ ॥ कीं
नाद वीराला नीराळी ॥ कीं कर्पुर ज्योति ऐक्य जाली ॥ कीं साकी
लीया घरी वीराली ॥ दीपकळी का जैसी ॥ १२ ॥ जैसा तो अष्टाव
क्रा महाराज ॥ सांगता जाला नीर्वाणज्ञान सतेज ॥ जनकु
राया तु ज्ञानी सतेज ॥ नीर्वाणज्ञान कथीले तुज म्या ॥ १३ ॥ हे
चीदीक्षा तु मनी धरी ॥ वाद अनिवाद तु कवनासी न करी ॥ सुश
द्ध ब्रह्मानंद अंतरी ॥ स्वरूपी होउणी राहे सदा ॥ १४ ॥ तुज पंचदशी
रचा चे होईल दरूषण ॥ आनी व्यास वाल्मीक कथील ज्ञान ॥
ते चीआपुलिया नीजह्रदई धरुण ॥ वीदेह स्थीती ने वर्ती का
१५ ॥ जनके दृढ धरीले चरण ॥ केले अष्टावक्राचे पुजन ॥ च

तुर्दशसहस्त्रब्राह्मण ॥ स्वस्थानाप्रतिपाठविले ॥१६॥ सवेस्वेतकेत
मातुळ ॥ माऊराजतोपीताकहोल ॥ अष्टावक्रानीघालताताळ
ळ ॥ स्वस्थानासीपावला ॥१७॥ कहोलपुत्राकडेपाहुण ॥ कळवळी
त्यावेळअंत:कर्ण ॥ ह्मणेयाचेवक्रपण ॥ दूरिकरूंयावरी ॥१८॥ अष्ट
वक्रासीह्मणेकहोल ॥ हेमधुबिलानदीनिर्मळ ॥ स्नानेकरता
सकळ ॥ समंगानदुचीहोसी ॥१९॥ लोमेशह्मणेधर्मराया ॥ अष्ट
वक्रापीतीयासनमुनिया ॥ स्नानकरीताचीदीव्यकाया ॥
अंगसमजाहाले ॥२०॥ कहोलपरमसंतोषुण ॥ हृदईआळंगील
नंदन ॥ यावरिनीजआश्रमापाऊण ॥ सुखरूपराहीले ॥२१॥ अष्ट
वक्राचेगेलेवक्रपन ॥ समंगानदीसैतइपासुन ॥ सत्कुटुंबक
रीस्नान ॥ धर्मरायाधर्मआज्ञा ॥२२॥ मगबंधुसहीतयुधी

क्षीर स्नानकरिते थेसत्वर ॥ हम्मभगीनीकृष्णापवित्र स्नान करीयथावीधी २३ तिर्थवीधीसारुण पुढेचालीलेपृथाने दन ॥ हेअष्टावक्रोपआख्यान ॥ लोमेषधर्मासीसांगतसे २४ अरण्यपर्वेसुरसगहण ॥ त्यामाजीअष्टावक्रोपाख्यान ॥ श्र वणकरीताचीनीजज्ञान ॥ प्रगटहोयेसहजची २५ ब्रह्मा नंदागुणगंभीरा ॥ श्रीधरवरदाऋक्मीनिवरा ॥ श्रीमभीमातेर विहारा ॥ अनंतनेत्राअनंता २६ सुरसपांडवप्रतापग्रंथ ॥ अरण्यपर्वव्यासभारत ॥ त्यातीलसारांशयथार्थ ॥ सवीसाव्या तकेथीपेले ॥ २२७ ॥ अ० २८ ॥ संपूर्ण ॥ श्रीकृष्णार्पनमस्तु

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीगुरुदत्तायनमः ॥ ॐ नमोभगवतेवासुदेवाय
नमः ॥ अष्टावक्राचेआख्यान ॥ सांगेसंपलेसंपुर्ण ॥ यावरिलोमेषा
ऋषिपंडुनंदन ॥ धर्मरायबोलतसे ॥ १ ॥ याज्ञवल्कीनेज्ञान ॥ उपदे
सीलेजनकालागुण ॥ तेपुण्यकथासांगेसंपूर्ण ॥ करुश्रवणसर्व
ही ॥ २ ॥ मार्गीजाताक्रमेलवेळ ॥ मुनिम्हणेतेकथारसाळ ॥ याव
रिलोमेषपुण्यसीळ ॥ सुरसइतिहाससांगतसे ॥ ३ ॥ दत्तात्रयप्रभुक
कपीलमुनि ॥ चौथायाज्ञवल्कि निर्वाणज्ञानी ॥ ज्याचीमहिमा
वेदपुराणी ॥ वर्णिजेतऋषिआदरेसी ॥ ४ ॥ योगभ्रष्टउत्पन्नज्ञा
नि ॥ याज्ञवल्कीमहामुनि ॥ वेदविद्येलागुणी ॥ उर्ध्वरेतागुरुके
ला ॥ ५ ॥ तेथेकेलेवेदपठन ॥ विधीयुक्तअर्थपाहीलेशोधुन ॥
परिजालेनाहीसमाधान ॥ व्रतवीर्येवायुनियां ॥ ६ ॥ सकळ

विद्येमाजी मुगुरमनि । आध्यात्मविद्याज्ञानखानि । तेवि
द्येला गुणी दीवसरजनी । गुरुसेवाकरी बहुत ॥ ७ ॥ तोवृत्तवी
द्येचा दाता । तोगुरु नदेखी नलवता । कर्मकांडी कुशलज्ञान
ता । मिमांसपुरता गुरुतो ॥ ८ ॥ तोजनकराव परमसज्ञान ॥ पो
टी नाही पुत्रसंतान । बहुतकरी यज्ञअनुष्ठान । पदिकदा पुत्रन
के ॥ ९ ॥ तोत्तेथे आलाये कद्विज । तेनेजनकासांगीतीलेगु
ज । याज्ञवल्कीच्या अक्षलासतेज । जरिमस्तकी पउन्नितुह्या
॥ १० ॥ नरितत्काळ होरैलसूत्त । ऐकतात्तोषलानृपनाथ ॥ मग
उर्ध्वदेता ऋषिसमस्त । गेलादर्शनान याज्ञीया ॥ ११ ॥ ऋषिसी
सांष्टांगनमुन । जनकवीनवी करजोडुन । तुमचा शिष्यया
ज्ञवल्कीसूजान । धाडाथोजनाआमुचेये थे ॥ १२ ॥ ऋषिस

णेतोवृत्तस्थ॥ येहलकीनयेयेथ॥ तरियेकसांगत्तोमुख्यार्थ॥ येक
रियथार्थतु॥ १३॥ सत्तशतशीष्यमाझेपासी॥ नित्यचनबोला
वीत्रनिदीवसी॥ ज्येष्टापासुनीअनुक्रमेसी॥ सेवरीवरिपुजीत्रा
१४॥ पाज्ञवल्किचायेत्तादिवस॥ आपनचीयेहलतोनेमास॥
जैकुनित्तोशलामैथुलाधीश॥ ह्मणेष्मवस्यऋषिवर्या॥ १५॥
प्रथमदिवसिप्रहृशिष्य॥ पुजाभोजनदेउनिनरेश॥ त्याचीपं
त्राक्षत्ताविशेष॥ मस्तकीधरिजाहले॥ १६॥ ऐसेचनित्यकाळ
होत्त॥ येकशिष्यभोजनकरुणीजात्त॥ १९॥ याज्ञवल्किचादि
वससत्य॥ नकळेकोनासीनीश्चया॥ १७॥ त्यातीमाजीयेरवं
देदीवसी॥ रावगुंत्तलेयेरवांदेराजकार्यासी॥ कींवाजायमृगयेसी
नसेपंत्कीगवसेनया॥ १८॥ जनकसांगेपढ्हानिसी॥ याज्ञव

ल्कि येइल कवने दीवसी। बहुत सावधान मानसी। अक्षतासी रिघे
इका। १८ म्हणतां दिनि येता ब्राह्मण। अक्षेना देत मंत्रुण। समिप
न सत्ता यजमान। नृपपत्नीसी देती मग। १९ तेही समीपनस
ताजान। राजमंदीरि याकीति नेउन। तो आपुला दिवस लक्षुनी
याजान। याज्ञवल्कि आला भोजनासी। २० तो अदृष्ट देखावी प
रित्त। कृगयेसी गेला मैथुनानाथ। राणि जाली ऋतुस्नात। तो जा
उणी पुसन याज्ञवल्कि। २२ ह्मणे अक्षता ध्यावयासी कोन्ही॥
आहे की नाही नृपराणी। याज्ञवल्कीचे स्वरूप नोव्ररवुनि। राज
से वक बोलत्ति। २३ मंच की अक्षेता यकुनी। दीज गेला आपुले
आश्रमाला गुणी। परित्तो माहाराज केवचन तरणी। स्वरूप कोन्ही
नोव्ररवत्ती। २४ समीप असतानी ध्यान। अभाग्यासी न वुळे

पुर्ण ॥ कीपुष्पउलेहीव्यरल ॥ अंधजैसानेनेची ॥ २५ ॥ असोशयन
शालेआंत ॥ याज्ञवल्कीअक्षतारोकीत ॥ मंचकुस्तंभीजाउनिप
उन्न ॥ मतीमाजभ्रुतनेनेची ॥ २६ ॥ नृपआलामृगयेकरुण ॥ सेवक
सांगतिवर्तमान ॥ राजाप्रवेशलाशयनस्थान ॥ तोअभ्दुतनवल
देखीले ॥ २७ ॥ तोमंचकासीअभीनव ॥ कोमळफुटलेनवपल्लव
माझ्रीयेकरिजनकराव ॥ ह्मणेअभ्दुतवर्तले ॥ २८ ॥ शयनशाळे
तआलाहोतातोकोन ॥ सेवकबोलतिकरजोडुन ॥ नीत्यावल्कीचा
ब्राह्मण ॥ अक्षताटाकुनीगेलाजी ॥ २९ ॥ जनकशोककरीतपाहे
ह्मणेयाज्ञवल्कीपूर्णहोये ॥ कोरडेकाष्टीलवलाहे ॥ नवपल्लवफुटले
की ॥ ३० ॥ कर्मगतिगहनवीचीत्र ॥ मजकैचाआत्मापुत्र ॥ महाराज
तोपुण्यपवित्र ॥ दर्शनहीमजनकेची ॥ ३१ ॥ आह्मवाउगीगोष्ठजा

ली ॥ कामधेनु अहाअन्नि आली ॥ ते काष्ट ग्रहदेपीटीली ॥ तैसी गत्ति जाली
हे ॥ ३४ ॥ धुउनी ह्मणोनी अमृत्त ॥ अभागी उकर्डा वोतीत ॥ चीं नाम
पी गोपकनित्त ॥ दरिद्री जैसा साक्षपे ॥ ३३ ॥ राजहंस पात्तला सं पुर्ण
का गह्मणोनी मारीला पाशान ॥ की परिस जैसा फोडुण ॥ पायरि
सी घात्तीला ॥ ३४ ॥ कल्पवृक्ष देवे भेटला ॥ तोडुनि जैसा कुप घात
ला ॥ तैसा याज्ञवल्कि नोव्हरवीला ॥ हलदेव ह्मणोनी ॥ ३५ ॥ मा ऋत्ति
ऋषि जवळी जाउण ॥ जनक घालीलोटांगण ॥ ह्मणे सेवक दामा
गुत्यान ॥ याज्ञवल्की धाउजी ॥ ३६ ॥ ऋषि ह्मणे त्तो परमहंसी होय ॥
सर्व थाही भोजनासी न ये ॥ जनक अमानी यापाहे ॥ मैथुळेश
सिगेलाहे ॥ ३७ ॥ जैक धर्मासावधान ॥ गुरुकर्म कांडीनी पुन
याज्ञवल्की वेदांतज्ञान ॥ पुसे त्यास तत्तलक्षणि ॥ ३८ ॥ तेजा ध्यात्म

वीघ्यान कवेत्यासी ॥ गुरुद्रोभोनीयामानसी ॥ कर्मकांड असताही
नन्तीसी ॥ संशय उपजेची नात ॥ ३९ ॥ विधीनिषेध पाहाता अपार
व्याकुळ होय परम विप्र ॥ विधीयुक्त कर्मप्रकार ॥ घडला नाही मा
नसी ॥ ४० ॥ मन व्याकुळ असंत ॥ गुरुने आरंभीले प्रायश्चीत ॥ प
रिच्छेद जानी आइाले ॥ प्रायश्चीत तेनेन आचरावे ॥ ४१ ॥ आनी
केश्चीष्य होने बहुत ॥ त्यातासी ह्मणे आचरा प्रायश्चीत ॥ मज श्री
यथ्याचे समस्त ॥ विधीयुक्त प्रकारे करोणीया ॥ ४२ ॥ तो याज्ञव
ल्की बोलत ॥ मी बाळक तुमचा सत्य ॥ मीही आचरेण प्रायश्ची
त ॥ आलाबाले कराची ॥ ४३ ॥ सर्वज्ञ अभीमान संदुण ॥ करूनेने
बोलीला वचन ॥ तो गुरुद्रो भला दारुण ॥ ह्मणे अभीमान तुज
जाला ॥ ४४ ॥ तुजं दंड करीन यथार्थ ॥ मासी वेद विद्या दे समस्त

नाहीत॥ शापीनसत्य॥ क्रोधेसंनसकापतसे॥ ४५॥ मगयाज्ञवल्की
वीद्याचमीत॥ जैसेरवदीरांगारधगधगीत॥ ऋषितैतिलपक्षी
होत॥ वीद्याग्रासीनआपुली॥ ४६॥ वद्लावेद्ग्रासीत॥ तैत्तील
शारवाभेद्होत॥ अद्यापीतैत्तीलपक्षीभक्षीत॥ इंगुळाचीया
आहारातें॥ ४७॥ गुरुसीकरुणीनमन॥ याज्ञवल्किनीघाला
तेथुन॥ मगआचरेतीयाअनुष्ठान॥ नीघालाशरनसूर्या
सी॥ ४८॥ त्रयदेवतात्मकतपपुर्ण॥ प्रत्यक्षदैवतसूर्यनारायण॥
याज्ञवल्किसीहोउणीप्रसन्न॥ ब्रह्मवीद्याउपदेसीली॥ ४९॥ वी
द्याहीपठीलाअस्तुन॥ अनुक्रीष्मंत्रसांगत॥ अपरोक्षज्ञान
जालेअत्यंत्त॥ हायवीद्यातत्रिहीलोकी॥ ५०॥ अध्यनवीद्या
नप्रश्र्वर्यादीज्ञान॥ सर्वबीसीयाज्ञवल्कीजालापुर्ण॥ कीर्तीने

भरिलेत्रीभूवन ॥ धन्यधन्यसर्वलगत्ति ॥ ५१ ॥ असोऐकत्तापुर्णकी र्त्तिते ॥ अल्पज्ञानीऋषिजेहोत्ते ॥ तेप्रवर्त्तोनीनिंदेत्ते नानादु षणलावीत्ती ॥ ५२ ॥ जैसीमृगेंन्द्राचीनिंदादेख ॥ मागेकरीतिजंबु क ॥ आळीकाह्मण तिवीनायक ॥ धरुणीमानुक्षणमात्रे ॥ ५३ ॥ येशाचैर्यसरुण ॥ सभाग्याचेकर्णीजैकोन ॥ परमद्वेदमानी त्रिलुजन ॥ नसत्तेदुषणलावीत्ती ॥ ५४ ॥ एवंनीदेसप्रवर्त्तलेक्र षि ॥ ह्मणतिमृर्येकैसेउपदेसीलेत्यासी ॥ आदीत्यजावीव्हस र्वासी ॥ तोकैसोयथेवाचला ॥ ५५ ॥ देहधारिहोउणीसूर्यनारायण यासीकैसेउपदेसीलेज्ञान ॥ मीमांसकुनमनीत्तीवचन ॥ असत्यपुर्णयाज्ञवल्की ॥ ५६ ॥ यासीकैसागुरुसूर्यनाराय ण ॥ येणेचस्वरवर्णभीन्नकरुण ॥ वेदकेलाजनरंजन ॥ जैसे

भाषणनराचे ॥ ७७ ॥ वेदवसुनिगुरुत्यागीला ॥ सूर्यासीकथीशार
णगेला ॥ जैसाऋषिसमुदायांनिदेसीप्रवर्तला ॥ समाचारमैत्री
लायाज्ञवल्की ॥ ७८ ॥ परिसमानतपचीत ॥ वीशादनुपजेमना
त ॥ नींदकासीप्रीतीवाढवीत ॥ भावित्तीमैत्रिपरमते ॥ ७९ ॥ दुर्ज
नासीप्रीतीभाषण ॥ हेसंताचेमुख्यलक्षण ॥ आनीदुसऱ्या
चेदोषगुण ॥ गेलीयाज्ञापणनबोले ॥ ८० ॥ जनकह्लीताजा
लामानसी ॥ कीशरणद्यावेगुरुसी ॥ तरिसर्वत्रदयाळुनि
श्चयेसी ॥ गुरुत्यांचीकरावा ॥ ८१ ॥ यालागीपुर्णआत्मज्ञानी
जनकरावह्लीतमनी ॥ सद्गुरुभेटलाम्हणउनी ॥ पायीगत्तेनेआ
रंभीला ॥ ८२ ॥ परमसन्मानेकरुण ॥ बोलावीलेसमस्तऋषि
जन ॥ याज्ञवल्कीसीहीबोलाउण ॥ पागालागीआदरे ॥ ८३ ॥

नव ग्रहांतजैसा मीत्र ॥ कीं श्रीदशमाजी ईश्वर ॥ कीं नदीया
माजी पीनाकधर ॥ तैसा ऋषि याज्ञवल्की ॥ ६४ ॥ या गाने कुरु
नीयामीस ॥ याज्ञवल्की आनीला घरास ॥ शरण दिधावे तया
स ॥ अनुत्ताप बहुत जंतरी ॥ ६५ ॥ जन्ममरण गर्भवास ॥ संसा
र दुःख असशोष ॥ यालागी शरण दिधावे गुरूस ॥ जैसे जनक रा
व भावीत ॥ ६६ ॥ याज्ञवल्कीसी बहुत वंदीत ॥ नींदीत्ति कोनी दुष्ट
किंचित ॥ १दि तो महाराज खेदरहीत ॥ शरण यासी दिधावे ॥ ६७ ॥
याज्ञवल्कीस दिधोन शरण ॥ पुसावे त्यासी आत्मज्ञान ॥ तरि
बहू ऋषि मेळऊण ॥ गलबला येथे करतील ॥ ६८ ॥ याज्ञवल्कीचे
थोरपण ॥ मीरवाव या येथे पूर्ण ॥ जनके मांडीले वीदाण ॥ सावधा
न परिसावे ॥ ६९ ॥ सुवर्णाच्या सहस्र गाइ ॥ वत्सा समवेत बोलावी

८५

त्यानेसमर्थसंगारूनीयानेसकुवही। दक्षीणेसहीत्तटेवील्या
७० धानआलेत्तनृपनाथ। धानेहकुसारिघेत्त ऋषिबोलत
ुणीसमस्त। कायबोलत्ताजाहाला ७१ जोब्रह्मवेत्तासंपु
र्ण निस्त्रहीज्ञानीसर्वज्ञ तेणेचयावेउदेन। गाइनेइजे
समस्तत्या ७२ ऐसेकोनीयाभुसुर करीत्तसेआपुलेवाई
विच्यार। आह्मीब्रह्मवेत्तानिस्प्रहीसाचार। केवीउत्तरबो
लावे ७३ पिब्रह्मवेत्तालक्षण। वेण हेचआधीलाजीरवा
ण स्वावरीनीस्प्रहीमीरचणे। गाइघेनेकोणयासी ७४
ऐसीगोष्टहेकरीण कोनघेइलगोदान। यासीवादप्र
त्यंतकरूण। राकुंजीकुनक्षणाधीं ७५ जनकुलणेनब
त्ता। काकोनीनउदेब्रह्मवेत्ता सर्वांप्रतिउत्तरनेदेत्ता। म

८५

धोवदणेसीपाहानि ७६ करावयाभ्रंबकभजन उटिलाजैसा
मीत्रकुळभुषण तैसायाज्ञवल्किउठोन उभाराहीलातेकाळी
७७ शिष्यालागीआज्ञापीत गाइयाासन्यास्वासमस्त अ
लंकारदक्षीणासमवेत उचलायेथुननतत्वता ७८ याज्ञव
ल्कीह्मणेजनकासी ब्रह्मवेत्ताजुपुतसी ज्योसर्वभुत्तानि
वासी ब्रह्मवेत्तातोचीयेक ७९ सांडोनीयाअहंक्रुत्ती सत्य
ज्ञानानंदस्वयंज्योती सर्वसाक्षीनीश्चीती शुध्दबुध्दवेग
ळाजो ८० एकमेवाध्वितीयंनास्ती जैसीबोलेवेदस्रुती ये
कावाचुनीवस्ती नाहीदुजीयान्नीसर्वथा ८१ येकोदेवोस
र्वभूतेषुगाढ श्रुतीनेभेदावरिवाहीलामेढ करुणीदुष्टाचा
रगडा मतवादीवीभांडीले ८२ मनोरणीयामहलोमहीयां

जैसी स्तुती बोले गर्जोनी या ॥ हा अनुभव आंगी ज्या ॥ तुरउनि
या जन पूर्ण ॥ ८३ ॥ स्वप्रत्यय बोले वेदस्मृती ॥ तो आत्मा मी पूर्ण
नी श्रुती ती ॥ तत्तो त्वमसी तोहं म न तोहं म्हणती ॥ जे वेदांती म्हणत
॥ ८४ ॥ नाही देह ना न वर्णाश्रियाणी ॥ सर्वातीत मी श्रुती वाखानी ॥
केवळ ब्रह्मसुखाची खानी ॥ क्षराक्षरातीत मीच ॥ ८५ ॥ अज
अव्यय सर्वेश ॥ अवस्था त्रय निरसोन ॥ जीवासी वाचा साक्षी
पूर्ण ॥ ज्या ध्यान अच्चळ आत्म धामी ॥ ८६ ॥ मज येने जाने नाही ॥ तेथे
जीने मरणे काइ ॥ स्त्री पुरुष दुःख पाही ॥ बी देह साक्षी वेगळा
मी ॥ ८७ ॥ न जाणे पत्नी पुत्र बाप हा हो ॥ स्वये बोले रमा नाहो
तो अनीत्य ग्रास्य न आनंद ग्राहो ॥ निजसुखाभरित मी ॥ ८८
उपनिषदु व्याख्यानि ॥ बीहार कर्ताची नम्र खानी ॥ दृष्ट सांगता

चेआचमनकरणी॥ विदेहीवीलसेकलशोभ्द्व॥ = ४ स्वानुभवपंकजसुवासवि गृह॥ जरवेउभोगीमी मुक्तमीलींद॥ मीउदयअस्तातीतअर्कवीषाद॥ दृष्यभाषणग्रासीले॥ ५० तमधिरदवीदारकमृगेंद्र॥ भेदधराधरछेदकुवज्रधर॥ शंबरीपुजालाजीकलिसंहार॥ कर्त्तापरात्परशीवमी॥ ५१ दुर्धरमायावनमकुव्वी॥ दहनकर्त्तामीज्वाळमाळी॥ भयवल्लीवीध्वंसकजव्वी॥ निरंकुशहभमी॥ ५२ पंचक्रोशाकुनिवेगळा॥ शद्धीकाशसहीतनिराळा॥ त्रिवीधमअहंकारकुलषुजाला॥ छेदकमीजननीसीप॥ ५३ दपत्रयवीरहीत॥ हेदरुपत्रयविरहीत॥ स्वानुभवेवर्त्तनस्वस्त॥ ब्रह्मानंदअद्वयमी॥ ५४ ऐसेमीकर्त्ता निरोपण॥ जनकेधारिलेदऋयचरण॥ म्हणेमीतनुम

नथुनेसीशरण॥तुजग्रनिमाहाराजा॥९४॥अष्टभावेसगृहीत्त
अर्घेचारदक्षीणासहीत्त॥गोदानेअर्पीलीसमस्त॥अनंन्य
भावेंकरुणीया॥९५॥ऐसेदेखोनीत्तेवेळी॥शोभलिसमस्त
ऋषिमंडळी॥सकळसभाखळबळलि॥नींदेसीसर्वप्रवर्तले
॥९६॥कोन्हीउरोनीउभेराहात्ती॥कोन्हीबैसलेचप्रवदेबोलत्ती
येकेकाथरथरांकापत्ति॥येकप्रवर्त्तेत्तीवादासी॥९७
निर्भळनिजवचेजन॥मुख्यउद्यांदत्तीदोषगुण॥परीया
द्नवल्किआनंदघन॥संतोषमनपोळेना॥९८॥ब्राह्मणास
णात्तिदेखा॥तुज्हानाकेसेनीजधीक॥शीष्याहात्तीगोदाने
सकळीक॥त्यावयापेथेकोनतु॥१००॥मीबृह्मवेत्तालण
विसी॥आगीनिस्पृहत्तावागवीसी॥आशाधरुणीगोधन

न नेसी ॥ अपमानुनी याआह्मा ते ॥ १ ॥ ये अलपणे शीष्यस द्विवेक
वृत्ती गाइबोळल्यादेख ॥ गोरक्षण करावे सम्यक ॥ ह्मस्रत्यर्थ
नी धीरे ॥ ५ ॥ चर्मवृत्ती जो वदिवाणे ॥ तोच दिगाइरक्षणे ॥ पैलपा
र जाके जाने ॥ तो वर्जितन करणे न करेसी ॥ ३ ॥ चर्मलणजे सेव
टील स्थीती ॥ रजकुनि नाही थोरपरत्ति ॥ चे चक तान सेनी श्री
ती ॥ चर्मवृत्ती ते ह्मणी जे ॥ ४ ॥ सुलीह्मणाल कोन ते अळंका
र ॥ श्रवन मन नादी नव प्रकार ॥ दयाक्षमा शांत्ती ॥ निरंतर
श्रे गाइसाहीत्पर सावे ॥ ५ ॥ गोरक्षण करित्ता ॥ चर्मवृती न
येहात्ता ॥ अळंकार समवेत नत्व ता ॥ गाध्यनेसर्वरक्षावे
॥ ६ ॥ नीजानुसंध्यान गोवकेरपाहा ॥ मन आवेोनी सायास
त्यया चाकरीजोनीर्यास ॥ माईन्पा व्यान्वारा वया ॥ ७ ॥ वेदम

र्योदवारी घेउनी॥ गाइ वोळव्या क्षन क्षनी॥ परब्रह्म पक्ष नीजा
नोनी॥ भरोनी धाव्या सर्वथा॥ ८॥ ऐसे करीता गोरक्षण॥ सत
भुमिका वोलंडुन॥ चर्मवृत्ती बाणली पूर्ण॥ सेवट लज्जी सद्व
णात्ति॥ ९॥ जैसे याज्ञवल्कि बोलीला॥ परि तेन मानीती तयाला॥
आस्पला पन भागले वेळा॥ वाद केला तेही बहु॥ १०॥ स्वेतकेतुज
जमेउजरत्कारादीक॥ जवघी याज्ञवल्कीजी कीली देडच॥ निरो
त्तर केली याज्ञ धो मुख॥ सर्वही खाले पाहात्ती॥ ११॥ तेथे गा
र्गी नामे योगीन॥ कुलवेत्ती सर्वदा नग्न॥ अकस्मात उभी रा
हली येउण॥ ह्मणे कार भाड न करीतसा॥ १२॥ जाला जो पुर्ववृ
त्तांत॥ जनक गार्गी प्रत्ति सांगत्त॥ त्ते ह्मणे ऋषि हो ऐका स
मस्त॥ नीवडी तो येथे वाद रुा॥ १३॥ सावधान ऐका सर्वही॥ जो

सजीवकरिलसूवर्णगाइ॥तेणेचीन्हान्यालवलाही॥नीश्वय
पूर्णजानिजे॥१४॥समस्तऋषितेकाबोलती॥सजीवगाइके
वीहोती॥न्यायेतेथेयेकलणति॥जालीजीवउयथार्थ॥१५
नीर्जीवासीआनावाप्राण॥हेइश्वराचेकर्तत्वपूर्ण॥जाली
होउइश्वरासमान॥कल्पांतीहीघडेना॥१६॥समस्ताव्यारंभु
रल्यापुर्छी॥मगतोयाज्ञवल्किकेवळगर्भस्ती॥म्हणेयेकई
श्वरसर्वाभूति॥जगाजडीतव्यापक॥१७॥जळस्थळकाष्ट
पाषाण॥जळधातुओषधीजाण॥सर्वत्रीइश्वरव्यापीला
पुर्ण॥हेतोसत्यसत्यार्थ॥१८॥धातुचीकरावीमूर्ति॥तेथेदीज
प्राणप्रतिष्टाकरीति॥आवाहनितादेवतासी॥नीष्टेदेखो
नीभाविकाची॥२०॥तेदिसूवर्णगाईमाजीतववना॥इश्वरवा

स्नव्य करील आना। याज्ञवल्की नेसंकल्प करीता। गाइजाल्यासजी
वरु। वछ करीती स्तन पान। अमृतवर्तलेतेथे पूर्ण। याज्ञवल्की ब्रह्म
निष्ठ ज्ञान। होय सत्य सत्य पर्थ॥२२॥ तव बोलती समस्त ब्राह्मण। येणे
कौशल्य केले पूर्ण। कीवाचेले दृष्टी बंधन। आली न मनुसर्वथा॥२३॥
जाली यासी नद्रुगोधने। मग गार्गी बोले वचन। ह्मणे वीप्र हो
नघ्रवचन। निर्वाण प्रश्न दोनी असाती॥२४॥ ते प्रश्न जेणे सांगी
तील। तरी तुह्मी सर्वासी जींकील। तुम चे सामर्थ्य रसुरले। बोलेने
नचले सर्वांचे॥२५॥ सुर्यापुढे जैसा घुंघुर। कीवीनायका पुढे पा
होदर। कीमत्तामणी पुढे गार। काहीगार। पाडील को रे सांगपा॥२६॥
तुह्मी गलबला सांडुण। स्वस्थची ते करावे श्रवण। मग याज्ञवल्की
सी गार्गी वचन। बोलती जाली ऐका ते॥२७॥ मिठी ओतीनगन

नि:शेष॥दृष्टीसनदिसेमाझेपुरुष॥स्त्रीनपुंसकपदार्थदृष्या॥नेनेका
हीसर्वथा॥१८॥कीतेकमजदेखोन॥पुरवेभ्याउस्ताकीतीनयन॥को
कीखालेमुखकरुण॥मजसीगोष्टीसांगति॥१९॥कोन्हीआनीके
केउपालाती॥गोष्टीमजसीबोलती॥कोन्हीउरानीयापवती॥स
मोरनदाकेनिकधाही॥२०॥परिबीकारहीनपुरुष॥आजीतुदेखील
सीवीशेष॥इक्केडेनिकडेनपाहातिनि:शेष॥समदृष्टीतुसीजसे॥
२१॥जैसेपशुनग्ननंहीउत्ती॥तैसेतेथेवीकास्चीती॥कीवृक्षपाहा
नंहीउत्तादीसति॥तैसेभावीतिमजलातु॥२२॥तुसीकेवळब्र
ह्मस्थीती॥वादीजींकीलेसकच्याप्रती॥तदिमाझेप्रश्नसांगनी
स्थीती॥याज्ञवल्कीयाजवदीबोले॥२३॥तुसीयाप्रश्नावेक
रीननिषेण॥तुआवडीघेसीजाणोन॥तुसेशीरपडेलतुये

न ॥ जानखुणा हेची पैं ॥ २४ ॥ अंतरी जाणोन यथार्थ ॥ अन्यथा बखेड
त्ति पादीत ॥ तरि होईल बहुत अनर्थ ॥ सीर पडेल खालुते ॥ २५ ॥ याव
रि आत्ता तु करी प्रश्न ॥ मग गार्गी काय बोल वचन ॥ संती परिसा
वे सावधान ॥ बृह्मानंदे करोनीया ॥ २६ ॥ गार्गी ह्मणे याज्ञवल्की
स ॥ म्या घेतले संदेह धनुष्य ॥ दोन प्रश्न बाण निःशेष ॥ लाउणी
सोडी ते तुजवरी ॥ २७ ॥ अबलें बोनी सोडी दोनी शर ॥ याज्ञवल्की
बोले उत्तर ॥ सद्गुरु माझा भाष्कर ॥ प्रतिउत्तर देईल ते ॥ २८ ॥ काय
आहे ये केवी सास्व गोचरी ॥ सप्त पाताळा खालते निर्धारी ॥ वो
तपोत्त याही वरी ॥ काय आहे सांगपा ॥ २९ ॥ वस्तु व्यापक सर्वांत
रि ॥ हेही सांग कवणे परि ॥ व्यापुनि वेगळा सर्वत्री ॥ कोण रिती सां
गपा ॥ ३० ॥ हे स्त्री करीते प्रश्न ॥ ह्मणउनी न करी हेळण ॥ सांगताती

नहोउणीभीन्न ॥ अभेदपणे सांगावे ॥ ४९ ॥ मग पाहत वल्की वैयेरा
न ॥ काळीले वेदांत्तीचे बाण ॥ आत्ताप्रथम शर घेउण ॥ विंदारील अ
संख्येहे ॥ ४० ॥ तत्क्षपात्रे ऋषिमंडळ ॥ सावधऐकेज नकुशु
पाळ ॥ ज्ञानीअनंत लोचनी निर्मळ ॥ सर्वदृष्टा यात्त वल्की ॥
४१ ॥ पुसस्त्रियुगोवरून्ते ॥ आनिसलपात्ताळ्खालुत्ते ॥ बोल
ताले मर्यादाते ॥ सांग त्ता जायवीरोनी ॥ ४२ ॥ तरिवरिखालमध्य
जान ॥ वोत्तपोत्तसंपूर्ण ॥ अवघेची मात्र आनंदघन ॥ अद्वय
नीरंजन सर्वही ॥ ४३ ॥ जळी बुडाली जळगार ॥ तीसअंत्तर
बाह्यसर्व नीर ॥ स्वयत्ने सलीलसाचार ॥ द्वैतविचार नसेची
४४ ॥ कीसरुद्री पडे मासुरीक ॥ तोह्यप्रेसा गर अवघा देख
की आरस्पर भुमीसी पेक्य ॥ नमेळ चितामी व्हाला ॥ ४५ ॥ की

रवगजायउर्ध्वपंथे ॥ त्यासीरवालेआनीवरते ॥ आकाशावारूनीरी
ते ॥ अनुमात्रनेसेची ॥ ४८ ॥ मेदनिवसनाचेपैलतीर ॥ दृष्यज
डिनकेसमग्र ॥ परिभवघायेकवीचार ॥ सीत्तानाथसत्यकी
॥ ४९ ॥ तैसेचवरिरवालमध्येसंपुर्ण ॥ भवचेन्हीमात्रनीरंजण
तेथेसच्चीदानंदघन ॥ शाशीशब्दवोसरे ॥ ५० ॥ येकेकोरानध्य
राधरे ॥ देउकेकेलेअपारे ॥ आवृत्तिबहूवीवरे ॥ परिभव्वळये
कची ॥ ५१ ॥ लहरिकल्लो[illegible]नानावीधी ॥ परिभवघाजळनि
धी ॥ कीयेकीअनेकीउपाधी ॥ चेंचळवळदीसत्त ॥ ५२ ॥ जेशाज
कगारावीशाळ ॥ अरंण्यानपडील्यापुष्कळ ॥ लेकुरेआनंदो
नसकळ ॥ खेळावयालेथेगेले ॥ ५३ ॥ कोन्कीवोतणजळम
दिनी ॥ कोन्कीयुक्तीनेकरीत्रिमूर्ती ॥ येकत्यान्नीलजळभक्ती

त्ती॥ नीववीतीत्तृषेणे॥८४॥ त्तण त्तिजळकायसीतळ॥ जैसीगा
रत्नीकेवळ॥ तेथेजानत्तिबोलत्तीसकळ॥ गारघरजळयेकची
॥८५॥ येकत्तणत्तिगारीचाउण॥ येकत्तणत्तीसीत्तळजीवण॥
घटपृथ्वीजैसेकरीनमन॥ जैसेकैसेस्थापीत्ती॥८६॥ गारघ
टीवीरत्तापूर्ण॥ कोरेपृथ्वीचेकरीनपन॥ अवघेयेकजीवन
रुपाभीधानवीराले॥८७॥ सेलीयाचेदोरउकलुन॥ मागुत्तेची
वरतिजान॥ तेथेदोपदअभिधान॥ सहज मगरात्तीले॥८८
तैसेब्यापकत्वसात्तण॥ उरलेअनामनिरंजन॥ पूर्णब्रह्म
सनात्तन॥ दुजेवीनसंचरले॥८९॥ वृत्तीअन्यथाभाष्य
दीसत्त॥ त्याचेनामदद्रपसत्य॥ दोरावरीपादोदरभाषत
भ्रमेकरुणत्तत्वत्ता॥९०॥ स्थानुअसत्ताचोरदीसत्त॥ की

सुक्तीचरिरजतभासत ॥ कारोहीनिनिरमीथ्यासुत ॥ भ्रांताल
गीसत्यगमे ॥ ६१ ॥ तैसीनीरसत्ताभ्रांत्ती ॥ मगसहजचीवस्तु
प्राप्ती ॥ यालागीदैसीकाग्रत्ति ॥ शरणजावेअन्यथा ॥ ६२ ॥ म
गप्रकाशलीयामर्कु ॥ कोनपुसेलदीपक ॥ कीरत्नपरिक्षाकरी
तोदुरव ॥ गारेदेत्तीभीरकाउणी ॥ ६३ ॥ कीसुधारसकरितानाश
शण ॥ मगसकवरसापुसेकोण ॥ ज्ञालहोत्तान्हपासन ॥ म
गकोरान्नकासया ॥ ६४ ॥ तैसेआचार्यकृपेनत्वत्ता ॥ स्वस्व
रूपअंगेलेत्ता ॥ पगद्दृश्यजाळपाहात्ता ॥ शोधीतालीनसा
पडे ॥ ६५ ॥ कीयेसहीतज्ञानशुध्द ॥ तोचीह्मणीजेब्रह्मवि
द्ध ॥ त्याचामहीमावेद ॥ वाणीतातिस्यमुरेव ॥ ६६ ॥ जैसेदी
ग्मनीरोपण ॥ वर्षलायाज्ञवल्कीकृपाघन ॥ मागीजानंदली

पुर्ण उन्मन मनजाहाले ॥ ६७ ॥ परियाज्ञवल्कीचे थोरपण ॥
भगवद्वचासमस्तज्ञान ॥ द्वारोनी घेतले आउवे प्रेम ॥ वमला
रवाबावया ॥ ६८ ॥ तो अकस्मात गर्गीचे शीर ॥ पृथ्वीवरी पडीलेस
त्वर ॥ हाहाकार करीती ऋषिश्वर ॥ जनक राव घायबरीला ॥ ६९
याज्ञवल्की बोले वचन ॥ गर्गीसी कोन्ही आनाप्राण ॥ तोची
गाइजाइलघेउण ॥ वछअळंकारासमवेत ॥ ७० ॥ घ्याजडपद्म
र्थगाई ॥ त्याचीनआलोसचाडनाही ॥ बीवेकशीघ्याहातिपा
ही ॥ कृत्ती गाइबोवील्या ॥ ७१ ॥ वत्सासमवेत गाइनेवेका ॥ या
ज्ञवल्कीगब्राह्मणासी वाटील्या ॥ दक्षीणाअळंकारसमर्पी
सकळ्या ॥ आपननीराळाउदास ॥ ७२ ॥ जनककल्लणे ऋषिस
मस्त ॥ उटचागार्गीचे प्रेत ॥ नेलणनिमृत्यलोकीअपरीत

केवीघडेमनुशा ॥ ७३ ॥ आमुचेहातिकायआहेअमृत्त ॥ माकेवीउरवा
वेश्रेत्त ॥ मगयाज्ञवल्कीनेअद्भुत्त ॥ सामर्थ्यप्रगटकेलेतेव्हा ॥ ७४ ॥
उदकसींपीतात्तेवेळी ॥ गार्गिउठोनीउभीराहली ॥ याज्ञवल्कीचे
चरणीलागली ॥ ह्मणेतुवाजीकीलेत्रैलोक्य ॥ ७५ ॥ गार्गीह्म
णेसमस्तऋषिवरा ॥ यासतुह्मीनमस्कारकरा ॥ शरणरीघो
नीसत्वरा ॥ आत्महीनसाध्यातुह्मी ॥ ७६ ॥ तेथेकीतीकल्मा
नद्रत्ती ॥ कोन्हीयेउणीनमस्कारकरीती ॥ कोन्हीमनामाजी
तळमळती ॥ प्रवृत्तितीनीद्वेते ॥ ७७ ॥ त्यामध्येवीदग्धऋषेश्व
र ॥ तेणेनीदाकेलीअपार ॥ ह्मणेहाकोठाल्यथोर ॥ ब्रह्मउटवीते
कायपथे ॥ ७८ ॥ तेणेनींदाकेलीबहुत्त ॥ तेव्हासयाल्याहावी
समस्त ॥ पुरव्यपेथीच्याअर्थी ॥ ब्रह्मनिस्पयाज्ञवल्की ॥ ७९ ॥

नीद्राजे कृतावानि । वाटे प्राणयावाल येक्षनि । अथवा रागे उठोनी । त्यागकरोनी जायपंतो ॥ ८० ॥ तैसा नकेयाज्ञवल्की । नीद्राजे केता सर्वदा सुखी । बोलता चालता लोकी । समाधी त्याची मोडेना ॥ ८१ ॥ सेकुणवी नादकरीती । त्यावर्मे नीद्रातर बोलती । परि दी माद नुपजवीती । कौतुके हासति गद्गद ॥ ८२ ॥ तैसे याज्ञवल्कीस निंदीता । कौतुक वाटे त्याच्या चीता । एवं सर्वलक्षविपुरता । जनकरायासी कळले ॥ ८३ ॥ तो ज्ञानगंगेबाळेत । वीवेकरत्ना चासमुद्र । कीं ज्ञानवैराग्यरी चासुभट । महामणी प्रगटला ॥ ८४ ॥ नाराव माळ गतसमग्र त्याच्यातपत्त रलाईश्वर । जसो समस्त ऋषिश्वर । जनके तेव्हा बोलावीले ॥ ८५ ॥ जैसी चपला लवोनी जात । तैसी

गार्गीजालीगुप्त ॥ वजनकजास्त्रीयेंकरीना ॥ धन्यसामर्थ्यगुरुचे
८५ धृपगयाज्ञवल्किसशरण ॥ भुपतिनिघेमेपेकरुण ॥ याचाजि
नकाचेलक्षण ॥ पाहेलक्षणयाज्ञवल्कि ॥ ८६ ॥ नृपतनमनेसी
शरण ॥ तदिराज्यमजदेदान ॥ तात्काळउदकघेउन ॥ जनके
सोडीलेऋषिपुढे ॥ ८७ ॥ शरीरआनीमन ॥ हेहीकेलेसमर्पण
पाहावयाजनकाचेशिष्यपण ॥ याज्ञवल्कीतेथुनीउठीला
८८ ॥ माघारेगेलाअरंण्पात ॥ ऋषिलेकाप्रवेशना ॥ तेथेकुक
उदकुनमीकेकीचीना ॥ गेलातेथेमाहाराजता ॥ ८९ ॥ जन
कासलणेजेक ॥ उभारातेनाचेकु ॥ मीयेकाऋषिचेदरुषणेसुख
घेउनीयेतोमागुत्तेनि ॥ ९० ॥ जनकतेथेआयाकला ॥ मग
ऋषितेथुनीपागला ॥ द्वादशवरुषनाहीआला ॥ जेतपाही

लाहीप्याचा॥९४॥ तोहकुडेजनकवनि॥ उभाराहीलानेचीस्था
नी॥सगुरूगेलात्तेदीशालक्षुनी॥ करजोडुनीवाटपाहे॥९५॥
केकायेइलस्वामीदयाळ॥ केवदनेदेखेननीर्मळ॥ याचेच
रणकमळीभाळ॥ पिरेवीनकेधवा॥९६॥ स्वामीज्यापुरवक
रण॥ जैकेनकधीनीरोपण॥ गोदानासीमानीलेजेणेप्रा
ण॥ गागींचेमेतउठवीले॥९७॥ ज्याच्याअदृष्टतापउत्ता
अपुर्व॥ शुष्ककाष्टीफुटलेपल्लव॥ त्यानज्यान्चेअभिनव
ऋषिसर्वजीकीले॥९८॥ चवदावर्षेतपकरूण॥ परत्तइधी
श्रीरामआगमन॥ तैसेपाहावयागुरूचरण॥ जनकराव
आर्तभुत्त॥९९॥ शरीरगेलेवाळोण॥ केदीदेउनियाप्राण॥ वा
टपाहेरात्रदीन॥ उदकेनैनभरोनीपा॥१००॥ मात्तागलीबा

हरि। तानेवारपाहेघरी। तैसाजनकरावमंतरी। आरवीतगुरुचरणा
तें ७८ असोषादहावरुषहोतापूर्ण। याज्ञवल्कीउभागकलायेउण
तोजेव्हाउरलाजसेप्राण। गुरुदेवांनीसगृहजाला। ८० हृदईआ
लिंगीलाप्रेमेकरूण। तेनेशरीरजालेदीव्यपुर्ण। मगजनकघाली
तलोटांगण। प्रेमेकरुणस्फुरतअसे। १ बहुतवीधासंपूर्ण। उपदे
शलीजनकालागुण। तत्वमसिमहावाक्यविवर्ण। सांगेश्रवणी
येकांनी। २ जेसीयाज्ञवल्किचीस्थीती। तैसाचजालाजनक
नृपती। मगवीदेहीजनकल्लणती। समस्तत्यानीतयाचे। ३
गेलीयाचीखंती। नकरी असत्ताहीआस्तानधारी। ब्रह्मानंदे
निर्धारी। बुधिवेधालिसर्वदा। ४ मगयाज्ञवल्किनेजनका
सी। मागुतेआनीलेमैथुल्लेसी। ल्लणेराज्यकरीनीश्चयेसी।

वीदेहस्थित्ती सांडी आला ॥५॥ आत्मरूपे सदनि ॥ सुखरूपे राहेस
मा धाति ॥ वीस्वाभ्यास कौतुके पाहोनी ॥ स्वानंदघन वत्तीवि
द ॥ सांडी मांडी न करीता ॥ नीश्चीत राहावे तत्वता ॥ गुरुस्थानी
सकळ संता ॥ सर्वदाहि भजावे ॥७॥ आनी कयाज्ञवल्की बोले व
चन ॥ बरे अैका वे सावधान ॥ नाना शास्त्र करावे श्रवण ॥ हेही
वेसन कापानये ॥८॥ नाना शास्त्रपत्तवाद श्रवण ॥ अैकता
चीत्ते होईल मळीण ॥ तरि अद्वैत साधन मनन ॥ संताचे मु
ख करीका ॥९॥ येकादश अहोरात्र श्रवण पठन ॥ हेही परमार्थी
स करील मळीन ॥ घोकीता काळ गेला पुर्ण ॥ वीश्रांती न चे
ची नासी ॥१०॥ म गन्ने जानी जे अशास्वत ॥ भारद्वाजे वर्णी
ले यथार्थ ॥ ऋषिये कुनावेत्री वर्तत ॥ तेणे पार चेसन धारि

येले ७१ पाचशतसंवत्सरपर्यंत वेदपठनकेलेसमस्त इत्यासी
वादकरूनीजींकीत विद्याअपारद्याउनि ७२ वादवेवादनस
रशरीर तेनेब्रह्मस्नेहोहोघउलाअपार तकमळनजाप्रअ
होरात्र वादव्येवादकरीताची ७३ मगगुरुजवळीकरीतावे
दांतश्रवन समुच्चयकेलेवादवेसन तैसेचअहोरात्रअ
नुष्टान क्षुद्रसाधनअनर्थता ७४ यदर्थीजैकेसावध्या
न रभुनामेऋषिपुर्णपरमगवीन तेनेनिंदाधशिष्याकु
रण वेदांतज्ञानउपदेसीले ७५ रभुसहजलीलेविचरत
गेलाद्वादशवरुषपर्यंत निदाघजाटविलामनात पर
तोनीयेशिष्यापासी ७६ तेव्हातोश्रीगुरुसाबीसरूण अ
द्वैतज्ञानसांगुण करूलागलाअनुष्टान क्षुद्रसाधन

दैवते ॥ १४ ॥ तव गुरु आला आश्रमासी ॥ पदिनी दांधनोव्ह
वैपत्त यासी ॥ ह्मणे तुह्मी कोन कोरील ऋषि ॥ काय मानसि
इच्छा असे ॥ १८ ॥ गुरु बोलत हासोन ॥ आल्हासदेह मिष्टान्न भो
जन ॥ जेणे वीनाशनवीटे मन ॥ क्षुधा दुसरेण न लागे ची
१९ ॥ मी तुह्ही तमी ष्टान्न ॥ यावे पण दुर करुण ॥ अथवा गेले
करपोन ॥ हृदय पोगे करुनीया ॥ २० ॥ तेमी न जेवी तत्वता
मी असेल ह्मातापा या परत्ता ॥ गुरु वीजी व्हा आनी दुंत्ता ॥ वीर
हीत पिवत्तेंतो ॥ २१ ॥ सकळ इंद्रीयास चोरुण ॥ ते पज घाली भो
जन ॥ निद्रा प्येशब्दावतुण ॥ गुरु नि धानवो व्ळरवीले २२
मग पालले सांप्ये गलोयंगण ॥ येक मास गुरुसी राहाउण ॥
पुन्हा अद्वैत ज्ञान ॥ येथे ज्ञान नीरोपीले ॥ २३ ॥ गुरु गेला तीर्थी

कलि। बारा वरूषें जाले नीश्चीतीं। पाळाव याउरी ष्यमायुत्ती।
येत्ता जाला आदरें २४ तो समिधा कुश घेउनि। नीदंध्यप
रत्ता लावनी हुनि। तो राजा मृगया करूणी। नगर द्वारा समीप
आला २५ वेस्तीत वारी जाली बहुतेक। निंद्‍ धउभायक
लाना वेक। तो त्तमुणुतु राजये कायेक। सन्नीध्य तेथे पातला
२६ दष्टादष्टीसी जाली। नीदंध्ये बोळरवी सांडीली। अनु
ष्ठानी वृत्ती गुंत्तली। गुत्तमाउलि नोळखेची २७ गुरू ह्मणे
नीदंधासी। काय थेउभा आहेसी। येरू ह्मणे काही नदीसे ष्टी
सी। राज भार पुढें जात्तो २८ गुरू ह्मणे आसी नीरंजनी
वसत जसत्ता दीन रजनी। तेथे दुजे न देखो कोन्ही आप
णावा चुनी त्तवत्ता २९ तरी त्तां गराजा येथे कोन। वर

कुडकैसेलाहान ॥ कोनमुर्खकोनसूजान ॥ ब्रह्ममुक्तकोनते ॥ ३०
मतानिधीनीजदृष्टीपाहुण ॥ मजनदीसेथोरलाहान ॥ येरुत्त
णेकायगेलेनयण ॥ पुढेतुजदीसेना ॥ ३१ ॥ गरुडनृपपरिवार
भोवताकायदीसेपरिकर ॥ येरुत्तणेहेक्षणभंगुर ॥ मजडोळा
दीसेना ॥ ३२ ॥ येरुत्तणेरवालत्ताहस्ती ॥ वस्तनाबैसीन्नलानृप
ति ॥ येरुत्तणेरवालतेनिश्चीती ॥ दृष्टीमासीबैसेना ॥ ३३ ॥ ये
कव्यापकचैतन्य ॥ दुजेनदीसेमजलागुण ॥ गजराजाथोर
लाहान ॥ कोन्हीयेथेनदीसे ॥ ३४ ॥ नीदांधरुत्तणेतुचेळ ॥ तुजक्वा
हीनदीसेसुळा ॥ गुरुत्तणेरेदगड ॥ व्यर्थश्रमगेलामाझा ॥ ३५
तुकेवळपाषाण ॥ अंतरदृष्टीतुजनाहीपुर्णे ॥ राजपरिवारदावी
सीमजलागुण ॥ नेनसीदवुनशत्तमुर्खा ॥ ३६ ॥ राजामजदा

वीसी ॥ राचहणा वेत्त रिकोनासी ॥ जोसाक्षीवर्तेवीसर्वासी ॥ तो
चीने मसीराजेंद्रा ॥ ३७ ॥ नीहांधेगुरु वोळखवीले ॥ ह्मणे थोरअ
न्यायकेला ॥ साष्टांगेलागला चरन ॥ कमळा ॥ स्फुदस्फुंदोनीर
उत्तसे ॥ ३८ ॥ मग गुरुणे धरिलाहृदई ॥ बोरखेदन करी कांही ॥ अ
नुष्टानेसर्वही ॥ चीनतुसे श्रमले असे ॥ ३९ ॥ अनुष्टानाचा
कर्त्ता ॥ सर्वव्यापकतु असमित्तत्वता ॥ तथेदक्षीसी घालीता
साध्यनसहज वोसरले ॥ ४० ॥ असाहट बोधकरुण ॥ श्रमुगे
लाज्याश्रमालागुण ॥ यालागी अनुष्टानवेसन ॥ मळीनक
रित्तानासी ॥ ४१ ॥ त्यासीहासनामे दुसराशीष्य ॥ तोही प्रवर्त्ते
ला अनुष्टानास ॥ जेनेजपवित्रहीसेत्यास ॥ वैसावयाराचन
मीचे ॥ ४२ ॥ ह्मणेनीसोवच्छपवित्र ॥ ह्मणेत्रीश्वीजहेजप

विन मगवृक्षाचेजयीनीरंतर आश्रमकरुणीराहीला ४३
मेघोदकेस्नानपान मेशाकुमीगेलाभुलोन तेथेंक्षुआ
लाधाउण नवतोवृक्षाग्रीबैसलासे ४४ म्हणेवृक्षास्वाले
उत्तर येरुह्मणेमेदीनीअपवित्र हासताअेकताशुरुवर म्ह
णेमुर्खत्साचारअविवेकी ४५ पंचभुतात्मकतुसेशरीर
वीटाकावेपर मअपवित्र तुमर्कस्सुसीळअपार तरीत्या
चासंगकाधरीयेला ४६ तुसीशुध्दितुजनाही वृक्षाग्री
व्यर्थबैसोनीयाकाइ मगतेनेरवालेउतरोनीलवलाही
चरणधरीलेगुरुचे ४७ असोगुरुणेबोधुन बृह्मनिष्ठके
लापरीपुर्ण मगत्तोत्ताल्कोाचेकरुण बृह्मानंदीवीचरत्त
४८ दुर्वासेशास्त्राभ्यासकरुण पुस्तकभारसंग्रहुन तीनग्र

तपस्व भरूण कैलासाप्रति चालीला ॥ ७९ ॥ नारद ह्मणे कैलास
नाथा ॥ हा भार चाहु कां शिभ नवता ॥ दुर्वास क्षोभला मै कुना
म गहां न केला शंकरे ॥ ८० ॥ ह्मणे कासया हे पुस्तकांचे वोझे
येनेनी वेनां अंतर दृत्तुसे ॥ स्वानुभव समदनिवी राजे ॥ नीज सेजे
जे सर्वदा ॥ ८१ ॥ शंकरे बोधीला विशेष ॥ मग सुखी जाला दुर्वा
स ॥ पुस्तक भार निःशेष ॥ समुद्रांत टाकीयेला ॥ ८२ ॥ याज्ञव
ल्की ह्मणे जनकालागुण ॥ तुन धरि भल तेवेसन ॥ सांगी
तीले जे अध्यात्मज्ञान ॥ नीज सुखभोगी तु ॥ ८३ ॥ जैसा जन
कास सांगुणि ॥ याज्ञवल्कि गेला तेथुनी ॥ हे कथा जे क
ला श्रवणी ॥ होतील ते ज्ञानी साधक ॥ ८४ ॥ लोमश वक्र षिपद
म ऋषिन ॥ करी तीर्थयात्रा पर्यटन ॥ हे ज्ञान याज्ञवल्की

आख्यान पुण्यपावन कथीयेले ८४ वैशंपायनस

जन्मेजया लावन्य चंद्र नरवैदुर्या तुझ्या पुर्वजाची

पवित्र चर्या वर्णीतां न सरे कदापि ८५ अरण्य पर्व गोड

बहुत शौनकादी कां प्रति सांगे सुत पुढे चालीला पंडुपु

त्र पाहात पाहात तीर्थ महीमा ८६ वनपर्व सुरस बहुत

त्यातिल सारांश यथार्थ श्रीधर सुरवे करूनी नीमीत्य ।

पंढरीनाथ बोलीजो ८७ पांडुरंगा ब्रह्मानंदा जगद्वंद्या

मूलकंदा मायानिर्ताज अभेदा अव्यंग अभंगा अक्षया

८८ सुरस पांडवप्रताप ग्रंथ अरण्यपर्व व्यास भारथ त्या

तिल सारांश यथार्थ सत्ताविसाव्यात कथीयेला ८९

अ० २७ वनपर्व ज० १ श्रीकृष्णार्पणमस्तु श्रीसद्गुरू ना

…र्वनमस्तु

श्रीगणेशायेनमः। श्रीकृष्णायेनमः। ॐ नमोभगवतेवासुदेवा
यनमः। वनपर्वबीशाव्यगहन। बोलीलासत्यवतिनंदन। ज्याची
यापतिसभेदाभेदजान। उपमाहिनातुलेना। १। हरिचेगुणची
दाकाश। त्याचाअंतपाहावयाविशेष। पराव्हहोउनीवेदव्यास
भेदीतगेलानीजबळे। २। तोहीश्रमलाबहुत। नेनेचीगुणग
णाचाअंत। तरीमानवशालभ्रांत। कैसापावेलसांगपा
३। वरुणालयाचेजव्ळमुप। रीटवाकेवीकरूसकेमाप। उर्वि
चेवजनतोयसुखरूप। जैसेहोणेनसके। ४। उचलावयागग
नस्थंभ। जैसाकेसायोजावास्तंभ। केकडेआहेसूर्यबीब
तेमटूपकेकेविपाहे। ५। श्रीपद्मीमानटवीलासा। वृलानं
दकृष्णीनीवरेशा। भादथाचीयाजपरपरेशा। मामसेनीकु

पानमोजवे ॥६॥ मीतुसेणामजपोषनुत्त ॥ मासेनीनवर्णवे
भारथ ॥ कीर्तीलिहुपहिनलगेअंत्त ॥ ह्मणउणीग्रंथराहावी
ला ॥७॥ सांगेनीद्दीधत्लेलेरचन ॥ पाडुरंगनगरसेउण ॥ ते
थेकेलेसुरेवस्थापन ॥ नवलपुर्णजाहालें ॥८॥ स्वयेयेउणीपं
ढरीनाथ ॥ जवळीबैसोनीपारीथापरीत्त ॥ श्रीधरसरवया
उटत्वरित्त ॥ लीहीभारतपुढें ॥९॥ आपुलेहात्तिचीलेखनीक
रुण ॥ पसीपत्रपुढंजाणोन ॥ पुस्तकपुढेठेवीलेसोडुन ॥ श्री
रिधरतृपीउठवित्त ॥१०॥ वदनकुरवाळुनिहाते ॥ ह्मणवदीधरिली
पंढरीनाथे ॥ हस्तीधरुणीलेखनीत्ते ॥ ह्मणेपुरतेकरीभारत
॥११॥ तुजेबोलसीबोलसहज ॥ तेथेमीरसपुरविनसतेज ॥
हाग्रंथहद्दरधरिसीमगतुज ॥ भक्तजनसंतोषवित्ती ॥१२॥

तोदक्षीणद्वारकानगरविहारि॥जैसेलावक्राउणीसउकरी
सच्चीदानंदतनुसूत्रधारी॥विटेवरिउभाराकेला॥१३॥तीसा
वध्यरुउणीपाहे॥तोलेखनीनिटकरूणीस्थये॥समीपग्रंथ
पत्रटेवीलाआहे॥सोइनीयाश्रीवीटले॥१४॥पारीरारवाक्र
क्मीनीवर॥कलानंदेजाणोनीश्रीधर॥करूणीयाजेजेका
र॥पुढेग्रंथचालविला॥१५॥अष्टाविंशतिध्यायेसूरस॥तेथे
नेकुंसागीतीलाइतिहास॥वैशंपायनजन्मेजयास॥नीरो
पितसेअत्यादरे॥१६॥कान्हवनपर्वविशेष॥गोडगतनहेपर
मसुरस॥जेथेस्वामिवेदव्यास॥तीर्थअपारबोलीला॥१७
कोनतीर्थकैसेमहात्म॥तेथीचामहीमाउतम॥त्याकथा
सांगतापरम॥ग्रंथअपारवाढेल॥१८॥सुत्कीसोजनीचे

ऋजुमुळ ॥ ऐसीनामेसांगीतलीसमस्त ॥ श्रीधरकरजोडुनिविन
वीत ॥ ब्रह्मानंदेकरुनीया ॥ १९ ॥ तीर्थमाळाकरीतांश्रवण ॥ होयम
हापापाचेक्षाळण ॥ नीत्यकरीतांश्रवणपठन ॥ अपारमहीमा
नवर्णवे ॥ २० ॥ कासीवीश्वेश्वरनिर्मळ ॥ त्र्यंबकउज्जनीमहांका
ळ ॥ ॐकारममलेश्वरजास्वनीळ ॥ बद्रिकेदारपुष्टेस्वरपै ॥ २१
नागनाथवैजनाथथोर ॥ मलकार्जुनभीमाशंकर ॥ सोमना
थरामेश्वर ॥ ज्योतिर्लीगनागार्जुनपै ॥ २२ ॥ अयोध्यामथुरा
हरिद्वार ॥ कासिकांचीअवंतिनगर ॥ आनीद्वारीकापुर
सप्तपुर्‍यातयाअनुक्रम ॥ २३ ॥ तीर्थराजसुरवत्रीवेणी ॥ पंच
प्रयागपुण्यख्यानी ॥ ब्रह्मप्रयागकर्मप्रयागअघहरणी ॥
गुप्तप्रयागसमर्थ ॥ २४ ॥ देवप्रयागसीवप्रयागपापहरण

नैमिष्यारण्यधर्मारण्य॥चंपकारण्यब्रह्मारण्यवेदारण्य॥ब
द्रीकाश्रमपावनत्ते॥२४॥यमुनासरस्वतीभागीरथी॥गौतमी
ऋध्माभीमरथी॥तापीनर्मदाभोगावति॥पुण्यसरीताच्वर्णीत्या
२५॥आनेदवर्धनीपयोष्मी॥पीनाकीनीतुंगाकृष्णाशना॥श
नि॥धुतामालाकावेरिनी॥सुवर्णमुखरीक्षुमाल्या॥२६॥कपी
लाताम्रवर्णीशारावती॥तुंगभद्रासोमवति॥सावीत्रीरेवा
कुंकुमत्ति॥वेगावत्तिमलप्रहरा॥२७॥घटपापाहरिणीनलीनी
गंडकीशरयुत्तरीणी सोमनंदाटीवनेदपापहरणी॥सोमभद्रा
नंदस्वर॥२८॥वरुणाअरुणाप्राचीपुरंदरि॥वेत्रवत्तिसत्पउर
गाकर्णकुमारि॥स्वामीकार्तिकीपंचघत्ताप्रथ्वीवरि॥विंध्या
तप्रवाहइयेचे॥३०॥वंजराकाळीकाश्रमहरणी॥महेन्द्रकाळी

त्रीसुखवर्द्धनी ॥ नीरासूरनंदीशंखोधारणी ॥ जयंतिआनीअही
र्नवी ॥ ३१ ॥ नाटकुआनीअव्वदुनंदा ॥ फ्ळसर्वत्तत्रीपदा ॥ शोन्त
बानन दिसूडचदा ॥ मनकुर्णीकान दिसवी ॥ ३२ ॥ शेषाद्रीआनी
कृस्नाद्री ॥ मूव्यपीर पर्वत्त शिंगाद्री ॥ विंध्याद्रीआनीहेमाद्री ॥
मानसरोवरिस्नानसदा ॥ ३३ ॥ वरुणाचळअनंतवर्द्धन ॥ कुम
काल यंत्रीघाबरपूर्ण ॥ अगस्त्याश्रमपावन ॥ श्रीरंगपटन शे
षीवंत ॥ ३४ ॥ जनार्दन कंन्याकुमारी ॥ सीवकेंचीवीष्णुकेंचीसुं
दरी ॥ मध्यत्तिर्थउर्वीवरी ॥ होरखोध्दारवेघोध्दार ॥ ३५ ॥ हिरण्यन
दीसंध्यावट ॥ वृत्तवर्तधर्मस्तंभसुभट ॥ प्रत्नयानिघथोद्धव
रिष्ट ॥ कुरुक्षेत्रबीदुतिर्थपो ॥ ३६ ॥ धर्मालयलक्ष्मापश्राम ॥ गंगा
सागरिसंधीसंगम ॥ कोंडन्यपुरिपेंदीक्षापरम ॥ प्रेमपुरमा

तेंउ ॥ ३७ ॥ बाला वल्लोच्छ बालेश्वरी ॥ वीरारस्वरूपी नीरक्तांबरी ॥ भ्रमरअंबा ज्वालामुखी सुंदरी पीतांबरी महाहात्ती ॥ ३८ ॥ जोगलादेवी भैरवि ॥ करवीरवासी निशांभवी ॥ सप्तशृंगी मातृत्तिदेवी ॥ हीगुळजा भवानी कमळजा ॥ ३९ ॥ नागदेव मोरेस्वर गुप्तकेदार वटेस्वर ॥ अक्षयवटकुरात्तीर्थपवित्र ॥ त्रिकुटाचळ सुंदरपो ॥ ४० ॥ हरिहरेस्वरन्रसिंहपुर ॥ नृळ माधवी ज्ञानेश्वर ॥ गुप्तकेदार वटेस्वर ॥ त्रिकुटाचळ सूंदरपो ॥ ४१ ॥ सप्तयोजने कोटेस्वर ॥ दक्षीणप्रयाग माधवेस्वर ॥ सीध्दवटधुन पापवटेश्वेर ॥ पूर्वसागरत्तिर्थराज ॥ ४२ ॥ वैराग्यपुष्कर मामलेस्वर ॥ सुकळेटकुशांकुर नारायणथोर ॥ मल्लाळेस्वर पांचाळेस्वर ॥ सप्तनाथपर्णालय ॥ ४३ ॥ सीध्दपुर महामुरडेस्वर ॥ आदी त्रीयल्लत्री ॥

सप्तकेश्वर ॥ करपात्रब्रह्मकपालेश्वर ॥ श्रीमच्चंडीपुंन्यालया ॥ ४४ ॥
शीवकांचीवीष्णुकांची ॥ गोरक्षकमठजाश्रमकाळहस्ती ॥ वेदपुर
गयाअतणावती ॥ उडपीशेषशाइसर्वेशा ॥ ४५ ॥ श्रीपत्रिजानीबा
ळतीर्थ ॥ ब्रह्मनिष्कंदमातंगपर्वत ॥ हडपीवीरूपाक्षमूर्तीमंत ॥
पंपासरोवरनिर्मळ ॥ ४६ ॥ वीशकुंडलोमकुदरूकमालर ॥ जंबुम
र्योध्यामाहाकायापुर ॥ काळचंन्दीकाजधोदयपवित्र ॥ गो
कर्णहुद्मसागरपे ॥ ४७ ॥ हरिहर [illegible] तीर्थजंबुकेश्वर ॥ जनंतशा
इविमळेश्वर ॥ मथुराविकर्णप्रभाकर ॥ विश्रांतीवनतपोव
न ॥ ४८ ॥ कुंभकोनवृंदारण्यमजरथ ॥ मातुळेगधुळेश्वर श्री
वीक्रमतीर्थ ॥ मुग्दलमांधातावज्याजगन्नाथ ॥ पंढरीक्षेत्र
चंद्रभागा ॥ ४९ ॥ वीकोणकचर्णमुख ॥ नागरगोररंगजुयल

आल्सापुरी नेपाल आही श्रीमल ॥ मथनकालेस्पर कुशतर्पन ॥ ९०
मीनाक्षी कामाक्षी मातुलिंगी थोर ॥ सीता असीताची हंबेर
श्वर ॥ ब्रह्मकटाहत रिघार ॥ आदित्य वैस्वान्नर महा तिर्थ ॥ ९१ ॥ ब्र
ह्मानंद ह्मणे श्रीधर ॥ हनुकेत्ती तीर्थ करीत युधीष्ठिर ॥ गंधमादण
पर्वती पंडुकुमर ॥ द्रौपदी सहीत राहीला ॥ ९२ ॥ हनुवया तीर्था
चे माहात्म वीशेष ॥ धर्मासी सांगे ऋषिलोमेष ॥ त्यात्तील सा
रांश यथार्थ सुरस ॥ ब्रह्मानंदे वर्णीयेले ॥ ९३ ॥ अमरावत्तिसी
असता अर्जुन ॥ सकळ विद्या आकळी त्यापुर्ण ॥ तो समस्त मा
जी होय धेज न ॥ नीवांत कवच असत्ति ॥ ९४ ॥ ते माजले बहु लज
स्नूर ॥ सपरिपराभवीले सुरासुर ॥ देवेसुध्य केले अपार ॥ परिस
हसाना तेपत्ति ॥ ९५ ॥ वीता कांत पुरंदर ॥ देखोनी बोले पंडु

कुमर ॥ जाह्लामज धावीसत्वर ॥ नीवांत्तकवचवधावया ॥ ५५ ॥
असेअैकत्तापाकशासना ॥ हृदइप्रेमे धरीलाअर्जुना ॥ सवीजमे
त्रअस्त्रदेउण ॥ धर्मानुज धाडीला ॥ ५७ ॥ इंद्र हंपंदनावरीपंडुनंद
ण ॥ पातुळसारथीकुशळसंपुर्ण ॥ मनोगतिरथचालउण ॥ मे
दीनीवसनतीराआले ॥ ५८ ॥ लंकेजैसेत्याचेनगर ॥ बळप
राक्रमीथोर ॥ त्रीभुवनपीडीलेअसुर ॥ शचीवरधाकुचाहे ॥
५९ ॥ देवदत्तकुंतीकुमर ॥ वाजवीताहृना नीलेनगर ॥ थयेग
उबडीलासागर ॥ नीवांत्तकवचहडबडीत्ती ॥ ६० ॥ नीवांतकव
चवेघोनीवहनि ॥ बाहीरआलात्तत्क्षनि ॥ तेअर्जुनेव्यापि
लेबाणी ॥ गगणीवासरमनिदीसेना ॥ ६१ ॥ जैसेरावनकुंभ
कर्ण ॥ रामेमारिलेपराक्रमेकरुण ॥ तैसेसत्पदीवसअर्जुन ॥ नीवा

नवरीताजाहाला॥६२॥ वृक्षसीळापर्वत॥ पार्थोवरिराकीती बहुत॥ परि
सुघडधनुर्धरसुभद्राकांत॥ आपुनावरीपडोनेदी॥ ६३॥ नानाप्रका
रेअस्त्र॥ शंकारहीतराकीतीशस्त्र॥ विमानिबैसोनीत्रीदशनेत्र॥ पा
हूआहरित्तीसुध्यात्ते॥ ६४॥ युध्यकरिताअभुत्त॥ नीवांतत्तेथेयुत्प
होत॥ नानामायावत्तपधरित्त॥ तरिपार्थेचीनाटोपे॥ ६५॥ सेवटी
वृक्षास्त्रघालुण॥ पार्थेयेकाशरेकरुण॥ दोघावेसीरछेदुण॥ इंद्र
पासीपाटविले॥ ६६॥ जालायेकचीजैजैकार॥ आनंदाश्रुदा
कीसहस्त्रनेत्र॥ निजहस्तेपुष्पसंभार॥ पार्थावरिवत्तषत्ति॥ ६७॥
वाधदुंदुभीचीयाघाइ॥ नांदनसमायेभुवनत्रइ॥ पार्थेशत्रुन
गरतेसमइ॥ टानेबेसवीलेदेवाचे॥ ६८॥ वीजईहोउनिअर्जुन
येअमरावत्तिसपरतोन॥ देवभोदेसीसहस्त्रनयण॥ समोरायेे

उणीजाळंगीला ॥ ६९ ॥ दीव्यवस्त्रेदीव्यभुशेणी ॥ आत्मजगोरवीलात्ते
चीक्षनी ॥ त्यावरीशक्राचीआज्ञाघेउनि ॥ पार्थस्वालेउत्तरला ॥ ७० ॥ बै
सोनीयादीव्यरथी ॥ पुढेधुरेसीमातुलसारथी ॥ गंधमादन पर्वत्ती
अकस्मातउत्तरला ॥ ७१ ॥ जेसामुर्तिमंतसूर्यआला ॥ तैसावीजईध
र्मेदेखीला ॥ चोघेतीबंधुतेवेळा ॥ पुढेधावत्तिभेटावया ॥ ७२ ॥
पंचसंवत्सरपर्यंत्त ॥ अंतरलाहोत्तावीरपार्थ ॥ धर्मेदेखोनीयाअ
कस्मात्त ॥ आनंदाश्रुलोटले ॥ ७३ ॥ कनकदंडपडेधरणीवरी ॥ तैसापा
र्थधर्मासीनमस्कारी ॥ दोनीभुजापसरोनीसडकरी ॥ युधीष्टीर
आळंगी ॥ ७४ ॥ हृदईरामेधरीलाभरत्त ॥ कीसेजीवनीसाधली
यथार्थी ॥ कचासीआळंगीअमरनाथ ॥ तेवीपार्थयुधीष्टीरे ॥
७५ ॥ रेवत्तिरमनेरुक्मीनीजीवन ॥ धरीलाहृदईप्रीत्तीकरुन

तैसाचवृकोदरेंअर्जुन॥हृदईदृढआलिंगीला॥७६॥शगनऩआनि
गजा३॥त्यासीहृदईधरियामकेश॥तैसानकुळेआनीसहदेवास
सुभद्राकांतभेटला॥७७॥धौम्यचरणीमाथा॥ठेवीतेकाळभी
मन्यपीता॥लोमेषादीऋषिसमस्ता॥अनुक्रमेवंदीले॥७८॥सु
हास्यवदनिपद्मलोचनी॥जेश्रीलक्ष्मीचीप्रीयभगिनी॥तेपा
र्थाचीयाचरणी॥मस्तकठेवीआत्यादरे॥७९॥मगरथनूमुनीमा
नुकपुजीला॥शक्रापासिमागुतापाठविला॥मगस्वर्गीच्याक
थासकळा॥पार्थसांगेसविस्तर॥८०॥उत्तमवस्त्रेअलंकार॥
आलोलीकवस्तुचेभार॥इंद्रेदीधलेसकळउपचार॥धर्मराया
पुढेंसमर्पीले॥८१॥तोसकळदेवनासहीत॥विमानीबैसोनी
अमरनाथ॥गंधमादनपर्वत॥लक्षोनीदवालेउतरला॥८२॥

समोर धाउणी पांडव । सप्रेमेन मीलावा सव पाचासी भेटेनी गौरव
इंद्रे बहुत हि धला ॥ ३ ॥ पांडव ते रुास प्रेम दित्ती । आद्हे रत्तुजीला अ
मरपत्ति । करजोडोनी पुछती हत्ति । तो बोले पाकशासन ॥ ४ ॥
अल्प काळे करुण । शत्रुजातिल संव्हारुण । दीरद्दपुरिचे छत्र सींहा
सन । प्राप्त होईल तुम्हा ते ॥ ५ ॥ ऐसे सांगोन सहस्त्र नेत्र । स्वपथ
पावला सत्वर । इकडे पांचाळी सहीत पंडुकुमर । अदैत वणा प्रती
जाति ॥ ६ ॥ मार्गी जाता पंडुनंदण । वृषपर्वाचे देखीले सदण ।
तेथे प्रवेशला भीमसेन । गर्जना करी अगाद्यस्य ॥ ७ ॥ भीमाची
हाक ऐकोन । भये वनचराचे गेले प्राण । तो माहा अजगर धा
उण । भीमसेने धरियेला ॥ ८ ॥ नव नाग सहस्त्र बळी पुर्ण ॥
तो अजगरे नलगत्ता क्षण । सर्वांगासवेष्ट घालुन । वृकोदर

आकळीला ॥ ८९ ॥ कानयेआइकुनीभीम ॥ ह्मणोनीपाहाव्याघ्रा
ला धर्म ॥ तोअजगरेवेष्टीलापरम ॥ बळक्षीणजाहाला ॥ ९० ॥
धर्मह्मणेहाअजगर ॥ सोडीमाझ्यावृकोदर ॥ तुजदेतोबहुतआ
हार ॥ याचरित्तोबोलीला ॥ ९१ ॥ याभीमासभक्षीण ॥ तुजहीस
वेच्चीगीळीन ॥ धर्मात्मजह्मणेतुकोन ॥ पुर्ववर्तमानमजसां
ग ॥ ९२ ॥ अहीह्मणेराचनहुश ॥ पुण्यकीयाकेलीवीशेष ॥ याग
केलेनीर्दोष ॥ नीतीदानासीनसेची ॥ ९३ ॥ धरणीयासहस्त्रब्रा
ह्मण ॥ त्याचेस्कंदिसीबीकादेउण ॥ नीत्यमाजीबैसोन ॥ जम
गावनीचालिलो ॥ ९४ ॥ अन्यायदेखोनीअगस्तुप ॥ कुंभोभ्दवे
दीधलाशाप ॥ सर्पयोनीपापरूप ॥ बहुकाळपावलो ॥ ९५ ॥ तरी
मीपुसतोप्रश्न ॥ तोसांगजाधीमजलागुण ॥ मगसोडीनथी

प्रसेन । सत्यज्ञान धर्मराया ॥ ८६ ॥ शुद्र वैश्य क्षत्रि ब्राह्मण । सांग
काय याचे लक्षण । अजातशत्रु धर्मपुर्ण । वीप्र पहीला वर्णी तं
॥ ८७ ॥ शमदम शौच तप ज्ञान । संतोष क्षमा आर्जव पूर्ण । भगव
भक्ति दया सत्य भाषण । दशलक्षन ब्राह्मनाचे ॥ ८८ ॥ तेज बळ
धृति शौर्य । ती तीक्षा प्रजापाळन औदार्य । स्थीर बुद्धि ब्रा
ह्मण भक्ति ऐश्वर्य । दशलक्षन क्षेत्रीयाचे ॥ ८९ ॥ आस्तीकार
बुद्धि वीप्र वेशान । ब्रह्मनीष्ठता आनंद भजन । नीर्मछरत्त या
चे लक्षण गुण । हे वैश्य लक्षण जानीजे ॥ ९० ॥ गाइ आनी बीज
पाळण । भगवभक्ति भुमी सेवन । याचं वलक्षण दान । शुद्राची
कृ जानीजे ॥ ९१ ॥ जैसा सागुरावरी हीरा पूर्ण । तैसा श्रेष्ठ ब्राह्मन
जान । त्याचे पद कर्मीनी रमण । हृदई मीरवेतलवन्ता ॥ ९२ ॥ दृषा

वतारांचीघररी ॥ ब्राह्मणपाळणासाठी ॥ स्वयेघेत्तजगजेठी
धन्यस्तुष्टीत्तब्राह्मण ॥ ३ ॥ त्रीसत्पक्रेमही ॥ नीर्वैरकेलीसर्वंती
त्तेवीप्रासीदीधलिपाही ॥ भार्गवरामेजाणपा ॥ ४ ॥ ब्राह्मनदं
काचाकरीइंद्र ॥ ब्राह्मणेप्रासीलासमुद्र ॥ कोपोनीक्षयरोगीके
ला चंद्र ॥ सदृस्त्र भगइाची वरा ॥ ५ ॥ ब्राह्मणशापहारुण ॥ जालेशी
वाचेलींगपत्तन ॥ सागरीस्वर्गसंपन्निपुर्णा ॥ ब्रह्मशापेपडीयेला
॥ ६ ॥ म्हणोनीसर्वभावेकरुण ॥ प्रसन्नकरावेब्राह्मण ॥ ऐसेज
जगद्रुजैकोण ॥ भीमसेनसांडीला ॥ ७ ॥ दीव्यदेहपाउणीवीशेष
वीमानीबैसोनीगेलानहुश ॥ मगजदैत्तवनाप्रत्तिवीशेष
पांडवआलेवनस्थानी ॥ ८ ॥ जोब्रह्मांडनायकपरमात्मा ॥ सं
गघेउनिसत्यभामा ॥ जाणोनीपांडवांच्याप्रेमा ॥ भेटलानेका

येउणी ॥ ९ ॥ पंडुकुमर पाचहि जन ॥ दृढ धरिती पाचही लक्ष चरण ॥
बृहानेदउंचबळोन ॥ द्रौपदी वंदी जगदीश्वरा ॥ १० ॥ धर्मराज म्ह
णे याद्वेंद्रा ॥ सुखवी अभीमन्य सुभद्रा ॥ अनेक कुंदुभी देववकीयु
पासमुद्रा ॥ बळीभद्र सुखवी आहे की ॥ ११ ॥ मग म्हणे मीनध्वज
तात ॥ सुखरूप आहेती समस्त ॥ पश्चिम चा समस्ता सहेत
नीसी द्विवसला गेला ॥ १२ ॥ धर्म म्हणे इंदीरावरनेत्रा ॥ अभीनव
वजळधर कोमळगात्रा ॥ तारका द्विजनकुत्राणमित्रा ॥ जग
द्रोध्दाराजनार्दना ॥ १३ ॥ असो यावरि जगज्जीवन ॥ द्वारकेसी
गेला आज्ञा घेउण ॥ त्यावरि मार्कंडेय येउण ॥ पांडवासी भेट
ला ॥ १४ ॥ पांडव तयासी नमुनी ॥ परमादरे पुजुनी ॥ मार्कंड
म्हणे धर्मा येथुनी ॥ अरण्यवास जाहाला ॥ १५ ॥ तुम्हासी

रिखेधर्मपरायण ॥ कलयुगीनकृतिसंपुर्णे ॥ धृतराष्ट्राऐसेदु
र्जन ॥ बहुसालजन्मती ॥ १६ ॥ केवीप्रवर्तेलव्हारुण ॥ येकरूपेहो
तीलचारीवर्ण ॥ कोन्हीकोन्हाचावीय्वनपानुन ॥ येथासु
खेवर्तेतान्नी ॥ १७ ॥ वीप्रवेदमंत्रत्यजुन ॥ करितीक्षुद्रदेवतांचे
आचरण ॥ स्त्रीयापुरुषघेवुण ॥ जारकर्मीरत्तहोती ॥ १८ ॥ बुडे
लवेदशास्त्रपुराण ॥ नानाकुतर्कउठत्तिमनातुण ॥ याकोनी
शीवविष्णुपुजन ॥ कुमार्गजनआचरत्ति ॥ १९ ॥ कूलकर्मगाय
त्रीजप ॥ टाकुनिक्षुद्रकर्मआचरतिपापरूप ॥ बापुलास्वधर्म
सांडुनिवीप्रअसुप ॥ शुद्रकर्मआचरत्ति ॥ २० ॥ गाइलसीनदुभ
त्ति ॥ अजाआधीपाव्हत्ति ॥ मद्यमांसीजनरतहोत्ती ॥ अभक्ष्यक
र्मेआचरत्तिसुरव्यावर्णे ॥ २१ ॥ स्वेच्छाचारीस्त्रीयापुरुष ॥ नाना

कुमार्गी रत्ताति निःशेष ॥ वीप्र विकीत्ती नानारस ॥ ध्यानस्त्री पेसी
परपुरुषाचे ॥ २४ ॥ लोपेल वैराग्य भक्तिज्ञान ॥ वाढेल कापट्य जा
रणमारण ॥ नानाउपाय करुण ॥ हरत्ति द्रव्य येकमेकाचे ॥ २३ ॥ वी
प्रगीरी कंदर सेवीत्ती ॥ तष्कर चहुकडे प्रगरत्ति ॥ सद्गुरुत्व भोगी
ती ॥ वीप्र होत्ती शीष्यत्याचे ॥ २६ ॥ लोपेल वैराग्य भक्तिज्ञान ॥ यावी
त्ती उध्याने तोडुण ॥ तीर्थयात्रा जात्ती लोपुण ॥ शुद्ध वीप्राचे न्
व्यहरत्ती ॥ २५ ॥ शुद्ध सुरुचे पुराण श्रवण ॥ जे कोलागत्ति ब्राह्मण
होत्तिंही सापरायण ॥ क्षत्र महीमा लोपेल ॥ २६ ॥ बीज संकुळ
जात्ति बुडोन ॥ अकाळी वर्षैल घन ॥ आपनास अनुकुळते
च वचन ॥ मान्य करित्ति आचारे ॥ २७ ॥ गुरुत्व जाइल बुडोण
पित्रत्व नराहे संपुर्ण ॥ करीत्ती मात्तापीत्ती याचे हनन ॥ वीप

घालीती परस्परे ॥ २५ ॥ सूर्ये तपेल अपार ॥ वायुचा उत्कर्ष होय फार ॥ अतिवृष्टी अनावृष्टी क्षोभे वैश्वानर ॥ गंगा ग्राम बुडवील ॥ २५ ॥ पौर्णीमा कुसंजोगेन ॥ आडवा दिला गेल ग्रहण ॥ पुत्राचा आश्रय पाहुण ॥ स्त्रीमा दिन घततात ते ॥ ३० ॥ कोन्ही कोन्हाचा वीस्वास न धरिती ॥ देव्यालु ब्धजन अहोरात्री ॥ टेवने आसासीन संगती ॥ प्राणांत नही जालीया ॥ ३१ ॥ सैन ब्राह्मण रावदाता ॥ कलयुगी वीराल्या त्यारी वस्ता ॥ पुत्र बंधु सेवक त्तलता स्त्री नहाेय कलयुगात ॥ ३२ ॥ अधर्मी रत्त होती सर्वजन ॥ द्रव्या लागी वेचीती आपुला प्राण ॥ असत्य क्रीया करुण ॥ भाकाने मज्जोडीती ॥ ३३ ॥ परधन परदारा ॥ यालागी अनर्थ होती राजेंद्रा ॥ ज्याचे द्रव्य घेती त्यासत्वरा ॥ विष देउणी मारीती ॥ ३४ ॥

मातापितानीपीत्नर॥त्यासीपुत्रघालीतीबाहीर॥बाळवीध्वा
करितीभ्रतार॥संसारकरीतीअन्यदेसी॥२५॥वेदवीक्रयकरि
तीब्राह्मण॥कन्यागोवीक्रयकरीतीपुण्य॥निर्फळवृक्षधेनु
नदुभतीजाण॥समयईघनवर्षना॥२६॥मातापितानीसुत
यासीद्रव्यसमयेघेउनअनर्थ॥मातापिताकरीपुत्रघात॥मागेपुढेन
पाहेचीं॥२७॥पुत्रमारीपीतीयाते॥सुतमरेपीतीयाचेहाते
भ्रताराचीयाप्राणाते॥स्त्रीघेईधनलोभा॥२८॥बंधुबंधु
च्याघेईलप्राण॥गुरूशीष्यातविकल्पपूर्ण॥संन्यासीहीगव
रिधन॥साचोनीयारेवीती॥२९॥साधुराजद्वारासधाव
ती॥धनाढ्यापात्रतीज्ञानबोधीती॥भक्तिवैराग्यज्ञानशा
ती॥यासनदेतीदावकोनी॥४०॥वोरहींसाजनुवृत्तंथ

भेद ॥ कामक्रोधआनीमद ॥ वैरविस्वासकपटवाद ॥ वर्धमानहो
त्तीपै ॥ ४१ ॥ कलयुगीअघोरकर्मबहुत ॥ सर्वधर्मवीवर्जित
पापाचेहोत्तीपर्वत ॥ पुण्यवर्षप्रमान ॥ ४५ ॥ नघान्तिर्थजा
त्रिप्राटोण ॥ नदिसेभागेरथीचेजीवण ॥ थीलुरोदकुप्रमा
न ॥ लोकसर्वजानपा ॥ ४३ ॥ करीतीलस्त्रीयाचीभक्ती ॥ हेमकु
केरसर्वहोत्ती ॥ सर्वेबुलवाचेवदत्ति ॥ समस्तदाकीतीसत्क
र्म ॥ ४४ ॥ परस्त्रिसीपनजाहाल ॥ वादभ्रनिवाराहीउदीत ॥ पा
पेरत्तत्रिलुबुध्दिसमस्त ॥ वीध्याकींचीतमदबहु ॥ ४५ ॥ गुरु
चाकरीतीअपमान ॥ रात्रदिवसपाहातिन्युन्य ॥ त्तणात्ति
याचानाहीबरागुण ॥ जात्तिशरणआनीकासी ॥ ४६ ॥ गु
रुसागीत्तीनीध्यसेसी ॥ पापीहोतीलअल्पायुषी ॥ नरकी

जाउणीजन्मासी ॥ जात्तील नरकेकदापी ॥ ७३ ॥ शुक्राचेदृष्टी
लमन ॥ शालिग्रामाचेकरावेपुजन ॥ आनीगायत्रीचे
अर्च्चन ॥ अल्पायुषिनर्कपुढे ॥ ७४ ॥ स्वधर्मकर्मनीदीत्ती
दीजस्त्रीयाचेपुत्राचीवाहत्तोत्ती ॥ महापापीनीस्नुशानी
श्वीत्ती ॥ वृध्दासघालीत्तिमहाविष ॥ ७५ ॥ ज्याकर्मीस्त्री
यानर ॥ पोसीत्तीपुरुषात्तेमृत्तवत्त ॥ धर्मबुडेलसमस्त ॥
होरभ्रष्टस्त्रीहोत्ती ॥ ७६ ॥ जगनहोत्रेहोत्तीलबीघीन्न ॥ गुरु
भक्तीजाइलबुडोण ॥ शत्तसुर्वगुरुलघरुण ॥ स्त्रीपाधा
वत्तिजारिणी ॥ ७७ ॥ क्षीरावरीनवनीत ॥ मथीत्तानननीघे
कीचीत ॥ वृध्दपणहोउशावत्तषोत्त ॥ होइलप्रासपुरुषासी
॥ ७८ ॥ पुरुषाचेभ्रष्टलेपुरुषत्व ॥ स्त्रीयासीकामबहुत्त ॥ ये

वनाचाउत्कर्षवहुत ॥ कलिमाजीराज्यत्पात्वे ॥ ५३ ॥ होतापाव सहस्त्रसंवत्सर ॥ सुम्हिचेदैवतेजातिलसमग्र ॥ दशसहस्त्र वत्सपाहरिहर ॥ पृथ्वीवरीनवागति ॥ ५४ ॥ तदियेथेतरनिल कोन ॥ आइकधर्मात्म्याचेलक्षन ॥ परधनपरदाराटाकुन हरिस्मरणीरतजेका ॥ ५५ ॥ कुचीतकुचीतभक्त ॥ तेचत रतीलकलयुगात ॥ ब्राह्मणसावेदशात ॥ उदेलकीची तेसेवटी ॥ ५६ ॥ कावेरिभानीताम्रपर्णी ॥ कृतमाल्याआ नीपयोष्णी ॥ यानदीयाचेउदकपाणी ॥ ब्राह्मणालागी उदेल ॥ ५७ ॥ चन्द्रसूर्यबृहस्पति ॥ येकाराशीसीजेयेती तै पुष्पकीयामागुत्ती ॥ लोकआचरतिपुर्ववत ॥ ५८ ॥ जैसे कलीचेवर्णन ॥ तुजम्यासांगीतीलेनीरोपण ॥ लोकज

धर्मीलक्षनउन॥ ऋषिजात्ति बद्रीकाश्रमा॥ ७९॥ मार्कंडलक्षणे
धर्मो॥ पुर्विंसी श्रीराजाधर्मात्मा॥ युधीष्टीरातेवी नुत्तीम
हीमता॥ येकावद्नेनवर्णवे॥ ८०॥ धर्मलक्षणमहाऋषि॥ सांगा
सीश्रीचीकथाकैसी॥ पार्कंडलक्षणे परीयेसी॥ साद्दरचीत
करुणीया॥ ८१॥ सूर्यवंसीचक्रवत्ति॥ सीश्रीराजा विद्र्या
त पृथ्वीपत्ति॥ पुण्यपरायणयेशकीर्त्ती॥ कुलांगन नमाये
८२॥ तोअसोध्येचानायक॥ वीधीपुर्वक करीराज्य मख
अपार ऋषिमी व्याले देख॥ नामे सांगता नसरत्ति॥ ८३
नकृयानउयागसंपुर्ण॥ सीश्रीने केलेहुधर्मार्पन॥ सेव
रिचाघ्कुतुजान॥ आरंभीलाअंनदं॥ ८४॥ तोनाइक्षा
लाअकस्मात्त॥ देखोनीपरमआश्चीर्यकरित्त॥ म्हणेध

न्यसीश्रीराज्याअद्भुत॥ महीमातुस्नानवर्णवे॥६४॥ मगई
रापासीजाउण॥ नारदसांगेवर्तमान॥ ह्मणेसिश्रीराज्या
नेउत्तम॥ शत्तमखसंपुर्णकेले॥६५॥ सेवटीयागजारंभी
ला॥ ऐकताशत्रीवदनकला॥ सांगालेधीमूर्छ्नेघेतला
येताजालाअयोध्येसी॥६६॥ अग्नीहोउणीकपोत॥ राज
सदनाजायपच्छन्न॥ सेनपक्षीअमरनाथ॥ होउनिधावेल्या
पाठी॥६७॥ लक्षानुलक्षमलाऋषि॥ बैसलेअसतीयागसभेसी॥
तोकपोतायेउणीरायापासी॥ रक्षीरक्षीह्मणतसे॥६८॥ भया
भीतहोउण॥ पांडीवरिबैसलाअधोवदनी॥ तोससानाधा
उनी॥ सभागणीबैसला॥७०॥ कपोताह्मणेरायासी॥ शरणां
गताघालीपाठीसी॥ नृपश्रेष्ठपुण्यरासी॥ सर्वजानसीश्रा

स्वार्थ ॥ ७१ ॥ यावरि ससाना बोले उत्तर ॥ तया मांसादेइ आहार ॥ ज्या
चे त्यास ख्याव यानीचार ॥ कासया करीसी सांग पां ॥ ७२ ॥ मांसा
ग्रासघेसी जरिटेतुण ॥ तरि नीर्फळ तुझा सर्व यत्न ॥ मी आपु
ला प्राणत्याग करीन ॥ आताचे ये थें तपवर्या ॥ ७३ ॥ राजी या
च्या पोटात ॥ भेणे करूण कपोता दउत्त ॥ ह्मणे पाटी सीरी घालो
सत्य ॥ नुपेक्षीतु दयाब्धा ॥ ७४ ॥ चारि सा अष्टादश बोलता ॥
नुपेक्षावे शरणागतास ॥ आवरा भाकुले सुधुत्त ॥ रक्षीव
दित्त पृथ्वीशा ॥ ७५ ॥ ससाना ह्मणे तीन दीवस ॥ पडिले नि
र्वानि उपवास ॥ वनि कष्टलो बहुवस ॥ देइ ग्रास मांसातु ॥ ७६ ॥
तु सेस भेसी बैसले पंगीत ॥ त्यासी पुसे ह्मणा शास्त्रार्थ ॥ ज्याचे
त्यास देता निश्चीत ॥ येशा अभुत्त पुन्य जोडे ॥ ७७ ॥ पाहानी

रायाचेवदन ॥ कपोतारडेस्फुंदस्फुंदोन ॥ बोलेमासीतानेदी
न ॥ असतजानतेमासी ॥ ७८ ॥ अवचीतासापडलावनात
रक्षीतुमासातोतोकुंडुबघात ॥ बैसलेऋषिसभासत्य ॥ सा
तेवृतांतपुसेत ॥ ७९ ॥ ससानाह्मणेनृपवर्या ॥ चारिगर्भी
नमासीजाया ॥ तुजकसीनुपजेमाया ॥ पडेलकायाआ
ताहे ॥ ८० ॥ रायासीथोरसंकटपडेले ॥ मगसुबुध्दप्रधानपु
त्रबोले ॥ ह्मणतिजेपारधीसीघातले ॥ त्यासीरायादेउनये
॥ ८१ ॥ ससानादवडीयेथुन ॥ जीवघातकीदुर्जन ॥ जैसेजैक
ताचीवचन ॥ कोधानकेरववकला ॥ ८२ ॥ ह्मणेसुबुध्दि
आनीधर्म ॥ कासप्राटवीलेकसेनाम ॥ नामासारिखेउत
म करणीनाहीतुलापासी ॥ ८३ ॥ जंबुकदृष्टीदेखतापळे

तासी केशरीनाम ठेवीले ॥ दोन्ही नेत्र कोळसे जाले ॥ कमळने
त्र नाम त्यासी ॥ ८४ ॥ कोरान्न मागता न मीळे कन ॥ त्यासी ना
म ठेवीले शचीरमन ॥ क्षीरसिंधुचा जातो प्राण ॥ तक्रको
नी न देखी ॥ ८५ ॥ नाम ज्याचे उदारपुर्णे ॥ आडकावेची ना
जाय प्राण ॥ बृहस्पति ज्याचे नाम अभीदान ॥ त्यासी धडव
चन बोलता न ये ॥ ८६ ॥ नीर्नासीका नाम मदनसत्य ॥
परध्यारीयानाम हनुमंत ॥ नाम ज्याचे आदित्य ॥ तो अं
धारात पडीयेला ॥ ८७ ॥ अजारक्षकानाम पंडीत ॥ काष्ट
वाहकानाम नृपनाथ ॥ कीं दरिद्रीयानाम प्राप्त ॥ कुबे
र जैसे ठेवीले ॥ ८८ ॥ जैसे अजा गळ्याचे स्तन ॥ कीं मुरव शो
भा बधीराचे कर्ण ॥ कीं जनांधाचे वीशाळ नयन ॥ तैसे

चेजानतुमचे ॥ ७९ ॥ अक्षयशत्रुसनामगणेश ॥ प्रतापीना
मश्रेष्ठस ॥ हींसकानामद्याळु विशेष ॥ येशवंतनामप्र
पेसीया ॥ ८० ॥ राशभासीसींहासन ॥ त्यानासीजग्रपुजा
जान ॥ कीर्तीबांबरपरिधान ॥ उपरासीकरवीला ॥ ८१ ॥
केनकवृक्षधोतत्यासीह्मणती ॥ चर्मकयही चालोवु
हस्ती ॥ पक्षीयानाप्रभारद्वाजह्मणती ॥ तैसेचनामतु
मचे ॥ ८२ ॥ जैसेसस्मानाबोलोन ॥ पडतेथेमुर्छनायेउ
न ॥ चंदीलागलाप्राण ॥ सोडुपाकेतेधवा ॥ ८३ ॥ सवेचची
धाउणीजवळीयेत ॥ उदकसींपोनीसावधकरीत ॥ आ
हारदेतोह्मणत ॥ सावधहोयतेचक्षणी ॥ ८४ ॥ चेचुपरि
मीत्रकाविनेत्र ॥ ह्मणेकुपानधावीसत्वर ॥ रावह्मणेस

सानायेकवीचार ॥ ऐकआत्तासावध ॥ ९४ ॥ कपोत्याचेभारोभा
रं ॥ मांसदेउनमीकरीआहार ॥ येरह्मणेनरमांससत्वर ॥ देइ
मजआनोनीया ॥ ९५ ॥ चोरहेराचेघेसीवीकत ॥ तेमीनेघे
नीश्चीत ॥ तोसत्यवचनियेउणीबोलत ॥ राजपत्नीतेधवा ॥
९६ ॥ मांसमाझेदेतोघेइ ॥ येरह्मणेनेघेसर्वसाही ॥ मगरा
जाबोलेत्तेसमइं ॥ मांसघेइपक्षीया ॥ ९७ ॥ अवस्थासत्ता
नाह्मणत्त ॥ रायेत्तुळाआनवीलीतेथ ॥ येकभागीबैस
उनीकपोत ॥ शस्त्रहातीरायेघेत्तले ॥ ९८ ॥ ससानाह्मणे
नयेद्दानि ॥ त्तोयथेहाहाकारकरीलकोन्ही ॥ कीआश्चआ
लीयानयनि ॥ जाहनउठोनीराजेंद्रा ॥ १०० ॥ सत्वाचा
सागरसत्वधिर ॥ रायेकरिघेत्तलेशस्त्र ॥ नीजमांसछे

हुनीसत्वर ॥ तुकेमाजी घालीतसे ॥ १ ॥ रायाचेसत्वपाता
ता ॥ हुतुकुजडेपकपोता ॥ तिनदाकुडणेतेता ॥ मा
गुत्तिवेपीतचक्रवर्त्ति ॥ ४ ॥ विमानघातलेअंबर ॥ आ
श्चीर्यकरीतसूरवर ॥ मृत्युलोकीचेनारीनर ॥ जतिज
युक्त अवलोकीत्ती ॥ २ ॥ वरिचेवरिघालीनृपनायक
आनीकउनेहोयतिनदाका ॥ सदले मांससकळीचु
अस्तीजालीउपडीया ॥ ३ ॥ प्राणआनीशरीर ॥ उरलेते
कासाचार ॥ पाथाडेलाचीती ऋषिश्वर ॥ सव्यतइजी
नीउचलोनीया ॥ ५ ॥ तेदेखोनीनारदमुनि ॥ गेला
वैकुंठासधाउनी ॥ दीनदयाळाआसुनी ॥ सत्वकीती
शोधीसी ॥ ६ ॥ लाणसर्वांगांचेमांस ॥ सीश्रीराजेदिध

लेनिःशेष। अैसेअेकत्तासर्वेश। चीरनसाचरत्त चीउ
शीला।७। लगबगजालीबहुत्त। कोस्तुभमाळानक्षाव
त्त। पित्तांबरश्रूमिसीरूच्छत्त। सुमनेसांडीत्ती चहुकडे।
सुगंधहोउनिजगजेरी।। याच्यागळाघातलीमीरी।
दीव्यशरीरजालेहरी। क्षनसर्वबुजीयले। ९। जाला
येकचीजेजेकार। सुरवरचर्षती पुष्पसंभार। जयो
ध्येसहीतनृपवर। दीव्यवीमानीबैसवीले। १०। चतु
र्भुजनृपकरुण। नीजपदिस्थापीलानेउण। धर्मा
प्रत्तिकथागहन। मार्कंडमुनीसांगतसे। ११। मनि
म्हणेधर्मराया। सीघ्रीअेसीतुळसीचर्या। अेसी कथा
सांगोनीया। ऋषिपावलाअंत्तरध्याना। १२। कीर्ती

दीक्षालक्षणे सुधी सीर ॥ तुदाक्र पदिहोता पाचसे वत्सर ॥ ह्या
न जानीनी जे देंद ॥ विद्यासी कलासी त्यापासी ॥ १३ ॥
चौदा वीद्या चौसष्टी कळा ॥ अनुष्टीष्ट पंत्र अरधमाळा
ज्याचा प्रताप परम आगळा ॥ सामर्थे त्रिभुवनी अधी
क ॥ १४ ॥ तरि ते येक्ष निसोडुनि या ॥ प्रतापदावी धनंज
या ॥ येत्र लक्षणे महाप्रकया ॥ वर पत्रो तिसर्व जन ॥ १५ ॥ ज
से सोडीता केकुंभीनी ॥ सहज गजवर्जीले तेचीक्षनी
तरि सें तो से करूणी ॥ त विनक्षण धरिपाकेपा ॥ १६ ॥ ना
नो मत्स्याचे भेरण ॥ केरिता जालासूर्भस्नारपन ॥ वीधा
ता उक्लम कीला पुर्ण ॥ अभ्दुत तेज प्रगटले ॥ १७ ॥ हेलाव
लेसलसमुद्रसलपापात्ताळ ॥ हडबडीले देव सकळ ॥ वार

पा ऋषिहृलकल्लोळ ॥ कौरवचक्रचकाकापत्ति ॥ १८ ॥ इारद्ध
तस्त्रेण स्वर्धुनीसुत ॥ स्रण निकाय मांडीला आजीअंत ॥
रेणत्तानी वीचारित ॥ ह्मणे पार्थ वीध्याद्दावित्तसे ॥ १९ ॥
इकुडे धर्म ह्मणे पार्था ॥ प्राण सरूचयास गुण भदित्ता ॥ आ
पुले अस्त्र आवरि आत्ता ॥ मातामळ यव वर्तेला ॥ २० ॥ जैसा
सर्प गारोडीया आधीन ॥ पेटारित घाली मागुत्यान ॥ तै
से अस्त्र आवरुण ॥ आकर्षण करुणीया ॥ २१ ॥ ऋषि आ
श्वीर्यं करीत्तिसंपुर्ण ॥ धन्य महावीर हे यअर्जुन ॥ अ
स्त्राचे प्रसरण आकर्षण ॥ रणपंडीत सर्वज्ञाने ॥ २२ ॥ ध
र्मरायासी नमुन ॥ स्वस्त बैसला सुभद्रारमण ॥ पुढे कु
था सुरस संपुर्ण ॥ सूधारसाहुनि गोड असे ॥ २३ ॥ बोलेलो

मेषऋषिश्वर॥ पुधीष्टीराजैके सुंदर॥ पुर्वीराजा हरिश्चं
द्र॥ सत्वसीळ तुज ऐसा॥ २३॥ धर्मह्मणे मी हरीचरणीली
गुणी॥ ह्मणे कथा सांगा जी लोमेषमुनी॥ जेणे कतांश्र
वणी॥ पापताप नुरेची॥ २४॥ जन्मेजया सह्मणे वैशंपा
यण॥ लोमेषकथा सांगेल संपुर्ण॥ तुह्मी होउणी सावध
धान॥ येकचीत्ते ऐके पा॥ २५॥ पांडवप्रताप गोड गहन॥
वनपर्वे हे सुरस जान॥ बोलीला सत्यवतीनंदन॥ वैशंप
यननीज मुखे॥ २६॥ तेच कथा रसाळ फार॥ ब्रह्मानंद
देश्रीधर॥ श्रवन करोत पंडीत चतुर॥ सर्वकाम दकोनी
या॥ २७॥ सुरस पांडवप्रतापग्रंथ॥ वनपर्व व्यासभारत॥ त्या
तील सार हाच यथार्थ॥ ये को ती साव्यानकथी मेला॥ २८॥

अ॥ ५० संपूर्णम्॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ शुभंभवतु॥
श्रीकृष्ण॥ श्रीकृष्ण॥ श्रीकृष्ण॥ श्रीकृष्ण॥ श्रीकृष्ण॥

श्रीगनेशायनमः ॥ श्रीकृस्नायेनमः ॥ ॐ नमोभगवत्ते वासुदेवाय
नमः ॥ लोमेषऋषिपरमचतुर ॥ बोलकाजैसाअंगीराकुमर ॥ पाह्न
वलि चेत्तेनेचरित्र ॥ धर्मोंन्नतिकथीयेले ॥ १ ॥ तीर्थयात्रापावनपरम
स्पावरिसंत्ताचासमागम ॥ मार्गीजातालोमेषऋषिउत्तम ॥ इतिहा
स्यसुरससांगे ॥ २ ॥ पुण्यश्लोकाच्याकथापावन ॥ नीर्दोषजेकत्ता
पूर्ण ॥ वरणीचालत्तानीर्भरसीन ॥ मार्गीनवाटेकोणासी ॥ ३ ॥ ध
र्मलिणत्लोमेषमुनि ॥ द्रौपदीपतिव्रत्तासगुणखानी ॥ रुपेजति
लावण्यतरणी ॥ पुर्वीकोन्नीहोत्तीकी ॥ ४ ॥ लोमेषम्हणेसावधा
न ॥ जैवइतिहास्यपरमपावन ॥ स्त्रीयाणीजेकत्तासौभाग्य
वर्धन ॥ परमकल्यानपुरुषासी ॥ ५ ॥ मंद्रदेसीचानृपति ॥ नाम
ज्याचेअस्वपति ॥ वेदविहीतचालवीत्ती ॥ उदारधर्मीष्ठसर्वदा
॥ ६ ॥

९

त्यासी नाहीं पुत्रसंतान ॥ तेने बहुसाल्यत प्रकरण ॥ सावित्री देवीचे आराधन ॥ करीता जाला साक्षेपे ॥ ७ ॥ दाहा लक्ष जप करी पुर्ण ॥ लक्षसंख्या तिळहवन ॥ पक्षीमाहदुग्धप्राशन ॥ दाहा वेळी बसीपे प्रदक्षिणा करी ॥ ८ ॥ पाप्रिअष्टादश वरुष धरली ॥ सावीत्री देवी प्रसन्न जाली ॥ प्रत्यक्ष निलपणे नेचवी ॥ पुत्रसंतान मजदेई का ॥ ९ ॥ देवी म्हणे पुत्रसंतान ॥ तुझे अदृष्टी नाही जान ॥ परि लावन्यरत्नानी दीव्यरत्न ॥ कन्या पे कहोइल ॥ १० ॥ भुमंडळीची रुपें ज्यात तेजें दल ॥ त्रीभुवनी महीमा नाही तील ॥ पतिव्रत्तासी रोपनि तुसी बकी नीर्वर्णीतील पुराणी ॥ ११ ॥ ऐसे बोलोनी जर्कनंदीनी ॥ गुप्त जाली तेचि क्षनी ॥ मोहरे वदत्तेन्ही पाउणी ॥ राव आला स्वनगरा ॥ १२ ॥ नव मास भरता पुर्ण ॥ पट्टराणी गुणनीधान ॥

९

तीचे पोटीची रत्न ॥ कंन्यासगुणजाल ति ॥ १३ ॥ ते साक्षांत ब्र
ह्म पत्नि सूर्यपुत्री ॥ नाम ठेवीले सावीत्री ॥ उमा रमा देवेंद्रना
री ॥ उपमा सरि त्याचीच ॥ १४ ॥ ती चे स्वरूप तेजःपुंज ॥ देखो
नी नाचे शफरि ध्वज ॥ कीलावण्यामृताची सहज ॥ गंगा भ
रूण चालीली ॥ १५ ॥ बहुत वर्नील्यानी तेंबिनी ॥ मैजा सूले
च ना नेष धराणी ॥ पद्मस्च पत्निनंदीनी ॥ सावित्री श्रेष्ठ
सर्वांत ॥ १६ ॥ मृगसावाक्षी सूतास्यवदनि ॥ विद्रमाव रिद्विजश्री
देखानि ॥ पीके श्वरी ताटके भेवनि ॥ मी ग्रम्हगाकास मान ॥
१७ ॥ हरी मध्यहंस गमनी ॥ आंगी चा सुवास न माये सदनि
सदैव भ्रा पत्सुत्लसु पाणी ॥ भुजंग वेनि कोमळा ॥ १८ ॥ व्याघ्र
पंसरोवर मराळि ॥ १९ ॥ मत्सकुमार सृंगार शाची ॥ दीवसोदी

वस थोरज्याली ॥ तेवेल्हाळी गुणवत्ता ॥ १८ ॥ कैन्यातोतोताउपरम ॥ उचा
यतजान ऐश्वर्यदमा ॥ सावित्री ऐसे ललाम ॥ रावलाधला १
रमत्तपे ॥ १९ ॥ तीयोग्यवरनदीसे ह्मीती ॥ मगतोन्हपलेणकैबे
ग्रत्ति ॥ नुपुत्तषरत्नशोधुनिनीश्चीती ॥ वरवरिमानेलत्तो ॥ २१
सवेदळभारदेउणी ॥ कैन्याबेसवीलीदीव्ययानि ॥ देपन्नदे
शस्थनयनी ॥ पाहात्तचालीलीरजबाळा ॥ २२ ॥ तोद्युमत्सेन
राजेश्वर ॥ सत्यवानत्याचाकुमर ॥ तोवीधीचा अंशसाचार
तीनेवरत्तोनेमीला ॥ २३ ॥ यामासझालीपरतोन ॥ सांगेष
श्वपत्तिसीवर्त्तमान ॥ परमत्तोशलाघ्यकोन ॥ तोनारदमत्
नि आलात्तेथे ॥ २४ ॥ रायेबैसउणी उत्तमासनि ॥ मुत्काभीशे
केलामूर्ध्नी ॥ पुजासंभारसमर्पुनी ॥ सांगेवर्त्तमानकैन्ये

चे ॥२५॥ नारद बोले वचन ॥ सत्यवानाचा पिता द्युमत्सेन ॥ त्या
चेन यन गेले जान ॥ दायादे घेउणी राज्य घेतले ॥२६॥ भार्या पु
त्र संगे घेउणी ॥ दरिद्र दुःख परम व्यापुनि ॥ द्युमत्सेन हिंडे नाव
नी ॥ आपदान यनि पाहावेणा ॥२७॥ कंद मुळ सेउण ॥ वृक्षा
तळी करिती शयण ॥ पीता म्हणे दुजा वर पाहुण ॥ लावं न्य गंगा
हे यावी ॥२८॥ ये दिल्हणे प्राण जाबोनी धीर ॥ मने वरिला तोच
सुंदर भ्रत्तार ॥ भत्यक्ष घडे तो बीभीचार ॥ पतिव्रता धर्म बुडे
॥२९॥ सत्यवानाचा गुण ॥ वडील सम वय लाहान ॥ पीता बंधु
वी नंदन ॥ पुरुष मात्र सर्वे माते ॥३०॥ शुद्ध छद्म पक्ष नीच्यांती
बैसे दरिद्र जाईल माग्युत्ति ॥ भोग काळं तरे वीतळत्ति ॥ पदिनी
व्रत यद घेवेना ॥३१॥ नारद म्हणे तु म्हाने मसत्य ॥ पदितेथे यक

२

आहे अनर्थ ॥ हा संवत्सर भरता मृत्य ॥ सत्यवानासी होईल पै ॥ ३२ ॥
तो मरण पावलिया वरि ॥ मग नुकाय करसील राजकुमारी ॥ येरि
ह्मणे मी निर्धारी ॥ प्राण देईन त्याची या सवे ॥ ३३ ॥ सुकृत पदरी
असेल निश्चये ॥ तरि ते विष अमृत होय ॥ मृत्तिका जेथे स्वाने
जाय ॥ निधान ते थे लागे मग ॥ ३४ ॥ ताम्र घडिला पाराशान ॥ तो
परेस होय करि सुवर्ण ॥ घरि च्या दासीसी देहे उण ॥ कल्पीले मा
त्र पुरविती ॥ ३५ ॥ कृपा करील कमलदलाक्ष ॥ तरि अंगणिचे
तरु तेचि कल्पवृक्ष ॥ शत्रु मी त्र होउनी पक्ष ॥ रक्षीती सर्वभ्ये
सांगता ॥ ३६ ॥ क्षण न लगता निर्धार ॥ तृणग्रह होय सुवर्ण मं
दीर ॥ नृप येउनी ग्रहासी आदर ॥ पुजा करुणी यावे दित्ती ॥ ३७ ॥
नारद ह्मणे धन्य धन्य ॥ मा मे तुज असे मासी वचन ॥ तुसे

सौभाग्यमनोरथपुर्णे ॥ प्रमचरदेहोइलवो ॥ ३९ ॥ याचाहिवीकुरु
नाभनंदन ॥ तात्काळपावलाअंतरध्यान ॥ अश्वपतिसावी
त्रीसीघेउण ॥ तयावनाप्रतिगेला ॥ ३८ ॥ त्याच्याजापदाहेखो
नीडोळा ॥ अश्वपतिसगदीतजाला ॥ द्युमत्सेनलणेमीआंध
ळा ॥ मावळलेभाग्यसूर्योदय ॥ ४० ॥ आम्हासप्मवदशापूर्णे
तेथेतुसेकदानबैसेमन ॥ तरिहेकंन्यासुलक्षण ॥ देइनेउणपा
नीकासी ॥ ४१ ॥ अस्वपतिह्मणेकंन्येचानिर्धार ॥ वनणदीसेसी
उगवेलमीत्र ॥ हेहीघडेलपरिमीवर ॥ दुसरानवरीनिर्धारे ॥ ४२
मगपाहोनीयासूदीन ॥ लावीलेरायेतीचेलग्न ॥ चारिदीवस
संपाद्दुन ॥ दीधलेआंदनबहूतची ॥ ४३ ॥ केन्यापेटउणीत्यापा
सी ॥ अस्वपतिगेलास्वनगरासी ॥ सावित्रीभ्रतारसेवेसी ॥

दीवस निसी सादर ॥ ४४ ॥ सासु सासरा भ्रतार ॥ पाचे सेवेसी परमत
त्पर ॥ हेची तप रचु उत्तर ॥ सावीत्री देवी आचरे ॥ ४५ ॥ स्त्री याचे साधन हेची
थोर ॥ आपुला पतिते चीं ईश्वर ॥ सेवा करी निरंतर ॥ दुजा विचार न सेची
॥ ४६ ॥ सकळांचे अन्याय सोसुन ॥ दासदासी चे राखी मन ॥ अवघे
नीजलीया करी शयन ॥ सर्वा आधी जागी होये ॥ ४७ ॥ वा त्रियामया
मिनी नीघ्ये ॥ तच्छलत्तिधरूणी भ्रताराचे पाय ॥ पत्तिने आग्रह
करीता पाहे ॥ निसाचरी क्षण भरी ॥ ४८ ॥ दरिद्री की हो वृद्ध भ्रतार ॥ दीर्घ
रोगी दुःखी जर्जर ॥ नीजोउ सदा क्रुर ॥ परि नकुंरोळ पतिव्रता
॥ ४९ ॥ सेवा करी आउ आउडी ॥ जी तुकी पीडे ती तुकी लणे थोडी
स्वशरीर पोषण न आवडी ॥ सर्वही सोडी सत्तिते ॥ ५० ॥ पीता वृद्ध
दरिद्री भ्रतार ॥ जक्षेम गायजना थजेत्त संस्कार ॥ अंध पंगु

व्यमुकेव धीर ॥ पासी पाळीताहरि तुष्टे ॥ ८१ ॥ पथअभुलउत सेवन
दरिद्री ब्राह्मण न्हेकुटुंब पाळण ॥ योवनदरिद्रीयाचे करीता
लग्न ॥ हरि तो हि त्त याजवळी ॥ ८२ ॥ असोते पति वृतानारी ॥ भ्र
तारा जाधी भोजन न करी ॥ षड्रसजन्नउत्त मजळेकारी ॥
न भक्षी पतिवीन ॥ ८३ ॥ या मासी जाताभ्रत्तार ॥ नेसे विउत्तम व
स्त्र अळंकार ॥ दर्पन न पाहे अहोरात्र ॥ चीता मानसी पतिच्या ॥
८४ ॥ जार ज्यारीनी चीसंगति न धरि ॥ परवस्त्र न नेसे नि धी
री ॥ न्यातान देउणी क्षणभरि ॥ परपुरुष न पाहे ॥ ८५ ॥ येकांतीहे
पतिःसंग ॥ पडदनिवीन न धुये आंग ॥ पुरुषार्थ येक अर्थंग
पतिचे आपुला भावीत ॥ ८६ ॥ परघरि नीस्नान करी ॥ येकली
मार्गन चाले क्षनभरि ॥ कीजास मइच बीनोद करी ॥ पतिचे

मनोगत पाहुनियां ॥७॥ सुरतानंदी परम चतुर ॥ नीज गुणे मोही
त प्राणेश्वर ॥ पतिकार्यासि दक्ष गंभीर ॥ साध्यासाध्य भाव जाणे
॥८॥ दुरिगेलिया प्राणनाथ ॥ सर्वभोगाचे धरुणी यावृत ॥ पंच
दीवस पर्यंत ॥ रजस्वला दृष्टी न पडे ॥९॥ भ्रताराची प्रीती जया
तेउ ॥ ती चाही स्नेह तीलेउच पाही ॥ पतिद्वेसी यासह साहि ॥ प्रा
णांती प्रीती करिणा ॥१०॥ जारजारीनी पडुणे दीधरि ॥ आपण
न वजाय तीचे मंदीरी ॥ संगे न सत्ता भ्रतार घरि ॥ वीवाहयात्रेसी
न वजाये ॥११॥ आपुल्या पतिचे अवगुण लपवित ॥ कीर्ती स
द्गुण सदा वर्णीत ॥ पतिचे आयुष्य वर्णीत ॥ नेदी जंतकोना
सी ॥१२॥ भ्रतारासी प्रीय पनी घोरी ॥ त्यागोष्टी चा आक्षेप क
री ॥ अंतरबाह्य सर्वरात्री ॥ तीरस्कार न सेती येसी ॥१३॥ पति

स्वामनात्निलसर्वजाने ॥ स्वामीवरीतसोकहीचनेने ॥ भ्रता
रमारीतालासीतात्वीलणे ॥ करत्तुमचेदुखतील ॥ ७३ ॥ भ्रता
राचिनघेताजाला ॥ कोन्ही व्रतनेमकरिणा ॥ आचरतिआ
युशवर्धना ॥ पत्नि चाकावयानीधरि ॥ ७४ ॥ भ्रताराद्दुरगेली
याजाण ॥ यासिस्त्रीयनसेआपण ॥ नानावस्त्रेभोगभूषण ॥ प
तिनसत्तानमगेकदा ॥ ७५ ॥ धनधान्यवस्त्रअलंकार ॥ भ्रता
रासीनचवेअनुमात्र ॥ असोनीनाहीलणेनीर्धार ॥ प्राणोते
हीजालीया ॥ ७६ ॥ कोन्हीयकसंकटव्यथा ॥ कष्टानघालीप्राण
नाथा ॥ पतिआनंदरूपणमत्ता ॥ आपनसूखबहूमानी ॥ ७७ ॥
भ्रतारासीव्यथाहोतआधि ॥ अन्ननघेउपवासकरी ॥ नानाव
स्तूनीधरिरी ॥ मनत्यावरिनसेची ॥ ७८ ॥ भ्रताराचेस्वरूपति

होणं । दुर गेलीया पाहे वीलोकुन । अन्न न घेती र्थैवीण । पाहुकाउ
उन हृदई धरि ॥ ७० ॥ ऐसी उत्तमा गुण रत्न खानी । पतिसवे घलावी
मनी । जागृति सुषुप्ती स्वप्नी । नवंची चकाहीत्याते ॥ ७१ ॥ जाई
लत्तरि जावे प्राण । परि पतिचे न बोले न्युन्य । जन्मो जन्मी ध्य
न्हा हो हालणे ना । सर्व देवासी नमस्कारि ॥ ७२ ॥ भ्रतारासी न
करुनी । कोन्ही येक न रेवी वस्त । बृह्मा विष्णु उमाकांत । स्वरुप
भावील पतिचे ॥ ७३ ॥ पतिचे मन रंजे जेन्हे । तेच बोले करवतु
कवाणे । मनि निष्पे अहेवपणे । पीजा हृण पति आधी ॥ ७४ ॥
पूर्वत पाप्यारासी पुर्णे । तरि ऐसी स्त्री पावे सुलक्षण । तिस ह
हलोकी परलोकी मान्य । पर स्त्री धन्य ल्लेणता नी ॥ ७५ ॥ स्वर्गीच्या
सर्व पति वृत्ता । तीज समोर येती नलवता । तीस समोर आरत्या

नीश्चीता ॥ दीव्यपुष्पवृष्टी करीतातित ॥ ७६ ॥ यास गुरुणे मंडीत पुर्णे
सावीत्री देवी गुणनीधान ॥ परी नारद गेला सांगोन ॥ पत्तिवृत्ते
ज वळी आत्ता ॥ ७७ ॥ परणाचे दीवस च्यारि उरले ते कळले सुंद
रि ॥ तीन दीवस नीर्धारी ॥ सावीत्री देवी करी उपोशन ॥ ७८ ॥ नघे
फळ मुळ जीवण ॥ अंध स्वशुर खबोले आपुण ॥ ह्मणे माय करी
सी का उपोशण ॥ कावो नीर्वान मांडीले ॥ ७९ ॥ पत्तिमृत्त दीवस
आला जवळी ॥ कोन्हास न सांगे ते वेळी ॥ तो सत्यवान ते
काळी ॥ वनाप्रति चालीला ॥ ८० ॥ सावीत्री देवी वारित ॥ परि त्या
सी जवळी जाला मृत्य ॥ कुराड घेउनि नीघत ॥ फळ मुळ आ
नावया ॥ ८१ ॥ सवे नीघाली सकुमार ॥ हीउन्नि होघे कांतार ॥ प
तिचे चरण वारंवार ॥ धरुणी चुरि तव्रुक्षातळी ॥ ८२ ॥ असो

पलेटनबरीनालेवृक्षी ॥ अस्तावला गेला हो बी ॥ नीशा घोरप्र
लजाली ॥ समग्र मजला मलेउजगणे ॥ ८३ ॥ पतिस विनवी राज
बाळा ॥ आना आश्रमाप्रति स्वामी चाला ॥ तव तो वटवृक्षा
खालें लोटला ॥ शुष्क काष्ट पोजीत ॥ ८४ ॥ पेक काष्ट निज बळें वो
ढीत ॥ तें कपाळी आदळलें अकस्मात ॥ पाशान जेवी वर्मी बै
सत ॥ पडीला सुर्छीत सत्यवान ॥ ८५ ॥ तें देखोनी पतिवृत्ता
धाविन्नलि ॥ पुरवी मस्तकी उदक घाली ॥ मांडी आपुली उसा
दि घली ॥ वा राजा नवी नीज पल्लवें ॥ ८६ ॥ क्षन येक उरला येक
याम पुर्ण ॥ तो पतिचा नीघोनी गेला प्राण ॥ तो लावण्य सा
गरिची रत्न ॥ शोकार्नवी पडी येली ॥ ८७ ॥ ह्मणे उराउदजी
प्राणनाथा ॥ आश्रमी वाट पाहती मात्ता पीता ॥ मजभव

पुरि सोडुनी तत्वत्ता । दुरि पंथ सेवीले ॥ ७८ ॥ पीत्याअंधमाता
आशात्रु । प्राणदे त्तिलक्षेपेत्वरित्त । उदग्चालाजीक्षुधाक्रां
त्त । बोला शाध्येयेक मजसी ॥ ७९ ॥ मासे अंन्यायबहूत्त सम
र्थे घालाबेपोरात्त । रूसने सांडुनी येक मात्त । मजसी बोला
श्रीपकरा ॥ ८० ॥ आपुलिश्रीयासांडुण । उचित्त न के करीत्ता गम
न । तूसासी पार्गी फळमूळजी वन । ज्ञानोनी कोनेइल
८१ । आला कर्मकैसे चीचीत्र । भंगोनी गेले मासे चत्र । नीभ्रव
नि पडीलाअंधार । काय करूं प्राणश्रीपा ॥ ८२ ॥ मजअंध्यासी
दकोनी कांतारी । संगात्तिमेले दुरि च्यादुरि । जैसे होा केकुरि
तास्तूदरि । तोयमलथे पालला ॥ ८३ ॥ त्याचेली गदेहूकाणेन
चालीला दक्षीण पंथ घेउण । सावित्रीण तोप्रत्यक्षदेखे।

८

ण। पातीधावेतयाच्या। ८४। पुरवेकरीपपादस्लवण। क्षणक्षणाधा
लीलेोवंगण। ह्मणेमाहाराजानुकोण। नामरवुनसंगेमजसी
८५। येतह्मणेमीयेमजान। तुपत्निव्रताथोरह्मणउन। दुत्तही
धलेनातीधाहुण। मीचजालोन्यावयासी। ८६। ह्मणानवं
धसरलापुणे। जायश्चताराचेकरीहरुण। येरिह्मणेगेलीया
प्राण। तुसेचरणनसोडीमी। ८७। पतिप्राणासंगातेआता
मजतीनेहसमर्था। मीतुसीकेन्यानतवना। उत्वीजामाता
आपुलिया। ८८। तुझीकंन्यामीवेल्हाव्या। तीसीवैधव्यहा
दुगोपाळा। पावरिप्रेतनाथबोलीला। सहसागोष्टीनघडे
है। ८९। येकपत्निप्राणवेगव्याकरुण। मीतुजजाहालोप्रस
न्न। मागसीतेचीदेइण। बोलवचनसकुमारे। ९०। येरि

८

ह्मणेधुमत्सेन स्वसुर। देइ माहाराजात्यासी नेत्र। येतूह्मणेहु
झाला रत्नाकर। येत्तीलसाचार निर्धारे। १॥ यावरि तुजाय
आत्ता। येरीह्मणे तुजऐसा सांडु निपीत्ता। कोनी कुठेजाउ
नलवत्ता। पुज माहेराने दुका। २॥ पासे भत्तार चरणी असेल
मन। तरितु होसील दुःखाघन। संत्तमहंत साधुजन। ज
रिभाव वेधीले असतील। ३॥ मग बोलेबीश्यवत्तनी। पत्तिप्राण
वेगळा करुणी मागे आत्ता। तुपत्तिव्रत्ता ह्मणोनी नलवत्ता
प्रसन्न जालो उसरेनी। ४॥ यावरि बोले सुंदरि। स्वसुराचे
राज्य देइ सडुवरि। तथास्तु ह्मणे भास्करी। आत्ता माघारि जा
य का। ५॥ येरि ह्मणे दुपाच्या वैवस्वत्ता। पत्तिस मागे मज
नेइ आत्ता। आत्ता चक्रवाकासी सूर्य नलवत्ता। आदित्यात्म

जाउद्यपोक्करी॥६॥वृत्तेआनी तप ध्यान॥घडलेअसेलत्त्र्विकुन
मात्तापीनालक्ष्मीनारायण॥प्रानेनीपुजीलेअसत्तिल॥७
जनाथभेत्ताचेद्दहण॥केलेअसेलत्तरणद्दिनीयाचेलग्न॥
संत्तसमागमशास्त्रश्रवण॥सद्गुरुभजनभावार्थे॥८॥त्त
रितुजद्दयाउपजेलमनि॥यावरिबोलेसूर्यसूत्तनरणी॥
सत्यवानावेगळाकरूणी॥मागेसाजनीअभिष्ट॥९॥मासी
पापीत्तीयासीशत्तपुत्र॥देरतरिअर्कज्यासत्वर॥धर्मराज
बोलेउत्तर॥तथास्तुजैसेत्रीवाचा॥१०॥बाहत्तुसीभीउपकार
त्मणोनीदीधलेद्दतुकेवर॥आत्तानुजायसत्वर॥अग्नेद्द
हपत्तिलागी॥११॥बोलेपत्तिवृत्तासीरोरत्न॥द्दुष्काळामाजी
केलेअसेलअन्नदान॥तृषार्थीयासीउदकपाण॥करवी

लेअसेल उक्काळी ॥ १५ ॥ ज्याची ग्रहस्त दुर्वळक्षीण ॥ त्याचे के
लेअसेल संरक्षन ॥ हरिस्वरूपी मानोनी ब्राह्मण ॥ जरि म्या पु
ज्ली लेअसतिल ॥ १६ ॥ हरिहर अभेदे पुर्ण ॥ मानोनी केले असे
ल भजन ॥ हरिकथा पुरान श्रवण ॥ केले असेल भावार्थे ॥ १७ ॥
रतु के जाता देखोन ॥ दया कहो सील लक्ष पावन ॥ पाव दि
जेन क बोले हासोन ॥ चतुर्थ वर मागे जाता ॥ १८ ॥ वें ध्या शद
तळता ॥ नौका देउ तुह या काळ जाता ॥ शत पुत्रीस फळत व
ता ॥ उद्दरलती का करी माझी ॥ १९ ॥ पुत्र वंती गुणवंती ॥ जन्म
सावीत्री सौभाग्यवती ॥ मंगळ माहेरू स्वरिजैसी सम ती ॥ करि
स्वांती त्रीभुवनी ॥ १७ ॥ फळेवीन तरू जाण ॥ की वेद घोसवी
न सदन ॥ कीं हरिस्मरणावीन वदन ॥ व्यर्थ जैसे पशुवत ॥ १८

१०

तैसा कुळीन सत्ता पुत्र । कैसा होईल वंशपवित्र । पीत्री या मित्र
झाले कृपापात्र । नाही मज ऐसी सौभाग्यसरिता ॥ १९ ॥ तुम्हा संग
तिनि पंथ क्रमीला जाता । मज माहेर दाखवीले नेनता । म
न दिका मे जानत नव्हता । दयाडीसी नाको मज ॥ २० ॥ श्राद्ध
देव होउणी दयाळ । तेणे कन्ये तुज दीधले सकळ । तुम्हा उ
पदे देखोनी नीर्मळ । संतुष्ट जालो सर्वस्वे ॥ २१ ॥ सावित्री हे
ते सर्वल स्फूर्ति । बोल सत्यवानास आयुष्य कीती । येरु ल
हे तु मासी कन्यानी श्रीती । महासती वीरव्यात ॥ २२ ॥
च्या रिशत वरुष पर्यंत । सत्यवान होईल आयुष्यवंत । जा
नी तुज होतील शत पुत्र । पौत्री बहुत देखसील ॥ २३ ॥ वैरि
नाश तील नलता । सकळ राज्य येईल हाता । तु पति पासी जा

१०

प्रजात्ता॥ स्पर्शीत्ताप्राणपेरला॥२४॥ मगत्तोदक्षीणदीसेचाइंद्र
अंत्तरध्यानपावलासत्वर॥ सावित्रीदेवीस आनंद थोर॥ भ्र
ताराजवक्षीपात्तली॥२५॥ हनुवरिसीलाउणीहात्ता॥ ह्मणेप्राण
वल्लभाउठसत्वर॥ मगत्तोरवउबडोनीउठत्ता॥ आलिंगीत्तप्राण
प्रीया॥२६॥ ह्मणेसारित्तेश्रमलीसीफार॥ फळभक्षन करुनि
सागार॥ पेत्तह्मणेसासूश्वसूर॥ त्यावीन नभक्षीसर्वथा॥२७
भाग्यपेजैसेदरिद्रसरत्ता॥ तैसाउदयोपावलायमपित्ता॥
तोस्वर्गीहुणीसकळपनिवृत्ता॥ सावित्रीदर्शनापावल्या॥
२८॥ कुंभीनीवरिलसकळकामीनि होउशोपच्यारेपुजाघे
उणी॥ येत्याजात्यात्तयेक्षनि॥ पुजीत्तीसावित्रीसत्यवाना
ते॥२९॥ सौभाग्यद्रव्यअर्पुन॥ वयासमपेवलकरित्तीप्रदक्षी

ण॥ वटसावीत्रीनंदपासुण॥ अध्यापीवरिपुजीतीसर्वत्रनित्ता
३०॥ जेनपुजीत्तीगवैदाहे॥ तेजन्मोजन्मीवीध्यवाहोये॥ अची
तात्याचेसोभाग्यपाहे॥ सर्वदाहीवर्धमान॥ ३१॥ असोयावरी
सावीत्रीसनि॥ भ्रतारासिधरोनियाता नि॥ जातआपुलेस्थ
स्थळाप्रत्ति॥ बोलानीत्तोउाविपत्तित्ते॥ ३२॥ शिंहव्याघ्रसर्पा
दीयेउण॥ सावीत्रीहेचीचेवंदीत्तिचरण॥ मात्तेतुसेघेत्ताद्दर
षण॥ निःपापआहोजाहालो॥ ३३॥ सावित्रीह्मणेपनिलागुण
तुह्मेनीजकेसीसाडीनचरण॥ ह्नकुचालावेकंटकपाशान॥
चरणीरुतत्तिसकुमारा॥ ३४॥ वापजालिपुत्रसुन॥ दोघेवृ
द्धकीतीरुदण॥ त्याहाचेशोककृषिजेकोन॥ धाउनियास
माधानकरित्ताती॥ ३५॥ तोअकस्मात्तयेउण॥ उभेराहकुनीउ

असुन ॥ सावीत्रीने स्पर्शीत्तां नयन ॥ उघडले तात्काळ स्वसुराचे ॥ ३६ ॥ जालायेकचीब्रह्मानंद ॥ गगनि पाहाती निर्जरवृंद ॥ दिव्यसुमनेसुगंध ॥ वर्षत्ती तेकाउल्हासे ॥ ३७ ॥ वृद्धासी फळ देउनि तत्वत्ता ॥ मगसे विलसौभाग्यसरित्ता ॥ तो द्युमत्सेना घसीतयेत्ता ॥ मी अदेखवे द्युमत्सेन ॥ ३८ ॥ वैदिप्रधाननी वहुन सर्वांस चालीले घेउण ॥ रत्नजडी तसीबी केत जातपेन ॥ सावित्री देवीबैसविली ॥ ३९ ॥ मागेपुढें दळभार घेउण ॥ पुत्रस्त्री समवेत द्युमत्सेन ॥ दीव्यवहानि बैसउण ॥ वाद्यगजरें चालिले ॥ ४० ॥ अमोसत्यवानाबरिच्छत्र ॥ पीती याने धरिले परम पवित्र ॥ सावित्रीसी शतपुत्र ॥ पीतीयाउत्पन्न जाहाले ॥ ४१ ॥ जे कोणी कैन्यचीकीर्ती ॥ दर्शनाथावीन्नलाअश्वपत्ति ॥ सावी

श्री व्या वरदाने तो नृपती ॥ सात भरि पुत्र पावला ॥ ४१ ॥ लोमेष
ह्मणे धर्माप्रती ॥ जेसी सावीत्रीची सती ती ॥ तैसी चतुर्थी
द्रौपदी सती ॥ श्रीरंग भगीनि पतिव्रता ॥ ४२ ॥ सावित्री सत्य
वानाची यापरी ॥ तुह्मी ऐश्वर्य पावाल सउकरी ॥ हेच वृत्त जे
कर्त्तानी धरीती ॥ दीर्घायु पितो हल ॥ ४३ ॥ स्त्री यासी सौभाग्य
पुर्ण ॥ पुरुषासी ऐश्वर्य कल्यान ॥ आनी माहारोगाचे हो
पट नन ॥ गंडाल रमृत्यु निरसोनी जाये ॥ ४४ ॥ मग धर्मेरा
वत्तीर्थ मार्गी जाता ॥ लोमेषे सांगीतली दीव्य कथा ॥ कीक
थातपेल बत्ता ॥ चपंकमाला सूवासीन ॥ ४५ ॥ पुरवंजे कामती
मंद मिलींद ॥ त्यासी नावडे येथीचा सुगंध ॥ पुढेचीत त्या
सज्जन वृंद ॥ कथेलागी आदरे ॥ ४६ ॥ श्रीधर ह्मणे बृह्मा

नेंद्रूपीत्ता॥ सावीत्रीनामेउपसरित्ता॥ त्यासवेंदोनीपुढे
आत्ता॥ कथापरिसानवलची॥ ७५॥ धर्मलक्ष्णेलोमेषमु
नी॥ कथापवित्रजेकील्याश्रवणी॥ तीर्थेंद्रीद्वारवतीनानय
नी॥ स्त्रीयस्कारेहोतत्तेका॥ ७६॥ लोमेषम्हणेकुरुक्षेत्रभूप
णा॥ हेतीसरिआवर्तितीर्थरत्ना॥ तुझेसंगेपुण्यपरायणा
सौराष्ट्रप्रभूतवाटतसे॥ ७७॥ असोयावरीब्रह्मांडभुवनी
सकलतिर्थेंमुगुटमनी॥ तिर्थराजप्रयागवेनी॥ त्रीशतज
न्मीचेपापेसर्वजळती॥ ७८॥ दृष्टीदेखतांसंगमत्रीवेनी॥ शतज
न्मीचेपापजातिजळोनी॥ स्पर्शतोताजीवनी॥ सर्वपापक्षयहो
ती॥ ७९॥ तेथेस्नानकरीतीसहजस्थीती॥ शत्तजन्मीचेपापेवी
तुळती॥ त्याहुनितिर्थेनसतिजगती॥ साक्षसरस्वतीदेतसे

ते थे शरीर जेस मर्पीती ॥ त्यासी पुत्राजनार्दनके पासी ॥ ब्रह्मानंदे
सुंदर अभुत्ती ॥ होय हस्तगत नयाचे ॥ ८४ ॥ यद्यपी अंग पालजाले
सहज ॥ पदिबे साच यासी होय द्विजराज ॥ भोगेंद्रतल्पन सहज ॥
सेय समते जअभुत्त ॥ ८५ ॥ चतुर्भुजहोय सांग ॥ शंख चक्र गदाले
य पद्मराग ॥ सच्चीदानंद तनु अभंग ॥ होय अव्यंग हरिरूप ॥ ८६ ॥
आपुलेघरीं करितां स्नान ॥ करिजो प्रयाग स्मरण ॥ सकळ पाप
संहारण ॥ विष्णु तिर्थपद पावतिजानि ॥ ८७ ॥ प्रयाग माहात्म्य सं
पुर्ण ॥ धर्मराजे केले श्रवण ॥ तीर्थ वीधी करुनी आनंदघन ॥ आ
नंद वनपाहावया चालीले ॥ ८८ ॥ शास्त्रामाजी वेदांतज्ञान ॥
कीं देवामाजी इंदिरारमन ॥ कीं अस्त्रामाजी सुदर्शन ॥ पाहा सर्वशा
नक्षत्रांत रवी ॥ ८९ ॥ जे पाहतां वाराणसी ॥ घोर घोर सुकृत

सी॥पापीपाहातीदीवसनीसी॥सिध्दसेवेसीतीष्टत॥६५॥नंदिच
रिवैसेोनीकैलासनाथ॥क्षचामाजीसदाहीउत्त॥तारकमंत्रउपद
सीत॥प्राणीमरणपावती॥६६॥अहंकासीगमःशामी॥नि
त्यस्परेजेोनीजधामी॥तरिकासीवासफळस्वामी॥असता
घातपजाहाले॥६७॥असेोकासीमाहात्मश्रवण॥करितमहा
राजधर्म॥तीर्थवीधीकरणीउत्तम॥गयादरूषणघेतमग॥
६८॥फल्गुच्यावाळवंटीजाउण॥तीष्टतिसर्वपीतृगण॥आ
त्मासपेथेपींडदान॥स्पर्वसीयेउणीकरीतोत्की॥६९॥गदाध
रपदीपिंडदान॥जेकरीती शामीपत्राप्रमान॥तरिसप्तगोत्री
उध्दारूण॥हरिपदप्राप्तिपावती॥७०॥धर्मराजेगयावर्जन
यथार्थीचिकेलेसंपूर्ण॥अक्षयवटीब्राह्मणभोजन॥पीतृ

गणत्तृप्तत्तेने ॥ ६६ ॥ गयावासी पासी धन ॥ अपार देत्तउं तीनें द
पा ॥ जेलागेते रुक्मी नीरमन ॥ पार केउं निपुरवित ॥ ६७ ॥ गया
घमत्म श्रवन करीत ॥ पुढें देरवीले अगस्तीतीर्थ ॥ लोपामुद्रा
वेंदु निसमस्त ॥ श्रवन करित महीमात्याची ॥ ६८ ॥ आत्तापीवा
तापी पित्वल ॥ अगस्तीनें मारिलेसबळ ॥ केलास पुत्राचा चुळ
मगत्तो भरलासमुद्र ज्यानं वीण ॥ ६९ ॥ कपीलाच्या शापापा
सुन ॥ सगरउद्धरिं संपुर्ण ॥ लोमेश ऋषिपरम प्रवि न ॥ आइक्या
न श्रवन करविन ॥ ७० ॥ शृंग ऋषि महीमा विचीत्र ॥ श्रवण कु
रविले फरशराम चरित्र ॥ कार्तीवीर्य मही पाउपार ॥ श्रवने
निर्भरजयाच्या ॥ ७१ ॥ कार्तीवीर्याच्या स्मरणे ॥ बारावाटप
वनिवीन्चे ॥ धर्मराजें जैकोनी श्रवने ॥ परमसूरव पावला
॥ ७२ ॥

पुढे सभास्त तिर्थासि आले । पांडव सर्व तेथे भेटले । गंधमादण प
र्वतासी पातले । तो वायु सुटला अद्भुत ॥ ७३॥ वृक्ष पडले उन्मळो
न उडोनी जाति जळकपाशान । द्रौपदी मुर्छा गणायेउण । भ्री
मीत पडली भुमिवरी ॥ ७४॥ स्मरला तेथे घटोत्कच बलवान । मागे
पुढे न दिसे तेथ । घटोत्कचाचे स्मरण करीत । भीमसेन तेध
वा ॥ ७५॥ तो पातला सैन्यासहीत । ऋषिसहीत चालिला तात । द्रौ
पदिसी स्कंदी घेत । मग तो नेत द्वीपांतरा ॥ ७६॥ पुढे देखीला ब
द्रीकाश्रम । जेथ कनक पावन परम । नर नारायन आश्र
म उत्तम । दर्शन घ्यावया चालीले ॥ ७७॥ तेथे सहस्रदळ कम
ळाचा सुवास । द्रौपदीस येत असमसमास । जैसे संताचे
गुण निर्धोष । न सांगता चीज गत होती ॥ ७८॥ द्रौपदी भीमा

चाहस्त धरूण ॥ सुहास्यवदन बोले वचन ॥ ह्मणे ऐसी पासु वासन म
मध्ये करूण ॥ धर्मरायासी पुजावे ॥ ७९ ॥ मासे हृदई वेमार्त ॥ तुजवी
ने कोन पुरवील यथार्थ ॥ यावरि पृथेचा धिनी पुत्र ॥ वचनास
दिसा चालीला ॥ ८० ॥ जैसे कृताजवनीचे वचन ॥ मृगवधा
या चालीला मी त्रेकुळभूषण ॥ त्याची प्रकार करूण ॥ श्रीपसे
न चालीला ॥ ८१ ॥ नाना प्रकारे घोर कांतार ॥ उलंघुनि चाली
ला वृकोदर ॥ नाना पक्षी स्वापदे अपार ॥ भयंकर देखीयेले ॥ ८२
चावुसी हस्ती चार धरूण ॥ पक्षी जाता तीउजेण ॥ तीतुकीया
चा यास करूण ॥ सवेच धावतिजानी क ॥ ८३ ॥ कुर्ईवीवन वो
लंडीले ॥ पुष्पमत पर्वत देखीला ॥ तेथे हनुमंत बैसला ॥ निजब
ळे ॥ आगळा श्रेष्ठ ब्रह्मांडी ॥ ८४ ॥ जाभार देताची जावेहा

भुभुःकारें देत्तां असमसाहास ॥ कमठ भवांड गज बजीले ॥ ८६
भयानक भृकुटी पाहतां पूर्ण ॥ वारे हतां ता चा जाइल प्राण
जैसा त्तो अंजनी हृदयरत्न ॥ सीता संतापहरण देखीला ॥ ८
७ ॥ शेषाकृती लांगुल पसरूण ॥ बैसला से मागे रोवुन ॥ दे
खोनी भीमे केले गर्जन ॥ खेचर भुचर हडबडीले ॥ ८८ ॥ कपींद्र
म्हणे रे मानवा ॥ हाके ने भरले सकळ जीवां ॥ तां पुरुषार्थ बरवा
पाहतां मज न दीसे काही ॥ ८९ ॥ सर्वांभुतीं राम व्यापक ॥ त्या
वीण दिपाजसावी सम्यक ॥ पुढे जाऊनी यावे कायक ॥ महा
जन थोर दीसतसे ॥ ९० ॥ भीम म्हणे पुच्छ कांपीत त्वरीता ॥ जे
जनी पुच्छ म्हणे मी स्वात्तारा ॥ मज लांगुल नुचले चतुरा ॥
वृकोदरा तुज आतां उचली ॥ ९१ ॥ मग वृकोदरें गजे नीज धर

महोन्मत्तइभ नव सहस्त्र। त्याचे बळ समग्र। पंडुपुत्र वेची तेव्हा॥ ८१॥
व्यापे घातला अभूत्त। न चले काही च पुरुषार्थ। ह्मणे तुके ना न सांग
यथार्थ। रमावरकी उमावर॥ ८२॥ वावरि बोलवान्ते राघवेश। द्रो
णेरुहरणाचा मी दास। तरि तु श्री धुग्म भक्त महापुरुष। वोळ
खिलासी आत्मासा॥ ८३॥ पावदिलोक प्राणे आसूत। घरोत्कच
जनकासी आव्हेगीत। वृकोदर स्तवन करीत। पीभावंग
धाकुद॥ ८४॥ शोऽश क्रोशी योजन। येत्ता जाला मार्ग क्रिमो
न। तुवा आनीला नग स्रोण। लक्ष्मनाप्राण दीधला॥ ८५॥
तुवा आनोनी या गीरी स्रोण। होश जामात्ताचा वाचवीला
प्राण। जात्त होते नाम धाघारा पर स्रोण। समपजाउणी तुवा आ
नीला॥ ८६॥ कैसे णाचळ तारे कजान। महावली वातु

जळुन ॥ तो वाळीला जनकज्याप्राणजीवन ॥ प्रेमेकरुणकपि
राया ॥ १७ ॥ कीजयघेउणी गेला दशकंदर ॥ की कपीसेने तमपड
ला थोर अंधःकार ॥ तुवान गरुपेषाणानी भास्कर ॥ जयसम
ग्र काढीले ॥ १८ ॥ तरि मासी जाळीपुर विघे वेच्चे ॥ तुवा लंकादह
हनि रूप धरिले ॥ तेमज दावि जेदयाळे ॥ कृपाकरुणी क्षिनथ
रि ॥ १९ ॥ बोले राघव चरणार भृंग मिलींद ॥ म्हणे भयानकरु
पणगाध ॥ उग्रमन्ति पाहुन्तांत्त विषद ॥ दृष्टी पाहुन सकुसी
॥ २० ॥ ते पाहातापउसी मुर्छीत ॥ जीवासी प्रळय होइल जाणत
तो ॥ म्हणे करह समस्त ॥ उग्ररुप चीलये धवा ॥ १ ॥ तरि त्यारु
पाच्या सरवासे करुण ॥ रूप धरित्ते आत्तासा न ॥ मग भीमा
चे उभय नयन ॥ नीजकरे कपीने स्पर्शीले ॥ २ ॥ म्हणे भीमा

पाहे सावधान ॥ तो आकाशासदी घलेटेकुण ॥ तैसा कपी भया
नद्दारून ॥ काळाचेनी देखवेना ॥ ३ ॥ ब्रह्मांड दगडीला दाटेड्या
ले ॥ जैसे वीशाळ सुखपसरिले ॥ सूर्यबींबहारपले ॥ नेत्रप्रभा
सीत्याचीया ॥ ४ ॥ भीमभयाभीतनु घडीडोळे ॥ ह्मणे हे स्वरूप
सांडी येवेळे ॥ जैकृतालधुम्ररूप अगरीले ॥ सावधकेले ह्
कोदरासी ॥ ५ ॥ प्रसन्नहोउणी मारुत्ति ॥ ह्मणे मी साह्य होइन
कीर्ती प्रात्ति ॥ कौरवदैत्यपापमत्ति ॥ संहारूपाहातितुलाते
॥ ६ ॥ जैसा बोलानीवरित्तगत्ति ॥ गुप्तजाला तेथे मारुत्ति ॥ पु
ढे निःशंकहोउनियापंथी ॥ भीमजातपवनवेगे ॥ ७ ॥ उल्लं
घीनानानावनगहण ॥ बहूततरनकेलेनामाभीधान
नवलक्षपक्षीयोनीत्तनिर्माण ॥ नानावर्ने भीन्नध्व

नी ॥ ८ ॥ सूवर्णभूमीरत्नमयपाशान ॥ तोसरोवरदेखीलेवी
शाळगहण ॥ दशदीशाकोंदल्यासुवासेकरूण ॥ कमळपाहीले
सहस्रदळी ॥ ९ ॥ भीमेंघेतलेबहूतकमळ ॥ तोयुध्यासपात
लेराक्षसमेळ ॥ तोकुलीरहुनतेवेळ ॥ रक्षीतहोताकमळा
ते ॥ १० ॥ मांडीलेंयुध्यदुर्धर ॥ भीमसेंनमारिलेबहुतअसूर ॥ ये
केधनेशाजानवीतीसमाचार ॥ पुरुषभयानककुजा
ला ॥ ११ ॥ कुबेरह्मणेतोयेकुभकु ॥ कमळेनेउघात्यासीब
हूत ॥ मगतेदूततोउणीयाशांत ॥ भीमतेथुनीपरतला ॥ १२ ॥
अथंजनसूतलाअभूत ॥ उडानीजातिमहापर्वत ॥ तैसा
चभीमदगडीत ॥ जातसेधर्मदर्शनासी ॥ १३ ॥ वीताकुरि
तयुधीष्टीर ॥ कमळेआणागेलावृकोदर ॥ केकापाहुनसो

होइर ॥ त्याचेनी दीनसर्वआल्ती ॥१४॥ तो अकस्मात कुमवळ घे
उण ॥ उभा राकला भीमसेन ॥ वंदीले धर्माचे चरन ॥ वर्तमान सां
गीतीले ॥१५॥ जैको नीत्ताषला धर्म ॥ ह्मणे कवलारे आनीलेउ
त्तम ॥ तेणे पुजीधीजोत्तम ॥ लोमेष धौम्यादीसर्व ॥१६॥ गुंफे
नी कुसुम्का त्यामाळा ॥ द्रौपदी घाली धर्मा त्यागळा ॥ भीम
नकुळसहदेव पुजीला ॥ ऐस्यादेव करणीया ॥१७॥ याव री गंध
मादन पर्वती परस्तुन ॥ येते जाले कुंत्तीनंदण ॥ तो तेथे ब्राम्ह
णवेश धरुण ॥ जटासूर पातला ॥१८॥ नित्यसेवेसीनी रत्त
धर्मावे पक्की भोजन करीत्त ॥ जैसा मैद्य पावेसी फीरत्त ॥ सा
धुवेश धरणीया ॥१९॥ तो भीमन सत्ता अकस्मात्त ॥ द्रौप
दीसन्यावयाजपत्त ॥ जैसा दुर्जनन्युत्य पाहात्त ॥ सज्ज

नाचे सर्वही ॥ २० ॥ येकचक्रा घरोत्कचासहित भीमसेन ॥ गेला व
नामृगयाला जाण ॥ धौम्य लोमेष करावया अनुष्ठान ॥ स्व
र्धुनीतीरा प्रति गेले ॥ २१ ॥ तीघा बंधुस मवेत द्रौपदी ॥ जसु
रै बैसउनी घेत्तली स्कंदी ॥ जंतरि ह्मउगला कुबुध्दि ॥ जंउज
जैसा त्वरेने ॥ २२ ॥ तीघाचे शस्त्रेही रोण ॥ घेत्तले द्रुणापरत्ने
न ॥ धर्मराज बोले वचन ॥ जटासूराप्रति तेकाळी ॥ २३ ॥
शास्त्रे आमुचे देउस उकरी ॥ समरंगनी धर्मयुध्य करी ॥ तव तो ल्ले
णगीरीकंदरि ॥ तुल्ला ति घासी मारीन ॥ २४ ॥ भीमासी ह्मोधुनी
मारिन ॥ द्रौपदिसी स्त्री करिन ॥ धर्मद्रुशटी शाजवलोकुन ॥ वा
रपाहे बंधुची ॥ २५ ॥ तो इश्वरगतीची चीत्र ॥ तेका जाला वृ
कोदर ॥ तो चौघासी घेउनि जात्त जटासूर ॥ पर्वताची दृष्टी द

खीला ॥ २६ ॥ मग गर्जना करी भीमसेन ॥ ह्मणे आमुचे अन्न भक्षु
न ॥ बरा जाला सी उत्तीर्ण ॥ अधर्मीया पापीष्टा ॥ २७ ॥ दैत्य चौघा
सी उत्तरण ॥ युद्धासी उरावला दुर्जन ॥ दाहा घटकीया तन्न संपु
र्ण ॥ युध्य जाले सबळची ॥ २८ ॥ वाळी सुग्रीव जेवी भीडत्ति ॥
कीं सहोपसुंद सुध्य करीती ॥ हेडंबा ऐसा पापमति ॥ कीं जय
सुरस बळतो ॥ २९ ॥ वृत्रासुर कीं वाळी मीर ॥ तैसा भीमासी
भीडला असुर ॥ मग त्यासी भवंडुनि सत्वर ॥ वृकोदरे आफ
रीले ॥ ३० ॥ तेव्हा यांचे सीर मोडुनि ॥ महा विरे भीरकावीले
गगनी ॥ शशी आनी तरणी ॥ देखोनी कंपीत जाहाले ॥ ३१ ॥
सीर परत्तोनी पडले भुमंडळी ॥ आनंद जाला ऋषिमंडळी
सुमनवर्षाव सकळी ॥ सुरवर करीती तेधवा ॥ ३२ ॥ मग आ

श्रमाजालेपरत्तोन॥ चालीलेऋषिमंडळीघेउन॥ घेतापाहाउ
तृषाचेदर्शन॥ गीरीउपगीरीवोलांडीली॥ २३॥ येमनेमप्राणायाम
प्रत्याहार॥ ध्यानधारणाआसनप्रकार॥ सामुद्रीकलक्षनेसाचा
र॥ जानत्तेपुरूषदेखीले॥ २४॥ येकशमदमसाधनिप्रवर्त्तले॥ म
नोजयवासनाक्षयकेले॥ जैसेमहाराजधर्मेवंदीले॥ पुजाप्र
कारसमर्पुनी॥ २५॥ जत्रीच्याआश्रमीअपार॥ सूखपावलायु
धीष्टीर॥ पुढेमाल्यवंत्तधराधर॥ सखवीशावउचलीलात्ते॥
२६॥ त्यापर्वत्तावरिचढोन॥ कुबेरनगरपाहातिदेदीप्यमान
तेथेफळधौतभुमिकासमान॥ सकळपाशानरत्नमय॥ २७
त्यानगरिचीपाहातारचना॥ धनिनपुरेसर्वांच्यामना॥ परि
खेदखंत्तीनयेमना॥ मणीमंत्तपुत्रधाविन्नले॥ २८॥ यक्षधा

विन्हो अपार । युध्य जाले घोरां दर । भीमें दक संहारिले सबक्ळ मगधनेश्वर धा विन्नला ॥ ७९ ॥ तेने बोळखुनी पंडुनंदन । वैश्रवने दीधले आळींगण । ह्मणे परो भ्रवाचे शाप वचन । आजी येथे जालें ती ॥ ८० ॥ मानव हस्ते दळ । तुसं संहारीले सक्ळ । असो कुबेर ह्मणे हे स्थळ निर्मळ । ये थे सुरेवरा हातुली ॥ ८१ ॥ वांघीन तुज से लज मन । ते कार्य सांगा मज लागुण । धर्म ह्मणे जाल दर्शन । इतुकेनी कृत कृत्य जाहालो ॥ ८२ ॥ तव तेथे कुल शोभ्रवें येउण । नीज करें सी पानी जीवन । कुबेरे धाउटुण । सजीव केली पाउली ॥ ८३ ॥ अगस्ती चे चरणी । पां उवला गती ने ची क्षणी । तीर्थ पाहात मेदीनी । पुढें चाली ले ते थवा ॥ ८४ ॥ पांडवप्रताप मित्र के वळ । उदयो पावला पर

मतेजाळ ॥ संशयभगनेसकळ ॥ तयापावलीपेकदाची ॥ ५४ ॥ पेडीनगेलेसत्कर्मश्रवण ॥ केलागेलेसत्कर्मब्रबीन फीटेनीगेलेमत्ताभीमान ॥ वस्तुसंपुर्णवीलोकीनी ॥ ५६ ॥ परिदिवाभीनदुर्जन ॥ नयेतिपुढेचेउणीवदण ॥ असोसंत सीसज्ञानज्ञानसंपन्न ॥ आनंदघनदेखीला ॥ ५७ ॥ श्री मश्रीमानतचिहारा ॥ दत्तोनंदादिगांबरा ॥ श्रीधरवरदा निर्वीकारा ॥ अक्षयअभंगानीजरुपा ॥ ५८ ॥ सुरसपांड वप्रतापग्रंथ ॥ अरण्यपर्वव्यासभारत ॥ त्यानिलसारा शुपधार्थ ॥ अदाविसाव्यातकथीयेला ॥ २५९ ॥ अ० ५८ संपुर्ण ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥ ॥ ॥

श्रीगणेशायेनमः ॥ श्रीहनुमायनमः ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
नमः ॥ लोमेषम्हणे राया धर्मा ॥ जे कां हरिश्चंद्राचा महीमा ॥ ज्याच्या सत्व
धीर पराक्रमाची सीमा ॥ जाली ब्रह्मांडमंडपि ॥ १ ॥ जो अयोध्येचा नृ
पति ॥ पुराणी महीमा ज्याचा वर्णीती ॥ जो सूर्यवंसीचा चक्रवर्ति
हरिश्चंद्रराजेंद्र ॥ २ ॥ पृथ्वीचे सकळ नृपवर ॥ हरिश्चंद्रासी देति कर
भार ॥ धनसी जसा समुद्र ॥ सेनाअपार त्याची ॥ ३ ॥ दुःख दरिद्र
दुःष्काळ पाही ॥ अयोध्येमाजी नसे काही ॥ लोक सभाग्य सर्वही
दुर्व्यासी नीति नाही तेथे ॥ ४ ॥ अयोध्येचे सुंदरपण ॥ पाहतां नीलाजे
शक्र भुवन ॥ सदा सुफळ द्रीव्यवन ॥ वसंत देवानी सुवासे
॥ ५ ॥ जो व्यास वाल्मीकाचा गुरु ॥ जो सकळ सीध्दीमाजी मा
हामेरु ॥ तो नारद मुनेश्वर ॥ अयोध्येसी पातला ॥ ६ ॥ रायें के

लेसाष्टांगनमन॥ करित्तिनारदाचेपुजन॥ ऋषिह्मणेरायातुधन्य
धन्य॥ पुर्णनीधानपृथ्वीवरि॥ ७॥ नारदह्मणेथुनीनीघाला॥ इंद्र
सभेसीसत्वरपातला॥ सभाघनदाटलित्तेवेळा॥ नारदेंवर्निलाहृ
रिश्चंद्र॥ ८॥ आत्नीपृथ्वीवरिहरिश्चंद्र॥ परमसत्वधीरनृपवर॥
ज्याचीकीर्तीपरमपवित्र॥ त्रैलोक्यामाजीवीस्तारली॥ ९॥ नारद
हरिश्चंद्रासीवर्निता॥ वशिष्टेंडोलावीलामाथा॥ ह्मणेसत्वरासी
पुरता॥ हरिश्चंद्राऐसानसेची॥ १०॥ तचविश्वामीत्रक्रोधावला
ह्मणेआपुलाशीष्यावाणीला॥ सत्वहीनकरीनअवलिला॥ क्ष
नमात्रनलगत्ता॥ ११॥ पहेशापुढेमस्यक॥ रंकापुढेजेसारंक॥
सूर्यापुढेकायसादीप॥ कायसावर्णीलाजानपा॥ १२॥ सत्व
पाळीनहरिश्चंद्र॥ तरिचमीविश्वामीत्र॥ तुपरत्तणोनीथोर

अभीमान धरिसील याचा ॥१३॥ मग बोले वशिष्ठ ऋषि ॥ जरी हरि
श्चंद्र पाळील सत्वासी ॥ तरी मी मद्यपानी नीश्चयेसी ॥ कल्पव
री जाहालो ॥१४॥ हरिश्चंद्र सत्व टाकील पुर्ण ॥ तरी मी ब्राह्मण वेग
ळा होइण ॥ वीद्या जे ज्यार कर्मी जाण ॥ ते गर्थ स्थान मी पावे ॥१५॥
मग विश्वामीत्र काय बोले ॥ कोटी वरुषें प्यात तप केले ॥ लोहपीठ
भक्षुनी देह रक्षीले ॥ पंचाग्नी साधीला बहु काळ ॥१६॥ सत्वासी
न ढळे हरिश्चंद्र ॥ तरी हे तप त्यासी देइन निर्मळ समग्र ॥ वशि
ष्ठ म्हणे सेवटी इश्वर ॥ ऐसेच करील निर्धारी ॥१७॥ वीश्वामीत्र
म्हणे वसिष्ठासी ॥ तुवा हे भजन करावे रायासी ॥ येत म्हणे नी
श्चयेसी ॥ कळो नेदी रायाते ॥१८॥ दोघेही आश्रमासी गेले
वशिष्ठ त्पासी आरंभ केले ॥ अपेशान यावे वरील ॥ हरिश्चं

दासीह्मणोनी ॥१८॥ कापरघ अनुष्ठान थोर ॥ देसी आरंभी वीश्वा
मित्र ॥ पराजय पावे हरिश्चंद्र ॥ जैसा प्रकार मांडीला ॥१९॥ अक
राकोरी महाव्याघ्र ॥ वनात सोडीले विश्वामीत्र ॥ मनुष्य भक्षी
ती समग्र ॥ वाट अनुमात्र चालेना ॥२०॥ वनात न वागे मनु
ष्य ॥ केंची पीके पृथ्वी पडीली वोस ॥ समाचार सांगे निराया
स ॥ लोक येउनिया नगरीचे ॥२२॥ रायास ह्मणे आह्मासी पी
डीती ॥ राजा ह्मणे मी कासी याचा न्हपनि ॥ केकु राजे हाची प्री
ती ॥ प्रजानी ह्वीती पाकील्याम्या ॥२३॥ मग सिध्द करूण चा
तुरंगसेना ॥ राव हरिश्चंद्र चालीला वना ॥ सवे चालीली ना
रा मनिजंगना ॥ कौतुके करूनी चालीली ॥२४॥ वनोवनी धा
वे हरिश्चंद्र ॥ करीत चालीला म्याप्राचा संहार ॥ आनी कसा

वजेपीउ॥करणार॥मारितन्हपवरनेधवा॥२५॥सीध्याश्रमी
वसेनीध्यामीत्र॥कळलातयासीसमाचार॥नेकाळेधाव
लाकृषिश्वर॥कापध्यपुर्णमांडीले॥२६॥मावेचमृगहानकु
रुणी॥पारविलेतयेवनि॥हरिध्यंवदेनेदेखोनी॥तुरंगवेगेलो
टीला॥२७॥तोदेघेही मृगपळत॥आलेसीध्याश्रमाआंत
तेहरिध्यंवदेदेखोनीत्वरित॥आश्चीर्यपुर्णमानीले॥२८
गाइआनीव्याघ्र॥तेथेचरतिनीवैर॥सर्पआनीनकुळ
मीत्र॥द्वेशअनुमात्रनसेची॥२९॥पक्षीकुरितीवेदध्यय
न॥वादवानीतिशास्त्रपुरान॥हरिध्यंवदेदेखोन॥आश्ची
र्यपुर्णमांडीले॥३०॥तोत्तारामतिआनिप्रधान॥मागो
नीसेनाआलीसंपुर्ण॥ऐकोनीपक्षीयाचेभाषण॥मन

संतोषले सर्वांचे ॥ २१ ॥ तो देखीलेसी वस्थान ॥ काश्मीराचे देश
ऊजाण ॥ पाजी मनि मयलिंग प्रभाघन ॥ देखोनी मन संतोष
ले ॥ २२ ॥ परि नाइत्ते थेची राहीला ॥ रायेनी त्यनेम साधिला ॥
शोउ शोपचार देहीच पुजीला ॥ अपगेला समस्त ॥ २३ ॥ मग
विश्वामित्र तेचीक्षणी ॥ दोघी पाठविल्या मातंगीनी ॥ उत्त
म गायेने करूणी ॥ रायासी भुलउ नि भोगीजे ॥ २४ ॥ रंभ उर्वै
शा सुंदरि ॥ गायन करीती सुस्वरी ॥ नवराव प्रसन्न जाला
तेउच सदि ॥ ह्मणे काही वर मागआत्ता ॥ २५ ॥ त्या ह्मणत्ति ऐसे
करा या ॥ आह्मी होउ तुह्मी या भार्या ॥ ता राम त्तिदुर करुणी
या ॥ भोग आह्मासी देइजे ॥ २६ ॥ तो सत्कीर्ति नामप्रधा
न ॥ ते का क्रोधावला ऐके कोन ॥ दुतासी सांगोनी कर वि

नाडण॥ बाहीर काढोनी दीधल्या॥ ३७॥ साद्दोषी जनि चांडाळीनी
आहेत केवळ मातंगीनी॥ दुति बाहिर घातील्या पीरोनी॥ गे
ल्या ३उनऋषि पासी॥ ३८॥ सवेसी ष्यघेउणी चालीला॥ ३९॥ ऋो
धे कापतसे थरथरा॥ देउबान आलासत्वरा॥ ह्मणे चांडाळा च्या
कुमरा॥ पजवी ष्यामी ब्रानेनसी॥ ४०॥ मोरेमा ह्मामंहीमा न
ही कळला॥ तुह्मा पापी नात्री शंखसुष्या उध्दरीला॥ इंद्रपद्दासी पा
ठवीला॥ याग करोनी स्वरुस्तके॥ ४१॥ पीत्र दोह गुरुद्रोह गोह
त्या॥ घडल्या होत्या तुह्मी या पापीत्या॥ केवळ चांडाळ जा[illegible] होता
त्यासी म्या जान उध्दरीले॥ ४२॥ तेज वघेची वीसरुण॥ केला
माझी याधासी च्या अपमान॥ माझे स्वापदेसं पुर्ण॥ तुज का
य कारण वधावया॥ ४३॥ स्वापदे मासी बाळे सत्य॥ ऋोउत्त

होती वनात्त ॥ तुको न वधावयाये थ ॥ सांगत्वी नद्दुर्जना ॥४४
तु स्या गुरूचे शात पुत्र ॥ म्या वधीले न लगता क्षणमात्र ॥ तो
पित्रऋषि विश्वामित्र ॥ मासे वरी क्रोध न करे तुज ॥४५॥ म्या वृथा
सी वाद करूण ॥ दुसरी सृष्टी केली निर्माण ॥ तु आपुले वैभव
व मज लागुण ॥ द्यावावयाये थे जालासी ॥४६॥ तो सत्कीर्ती
प्रधानास मवेत ॥ राजा घाली दंडवत ॥ ताराम ति चरण धरित
आसीसत्य अपराधी ॥४७॥ क्षमा करावी ऋषिराया ॥ म्हणोनी
पुढत्ती लागली पाया ॥ ऋषि म्हणे स्वापद्दु वधावया ॥ काया
या या आलासी ॥४८॥ ऐसे वीश्वामीत्र बोलोनी ॥ गेला आ
श्रमासिको पुनि ॥ रावपरमश्रमोनी ॥ दुरी वश्रुवनी प्रवेश
ला ॥४९॥ राजापरमचीत्ताक्रांत ॥ निद्रा केली पक मुहुर्त ॥ तो

तारा मत्ति मांडीदेत्त ॥ उसा रा पाच्या तेथवा ॥ ८० ॥ तो राये देखीले
स्वप्न ॥ कोन्ही येक आला ब्राह्मण ॥ त्याचे पाय धुउण ॥ सकळ
राज्य दान दीधले ॥ ८१ ॥ तो ब्राह्मण ह्मणे तेची क्षणी ॥ अंकुश
लगाम लेखनी ॥ राया देइजे मजलागुणी ॥ येरू ने ते चक्ष निदि
धले ॥ ८२ ॥ सर्वे चयेकवी वसी ॥ स्तोबानी उत्वी रायासी ॥ रा
व गजवाजो नीमानसी ॥ जागा जाला तेथवा ॥ ८३ ॥ करोनी या
हरिस्मरण ॥ तारा मत्तिसी सांगे स्वप्न ॥ सत्य वर्त याची तसें
पुर्ण ॥ राज्य ब्राह्मना दीधले ॥ ८४ ॥ तो विस्वामीत्र वेश पाल
टोन ॥ होउणी आला ब्राह्मन ॥ दीधले रायासी आसीर्वच
न ॥ न पुज न केले पै ॥ ८५ ॥ रायास ह्मणे ब्राह्मण ॥ मज अ
ठ भार देइ सुवर्ण ॥ राजा बोले श्रीनी कउण ॥ जव स्य घेउणी जा

रजे ॥ ७४ ॥ राजा ह्मणे ब्राह्मणासी ॥ सवे चाला वेश्मयो ध्येसी ॥ तु
मची दृष्टी पाहे नीश्चयेसी ॥ ह्मणोनी भाष्य दीधले ॥ ७५ ॥ वा
रुवारि बैसविला ब्राह्मण ॥ राजा चालीला अयोध्येला गुण ॥
सुरवास निआरुढोण ॥ तारामति चालीली ॥ ७६ ॥ पुढे कारी
कारजाति धाउण ॥ अयोध्या सृंगारिली संपुर्ण ॥ मंदीरी प्रवे
शतावी पुन्हा ॥ वीस्यापी त्रै मांडीले ॥ ७७ ॥ सुरवास नि तारामति
मंदीरी प्रवेश तको त्ति ॥ दुाडी लोटोनी यापरति ॥ पाडीली दृष्टी
त्ति ती येत्ते ॥ ७८ ॥ कोटे चुगे जानेसी ॥ ह्मणोनी वोढीत से के
सी ॥ साट घेउणी यात्ती येसी ॥ मारि ताजाला ध्दसी या ॥ ७९
घायेउ मल्ले आंगी जेथे ॥ चक्र चक्रारक्त वात्ते तेथे ॥ चक्रव
क्राकापे चंडवात्ते ॥ केवी जेसी सुकुमार ॥ ८० ॥ धाउणी जा

लान्हपनाथ॥ ब्राह्मणाचे चरण धरित॥ येरु थरथरा कापत
क्रोधे बोलेत यासी॥ ६३॥ आरे माझे ओटथार सुवर्ण॥ देइ
आधी मज आणुन॥ तु घरात बैससी जाउण॥ माझे स्मर
ण तुज न येची॥ ६४॥ मी जानता द्रव्य घेइण॥ तुज कारणे ही उद
केपान॥ राये आनवीले सुवर्ण॥ भांडारीयासांगोनी॥ ६५॥ पुढे
केली सुवर्ण रासी॥ येक लक्षणे ऋषीश्वरासी॥ आमुचे आहा तासी
देसी॥ पुडलिके सी तुज भ्रांत॥ ६६॥ आमुचे आहा तासी चे दे
णे॥ कासी याकरी तो सीदान॥ गुरु वशिष्टेसी कवण॥ सी
कवीले हे ची तुज लागी॥ ६७॥ तु वासकळ राज्यदान॥ दि
धले मज पाये धुउण॥ जं कु डालेरव नील गा मज जाण॥ दा
न तुवा दीधलेसे॥ ६८॥ राये चरणी ठेवीला माथा॥ ह्मणे घ

न्यकेलेमजआना॥ राज्याती नर्केतलवत्ता॥ कोणेभोगावेस्वा
मीया॥ ६९॥ माझेचोसेउत्तरेले॥ इपाकुवापावनकेले॥ वि
प्रमगनबोले॥ माझीदक्षीणादेआधी॥ ७०॥ मगप्रधाना
दीकासकळजना॥ राजासांगोनीकरिप्रार्थना॥ म्याराज्य
दीधलेसकळब्राह्मणा॥ याचीआज्ञापाळीजे॥ ७१॥ माझी
दक्षीणादेमजलागुणी॥ म्हणोनीदाघेबांधीलेतेचक्षणी॥
तारामतिसकेशीधरुणी॥ ब्राह्मणमारितसक्रोधे॥ ७२॥
जीचामुखचंद्रदेखोनी॥ चंद्रलाजेअधोवदणी॥ तीचेहात
बांधीलेआवळोनी॥ समस्तजनादेखता॥ ७३॥ विस्वामी
त्रासीलोकसीप्यादेती॥ कैचालाआनीलाग्रहात्रति॥ सक
ळलोकगजारउत्ति॥ तारामतिसीपाहुनि॥ ७४॥ घोघात्तो

डीचे तोंडी मारित ॥ अशुद्ध भडभडा वाहात ॥ लोक सगद्दीत
सपस्त ॥ पीडा देखोनीत याची ॥ ७५ ॥ नगरीचे चेकारि क
धावत्ती ह्मणे ति आह्मी सोजउन पत्ति ॥ आह्मा द्व्यासी
नाहीनीत्ती ॥ आनीकुनी श्वीती मेच्छउ ॥ ७६ ॥ मग बोलेर
दिश्चंद्र ॥ राजा चेद्र व्याजो घेन पवर ॥ तो परमचांडाळ दुरा
चार ॥ भोगी तीथोर खरच ॥ ७७ ॥ विश्वापी त्रह्मणेनधेसी
मी देउणेदी चेकारियासी ॥ सकल पृथ्वीच्या धनासी ॥ स्वा
मित्वि चनीधारे ॥ ७८ ॥ मागुनि सारामती ते ॥ विप्रमारिलि
एहस्ते ॥ येरिधाउणी धरिपायाचे ॥ मही वरलोकाते नध
रवे ॥ ७९ ॥ तोरा हीदास पुत्र येउण ॥ धरिवी श्वामित्राचे च
रण ॥ स्वामी मी गाहान राहीन ॥ द्व्यदेरणतुमचे त्तुह्मा

॥ ८० ॥

तोवीस्वामीह्मणेत्तेवेळे॥ हेमध्येपोरकोणाचेआले॥ म्हारब
डबडीतजागळे॥ ह्मणोनीमारितसारावरी॥८१॥ रावह्मणेमा
झाकुमर॥ आहेतुमचाकींकर॥ विप्रह्मणेद्यावेद्वार॥ तुह्मांम
घेइल॥८२॥ ह्मणोनीफुडफुडामारित्त॥ लेकरुभुमीवरीलो
ळत्त॥ ह्मणेधीजाराज्यमीनघेसत्य॥ बापेतुह्मासदीध
लेत्ते॥८३॥ मगऋषिह्मणेतुह्मीतीघेजण॥ बाहीरजामा
झ्याराज्यात्तुण॥ माझीदक्षीणावेगेकरूण॥ आणोनीघा
आत्ताची॥८४॥ रावह्मणेनवरचजबाहिरी॥ जाइणवा
रानसीनगरी॥ तुमचीदक्षीणानिर्धारी॥ भलत्तियाप
रिफेडीले॥८५॥ सात्तादीवसाफेडीनरूण॥ ह्मणोनीदी
धलेभाष्यदान॥ मगत्तयाचीआत्ताघेउण॥ तीघेंचाली

लेकासीये॥ = ४ ॥ मग वीश्वामित्र धाउण ॥ नारामतिसी केसी धरुण ॥ पासेअळंकारवसन ॥ देउणी पावणाजा इजे ॥ = ॥ जा ती घाचे वस्त्रेअळंकार ॥ घेउनी उघडी केली सम ग्र ॥ वल्कले वेष्टेनी पासी प्र ॥ नीपत्निजाली ती घेही ॥ = ॥ न गरानुनि उघडी चालीली ॥ सकळप्रजा आकांत करीते चेळी ॥ जन शोके करुणी वीकळी ॥ सीरआफरीती धरणीवरी = ४ ॥ लोगेहरिसवेशानारायणा ॥ हे का दुःखहवीसी नय णा ॥ वनाजातहरिश्चंद्रराणा ॥ चरण चाली चाली त ॥ ४ ॥ हरिश्चंद्र राणे साधुपति ॥ जात्ता नेदरवोपुरुत्ति ॥ लोकरुजत पाटीधावती ॥ करीतीरवंती बहूत ॥ ४ ॥ जन रडती भयेमा केबुण ॥ पशुपक्षी करीती रुदण ॥ थोर आकांत जाला हारु

प॥ कोन्हा अन्न पान नाटचे ॥ ९२ ॥ वीश्वामीत्र लक्ष्मण तयाप्र
ति ॥ लोक कोऱ्हे नुज मागे येती ॥ मग का य करावे नीश्चीती ॥
वोस नगर सांग पा ॥ ९३ ॥ तव राये सकळ लोक ॥ पर त विलेटे
उणी मस्तक ॥ तिघे चालीले निस्यंक ॥ चरण चाली येकली
॥ ९४ ॥ पुढे हरिश्चंद्र नृपवर ॥ मागे तारामती सुंदर ॥ हळुहळु
रोहीदास कुमर ॥ चरणी जात वणाते ॥ ९५ ॥ सूर्यांस लक्ष्मण
विश्वामीत्र ॥ जाता उघडी बाराही नेत्र ॥ तपो लागला त्रि
नकर ॥ विश्वामीत्र आज्ञेने ॥ ९६ ॥ परम तिवृत्ता पवासर
मनि ॥ पाशा न उलती उद्क धरनि ॥ वृक्ष गेले कपोनि ॥ उ
द्क मेदीनी थेंब नसे ॥ ९७ ॥ वरूणासी सांगे विश्वामित्र ॥ उ
द्क न टेवी अनुमात्र ॥ समीरा तु होय स्थीर ॥ नो को यउ त्ति

धावरि ॥ ७७ ॥ वृक्षासी फळ्हि नाही ॥ सूर्येन पोलागलापाहि
सदाटेपसरलै मरी ॥ वात काहीदीसेना ॥ ७८ ॥ उष्मे परीता
प लिजात्यन्त ॥ शेषाचा ही माथा पोळ्तन ॥ नक्षत्रांचीजा
गा होन ॥ तैशे नैत्र प्राणजात त्याचे ॥ ८० ॥ ती घेता ताप लिउ
ष्मेकरुण ॥ तैसा रवारसी झाली दाटुन ॥ उदकेवीन जा
ता त्रिप्राण ॥ निघावे पैते धवा ॥ ८१ ॥ मागीं तीचे सने जा
त ॥ उष्मे नैमावे जागकर्पन्त ॥ माते माउलि पाणी देत
पन्त ॥ सोही दासते धवा ॥ ८२ ॥ कोर डीतो डास पउल ॥ बाळ
जालामूर्छागत ॥ वर्तला थोर स्माकात ॥ मायबापास
तै धवा ॥ ८३ ॥ बोरे पाणी नाही येथे ॥ आश्रुपातजाले
रायाते ॥ कैर्ट घेतले दाहीदीसा ते ॥ पाहुरलु वाहा ति ॥ ८४

९

उदकाकारणे हरिश्चंद्र ॥ शोधीत धावे गीरीकंदर ॥ अजसरोवर
विहिरु ॥ गंगासमसमुद्र कोठे नसे ॥ ५ ॥ उदकाकारणे मी जेजानआ
ला माघारा परोन्तोन ॥ राहीदासा उदकेवीण ॥ प्राण सोडु पाहा
त असे ॥ ६ ॥ मग राजवृक्षी बैसउनी नृपनाथ ॥ वदणपुत्राचे न्याहा
ळीत ॥ वाराघालोनी पुढे घेत ॥ हृदयी धरीत तयाने ॥ ७ ॥ जै
से पुढे पुढे चालत ॥ सावली कोठे नदीसत ॥ जाला थोर आ
कांत ॥ पक्षी रडती देखोनी ॥ ८ ॥ तववीर्श्वामीत्र कायकरीत
वृद्ध ब्राह्मण होउनी येत ॥ रायेकेले दंडवत ॥ असे पुसत कोठो
उनी जाले ॥ ९ ॥ तो म्हणे मासी स्त्री गर्भीणी ॥ येक पुत्र आहे
मजलागुनी ॥ ती घेउन जाणी येवनी ॥ पादरक्षा देआम्हा ॥
१० ॥ पादरक्षा देसी हाना ॥ तरि चुकती येमयातना ॥ जैसे ओ

कता त्याची याव चना ॥ तीघेही धल्या पादहसा ॥ १३ ॥ ब्राह्मणरु
प्ऱजालात्तेथे ॥ तीघे अकवानी जाति पंथे ॥ उष्मे जांगकुर्पत्ते
केचीत्तेथे साउलि ॥ १२ ॥ पायाचे भोकसेनी घाले ॥ जेथे तेथे
पउत्ति पाउले ॥ रुधीरत्तेथे सांठीले ॥ प्राण जाले कासावीस ॥ १३ ॥
बाळरवाच्याचरि घेत्तलाणसे ॥ मानराकीलीरोहीहासे ॥ मा
ते पाणी पाजलेणत्तसे ॥ दोघे श्रमत्ति जैकत्ता ॥ १४ ॥ वारान
येचीअनुमात्र ॥ कुपोंनीगेले शरीर ॥ उकुडो लागले अंबर ॥
अत्यंत उधेउ करोनि ॥ १५ ॥ मग विश्वामीत्र ते वेळी ॥ पाहे उदका
चे वारे तयातली ॥ ओवति वृक्षाची साउलि ॥ सुगधवाचे
ा वकत्त ॥ १६ ॥ तेथे कुसुमाच्या सेजा ॥ हंसी येल्यानं नावे
जा ॥ थोगंगणासत्तेजा ॥ रंभेत्तल्प पैत्तेथे ॥ १७ ॥ सत्वपाळा

वृयातयाचे ॥ उपायकरीनानापरिचे ॥ १७ ॥ धन्यसत्वहरिश्चंद्रा
चे ॥ न ढळेसाचसर्वथा ॥ १८ ॥ उदकघेउणीत्वरित ॥ सामोरा
वीश्वामीत्रयेत ॥ ह्मणेतुह्मीश्रमलेबहुत ॥ उदकपानकरा ॥
१९ ॥ चलापोहुआश्रमात ॥ विश्वामीत्रपावलातेथ ॥ हरिश्चंद्र
ह्मणेजीसत्य ॥ तुह्मीकायबोलतांद्विजवरा ॥ २० ॥ जेणपोहुउ
दकघेतले ॥ त्याचेपुण्यसर्वगेले ॥ जेनेअन्नछत्रजेवीले ॥
याचेसरलेसुकृत ॥ २१ ॥ ऐसेबोलोनीहरिश्चंद्र ॥ पुढेजातसे
त्वसमुद्र ॥ उदकनसेचीअनुमात्र ॥ सत्वरजातपुढेपुढे ॥ २२ ॥
तोमायानिर्मालीनारापत्नि ॥ बालपलतणेवोमलासति ॥ तु
श्रमलिसीआश्रमाप्रति ॥ बालमातेमाझ्याया ॥ २३ ॥ प्रगतेव
देवाणी ॥ मीरायाहरिश्चंद्राचीराणी ॥ मियेथीचेनपीयेपा

णी॥ हे स्वप्नीही घडेना॥ २४॥ जाईल तरि जावो प्राण॥ परि मी न करी उदक प्राशन॥ मृगमावेचा हरिश्चंद्र करुण॥ आश्रमी ब्राह्मणे बैसविला॥ २५॥ नानापरिचे उपचार॥ भोगी तसे हरिश्चंद्र॥ तारामति सह्मणे विप्र॥ पैल तुझा भ्रतार पाहे॥ २६॥ तो पावा रित्त तुज पाही॥ चाल आश्रमा सील वलाही॥ येरि ह्मणे ऐसे पाही न घडे राया पासुनी या॥ २७॥ शेष सांडील पृथ्वी भार॥ मर्यादा सांडील समुद्र॥ परि सत्व न सांडी हरिश्चंद्र॥ पोटे धारभ्र वेशे ना॥ २८॥ तारामति उठे जात॥ ब्राह्मण ह्मणे मनात॥ धन्य माउली जगुन्ता॥ सत्व इच्छे जैसे पे॥ २९॥ तो येत्ता देरवीला रोहिदास॥ वीश्वामीत्र ह्मणे बाळकास॥ उदक पेइ सावकास॥ भागेरथीचे बाळका॥ ३०॥ तो ह्मणे अन्न क्षेत्री भोजन॥ पोटे सी केले जे

नेउद्ककपाण ॥ हे सूर्यवंशासी पुर्ण ॥ हे वर्तले पैं नाहीं ॥ ३१ ॥ तैसाच्ची बा
ळपुढें जात ॥ ब्राम्हण म्हणे धन्य याचे सत्व ॥ पात्ने मागे श्रमत
जात ॥ बाळ जातसे त्वरेंणे ॥ ३२ ॥ मग वीश्वामीत्र पुढें जाउणी
वनवाला वीला च्चेतुकउनी ॥ सावजे जाती जकउनी ॥ आकांत
वनि वर्तला ॥ ३३ ॥ पक्षी तरफउनी मरत्ती ॥ ज्वाळा जेतरावी क
वळती ॥ धुम्र दाटला दशदीसे भरती ॥ कोनी कोनकासी दीसेना ॥
३४ ॥ तारामती म्हणे रोहिदासा ॥ तुजा तावाच्च सील कैसा ॥ मग
स्मरे लक्ष्मी वीलासा ॥ ह्रुषीकेशा गोविंदा धाव वेगी ॥ ३५ ॥ वनवा
आकासी झोबत्त ॥ बाळ माते केरी मीरी घालीत्त ॥ बारे तुज
काय घालु पायात ॥ कोठे लपउ सांग पा ॥ ३६ ॥ हरीश्चंद्र बोले
वचन ॥ आम्हा तिघासी आले मरण ॥ परि ब्राम्हणाचे रूण

माथापुर्णबैसले ॥ ३७ ॥ राजाह्मणे तारामति ॥ हृदइचीनावा श्रीपत्ति ॥ ज्याचेनामघेताहरति ॥ सकळहीजानसंकष्ट ३८ ॥ बोरेपुत्रारोहिदासा ॥ आतास्मरेजगन्नीवासा ॥ वैकुंठपत्ति आदीपुरुषा ॥ ब्रह्मानंदासुखाब्धी ॥ ३९ ॥ रोहिदासघेउणीकडेव रि ॥ पुढेरावजातसेमंडकरी ॥ तोह्मुकलीतारामत्तिसुंदरि ॥ प डलीधुरिआउमार्गी ॥ ४० ॥ तारामत्तिनेसभोवतेपाहीले ॥ ह्मणेपत्तिपुत्रजळुनीपेळे ॥ आत्तामाझेप्राणवाचले ॥ व्यर्थ जानकासीया ॥ ४१ ॥ पत्तिपुत्रगेलेजळोनी ॥ मगम्याकायकु रावेवाचोनी ॥ मगह्मणेबारेअग्नी ॥ रावदेइपोरात्त ॥ ४२ ॥ पत्तिमाझाबहुतभूकाळ ॥ स्नानसंध्येसीहोइलवेळ ॥ वार पाहात्तअसेलबळ ॥ स्वर्गपंथपेजानता ॥ ४३ ॥ केलासूर्यासन

मस्कार। ह्रदईस्पर्शिलारमावर। जवळीकेलावैश्वानर। प्राणव
धावासन्निन। ४४। ऐसेद्रस्वानीयाविश्वामीत्रा। वेगेवीझ
वीलावैश्वानर। त्तेवेळीहोउणीवीप्र। सन्निपासीपातला
४५। मगह्मणेवोपत्तिवृत्ते। कोटेजानेसीयेणपंथे। यदिह्मणे
नात्तातुह्मांते। चिन्यात्रिनोनेसांगावे। ४६। पुरुषआनीये
कुबाळलत्वत्ता। दरचीलाकायत्तुह्मीयेत्ता। येतह्मणेपेलपु
त्रआनीपीत्ता। जळानीयापडीयेले। ४७। तोंजवरिगेलाअ
ग्न। मेलीद्दोघीभाजुन। तुजदावीनोनेउण। कापट्यकोन्का
सीकुळेवा। ४८। द्दोघेकापरयेचीमारिले। परिसत्तिसदव
रीचवारले। मगधरणीवरिआंगघात्तिले। ह्रदइकवळीत्त
पाते। ४९। मगह्मणेत्तेअवसरि। मजसांगेनीयावनांतरि

येनेकेलेबुद्धि॥ क्रोधेसनेयेकदाची॥ ८० ॥ अयोध्येच्याराजेंद्रा ॥ प
रमउदारगुणसमुद्रा॥ सत्वसीला हरिश्चंद्रा॥ परासुराचत्र१
त्रि॥ ८१॥ सकलपृथ्वीचेभुपत्ति॥ तुझीयापायालागत्ती॥ त्रै
लोक्यभरितुझीकीर्त्ती॥ जैसीगत्तितुजजाली॥ ८२॥ रोहीत
सागुणनिधाना॥ त्वाकेलेनाहीमाझीयास्तनपाना॥ म
जसांडोनीयासगुणा॥ वडीलासांगात्तेगेलासी॥ ८३॥ पाणी
पाणीकरित्तगेलाप्राण॥ बारेपीउीलासीअन्नवीण॥ तु
जवरूनमाझीकायाजाण॥ वोवाळीनपुत्रराया॥ ८४॥ अ
योध्यापत्तिपुत्रासमवेत्त॥ जकोनीपडीलावनात्त॥ पक्षी
वृक्षीरूदनकरीत्त॥ शोकऐकोनीसत्तिचा॥ ८५॥ उदउद
जीप्राणपत्ति॥ क्षुधाक्रांत्ततुलीश्रमलेती॥ माझीयाकुर

ऊकेसीनिश्चीती॥ चरणतुमचेसाडीन॥ ५६॥ मगवीप्रह्मणेतारा।
पतीसी॥ सूर्यगेलाअस्तमानासी॥ तुआताकीतीकरशाकुक
ड्सी॥ चालआश्रमामासीया॥ ५७॥ तेह्मणेतातानाभेकउत्तर॥
मीवनीसांडेनीभ्रतार॥ कायकरावेहेशरीर॥ व्यर्थआताटेउ
नी॥ ५८॥ मगह्मणेपमीयेक्षणी॥ भ्रताराखवेयेइनअग्नी॥
येरुह्मणेआलीजैकीलश्रवणी॥ पतितुह्मारीनीआहे॥ ५९
आपुलेपतिचेरिनफेडसील॥ तरीतोस्वर्गीमुक्तहोइल॥
व्यर्थप्राणवेचुनिफळ॥ कायअसेसांगपा॥ ६०॥ मगतोब्रा
ह्मणतेथुनिगेला॥ घोरअंधःकारप्रवर्तला॥ मगवीप्रस्त्रा
स्त्रीत्रेव्याघ्रपारचिला॥ मांवेचाकरुणीतेधवा॥ ६१॥ व्या
घ्रेंदोन्हीप्रेतवोढोनी॥ घेउनीगेलातीयेपासुनि॥ पेरिर

उतंलीदेवनि ॥ नाहीकोन्हीदुसरे ॥ ६१ ॥ सत्तितक्रमचीतेवेळा
अकस्मात्तसूर्यउगवला ॥ तोहरिश्चंद्रेराहीदासभाला ॥ अ
वचीतातत्तेदायासी ॥ ६२ ॥ तारामति १ तिचेपायधरि ॥ वर्त
मानसांगेतेअवसरि ॥ येतत्तणेइश्वरसुत्रधारि ॥ त्याचीक
रणिअगाध ॥ ६३ ॥ गीरीगकुरिअरंण्य ॥ क्रमित्तचालीलेती
घेजन ॥ वोसनगर भ्यासुरजान ॥ सोडोनीजातिपुढे
ची ॥ ६४ ॥ ऐसेत्तीघेजनजवजात ॥ तोवारानसीदेखी
लीअकस्मात्त ॥ लेअवलोकीतासमस्त ॥ पापेजातिजको
नी ॥ ६५ ॥ वारानसीचीरचना ॥ नवर्णवेसहश्रवदना ॥ वि
श्वनाथनगरिनयना ॥ हरिश्चंद्रेदेखीली ॥ ६७ ॥ नेत्रीदेखी
लीभागरथी ॥ अवलोकीतामहापापेहरत्ति ॥ पावनकरा

वृयाजगति॥ वाहेक्षीतीसर्वेद्दा॥ ६८ ॥ मगत्रिवर्गतेवेळी॥ साष्टां
गवारानसीनमीयेली॥ स्नानकरीताभागरथीजवळी॥ सुख
वलीअष्टांगे॥ ६९ ॥ घेतलेविश्वनाथदर्षण॥ विंदुमाधवा
सीघालितीलोटांगण॥ तोविश्वामीत्रयेउण॥ उभाराकेलाते
धवा॥ ७० ॥ तुह्मासमागमेकीतीहिंडावे॥ ऐसेद्दानकासीया
सीद्यावे॥ ब्राह्मणासीचाळवावे॥ कोन्यागुणेसीकवी
ले॥ ७१ ॥ मर्यादेच्यादीवसआजीजाना॥ सुर्यनजायअ
स्तमाना॥ आजीसत्वरद्यावीमाझीदक्षीणा॥ ह्मणोनी
त्यासअडविले॥ ७२ ॥ हरिश्चंद्रह्मणेतेक्षणी॥ आजीदेह
पाहुत्यालागुणी॥ स्वामीतुह्मीचुकलेतीवचनी॥ नीजव
दणीचालता॥ ७३ ॥ रायात्रीशंकुचीसुरीका॥ नृपाहातिहे

ती देखा ॥ तेवी कुनि यात्तलवत्ता ॥ म्हणपेंडी घेत ति ॥ ७४ ॥ म्हण बां
धोनी यामाथा ॥ रावल्लणे माह्मास कोन्ही घेना ॥ जनसमु
दायत्या भोवत्ता ॥ पाहावयासी पातला ॥ ७५ ॥ म्हणती हारा
जाचक्रवर्ती ॥ काय जाली याची संपत्ति ॥ तारा यासी ह्मेण
तारामति ॥ पजप्रतिवीका आधी ॥ ७६ ॥ सतिच्या माथा
म्हण बांधोनीया ॥ उभी केली वीकावया ॥ वीश्वजन देखो
नीया ॥ रुदण करिती गहींवरे ॥ ७७ ॥ पात्राप्ती जाली वारान
सी ॥ नाना परिचे पाहाति तापसी ॥ म्हण तिऐसीया माउ
लिसी ॥ कोन वीकी तो दुरात्मा ॥ ७८ ॥ जीचीयान खाव
रुण ॥ मदन सांडी जेवो बाळुण ॥ जीचे पाहाता वदन ॥ चं
द्र लाजोनी अस्ताजाये ॥ ७९ ॥ तो ग्राहीक पातले बहुत

तो वृद्ध कुरनि आली तेथा ॥ देखोनी सौंदर्य अद्भुत ॥ सूवर्ण देत कु
रनि त्ते ॥ ८० ॥ तो विश्वामीत्र ह्मणे ॥ इच्चे येक भार सूवर्ण देने ॥ तो कुर
निह्मणे अवस्य घेने ॥ आता देत्ते तुह्मा त्ते ॥ ८१ ॥ तारामति करी रु
दण ॥ धरिवी श्वामीत्राचे चरण ॥ न विका वे कुरनि ला सुण ॥ पद
र पसरूणी वीनवी त्तसे ॥ ८२ ॥ तो काळकौसीक ब्राह्मण ॥ पुसे
विश्वामीत्राला सुण ॥ यत्र ह्मणे येक भार सूवर्ण ॥ इच्चे घेइण
आताची ॥ ८३ ॥ तेणे तात्काळ सूवर्नेरासी ॥ आनीली वीश्वा
मीत्रापासी ॥ हाति धरिली तारामतिसी ॥ चाल यहासिल
योनीया ॥ ८४ ॥ तो जाला हाहाकार ॥ लोक रडु लागले समग्र
ह्मण त्ति परम चांगल वीश्वामीत्र ॥ सत्ति पवित्र वीकीली ॥ ८५
विप्रे तारामति नेली ते चक्षनी ॥ रोहीदासा कडे पाहोनी ॥ आ

अश्रु आले रायाचे नयनी ॥ अधोवदने स्फुंदत ॥ ८६ ॥ तारामति
परतोनी पाहे रायाचे वदन ॥ जी आता तुमचे दुर्लभ दर्शण
मी अंतरली तुम्हापासुन ॥ ऋणानुबंध तुमचा सुटला की
॥ ८७ ॥ तो कोसी म्हणे चाल बाई ॥ पगनी घातिजाली ते
समई ॥ येरी लागली रायाचे पाइ ॥ आश्रु महा भीज नसे ॥ ८८ ॥
बाळ म्हणे हरिश्चंद्र ताता गुण ॥ मी मातेचे पाहीन वदन ॥ ये म्हणे
बा रे संपुर्ण ॥ तुटला जानस मंध ॥ ८९ ॥ रोहीदास म्हणे ताता ॥ मी पा
होनी येतो माघुता ॥ राजा बोले न लवता ॥ भेटुनि येइल वक्री ॥ ९० ॥ म
ग धावीन्नला लवला हे ॥ मातेसी म्हणे उभी राहे ॥ मज सांडोनी
जननी ये ॥ कोठे जातेसी सांग पा ॥ ९१ ॥ तो तारामति ब्राह्मणा
म्हणत ॥ पैल मासे बाळ येतो धावत ॥ पान्हा स्तनी दाटत

कैदी घालीत्तमीरीत्तेका ॥ ९२ ॥ स्तनघात्तीलासुखचक्रमळी ॥ कुरे
पुरवल्याचेकुरवाळी ॥ ब्राह्मणासह्मणेत्तेवेळी ॥ नात्तायेक
जैकाहे ॥ ९३ ॥ याचेकायत्तेरुपदेइ ॥ येवेळीबाळवीकत्तघेइ ॥
कुरंगीनीपाउसपाही ॥ वीघउनकुरीमहाराजा ॥ ९४ ॥ वद्छआनी
गाइ ॥ मेळवीयेकेचीयेदाइ ॥ ह्मणोनीलागलीपाइ ॥ येकनकुरी
महाराजा ॥ ९५ ॥ कृपाउपजलीकाळकौसीकासी ॥ परत्तोनीआ
लारायापासी ॥ ह्मणेयाहीलेकुरासी ॥ वीकुनमीचीघेत्तोपै
९६ ॥ त्याचेअर्धभारसुवर्ण ॥ ब्राह्मणेत्तात्काळदेउण ॥ दोघा
सीचालीलाघेउण ॥ घराआपुलीयाविप्रपै ॥ ९७ ॥ मगत्तो
अयोध्येचानाथ ॥ आपुल्यामाथात्तृणबांधीत ॥ लोक
सगृहीत्तसमस्त ॥ कैसेअपदीनवर्त्तत्तसे ॥ ९८ ॥ कर्माचीग

तिजाणकरीन ॥ ब्राह्मणाचेवीचीत्रंचीदान ॥ देवाचदिकायबोल
रउण ॥ भोगील्पावीन नसुटेची ॥ ९९ ॥ आदेहाहरिश्चंद्रसत्व
धीर ॥ अयोध्यानगरीचानृपवर ॥ जयजयविश्वनाथहर
हर ॥ कैसेदुस्तरचोडवले ॥ १०० ॥ मेरूहूनिज्याचेधैर्यथोर ॥ समु
द्रापरीसगंभीर ॥ नेरूपरीसदक्ष माजपार ॥ शांतधीरमहाराज
हा ॥ १ ॥ माथाडोलवीतीसकळजण ॥ ह्मणतीयाचेमालकुरी
लकोन ॥ तुळेवरिघातीलत्रीभुवन ॥ तरीन्युन्यहरिश्चंद्रा
सी ॥ २ ॥ घेताहरिश्चंद्राचेनाम ॥ सकळपापेहोतीभस्म ॥ कैचा
ब्राह्मणअधम ॥ छेळीकैसामहाराज ॥ ३ ॥ तेथेवीरबाहुम
हार ॥ त्यापासीद्रव्यअसेअपार ॥ तेनेसुवर्णदेउनीदानधार
हरिश्चंद्रविकतघेतला ॥ ४ ॥ घेनासद्रव्यघेबहुत ॥ त्यापासी

असेअमीत ॥ रूक्षवीननीश्चीत ॥ जाकोनेतीतीअेत्ताचे
५ ॥ रावक्षेअडोमालागुण ॥ तुह्मीसांगालतेका र्यकरीण
पदिनचेतुमचेअन्न ॥ कोरडेधान्यमूजच्यावे ॥ ६ ॥ मगदो
नेभारद्मूवर्ण ॥ वीश्वामीत्रासीअर्पुण ॥ रायेधरिलेदक्षनेर
ण ॥ ह्मणेम्योश्रमवीतेस्वामीया ॥ ७ ॥ आताजावेअयोध्ये
स ॥ राज्यकरावेसावकास ॥ मगजेमासीगेनेदेश ॥ जात्ता
जालाग्रहात्याच्या ॥ ८ ॥ तोमोसाचीदुर्गंधीयेत्त ॥ घेलप
डलीअसंख्यात ॥ अस्तीचेपर्वत्तधराभोवत्त ॥ असंख्या
त्तपडीयेले ॥ ९ ॥ रायाचेमनकोदाळत्त ॥ ह्मणेपापेंक्रूर
बळीवंत्त ॥ तोमाहारीनआलीखवीत्त ॥ चिरबाहुमहारा
ची ॥ १० ॥ ह्मणेहाचीकायआनीलावीकत्त ॥ हातोसकुमा

१ श्रीमंत ॥ याचेरात्नोत्पन्ना जैसे लाल ॥ कायपुजीसी देकारा

११ ॥ तुला बुध्धि कोने दीधली सांगा ॥ हा सेवक नाही आला

जोगा ॥ मग राजा लक्षणे कुमर जोगा ॥ मागुते न कीतीकीका

य १२ ॥ रावस पेजे माला गुण ॥ पीसांगीतीले कार्य करी

न ॥ तुम्ही दान भार सूवर्ण ॥ वेचीलेकी मजला यी ॥ १३ ॥

पाथरा यासी परचुर ॥ हरिश्चंद्रासी देत महार ॥ साडी

त्याचे अंगान समग्र ॥ केर बाहीर याकी नसे ॥ १४ ॥ राया

हाति माहा दीन दुःख वीत ॥ तरी लोरानी हाता तासी फोडयेत

इकुम्भसे वाहात ॥ पुढीन द्यावीत याते ॥ १५ ॥ ज्याहस्ते करीन दा

न ॥ सूवर्णादी धूप्वी देत ब्राह्मण ॥ त्याची पाहस्ते करण ॥

डोमपत्नी दखनकरवि ॥ १६ ॥ राजी याचे मुगुट समस्त ॥ ज्या

चीयाचरणात्त व्हीलोळत्त ॥ तोसीरीधागरघेत्त ॥ पाणीवाह
त्तउमाघरी ॥ १७ ॥ तेजफाकेदृशदीशांतरि ॥ जेसाकीरदव्या
त्वेसीरी ॥ त्यासीरिघेउणीधागरि ॥ पाणीभरीतसर्वदा ॥ १८ ॥ तो
वीश्वामीत्र तेभवसरि ॥ गुप्तरुपेफोडीत घागरि ॥ दुसराघट
देमाहारि ॥ म्हणेआत्तालरिसांभाळी ॥ १९ ॥ तेहीघागरिफोडि
ली ॥ माहारिनी नेआनीकदीधलि ॥ तेंभवीसीरीचीनीदकेली
म्हणीतेवेळीभीतसे ॥ २० ॥ तवतेहीघागरिफोडीत्त ॥ राजाथर
थराकापत ॥ माहारिन येउनीलात्तामारित्त ॥ रायाहरिश्चंद्रा
तेकाळी ॥ २१ ॥ सीव्यादेत्तमाहारि ॥ केचाण्डनीलाहाआहा
घरि ॥ व्यर्थदव्यनीधारी ॥ बुडउनीगेलेआमुचे ॥ २२ ॥ माउत्ती
घागरिदीधलि ॥ तेमेल्यानेघरदवेरफोडीली ॥ आनिकमा

हास्रिणी कोपलि ॥ मारित्ते ने व्ही काष्टदंडे ॥ २३ ॥ आनी कुधरही घल
ते क्षनि ॥ मग पाणी भरित राजनी ॥ वीस्यामीत्रे केली करणी ॥
राजन बुडी फाडीला ॥ २४ ॥ भव घेवी व्ह पाणी भरिले ॥ राजनी का
ही चीन उरे ॥ डोमजे वावयाने वेचे ॥ आला घरा बाहेरूणी ॥ २५
डोमजे पाणी मागन ॥ नवरी ता राजन रववउरवडीत ॥ केसी धरू
णी चोपीला नृपनाथ ॥ ता व्याहा निसीरी त्या व्या ॥ २६ ॥ वीक
भर पाणी भरीले ॥ राजनी काही न से उरले ॥ ला कुड मोव्ही चे
घेतले ॥ पुत्ती माहिले डायाते ॥ २७ ॥ मग गल णे मांस रांधीय
हीला ॥ दावखुली पुर्ष बेसविला ॥ अग्न फुंकी ला ते वेव्हा ॥ ज
व्होनी गली ताणी मीसी ॥ २८ ॥ सूर्य अस्त मानासी गेला ॥ को
रेड धान्य देत ते वेव्हा ॥ ते द व्होनी घेउणी आला ॥ भागीरथी तीरा

ते ॥ २९ ॥ स्नानसंध्यादीकर्मे सारिले ॥ पीष्टाचे पानगे भाजले
दोनी वीभाग केले ॥ अत्री ताचा आनी आपुला ॥ ३० ॥ तो वेस
पालये नीवीश्वामीत्र ॥ ह्मणे यजमाना भुक लागली कां
मग त्ते अन्नसमग्र ॥ अत्रि त्ताचा आनी आपुला भाग जेवी
३१ ॥ ब्राह्मण ह्मणे तेवेळा ॥ काल चा मज उपवास घडला ॥ ह्मनो
नी अवघे अन्न येचेवेळा ॥ मीर क्रपादृष्टी जेवीला ॥ ३२ ॥ ब्राह्म
णस वेन्ची गुप्त जाला ॥ जैसा ची येक संवत्सर क्रमीला ॥ पोट
बांधोनी तेवेळा ॥ तेणाधरिनी जे राजा ॥ ३३ ॥ हरिश्चंद्र ब
हुत रोडजाला ॥ पंजर अस्ती वाउरला ॥ माकाडिनल ह्मणे रो
गला गला ॥ व्यर्थ वाचला काशीया ॥ ३४ ॥ याने आह्मा सना
गवीले ॥ दोनी भार सूवर्णवे र्थ गेले ॥ मग मसन रारवा वया

वहीले । जो भेटे वीलेहरि श्रीचंद्रासी ॥ ३५ ॥ लणे तु नासदन राखा वे । न ल्ये वीन जाऊन घावे । रा बल्लणे तानातवे । आज्ञाजमा नजाल्यासी ॥ ३६ ॥ सूर्योदयी करूणी स्नान । लक्ष्मर धरि वाशीष्ठ वे चरण । मगरारवीत बैसे स्मरशान । रात्रदीवस नृपवर ॥ ३७ ॥ हरिश्चंद्र काशीस गेला । मृल्लुन गरि चा रखुटला । मा ला दिन लणे आनीला । नी दैव कैसा घरासी ॥ ३८ ॥ यासी जैसे घरा सी आनीले । दुरव ना कोन्ही चीन पउले । मनु हाचे मरण खु टले । व्याधी दुःख गेले गावातुनी ॥ ३९ ॥ मनुचे हानि चे द्र मगेले । करे कपाळी पडीले । याचे दीणहो तेते दिधले दोनी भाद सूवर्ण ॥ ४० ॥ इकडे काळ कोशी काचघरी । तारामती भा वे कार्य करि । उशीन नाही अहो रात्री । नानापरिचे करि कष्ट

काळकौसीकाचेमुख्यशीष्य॥ त्यामध्येजसेरोहीदास॥ ब्राह्मण
म्हणेसमस्तास॥ जावेतुळसीआनावया॥ ८२ दुर्भसमीधा
कमळे॥ घेउनियाचे पुजेचेवेळे॥ वनासअवघेमुलेनीघाले॥
रोहिदासासमवेत॥ ८३ येकपुष्पतुळसीप्राथींत॥ येकसमीधा
दुर्भदवुडीत॥ त्तोसरोवरीचेकमळतोडीत॥ रोहीदासत्तेधवा॥
८४ त्तेथेवीश्वामीत्रेत्तक्षकपाठविला॥ तोआधीचकमळात
जाउनीबैसला॥ मगरोहीदासत्तेवेळा॥ कमळेत्तोडीतत्तात्तडी॥
८५ अकस्मात्तंकिलाहातास॥ भीउणीहाकफोडीरोहीदास॥
वत्तिसलक्षनिंगेळस॥ मुर्छीतपडीलाधरणीवरी॥ ८६॥ सकळ
बाळेआलेधाउणी॥ तोरोहीदासपउलाधरणी॥ बाळेरउत्तिथ्या
केपोनी॥ बात्तुसजननीसीकायसांगावे॥ ॥ रोहीदास

ह्मणे बाळासी । माना राहावी तुह्मा ॥ ती भोजनासी । मी तैसाची आ
लो वनासी । सत्वर ये ते ह्मणोनी या ॥ ४८ ॥ तुह्मी जाल आना
घरास । माता पुसेल कोठे रोहीदास । तरी मासा नमस्कार जन
नीस । जाऊणी यासांगारे ॥ ४९ ॥ तीस शोक न करु घावा काही
म्याती चीसेवा केली नाही । तोसे उआला तेस मज्ञ प्राण सो
डीले रोहीदासे ॥ ५० ॥ बाळ रडत गेले घरासी । समाचार सांग
ती माते सी । ये रिमुर्छीत पडलि धरनिसी । कल्पांत तिसी वाट
ला ॥ ५१ ॥ उरानी आक्रंद ना रापति । पाहा कैसी कर्माची गति
मासे यकुलत्ते नी च्यीती । काळे नेले ही रोनी ॥ ५२ ॥ मासे आ
धक्याची कारी कोने ने लि । कोने व निजाउणी पउलि । मज
दरिद्री नीची गारी सोडीली । कोन्या नी ई ये ते न कळे ॥ ५३ ॥

मजदुर्बळाचे चित्त। कोने नेले हात्तोळात। मासामत्स्य न रूनि
रवीन। कोने नीर्ई येउउविला। ८३। राजहंस मासा रोहीदास
कोने घातला त्यावरि पाश। मग ह्मणे त्या बाळकास। कोटे राज
हंस यकीला। ८४। त्यास स्नानासी उदक टेवीले। बाळमा
से असे शुकेले। कोने वनि दकीले। काय बोलीले ते सांगा
८५। मी काम करि असमसाहास। ह्मणे माते तु भागलि
स। क्षणभरि बोल बैस। पाय तुसे दगडी तो। ८६। उचलापे
यत्तुनी उमाळा। भउ भउ वाहे आश्रुज्वाळा। ह्मणे मजपा
पीनीसी जैसा बाळ। जीरेल कोटे सांगपा। ८७। म्यापुर्वीर
श्वरपुजा केली। कते तपने मचालवीली। पुर्णनभतामध्ये
चीदकीली। ह्मणोनी गला रोहीदास। ८८। कीवा केला पंक्ती

भेद ॥ कीं केला हरिकथेचा उछेद ॥ कीं साधुसंतासी द्वेश षद्ध ॥ मी
नेन त्ता बोलीली ॥ ६० ॥ कीं केला परद्रव्याचा अभीलास ॥ कीं
नीं दीले हरिदासास ॥ कीं कोना न्यासुखवीचा ग्रास ॥ काढोनी
याम्या गा कीला ॥ ६१ ॥ कीं गुरुद्रोह केला सबळ ॥ कीं गुरुं निंदे
चे केले चीकळ ॥ कीं पात्रीहुनि ब्राह्मण त्ता त्का काळ ॥ उठउनि याद्
वडीला ॥ ६२ ॥ कीं येती स्वर आला घरासी ॥ भीक्ष्याने द्वेत्ता
द्वडीलानी रासी ॥ कीं कुरंगीनी पाउस्तासी ॥ वीघडीले म्या
पूर्वी ॥ ६३ ॥ कीं हरिहर चरित्र उछेदीले ॥ कीं वेद शास्त्र पुराण
नींदीले ॥ कीं मात्ता पुत्रास वीघडीले ॥ कीं वीन्ध केले परला
भा ॥ ६४ ॥ ऐसी जळत्त हृद्या भीतरि ॥ पुढे पुढे आंगे कामकु
द्रि ॥ वीप्र कोपेल अंतरि ॥ मध्य रात्र जाहात्ती ॥ ६५ ॥ समस्ताची

भोजनेजाली ॥ घरिंचीअवघेनीजली ॥ शोकेफोडीनचालीली
रोहीदासह्मणेनीया ॥ ६६ ॥ राजसातुकोटेपडलासी ॥ कांरेपा
डसावोनदेसी ॥ मजमात्तेह्मणेनीबोलसी ॥ गतिकैसीतु
ज्जजाली ॥ ६७ ॥ बारेतुभेटमजला ॥ मीयेउणीबुझावीनतुज
ला ॥ वृक्षीपक्षागतीवरआला ॥ शोकुऐकोनीत्तीयेचा ॥ ६८ ॥
बारेमासीयाठेवसा ॥ सरव्यावदेदेपाउसा ॥ कोटेआहेरेराज
सा ॥ रोहीदासासकुमारा ॥ ६९ ॥ बारेतुनीह्मावंत्तबाळक ॥ नपी
सीपोहीयाचेउदक ॥ अंत्तरलाअयोध्यानायक ॥ हरिश्चंद्र
मजलागी ॥ ७० ॥ चहुकडेवणीधावत्त ॥ झाडेकपाळाआद
ळत्त ॥ घडीघडीअडखळोनीपडत्त ॥ अशुध्दवाहात्तथडथ
डा ॥ ७१ ॥ सरोवरिंजेहोतेप्रेत्त ॥ तेवीस्वामीत्रसत्ति पुढरावी

त ॥ त्निच्यापायासीलागत ॥ येरीपात्रात्तचाचपोनीया ॥ ७२ ॥
पुत्राच्चेशैवबोळखीले ॥ मगनीळखासीनीळखपेखवीले
ह्मणेबारेमज नाहीपुसीले ॥ कीदेयाकीलेपरदेशा ॥ ७३ ॥ बारेसू
र्यवंशासुगुरमनी ॥ बोलकाठीमजलागुणी ॥ तुयेउणीयाच्या
वनि ॥ परदेसीहोउणीपडीलासी ॥ ७४ ॥ माउवेघेतलेश्रेत्त
पुन्हातीसद्दद्दराफुरत्त ॥ मुखीत्याच्यास्तनघालीत ॥ हद्द
दयदितघळस्यासी ॥ ७५ ॥ मगजानीकरूपपालयेनी ॥ विश्वा
मीत्रपुढयेउणी ॥ ह्मणेतुकोनयेवनि ॥ रउत्तेसीआक्रोशे ॥
७६ ॥ मगसत्निह्मणेद्वीजा ॥ सर्पेडंकीलापुत्रमाझा ॥ जोहरी
श्चंद्रमहाराजा ॥ त्याचापुत्रहाअसे ॥ ७७ ॥ ब्राम्हणह्मणेआ
ताचरात्री ॥ लवकरीजावीपुत्रापत्नि ॥ सूर्योदइंगेमजेकत्ती

मगजब्दोनेदी तीतुजलागी॥७८॥मगप्रेतउचलोनीतेधवसरी येतीजालीजाह्नवीतीरी॥काष्टअग्नबहुतवरी॥घेउणीआला आपन॥७९॥पुत्रघातलासरणान्त॥म्हणेरुदनपकदीयेथ॥पैल डोमसमसनरारवत॥ऐकील्याजाळोनेदील॥८०॥ब्राह्मणतेथे गुप्तजाला॥ताराम्तिनेआक्रांतमांडीला॥तोकोल्हाकडरिश्चं द्रऐकीला॥ज्याळादेरवीलीमसनात॥८१॥धाउनीआलास्म तिपासी॥केसीधरोनीवोढीलेतीसी॥मजनपुसताजाळी सी॥कागनेदीसीद्व्याते॥८२॥तीसीरागेघीधलीलात॥उद कघालोनीसरनवीसवीत॥काष्टचहुकडेदाकीत॥बाहीरप्रेत काढीले॥८३॥सतिपुत्रप्रेतराकीले॥केशजब्योनीआंगभाज ले संर्वांगासीफोडआले॥वीभीछपडीलेलेकत॥८४॥मगत्स

णेतारामति॥ पाहाकर्मोचीकैसीगति॥ सर्पदंशमरणजवगती
होयअसंजस्पर्शहा॥ ५॥ अग्नीसंस्कारनहोयपुरता॥ बाली
रघोणेनीराकीलेपेला॥ रायाहरिश्चंद्राच्यासुता॥ गतिनव्हता
जैसीहे॥ ६॥ आरेसूर्यवंशमाबळला॥ राजाहरिश्चंद्रकायजा
ला॥ मासाप्राणकाउरेला॥ कायदेवापाहुरे॥ ७॥ नवज्येकत्ताऐ
सउत्तर॥ जवळीयउणीपुसेहरिश्चंद्र॥ सांगतुकोणाचीसकुमा
र॥ जालीसीपुत्रकोणाचा॥ ८॥ येरिलणेकापुससीव्यर्थ॥ मा
सेकर्मबळीवंत॥ अग्नीसंस्कारनीश्चीत्त॥ पुरतानकेबाळका
सी॥ ९॥ मगतोबोलेराजेंद्र॥ सांगतुम्हाकोनभ्रतार॥ सत्यबो
लआनतुजसाचार॥ श्रीविश्वेश्वराचीआंसे॥ १०॥ तारामति
बोलेतेचक्षणी॥ मीरायाहरिश्चंद्राचीराणी॥ सर्पदंशकेलारे

तीघा सावनि ॥ त्यासी अग्न देउ मी आली ॥ ८१ ॥ ऐसे हृदिस्थं देऊं को
नी ॥ वक्षस्थळी घेतले बजउणी ॥ मुर्छा गत्त पडला धरणी ॥ मस्तक
अवनि आफरीले ॥ ८२ ॥ मग म्हणे तारामनि ॥ त्याची सरि देख च
रन पावति ॥ तो केवळ मदनमुर्ति ॥ ते जग भस्ती नैसाते ॥ ८३ ॥
त्याचे नाम घेता प्रातःकाळी ॥ सकळ पापा तो पहोळी ॥ पतलणे
तो त्रिमी येस्थळी ॥ दाशत्वकरी रामाचे ॥ ८४ ॥ का कवकोसी केनुज
घेतले ॥ प्याण माघरि दाशत्व केले ॥ वत्तष येकलो रले ॥ अन्न नाही
मजलागी ॥ ८५ ॥ ठाम पत्नीने फार गांजीले ॥ नीच कार्य ही करवि
ले ॥ सेवरी मसन राखव च यावलीले ॥ येथेची जान मजलागी ॥ ८६
ऐकताची ऐसी रवुन ॥ येकमेका च्या गळा पडउन ॥ ते वेळे शो
क केला म्हणुन ॥ ते सागत्ता हृदय फुटे ॥ ८७ ॥ घेउणी तीही दासाच

मजे ॥ हरिश्चंद्र आक्रोशे रडे ॥ आता बाळ माझे बापुडे ॥ होउनी पडी
लेये स्मशानी ॥ ९८ ॥ असा सूर्यवंशी प्रज्ञला अंधार ॥ गेला रोहीदासा
असा पुत्र ॥ उचंबळला शोकसमुद्र ॥ नाही पार तयासी ॥ ९९ ॥
हरिश्चंद्र लपे तारा मतिसी ॥ मी पुसोनी चेतो आपुल्या धन्या
सी ॥ आला घेउनी मग तयासी ॥ द्रव्य करुपेत्ते थे ॥ १०० ॥ राजा गे
ला जे मा घरासी ॥ वीश्वामीत्र आला सतिपासी ॥ तुज ग्रासील ल
गबी वसी ॥ जाय वेगेसी येथोनीया ॥ १०१ ॥ तुझा भ्रतार येत्तव
वरी ॥ बैसे पाहेउ वाभी तरी ॥ मग त्ते प्रेत्त घेउ निसुंदरी ॥ देउळा तबै
सली ॥ २ ॥ तिसद्गुः रवनी देने व्यापीले ॥ वीश्वेश्वे तास्वे पोट फोडीले
आतडी काणेनी त्ते वेळे ॥ पुरवासी लावीले सतिच्या ॥ ३ ॥ देउळा
त मांस चिरवुरले ॥ हात पाय चहुकडे टाकीले ॥ रक्ती च्या सुरवा

सीमारवीले ॥ बाहीर आला आपण ॥ ४ ॥ विप्रकडी तरी रवध्वनी ॥
लाव बाळ रवाते म्हणोनी ॥ तो सरली जवळी दुजनी ॥ लोक धाउ
णी आले तेथे ॥ ५ ॥ वेशी नतोने मल्हार ॥ त्यासी हाक फोडी वीश्वा
मित्र ॥ आरे हे लाव रवाइल तुह्मासी साचार ॥ कुबुनुम चेउ रेणा
दु ॥ म्हासी ये पारी होत्ती लागली ॥ म्या श्रेणत्ताक फोडीली ॥ पळो
नी आलो तुह्मा जवळी ॥ मग ते गेली देउळात ॥ ७ ॥ त्या देउळा
त आहे ॥ तो मातावील चलाहे ॥ मग तेहा तासी नये ॥ बाहीर गेआ
कोन्हासी ॥ ८ ॥ तुह्मासी हे स्वानी आत्त गेली ॥ दीवरी ते धरोनी
पाहावहीली ॥ मज यासी ती येकाळी ॥ परी वाचलो तुम ऱ्याने
९ ॥ मग माहारते थे आले ॥ बळ कुरते आत निघाले ॥ केसी ध
रोनी त्तीसी चोळीले ॥ श्रेत्त बांधीला होत्ता गळाती च्या ॥ १० ॥

तीचे हात मागे बांधोनी ॥ सायवरी मारित्ती तेच्ची क्षनी ॥ ते
दुःख सांगना धरणी ॥ उलो पाहे सत्वर ॥ ११ ॥ डोळे तीचे बळे बां
धीले ॥ राजद्वारी घेउणी जाले ॥ लोक बीहाबीही पळो लागले
प्रेत बांधीला गळात्ती च्या ॥ १२ ॥ येकू कुपाटे माकीती ॥ तेकुरे घ
उणी घरात पळत्ति ॥ धीरत्तेज वकी झाली ॥ प्रात वया जोलला
वेत्ते ॥ १३ ॥ येकलणत्ती कोसी काचे यती ॥ हेच्चीहात्ती कळलिना
ही आत्ता हे द्याहुल सर्वही ॥ गाव काळी उदेणा ॥ १४ ॥ परवा दोघे
ब्राह्मण मेले ॥ तेहणेची द्वादले ॥ दुसरेवी तानक्षेपले ॥ जीवे
माराइ येते आत्ताच्ची ॥ १५ ॥ मग वीरबाहु माहार ॥ पाचारिला स
त्वर ॥ ह्मणे पालावे चासंहार ॥ करावा बाहीर नेउणी ॥ १६ ॥ म
गडे मान्ती केशी धरूणी ॥ बाहीर आनीली चोहोनी ॥ हरिश्चं

दासीबोलाउणी॥ ह्मणेमारूणराकीइयेत्ने॥१७॥ येरह्मणेआ
ज्ञाप्रमान॥ चोवरचीलीनारायनतिनिधान॥ मगनिहानिक
रविश्नान॥ भागीरथीजीवनी॥१८॥ स्नानकरूणीबाहीरआ
ली॥ हृदईचीनीलावनमाळी॥ माननीरकरितवहीली॥ ये
सीघ्नेकेलीशस्त्रधार॥१९॥ मगलारापनिह्मणेतेधवा॥ ज
यजयवीश्वनाथासदासीवा॥ हरिश्चन्द्राऐसापतिकावा॥ ज
न्मोजन्मीमजलागी॥२०॥ रोहीदाससाऐसासुत॥ वसीष्ठाऐ
सायुरुनाथ॥ विश्वामीत्राऐसापागल॥ जन्मोजन्मीपै
जसा॥२१॥ जयजयजगन्नीवासानारायणा॥ ह्मणानी
पानीरकेलीमान॥ ह्मणेआनावेगेहान॥ येकेघायेकरू
णीया॥२२॥ तोपाहायासिउचलीलाकर॥ तोभक्तकल्पाकु

परमेश्वर॥ वैकुंठीहुनि श्रीधर॥ येकायेकी धाविन्नला॥ ५३॥
हादेहादेलेणानी त्तेवेळा॥ करजगन्नीवासे धरियेला॥ चहु
भुजीआळंगीला॥ हरिश्चंद्रासी हरिणे॥ ५४॥ त्याहीभुजाही
व्यरसाळ॥ चहुणसुहास्यत्त माळनिळ॥ वैजयंत्तीचीगळा
पाळ॥ हृदइसल्लाळकौस्तुभ॥ ५५॥ हरिश्चंद्राचीयेकेरी॥ ज
गन्नीवासेही धलिमीरी॥ रोहीदासहुपाम्रत्त दृष्टी॥ उरवीला
भगवंत्ते॥ ५६॥ तारामत्तिसीहृदइधरित्त॥ सीरोमनीतुपनिवृ
त्तेत्त॥ वीमानि बैसोनी सुरसमस्त॥ पाहोंआलेत्तेधवा॥ ५७
सीवभवानीसहीत्त॥ इंद्रआला शचीसहीत्त॥ सावीत्रीसही
त्तसत्यलोकनाथ॥ पाहोंआलेस्वेसी॥ ५८॥ आलेसकळऋ
षिश्वर॥ वारानसीचेनारिनर॥ पुर्णज्ञानाचासमुद्र॥ वसी

१ सत्वरधाविन्नला ॥ २९ ॥ विश्वामित्रेरूपप्रगटविले ॥ हरिश्चंद्रा
सीहृदइधरिले ॥ ताराम तिसी आलंगीले ॥ कंठघेतलेरोहीदासा
३० ॥ धन्यतुमचेसत्वपूर्ण ॥ केलेसूर्यवंशाचेउध्दारण ॥ शोधी
ताहेत्रीभुवन ॥ उपमानाही चीहरिश्चंद्रा ॥ ३१ ॥ वीश्वामीत्रेकौ
टिधरूपेतप केले ॥ तेश्री यहरिश्चंद्रासीदीधले ॥ ह्मणेतुह्मी
यापीतीयासी उध्दरिले ॥ तुजअर्पीलेपुण्य आजी ॥ ३२ ॥
जालायेकचीजैजैकार ॥ धउकतवाघाचा गजर ॥ पुष्पवृ
ष्टीकरीतीसुरवर ॥ वारंवारत्रीतीने ॥ ३३ ॥ लक्ष्मीसावीत्री
पार्वत्ती ॥ ताराम तिसीभेटती ॥ अक्षयवरदानदेती ॥ संतो
षोनीतीयेत्ते ॥ ३४ ॥ वसीष्टासदेरुचोन ॥ करीताजालासाष्टां
गनमन ॥ ऋषिघरलाप्रेमेकरूण ॥ धन्यधन्यराजेंद्रा ॥ ३५

आलावीरबाहुमार ॥ केला त्याचा उध्वार ॥ पाउनिया दिव्य
शरिर ॥ स्वर्गालागी पाटविला ॥ ३६ ॥ काकक्रौसी कब्रालेण ॥
धरि तारा मलिचे चरण ॥ म्हणे मात्ते तुसे दरूषण ॥ घेता पाप
नुरेची ॥ ३७ ॥ वीश्वामीत्रे हरिश्चंद्रासी ॥ गजेंद्र आनीले अयो
ध्येसी ॥ लोक धाविन्नले भेटावयासी ॥ आनंद आकासीन
माये ॥ ३८ ॥ देवस्था पुनिसींहासनि ॥ आपुल्या हाते से जथ
रुणी ॥ रोहीदासासी पुढे बैसउणी ॥ अभीशेक केला रायाते ॥ ३९
हरिश्चंद्रावरि धरिले छत्र ॥ आज्ञा मागोनी वीश्वामीत्र ॥ ब
द्रीकाश्रमासी सत्वर ॥ गेला तेका तापसी तो ॥ ४० ॥ सारीसह
स्त्र वरुषेवरि ॥ हरिश्चंद्र अयोध्येचे राज्य करी ॥ मग रोहीदासा
त्यावरि ॥ सींहासनावरि स्थापीला ॥ ४१ ॥ सकळजन यो ध्या

नगर ॥ विमानी बैसवि हरिश्चंद्र ॥ करूणीयास कळाचा उध्दार ॥
घेउनि गेला वैकुंठा ॥ ४२ ॥ पापरिअ ये ध्याउध्दरीली ॥ क्षनेमाजी
वैकुंठासी नेली ॥ हरिश्चंद्रे कीर्ती केली ॥ ऐकता जळति पापे ॥
४३ ॥ जे हे कथा करीती श्रवन ॥ सदा विजयी होती कल्यान ॥ अंती
पावति वैकुंठभुवन ॥ सत्यवचन व्यासाचे ॥ ४४ ॥ हे कथा जनि सु
रस ॥ धर्म मास सांगे लोमेष ॥ पुधीष्टीरा तुली वीशेष ॥ सत्वधी
रे ऐसा चि ॥ ४५ ॥ पुढे कथा गोड गहन ॥ घोशयात्रे सजानि को
रव जन ॥ तेथे गंधर्वे नेलि धरूण ॥ पाकशासन आज्ञेने ॥
४६ ॥ पोउव प्रताप नंदन वन ॥ कल्पवृक्ष हरिश्चंद्रे पआ
रव्यान ॥ प्रेमे भक्त पंडीत जन ॥ श्रवन करोत सर्वदा ॥ ४७ ॥
संत श्रोतियां नमस्कार ॥ सांगे घालित श्रीधर ॥ वृ

ल्या नंदे होउनि निर्भर ॥ हेची चरीत्र पदिसावे ॥ ४५ ॥ सुरस पांड
वप्रताप ग्रंथ ॥ अरण्यपर्व व्यासभारत ॥ त्यातील सारांश
यथार्थ ॥ ती सांग्यात कथीयेला ॥ ४६ ॥ अ० ॥ २० ॥ संपूर्ण
म ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ ५२ ॥ ५२ ॥ ५२ ॥

श्रीगणेशायनमः॥ जन्मेजयबोलेवैशंपायनसंपन्न॥ वैशंपायनणापर
मसज्ञान॥ भारथकथारसश्रवण॥ सुखलागेतुम्यामुखे॥१॥ करुणी
तीर्थयात्रासमग्र॥ जैंधेत्तवणांआलेपंडुकुमर॥ यावरीदुखव्व धृत्तरा
ष्ट्र॥ कायकरीतेजाले॥२॥ मगबोलेवैशंपायन॥ येकत्रहोउनीअ
वघेअर्जुन॥ दुर्योधनदुःशासनसगुनीकर्ण॥ वीचारकरीतीयेकां
ती॥३॥ जालेद्वादशभरत्त॥ नेराव्यातपांडवहोत्तीगुप्त॥ पुढेंयुध्ये
होइलप्राप्त॥ जत्तीअनर्थदीसत्तो॥४॥ स्वर्गीहुनीवीद्याअभ्युत्त
सीकोनआलाअभीमन्यतात॥ त्यासीसमरंगणीकृत्तांत॥ यु
ध्येकरूनसके॥५॥ प्रसन्नकरूणीयायोमकेश॥ अस्त्रवीद्यासी
कलानीशेष॥ तैसेचीवासवेनिर्दोष॥ वीद्यात्यासीसमर्पीली
॥६॥ लोकपाव्यप्रसंन्नसर्व॥ वीद्यादीधलीअपुर्व॥ नीःशेषपुसी

लायवो॥ नीवांत आनी कवचाचा॥ ७॥ शकुनी म्हने वनांत॥ तेंनी
रक्ष सादे आहेत॥ रात्री जाउनी अकस्मात॥ करावा घात पांचाचा
॥ ८॥ दुद्दष्ट शकुनी रक्ष जान॥ पुरवेदेसुनी घाली पाली पाशान॥ वी
शवल्ली जोला हान॥ उफरोनी गकावी॥ ९॥ गोष्ट ने पाहा वयावनी
घोशया त्रे चेमी शकुनी॥ गोष्टी न फुटत्ता अदैत वनी॥ रजनी
माजी वधावे॥ १०॥ आणी आपली वैभव संपत्ती॥ चतुरंग दळ न
मायेत्री जगन्नी॥ हेधावावे पांडवा प्रती॥ पाहो न होती अधोवदन
॥ ११॥ दृष्टि दिवनी पांडव॥ वैभवत्यासी दाउ सर्व॥ आपुची श्री देखोनी
गर्व॥ हरेल त्याचा नीश्च्येय॥ १२॥ उद्योपावला वासरमनी॥ उउगने
ल पत्ती असोन गगनी॥ की दृष्टी देखता महामनी॥ मग गारासी
कोन पुसे॥ १३॥ मृगेंद्र आला अैकोन॥ वारन सोडीत्ती तात्काळ

प्राण ॥ तैसे आल्हास पांडव देखोन ॥ निस्तेज होती तत्क्षणा ॥ १४ ॥ पा
वलें नरियकाचे वधोन ॥ नाही तरि वैभव बळ हाउन ॥ यावेसचे च
पटतोन ॥ राष्ट्र आपलेवी लोकीन ॥ १५ ॥ जैसे बोलता शकुनी ॥ दु
र्योधन आनंदला मनी ॥ जैसे स्याने वांत्ती देखोनी ॥ परम आवे
श धावीजे ॥ १६ ॥ सींदीच न देखता बहुत ॥ प्रदेपी जैसा आनंदत
की ज्यारासी अवचीत्ता प्रास ॥ पल्याव्हे देश जाहाला ॥ १७ ॥ मना
त जैसी उपजे हाउस ॥ की शंख्व करावा बहु वसं ॥ तो त्यान आला
फाल्गुन मास ॥ गगनी हरूष न समाये ॥ १८ ॥ जैसे शकुनीचे वच
न ॥ जैकता तो शला दुर्योधन ॥ अंधा प्रती येउन ॥ पुसता जा
हाला त्ने धवा ॥ १९ ॥ म्हणती घोशयात्रा करूण ॥ आपुले राष्ट्र वी
लोकुन ॥ मृगया करितां प्रदेन वन ॥ येउ पाहुन सवेची ॥ २० ॥

वृष्णुलनेपंचपांडव ॥ अधैन्तकाननीचेकटीरच ॥ तुलसीगम्मतेथेसर्वे ॥ आपुलेवैभवघाउजाता ॥ २१ ॥ जागेनकरावेनीरुस्तव्याघ्र ॥ चेत्तउनयेत्तीमाहावीरवार ॥ तरीतुलसीजाउनीसत्वर ॥ घोडापाहुनयेइजे ॥ २२ ॥ देववृतभारद्वाजशारद्वत ॥ वीदुरमानीशारद्वतसुत ॥ यासकळोनेदीमात्त ॥ सेनेसहीतनीघाले ॥ २३ ॥ वीदुरसमजलातेक्षणी ॥ दुर्जनचालीलासेनाघेउणी ॥ परीगजबजीलानाहीमणी ॥ स्तनेयाचेनीकायहोये ॥ २४ ॥ रुक्मीनीनयनाब्जवीकाशमीत्रा ॥ पद्मजजनकावारीजनेत्रा ॥ जगदांकुरकंदराजीवनेत्रा ॥ दुःखासपात्रहोत्तील ॥ २५ ॥ जोनीजजनहृदयांवीदमीलींद ॥ जोजेगदांकुरमुळकंद ॥ तोपारीसीअसत्ताब्रह्मानंद ॥ पांडवकेवारीसर्वदा ॥ २६ ॥ असोइकडेकौरवभार ॥ घोषप्रदेसीहो

उनीयास्वीर ॥ धारोदना पयपवीत्र ॥ प्राशनकरीतीस्वइच्छा ॥ २७ ॥ पे
कत्तसेहात्तीदधीसेउन ॥ येककरीत्तीमद्यपान ॥ येकासयेकआग्र
हकरुण ॥ पाजुनउन्मत्तजाहाले ॥ २८ ॥ तुच्छलणत्तीसुधारस ॥ म
द्येपानअत्तीवीशेष ॥ नानाफळेभक्षुनी अतीसुरस ॥ बहुवी
धासपावीत्ती ॥ २९ ॥ त्यावरीतेदुष्टसकळी ॥ आलेअयेत्त अरन्या
जवळी ॥ जेवनीकेळीनारेळी ॥ कर्पुरकर्दळीजेलत्ती ॥ ३० ॥ कृष्णा
गरमल्लयाचंदन ॥ सुवासेभरलेकानन ॥ जैसेकासज्जनाचे
गुन ॥ नसांगत्ताप्रगटत्ती ॥ ३१ ॥ खर्जुरीकळंबरातोजन ॥ जंजी
रऔदुंबरसधफळजाण ॥ जंबवृक्षभेदीत्त गगन ॥ सूर्यकीर्णे
माजीदीसेना ॥ ३२ ॥ जेथेवसेसनाधर्म ॥ धर्मत्तेथेसुखपरम ॥
सुखत्तेथेआराम ॥ सहजचीहोयसकळाते ॥ ३३ ॥ आरामत्तेथे

वसत्तीसंत्त ॥ संत्त तेथे आणंदबुत्त ॥ आनंदत्ते थे भगवंत्त ॥ सध्याह
क्षीत्तउभाअसे ॥ २४ ॥ घालाघालु चालीले रजनीत्त ॥ हृज्जानोनी
नीर्जरनाथ ॥ गंधर्वपत्तीसत्वरीत्त ॥ कुंत्तीसुत्तरक्षावया ॥ २५ ॥
पथ्यधावत्त कोरवभार ॥ तोवाटेसरमनीकसरोवर ॥ गंधर्व
राजसहपरिवार ॥ चीत्रसेनक्रीडत्तसे ॥ २६ ॥ दुर्योधन गजबज
ऐकोन ॥ दुत्तासपुढेधाडोन ॥ ह्मणेमार्गावरीआहेत्त कोन
त्यासत्ताडणकरुणकाढा ॥ २७ ॥ दुत धाडले उन्मत्त ॥ गंधर्वासत्त
वकेबोलत्त ॥ कोनरे त्तस्करतुह्मी येथ ॥ सोडापंथरायाते ॥ २८
गंधर्वपुसत्ती राजाकोण ॥ ह्मणत्ती पृथ्वीपत्ती दुर्योधन ॥ तो
करिउगायेथोन ॥ येउन स्नानपत्नावेगे ॥ २९ ॥ दुत्तासकेलेब
हुत्ताडन ॥ जैसीवीजाआलकेध्यरुण ॥ महाकुंजरमर्दुन ॥ त्तत्क्षी

पी ताडीले ॥४०॥ दुस्तलणोनी सोडीले जीत ॥ ते माघारे आले धावत ॥ आही चेकचेहुनी अकस्मात ॥ मुशकजैसे पळाले ४१ दोन्ही हस्ते शंरव करीत ॥ दुर्योधनासी सांगती वृतांत ॥ पर्वतातुल्य अभुत ॥ वीरते थे देखीले ॥४२॥ आली वनताप वनींता थोर दुस्ता ॥ तेही आमुची बरवी केली पुजा ॥ ऐसे ऐकता अंधतनुजा ॥ क्रोध अभुत नागोपे ॥४३॥ नीज भारेसीत अवसरी ॥ दुर्योधननी घाला गंधर्वावरी ॥ जैसा वृशभसी काची पदरी ॥ माजी माजोनचोताले ॥४४॥ गंधर्वासहीत चीत्रसेन ॥ सरसावला युध्दालागुन ॥ वर्षेसायकापर्जन्या ॥ कौरवसेनेसी रवीळ्ळी चेले ॥४५॥ चीत्रसेन पंच्यानना पुढे ॥ कर्णदुर्योधनजंबुक बापुडे ॥ पोळनास्त्रघाला

नीचेउे ॥ केलेसर्वयेकदा ॥ ४६ ॥ रथतुरंगचापत्तुनीर ॥ क्षणातकु
र्णाचिकेलसुर ॥ दुर्योधनाचाहोदनसत्वर ॥ तीव्रस्रायकेला
हो ॥ ४७ ॥ येकयेकाकौरवाप्रती ॥ दशादहागंधर्वतेकाधरीती
दुर्योधनाधरूणीबहुती ॥ हस्तमाघारेबांधले ॥ ४८ ॥ कुर्णप
ळालासत्वर ॥ घेतलेघोरांद्रकांतार ॥ मागेपुढेपाहेभयातु
र ॥ चरणीधावत्तश्रमलातो ॥ ४९ ॥ यजमानपरमसंकरीप
डे ॥ देखोनीआश्वीयेचुकुकेउ ॥ तैसेदुर्योधनाचेवीरगाढे
पळोनीगलेअष्टदीशा ॥ ५० ॥ कीतीकशास्त्रसांडुन ॥ आडमा
र्गघेतलेरान ॥ नानासोगघेउन ॥ पळतेजालेतेधवा ॥
५१ ॥ अघैतनरन्याप्रतीजाउन ॥ गेलकीतीयेकप्रधान
धर्मरायासवर्तमान ॥ सांगतिद्रजोनतेधवा ॥ ५२ ॥ भीमा

र्जुनें शस्त्र घ्यावीं ॥ तुम्हांचे बंधु नेले गंधर्वीं ॥ ऐकोनी तासी जे
सेवीं ॥ द्रौपदी धौम्या समवेत ॥ ५३ ॥ वृकोदर बोले स्पष्ट ॥ जेथे
चेसे कुरी व्य कपट ॥ ते थेंची श्वर करी तत्कपट ॥ अन्याय वाटे देख
ता ॥ ५४ ॥ आम्हा चा करावया वध ॥ येत होते तो उनी सीघ्र ॥
सी धुजा हृद्या द्रचीं दुमीली द ॥ तेने वी परित केलेंत ॥ ५५ ॥
वैशंपायन गर्जोन बोलत ॥ दुष्ट म भक्ता सी जे वीरोध करी
त ॥ त्यासी गती हेची प्राप्त ॥ सत्य जानी जे माहाराजा ॥ ५६ ॥
साधुसंत गो ब्राह्मण ॥ याचा घात चींतीता दुर्जन ॥ वीघ्ना
चे सखु भयधारुन ॥ तया वरी खवीती ॥ ५७ ॥ श्रोतयासमल
पे श्रीधर ॥ सर्वा सवी नवी ताजो डोनी कर ॥ भगवद्भक्तासी
अनुमात्र ॥ दे सी सरू सा करू नो का ॥ ५८ ॥ अजान शत्रु सुधी

५

हीर॥ जोसकळजीवाचेमाहेर॥ हातुचाहीहीनकर॥ जोउफार
सर्वहूचे॥७७॥ आंतीवैरागरीचाहिराग्रल्पक्ष॥ वैराग्यवणीचा
कल्पवृक्ष॥ सर्वस्वेकमलपत्राक्ष॥ अंतरबाहेरक्षीजया॥७
तोवीवेकरत्नाचाकीरट॥ तानमंदाकीनीचालोट॥ जो
स्पन्यीहीनेनकपर॥ तोचवरी सर्वासी॥७९॥ तोक्षमा
वनीचेणीधान॥ कीवासदुपतेचेउधान॥ लक्षुणीया
भीमार्जुन॥ जाह्लाजाणकरीतसे॥८०॥ आह्लीपाचतेय
कराल॥ मीळुनबंधुकीसमस्त॥ त्यासगंधर्वधतनीनेत
पाहावकैसेवीपरितहे॥८१॥ त्याआह्मासराज्यासेमध्या॥ ल
पोनीयापउलानीरोध्या॥ जानीकीकदितात्यासीबध्या॥ जा
हीजवस्पधावावाचे॥८२॥ तरितुह्लीलवकरीधावा॥ हात्

५

हीउपकारकरूनीरक्षावा ।येशध्वजउभारावा ।कौरवासीसोडउनी ॥ ६५
मगबोलेफाल्गुन ।आम्हासतोआज्ञाप्रमाण ।मगसीघ्रकरोनी
व्यारीस्पंदन ।चौघेजननीघाले ॥ ६६ भीमार्जुननकुलसहदेव
समीरापरीसघेतीधाव ।तोगंधर्वीकौरव ।बांधोननेलेअंतरा
क्षी ॥ ६७ वृशभबांधीलेरावनी ।कीतस्करनेलेधरूनी ।दीन
मुखदुर्योधणनयनी ।मागेपुढ्वीलोकीत ॥ ६८ तोछत्तांतम
णीबैसेरत्‍नाकर ।तैसीभीमार्जुनेदीधलीहाक ।जव्हजणादेरैकुता
देख ।गंधर्वचक्रकंपीतपै ॥ ६९ ह्मणतीकायपहेष्ओलकाव्हा ।कीउ
तरलेलोकपाळ ।तोभमर्यादासमुद्रजाव्हा ।भीमार्जुनसोडीती
॥ ७० ॥ पांडवआलेदेखोन ।खालेपाहतीअंधनंदन ।परमनीर्दय
दुर्जन ।म्लानवदनजाहाले ॥ ७१ ॥ गंधर्वबोलतीपरत्तोन ॥

कातुह्मीकरीतायुद्धकंदन ॥ पार्थसनेबंधुधरुन ॥ कायका
रनेन्यावया ॥ ७२ ॥ गंधर्वतुह्मीनष्ठुर ॥ अरधारीकरुजर्जर ॥ सा
य्येआलीयानीजर ॥ करुसंकारसर्वांचा ॥ ७३ ॥ चोघाबंधुनेसो
डीत्ताबाण ॥ गंधर्वेरवीकीलेसंपुर्ण ॥ जैसेसीरवीपीछेपसरुन
काननामाजीवीचरती ॥ ७४ ॥ शरचरुषचीत्रसेन ॥ परीनगनी
तीपंडुनंदन ॥ जैसेबाळाचेवचनेरसतीन ॥ वीद्धजननमानी
ती ॥ ७५ ॥ गादावरुसत्तीयेकसरे ॥ तैसेपडतीगंधर्वाचीसीरे ॥ म
गपृथ्वीचेत्रीतीयेपुत्रे ॥ संव्हारहास्त्रेसोडीले ॥ ७६ ॥ मगचीत्रसे
नपुढेहोउन ॥ ह्मणेपार्थातुमाह्मामीत्रप्रमाण ॥ तरीहेअस्त्रे
घेआवरुण ॥ तुसेतुचीमागुत्ती ॥ ७७ ॥ तेकालेअस्त्रेमागुते ॥ आ
वरुनरेवीलवीरेपार्थे ॥ मगमेरलचीत्रसेनाते ॥ चोघेबंधुते

धवा ॥ ७८ ॥ चीत्रसेनम्हणे अंधकुमरा । म्हणा कपटी दुराचारा । या
चा घेसी कैवारा । सीक्षा साचार करावी ॥ ७९ ॥ श्रीहृषीकेश आज्ञा
केन । त्या सज्ञान चीलधरूण । हे तुम्हास वधावया जाण । येत
होते जपोनीया ॥ ८० ॥ तरि हे घातक नष्ट दुर्जन । स्वजन न
वेनासी केचरण । अथवा सीरछेदुण । आता च या कीन न व
आता ॥ ८१ ॥ पार्थम्हणे धर्माची आज्ञा । आलो त्या ज्ञासी सं
र्वत्ता । मग पांडव गंधर्वसह सेना । धर्मापासी पातले ॥ ८२ ॥ कौ
रव बांधले आणहुण । उभे केले नेपुढे नेउण । श्रीकृष्ण भगीनी
येउण । पाहाती जाली कौतुके ॥ ८३ ॥ तासोनी पांचाळी बोले । बरे
गंधर्वी पुजीले । दुःशासन दुर्योधन तेवेळे । अधोवदन पाहा
ती ॥ ८४ ॥ धर्म म्हणे सोडा रे सत्वर । बंधु कष्टी जाले समग्र । ते कौ

तुकेरुषेश्वर ॥ भोवत्तेमीकोनजवलोकीत्ती ॥ ८५ ॥ गंधर्वीदीधले
सोडोन ॥ धर्मराजाचीआज्ञाघेउन ॥ स्वर्गींगेलेचीत्रसेन ॥ नीज
बीमानीबैसोनीया ॥ ८६ ॥ पांडवाच्याकरेगंधर्व ॥ पडीलेहोतेजे
कासर्व ॥ तेउठवीताजालावासव ॥ सुधामेघवर्सोनीया ॥ ८७ ॥ इ
कडेदुर्योधणासीह्मणेधर्म ॥ हेकानुजआरबीलेधर्म ॥ नष्करवी
घेनेश्रम ॥ पावलासीनलवत्ता ॥ ८८ ॥ जन्मोनीकुरुवंसी ॥ नीदेक
र्णजाचरलासी ॥ नकुळसहदेवद्रौपदीसी ॥ हास्यनादीपनेध्य
वा ॥ ८९ ॥ भीमदुशासनासह्मणत्त ॥ जयपावलेतुह्मीसमस्त
आत्ताचाप्येवाजवीत ॥ गजपुरातमीरवाजा ॥ ९० ॥ पार्थह्म
णेसमरीयेउण ॥ युध्यकरावेहोतेदारुण ॥ नीचकर्मआचरुण
ठागलागलाकुळासी ॥ ९१ ॥ सुयोधनह्मणेधर्मराया ॥ आ

त्यासआह्लादेइगुणालया ॥ सुधीष्टीरेहृदइजाकेगुनीया ॥ समाधानकरिबहु ॥ ९२ ॥ त्स्णेमणान्तदेवदनकरी ॥ काव्हीआलतुजवरी ॥ आलीबंधुतुझेनीधोरी ॥ पारीरारेवसर्वस्थे ॥ ९३ ॥ बंधुसहीनदुर्योधण ॥ चाललेधर्मासपुसोन ॥ अपमान्यअधोवदूण ॥ चरणचालीचालत्ती ॥ ९४ ॥ मणालभावीदुर्योधण ॥ शत्रुनेसोडवीलेधावोण ॥ आत्ताकायम्पर्थवाचोण ॥ धावाप्राणवीराघेउणी ॥ ९५ ॥ गंधर्वीनेलेबांधोण ॥ सीरेजासुचीयकीतछान ॥ नरिबदेहोतीत्तीतुकेने ॥ त्याहुनीअपमानवाटे ॥ ९६ ॥ मीतपकरीणधारूण ॥ पांडवाचाप्यावयाप्राण ॥ अथवादेशात्तसेबीन ॥ कायवदणदावउलोका ॥ ९७ ॥ दुर्जणासीकरित्ताउपकार ॥ तोनात्कावमाणीअपकार ॥ १पपानकरित्तावीरवा

र॥आपलेगुणराकीना॥९८॥होउषेपच्यारेपुजीला लक्षाण॥प
रिपोळवीनकरीअनुमान॥दुर्जणाचेहीनकरीत्तापुर्ण॥पडपरते
नीदुरात्मा॥९९॥असोमार्गीमीळालापरीवार॥भेटलायेउणी-
सुर्यपुत्र॥समाधानकरीतीसर्वत्र॥दुर्योधनाचेत्तेथवा॥१००॥
अपमृत्युहाणीभय॥काळकरोणीहोतजाये॥त्याचादेवदन
मानुनीपाहे॥धैर्यपुज्तीधरावे॥१॥कायाआहेजोजीत्त॥तो
नसांडावापुरुषार्थ॥उपार्जीकोणीपंडुसुत्त॥पेक्षछेत्रीराज्य
करू॥२॥मगबोलेदुर्योधन॥वीदुरभीष्मसोनीद्रोण॥त्यास
कायपुसावेवदण॥सेउकाननयावरी॥३॥परपक्षांतनारघोरा
र॥लक्षुनयेकसरोवर॥तेथीवसीराहीलाधृतराष्ट्र॥भोजन
शयननावडे॥४॥दुर्योधनचीत्ताक्रांत॥रात्रीदुःस्वप्नीयात

टली बहुत ॥ भुमीवरी शयन करीत्त ॥ तो अद्भुत वर्त्तले ॥ ५ ॥ पात्ताळी
दैत्य समस्त ॥ दुर्योधणाचा जाणोनी वृत्तांत ॥ हो मानुनअक
स्मात्त ॥ कृत्या येक काढीली ॥ ६ ॥ तनेयेउनत्ते वेळा ॥ दुर्योधननेला
पाताळा ॥ भेटला तो दैत्यासकळा ॥ सांगे वर्तला जो वृत्तांत ॥ ७ ॥ दुर्योधणा
चे समाधान ॥ करीती दैत्य सर्व मीळोन ॥ अंध पुत्र करी रूदण ॥ लग्नेन
वाचे गजपुर ॥ च ॥ भीष्म द्रोण शारद्वत्त ॥ त्यांचे पांडवा कडे चीत ॥ गं
धर्वी नेले हे कीर्तीत ॥ दुःख मज बारत असे ॥ ८ ॥ पांडवी सोडवीले पा
हे ॥ ते दुःख त्रीभुवनी न समाये ॥ यावरी पृथ्वी चे नृपवर्ये ॥ हासती मज
देखत्ता ॥ ९ ॥ दैत्य ह्मणती ऐक वचण ॥ शारद्वत्त भीष्म द्रोणी द्रोण ॥
याचे आंगी आम्ही संचरूण ॥ पांडव सेना संहारू ॥ १० ॥ ऐसे ऐकोनी
समाधान ॥ पुर्वस्थळी घालती नेउन ॥ दुर्योधन जागा होउण ॥

सांगेस्वप्नकर्नाते ॥७२॥ कर्णह्मणेसुध्यान ॥ तुजजयलोहलसह्य
मगवहुनीबैसोनीसमस्त ॥ गजपुराप्रतीआले ॥७३॥ सकळवाद्ये
राहाउन ॥ गावातप्रवेशलाअध्योवदण ॥ भीष्मद्रोनीवीदुरेण
वर्तमानकळलेत्या ॥७४॥ पांडवासरक्षकवैकुंठनायक ॥ त्यास
कोनकरीलवीपरीत ॥ ब्रह्मानंदेपंडुसुत ॥ अैपतवणीवीचरती
॥७५॥ इकेडकर्णदीग्वीजयकरूण ॥ द्रव्यआनीलेमेळउण ॥ बहुत
मेळउनीरुषीगण ॥ महायज्ञआरंभीला ॥७६॥ मणीयोजीली
कुडीकसुद्धी ॥ बोलाउणीपांडवाप्रती ॥ पुनखेळोनीमारुनी
वनवासासीपाठवावे ॥७७॥ कीत्रयोदषवर्षधरल्यावीन ॥
केवीग्रामातबैसलेयेउन ॥ येगोष्टीचेदुषणलाउण ॥ आनी
कवनवासयोजावा ॥७८॥ पांडवाप्रतीगेलेदुत ॥ ह्मणतीया

गासचलासमस्त ॥ तोधर्मराजहासोनीबोलत्त ॥ आह्मीतेथे
नयेकदा ॥ ६९ ॥ त्रयोदशवर्षेभरत्तापुर्ण ॥ येउंबालावील्यावी
न ॥ असोसमाप्तजालायज्ञ ॥ दुर्जणाचाकुंजरपुरी ॥ ७० ॥ जे
काइकेउअधैन्तअरन्यात्त ॥ मृगयेशगेलेपंडुसुत ॥ द्रौपदीयेक
लीआश्रमात्त ॥ तोकौतुकवर्तले ॥ ७१ ॥ सेनेसहीतजयद्रथ ॥ शा
ल्वदेशालगनाजात्त ॥ वाटेनेजाताअकष्मात्त ॥ पांचाळीदृष्टी
देखीली ॥ ७२ ॥ जीचीयास्वरुपाचीसीमा ॥ जेअपर्नेचीपरम
प्रतीमा ॥ त्रनारीसर्वेअंबुजजन्मा ॥ जेसीनीर्मुनसकेची ॥ ७३ ॥
सकळमृगमीनरवजन ॥ कुरवंगीकरावेनेत्राचरण ॥ जइना
पकाचेसौंदर्यपुर्ण ॥ चरणांगुष्ठीनचलेइच्या ॥ ७४ ॥ आकर्ण
नेत्रीनीर्मळमुखाब्ज ॥ देखोनीलज्जीनघीजराज ॥ मृगेंद्रदेखा

नीजीचामाज ॥ सुखन्न पावी मनुस्या ॥ २५ ॥ परमहंसकुमार घनश्या
मवर्णी ॥ वोतीली इंद्रनीळकीळ गाळोनी ॥ दंत तेजःपुंज कीलीही रेख
नी ॥ बोलतां सद्नी प्रकाशपडे ॥ २६ ॥ सर्वलक्षणी पुत्र ॥ सकळपृ
थ्वीचे नृपनाथ ॥ सुखेंना गरीकीर्ती वाजवीत ॥ सौंदर्य शाकाळ्त
नउनी ॥ २७ ॥ जीचे अंगीचे सुवास ॥ जाय जध्वे योजन वीशेष
जैसे कथेद्रवत्तात्तीस ॥ मणामाजी हर्शला ॥ २८ ॥ त्यजैसी नवरि
याचोन ॥ कासयासकरावे लग्न ॥ हातांसी आली यारत्न ॥ कोये
कार नगाराचे ॥ २९ ॥ हेसकळभ्रमहान्ती इस्परी ॥ इचीप्रती मानां
ही उर्वीवरी ॥ जैसी मांडोनीयान वरी ॥ शाल्वदेहा काजाउ ॥ ३० ॥
तक्रमानसी जोइछीत ॥ नोहातांस आलें अमृत ॥ तैसे आला
सजालें येथ ॥ पुर्वदत्त प्रसादें ॥ ३१ ॥ पांडवयेकलें वनांत ॥ यात

वधीयेका क्षणांत ॥ मग कोरीकनामदुत्त ॥ द्रौपदीज वळी धा
डीला ॥ ३२ ॥ पांच्याळकंन्याजनी सुदेख ॥ पंचसीवाचीलल
नादेख ॥ नीसजैन्द्र थजंबुक ॥ न्यावयासी ध्यजाला ॥ ३३ ॥ कोरी
कत्ते थेयेउन ॥ पांन्याळीसम्हणे तु कोन ॥ तुस्ते स्वरूपदेखेवान ॥
देवती प्राण वोवाळीत्ती ॥ ३४ ॥ तु साावद्र्नेद्रुपाहानानी ष्कळं
क ॥ नदेखु चकोर होपदेख ॥ की देखनाश्रीमुखनारीक ॥ कुम
दपार्थी वजाहाले ॥ ३५ ॥ वीध्युल्लत्तामसळकेजयापरी ॥ धाडिउ
भीपांडवणारि ॥ जन्वळरूळत्ती उर्वीवरी ॥ प्रकाश द्रुरीसळक
नसे ॥ ३६ ॥ द्रुतासम्हणे मार्गस्लद्रुत्ता ॥ मापंडु स्नुशापांडव व
नीता ॥ पांच्याळरायाची द्रुहीता ॥ भगीनी मन्मथजनकाची
॥ ३७ ॥ कोन आला आहेरावो ॥ सांग वेना गेले पांडव ॥ तेजात्ता

येतील सर्वे ॥ आतीथ्य करीती तुमचे ॥ ३८ ॥ कोणीकाने येउन ॥ तया
सी सांगीतले वर्त्तमाण ॥ म गजेंद्र थरवाले उत्तरोन ॥ आश्रमद्व
रासी पातला ॥ ३९ ॥ ह्मणे लावन्यहरणी सुरवे करासी ॥ चातुरस्त
रोवराजहंसी ॥ जरी तु मज माळ घालीसी ॥ तरी पावसी सवसु
रव ॥ १४० ॥ तुज योग्य भ्रत्तार ॥ कदान के पंडुकुमर ॥ वनवास हा प्र
रम घोर ॥ येथे फार श्रमलिसी ॥ ४१ ॥ मी सींधुराया चासुत ॥ माझे
नाम जैद्रथ ॥ तुज कारणे आनीला रथ ॥ आरुढ सत्वर यावरि
॥ ४२ ॥ जैसे जेकत्ता गोरटी ॥ भुमंडळा घाली गाठी ॥ ह्मणे प्रळय
चपळा वोटी ॥ शलभ कैसा आकळेल ॥ ४३ ॥ मत्स्यक आवी मणा
सी ॥ पर्वत तृणी नद्योळसी ॥ व्रश्चीक रवदी रांगारासी ॥ ताडुन
कैसा वाचेल ॥ ४४ ॥ पंच पांडव प्रळय पाग्न ॥ याची ज्वाळा मी

अनीवारुण ॥ तुपत गंकवळुन ॥ कैसा सांगवा चसी ॥ ७४ ॥ माहा
व्याघ्रनीजलावनात ॥ त्याचीजींकाबाहेरलोबत्त ॥ तेशेषत्तो
डोनस्वस्त ॥ केचिपावेलगृहात्ते ॥ ७६ ॥ माहा भुजंगाचेदशन
देरव ॥ पडोनकेचीवाचेलमंडुक ॥ तेणाळीचाभातमजवीना
पक ॥ धरुणकैसानेहल ॥ ७७ ॥ इभमदगर्जणाकरी ॥ तोदृष्टीन
देरवेकेशरी ॥ प्राणघेउनीपळेसउकरी ॥ पांडवयेत्तीजानाची
७५ ॥ जोरणपंडीत्तामाजीसलेज ॥ दृष्टीनपडेत्तोहरीवरध्व
ज ॥ भीमगदापाहात्तानीस्तेज ॥ होउनीपडसीमंशका ॥ ७९
असोपळवीधरुणीजेरथ ॥ पांच्याळीसबळेचवोळित
तयेत्तेअचळआसकीत्त ॥ तारीलापत्तीतसत्तीणे ॥ १८० ॥
जैरथउलथोनीपडीला ॥ मारुत्तीउगेणीधावीनला ॥ व

केचीउचलोनीराज्यबाळा॥ रथावरीघातली॥ ८१॥ जत्तनैसेही
तजैरथ॥ पळत्तनगराआपुल्याजात॥ जयवाद्येवाजवीत
मणीभावीत्तआनंदत्तो॥ ८२॥ हिंसकुस्केस्पीवस्तवीशेष॥
जैसाभावीत्तमणीहरुष॥ कीदीजासीपीडीत्तानहुष॥ आनं
दभावीमानसी॥ ८३॥ पांडवनावेघेउणी॥ हाकदेपभजजन
कभगीनी॥ कंपीत्तजालीकुंभीणी॥ पाहासत्तीआक्रंदत्त॥
८४॥ पक्षीधावत्तीगगणी॥ हाकदेत्तीआक्रोशोनी॥ पंडुसुत
होधावापेक्षणी॥ द्रपदनंदीनिनेलीदके॥ ८५॥ मृगयाकरु
णीपंडुसुत॥ आश्रमाकडेसत्वरयेत्त॥ तोधावत्तदेखत्ती
पुरोहीत॥ धौम्यनामात्येण॥ ८६॥ आणीकहीत्तसीधाव
ती॥ पांडवासीवेगेआळ्वीत्ति॥ मृगेंद्रहोतुमचीसंपत्ती॥ का

पीत धावेत्वरेणे ॥ ७७ ॥ आश्रमी देउणी धौम्या जती ॥ पवणवे
गपाचही धावत्ती ॥ जेवी उर्गाच्यामागे खगपत्ती ॥ पीटीत धा
वेत्वरेणे ॥ ७८ ॥ कीं इभ पाहाता वनांत्तरी ॥ पाहाता धावती केशरी
त्तो सेणेसहीत पर्व्व त्तसउक्री ॥ अथा कुमरी देखीला ॥ ७९ ॥ ग
र्जणा करित्त भीमार्जुण ॥ उभारेत्त ष्करादीवीवण ॥ तुझेना
सीक आणी कर्ण ॥ कर चरण खंडी त्तो ॥ १८० ॥ जैद्रथ सेणेसही
त्त ॥ उभाय कला बळेवरीत्त ॥ भीम गद्दा घेवोनी धावत्त ॥ जै
रुत्तांत्त माहा प्रळेइ ॥ ८१ ॥ गजरथाचा संहार ॥ करीत्त त्तेकाव
कोदर ॥ धर्मार्जुण सोडीत्त शार ॥ प्रळये चपळे सारीखे ॥ ८२ ॥
सहदेव आनी नकुळ ॥ संहारीत्ती पायदळ ॥ बानभेदीत्ती जै
से व्याळ ॥ वारुळांत्तरी प्रवेशत्ती ॥ ८३ ॥ जैद्रथ सोडी बान ॥ वृष्टी

करीजैसाअजन्य ॥ परीतेनमानीतीपंडुनंदण ॥ शरेयाकीतीतोडे
नी ॥ ६७ ॥ धर्मेअर्धचंद्रबानलवलाती ॥ भेदीलाजेरथाचेहृद
इ ॥ रथातकीतेसमर ॥ नकुळदुनरोण धावीनला ॥ ६८ ॥ बार
णचक्रातमृगणायक ॥ येकलाचौताकेनीषंक ॥ तैसापाजसील
तारथेरक ॥ नकुळधावेघेवोनी ॥ ६९ ॥ शस्त्रेपाडीलेजेवीकर्द
ळीस्तंभ ॥ तैसेनकुळेपाडीलेदृभ ॥ तुरंगआणीकुदंब ॥ संका
रीलेप्रत्तापे ॥ ७० ॥ चपळपक्षेजयापरी ॥ तेवीफीरत्तसेहोन्यसा
गरी ॥ नकुळेघेरभ्द्रुचेतेजवसरी ॥ सेनासंधीध्रुव्रासीला ॥ ७१
संक्रुटजानोनीजैरथ ॥ द्रोपदीससांगेनीपवन ॥ पांच्यांकी
सम्लणेल्वरीत ॥ तव्हकरदुष्टसोडुनाका ॥ ७२ ॥ मगपवणवेगक
रुण ॥ धावीलेतेकाथीमार्जुण ॥ मातारा धुर्खेहरीज्यारुदण ॥

तेही आसडोनी पाडीला ॥ ७० ॥ येती ह्मारोणी लंता प्रहर
बांधोनी आकर्षीले मागे कर ॥ क्षुरमुखकाढोनी शर ॥ पंच
पारकाढीले ॥ ७१ ॥ दुर्योधन भगीणी दुःशीळा देख ॥ त्यासही
धले शाळक ॥ अर्धखांड अर्ध मीसी नीशंक ॥ भादरुण चाल
वीता ॥ ७२ ॥ धर्मद्रौपदी पुढे त्यदित ॥ उभा केला जैद्रथ ॥ म
गबोले सुभद्राकांत ॥ यास वधावे जरी आत्ता ॥ ७३ ॥ तरी दुरुचे
लगां धारी ॥ मग त्यासी पुसत नसे अवसरी ॥ घेउन द्रौपदी राज
कुमरी ॥ काम्यकवन होता तासी ॥ ७४ ॥ मग ह्मणती त्यास ॥ पां
डवाचा दासानुदास ॥ धर्म आणी द्रौपदीस ॥ नमुन जाय तु
जंणा ॥ ७५ ॥ जैद्रथासी ह्मणे धर्म ॥ ऐसे न करी कदा कर्म ॥
नव तेंही नवदण परम ॥ धर्मराया वीनवी ॥ ७६ ॥ सत्यसांग

तो धर्मात्मा ॥ अन्याय जाले करी क्षमा ॥ मग सोडुन दीध
ला पापात्मा ॥ ऐसो वदण जातसे ॥ ७७ ॥ ह्मणे स्वजनाके
वी द्याउ वदन ॥ मग गगाधा रागत्ती जाउन ॥ कतणी याअनु
ष्ठान ॥ केला प्रसंन्न योमकेश ॥ ७८ ॥ तयाप्रती ह्मणे त्रीनेत्र
मग कार्य बंधीत चर ॥ ह्मणे पांडवासी जैसा चार ॥ मज लागी हृ
सर्वेश ॥ ७९ ॥ मग बोले अपर्णानाथ ॥ सर्मी १ न सत्ता सुप
दाकांत ॥ ते काज यनुज प्राप्त ॥ क्षण येक तोई लपै ॥ ८० ॥ असे
ऐसा करीता वनवास ॥ द्वादश वरशे भरले पांडवास ॥ द्रौपदी
सहीत आश्रमास ॥ वी च्यार करीती धाउनीया ॥ ८१ ॥ इकडे स्व
प्नी यउण कर्णास ॥ सांगता जाला चंद्रांश ॥ कुंडले मागु येईल
ब्रम्हदेश ॥ त्यास सर्वथा देउ नोको ॥ ८२ ॥ ते द्रुत्ता कर्ण ध्रुशान ॥

आयुष्यतुमसेहोइलक्षीण ॥ मगबोलेउदारकर्ण ॥ नेदीमाझेननस
नवेना ॥ ८३ ॥ मगबोलेगभस्ती ॥ येकमागतरीत्यासीशक्ती ॥ जैसे
याचरीकर्णमहामती ॥ अनुष्टानासबैसला ॥ ८४ ॥ जपतासुर्यो
पस्तवन ॥ शक्रआलाविप्रवेशधरून ॥ ह्मणेमाहाराजउदारक
र्ण ॥ कुंडलेदेइकर्नीचे ॥ ८५ ॥ कर्णह्मणेतुशचीरमन ॥ पुर्वीगेला
देकवचघेउन ॥ आतादेतोकर्नभुशन ॥ परीप्रसंन्नमजहोये
॥ ८६ ॥ जवशतनेवीबुधपत्नी ॥ कर्णह्मणेदेमाहाशती ॥ कुंडले
कापोनीनीश्चीती ॥ नीजरैत्यरपुजीला ॥ ८७ ॥ महाप्रळया
चीमुरव्यचपळा ॥ तैसीशक्तीदीधलीतेवेळा ॥ त्यासमंत्रजे
रनकळा ॥ रुपेनेसर्वसांगत ॥ ८८ ॥ ह्मणेहेनीर्वाणसांगाली
नी ॥ महाशत्रुवरीघावीप्रेरुनी ॥ जैसेसांगोनतेक्षनी ॥ मघ

वाा़गुलपजाहाला ॥ = ६९ ॥ कवच कुंडले देवोन ॥ तो शवीला पाक
ड़ासन ॥ कर्ण चिरुडफाडत देरवोन ॥ ह्मणती कर्ने काय केले ॥ ७० ॥
हे ज्ञानोनी वर्त्तमान ॥ हरुषनी र्भर पंडुनंदन ॥ परम कोरव दि
नवदन ॥ ह्मणत्ती कर्णे काय केलो ॥ ७१ ॥ असे रकडे पांडवा च्या आ
श्रमासी ॥ धावत्त आला येक रुसी ॥ ह्मणे जरण्यी पात्र टेचीले
वृक्षी ॥ तो म्रग येक त्ते थे पात्तला ॥ ७२ ॥ आरणी पात्र श्रंगी मो
डुण ॥ घेउण जात्तो जसा पवन ॥ जेकत्ता पाचही पंडुनंदन
च्या पेघेउ निद्रा विले ॥ ७३ ॥ आरोपी ती जवळी म्रगा ॥ त यत्तोजा
त्त से सेवेग ॥ बकुलकरी ती लाग ॥ नाउके समी पदीसत्ता ॥ ७४
सवेची म्रग जालगुल ॥ वदात्त ळी पांडव बैसत्त ॥ हेउ निया चें
त्ताक्रांत्त ॥ ह्मणत्ति काय जात्ता करावे ॥ ७५ ॥ नकुळासी ह्मणे

युधीष्टीर ॥ नियोधावरिचे सत्वर ॥ तृशाक्रांत्त जालो नीर ॥ पाहे
चहुकडे वीलोकुनि ॥ ७४ ॥ कोने पंथे गेला मृग ॥ हे पाहे गा सवेग ॥
मग तो मान्नीहृदया वीर्ध ॥ मृगवेरि चपळेनी सांगत्तसे ॥ ७५ ॥ लेणे
येक दीसे तो उद्यान ॥ सरोवरी उदक परिपुर्ण ॥ ते थे युसल ज्ञसे हरण
तो शोधुनि पाहावा ॥ ७६ ॥ मग रवाले उत्तरुण ना त्काळ ॥ त्वरेने
चालिला वीर नकुळ ॥ पात्र नाही भराव याजळ ॥ घेउणी तुनि
र धाविनला ॥ ७७ ॥ तो तेथे बैसला हो ता राक्षेस ॥ गुप्तरुपे लेणे
नकुळास ॥ नासे वृक्षमसांगसि निर्दोष ॥ तरि सलिल यासी हे
७८ ॥ ने सांगता ग्रासीसी जीवन ॥ तरि तात्काळ पावसी मर
ण ॥ नकुळ म्हणे मासे प्राण ॥ उदके वीन जाताचि ॥ ७९ ॥ धर्मराज
हे हाक्रांत्त ॥ उदकालागी वाट पाहात ॥ तुमसे प्रस्त्र सांगा वया

येथ॥मीरीकामानाहीकी॥१॥जीवनग्रासीनामदीसुत॥
तात्काळचीपावलामृत्य॥उसीदलागलाह्मणोनीत्वरीत
शुद्धिसहदेवपाठविला॥२॥नकुळाजैसाहोउण॥तोहीतेथेची
पावलामरण॥मगपाठविलाअर्जुन॥त्यासिहीजाननतैसीची
गति॥३॥मगआलाभीमसेन॥त्यासीहीत्यानेपुसीलाप्रश्न
तोपीताबकेचीजीवन॥गेलाप्राणतात्काळ॥४॥धर्मराज
आलातेथे॥तोचौघेबंधुपावलेमृत्य॥राक्षसधर्मासीपु
सत॥सांगबारितप्रश्नमाझे॥५॥तुसांगसीलमासेप्रश्न॥त
रिबंधुउठतिलचौघेजन॥गेलोआरणीपात्रघेउण॥तोमी
चजानमृगवेश॥६॥धर्मत्तणेमहापुरुषा॥बोलतुसाप्रश्न
कैसा॥येरुह्मणेसूर्यआकाशा॥चटकैसासांगेतो॥७॥कैसापा

वेत्तोअस्त ॥ कोटेरात्तत्तोआदित्य ॥ त्यावरिप्रत्योत्तरदेत्त ॥ धर्मपुत्र
धर्मात्मा ॥ थ ॥ ब्राह्मणदेत्तीअर्घ्यदान ॥ सोडीत्तीअस्त्रमंत्रुन ॥ त्या
वुर्भेदैत्यवध्युन ॥ रविकैसाचेढउर्ध्वपंथे ॥ १० ॥ धर्मकरीतात्वदिन
सूर्येस्नतपपावेअस्त ॥ सत्यामाजीराहात्त ॥ नमनिसत्यआदीस
११ श्रोत्रीसांगत्तेकोण ॥ धर्मदेत्तप्रतिवचन ॥ वेदाध्ययनअग्नी
सेवन ॥ सुखीव्हपरमश्रोत्रीत्तो ॥ १२ ॥ बुद्धिमंत्तत्तोकोन ॥ जोकरी
वृद्धांचेसेवन ॥ ब्राह्मणासीदैवत्तपन ॥ कोन्याअर्थेसांगपा ॥ १३
तपजानीसत्य ॥ येनेवीप्रासीदैवत्व ॥ सत्तत्तेकोनतदित्त ॥ मज
सांगसर्वज्ञा ॥ १४ ॥ तत्वजानत्तेनीश्चीत ॥ तेचीजानज्ञानीसं
त ॥ पापत्तेकोनजस्तुत्त ॥ परपीडाजानीपरनिंदा ॥ १५ ॥ पुण्यत्तेको
नसाचार ॥ तरिकरावापरोपकार ॥ सागत्तोकोनत्ताअनात्या

र॥ सत्कर्मत्यागकरणेंजो॥ १६ ॥ कोनमागनोकोनआनंद॥ अन्न
णीअग्नवासीपावेंआनंद॥ आश्चीर्यकोनन्नेसांगनिश्चीत॥
मजलागीधर्मान्मया॥ १७ ॥ येकमृत्युपावतिदेरव॥ उरलेप्रा
णीमानितीसुरव॥ आश्चीर्यहेंचीनीःशेष॥ मजवाटतेंजान
पा॥ १८ ॥ आन्नासांगपंथकोन॥ जेवाटेनेगेलेवीधजन॥ कुर्त
कार्यसंपुर्ण॥ मजसांगसुधीस्थीरा॥ १९ ॥ सकुचभून्नासीका
ळपन्नवीत्त॥ हेंचीवार्तासुरवपंथ॥ गुरुकोनन्नासांगनिश्ची
त॥ सर्वत्तदयाव्छउधारजे॥ २० ॥ शिष्यकोनसांगसाचार॥ य
ज्ञावेंनथावीकउधारवैर॥ वीषबोलनेकोनंनेंसाचार॥ गुरु
अवज्ञाकरनारजे॥ २१ ॥ कायकरावेंन्नेसत्वर॥ छेदावेंसंसा
रवनछुन्नर॥ मोक्षनरुचेबीजसाचार॥ कीयेसतीनशुध्दज्ञा॥

आ ३१

न ॥ २२ ॥ पंडीत कोन निर्द्वंद्व ॥ जो भावीक ज्ञानी निःसंग ॥ विवे
क ज्ञानाचा बोध शुद्ध ॥ सद्विवेक ज्यापासी ॥ २३ ॥ कोन ते ज
न्मा जाला निश्चील ॥ परोपकारि सदा रत ॥ तस्कर कोन बोले
त्वरित ॥ पंचविषय निर्धारे ॥ २४ ॥ मद्य चिन काय मोहक ॥ धर्म
म्हणे स्नेह देखवा ॥ जयत्व कोन निःशंक ॥ विषय ज्यान्मा सुटेना
२५ ॥ सुर कोन सांग येथ ॥ स्त्रीलोचने न केवेधीत ॥ गुरु कोन
तै बोले सत्य ॥ स्त्रीचरित्र जानपा ॥ २६ ॥ दरिद्र सांग कैवळ ॥ ज्या
चे न जाय सर्वकाळ ॥ लघुत्वाचे काय मुळ ॥ पर्यांच ना सुटेना
२७ ॥ निद्रस्त कोन सांग दक्ष ॥ मति मंद जनि मुख ॥ नर्क ते को
णा मुख ॥ कुटुंब कावाड न सुटे ज्याच्या ॥ २८ ॥ सुरवते कोन सांग
से वेग ॥ तदि सर्वसंग परित्याग ॥ बधीर कोन नाही बीराग ॥ हि

तनायकेसीकवीन्ना ॥ २९ ॥ नलनिपात्रावरीलउदक ॥ नैसीकाया
ज्यानक्षनिक ॥ योवनधनआयुष्यदेख ॥ नारीभरवसासर्व
था ॥ ३० ॥ कोनासीवस्यसर्वप्राणी ॥ ज्यानम्हसत्यत्रीयभाषणी
भुषणेत्यावेकर्णी ॥ हरिकथादानसमयोवीत ॥ ३१ ॥ कोटेकरावा
सांगवास ॥ संत्तानिकरकीकासीस ॥ आत्ताच्याकोगोष्टीज
त्तिसुरस ॥ कोनत्यासांगसेवरील्या ॥ ३२ ॥ मधुरबोलोनीकरीप्र
न ॥ गर्वहरीतनिमत्तान ॥ क्षेपापुन्नुशुरलपूर्ण ॥ भाग्यज्ञानी
उधारत्व ॥ ३३ ॥ त्याच्याकोगोष्टीदुर्लभतत्वत्ता ॥ राक्षेसलक्षणेपं
डुसुत्ता ॥ कोनत्ताबंधुजात्ता ॥ उदउसांगप्रथमची ॥ ३४ ॥ ध
र्मलक्षणेतुह्याळ ॥ आधीउटचिमाझानकुळ ॥ राक्षेसलक्षणे
पुण्यसीळ ॥ सत्यहोसीधर्मात्मा ॥ ३५ ॥ मगयेकध्यावीचौघेज

न॥ बंधु उरलें बैसोन ॥ मग धर्म वीनवी कर जोडुन ॥ आहेसी कोण
दर्शन देइ ॥ २६ ॥ मग म्हणे तुझा पिता ॥ येम धर्म आहे तत्वता ॥ तुझें
सत्व पाहावया आता ॥ मृगयेसी मी आलो ॥ २७ ॥ मग येम देतसे
दर्शन ॥ पाचही जने वंदीले चरण ॥ अरणी पात्र आनुण ॥ ब्री
ती कोनी दीधले ॥ २८ ॥ तुम्ही करीता अरण्यवास ॥ कोन्ही नो
ळखती तुम्हास ॥ वीराट नगरी क्रमावे येक वरूष ॥ पुढें राज्या
सन पावाल ॥ २९ ॥ ऐसे सांगोनी सूर्यनंदन ॥ तात्काळ पावला
अंतरध्यान ॥ पांडव आश्रमासी येउण ॥ देती दीजा आरणी
पात्रे ॥ ३० ॥ मग यावरी पंडुसुत ॥ ऋषि मुनि आज्ञा पुसत ॥ आ
ज्ञात वास वरीत ॥ यावरी प्रातःस जाहाला ॥ ३१ ॥ येथुनि संवत्सर
पर्यंत ॥ कावेला गेल जानतां पुस ॥ धर्माचा केंद्र हारत ॥ वियोग

नसाऊावेचित्राचा ॥ ९२ ॥ ऋषिसभ्रेमह्होउण ॥ धर्मासीदेतीआ
सीर्वचन ॥ लौकरीप्राप्तहोइलराज्यासन ॥ शत्रुसमस्तनिवटु
निया ॥ ९३ ॥ समस्तांचीआज्ञाघेउण ॥ तेभुमीकासोउनिया
जाण ॥ येककोसभरिजाउण ॥ पांडवबहुदिंकंतरले ॥ ९४ ॥ तेथेबैसो
नीपाचिचार ॥ करीतीलआत्तापंडुकुमर ॥ तोब्रह्मानंदऋष्मी
नीवर ॥ श्रीधरमुखेवदेलतो ॥ ९५ ॥ अरेण्यपर्वसंपलेयेथ ॥ पुढे
वीराटपर्वगोडबहुत ॥ जेहेश्रवणकरीतांसमस्त ॥ पापतापह
रणहोती ॥ ९६ ॥ जेजेकतांश्रवणास ॥ आपणासुखहोइलवि
शेष ॥ संकटनिरसोनिनि:शेष ॥ त्याचीकरूणाऐकतां ॥ ९७ ॥
यापर्वाचेआध्येसंस्कृत ॥ सेरव्याबोलीलासत्यवतीसूत
शोनसेआध्येसुरसबहुत ॥ येकोन्याशनदिंआगळे ॥ ९८ ॥

येकादशसासेचौषष्टी ॥ तुळकींम्लोकाची मूळगाटी ॥ त्यानिल
सारोंशाकशाचरी ॥ पंढरिनाथेवदविली ॥ ७९ ॥ नवआध्येया
चेसंपुर्ण ॥ वनपर्वजालेनिर्मान ॥ तेविसाव्याआध्यापासुन
येकतिसपर्यंतजानीजे ॥ ८० ॥ येथुनिव्यादिआध्येअपूर्व ॥ पु
ढेपरिसाचीराटपर्व ॥ महासंकटनिरसेलसर्व ॥ श्रवनमात्रेक
रिताची ॥ ८१ ॥ ब्रह्मानंदाब्रुक्मीनीवरा ॥ श्रीधरह्रदयाकल्हार
भ्रमरा ॥ तववरदेजगद्धोध्दारा ॥ ग्रंथपुढेचालोका ॥ ८२ ॥ तव
कृपावरदेकरुण ॥ ग्रंथजालानीर्मान ॥ पांडवप्रतापनामाभी
धान ॥ ग्रंथकीर्तीचालोका ॥ ८३ ॥ तुझीयानामाचीध्वज
उभवीलीप्रसेसतेज ॥ पुंडलिकवरदानीयाद्याज्ञा ॥ नामा
भीधानचालोका ॥ ८४ ॥ सुरसपांडवप्रतापग्रंथ ॥ अरण्य

पर्वव्याससभारत ॥ यातिलसारांशयथार्थ ॥ येकतिसाव्यान
कथीयेला ॥ २९८ ॥ आ ॥ ३१ ॥ वनपर्व आ ॥ ८ ॥ श्रीसंपूर्णम्
श्रीकृष्णार्पनमस्तु ॥ श्रीबालमुकुंदार्पनमस्तु ॥ शुभंभव
तु ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीगुरुमूर्तयेनमः ॥ ॐ नमोभगवतेवासुदेवायनमः
जोअनंग गूढ आदिपुरुष ॥ आदीमायेचानीजभर्तारेष ॥ ब्रह्माविष्णुमहेष
बाळकेपोटीनिर्मीती ॥ १ ॥ सात्वीकराजसतामस ॥ सृष्टीरचनाकेली
वीशेष ॥ चौऱ्यासीलक्षयोनी बहुवस ॥ जीवभोगीतीनीजकर्म ॥ २
पडलाअज्ञानअंधःकारबहुत ॥ नदीसेकाहीवस्तुजात ॥ अउदवळेन
क्षीनक्षणापडत ॥ गर्भगर्तेतजीवहे ॥ ३ ॥ कामक्रोधमदमछर ॥ हेथोर
रहीउतितस्कर ॥ पुण्यधनसर्वत्र ॥ हरोनीनेतीक्षनाधी ॥ ४ ॥ जैसानि
बीडतमजाणोन ॥ तोसत्यवतिह्रदयरत्न ॥ उगवलासूर्यनारायण
वेदव्यासमहाराज ॥ ५ ॥ निगमकमळजालावीकाश ॥ प्राणीवर्त्त
लेसत्कर्मास ॥ सत्क्रियाराहारीनिर्देश ॥ आचरोनीपायेशपावति
॥ ६ ॥ कृपाळुतोवेदव्यास ॥ ताराव याजउजीवास ॥ भारथवर्णीलेसत्य

रस॥ कीपंचवेदसुरसेहो॥ ७॥ व्यासशिष्यवैशंपायण॥ जैसादेवगु
रूपरमनिपुन॥ विराटपर्वदीव्यनीरोपण॥ जन्मेजयाप्रतिसांगत
से॥ ८॥ मागसंपलेअरण्यपर्व॥ जेथीचीरचनासुरसअपुर्व॥ येथु
नीवीराटपर्वजपुर्वसर्व॥ येशाप्यकुपरीसीजे॥ ९॥ जन्मेजयम्ह
णवैशंपायणा॥ व्यासतुर्यसमुद्रगुणसंपन्ना॥ वीराटनगरीपंडुनं
दणा॥ वासजालाकवनेरीति॥ १०॥ दुर्योधनदुर्जनबहुवस॥ कैसा
केलाअज्ञातवास॥ द्रौपदीसतिनिर्दोश॥ गुप्तकैसीराहीली॥ ११॥
वैशंपायनम्हणेनृपति॥ तुझापीत्तापरिक्षीती॥ त्याचेपीतामह
निश्चीती॥ पंडुपुत्रमहाराज॥ १२॥ अरण्यपर्वसंपना॥ विशेष॥ कथा
कथीलीतेथेसुरस॥ पेमधरुणीमृगवेश॥ अरणीपात्रपैनेली॥
१३॥ पुढेवरवृक्षीराहोन॥ पांडवासजालासुप्रसन्न॥ अरणी

पात्रदेउण ॥ वरद्गानदीधले ॥ १४ ॥ तयावरी पावहीजण ॥ आश्रमा आ
लेपंडुनंदन ॥ जेजालेवर्त्तमान ॥ सकळब्राह्मणानीवेदीले ॥ १५ ॥
अजातशत्रुनृपति ॥ बोलताजालाबंधुप्रति ॥ अरण्यवाससं
तेंसंगति ॥ द्वादशवरुषजाहाला ॥ १६ ॥ आताआज्ञातवास संपु
र्ण ॥ त्रयोदशवरुषपरमकठीण ॥ नामरूप पालटोन ॥ कोठेक्रमावे
सांगपा ॥ १७ ॥ बहुतदेशनिगुढस्थाने ॥ गुलविवेदरम्यनिकुवने
कीपांचाळचित्रागदीसदने ॥ गुप्तरूपेसेवावी ॥ १८ ॥ मगल्लणेवीर
पार्थ ॥ देहाराज्यआहेबहुत ॥ परिआज्ञातवासप्रस्तुत ॥ विराटग्र
हाजाइजे ॥ १९ ॥ नामेरूपेपालटोन ॥ परग्रहीराहानेपरमकठीन
धर्मात्माधर्मपरायन ॥ कवनेरीतीराहाति ॥ २० ॥ धर्मल्लणेपार्था
ऐक ॥ मीआपुलेनामठेवीनकंक ॥ अक्षयकर्मीनीपुनदेख ॥ स

भासत्त होइण मी ॥ २१ ॥ द्युतकर्मी परम निपुण ॥ दंत पाशा करी धरूण
स्वगुणे वीराट मोहीन ॥ नाना युक्ती रंजवीन या ॥ २२ ॥ यावरि भी
म बोले अपुर्व ॥ मी ह्मणवीन तेथे बल्लव ॥ सुपशास्त्री प्रवीन सर्व
शाउरस अन्ने नीमीन पै ॥ २३ ॥ ज्याच्या सुवासे संपुर्ण ॥ लाळ घोटी
ती देवगण ॥ तैसे सुवासीक अन्न ॥ वसंत भुलोनी लाजे ज्याने ॥ २४ ॥
गज वृषभ मल्ल धरूण ॥ पासी बळे मोडी घेरुण ॥ वीरा राग नित्तो
पद्विन ॥ स्वगुणे करोनी धर्मराया ॥ २५ ॥ यावरि बोले पार्थ वीर ॥
शाउपदी होतो पाच संवत्सर ॥ तेथे उर्वसी परम चतुर ॥ भोग कामापा
तली ॥ २६ ॥ तीस भोग न दील ह्मणोन ॥ वदली तेजी शापवचन ॥ येक
संवत्सर संपुर्ण ॥ नपुंसकत्व पावसील ॥ २७ ॥ तरि मी बृहन्नला ना
म धरूण ॥ अंतपुरामाजी राहीन ॥ श्रीवेश अवलंबुण ॥ मोहीन

जानसुदेष्ण ॥ २८ ॥ नृत्यगीतवाद्यसीकवीन ॥ सकळस्त्रीयांकरवि
नश्रवीन ॥ आपुलेस्वरूपनामरखुन ॥ अनुमात्रनगरेना ॥ २९ ॥ याव
दिन कुळबोलकौतुक ॥ आपुलेनामसांगीनग्रंथीक ॥ अश्वपरिक्षी
सीक्षाअनेक ॥ करोनीनृपन्तोषवीनमी ॥ ३० ॥ अश्वअंतरगतलक्ष
क्षने ॥ सर्वेचातुर्यंतामीजाणे ॥ सहदेवयावदिलणे ॥ ततिपाळ
नाममाझे ॥ ३१ ॥ गाइवृशभहैसी ॥ याचीपरिक्षाजाणेवैसी ॥ वरु
षतिजेदुग्धरासी ॥ मजपासीवीद्याअसे ॥ ३२ ॥ द्रौपदीह्मणेपुरं
ध्री ॥ नाममजानमाझेसेरंध्री ॥ सुधेस्नपासीअहोरात्री ॥ सेवाक
रीनआदरेसी ॥ ३३ ॥ धर्मह्मणेमीनेथ ॥ होइणपांडवाचासभासत्त
कौतेयजालेगुप्त ॥ ह्मणोनीआलोतुजपासी ॥ ३४ ॥ मगबोलेश्री
मसेण ॥ मीधर्माचास्वयपाकीह्मणवीण ॥ अर्जुनह्मणेमीस्त्री

वेशधरीण ॥ सरवीह्मणवीणद्रौपदीची ॥ ३४ ॥ नकुळह्मणेत्ते वेद्वा
धर्मराया ब्याअस्वशाळा ॥ पावदिमीहोत्तोनृपाळा ॥ आत्ताजाले
तुजपासी ॥ ३५ ॥ सहदेवह्मणेमीजान ॥ वीरायपासीबोलनवच
न ॥ मीपांडवाचारवीह्मारिपुर्ण ॥ सेवाकरिनतुजपासी ॥ ३७ ॥ द्रौ
पदीह्मणेमीसुदेष्णेपासी ॥ ह्मणवीणद्रौपदीचीदासी ॥ गुप्तजाले
पांडवचवनासी ॥ जालिगतिऐसीआह्मा ॥ ३८ ॥ ऐसाकरुणीया
वीचार ॥ धौम्यासह्मणेयुधीष्टीर ॥ अरणीपात्रेअग्नीहोत्र ॥ घे
उणीजावेआह्मीआता ॥ ३९ ॥ पांचाळपुराजाउण ॥ राहावेअ
ग्नीशुश्रुषाकरुण ॥ द्वारकेसीइंद्रसेन ॥ रथआमुचेनेइल ॥ ४० ॥
सर्वत्रबोलाहेचवचन ॥ पांडवगेलेआह्मासटाकुन ॥ कोणेस्थ
ळीराहीलेजाउण ॥ हेनकळेचीआह्मासी ॥ ४१ ॥ राजयहीराहोन

करीन ॥ बहुत नरा रवावेसं घरन ॥ जैसी इष्टी सेवा दुकुण ॥ या च कुक
रित्ती सप्रेमे ॥ ४२ ॥ पाचही जन मी क्षोण ॥ द्रौपदी सकरावे जननन ॥
समयोची त बोलावे वचन ॥ जेनेस मा धानरायाचे ॥ ४३ ॥ वेष्ट
वेषं नरपाहोनी मेक ॥ फुरत्तिजैसे शास्त्रावेतर्क ॥ तेवी रायाचे
चीत पाहोनी देरव ॥ कार्य भा गकरावा ॥ ४४ ॥ नबैसावे रायासनु
पृष्टीसी नबैसावे देरव ॥ बहुत समीप निःशेक ॥ नबैसावे संघट नि
४५ ॥ बहु नडुदि जाउणी ॥ नबैसावे राज्यस्थानी ॥ क्षीनक्षणा नल
गावेकानि ॥ मत्रीमणी वीरलिल ॥ ४६ ॥ वा मज थवास व्य पाहो
नी ॥ अंत्तरे बैसावे जाउणी ॥ राजा मज व हयलणे नी ॥ भलत्ति गो
षीन सांगावी ॥ ४७ ॥ नृप सर्व क्षपान ॥ हेमे त्र ह्मणो नयेजाण
रावजादि जालाप्रसन्न ॥ पदितेसुरच मानाव्य ॥ ४८ ॥ रायेद्दी धले

वस्त्रे भुशने ॥ तेचीरा यादेदचन्तालेने ॥ आनीकाचीकधनम्पीरव
ने ॥ स्तुतिनकरणेइत्तराची ॥ ७८ ॥ तांबोलचर्वन बहु भाषण ॥
श्चनक्षणान थुकावेउवेन ॥ मर्यादिनेबैसावेआकर्षान ॥ वि
रासनन चढवावे ॥ ७९ ॥ बहुनघ्यावाआलार ॥ वायुआकर्षा
वासमग्र ॥ राजयतीनीईतर ॥ कधवासन करावा ॥ ८० ॥ राजपर्यं
कराजआसन ॥ गजतुरंगस्युरवासन ॥ तेथेआपन नकरावे
आरोहण ॥ मर्यादापुर्णेधरावी ॥ ८१ ॥ अंतपुरात येकांती ॥ बै
सलाअसत्तानीचांत्ती ॥ आपनश्रीयकडनीश्चीती ॥ पहितेथे
नरीघावे ॥ ८२ ॥ राजस्त्रीयेसीमैत्री ॥ कधानकरावीचतुरी ॥ स्त्री
याचेयेकांतविचारि ॥ सर्वथाहीनबैसावे ॥ ८३ ॥ रायासीन
होत्ताश्रवण ॥ राजस्त्रीयेचेआज्ञावचन ॥ कधानमानावे

जान ॥ सुज्ञीबोलोनीवारावे ॥४४॥ मीवीघावंतसुर ॥ नबोला
वेवारंवार ॥ जत्यंतदेउणीयान्याहार ॥ राजवगत्र न पाहावे ॥४५॥
बहुभाषणबहुहाष्य ॥ कधा न करावे विशेष ॥ ग्रामनिंदापरम
दोष ॥ राजश्रवनिनघालिजे ॥४७॥ रावजेवस्त्र भुशनलेन ॥ ते
आपननल्यावेनिश्चीन ॥ राजाजाहेव्यथाभुत्त ॥ आपनअव
शधनघावे ॥४८॥ रायापासमोरकरीतीह्मुती ॥ इतरस्थळीनिं
दावदीती ॥ तेत्ताळकाळअपमानिती ॥ रायापासूनियाजानी
जे ॥४९॥ रायाचीमैत्रीकीक्षणीक ॥ राजसेवकासीभाषणनिः
शंक ॥ तेथेमागेपुढेपाहुणीदेख ॥ शब्दकुशळबोलावा ॥५०॥ एवं
सर्वार्थीतुह्मसुजान ॥ पांडवतुह्मीपाचहीनिपुन ॥ जाह्मातनवासक
रुण ॥ मगसवेचीत्रगरला ॥५१॥ असेधौम्यबोलोनीसत्वरा ॥ गेला

५

तेकापं।चाळ्पुरा। इंदुसेनघेउणीरहीवरा। दारकेप्रत्तिपावला। ६२

आश्रमीहोतेब्राह्मणसमस्त। त्यासीलुकुउणीपंडुसूत। रात्रीवीप्र

होतेनिद्रस्त। सार्हिजानीतेवेळा। ६३। जेवीनीघत्तिपंचप्राण। तेके

ग्ननहोतीदृष्यमान। तैसेपांडवनीघालेतेथुन। कोनासहीन

कळत्ता। ६४। धनुष्यघेउणीमहामत्ति। लुनिरहुआकर्षीती

गोपीयुकीघालीतीवस्ती। आगोस्त्राणेबांधीली। ६५। का

लींदीवोलांडुनित्वरे। निघत्तेजालेदक्षीणत्तिरे। आउवाटेगीरी

केंद्रे। वोळंगीत्तीरात्रीसी। ६६। दशार्नवदेशवोलांडुन। सुखे

नदेशलुकउन। दक्षीणदीशापाळुन। अपारमार्गक्रमीला। ६७

दीसत्तीपाव्हलीवीवर्णे। रूपेगेलेपालटुन। जैसेहाचीचंद्रबी

णे। अभ्रमंडळेझाकुळले। ६८। चीरचलेमारचीलेअनर्घ्ये

५

रत्न॥ कीमराळघोळले धुळीन॥ तैसेतेसाही निधान॥ जा
तिवदेणरज नित्त॥ ६९॥ जीचीयास्वरूपावरूनी॥ सुरललना
सांडीजेवावाळुणी॥ द्रौपदराजनंदीनि॥ चालत्ताचरणीश्रमति
हे॥ ७०॥ ह्मणेपाचही तुह्मीसकुमार॥ चरणीचालत्ताश्रमले
तीफार॥ वीश्रांत्तीघ्याजीक्षनभर॥ नंत्तरसुखेचालावे॥ ७१॥
माझेनीनचालवेक्षनमात्र॥ येकहीपाउलनटाकवेसाचार॥
कवनकरुआत्ताविच्यार॥ प्राणसंकटजाहाले॥ ७२॥ भुजदंडे
करूण॥ कमळेउचलिजेवीवारण॥ तेवीद्रौपदीस्कंदीघेउण॥ स
त्यसाचीचालीला॥ ७३॥ वीरारनगराजवळी॥ पांडवजालेतेवे
ळी॥ वीशाळशमीवृक्षातळी॥ स्थीरावलेनावेक॥ ७४॥ शमीसी
करूणीप्रदक्षीणा॥ करीतेजालेस्तवणा॥ तुजवंदुनीरघुनंद

णा ॥ गेला रावन वधाचया ॥ ७४ ॥ ह्मणति शस्त्र घेउणी करी ॥ कै
शप्रवेशा वनगरी ॥ लोक तर्क करीती परोपरी ॥ देशांतरी गोष्टी
जाइला ॥ ७५ ॥ गांडीव च्या पज्राति वीशाळ ॥ कल्पांत विझुले
नी तेजाळ ॥ की उगवले सुर्य मंडळ ॥ तैसी प्रभा त्या याची ॥ ७७ ॥
मग पंन्नच्या पपंन्चतु निर ॥ त्रणपर्णे गुंगळुन सत्वर ॥ शमी वरि
चढोनी नकुळ वीर ॥ टेवीले आकर्षोनी ॥ ७८ ॥ वर्षना बहु
तघन ॥ न भीजति अनुप्रमान ॥ तेथे भोवते स्मशान ॥ भयं
कर रक्षण टेवीले ॥ ७९ ॥ तेथ पडले होते स्त्री पेवे प्रेत ॥ तेही वृ
क्षासी बांधत ॥ ते भयान कदी सत्त ॥ न येत तेथे कोन्ही ही ॥ ८०
तो उगवले रविचक्र ॥ गोरक्ष कुअवलोकीती दुर ॥ कौतुक
पाहाती सत्वर ॥ गोरक्षक मीळोनीया ॥ ८१ ॥ मग पांडवंचा

लीलेतेथुन ॥ पुससि गोरक्षकुल्पालागुण ॥ सेतकाबांधीलाने
उण ॥ भीमवचनबोलत ॥ ८२ ॥ आमुचेकुळधर्मदुर्धर ॥ वृ
क्षासीबांधावेस्त्रीकलेवर ॥ तेथेकोन्हीजालासत्वर ॥ सडोन
मरेलक्षनाधी ॥ ८३ ॥ असापांडवचालीलेतेथुन ॥ वोच्छळदवा
वयाणेंत्तरखुन ॥ नामेरवीलेपालटुन ॥ नुत्तनचीदुसरि ॥
८४ ॥ जयजयंतविजय ॥ जयसेनजयद्धळपाहे ॥ आथी
लीनामेनीश्चये ॥ द्रौपदीसीरचीले ॥ ८५ ॥ नगरातप्रवेश
लेपंडुनंदन ॥ तोदेखीयेलेदुर्गस्थान ॥ धर्मराजकरिस्तवन
जगदंबेचेतेथवा ॥ ८६ ॥ जयजयदुर्गेभुवनेश्वरी ॥ यशोगर्भ
संभवकुमारी ॥ हरीरावरमनसोहोदरि ॥ नारायणीचंडीकां
बीके ॥ ८७ ॥ जयजयजगदंबेभवानि ॥ मूळस्फुर्तिप्रणवरू

पीणी॥ ब्रह्मानंदपददायीनी॥ चीदीलासीनिजअंबीके॥ ८८॥ जय
जय धराधरकुमारि॥ सौभाग्यदायकेत्रीपुरसुंदरि॥ हेरंभजन
नीजंत्तरि॥ प्रवेशेतुआसुचीये॥ ८९॥ भक्तहृदयारविंदभ्रमरि
तुसीयाकृपाबळेनिर्धारी॥ अनिमुढतोनिगमार्थवीवरि
काव्यरचनाकरीअद्भुत॥ ९०॥ तुसीयाकृपावलोकनेकरूण
जन्मांधासीयेतिनयन॥ पांगुळपवनाहूण॥ करीगमनख
ड्गे॥ ९१॥ जन्माआरभ्यजोमुका॥ होयवाचस्पतिसमबालका
तुस्यानंदसरोवरमराळीका॥ होसीभावीकाप्रसन्न॥ ९२॥
ब्रह्मानंदेआदिजननि॥ तवरूपेचीनौकाकरूणी॥ दुस्तर
भवसिंधुलंघुनि॥ नीवृत्तीमनजाइजे॥ ९३॥ जयजयपर्व
तादिकुमारिके॥ जयजयमृडपीटनायके॥ सकळसौभाग्य

दायके ।जगदंबीकेमूळप्रकृति ।९४। जयमंगीश्रीयेभवानीभ
यनाशकेभक्तवरदायीनी ।स्वभक्तकारकेहीमनगनंदीनि।
त्रीपुरसुंदीमाहामाये ।९५। जयआनंदकासारमराळीके
पभनयनेदुरितवनपावके ।त्रीवीधतापभवमोचके ।स
र्वव्यापकेभवानि ।९६। शीवमानसकनकलतिके ।जयचा
तुर्यचंपके ।सुंभनिसुंभदैत्यांतके ।नीजजनपाळकेअपर्णे
।९७। तवसुरवशोभादेखोनी ।विष्णुबीबडंबगेलेवीरोणी।।
कमलादीदेवबाळेत्तीन्ही ।स्यानंदसदनिनीजवील ।९८। जो
वरीवघानीबाळके ।अंबेनीमीलिसीकवतुके ।जीवतुझे
स्वरूपनाळखे ।त्रणानीपडीलेआवर्ती ।९९। शीवतुझे
स्मरणीसावचीत ।त्रणानीअंबेतोनीत्समूत ।स्यानंदपद

८

ज्ञातासयेत ॥ रूपेतुझीयाजननीये ॥ १० ॥ मेळउणीपंचभुताचा

मेळ ॥ तुवारचीलेब्रह्मांडगोळ ॥ इछापरत्ततात्काळ ॥ क्षणे

चीनिर्मूळकरीसीतु ॥ ११ ॥ अनंतबाळआदित्यश्रेणी ॥ तवप्र

भेगेल्यामाजीलपोनी ॥ सकळसौभाग्यशुभकल्यानि ॥ रमा

रमनचरदेपै ॥ १२ ॥ हंबरारिपुहारकवल्लभे ॥ त्रैलोक्यसौंदर्याररंभ

स्तंभे ॥ आदीमायेआत्मप्रभे ॥ सकंरभेमूळप्रकृतिं ॥ १३ ॥ जय

जयकरुणामृतसरित्ते ॥ निजभक्तपाळकेगुणभरित्ते ॥ अनं

तब्रह्मांडफळांकीत्ते ॥ आदीमात्तेअपर्णे ॥ १४ ॥ सच्चीदानंदघ

नस्वरूपीणी ॥ चराचरसकळव्यापीनि ॥ स्वर्गस्थीत्यांतका

रिणी ॥ भयमोचनीब्रह्मानंदे ॥ १५ ॥ अैकोनीधर्माचेस्तव

न ॥ दुर्गादेवीजालीप्रसन्न ॥ ह्मणेतुमचेशत्रुसंहारिण ॥

२

राज्ञी स्थापीन धर्मो चुत्ते ॥ ६ ॥ तुह्मी वास करावा येथ ॥ ऋगवेदे नेही मीज गात्त ॥ शत्रुक्षय पावतील समस्त ॥ सूरव अभूत्त तुह्मा होये ॥ ७ ॥ तुह्मा जे स्तोत्र केले पूर्ण ॥ हे जे त्री काळ करी त्रिपठन ॥ त्याचे सकुळ काम पुरविण ॥ संघारक्षीण अंतर बाह्य ॥ ८ ॥ तेथुनी युधी ष्ठीर ये कला ॥ विराटसभे प्रती चालीला ॥ वस्त्रांत गुंडाळुनी नेले ॥ अक्ष घेतले कक्षेसी ॥ ९ ॥ अक्ष वैडुर्य सदा तेजाळ ॥ वरि लोह सुवर्ण बीदु सुपळ ॥ कुरुवंशवर्धन नृपाळ ॥ विप्रवेश घेउणी चालीला ॥ १० ॥ वीरारे देखील दुरुण ॥ जे सामत्र निमित्त ज्वेड कीर्ण ॥ सीत्त काळ जे सारा ही निर मन ॥ कीं वाळ्याची नायक उत्तरला ॥ ११ ॥ सकळ पृथ्वीचे करभार ॥ घेना रवाटे राजेश्वर ॥ तव तो येउणी सभे समोर ॥ आसी र्वाद देत राया

विरार बोले स्वस्त वचन । भस्मे आछादीला हुताशण । तैसा तु वीश्वेश
घेउण । आलासी तुकोणी या । १३ धर्म ह्मणे आली ब्राह्मण । स्वइछाव
रु पृथ्वी पलेरन । अक्षयज्ञानी मीनीपुन सभासत धर्माचा । १४
पांडु विकेला वनवास । तेनो कोट जाले आद्दरप । कौरवा वनमी के
ला त्रास । ह्मणोनी आलो तुजपासी । १५ माझे नाम कंकज्ञान
मीपीडीलो दरिद्रे करुण । धर्म आमुचे पाळन । केल बहु तराजें
द्रा । १६ वीराट ह्मणे तु तेजस्वन्न । हे सर्व राज्य तुसे आधीण । जे
तुझा गसी ते मी जेकीण । मजलागी माग काही । १७ धर्म ह्मणे
तुज वसरी । खेळता जरि मज आली हारि । केल्या पणाचे द्रव्य नि
धोरी । मजपासीन मागावे । १८ म्या जरि जींकीले स्वभावे
तरि तुह्मी पणाचे द्रव्य घावे । विराट ह्मणे अवस्य घ्यावे भाक

दीधलीतैसीच ॥ १९ ॥ रावलणेकेंबाप्रति ॥ जेतुह्मेआज्ञेतन
वर्तेती ॥ त्यासीमीदंड करीनीश्चीतीं ॥ सत्यवचनजानेहें ॥ २० ॥
तुह्मेआज्ञेतनवर्तेजोब्राह्मण ॥ त्यासीमीबाहीरघालीण ॥ उर
लेक्षत्रीवैश्यशुद्रजाण ॥ जरीतुह्मेवचनमोडती ॥ २१ ॥ तरीता
त्कालत्यासीवधीन ॥ तुह्मेस्वरूपमजसमान ॥ मगरायेवस्त्रेभू
षणेदेउन ॥ आपणाजवळीबैसवीला ॥ २२ ॥ पावरीदुर्गेसीनमुने
श्रीमच्चालीतास्वरूप पालडुन ॥ वीरोदुरूणदेखुन ॥ तरस्तजाल
पाहाता ॥ २३ ॥ ईसेपुरुषाथींबळीवंत ॥ भुजाबळेलोरीलपर्वत
कीशीहशार्दुळधरूणीजीत ॥ पेकघावनीबांधले ॥ २४ ॥ अजा
नबाहुजातिवीशाळ ॥ वृषभाक्षआरक्तेतेजाळ ॥ हाकेगाजबी
लबूलांउगोळ ॥ तैसासबळदीसत ॥ २५ ॥ श्रीमहनुमंतकी

देवत्तिरमन ॥ तैसाही सेवकसंपन्न ॥ पृथ्वीचे राज्य आकर्षोन
क्षनमात्रे येककरी ॥ २६ ॥ दुर्विआनी दुर्विपाक ॥ हात्ति धरिले सुर
कसुरेरव ॥ छुधम वासरेवी तदेरव ॥ येतास मुरवदेरवीला ॥ २७ ॥ से
वकास सांगन्तपवर ॥ कोनकोरी लघ्यास माचार ॥ हुतधाव
निसत्वर ॥ पुसन्तिव्र तांत तयासी ॥ २८ ॥ ह्मणे मी सुपशास्त्री
निपुन ॥ बल्लव नाम माझे जाण ॥ सेवक सांगन्ति वीरायास
येउण ॥ तवत्तोस मी पपात्तला ॥ २९ ॥ रावपुसेत्त यालागुन ॥ दी
सत्तिजे वीवी धुमअग्न ॥ उर्विचे राजे संपूर्ण ॥ भोगाच्यायोग्य
हीससि ॥ ३० ॥ माझेहात्तिचे भोजन ॥ धर्मराज करी आपण ॥ पां
उवि सेवीले कानन ॥ आलो शरण तुजलागी ॥ ३१ ॥ मगबोले
वृकोदर ॥ मी धर्मरायाचा कींकर ॥ स्वयपाकी आहे परम च

लुर॥शारवाउनमक्रूजाणे॥३२॥आनीकयेकभैकेनृपति॥शी
हशार्दुळमत्तहस्ती॥महाबळीभद्रजाति॥त्यासीआणीघेउ
णमी॥३३॥जोकोनासजनिवार॥त्यासीक्षणान्तकरीणजर्जे
र॥संतोषानीनृपवर॥वस्त्राभरणीगौरविला॥३४॥स्वयपाकी
होतेजेसर्व॥त्यांतश्रेष्टकेलाबल्लव॥पाकविशेषपालटोनी
अपूर्व॥सौगंधीवेगचालली॥३५॥सकळस्त्रीयाचीजे=
स्वामीनि॥जेनीलपयोधरतनुचीभगीनी॥तेनीजवेष
पालटकरूणी॥सन्यस्तआवरित॥३६॥येकवस्त्रनेसलि
मळीन॥चाललीराजग्रहालागुण॥धावतिनगरिचेज
न॥स्वरूपतिचेपाहावया॥३७॥सभाग्यवंतायेकयेककोस॥जी
चेअंगीचाफाकेसुवास॥इंद्रनीळकीळप्रभेस॥उणेआ

नीलेनीजवर्णे ॥ ३८ ॥ जीचे पाहाता वदन सुंदर ॥ न्यूनत्व करी पुढे पं
चशर ॥ तेने सलीमळीन वस्त्र ॥ सैरंध्रीवेश धरियेला ॥ ३९ ॥ जी
कडे सुदेष्मा पट्टराणी ॥ ती कडेच जाय या लक्षेनी ॥ मागे धावती
जनांच्या श्रेणी ॥ धरणी नपुरे पाहाता ॥ ४० ॥ गोपुरावरुनी
राजपत्नी ॥ क्षुद्र घरे पाहे नयनी ॥ तो हा त्रिभुवन रुपीकुणी ॥ ल
वण्यखाणी येतसे ॥ ४१ ॥ पुढे दासी पाठउन ॥ जवळी आनी
ली बोलाउन ॥ जेसकळ पृथ्वीची स्वामीन ॥ तीसी कोन लणे
नी पुसतसे ॥ ४२ ॥ नच तेह्मणे मी सैरंध्री ॥ पांडवांची जे कापु
रंध्री ॥ द्रौपदराजकुमारी ॥ तिची सरवी जवळील मी ॥ ४३ ॥ कृ
ष्णबोध्य व्रजकुपरमात्मा ॥ त्याची ललना सत्यभामा ॥ ती
चा बहुत स्नेह मज आहा ॥ चरीहोता जाना हे ॥ ४४ ॥ ती समीवा रं

वार ॥ देन जसे सुश्रृंगार ॥ तेदेदवो न याद्वेंद्र ॥ तीसी वधुश्रीती
करी ॥ २५ ॥ सुमनहार सुमन अळंकार ॥ पुष्पे वस्त्रे जाव्यास
कुमार ॥ चंदन लाउ जाने वीचीत्र ॥ अंजन आकार नेत्रीचा
॥ २६ ॥ मज मागोनी भामेसी ॥ पांचाळी देवी आपणापासी
ती सश्रृंगार रुक्मिणीसी ॥ तेथे वीवसी आलि आउ ॥ २७ ॥ द्रौपदी
तारवीली करूणी पण ॥ पांडव विसवीले घोर कानन ॥ यासंव
त्सरात गुप्त होउण ॥ कोटे गेले ते नवे ॥ २८ ॥ मी होउणी जना
धा ॥ मायेतुजपासी आली त्वरीत ॥ या वदीसुदेष्णा बोलत
ये कुडे ज सुंदर स्वरूप तुझे ॥ २९ ॥ मज ऐसे वाटे मानसी ॥ कीदे
वांगणा तुझ्या दासी ॥ समस्त स्थल याकीत पृथ्वीसी ॥ स्वामीनि
तुचीगमतसे ॥ ३० ॥ सहज तु बोलसी वदनी ॥ द्विजसकळ

तीमहामनि ॥ तुजमीदेवीनसदृणी ॥ परिमीमनीभीनसे ॥ ९१ ॥
वीराटजाहलतुजभुलोन ॥ कीतुत्यावरिघालीसीमन ॥ तरि
मगम्याघ्यावाप्राण ॥ नचलेआनउपाये ॥ ९२ ॥ येविषइदे
सीलभाष्य ॥ नरिमीतुजपाळीनअवस्य ॥ सेरंध्रीह्मणेपरि
येस ॥ वृत्तांतमाझाजेकमाउले ॥ ९३ ॥ पंचगंधर्वमाझेप
त्ति ॥ अंतरिक्षगुप्तवर्त्तती ॥ मजकोनअभीळासीपापमत्ति
त्यासीमारित्तीक्षनार्धे ॥ ९४ ॥ मजपाहेजोदृष्टीवीषम ॥ तो
तात्काळचीहोयभस्म ॥ जेवीहीमबाळीकेसद्धेम ॥ पत्त
गहुउसकेना ॥ ९५ ॥ माझागेलीयाप्राण ॥ कोनाचेनकरी
चरणक्षाळण ॥ अंगमर्दनउचीष्टभोजन ॥ सर्वथाहीपज
घडेणा ॥ ९६ ॥ सहवासेकरूणबहुत ॥ कळेलमाझावृत्तांत ॥

पंचगंधर्वपतिसमर्थ ॥ मजसीराखतिजंतरीक्षे ॥ ७ ॥ पंचगं
धर्ववेगळेकरूण ॥ वधतितुकेपीतीयासमान ॥ तरूणतेबं
धुसंपुर्ण ॥ बाळकेजानधाकुटे ॥ ७८ ॥ सुधेस्नाह्मणेयावु
टे ॥ अवस्थराहावेमासेमंदीरी ॥ इकुडेवेशपालटोनीसडकरी
अर्जुनसन्मुखपातला ॥ ७९ ॥ शरपनअबलंबोनी ॥ स्त्री
वेशधरितयक्षणी ॥ केशआकर्षोनीघालीवेनी ॥ लघुल
धुकानिकुंडले ॥ ८० ॥ अकस्मातसभेसमोर ॥ देखतवीरा
न्रुपवर ॥ ह्मणेस्त्रीवेशधरूणीइंद्र ॥ वाटेमनीउतरला ॥ ८१
रमावरकीउमावर ॥ तेनेस्त्रीवेशधरिलासुंदर ॥ सन्मुख
देखोनीन्रुपवर ॥ वीचारीततयाते ॥ ८२ ॥ नावकायपण
हेसीतुकोन ॥ सांगमजसर्ववर्तमान ॥ मगश्रीकृष्णस

स्वामर्जुन ॥ ह्मणे नाम माझे बृहन्नळा ॥ ६३ ॥ धर्मराया च्ये घरी
मी होत्तो अंत:पुरी ॥ नृत्य गायन कळा कुसरी ॥ सीकवी नारि
सर्व ही ॥ ६४ ॥ पांडव गुप्त जाले वनांतरी ॥ आत्ता राउईं मीतु
झी या घरी ॥ वीराट ह्मणे उत्तराकुमरि ॥ आनी कुहीना रिअस
त्ति ॥ ६५ ॥ गायन नृत्य कळा कुसरि ॥ सीकउणी राहे अंत:पुरी
परम गोरउणी तेअवसरी ॥ नीज मंदीरी रेवीन ॥ ६६ ॥ सहदेव हे
वीसन सुन ॥ नीघाला वेश पालटुन ॥ वीराटे सन्मुख देखोन
विस्मय चेतउणी पुसत ॥ ६७ ॥ जैसा सुधापाणी निर्जर ॥ तै
सें स्वरूप तुझे सुंदर ॥ तु नाम सांग पवित्र ॥ होत्तासी कोठेअ
जवरि ॥ ६८ ॥ मग त्तो बोले तेअवसरी ॥ मी जाहे धर्मा चा खी
ल्लारि ॥ गोवृषभ परिक्षा करी ॥ नाम माझे तंतीपाळ ॥ ६९

दुग्ध वर्षेती गाई म्हैसी ॥ जैसी वीच्या आहे मज पासी ॥ सीक्षा
लाउणी वृषभासी ॥ पगर थासी जुंपीजे ॥ ७० ॥ खडान्या गाई
दुभवीन ॥ वंध्यात्यासी वच्छ करीन ॥ अंतर म्यांघा औषध
पुर्ण ॥ सर्व जाणे प्रभुची ॥ ७१ ॥ पुर्व समुद्रापासुन थोर ॥ प
मीद्रा पश्चमसागर ॥ येकुड थोरदरवीस्तार ॥ धर्मात्म यारा
पाचे ॥ ७२ ॥ चूर्ति हार विली या पण ॥ कौर चिघेन लिहीर
ण ॥ गुल्पजाले पडुन देण ॥ जालो ह्मणउन तुज पासी ॥ ७३
प्रग चेतन करुन पुष्कळ ॥ रवीला रेटेवीला तंती पाळ ॥ या
वेरि वेश पालटुन नकुळ ॥ देवीसन मुनीनी घाला ॥ ७४
वीराटसभेस पोरयेत ॥ जसु हाळ्ळा पवलोकीत ॥ वीरा
टेदेखीला अकस्मात ॥ ह्मणे हा येथे कोन आला ॥ ७५ ॥ समो

रपाचारुनीरावो ॥ पुसताजालात्यासनाव ॥ ह्मणेतुनके
सीमानव ॥ प्रत्यक्षदेवभाससी ॥ ७६ ॥ तोह्मणेरायापरिये
सी ॥ होत्तो धर्माचेअस्वशाचेसी ॥ ग्रंथीकुनामनिश्चये
सी ॥ अस्वपरिक्षासर्वजाणे ॥ ७७ ॥ घोडातोजानशामक
र्ण ॥ पुच्छपीवळअंगशुभ्रवर्ण ॥ प्रवाकमनिसपान ॥ त्या
सीखुरजयाचे ॥ ७८ ॥ आरक्तदेखवाचीननयन ॥ शामव
र्णसव्येकर्ण ॥ हंउीअयालसुवर्ण ॥ गतीज्याचीतीहीलो
की ॥ ७९ ॥ क्षीरसागरीहुनिनीघाले ॥ चंद्रसुर्यआदेनीघ
डीले ॥ कीसूर्यलोकीहुनिउतरले ॥ कीधुनतेजत्यानकेलीतीवी
दी ॥ ८० ॥ कीसूर्यतेजाचेउपवले ॥ कीनवनीताचेरगभरले ॥
कीनवरत्नखडीचेतेजागळे ॥ लक्षणसर्वजाणमी ॥ ८१ ॥

बाहात्तरखोडीतलवत्ता ॥ जाणेतुरंगाच्यासर्वव्यथा ॥ औषध
प्रकारनृपनाथा ॥ सर्वदाउकेमजलागी ॥ ८२ ॥ संतोषोनी
नृपनाथ ॥ त्यासीबैसनतकरणबहुत ॥ अश्वशाळेवरीठेवी
त ॥ गंथीकपरमकुशळ ॥ ८३ ॥ पणाचेद्रव्यअपार ॥ केकास
देतनृपवर ॥ तेचोघाबसुसीपृथ्वीवीर ॥ बाणेनीदेत्तउ
सत्पे ॥ ८४ ॥ भक्ष्यभोज्यषडरसपन्न ॥ श्रीमदेत्तचोघा
कारण ॥ अंतरीवर्त्ततीपैलपण ॥ बाहीरवोळखवीनेदेत्ती
॥ ८५ ॥ ऐसेलोटलेचारिमास ॥ विराटघरीसहासंतोषा ॥ ये
कदामल्लबहुवस ॥ देशोदेसीचेपातले ॥ ८६ ॥ त्यातमुख्य
जीमुत्तिमल्ल ॥ तेनेसोबीघेउणीसकळ ॥ सहस्त्रयेकसाब
ळ ॥ जींकीलेमल्लविराटसभे ॥ ८७ ॥ जीमुत्तिनमर्दीलेसक

ळमल्ला॥ मगराये बल्लवबोलावीला॥ क्षणनलगत्ता त्तोबाही
रजाला॥ हाकेभरीलार चिमंडप॥ ८८॥ देखोनीजीमुत्तिवार
ण॥ बल्लव धाविन्नलापं च्यानन॥ हस्तोहस्त धरूण॥ मग
टत्तित्तेकापरस्परे॥ ८९॥ वमेकळाहुडपीतीसकळ॥ हाकेगा
जवीतीब्रह्मांडगोळ॥ त्यांही घटीकांतुंबळ॥ मल्लयुध्य
जाहाले॥ ९०॥ भीमेजीमुत्तिचरणीधरीला॥ शतवेळाच
क्रवृत्तभोवंडीला॥ आफ्ळोनी पामादिला॥ तात्काळमुक
लाप्राणासी॥ ९१॥ संत्तोशोनीवीराटराव॥ बल्लवासदेतगौ
रव॥ स्त्रीयावीलोकीतीसर्व॥ बळअभुत्ततयाचे॥ ९२॥ सिं
हव्याघ्रभस्वजात्ति॥ जानोनीबल्लवासीभीडवितीत्या
सीआफ्ळोनीपाक्षीती॥ मारुणीराकीक्षनमात्रे॥ ९३॥

यावरियेकांतराचबैसत्त॥नादिचेगायननृत्यसमस्त॥
बृहन्नराकौसाल्यदावित्त॥वीधाकेसीसीकवीलीत्ते॥
ताथ्यआनीतांडव॥दावीलत्यांचेहावभाव॥गायनजे
कुताअपुर्व॥शक्रनटस्तहोयपै॥७८॥रागउपरागभार्योस
हीत॥मुर्छना शरीरकंपीत॥तेगायनजैकुनातटस्त॥श
षजानीशशीमृग॥७९॥रावतोशलाफार॥बृहन्नरागौ
रविलाफार॥वस्त्रेआनीअलंकार॥अमोलीकदीधले॥८०
यावरिअस्वआणोनीसमस्त॥ग्रेथीकपरिक्षादावीत॥
पाहातांतुरंगाचेनृत्य॥तटस्तलोकजाहाले॥८१॥पवना
सीसांडुनिपागे॥पवनवेगेतुरंगपळवीसवेगे॥चक्राका
रवामसव्यांगे॥फीरताद्दष्टीधारेणा॥८२॥संतोशानीअ

पाळक ॥ गोरचिबकुलग्रंथीक ॥ मगरवीलारी याचे कौतुक ॥ तंती
पाळदावीन ॥ २० ॥ हैसी वृषभजाणोन समस्त ॥ रायापुढे
सुसवीत ॥ वस्त्रेभुशणे समस्त ॥ रावदेत तंती पाळ ॥ १ ॥ पां
च्याळीणदेखीचानी समस्त ॥ मनान्तकष्ट वाटले बहुत ॥ हाय
कर्म कैसे बळीवंत ॥ भोगील्यावीन सुटेचीना ॥ २ ॥ पृथ्वीचे
राजे येत्ति शरण ॥ त्यापुढे भेक करजोडुण ॥ ये थेसेवकहोउ
ण ॥ नीचकर्मी अवलंबीले ॥ ३ ॥ असो ऐसे क्रमीता पांडवा
स ॥ पुर्णजाले दाहा मास ॥ द्रौपदी निसीदीवस ॥ सुधेस्नेसी
श्रृंगारी ॥ ४ ॥ सुधेचा बंधु कीचक ॥ महादुष्ट चांडाळ हीस
क ॥ तो सेनापत्ति देख ॥ वीराटेकरूणी ठेवी ॥ ५ ॥ सुदेस्नेच्या
महालात ॥ कीचक आला अकस्मात ॥ पांचाळी देखता क्षा

मपोहीत ॥ होउणी पुसल भगीनित्ते ॥ ६ ॥ कोनाची हे सुंदर ना
रि ॥ मज वाटे परमहाची ईश्वरी ॥ लक्षुमी कीं वा गौरी ॥ कीं वा
शारदे सी उपमीजे ॥ ७ ॥ कीं वासुदेव्रमसी लणे तेच क्षनी
हे कैरि माझी पट्टराणी ॥ इची या वचना वरूणी ॥ वोवाळी
न प्राण मासा ॥ ८ ॥ सेवा करावया योग्य नारि ॥ कदापी नके
हे सुंदरी ॥ पांचाळ राजकुमारी ॥ गेली सडकरी स्वस्थाना ॥ ९
म गन्द्रौपदीचे मंदीरात ॥ कीचक येउणी बोलत ॥ हे वैभवस
मस्त ॥ मी दास होइण तुझा ॥ १० ॥ इंदीरेची जपरप्रतिमा ॥ रं
भा उर्वसी तीलोत्तमा ॥ त्या तुझा दासी करावया उपमा ॥
जाल्या वाटत से अंतरी ॥ ११ ॥ कामज्वरे व्यापीले थोर ॥ तव
सपाग मेसुरत्न सार ॥ मेघ वर्षोनी या शरीर ॥ माझे सी

नळपणकरीका॥१२॥ मृगांकनेत्रीकमळनेत्री॥ तुजमीन
वीसंवेजहोरात्री॥ सकळस्त्रीयात्यागीननीधोरी॥ तुझ्या
दासीलनवि[?]ण॥१३॥ माझ्यास्त्रीयातुझ्यादासी॥ करीनजा
णलावण्यरासी॥ जीकुंनियासकळरायासी॥ परितुजपा
सीमीइछ्यपलकरीण॥१४॥ तुवासौंदर्यजाळपसरूण॥ म
ममानसधरिलामीन॥ तवमुखचकमळीमाझेनयण॥
मीळोदेहोउणीगुंजत्ति॥१५॥ तुचातुर्येसरोवरमराळीका॥
शीलाचण्यचंपककळीका॥ सकळकामीनीचीनायका॥
अभयदेइमजलागी॥१६॥ याबरिपंडुराजअनुजा॥ तीक्ष्
णगोष्टीबोलेलकैशा॥ स्वस्थकरोनीयामानसा॥ पंडी
तीश्रवनकरावे॥१७॥ पांडवप्रतापग्रंथ॥ वीराटपर्वपर

माभूत्त ॥ ग्रंथकर्त्तोसत्यवतिसूत्त ॥ लेखनत्तेथे गणराज
१५ ॥ पुढीलेध्याहसुंदर ॥ रसाउचंबळेल अपार ॥ तेश्रीध
रवरदेकृष्णीनीवर ॥ कृष्णानंदेबोलेपै ॥ १६ ॥ सुरसपां
डवप्रतापग्रंथ ॥ वीराटपर्वव्यासभारत्त ॥ त्यांतिलसा
रांशयथार्थ ॥ बत्तिसाव्यात्तकथीयेला ॥ २२० ॥ अ॰ ॥ ३२
संपुर्णम् ॥ श्रीलक्ष्मणाथार्पनमस्तु ॥ शुभंभवत्तु ॥

श्रीगणेशायनमः॥ येत्तसंगुतयाज्ञसेनी॥ जेसाक्षांतअवतरलीभवा
नी॥ कीचकबोलीलापापखानी॥ प्रतीवचनत्यासीदेत॥ १ ॥ मीतुज
वधायोग्यनाही॥ पडोनकोअनर्थप्रवाही॥ परदाराअभीलासेपाही॥ प्राण
जासीलदुरात्मया॥ २ ॥ परांगणापरधन॥ येथेरमेज्याचेमन॥ दि
र्घरोगीयासीपुर्ण॥ आलेमरणजवळीपाही॥ ३ ॥ मीहनासीनकेनी
र्धार॥ पासेगंधर्वपाचभ्रतार॥ मात्ताअभीलासधरीजोपामर॥ त्या
समारीतीक्षनार्धे॥ ४ ॥ राक्षोनीयास्वधर्मपंथ॥ आउमार्गेचालसी
यथार्थ॥ तरीसमीपआलाअनर्थ॥ कीचकातुजनीर्धारे॥ ५ ॥ जेगो
हीनेजनर्थथोर॥ होयसकच्याचासंकार॥ जैसीपवीचारीचतुर
महस्रानप्रवर्ते॥ ६ ॥ समर्थासीवीरोधकरीती॥ आपुलालेकल्या
नवीतीत्ति॥ तेअपायनहीसबुउती॥ नकाणीकोन्हीतयाचे॥ ७ ॥

माकरीतावीच्यारकरी॥ परंतुनजायस्वमंदीरी॥ तोसुतपुत्रयावरी
कीचककबोलेदुरात्मा॥ १० मीरवचकलीजाण॥ नारोपेकोनाम्र
वयागन॥ सकळराज्यमजआधीन॥ मीकरीनतेचीहोय॥ ११॥
विंशारमजआधीन॥ माझेणत्यासराज्यासन॥ येवशतपाच
पुणे॥ बंधुमाझेपारीरारेव॥ १४॥ भीमअानीहनुमंत॥ मीजींकी
नयेकाक्षणात॥ तुझेपाचगंधर्वदावीत॥ मारूनराकीनष्ट
नाधी॥ १७॥ द्रौपदीलणेसींकु कन्यका॥ कैसीआसतेहोइलजंबुका
राजहंसीसदेइचा॥ काकरकैसानेइल॥ १२॥ दीपासआळंगीत
पतंग॥ तात्काळहोयप्राणत्याग॥ मजस्पर्शेतासवेग॥ तेची
गतीतुजस्माची॥ १३॥ माझाकरीताअभीळास॥ होइलतुझ्या
प्राणानाश॥ आताहोयजायग्रहास॥ उभानराहेक्षण

॥आ॥३३॥

भवि॥१४॥ गंगापुर भरलातुबेळ॥ परपारजायकेवीबाळ॥ गग
णीचेसुर्यमंडळ॥ भानुदात्तीनचेघ्वी॥१५॥ रत्नरासीपडली
थोर॥ लनउणसभरीलारवदिरांगार॥ कीनीळीयाचासुंद
रहार॥ ल्नउनवीरवारधरूनको॥१६॥ महावीराभक्षुण॥ प्र
चीतपाहावयाउदलेकोण॥ ब्रह्मसंमोहाकरूण॥ कोनकुत्यान
पावला॥१७॥ माझाअभीळासधरताचीत्ती॥ तेचीहोइलतु
जगत्ती॥ जैसेअेकत्तानोमंदमत्ती॥ सुदेश्नेच्यागृहागेला॥१८॥
तीसह्मणेसैरघ्रेसी॥ बोध्युनपारवीमजपासी॥ नाहीत
रिमीप्राणासी॥ त्यागीनप्पाताजानपा॥१९॥ मगसुदेश्ना
बोलेवचन॥ मीतीदात्तीपाटवीनेअन्न॥ तुतीसआकळुन
बळेचीभोगीकीचका॥२०॥ कीचकगेलामंदीरासी॥ सेवच

श्रापजालीनीसी॥ बोलाउनसौरध्रेसी॥ म्हणेअंन्ननेइजे॥ २१

कीचकासहेअन्नदेइ॥ सुराउलमघेउणयेइ॥ पेरीम्हणेसल्साही

मीनजायेत्यास्थाना॥ २२॥ महादुरात्माकीचक॥ मीणपाहेसा

चेमुरव॥ मजस्पर्शतात्तोसहस्त्रपुरव॥ भस्महोइलजाणपा॥

२३॥ सहवासेकरूण॥ मासेराउकेपउललक्षण॥ आनीकाळती

देपारउन॥ मजकारणेयोग्यनके॥ २४॥ पेरीम्हणेमजपारवी

त्यावरी॥ तोसहसाकाहीनकरी॥ परमरवेदमानुनीसोरध्री॥

नीघत्तीअन्नघेवोनीया॥ २५॥ नयनीवाहतीअस्रुधारा॥

हंसगत्तीजात्तपांडवदारा॥ म्हणेहेक्रुष्ण यादवेंद्रा॥ परमसंक

टीरक्षीतु॥ २६॥ मीसत्यपत्तीव्रत्तापुर्ण॥ श्रीक्रुष्णभजनीअ

सेलमण॥ तरीत्याचीशक्तीहोउनक्षण॥ मजदुर्जणनातुके

॥ २७॥

वाटेनेजातासत्वर॥ द्रौपदीपढेसुर्येस्तोत्र॥ ह्मणेहे भाष्कदीनक
र॥ रक्षीलुमजजाता॥ २८॥ सकळनेत्रप्रकाशका॥ अंबरचुड
मनी त्रैलोक्यदीपका॥ दीवाकरांतरनीतमांतका॥ सर्वव्याप
कादीणमणी॥ २९॥ जानोनीद्रौपदीचेमानस॥ सुर्यपाटवी
येकराक्षस॥ तोरक्षीनद्रौपदीस॥ गुप्तरुपेचालीला॥ ३०॥ द्रौप
दीयेताकीचक॥ उभाराकलाहास्यमुख॥ ह्मणेहेभाग्यसक
ळीक॥ होयस्वामीनी॥ ३१॥ येदीह्मणेउत्तमसुरा॥ सुधेष्णेनेआ
नवीलेत्वरा॥ कीचकह्मणे तेअवसरा॥ आणीकाहातीपाट
वीतु॥ ३२॥ ऐसेबोलोनीसव्यहस्ती॥ धरीद्रौपदीमहासत्ती॥
ह्मणेअुललास पापमती॥ वीभीच्यारीनीमीनके॥ ३३॥
द्रौपदीनेआसुडीलाहस्त॥ केरलोटलाकीचकतेथ॥ दक्षकरा

क्षसजवक्ष्यात्त ॥ पाडीलागुल्मधरेवरी ॥ २४ ॥ वृक्षउन्मळोनपड
ला ॥ तैस्याउत्तानाआफळीला ॥ त्तेथुनधावत्तराजबाळा ॥ राज
सभेसीपात्तली ॥ २५ ॥ राजाआणीरंक ॥ बैसलेप्रधानसभा
नायेक ॥ तोम्यागुनकीचक ॥ धावत्तसभेपात्तला ॥ २६ ॥ केसी
धरूणउन्मत्त ॥ द्रौपदीसमारीलीलात्त ॥ तोराक्षसहोत्ताजाय
स ॥ त्तेनेकीचककुधुमसीला ॥ २७ ॥ गुल्पत्पेलत्ताप्रहर ॥ कीचक
सद्दीधलेअपार ॥ भुमीवरिपडीलाद्दुराचार ॥ धावंडीनेत्रसु
दिंने ॥ २८ ॥ तेव्हासभेसीहोत्ताव्रकोद्दर ॥ रागेदृशनदगडीले
जधर ॥ रवदीरांगारचत्तकेलेनेत्र ॥ भोवया गांडीघात्तली
॥ २९ ॥ उदेनीयाभीमसेन ॥ कीचकाचाघेउ पाहेप्राण ॥ तो
धर्मेश्रराकेत्तदाउण ॥ ह्मणनकुरेचेव्ळ ॥ ६ ॥ दीवसउरले

॥ आ ॥ ३३ ॥

कीचीत्त॥प्रगटहोइललोकात्त॥जैसेजानोनीस्वस्त॥भी
पसेनउगाची॥४१॥अंकुशआकर्शीजेवारण॥कीउदकीशा
तकुलाशण॥कीपाशभुजंगमत्रेकरूण॥आकर्षीजेसापत्र
वादी॥४२॥अन्यत्तीधर्मबोलत्त॥इंधनपाहीजेतुजबहुत॥
वृक्षमोडुपोहेयेथ॥नकेउचीत्तयस्थळी॥४३॥तरीयेकीकडे
जाउण॥करीकेकासवृक्षखंडन॥चीत्तेपाजीघालुनभ
स्मकरीमनइछा॥४४॥उत्तमवृक्षरक्षुनी॥कंटकत्ताजवेसमु
ळीकुनी॥वृक्षीकनीघत्तासहनी॥पादरक्षणेत्ताजे॥४५॥
दृष्टीपडीताधदसुख॥आधीचेहावेत्याचेसुख॥रक्षावेजी
वसालीक॥सांगेनबहुतनलगेची॥४६॥इकुउनेपदीराज
कुमारी॥नेत्रजशुरवेदकरी॥गंधर्वअसत्ताअंबरी॥सुत

पुत्रमारीले ॥ ४४ ॥ ते गंधर्व महामत्ती ॥ कायेकेनीवांतपाहाती ॥
त्यान्त्याक्रोधाचीशक्ती ॥ कैसीजालीयेकुसरे ॥ ४५ ॥ कायजाला
त्याचापुरुषार्थ ॥ नजानतीयेकुडअनर्थ ॥ रायान्तुकैसाआ
हेसपाहात ॥ जअभुनजपायपेकुडा ॥ ४६ ॥ वीरास्तुसेसभेभी
तरी ॥ न्यायअन्यायनी वाउकरी ॥ तरीतोराजानकेनीधर्मा
री ॥ धर्मनाहीचवाटते ॥ ४७ ॥ हानवीतासभासंत ॥ दृष्टीदे
खताहाअनर्थ ॥ लोककोपहीसमस्तवीत ॥ हानतीसत्यबो
लते ॥ ४८ ॥ कीचवुपरमचाडाच्या ॥ हाराजबुडवीलकुळाच्या
चेभीजेनेभुपाळ ॥ सर्वथाकाहीबोलेना ॥ ४९ ॥ येनेवासना
धरीलीवीपरीत ॥ तरीजवळीजालायासमृत्य ॥ जैसीसव
र्पभवीष्यसांगत ॥ जनमुख्यकेरानीया ॥ ५० ॥ कैचुमनेसे

रंध्रीशत्ती॥ पंचगंधर्वेतुझेपत्ती॥ संकटीपडीलेनबोलत्ती॥ अथ
वानयेत्तीधावोनी॥७४॥ न्यायअंन्यायनीधीर॥ अवलोकी
वीस्वर॥ कर्त्ताहर्त्तासुत्रधार॥ तोकरीलसाचतेच॥७५॥ इस्व
रजाहेजैवंत्त॥ तोक्षणात्तकरीलवीपरीत्त॥ तुमंदीरात्तजायेल
दित्त॥ सुदेष्नेपासीसांगपा॥७६॥ वीपरीत्तकर्मांचीगत्ती॥ सम
र्थचीवेशानीपडत्ती॥ न्यायअंन्यायलक्षीत्ती॥ वीपरीत्तरीती
काळाचीहे॥७७॥ तुझ्यापत्तीचाकोपकाळहोये॥ तेतुनेनसी
सैरंध्रीये॥ काळाग्रत्तीसीक्षाकरीत्तीपाहे॥ वरारोहेगंधर्वतुझे
॥७८॥ तुरउल्लेससुरवकरुण॥ येनेमच्छराज्यात्तकोहळवीघ्न॥ अ
सोसैरंध्रीतेथुन॥ मंदीरात्तीप्रवेशली॥७९॥ मुक्तकेशीअश्रु
नेत्री॥ स्वासोस्वासयेकीवगत्री॥ सुदेष्नाह्मणेचारुगात्री॥ का

रउसीवरारोहे ॥ ६८ ॥ सौरंध्रीसांगेवर्त्तमान ॥ सुदेष्णाबोलेअसत्य
वचन ॥ कीचकासदेउंकरीन ॥ नधरीमनमानत्तु ॥ ६९ ॥ द्रौपदी
ह्मणेत्यासमारनार ॥ वेगळेचआहेतसाचार ॥ जवत्सुताचे
पातावयामंदीर ॥ जाइलक्षननलगत्ता ॥ ६२ ॥ स्यम्रहीसदृष्ण
जाउन ॥ करीतीजालीसचीलभ्नान ॥ चोजळस्पर्शेह्मणउ
न ॥ कृष्णनामजपकरी ॥ ६३ ॥ सर्वप्रायश्चीत्तासकारन ॥ श्री
हरिचेनामस्मरन ॥ पावतीजननीत्तेउद्धेन ॥ गुप्तरूपेजा
य ॥ ६४ ॥ तेप्रतक्ष्मभवानी ॥ कीचकवधचीतीमणी ॥ भीमा
जवळीयेवोनी ॥ येकांत्तसांगेनीजगुज ॥ ६५ ॥ झोपलाग
लीतुह्माकैसी ॥ उटमाझावीराकायपाहासी ॥ मासीदुर्दशा
सभेसी ॥ केलीकैसीदुर्जने ॥ ६६ ॥ कुटथोगीलेअमीत्यास

वांसकारणे कपटद्युत ॥ खेळोनराज्यहरवीलेसमस्त ॥ लेन
उनकंकसेवाकरी ॥६७॥ आसनारदवीदुर ॥ हरीसीकवीलेबहु
तप्रकार ॥ तेजवधेवीसरान ॥ युधीष्टीर ॥ द्युतखेळोनीबुडवी
ले ॥६८॥ पृथ्वीचेराजेकरजोडुन ॥ ज्याधर्मांचेकरीतीस्त
वन ॥ तोभक्षुनयेकाचेअन्न ॥ आत्तादीनदीसतसे ॥६९॥
हरीश्चंद्रसम पृथ्वीपतीसत्य ॥ डोमाघरीसेवाकरीत ॥ तेसाधर्म
रायखेळोनीद्युत ॥ सेवायेथेकरीतसे ॥७०॥ जोधर्मभयसभेसी
बैसेवेष्टीतमाहारुषी ॥ गजस्कंदी बैसोनतयासी ॥ आरत्या
नित्तीपृथ्वीचे ॥७१॥ दाहासहश्रसंन्यासी ॥ सूरवराहीलेधा
र्मापासी ॥ धर्माश्रयेमहारुषी ॥ कुटुंबेसीराहीले ॥७२॥ स
दाधरीअन्नछत्र ॥ लक्षानुलक्षजेवीतीवीप्र ॥ ज्याअन्ना

सुवासेजमर ॥ लाव्हघोरी ती जेवावया ॥ ७२ ॥ तोला की धर्मपथ ॥
वंकुकंकुकायत्वरीत ॥ वीराटराव बोलावीत ॥ देवव्हानच्युतपो
टभरी ॥ ७४ ॥ कोळदेसीचान्रपती ॥ राजसुयज्ञ आला भेटीप्र
ति ॥ रत्नजडीत उपानवहाती ॥ आनानी पुढे ठेवीले ॥ ७५ ॥ पे
कीहीरीयाच्या पादुका आनुनी ॥ स्वहस्ते घाली तीध र्मोचद्र
नी ॥ तो धर्मराज परसदनी ॥ दीनजैसा पाहुनो मी ॥ ७६ ॥ तै
सा चतुमाहाराज भीम ॥ जंतकादुन थोर पराक्रम ॥ हे उंबव
कुळधर्म ॥ नलगता क्षण मर्दीला ॥ ७७ ॥ पर्वतनेन पर्वतलोयेनी
समान कुरसील धरणी ॥ तो तु वीराटाचे सदनी ॥ स्वयपाकी
जालासी ॥ ७८ ॥ जैसा तु महामती ॥ तुजसयेसी नेउन भांड
वीत्ती ॥ सकळश्रीया हासती ॥ मी देवद्वीनी पावत्ते ॥ ७९ ॥ स्वो

उघडेउ नसत्वर॥ तप केला वैस्वान्नर॥ शरपंथेनी जर्दर॥ केले जजे
रस मृदंगनी॥ ८०॥ तो झाबृहनडा होउन॥ स्त्री पासी सीकवी नृत्य
नर्त्तण॥ गोधन अश्वपाळन॥ नकुळ सहदेव करीतीहो॥ ८१॥
श्रीरंगाची भगीनी॥ पांच्याळ नृपाची त्रीय नंदीनी॥ पांडव
सीकाची पत्नी॥ स्नुशा पंडु नृपाची॥ ८२॥ तेमी वीराट सभेआ
त॥ कीचके मारली सबळलात॥ मासा न केंहू पात॥ कास या
मीवाचली॥ ८३॥ वीळापकरीता रोपदपुत्री॥ अश्रु जालेथी
माच्ये नेत्री॥ सेणचतुर्व गव संसारी॥ कासी याघातले॥ ८४॥
जळोमाझे भुजांचे बळ॥ जळो गद्दा गांडीव सकळ॥ वीस्वर
क्षाभे केवळ॥ आह्मावरी चूजाहाला॥ ८५॥ वीस्वरजाली
यापाटीपोरा॥ नसत्ती वीघ्ने येती घरा॥ मतारजेते तीगारा॥

कोनीनपुसतीलयाते ॥८६॥ आपलेद्रव्यलोकावरी ॥ बुडेन
जायनलभेचीकरी ॥ ज्यावेघ्यावेतोघरी ॥ बैसेआनघाले
नीया ॥८७॥ वैरीयाकरीजेसापडेवर्म ॥ अवदशायेउनबुडेध
र्म ॥ वीशेषवाटेक्रोधकाम ॥ तरीदेवद्रोभजानीजे ॥८८॥ आ
पुलेजेकाशत्रुपुर्ण ॥ ज्यासीआपणगांजीदारुण ॥ अडल्या
धरीजेत्याचेचरण ॥ तरीदेवद्रोभजानीजे ॥८९॥ लाभाका
रणेनीघेउदपास ॥ तोहानीचतोयद्दीवसास ॥ पुजेमानी
अपमानवीशेष ॥ तरीदेवद्रोभजानीजे ॥९०॥ सुहृदआप
देशकरीती ॥ नसतावेकारयेउनपडती ॥ सघातकमळवा
टेलचीती ॥ तरीदेवद्रोभजानीजे ॥९१॥ आपुलीराजेसंप
तीधन ॥ शत्रुभोगीपाहेआपण ॥ शरीरपीडेव्याधीवीन

तरीदेवक्षोभजानीजे॥९२॥वीघाजवळीबहुतअसे॥प
रीकोन्हीयेकतयानपुसे॥बोलुजातामतीभ्रंश॥तरीदेव
क्षोभजानीजे॥९३॥असोद्रौपदीसह्मणेभीमसेन॥कीच
कासीआजीचमारीन॥मृत्युघटकरितुनं॥पाहेआतामृ
गाक्षीया॥९४॥तुजजेनेमारलीलात॥तेकाचत्याचाक
रितानीःपात॥पाहिधर्मेंह्याविलाभ्रंशंकेत॥म्हणहेउन्ह
णोनी॥९५॥कौरवीराजहरिलेसमस्त॥तेदुःखवाटलेंकी
चीत॥पहितुजकीचकेमारीलीलात॥तेणहृदयफुलतसे
॥९६॥नीळोत्पलवर्णी॥हरिमध्येसुहाशवदणी॥पंचदशाहीण
कुरंगनयणी॥उठेआताभोहन॥९७॥रवदुनबुरीसहसा
ही॥द्रौपदीभीमेधरीहृदइ॥तीच्यानेत्रोदकेत्तेसमइ॥आ

८

गं भीजलेभीमाचे ॥ ९८ ॥ भीमह्मणेनकरीशोक ॥ क्षणान्तमारी
लकीचक ॥ नृत्येशाळेसुरेख ॥ रात्रीशुन्यअसत्ते ॥ ९९ ॥ नीत्यशा
ळेत्तजाउण ॥ गुप्तरूपकरीतोशयन ॥ कीचकासंसांगजा
ण ॥ चीत्रशाळेपेईजे ॥ १०० ॥ तुझामासासमागम ॥ होईल
तेथेसंभ्रम ॥ जानताचमासानेम ॥ येकांत्तपेरअंधारी
१ ॥ ऐकोनीभीमाचेवचन ॥ द्रौपदीबोलेहास्यवदन ॥ तुवा
आधीचसत्वरजाउन ॥ तेथेशयनकरावे ॥ २ ॥ पगउयेन
लावंन्यसुंदरी ॥ सहजआलीबाहेरी ॥ तोकीचकुतेअवसरी
सन्मुखयेउनबोलत्त ॥ ३ ॥ ह्मणेमजपासुनअंतर ॥ सैरंध्री
यपडलेसाचार ॥ तजम्यामारिलेलत्ताप्रहर ॥ क्षमासर्व
करीका ॥ ४ ॥ मीतुसाशरणांगतपाही ॥ येकदांअंगसंगदेई

=

हे राज्य माझे सर्वेही ॥ वीराटकाय मत्स्य कु ॥ ५ ॥ कौरव आनी पांडव
क्षण न लगता मारीन सर्व ॥ हस्तनापुरीची राणीव ॥ तुज सती तकरीन
मी ॥ ६ ॥ द्रौपदी ह्मणे कीचकास ॥ तु कल्पोने देही कोणास ॥ राव नीयेश ऊ
टा ॥ कल्पोने देही सर्वथा ॥ ७ ॥ आधारान पेइगुल ॥ गंधर्वांनेक ल्पेल मा
त ॥ मी जाउन चीत्रशाळेन ॥ नीत्य करीतो अंधारी ॥ ८ ॥ न धरी
दुर्जियाची चाउ ॥ तेथे पुरती तुझे कोड ॥ भोगी सुखवसुखाउ ॥ सो
डी भी उसर्वेही ॥ ९ ॥ सैरंध्रेसी येकांत ॥ कीचके माडीला अनेक बहुत
हे विराटजानोनी त्वरीत ॥ कीचकासी बोलावीले ॥ १० ॥ कीचक जा
उनी करिंवंद्धन ॥ ह्मणे बोलावीले राय कारण ॥ वीराट ह्मणे अपरा
कुण ॥ नगरात होन बहु साल्ये ॥ ११ ॥ दुष्ट स्यन्य देखती नारी ॥ सीवा
भोवते अहोरात्री ॥ दीवसा दुर्गेधी तीवरी ॥ शब्द करीती दीवा भीते

धरणीक्षणक्षणाकांपत्‌ ॥ नीरुस्तनारीवसनावत्‌ ॥ आहाजाला घोरघात ॥ अन्नपसरीलेबहुकुडे ॥ १३ ॥ तुजशनीश्चरुजन्मस्त ॥ मजबारावाकरीनबहुत ॥ तुजकामृत्युसंगत ॥ पंगीतजानने हो ॥ १४ ॥ तुजमागनेहेयथार्थ ॥ सोडीसोदंधीचीमात ॥ तीचेपंचगंधर्वगुप्त ॥ करितीलघातक्षणार्धे ॥ १५ ॥ नीसोदंधीसये कांत ॥ करीनाहाइलतुसाघात ॥ माझेवचनयथार्थ ॥ कीचकामानीयेकुडे ॥ १६ ॥ हेकेवचमआहेघत्या ॥ कल्लकल्लोळघोरसरीता ॥ शक्रादिजनकेनेनासीना ॥ पावलाघातस्वकुळेसि ॥ १७ ॥ कीचकलेणेरावने ॥ दशमस्तकदीधलेसीनेकारने ॥ म्यासोदंधीसये कदेन ॥ परमृत्युचीनहेआहे ॥ १८ ॥ जाइलतरीजावोप्राण ॥ पदिमीनसोडीतीलागुण ॥ तीचेमासेवचन ॥ येकोलीद ... जाले ॥ १९ ॥

आ ३३

वीरावलम्नेलुकामातुर ॥ भयलज्यासोडीलीसमग्र ॥ याचरिकीच
कसत्वर ॥ नीजमंदीरीगेलाते ॥ २० ॥ याबरीतोशृंगार ॥ जवध्या
वीळकरीतपामर ॥ दीव्यवस्त्रदीव्यअळंकार ॥ सुगंधशरीरचर्चीले
॥ २१ ॥ मरणजवळीआलेअसे ॥ बहुतसुंदरकीचकदीसे ॥ जालेस
मरप्रकाश ॥ दीपजेसाबहुताचि ॥ २२ ॥ कीचकउत्तावेळमनी ॥
केधवाहाइलरजनी ॥ म्हणेकेवळनृवासरमनी ॥ अस्ताचळ
जाइचना ॥ २३ ॥ शृंगारकरीताबहुवस ॥ सहजचमावळलादीव
स ॥ मध्येरात्रीहोत्तातापस ॥ येकलाचीचालीला ॥ २४ ॥ इकडेची
त्रशाळेआत ॥ भीमजालासगुप्त ॥ वाटकीचकाचीपाहात ॥ त
वत्तोतेथेपानला ॥ २५ ॥ सुनेजवधेनृत्यनागर ॥ पउलासेजा
तअंधार ॥ हळुहळुकीचकपामर ॥ वाचरतजवळीआला ॥
॥ २६ ॥

कीचकबाणेंव्यापीलाजाण ॥ क्रोधेसंतप्तभीमसेन ॥ कौंतेयतोये
तोपंचानन ॥ कीचकुवारनत्येथेआला ॥ २७ ॥ कीचकबोलेमंजुळ
धन्यतुसौंदरी श्रीवेल्हाळ ॥ तुजलागीउतावेळ ॥ सर्वसांडोनपा
तलो ॥ २८ ॥ दासदासीबहुतमंदीरे ॥ तुजलागीसीध्दकेलेंसकु
मारे ॥ दीव्यअळंकारदीव्यचीरे ॥ सीध्दकरूणठेवीली ॥ २९ ॥ १४
मदेइप्रथमभोग ॥ मगमंदीराजाउसवेग ॥ तुवामजवरीयामग
भयनाहीकोणाचे ॥ ३० ॥ तुझ्यापंचगंधर्वांचानी:पात ॥ करून
टाकीनक्षणांत ॥ म्याआताश्रृंगारकेलाबहुत ॥ अद्यापीदीसे
३१ ॥ माझेसौंदर्यदेदीप्यमान ॥ स्त्रीयामाझ्याकरीतीस्तवन ॥ तु
बोलसीयेकवचन ॥ क्रीनमणकैसेतुझे ॥ ३२ ॥ तुनबोलसी
वचण ॥ तरीमीदेइलआपुलाप्राण ॥ हेशरीरवोवाळुन ॥ तुज

वरुणराकीनमी॥३३॥हकुचबोलेभीमसेन॥जवळीयेदेइआलींग
ण॥कीचकेत्तेमैकोन॥आंगस्पर्शत्तहुळहुळु॥३४॥भीमेधरीलाह
स्त॥भुमिवरीबळेपाडीत्त॥कीचकलणेसोडेधीघात्त॥करुइछीसी
मासा॥३५॥भीमलणेत्ताल्काळ॥घेसोडेघेचेभोगफळ॥की
चकलणेपुरुषसबळ॥गंधर्वचीपातला॥३६॥मगमल्लयुध्य
अद्भुत॥जालेदोनघटीकात्तेथ॥पर्वतपर्वतावरिआदळत्त॥
तैसेत्ताडीतीयेकमेका॥३७॥करचरणपाहानि॥मुष्टीप्रहरनी
तुरदेत्ति॥पृष्टीमागेगुल्गेहानीत्ती॥मोडुइछीतिमध्यभागी॥३८॥
सुग्रीववआनीवाळि॥तैसेभीउत्तितेवेळी॥कीचकहीपरमब
ळीहेउंबबकासारीखा॥३९॥मगभीमेबळकरुण॥भुमीवरि
पालथापाडुन॥ग्रीवाचरणधरुन॥मध्यभागीमोडीला॥४०

कीचके घोरघोरां करुण ॥ तात्काळ ते थे दीधला प्राण ॥ भीमे चकुरवे
रन मोडुन ॥ पोट त्याच्हे खोवीले ॥ ८१ ॥ सीर त्तोडुन ते अवसरी ॥ ते
ही खोवीले त्याचे उद्दरी ॥ ज्याळ करोणी सउकरी ॥ पांन्याची सहा
वीनि ॥ ८२ ॥ भीम गेला तेथुण ॥ मग चीत्रशाळे बाहीर जाण
जाउण रक्षकाप्रति वचण ॥ सौरंध्री ते का बोलत ॥ ८३ ॥ ह्मणे
उत्ताउत्तास कलीक ॥ गंधर्वे मारीला कीचक ॥ चुड्या घेउनी सेव
क ॥ पाहात जाल ते थवा ॥ ८४ ॥ तो देखीली मासाची मोट ॥ सेच
की केला नगरी बोभाट ॥ येकशत पाचसहट ॥ बंधु धावले की
चकाचे ॥ ८५ ॥ कीचक उत्तीस मय ॥ जाला येकची हाहाकार
बीरादस्सुदेष्मास त्वर ॥ गजबजुनी धावीनली ॥ ८६ ॥ कीचक
स्त्रीया बहुत ॥ धावती माहा शब्द करीत ॥ सौरंध्री पाइये थार्थे

कीचकमारिलागंधर्वी॥ ७॥ तोस्तंबाआडसोंदर्धी॥ कीचकीदेखी
लीनेजवसरी॥ केशीधरूणसडकरी॥ वोढीतीबळेकरूनीया॥ ८॥
इच्छापाइसुत्व॥ कीचकासजालोहोसत्व॥ तरिहृसघालावेजे
गनीआंत॥ कीचकाचेसमागमे॥ ९॥ ऐसेबोलोनीसमस्त॥
द्रौपदीआणीकीचकजेत॥ घेनीउचलोनीत्वरीत॥ तेनेजोल
चीताधुमी॥ १०॥ द्रौपदीआक्रोशरडेत॥ धायबरीचहुकडा
हाल॥ कृष्णेकुक्मधारकानाथ॥ कोठेगेलासीयेवेळे॥ ११॥ ज
यजयवंतवीजया॥ जयसेनजयद्रंबआया॥ धावावेगे
पाहानाकाय॥ मातेनेलेकीचकाही॥ १२॥ तुम्हेपाचजसता
सीरी॥ गाजीलेमजसनपुत्री॥ तेकरूणाशब्दश्रोत्री॥ ऐकी
लेतेधवाबळवे॥ १३॥ इतक्यातनृपपालगेन॥ गेलानगर

दुर्गे उडोन ॥ चीन्ना भुमी वलांडुन ॥ हाके गगन गर्जले ॥ ७४ ॥ महाव
ृक्षत्ते वेळा ॥ भीम उपडोन करि घेत्तला ॥ की काळीकाळ दंडउ
भारीला ॥ संव्हाराच यावी स्थाले ॥ ७५ ॥ भीमाचे आंगवात्ते कुडो
न ॥ महावृक्ष उन्मळोण ॥ पक्षी जैसे उडोन ॥ गेले गगनात्तने
थवा ॥ ७६ ॥ उचंबळले समुद्र जळ ॥ हेलावले सप्त पाताळ ॥ वा
राह कुर्म फनी पाळ ॥ भावीती कल्पांत मांडला ॥ ७७ ॥ अचाट भी
माची आरोळी ॥ बैसली मेघाची घात्तरखीळी ॥ तो की चक्रीच
प्रत्तापाज वळी ॥ ज्वाळमाळ चेत्तवीला ॥ ७८ ॥ तो कीचकी देखवी
ला दुरोन ॥ येत्त महावृक्ष घेउण ॥ ह्मणती पैल आला रे धा
वोण ॥ सोडं भ्रीच्या धावन्या ॥ ७९ ॥ येक ह्मणती उचला सोडं
भ्री ॥ वेगी न का जगनी माझारी ॥ जव येकी चक्र दुराचारी ॥

वोढीत वेगे दुरात्मे ॥६०॥ येक ह्मणती यक्ष आउचलेण ॥ गंधर्वे
काय करिती येवोण ॥ तो प्रळय यक्षाकु मारूण ॥ भीमसेण पातला
॥६१॥ देखती भीम भयानकु ॥ पळाला गेले अवघे कीचकु ॥ तो वृ
क्ष घायस कवळीकु ॥ येक हातीं संहारीले ॥६२॥ मृत्तिका घर फुटी
ले ॥ की मत्कुण येक घावी रगडीले ॥ येकु येत न पावे आगळे ॥ संकां
दिले क्षणार्धे ॥६३॥ द्रौपदीस ह्मणे वृकोदर ॥ तु नगरा त जाय
सत्वर ॥ मग तेथुन कुंती कुमर ॥ गुप्तरूपे चालीला ॥६४॥ नग
र दुर्ग उगेन ॥ स्वस्थ बैसला जाउन ॥ पुर्व स्वरूप धरून ॥ बाही
र येउण पुसत ॥६५॥ ह्मणे वर्तमान काये जाले ॥ कोणे कीच
क मारीले ॥ तो सोरंध्री तेवेळे ॥ स्वस्थानासी पातली ॥६६॥ रा
यासी सांगती दुत ॥ की चक मारीले समस्त ॥ सौरंध्री आलिय

रात्र ॥ भयाभीत नगर जाले ॥ ६७ ॥ हे दैत्यची आणुन टेवीली ॥ इसी
कोन्ही न करावी बोली ॥ इचीं दृष्टीन के भली ॥ संबादिल जणाचें ॥
६८ ॥ इकडे रायसे वक धाडोण ॥ अवघे कीच कपे रुवाट करूण ॥
येकेची तेन घालोण ॥ केले द्दरुण येक घाची ॥ ६९ ॥ की याकुमर्
समस्त ॥ रायकर चीले पृथोल्क ॥ वीराटये उणमेदीरान्त ॥ हुडेम
भृती सांगत्तेसा ॥ १७० ॥ सैरंध्री सीनी द्रोपदेइ ॥ इचेका मन सेका
हीं ॥ हे कोरील कैची काही ॥ कुचक करनी टेवीली ॥ ७१ ॥ हे असताय
थेसाचार ॥ नउदे आमुचे नगर ॥ नगरान्तील पुरुषमात्र ॥ इचे
नाव घेउ भीति ॥ ७२ ॥ इकडे श्रीरंगाची भगीणी ॥ सचील स्ना
न करीते क्षणी ॥ स्वस्तमान न करोणी ॥ ध्यान करी हरिचे ॥
७३ ॥ जपे कुकुम नाममाळा ॥ सीतव जाली द्रोपद बाळा ॥

पंचगंधर्वांचे तेवेळा ॥ स्तवण करी द्रौपदी ॥७४॥ अंत्तरग्रहांत जा
उण ॥ घेत्तले ब्रहनदाचे दरुशण ॥ सकळ राजकुमारी येउण ॥ स
प्तनि धंन्य सौरंध्री ॥७५॥ कीचकाचे लानीची झुलेन ॥ मायुआ
लीसी परत्तोन ॥ ब्रहनदे बोले हासोन ॥ थोर कल्यान जाहालि
७६॥ ब्रहनटे सल्लणे सौरंध्री ॥ तु होउनी यापुरंध्री ॥ सुखी
आहेस अंत्तपुरी ॥ चीत्तास वर्स सोडणीया ॥७७॥ असो सुदेष्मा
ह्मणे सौरंध्री बाइ ॥ तुम्हा तांच येथुणी जाइ ॥ पुरुषमात्र सर्वीती
भीती तुज देखता ॥७८॥ सौरंध्री ह्मणे तेरा दीवस ॥ क्षमा करा
वी आम्हांस ॥ पाश्रश्र तार पंचपुरुष ॥ कल्यान तुमचे इछी
ती ॥७९॥ तुम्हावरि उपकार करुण ॥ मग जाइल जाउ येथुण
स्वस्थ करुणी मण ॥ सूखरू प्रतुली असा ॥१८०॥ कीचक मा

दिलेसकळी ॥ देशादेसी गोष्ट गेली ॥ ऐकउ दुर्योधनत्तेवेळी ॥ हेरधा
डीलेपृथ्वीत ॥ ८१ ॥ ह्मणे अवणीधुंडास कळ ॥ पर्वतवनकाडी
नस्थळ ॥ पांडवकोपडीयेवेळ ॥ बोळरचानसोडावे ॥ ८२ ॥ सप्त
द्वीपेनवखंडे ॥ छपनदेशपाहोनी निवाडे ॥ करीनवीवरेपर्वत
कडे ॥ शोधुनदुत परतीले ॥ ८३ ॥ दुर्योधनासी सांगतीहेर ॥ मा
त्तनलगेजनुमात्र ॥ शोधीलेपा ब्यावन गड ॥ धौम्यपुरोही
त्ततेथेअसे ॥ ८४ ॥ पांडवांचेपंचप्रपाही ॥ तेआहेत पांच्याळ
नगरी ॥ सुभद्रासौभद्र रथसर्वही ॥ द्वारकेतं आहेत ॥ ८५ ॥ पां
डवांचा समाचार ॥ कोठेनलगे अनुमात्र ॥ पद्दिवीरारनग
रीथोर ॥ अर्जुनवक वर्तले ॥ ८६ ॥ यक्षगंतसाआगळे ॥ गंध
र्वीकीचकमारिले ॥ ऐसेजेकत्तानेवेळे ॥ मणदचकले दु

योधनाचे ॥ ८७ ॥ आंग जाले सत्वहीन ॥ तो बोलीला वीकर्ण
दुसरे चार पाहुण ॥ समाचार आणावा ॥ ८८ ॥ गंधर्वे कोटील
कोण ॥ कीचक मारीले कायकारण ॥ जी मुत्ती मल्ल राकीला मा
रुण ॥ तोही कोण वोळखावा ॥ ८९ ॥ पान वथास समाचार ॥ कुं
तो गावातील समय ॥ येकुलणतीनी धार ॥ पांडवनाश
ते पावले ॥ ९० ॥ सोण ह्मणे परुनंदण ॥ श्रीकृष्णभक्तपरा
यन ॥ ते संकष्ट थवा मरण ॥ कल्पान्तिही न पावत्ति ॥ ९१ ॥
भीस्म ह्मणे धर्मराज ॥ सोमवौसी वीजयध्वज ॥ अजा
तशत्रु तेजःपुंज ॥ जयवंत सर्वदाही ॥ ९२ ॥ जेथे वसत असे ल
धर्म ॥ धर्म तेथे आनंद परम ॥ आनंद तेथे आराम ॥ पावती
सर्वही ॥ ९३ ॥ जन तेथे जगदीस्वर ॥ जगदीस्वर तेथे भक्त स

समग्र भक्त तेथे परमादर ॥ वसतसे सर्वदाही ॥ ९३ ॥ आदर
तेथे वीचार ॥ वीचार तेथे शास्त्र ॥ शास्त्र तेथे सम्यग्र ॥ संत
मंडळी असेल ॥ ९४ ॥ संत तेथे अद्वयसुख ॥ सुख तेथे
पाउन भुक्त ॥ द्वयाते थेअभेद ॥ दख ॥ समाधान वसतसे ॥ ९५ ॥
समाधान तेथे नीजबोध ॥ बोध तेथे अभेद ॥ अभेद ते
थे ब्रह्मानंद ॥ नीजरहुन जानीजे ॥ ९६ ॥ मंगात नयव ३
९ ॥ जो वीवेकरत्नाचा समुद्र ॥ कीं वाख्यानें घचालोवे ॥ सो
म वोसीतो ५ लला ॥ ९७ ॥ पांडवाचे वसते स्थळ ॥ तेलक्षने
वनीं तेस कळ ॥ दुर्योधन दुष्ट केवळ ॥ जैको नन्नदस्तरा ॥
हीला ॥ ९८ ॥ जानता रसांबळ कथा संपूर्ण ॥ दक्षिणउत्तर
गोहरण ॥ तेकथा संपूर्ण ॥ कर्णपाठीं घेरजो ॥ ९०० ॥

पांडवपाळका पांडुरंगा ॥ पुंडली कह्रदयाविहंगा ॥ ब्रह्मा
नंदघनी संगा ॥ अजअभंगजगद्गुरू ॥ २०१ ॥ भीमा नदी श्रीधर
रवरदा ॥ सुहास्य वदना आनंदकंदा ॥ ब्रह्मांडनायका ब्रह्मा
नंदा ॥ पुढें कथा वदवीका ॥ २०४ ॥ सुरस पांडवप्रताप ग्रंथ ॥
वीराटपर्व व्यास भारथ ॥ त्यांतील सारांश येथार्थ ॥ तेतीसा
व्यांत कथी येले ॥ २०३ ॥ ओ ॥ २२ ॥ संपूर्णमस्तु ॥ श्रीकृष्णना
थार्पनमस्तु ॥ श्रीदत्तात्रयप्रभुवधूतार्पनमस्तु ॥ श्रीराम
श्रीकृष्णनाथार्पनमस्तु ॥ शुभंभवतु ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५

श्रीगणेशायेनमः॥ श्रीगुरुमूर्तयेनमः॥ ॐ नमो भगवतेवासुदेवाय
नमः॥ सुयोधनासीह्मणे शारद्वत्त॥ आत्तायेथुनीयुध्य जालेप्रा
प्त॥ पांडवअगरतिल यथार्थे॥ प्रज्ञा तदीवसासरलेकी॥१॥ पांडवह्रु
दयानज्ञान॥ आच्छादीलेअज्ञान भस्मकरुण॥ प्रदीप्तहोत्तीलये
थुन॥ प्रकाशपुर्णपडेल॥२॥ सकळराजेमीत्रआप्त॥ सामदामभे
दबहून॥ करुणीजानावेसमस्त॥ दळअद्भुतमेळवीका॥३॥ पा
वदित्रीगर्त्ताराजयेथ॥ वीरसुशर्माबोलत्त॥ आम्हुचेराष्ट्रसम
स्त॥ कीचकीपूर्वीवीध्वंसीले॥४॥ तेगंधर्वीमारिलेसमस्त
वीरात्जालाबळहत्त॥ तदिगोग्रहणकरुणीयेथ॥ समस्तही
आनावे॥५॥ वीरात्आहेबळक्षीण॥ इत्तुकीयात्तराष्ट्रघ्या
वेसंपुर्ण॥ मगबोलेसुयोधन॥ वर्तमानजालेनेत्तो॥६॥ गुप्तहे

डीवर्तमानसांगीतीले॥ गंधर्वांकीचकमारिले॥ मजऐकताऐसेगम
ले॥ कीपांडवचीतत्वता॥७॥ धर्मजेथेराहात॥ भीमचीनवर्णिलेस
मस्त॥ तीनुकीवैरारीआहेत॥ कौतेयतेथेसमस्त॥८॥ तेथेअसति
पंडुनंदण॥ तरित्याचेदीवसअपूर्ण॥ आलीबोळखुनेकाचखुण॥
पुढतिवनवाससेवतिल॥९॥ अथवामारुणपांडव॥ हरावीमच्छराज
वैभव॥ तेथेगेलीयासर्व॥ वर्तमानकळेलपै॥१०॥ पांडवहीनकोशही
न॥ मीत्रहीननसेसैन्य॥ तेमाराचेअथवावन॥ सेवावयाधाडावे
॥११॥ दोनभागकरावीसैन्ना॥ सुशर्मादीसत्याक्षीजाना॥ तिससहश्र
घेउणीसेणा॥ दक्षीणेकडेधाडावे॥१२॥ आम्हीसर्वमीळोन॥ कर
उत्तरेचेगोहरण॥ आलादेखनदुर्योधन॥ भेरीमघनवाजवील्या॥१३॥
वाघवाजन्तितुंबळ॥ मीळालेत्यानुरंगदळ॥ द्रुष्मसत्यमीस

सबळ ॥ सुशर्मापुढे धावीन्नला ॥ १४ ॥ वीराटछे त्राची दक्षीण॥
धाविले अग्नकोणकडुण ॥ अष्टपीसकौरवपुर्ण ॥ उत्तरेकडे धा
वीन्नले ॥ १५ ॥ वीराटविचारकरीत ॥ तोदक्षीणेचे गोपधाव
त ॥ आलेसण निसमस्त ॥ गाइनेल्याची गर्त्ती ॥ १६ ॥ गजबजी
लीवीराटनगरी ॥ टाकीत्यासंग्रामसंकेतभेरि ॥ नीजदळेसीबा
हेरी ॥ मछराजनीघाला ॥ १७ ॥ राजबंधुशत्तानिक ॥ नीजबळे
सीधावतदेख ॥ मदीराक्षनामावीरनायक ॥ स्वसेनेसीनीघाला
१८ ॥ कंकबल्लवग्रंथीक ॥ तंत्तीपाळचौथादेख ॥ याह्रासीसंगेघेत
न्टपनायक ॥ रथअश्वरथवरूढउणी या ॥ १९ ॥ शस्त्रेवस्त्रेदेउण ॥ गो
रविलेचौघेजन ॥ विराटाचेपाठीसीजाण ॥ पंडुनंदणचालत्ति
२० ॥ लीगलावाघाचाकळ्लोळ ॥ दनानिलेउर्विमंडळ ॥ १२मवेगे

2

वातुरंगदळ। परदैन्यात मी सकळे ॥ २१ ॥ पायदळावरि पायदळ
लोटीले तेव्हां तुंबळ। स्वारावरी स्वार सबळ। येकसरें मीसळले ॥
२२ ॥ रथी यावरि रथी। दृढ आज्ञा सांगोनी झगरति। दंत्तासी दंत
भीडवीत्ती। वारण झगटत्ती परस्परे ॥ २३ ॥ माजले अपार रणमंड
ळ। धुळीने पुर्ण जाले नीराळ। पुष्पधुमी तेसकळ। आरक्त रक्त
ते जाली ॥ २४ ॥ धावत्ति रुधीराचे संघात। पुसत्ती महानदीचीवा
टा। बाण मंडप अंबरात। अंतरिक्ष जाहाले ॥ २५ ॥ रक्त मेघ धुम्नी भी
जत्त। धुरोळा जाला समस्त शांत्त। परस्परे बाण झगटत्त। तेथेव
र्षत्ती ज्वाळमाळा ॥ २६ ॥ शतानिक धावीन्नला। परदळांत मीसळ
ला। चारि सहस्र तेवेळा। माहा विर पडीयेले ॥ २७ ॥ तो पद्मी राक्ष
धावत्त। चपळे ऐसा माजी पडत्त। महाविर पाचशात्त। येनेंद

लीतेधवा ॥ १८ ॥ अल्हातचक्राचेपरि ॥ धेघेत्तव्यपत्तिपरचक्री मच्छ
राजतेअवसरि ॥ रथीयेमारिलेपंचशात ॥ १९ ॥ अष्टसहस्रपाडीलेवी
र ॥ तोसुशर्माधावलासत्वर ॥ होके गाजवीलेअंबर ॥ मच्छरावपा
चारिला ॥ २० ॥ सुशर्म्यानिदशबाण ॥ सोडीलेवीराटलक्षुन ॥ अर्ध
शास्तेकरूण ॥ सुशर्माराववींधीला ॥ २१ ॥ युध्यमाजलेतुंबळ ॥ तो
पाळचलेभानुमंडळ ॥ तमेदाटलेभुमंडळ ॥ कीधुम्रकांबळपस
रला ॥ २२ ॥ आकाशमारवलेकाजळ ॥ जैसेसमस्तासवाटले ॥ क्ष
नेकयुध्यरवोळबले ॥ तोउदेलेचंद्रबींब ॥ २३ ॥ बोधेनीरसलेअज्ञा
न ॥ तैसातमगेलानिरसोन ॥ सुशर्म्याचेबळगहण ॥ वीराटसैने
मारिले ॥ २४ ॥ विरायचेपाटीरावेबळुन ॥ बानघायकेलजेत्त ॥ मगर
थारवालेउत्तरत ॥ सुसर्मागदाघेउणी ॥ २५ ॥ रथाचरिचजोन ॥ वीरा
यसीहात्तिधरूण ॥ सुशर्मागेलाघेउण ॥ क्षणमात्रनलगत्ता ॥ २६
घालोनी यारथावरि ॥ सुसर्मापरतलाझडकरि ॥ वीराटसैनाते

नवसरि ॥ चौपारि हळ फुटले ॥ ३७ ॥ धर्म ह्मणे भीमा अवधारि ॥ आली
राहीलो यांच्ये मंदीरी ॥ उपकार फेडी झडकरी ॥ सोडवि राजा वीराट ॥ ३८ ॥
ठाकमारीली कुन्तीतासमान ॥ भीम धावीन्नला न लगता क्षण
गदेचा आकार पाहुण ॥ तरु उपडोनी घेत्तला ॥ ३९ ॥ भीमासी ह्मणे ध
र्मभुपाळ ॥ वृक्ष नेउपडी तु वीशाळ ॥ बोळखतिल दुष्ट सकळ ॥ पांडव
हेची ह्मणोनी ॥ ४० ॥ मनुष्या सारीखे युध्य करी ॥ वीराट सोडवि झडक
री ॥ मग भीमसेन बैसोनी रथावरि ॥ धनुष्य घेउणी धाविन्नला ॥ ४१ ॥ भी
मावे पाठी रादेव अभीन्नच ॥ धाविन्नले नकुळ सहदेव ॥ कुन्तांतही
न धरु सकतिहाव ॥ माहा पराक्रमी जानिजे ॥ ४२ ॥ मग भीमे फोडी
ली हाक ॥ ह्मणे उभा उभारे नावेक ॥ मजसी युध्य करी क्षणेक ॥ पळुने
को पुढारा ॥ ४३ ॥ सुसर्मा फिरउणी भयाभीत ॥ भीमा कडे माघारा पाह
त ॥ ह्मणे हा आला की कृतांत ॥ जनुस्मान कोठुनिया ॥ ४४ ॥ भीमा
चे बाण अनिवार ॥ सात सहस्त्र पाडीले वीर ॥ सात शते महासुर ॥

नकुळेंरणीपाडीले॥४५॥सहदेवेंनीनशत्र॥वीरपाडीलेक्षणांत॥धर्मे
रथारुढधावत॥अमित्यबाणसोडीले॥४६॥सुशर्माप्रचंडवीर॥ध
र्मेंशरधारिकेलाजर्जर॥सहस्त्रबाणीशरीर॥रवीलीलेतेक्षातयाचे
॥४७॥सुशर्माप्रादित्तशर॥तेनगणीचमुसीष्टीर॥जैसेसुमनचेशंध
अपार॥पडीतनगणीसहसाती॥४८॥धर्मेसोडीनीबाण॥सारथी
मारिलानलगताक्षण॥वीरारथारवालेउतरोण॥सावधजाला
तेधवां॥४९॥सुशर्माचीगदाघेउन॥त्यावरीचधांवलिउचलोन॥
त्रीगर्तरथसांडोण॥पवतांजालातेधवां॥५०॥तोभीमधावीन्न
लावेगेसी॥सुशर्माधरिलादटकेसी॥जेवीमाहाव्याघ्राचेकवेचेसी
जंबुकपडतासापडला॥५१॥सुशर्मापडलाभुमीवरि॥भीमेंत्ताडी
लालताप्रहरि॥उडलेसैन्यसडकरी॥पळुलागलेशत्रुचे॥५२॥नकु
ळसहदेवनेवेच्या॥गदगावाकेउपरलवील्या॥जयवाद्याच्यालाग
ला॥घोरशत्रेकाळतुबळ॥५३॥तुरंगगजमहारथ॥वीरादेलुरीले

समस्त ॥ भीमसुशर्माचरित्त ॥ धर्माजवळीआनीला ॥४४॥ खुळी
नेवदनभरिले ॥ सर्वांगीरुधीरचालीले ॥ वीराटधर्मतेवेळे ॥ वीलो
कीत्तीकौतुक ॥४५॥ धर्मह्मणेज्ञानधरावाअधम ॥ कुरीकामा
जीश्रेष्टपरम ॥ पान्चेवाचेनयावेनाम ॥ सोडीजाउदेपेथुनी ॥४६
सुशर्मासीह्मणेभीमसेन ॥ मीदासअैसेबोलवचन ॥ नाही
तरीतोंडफोडीन ॥ बंदीघालीनबांधुनि ॥४७॥ कंकुआनीवीरा
टभुपाळा ॥ नमनकरिभुपासकेला ॥ मगसुशर्माह्मणेभुपाळ
मीदासतुझाशरणांगत ॥४८॥ कंकाविराटासीकरीनमन ॥ पग
भीमेदीधलासोडुन ॥ शेषरजनीतेथक्रमुन ॥ सीबीरहेउणीरा
हीले ॥४९॥ यावरीचौघेपंडुनंदण ॥ वीराटजवळीबैसउण ॥ वस्त्र
आभरणदीव्येदउण ॥ पुजिताजालाचौघाते ॥५०॥ अपेशास
मुनीजान ॥ येशगेलेहोतेबुडोन ॥ तेमजसहीतकाणेन ॥ वीजय
ध्वजउभविला ॥५१॥ नमायब्रह्मांडमाजी ॥ यकुडाउपकारकेला

आजी॥मजतुह्मीस्थापीलेराजी॥जन्मवरीचीसरेणा॥९२॥ऐसा
केलाउपकार॥जीवदानदीधलेथोर॥त्यासजोनाठवेपामर॥म
धतमीबुडेलतो॥९३॥जन्मवरीतुह्मासीजान॥प्राणाहुनिवीशे
षपाळीण॥आपुल्याकंन्यातुह्मासीदेइण॥सेवाकरीणतुमची
॥९४॥मजगमतेसाचार॥तुह्मीइश्वराचेअवतार॥मीतुह्मावरि
धरीनछत्र॥अहोरात्रनवीसंबे॥९५॥धर्मह्मणेसर्वपावले
तुह्मावचनेमजसंतोषजाले॥रायातुह्मसीयेवेळे॥इ
तुकेनीआह्मीद्दत्तकल्प॥९६॥धर्मेसांगेराजसेवकास॥गावा
तेनजानवाऐसाघोस॥वीराटेजीकोनीसुशर्म्यास॥पुढ
तीसोडनीदीधला॥९७॥तोअह्मीवेदीवसीसाचार॥धा
वीन्नलेकौरवाचेभार॥उत्तरेन्यागाइसमग्र॥सोडीसत्वर

वोळीयेल्या ॥ ६८ ॥ गंगात्मज भारद्वाजसुत ॥ गौतमतनया उत्सुत ॥ अभुत्त ॥ आदित्यात्मजअंधसुत विरश्यांत ॥ शतबंधुसी धाविन्नला ॥ ६९ ॥ भीष्मपीत व्यबाल्हीक ॥ भुरिश्रवा सोबव्हादीक ॥ जयद्रथ वीरनायक ॥ निजभारेसी धाविन्नला ॥ ७० ॥ विराटाचे पशुपाळ ॥ त्याहाते गारवोळील्या सकळ ॥ पुरुष गोपाधीश तेतासबळ ॥ रथारूढ पव्हाला तो ॥ ७१ ॥ आला नगरासी धावत ॥ उत्तरा होता अंतःपुरात ॥ त्यापासी येउणी सांगत ॥ गाइमम स्तवोळीलीया ॥ ७२ ॥ आले कौरवांचे भार ॥ जेकतां तास जनीवार ॥ महाराज तु राजपुत्र ॥ रुष्यातिला विसमस्ता ॥ ७३ ॥ क्षपाक्षणास भेआन ॥ पीता तुझा तुज वणीत ॥ तेआजी करोनी सत्य ॥ दावीवेगे वीरोत्तमा ॥ ७४ ॥ पुरुषार्थ दाउणी येसम

द्द सोडवीसारी सहस्त्र गाइ॥ वाट पाहाती वछ ग्रही॥ धावलव
करी वीरेशा॥ ७४॥ उत्तर ह्मणे तेसमई॥ माझ्या योग्य सारथी
नाही॥ भीष्मद्रोणादी सर्वही॥ क्षिन न लगता जींकेन॥ ७५॥ दु
र्योधन दुष्यासन॥ अश्वत्थामा गोत्तम कर्ण॥ शकुनी जयद्र
थ धारूण॥ वीभांडीन क्षणार्धे॥ ७७॥ माझा देखोनी पुरुषार्थ
ह्मणत्तील साक्षांत्त पार्थ॥ हे अैकतां सैरंध्री हासत्त॥ पग बोलत्त
उत्तरासी॥ ७८॥ पार्थाचा सारथी नव्हत्ता॥ बृहन्नडा पुर्वी होता
तरि त्यासी पार्थुनी आता॥ सम्पागमने इज्जे॥ ७९॥ उत्तरेसी पा
ठउण॥ आनी येथे बोलाउण॥ पार्थे जाळीले खांडव वन॥ तेका
सारथी हाची होता॥ ८०॥ मग उत्तरा ह्मणे उत्तरेसी॥ जाउणी
आनी बृहन्नटेसी॥ पेदिनी घाली वेगेसी॥ हंस गति चमत्कृ

त ॥ ८१ ॥ कमळनैनाबींबाधरी ॥ कंबुकंठसुलास्यवगात्री ॥ हरीमध्या
सूवर्णगात्री ॥ अंजननेत्रीसोगीयात्वे ॥ ८२ ॥ सूवर्णअळंकार
मंडीत्त ॥ चिद्युल्लत्तेजैसीझळ्कत ॥ नैनकटाक्षमन्मथ ॥ भुल
उणीसोडीक्षणार्धे ॥ ८३ ॥ असोबृहन्नरेसप्राथुनी उत्तरा ॥
उत्तरापासीआनीलासत्वरा ॥ रथसीध्दकेलातेअवसरा ॥ सा
ळंकारशस्त्रास्त्री ॥ ८४ ॥ बृहन्नराबोलेमधुर ॥ नीतंबीनी
माजीमीचत्तुर ॥ नृत्यगायणपीजाणेसमग्र ॥ अद्यापीसं
ग्रामनदेखीले ॥ ८५ ॥ उत्तरह्मणेआग्रहनकरी ॥ बैसावेवेग
रथावरी ॥ गाइनेत्ताजिवैरी ॥ गजपुरासीत्वरेणे ॥ ८६ ॥ सेनेस
हीतमच्छनृपवर ॥ दक्षीणेसीगेलाबळसागर ॥ बोलत्ताजा
लाबहुउसीर ॥ त्वराकरीबृहन्नडे ॥ ८७ ॥ कवचघालीहेजा

गी ॥ स्वरुस्लेदेत्तउत्तरावेगी ॥ बृहन्नदात्तणेलगबगी ॥ कैसेत्याचे
कुचेना ॥ ७५ ॥ गद्गद्घालासत्तिकुमारी ॥ कैसीधीरधरेलरणसा
गरि ॥ कवचत्याचेकुचेनेपरि ॥ तुजआधीसमजेणा ॥ ७६ ॥
ऐसेलाघवद्धाउणीपार्थ ॥ कवचलेउणीशस्त्रबांधीत्त ॥ मा
थाकेशारुळत्त ॥ भुजंगाऐसीवेनि ॥ ७७ ॥ हाघेबैसलेरथाव
रि ॥ हळुहळुजात्तनगराबाहेरी ॥ बृहन्नटदेसीहासत्तिनारी ॥ गा
पुरावरुतानीवीलोकीत्ती ॥ ७८ ॥ नगराबाहीरस्मशान ॥ उजवे
घालुनिनेत्तसेस्यंदण ॥ प्रगपार्थकेशसावरुण ॥ वाम्हेरद
व्बांधीला ॥ ७९ ॥ त्यापापासुनिसूटेबाण ॥ तैसात्वरेनेत्त
सेस्यंदण ॥ तोकौरवभारसंपूर्ण ॥ उत्तरेद्दष्टीदेखीला ॥ ८० ॥
प्रळइविजासळकत्त ॥ तैसेध्वजत्तळपत्त ॥ रणसागरीचेजा

हाजरथ ॥ तैसेवीशाव्हदीसत्ती ॥९३॥ हीनावीतीभगनास ॥ तै
सेदीसत्तिरथांचेकलश ॥ उदयोपावलाबाळदीनेश ॥ तैसेच्या
केत्तकपत्ति ॥९४॥ जैसेऐरावत्तिचेसूत ॥ तैसेवारणचोंदंत्त
चरिपारवराइत्नजडीत्त ॥ भयानकेगर्जत्ती ॥९५॥ तुरंगउचश्र
वासमान ॥ वेगजैसाप्रभंजन ॥ हीसत्तागर्जत्तीगगण ॥ रत्नां
ळंकारीशोभत्ति ॥९६॥ पाइकत्तवाघाचागजर ॥ ऐकत्तामे
घभयातुर ॥ धीगजकापत्तिसमग्र ॥ सांडुपाहातीअवनि
ते ॥९७॥ जैसेअसंभाव्यदेवत्ता ॥ उत्तराथरथराकापत ॥ के
हूनटेपरत्तवीरथा ॥ माझेनहेदेदयेवेना ॥९८॥ हेदृक्कउचंब
कीलेअचार ॥ क्रिउसळेकाळकुट ॥ हेसेनानहेपहा ॥ दळंभा
तेमुखपसरले ॥१००॥ उचलीलेमेघमंडळ ॥ तैसेदीसत्तिहेवी

रकुरभार ॥ मज देखतां न धरवे धीर ॥ प्राण जाइल वारंवार ॥ १ ॥
मग हांसोनी बोले पार्थ ॥ तुं क्षत्री न कैसी ये थार्थ ॥ तुज ही
लागले नाही येक क्षत्र ॥ भया भीत जालासी ॥ २ ॥ तुं माहा
ता बहुत श्रम ॥ जको तुसा क्षत्र धर्म ॥ अधमा हुनि अधम
मछुद्रा झालासी ॥ ३ ॥ उत्तरा लेणे नगरांत ॥ मज ने ऊणी
घालावे लरीत ॥ जाउं दे गाइ समस्त ॥ बहुत मी कलिवाच
लिया ॥ ४ ॥ मज पाहावे ना उठे ॥ रथसु रडी ग्रामाकडे ॥ माझे
वदण जाले कोरडे ॥ नेत्र भोवंति गर गरा ॥ ५ ॥ ऐसे बोलोनी
तात्कडी ॥ रथाखाले घाली उडी ॥ पळत वेगें जाड जाडी ॥ आ
लीकुडकुडी ही वाची ॥ ६ ॥ मागे पाहे कुंती कुमर ॥ रथा वरि नाही
उत्तर ॥ नगर मार्गी पळे सत्वर ॥ मागे उठून पाहे ची ॥ ७ ॥

शत्रुसमोरपाहात्तिदृष्टी ॥ यासीनद्यचीनापादी ॥ पुढपाहोनी
वीरकीरटी ॥ माघाराधायेल्यवेगेण ॥ ८ ॥ प्रभंजनगतिवेगे
सी ॥ पळत्ताउत्तरधरिलाकेसी ॥ बोछोनीआनीलारथापा
सी ॥ उचलोनीचढिघात्तीला ॥ ९ ॥ उत्तरासधरूगेलाअर्जुन
तेस्रोणदेखीलेदुर्जन ॥ ह्मणेह्मापार्थकुंत्तीनंदण ॥ स्त्रीवेश
जवळबीला ॥ १० ॥ इकडेउत्तरपद्दरपसरूण ॥ कीरीटीसमागे
जीवदान ॥ ह्मणेमासेधन ॥ कोशानुजदेइण ॥ मागीमज
जाउदे ॥ ११ ॥ मछ्छ्रायासंसांगोन ॥ राज्यसमस्तदेइण ॥ आ
ह्मीवाचलीयागोधन ॥ बहुसालमेळउ ॥ १२ ॥ अर्जुनह्मणे
धरिधीर ॥ पैलशमीवरिष्वणीसलर ॥ मासेधनुष्यआनी
तुनीर ॥ देइमजरवालुत्ते ॥ १३ ॥ येरह्मणेमासेधनुशेपाउ

पा॥ तुकरीकापुण्यकंदन॥ ऐसोनी बोले अर्जुन॥ हे मानवी
चापकायसी॥१४॥ तें अग्नी नेदी घलीचाप॥ त्रीभुवनात्त
ज्याचाग्रताप॥ ज्याचागुणवोळीत्तापंक॥ सूरेस मस्तवी
रात्ते॥१५॥ उन्दल्लणे बाधल्ले ग्नेन॥ पीकैसाजाउ तेथ॥ पार्थ
ह्मणे भय नाही कीचीत॥ मग चळला ते धवा॥१६॥ वेष्ठनक
ळुन सत्वर॥ पाहा ताजालाउत्तर॥ तो अग्नचंडसर्पे भयंकर॥
तेवी व्यापदीसत्ती॥१७॥ वैरादी ह्मणे पाझेन॥ स्पर्शैन क
रवे येथे पुर्ण॥ पा वही चापे हारूण॥ शेषाकार दीसत्ती॥१८॥ पु
रुषल्हदयस्त्बुध्य॥ वैराग्ल्ने जडीत कनकांबर॥ हेम ह्रस्तीर
क्षीलेग्नसिध्य॥ सीतलकेभवीदुवारी॥१९॥ तैसाची प्रचंड अ
क्षयत्तुनिर॥ सांगहे कोण च्यिसा चार॥ कौत्तेयह्मणे पार्थ

वीर ॥ त्याचेचापजानहे ॥ २० ॥ देवसमस्तजींकुन ॥ अग्नीसदी
धलेखांडवचन ॥ हानिधरीलेचतुरानन ॥ सहस्त्रवरूषवा
पहे ॥ २१ ॥ पाचशतसंवत्सर ॥ दक्षेधरीलेसाचार ॥ तीनुकेच
वरूषेनीधीर ॥ शक्रेवरूणेधरीयेले ॥ २२ ॥ पंचान्नसवरूषेपर्यं
त ॥ हानिधरीतोआतापार्थ ॥ तैसेचचौघाबंधुचेअद्भुत
पराक्रमवंतअसत्ती ॥ २३ ॥ मगह्मणेउत्तर ॥ कोटेसांगपार्थवी
र ॥ नकुळसहदेववृकोदर ॥ धर्मद्रौपदीसांगकोटे ॥ २४ ॥ म
गबोलिलाहास्यकरूण ॥ ह्मणेबापामीचअर्जुन ॥ कीचक
मारीलातोभीमसेन ॥ कंकजानतोचीधर्मराज ॥ २५ ॥ ग्रं
थीकजानीतोचीपाळ ॥ तोमारीसूतनकुळसहदेव ॥ हेसै
रंध्रीद्रौपदीनिर्मळ ॥ कीचकप्राणहर्तीजे ॥ २६ ॥ उत्तरबोले

संत्रेपे ॥ सांग म ज अर्जुनाचे दाही नामे ॥ आनी त्याचे अर्थ
नेमे ॥ सांगे करनी उघडे ॥ २७ ॥ अर्जुन फाल्गुण जी ष्णुत्तीन
कीरीटी बीभत्स स्वेत वाहन ॥ सव्यसाची वीजयी ह्मणुन ॥
धनंजय दाहावा ॥ २८ ॥ शुभ्रवर्णन के वीवर्ण ॥ ह्मणउणी ना
म अर्जुन ॥ पुर्वा फाल्गुणी का नक्षत्र पुर्ण ॥ उत्तरा फाल्गुणी दु
सरे ॥ २९ ॥ दोहीचे संधीन जन्मलो जान ॥ ह्मणउणी नाम
फाल्गुण ॥ जींकीले इंद्रादी देव जाण ॥ विष्णु नाम याहेतु ॥ ३० ॥
इंद्रे दीधला कीरट ॥ कीरीटी नामाचा बोभाट ॥ युधी बीभ
छ ज चाट ॥ बीभत्स नाम याहेतु ॥ ३१ ॥ स्वेत रुपे स्वेत जीन
ह्मणउणी नाम स्वेत वाहन ॥ उभय हस्ती समसंधान ॥ स
व्यसाची याहेतु ॥ ३२ ॥ सर्वदाही प्राप्त जय ॥ ह्मणउणी ना

मवीजय॥ कृष्मनाम पंडुराये ठेवीले जानयाहेतु ॥ ३३॥ कृष्ण गाइगोपाळ ॥ मृत्तिकेच्या करूणी नीर्मळ ॥ बाळपणी खेळी खेळ ॥ कृष्मलीला सर्वदा ॥ ३४॥ आरे हा कृष्मसखा म्हणउण ॥ पंडुने ठेवीले नाम कृष्म ॥ ऐसे सर्व ही जसोन ॥ धनंजय पाहे तु ॥ ३५॥ मग उत्तरा रवाले उत्तरोण ॥ अर्जुनासी करी साष्टांग नमन ॥ आसु वेभरी पलीन पण ॥ देतप्याळी गणसखे पेसी ॥ ३६॥ उत्तर म्हणे दुष्ट वचन ॥ बोलीलो असोने नेत्तपण ॥ ते क्षमा करावी स्वापाधन ॥ दीनालागी सर्वदा ॥ ३७॥ उत्तर म्हणे ते वेळा आत्ता नमी न भी कळी काळा ॥ आत्ता दृढ जे द्याळ ॥ तेची मस्तकी वंदीन ॥ ३८॥ अर्जुन म्हणे भय मन धरी ॥ पुढे बैसोन सारथ्य करी ॥ उत्तर म्हणे ते अवसरी ॥ आज्ञा अवस्य करीन मी ॥ ॥ ३९॥

शमीस करूण प्रदक्षीण ॥ स्त्वीतले कास्येत वाहणे ॥ शमीत्न
से घेताह्रूषण ॥ शमेपापसर्वही ॥ ४० ॥ शमीह्रूषणे शत्रुशमन्ति
शमीवंदीना रोगहरन्ति ॥ जे शमीह्रूषणे घाली ॥ रघुवीरासीजानपा ॥ ४१
शमी प्रदक्षीरीवंदोन ॥ गांडीव तुनिरंगेमेन मुन ॥ उत्तर आनीअर्जु
न ॥ रथावरी चढीपेले ॥ ४२ ॥ श्रीरंगाचासारथीदारूक ॥ कीनिर्जो
श्वराचामातुलदेरव ॥ तैसाउत्तरादेरव ॥ सारथीनेकाजाहाला ॥ ४३
अर्जुनेवरूणास्त्र ॥ शार ॥ सोडुनिफोडीले पृथ्वीचेउदर ॥ तेथेचकेलेस
रोवर ॥ पार्थउत्तर स्नानकरीती ॥ ४४ ॥ पार्थनीत्यनेमसारूण ॥ केले
कृष्णाचेमानसीकृध्यान ॥ जयप्राप्तीसीकारण ॥ कृष्णनामज
पेसदा ॥ ४५ ॥ मगउभारातीला पार्थ ॥ हदइंचीनीलावीजयरथ ॥
तो आकाशपंथेजकस्मात ॥ अमरनाथे धाडीला ॥ ४६ ॥ ध्वज

फुडे थोर । वरि बैसला अंजनिकुमर । जसा असे पार्थवीर । तो मूर्ति
मंत पातला ॥ ७७ ॥ शस्त्रे ह्मण तिं अर्जुना । सांग आलासी का यजा
ना । धनंजय ह्मणे करीता प्रार्थना । माझी याम ना माजी राहा ।
॥ ७८ ॥ दीव्य वस्त्रे दीव्य भुषणे । शस्त्र धाडीले पार्थो कारणे । ते घेतली
अर्जुने । जे कामनु शाहु दुर्लभ ॥ ७९ ॥ वेणी उकलोनी ते वेळा । कीरी
टीण कीरीट घातला । कौरव भार दचकला । तरस्त पाता ति दुक्तोनी
॥ ८० ॥ उदयाचल वरि सूर्यनारायण । की सूपर्णा वरि इंद्री रारमन ।
हंसा वरि चतुर्वदन । की सहस्त्र नेत्र ऐरावति ॥ ८१ ॥ गांडीवाच्या
पाठी गवसनि । अर्जुने काढीली ते चीक्षणी । वारे ब्रह्मांत तवी
जय पडोनी । त्या पामाजी प्रवेशले ॥ ८२ ॥ की पातली की कुंगलु
न । प्रदीप्त केला जैसा अग्न । तैसा तु निरउघडुन । व्यां धेतारा

नष्टपृष्ठीसी॥४३॥तोअवचीन्हेज भ्रूत॥उठनिकोद वसेनेन॥सुट
लाजुंसारमारुन॥धुळीणेसाकीनशैन्यतेका॥४४॥गीधेजाणे
नघेनरवडे॥राकीतात्तिसकच्चापुढे॥मेहजालेचपळघोडे॥आ
शुनयनीवाहातात्ति॥४५॥जैसेदेखोनीदुर्योधन॥ह्मणेका
हेउद्भलेदुश्चीन्ह॥भयेव्यापलपदिपूर्ण॥उद्वीग्नमनजाहाले॥४६
रकुडेउनरह्मणेतेक्षणी॥धनुर्धरामाजीसीरोमनि॥तुयेकुल
कीआजीरणी॥शत्रुबहुतदिसताति॥४७॥अर्जुनह्मणेसहस्त्री
छद्म॥कासयाकावेबहुतशैन्य॥जग्नीसदीधलेखांउववन
दुसरेकोनतेथेहोते॥४८॥गंधर्वराज्ञीजींकीले॥नीवांलकवच
संहारिले॥द्रौपदीसैवरिं युध्यजाले॥सेनाकैचीतेधवा॥४९॥
उत्तराचारथपहीला॥तोशमीपासीरवीला॥प्रदक्षीणाकरुणी-

बैसला ॥ रथावरी धनंजय ॥ ८० ॥ हृदई स्मरोनी श्रीकृष्णचरण ॥
म्हणे श्रीकृष्णदेवकीनंदन ॥ जयद्रथा तुजवीण ॥ कोन असे त्री
भुवनी ॥ ८१ ॥ उंच बळले मेघडंबर ॥ कीं ग्रीष्मकाळीचा दीनक
र ॥ कीं गरुडाचा पक्ष सतेज थोर ॥ तैसा फडके नभमंडळी ॥ ८२ ॥
रत्नजडीत वज्रचाके ॥ कीं सूर्यकर घडीले शशी अर्के ॥ रत्नकल
शाची झळके सुरेख ॥ गगनातेंही नावरती ॥ ८३ ॥ क्षीरसागरीचे
धुतले ॥ कीं रचिले कीं उनिउनरले ॥ कीं चंद्रकीर्ण आणोनी घ
डले ॥ त्याकी घोडे रथाचे ॥ ८४ ॥ गोधांगुळीत्राण ॥ हस्ती घा
लीत अर्जुन ॥ धनुशास्त्री प्रत्यंचा देउण ॥ वोढी आकर्ण बाणे
लेय ॥ ८५ ॥ गांडीव टनत्कारीता तेवक्षणी ॥ झणत्कारील्या ल
घुकिंकीणी ॥ सप्तद्वीपे जानी धरणी ॥ डळमळीत जाली भये
॥ ८६ ॥

भोगेंद्रचक्रलांछनतरि ॥ पाताळीं कूर्मपृष्टीसावरि ॥ आदीवाराह
धरत्री ॥ उचलोनी घेत दाढेने ॥ ६७ ॥ धगडीलावी जयस्यंदन ॥ ध्व
जी गर्जे वायुनंदन ॥ त्याओवते भुत्ते धारूण ॥ हाके गगन गाजवीती
॥ ६८ ॥ गाजलिये कचीहाक ॥ बैसलि कांच्याची हृदयक ॥ तोवाजवी
लाकेंबुनायक ॥ देवदत्तअर्जुनें ॥ ६९ ॥ कोदंड कळ भयाभीत ॥ वा
टेमांउलाआकांत ॥ त्यापापासुन बानसूटत ॥ तैसा रथ येत पा
र्थाचा ॥ ७० ॥ वायुसमागे राकोन ॥ मनोगतजातसे स्यंदन ॥
तेउतर रथावरून ॥ घसरूनी खालें पडीयेला ॥ ७१ ॥ तैसी वायु
वेगात ॥ कष्मदेउणी याहात ॥ उतरउचलोनी अकस्मात ॥ रथा
वरि बैसवीला ॥ ७२ ॥ पारीथा पयेनी त्यासी ॥ ह्मणे भीउ णा को
णे गोसी ॥ वीरारपुत्रा क्षत्रीहोसी ॥ कैसे करीसी राज्यपुढे ॥ ७३ ॥

कौरववाद्याचा कल्लोळ। आलाहोइलयेकरोळ। उच्चमळीला ब्रह्मां
डगोळ। नेकामगकायकरिसी॥ ७४॥ बृहस्पतिऐसा वक्ता। पतिमं
द्रमीकेश्रोता। कैसातुवीजयरथा। सारथीप्राप्तजालासी॥ ७५॥
उत्तराम्हणेउत्तरदेत। म्याहेरवीलेबहुतरथ। ध्वजही पाहीलेअ
मित्य। रथनायकदेखीलेबहु॥ ७६॥ त्यापरही देखीलेअसंख्या
त। परिहेप्रतिमानाही त्रीभुवनात। भुतासहीनहनुमंत॥
भुभुकारगर्जेत्रिभुवनी॥ ७७॥ तुम्हावाजनादेवदत्त। माझेकाळ
जथरथराकापत। बहुबोलोनोकायथार्थ। वाग्वीलासनक
री॥ ७८॥ येथेकाळआलीयासमरंगनि। मीउथाची कोठीणनी
जबाणी। तुमयनधरिपत:करणी। मीदेवदत्तवाजवीतो॥ ७९॥
मगशंखवाजवीला। अर्जुनतेथेघोरजाला। नक्षत्रेखि

वीत्ती अवलीला ॥ अवनीवरि पडत्ति विद्युल्लता ॥ २० ॥ वाटे अंबर
आसुडत्त ॥ मार्ग नदीसे कोंडलावात्त ॥ भ्रष्टी गेली ह्मणत्त ॥ मह
विरत्ते काळी ॥ २१ ॥ इकडे महाराज द्रोण ॥ आपुल्यास ह्मणे साव
धान ॥ हा पक्षी नव्हे अर्जुन ॥ नैनवी लोकु निवाळरवा ॥ २२
मायारूप धरि आदीपुरुष ॥ तैसा अर्जुने धरिला श्रीहरी ॥ संप
लिया अज्ञातवास ॥ महावीर प्रगटला ॥ २३ ॥ आसुबैसौन्यते
जहीन ॥ क्षणक्षणा होत्त अपशकुन ॥ ध्वजस्तंभी बैसोन ॥
करकरीत्ती वायसे ॥ २४ ॥ सीवासे नसमोर ॥ रुदण करीत्ती वा
रंवार ॥ वृक व्याघ्र जानी भुले समग्र ॥ सेने भोवत्ते हीडत्ति ॥ २५
दुर्योधन ह्मणे तवेळ ॥ सकळ भयपे कवटले ॥ त्ते एरु ब्यार
इस्फीरावेल ॥ येक एकाच येउणी ॥ २६ ॥ अर्जुनाचे करीत्ता स्तवन

पुर्णह्मणेद्रोणाचेमन ॥ यासभयवाटतेदारुण ॥ ग्रामपंथेजाउधा
 ॥८७॥ द्रोणाचार्यांचेस्तवन ॥ कोन्हीमानुनाकाग्रमान ॥ सहज
होतीअपशकुण ॥ त्याचेकोनभयमानी ॥८८॥ द्रोणकेवळब्राह्म
ण ॥ याहीकरावेचेहाध्ययण ॥ सांगोनअसावेशास्त्रप्रमाण ॥ पु
ध्यकंदुनयासीकाय ॥८९॥ यागआनीयोग ॥ इहीआचरावेसां
ग ॥ नानाशास्त्रीप्रसंग ॥ नीवडुनिसांगावेकथेते ॥९०॥ द्रुपा
चार्यआनीद्रोणी ॥ दुर्योधनातेह्मणतेचक्षणी ॥ आचार्यबो
लीलाजेवाणी ॥ असत्यनकेसर्वथा ॥९१॥ स्रष्टीवरिप्रतिशत्रु
तोह्मपंडुचापुत्र ॥ येकलाचहारेजर्जर ॥ सर्वसैन्यकरीलहा
॥९२॥ येकलाचीसुर्यनारायण ॥ स्वतेजेकरीउर्वीपलेटण
कीघटोद्भवयेकलाचजाउण ॥ केलआचमनसमुद्राचे
॥९३॥

बळीचेयेथेयेकलावामन ॥ जागेआटलेत्रीभुवन ॥ कीसे
नानसत्ताभृगुनंदण ॥ नीवैरकरीलपृथ्वीहे ॥ ७३ ॥ आजी१
पंर्तअर्जुनअग्न ॥ झाकीलाअन्नानभस्मेकरुण ॥ पाचरिता
ध्रुक्ष्यानक्षसंपूर्ण ॥ वीरवनजाकीलेरे ॥ ७४ ॥ असेबोलता
गुरुनंदण ॥ तेक्षहानसाहावेकर्ण ॥ कीवर्णीतासाधुचेगुण
दुर्जनजैसेचडफडती ॥ ७५ ॥ ह्मणेगुरुसुताब्राह्मणा ॥ तु
सीछेदुनिदाकीनरसना ॥ कीतीवर्णीसीअर्जुना ॥ बंदीज
नासारीखा ॥ ७६ ॥ कर्णखड्ग घेउणी तेवेळा ॥ गुरुसुतावरि
धावीन्नला ॥ ह्मणेयाब्राह्मणाष्वधमाला ॥ माहिनजाता
येथेची ॥ ७७ ॥ आताचीजीकीनअर्जुन ॥ तुझेरक्तीनशीर
छेदुण ॥ तवतोमहावीरगुरुनंदण ॥ खड्गघेउणीधाविन्न

ला ॥ ७९ ॥ ह्मणे कर्णो सूतपुत्रा ॥ तुह्मेसी स्पर्धे ही नव्हे पवित्रा ॥ गुरु
निंदका कुपात्रा ॥ कुटील कारवा मळीना ॥ ८० ॥ पार्थेसी हावीनंती
द्वंद्वरच ॥ करीसी की तु मागे जेव्हु क ॥ मळी काहात्पणवीनायक
धरणी जानी नक्षत्रार्धे ॥ ८१ ॥ तृणप्रुतळे मी कोण निबुद्धा ॥
वडवानळासी धरूपाहात ॥ हृदई भावी तीरवधान ॥ पंडुआ
दी प्रदरचवळला ॥ ८२ ॥ शलभ बकुन मी कोणी ॥ वीजुस घालु
पाहा लिवदनि ॥ लवणाचे गज जाउनी ॥ सागर शोषु पाहाति
३ ॥ जैसे धैर्य सकुण ॥ सभाग्याचे कुणी जै कोण ॥ परमरवह्मा
निनिंदु दुर्जन ॥ नसते उशपलावीना ॥ ८४ ॥ परमकुमनि बळ
हीन ॥ मागे निंद्य जल्पे रावहीन ॥ समर्थ मिसी पळउ येन ॥
हे लक्षण ग्रामसी हाच ॥ ८५ ॥ मत्स्य कुका धेसं तल ॥ गी कुपा

हे सगळ्यापर्वत ॥ ९ दिसतो केवी मावेल वदणात ॥ म्हणाजल्पतो त्रि
जुंझे ॥ ५ ॥ अश्वत्थामा घेउनी दवर्गा ॥ कर्णावरी सुटला सवेगा ॥ तो
रथादखालपाउलरोन मग ॥ सुयोधन विनटला ॥ ७ ॥ ह्मणे गुरु
सुताक्षमा करि ॥ पार्थ उभा गकला वैरि ॥ समय यो वोखरवुनच
तुरी ॥ आपुले शध्य वेचावे ॥ ५ ॥ ऐसे बोलोनी सुयोधन ॥ रथा
वरि बैसविला नेउण ॥ तैसाच पार्थुनी या कर्ण ॥ इंद्रनावरि
च ७ विला ॥ ९ ॥ कोण ह्मणे कर्णा ॥ आजपुरुषार्थ दावी वळती
ना ॥ जे कीली या विन अर्जुना ॥ जाउ नेदी कोमा घारा ॥ १० ॥ आ
ह्मी शुरआनी ब्राह्मण ॥ पुरवी चहु वेदाचे अध्ययन ॥ पारीसीस
धनुष्यबाण ॥ धनुर्वीद्या सामर्थ्य ॥ ११ ॥ शास्त्र आनी शस्त्र
दोन्ही रक्षी तो आली वीश्व ॥ नीक्षेत्री पृथ्वी केली समग्र ॥ ये का

ब्राह्मणेजाणपा १२ शापादपिशरादपी ब्राह्मणतपस्वीतेजो
राशी जमदग्नीगौतमवशिष्टतपी शस्त्रेअस्त्रेसमर्थ १३
बृहस्पतिआनीशुक्र शापेशरपरमपवित्र गुरुनिर्द्वंद्वेकच
समग्र भोगाललतुम्हीआताची १४ कर्णआनीद्रोणात ॥
कृच्छ्रकाचाजोआम्हूत्त मगद्रोणम्हाणुनगंगासुत बैसवि
तस्यस्थानी १५ भीष्मम्हणेगुरुद्रोणा तुम्हामहीमानवर्ण
वेकोन्हा आल्हीतुमसेशीष्यसुजाणा वचनेतुम्हाप्राणदु
१६ चालतासूर्याचारथ तुटेचाकबवीसीक्षणात प्रतीसृ
ष्टीकरीसीयथार्थ ब्रह्मीयासीदनाउणी १७ असोयावादिशां
तनुसुत पांडवाचेदीवसगणीत अधीकमासवेगळेवि
शेष तेरावरुषेपरिपुर्ण १८ तेरावरुषेपाचमास अधीकजा

लेबारादीवस सत्यशलिक्षापांडव विशेष अधर्मपंथेनवजा
नि १९ जैकसुयोधनावचन अर्धराजेद्यालागुण न
मानीसील दियुध्यकरुण सर्वहीरोनीघेतिल २० यावरी
सुयोधनलेणऐका सुइच्याअग्रीलागेलमहीका ॥
इतुकेल्याहासीनदेदेखा युध्याचिनवीरमी २१ भीष्म
सणेरचेकोनीवृत्त कृपेदराज्यघेतलेसमस्त तेनच
लेआतायेथ युध्यपुढआरंभीले २२ आताअसोहे
मात शैन्यच्यारीभागकरावदिन एकाभागेगाइसम
स्त हस्तनापुराकडेन्यान्या २३ एकभागशैन्यघेउण
दुर्योधनानुजायेथुन गाइणवघ्याघेउण नग
रपंथेजायका २४ उरलीजेअर्धीपृतना तेणआम्ही

श्रीगणेशायेनमः ॥ श्रीगुरुमूर्त्तेयेनमः ॥ ॐनमोभगवत्तेवासुदेवा
यनमः ॥ जन्मेजयासीह्मणेवैशंपायन ॥ सुरसवक्ताशास्त्रसं
पन्न ॥ तुह्यासुरवामृत्तेजामुत्तेश्रवन ॥ कुर्णत्तृप्तजाहालि ॥ १ ॥
गाइघेउणीसुयोधन ॥ गेला गजपुरलक्षुन ॥ त्यावरिकैसा
धावलाअर्जुन ॥ बोलतेचीझ्नेहाव्हा ॥ ५ ॥ यावरिबोलेव्यास
शिष्य ॥ रायात्तेचकथाऐकुसुरस ॥ सुयोधनगेलाऐकुनीमा
नस ॥ पार्थसंत्तापलामानसी ॥ ३ ॥ धजाडीलावीजयरथ ॥ त्या
पासीबाणलावीत्तपार्थ ॥ ध्वजीरापविरमहाहुन ॥ भुभुकारल
तेधवा ॥ ४ ॥ भुत्तेआवेशहाकाढुन ॥ त्यातवाजवीलादेवदत्त
द्रोणह्मणेआलापार्थ ॥ दोनशरसोडीले ॥ ५ ॥ गुरुचरणापुढ
जान ॥ अकस्मातपडलेदोनबाण ॥ द्रोणपाहीलाअर्जुन ॥ कु

रजोगेनीनमीत्तसे ॥ ६ ॥ दोन्हीशरसोडीलेत्तेचीक्षणी ॥ भेदीले
कर्णाचीयाकर्णी ॥ कीत्तेदुत्तचीयेउणी ॥ सावधानह्मणत्तिक
र्णा ॥ ७ ॥ उत्तरासह्मणेअर्जुन ॥ महात्त्वकरदुर्योधन ॥ जात्तो
गोधनघेउण ॥ धावेंडीस्यंदणत्तिकडे ॥ ८ ॥ सव्यपृत्तनाउज
वीघालुन ॥ बाणाजैसाधावेअर्जुन ॥ मगबोलेगुरुद्रोण
केवीदुर्योध्धनवाचेल ॥ ९ ॥ मगभीष्मद्रोणकर्ण ॥ कृपाचार्य
गुरुनंदण ॥ शत्तकौरवदुष्शासन ॥ सेनाघेउणीधावत्ति ॥ १० ॥
दुर्योधनासीवेष्टीले ॥ तोपार्थेशरजाळघात्तले ॥ असंख्य
वीरभेदीले ॥ थोरमांडीलेनीर्वान ॥ ११ ॥ शलभयेत्तावुकुत ॥
वृक्षजैसाआच्छादीत्त ॥ त्तैसेचपक्षधीसत्त ॥ बाणआंगीस
वींध्या ॥ १२ ॥ श्रावणारित्तनयदुत्त ॥ वारंवारगर्जनाकरित्त

कौरवाचेवाघसमस्त ॥ येकसरेचीवाजती ॥ १३ ॥ घोशजा
लातुंबळ ॥ तोगाइपरतल्यासकळ ॥ वीराटनगराकडेतत्
काळ ॥ पुछवाहोनीपळाल्या ॥ १४ ॥ वछआरउणीमणी ॥
धावतीउर्ध्वपुछेकरूणी ॥ कीअर्जुनयेशस्वीह्मणोनी
पुछगुढ्याउभारील्या ॥ १५ ॥ इकडेकौरववीस्मीत ॥ येकल
देखोनीवीरपार्थ ॥ बाणअसंख्यातसोडीत ॥ तोतोडी
ततीतुकेही ॥ १६ ॥ अर्जुनासमोरकर्ण ॥ धावतवेगीजेवी
पवन ॥ कीरातनामाचीचसेन ॥ कर्णबंधुह्मणवीत ॥ १७ ॥
तोकर्णपुढेधाउण ॥ यकीअर्जुनावरीबाण ॥ सवेचीधा
वलावीरकर्ण ॥ केवळकर्णबंधु ॥ १८ ॥ तेणेशरसोडीले
बहुत ॥ परीराजतोरणपंडीत ॥ त्याचरीतोपारवाडीबहुत

शरजाळमतराकी ॥ १९ ॥ परिपार्थेचापमुखातुन ॥ सुरतिजभुत
शध्रबाण ॥ राकीतीशरवाग्जाळ तोडोण ॥ क्षणमात्रै नलगता ॥ २०
चिकुर्णआनीचीत्रसेन ॥ पार्थैपाडीलेजेतेकरूण ॥ घेबाणीदोघे
ण ॥ अर्कजसद्दणापारविले ॥ २१ ॥ जेसावनजाळीदावाग्न ॥ तैसे
अर्जुनेपाडीलेशैन्य ॥ पन्नासबाणीभेदीलाकर्ण ॥ हृदयवर्मलक्षु
नीया ॥ २२ ॥ सर्वसेनाकेलीघायाळ ॥ जैसेपक्वसफुललेपुष्क
ळ ॥ तैसेआरक्तवीरसकळ ॥ बाणघायेजाहाले ॥ २३ ॥ कर्णअ
धरत्वाउण ॥ सोडीलेतेकाघादृशबाण ॥ तेअर्जुनेतोडुन ॥ ये
कीकडेपाडीले ॥ २४ ॥ कौतुकपाहेकौरवचवाहीनि ॥ कर्णाचारथ
आछादीलाबाणी ॥ सर्वमालारथीनेचीक्षणी ॥ बाणावरीबुजी
ती ॥ २५ ॥ अर्जुनवर्मीभेदीतीनबाण ॥ तेणेवीकळजालाकर्ण

समर्दिचारथकाढुन ॥ सारथी नेत्तयेकीकडे ॥ २६ ॥ हेदेखोनीअवघे

धाविन्नले ॥ अर्जुनेबाणावरीखीळीले ॥ सकळरथीयेकवटले ॥

ध्वजचीन्हेंनळपत्तात्ती ॥ २७ ॥ द्रोणाचीपारथीदेख ॥ भुमंडळप्र

त्तिमासळकत्त ॥ कृपाच्यापाचेध्वजीतळपत्त ॥ कुंडवेदीकासाजी

री ॥ २८ ॥ गुरुपुत्राचाध्वजविशेष ॥ वरीखीळीलेकनकधनुरुप ॥

दुर्योधनध्वजवीशेष ॥ महाभुजगेरचीला ॥ २९ ॥ कर्णध्वजीग

ज ॥ कणकरथीदेखीलासत्तेज ॥ भीष्माचेपाचहीध्वज ॥ शुभ्र

जतासारीखे ॥ ३० ॥ कोणाच्याध्वजीचंद्र ॥ कोटेनक्षत्रकोटमी

त्रे ॥ नानारंगाचेवीचीत्र ॥ विद्युल्लतेसारीखे ॥ ३१ ॥ जसाकपीध्व

जावरीतेवेळा ॥ आरधलवेगलोटला ॥ दशबाणीपार्थेखीळी

ला ॥ हृदयवर्मलक्षुनी ॥ ३२ ॥ पार्थबानखरतउलेवेगी ॥ लागले

गौतमात्मजालागी। घटीकाचारिस्याप्रसंगी। पुष्पजालेत्तुं
बच्च ॥ ३३ ॥ कृपाचार्यपुष्पप्रबक। परिपार्थकेलाअतिवीकच्च
विभत्साहत्णेउत्तराचंपक। द्रोणाकेउरथनेइ ॥ ३४ ॥ सर्वासस
म्यघालुन। गुरूच्यारथासीकेलीप्रदक्षीना। आतासुध्यके
इलघारूण। पाहावयादेवपातले ॥ ३५ ॥ सुरविमानीबैसोन
पाहोआलाशचीरमन। तेतीसकोटीदेवगण। बैसोनीसु
ध्यपाहाती ॥ ३६ ॥ येकादशरुद्रद्वादशअर्क। अष्टनायकाअष्ट
वसूदेरच। गण गंधर्वयक्षनायक। वैश्रवणपातला ॥ ३७ ॥ व
सुरुद्रआनीआदीत्यादीक। अर्यमापितृगणसकलीक। स्व
र्गवासीराज्यसालीक। दीव्यशरीरेपाहाती ॥ ३८ ॥ सी श्रीहरि
श्चंद्ररघुदिलीप। अजअजपालदशरथभुप। आनीकदा

जेपुण्यवंत ॥ थीलोकीतीवी मानीपै ॥ ३९ ॥ तेथीचेदीव्य सुवा
स ॥ कल्काल येतंभ संभ्रमसाहास ॥ जसोहंकु उग्रेनास ॥ वर्नी
त पार्थभावार्थे ॥ ४० ॥ म्हणे धन्य आजी नयन ॥ जालेमहारा
जा तुमचे दर्शन ॥ तेरावरुशादेखीले चरण ॥ जालेपावन सर्व
वीसी ॥ ४१ ॥ तोताश्रीगुरुचे दत्तषण ॥ जवद्दशागेली निघान
गुरु दरुषणे करुण ॥ स्वपद पावेन आपुले ॥ ४२ ॥ सगुरु तुम्हा
णाचार्या ॥ तुज वरुण वोवाळीन काया ॥ तरीउत्तीर्ण न केउ
रराया ॥ उपकार तुम्हे असंख्या ॥ ४३ ॥ नीजपुत्रापुनि आगळा
मज वरि स्नेह दयाळा ॥ आसुची आळी पुरविली सकळा ॥
बाळपणी समर्थे ॥ ४४ ॥ गुरुनिंदाकरी जो दुर्जन ॥ त्याचे ताळा
ळ आयुष्य क्षीण ॥ तो अपेशपावेन लगत्ताक्षण ॥ गुरुच

रणवीसरे जे ॥ ७६ ॥ असो आत्ता मोडला जो वेकार ॥ तो संपाद्या वासम
ग्र ॥ स्वामीने सोडावा आधीशार ॥ मग मी सत्वरे श्रीरीण ॥ ७७ ॥ येक मेरूप
कु मांधार ॥ येक समुद्र येक अंबर ॥ येक वासुकी येक भोगेंद्र ॥ तैसे हे दोघे दीस
ति ॥ ७८ ॥ येक वशिष्ठ येक वामदेव ॥ येक सत्प्रेम येक सद्भाव ॥ येक सद्वि
वेक येक गौरव ॥ तेवी हे दोघे भासति ॥ ७९ ॥ येक तपस्वी येक उदास ॥ येक उ
दार येक धैर्यवीशेष ॥ येक पुण्य येक पेश ॥ तेवी निर्दोष दीसति ॥ ८० ॥ येक
ज्ञान येक वीज्ञान ॥ येक आनंद येक समाधान ॥ येक सगुण येक नीर्गु
ण ॥ दोनी रूपे हरिचे ॥ ८१ ॥ येक साध्वक येक सीध्द ॥ येक वैराग्य येक बोध
येक मोक्ष येक ब्रह्मानंद ॥ जैसे दोघे दीसति ॥ ८२ ॥ असो द्रोणे वीश
बाण ॥ टाकीले पार्थावरि दारुण ॥ ते अर्जुनेनी वारुण ॥ पन्नास बा
ण सोडीले ॥ ८३ ॥ तेनी वारिले द्रोणे ॥ शतबाण टाकीले तेणे ॥ सहस्र

बाणअर्जुने॥धरिलेद्रोणावरि॥९४॥पावरिलक्षाचेलक्षशर॥
दिकीतेजालेअपार॥मानतुकावीतीसुरसमग्र॥सर्व्यतर्जनीउच
लोनी॥९५॥ह्मणतिधन्यधन्यपार्थ॥धन्यद्रोणगुरुसमर्थ॥भीष्म
कर्णसमस्त॥वीलोकीतीकौतुकातेपै॥९६॥द्रोणाचेअसंख्यबा
णजाळ॥पार्थछेदीतातत्काळ॥जैसेउगवत्तासुर्यमंडळ॥भगणेस
मस्तभगभगीती॥९७॥पेकउदत्ताविनायक॥असंख्यसंहारिदुष्ट
सुरक॥कीसुटत्ताचंडवात्तदेख॥जळदजाळवितुळे॥९८॥द्रोणसो
डीपेकशर॥त्यापासुनीनीघत्तिअपार॥जैसाऐकुलत्तायेकपुत्र॥
संतत्तिवाढेबहुत्याची॥९९॥असंभाव्यअर्जुनाचेबाण॥सुरत्ति
वेगेचापापासुन॥जैसेचतुराचेमुखातुन॥शब्दबाणअपार
निघत्ति॥१००॥थत्क्रमवर्णक्रमकरुण॥करितीपंडीतवेदाध्ययन

तैसाच पव्हले अर्जुन । बाण सोडी अनीवार ॥ ६१ ॥ की मेघानुनी अ
वधारा । अपार पडन्ति तोय धारा । ॐकारापासुनी अपारा । ध्वनी
जे शानी घन्ति ॥ ६२ ॥ की मुख मायेपासुनी येकसरे । असंख्य जी
व सृष्टी उभारे । च पव्हले खकापासुनि त्वरे । असंख्य अक्षर उमटति
॥ ६३ ॥ बहुशार भेदुनि गेले । परि पार्थाचे रान न चव्हे । जेवी पंचबाण
चे नीमेखे । पार्तन्निन चव्हे कल्पान्ती ॥ ६४ ॥ ना नितांकुयरतीक्ष्ण ॥
वृक्षन जाय सोडुण स्थान । की वर्जे ता अपार घन । अचळ स्थ
ने सोडीना ॥ ६५ ॥ नीदकुनिंदीता अपार । न चळे साधुचे अंतर । प्र
ळा घासलावीना वीरवार । परि तो धीर सोडीना ॥ ६६ ॥ पार्थेनी वर्णा
बाण सोडीला । द्रोणाचे वर्म हृदी भेदीला । मुर्छा येउणी तेवेळा ॥
ध्वजी टेकला आचार्य ॥ ६७ ॥ धन्य धन्य वीर अर्जुन । देववीमा

निकरीतीक्ष्णबाण। आनंदाश्रुपुर्ण नेत्रीलोटतीनयाच्या ॥६९॥
क्षणक्षणासुमनसंभार। वर्षतीवरुणीपुरंदर। इकडेगुरुचारथ
सत्वर। सारथीकाढीसमरीहूनि ॥६८॥ जैसीकल्पांतीवीजकड
कडाडी। तैसागुरुपुत्रधाविन्नलातांतडी। अर्जुनावरिबान
सोडी। मीतीनाहीतयाते ॥७०॥ अर्जुनाच्याचापाच्यासीता।
गुरुपुत्रेछेदीलेअकस्मात। कौरवसैन्यतोष्ठलेसमस्त। म्हणती
द्रोणीधन्यहा ॥७१॥ धनुष्यासीसवेचनुतन। गुणलावीतनुतन
नअर्जुन। सोडुनीयेकअग्नीबाण। गुरसुतमूर्छीतपाडीला॥
७२॥ उत्तरम्हणेपार्था। रथछपमांडीलामजभोवता। मजसारथ्य
नकरवेतत्वता। प्राणजाइलवाटते ॥७३॥ तुसेच्यापकरकरीत
प्रलयवीजेजैसेसच्चकत। ध्वजीगर्जीतोहनुमंत। मासेन

येथनबैसवे ॥ ७४ ॥ माझेनीनबैसवेयेक्षण ॥ वारनेकल्पांतहोय

जान ॥ रथाचरिनबैसवेयेक्षण ॥ प्राणजाउपाहाती ॥ ७५ ॥ पृथ्वी

आदीपंचभुत्त ॥ भोवतानिमजवारत्त ॥ तेजावृत्तीफीरचित्त ॥ वृ

थाघातलितुवाकी ॥ ७६ ॥ पार्थह्मणेभयनाही ॥ चीतानाक्रोध

रहदृइ ॥ तोगुरुसुततेसमई ॥ सावधजालासवेची ॥ ७७ ॥ धनं

जयाचेप्रक्षयतुनिर ॥ गुरुपुत्रावसरलेशर ॥ हारिरजालजर्ज

र ॥ मगरहीवरसुरडला ॥ ७८ ॥ तोजानीकसावरुण ॥ धाविन्नला

सुर्यनंदण ॥ मगअर्जुनेतीनबाण ॥ हृदइत्याच्यारवइतउती ॥ ७९ ॥

पार्थह्मणेरेकर्णा ॥ सभेमधेकेलीवगलणा ॥ बोललासीदुष्ट

वचना ॥ तोसागदेइआजी ॥ ८० ॥ हरिलीद्रोपदीचेवसने ॥ तो

साजआजीदेणे ॥ असेबोलोनीयावचने ॥ बाणटाकीलाक्ष

त्तुत्त॥ ~१॥ बाणाग्री देवसहस्त्रनयण॥ तोशर सोडोनी अर्जुन
हृदई कर्णाच्या भेदुण॥ मुर्छा गत्त पाडीला॥ ~२॥ जीकडे असे गं
गासुत्त॥ ती कडे धावीन्नला पार्थाचा रथ॥ प्रथम शरे अकस्मा
त॥ ध्वज छेदीला भीष्माचा॥ ~३॥ चामीकर वर्णतुनिर॥ तोसवे
च छेदीला सत्वर॥ जैसे देखता धार्त्तराष्ट्र॥ पक्क दाच वरवाड
ले॥ ~४॥ दुष्यासने सोडीले तीन शर॥ हृदई भेदला सारथी उत्त
र॥ घेबाण पार्थ वीर॥ हृदया वरी भेदला॥ ~५॥ पार्थ सवेची सो
डनी बाण॥ चाप त्तुनिर रथ कीला ताडुण॥ मग कपाळी दुष्या
सन॥ पक्क शर थेहीला॥ ~६॥ मुर्छे ने घटला दुष्यासन॥ सारथी
ने पळवीला रंथ दुण॥ तो धावीन्नला गंगा नंदण॥ निर्वान
बान सोडीत्त॥ ~७॥ च्यार घटीका पर्यंत्त॥ भीष्म युध्य केले

प्रसुत ॥ शतशरे वीर पार्थ । भेदीला तेका समरंगणी ॥ ७८ ॥ सेवटी
पार्थे सोडीला शर । हृदई भेदीला जनीवार । तेणे गीरगीरी आलि
अपार । वीकुळ शरीर पडीयेले ॥ ७९ ॥ तो रथातून दुर्योधन ॥
पुढे धावीन्नला वर्षत बाण । ललकारी भेदीला अर्जुन । प
रि न गणत याते ॥ ८० ॥ पार्थे सोडीला येक शर । छेदीले सार
थीयाचे सीर । सेवेचा तुरंग जानी रहीवर । चुर केला समरं
गणी ॥ ८१ ॥ सोडनी याही व्यबाण । हृदई भेदीला दुर्योधन ।
तो समस्त कौरव उचलोन । नेला कोणनी समरीचा ॥ ८२ ॥
पार्थ ल्हणे अंधपुत्रा । कारे पळी तो सी अपवित्रा । माघारे
फीर सिफुम वगत्रा । निलाज दियाशन मुरव्यो ॥ ८३ ॥ कुरकु
ळीला वीलासी जग । तुज काय होय छत्र राजभोग । राजाध

र्मेसभाग्य ॥ सर्ववैभवत्तयाचे ॥ ७४ ॥ हिरीली द्रौपदीचीवस्त्रे ॥
तुसेरचेउ विरवेउ करीनगात्रे ॥ दुष्यासन कर्णअपेशपाचे ॥ प
हुउविनसमरंगणी ॥ ७५ ॥ भीष्मद्रोणादीसमस्त ॥ मेकुत्तते
तेसभेआत्त ॥ मृत्युव्याघ्रचर्मनीघ्यीत्त ॥ नामआह्मासी
टेवीले ॥ ७६ ॥ कोल्हजेसेआरण्यत्तिव्ह ॥ नपुंसकेरुपांडवस
कच ॥ बोलीलाबोलरचराअबव्ह ॥ करुणीद्दावा आजीआत्त ॥
७७ ॥ आलीनपुंशककीरणशुर ॥ गउआत्तामाघारापीर ॥ हिरि
लीद्रौपदीचेवस्त्र ॥ त्याचेउसनेघेइणआत्ता ॥ ७८ ॥ जेसेअर्जु
नाचेवाग्बाण ॥ हृदइरवउत्तरलेतीक्ष्ण ॥ कौरवपरतलेअव
घेजण ॥ सेनेसहीतपार्थावरी ॥ ७९ ॥ तोदुर्योधनवंधूवीक
र्ण ॥ गजारुढधावेवर्षत्तबाण ॥ पार्थेत्तासमोरदेखोन ॥ टाकी

८

लाखी कोनी सर्वांगी ॥ १० ॥ पार्थे क्रोधे वज्रबाणी ॥ गजउभा फाडी
ला समरांगणी ॥ सकळ कौरवते चीक्षणी ॥ दवी कीलशरे पुरुषार्थे
॥ १ ॥ पार्थे लपणे घेउणी जयाते ॥ जारे जय वाद्य वाजवी तेथे
प गमोहणास्त्र शक्रदत्ते ॥ अर्जुने सवरी सोडीले ॥ २ ॥ कुनकबीज
भक्षीता ॥ जैसी सर्वांगी येवी कुळता ॥ तैसी जाली सर्वांची अ
वस्था ॥ शस्त्रे गळोवी हातीचे ॥ ३ ॥ उत्तरासी सांगे प्रथम चकेले व
स्त्राहरण ॥ तरी तु वारवाल उत्तरुण ॥ तेथे पकलाच जाउण ॥ व
स्त्रे ज्यानी सर्वांचे ॥ ४ ॥ ते येवी प्रज्ञानी गेगासुन ॥ तयासी
कफानल लावी हात ॥ रथारवाले उत्तरणी वारित ॥ उत्तराही शस्त्रे
वस्त्रे ॥ ५ ॥ कर्ण दुर्योधनादी समस्त ॥ शतही नाग विलंब घेतु
त ॥ शस्त्रास्त्री भरले रथ ॥ इते समप्र्येवे घेउणी या ॥ ६ ॥ कर्णाची

८

वस्त्रे पिवळी ॥ दुर्योधनाचीनी जीसोनसळी ॥ भगीनीलागीगा
ळाकेली ॥ गणीत नाहीन याते ॥ ७ ॥ छपन्नवस्त्राचेभरण ॥ कुंठीत
जालास्वेत वाहण ॥ जर्धमीशाजर्धेघाडीबोडुण ॥ क्षणनल
गत्ताचाकीत्या ॥ ८ ॥ कोणाचेजर्धेसीरखाडीले ॥ कोणाच्वेपाच
पारकाढीले ॥ दुर्योधनाचामुगुरस्तवेळे ॥ बाणावरीफोडीला
९ ॥ वामभागी काढीली हाडी ॥ सव्यभागीमीसीबोढी ॥ तीघ
वीग्रआनीभीष्मसोडी ॥ पार्थआज्ञेकरूणीया ॥ १० ॥ जैसेजळ
करूण ॥ जालापार्थापासीफीतुण ॥ तुनिरामाजीरीघोन ॥
स्पस्लेटला न वलेरु ॥ ११ ॥ मग अर्जुनेदीव्यरथ ॥ येकी कडेका
ढोनीत्वरीत ॥ जैसेसुत्तीकेबाहीरसखकुत्त ॥ मुत्कजवीसत्त
जपै ॥ १२ ॥ मग मक्रेइसर्वनीरसोन ॥ येकुब्रह्मउरलेनिर्वान

तैसाच शोभला अर्जुन । येकला येक रथावरि ॥ १३ ॥ गी कुनिस
र्वनक्षत्रासी । येकु सूर्ये नीरा भ्र आकासी । तैसाच लक्ष्मसरवा
तेहीं वसी । समरभुमिसी शोभला ॥ १४ ॥ अश्वथामा भीष्म द्रो
ण । त्याप्रति बोलत अर्जुन । मी येकला हे बहुत जन । पुध्य
केंद्दुन करीतो ॥ १५ ॥ तरि याहास गजपुरी नेउण । करवावे स्त्री
यांचे दृष्टिपण । जयवाद्य वाजउण । ग्रामामाजी मीरवावे
१६ । आजी याहासी दीधले जी वस्त्रान । तोसाव ध्वजा लाउ
योधन । ह्मणे पकाला काय अर्जुन । कीसोडुनि यादी धल्ला
१७ । पग बोलत अस्वथामा । आजी येउणी तुह्मी केली सी
मा । नागउणी यास वर्जिला । रवांउमी शोभां हरित्या ॥ १८ ॥
आजी समस्ती जय घेतला । गजपुरासी मीरवत चल्ला ।

आजीजी तुमचा सोहळा ॥ ब्रह्मांडातं न समाये ॥ १९ ॥ स्वा
मीस्वास सर्वा कोण ॥ अधोमुखें पाहे दुर्योधन ॥ उरीनी अ
वलोकीतं अर्जुन ॥ उभा दवकला मुहूर्तभरी ॥ २० ॥ गंगात्मज आ
नीती घेवीग्र ॥ त्यासनमस्कारि पार्थवीर ॥ ह्मणे मी जातो
अपार ॥ स्नेह आता असो दीजे ॥ २१ ॥ दुर्योधनानी मित्य
मत्वर ॥ तुमच्या पापा यासी पडले अंतर ॥ ऐसे बोलानी पार्थ
वीर ॥ रथ मुर्डोनी चालीला ॥ २२ ॥ देखानी कौरवाची गती
विमाजी असुरआनी सुरपति ॥ गदगदा सर्व हासति ॥ ह्म
णति फजीत थोरहे ॥ २३ ॥ मग रवेद करीत दुर्योधन ॥ गेला
गजपुरासी रीघोन ॥ शमीपासी अर्जुन ॥ आला तेव्हा त
रेणे ॥ २४ ॥ कौरवाचे लोक पाहीं ॥ लपाले होते नरहदारा ॥ ते पार्थे

देखोनी सर्वेही ॥ जस्यासी ताजा झाला ॥ २५ ॥ तेह्मण त्ति आली
तुसे हास ॥ पार्थ ह्मणे तुह्मी जा गजपुरास ॥ भय नाही तुह्मास
स्वस्त्र ची न तुह्मी पसावे ॥ २६ ॥ धनुश्य परामी वरिटेउण ॥ पूर्व
वृत्त जाला अर्जुन ॥ अदृश्य जाला दीव्य स्यंदन ॥ शस्त्रास्त्री से
म वेत्त ॥ २७ ॥ उत्तरासी ह्मणे पार्थ ॥ माझा सांगु णाको पुरु
षार्थ ॥ पीतीयासी सांग वृत्तांत ॥ त्याची सर्व जी कीले ॥ २८ ॥
उत्तरा ह्मणे येकुडी गोष्टी ॥ मज न साजे तो कीरीटी ॥ अर्जुन
ह्मणे न करी फुटी ॥ तीन दीवस राहेउ गा ॥ २९ ॥ मग उत्तर मागे
बैसवित्त ॥ बृहन्नदा सारथी होत्त ॥ गोरक्ष काळा त्ति पार्थी ॥ सां
गानी धाडी तरायाते ॥ ३० ॥ उत्तरे जीकीले कौरव ॥ वैभव वृ
र्ते सर्व ॥ तो हरकडे वीराटराव ॥ ग्रामांत्त आला गजरेण ॥ ३१ ॥

रायासिसांगतिप्रधान ॥ कौरविकेलेउत्तरेचेगोहरण ॥ मगबृ
हन्नडसारथीकरूण ॥ उत्तरयेकलाधावीन्नला ॥ ३४ ॥ कौर
वान्चेबहुतभार ॥ हायेकलागेलानिर्भयवीर ॥ सग्रहजाला
राजेंद्र ॥ लेणकुमारपुरुषार्थी ॥ ३३ ॥ स्त्रियेस्नेसीसांगेनृप ॥ व
र ॥ येकलाधावतगेलाकुमर ॥ बृहन्नडसारथीनीच्यथोर ॥
जातिअधीरनपुंसक ॥ ३४ ॥ तोरक्षकआलेधावत्त ॥ राया
उत्तरजालाजयवंत ॥ कौरवबीभांडुणसमस्त ॥ शस्त्रेअस्त्रे
हरियेले ॥ ३५ ॥ गाइघेउणीसकळा ॥ माहाघोराजबळीआला
तोकेकल्लेणतवेळा ॥ नवलकायगोष्टीये ॥ ३६ ॥ बृहन्नडसा
रथीजयथे ॥ काळउभानराहेत थे ॥ रायगोरविलेगोरक्षकाते
वस्त्रेअळंकारतेधवा ॥ ३७ ॥ श्रेगादिलेअवघेनगर ॥ याप

देवत्तेपुजीलीसमग्र ॥ वाद्यघोषेलोकसर्वत्र ॥ सामोरेजाति
उत्तरासी ॥ ३८ ॥ सैरंधीह्मणेवीराटराव ॥ अक्षयआनीखे
ळोडाव ॥ धर्मह्मणेकामोहुत्साव ॥ नधरीपाहातांतिआजी
३९ ॥ पृथ्वीराटनायेकुपाही ॥ ह्मणेखेळावेपचसमई ॥ केकै
ह्मणेकहांही ॥ नखेळावेआजीतत्वता ॥ ४० ॥ पांडवधुत्तखे
ळेन ॥ कोनतेपावलेकल्यान ॥ नैषधासारिखेनिधान
वेसनिपडीलेखेळोनीया ॥ ४१ ॥ रायेघेतलाहातिचापा
शा ॥ तोलोकुआलेजैसेसाहासा ॥ सांगतिउत्तराचाहुरुष ॥ थो
रपुरुषश्रेतापि ॥ ४२ ॥ धर्मह्मणेपरमपुरुषार्थी ॥ जेथेबृह
न्नदाजैसासारथी ॥ सर्वकार्यसीध्दीपावती ॥ मेकेनाद्रु
पतिकोपला ॥ ४३ ॥ मगह्मणेब्राह्मणाकंका ॥ ठोंगाचीअ

त्रिज्ञासी गसी सुखो ॥ अपमानोनी मासी याबाळका ॥ व
गींसी प्रशंसा त्याची ॥४४॥ उत्तरा पुरुषार्थी भुमंडळी ॥ भी
ष्म द्रोण कर्णादी बळी ॥ कौरव नागवीले सकळी ॥ केले भग्न
क्षणार्धे ॥४५॥ कंकानुसर्वे पुर्ण ॥ तुज वाचाव याचे अडे
ल कारण ॥ तरी न बोले जैसे वचन ॥ वर्णी गुण उत्तराचे ॥४६॥
धर्म ह्मणे समरी आली याकाळ ॥ बृहन्नरा तात्काळ जी
कील ॥ जैसे अंकुता भुपाळ ॥ अक्ष ताडीले मस्तकावरी ॥४७॥
अक्ष आदळी ताळुपाळी थोर ॥ नासीका धारे चालीले रु
धीर ॥ अंजुळीत धरी युधीष्ठीर ॥ द्रौपदी पात्र घेउनी धावे
ल ॥ तो मी रक्त जाला उत्तर ॥ पुढे उत्तर सांगायेती सत्वर ॥
ह्मणे येउद्या आजा मज कुमर ॥ तो युधीष्ठीर हुतासी सांग
॥४९॥

हुलकानिजाणवीन मात्त ॥ उत्तरायेकुला येउघाभात्त ॥ बृ
हन्नडाजाउधा यशात्त ॥ जैसेत्यासी नीरोपावे ॥ ५० ॥ बृहन्नड
पाहीलकेरलक ॥ वीरायासी मारिलपृथासहीत ॥ तोउत्तरासुउ
णजकस्मात्त ॥ वेढुनभेटलान्हपात्त ॥ ५१ ॥ उत्तरापाहे धर्माक
डे ॥ हो श्रीपात्र धरिलेपुढे ॥ अश्रुस्फेडरवानीभयवाटे ॥ दुः
खवाटलेमानसी ॥ ५२ ॥ उत्तराजालाभयाभीत्त ॥ पीत्तीया
सीपुसेवृत्तांत्त ॥ वीराटेकथीलेसमस्त्त ॥ मगबोलेसुतत्ते
धवा ॥ ५३ ॥ ह्मणेतुवाअनर्थकेलासीपुर्ण ॥ रायानमस्का
रिलाब्राह्मण ॥ वेगीकरीयासीप्रसन्न ॥ घेइमागोनीअ
न्याये ॥ ५४ ॥ मगवीराटेउठोण ॥ करि धर्माचेसमाधान ॥
ह्मणे म्याकुर्मकेलदारूण ॥ तेक्षमाकरीसर्वही ॥ ५५ ॥ मग

रायरत्न धेउणी॥ केकासवस्त्र अळंकार देउणी॥ आपणाजव
कीनेउणी॥ बैसविला आदरें॥ ४५॥ धर्मसेणतेमवसरी॥ ज
रिरत्न पडत्तेअवनी वरी॥ तरी भस्म होतेनगरी॥ लयाजाती
क्षणमात्रे॥ ४६॥ तो श्रीकृष्ण ते आनंदा आलातेथ॥ विराटपुत्रा प्रति
पुसत॥ म्हणे धन्य केला सी पुरुषार्थ॥ येशावंत प्रतापि॥
४७॥ भीष्म द्रोण कर्ण वीर॥ जे काळा समान निवार॥ ते तुवा
जींकीले समग्र॥ धन्यवीर प्रतापी॥ ४८॥ उत्तर म्हणे जी कृष्णा
त॥ काकोरजावनिर्ंगी पुरुषार्थ॥ येक देवपुत्र आला अकस्मा
त॥ नीज परथ घेउणी या॥ ४९॥ तेणे वीभांडुनि कौरव॥ पुरु
षार्थ केला सर्वे॥ तेयुध्य पाहाव या जप्रर्व॥ इंद्रादी देव पात
ले॥ ५०॥ तेरौन्य पाहात्ता धारण॥ येकवाटला माझा प्राण॥

मजलेनेआनीलेसांभाळुण । मगरथगुप्तजाहाला ॥ ६२ ॥
विराटह्मणेतोदेवसूत्त । कोठेहावीमजलवरित । उत्तरह्मणे
तीदीवसात । प्रगटेलअसेबोलीला ॥ ६३ ॥ रायासह्मणेवै
शंपायण । जवळीनीधानअसोन । दरिद्रीयासीनकळे
हरूपण । तैसेचयेथेजाहाले ॥ ६४ ॥ हृदईअसताजगदीश्व
र । नेणतिअज्ञानपामर । तैसेघरिअसतापंडुकुमर ।
नेणवेचीनयात ॥ ६५ ॥ यावरितिसरेदीनि । उत्तममु
हूर्तपाहानी । प्रात:कालीउठोनी । मंगळस्नानकरीति
पांडव ॥ ६६ ॥ दीव्यवस्त्रअळंकार । उत्तरेआनीलेअपार
पूर्वरूपधरणीसत्वर । दीव्याभरणीशोभले ॥ ६७ ॥ अमो
ल्यअळंकारवस्त्र । द्रौपदीसमर्पिउत्तरे । जैसेभवानी

सीखंडविर॥अति आदरें पुजीजे॥६९॥उगवलें पंच आदी त्य॥तैसें चालीलें पंडुसूत॥विराटसभे आंत॥प्रातःकाळी पाललें॥६९॥सूवर्णहुडें धरुणी हातीं॥नकुळ सहदेव पुढें चालती॥छत्र धरिसुभद्रापती॥धर्मावरि तें धवा॥७०॥भीमसेन चामर धरित॥सभेसी येउणी अकस्मात॥रा ज्यसीकासनीं बैसत॥धर्मराज तें धवा॥७१॥छत्र चामरें धरुण॥पाठीसी उभे भीमार्जुन॥वैकुंठीचे पार्षदगण विलसत आहातीं जैसें का॥७२॥जयविजय अभीन्नव॥ तैसें शोभलें नकुळ सहदेव॥कीतें पंचायतन अपूर्व॥ विराटसभे प्रगटलें॥७३॥तों वीराट लोकासहीत॥सभेप उणी पाहात॥तों पांच पुरुष दीप्तीमंत॥राजचीन्हें देखीलें॥७४॥

भयआनीवीस्मीत ॥ होउणीपाहेतटस्त ॥ तोउत्तराजकस्मा
त ॥ रायाजवळीपातला ॥ ७५ ॥ पीतीयासीह्मणेउत्तर ॥
वोळखीलेकायपंडुकुमर ॥ येकसंपुर्णसंवत्सर ॥ सेवाके
लीआमुची ॥ ७६ ॥ कंक तोचीजानधर्म ॥ बल्लवतोवोळ
खावाभीम ॥ बृहन्नडधरीनाम ॥ तोमहाराज धनंजय ॥
७७ ॥ येथीकआनीतंतपाळ ॥ हेसहदेवआनीनकुळ ॥ कौ
रवविभांडीलेसकळ ॥ तोहा पार्थचीजाणावा ॥ ७८ ॥ अग्नी
सदेउणीखांडववन ॥ युध्दीपराभवीलापाकशासन ॥ स
कळकौरवपळउण ॥ गौपद्दीवहिलीसेवा ॥ ७९ ॥ सैरंध्रीद्रौ
पदीवोळख ॥ भीमेमारीलेअवघेकीचक ॥ हेडंबआनीब
क ॥ जेणेउर्विमर्दिले ॥ ८० ॥ राजसुयज्ञीसर्वनृपती ॥ याध

म्हेदायासीपुजीत्ती॥जैसीधर्माचीकीर्त्ती॥सद्गुरुस्त्रवद्गुणान
वर्णवे॥२१॥विराटह्मणेअैकसुत्ता॥कालचेयुध्दित्तत्वत्ता
सुधर्मानिधरूणीनत्ता॥येहीपुरुषार्थैसोडविले॥२२॥जे
सैबोलत्ताविराय॥ऋ्मेमहादलात्याचाकंद॥ह्मणेउपकार
केलाअचाट॥कायआत्ताआत्तु॥२३॥नीटद्दोन्हीकरजो
डुण॥धरिधर्माचेद्दोन्हीचरण॥धर्मराजेवीरासेउचलुन
हीधलेआळींगणअत्तिप्रीत्ती॥२४॥विराटकरित्तस्तव
ण॥साहीनिधानघरिअसुन॥काहीचनेनेमहीमान
आल्लीपुर्णदैवहत्त॥२५॥जोत्तिलिंगपुजावेवहीले॥म्या
अभाग्याने पाइत्ताडीले॥अमृत्तानेमार्जनकेले॥मुर्ख
पणनेनेनीया॥२६॥डोच्चीतकामधेनुआलीघरा॥

तीसमारिलेकाष्टघरट्टा ॥ कागदनेनीरवगेंदा ॥ पाशानळा
नेनीउडविला ॥ ८७ ॥ कल्पवृक्षउगवीलपारी ॥ तोडोनी
कुपघातीलाबाहेरी ॥ कीचीत्तामनिगोफनिलादुरी ॥ ज
भागीयानेलावीला ॥ ८८ ॥ भाग्यपरेसलाधलाधरि ॥ तो
फोडोनीरचीलापायरि ॥ मीजभागीत्यापरि ॥ पांडवघरि
नेनेची ॥ ८९ ॥ केलानाहीसगुरुचाआदर ॥ त्याउपमा
निलेसंतसाचार ॥ भागघरिआलेहरिहर ॥ घातलेबाहे
रनपुजीता ॥ ९० ॥ जैसाभीमआनीअर्जुन ॥ कुरितीवी
रात्वेसमाधान ॥ चौघेबंधुद्धमाळीगण ॥ देतीते
कासप्रेम ॥ ९१ ॥ बाहीरजालावृत्तांत ॥ सुधेस्नेसीकुळ
लासमस्त ॥ द्रौपदीचेपायालागत ॥ लणेमायेजपरा

धीमी ॥ ८२ ॥ तुं कमळेची अपरप्रतिमा ॥ आलीनेनेोतु
सीमतीमा ॥ सावीत्रीसरस्वतिउमा ॥ त्याचीउपमातुज
घावि ॥ ८३ ॥ ईकुंउवीराटतेजवसरि ॥ धर्मरायापुढेंपदरप
सरि ॥ सर्वजन्यायक्षमाकरी ॥ नेनेनीयाघडलातो ॥ ८४ ॥
सर्वराज्यआनीसेनाकोश ॥ विराटअर्पिलेनिःशेष ॥ मि
तुमचाप्रसानुदास ॥ सर्वस्वेसीसाह्यजसो ॥ ८५ ॥ पांड
वाकुंउवीराटनृपति ॥ पुत्रस्त्रीसमवेतशरणयेती ॥ धर्म
सर्वीनवीनृपति ॥ हात्पीतीअंतरि ॥ ८६ ॥ विराटह्मणेअव
धारा ॥ माझीकन्याउत्तरा ॥ हेमीह्मणपार्थवीरा ॥ तरिमीध
न्यसाच ॥ ८७ ॥ पार्थह्मणेअंतःपुरात ॥ मीकन्यसमान
पाळीत ॥ तरिअथीमन्याप्रतीयथार्थ ॥ स्नुषाआमुचीकु

रावि ॥ ९८ ॥ उत्तरेचामजवरिस्नेहकैसा ॥ पुत्रकीवापीताजै
सा ॥ तरित्तेसुभद्रेचीस्नुशा ॥ निर्धारहाचीसत्यहा ॥ ९९ ॥
श्रीकृष्णभगीनीसुत ॥ अनिअर्जुनरणपंडीत ॥ मगवीरा
रव्यानिधर्मनृपनाथ ॥ पत्रलिहीतीद्वारकेसी ॥ १०० ॥ इंदी
रावराकमळनेत्रा ॥ गोपीमानसाचारुगात्रा ॥ इंदुवदना
त्रिषश्रीवत्समीत्रा ॥ परात्परागोवींदा ॥ १ ॥ सकुटुंबसकसेना
लग्नासयावेजगन्मोहना ॥ उत्तरादिधलीअभीमन्या
लागीकरानीयेणे ॥ २ ॥ पूर्वीसकळराजेजीकोण ॥ पांडवेके
लेआपणाधीन ॥ तीतुम्हासीपत्रलिहुन ॥ धर्मराजपाठ
वीले ॥ ३ ॥ अभीमन्याचेजाहलेलग्न ॥ पुढेकुरुक्षत्रीयुध्य
करुन ॥ तरिसकळराजकरभारघेउण ॥ वीराटनगरायेइजे
॥ ४ ॥

विराटनगराबाहीर ॥ उपलव्यनामनगर ॥ त्याचे प्रदेसी धर्म
नृपवरासी वीरे हेउनि राहीला ॥ ५ ॥ तो द्रुपद सीने राजे
श्वर ॥ शाल्वनउक्षौहीणीचे कुमर ॥ सहसेनाकर भाद्रजेहर ॥ ध
र्मरायासी भेटले ॥ ६ ॥ द्रुपदकुंडलकेश्वर आनी श्रीधर ॥ अनेक
कुंडुभीउग्रसेन नृपवर ॥ सात्यकी उध्दव अक्रुर ॥ कृष्णकुम
र निघाले ॥ ७ ॥ छपन्न कोटी यादववीर ॥ कृष्णस्त्री यासोळा
सहश्र ॥ रुक्मीनी जांबवंती समग्र ॥ जन्हुनायका निघाल्या
॥ सुभद्रे सहीत अभीमन्य ॥ वीराटनगरासी आले लग्न
विराट धर्मसामोरा राजा उण ॥ यादवेश्वरा भेटले ॥ ८ ॥ वाजी
वारण रथ ॥ दास दासी अपरमीत ॥ अपार धन देउनी पंडुसु
त ॥ परमपुरुष भेटला ॥ ९ ॥ तो पद्मी रवंडी द्रष्टद्युम्न ॥ पांडवा

त्रे पंच कुमर जान ॥ अग्नीहोत्र पात्र घेउण ॥ धौम्य कुळगुरु पातला ॥ ११ ॥ धन वस्त्रे अलंकार ॥ येने भरुणी रुस्ती अपार ॥ धर्मे सभेतला सौपदुन्ह पवर ॥ सर्वी जे रसमर्पीले ॥ १२ ॥ पाचही रथ घेउण ॥ धारके कुनि आलाइंद्रसेन ॥ तेथी चेत्र धानत संपुर्ण ॥ उत्तर विराटसंपादी ॥ १३ ॥ सोहळे जेथे श्री कृष्ण ॥ ते थेव्रहीन पडेल्युन्य ॥ यथासांग जालेले लग्न ॥ उत्तरा अभिमन्य वधुवरा ॥ १४ ॥ लग्न सोहळा वर्णावा समस्त ॥ तरि ज पार वाढेल ग्रेथ ॥ उद्योग पर्व अभुत्त ॥ पुढे वर्णने असे रुहो ॥ १५ ॥ मुख्यर थी वैशंपायण ॥ बोलीला इति हास्य वचन ॥ यथासांग जाले लग्न ॥ ध्वनीतार्थ जानवीला ॥ १६ ॥ जसो वी राटेआंदुण ॥ पुविंचहीथलेतन मन धन ॥ पांडवांची संपदा पतीत्या कुण

शांतगुणेवाढविल्लती ॥१७॥ सुदेष्णास्तेपसी कीचकाने ॥ सुदेष्णे
जेथे चक्राडीनी ॥ उत्तरासुंदरदेखोनी ॥ परमानंदसर्वासी
१८ ॥ जालेलग्नासी राजेश्वर ॥ धर्मदेत वस्त्रे अलंकार ॥ ध
नदेउनी अपार ॥ अवनीसुर बोळविले ॥१९॥ च्यारीदीव
सजालेलग्न ॥ पुढेकृष्ण धर्मसभाकरुण ॥ विच्यारजारं
भीलायेथुन ॥ उद्योगपर्वतोच्चपे ॥२०॥ विराटपर्वयेथेसं
पले ॥ पुढेउद्योगपर्वआरंभीले ॥ जेश्रवणकरीतासकळ
कलिकल्मषहारेहोती ॥२१॥ यकाहात्तरअध्यायसुरस ॥ वि
राटपर्वअतिविशेष ॥ दहाश्लोकसंख्याबहुव्यास ॥ सांगत
कीर्तिजायका ॥२२॥ दोनसहस्रपाचशत ॥ दहाश्लोकसंख्या
गणित ॥ संख्याकेलीसमस्त ॥ सत्यवतीहृदयरत्ने ॥२३॥

विराटपर्वजैकत्ता। विशेष॥ सर्वैशत्रुचाहोयनाश॥ संपत्तिआ
युष्ये निर्दोष॥ प्राप्तहोय श्रवणकरीता॥ २३॥ पर्वोपर्वीप्रति
पुजाकरून॥ घावेब्राह्मणासीभोजन॥ ब्राह्मणमुखेंकरावे
श्रवण॥ करावे श्रवणभारथ॥ २४॥ साकेंकादसहस्त्रगाई॥
ब्राह्मणासीदीधल्याग्रहणसमई॥ तेफळकरीतांयेतलवला
ही॥ वीराटपर्वजैकत्ता॥ २५॥ पांडुरंगनगरअपुर्व॥ तेथेंहेंक
थीलेंवीराटपर्व॥ पंढरीनाथकर्तासर्व॥ काव्यरचनासुरसहे
२६॥ मानससंचंद्रभागासरोवर॥ प्रेमकल्लाळेजथेफार॥ ते
थेराजहंसरुक्मीनीवर॥ सर्वदाहीवीराजे॥ २७॥ श्रीमत्ती
मांत्तीरहीबाबर॥ कृष्णानंदप्रत्तिउद्धार॥ तेथेशरणागत
याचककृष्णीधर॥ अनन्यभावमागतसे॥ २८॥ चंद्रभरोनी

रीवरीवा॥समुद्रीताकरीलकेध्यवा॥भारथजश्रुतऋष
मीनिधवा॥मासनीकेसवर्णवे॥३०॥तुजरिराखवीसी
पादी॥ग्रंथपावेलसेवटी॥श्रीधरवरदगजगजेरी॥ह्यपाद
हीपाहेपा॥३१॥पांडवप्रतापग्रंथअनुपुर्व॥यामाजीच्यार
आल्येवीराटपर्व॥पुढेउद्योगपर्वसर्व॥ब्रह्मानंदेपरीसी
जे॥३२॥सुरस्यपांडवप्रतापग्रंथ॥वीराटपर्वव्यासभार
थ॥त्याचीलस्वारांशयथार्थ॥परीसीसावधानकथीयेला
५२१॥अ॥३४॥संपुर्णमस्तु॥श्रीकृस्णार्पनमस्तु॥श्री
रामचंद्रार्पनमस्तु॥श्रीबालमुकुंदार्पनमस्तु॥ॐन
मोभगवतेवासुदेवार्पनमस्तु॥सुभंभवतु॥श्रीराम

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीगुरुमूर्त्तयेनमः ॥ बृह्मानंदाजत्तीउदारा ॥ पु
ढलीबद्वरदारुक्मीणीवरा ॥ जगद्वंद्यारुक्मीणीवरा ॥ पांडुरंगाभ
क्तवत्सलातु ॥ १ ॥ विदुज्जनांचीश्रामधामा ॥ योगीजनउद्यानवी
हंगमा ॥ द्वारकाधीशापुरुषोत्तमा ॥ नामरूपातीनतु ॥ २ ॥ गो
पीनयणांचीकाशमीरा ॥ विषकेवल्याशरनेश्वा ॥ कमलोभ्द
वजनकानीलगात्रा ॥ शषामतीमानेनवंची ॥ ३ ॥ तुभ्यंवह
दयाजमीलीदा ॥ अक्रुरचीतचाळकजलदा ॥ क्षीराब्धीज्यामानससु
दवहा ॥ द्विरदवरदा द्विजेंदवरुणा ॥ ४ ॥ आनंदबृंदुश्रीतपोमलदया ॥ पी
तवसनाकमलालया ॥ तुस्तीलीलापंढरीराया ॥ येथुनीवदवीआता
पुढे ॥ ५ ॥ वीराटपर्वमागेसंपले ॥ येथुनउद्योगपर्वरसागळ ॥ वैशंपा
यणकथीयेले ॥ वेदव्यासप्रसादे ॥ ६ ॥ जन्मेजयाऐसाश्रोता ॥ भ

ज्यासशिष्यसुरसवक्ता। तेथेकथीलीजेकथा। त्याचीआतापरिसीजे॥
७॥ प्राकृतभाषाहेआतृप। लणउनीनटेवावाद्दोष। मुळभारथी
चासारांश। अर्थचतुर्वीलोकांवा। ८॥ बहुबोलतावाढेल
ग्रंथ। ध्वनीबोलतानेनवेअर्थ। पात्राळसेकोचरकोनीम
थीतार्थ। रससुरसवर्णीला। ९॥ आदीअंतपाहाताग्रंथ। दोशदो
षरेवित्तीअकस्मात। तोशलपुरर्वेजानिजेनीश्रीत। नकेपं
डीतचीवेकी। १०॥ कृष्णनराहेआपुलीबुध्दी। महाचतुराचेग्रंथ
निंदी। नसतेद्दोषदेवीकुबुध्दी। परीपडेलबंदीयमाचे। ११॥ श्री
धरविनवीपंडीता। पुढेअकूरसाळकथा। वीराटपर्वेसंपत्ता।
कथासवरीवर्णीती। १२॥ वीराटेआपुलीकन्या। उत्तरादिधा
लिअभीमन्या। सर्वनृपजालेलग्ना। आनीपांडवाभेटाव

या०॥ ३ ॥ विराटनगरासमीप ग्राम ॥ उपलव्यज याचेनाम ॥ पांडवनृ
पासहित परम ॥ सुखे तेथे वसीन्नले ॥ ४ ॥ ब्रह्मानंदे पंडुनंदन ॥ स
भेसी बैसले आनंदघन ॥ चतुरवृद्ध पुरमनी पुन ॥ वीराटभोपबै
सति ॥ ५ ॥ त्यापुढीरवतिरमन ॥ नीटबैसति प्रीतीकरूण ॥ श्री
रंग आनी फाल्गुण ॥ जवळीनेटुन बैसति ॥ ६ ॥ नकुळसहदेव भी
मसेन ॥ ईधर्माचे पादीसी वीराजमान ॥ द्रौपदीचे पंचनंदन
आनी अभीमन्य पैशोभे ॥ ७ ॥ आनी कीराजआले ॥ सभेव
तेबैसले समस्त ॥ धृष्टद्युम्न आनी वीराटसुत ॥ राजकुमर वी
राजती ॥ ८ ॥ वाघराहाउण समस्त ॥ उगेच राहाउण येकमहुर्त
कोन्हीही नबोलते थ ॥ पाहाति तटस्त उगेची ॥ ९ ॥ श्रीरंगाचे
वदन ॥ समस्त पाहाति वीलोकुन ॥ पावरितो जगद्गुरु जगजेठी

वृन्न॥ बोलताजालात्तेधवा॥ २०॥ कौरवाचेअन्यायवकुन्न॥ तुसी
देखीलेअैकीलेसमस्त॥ पंडुरायाच्नेराज्ययथार्थ॥ हेविरव्यातजा
नता॥ २१॥ जेणेस्वसत्तावसनेकरुणी॥ पालानीलीसर्वेकुंभी
नी॥ समस्तराजेजींकुनी॥ ज्ञानमखजावरुला॥ २२॥ त्यापंडुन्
पाचेसूत॥ त्रीभुवनीवक्षजभुत्न॥ भीमार्जुनाचेपुरुषार्थ॥ तु
ह्मीदेखीलेकीसमस्ती॥ २३॥ हेडंबबककीमीर॥ कीचकमारीले
समग्र॥ याभीमासधृतराष्ट्र॥ मारीलकायआप्ष्वंक॥ २४॥ खांड
वदेहुणीसमग्र॥ सुखीकेलावैश्वानर॥ नीजैरासहीतनिर्जे
रेंद्र॥ केलाजर्जेरसमरंगणी॥ २५॥ नीवातकवचाचापुरुसी
लादावो॥ सैवरीकौरवपळविलेसर्व॥ कालीगोग्रहनिअभीन
व॥ पुरुषार्थकेलाधनंजये॥ २६॥ अैसाआंगीपुरुषार्थ॥ परीयां

हीरक्षीलेसत्य ॥ परिवनवासआनीअज्ञात ॥ त्रयोदशवर्षक्र
मीले ॥ २७ ॥ अजातशत्रु धर्मनृपति ॥ केवळ भोळा चक्रवर्ति ॥ त्या
सीजींकुनि कपटद्युति ॥ गांजीलीसतिद्रोपदि ॥ २८ ॥ परिदुर्योध
नाच्यासमाचार ॥ ध्यावयाकायआताउसीर ॥ राज्यवीभाग
सपय ॥ देतोंकीवानदेतो ॥ २९ ॥ नाहीतरिदुर्लीआलीआत
पांडवाचेजाहेसमस्त ॥ पुण्यकरुणीअद्भुत ॥ कौरवदुष्टसंहा
रावे ॥ ३० ॥ जननीचीयाकैवारे ॥ अचनिनीक्षत्रीकेलीफरशाध
रे ॥ आतांद्रौपदीस्वामीसेसपये ॥ कौरवासपक्षआटवितो
॥ ३१ ॥ पंडुचे १ चकुळीपक्रसुगळ ॥ मपरस्नेहभरितते जाळ ॥ वरिपड
तापतंगसकळ ॥ भस्महोतीसाक्षेपा ॥ ३२ ॥ कीउग्रवेलपंचआही
स्या ॥ तेथेकायकौरवव्रवच्योत ॥ त्रयोदशवर्षरजनीत ॥ संगम

३

गीत्तहोत्ते पै ॥ २३ ॥ पंच पांडवकुवार त्तीक्षण ॥ मीधर्त्तोस्वसत्तेकरूण ॥ छे
दीन कौरववृक्षप्रहारूण ॥ शारवाउपशारवासमवेत्त ॥ २४ ॥ कीहे पांड
व पंच प्रळयाग्न ॥ मी साहे सबळ प्रभंजन ॥ कौरव शुष्क कंटक
वीपीन ॥ जाळीन क्षन न लगत्ता ॥ २५ ॥ यावरि बोलेरोहीनिसु
त्त ॥ जेणे होय दुर्योधनाचेहीत्त ॥ तो प्रकार करावा सत्य ॥ हीजेरा
ज्यार्थ वाटुनि ॥ २६ ॥ तरि येक ग्रीह धावा पारउण ॥ त्याचे या
हाचे कुटिलस माधान ॥ विदुर कृपाचार्य भीष्म द्रोण ॥ ते थेव
डील ज्या हेत्ती ॥ २७ ॥ युध्य न करावे साचार ॥ साम करावे हानि
र्धार ॥ धर्मे सुत्त रवेळोनी समग्र ॥ राज्य आपुले हारविले ॥ २८ ॥
शकुनिचा अन्याय कायत्तेथ ॥ तो सात्यकी बोले क्रोधयु
क्त ॥ त्त्वेण कृष्णाग्रज जनुयथार्थ ॥ दुर्जनाचा पाटीरारवा ॥ २९ ॥

३

धर्मराजभोळाअत्यंत। दुर्जनीकपटिंजींकीलासत्य। उघाकौर
वमादिनसमस्त॥ धर्मापुढेपोटचिन॥ ६०॥ महापुतपार्थीपंच
वीर॥ हेमलिपांडवेपंचकुमर॥ त्यापतिअर्जुनसोभद्र॥ यापु
टेसमरिकोनतगे॥ ६१॥ क्षत्रधर्मत्याचसाचार॥ दुर्जनसंहा
रावेसपग्र॥ दुष्टीदैवतामारकवीरवार॥ तोउजाधीटेसाचे॥
६२॥ वृश्चीकदुष्टीदेखोन॥ पादरक्षणेकरावाचुर्ण॥ परपीडक
संहारुन॥ आधीरकावेधर्मत्या॥ ६३॥ धर्मपावदित्तवत्ता॥ कु
दान धरावीनम्रता॥ राज्यनेदीतासमस्ता॥ मृत्यनगरीपाट
वावे॥ ६४॥ राज्यघ्यावेहीतण॥ अथवाआपुलावेचावाप्रा
ण॥ मगकायस्वार्थवाचोन॥ शंटचत्तसंसारी॥ ६५॥ धर्मापे
क्षमासोउलर॥ धाकुटेअथवावडीलवीर॥ त्यासीसांगोन

पाटविनमस्कारवचननघबोलोनी। ४६। आपुल्यासामर्थ्ये
अपेंकरूण।शत्रुचिभंजावेसंपुर्णी। इतुकेनकेन। द्विग्मवदण।
करूणीजावेचनोंत्तरी। ४७। पुरूषलक्षनहेंचपरम। जोकुडीत
आहेआत्माराम। तोपुरूषाच्यासंभ्रम। बृह्मांडभरिगाजवा
वा। ४८। याचरित्रोपदबोलेवचन। परमपापात्मादुर्योध
न। त्याचागेलीयाहीप्राण। मृदुवचननबोलवे। ४९। वृकब्या
घ्रवीस्वारपाहे। यासीमृदुबोलोनीसाध्यकाये। पत्रपाट
उणीसकळराये। सत्वरआधीबोलवावे। ५०। त्याकराजा
त्ताबुत्त। भगदंत्ताहीराजेसमस्त। धृपन्नदेसीचेन्नृपना
थ। बोलासत्वरत्याआधी। ५१। चत्तुःसमुद्रपर्यंतसप्तद्वी
पनवखंडजगत्त। वसान्तिराजेसमस्त। आधीयेथेबोलवावे।
। ५२।

सहस्त्रकामसोडुण॥आधीपत्रपारचालीहुन॥नाहीतरिदुर्योध
नआर्थुन॥नेरलआधीयेरवांद्या॥४३॥पंचालराजाबोलीला
तेव्हा॥आमुचाधुरेहीतचतुरबरवा॥तोपुढेआतापारवावा
कुंजरपुरासीयेवेळे॥४४॥श्रीरंगलणेरायासुजाना॥बोली
लासीउत्तमवचन॥येकसीहपाठउणीजानामन॥अंतर
त्याचेकैसेअसे॥४५॥सामदामदंडभेदकरुण॥शत्रूकरावाआ
पनाधीन॥बोलखोनपराचेचीन्ह॥चतुरतैसेचवर्तती॥
४६॥मंत्रआकर्षिजेविषधर॥उदकेहोतविलावैश्वानर॥
वेहोनत्यानेभवसमुद्र॥उतरुणजावेपैलपार॥४७॥काम
क्रोधादीशत्रूसमस्त॥तेवीवेकेजींकावेसाचार॥भक्तीब
लेईश्वर॥आपनाधीनकरावा॥४८॥शमदमवेळेकरुणी

ज्ञान ॥ मनोजयेकरीती सज्ञान ॥ चिसप्तित्याबळे गङ्गण ॥ अर्थ
काळीती पंडीत ॥ ७९ ॥ पाशानाद्वालपेडङ्हस्त ॥ तोसुत्कीनेक्का
ळवाअकस्मात ॥ बळेकरोनीवोळीतात्तेथ ॥ न्यथाग्रालहे
सपै ॥ ८० ॥ तैसाआसामकरूण ॥ वद्यपकरावासुयोध्धन ॥ स
मयाचीतजानेचीन ॥ तैसासीहेपादवावा ॥ ८१ ॥ सभैबै
सताजाउण ॥ दीसेजैसावाचस्पतिप्रविन ॥ सरस्वतीआ
सिप्रसन्न ॥ समयाचीतशद्धदे ॥ ८२ ॥ वेदशास्त्रपुरान ॥ हेज्या
सीकरत्तळामळपुर्ण ॥ तेजस्वीजैसाचंडकीर्ण ॥ सभास्थानी
तेवीदीसे ॥ ८३ ॥ जरीवरीशत्रुलोटलेसमस्त ॥ तैसमइजैसावै
वस्पत्त ॥ कीदुसराकुलशोभ्द्यवस्त ॥ शत्रुसागरप्रासावया
॥ ८४ ॥ हृदयनिर्मुळ्कापट्यरहीत ॥ भोळाजैसाउमाकांत ॥

श्रेष्टत्व सभेसी मीरवत ॥ शचीनाथ ज्यापरि ॥ ६५ ॥ वारणचक्रांतरि घोण ॥ आपुले कार्य साधी पंचानन ॥ कीं येकलाची जाउणी सुपर्ण ॥ अमृत घेउणी जेवी आला ॥ ६६ ॥ येकलाची जाउणी गुरुपुत्र ॥ साधुनी यासंजीवनी मंत्र ॥ कीं सागरउत्तरोनी रघावतार ॥ सीताशुध्दी करुणी पातला ॥ ६७ ॥ तैसेच कार्य साधोन ॥ सत्वर येजो परत्तोन ॥ असासी रुपा ट वावा निवडोण ॥ सीध्द काळे चत्तवता ॥ ६८ ॥ आली आलो येथे लग्ना ॥ जातो आपुल्या स्वस्थाना ॥ बोलाउ पाटवा महीरत्ना ॥ आलासही तसवोत्ते ॥ ६९ ॥ मग बैसोनी या आपुले रथी ॥ द्वारकेसी गेला रुक्मीनी पत्ति ॥ हकुउधर्मराच सर्व नृपति ॥ बोलाउ पाठविते धवा ॥ ७० ॥ धर्मरा

याचेपत्रघेउनी ॥ अपारदुत धाचतितेचीक्षणी ॥ देशोदेसीजा
उणी ॥ सांगतिनीघासत्वर ॥ ७१ ॥ दुर्योधनेपत्रपाटविलेस
त्वर ॥ राजेआनीछत्रधर ॥ दळमीळालेअपार ॥ कुंजरपुरा
प्रोवेते ॥ ७२ ॥ पांउचश्रीयदुकरजेनृपति ॥ तेवीराटनगरा
प्रतिजाती ॥ सांमोराजाउनीधर्मनृपती ॥ त्यासीआनी
तअत्यादरे ॥ ७३ ॥ द्रोपदलक्षणेउपाध्यालगोणा ॥ चौत्यासी
लक्षये ॥ निधीव्यरत्न ॥ नरदेहपरमपावन ॥ श्रेष्ठब्राह्मण
त्यानतुल्ही ॥ ७४ ॥ पावरिवृत्ततावेदसंपन्न ॥ बुध्दीने
कविगुरुसमान ॥ तुजसारिखेतेथेसंपुर्ण ॥ विदुरअसेध
र्मात्मा ॥ ७५ ॥ तोवरिआलीदळे ॥ येथेमीळवीतोस
कळे ॥ मगसीघ्रासहीतलेचळे ॥ वीजगेलागजपुरा ॥ ७६

धारकेसीसुभद्रापत्ति ॥ पार्थचित्तेकाधर्मनृपत्ति ॥ दुर्योधनस
मीरगत्ति ॥ त्याहीपुढधावीन्नला ॥ ७७ ॥ कापट्यनीधीदु
र्योधन ॥ त्वरेंप्रवेशलामधुसूदन ॥ तेजाणेनीशांतपत्र
नयन ॥ नीद्राकेलीनिजसेजे ॥ ७८ ॥ म्हणेहागोवळछत्र
हीन ॥ मीयाचेपायजाउण ॥ नबैसेकदापीजाण ॥ कावळत्र
इंघडेना ॥ ७९ ॥ उशाकेडजाउनीसत्वर ॥ बैसलातोदुष्टगां
धार ॥ सवेंचपातलासुभद्रावर ॥ तोपायतांबैसला ॥ ८० ॥
ध्वजवज्रउर्ध्वरेखांकीत ॥ जेतव्वेवसुरंगआत्तिआरक्त
सनकादीकहृदयध्यात ॥ त्रीलोकीपार्थश्रीतीन ॥ ८१ ॥ को
नवर्णीलचरनरजाचीथोरी ॥ उध्दरीलीकमलोद्भवाचीकु
मारी ॥ कुब्जाकेलीदिव्यनारी ॥ स्पर्शोनीयाज्याचेपाये
॥ ८२ ॥

वृंदावनी चेतृणपाशान । उप्धारिलेचर णस्पर्शेकरुण । बळीरा
जानेउण । रसातळा स्थापीला ॥ ३ ॥ तेच तळवेआरक्त । पा
र्थाते तळवेंतुरीत । तोसत्वरउठोनी भगवंत । बीजयावु
उपाहीले ॥ ४ ॥ तेणे काआलासखयापार्था । येरुह्मणे वी
श्वव्यापकासमर्था । तुगुरुदेवमातापीता । पाहीरारवाआ
मुचा ॥ ५ ॥ शैन्यमी बोलेसंपुर्ण । परीदिपेविनजेवीसद
न । जळजेविनजेवीजन्न । तैसेतुजवीनहीसततेसे ॥ ६ ॥
मगबोलेदुर्योधन । मीआधीबैसलोयेउण । ह्मणेकृष्णी
कुळभुशान । अर्जुनदेखीलाआधीम्या ॥ ७ ॥ मजनाही
युध्यकरणे । अथवासमरीशस्त्रनधरणे । कुबुटनेउणी
कायपाळणे । अर्जुनाहीआह्मासी ॥ ८ ॥ मासेनाराय

णगणबुक्त॥आनीसेना आहेजपरमीत॥पा थोदुर्योध
नासी गयथार्थी तेहीनकायआवडे॥७७॥पार्थह्मणेतु
ह्मसन धरि॥अथवासमरिंसुध्यनकरी॥तुह्मपादछीनेसु
टारी॥विलोकुनीपाहेआह्मा॥७८॥फुक्तानीपाहेकुर्मिंन॥तेणे
पील्यासीअम्रुत्तपान॥तुसताचीयेउण॥उभारोहश्रीरंगा
॥७९॥दुर्योधनह्मणेजगज्जीवना॥देह्जालासीअवघीसे
ना॥तुजनीराश्रीयानेउणीजाणा॥कायकारणसांगपा
॥८०॥जालेजेजेवर्तमान॥बक्षीरामासीसांगदुर्योधन
सुगुरमाह्मायेउण॥करीसार्थकसर्वही॥८१॥बक्षीभक्तह्म
णेकनीवाडे॥ह्मपरब्रह्मजाणतीकेउ॥त्यासीमीरा
कुनीतुजबडे॥येतानयनीश्चयेसी॥८२॥तरिमीतीक

८

डेनातुजकडेपाहे ॥ नहोयकष्टाकोनासीसाहे ॥ तरिदुर्योधनाजा
ये ॥ क्षत्रधर्मयुध्यकरी ॥ ९८ ॥ येकक्षोनी द्वव्यासहीत्त ॥ छत्रव
र्मायादवबीरव्यात्त ॥ तोनेरतुसाह्यार्थ ॥ युध्यअर्जुनकरावे
॥ ९९ ॥ असाकृत्तवर्मासर्वदळघेउण ॥ गजपुरागेलादुर्योधन
इकडे धनंजयासीह्मणेमनमोहण ॥ ताकामजेघेत्तले ॥ १०० ॥
पार्थह्मणेजगत्पत्ति ॥ तुबैसमाझ्यामनोरथी ॥ तुजऐसाउ
त्तमसारथी ॥ सीक्षालाविनधत्तांना ॥ १०१ ॥ रथीबैसोनि
पार्थरुक्मीनीकांत्त ॥ गेलेधर्मासिभेटावयालागीत्त ॥ ती
कडेहोत्यासिबोलाउनिनीश्चीत्त ॥ धर्मराजेबोलावीले
॥ १०२ ॥ धर्मरायाकडेसकळपृत्तना ॥ मार्गीयेत्तहोत्तासकळगर्जे
ना ॥ मार्गीचाबंधुपंडुनंदणा ॥ साह्यचालीलावेगेसी ॥ १०३ ॥

तीकडे शैल्य जातो सत्त्वणऊण । गुप्तरूपे ची दुर्योधन । चतुरसे बैक
पाटऊण । उपचार मार्गी समर्पी ॥ १ ॥ वस्तीनी मीर्लीली सुंदर । मार्गी
नीमीर्लीली चंदनागार । सुंदर उदक मनोहर । अष्टभोग दहवाई ॥ २ ॥
अष्टभोग ते कोण । अेकल्या चे नामाभीधान । सुगंध वनि
ता वस्त्र गायन । तांबुल भोजन अनुक्रमे ॥ ३ ॥ शैय्या आनी दि
पक । अष्टभोग हे ची सम्यक । शडरस अन्न सुरेख । पाटवीती
शैल्याते ॥ ४ ॥ दुर्योधनाचे प्रधान । शैल्यापुढे राबती प्रीति
करुन । समपयाचीत स्समर्पित्ती आणोन । जाला प्रसन्न शैल
तेव्हा ॥ ५ ॥ म्हणे मागा लत्ते देईण । तो गुप्तरूपे प्रगटे दुर्योधन ।
म्हणे माझी सेवा संपुर्ण । होई प्रसन्न मज लागी ॥ ६ ॥ मज सा
ह्य होउणी देइये शा । मग शैल्य पत्त्णे अवश्य । दुर्योधनाचा तुजा

पनगरास ॥ मीधर्मासीभेटोनीयेतो ॥ ७ ॥ दुर्योधन बोलेन
म्रवचन ॥ सांभाळीआपुलेवदान ॥ शैल्यअवस्यलणउ
ण ॥ उपलब्धाप्रतिजाला ॥ ८ ॥ धर्माप्रतिबोलेवचन ॥ ब
हुतांहीधलेसमाधान ॥ तुम्हीवनवासभोगुन ॥ परमक
ष्टपावले ॥ ९ ॥ धर्मातुपरमपावन ॥ नव्हेईश्वरासमा
न ॥ असोतुसीयापत्रावरोण ॥ सेनेसहीतयेतहोता ॥ १० ॥
मजदुर्योधनेटाकुन ॥ गोउणकेलेआपणाधीन ॥ मगप
जान्तशत्रुबोलेवचन ॥ अवस्यजाइलमातुला ॥ ११ ॥ परितु
येकदेइमजलागुण ॥ तुअस्याचेहृदयजानसीपुर्ण ॥ तरिकर्ण
चेसारथ्यकरूण ॥ तेजोभंगकरित्याचा ॥ १२ ॥ आसुचाप्रता
पवर्णी ॥ कीत्याचीयातेजाचीहानि ॥ हेअयोग्यकर्मपरि

येक्षनि ॥ अंगीकारिआम्हाकरिता ॥ १३ ॥ अचस्यलक्षणेशैल्य वि
शरणीत्याचेमोडीनरहीचर ॥ बळक्षीनकरीनसमग्र ॥ येश
देरनतुह्मासी ॥ १४ ॥ सर्वोपचारे तोषविला ॥ शैल्य गजपुर
प्रतिगेला ॥ इकडे पांडवाकडे आला ॥ सात्यकी नीजदळेसी
१५ ॥ धर्मभीववन तेक्षनि ॥ दळमीळालेसातक्षोनी ॥ दुर्यो
धनाकडे येकादशक्षोनी ॥ दळसंख्याजाहाली ॥ १६ ॥ सकळ
याद्वासहीत ॥ कृतवर्माआलातेथ ॥ सौबळकांबोजजय
द्रथ ॥ येवनमंडळीपातली ॥ १७ ॥ पर्वतीकराजेअपार ॥ सेने
सहीतआलेसमग्र ॥ असोकोपद्मचापुरोहीतवीप्र ॥ सत्वर
भेटलादुर्योधनासी ॥ १८ ॥ त्याचाकरुनिसन्मान ॥ दुर्योधन
पुसेवर्तमान ॥ विप्रह्मणेमजलागुण ॥ कौपद्रायेपाठविले
॥ १९ ॥

तुह्मी राज्यकीर्ति ताविशेष। पांडवासी कायवनवास। अनर्थ
करुण बहुवस। त्यासी बाहीर घातले। २०। तरि तुह्मी मैत्रकी
करुण। कळकळाकावारुण। परमबळी अर्जुन। सात्यभग
वानतयासी। २१। अकराक्षोणी दळसंपुर्ण। नहोय येका
अर्जुनासमान। बळाधीक भीमसेन। रणधुरंतो तसब
ळतो। २२। ऐसे पांडव बळवंत होत्ती। तुह्मासमी चकुरु
इछीती। धन्य धन्य ते जगती। बंधु तुम्हचे निर्धारी। २३।
यावरि बोले सुर्यनंदन। पांडव गेले भ्रमित्ता करुण। मुरवोते
तरवेद करुण। दारवबाजाधीलतणावे। २४। येकपाउलमात्र
मेदीनी। नेदुन यासी येक्षणी। त्यासी संगावे जाउणी। भ्र
यसांडुनि प्रुध्यासीया। २५। वीराटनगरि गुप्त राहीले

पडिआल्हीतधीचवोकरवीले॥पुढावनवासकरावयाव
हिले॥मगयाबकेपुच्छासी॥२६॥अथवायाचककृत्तीकरुण
आलासीयाआधीशरण॥मगयेरवाद्याग्रामेहुण॥करुद
क्षिनतुमचे॥२७॥गंगात्मजबोलेवचन॥गोग्रहणीयेव
लाअर्जुन॥कोरेंजीकीलेनाहीकर्ण॥आलावलानाकरी
तोसी॥२८॥शस्त्रवस्त्रेसांडुन॥आलेगजपुरापळोन॥थो
मेकीचकमारुण॥तुसेमनीआटवीतेकी॥२९॥जनीवारअ
र्जुनाचेबाण॥घेत्तीलजेकातुमचाप्राण॥तेकाआटवा
लआसुवेवचन॥कलीवरत्यागकरीताची॥३०॥कौरवाची
आज्ञाघेउण॥गेलाद्रोपदाचाब्राह्मण॥पोचाळरायासी
वर्त्तमान॥जालेतेचीसांगीतीले॥३१॥मैत्रकीकरुणीयाइ

छीती॥ कीवासमरभुमीसी धीउत्ति॥ ते आहेत पुण्यवेलसुमति स्नेहवाटवीतीसर्वासी ३४ ते पाचही प्रळयाग्न॥ क्षणातजा ळीती शत्रुकानन॥ यादवकुळपंचानन॥ त्यासी साह्येस र्वस्वे ३३ तेपे गुणे पुण्य थोर प्रति शंकरसुधीर॥ ते को धदृष्टीने समग्र॥ भस्म केले शत्रूते ३४ तदिसं जयातुजा उण॥ बोल धर्मासी नम्र वचन॥ मग चाली लारथी बैसो न॥ उपलव्यासी ते धवा ३५ पाचही अनुक्रमे करूण॥ सं जयासी देती आलीगण॥ ह्मणे वृध्दप्रवर्षे सुखी जन॥ पुत्रपौत्रासमवेत ३६ संजय ह्मणे सुखी अवघेजन राजे तुह्मासी सांगीतील आसीर्वचन॥ पाउवलणत्ते राज्यहीन॥ त्याहा चे चरण स्मरत्ते आली॥ ३७ ह्मलना

पुरिचे विघ्न ॥ सुखी असे की युधीष्टीर ॥ ब्राह्मणांचे मानसस्म
मप्र ॥ दुर्योधिनदक्षीतो की ॥ ३८ ॥ वृद्धज्ञानी गुरुसेवन ॥ स
र्वदाकरितो की मनातुन ॥ दान याग मी त्र रक्षन ॥ प्रजापाळ
णकरीतो की ॥ ३९ ॥ पांडवापासोनी पापाचरण ॥ घडलें लण
ति की ग्रामजन ॥ भीमार्जुनाचा पराक्रमपुर्ण ॥ दुर्योधन
स्मरत्तो की ॥ ४० ॥ गंधर्वांहाति सोडउण ॥ चुकवीला मरणा
पासुन ॥ ते आठवीतो की सूयोधन ॥ उपकार बहुत मान
सी ॥ ४१ ॥ संजय ह्मणे धर्मात्मज्या ॥ सोमवंसीवीजयध्व
जा ॥ गजपुरीच्या सर्व प्रजा ॥ तुज कल्यान चीतीती ॥ ४२
प्रज्ञाचक्षु आदी करुणी ॥ द्रोण भीष्मादीका चे मणी ॥ दक्षै
त्रिकी साधुनि ॥ जधर्मराज्य यावे तुह्मा ॥ ४३ ॥ युयुधान

विराटनौपद्य॥समस्तही जैकान्तपवृंद॥उभयपक्षी कल्यान
आनंद॥तेसर्वस्वेकरावेतुली॥४३॥स्वर्धुनीतनय भार
द्याज आरद्वत्त॥सामकरावेसर्वांचे मनोगत॥याचरिसुधी
ष्टिरबोलत॥हेची मुनीमासी याभसे॥४४॥परिमत्ताचद्बु
राजेस्वर॥पुत्रलोभे श्रमलाथोर॥स्वबुध्दीपासोनीभ्रंशल
जेष्टपुत्र॥त्यासीबीचारनसुचे॥४६॥दुर्योधनाचेम
नी॥आपनभोगावीसर्वकुंभीनी॥याचीयागर्वाचिछटे
गणी॥बाजीकेलीमेरुची॥४७॥परिहरिवरध्वजनयनी॥ता
हेदवीलानाहीजोमेदिनी॥रथीसारथीचक्रपाणी॥पुछम्
उलानाहीजो॥४८॥तोवरी करितावल्गना॥बोलतागो
उवारिसुयोधना॥गदसलीतजोभीमसेना॥रणांगणीदे

रवील ॥७५॥ संजयाजायसांगेत्वरित ॥ सत्वरहेकापाकशास
नगस्त ॥ तेपंडुरायाचेराज्यसमस्त ॥ परिआलीगजपुरहीघ
लेतुते ॥७६॥ यालागीवैकुंठीचावेल्हाळ ॥ रुक्मिणीप्राण
सरोवरमराळ ॥ भक्तकामकल्पद्रुमतमालनीळ ॥ मेघगंभी
रगीराबोले ॥७७॥ क्षत्रधर्मआचरताजाण ॥ तरिपावालस
मरिमरण ॥ तरिउत्तमलोकपाउण ॥ कीर्तीहोयत्रिभुवनी
॥७८॥ क्षत्रधर्मआचरोन ॥ राज्यव्यापराक्रमेकरुण ॥ तरिइह
परत्रीकीर्तीपरमपुर्ण ॥ दुमदुमीलधर्मराया ॥७९॥ संजया
सांगजाउणसत्वर ॥ घ्यावेपांडवासीराज्यसमग्र ॥ मगतेतु
जदेतीलगजपुर ॥ बंधुहत्त्वणउणीप्रीतीने ॥८०॥ मरणत्या
चेजवळीआले ॥ तरिचतेनेमेळवीलेद्रव्ये ॥ नायकेवृध्या

चेसी कवीले । आवतीले कालेचुकेना ॥ ७४ ॥ कपटद्युत्त देवेके
जेवेळी । दुःशासने धाउणी धरिली पांचाळी । केश आकर्षो
नीस भेसी नेली । दीनजना थजेसी का ॥ ७६ ॥ कौरवजनप
रमदुर्जन । कर्णादीकी सोडीले शब्दबान । ते घाय अघापी
वरिजान । मी बोले नाही संजया ॥ ७७ ॥ दुर्योधन शकुनि
दुःशासन । त्याचा रत्ने शुमि होइलत्तपन । कर्णाचे सीरजा
इलउडोन । ते का घाप मी बतीते ॥ ७८ ॥ पंच पांडव जब्धया
न्नब । त्यासी नावेरवीले शंटातिळ । पांच्याळी चे वस्त्राही
रोनी सकळ । सभेसी वल्केल नेसवीले ॥ ७९ ॥ असा सर्वा
सी पुसोन । संजय चालीला तेथुन । धर्मराज बोले वचन
वृद्धासीन मन सांगपासे ॥ ८० ॥ भीष्म द्रोण शारद्वत । अ

ज्ञानचक्षु वीदुराती समस्त ॥ गजपुरिचे वीप्र नीजादित्य सोंगन मन माल्तिसर्वांसी ॥ ४१ ॥ कुंती गांधारि माता ॥ त्याची याचरणावरि माता माथा ॥ आली स्नुखी आतां सी गातसमस्ता श्रीकृष्णरूपे करूणीया ॥ ४२ ॥ धृतराष्ट्राचे चरण ॥ वंदुनि सांग इतुके वचन ॥ पंच ग्राम देआम्हां लागुण ॥ नामाभीधानजे कपा ॥ ४३ ॥ द्विरद स्थळ वीक्रम स्थळ जयन्त ॥ वारणावत्तिआनी शाक्रप्रस्त ॥ इतुके देउनी समस्त ॥ कळह मकरंवंडीका ॥ ४४ ॥ मग वस्त्राभरणी नेवेद्या ॥ संजय धर्मे गौरवीला ॥ नीजरथी बैसोनी पावला ॥ गजपुरासी तात्काळपे ॥ ४५ ॥ धृतराष्ट्रा सभेशी न ॥ जालेन्ते सांगीतीले वर्तमान ॥ पावरि समस्ता च्याग्रराजा उण ॥ धर्मवचन नीरोपी ॥ ४६ ॥ मातुति

धृतराष्ट्राजवळी येउण। संजय बोलेहीत वचन। म्हणे पा
प्त पांडव दवडुन। अनाथजवळी केले तुवा। ६७। वीताम्
नीभीकाउण। घेतले खडे पाशान। अमृत घट उलंडुण। पी
जे धुवनी जैसे। ६८। पुज्य मूर्ति बासेडुन। गुरवा स्वेची ध
रिले चरण। राजकुमर वरन कोण। न चदिवरि मृदांगी या
६९। पाहुन देवाचे सीदवड। ओवले घात्तील आवाड। ना
गउणी यात्रा समग्र। जन्न छत्र घात्तले। ७०। फन सव
कुनी रसाळ। श्रीतीने घेतले कुनचकफळ। मुक्ताचाको नत्ते
जाळ। गुंज जैसी घेतली। ७१। गाद हेउणी घेतला हीरा
त्न म घेउणी दवडीले हीन करा। पाचभीर काउणी सत्वरा।
काच जवळी रक्षीले। ७२। परेशदाकुनि घेतला खडा।

॥पा ०१ ॥ ॥४१०५

पंडीतें हउणी आनीला देव्हा ॥ कल्पवृक्ष हेउणी रोकडा ॥ पेला डुंपाल चाघेन ताकडा ॥ ७३ ॥ नीज सुख देउनी घेतले दुःख ॥ मृग मदु स्थाउणी घेतली राख ॥ कार्ते स्वरसांडुनी सुरेख से नजैसे घेतले ॥ ७४ ॥ ऐसे धृतराष्ट्र नृपति ॥ सर्व लोक तु जनी रीती ॥ या वरि संजयाच्या वचनोक्ती ॥ उपेक्षीत बुध्द्याते ॥ ७५ ॥ म गहुत्त पाउणसत्वर ॥ जंघे बोलावीला वीदुर ॥ ह्मणे संजय वचननी ठुर ॥ बोलत्तो पाहा मजलागी ॥ ७६ ॥ वीदु राती तसा गमजप्राप्ति ॥ जाह कैसी उत्तम नीती ॥ मज नगमे नीश्चीती ॥ चीतां न्नबी पडीयेला ॥ ७७ ॥ या वरि तो विदुर ॥ तत्पला ज्ञाना चासागर ॥ ते ब्रह्मानंदे श्रीधर ॥ वर्षेल सा चार जथंग ॥ ७८ ॥ सु रस पांडवप्रताप ग्रंथ ॥ उद्योग पर्व व्यास भारत्त ॥ त्यात्तिलसा रांश यथार्थ ॥ छत्तीसाव्या नक थीयेले ॥ ७९ ॥ उद्योगपर्व जाध्या ३६ ॥ संपूर्णमस्तु ॥ श्रीकृष्णार्पनमस्तु ॥ शुभंभवन्तु ॥ श्रीराम

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुमूर्तयेनमः ॥ ॐ नमोभगव
तेवासुदेवायनमः ॥ प्रज्ञाचक्षुराजेश्वर ॥ विदुरत्पासी सांगेनीतीवीचार
ऐकतासाधकज्ञानी सममग्र ॥ सुखअपार पावती ॥ १ ॥ विदुरम्हणे कुरुन
पती ॥ शास्त्रज्ञानीयासी चतुरम्हणती ॥ जोसाधकप्रपंचपरमार्थी ॥
नसांडीनीतिश्रेष्ठाची ॥ २ ॥ ईश्वरीयासरतमन ॥ जींकुनी केले आपणा
स्वाधीन ॥ दुरात्मीने गांजीतात्याउर्जेन ॥ अंतःकर्णदुखेवेना ॥ ३ ॥ प्रारब्धभो
गप्राप्तैश्वर्यभोगीता ॥ परिसर्वभोगानीजातिवीरक्तता ॥ क्षेमेचाकेवळ
कल्पवृक्षअसता ॥ शांतदांतसर्वधारी ॥ ४ ॥ हृदयेचे भांडार केवळ ॥ निर्भ
यनिःशंकनिर्मळ ॥ त्याचेगात्रत्वदेखोनीचीकुळ ॥ अमरतरुतोयपे
ष ॥ पाचीनेजोमंडीत ॥ तोचलक्षणावारायापंडीत ॥ सर्वजानोनीने
नीवहावीत ॥ देवभगवंतसर्वश्रुती ॥ ६ ॥ परीसीरायासावधान ॥ म्र

१

स्तलो कासीआलाजो स्वर्गीहुन ॥ कर्मभुमीसी पावलाजननं ॥ कैसेलक्ष नचारित्याचे ॥ ७ ॥ माली कृत्तानीअत्यंत्तसभराभर ॥ सुधारसाहु निवा चा मधुर ॥ वैष्मवहीध्यामनोहर ॥ कायावाच्यामनेसीजो ॥ ८ ॥ जीवेभा वेज्यासीब्राह्मण ॥ आवड्तातीप्राणाहुन ॥ मातापीताहृवगुरुजा न ॥ याचेभजनकरीजोसदा ॥ ९ ॥ पारधीयेवनिधरिलेपाउस ॥ तेजन नीचीताऊत्तरात्रदीवस ॥ तैसेजयाचेमानस ॥ गुरुमाउलिसआठवी ॥ १० ॥ तृशालागलियामाहावनी ॥ उष्मकाळीधुंडीजेसेपाणी ॥ तैसीजाव डीसंतभजनी ॥ दीवसरजनीजयाची ॥ ११ ॥ येकुनवीहुनिआलेसंसा रा ॥ त्याचेचीनेष्मैकेराजेश्वरा ॥ परमकृपणकृदपुरेवरा ॥ कवडीदेनाब्रा णवेचे १२ देवदिजगुरुनिंदा ॥ तोहुष्टात्माकरीसदा ॥ मांडुनिवेदम र्यादा ॥ भलत्तेवतैंड्रुस्तो ॥ १३ ॥ सदाकाळीत्याचेमन ॥ जेथेत्तेथेवांछी

तज्ञान ॥ आपुला धर्मेहानअनुष्ठान ॥ सांगेसत्कारुणसर्वेहा ॥१४॥ घा
तीलेवीघेचेहुकान ॥ वरिवरिआचारहाविपुर्ण ॥ धनवंत्तदृष्टीदेखो
न ॥ भाटचीहोयत्तयाचा ॥१५॥ जैसावर्मोरूपेबाण ॥ तैसासहजबोले
त्तीक्ष्ण ॥ हीसाकरावयामन ॥ अतिउलासपावत्त ॥१६॥ आपुलीव
स्तुनेत्ताबोलन्की ॥ मगत्तोगेलेआनंदेकरूणी ॥ कोन्ही निंदाकरीनेच
क्षनी ॥ जायसुकोनीफुलजैसे ॥१७॥ सज्जनाचीनीहाऐके ॥ प्रति
उत्तरनेदेपरमसुखे ॥ त्यासस्माधुनलेणेसुखे ॥ कदापीहीनीश्चयेसी
॥१८॥ वरिसुंदरबरवेइंनावन ॥ जोजोपीकेत्तोत्ताकडुपुर्ण ॥ तैसावृध्य
होयेवयेकरुण ॥ कुबुध्दिजानवीशेष ॥१९॥ गुरुचेनामसांगत्ता ॥ ला
जबारेजपाचीयाचीत्ता ॥ संकोचेभगवंत्ताचेनामघेत्ता ॥ तरिज
न्यवीर्येउपजला ॥२०॥ गुरुलोपकाचेदेखत्तावदन ॥ तात्काळकरा

वेस चील स्नान ॥ अनामी काहु निवीशेष ज्ञान ॥ वीरक्त साचा मा ना
वा ॥ २१ ॥ का गंगेत स्नान कुरणीया ॥ मग तो जाय मळमुत्र शोधावया
तैसा आचार दाउनीया ॥ अशुन्त कर्मी रतलोये ॥ २२ ॥ पाकशाळेत रिघु
नी स्वान ॥ सर्व पात्रात घाली वदन ॥ तैसी योसीता जान संपुर्ण ॥ स
ड्रांव याधावत ॥ २३ ॥ तीर्थक्षेत्र देव संत ॥ म्हणत्ति सर्व असंमत ॥ या
सी भजोनी यात्यर्थी ॥ धनकासी पानासावे ॥ २४ ॥ मात्तलाजैसा
वस्त ॥ तो भलत्ति यासी थडकाहानित ॥ तैसा वादवेवादी उदीन ॥ धुं
धुकारितसर्प जैसा ॥ २५ ॥ वाहीजरि केला नीरोतर ॥ तरि मग कोपेष
निवार ॥ वमबोलानी अपवित्र ॥ करितो छेळन पैत्याचे ॥ २६ ॥ डोरबक
रावयाचीलाउस फार ॥ सात पानला फाल्गुन मास सत्वर ॥ आधीच
अपवीत्र जार ॥ स्त्रीराज्यात प्रवेशे ॥ २७ ॥ आधीच मद्यपाणी उन्मत्त

त्यावरि संदीदीवनदेखत । कीतप्कुरासी नृपनाथ । अभयदेतचोराव
या ॥ १८ ॥ मर्कटासी मध्यपाजीले । त्याही वरि ब्रह्मचर्यी केदंडाकेले । त्यातम
गभक्तसंचरले । मग अन्योन्य वर्तजे वि ॥ १९ ॥ तैसाचअक्रमी बहुत
त्याही वरि भ्रष्ट शास्त्र वीलोकीत । नानामते नसतेग्रंथ । दावीतज
सेलोकासी ॥ २० ॥ नसते जोडी वेसन । नचालेतरि वेचीप्राण । हेउ
पीधनस्त्री जाचीन । करी उपासनदेहीचे ॥ २१ ॥ चालेउतानाचव
डपापरि । भाग्यविभाग्य मासेचीपरि । वाचस्पति नपावेसरि । बो
लकेपणामाझीया ॥ २२ ॥ इत्तराची सघी घाद्देयानी । अंतरी पा
नियर महानि । कोकी लेच्या स्परशेकोनी । कागजेसासंतापे ॥ २३ ॥
दीपापोटीनी पजवेरत्न । तेथेकाजकजाले कुलक्षन । तैसेभ
पवित्रकुळी उपजोन । उगलावीलावेंशासी ॥ २४ ॥ उथाकेलापा

ज्ञान । तो न लभे चक्रपाजान । तैसा देखतां देवब्राह्मण । कदानम
न करी पा ॥ ३५ ॥ कुंभपाकाहुन अधीक । जन्मकाळीचे महादुःख
मरणकाळी ही निःशेष । सहस्त्र वीचवाची वेधना ॥ ३६ ॥ ऐसी दुःखे
निःशेष । आर विना त्ते महासुरवी । त्यास वारेवु तेकु । चीरकाळ
मीराहे ॥ ३७ ॥ पुष्पुली न जो बुडे नर । तो नेने नागवीत्ता नष्वर । त्ते
से देह क्षन भंगुर । मावळोनी जायपे ॥ ३८ ॥ जैसे नलगत्ता येवक्षन
जान । चपळा पडे रूप हारपुण । तैसा देह मावळुन । क्षणामध्ये जाय
पै ॥ ३९ ॥ गंगेचा वोहरत्तापुर । मगढुरी उरेजपार । तैसे वृद्धलताचा
राज वळी आले न कळता ॥ ४० ॥ पर्कर नाचवी बाजीगर । तैसी स्त्री
पुढे नाची आल्वार । मातापीत्ता वेधुनिःसमग्र । दपावेची स्त्रीमेची
॥ ४१ ॥ ऐकराया सावधान । त्या अपवित्रांचे कुलक्षन । हे सज्जनी

करुणी श्रवण ॥ असत्यगुणत्यागावे ॥ ४१ ॥ देवधर्मकाजी द्रव्यार्थ
न वेची कृपनो जन्मत्य ॥ सद्गुरुसी सर्वस्वाचा अवित्त ॥ मी ध्याबो
ल बोलोनी ॥ ४२ ॥ अल्पहि नहीसेवेही चेत्तान ॥ परिउतानाचा
लेगर्वेकरुण ॥ मी अत्यंत आहे प्रवीन ॥ आपुलेगाइ भावी तो ॥ ४
गारोडी यासी वीधाकी चीत ॥ परि सर्वांगी व्रीद्र बहुत ॥ विष थोडे
परिउर्ध्व वाहात ॥ तृष्वी कुकंर कतै साबा ॥ ४५ ॥ आपन वीधीवी
धानने ने ॥ अल्पासी तुस अभीमाने ॥ मना आले तैसेच करणे
पागल पज पजेका ॥ ४६ ॥ कोर फुड जोजो वाढत ॥ तो तो कुडवटप
न चढत ॥ जोजो जान नाहोत ॥ कुडिउन्मनत्री यापे ॥ ० ॥ साधु
चे पाहे होषगुण ॥ जरि तो निर्दोषि असल पुर्ण ॥ तरि त्याचरि आस
त्यारोपण ॥ बळेची करी दुरात्मा ॥ ४७ ॥ मैकानी पाहरि कीर्तन

बोटेघालोनीझुजीकान॥ ह्मणेयाचेन पाहावेवदन॥ जैसादुर्जन
अपवित्रत्व॥४५॥ ब्रह्मचारियेत्तीश्वर॥ तापसिवीरक्तउदासथो
र॥ त्यासदेखोनीह्मणेसाचार॥ हे दृष्टीलेअसेपूर्वदोष॥४६॥ सांजे
नीपुत्रअराधन॥ उगेचीहीउत्तीराणादान॥ भरलीयायायावरुण
उद्वेगिलेइश्वर॥४७॥ ग्यानवीपुरोहीत्तिनिर्मीलेशास्त्र॥ जबीश्री
चारिणीअपवित्र॥ तीचेवदनेसर्वत्र॥ ग्यविलोकासीवाटेनी
॥४८॥ थोवतेमीझालेअज्ञानजन॥ त्यासीग्यावीतसेयोग्यपण
आपुल्यासौदर्यासीमदन॥ उणाभावीनिर्धारे॥४९॥ विबुध
आचार्यार्जुन॥ ग्यविचित्रन्नितेथोरपण॥ आपुल्यापुरुषार्था
सीसहस्रनयन॥ उणाह्मणउणीबोलीला॥५०॥ स्वानजैसे
पीसाळले॥ कीशुकरवनिमाजीले॥ कीहात्तरुआंधळे॥ सव्य

अपसव्यधावत्त ॥ ८४ ॥ कीबीजवाचेगलेनयन ॥ कीमुशकाचासा
चावळसेकोन ॥ तवमवळीधरावयामन ॥ कीवैराग्यपुर्णबिकाचे
८५ ॥ जैसेजोधारिहीवाभीत ॥ जाव्हसपणमीरवत्त ॥ कीस्फटीकाचे
माणिकसत्यारगदेउनीपैकेल ॥ ८७ ॥ तैसेत्याच्येथोरपण ॥ दृष्टी
सीनानीत्रीभुवन ॥ त्रीलोकपीत्ताकमळासन ॥ कुलाळपनत्या
सीत्स्थापीले ॥ ८८ ॥ वीह्मुसीबीभीचारिलणत्त ॥ वैदृचेस्मशानी
लोळत्त ॥ बहुरागीहकैलासनाथ ॥ त्यासदेवपणआली ॥ ८९ ॥ स
हस्त्रभगांकीत्तइंद्र ॥ गुरुदारागमनिचेंरु ॥ तमांकीतजल्यंतत्तिव्र
ऋषीसर्वत्रक्रोधीष्ट ॥ ९० ॥ व्यासादिकमहाऋषि ॥ दुषणअत्यंतटे
वीत्तीत्यासी ॥ ९१ ॥ वेसर्वत्रासीउपहासत्ति ॥ पापरासीचांगवळ ॥ ९
त्रैलोकीचामदमछ्छर ॥ सर्वहीकरुणीपायवक्र ॥ धृत्तराष्ट्रानुसा

पुत्रा॥दुर्योधनेघडीलाअसे॥६२॥आपादमस्तकपर्यंत॥दुर्जनविष
मयतेचीसमस्त॥त्याचीकर्णजीकडेजात॥तीकडेअनर्थवातची
॥६३॥जीतेचअसन्निपातजन॥मेलेनेंऐकरायाकोन॥हरिद्व्याधी
नेघेतलाकवळुन॥पुरव्यजानाअवीवेकी॥६४॥त्यासीनित्यसे
वकजन॥तेजीतेचीपावलेमरण॥याहुणीतोदुर्जन॥अपवित्रके
नजानावा॥६५॥पडीलाआहेकाळकोण॥पगमंत्रतरिकीतीजान
कोनशेषकायवर्तमान॥नेनेतोमुरवेजानावा॥६६॥अपारअसे
नीगाठीधन॥तोसुरव्यनकरीचीहण॥त्याचीयागळाबांधोनी
पाशान॥समुद्रातबुडवावा॥६७॥हरिकीर्तनकरीजपअनुष्टान
अथवानकरीतीर्थाटन॥देहसीजाउणीसत्कर्मआचरण॥हरि
स्मरणकरीतजावे॥६८॥अपात्रीकरीतादान॥त्यासीहरिदनेसे

ही जान ॥ मग करी पापाचरण ॥ नर्कद्वारण पुढे भोगी ॥ ६९ ॥ पुन्हा उ
पजे दरिद्री होउण ॥ मागुती करी दोषाचरण ॥ राजा सत्पात्री देता दा
न ॥ जैसा व्याहो पर्जन्य काळे ॥ ७० ॥ सत्पात्री दान कृष्णार्पण ॥ जैसे व
र बीज वर्धमान ॥ मग लक्ष्मी अचळ येउण ॥ राहे घरी त्याची या ॥
७१ ॥ जो जो उणप वाढवी दोष ॥ सहज ये रापा वे निर्दोष ॥ उद्वेग
आशापाश ॥ त्यागुनी वेगळा तो जाला ॥ ७२ ॥ हेची थोर ज्ञान सा
धन ॥ परललना आनि परधन ॥ येथे ज्याचे उदासमन ॥ तोची
धन्य शास्त्री म्हणे ॥ ७३ ॥ आपन्नागु नितीन पुरुष ॥ त्यासी न बो
लावे वीशेष ॥ सर्वासी मैत्री की निर्दोष ॥ दिवसो दिवस वाढवा
वी ॥ ७४ ॥ यी व्यावंत ज्ञानी पंडीत ॥ तेसे यत्नावे धन हेउणी जमी
त्य ॥ गृहछीद्र आयुष्य वित्त ॥ सहसा बाहेर न सांगावे ॥ ७५ ॥ मंत्र

ओषधमैथुन॥ दानमानअपमान॥ सुकृतआनीतीर्थाटन॥
कदाकाळीनबोलावे॥ ७४ जानीवनधरीकदा॥ कोनाचीनक
रावीनींदा॥ नुलंघावीवेदमर्यादा॥ नीठुरवाक्यनबोलावे॥ ७५
आपनप्रकासावे पापाचरण॥ दुजीयाचेदोषपराकावेआच्छादुन
ह्रुवीसज्जनावेलक्षण॥ बहुभाषणकासीया॥ ७६ अपल्यही
नभगीनी॥ तेमात्तेजैसीपाहावीसद्गुणी॥ मात्तापीतागुरु
वृद्धपनि॥ बहुतचीसांभाळावे॥ ७७ गुह्यगोष्टीवर्मेवाणी
नघालावीस्त्रीयेचेकाणी॥ लेखनपठनशास्त्रशोधुनी॥
आळसकदानकरावा॥ ७८ सत्कर्मअध्ययन॥ येथेआळ
सनकरावायेलक्षण॥ स्त्रीभोगनिद्राबहुभोजन॥ येथेउदा
सअसावे॥ ७९ गोरक्षग्रामकार्येकरी॥ कृसिगोरक्षकासी

निंद्राभारि ॥ असावधान भांडारी ॥ तरि अनर्थ होय पै ॥ ~४ भार्या
दुष्टशठमीत्र ॥ अज्ञानगुरुपुत्र निष्ठुर ॥ प्रधान कुबुध्दि राजा अ
विचार ॥ व्यर्थ शृंगार काय हे ॥ ~३ सूक्ष्मासी निष्ठुर देख ॥ जाण
वात्तो आत्म घातक ॥ स्वसुर गृही रोहत्तो हान्तसुर्खे ॥ आपुला
पुरुषार्थ वाणानी ॥ ~४ विषभक्षुनी मरवीत्त पाळावया उरे
लकोन सांगरापा ॥ आत्महत्या केली शास्त्रदेवा सुनी या ॥ त्या
चे प्रायश्चीत्त कोनेध्यावे ॥ ~५ वर्जीत्तास पाविरिनी जला
त्तो पुन्हा जागा कोणदेखीला ॥ ब्राह्मन द्वेषपरत्रा गेला ॥ जे
सा देखीला नाही कोटे ~६ मात्तापीत्ता द्वेसी जो सदा ॥ तो कु
धीपावत्ता भगवत्पदा ॥ मघपाणी पाळी वेदमर्यादा ॥ काळ
त्रइ घेउना ॥ ~७ मैत्री कीइछी जरिवी पुल ॥ तरि वाग्वाद न करा

वाससुख ॥ जर्थसमंध करीता केवळ ॥ कळहोयमीञत्वी ॥८८॥ मी
ञसमी पनसत्ता ॥ त्याचस्त्री पसीन बोलावे यकांतत्ता ॥ हेगुण
समुळत्यागीत्ता ॥ मीञत्वचाले बहुकाळ ॥८९॥ भलत्नियागे
छीआतुर ॥ दीर्घरोगीवादकथोर ॥ पारवाडपसर वाट विअप
र ॥ संगत्याचान धरावा ॥९०॥ वेदपरायण शास्त्रज्ञान ॥ बहु
श्रुतचीतीसमाधान ॥ इतुकेअसोनी गर्वरहीत लीन ॥ त्या
चीसंगतिजाधी धरावी ॥९१॥ सुंदरसदनपरनारि ॥ येकांत
पाहुनि प्रार्थनानचुरि ॥ कामविकारनउरीजनुभरि ॥ तरितो
इश्वरजानावा ॥९२॥ इमाचाघटनिरंजनी ॥ जवचीताहु
रवीलानयनि ॥ जास्तानधरिजायसांडुनि ॥ तरितोइश्व
रजाणावा ॥९३॥ निंदकसोडीतवाग्बान ॥ पुढकेलेक्षमावा

उन॥ शेदकढानउटेमनातुन॥ तरितोइश्वरहल्लणावा॥ ९४॥
आपनआचरेसत्कर्मराहाटी॥ दुसऱ्याचेदोषनानीदृष्टी॥ आ
त्मरूपपाहेसर्वभूती॥ तरितोइश्वरहल्लणावा॥ ९५॥ आपु
लेमहत्कार्यसांडुन॥ परोपकारिघालावेमन॥ परपीडनाव
डेमनातुन॥ तरितोइश्वरहल्लणावा॥ ९६॥ गुरुदोषकरिजोचां
डाळ॥ त्याचीवीद्यातात्काळनिर्फळ॥ तोजपतपावकुटीळ
वीजाइनकेकोटी॥ ९७॥ मातृदोषकरित्रीशुद्धि॥ भार्यानां
शत्ताथरेव्याधी॥ पीतृदोषीयाकुबुद्धि॥ पीशाचहोउणीहो
उतो॥ ९८॥ बंधुदोषकरीतासाचार॥ होयधनाचासंहार॥ भा
र्यापतिवृतानिर्धार॥ जधींगजायतिव्यादोषा॥ ९९॥ सु
मनसुवासघेतभ्रमर॥ त्यासधकानलावीजनुमात्र॥ तै

सापाळीन्नृपवर ॥ धनधान्यदेउणीया ॥ ७० ॥ व्यावेवृक्षाचे
सुमन ॥ वृक्षनउपडावामुळीहुन ॥ नरवागवेसोडीजेछेदु
न ॥ परिबाटेचीरक्षावे ॥ १ ॥ केशक्षनक्षनावाढेबहुवस
ह्मणोनीकायछेदावेसीर ॥ क्षुधालागत्येबहुतफार ॥ तरि
कापोटफाडावे ॥ २ ॥ तैसेविहीताविहीतजाणोन ॥ करावेप्रजाचेपा
ळण ॥ गोत्रजासीविरोधजाण ॥ प्राणांतेहीनकरावा ॥ ३ ॥ जाणेसारासार
नीती ॥ वृद्धलक्षणावेत्याप्रति ॥ स्वर्गतेचीसत्संगती ॥ सत्शास्त्रश्रवण
सर्वदा ॥ ४ ॥ दुर्जनसंगतेचीनकेजान ॥ प्रतिपाळावेगुरुचेवचन ॥
करावेवृद्धांचेसेवण ॥ अकार्यपुर्णत्यागावे ॥ ५ ॥ नत्यवेताउदासद्याल
जान ॥ त्याचीगुरुसीआधीजावेशरण ॥ गुरुवचनीअवज्ञापुर्ण ॥ वि
श्वासरूणमानकत्ते ॥ ६ ॥ दीवसाजैसेवर्तावेपाहे ॥ जेणेरात्रसुखरूपजा

ये ॥ संसारिं ऐसें वर्त्तो वेस्वाचे ॥ जेणें इह पर त्र सुख रूप ॥ ७ ॥ कार्य तेल दिलें हे
ची करणे ॥ जन्म मरणाचें मूळ छेदणें ॥ की या सम वेत्त ज्ञान बोलणें
मोक्ष तरूचें बीज हेंची ॥ ८ ॥ धर्म तोची शुद्ध पंथ ॥ मन तोची सद्वी
वेक युक्तीं संत ॥ वीवेकी तोची पंडीत ॥ सम भुक्ति सपदर्शन ॥ ९ ॥ म
दीरा न घेता भुलत ॥ तो पुत्र स्नेह निश्चीत ॥ तस्कर ते पंच विषय
सत्य ॥ येकाक्षणा तनागवीती ॥ १० ॥ ज्याची तृष्णा नी माली ॥ तेणेंस
मुळ उपडली भववल्ली ॥ विषइ ज्याची सदा वृत्ती वेधली ॥ अंतर बाह्य
अंध तो ॥ ११ ॥ सुर तिल लनोला चनस्थिर ॥ न्यथीत न केतो पुरुष
शुर ॥ प्राणी मात्र सर्व मैत्र ॥ तोची थोर शास्त्र लेणें ॥ १२ ॥ स्त्रीचरित्री
रंवडला न वजाये ॥ तोची चतुरनी श्चये ॥ सदा हळहळ ज्यासी होये
दरिद्री पाहतो ची येक ॥ १३ ॥ तृष्णा परिस नीचपन ॥ पर याचका

जयालागुण ॥ विचाररहीत न करी कारण ॥ जागा जानत्तो चीसह
१४ ॥ ऐसा निती चा मेघ अपार ॥ वर्षला महाराज वीदुर ॥ आनंदे
नी धृतराष्ट्र ॥ बोलता जाला तेधवा ॥ १५ ॥ ह्मणे वीदुरा पुर्णज्ञा
न ॥ मजलागी तु कर विश्रवण ॥ यावरी तो पुर्णज्ञान ॥ बोलीता जा
ला ऐका ते ॥ १६ ॥ ह्मणे यत्ती लक्ष आत्तास न त्सुजात ॥ कोन ह्मण
सील ते ब्रह्मसूत्त ॥ तु ज ज्ञाने उपदेसीती लक्ष मुक्त ॥ श्रवण करी
रायाने ॥ १७ ॥ धृतराष्ट्र ह्मणे सांग सत्वर ॥ पेरू ह्मणे मज नाही अ
धीकार ॥ सर्व वर्णासि गुरु विप्र ॥ ज्ञान अन्यत्रासी सांगती ॥ १८ ॥
वर्णाना ब्राह्मणो गुरु ॥ हा सुरव्य शास्त्री चा वीचार ॥ अर्थी आ
यरु करीते साचार ॥ पारवांगी जान शत्तसुर्द ॥ १९ ॥ आचार ही
न मळीन जरी ॥ तो गायत्री मंत्र अधीकारि ॥ मुरवा पासोनी ज

र्मलेनिर्धोरी॥आदीपुरुषाच्यावीर्यत्ते॥२०॥ब्राह्मणाचेउत्तमा
चरण॥गायत्रीमंत्रवेदाध्ययन॥जरीकरीतीइत्तरवर्ण॥तरिद्द
रुणनर्कभोगीत्ती॥२१॥श्वचर्मीभरिलीगोक्षीर॥तेप्राशननक
रीतीजैसेपवित्र॥तैसेहनरासुरवीचेवेदशास्त्र॥श्रवनसहसा
नकरावे॥२२॥ऐसेबोलत्तावीदुर॥तोनीसीजालीदोनप्रहर॥
यावरितोधर्मकृपापात्र॥सनत्सुजातासीचींत्तीत्त॥२३॥स्व
र्गउत्तरेआकाशाहुनि॥तेवीसनत्सुजातराकुलायेउणी॥वि
दुरधृत्तराष्ट्रउठोनी॥पायवंदीतिसप्रेमे॥२४॥षोडशोपचारे
पुजाकरुण॥तोषवीलेसनत्सूजात्ताचेमन॥यावरिकरिता
त्यालाप्रश्न॥सावधानऐकोत्ते॥२५॥ह्मणेमहाराजात्तुह्मां
र॥बोलत्तुजदैत्तशास्त्रवीचार॥आनीमृत्युपरमघोर॥जैसेया

चेस्वरूप कैसे असे ॥ २६ ॥ मृत्युचे भय कोन्हासनाही ॥ तेस नलज्जा
तसांगे सर्वही ॥ पाचारि तो महाराज ते समर्थ ॥ अगाध ज्ञान वर्ष
ला ॥ २७ ॥ अप्रमादे जो कां अनर्थ ॥ श्रमे करोनी भुलोनी जात
ते थेची वसे जान मृत्यु ॥ पुर्ण गुप्तार्थ राजेंद्रा ॥ २८ ॥ मृत्यु सहीत
स्वर्गसुर ॥ अप्रमादे न करीती साचार ॥ ह्मणउणी जाले नीर्जर
सत्कर्मे धर्म आचरोनी ॥ २९ ॥ त्यासही आंगी चळतां श्रम ॥ पा
वति कल्पांतीं वीराम ॥ सदा सावध्यान नीसीम ॥ जन्ममरणाती
तजे ॥ ३० ॥ जैसे पंकची उदक ॥ वीझातां रीघोनी होय मारक
अमृतता माजी होय तारक ॥ तेची सहज ची जाहाले ॥ ३१ ॥
त्या त्यारंगानी रंजाये ॥ तदुनसार स्वरूप होय ॥ तैसी वस्तु
सर्वांत समाये ॥ परि ज्ञानन केवल ॥ ३२ ॥ दैत्य पद्म आह

कुसमस्त ॥ आपेव्हरूणी पार्वती म्हणे ॥ आमरही तनोचअमृत ॥ पीउणी व्हेल सर्वथा ॥ ३३ ॥ अंतरबाह्ये जे आमला ॥ तो म्हणु सर्वसंगी कीला ॥ ब्रह्मांडगोळस्यकुचा ॥ आमभरलातयाते ॥ ३४ ॥ जनवनसर्वआला ॥ आमरूप सर्व दीसत ॥ म्हणति ईश्वर केचाये थ ॥ आमभुत सर्वही ॥ ३५ ॥ पीडब्रह्मांडआमभुत ॥ वेदशास्त्र आमरूप भासत ॥ तो म्हणु ग्रासीला यथार्थ ॥ नसुरे सत्यकल्पांति ॥ ३६ ॥ गेला विषयध्यानेभुलोनीया ॥ सत्यमानि ग्रहसूतज्याया ॥ केचा ईश्वर मी ध्यामायाया ॥ भजोनी यात्व्यर्थेची ॥ ३७ ॥ जेसे सर्व झाले आमरूप ॥ तैफेरघेतिकोरी कल्प ॥ अधत्तमनरकी पापरूप ॥ भोगीता गनित नकुते ॥ ३८ ॥ कीतीवेळ्यात ईमिराव ॥ ढाळ कीतीढाउपजावे ॥ चवऱ्यासील्क्षयोनीफीरावे ॥ कीतिथो

गावेदुःखहे ॥ ३९ ॥ जैसेजे गान्हपनाथा ॥ तेम्हणुनेग्रासीलेहाती
हात्ता ॥ आनाम्हत्यावेगळातत्वत्ता ॥ त्याचीकृथाजैकुपा ॥ ४० ॥
भक्तीज्ञानवैराग्यमेळा ॥ संतसमागमेसहबाधेला ॥ सद्गुरु
श्रवणेभरले ॥ जिहीजीकीलेशडवैरि ॥ ४१ ॥ जेवीगुरुकृपेजीव
णीच्येमीन ॥ तळपत्तिस्थानंदसुडेयकरुण ॥ जन्ममरणाचेबी
जभाजुन ॥ सनातनअक्षरते ॥ ४२ ॥ तेजीवीत्वमातणीजाले
तेम्हत्यासहीतवारोनीप्याले ॥ जन्ममरणाचेसुकजाळीले
भस्मकेलीतीहीसमस्त ॥ ४३ ॥ तेम्हत्युरहीतअक्षयीपुर्ण ॥ जैक
तम्याचेसांगतीचीन्ह ॥ जेचीन्हेऐकताजन्ममरण ॥ दही
नतेतीसाधक ॥ ४४ ॥ आपुलेसुकृतपाही ॥ स्वसुखनबा
लेकाळचइ ॥ आपुल्यावीघ्येन्नीनवाइ ॥ लोकामाजीहीवी

ना॥८५॥ नकरितांभीक्रभजन॥ नबोलेकोनाचेंनीशास्त्रवन
चराचरजीवसंपुर्ण॥ आत्मरुपपाहेतो॥८६॥ जेनेहृदयहोयसी
तळ॥ ऐसाशुद्धबोलकोमळ॥ अंहीसाहृयानिर्मळ॥ हृदय
कासेवीराजनि॥८७॥ कोन्हीलोकुस्तवनकरीता॥ हर्षेणमजग
र्वचेढलआता॥ पालागीगजबजवाटेचीता॥ तयाचीया
तेकाळी॥८८॥ अंत्तरबाह्यनिर्मळ॥ जैसेकेपळगंगाजळ॥
चेस्नाहुणीयासीनत्तळ॥ पानसजयाचेजाणावे॥८९॥ गंगा
हूनिमदृद्धपुर्ण॥ त्यापुरुषाचेजानअंतःकर्ण॥ नीजबोधेसं
पुर्ण॥ बुध्दित्याचीबोधीली॥९०॥ ज्ञोहृदृष्टीकुरुणीसबळ
कुर्मीनीपाहेजैसेबाळ॥ तैसेहृवीस्वसकळ॥ वीलोकावेहु
पेणे॥९१॥ सकर्दमपंडपथानदेखोनी॥ पराळजायवोसरु

नी ॥ तैसे आसक्त कर्म ते लोचनी ॥ उत्तमपंथे न्यायते ॥ ८२ ॥ दग्ध
वनि शुष्क कांतारि ॥ कोकी ज्ञान बैसे क्षणभरि ॥ तैसे जीव जे दु
राच्यारी ॥ संगति न धरित्तयाची ॥ ८३ ॥ बीश्व हे आहे की वाना
ही हे स्मरणची नसे कांही ॥ आपआपणासी तो वीदेही ॥ रवृव
रवेळवीचीत्रा ॥ ८४ ॥ जैसे चंदनाचे संगति ॥ रत्नरवृक्ष सुवासे हो
ती ॥ तैसी त्याची पाहाना रित्ती ॥ बहुत नरति मुमुक्ष ॥ ८५ ॥ जनु
भविमकीचा मकरंद ॥ सेवनार तो मुक्त मीलींद ॥ की तो आनं
द वल्लीचा प्रसीद्ध ॥ मृगांकची प्रसवतसे ॥ ८६ ॥ की तो वैराग्य
कैलासीचा शीव ॥ स्वानंद वैकुंठीचा माधव ॥ की तो सत्यलो
कीचा कमलोद्भव ॥ अवतरला से स्थलीले ॥ ८७ ॥ की दीवेक
अमरपुर ॥ तेथे राहानार सहस्त्रनेत्र ॥ की उदयार्कांचा सद

स्वकुर ॥ कीं ग्रकाशंकुसवोसी ॥ ५८ ॥ जइ इपससुस्ताचें जाचप
न ॥ कर्त्तात्तो अगस्तिपुर्ण ॥ कीं सारासार वीचार प्रविन ॥ सत्य
वतिकुमरत्तो ॥ ५९ ॥ कीं निवानावेत्याचे गुण ॥ वर्णीता भा
गलासहस्त्रनयण ॥ कीं विश्र्यात्मातोचीं जगज्जीवन ॥ त्या
चाप्राणजालातो ॥ ६० ॥ तो सुरवी घालीजे ग्रास ॥ तेण त्त
सेतायअग्रपुरुष ॥ त्याचा उदक ग्रा शन सावकाश ॥ रसना
येकवीआनंदे ॥ ६१ ॥ तोंही उनिर्वीकल्पस्थीती ॥ तेण पावन
जालीक्षेणक्षीत्ती ॥ त्याच्या पात्रान्यामाजी दीनपत्ती ॥ सु
खघातल भावीत्त ॥ ६२ ॥ त्याचेनी रेत्ताउन्मनी ॥ वीश्रांतीचे
त येउणी ॥ समाधीवीलसेचरणी ॥ करजोडुनिसर्वदा ॥ ६३ ॥
चंद्रउगवत्ता सोमकांत्त ॥ पाझरे पाणी सरोवर भरत्त ॥ तैसा तो

अनुभवचीरत्नु ॥ वीस्वासहीत आपन ॥ ६४ ॥ तो भोगी जरि भो
ग ॥ परि तो विदेही निःसंग ॥ जैसे से ताचे मन वीराग ॥ देहगे
हनाटवे ॥ ६५ ॥ सत्तिच्या हातां बुडसो हुव्का ॥ परि ते काही न दे
हवेज व्का ॥ तैसा त्तेण भोग भोगीला ॥ न कळे काही त्याचा तो
॥ ६६ ॥ चीत्र पाणी जानि अगन ॥ दोनी दावीले रेखुन ॥ परि चीत्र
पटन जळे न भीजे पुर्ण ॥ मुक्ती ही जान तो नेनें ॥ ६७ ॥ कार्य
कुर्म कारण ॥ तिही सी स्वरुपी जाला लीन ॥ वीधी निषध गी
ळुन ॥ तल्प जाला सर्वज्ञ ॥ ६८ ॥ वेडी यास न कळे जाण ॥ मी
ज्ञा केलो की वाज्ञा होन नग्न ॥ तैसाची तो प्राप्त सज्ञान ॥
विधी निषध नेनेची ॥ ६९ ॥ चोवण आनी जोधार ॥ सुर्यो
दर होली चा वीसर ॥ तैसी प्रवृत्ती निवृत्ती समग्र ॥ नुरत्ति

चसुयोदृश ॥७०॥ निर्वीकल्पसमाधीनिमग्न ॥ चुकुदेहाचे
नाहीस्मरण ॥ त्याचेकर्मराहीलेपुर्ण ॥ काहीकोन्हीनल्लेण
तयासी ॥७१॥ राहीलेप्रश्चीसचेथाव ॥ वलांडीलीनिवृत्तीची
सीव ॥ ब्रह्मसाम्राज्यराणीव ॥ प्राप्तजालीतयाते ॥७२॥ हा
दंकीवाचीरवार ॥ जनअनुमानितीसपग्र ॥ पदिनीदुस्तजो
साचार ॥ घेकीत्यासीनेनचत्ति ॥७३॥ स्थानुकींवाचोरश्चा
पत्त ॥ सुचकीवाहेरजेल ॥ म्रगनिरकीजळसत्य ॥ हे काही
नेनेन्ना ॥७४॥ तोहीउत्ता दृस्तीकींवाविदेस्ति ॥ हेहीस्मरणना
हीत्यासी ॥ तोब्रह्मानंदिडुलेनिस्तिदिवसि ॥ विधिनिष
धासिनेनवेजो ॥७५॥ तैसेआकारकीनीराकार ॥ भ्या
स्तूरकींवामनोहर ॥ निःषद्धकीगजर ॥ काहीनेनेसुन्न

तो॥७६॥ जैसे कल्पांती निर॥ ळ पाल्या जउगे गावी हीर॥ वनवा
पेटत्या कोतार॥ मास माळवत्त वनस्पत्तिचा॥७७॥ पात्रावे
हरत्या सळ्ज॥ निवोन राहे गजबज॥ तैसा पावन्ना स्वरूपे
ज॥ दृष्यजाळ बाचरे॥७८॥ तो निवीइइ सर्वकाळ॥ पेच विष
यजउले केवळ॥ शद्ध विषय नजानेनी राळ॥ मुक्त वेगळा
होहीते॥७९॥ स्पर्शासहीत पवन॥ योगीत यासी जाला भी
न्न॥ रूप आनी तेज गाळुन॥ निरंजन जाहाला॥८०॥ जीव
न आनि रस॥ दोही वेगळा तो निर्दोश॥ पृथ्वी आनी गंध
विषयास॥ नातळेची सोच वळा तो॥८१॥ भीती वरिलची
त्र॥ चीरवते पुसी तागेले समग्र॥ तैसे भेद भेदद्ये कुसर॥
आत्मत्वसत्वी वीराले॥८२॥ परमोडीले घट फोडीले॥ आ

काश न फुटे आहे सगळे ॥ तैसे द्दश्य पत्वकार पले ॥ आहे संचले
स्वरूप ॥ ८२ ॥ की अळंकाराच्या आकृति ॥ सुसेन वीरत्ती जे
वाये होती ॥ तैसे जगदाकार पानी नीश्चीती ॥ जगही स्वरूप र
ला ॥ ८४ ॥ ना तरि जागा जाला ॥ स्वप्न भास हारपला ॥ परि
आपआपणाउगवला ॥ जैसे तपणे तैसमरा ॥ ८५ ॥ तो नी
रापेक्ष वीचरत ॥ स्वर्गादी सुखपदे समस्त ॥ तृणाउ निनी
चे मानीत ॥ आशारहीत नीरापेक्षत्तो ॥ ८६ ॥ विषत्यागुणी
गेलाअस्वयंग ॥ देवासमोक्षमागेमग ॥ तरि तो निरपक्षन
केसांग ॥ मोक्षकामधरिलात्तेणे ॥ ८७ ॥ तैसा नकेत्ता ज्ञा
नी ॥ मोक्षाशा न धरिमणी ॥ मोक्षही येउणी वरणी ॥ ला
गत याच्या निर्धारे ॥ ८८ ॥ जो जन्ममृत्याची कथा वीसरे

शुभाशुभ मावळले येकसरे । जेवी चांदणे आनि अंधारे । सूर्ये
देही मावळले सर्वही ॥ ८९ ॥ विश्वेही सेना नाकार । हे अवघे
त्याचे अवतार । आपुले स्वरूप पाहुनि समग्र । आपणची
जेल तसे ॥ ९० ॥ मायेने जागे केले समग्र । जीव भुलोनी
गेले अपार । त्यासी सोडवावया ईश्वर । तेंवी स्वरूप अवत
रला ॥ ९१ ॥ उदय अस्त नी वृता कुन । स्वच्छ जैसा सूर्य नारा
यण । तैसा तो स्वप्रकाश पूर्ण । ब्रह्मानंदेय कराचि ॥ ९२ ॥
जगाची यानयन घोर । आपुले स्वरूप पाहे चराचरे । दुजे
पणाची पैवारे । अनुपात्र स्पर्शुन सेची ॥ ९३ ॥ निष्कळंकरूप
स्वपरहीत । सीत ब्लव नाकुनि समस्त । उदय अस्त नाही
जेथ । अल्हादकारक चंद्र तो ॥ ९४ ॥ तो हा उणी सकळांचे म

न ॥ साक्षी वेगळा चैतन्यघन ॥ कीं होउनी सहस्रनयन ॥ इंद्र
श्री यास कळंकर चि ॥ ७४ ॥ कीं तो स्वयें होउनी वीधी ॥ चा कीं
सकळ जनास्सा बुद्धि ॥ तो सकळ ॐ कारा स्याआधी ॥ निर
वधी निर्द्वंद्व ॥ ७५ ॥ तो विष्णुरूप करून ॥ हा पसकळाचें अंतःकर्ण
असोनी स्वरूप पूर्ण ॥ तो चीजाला निजांगे ॥ ७६ ॥ तेणे धुत्त
लें अघमन ॥ तेणे मोडीले वासुचे चरण ॥ तेणे तेज ही जा
नोन ॥ घाल कलवडुर केले ॥ ७७ ॥ तेण आरहला हीरुण ॥ बोरानी
शुष्क केले जीवन ॥ अवनिचे कटीनपण ॥ हीरुणी या घेत्त
ले ॥ ७८ ॥ तेणे मनासी केला मार ॥ मोडीले वासनेचें मंदीर
धुत्त द्वयेचे अंबर ॥ नेसोनी यामीरवत्त ॥ २०० ॥ बोधवणात
त्री शुद्धि ॥ तेण माकळी सोडीली बुद्धि ॥ चैतन्यसागरी आधी

चीतत्तेणेबुडविले ॥ २०१ ॥ स्वरूपावरि वृत्ती ॥ आनंदमय त्या व्याप्ती
उनि ॥ ब्रह्माकारवृत्ती भरू जाती ॥ निरंकुश क्रीडती ॥ २ ॥ आपआ
पणासी क्रीडता बोलता ॥ आत्मस्थिती पाउल टाकीता ॥ अ
हेतुक कर्मे करीता ॥ निरहंकारादि सर्वथा ॥ ३ ॥ वैराग्यादि महामुनि ॥ नि
र्मळ मानी करीभेटता हरखे ॥ तैसे त्याचे दृष्टीने सकळ ॥ जी
वपावनि निजपदा ॥ ४ ॥ तो शृंगारिकुन बोलेल क्रोधी ॥ तो भगव
द्भक्ती शक्तिपाई ॥ तो निजबोधे उबोधी ॥ साधका आनी
मुमुक्षा ॥ ५ ॥ तो आपन तरून साचार ॥ बहुतांचा करी उधा
र ॥ तो देहउनकरी शरीर ॥ वृते उपवासे करणीया ॥ ६ ॥ लोकीस्तु
ति करिता न फुगे ॥ निंदिता मानसी न भरे रागे ॥ आनंदमय
पसरे निवागे ॥ इत्यमागे घालोनी ॥ ७ ॥ तो वाग्वाद सोडुनि

सकळ । बोलने बोले रसाळ । तेने सर्वांचे हृदयसी तळ । होउ
णी याआनंद ॥ ८ ॥ तो ज्ञान मदन धरिं जागी । तो अहंपन न
मिरवि जगी । तो यथावीध भोग भोगी । हृदयी गेन केची ॥ ९ ॥
आली तर लोलणउणी । सहसान बोलेची जनी । सीष्य क्रा
वेहे मनि । नावडेची सर्वथा ॥ १० ॥ तेणे लोकी काची सांडीलील
ज । तेणे जन्ममरणाचे भाजले बीज । तेणे हृदय सारोनी सह
ज । निरालंबी वस्ती पै केली ॥ ११ ॥ साकरे परीली याजान । इ
क्षुदंड न कुउत्पन्न । काउ रहो नाची हहन । रक्षा मग नुरेची ॥
१२ ॥ सावेस कळ काजसी घगेले । नामरूपाते पुसीले । क
रण न करणउरले । काहीच नाही तयासी ॥ १३ ॥ तो बृह्मचारी
ग्रहस्त । तो भीक्षुक अथवा वानप्रस्त । शरिर प्रारब्धे लोका

न्रुपनाथ॥ प्रथबावीरत्तुनग्नंहीऊ॥१४॥ तोसंसारिजसेगुंत
ला॥ जैसाथीह्लरीसूर्यबींबीला॥ तैसाअलिप्ततोसकळ
क्रीयाकृतणीसर्वद्दा॥१५॥ गळोनीसर्वभमत्ता॥ जंगीवी
राजेशांतीसमत्ता॥ द्वैहीअसत्तावीद्दृत्ता॥ नमोडचीसह
साही॥१६॥ संगेनीपावीध्याभेदु॥ त्रीगुणातीतजोजा
लाशुध्ध॥ त्र्यपजवस्तातीतनिजबोध॥ रूपजालानीश्च
ये॥१७॥ त्रितापसमुळजाळुण॥ त्रीपुत्यासकळगाळुण
देह्त्रयसंह्लारुण॥ निरांकुशवीराजेतो॥१८॥ तोदेह्त्रयाचा
नियंता॥ तोभुवनत्रयाच्याप्रातिपाळीता॥ देह्त्रयनल
ता॥ दृष्टीनेत्यावीनव्हति॥१९॥ तोथवरोगवैद्यसाचार
जीत्याजेव्ह्याचेपडळकाह्लाडनार॥ कीतोजातीसीमुकु

तदिनार ॥ अक्षयपद पावावया ॥ २० ॥ याचेनी सकळतिर्थे
पावन ॥ याचेनी वृत धनधान्य ॥ तो सोवळाच निर्वाण
दृष्य वोवळ्या सीजा तळेणा ॥ २१ ॥ दुर्वासेने चेवसन फेडी
ले ॥ ते पत्री गुणाचे जानवे तोडीले ॥ मग देह्य इदुनि या निज
बळे ॥ तोची दंड हाती घेतला ॥ २२ ॥ हृदयकमळी संपुर्ण ॥ नपा
मरेची ज्ञानजीवन ॥ आनंद करपात्री भोजन ॥ जी तेंदी यप
णत याचे ॥ २३ ॥ सहजासहजी निश्चीत ॥ प्रणवजपत पाचे
होत ॥ तो जाला क्षराक्षरातीत ॥ घनवास्त्वाही निजसाक्षी
२४ ॥ जैसा नकरीता मायास ॥ सहज तेण घेतला संन्यास
सर्वपदार्थी उदास ॥ वायु जैसा निरंतर ॥ २५ ॥ तो निरालंब मं
दीरी ॥ नीजला स्वानंद उलारी ॥ यावरी ॥ जागा होउणी क्षणम

रे॥ त्र्वृत्तीकडे न पाहेची॥२८॥ तो सेजे प्रवृत्ता समस्त॥ तारउ
नी गेले पंच भुत्त॥ वेहनि शब्द होउणी तेथ॥ उगाची तरस्तरा
हीला॥ २९॥ समाधी आनी उन्मनी॥ वीलसती त्याचीया
चरणी॥ सर्वंकर्णासी चोरुणी॥ अंतर सहुणी पुडला॥ २८॥
तो जवये वरही नदी गांवर॥ सांनी वी भुनिच चीली सुंदर
शब्दी के घालोनी बाहीर॥ मोन्यनी रंतर सेवीले॥ २९॥ मीक
री तो सत्कर्माचिरण॥ याहासी नाही अभीमान॥ ही उता
फीरताउर्ण॥ समाधी त्याची न मोडे॥ ३०॥ जो सी वी केतजा
ला निरस्त॥ वरुन वाहके शुध्द पंथे जात॥ शु मंडव्व कुमीत
वकुत्त॥ पाहे त्याची नीशान मोडे॥ ३१॥ तैसे जीवन मुक्ताचे
करणे॥ आचरलीसत्कर्माचरणे॥ परी मी कर्ता असे न सं

णे ॥ समाधीसुखे उल्लत ॥ ३१ ॥ तो अद्वय पदीचा नृपजान ॥ की
तो सद्विवेकाचे उद्यान ॥ की तो स्वरूपचे पांघुरण ॥ वी श्याचवरि
केतजी ॥ ३२ ॥ की तो ची दैव रीचा चंद्र ॥ की तो आत्मसुखाचा
समुद्र ॥ की तो आनंदघनाचे अंबर ॥ उभारले तेण रूपे ॥ ३४ ॥ सर्व
त्र करी तो गमन ॥ परि नवळे चीकणा आसन ॥ करु बैसे जव
भोजन ॥ ग्रास गगण दाढासहीत ॥ ३५ ॥ सभुजन मूळी कुनि
भोजनी बैसी लागी कुनी ॥ रस नाबाहेर घालोनी ॥ सर्व रस
नाचा रखीत तैसे ॥ ३६ ॥ सर्वाहुनि म्हदु गगण ॥ परि तो योगी सकु
मार पुर्ण ॥ निद्रे चे समई करीन ॥ जो गी रूपतीज माच्या ॥ ३७
सेजेन लावीता अंगा ॥ नीद्रान मोडे पावी अभंग ॥ मागे ला
गे नी द्वय भाग ॥ पुढे स्वप्नसुखे सर्वथा ॥ ३८ ॥ तो मे क्य तेची

श्रवण ॥ तो बोलत्यावे तेची कीर्तन ॥ आपुल्यासुखेवे समाधा
न ॥ तेची स्मरण त्याचे ॥ ३९ ॥ करि गुरुचरण उपासेन ॥ १रोपक
रिसहामन ॥ तेची त्याचे आचरण ॥ समाधान सर्वांभुति
४० ॥ सर्वांभुतिं त्याचें वंदण ॥ सर्वांभुतिं सणेमीसान हेची
दीसे संपुर्ण ॥ निरहंकृति करि तेजा ॥ ४१ ॥ सर्वांभुति पाहे आत्म
त्व ॥ हेची सखेत्याचे नीश्चीत ॥ सस्वरूपी समरसत्व ॥ हेची
आत्मनिवेदन गा ॥ ४२ ॥ तोनी जलापरि जागत्त ॥ जागत्त
परि समाधीस्त ॥ समाधी ग्रासुनी समस्त ॥ निजसुखे उल्ह
त असे ॥ ४३ ॥ जेल तोही वीसरूण ॥ धरिलेसे सहा मौन्य ॥ मौन्यन
मोडता जान ॥ बोल बोलत्तर साव ॥ ४४ ॥ रसनेसही तरस ॥ गी
ळुनि तृप्त सावकाश ॥ सावकाश पणे जवकाश ॥ वीश्वाला

गीजालात्ते॥४५॥ विस्पगीकुनिसकळ॥ स्पछेदंचीरवेळेरे
ळ॥रवेळरवेळानीयास्वळ॥नीजमुळसोडिचीणा॥४६॥
मुळनसोडीतासाचार॥आपणचीजालावीश्वाकार॥वी
श्वरचीलेकळ्पीसमग्र॥तोनेनेसर्वथा॥४७॥तेथेकैचेने
नेतेपण॥तरितोअद्वयज्ञानघन॥ज्ञानाभीमानसमुळ
जाण॥नाहीकीचीतत्तयाचे॥४८॥तेकाम्हनिसमुळमुराली
शांतीहोत्तपणनीमाली॥दीवसरात्रीसामावली॥स्पप्रका
सीतयाच्या॥४९॥होहीचावीरालाकाम॥लाजीन्नलेसक
ळकर्म॥सीगेजालानिजधर्म॥नामाअनामातीतजो॥५०॥
तेथेमोक्षमुक्तजालापुर्ण॥साधनानेकेलउधापन॥जळी
साक्षेमानिसीदीन॥हद्दसदैवरवळति॥५१॥जागृतिस्वप्न

सुश्रूसी ॥ त्यासमाधीत विश्रांत्ती पावत्ति ॥ तुर्योउन्मनी निश्री
ती ॥ स्वानंदी होत्ती लीन पै ॥ ७२ ॥ तेथे द्वैत मावळत्ति ॥ कामना
कल्पना दग्ध होत्ती ॥ ध्यात्ता ध्येय ध्यान हारपत्ति ॥ वचने
खुंटत्ति सर्वही ॥ ७३ ॥ देखणेसी देखणे वीरे ॥ भजे भजक भज
न वीसरे ॥ दे यज्ञा ता ज्ञान सरे ॥ त्री भकाळी तो यजैसे ॥ ७४
हारपलीस कळमत्ति ॥ गळीत जाली सर्ववृत्ती ॥ गमनागम
न गमन गत्ती ॥ सहज चीखुंरलिया ॥ ७५ ॥ तेथे जभ्यासती उ
रे ॥ विश्वमयेजा निज अनुभव वीरे ॥ बोध जानंद गजरे ॥ ज
यवाद्य वाजवीत्ती ॥ ७६ ॥ सनत्सुजात बोले गर्जोनि ॥ येती
लक्षणी मंडीत पूर्ण ॥ ते जन्ममृत्यासी गीळोन ॥ पूर्णत्वासी
पावले ॥ ७७ ॥ तो उगवला आदीत्य ॥ अंतरध्यान पावला

सनत्सुजात ॥प्रज्ञाचक्षु आनी वीदुर भक्त ॥ वारंवार स्तवीता
ती ॥८०॥ लपाल्प कुळभुतज्ञान ॥ महाराजवर्षला नीर्वा
णघन ॥ तुलाची खानीन्धु न्येकरण ॥ उघडलि त्स रबोलत्या ॥८१
ज्यान्हवी पावन सर्वत्र ॥ परि प्रमागी माती पाज पार ॥ तैसा सन
तीसावाआध्यापरिकर ॥ तीर्थराज प्रत्यक्ष जो ॥८८॥ पांडवप्र
तापदिव्य ग्रंथ ॥ त्यामाजी हा आध्यासनत्सुजात ॥ सान वैरा
गरीचा यथार्थी ॥ दीप्ती राप्रगटला ॥८१॥ मन त्तिसावा जध्याय
हा मनि ॥ हृदयपद्मकुजडला संतसज्जनि ॥ थत्तुपंडीतदीवसरज
नी ॥ वारंवार विलोकीजे ॥८२॥ सनत्सुजात पातीत्ता ॥ नपडक
दाज्ञानाची चींता ॥ श्रीधर वेनेत बत्ता संत्ता नेहाति जाध्या हा
॥८३॥ पांडवपावनाजाव्यगा ॥ ब्रह्मानंद हापाडुरंगा ॥ पुंडलीकहृद
या विहंगा ॥ श्रीधरवरदाय बीनाशा ॥८४॥ पुण्यकथासूरसपूर्ण
कौरववैसनिसभाकरुण ॥ मंजयासी उत्तनि वर्नमान ॥ ८५ ९६

काय पांडवाचे ॥ ६५ ॥ पावरिक्षीराब्धीचा जावार ॥ तेथे कत्तयर
लसी ष्णार ॥ सूधार साहुनि गोड पाही ॥ रसाळ कथा पुढे ऐसे ॥
६६ ॥ ते कथा सुरस गहण ॥ श्री धरमुदवधारे करूण ॥ वृत्तान
इक्षुब्धीनीर मन ॥ बोलेल नेवी जेकावे ॥ ६७ ॥ सुरस पांडव
प्रताप ग्रंथ ॥ उद्योगपर्व पास भारत ॥ त्यातील सारांश य
थार्थ ॥ संत नितिसा त्यात कथीयेला ॥ ६८ ॥ अ॥ २७ संपुर्ण
म् ॥ श्रीकृष्णार्पनमस्तु ॥ शुभंभवतु ॥ रामकृष्ण ॥ रामकृष्ण

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुमूर्तयेनमः ॥ ॐनमोभग
वतेवासुदेवा ॥ वैशंपायनमलेगुण्याप्रा ॥ ऐकेजन्मेजयाकुरुकुळदीपा
च्यादियामकर्मीलिक्षनापा ॥ मनतुजानसमागमे ॥ १ ॥ मेघापरीसउ
दार ॥ ज्ञानवरुषलातोवीधीपुत्र ॥ तोउद्यांकीवरीचक्र ॥ प्रगटनातम
हारपले ॥ २ ॥ परमदेहीप्रस्थानी ॥ दुर्योधनबैसलामुख्यासनि ॥ भी
ष्मशारदत्तकोनहोनी ॥ निजस्थानिबैसले ॥ ३ ॥ अर्कनसौबच्छज्वा
लीक ॥ भद्राचक्षुकुरुनायक ॥ सभाघनवरलिनृपासम्यक ॥ श
कस्थानासारीरची ॥ ४ ॥ तोसंजयपरमप्रवीन ॥ बैसलासभेसी
येउण ॥ मनसंगनाजालावर्तमान ॥ पंडुकुमराचेसर्वही ॥ ५
धर्मक्षेत्रकुरुक्षेत्रीलागुण ॥ सांगीतलेआम्हीवादक्षमानमन
दुर्योधनहलणेसंजयासंपुर्ण ॥ सांगअर्जुनकायबोलीला ॥
॥६॥

संजय म्हणे जे जे बोलीले । ते चि कथीतो नाही आगळे । तरी तुम्हाके
दाणा जरि वहीले । तरि ची वीनले सांगेन मी ॥ ७ ॥ धृतराष्ट्र म्हणे तु
ज कां कोपावे । बोलीले ते चतुर्वा बोलावे । संजय म्हणे कावे
सर्वसाद रहो उणी या ॥ ८ ॥ क्रोधे बोलीला अर्जुन । दुरात्मा जो सु
र्यपुत्र कर्ण । याचा समरी घेइण प्राण । तरि च गांडीव च्यापध
रिन मी ॥ ९ ॥ धर्मराज उपडी दी महाक्षी । ते का भस्म करी कौरव
शृष्टी । तो वृकोदर रज गजेरी । यापुढे कृतांत न गवी ॥ १० ॥ माद्री
सुत नइछी तीमनी । केका माजेल रण मेदिनी । धारावली चीभ
वानी । श्रीरंग रूपीणी चतुर्भुज ॥ ११ ॥ नीसी आली न वसी लेडुं
तुज पुढे करु रणकुंड । कौरव बल्लभ चंड । एका सती न बकी दु
१२ । आली अरण्यात लोकलो बहुत । कौरव समरिलोक उस

पस्त ॥ धर्माचा क्रोधसा चलाबहुजभुल ॥ कौरवक्षणा त्तजा
वीनमी ॥ १३ ॥ कुररघाये छेदीतवन ॥ कीन्ह णजा वीत्तत्री चरण
श्रेपे शत्रु सूर्यउउ गण ॥ तेजतीनसर्वेही ॥ १४ ॥ शत्रुजन्महजाळसघ
न ॥ भीमस्तेलम भंजन ॥ क्षणे जाती वीत्तकोन ॥ सी ग्रकाव्येया
वरि ॥ १५ ॥ कौरवसु शक्राचा मार्ग लक्षीना ॥ सहदेव भुजंगशुसघु
सीन ॥ नकुळ न्याघ्र पुसत ॥ शत्रुजंबुक कोटे वसति ॥ १६ ॥ हाम
हावीर धृष्टद्युम्न ॥ नरविरामाजी पंचानन ॥ हासात्यकी अ
केयागत ॥ शत्रुवनजाळुरछी ॥ १७ ॥ हे अतिवंध्याही पंच कुमर
उठीत सुद्धासी अहोरात्र ॥ हुम्पसारुप्यसौभद्र ॥ हुत्तांतासीग
णीना ॥ १८ ॥ मेरु मांदार सबळसद्दट ॥ तैसे कैपद्दजानीवीराट
देशो देसी चे राजे जचाट ॥ त्याचा पराक्रम न वर्णवे ॥ १९ ॥ दुर्योध

नदुश्यासन ॥ त्याचाकाळभीमसेन ॥ हृदिरुरकमळासन ॥ नकेभ
ग्रमानत्याचेनी ॥ २० ॥ भीष्माचाकाळसीखंडीजाण ॥ द्रोणासीग्रा
सीलदृष्टद्युम्न ॥ सार्वभोमधर्मआपन ॥ शैल्यासीग्रासुई
छीनो ॥ २१ ॥ सहदेवशकुनिचाकाळ ॥ उलुकासमर्दीलनकुळ
कौळीकपुत्राचेसीरकमळ ॥ मीछेदिनस्वहस्ते ॥ २२ ॥ उरलेजे
काधृतराष्ट्र ॥ सर्वांचाकाळवृकोदर ॥ धृतराष्ट्राचेपाळनसपत्र
आम्हीकरूंस्वइछे ॥ २३ ॥ चपळापडेजेवीअंबरी ॥ तेवीश्रीरंगरथ
फेरी ॥ तेकावीरपळत्रिदशादीओत्तरी ॥ शस्त्रअस्त्रेशकुनीया
२४ ॥ कौरवनक्षत्रसंपुर्ण ॥ त्याचेतोडीनहस्तचरण ॥ जयद्र
थाचेसिरछेदीन ॥ द्रोपदीघेउणीपळनहोत्ता ॥ २५ ॥ तेह
द्धशास्त्रसोडीलीअपार ॥ आम्हीलाहदंडेशास्त्रेदेउअनिउत्तर

रु ध्मधेसी चांगळे समग्र ॥ संहारीन नेमका ॥ २६ ॥ पार्थाच्या पा
सीं आहे माधव सन्नि ॥ परि प्रतीलक्षुनक्षणक्षणा सनसनी ॥ तुनिर
गरेला बाणी ॥ करकरीनी बाहीर निघावया ॥ २७ ॥ काळ फाडीन
समरंगणी ॥ एवं पीष्ट वचन करीन धरणी ॥ आकाश मांड पडु घडे
नी ॥ स्वर्ग पाडीन रवालुते ॥ २८ ॥ पार्थरथीचा ध्वज अंजनीसुत ॥ वा
युनसुता पालवीन ॥ भुतासही नहनुमंत ॥ वाट पाहात्ते रणा
ची ॥ २९ ॥ सर्पाची ये परिस ज्वरशि ॥ असीलु त्यानि घेप्या नाबा
हेरी ॥ शक्तीजाळ माझे थरथरी ॥ अरुत्रे वीचार करितात्ती ॥ ३० ॥
परम पराक्रमी पंडुकुमर ॥ परि धृतराष्ट्र आनी गंगापुत्र ॥ शा
रध्वन आनी गुरुआचार्यवर ॥ याचे चरण विसरति ॥ ३१ ॥ मग
बोले गंगानंदन ॥ बीथीने प्रतापाचे केले समाधान ॥ पुढेम

वत्तरत्तिल नरनारायण॥ तेसंहारकरतील श्रृष्टी ते॥३४॥ नेलकृष्णमजा
नीअर्जुन॥ भारउत्तरतील संपुर्ण॥ दुर्योधनाहोसावधान
वंशवनजालुनाको॥३३॥ कपिवरध्वजरंणागणी॥ तुम्हीहेरवी
लानाहीनयणी॥ तोवरिधर्मासीआणोनी॥ राज्यवीभागेदइजे
॥३४॥ आतानाऐकसी पासवचन॥ समपरिसांगीसीजेकाम्रा
णे॥ नेकाजुजेहोइलआटवन॥ बोलनेमासेदुर्योधना॥३५॥
कर्णशकुनिदुष्यासन॥ ध्याचेनापेकेकष्टवचन॥ मासेवाक्य
सुधारसपीउण॥ अमरहोउणीनोदेका॥३६॥ कोधेबोलवीरक
र्ण॥ थोरभयपावीत कृष्णपुर्ण॥ तुक्षात्रधर्मसांहुन॥ दीनवद
ण गोष्टसांगसी॥३७॥ सेनेसहीत पांडव॥ मीरणी संहारीणस
र्वे॥ पेकछत्रराणीव॥ दुर्योध्यनाचेकरीणमी॥३८॥ भीष्मल

पेकणे ॥ का व्यर्थ करीसी वल्गना ॥ गो ग्रहणी घेउनी वहणा ॥ का
रे पळाले सर्वही ॥ ३९ ॥ गंधर्वी कौरव धरुनी नेले ॥ तेका बब्रुचे
कोठे गेले ॥ जधर्म तेहा तुह्मास सोडविले ॥ भीमार्जुने धाउनी ॥ या
४० ॥ पावरि महाराज गुरु द्रोण ॥ धृतराष्ट्रासी बोले वचन ॥ जे बो
लीला हे वदुन पूर्वि गर्जोन ॥ सत्य जान काव्ळ त्रं ही ॥ ४१ ॥ पा जली
नाही रणकुंथीनी ॥ तव वरी मैत्री की करावी जाउणी ॥ तो अंधत
पेतेच्चीध्यणी ॥ पजभयते भीमाचे ॥ ४२ ॥ भीमाची या वळा पु
ढे ॥ न तुलति उभय पद्व बापुडे ॥ त्याचे गदे चा जे थे घाय पडे ॥ तै
उरी न उरेची काही ॥ ४३ ॥ मीत्त याचे समाधान ॥ पहीलेची करी
तो जाउण ॥ जरि हा अनर्थ चुकता संपुर्ण ॥ आता कष्ट तेनाये
पति ॥ ४४ ॥ उपजताची पुत्र मासे वचन ॥ आनी श्रेष्ठाचे नाये

कतीवचन ॥ श्रीमहाजैरावनदारुण ॥ वंशासपुत्रजालीलहा ॥ ४५ ॥
जेनेजरासंदमारीला ॥ कीमीरहेडंबनकवधीला ॥ सबळकीच
काचामेळा ॥ तेने धाडीलायेमपुरासी ॥ ४६ ॥ तोयासकळासी
मारिलदरव ॥ मासेनेनेदरवेवेसुनाचाशोक ॥ मीत्याव्याधा
रिलोकेंग बकुतेक ॥ पुत्रशोककरुणीया ॥ ४७ ॥ धन्यपांडवबळी
वेंत ॥ पासीयेमयोधपाळीतीबहुत ॥ येरुवीदुर्जनसमस्त
नेतीक्षणात्तबांधोनीया ॥ ४८ ॥ सेंजयह्मणे सोपतीसभेसी
आनीलीतेव्हाउगलाहोतासी ॥ जातांकायगोष्टीकरीसी
भयमानसीधरुणीया ॥ ४९ ॥ तुसेपुत्र गंधर्वीनेलेधरुण
तेव्हांधावीन्नले श्रीमार्जुन ॥ अत्तुलपराक्रमकरुण ॥ सोड
वीलपुत्रतुसे ॥ ५० ॥ परम पराक्रमीपार्थवृकोदर ॥ कदित्तीनु

सी यापुत्राचा संहार ॥ तुसी बाळबुध्दी साचार ॥ मोहे करुणी व्यास
असे ॥ ४१ ॥ मग दुर्योधन बोले वचन ॥ हा कुंतीतासी अजनी बारसे
ण ॥ रणपंडीत परम नीपुन ॥ कृपाचार्य पराक्रमी ॥ ४२ ॥ संहार
रुद्राची अपरमूर्ति मा ॥ हा नरलोकी अश्वस्थामा ॥ या कर्णाचीया
पुरुषाचा महीमा ॥ ये क्या वक्रे न वर्णवे ॥ ४३ ॥ नि:पांडवी धर
त्री ॥ करील सत्वर पा वरी ॥ हे राजे मज कारणे समरी ॥ प्राण देतील
अदवसा ॥ ४४ ॥ पांडव निर्बळी पक्षीहीन ॥ त्यासी साहा त्यासी
श्रीकृष्ण ॥ शत्रु शीवर मार मन ॥ कमळास नजरी आला ॥ ४५
त्या सहीत संहारु समरी ॥ हा निश्चय आमुच्या अंतरी ॥ रे व न्निरम
न्न गुरुसी री ॥ बळरामपासा जाजा न पा ॥ ४६ ॥ धर्म व्याज मानिती
न ॥ पाच ग्राम मागत्तो कर जोडुन ॥ परी येक पाउल धर निजा

न॥ त्यासी नेदी निधारहा॥ ७७॥ मी गर्गा परता वीन जेका॥ समरं
गनिमजसी नत गेमघवा॥ पासर्वराजीयाचा वर्णावा॥ परा
क्रमकीर्ती हो॥ ७८॥ करूणी येकत्र धादशमी त्र॥ हा घडीला कीस्वधुं
नीपुत्र॥ यास्वणासी माज विसमर॥ औसे वीर नसेची॥ ७९॥ ज्या
ह्नीद्वेसी जवधेजन॥ येकी कडे बळसंपुर्ण॥ येकला हा वीर क
र्णी॥ पराक्रमी आगळा॥ ८०॥ वीरच क्रचूडामणी॥ उदार धीर रस
मरंगणी॥ तर कौचकुंडले मागोनी॥ गेला घेउनी सुरत्ता॥ ८१
वास विशक्ती साडील कर्णं॥ तेका कपान वाचे अर्जुन॥ भीस्मत
त्ता परमप्रारूण॥ की वीर पारावे सहस्र॥ ८२॥ संजय म्हणे पंडु
कुमर॥ निर्भय निःशंक प्रबळ प्रचुर॥ समरी ये कुत्ति उभे समो
र॥ पाचही भाक्कर प्रतापी॥ ८३॥ स्वभाव तायेक बोलन॥ मी

सेअर्जुनाचा इंपदन । कपीवर भेदीत गगन । दश योजन ओव
तारीला ॥ ९४ ॥ तीही वाटुन घेतले वीर । श्रीकृष्णाचा भाग गंगा
कुमर । धृष्टद्युम्न महावीर । द्रोणगुरूसी दीधला पै ॥ ९५ ॥ होता
सदी धलाधर्म । दुर्योधन दुःशासना भीम । समरी मारील
हा नेम । शतही बंधु समवेत ॥ ९६ ॥ कर्णासी सुभद्रावर । समरी
मारील हा निर्धार । सहदेव हाते शकुनि वीर । मद्र मंदी राजा
दील पै ॥ ९७ ॥ शकुनिपुत्र उलुक जाना । नकुळ घेऊ रथी त्याच्या
प्राणा । वृद्धक्षत्र जानी लक्ष्मणा । पासजा मंत्री लेश भीम
न्य ॥ ९८ ॥ पादव वीर युयुधान । तेणे मारावया नेमीला चक्री
भान । तुमचे अक्षौहिणी सैन्य । दशीत नाती त्याच्या ॥
९९ ॥ ऐके ल्या अर्जुने गोग्रहणी । केला पुरुषार्थ आत्वाम

नी॥ शस्त्रहीकीचक्रमारुणी॥ नीश्चयेपराक्रिलेवृकोदरे॥ ७०॥ दुर्यो
धनबोलपराक्रम॥ उघापांडवाचाकरीनेहोम॥ धृतराष्ट्रबोले
त्स्पेपरम॥ कावृत्ना व्यर्थकरीतोसी॥ ७१॥ आरेप्राणांतस
मज्ञान॥ माझेआटवेलवचन॥ परमपराक्रमीभीमार्जुन
संहारीतीलसर्वही॥ ७२॥ तेजयलेणयेकांतीजान॥ दीव्य
ह्यंदनिलधमार्जुन॥ येकेरोप्यवरीतेघेजन॥ पुढलेनैनी
देखीलेम्या॥ ७३॥ नकुळसहदेवसौभद्र॥ तेथेजाउनसके
सेपद्दीपुत्र॥ तेपरमसुवासयेकांत मंदीर॥ तेथेपाववीध
रपुढले॥ ७४॥ ध्वजवज्रांकीतेरेखाबरवे॥ देखीलेम्याश्री
रंगतळवे॥ तोसुभद्रावरपरमभावे॥ बरवादेखीलाआत्ता
म्या॥ ७५॥ सनकादीककमळासन॥ करीतायोगयागसा

धन ॥ त्याचेही दृष्टीसी जाण ॥ अगोचर पदत्त्व वे ॥ ७६ ॥ ते पाय
आपुले अंकी धरून ॥ क्षणक्षणा तत्वता तें अर्जुन ॥ सवेंच श्री
कृष्ण हातीं धरून ॥ पुकुजवीत पार्थातें ॥ ७७ ॥ भोजन शयन उद
कपान ॥ गमनागमन समरांगना ॥ येके यश्चि घेजन ॥ येक क्षण
दुरन होती ॥ ७८ ॥ तैनी जलें असत्ता घेजन ॥ तेथे मी निज
भाग्य करून ॥ उभा टाकलो जाऊण ॥ तो उभयांचे चरण तत्ववेद
खीले ॥ ७९ ॥ श्रीकृष्णतत्त्व त्याचे चीन्ह अश्रुत्त ॥ तैसाच पार्था
चे पाइस तत्त्व कृत्त ॥ मी दैवें नीजालो तरस्त ॥ धन्य भाग्य पार्था
चे ॥ ८० ॥ अर्जुनास निद्रा नाही निःशेष ॥ ह्मणउनी नाम गुडाके
श ॥ मज दैवत्ताची तोन रविशेष ॥ उयेनी या बैसला ॥ ८१ ॥ श्री
रंगाचे खरीता चरण ॥ सावध जाला जगज्जीवन ॥ मज आ

मनाजवळी बैसउण ॥ गौरव बहुत दीधला ॥ ८१ ॥ मी बोलीलो येथे वचन ॥ की जातो कुंजरपुरा लागुण ॥ परम जप्रीती कृष्णी नी रमन ॥ बोलीला तेची ऐका ॥ ८२ ॥ सांग भीष्मद्रोण सुयोधना ॥ सकुच्छ भुजा थोरला हाणा ॥ भगदत्त हौल्य चुर्णा ॥ संजया सांग सर्वासी ॥ ८३ ॥ जपतप यागदाने ॥ जव थोरलेल जासी बोलने ॥ पुत्रकन्याची येस माधाने ॥ संभाषणमी त्रासी ॥ ८४ ॥ कराहीं न्यान भोजना ॥ काही ठेउ नो वासना ॥ तुम्हा मरण जवळी आले चुकेना ॥ सत्य वचन त्री वार ॥ ८५ ॥ द्रौपदीचे दुःख चेकरुण ॥ आंदेवळ तो रात्र दीन ॥ अर्जुनाची पाटी राखोन ॥ सत्ता दिण सर्वती ॥ ८७ ॥ त्री द्द्यास मयेत राची रमन ॥ तुम्हासर द्धाव याआलउ तेरा

ण॥ क्षणान्त ब्रह्मांडजाळीन ॥ सुदर्शन सोडोनी या ॥ ८४ ॥ पा
र्थाची येतां तें करूण ॥ येकादश अक्षौहिणी संहारिण ॥ नाटोपेतरि
सुदर्शन ॥ मी सोडीन ऐसवटी ॥ ८५ ॥ पापाचा पांउवा त्तयक्षवी
र॥ करील तुमचा संहार ॥ अवघे च जाले येकत्र ॥ तरि मग उरी
कापसी ॥ ८६ ॥ जैसे येकांती द्रुप्पमार्जुन ॥ बोलीले ते कापजला
गुण ॥ घांघाचे बोल येक चीजाण ॥ नसे आन दुसरे ॥ ८७ ॥ जैसे
यैकता जंबी कानें ऐण ॥ भयाभीत होउणी बोले वचन ॥ दुर्यो
धनावर्तमान ॥ पुढे बैसे सैना ॥ ८८ ॥ हेइके तु वामे ख्वीले
नी थोरी ॥ याचा अश्वत्थामा सरूसा न धरी ॥ पार्थासी मास्वसप
रि॥ हारि हरइं द्राही कु ॥ ८९ ॥ मग बोले दुर्योधन कर्ण ॥ तुम्ही सुरवरु
प करावे उपायण ॥ क्षणांत पांडव संहारण ॥ इच्छा सहीत राकु

८

आली ॥ ९४ ॥ गंगात्मज म्हणे रे कर्णा ॥ कां करितोसी व्यर्थ वल्गना ॥
गोग्रहणी कृष्ण वरुणा ॥ करुणी पळाले सर्व ही ॥ ९५ ॥ श्रीरंग सोडील लज्
दर्शन ॥ मग कैचे उरेल तुमचे शैन्य ॥ नोका कुळ शकुसंहारुण ॥ जै
का वचन नसी कवीले ॥ ९६ ॥ क्रोधे बोले कर्णवीर ॥ जावा चला आहे
गंगाकुमर ॥ नोवरि मी कृष्ण न धरि शस्त्र ॥ नेमनी श्वयमा आसा जा
णीजे ॥ ९७ ॥ शस्त्र शकुन रागे कर्ण ॥ गेला सभेतुन उठोन ॥ भीष्मा
सह्ये दुर्योधन ॥ तुम्ही पाहीरा देवे पांडवांचे ॥ ९८ ॥ तुस्या बळे
आल्ही पाहीं ॥ समरि सहसा भांडत नाही ॥ आझी चौघे मी कौ
नी सर्व ही ॥ पांडवसेना संहारु ॥ ९९ ॥ दुश्यासन शकुनि कर्ण
चौथा मी पराक्रमी दुर्योधन ॥ शकु सर्व सेना संहारण ॥ भरव
सा पुर्ण असो द्या ॥ १०० ॥ विदुर बोले नेका निति ॥ जे बाह्यता

निरोध करीती ॥ कृष्णासी क्षणक्षणा अपमानिती ॥ तेणें नथी पडती लग्न ॥ १ ॥ धृतराष्ट्रसुत दुर्योधना ॥ ऐकावें वडीलांचे वचना ॥ जे पहीसे वादि भीमार्जुना ॥ साम्य कोण नहो तैसें ॥ २ ॥ गोग्रहणी सांस्न कृत्ताधकृष्ण ॥ आनामी बाहेर अपार ईन्या ॥ तो दुर्योधन सभामे ठुन ॥ रागे गेला सदृणासी ॥ ३ ॥ अंधासी येको तिये उण ॥ मेरूला समर्तीनंदन ॥ स्त्रणें येकी केउ त्रीभुवन ॥ येकज नाईन येकी केउ ॥ ४ ॥ कृष्ण मतीमाअपार ॥ ते नातुल्ली सर्व पामर ॥ मने श्रृष्टी मनें संहार ॥ कर्ता आचार श्रीकृष्ण ॥ ५ ॥ पांडवांचे निमीत्य करुण ॥ अवतार उत्तरील संपुर्ण ॥ पंकजो भूच करजोडुन ॥ आचेस्तवन करीता ॥ ६ ॥ गांधारि णे दुर्योधन ॥ येकांती आनीलो बालाउण ॥ जे के वडीलांचे वचन ॥ भेटजाउण धर्मराया ॥ ७ ॥ उत्तरावपाम्भुमार

अवतरला आहे श्रीधर ॥ नायकसी सीकवीले साचार ॥ तरि तुज जज
वळी मरण आले ॥ व ॥ तेव्हा भीम घालील गदाघाउ चलोन ॥ मग आ
ट वसील मास्ते वचन ॥ हे काळ्वरहन चुके जान ॥ कृष्ण वचन सत्य
पा ॥ ९ ॥ कडे जगदंधा आज गर्ज्जीवण ॥ त्याप्रति बोल धर्मवचन
तुज वाचोनी रक्षील आत्ता कोण ॥ जान नसेल आम्हासी
॥ १० ॥ बाळाचे पाळण करीबद्वे ॥ हे मात्ते सीका शालागी सांगा
वे ॥ शांतीक्षमा द्याधराहृणाचे ॥ सज्जना प्रतिकासी यासी
॥ ११ ॥ श्रीकृष्ण शामसुंदरा ॥ आपणची जावे हस्तनापुरा ॥ शोधा
वे कैरवांचे अंतरा ॥ साम भेद करोनीया ॥ १२ ॥ अपोद्गशवत्सव
निक्रमीली ॥ कुंती माता मज अंतरली ॥ चीत्ती भेट हो पवन
माळी ॥ वाहित्तेची करी जेसी ॥ १३ ॥ परम उन्मत्त दुर्योधन ॥ राज

मदेमध्यपान ॥ स्त्रीवीषयसधनउायमान ॥ तेनेकरोनीभुलला
तो ॥ १४ ॥ यावरीबोलेराजीवनयन ॥ मीतेथवरियेकदाजारण
सीघ्राइकरूणीबोधीन ॥ दुरात्मयादुर्योधना ॥ १५ ॥ युधीष्टीह्मणे
जगन्नाथा ॥ तेतुसेनायकत्तीसीकवीता ॥ मजजैसेवाटेन्ची
ता ॥ तुवातेथेचीनवजावे ॥ १६ ॥ मगबोलेरूक्मीणीजीवण ॥
मीयेकदातेथवरिजारण ॥ सैदेहसर्वफेडीन ॥ जेणेकरूणीबोल
नलागे ॥ १७ ॥ तेथेवर्त्तताबीपरित ॥ तरिसुदर्शनसोडीनअकस्मा
त ॥ करिनदुःष्टाचानिःपात ॥ येकाक्षणात्तधर्मराया ॥ १८ ॥ धर्म
ह्मणेश्रीहरि सर्वभावेकरावीमैत्री ॥ भीमह्मणेसुरारि ॥ पावया
नमागावेत्याते ॥ १९ ॥ पार्थह्मणेसमान ॥ जरिअर्धराज्यदेत्ती
लवाटुन ॥ आनीदुर्योध्यनयथेपेउण ॥ धर्मरायासनमेल ॥ २०

बोलन्निसहदेवनकुळ॥ जरिदुर्योधनशरनयेइल॥ अर्धेराज्यदेइ
ल॥ तरिचमैत्रीकीकरावीजी॥ २१॥ ऐसेंजेंकोनीद्रौपदनंदीनि॥
ह्मणेश्रीरंगासुहृत्भगीनी॥ म्यांआसुनीघातलिनाहीवेणी
त्रयोदशवरुषपर्यंत॥ २२॥ तानिधरुणीकेशा॥ ह्मणेजगन्नीवा
साहृषिकेशा॥ दुशासनेधरुणीकेशा॥ नेलेवोढोनीसभेमाजी
२३॥ ऐसेबोलतांद्रौपदबाळा॥ नेत्रींआश्रुकंठदाटला॥ ह्मणेवी
श्वव्यापकानुवात्तेवेळा॥ वस्त्रपुरविलीअसंख्यात॥ २४॥ मज
सभेसीकरितांनग्न॥ हेपांचहीपाहात्तीअधोवदन॥ आतांते
उणीयातीन॥ पंचग्राममागत्ति॥ २५॥ तेराज्यदेउणीगेलेवणा
तरित्नेमैत्रीनकरीत्तीजाणा॥ तरिपंचपुत्रअभीमन्या॥ हाति
त्याहासीसंतारिण॥ २६॥ जैसीपांचाळीबोलतांत्तेक्षणी॥

आसुवे भीजली कुंभीनी । श्रीकृष्ण म्हणे वो माय बहीनी । रुख्मणी
करुणा को ॥ २७ ॥ या वरी सत्वरीच जाणा । कौरव लय पावतील रण
मग स्नानास येतील त्याही स्थाललना । तेतुजे कावी लोकीसी
ल ॥ २८ ॥ मग या वरी जगन्मोहन । करुणी याज पहुवन । आपुल्या
स्यंदना वरी आरुढोण । निघता जाला तेधवा ॥ २९ ॥ वातुपाजी
ले अश्वि सुदेरव । शैल्य सुग्रीव बळाहक । मेघपुष्प चौथा देख
पुढे गरुड ध्वज देखी ॥ ३० ॥ उदव चक्र गदा पद्म । घेउणी बैसला मे
घःशाम । सवे सात्वीक वीरोत्तम । निघाला वेगे तेवेळा ॥ ३१ ॥
पांडव आनी शुभुजन सकळी । बोळावीत चालीले वनमा
ळी । मग श्रीरंगे राहाउण तेवेळी । निघाला वेगे गजपुरा ॥ ३२ ॥
वाटेसी जाता जगदोध्दार । भेटले बहुत ऋषिश्वर । आणी

येतोलपतिसमग्र । कौरवसभेसी श्रीरंगा ॥ ३३ ॥ तुतेथे बोलसी
कवनेरीती ॥ तेश्रवनआसुचेअैकोइछीतो ॥ अवस्यलेणेरुक्मीनी
पति ॥ यावेसत्वरमागेनी ॥ ३४ ॥ मेघीवीद्युल्लतादेदिप्यमान ॥ तै
सेहस्तीसळकेस्तुरसेन ॥ कोटिमदणतातमनमोहण ॥ शोभा
यमानदीसतसे ॥ ३५ ॥ क्षीराब्धीचेटेवनेदेख ॥ तैसालरवल
रवीनक्षत्रीश्यरोख ॥ वाटेगदानेबहुतेक ॥ आदित्यघडीयेली
स्यहस्ते ॥ ३६ ॥ वाटेचंडकीर्णआहुनउत्तम ॥ घडीलेहस्तीचेदीव्य
पद्म ॥ सच्चीदानंदघनशाम ॥ निगमागमनवर्णितीतया ॥ ३७ ॥
प्रळयाग्नीचेकल्लोळभंजकन ॥ तैसेउतरीवस्त्रतळकत ॥ दशा
प्रतिमोतिसळकत ॥ सुतिकाउंजजयापरि ॥ ३८ ॥ तेपरमने
जावल्हीरोदक ॥ कीसुश्रवेशावेळ्केवीक ॥ कीसुधस्येतमृग

निनापत्रु ॥ कर्पुरेकरुनी उटीला ॥ ३९ ॥ कीं दिव्यद्रजतगरघडीयेले
कीं पादिजा निकैलासी उघारिले ॥ कीं जान्हवी तोयवोतीले ॥ री
नकरुनाथे स्वहस्ते ॥ ४० ॥ तो सच्छीतानंद नृसगुण ॥ जनसी
कुसुमीभासलेपुर्ण ॥ वाटेत्याचे रंग करुण ॥ निलोत्पलरावीले
४१ ॥ नभासी चढला तोचीरंग ॥ त्याचीयेअभ्रेनेरंगले मेघ ॥
इंद्रनिळ्हेसुरंग ॥ त्याचप्रकाशे जाहाले ॥ ४२ ॥ तेथीचे सौंदर्य
अभ्रुन ॥ गरुडपालुसलेजहीसत्त ॥ मर्गजासबी कचढत ॥ त
नुसावळी दुरवोनी ॥ ४३ ॥ तो वैकुंठीचा सकुमार ॥ भक्तमंदीरां
गणमंदीर ॥ कुर्वंडी करावी साचार ॥ कोटीमकरध्वजावरुणी ॥
४४ ॥ ब्रह्मांडफोडे निबाहेरी ॥ अंगीचा सुवास धावतवरी ॥
लावण्यामृतसागरकैटभारि ॥ लीलावतारि वेधकतो ॥ ४५

पुर्णब्रह्मानंदहेदेवेंद्र ॥ लीलावीग्रही श्रीधरवर ॥ हृदई रेखीला नि
रंतर ॥ निजभक्ती प्रेमळ ॥ ४६ ॥ असो नीघाला जेव्हा याद्वेंद्र
धर्मन्याइ स्वछस्वीर ॥ सवे ही घले प्रचंड शुर ॥ जे जनिवार का
ळाते ॥ ४७ ॥ आनि कही सेवक चक्र ॥ सेवा करीते आत्म चतुर
सवे घी घले अुप शास्त्र ॥ जाणते आनी हृदपी ये ॥ ४८ ॥ धृतरा
ष्ट्रासी जाले श्रुत ॥ की गजपुराये ते मन्मथ तात ॥ तो सभे मा
जी समस्तासी आज्ञापीत ॥ जावे सर्वही सामोरे ॥ ४९ ॥ सन्मा
न करुण बहुत ॥ सभे सी आनावा भगवंत ॥ यासी पुजीता सु
ख अश्रुत ॥ अवकल्यान न पुजीता ॥ ५० ॥ दुर्योधन सभा स्त्र
गा दि ॥ स्य हस्ते हरिची पुजा करी ॥ आरते ने श्रृंगारीली नगरी
मखर घारिउभवीले ॥ ५१ ॥ शक्र सभे हुनि अंगव्ही ॥ सभा

नेकां शृंगारीली ॥ ज्यामार्गी येतवनमाळी ॥ सीबीरेही धलिय
देह ॥ ९२ ॥ जेजे स्थळी राहात श्रीहरि ॥ सेवकराबति नानाउपचा
रि ॥ चंदन कस्तुरि मार्गावरि ॥ सींपीले सुगंधकागत्तैसे ॥ ९३ ॥ दुष्ट
मनाचे सदनि ॥ वस्तीस्थळ नेमीले चक्रपाणी ॥ दुर्योधनां
चीं हाथीकुचकरणी ॥ कापट्यअंतरि कल्पोनीया ॥ ९४ ॥ पमरुळ
कादवरुण ॥ वाच्यासीतळ जेवी चंदन ॥ परिहृदइकापट्यदारुण
दुर्योधन दुरात्मा ॥ ९५ ॥ अंतरि शरत्वअपार ॥ हाद्धसुरसबाह्य
रजादर ॥ परिचीतानतपरमकान्तर ॥ कापट्यसागरदुरात्मा ॥ ९६
साधुवेशघेउ निशुध्य ॥ पात्रेसीती उजैसामेद ॥ कीवाटपाग
नीमागीशुध्य ॥ साधुहोउनी बैसला ॥ ९७ ॥ जैसानदाचावे
शजाण ॥ कीविद्याचेसीतळपण ॥ सवेचोराचेगोडपण ॥ पर

मत्राणतरणार्थ ॥ ७८ ॥ तैसा तो पापी सुयोधन ॥ वरिवरि बोलेगो
उपण ॥ शकुनि दुःशासन कर्ण ॥ तीघे बोलावीले येकांती ॥ ७९ ॥
म्हणे सीघ्र करू येत्नाष्ठघम ॥ त्यास करावे येथे बंधन ॥ इतुके
नी पांडव बळक्षीन ॥ सहज ची मग जाहाले ॥ ८० ॥ त्रिकाळज्ञा
नी वीदुर ॥ त्यास कळला सर्व समाचार ॥ नेजानो नी गंगा कुम
र म्हणे संहार होइल ॥ ८१ ॥ वृक्षस्थळी ने दीवसी ॥ राहीला ते थे
ऋषि के सि ॥ प्रातःकाळी येउणी गजपुरासी ॥ येत्ता जाला ज
गद्गुरु ॥ ८२ ॥ धृतराष्ट्र म्हणे सामोरे ॥ श्रीरंगासी जावे त्वरे ॥
सद्नासी आनावे आदरे ॥ वाद्य गजर करूणी या ॥ ८३ ॥ शकु
नि आनी दुर्योधन ॥ दुष्यासन आनि कर्ण ॥ हे चौघे वेगळे क
रूण ॥ जगज्जीवन आनावया चालीले ॥ ८४ ॥ भीष्म द्रोण आ

रथवत ॥ द्वभाद्रेनी घालेकृपाच्यायेसूत ॥ बालवृध्धसमस्त ॥ पै
रजजन धावति पाहावया ॥ ६५ ॥ आपुलिया गोपुरि ॥ पाहाति
चेजेन नरनारी ॥ मंडपघस निजाली मुरारी ॥ पाहावयाकारणे
तेथवा ॥ ६६ ॥ महाराजभवगजपंचानन ॥ त्यासीभेटलेभी
ष्मद्रोण ॥ अनुक्रमे करुण ॥ लाहानथोर आळंगीती ॥ ६७ ॥ की
र्णचक्रीजैसामीत्र ॥ तैसारथीशोभेपंकजनेत्र ॥ भक्तध्वेसीजे
अपवित्र ॥ त्यासशासनकर्ताजो ॥ ६८ ॥ लीलाविग्रहीभगवंत
मीरवत आलेगजपुरात ॥ धृतराष्ट्रग्रहीप्रवेशत ॥ जेंवी
कास्तुतप्रवेशला ॥ ६९ ॥ धृतराष्ट्रउभाराकोण ॥ श्रीहरु घ्मा
सीदी धलेआंबीगण ॥ पुजासनिबैसउण ॥ लोकपुज्यहु
जीला ॥ ७० ॥ सभेसीबैसलाजगन्नाथ ॥ जोधचक्रपरीवीलोकी

तीगुस्प ॥ सूर्येपाहाव याहीवाभीत ॥ भयाभीतजैसीका ॥ ७१ ॥ पुजी
लेदेखोनीजगज्जीवणा ॥ पदमरवेदवाटेदुर्जना ॥ मगतेसर्व
ह्लपेउनिआज्ञा ॥ वीदुरग्रहाप्रतिगेला ॥ ७२ ॥ विदुरेघालोनी
लोटांगण ॥ नयणोदके क्षाळोनीचरण ॥ श्रीरंगाचेमुखाव
लोकन ॥ निंबलोनउत्तरीले ॥ ७३ ॥ नेस्क्वोवाहुनी अपार ॥ या
चकासदेताजाला विदुर ॥ आसनिबैसउनिउपचार ॥ पुजा
सर्वसमर्पीली ॥ ७४ ॥ ह्मणेधन्यआजीमाझेनयन ॥ देखीले
श्रीरंगाचेचरण ॥ सकुळपवित्रसुदीन ॥ आजीचमजसर्वही
७५ ॥ अष्टमिनवमीचतुर्दसी ॥ दीनत्रयशुभपुण्यरासी
पंचीउपीच्त्र पद्ममहापुण्यरासी ॥ निश्चयेसीकेलेम्या ॥ ७६ ॥
घराआला श्रीधर ॥ तरीइतुकेपुण्यजालेसमग्र ॥ असोवी

दुरासयेकांतवीचार ॥ बहुतकेलाश्रीरंगे ॥ ७७ ॥ यावरितोइंद्री रावर ॥ प्रवेशतनकुंतीचेमंदीर ॥ पीतृभगीनीसीसर्वेस्वर ॥ वंदी ताजालाआदरे ॥ ७८ ॥ कुंतिनेगळामीठीघालुन ॥ शोककरी पांडवजाठउण ॥ मगश्रीरंगतिसबैसउण ॥ वर्त्तमानसर्वसां गीतिले ॥ ७९ ॥ कुंतीह्मणेजगजेठी ॥ उपजतामासेबाळक ष्टी ॥ जालासृष्टीकर्त्तापरमेष्टी ॥ मासेप्रारब्धनपुसेका ॥ ८० ॥ मजलाकुनकाननवास ॥ गेलेमासेपाचहीराजहंस ॥ परम सकुमारडोळस ॥ सैपधात्मजगेलीसवे ॥ ८१ ॥ तेरावरूषेजा लीपुर्ण ॥ मासेमाणसरवकधीदेखेन ॥ सभेसीगांजीले नेउण ॥ तुवाचीमानरक्षीला ॥ ८२ ॥ दुष्टमापांडवासीसो गलदिन ॥ जरीसुखीअसालमासेसुत ॥ तरीयुध्यकरूण

अभुक्त ॥ राज्य घ्यावे सर्वही ॥ ८३ ॥ मी दुःखी न जाली ही वसुंद
जनी ॥ मासी प्राण सखी हरि तुसी भगीनी ॥ घनश्याम व
र्णने उणी ॥ सभेत दुर्जने गांजीली ॥ ८४ ॥ असो पितृस्वसे
लागुनी ॥ संबोखीता जाला मोक्षदानि ॥ ह्मणे जैसे आ
हे तुह्मे ह्मणी ॥ तैसेच घडुनि येईल ॥ ८५ ॥ सभे बैसला सुयो
धन ॥ सत्वरेसी गेला जगज्जीवन ॥ पुढे होउनी अंधनंद
न ॥ क्षमालिंगण ही घेतले ॥ ८६ ॥ उत्तम आसनी बैसउन ॥ पुजी
ला तेव्हा जगज्जीवन ॥ जो त्रीभुवन सुह्रद उद्धरवेदुन ॥ त्या
प्रति दुर्योधन बोलत ॥ ८७ ॥ ह्मणे आजी जगज्जीवना ॥
मम गृही यावे भोजना ॥ पदीन पती यादवराणा ॥ वेद
पुराणा वंद्य जे ॥ ८८ ॥ श्रीकृष्ण ह्मणे दुर्योधना ॥ आह्मी आ

लोजयाकारणा॥ तेकार्येजालियाविनभोजना॥ नकरु
जानसर्वथा॥ ८४ पांडवमाझेपंचप्राण॥ त्यासीद्वेषकरी
तोजेजनुदीन॥ त्याचेग्रहीसहसाभोजन॥ कल्पांतीहीमज
घडेना॥ ८५ सभक्ताचाजोद्वेषकरी॥ तोचीसुदव्यमाझावै
रि॥ त्यासीमीनानाप्रकारि॥ नीर्दाळीनदुर्योधना॥ ८६ वी
दुराचेनिजमंदीरी॥ मीआजीभोजनकरीननीर्धारी॥ ऐसे
बोलोनीकैसारी॥ उठोनीगेलास्वस्थाना॥ ८७ श्रीकृष्णे
नजाउणीतेथे॥ प्रार्थीलेजालेहरिते॥ म्हणेवीदुराच्यापवा
भोजनाते॥ चालाआमुचेसदनाप्रती॥ ८८ हरीम्हणेमीये
रनभोजना॥ परिहासमयोनवदेआनीमना॥ मगतेथेघेउ
नीयाआज्ञा॥ आपुल्यासदनाप्रतिगेले॥ ८९ मगवि

भासहीत मन पोतण ॥ विदुरग्रही करीत भोजन ॥ वीदुराची
भक्ती जाणोन ॥ जगज्जीवन भाळला ॥ ९४ ॥ असो भोजन
जालीयायेकांती ॥ विदुर ह्मणे जगत्पती ॥ दुर्योधन पाप
मूर्ती ॥ परम चांडाळ दुरात्मा ॥ ९५ ॥ तुह्मी येउणी याचाही
संतोसा आयकत नाही ॥ त्याचे सभेसी कदाही ॥ न जावे तु
ह्मी श्रीरंगा ॥ ९६ ॥ सेने व्याबके माजले कुमती ॥ जगत्पती
तुह्मा द्वेष करीती ॥ त्यासी वीशेष निक्षीती ॥ न बोलावे तु
वा कदा ॥ ९७ ॥ मग बोले जगज्जीवन ॥ व्याकी गोष्टी पाहतो सां
गोन ॥ नाजे कृत्ती नरदुर्जन ॥ फळ पावतील सेवटी ॥ ९९
असो ते रजनी नरमानाथ ॥ विदुराचे ग्रही निक्रा करीत
उषःकाळी उठोनी समस्त ॥ सर्व कर्म धर्म करीतातो ॥ २००

विदुराचे घरी ते वक्षणी ॥ येत दुर्योधन आनी शकुनि ॥ म्हणे
वडीला बैसीले स्वस्थानी ॥ चक्रपाणी तुम्ही चालावे ॥ १ ॥ अव
स्य म्हणे कमलाकांत ॥ नीजरथी बैसोनी मदनतात ॥ सांगा
ते घेउनी वीदुर भक्त ॥ नीजरथावरी रमावरे ॥ ५ ॥ शकुनि दुर्यो
धन नीजरथी ॥ बैसोनी चालीले स्वस्थळा प्रती ॥ सहस्त्र वी
र सांगाते नीघती ॥ श्रीरंगा ज्या तेथवा ॥ ३ ॥ आनी तो सात्य
की वीर ॥ कृतवर्मा रथी बैसवीला श्रीनीपात्र ॥ सभेसी येता निक
ट गात्र ॥ उभे राहती सर्वही ॥ ४ ॥ श्रेष्ठास नीबैसउन ॥ धृतराष्ट्रे
पुजीला जगज्जीवन ॥ या वरी जाले ते वर्तमान ॥ आता पुढे परि
सावे ॥ ५ ॥ पांडव प्रताप ग्रंथ सुंदर ॥ सकळ साहित्याचे भांडार
बृह्मानंदे म्हणे श्रीधर ॥ पंडीत चतुर परिसावे ॥ ६ ॥ हा जातवुर
द ग्रंथ ॥ जे जे वानी सांगतो पंढरीनाथ ॥ ते चीलीही लेखसे य
थ ॥ श्रीधर म्हणे तत्त्वता प्रती ॥ ७ ॥ सुरस पांडव प्रताप ग्रंथ ॥ उ

योगपर्वे व्यासभारथ ॥ त्यानिल सारांश यथार्थ ॥ अठनिसाव्या
नकथीयेला ॥ २०८ ॥ पांडवप्रतापजाध्या ॥ ३८ ॥ संपूर्णम् ॥ श्री
कृष्णार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीरामजय रामजय जयराम
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीशीव जयशीव ॥ श्रीशीव
जयशीव ॥ जैजैशीव ॥ शीव ॥ शीवशीव ॥ शीवशीव ॥ शीवशीव

श्रीगणेशायेनमः ॥ श्रीसरस्वतीयेनमः ॥ श्रीगुरुमूर्तयेनमः ॥ ॐ नमो
भगवतेवासुदेवायनमः ॥ जोइंदीरावरराजीवनेत्र ॥ जोसौदर्यंगर्भी
चाअक्षयचत्र ॥ भक्तकामकल्पद्रुमउदार ॥ कौरवसभेसीवीराजेतो
॥ १ ॥ सीशारदवरजाला श्रीकरधर ॥ हे आयकोनीनारदऋषेश्वर ॥ सभे
पातलासुनेश्वर ॥ तेपुजीलेधृतराष्टे ॥ २ ॥ नवग्रहातजेवीवासरम
णी ॥ तेवीसभेतशोभेचक्रपाणी ॥ कर्णदुर्योधनयेकासनि ॥ बैसति
परमप्रीत्तीने ॥ ३ ॥ श्रीकृष्णाजवळीबैसलावीदुर ॥ जेवीशक्रासमी
पअंगीराकुमर ॥ भीष्मद्रोणगौतमपुत्र ॥ गुरुतनुजबैसलासे ॥ ४ ॥
मेघगंभीरगीराबोलेगर्जोनि ॥ धृतराष्ट्रासीबोलेजगजीवन ॥
सकुळराजेशैल्यादीकीकरुण ॥ तरस्तहोउणीजेकत्ति ॥ ५ ॥ पांड
वकौरवबंधूनिश्चीतप्रसिध्य ॥ यामध्येजोपडलावीरोध्य

तोदुरकुरुणी वीषध्य ॥ कुरुकुळरक्षावे ॥ ६ ॥ तुवडील सर्वांसी निर्धारी
नायकलित्यासी तुदंडकरी ॥ तुझे पुत्र तुझी केउणी आवरी ॥ पांडवमीजा
नीनोजाना ॥ ७ ॥ शकुनि कुरीळका पत्यसकळ ॥ स्नेहबाळवाचे थुनी
सबळ ॥ स्तुतिवादबोलतानी मंगळ ॥ निंद्यमागील सर्ववीरे ॥ ८ ॥ पांड
वबळकरस्वशक्ती ॥ धर्मनीतीन सांडीनी ॥ जैकवृद्धा कुरुकुळन्
पति ॥ कुळरक्षी आपुले ॥ ९ ॥ निर्देश येद्यपद्दरिघेइ ॥ पाचाली पार्थुनि
समजानील वलाही ॥ तुसे आज्ञेने वनवास तेही ॥ त्रयोदशावरुष
क्रमीला ॥ १० ॥ धर्मेसांगीतीले तुजलागुण ॥ तुमायबापगुरुआ
ह्मासी पुर्ण ॥ तरि नीज पुत्रासीसी कउण ॥ आपणाजवळीनेइ
आह्मा ॥ ११ ॥ श्रीकृष्णमलणे अंबीकानंदण ॥ चीतदेइमासी या
वचणा ॥ तवपुत्राचे अन्यायनाना ॥ मागील सर्वक्षमाकेले
॥ १२ ॥

राजसुयत्नी सहज ॥ जी कीले पृथ्वी चे भुभुज ॥ पेरुन पेउ वि राज्य गजपुरि चे केले असे ॥ १३ ॥ परद्वारा आनी परधन ॥ येथे कदा न देवी मन ॥ वेदपर्याद नुलंघी पुर्णी ॥ प्राणांते ही जाली या ॥ १४ ॥ सदासेवा वेसंत सज्जन ॥ गुरुभजनी सावधान ॥ दुरित्यागावे दुर्जन ॥ त्याचे अवलोकन न करावे ॥ १५ ॥ साधुसंगतो ब्राह्मण ॥ त्याने करावे क्षत्रिपाळण ॥ सकळ दुष्टासी दंडुन ॥ स्वधर्मपुर्ण राखावा ॥ १६ ॥ जरि क्लेश काळ पातला बहुत ॥ तरि धैर्य न सांडावे यथार्थ ॥ गुरु भजने पुण्यपंथ ॥ न सोडावा सर्वथा ॥ १७ ॥ साधुचा न करावा मानभंग ॥ भगवद्भजनी सीजवावे आंग ॥ राकुनि सकळ कुमार्ग ॥ सन्मार्गे ची वर्तावे ॥ १८ ॥ कथा कीर्तन श्रवण पुराण ॥ काव कर्म वाचेणे च करुण ॥ आपुला वर्णाश्रम पुर्ण ॥ सहसा हीन

सोडावा॥१४॥ऋषिचेआसीवोद्दध्यावे॥वर्मकोनाचेनबोलावे॥विश्वेरुअवघेपाहावे॥आत्मरुपकेवळ॥१५॥सत्संगधरावाआधी॥नाशेकावीदुर्जनाचीबुध्दि॥कामक्रोधादीसत्ववाहीदमावेपराक्रमेकरुनिया॥१६॥मीजालोसर्वज्ञ॥ज्ञानधरावाआभीमान॥विरोधेपरिछेदुन॥नकरावेवचनाचे॥१७॥हामकमादीसाधने॥दुरिनकरावेसाधकाने॥जनजेजात्तिआडमार्गनि॥यासीसन्मार्गेसीलावीजे॥१८॥क्षणेकजाणोनीसंसार॥सोडावावीषयाचरिलआदर॥सद्गुरुवचनीसादर॥चीत्तसर्घरक्षावे॥१९॥शोकमोहाचेचपेटेपुर्ण॥आंगीआदळनिपडुण॥वीवेकाचेकरुनीपुढेवोडण॥ज्ञानशस्त्रेपरजावे॥२०॥कामक्रोधमदमछर॥हेयत्नातपेडुनधावेनखुर॥आ

सुरुपक्षणे कुजाणे नीसाचार॥ सारासार वीचारीजे॥ १७॥ दैवभा
ग्य जाले थोर॥ त्याचा गर्व न धरावा अनुमात्र॥ ये कुमची गेले सम
ग्र॥ कग धीर न सोडावा॥ १८॥ जे गोष्टी ने अनर्थ न होये॥ आपुले
कुळ्य पावे क्षय॥ ते गोष्टी चतुरे वर्जावे॥ पान्य कथा न करीती॥ १९
ता न्नि चे याकुनी सुवर्ण॥ बळ्चीकाध्यावेसेन॥ गोड शर्करा वो
संडुण॥ शरवकामुरवी घालावी॥ २०॥ मुर्ख या कुनिसंसुद्ध॥ का
पट्टिंबांधावे रवापर॥ वोसंडुणी केले आदर॥ जकें कुळ्का भ
क्षावी॥ २०॥ शकुनिया सुपंथ॥ आड मार्गे जो गमन करी
ती॥ त्यासी अपाय येती तथ थार्थी॥ पास संदेह नसेची॥ २१
सर्वासी वीरोध्य करुण॥ आपुले कावल्ले कल्यान॥ तो
अनर्थी पडे पूर्णे॥ त्यास संदेह नसेची॥ २२॥ वेद शास्त्री जो

अनुचीत ॥ तेथे बैल्हेची घाली चीत ॥ ते ने आपुल्या आपण घा
त ॥ केला असे जाण पा ॥ २२ ॥ परस्त्रिचा अभीलास ॥ महापुरु
षासी लावने दोष ॥ बळवंतासी बांधने कास ॥ मग जन थो
सी का पडुणे ॥ २३ ॥ मला सर्प उसा घेउणी ॥ केवी निजेल सुखवस्त
पनि ॥ बैल्हेची घरासी लावी लाअग्नी ॥ मग जन थोसी का
पडुणे ॥ २४ ॥ परद्रव्याचा अभीलास ॥ नानोनी प्राश न करी
वीष ॥ करीता परनिंदा परदोष ॥ मग जन थोसी का पडुणे ॥ २५
पाशान बांधोनी जे हासा ॥ बळे उडी घालने कास पास ॥ ह
त घालता जही सुखवास ॥ तो दुराचारी तानद्रोहची ॥ २७ वी
वेक सद्बुद्धि त्या वेळे ॥ अनर्थ तेंथे कायी वावा कुशाव्हे ॥ सं
ताचे चरण पाउले ॥ हृदय सदा धरावी ॥ २८ ॥ नदूर तो त्वची पुरु

षार्थीपुर्ण॥ परसत्तिआनीपरधन॥ येथेजोकदा नघालीम
न॥ तोचीधन्यशास्त्रीह्मणे॥२५॥ सुधारसत्यजुनीनिर्मळ
कोन्हासीआवडेहळ्याहळ॥ सांडुनिउत्तमतांदुळ॥ सीकताका
हासीजवावी॥ ४०॥ मानससरोवरीचाहंसपाही॥ कदानरा
हेउलुकग्रही॥ कल्पद्रुमीचा विहंगमसहुसाही॥ बाबुळेवरी
बैसेना॥ ४१॥ क्षीराब्धीमाजीजोराहाणार॥ त्यासीनाव
डेदुग्धकांतार॥ सदाचारवृत्तीनर॥ हीसकग्रहीतोनराहे॥ ४२
अंतरिजानोनीयथार्थ॥ अन्यथाबळेचीप्रतिपादीत॥ नकरा
वेतेचबळ्हेदेघडित॥ त्यासीअनर्थजवळीआला॥ ४३॥ ऐकु
नितीकोरवेश्वरा॥ बळेचीकाअनर्थआनीताघरा॥ हीरेसां
डुनियागारा॥ संग्रहीताकायसार्थक॥ ~॥ कल्पद्रुमउपडुण

काचाळविताकंरचवन ॥ राजहंसहवडुन ॥ दीवाभीतेकापाना
वी ॥ ४५ ॥ सुधारसवोसंडुनिदेरव ॥ काजीपीताकायसार्थक
सुरभीरवडुनिसुदेरव ॥ अजाकासीयापाळावी ॥ ४६ ॥ हंसाव
मवरिचांगले ॥ परिआतकाळकुरभरले ॥ तरिनसीवावेक
दाकाक ॥ वीवेकीयानेसरसाही ॥ ४७ ॥ फनसतरव्याफव्या
समान ॥ कनकफळदीसेपुर्ण ॥ परितेगाउहलिसकारण ॥
वीवेकीयानेवोळरवावे ॥ ४८ ॥ श्रीरंगाचेसारवचने ॥ जेवि
वेकनभीचेउउगणे ॥ सद्बुध्दिसागरिचेरत्ने ॥ परिदुर्योधने
उपेक्षीले ॥ ४९ ॥ कमळपत्राक्षस्वरुपाघन ॥ वर्षेलाशब्दरवा
नीअजन्य ॥ परिपालथाघरदुर्योधन ॥ बींदुमात्रआत
नवजाये ॥ ५० ॥ शब्दामृतवर्षेलाकृष्णचंद्र ॥ जेणनीवति

अनुचतुर॥ दुर्योधन कांगदुराचार॥ त्यासीत्ते गोडीकृष्णेना॥४ कमळसुवाससुंदर॥ परिकायघेउजानेदर्दुर॥ पुत्कापफळाच्या आहार॥ बककायघेउजाने॥४५॥ कस्तुरीअत्यंतसुवास॥ परि कायघेउजानेवायस॥ तत्वबीच्यारमप्पपीपास॥ कायव्यर्थ सांगानीया॥४३॥ जन्मांधापुढेनेऊण॥ व्यर्थकायरत्नठेऊण कीउन्मससुस्वरगायन॥ बधीरापुढे व्यर्थचीि॥४४॥ पतिव्र तेचेधर्मसकळ॥ जारीनीसीकायव्यर्थसकळ॥ धर्मशास्त्र श्रवनकरणार॥ वाटपाडयासीकायमसे॥४५॥ गीरीमस्तकीच बैजळधर॥ परिजनुमात्रत्तेथेनराहेनीर॥ जैसाबोधील अंधपुत्रा॥ नठेस्थीरबोधलेथे॥४६॥ नीत्यदुग्धन्हानी लावायस॥ परिकधानेकराजहंस॥ परिदह्यामाजीकोळ

३

साबहुतदीवस॥ घालीतातुजवक्रुद्धपीनके॥४७॥ हरवसीजवीबहु
काळ॥ परिकुद्धानकेमवाळ॥ परेसनेउणीअमोल॥ हवापरासीघासल
॥४८॥ शोउशोपचारिपुजीलेथेन॥ तेजैसेउपचारिलेव्यर्थ॥ तैसाबो
धीलाकौरवनाथ॥ परितेनायकेसर्वथा॥४९॥ निर्बळाहातीदीध
लेशस्त्र॥ कीबोरीवरीघातलेवीव्यवस्त्र॥ कीषत्यंजासदीव्यमंत्र
जपविन्रासंसांगीतीला॥५०॥ दुग्धउकुर्जबोतीले॥ ममनिमंउपघा
तले॥ कीमृदमदेरवीले॥ तेनपीयाचेजांगीव्यर्थ॥५१॥ सभेबैसले
ऋषिश्वर॥ त्यानबोलीलारेनुकापुत्र॥ जेणेपृथ्वीनीक्षत्र॥ केलीजा
नत्रीसप्तके॥५२॥ तोकल्यानरामजालाबालता॥ पुर्वीदंभोत्क
वराजाहोत्ता॥ तेणेगर्वकेलानतता॥ मीचयोध्धारणपंडीत॥५३॥
मृगयेसीगेलान्तपवट॥ रुषीदेखतातापसचक्र॥ नमननक

रितापामर॥ गर्वें करूणी उसनतसे॥ ७४॥ मजयुध्यादारववाकोन्ही॥ तो
ऋषिबोलीलेलेन्चीक्षणी॥ नरनारायणबद्रीकारन्नी॥ तपकरि
तितेथेजावे॥ ७५॥ मगदुर्भ्र भाटेसीपापात्मा॥ आलानरनारायण
आश्रमा॥ ह्मणेमागणेयेकतुह्मा॥ तेचीमत्वरेंदइजे॥ ७६॥ जवह्म
णतीनरनारायण॥ तरिउदायुध्यकरादीघेजन॥ ह्मणेसीच
करीसकळसैन्य॥ शस्त्रधरूणीयाउभारकी॥ ७७॥ सैन्यासहीत
तोहानपुर्वपुर्ण॥ वर्षेताजालाअसंख्यबाण॥ नेरतुसीभरद
र्भघेउण॥ सुकारिलेतयावरि॥ ७८॥ तदीनवाजनतासाचार॥ जाला
सर्वसैन्याचासंहार॥ येकलउरलातपवर॥ शरणजालातयाते
७९॥ मगत्राणदानदेउण॥ सोडीलातेहीदुर्भकरूण॥ तेनरनारा
यणकृष्णार्जुन॥ अवतारपुरुषदोघेही॥ ८०॥ आपुलेकल्यान

इछीसीअपार ॥ तरित्यासी मैत्रीकी करीसखर ॥ जोरथी चंचला ना
हीमहावीर ॥ कपीवरध्वजप्रतापी ॥ ७१ ॥ सच्चीदानंदनिळगात्र ॥
अर्जुनातपुछेशतपत्रनेत्र ॥ सारथ्यनकेलेतो सखर ॥ करामैत्रीकी
तेरणे ॥ ७२ ॥ जैसेबोलताजगदाग्ना ॥ संतोहालेसमस्तसज्ज
न ॥ यावरि कृच्छ्रऋषिसज्ञान ॥ सुरसवचनबोलत ॥ ७३ ॥ गांडीव
धनुरध्यअक्षयभाते ॥ पुर्वीरचीलेविष्णुसुते ॥ तेप्राप्तजालेपा
र्थाते ॥ पूर्वदैवेकरूनीया ॥ ७४ ॥ पंचदेवाचेअवतार ॥ हेपाचहीजं
बालिकेचेपौत्र ॥ स्पेक्रूपेमधर्मसाचार ॥ तोकृपाणहादुसरा ॥ ७५ ॥
तीसरासाक्षांतपुरंदर ॥ हेघेजानअस्वीनीकुमर ॥ तेचीहे
पंचहीवाकर ॥ पंडुपुत्रजानपा ॥ ७६ ॥ तरिदुर्योधनाऐकलव
लाही ॥ उपलब्धासीतुचीजाइ ॥ पाचहीप्राधुनीयालचलाही

निर्मछरहोउणी म्पानी का॥७७॥आनी कही बहुतसंतती॥ दुर्यो
धनासांगीतीली निती॥ तो भ्रमंडळी घाली ग्रथ॥ क्रोधे संतस
बोलतसे॥७८॥मांडी थापटोनी दुर्योधन॥ बोले कर्णाकडे पाहु
ण॥ कृष्ण आलासी सांगसी ज्ञान॥ तुवा अनुष्ठान करावे
७९॥ नारद म्हणे दुर्योधना॥ शरण रीघ श्रीकृष्णचरणा॥ जति
शय जो ग्रह करिता वीधना॥ वर फुटोसील सत्य॥८०॥ जंघल
पेज गर्जीवणा॥ हा पुत्र माझे जैके ना॥ म धउन्मत्त ना यकेना॥ दुष्ट वचन बोलतो॥८१॥दुर्योधन म्हणे श्रीकृष्णासी
तुसी भाइ करु आलासी॥ आम्हु चव घरी नराहासी॥ न जेवीसी सां
गकानु॥८२॥ त्यजुनि याभीष्मद्रोण॥ माझे उपेक्षुनी सदण॥
वीदुर कुटी च्या घासी नेदुण॥ त्याचे ग्रही जेवीलासी॥८३॥ मग बो

लेराजीवनेत्र ॥ वीदुराऐसा कोण पवित्र ॥ जी का व्यासानी पंडीतव
तुर ॥ त्यासी अशुध्द कोन म्हणे ॥ ४ ॥ भगवद्भक्तजन न्य शरण ॥
तो शुध्द होत्सा तापावण ॥ राक्षेसामाजी बिभीषण ॥ प्रल्हाद जान
दैत्यांत ॥ ५ ॥ कीरातापाजी गुहक जसी स्ध ॥ अत्यंजामाजी ध
र्मव्याध ॥ सत्यतुलनीनाम शुध्द ॥ वनिकभक्त जाहाला ॥ ६ ॥
मजरी घालजे अनन्य शरण ॥ तो शुध्द होका अथवा ब्राह्म
ण ॥ ते थे मुख्य भक्ति प्रधान ॥ नाही कारण जातीसी ॥ ७ ॥ अभ
क्त ब्राह्मण कपटी दुष्ट ॥ तो अत्यंजाहुनी पापी वरिष्ट ॥ म मेधषीतो
परम श्रेष्ठ ॥ वीदा कल्याचा न कावा ॥ ८ ॥ वीदुराचा अत्यंत आद
रे देखतानी वाले अंनदय ॥ भोजन गतजीर्णसा चाद ॥ आदरे जा
न अजरामर पै ॥ ९ ॥ म म भक्त कालवी दुषण ॥ कोना चे कुळ नि
सी

दोषजान ॥ तुनी जकुळ पाहे वीच्यारूण ॥ बोलता घाहूण निंदा घडे ॥
९० ॥ उर्वसी गर्भसंभुत ॥ वसिष्ट ब्रह्मपुत्र विख्यात ॥ परमतपे पाव
ला ब्रह्मत्व ॥ जाति येथे कायसी ॥ ९१ ॥ हरणी गर्भापासुन ॥ ऋषि
शृंगी जाला निर्माण ॥ जेणे दशरथाचे यती करूणी यज्ञ ॥ रव्यां
ति केली त्रीभुवनी ॥ ९२ ॥ धीवरी पासुनि जनन ॥ तो महाराज
कृष्णद्वैपायण ॥ तुझे वडील ती घेजन ॥ त्याचे नंदन विख्या
ति ॥ ९३ ॥ विदुरासी ठेवीसी दोष ॥ तरी सत्यवतीची पाली नाशा ॥ मा
से बोल तुज वाटती वीष ॥ परि पुढे अमृता समान ॥ ९४ ॥ जो
षध आधी कडवट पुर्ण ॥ परि पुढे करी रोगहरण ॥ तैसी माझी वच
ने जान ॥ दुःखमोचन नव्हे पोधना ॥ ९५ ॥ जैसी नबाद साकर ॥
मुरवी व्याली ना खवड खचडकार ॥ परि पुढे गोडी अपार ॥ वचने सा

चारत्रैसीमासे ॥ ६६ ॥ तुरखाटे आम्लक ॥ परिपुष्ट गोडीसी अधी
क ॥ ते चि माझे वचनें दुःखणासक ॥ हरदरध रिआवडीणे ॥ ६७ ॥
पीतापष्ट विपुत्रालागुण ॥ त्यासी वाटे बीशास मान ॥ परिपुष्ट
गोड अमृता हुण ॥ मही मान जाने बाष्ट जेवी ॥ ६८ ॥ पुत्रासी द
ष्टांत ॥ दीपाचा देती पंडीत ॥ परि तो येकदेसी निश्चीत ॥ अका
शलेकरूनीया ॥ ६९ ॥ दीपक्षणक्षणा जाळी गुण ॥ सुपुत्र क
रि सगुणवर्धण ॥ दीप स्नेहत्याकी आहुन ॥ काळीमा लावी सर्वा
सी ॥ ७० ॥ सुपुत्रापासुनी निर्धारे ॥ सुटती स्नेहालबे पासेरे ॥ दी
पस्थ स्थयेकसेरे ॥ सुपुत्र स्थळेकाळ करि ॥ ७१ ॥ हा जेथे बैसे तेथे
सोज्वळ ॥ पेशा ऐसे करी उजेळ ॥ दीप लागे तेथे जाळी सकळ
सुपुत्र सीतळ करि सर्वांसी ॥ ७२ ॥ दीपपात्रासी करी नत्प ॥ सुपुत्र

सत्पात्रीनीववीन॥ दीपपात्रासीमैनिलावीत॥ कोन्हीनधी
तानिते॥३॥ हाआपुलस्ववंशपात्र॥ उज्वळकरीसत्पगोत्र॥ दी
पासकाजळीयेसत्वर॥ वारानिस्तेजकरीनसे॥४॥ दीपावी
मैत्रीक्षनेकपातान॥ स्नेहस्रतानराहेनत्वत॥ जीवनवी
राकीत॥ तउत्तउीननसोसे॥५॥ वायोलागनाकीचीन॥ उळम
ळीकीवाजायक्षणान॥ सुपुत्रसर्वगुणभरित॥ नसेवीपरिन
यकही॥६॥ दीपापोटीनिपजवावेरत्न॥ नेथेकाजळहोयकुल
क्षण॥ तरीसुपुत्रापासुन॥ भत्तज्ञानउपजे॥७॥ तरीदीपासारि
स्वादुर्जन॥ क्षणक्षणाजाळीतगुण॥ स्नेहनकीआहुन॥ का
ळीमालावीसर्वासी॥८॥ जेथेबैसेतेथेजाळीत॥ सत्पात्रवं
शासीकरीतस्प॥ कुरीकरीपापरिउगत्नावित्त॥ स्ववंशासीजा

पुलीया॥ ८ ॥ अरुंवुउजव्हीमनात्त॥ नावडेजीवनशास्त्रार्थ॥ जेथे
बैसले थेउबाराकरीत॥ नसके देखोकोनासी॥ १० ॥ नसोसेसत्सं
गाचेवाडे॥ धिषकुटीच्छीमनभरे॥ जैकदुर्योधनाआदरे॥ सुपुत्राचे
लक्षण॥ ११ ॥ शरिरव्यर्थप्राणेवीन॥ तारुण्यवीनपंचबाण॥ द्ये
वीनव्यर्थज्ञान॥ शांत्तीवीनवैराग्य॥ १ ॥ संपात्तिजेसीधर्मेवी
न॥ पंडीतावीनसभाशुन्य॥ दृष्टिनिवीनव्यर्थकथन॥ दीपवी
नमंदीरजैसे॥ १३ ॥ वेदांत्तज्ञानावाचुन॥ कोरडीवीत्पत्तिजैसी
शुन्य॥ कीसत्पात्रेवीनदान॥ स्नेहेवीनबंधुजैसे॥ १४ ॥ जळे
वीनवापिका॥ रूपेवीननगरदेखा॥ नासीकावाचुनि
मुखशोभाजैसीनपवे॥ १५ ॥ फळेवीनतरुवर॥ नामस्म
रणेवीनमंदीर॥ तैसासत्पुत्रेवीनपवित्र॥ वंशसर्वथानव्हेची
॥ १६ ॥

परमचतुर सुंदर। मरणा भे साक्षा वापुत्र। जो प्रचंड मनापरतुर
ज्यासी जगत्रय धन्य म्हणे ॥ १७ ॥ जैसी वेद आज्ञा प्रमान। तैसेचं
दीमात्रपीत्र वचन। नीजांगसेवा करि अनुदीन। तोची पुत्र
धन्यसंसारि ॥ १८ ॥ अपुर्व जे कामी के वस्त। ते मातापीतीया
सी आणोनी देत। जोडीली जोडी नवंची सत्य। तोची पुत्र ध
न्यसंसारी ॥ १९ ॥ माझी मातापीता वृध्द केवळ। वाचोन काव
हुत काळ। मानितं जैसे उमा जाश्वनीळ। तोची पुत्र धन्य
संसारि ॥ २० ॥ मातापीता गुरुदेव। ये थे ज्याचा समान भाव। नि
त्य नुतन आवडी अनुभव। तोची पुत्र धन्यसंसारि ॥ २१ ॥ सुती
केचे पोटी मुक्ताफळ। ईभागभी पोतास निर्मळ। वैरागी रहीत
तो जाळ। तोची पुत्र धन्यसंसारि ॥ २२ ॥ धन्य त्या पुत्राची जन

नी॥ जीचीकीर्तीमीरवेत्रिभुवनी॥ तेचीसर्वऐश्वर्याचीरवानी॥
ऐसापुत्रप्रसवेजे॥ ५१॥ हलराउकरीरवरिस्यानीदेरवा॥ जपु
त्रीकात्यानिपुत्रीका॥ पुष्ट भोगीतीजनेकुनकी॥ नाहीसुख
तयासी॥ ५२॥ मातापीतीपासीघालीबाहेरी॥ स्वसुरवर्गसा
रवीघरी॥ जोस्त्रीलंपटदुराचारी॥ त्याचेभारेदुःरवीधरा॥ ५३॥
व्यर्थबायकरावेबहुतसूत॥ जैसेयेकराचीपडीलेजंत॥ जो
जवीत्याचिउन्मत्त॥ त्याचेभारेदुःरवी॥ ०॥ ५४॥ दाराकुमरासुख
रवदेत॥ मातापीतीयादरिद्रभोगवीत॥ कुशब्दबाणहृदईभे
दीत॥ त्याचेभा॥ ०॥ ५५॥ आपुलीवस्तुपीतामागे॥ त्यावरिडोळे
फीरवीरागे॥ ह्मणेमीतुमचेकायरिणलागे॥ त्याचेभा॥ ०॥ ५६॥
ह्मणेपीतामाझासुरवर्षी॥ मीत्याहुनचतुरज्ञधीक॥ मातेसी

ह्मणे कंटरी देख ॥ त्याचे भा ०॥२९॥ पीता सांगे हीत बोध ॥ ह्मणे हा
सन्नीपात लागु ह्य ॥ हद्य फुटले ऐसा बोले शब्द ॥ ० त्याचे भा ०॥
३० माता पीता दोघे जन ॥ पोळी याकरीता अन्न अन्न ॥ मग कृ
तजा यग पावर्जन ॥ त्याचे भा ०॥३१॥ असत्तान बोले धड वचन
केरविले नाही उदक पाण ॥ मग लोकासी दावी तर्पन करूण ॥ त्या
चे भा ०॥३२॥ पित्त वचनि उपजे त्रास ॥ कुशब्द बोले माने तेस ॥ स
गुरु सि करी देष ॥ ते अल्पायुसी जानीजे ॥३३॥ पुर्वि केला अपमा
न ॥ मग श्राध्दी करीत शत भोजन ॥ लक्ष केच दावी लोकांतरउन
ते अल्पा ०॥३४॥ सत्पुरुषाची करी निंदा ॥ अपमानि जो ब्रह्मवृंद
वी धाव क्लेश वर्ते वादा ॥ तो अल्पा ०॥३५॥ भक्त देखत्ता करी उप
हासे ॥ साधुसी लावी न सत्ता दोष ॥ सद्गुरु निमी वीशेष ॥ तो अ

ल्पा ॥ २६ ॥ निंदीसद्धर्मतीर्थक्षेत्र ॥ असत्यमानिरहरिहरचरित्र ॥ निंदी
वेदपुराणशास्त्र ॥ तोअल्पायुषि ॥ २७ ॥ कायावाचामने ॥ परपी
डांहीसाकरणे ॥ भुतद्रोहकरिजारणमारण ॥ तोअल्पा ॥ २८ ॥
निंदी मतापुरुषाचाग्रंथ ॥ नसतेकाणीकुतर्कअर्थ ॥ भाग्यवी
याग वैउन्मत्त ॥ तोअल्पायुसीजानीजे ॥ २९ ॥ मासगुणान
वादकीर्तन ॥ जकेरीजानकरीश्रवण ॥ राकीवीष्णुभक्तिउछे
दुन ॥ तोअल्पायुषिजाणीजे ॥ ४० ॥ विष्णुभक्तमीमोठा ॥ ह्मणो
नीनिंदीनिळकंठ ॥ नपरची देखवोनी करीचेष्टा ॥ तोअल्पा ॥
४१ ॥ मीशीवभक्तनिर्मळ ॥ जोवीष्णुनिंदाकरीचांडाळ ॥ नस
तेचीकुमार्गस्थापीखळ ॥ तोअल्पा ॥ ४२ ॥ हीनासाधुचा
अपमान ॥ संतोषवाटेमनातुन ॥ करीतावृध्दाचेमान

॥अग३५

रवंडुन ॥ त्यासी अधःपात सुदेणा ॥ ४३ ॥ सभेमाजी द्रौपदी बो
ले ॥ जेणे भल्याचे मन दुखवले ॥ जे मच्छ दृढछेने मारवले ॥ त्यासी अ
धःपात सुदेना ॥ ४४ ॥ नीर्नासीक अहंकार मानपाहे ॥ तो वडीरूपा
चा अभीमान वाहे ॥ म्हणे मास्या स्वरूपाची तुलना न ये ॥ रति
वर ही शोधीता ॥ ४५ ॥ असो आता हे बोल ॥ जापी तुवचन न क
रि स्फुल ॥ तो अभागी केवल ॥ माहार वल जानावा ॥ ४६ ॥ म्हणोनी
मैके दुर्योधना ॥ समजावी जाउणी पंडुनंदणा ॥ घेउणी येइ जा
पुली पासदणा ॥ त्रीभुवनामाजी धन्य म्हणविसी ॥ ४७ ॥ तेतु
म्ही बंधुमी ब्रोण ॥ जी काबीउ विश्वसंपुर्ण ॥ कर्ण शाकुनि दुःशास
न ॥ त्याची बुद्धि अकुनो को ॥ ४८ ॥ त्या भीमाचा पुरुषार्थ ॥ जै की
ला की तु बाज भुत्त ॥ हेडंब बक क्रिमी राही बहुत्त ॥ कीचक शतमा

दिले ॥ ४१ ॥ येकल्या अर्जुनें जाऊण ॥ अग्नीसही धलें खांडववन ॥
येकल्यानें केलें गा ग्रहण ॥ द्रौपदी येकल्यानें जींकीली ॥ ४२ ॥ तु
म्हासी सोडविलें गंधर्वापासुन ॥ नीवांतकवचासी मारूण ॥
इंद्रलोका पुरूषार्थ करूण ॥ शंकरादीकांसी तोषवीलें ॥ ४३ ॥ भीष्म
म्हणे दुर्योधना ॥ चीत्तें दे श्रीकृष्ण वचना ॥ घरा आनोनी पं
डुनंदना ॥ कुंभीनी सर्व जींकावी ॥ ४४ ॥ मग बोलत्ति शारद्व
त द्रोण ॥ दुर्योधना तुं हो सुजाण ॥ न मोडी भगवंताचे वच
न ॥ कुळक्षय करी जात्ता ॥ ४५ ॥ वीदुर ह्मणे वडीला त्यांच्या वच
ना ॥ चीत्त दे गा दुर्योधना ॥ तुझ्या माय बापा हे घासना ॥ दे
ऊपनि दुःख ने दी ॥ ४६ ॥ युध्य नोको करूं या चरि ॥ री नहोत्ती
लपृत्तराष्ट्र गांधारी ॥ वृद्धपणी कोणाचे घरी ॥ लोकत्ति

लसांगपा ॥ ५४ ॥ अंधपक्षीपक्षहीन ॥ तैसेजेसेहोतीलदीन
तोवृद्धधृतराष्ट्रबोलेवचन ॥ ऐकचतुरदुर्योधना ॥ ५५ ॥ श्री
कृष्णाचीपुजाकरूण ॥ रीघतयासिजनंन्यशरण ॥ तुसीपाही
अर्जुनापुन ॥ रक्षीलकृष्णनीर्धारे ॥ ५६ ॥ येकाव्याघ्राम्येक
हात्तघालुन ॥ हीगवकौरवपंडुनंदन ॥ येकचीतेहोयमीलुन
राज्यकराअवनीचे ॥ ५७ ॥ श्रीकृष्णासीम्हणेदुर्योधन ॥ तीही
राज्यहारविलेद्यवकुण ॥ पुढेतेहीकरुणीवचन ॥ वनवासाप्रतिगे
ले ॥ ५८ ॥ तुम्हाहीचापायीशास्त्रपाही ॥ आम्हीकोन्हासीभीत
नाही ॥ तुमजलासाहयकरा ॥ ऐउसावीसीकासीया ॥ ५९ ॥ सूर्य्या
अग्नीमृत्तीकाजाण ॥ नीतुकीमीनेहीपुष्पावीण ॥ पासीसे
णापाहाहरुण ॥ क्षणातजाटविनपांडवा ॥ ६० ॥ पांडवअत्ये

तबव्हीन ॥ स्त्रि आनिलीस भेलागुण ॥ स्त्रीअसत्ती तरिरण ॥
तेचवेळेमाजवीते ॥ ६२ ॥ माझाअन्यायकाही ॥ मजसर्वथावा
टत नाही ॥ तुह्मी वृध्दमी कोनी सर्वही ॥ मजकादेखुसकेण ॥
६३ ॥ जैसेअेकत्तावनमाळी ॥ आरक्तनानैनी उघली ॥ दुर्योधना
सेत्तेवेळी ॥ बोलताजाला श्रीवल्लभ ॥ ६४ ॥ आरेसुण त्तुधिही
पा ॥ तुह्मातुजअन्यायवाटेना ॥ सभेसीआनोनी पांडवल
लणा ॥ हाअन्यायकी न्याये ॥ ६५ ॥ विषघालुनि मारिला भी
मसेन ॥ लाक्षाग्रही लावीलाअग्न ॥ घोरयात्रेचे पीसेकु
ण ॥ द्रोणघालुपात्तलासी ॥ ६६ ॥ हाअन्यायकी अन्यायपा
ही ॥ साक्षयेतेकी तुस्याहृद ॥ आत्तायेकायेकी पळसीपाइ
राज्यतेसमरदेसील तु ॥ ६७ ॥ कपीवरध्वजदेखसीजेक्षणी ॥

गांजी चक्रवेछील पाकशासनी ॥ तेव्हा आपन चीदेसील मेदीनी
नमागता पांडवासी ॥ ६८ ॥ गदाघेउनि भीमसेन ॥ दुःशासना
सी करील चुर्ण ॥ शोशील कंदी चेरकुजीवन ॥ राज्य जान मग
देसी ॥ ६९ ॥ भीष्म पडुडेल शरपंजरि ॥ कर्णसी रउडेल अंबरि ॥
तेव्हा देसील हे धरत्री ॥ पंडुपुत्रा तेसहज ची ॥ ७० ॥ आत्ता दुर्योध
ना पूर्वि देश सुरव ॥ तो देरवीला अत्यंत शत्र सुरवे ॥ गो ग्रहणी
सर्वी भंगीले देरव ॥ पाचे स्परण तु जन से की ॥ ७१ ॥ अनी वा
र अर्जुनाचे बाणी ॥ जेव्हा देह टेवीसील धरणी ॥ तेव्हा आठवी
सील मासी वाणी ॥ प्राणत्याग करी तारे ॥ ७२ ॥ दुःशासन सणे
दुर्योधना देरव ॥ हे सभे चे अवघे जाले पक ॥ अंधला आसुचा
जनक ॥ तो ही मी बोलाहु म्माकुंजे ॥ ७३ ॥ मी तुम्हा नी शकुनि

कर्णे ॥ चौघासी क्षणात्न आकळुण ॥ देतील पंज्वाहा तीबोधु
न ॥ वर्तमान दीसत्तेपुढे ॥ ७४ ॥ मग क्रोधयुक्त दुर्योधन ॥ क्रो
ळसर्पापरि क्षोभला धारुण ॥ आपुले दुर्जन संगे घेउण ॥ सभे
मधून निघीला ॥ ७५ ॥ गंगात्मज ह्मणे चांडाळा ॥ कुळ संहा
रिलस कळ ॥ श्रीकृष्ण ह्मणे ह्मा बुडवील ॥ सकुळ राज्यास मेवे
त ॥ ७६ ॥ हे दुर्जन चौघे बांधुन ॥ देवावे पांडवा पुढे नेउण
क्षमा असल्लेणे अंबीकानंदण ॥ जाय सोबळी सघेउणी या ॥
७७ ॥ क्षणन लगता गांधारि ॥ वीदुरे आनीली सभे भीतरी ॥
दुर्योधनती नेतेजव सरि ॥ माघारा आनीला सभेसी ॥
७८ ॥ गांधारी ह्मणे दुर्योधना ॥ ऐक श्रीकृष्णमात्म्या तीतव
चेना ॥ स्वकुळवाचा वीसुजाना ॥ पेउ नंदण बोलाउणी ॥ ७९

माझेनायकसीवचन ॥ तरिबंधुसमवेतपावसीमरण ॥ माझे
अन्यथानकेभाषण ॥ आटविसीप्राणत्यागीता ॥ ८० ॥ नमा
नीसीवडीलांचेवचन ॥ नरिघसीश्रीकृष्णासीशरण ॥ तरि
जयआनीकल्यान ॥ प्राप्तनाहीतुह्मासी ॥ ८१ ॥ अक्रूरणीमा
नेचेवचन ॥ पुढतिदुर्योधनजानउठेन ॥ पीकोनीयाचे
घेदुर्जन ॥ गुजसांगतियेकांती ॥ ८२ ॥ याकृष्णासीधरुण ॥
करावेदृढबंधन ॥ मगपांडवसत्जवीबळक्षीण ॥ येतीलश
रणआल्हासी ॥ ८३ ॥ याचेबोधाचेअंतरज्ञान ॥ सात्यकीसकळ
लेवर्तमान ॥ जैसातरुसूमनावरुण ॥ चतुरनरदेवोळखती
॥ ८४ ॥ चंचळदृष्टीवरुण ॥ जानीजेजारतस्करचीन्ह ॥ कीस्वा
दघेत्तापूर्ण ॥ चतुरजैसावोळखे ॥ ८५ ॥ हुतवर्मासात्य

कीसांगतं ॥ सेनासी युद्ध करावी बरितं ॥ सभाधारी धरत समस्त ॥
चौपे दुर्जन आतांची ॥ ८६ ॥ धृतराष्ट्र श्री ष्णवीदुर ॥ अवघी या
सकळ ळास मानाय ॥ पाचरि स्थर्वभुनी तन न यपुण्यपवित्र ॥ ग
जौनी बोलते धवा ॥ ८७ ॥ धुंपर्ग कोपोनी ह्मणत ॥ सगळ
ची ग्रासीन आत्ता पर्यंत ॥ वृक्षी कुस्चपुछेत बरितं ॥ ताउीन
ह्मणे रवधीरां गारा ॥ ८८ ॥ हा कृष्ण तमाळ निळ ॥ तसला गळ्या
नळकेवळ ॥ भस्म करील सकळ ॥ ब्रह्मांडे सकळही ॥ ८९ ॥
श्रीकृष्णचे ग्रहादेखवा ॥ धरत्यास पातमेंहुक ॥ श्रीरंग भुजं
गभयानक ॥ त्यासत्तासुराकु आकचुह्मणे ॥ ९० ॥ श्रीकृष्ण
ह्मणे हे दुर्योधना ॥ मचक्का दुर्जना रवळा पूळीना ॥ तुज
सहीत तुझी सेना ॥ पथेची जाळीन क्षणार्धे ॥ ९१ ॥ रवधो

तआपुत्रा तेजे करुणी ॥ पाडुनी छी वास रमणी ॥ कीसीत
पुढे येउनी ॥ पार्जोरी उजान मांडीले ॥ ७२ ॥ राष्ट्र भक्षी हूबो
धोन ॥ तुंबरापुढे मांडीले गदापण ॥ तैसा तु दुर्योधन ॥ धरूर
छीसी तु आह्माते ॥ ७३ ॥ धृतराष्ट्र ह्मणे विदुरा ॥ जानित्या
दुर्योधना पामरा ॥ तेने बांधोनी सत्वरा ॥ पीती यजवळी
आनीला ॥ ७४ ॥ धृतराष्ट्र ह्मणे दुर्योधना ॥ तुवाहे कर्म धरी
लेमना ॥ कृष्ण मरहि मानेन नसी दुर्जना ॥ महा मळीणा नीद्र
रा ॥ ७५ ॥ जेणे बाळपणी रवेळत्ता देवळ ॥ ह्देस मारिले पइस
सबळ ॥ मुष्टीक चाणुर केसादी की शुष्पाळ ॥ सता दिले ह्म
णा वी ॥ ७६ ॥ सतरावेळा जेणे जरासंध ॥ धरुणी बांधला
सुबुध्द ॥ भोमासुर मारिला प्रसिध्द ॥ ललनासोळा सहस्र

स्रजा नित्या ॥ ७८ ॥ द्रौपदि रुक्मयाची रंबुन ॥ युध्दी सोडी
लाजर्जर करूण ॥ त्या श्रीकृष्णासी द्वेष करूण ॥ तुका यजी
कीसी पामरा ॥ ७९ ॥ श्रीरंग ल्लणे दुर्योधना ॥ सरूप दिवाउ
टेमचीणा ॥ मी येकला येथे जाना ॥ सर्वही संधारिण क्षणा
थे ॥ ८० ॥ श्रीकृष्णा कुउपाले दुर्योधन ॥ तो स्वरूप दाखवीले
दीव्यमान ॥ सकळ देवता चक्रमी च्योण ॥ असंभाव्य रूप
दाखवीले ॥ २० ॥ तस्ता न्वेला दही सेंद्र ॥ अंतःकरणउ भासीसेउपेंद्र
अकार रूपे रूद्र ॥ दीपमान दाखवीला ॥ १ ॥ नेत्री दीसती द्वादश मीत्र ॥
मनोरूप दीसे रोहीनीवर ॥ इनदाणा सूर्यपुत्र ॥ सरूप दिवाउ आभती ॥
मुरवी भासे भगळ या ग्न ॥ जीकार पदी सेवरूण ॥ बुध्दि च्या ठाइ चतुरा
नन ॥ दीपमान दाखवीला ॥ २ ॥ दुर्योधन पाहे न्याहाळूण ॥ तो पारी

सिउभे पंडुनंदण ॥ गांडीव गदा घेउन ॥ भीमार्जुन सक्रोध उभे ॥ ३ ॥ छ
प्पन्न कोटि यादव वीर ॥ सारी सहस्र प्रद्युम्न कुमर ॥ शस्त्र घे अर्जुन म
हावीर ॥ पारीसी उभे राहिले ॥ ४ ॥ ये कादशरुद्र द्वादशादित्य ॥ अष्ट
लोकपाळ त्रीदशा समग्र ॥ गंधर्वांसहीत कुबेर ॥ उभे जसतिरा
क्षसी ॥ ५ ॥ श्रीकृष्णाच्या नेत्रकमळा मधुन ॥ ज्वाळा निघति
अति दारुण ॥ सकळ कुळा गेले सकळांचे नयन ॥ दुर्योधन मुर्छ
ना पावे ॥ ७ ॥ भीष्म द्रोण शारद्वत विदुर ॥ हे ची पाहाती स्वरूप सा
दर ॥ वरकड चेसाकी न्हाले नेत्र ॥ शक्ती नेकृपाळ व्यासी ॥ ४ ॥ देव
दुंदुभी वाजवीती दीव्य पुष्प वर्षाव करीती ॥ ऋषि कर जोडुनि उ
भे राहती ॥ स्तवन करीती वेदोक्त ॥ ५ ॥ विदुर मुख वर्तमान ॥ धृ
तराष्ट्रे ते का जें कोण ॥ उभारा कोनी करी स्तवन ॥ दे हनयण मज

तुरि॥१०॥तुज पाहीन धरणी वरि॥ जैसे जैकत्ताकें साधि॥ दीव्य नयणते वी
अवसरि॥ धृत्तराष्ट्रासी दी धले॥११॥ जं धवळ जाउणी उघडीले नयण
आश्वीर्य करीतीस भाजन॥ धृत्तराष्ट्र पाहे अवलोकुन॥ तेजअ
भुन्न मुकुंदाचे॥१२॥ ज्याचे ज्या माजी नीश्वीत्ती॥ चंद्र सुर्ये अुव
कुव्या देत्ती॥ सहस्त्र चपळांचे भारे लपत्ति॥ येकायेकान रवाग्री
वरूण॥१३॥ कोस्यान कोरी मीन केत्तन॥ सांडणे हो त सुरवा वरूण
मुगुटत्नेजे करूण॥ ब्रह्मांडे उजळीले॥१४॥ जैसे धृत्तराष्ट्रा सदाउ
णा॥ मागुत्ते झाकीले त्याचे नयण॥ जैसे ज्ञान अगटना मायाव
र्णी॥ सा धकावरि बव्हे पडे॥१५॥ पुर्वव त्तु जाला जगन्नायक॥ इ
त्तु बमों आनी सात्यकी दोइव॥ पाचे करधतूणी कमलो भवजन
कांते थोनी उगनी चालीला॥१६॥ नारदादी ऋषिजन॥ तेथे

चीपावलेअंतरध्यान॥ येकचीकोल्हाळजालापूर्णे॥ बवंगलेश्री
कृष्णदुवारकेसी॥१७॥ येथेच्यागृहासजाउणा॥ तीसीसांगीतीलेव
र्तमान॥ ह्मणेपांडवाह्मातिकंधनंदण॥ सकारचित्तेजाउणीया
॥१८॥ रवगवरकेलनयावरी॥ गलाहस्तनापुराबाहेरी॥ दुर्योधना
सेतेचीअवसरी॥ धृतराष्ट्रपुढेबोलता॥१९॥ ह्मणेसुतकाय
केले॥ पापेजेतिलीगनाजीले॥ आह्मचेसंमार्जनकेले॥ अंत
रपडलेसर्वस्वे॥२०॥ असोभीष्मद्रोणशारधत्त॥ गेलेश्रीकृ
ष्णासीबोलावीत॥ नैवेधरेगबेकरुणीसमस्त॥ श्रीरंगामागे
धावति॥२१॥ सकुवासीह्मणेश्रीपति॥ देखीलीयेथीचीस
मस्तरीती॥ यावरीबोलनाही॥ आह्माप्रती॥ गाहीसमस्तीप
सावे॥२२॥ दुर्योधनेपाटवीलाकर्ण॥ नगराबाहीरगेलाहु

र्म ॥ भीष्मद्रोण जव घेमी कोन ॥ वीच्यार करीती काय पाहा ॥ २३
तो भीष्मद्रोणादी सर्वे भुभुज ॥ त्यासनी द्रोपदीदत्त अधोक्षज ॥ क
र्णासी खुणाउणी यादवराज ॥ बैसवित्त आपुले रथी ॥ २४ ॥ या
वरी तो रुक्मीनीपत्ती ॥ कर्णासी विचार करील ये कोती ॥ ते कुथे
ची कौतुक रीत्ती ॥ पुढील अध्याइ परिसीजे ॥ २५ ॥ भारथी कथा
सुरस बहुत्त ॥ त्याही वरी पुरविले साहीत्य ॥ ते परिसोत ज्ञाणी
पंडीत ॥ अत्यादरे करुणी या ॥ २६ ॥ पांडव प्रत्ताप ग्रंथ प्रयाग
भक्ती ज्ञान आनी वैराग्य ॥ हेची त्रीवेणी प्रयाग ॥ प्रवाह रूपे जा
तसे ॥ २७ ॥ प्रेम माघमास सांन्यार ॥ येथे स्नाना येत्ति सभा
ग्य नर ॥ स्नान दान करिता जपार ॥ भस्म होत्ति पातके ॥ २८
अरद्रापर्वांत सांन्चार ॥ उद्योगपर्व सुरस फार ॥ बोलीला सस

वनिकुमर॥ वैशंपायणाची यामुदे॥ ५८॥ पाग्रेथाचाकर्त्तोनी
श्रीत्त॥ स्वयेबोलपंढरिनाथ॥ तोजेजेशद्धसांगत्त॥ तेचीले
खनकेलेयेथे॥ २०॥ तोसांगेलत्तेचीकरावे॥ तोबोलेत्तेचप
त्रीलीहावे॥ तोनसांगेतवउगेबैसावे॥ लेखनिउगीचघेउणी
२१॥ ब्रह्मानंदापंढरिनाथा॥ पुढेबोलविरसाळकथा॥ तोब्रह्म
णतीतुलवत्ता॥ श्रीधरवरदानवितलोचे॥ २४॥ आदिमध्ये
अभंग॥ अवघालुचीतुश्रीरंग॥ ब्रह्मानंदअभंग॥ श्रीधरना
मतुसेची॥ २३॥ स्ररसपांडवप्रतापग्रंथ॥ उद्योगपर्वव्यासभा
रत्त॥ त्यानिलसारांशयथार्थे॥ पेकोनचावीसाव्यात्तकथी
येले॥ ४३॥ आ॥ २७॥ उद्योगपर्वो॥ आ॥ ८॥ संपूर्णम्॥ श्रीकृ
ष्मार्पनमस्तु॥ शुभंभवत्तु॥ श्रीदत्तात्तयार्पनमस्तु॥ जेराम

कृष्णार्पनमस्तु॥ जैसीव॥ जैराम॥ जैकृष्ण॥ छ॥ छ॥ छ

छ छ छ छ छ छ छ छ छ छ छ छ छ

श्रीगणेशायनमः ॥ सभेसी दीव्यरूप राउण ॥ शत्रुचा तेजोभंग करु
ण ॥ धर्मसभेचा लीलाजगज्जीवन ॥ रथी बैसोनी चालीला ॥ १ ॥
बोलाउण आले समस्त ॥ यासनी रोपदेन पमजत्तान ॥ त्यामाजी
भर्कन सुत ॥ आपुले रथी बैसवीला ॥ २ ॥ कर्णासी ह्मणे जगदीश्व
र ॥ तुं उधार धीर परम चतुर ॥ ब्राह्मण भक्त भक्ता प्रहुर ॥ तुसी भती
मान सेदुसदि ॥ ३ ॥ तुसे सुंदर त्वदेरवोण ॥ रवाले वीलोकी नमीन
केतन ॥ तुसे औदार्य पातोण ॥ पृथ्वीचे नृपलाजती ॥ ४ ॥ तुसे सु
रत्व देरवानी अभीन्नव ॥ लज्जीत देरवोणी देव दानव ॥ कौचकु
उले देउणी वासव ॥ तुवा प्रसंन्न केला की ॥ ५ ॥ दीव्यरत्न नीश्वी
ती ॥ सा पडले जैसे कुलाचाभ्रती ॥ कीं चीतामणी अंधाला ति
लाधला महीमाने नेतो ॥ ६ ॥ तैसे कीरातिकेले नवपावन ॥

तुसुर्येपुत्र प्रतीसुर्येजाण ॥ कुंतिउदरी पावसीजणन ॥ कुमारीदशा
वर्तेना ॥ ७ ॥ नरी तुकुंती चाजेष्टपुत्र ॥ चालतुजवरी धरी णछेत्र
धर्मभीमादीबंधूसर्वत्र ॥ तुसेसेवेसीला विनम्र ॥ ८ ॥ श्री त्तिने
बोलेकमलदलाक्ष ॥ मीतुसाआहेमातुळपक्ष ॥ वसुदेवाचीभगि
नीप्रत्यक्ष ॥ पृथामात्तातुसीपै ॥ ९ ॥ पृथ्वीचेराजेमेकउण ॥ तुजराज्या
भीशेककरवीण ॥ तुह्मीसाहीपंडवद्रौपदीरत्न ॥ स्त्रीतुमचीसहज
ची ॥ १० ॥ धर्मयुवराज्योहलपवीत्र ॥ भीमतुजवरीधरीलछत्र ॥ सा
रथीतुसासुभद्रावर ॥ पार्थराहेवलसवेस्थे ॥ ११ ॥ नकुळसहदेवहेस्व
हेतुझेतोतीलचक्ररक्षक ॥ प्रत्तिवीध्यादीसौभद्रसकळीक ॥ सा
हीपुत्रतुझेची ॥ १२ ॥ यादवदळेसीमीजगजेठी ॥ तुझीराहेवेणस
र्वदापाठी ॥ यावरीतोकर्णकर्णकुटी ॥ श्रीरंगाचेसागेंना ॥ १३ ॥ कुं

जा॰ ४२

तीनेची घात केला मुळी॥ मज सांडीले जान्हवी जळी॥ कीरात नेउनी मज पाळी॥ क्षत्री संस्कार मज केचा॥१४॥ स्तन पान देशी धात्री: शेषे॥ मासे मोसी ले सुत्रपुलीसे॥ आत्ता वैसा त्यागुती सा॥ प्राण देइल तै ऐकता॥१५॥ तेरा धामात्तानी श्वीन॥ पीता जधी रथ नाम कीरात्त॥ त्रीभुवणी जाले वीख्यात॥ आत्ता वीप रित्त तै केवी करा॥१६॥ तेणे पाश्मनामे रवीले वसुसेन॥ त्यावरी मीत्र जाला दुर्योधन॥ भाकरी धली जा शरीरी आहे प्राण॥ तो वरी अंत्तर न घावे॥१७॥ तुसी या भाश्रये करुण॥ दुर्योधेणे माडीले युध्य कंदन॥ आत्ता त्याचा संग सोडुण॥ जो त्तो त्रीभुवण नी दील॥१८॥ ज्याचा अंगीकार केला जाण॥ त्याचे आद्यअंत करावे पाळण॥ परी श्रीरंगा ऐकवचण॥ धर्मासजाण न केळा

2

दे॥१९॥हे गोष्टी रवी म्हणी॥पडे नेद्री पांडवकर्णी॥कुंती पुत्र कर्णे वद
णी॥सहसा करे न बोले॥२०॥आला हे त्याचे कल्याण॥तु सारथी
त्याचा नारायण॥म्हणे न लगे राज्यासन॥माझे आलुनजैसेवी
२१॥तु पुर्णब्रह्म सनातन॥राउ के पुढील वर्तमाण॥पांडवाचे कल्या
न॥तु कर्ता सर्वेस्वर सर्व साक्षी॥२२॥तु वानयनी जळी ले दुख
नीर॥कृष्णा आताहो इल संहार॥तुझ्या कृत्व वीचार॥हे चीमी
सर्व जाजतो॥२३॥आता आरंभेल यज्ञ श्रीपती॥माहावीराच्याप
उत्तील आहुत्ती॥दुर्योधणाची नीश्चीती॥पुर्णाहुती सेवटी॥२४
कमळद्वळाक्षा कमळापती॥तुजी कउतीकडे जयज्ञासी॥पांडवाच्या
नीमीत्य करो नीश्चीती॥आरउत्तर दसी गोवींद॥२५॥सभे सीआनी
ली नेकृष्णा॥हे दुःख मोठे श्रीकृष्णा॥आता बोलो णी मदसुदण॥

मजसर्वथामोहुनोको ॥ १६ ॥ दुर्योधणासप्र शकुणजाले ॥ तेकाव
मजभवीउयकेचले ॥ तेणेबहुनगुरुनोह्केले ॥ मानरवंडीले वृधाचे
॥ १७ ॥ देवब्राह्मणगुरुभक्त ॥ पाचास्पदाधेशकरीत ॥ हरितुबोलीला
सभेत ॥ कधाअसत्यनवृत्ते ॥ १८ ॥ म्याहुस्माजेदेखीलेस्वप्न ॥ बं
धुसमवेतदुर्योधन ॥ नुतनवस्त्रलेवउण ॥ माडीवरीबैसला ॥ १९ ॥
देखीलाहस्तीचाधीगधासण ॥ वरीउभाराकेदुर्योधण ॥ सुवर्णपा
त्रीघृतभोजण ॥ धर्मकरितादेखीला ॥ २० ॥ गधारुतीघेउण ॥ प
र्वतीउभादेखीलाभीमसेण ॥ युध्यसपवीलेलेणउणअर्जुण ॥ गांडीव
घालीगवसनी ॥ २१ ॥ भीष्मद्रोणकर्णादीकरुणी ॥ समस्तराजेउप्तराव
रीवोळंघुनी ॥ अगस्तीहीशालहुनी ॥ जातअसतीलवरेणे ॥ २२ ॥ ते
काचमजसमजलेजगजेठी ॥ पावरितुमचीआमुचीभेटी ॥ स्वर्गी

होइल बोलोनी कैरी॥ मीरी घातली हरिचे॥ २३॥ कैरजालास गृहीत
हरिपाद मस्तक ठेवीत॥ म्हणे जगंन्नीवासा वैकुंठनाथ॥ अंतीं श्र
मनुझे पदहे॥ २४॥ पांडवास दुष्टपण॥ करावया म्या कारण॥ हरी म्ह
णे सग दोष आनी अंन्न॥ भक्षीले जाण कौरवाचे॥ २५॥ त्याचा
गुणहानीः होष॥ यरुवी तुज ऐसा नाही पुन्य पुरुष॥ वसुधाम
र जाणी सुरेष॥ औदार्यें तुवा तोशवीले॥ २६॥ ऐसे बोलोनी
याचकपो॥ श्रीरंगाची आज्ञा घेउण॥ हरि रथावरुण उतरुण॥ आ
पुले रथी बैसला॥ २७॥ ते कासंज याहो तासांगाते॥ तोही प
र तला गजपुराते॥ कर्ण म्हणे कमळावराते॥ गोष्टीने फोग न
ध्यावी॥ २८॥ पुनः पुनाहेची मागने॥ हे वर्तमाण कोन्हासही
न सागणे॥ इंदीरावरज वस्या म्हणे॥ जाइ सख या माघारा॥ २९

मारुति रथमुरडे नीसुरेरवा॥ कृष्णाकडे पाहे मदुणजणका॥ पीतां
बरे पालवीले देखा॥ जायला यहणोनीया॥४०॥ मग रथारु
ढ सात्यकी रुषीकेसी॥ जात्ते जाले उपलव्यासी॥ इकडे भीस्म
सभेसी॥ दुर्योधण प्रती बोले॥४१॥ पाहे केवढा पराक्रम॥ कृ
रुणगेला पुरुशोत्तम॥ पांडवकाम कल्पद्रुम॥ म्हणोनी रामवी
स्याचा॥४२॥ अमृताची पासमुद्रांत॥ तुम्ह पुपे पांडवरेवव
त॥ ती हिमागी नीलेत्ते दैत्त॥ कुम्हकामधेनु माउली॥४३॥
पासरेवळाच यान्ही तामणी॥ देइल आणोनी चक्रपाणी॥
कल्पवृक्ष लावीला त्याचे आंगणी॥ चींत्तीले मणी पूर्वीनो॥
४४॥ कामधेनुची दुंवीली रेसुरारी॥ तुम्हवील मारुता त्या
चे घरी॥ जाइ दुर्योधना करी मैत्री॥ नीव्यप यो धर तूनुसी

धर्मासी करी नमन । ते च अवघे तुसे धरती ल चरण । गजपुरी
दुःखी हे गारुण । उर नाती जाण दुर्योधणा ॥ ४६ ॥ दुर्योधन उगा
चीसत्व बहु । उत्तर न बोले मती मंद । द्रोण ह्मणे कर्मे सुबुध ॥ भो
गील्या वाचुनी सुटेना ॥ ४७ ॥ पुत्रा ह्मणी हा तं गुण । मज आवु
डता स्येच्न बाळण । समरंगणी त्याचा प्राण । मासेन न घेववे
सर्वथा ॥ ४८ ॥ मासी याश्चेड सागरात । बुडाला असे सुभद्रा
कांत । तो युद्ध भन्डरण पंडीत । मासा वधन इच्छीसी मणी ॥ ४९
ज्याच्या सारथि श्री कृष्ण । ध्वजी जण कृज्या संतापहरण ॥
भ्राता सबळ भीमसेण । त्यास जयास कायपुणे ॥ ५० ॥ माल
गी जैके दुर्योधणा ॥ धर्मासि नमुन भेट भीमसेणा । उभये
कृष्ण आणी कृष्णा । समजाउनी आनी येथे ॥ ५१ ॥ तेन

मानेचदुर्योधणा॥ह्मणेउगानबैसकाजायसद्‍णा॥इकुडेची
दुरपंडुअंगणा॥श्रीनिसांगपेकांती॥४२॥थोरअनर्थवोढव
ला॥हाहीपक्षीकुक्षयमांडीला॥दुर्योधनदुरात्माजन्मला
सर्वाचाक्षयोकरावया॥४३॥कुंतीह्मणेबीदुरकर्ण॥दुर्योध
णाचीपाठीराखेवाण॥पांडवांचाद्वेसनीसीदीण॥करीतोक्ष
यकरावे॥४४॥तोभागीरथीतीरीयाकुरी॥येकांतभास्करउ
पासनाकरी॥मगतेवसुदेवभगीनीसुंदरी॥पाठीसीउभी
राहली॥४५॥जपजालीयामागेपाहात॥कुंतीदेखोनन
मस्कारीत॥मीतुझाघासजाधीरथसुत॥कातुचेथेआली
सी॥४६॥कुंतीह्मणेतुमाझानंदण॥सांगीतलीपुर्वीचेवर्त
माण॥कवचकुंडलेसहीतजाण॥उपजलासीमजउदरी॥७

नरीतु सांडी दुष्टाचा संग ॥ जाइ भावाकडे सवेग ॥ कर्णह्मणे मज श्रीरंग ॥ सर्व सांगोन गेला वो ॥ ५८ ॥ तो भाष्कर बोले वचनी ॥ कर्णा तु कुंतीचे वचन नमाणी ॥ तुम मपुत्र आधीरथे नेऊनी पाळीला सी आजी वरी ॥ ५९ ॥ कर्णह्मणे कुंतीस पाही ॥ तुवा मज टाकीले पण ताहि ॥ मज क्षेत्री याचा संस्कार नाही ॥ आता काय बोलोनी या ॥ ६० ॥ मा सा प्रान सर वा दुर्योधण ॥ मज वरी टेवीला तेणे प्राण ॥ त्यासी मी सोडीता अधःपतन ॥ पावेन सत्यत्री वाचा ॥ ६१ ॥ तुसी या पुत्रासी मारून ॥ राजी स्थापीन दुर्योधण ॥ मग कुंती मागे भाषण ॥ ह्मणे चौघे रक्षीन तु ॥ ६२ ॥ अर्जुनासी तुझे वैर ॥ परि चौघासी रक्षीसा चार ॥ अवश्य ह्मणे नीउपार भाव देत कुंतीतें ॥ ६३

म्हणे म्या मारिला अर्जुन ॥ तरि मज सहीत तेते पाच सण ॥ अ
थवा मी मेल्याने कल्याण ॥ पाचही तुझे तुज पासी ॥ ८४ ॥
कुंती हृदय करी तेक्षणी ॥ वीदेही होसील समरांगणी ॥ आरव
असो देजंतः कर्णी ॥ बोधाचे रे तुज बोरे ॥ ८५ ॥ कर्ण म्हणे वो
जननी ॥ गोष्टी न घाली धर्माच्या कर्णी ॥ अवश्य म्हणे वसु
देव भगीनी ॥ स्यंदन कामली गुप्तरूपे ॥ ८६ ॥ इकडे उपलव्यास
जगज्जीवन ॥ गेला सत्वर स्यंदनी बैसोन ॥ सकळ राया स
मवेत पंडुनंदन ॥ सामोरे येऊन हरीस नेती ॥ ८७ ॥ धर्म बैस
ला सभा करूण ॥ मग जे जाले वर्तमान ॥ कृष्ण माणे सांगीत
ले संपुर्ण ॥ दुर्योधन बोलत नाही ॥ ८८ ॥ दुग्धाचे आधणी
पाषाण ॥ वातला तो नसीजे जाण ॥ तैसा बहुसी कवी

लाअंधनंदृणा । परी नायके सर्वथा ॥ ६९ ॥ कामक्रोधमदमछ
र । त्रैलोक्यीचे करणी येक ॥ दुर्योधन दुराचार । घडीला से
वीधीने ॥ ७० ॥ श्रीकृष्णे शारधत्त । अस्वस्थामा आणी कृ
पीश्वर समस्त । धृतराष्ट्र गांधारी वीदुर भक्त । आम्ही ही बहु
सी कवीले ॥ ७१ ॥ इतुकी यांचे ना यके पापात्मा । जाली त्याची
आयुष्याची सीमा । ऐसे बोलता सर्वोत्तमा । तो भीमे गा
कफोडीली ॥ ७२ ॥ पीटीले प्रचंड बाहु थोर । ऐसे संहारी नज्य
ये केले अंध्यपुत्र । करीण सर्वनृपांचा संहार । तो सुभद्रावर
आवेशला ॥ ७३ ॥ गांडीवासी चढउणी सीत । वोढीले आक
र्णपर्यंत । तेणे नादे डळमळीत । भुमंडळ तेधवां ॥ ७४ ॥ स
हदेव आणी नकुळ । येही गाके भरीले गगनमंडळ । धर्मे

चेनयणकमळ ॥ आरक्तवर्णजाहाले ॥ ७३ ॥ म्हणेअभाग्या
दुर्योधना ॥ जेकुळक्षया आरंभीलादुर्जना ॥ अवघेजाती
लयेमसदना ॥ संशयकाहीनसेची ॥ ७६ ॥ मगम्हणेश्रीपती
तेहीभीष्मकेलासेनापती ॥ धर्मम्हणेनीश्चीती ॥ आम्हास
दळपतीपैकयोजा ॥ ७७ ॥ मगबोलहरीराजवर ॥ समरधीरअपं
कुर ॥ धृष्टद्युम्नमाहावीर ॥ अग्नीगर्भीजन्मलानेतो ॥ ७८ ॥ र
थघोडेशस्त्रसमवेत ॥ वस्त्राभरणीनीघालामंडीत ॥ नरहिरा
द्रौपदराजसुत ॥ रणपंडीतसेनापत्ती ॥ ७९ ॥ द्रोणाच्याना
शाकारणेजाण ॥ द्रौपदहुतानीमीर्लानंदण ॥ भीष्माचाघ्याव
याकारण ॥ श्रीखंडीजाणजन्मला ॥ ८० ॥ धर्मेवस्त्राभरणेजा
णोन ॥ अभीसींचीलाद्रुष्टद्युम्न ॥ सेणापत्तीत्वदेत्ताजाण

वाच्छवाजोलागली ॥ ७१ ॥ रणतुरे परमरवारवाती ॥ सप्तक्षोणी
दचगर्णीती ॥ हाकेनीराख्यगाजवीती ॥ गडगजीती सप्तसागरे
॥ ७२ ॥ रथजुंपुणी केलेसीध्य ॥ गजपादवरीलेसुबुध्य ॥ अस्वस्वा
रपायदळवीवीध ॥ सर्वसैन्यसीध्य जाले ॥ ७३ ॥ सर्वरायास
हीतउत्तम ॥ पांडवसंपादीतहोम ॥ वीजयप्रणदेउण परम ॥ व
सुधामदपुजीले ॥ ७४ ॥ आराध्यदैवतेचेजपकरुण ॥ केलेश
स्त्रास्त्राचेपुजण ॥ दीव्यवज्रपेलेउण ॥ सीध्यजालेसर्वही
॥ ७५ ॥ द्रौपदीसुभद्रालल्लणा ॥ उपलवीदेउणीजाणा ॥ काहीसे
वकआणीसेणा ॥ ठेवीतरक्षणाकारणे ॥ ७६ ॥ अत्यंतवृध्दगो
पपाळी ॥ तेराहावीलेतेवाड ॥ केवळबाळवेडासर्वही ॥ तेहीराह
ती आतेपे ॥ ७७ ॥ गमणसंकेतभेरी ॥ धर्मेयेकीत्यातेजव

सरी ॥ पांडववैराटद्रौपदसअकुरी ॥ रथारूढ जाहाले ॥ ८८ ॥ प्रती
वंध्यासुतकर्मसुतसोम ॥ शतानीकसुतवीरोत्तम ॥ सुभद्रा
नंदन सौभद्र परम ॥ जैसासुर्यउदयाचचा ॥ ८९ ॥ सेणापती द्रु
ष्टद्युम्न ॥ श्रीरुकुंडीहुजासुपदनंदन ॥ वीराटपुत्र उत्तर राजान
शुशुपालनंदन दृष्टकेत ॥ ९० ॥ द्रौपदाचे आणी कुसुन ॥ तैसे
ची वीराटाचे बंधुत ॥ त्याचेनामे सम योजीन ॥ युध्यसपद
कथीजेती ॥ ९१ ॥ कासीराजकुंती भोज ॥ कैकेराजे बंधुसने
जा ॥ यादववीरसात्यकी तेज:पुंज ॥ सेणा अपार तयाची ॥ ९२
वैकुंठीचा सुजाण ॥ तेणे वाजवीला पांचजन्य ॥ देवदत्त अ
र्जुन ॥ वाहातीती अती बळे ॥ ९३ ॥ पृथ्वीपती माहाराज ध
र्मी ॥ तेणे अनंतवीजये वाजवीला परम ॥ वृकोदर भीम कु

र्म ॥ अतीबळें आहारीला ॥ ९४ ॥ सहदेवे वाजवीला सुघोश देख
नकुळे गाजवीला मणीपुशक ॥ असो सेणेसहीत धर्म नृपना
यक ॥ कुरुक्षत्रासी पातले ॥ ९५ ॥ वीशाळ भुमी पाहोण ॥ चतु
स्त्र आणी समाण ॥ देवऋषी स्थळ रंगकोण ॥ स्पर्श हाण सोडे
नी सर्वही ॥ ९६ ॥ जेथे बहुत जीवन ॥ पुष्पवाटीका आणी उद्या
ण ॥ ते स्थळीं भुमी मोजुण ॥ उभवीली सीबीरें अपार ॥ ९७ ॥
नगरीसी बीरें बहुत ॥ जडीत स्तंभ गगण चुंबीत ॥ सबळ पु
त्ताका असंख्यात ॥ हीणावीत महातेज ॥ ९८ ॥ जैसा कुबेराच
का तमेत थोर ॥ तैवी धर्माचें शोभे सीबीर ॥ भोवतारें बंदकुम
जीनीर ॥ मच्छकुंचे तळपती ॥ ९९ ॥ पांडवसीबीरें अनुष्टन
सीबीरें ॥ नीशा स्थळे कोशांगारें ॥ गजअश्वशाळा वीच्या

रमंदीरे ॥ दाइदाऊ भवीती ॥ ७० ॥ अपार रावती छत्रधारी ॥ चीकुलु
कुगण केलेह कर्मकारी ॥ धनुशबाणशस्त्र करणारी ॥ एवंसर्व
त्र रायासी ॥ ७१ ॥ अपार वसीन्नले बाजार ॥ सर्व वस्तु वीकनार
एवं सर्व न्रपवर ॥ यथाव काशाउनरले ॥ ७२ ॥ पाचप्रकारेत्ती कु
ण ॥ अकराक्षोणी दल घेउण ॥ राहान्ताजाला दुर्योधन ॥ समस्त
न्रपास पवेत ॥ ७३ ॥ गजपुरापासुण तेथ ॥ लक्षान्वेलक्ष येत्ती
रथ ॥ युध्यासामुग्री भरूणी येत ॥ असंख्य सेवक धावती ॥ ७४ ॥
भीष्मासी रणपट्ट देउण ॥ अभीशकी तेका दुर्योधण ॥ वस्त्रेभु
शणे समर्पुण ॥ जयवाद्य वाजवीती ॥ ७५ ॥ भीष्माचे स्तवण ॥
केरिता जाला दुर्योधण ॥ ह्मणे प्रतापसुर्य येथुण ॥ रक्षी सेण
सर्वही ॥ ७६ ॥ तुजवीण रक्षीना दुजा ॥ कोण आहेसी माहाराजा ॥

पाळी तानुसे प्रताप तेजा ॥ पांडव रथयोत्त कायसे ॥ ७ ॥ भीष्म
म्हणे सर्व संहारीण ॥ त्यात त्यैकवीर आहे अर्जुण ॥ नीत्यहा ज्ञात स
स्त्र योध्य मारीण ॥ पांडव वेगळे करूणीया ॥ ८ ॥ कर्ण म्हणे मीसी
हन्नाण ॥ तरी मज सीको नेकरावे युध्य कंदण ॥ कीवामीच सर्व
आटीण ॥ शुष्क कानन जाळी अग्नीजेसा ॥ ९ ॥ यावरी बोले
वीर कर्ण ॥ जोवरी जीवंत आहे गंगानंदण ॥ तोमी न करी यु
ध्य कंदण ॥ प्रतीज्ञा सत्य माझी हे ॥ १० ॥ कौरव दळी वाद्य वाजती
अपशकुण बहुत जाणवीती ॥ म्हणे त मोर सीव शब्द करीती
वीचरती भयपाथी त ॥ ११ ॥ क्षेमेवीण आगळी वीशेष ॥ भी
ष्माचे अंगी क्षमा वसे ॥ समुद्रा हुण गंभीर असे ॥ सुर्या समा
न प्रभा ज्याची ॥ १२ ॥ बोल काजैसा अंगी रासुत ॥ शत्रुदेखवा

या वैवस्वत ॥ माहा योगी इंद्री येजीत ॥ सुकल्हनु मंतज्या परी ॥ १३ ॥
जैसा तो माहाराजे देवव्रत ॥ हरि चरणी ध्रुव वेचाजो हुन ॥ तो से
णापती प्रताप वंत ॥ कौरव दळीसी च्य जाला ॥ १४ ॥ इकडे सुधी
ष्टीराया सहीत ॥ वैसला सभे पवपवीत ॥ तो द्वार केहुणी
अकस्मात ॥ यादव वीर पातले ॥ १५ ॥ जने वसुदेव उग्रसेण ॥
उध्व अक्रुर रेवतीरमण ॥ जनी कृष्ण प्राणु प्रद्युम्न ॥ धर्मे
दर्शणा पातले ॥ १६ ॥ सामोरे सपस्ता सी जाउण ॥ पांडव जाणी
तीस न्मानुण ॥ सर्वेसी सपस्त वैसउण ॥ धर्मराजे पुजीले
॥ १७ ॥ बळीराम ह्मणे मुरारी ॥ कौरव पांडवासी नीर्धारी ॥ समा
नसा सत्ना ध्रुघावरी ॥ नकुवे वारी येकाचा ॥ १८ ॥ तु पार्था
ची पारी राखीण ॥ कौरवांची तीसी अकल्याण ॥ दुर्योधण

भीमसेण॥समाणजाणअसती॥१७॥तुज्यापक्षीऋषीकेशी
तीकुडेजयलाभजीश्चयेसी॥कौरवाचेपेनदृष्टीसी॥मीपाहा
वयासमर्थनदे॥२०॥मीकरूजातेतीर्थाटण॥अवस्यसेण
जगजीवण॥मगसमस्तासपुसोण॥देवतीरमणजायती
र्था॥२१॥तोभोजराजद्वारकासहीत॥धर्मापासीबोलेपुत्रार्थ
पार्टीराखेवोणसत्य॥तुसर्वथाभीउनोको॥२२॥येकताक्रो
धावलापार्थी॥आह्मीकाळासहीनाहीभीत॥तुजायअ
थवाराहेयेथ॥आह्मासाहेश्रीकृष्णकृपावंतजैसेपो॥२३॥
मगतोऋष्मयाचासुत॥गेलाकौरवाकडेत्वरीत॥तेथेहीबो
लीलापुरुषार्थी॥ह्मणेकत्नभीउनाको॥२४॥तेथेहीबोल
तीभीष्मकर्ण॥मस्यकाजालीकाळासवधुण॥तुजाम

त्यासीत्वरा करून ॥ कायपाठी रावसी ॥ २५ ॥ तेथेही जपमा
णपावोण ॥ गेलाभोजकोट नगरीशी घेउण ॥ रोहिदेवीचे वीरस
सोण ॥ शतसुखवेलेण नीतयाते ॥ २६ ॥ याउरि शकुणीपुत्रउलु
कजाण ॥ त्यासीसांगताजालादुर्योधण ॥ तु पांडवासजाउण
श्रेणेश्वसांग मासे ॥ २७ ॥ मगत्ताना नाप्रकारे दुर्जण ॥
उलुकासंसांगेनीदुणपुर्ण ॥ म्हणे ऐसे वबोलजाउण ॥ येक
वचणचुकुनोको ॥ २८ ॥ मगतोउलुकनी घालानेथुण ॥ भेट
लापांडवाप्रती येउण ॥ सभाव्हारली संपुर्ण ॥ जगज्जीवणसु
रवीजेथे ॥ २९ ॥ उलुक म्हणे दुर्योधण ॥ बोलीला काही करी
णतीक्षण ॥ तेमी बोलीनो तुम्हालागुण ॥ क्रोधउसनन्न
नहाइजे ॥ ३० ॥ मजअभय द्यावे सपुर्ण ॥ तरी मी ते बोलजे

कीण॥मगह्मणेपत्तीश्रीमार्जुण॥अभयबोलेअवस्य॥३१॥मग
उलुकबोलेवचण॥दुर्योध्यणेसागीतीलेतुह्मालागुण॥तु
ह्मीमागीलपत्तीज्ञासंपुर्ण॥रवदेकरूणघावाजात्ता॥३२॥
धर्मतुजधर्मजाचरसी॥लोकासीधर्मनीतीसांगसी॥
गंगातीरीमार्जदत्तापसी॥होउणीजैसाबैसला॥३३॥श्रोवते
पक्षीमुशकमीळत्ती॥साधुह्मणउणीपायवंदीती॥मार्जारे
ह्मणेतपाघत्ती॥प्रीतपकरूणीहृदयजाले॥३४॥मगगंगे
स्नाणासधरूण॥नेतातीपक्षमुशकमीलोण॥मुशकबा
ळेयेउण॥जवळरवेकोलागली॥३५॥तोबाळकेउचलोण
भक्षमाच॥मार्जारेकोन्हासनकळत्ताभक्षीत॥शरीर
जालेपुष्टबहुत॥ध्यानकरीतलटकेची॥३६॥त्यातहंडीना

मप्रु शक्रस्पणे ॥ हा मोठा जाला काय कारणे ॥ पहील्याहुणी शत्रु
गुणे ॥ मुत्रपुलीश त्यागकरीते ॥ ३७ ॥ आम्हुन्बे संहारीले येणे
कुळ ॥ उरलेउदोणपद्मालेस कुळ ॥ तुही धर्मातैसा वीरखळ
स्वगोत्र जाधुले भक्षुपाहासी ॥ ३८ ॥ तरी कपटसोडी युध्य
करीसमरी ॥ तु माजाराजैसेन करी ॥ तुमची स्त्री गाजली
सभेभीतरी ॥ लाजसहसान धराते ॥ ३९ ॥ हुम्मातुसभेस
येउण ॥ गेलासी इन्द्रजालहरवउण ॥ तैसेबहुरूप वोडंबर
जाण ॥ लक्ष्मीचेमा याहरवली ॥ ४० ॥ तरी त्याची पाहीराखे
णी ॥ युध्य करीस मरंगणी ॥ तुही शहसी जालाहलणउणी
तुजयेथुण सोडवीले ॥ ४१ ॥ तु वाकपटे मारीले कौंसचानु
र गोवत्सा येउन्चीहरवानार ॥ कपटी नाहाउवोरजार ॥ स

मरी धीर धरी आता ॥ ४२ ॥ भीम बोका बुरखा नार ॥ तुसी वी
रायचे सेवक समग्र ॥ बल्लवा तु कुणी कुकुटनार ॥ वचण सा
चार करूणी घावी ॥ ४३ ॥ दुस्यासणाने रत्तु पीइण ॥ माझे माडी
वरी गद्या घालीण ॥ तें घरचवी देवरे करूण ॥ नाही तरी न पुंश्य
त्तु ॥ ४४ ॥ अर्जुणा तु बृहन्नला साचार ॥ अंतःपुरामाजी रा
हणार ॥ कर्णा हाती तु झेसीर ॥ छेदीण जाण क्षणार्धे ॥ ४५ ॥
अस्त्र दक्षवा गोरक्षका जाण ॥ ते नकुळ सहदेव घेघेजण
पुष्यकरा धरा जांगवण ॥ कीउदेण पत्ना वेगे ॥ ४६ ॥ तुम्हा
सरों तीखनाम सत्य ॥ ठेवीले ते आली येथार्थी ॥ तुमचे
वाइण जसना पुतृशार्थ ॥ तरी आजाउगे चराहाते ॥ ४७ ॥ आम्हु
णत्त रिपरा धीर ॥ पळुनो का त रिसणवी ता शुर ॥ स्त्री मो

जीली साचार ॥ उगेच कैसे पाहात होते ॥ ४८ ॥ तुह्मी वीराचे
सेवक ॥ अधीर बळहीन नपुंशक ॥ छद्मासारीखे आलेल
क्षेपक ॥ तरी मी भीत नाही ॥ ४९ ॥ भीमार्जुण आले कोटी वरी
तरी भीत नाही कद्हा समरी ॥ तुमची फजीत केली नाना परी ॥ आ
णद्यत्ती आपुले ॥ १ ५० ॥ तुमची वस्त्रे हीरोणी घेतली ॥ सभेत वल्कले नेस
वीली ॥ आणीक असत ते चेवेळी ॥ सभेचे दुःख आठवा की ॥ ५१ ॥ आले अर्जु
णा तुमेर थी कृष्ण ॥ अक्षय भाते गांडीव बाणाशण ॥ मी द्रष्टीस नानी
दुर्योधण ॥ करीण चुर्णस मरंगणी ॥ ५२ ॥ तुह्मी राणे राणी पच्चता पांड
व ॥ बळे चमी भोगीतो राणीव ॥ तुह्मासी घुण्मारूण सर्व ॥ राज्य भो
गीण सर्वस्वे ॥ ५३ ॥ सभेस गांजली वणीत्ता ॥ ते व्हा पुरूशार्थ कोठे गेला
होता ॥ आत्ता आनीला असेल नव्हता ॥ तरि पुरुष्य करा त्वरीत ॥ ५४

धर्मोतुकें कब्राह्मण । पुढीन लगसील कष्टाजाण । तुम्हेकृपाचीअद्री
हाणोण । वीराटरायेफोडीले । ९४ । भीमातुकणी ककुटणार । सुधीकै
साधरीसील धीर । पार्थातुकें न्याना चवनार । जयपुध्यकायसे
९५ । उलुकाचे वचन णसैकोण । पाचरीभुजंगश्वी भलेघातुण । की
पेच माता तांगाच्यायेउण । खुंडाबकेपाडील्या । ९६ । कीपंचव्याघ्रनी
दृस्त । त्याच्यानासीकाही धलीदृष्टीघात । कीपाचहीत पस्वी
प्रभुन । देकोनी यास्तोभवीतो । ९७ । त्रिमेरवाउणकुर्कराघात ।
तात्त चोकोनी गहाउचलीत । थरथरासर्वांगीकापत । क्रोधेजार
कनेत्रजाले । ९९ । होमसमदयाज्ञीक । चेतवीजैसाकुंजाग्नीदेख
गंळीवाचीगचसणी सुभद्रानायक । काहाउणचढवीतेधवा ।
१०० । श्रीप्रद्युम्नलैणेउलुका । सांगत्यादुर्योधनामस्यका । म्हनी ।

त्यारथ्याकीलटीक्या ॥ पाहेकीटका यावरी ॥ ८१ ॥ तुशद्ध शस्त्रे बोली
लासी वेगे ॥ आम्ही लोह शस्त्रे छेदु तुझे अंग ॥ आपुल्या कर्माचे
भोगी योग ॥ यावरी आता भोगीसी ॥ ८२ ॥ पांडवे प्रती त्याकेल्या
पण ॥ त्यात दिल्हा रास अंगीकार ॥ तुज सारखे आले काळ धीट ॥ तरी तु
अकुतान वाचसी ॥ ८३ ॥ दुस्यासनास भीमसेण ॥ रगडील जैसा
मत्कुण ॥ की मृत्तुघट चुर्ण ॥ पाषाण पडे तो तसे ॥ ८४ ॥ की माज
ला जैसा प्रचंड कुंजर ॥ तो धरूणी आफळी पाजार ॥ तैसा गदाघा
ये वृकोदर ॥ दुर्योधणास चुर्ण करी ॥ ८५ ॥ रणमंडळाची घा
णा सबळ ॥ कौरव दळ ती हे ची सबळ ॥ भीम गदा लागता अती
प्रबळ ॥ रक्त तेल तेथ काढील पे ॥ ८६ ॥ भीमसेण रेसा गजाउ
पा ॥ जे धृतपुत्रा तुज जवळी आले मरण ॥ स्वर्ग मृत्यु पाताळी

जाण ॥ लपना तुज सोडीना ॥ ६७ ॥ अर्जुण म्हणे त्या कौळीका पुत्रा
सांग सत्वर त्या अपवीत्रा ॥ उध्वंपंथे तुसी यासी रा ॥ उउ वीण आ
तानी धाडे ॥ ६८ ॥ सहदेव बोलये क्षणी ॥ जाउणी सांग कपटी पा
शाशकुणी ॥ तुझ्या प्राणास आही कृतणी ॥ मीच असे खुकेणा
६९ ॥ मग बोले वीर नकुळ ॥ उलुका तुही वाभीत केवळ ॥ तुज म्या
आमंत्रीले काळ ॥ म्हणा धाडीन नी धाडे ॥ ७० ॥ खुगरे क्षो
भली बहुत ॥ गीकुम्हण निअवघे पर्वत ॥ तैसे तुली उरासेस
मस्त ॥ बोलता शात्की आहे ॥ ७१ ॥ तृणाचे पुत्ते सकळ ॥ वीस
वावयाचालीले वउचान्नळ ॥ म्हणुण सागराचे सबळ ॥ स्वर्ग
हा निघेनले ॥ ७२ ॥ नवनीताचे बोडवन ॥ ताक्षकबवपा
गीलेउण ॥ सनकाडी पावे उंयदन ॥ सारथी पुढे कौरवाचे ॥ ७३ ॥

ऊत्मनी ऐकरी तो दुर्योधन ॥ सुखाचे शतखंडे करुण ॥ वत्समा
जला अधनंदण ॥ पंचाननासी सगद्दु पाहे ॥ ७५ ॥ अर्जुन ह्मणे
तुरंगबुबउ ॥ तुजसी काय बोलोनी वाउ ॥ उद्यां गांडी वाहोनी मु
उ ॥ शद्ध बाण वोळविन ॥ ७६ ॥ दुर्योधन बोलीला तीक्ष्ण ॥ उद्या
समरी उत्तर देती बाण ॥ मग श्रीरंग ह्मणे सांग जाउण ॥ उदई क
थागसी कृष्णयाचे ॥ ७७ ॥ मी हारत्रन धरीतां साचार ॥ करीन
तुमचा संहार ॥ मग उलुकत्ते थुनी सत्वर ॥ आज्ञा घेउणी निघा
ला ॥ ७८ ॥ जाले तेची वर्तमान ॥ सांगीतीले दुर्योधनासी संपुर्ण ॥ शकुनि दुश्यासन कर्ण ॥ तमजाले ऐकता ॥ ७९ ॥ मी ध्वक
रवीले दळ संपुर्ण ॥ मग स्वामी कार्तिकाचे करी आराधन ॥ पथासां
गकरुण गंगानंदण ॥ शस्त्रे कवच मग घेत ॥ ८० ॥ भीष्म ह्मणे दु

योधनाप्रति ॥ नीवडीअवघेमहारथी ॥ अकराक्षोनीनीश्चीती ॥
ष्जतेकाउभेकेले ॥ ८१ सेनापतिसर्वपाहुन ॥ ह्मणेअर्धरथीहावि
रकुर्ण ॥ ऐसेंऐकतासूर्यनंदण ॥ क्रोधेबोलेभीष्मासी ॥ ८२ तुपां
उवाच्यापारीरारवाहोसी ॥ आमुचेतेजोभंगकरीसी ॥ तुजवरि
जीवंतआहेसी ॥ तोमीयुध्यनकरीकदा ॥ ८३ मगभीष्मकर्णाचे
समाधान ॥ करीततेकाद्दुर्योधन ॥ दोघेहीमजप्रतिकृपाकरु
ण ॥ युध्यसमयेरक्षावा ॥ ८४ मगह्मणेगंगाकुमर ॥ आता
येथुनीकृष्णाचांसहार ॥ रणमाजेलअपार ॥ दुर्योधनाजाण
पा ॥ ८५ ॥ आम्हुनितरीकरीमैत्री ॥ संहारुणाकोराजेक्षत्री
पार्थासीभीउऐसाधरत्रि ॥ वीरकोन्हीनाहीजन्मला ॥ ८६ मी
अथवायेकुन्देण ॥ त्याहीसीमाजउरणकंदण ॥ मीसर्वांसीयुध्य

करीण॥सीखंडीयासीवेगळेकरुणी॥५८॥मीआजपर्यंत्तअ
हेब्रह्मचारी॥हाप्रतीज्ञीहोतानिर्धारी॥घोषेकरुणीतेपदउरी
कामीनीहोउणीजन्मला॥५९॥मगशीववरदेकरुण॥पुढेपाव
लापुरुषपण॥हेकथासांगेसंपुर्ण॥आदिपर्वीनीरोपीली॥६०॥
तेणानीहास्त्रीत्वपजान॥पाचारीमीकदानकरीबाणप्रेरण
पंचपांडवासीमरण॥कोणाव्याहीकेदेनाही॥६१॥स्त्रीनामस्त्री
पुर्वक॥स्त्रीत्वपवेशधारक॥नोहीसीखंडीहेरव॥पाचुडेमीकदा
नपाहे॥६२॥भीष्मकरीप्रतीज्ञा॥येकेमासानआरीनपांडवसे
ना॥हाहासरुत्थगणना॥मदारथीनीत्यमारीण॥६३॥तैसा
चीबोलीलागुरुद्रोण॥मासात्तसेनामीहीआटवीन॥मग
बोलवीरकर्ण॥मिमर्दिनपाचादीवसान॥६४॥कर्णाचैबोल

ऐकोण कासनि गद्‌गदा भी म्हणोण । जो दृष्टी देखीला नाही अर्जु
न । तो वरी न जाणत्या गोष्टी ॥ ९४ ॥ इकडे धर्म ह्मणे अर्जुना । कीती
दीवसात आटसि शत्रुसेना । मज लागी सांग सुचना । भावड
सी तु प्राणाहुण ॥ ९५ ॥ ऐसे ऐकता वचन । पार्थ केले हास्य वदन
श्रीरंगाकडे पाहुन । बोलता जाला कौतुके ॥ ९६ ॥ हा वैकुंठीचा
सुकुमार । पाठीसी असता क्षीराब्धीजावर । क्षण मात्र शत्रु
संहार करीन सर्वसर्वज्ञा ॥ ९७ ॥ ऐसा रात्री जाला वीचार ॥
तो उदयाचळी देखीले मीत्रचक्र । स्नाने करुणी सकळ वीर । दा
ने देती अपार नेका ॥ ९८ ॥ होमाही जप कवच करुण । आराध्य
देवता करुणी प्रसन्न । सिद्ध जाले चातुरंग सैन्य । वाद्य वाजो
लागली ॥ ९९ ॥ पंच योजन निर्मळ । पांडव पृत्तने चे पडीले

तळ ॥ आर योजने सबळ ॥ कौरव सेना उत्तरलि ॥ ४० ॥ दोही दळी
अटराही जात्ति ॥ आपुलाले उपैसे राबत्ति ॥ पांडवदळी ध्वज त
ळपत्ति ॥ वीससहस्र वीजु भाया ॥ ४१ ॥ तीससहस्र कौरवदळी ॥ ध्व
जतळपत्ति नभमंडळी ॥ सर्वात श्रेष्ठ देखवी जे सकळी ॥ कपी ध्व
ज आगळा ॥ ४२ ॥ दशयोजन पर्यंत ॥ हरिवर ध्वज सर्वासी दीसत
भुभुकारे ब्रह्मांड गर्जवीत्त ॥ सीतासंत्तापहरणजो ॥ ४३ ॥ चतुरंग
दळाची हा कथोर ॥ याजत्त वाद्याचा घन चक्र ॥ उद्योगपर्व संपय
ये थुनी संपले राजेंन्द्रा ॥ ४४ ॥ उद्योगपर्व ऐसी के फार ॥ भारता माजी सु
रस अपार ॥ बहुत नि नि बहुत्त वीचार ॥ ज्ञान अगाध निरोपीले ॥ ४५ ॥
उद्योगपर्व करिता श्रवण ॥ केल्याने फळ सहस्र पत्त ॥ शत्रुपराजय
संपुर्ण ॥ कीर्त्तीवर्द्धन सर्वदा ॥ ४६ ॥ उद्योगपर्व करिता श्रवण ॥ सर्व
उद्योग जात्ती नीर्शोन ॥ स्वस्त्ते हाय सद्दा मन ॥ सकळ विघ्न निर्स
निहा ॥ ४७ ॥ संतती संपत्ति आयुष्य ज्ञान ॥ भुक्ती मुक्ती सद्दा सन्मा

धान ॥ उद्योगपर्व केलियाश्रवण ॥ हतुके आस्पहोयपै ॥ ८ ॥ जाउणी सकुचे रोग ॥ प्राणी होती आरोग्य ॥ ऐसे पर्व उद्योग ॥ संपुर्ण येथे जाहाले ॥ ९ ॥ पुढे भीष्मपर्व सुरस फार ॥ वीरसमाजे लज्जापार ॥ जेथे भीमार्जुनादी महावीर ॥ करणी करी भीउती ॥ १० ॥ प्रज्ञाचक्षु अंबीकानंदन ॥ त्यास संजय सांगे सत्कारुण ॥ पुढे भीष्मपर्व करी श्रवण ॥ यकुचीनेराजेंद्रा ॥ ११ ॥ जन्मेजय जनानंदभरीत ॥ वैशंपायण प्रेमे सांगत ॥ पंचपर्व संपले येथ ॥ सत्यवती सूत प्रसादे ॥ १२ ॥ शौनीकादीकां सांगे सूत ॥ सातावे भीष्मपर्व अद्भुत ॥ श्रीधर वीनवी जोडुनि हात ॥ विरकसंत पंडीतास्ती पै ॥ १३ ॥ जादिपुरुषा दीगंबरा ॥ भीमातिरवीहारा उदारा ॥ तो ब्रह्मानंद श्रीधरवरा ॥ अभंग कथीन वीटेवी ॥ १४ ॥ सुरस पांडवप्रताप ग्रंथ ॥ उद्योगपर्व व्यास भारत ॥ त्यांतिल सारांश यथार्थ ॥ चाळीसा ध्यान कथीयेला ॥ १५ ॥ जा ॥ ४० ॥ उद्योगे

धृ ॥ धृ ॥ धृ ॥ धृ ॥ धृ ॥ धृ ॥ धृ ॥ धृ ॥ धृ

श्रीगणेशायेनमः॥ श्रीसरस्वत्यैनमः॥ ॐनमोभगवतेवासुदेवायन
मः॥ जयश्रीकृष्णाकारकेभवानी॥ सुब्धपीरघारकावीलासीनि॥ आदि
मायाकुळस्वामीनि॥ त्रपवरूपीणीश्रीरंगा॥१॥ व्यासवाल्मीकनार
द॥ शुकप्रल्हादरुक्मांगद॥ अंबऋषिसनकादीकऋषिवृंद॥ वर्निताकी
र्तीपैलुश्री॥२॥ धर्मभीमसुभद्राकांत॥ नकुळसहदेवपंडुसुत॥ द्रौपदीवि
राटसात्यकीसमस्त॥ शिवदेवसेनाचाति॥३॥ सप्तक्षोनीदळसंपुर्ण
पाशुत्ताक्कीसंगघेउण॥ कुरुक्षेत्रासीआउण॥ गोंदळमांडीलास्यानं
दे॥४॥ रणमंडळतोमकुंड॥ देषाग्नीनीप्रज्वळलाप्रचंड॥ कौरववस्त्र
उदंड॥ आहुतीआनपडतात्ति॥५॥ भीष्मद्रोणकर्णवीर॥ दुःशासनश
कुनिकपटसागर॥ इतरदैत्यांशानपवर॥ आहुतिघेतिलयेयाची॥६॥
दुर्योधनाचीनीश्चीती॥ सेवटीहोईलपुर्णाहुती॥ राजीस्थापुनि

धर्मेन्द्रपत्ति॥ मगतुजासीलघारक्ते॥ ७॥ आवोतुसेहीवटेअपार॥ स्मामा
जीह्मसानुघसश्रीधर॥ तेणे पंडवप्रतापदीपीका थोर॥ पाजळ्ती यु
थामति॥ ८॥ बाळेभोळे अज्ञानजन॥ प्रपंचरजनित पडले जान
ह्यासे हातेथ दीपीका पाजळुन॥ सारांश मार्ग दावीला॥ ९॥ ब्रह्मान
द याद्वेंस॥ पंढरी उगा करुणासमुद्र॥ श्रीधर वरद आनंद भक्त॥
पुढेचरित्र चालवि॥ १०॥ हतिले रव निघेउणील वलाहे॥ तव वदुन
मीसद्यपाहे॥ पुढे आता लिहु काय॥ लवलाहे सी सांगतो॥ ११॥ पट
दिशा जैकोण॥ सुहास्यमुख बोले वचन॥ ह्मणे मी सांगतो लेद्र
न॥ कुदितेची सत्वर॥ १२॥ उद्योगपर्व पागेस पत्त॥ वैशंपायणे गा
इली कथा॥ स्वप्रेमे जन्मेजय श्रोता॥ आइकसी पुसतसे॥ १३॥ कौ
रव पांडव हे व्हो॥ कुरुक्षेत्रीमी ळाले सकळो॥ जैसे कासागर फुटले

श्वचपलोरला भूमिवरी॥१४॥ कौरवासी करणी सीघ्राई॥ आला द्वीदरा
ब्धीचा जावाई॥ दुर्योधन कुबुद्धि पाही॥ सकसाही नायके॥१५॥ से
नापत्ति गंगानंदन॥ दुर्योधनें केला पुर्ण॥ ईकडे पांडवी धृष्टद्युम्न
रणपरत्यासी बांधीला॥१६॥ येथुनी भीष्मपर्व रसाळ॥ बोले वैशं
पायन निर्मळ॥ पगत्तणेची व्यासपदे रसाळ॥ कथा पुढे चालवीली
॥१७॥ मग त्तेथीचा अन्वय॥ धृतराष्ट्रासांगे संजय॥ तेंही दृष्टी गज
दलेय॥ वीरोष जाला वाघाचा॥१८॥ धर्म द्रुपद्याजुन भीमदेव॥ इ
हीबळे न्याहादीला डंख॥ कौरव द्वष्टी हीअनेक॥ याज्जीला जवजातध
वा॥१९॥ दोहीं दळी वाघाचा गजर॥ यानकेबु वाजला अपार॥ तेथे
कल्हांउगोत्रसमग्र॥ उत्कमकीलअतिभये॥२०॥ दोन्ही दळे परमस
पर॥ मिनलि जेकाराया जचाल॥ वोळेउ वीरउत्तकुर॥ होउणीजा

रुलक्षणार्धे ॥ २१ ॥ ऐकुनी गजर विशेष । श्रीवासहस्र जालावीशेष

भ्रमी नजालेत याचे मानस । म्हणे अनर्थ कायसा ॥ २२ ॥ भगणे

रीचवीती भुमंडळी । बैसलियमाची घातरवीबळी । कुत्तांतकापेने

वेळी । भयअत्पनवाटतसे ॥ २३ ॥ ठंबकलेसमुद्रजळ । उळम

ळीलेउर्विमंडळ । हेलावीलेसप्तपाताळ । वाराहकुर्मदचकले

॥ २४ ॥ दीग्गजचळचळाकापती । मेरुमांदार आदिकरुनी । सुधापा

नीपरमचीती । भयपावलेतेधवा ॥ २५ ॥ अस्यासहीनसुर्यउळ

मळला । अपर्णापडेसीवाच्यागळा । भयपावीनजालीकमळा ।

वीष्णुनिलासावरीते ॥ २६ ॥ श्रुष्टीबुडालीबुडालीदेखा । तीहीलोकी

गाजलीहाक । पार्थान्यारथीआदीपुरुष । पातेउगाचीवीस्मी

त ॥ २७ ॥ श्रुष्टीबुडेलजाणेन । पुरुवीचाकाढीलापांचजन्य

तोअप्रियेचनांदराहोन।।तरस्तजालेदव्येघानि।।१८।।वृद्धबाळध
दिदेउणा।मीजालेपृथ्वीचेवीरत्नरण।।नोगजपुरीसत्यवतिनंदण
धृतराष्ट्रासीभेटला।।१९।।ह्मणेहान्हीइन्द्रेआटनिला।।येकपाच
पांडवउरतिल।।तुपुत्राचेदुध्यपाहासील।।नादिचक्षुदेतो।।तुजला
गी।।२०।।वीचारबोलेअंबीकानंदण।।कुरुक्षेत्रयनपाहावेमासेन।।मज
पेथेचकुत्र्वलवर्तमान।।ऐसेकरीगुरुवर्या।।२१।।मगसंजयाच्यामस्त
कीहात।।ठेवीताजालाश्रीशुकतात।।ह्मणेमीज्ञानदृष्टीनेवीलोकु
नसमस्त।।करीपरुषत्तयपात।।२२।।जेजेवर्तेलरणाचेठाई।।तेस
र्वहीपाहुणयेई।।तुजश्रमनहोतीपाही।।मनोजयपेयेत्ताजाता
२३।।तुजआरश्रनलगनिरणांगणी।।सुदेवयेइजादक्षणदक्षणी।।
ऐसेश्रीव्यासबोलोन।।अंतरध्यानपावला।।२४।।संजयह्मणे

तेवेळी॥रायादोन्ही दळेसी धजाली॥तुझे पुत्र मी व्यालेसकळी॥ना
मे जेके अनुक्रमे॥२४॥ दुर्योधन दुष्शासन युयुत्सव जान॥ सत
दुःखसह विंधसधसुलक्षण॥जनुबंधसुबाहुप्रदर्षन॥भीष्मदुर्म
र्षण दुबाहु बारावा॥२५॥ दुर्मुखदुःकर्णवीशा तिकवीकर्ण॥जल
ठंरवउप विचित्रची त्रभानु सुलोचन॥चारुची त्रदुर्मर्षण शरासन
दुःप्राणहा चोवीसावा॥२६॥ चिवीछवी कदसुमर्दन॥नंदउनंदती
त्रवान॥नित्रकुर्ण सुवर्म दुर्विमोचन॥सुनाम सुबाहु सुलोच
नछेत्तीसावा॥२७॥ आयुबाहु महाबाहु ची त्रांगदछी पर्चरण
सुस्मवेग भीष्मवेग भीमवेग बलवेग गहन॥उग्रायुध्य भीम
कर्मा बलवर्द्धन॥कनकुजानअटेतावीसावा॥२८॥ दछ
सुब्रह्म कर्मा बहुक्षेत्री पुर्ण॥सोमका नीकंधदसधका कुजान

सत्यसेन उग्रवाक सत्यलोचन ॥ सोमसेन अस्वसेन दुःपुरासा
टीजाले ॥ ७० ॥ कुंड आई विषालाक्षदुराधर्ष ॥ दृढहस्त सुकेश वान्तसु
वेश ॥ बन्दसिकुजादी त्यकेतवीशेष ॥ उग्रजुजान बाहु नरावा ॥ ७
कवची नागदत्त खंडगी थोरी ॥ उग्रश्रीमरथ बाहु जालोक कुंडधारी
जय यशो चक्रमर्दि दृढहवरि ॥ सुध्यदृढ चौर्‍यासी ॥ ७४ ॥ युयुत्सु
धीजन्याल यकुंडवेदी दीर्घलोचन ॥ प्रधन मार्थी याही चलि
थवी र्यवान ॥ सुरध्वज कनकध्वज कुंडसील पूर्ण ॥ कुर्णीक शात
न उजाहाले ॥ ७३ ॥ बकांकी श्रुश्रत्याग्रुण ॥ सुहस्तवीरो धी संपूर्ण
येक शत येक वरि जाणगजाण ॥ येकोत्तर शतपुत्र शोभले ॥ ७४
संजय ह्मणे इन्द्र विरदेख ॥ त्याची नामे अनुक्रमे येक ॥ रूपावा
र्यदोना व्यार्यवीर नायक ॥ जस्य थामाद्री जनी नती ॥ ७५ ॥ भीष्म

कर्णशकुनि भगदत्त ॥ शैल्य उलुक बाल्हीक सोमदत्त ॥ भुरिश्रवा ज
वलंबुस जयद्रथ ॥ बृहद्बळ जलसंगी ॥ ४४ ॥ सेधववीरअ
नुवींद ॥ अंगराज म्लेंछपति बुह चिध्या ॥ पर्वत्तिक आनी कुराज ब
हुत्त ॥ नामें त्याचे असंख्यात पै ॥ ४५ ॥ त्रिगर्त सुशर्मा अलायु
धा ॥ दंडधार मागध राज जळसंधा ॥ जयत्सेन कांभोज पौरव
प्रसिध्या ॥ हे महावीर कौरव दळीं ॥ ४६ ॥ आता पंडुपुत्राचे दळीं
वीर अेकराया महाबळी ॥ मुख्य वीर नायक वनमाळी ॥ काळच
क्र वकाकापे जया ॥ ४७ ॥ धर्म भीम अर्जुन ॥ नकुळ सहदेव कुं
तीनंदन ॥ आता प्रतिपांडव पाच जाण ॥ त्याची नामें जेकापा
॥ ४८ ॥ प्रतिविंध्य सुत्तसेन सत्तकुर्मा ॥ सुत्तसेन शत्तानक ज्या
चीयेसु ध्याची सीमा ॥ हे द्रौपदीचे पुत्र अगाध महीमा ॥ पांडवा

चेप्रतिपांडव ॥ ७१ ॥ जैसा नवग्रहांतसूर्यनारायण ॥ तेवीं सुभद्रा
त्मज धाकुटा अर्जुन ॥ द्रौपदी शीखंडी धृष्टद्युम्न ॥ बहुत नंदन असे
द्रौपदीचे ॥ ७२ ॥ समर्ई वीरांषनामपुर्ण ॥ तेवीं सांगेल वैशंपायन
वीराट उत्तर सात्यकी यादवजान ॥ शुशुपाळपुत्र धृष्टकेत ॥ ७३ ॥
कौंती भोज कासीराजचक्रीतानन ॥ घटोत्कच भिमनंदन पर्वा
त्याचा नंदन ॥ उलुपीचा इलावान ॥ अर्जुनवीर्य जन्मला ॥ ७४ ॥
नीळराज क्षेत्रपती पीवराजवीर ॥ शंख उत्तमौजयुधामन सही
तदशपुत्र ॥ युध्यमन्यनी क्रांत महावीर ॥ धृष्टद्युम्न क्षेत्री कुम
रक्षत्रधर्मा ॥ ७५ ॥ वार्धक्षेची त्रासुकुमार ॥ सत्यधृती माघ्रद
त चंद्रसेन वीर ॥ सेनाबींदु पराजय सत्यजीत थोर ॥ पौड्रराज म
हाबळी ॥ ७६ ॥ श्रेणीमानवसुधान पुजीत ॥ हे पांडवदळी वी

रथिरव्यात ॥ रायावीरगणास मस्त ॥ यथानुक्रमे सांगीतली ॥ ६ ॥
कौरव दळ अर्जुन ॥ सेनाधीपति मुख्य देव कृष्ण ॥ शुभ्र घोडे शु
भ्र रथ ॥ पंचध्वज शुभ्र त्याचा ॥ ध्वज ॥ शुभ्र वस्त्र शुभ्र मुक्तमाळा ॥
कृष्ण पदिसवो गळा ॥ येक चक्र करूण धाकुटा दीत्य मेळा ॥ वाटे घडी
लाकुमळासनो ॥ ७ ॥ महावीर रणपंडीत ॥ जेने रणी तोशवी
लादेनुकासुन ॥ पृथ्वीचे राजे वीपटित ॥ ज्याच्या भयाण वर्तती
ध्व कल्पांती जैसा हुताशन ॥ वीश्व ग्रासु पाहे क्षुधाक्रांत ॥
तैसा पाहातां तो देव कृष्ण ॥ भयाभीत पांडव दळ ॥ ८ ॥ दोन्ही
सेना दोन्ही भाग अर्जुन ॥ मध्ये भीष्मे उभा केला रथ ॥ हास्य से
कृष्ण होउण वागवीत ॥ दोन्ही दळी त्या वाद्य ध्वनी ॥ ९ ॥ पांडव
कौरव तटस्थ होउण ॥ जैकुंती भीष्माचे बोल गहण ॥ ल्हणे वी

रहोऐकासावधान॥होहीदळीचेसमस्तही॥६३॥पुध्यसमई
करावेवैरासीनीदागेलीया॥निर्वैरासेनेनतहिंडावेनिभयपर॥भय
मनिनधरावे॥६४॥कीतीकराजेसेनेसहित॥भोवतेपुध्य
अवलोकीता॥त्यावरिजाउणीया॥शस्त्रघात॥सर्वथाहीनकरा
वे॥६५॥पळतयासीनमारावे॥शस्त्रटाकील्यासीनरक्षावे॥श
रणांगतासीपाळावे॥बुतेकीनजावेयेकावरी॥६६॥घेउणी
येतीउपन्यारतोबुक्कुडक॥मध्येवागतिजेकासेवक॥यासी
नमारावेदेखा॥ऐसासमस्तधर्मता॥६७॥वार्तीकपत्तिजा
तीदेखा॥सुत्रधारलोहकर्मकारकेदेखा॥अुनिसमानकर्तेदेख
यासीकदानमारावे॥६८॥महाराजगंगानंदण॥आनीकु
बोलरुस्तउभारुण॥पांडवदळीचेवीरसंपुर्ण॥सावधानऐ

कापा ॥ ६९ ॥ मग भीष्माचा नेम नीश्चीती ॥ नित्य मारिन सहस्र
स्रहस्त्र रथी ॥ नीवैद्रि करिन सकु ळक्षीती ॥ निज सामर्थे करूणी पा
७० ॥ द्रोणाचार्य कृपाचार्य ॥ कर्ण अस्वस्थामा बळार्य ॥ जेरण
पंडीत प्रतापसूर्य ॥ आदि करूनि समस्त भाद्र्वा सहीत ॥ ७१ ॥ तरी कृ
ष्णाकडे जो वेव्हार ॥ ते आताची या नृपतो सत्वर ॥ ऐकोनी पा
उ वदेवीचे वीर ॥ उमेचीत तर नेदती ॥ ७२ ॥ मग आपुल्या दळा
कडे पाहुन ॥ बोले हां तनुराव नंदन ॥ लक्षणजी कडे असे तरी लक्षु
पक्षअर्जुन ॥ जय त्याकडे चनिश्चये पसी ॥ ७३ ॥ वीजय चापवीजय
तुनिर ॥ वीजय ध्वज वीजय चा पुत्र कुमर ॥ वीजय परथ वरी वीज
य वीर ॥ वीजय देणार श्रीकृष्ण जेथे ॥ ७४ ॥ भीमाची जे कन्या ल
क ॥ चक्रीका पतित्ती न्ही लोक ॥ महापापे सेना सकळीक ॥ नीव

शीलनीध्येयेसी ॥ ७४ ॥ धर्मेतपस्वीसत्यपरायण ॥ नयनउप
शीलक्रोधेंकरुण ॥ सर्वभूतनाजाळीलपुर्ण ॥ उपाइपनदुसरा
जो ॥ ७५ ॥ तैसेचसहदेवनकुळ ॥ उत्तावेळपाहातियुध्यकाळ
सौभद्रसात्यकीप्रत्यक्षकाळ ॥ इकसर्वउरोनेदीती ॥ ७६ ॥ द्रौपद
पोचाकपहारथी ॥ ऐसाजयपांडवपावती ॥ कोनजानाइते
नृपती ॥ त्वरितगतिजावेआता ॥ ७७ ॥ तोयुयुत्सवधृतराष्ट्रनं
दन ॥ वेइघाउद्दिपावलाजनन ॥ तोआगळायेकरात्ताकुन ॥ तो
उत्ताणीवेगीचालीला ॥ ७८ ॥ निजसेनेसमीतजात ॥ हेदेखोनीदु
र्योधनसंतप्त ॥ मगबोलेगंगासुत ॥ तुकाव्यर्थहाळवीसीत्या
ते ॥ ८० ॥ आपणाकडेआलायुयुत्सच ॥ जानोनीतोषलेपांडव
गजाइवालेउलरुण धर्मराच ॥ भेटोनीतपासीगौरवीले ॥ ८१

धर्मबोलेश्रीपवचन॥संकरीबंधुआलासीधाउ णा॥तुमजसीआव
उप्राणाहुन॥ऐकोनीसुयुत्सवतोसीला॥८४॥असोभीष्मपाव
द्रिमहाबळी॥जेणेघातहरीवस्त्रसेनारक्षीली॥दुर्योधनआज्ञा
पीतसकळी॥नृपवदतेरक्षाभीष्मातें॥८५॥शीखंडीसरक्षाअ
र्वधजन॥अथवासत्वरद्याकावामारुण॥देवव्रतत्यावरीनघा
लीबाण॥स्त्रीह्मणोनीपुर्वीचीतो॥८६॥घातीदळीचेहीसाति
हस्ती॥जेव्हांचालिल्यापर्वतपंक्ति॥कनकपाखरासकळकृति
हीरेघातीजडीमेले॥८७॥कुर्णमिच्यारुत्वतिचामेरा॥घंटेवाज
तिजणतिगजेद्र॥रणसागरीचीतोरा॥रथतैसेघातीदळी॥८८॥ध्व
जतेचवरीज्यासाचाप्त॥चक्रीचीनेकनकधार॥रत्नमंडीतर
हीवरा॥रणपडीतवदिबैसले॥८९॥पवननेवेगगरुडसमान

होतीदृष्टीकुरंगसंपुर्णो कीतीकथावनिशामकर्णो पणोजयकृ
रुपीया॥८०॥ कुटलेजैसेसमुद्रजळ॥ तैसेनगनवेपायदळ॥
तोवाघाचाहोतकेलोळ॥ नभपंडकडकमवीले॥८१॥ रा
ऊवदुणभेरी धडकत॥ दुंदुभीवाजल्याअसंख्यात॥ ऋंगेभू
गेरवादवात॥ नाहीअंतवाद्याचा॥८२॥ वदिउगवलासुर्यना
रायण॥ रणीदुजागंगानंदन॥ कर्णवीलोकीतदुर्कोण॥ नेमवच
नदृढधरिले॥८३॥ भीष्माचाजोतोयपर्यंत॥ तवकुदानयेयुद्धा
ते॥ असोदेखाऋषिसमस्त॥ कल्यानचीतीतीपांडवाचे॥८४॥
महारथीवीससहस्त्र॥ भीष्माचेपाठीसीउभेसादर॥ वज्रवी
रुदृढसाचार॥ दुष्टधुम्नेदवीयेला॥८५॥ ग्राममध्यभागीसुवीदी
र॥ जैसातारांगणीवेष्टीलाशशी॥ तोहीनिवढ॥ कीनीजकीर्णीवेष्टी

लाभाष्वर॥कीदेवेशकृजयापदि॥६०॥कीदीव्यरत्नाभोवतेसकुळी
पीयालीजैसीपरिक्षकमंडळी॥कीनीधानाभोवतेसकळी॥
साधकाचीमांदीवीराजे॥६१॥कीहंडीकाचीअपारधुळी॥गली
उध्योगगणमंडळी॥नीर्बुजजालेपक्षीकुळी॥वायोफीरोननाहे
६२॥कोरवासअपशकुनहोतीनाना॥कुचीनकजाननीतीक्षप
क्षणा॥वीजयकल्यानपंडुनंदणा॥शुभचीन्हेजानवीती॥६३
देवाजैसीकेवळज्ञाना॥दीसोलागलीपांडवप्रत्तना॥दैत्यरा
क्षसवत्तकौरवसेना॥अमंगळदारुणदीसताती॥६४॥कुरु
वसैणकीरीटिअनेक॥शुचीक्रांतहोउनीसन्मुख॥दुर्गेचेस्त
वनकरीअनेक॥जयेंदरवतेणतुम्हासी॥६५॥मगरथाखालपा
दप्रक्षाळुन॥करजोडुनीश्वेतवाहन॥करितदुर्गेचेस्तवन

प्रसन्न जे नेणें बाहो ये ॥७०॥ जै जै दुर्गे आदि जननी ॥ भयछे
दके भय पवर्ग हानि ॥ भव भीये भवमोचनि ॥ समरंगनि पारी रा
रवे ॥१॥ इंद्र उपेंद्र कमलासन ॥ सीव करीत तुझे अर्चन ॥ ऋषि
गण गंधर्व मानव जन ॥ तुज स्तउण ये हास्ती ॥२॥ अनंत तत्त
गीची रीति ॥ तव ब्रम्हमाजी गुप्त होती ॥ गुण वरुपीणी मुळ स्फु
र्ती ॥ त्रीपुर सुंदरी जगन्माते ॥३॥ ऐसे ऐकुनी स्तवण ॥ देवी अं
तरिक्षी बोले वचन ॥ तुज साह्य श्री कृष्ण ॥ रक्षी सर्वथा समरं
गणी ॥४॥ मग रथारुढ जाला सुभद्रावर ॥ पुढे सारथी त्रीभुव
नेश्वर ॥ अंजनि हृदयावीरी ध्वज मर ॥ देत भुभुकार सत्राने ॥५
भुतांची कुश्चलि आरोळी ॥ जलज वाजवी वीभछ वनमाळी ॥
पुष्प हुबी निवेफ कजळी ॥ तेवी उरूमळी कुंभीनि तेकाळी ६

श्रीवल्लभासन्तणेपार्थ ॥ उभयसेनेमाजीलोरीरथ ॥ सुन्द्री
नवाजवीतावदिन ॥ मध्यभागीरथउभाकेला ॥ ७ ॥ संजय
म्हणेकुरुश्रुदाणा ॥ ऋषिकेसीलोटत्तास्यंदणा ॥ नटस्तपाह
तिनयुनार ॥ थोनमेमध्येस्थापीला ॥ ८ ॥ मगम्हणकुकुडेपाहे
पार्थ ॥ कौरवसेनासर्वबीलोकीन ॥ तोजवघेदेखीलेआस
थीभ्रसोणाहीसर्वही ॥ ९ ॥ ऐसेदेखानीसुभद्रावर ॥ लेणथी
छुम्पश्रीकरधर ॥ अवघेप्राणसदयसोतेहुदू ॥ यासीकैसेव
धूजाता ॥ १० ॥ आदेताश्रीभ्रमहाराजपाहे ॥ आमुचापी
तोमहतापे ॥ बाळपणापासुनीपाळीलेस्नेहे ॥ त्यासीकै
सेवधुआता ॥ ११ ॥ हाद्रोणाचायगुरुमाउली ॥ त्याच्यादेवे
हेत्यासागाहिबुडीहीधली ॥ पुत्राहुनिबहुआगळी ॥ मजव

दिसीतीत याची ॥ १५ ॥ पृथ्वीपति सखे माजा गव्ही ॥ याकोणा
च्या वाई देखीली ॥ गुण गंभीर हृदयेची दीबोली ॥ सागदाकुनी अधी
क ॥ १३ ॥ हे राज्य जनी बोज कोन ॥ जाउ दे जाताची मासा प्राण
पदिन्होणावदिबाण ॥ रास्कुकैसा कमळावरा ॥ १४ ॥ हा कृपाचा
र्यकृपासागरु ॥ हा अश्वत्थामा गुरुपुत्र ॥ हे दुर्योधनादी मा
झे सोलेहदय ॥ कैसा करु गोत्रजवध ॥ १५ ॥ थरथरा कापे अर्जु
न ॥ नेत्री वाहे अश्रुजीवन ॥ वदनाब्ज गेले सुकुन ॥ जीकाज
धरयावलि ॥ १६ ॥ हस्ताचे चाप गळोन गेले ॥ रोम सर्वांगी उ
भे राहीले ॥ उडी घालतिर थरचाले ॥ मोहाणे व्यापीले पार्थासी
॥ १७ ॥ कर घालतास गहहीन ॥ स्फुरद स्फुरोनी रडे पार्थ ॥ लपेहाहामा
मांगी लाअनर्थ ॥ स्वजन कैसे वधूमाता ॥ १८ ॥ न लगे राज्य

संपतिधन ॥ हे घे वोत माझा प्राण ॥ परिमी यावरी बाण ॥ सहस्रा हीन
घाली ॥ १९ ॥ याहासी समरंगणी मारुणी ॥ रक्ते श्रीजउ मेदीनी ॥ मग
ते कोण भोगावे चक्रपाणी ॥ महापापे भरलिजे ॥ २० ॥ सुबक्षयमी
त्रनेत्र कुरुण ॥ सुतह त्यामारुहे ब्राह्मण ॥ जव्हो जव्हो हे जाले पन
काय भोगुणी राज्याते ॥ २१ ॥ मग राज्यांतील नर्क घोर ॥ आपन
भोगावा अपार ॥ सुरवेसेचा चेगीरी कंदर ॥ जव्हो जव्हो क्षत्रध
र्म हा ॥ २२ ॥ रवि कुरर्णबर धरा ॥ मधुसुरनरकांतसंहारा ॥ घा
रकानगर विहारा ॥ सुध्यामी सहस्रान कुरि ॥ २३ ॥ यावरी इंदीराह
दयाकुश्रमर ॥ मेघगंभीर बोले मधुरोत्तर ॥ ह्मणे प्राण सरव
याला काय मांडीला वीचार ॥ मोहे अंतःकर्ण तुसे व्यापिले ॥ २४
होनी देवसी युद्ध जाली ॥ रणतुराची घाई लागली ॥ तुझी मति

मायेने व्यापिली ॥ कैसी पडलि भुली तुज ॥ २५ ॥ तु मा द्रसील तरी
चेहमरतिल ॥ नाही तरि हे काची रंजी वहोतील ॥ काच त्र ईक्ष य
न पावतिल ॥ सांग मज प्रत्ति तु आता ॥ २६ ॥ तुसे बुजूणनी मी त्य
मात्र ॥ मी उत्तरी तो भुमी चा भार ॥ कुतार्पा व्वी ताहु तो सर्वत्र ॥ मीच
सर्वत्र व्यापक जसे ॥ २७ ॥ या ब्रह्मांडाच्या हादि ॥ मज पासुनि जा
त्या की रीरी ॥ लय पाउणी यासे बरी ॥ तज माजी सर्व मी व्र त्ति ॥ २८
तैसे हे जी व सम्पावति मणी जैसे वोवील हे सुवी ॥ तैसा मी व्यापकु
सर्वा भुती ॥ जसे नी जलिं सुभरा वरा ॥ २९ ॥ जे द्राक्ष बळं का
दा व्या आकृति ॥ तुसे माजी सर्व वीरत्ती ॥ आहि जंतीनि थोरी
ती ॥ मज वाचुनी नसे दुसरा ॥ ३० ॥ जैसे काष्ठ चेतु स्वी वचे मां
डीजेत ॥ तेथे च वचन व वचन नाही कीचीत ॥ ताहिजी ती समस्त

खेळना ऱ्याज वळीची असो॥२१॥ बुद्धिबळाने अभीमान येथे॥
का हो धरावा॥ उगाच तने थे॥ आली सुध्य कर्तेज य वंते॥ कापसी
मात्तवीचा॥२॥२२॥ तैसे कोरव पांडव दळे॥ म्या चेहेर चीले बुधी
बळे॥ स्वछंदे मी खेळ खेळे॥ तु उगाची आपणा दुषण लावीसी
२३॥ तु का मजसी आहेस भीन्न॥ अवघे कर्तृत्व माझेची जाण
व्यर्थ चि तुणी तु हेळा भीमान॥ उगाची संशय धरीलासी॥२४
उरले गेले ईधन श्रवाण॥ पाहासी काय जाले दुशान॥ तु वाम्मा
से स्वरूप वोळखुन॥ होयनी मग्न मज माजी॥२५॥ तु निर्दे
ष आनंदघन॥ माझे स्वरूप तु चीपुर्ण॥ पार्थ हे सत्य माझे ज्ञा
न॥ तुसी आन बोलत नसो॥२६॥ आरस्यात पाही आपुले वद
न॥ तरी काय जाले दुजेपन॥ तैसे तु माझे प्रतिबींब पुर्ण॥ नि

मित्य मात्रपुष्पे तुज केले ॥२५॥ श्रीधर विनवी सकळा पंडीता ॥
ये श्रुनअर्जुन भगवद्गीता ॥ अवघी वर्णावी तत्वता ॥ तरि ग्रंथा
वीस्तार होइल ॥२६॥ आदी पर्वापासुन ॥ हा येकुताळीसावा अ
ध्याजाण ॥ अपार ग्रंथ वैसंपायण ॥ व्यास प्रसादे बोलीला ॥२७॥
साथ हे तुणी पंढरिनाथ ॥ त्यातील सारांश कथा वर्णवीत ॥ येकु
वीस सहस्र जैसा ग्रंथ ॥ महाभारत व्यासोक्त हो ॥२८॥ त्यातील लक्ष
मूळ भारथ ॥ त्याल सवालक्ष निवडीस पर्वति सूत ॥ त्याची टीका
पद्मपद्य थी ॥ मानवा केवी करवेल हो ॥२९॥ सवालक्ष श्लोक पावन
त्याची टीका करिता संपुर्ण ॥ शत वर्षे लीतीता जाण ॥ तरि कुधान
सेकची ॥३०॥ यात मानवाचे आयुष्य क्षणीक जाण ॥ केकासे
नकळे पुर्ण ॥ त्यातसं सार स्थापरम हरण ॥ आधी व्याधी पीडी

तात्ती ॥ ४३ ॥ शत वरुष वाचला जरि ॥ पन्नास वरुष गेले रात्री ॥ बाळ
पन तारुण्य भरि ॥ वृद्धपन नीं धांदीला गेलें ॥ ४४ ॥ त्यात्तही पुर्व पुन्या
नुसार ॥ आटपेल भगवंताचे चरित्र ॥ गंगोदकन् ग्रासे वेसर्वत्र
ह्मणोनी तृशान भोजवी ॥ ४५ ॥ पदृधान्य अंजुळीजीवना ॥ घे
उणी करावे चूर्ण ॥ पर्वतऐसे देखीले धन ॥ अंजुळी पाहुनि
स्वीकारावी ॥ ४६ ॥ देखीला हीम्यान्याचा पर्वत ॥ परि केवी मावे
लपोटात ॥ तरि काय बैसावे क्षुधाक्रांत ॥ घ्यावे कीचीत उदरा
पुरते ॥ ४७ ॥ वाचे ऐसा र्थ करावे यथार्थी ॥ ह्मणोनी आरंभीले
व्यासभारत ॥ त्यातील सारांश यथार्थ ॥ अपुर्व कथा निवडील्या
॥ ४८ ॥ असो हे भीष्मपर्व तत्वतां ॥ येथेला गती भगवद्गीता ॥ सा
त श्लोक पाहातां ॥ गणनाजे कासमस्तही ॥ ४९ ॥ धृतराष्ट्र उवाच

एकश्लोक॥ दुर्योधनाचे नवदेख॥ संजयाचेबत्तीसएक॥ जसी
चारि पार्थाचे॥ ८०॥ पाचसेबौ आठ़ात्तरिसुरस॥ तोस्वयेबोलीला
जगन्नीवास॥ ऐवंसप्तशतगीतानिशेष॥ महापुरुषउपासंसी
८१॥ गीताहे भवानीसूत्रेजा॥ जसाद्दशप्ताध्यातीस्याभुजा॥ बो
धत्रीशुध्दपेउनिबोजा॥ दैत्यकुतर्केमर्दीले॥ ८२॥ पार्थाचेहृद
योहृथोर॥ ह्माचमाजलाहोत्तामैसासुर॥ बोधशस्त्रेछेदुनिसी
र॥ पाचादखालेरगडीला॥ ८३॥ अर्जुनमोहेव्यापीलाकैसा॥ आ
पुलेस्वरूपनेनेसहसा॥ त्यासीगीताहाचआरसा॥ इंद्री दावरे
दावीला॥ ८४॥ अर्जुनाचेहृदईअंधार॥ पडलाहोनानिबीडघो
र॥ तेथेसातसेश्लोकदीवाकर॥ उदयपावलेएकदाची॥ ८५॥
गीताहे कामधेनुजाना॥ अर्जुनासीघालीप्रेमपान्हा॥ ते

वडुभे संतजाणा ॥ पटिपुर्णे अध्यापि ॥ ५६ ॥ कीं हे पद्मकुंजवधाना ॥ त्या
वरी हीरे जोडीले अक्षरा ॥ पार्थ प्राणसखा जाणोनी त्वरा ॥ कंदील्या
च्या घातला ॥ ५७ ॥ कीं पार्थहृदयसमुद्रवेगा ॥ मीनल्या जेवी अ
ष्टादश गंगा ॥ कीं गीतासुरतरुसी अंगलगा ॥ अष्टादशशाखा
ची ॥ ५८ ॥ अष्टादशपुराणांचे सार ॥ कीं मदनाकोहळ वेद व्यासपा
र ॥ गीतामंत्र दुध भरोनी श्रीधर ॥ समर्पीतसे अर्जुनाते ॥ ५९ ॥ सा
आध्ये कर्मकांड ज्ञान ॥ साध्य ध्येय ज्ञान उपासन ॥ साध्य आध्ये
दीव्य ज्ञान ॥ त्रीकांड वेद संपुर्णता ॥ ६० ॥ कीं बाळ अष्टादश रत्नवन
मीनाल्हेची वृंदावना ॥ स्वानुभव तुळसी शोभायमान ॥ ध
वघवीत साजीरी ॥ ६१ ॥ तेथे पारायण प्रदक्षीणा भक्त दीन
करीती सप्त संतजन ॥ असे गीतासुरस गहन ॥ पार्थाप्रति

निरोपीली॥६२॥ ब्रह्मानंद ह्मणे श्रीधर। वीनवी पंडीत ताजे।
उनिकर। गी ते वडिरीका साचार। जरि आला यथे करावी॥६३॥
तरि ज्ञानेश्वरा हुणी नी श्रीती॥ पासीन के आगळी मती॥
तेच पाहावे सर्वसंती॥ हीन राची अत्याहेर॥६४॥ गीता हे पद्मु
नि धांदे। वरि ज्ञानेश्वरे जोडीले हीरे। इतर रत्ने उतिलत्ने द्वाप
रे। मध्येही अथवा पुढे॥६५॥ ज्ञानेश्वरी निंदी ती साचार
ते नंदन केली प्रत्यक्ष असुर। की मनुष्य रुपी जानार वहर। व्य
र्थ जन्मासी आलेती॥६६॥ ज्ञानेश्वर तो चौफळ कृष्णनाथ॥ तेणे
गीतेचा केला अर्थ। नी हीती ते पामर यथार्थ। ते मती मंद
जाणावे॥६७॥ असो ज्ञानेश्वर आनी संत। त्यास श्रीधर ब्र
ह्मानंद वीनवीत। पुढे कथेसी ध्यावे चीत। भीष्मपर्व रसाळ

हे॥ ६८॥ अर्जुनासज्ञान अभुत्त॥ उपदेशोनी क्षीराब्धीजामात्त॥ नि
जरथीबैसविलास्वस्त॥ पुण्यकुमार्थपरिसीजे॥ ६९॥ धर्मरथाद्खाल
उत्तरूण॥ शस्त्रेकवचेसर्वदेउण॥ हातजोडुन॥ कौरवसेनेत
चालीला॥ ७०॥ कौरवधर्मासीनींदीत॥ क्षेत्रवधर्मशकुनीसमस्त
जीवभयेशरणयेत्त॥ भीष्मालागीवाटत्ते॥ ७१॥ चौघेही बंधुवेगे
धावतिधर्माचेपाठीमागे॥ कौरवआनंदलेसर्वांगे॥ ह्मणतिबरवेज
लेआता॥ ७२॥ हाही दुर्बीचेराजेसमस्त॥ ह्मणतिकायजालेरुवीपरि
त॥ पांडवजालेशरणांगत॥ परमनीचकर्मेहे॥ ७३॥ कौरववस्त्रेरुउ
णीवरील॥ ह्मणतिपांडवआह्मासीशरणआले॥ वाद्यघोषउगवचरा
हीले॥ शद्बुनबोलतिकोनीकोनाते॥ ७४॥ पांडवगेलकरजोडुन
हेपक्कजाणश्रीकृष्ण॥ वरकजेहीदुर्बीचेवीरजान॥ संशयचक्रीप

डीयेले ॥७५॥ असो भी भाज वळीयेउन ॥ पांडव अनुक्रमें करीती वंदण
पुडव खंदा जुळी उभे राहुन ॥ धर्मराजवीनवीतसे ॥७६॥ म्हणे जनक
जनका कुरु नायका ॥ नीज कुळवल्ली प्रतिपाळका ॥ पुण्यकरावया
आम्हासेवका ॥ आज्ञा यावर दिइर्की ॥७७॥ मग बोलीला देवव्रत तु
म्ही जरि रणी नये तयथा ॥ तरी मी आपी तो तुम्हा ते ॥ कोपानी यानी
श्चयसी ॥७८॥ आत्ता मी प्रसन्न तुम्हासी ॥ जय पावाल निश्चयेसी
तुम्ही नीर्भय होउनि मानसी ॥ समरि आम्हासी भीडवे ॥७९॥ ध
र्म म्हणे मज वीचार ॥ सर्वज्ञा सांगावा वारंवार ॥ भेरीसी येत जाईण
वारंवार ॥ क्षनक्षनी महाराजा ॥८०॥ तुज पासोनी सत्य ॥ आम्हा
सी कैसा होईल जय प्राप्त ॥ भीष्म म्हणे तो वृतांत ॥ पुढे प्रसंगे सांगे
न तुते ॥८१॥ मग पीतामह नमुन ॥ द्रोणाचे वंदीती पावली चरण

करजोडुनिकरीतीस्तवन॥प्रेमेसगद्गदआवडी॥२२॥अर्जुनसप्रेमहोउ
णी॥भेटवीद्रोणचरणी॥म्हणेगुरुवर्यासमरांगणी॥तुजसीकैसा
युध्यकरु॥२३॥याशरीराच्यापाडुवाकरुण॥तुम्हीयाचरणालेववी
न॥तरिमीनकेउपकारउत्तीर्ण॥गुरुवर्याजानपा॥२४॥तुम्हीया
उपकारेघटलोफार॥कैसेसोडुतुजवरिशर॥द्रोणम्हणेधर्मयुध्य
साचार॥करितांदोषकदानके॥२५॥तुम्हासीजयहोईलम्हणसकौ
रवक्षयपावतीलसमस्त॥तुम्हीआरंभीयेउणीभेटलेयेथ॥ईणु
केनीतृप्तमीजालो॥२६॥जीकडेआहेवैकुंठविलास॥तीकडेज
यजाणिजेनिर्दोषियेश॥धर्मोजेईछीलतुसमानस॥तेमीगुरु
दिनसांगणपा॥२७॥तरीधर्मम्हणेआम्हासीजय॥तुजपासु
नीकैसाजाल्लाहोये॥मगसांतोओनीद्रोणान्याय॥वर्मसांगेस

वरीचे ॥ ७४ ॥ मजसी अर्जुना वाचुनि ॥ भीउं जैसा नाहीं समरंगणी
सेवरी महामुनिश्वर येउणी ॥ माझी या कर्णी सांगतील ॥ ७५ ॥ त्याचा
बोध कर्णी ऐकोण ॥ शस्त्र माझे मी चेष्टवीण ॥ योग दीक्षा आकळुण
मी त्र जाइण निज धाम ॥ ७६ ॥ मग तुम्हासी जय प्राप्त ॥ ऐको नीते
झाले पंडुसुत ॥ मग गुरु अर्जुनी या शारद्वत ॥ वंदोनी प्रेमे स्तवीयेला
॥ ७७ ॥ कृपाचार्य जाला सुप्रसन्न ॥ म्हणे तुम्हासी होईल जय कल्या
न ॥ मी चीरंजीव मज नाही मरण ॥ युध्य नीवारण करा तुम्ही ॥ ७८ ॥
मग शैल्य मातुळ जाण ॥ त्यासी भेटेल पाचही जण ॥ धर्म बोले
कर जोडुन ॥ ने म वचन संभाळी ॥ ७९ ॥ कर्णाचे सारथ्य करुणी
तेजो भंग करावा क्षणक्षणी ॥ शैल्य अवश्य म्हणेनी ॥ आशीर्वाद
ता जाहाला ॥ ८० ॥ मग स्यंदनात येउण ॥ रथारूढ जाले पाचही ज

न ॥ कीउगवले पंचचंडकीर्णे ॥ लुक लुपे यावरी ॥ ९४ ॥ भीष्माचे सुध्य होय
संपुर्ण ॥ न वपर्यंत सुध्यासी न येकर्ण ॥ हेही उत्पन्न जाले कारण ॥ जग
ज्जीवन बोलीला ॥ ९५ ॥ उत्तरावया पृथ्वीचा भार ॥ अवतरला जसे
यादवेंद्र ॥ त्याची माया परम दुस्तर ॥ करी करणी वीचीत्र पा ॥ ९६ ॥ ब्र
ह्मानंद अजवी नासी ॥ श्रीमद्भीमान्तर विलासी ॥ अर्जुनाचे सार
थ्य करी ऋषिकेसी ॥ रथी सारथी जाला जसे ॥ ९७ ॥ भीष्म पर्व अत्तिसु
दर सुरस ॥ पुढे माजेल बहु विरस ॥ श्रीधर वरद श्रीनिवास ॥ पांडुर
ग बोली ते से ॥ ९८ ॥ सुरस पांडवप्रतापग्रंथ ॥ भीष्मपर्व व्यास भारत
त्यातील सारांश यथार्थ ॥ येके ताकी सावधान कथी येला ॥ ९९ ॥ इति
श्री भीष्मपर्व अध्याय ॥ ४१ ॥ संपुर्णमस्तु ॥ श्री कृष्णनाथार्पनमस्तु
श्री हरिहर ब्रह्मार्पनमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ श्रीरामकृष्णार्पनमस्तु ॥ छ ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुमुक्तीपरब्रह्मणेनमः ॥
श्रीकृष्णकृपेचेबळें अर्जुनादिसतिपांडवअतिसमर्थी ॥ कौरवचमूजळेंक्रू
रमंडीत ॥ त्यांतरीतीशस्त्रबळें ॥ १ ॥ रणतुराचीघाइलागली ॥ तोहीद्रौ
पदीचीआरोळी ॥ पांचहीपांडवआनीवनमाळी ॥ सीध्दजालेद्वळभारे
सी ॥ २ ॥ घेतीद्वीकाकुगाजली ॥ धाकेंकुंभीनीउच्छमळूलागली ॥ तोभी
मतांकुफाडीली ॥ भयरहेचकेलद्वळेंतेका ॥ ३ ॥ पतारथीकांपुलागलेसु
वैत्र ॥ गजअस्वकरीतीमव्हमुत्र ॥ त्रीभुवनकांपीन्नलेसमग्र ॥
ल्लणतिकृतांतहाउसरा ॥ ४ ॥ चपळाधावेबळेपरम ॥ तैसापरद्व
ळीप्रवेशलाभीम ॥ कीजसंरव्यपापावरिनाम ॥ श्रीकृष्णाचेयेकु
जैसे ॥ ५ ॥ कीजसंरव्यद्वरवोनीघनश्रुक ॥ त्यावरीतिःशंकउरवी
णायक ॥ कीअजाभारामाजीवृक ॥ निर्भयजैसाप्रवेशला ॥ ६ ॥

तो दुर्योधनादी बंधु समग्र ॥ हाणतसे धावीन्नले महावीर ॥ शर धा
रा सोडी तीजपायै ॥ श्रीमाधव रिपे करतसे ॥ ७ ॥ ती तुम्ह्याचेही बान ॥
छेदुनि पाडी भीमसेन ॥ शरांसी शर घर्षोन ॥ हायद्दुशा नव्हे शी
ते थे ॥ ५ ॥ नवत्तो महाराज देववृन्त ॥ सर्वांत श्रेष्ठ रणपंडीत ॥ तेणे
लक्षुनी या पार्थ ॥ शरसोडी न धावीन्नला ॥ ६ ॥ मत्तप्रांधार कुरी
तील चूर्ण ॥ जैसे भीष्माचे बाण तीक्ष्ण ॥ तं अर्जुनें समरिं सासु
ने ॥ सोडी आपणच पळलो ॥ ७ ॥ प्रबळप्रहार पार्थाचे पाही ॥ कुरतंड
ले गंगात्मजाचे हृदया ॥ ५ ॥ रिकें पाय मान सर्व थाही ॥ शरीर त्याचे नजा
ले ॥ ८ ॥ सात्यकी दुतव मार्गे घेसना ॥ युध्य करीते जाले नीर्वा
ण ॥ वृहत्केतजानी अभीमन्य भीडते जाले समरभुमि ॥ ९ ॥ दुर्यो
धनजानी भीमा ॥ प्रचार करीती संग्रामा ॥ दुसरा धर्मजानी सहदेवा

रमा ॥ भीउति निशीमसमरभुमी ॥१३॥ दुमुखावरिनकुळ ॥ धर्मोवरि
धावीन्नलाशैल्य ॥ धृष्टद्युम्नद्रोणयुतच पव्य ॥ युध्यकरीतिज
त्तिनी कुरे ॥१४॥ शंरवनामा विराटसूत ॥ तेपाच्यादिलासोमदं
त ॥ बाल्ही कुआनी धृतकेत ॥ युधुपाळ्याचा पुत्रजो ॥१५॥ जल
धुरापटोत्कच पाही ॥ जसुदेशोंचथीउत्ति शंकानाही ॥ हीखंडी
द्रोणीलवलाही ॥ शरमोउती जातिवैर ॥१६॥ वीराटआनी थ
गदंत्त ॥ कृतसैनी गोतमसुत ॥ मैपद्आनीजयद्रथ ॥ निघेकरे
करुणी जुंसत्ति ॥१७॥ श्रुतसोमआनी विकर्ण ॥ सुशर्माआनी
चकीतान ॥ शकुनी प्रतिवंधादिशोधजण ॥ सुदक्षनजानी
कृतकर्मा ॥१८॥ श्रुतायुध दलाभी उतिसनेज ॥ बिंदअनुविंदकु
तीभोज ॥ पंचबंधु कैकैराज ॥ त्रिगत्याचरीलोटले ॥१९॥ विरबाहु

आनीउत्तर॥ वैघराज उलुकहाकुनिपुत्र॥ जैसीधंदे सर्वत्रअपार॥ ये
कुरुकुर युध्य जाले॥ ७०॥ सुरविमानि पाहाती॥ ये काचेर थयेकुर्छ
ती॥ तुनिरस पकाने तोडीती॥ ध्वजपाडीतीक्षीतीवरी॥ ७१॥ परस
रमारितीसारथी॥ सर्वेचीहस्तशारभेदीती॥ उसनेपरस्परद्रेकुडीती
वाघवाजतिदाहीदशी॥ ७२॥ बाणजाळपसरलेअसुपा॥ तेणे झा
कुलेआकाशमंडपा॥ परमधीटत्यासी चळकाप॥ हीवजवेक्षापी
ला॥ ७३॥ भारथीयुध्यअभुतपाही॥ त्यासी कोटउपमा नाही॥ जै
सेनी वर्णणचिर घाई॥ कोटेन्ची नाहीजुंसलो॥ ७४॥ वीरवी हेही हे
उण॥ रणंगणी थीउतिनीवर्णा॥ सुलक्ष्मापा॥ हरा धन॥ थो
रपणनाटवेची॥ ७५॥ देतानेस्मरण नाही॥ त्यापन्ति॥ त्यणे
नीवीरासीसमरीमुच्छी॥ पुर्वापरिबोलीजेपर्डीती॥ उगाव्रनि

तिनी धीरे ॥ १६ ॥ थोर गाजलि रणधुमाळी ॥ रीते कुंजर धाव
ति दळी ॥ ध्वज अपार पडीले भुतळी ॥ रीते अस्वरथ नेती ॥ १७ ॥
नग्न शस्त्र पडीले अपार ॥ वीराचे पडीले अलंकार ॥ असो उदया
चळा न दिसता स्यकर ॥ गंगाकुमरे तेनी दीसे ॥ १८ ॥ पंच पताकी उ
भेद थ ॥ महारथी याटीसी अमीत्य ॥ असंख्य बाण तेका वर्षत ॥ रवी
कीरती पांडवसैन्याते ॥ १९ ॥ बहुत वीराचे शस्त्र ॥ छेदुनि पाडीले ल
णमात्रे ॥ तो श्रीकृष्ण भगीनी पुत्रे ॥ केले धावने सत्वर ॥ २० ॥ तो
केवळ प्रतिअर्जुन ॥ घेतीला ताचे समसंधान ॥ अनवाणी गंगा
नंदन ॥ थेहीत तेकाळ समरंगणी ॥ २१ ॥ अनव पार्थवी कीला न वबाणी
तैसाच शैल्य विंधीला तेची हीणी ॥ सारथी याचे सीर धरणी
सह आवधी पाडीले ॥ २२ ॥ हस्तलाघव देखोन ॥ वीर सर्व गेला

वीतीमाना॥सव्यतर्जेनीउचलोना॥धन्यसर्वेशुरलणती॥२३॥पग
सर्ववीरमीळोना॥सोभद्रावरीराकीतीबाण॥तीतुक्याचेहीसंधा
ना॥राकीलछेदुनिक्षनमात्रे॥२४॥असंख्यघालुनबानजाव
ळवीळीलेसर्वेकोरवदळ॥मगत्तोभीक्ष्मकेवळकाळ॥कोपलाप्र
ळयानळदुसरा॥२५॥घालोनीयानीवॉनबान॥सर्वांगी
ळवीळीलाअभीमन्या॥करीनेहरवोनीमहाजन॥महावीरधावी
न्नले॥२६॥हुळासहीतधावलावीराव॥भीमेहाकरीधतिअ
चाव॥बानवर्षेनसद्दव॥भीष्मावरीतेकाळी॥२७॥तीबाणीभी
मसेन॥भेदीताजालागंगानंदण॥शेल्यगज्यावरीबैसोन॥
उत्तरावरीधावीन्नला॥२८॥शेल्यसवकीशीव्यशक्ती॥उत्तरापु
र्वीतपाडीलाक्षीत्ती॥उत्तराचाचपळहस्ती॥बानघायेमारी

ला॥३१॥ उत्तरसाव धहोउनी सवेग॥ माडिले शैल्याचे रथतुरंग॥ भीष्मबानजाळसवेग॥ शैल्यावरी घातीले॥३२॥ भीष्माचे लागले नाही बाण॥ जैसा उरला नाही कोन॥ मयोर उभे पुछ पसरेण॥ तैसे चक्र घन वरिखी सती॥३३॥ श्वेत नामा वीरारस्तु॥ तो प्रळयाच्या परमाभुत्त॥ त्याने सुध्वज परमीत्त॥ केले भीष्मासी तेकाळी॥३४॥ येकाचवीवसी संपुर्ण सेनाआवरीली गंगानंदणा॥ परिश्वेत सुध्यानी वीन॥ केरानी भीष्म आवरिला॥३५॥ श्वेते बहुत जागव्के दावीत्ले॥ शत्तही कोरव जर्जर केले॥ पळु लागले अयुद्धो पारी हेउनी रणभुमी॥३६॥ सवेची श्वेत परतोन शत्त बाणी दवीकी लागंगा नंदना॥ भीष्मे बहुत नीर्वाणबाण श्वेतावरी टाकीता जाला॥३७॥ पदीनो घादुनी वीर त्तेची क्षणि

कृपाननी घेस मरी हुणी ॥ तेणे भीष्माचे चाप छेदुनी ॥ हाता वेगळा कें
ले ॥ ४६ ॥ भीष्माचा ध्वजसारथी ॥ स्वेते छेदीला त्वरित गती ॥ हाहा
कार कौरव करीती ॥ वाद्य वाजवीती पांडव ॥ ४७ ॥ मग दुर्योधने
ते अवसरि ॥ सर्व सेना प्रेरिली त्यावरि ॥ स्वेते द्यांती केली समस
री ॥ सर्वी शरे रचीळी लेसे ॥ ४८ ॥ मा था पांडव डोलावीती ॥ ध्वन
वीराट पुत्राचा पाणी ती ॥ शरजाळी भीष्माप्रति ॥ त्रासीले ते कोप
राक्रमे ॥ ४९ ॥ मग प्रळइ रवव वेळे तांत ॥ तैसा क्रोधावला शां
तनु सुत ॥ घोडे सारथी ध्वज रथ ॥ भीष्मे छेदुनी पाडीले ॥ ५० ॥
धरणी वरि आला स्वेत ॥ तीक्ष्ण बान जाळ वर्षत ॥ शक्ती घे
उनी त्वरीत ॥ धावीन्नला स्वेत भीष्मावरी ॥ ५१ ॥ मग बळे सो
डीली शक्ती ॥ अग्नी वार वाटे भीष्माप्रति ॥ मग नकाराईनी

श्वीतनी ॥ छेदुनी क्षीत्रीपाडीला ॥ ८४ ॥ स्येन धावीन्नला बाण घेउण ॥ केला भीष्माचार थचुर्ण ॥ सारथी तुरंग संहारुण ॥ महा वीरे ना कीली ते चीक्षणी ॥ ८३ ॥ धरणी उभा गंगा कुमर ॥ तो धा वीन्नले कौरवाचे भार ॥ दुसरे रथी सत्वर ॥ शांतनुज आरुढ ला ॥ ८४ ॥ तो स्येन वीर घेउणी रवरा ॥ भीष्म रथीचे तनास वेग ॥ तो त्याचे व्यापला ग वेग ॥ येकाच घाये तोडी येल ॥ ८५ ॥ मग भा र्गवहत बाण ॥ नुतन त्याप्राचर दिला उण ॥ काळ दंड ऐसा सोडु णा ॥ गंगात्मजे जा रीघला ॥ ८६ ॥ तो स्येनाचे हृदय भेदुण ॥ गेला पृथ्वीत ळ फोडुण ॥ सुर्य पावे अस्तमान ॥ तैसा स्वेत रणी पडी येला ॥ ८७ ॥ पांडव दळी हाहाकार ॥ कौरव हर्षती निर्भर ॥ ह्मण ति ख्याति करुणी वीर ॥ रणांगणी पडी येला ॥ ८८ ॥ तो स्येनाचा

बंधुशूरखवीर॥ तेणें पाच्यारिला गंगाकुमर॥ चारिघटिका घोर
द्वंद्व॥ युध्य तेणें मांडीलें॥ ५८॥ द्रौपदाचें शैन्य तेक्षणी॥ भीष्में जा
ळीलें नीर्वाणबाणी॥ माध्यान्हीचा तिव्रतरणी॥ तैसा गंगात्म
ज दीसतसे॥ ६०॥ रविगेला अस्तमानास॥ ऐसा जाला पूर्वदी
वस॥ वाजीन वाद्याचा घोष॥ दळें पावले स्वस्थाना॥ ६१॥ ध
र्म आपुलेसी बीरात॥ बैसला जाऊण चीताक्रांत॥ श्रीरंगाप्र
ति बोलत॥ वीचार कैसा करावा॥ ६२॥ भीष्मासी समरिजींकी॥
ऐसा वीर नाही तिही लोकीं॥ आम्हुचे राजे रणपर्यंकी॥ पहुडवी
ले भीष्माने॥ ६३॥ मग बोले वैकुंठ नायक॥ धर्मा तुं न करी दुःख
शोक॥ तुसे बंधु आनी हे नृप सकळीक॥ अवध्ये रथ करतिल
पै॥ ६४॥ पासी यावें बंधुचा प्राण॥ भीष्म देईल न लगता क्षण

हृदिमजनलगेराज्यासन। प्रीतपकरीनबनवामा॥६४॥ ऐसे
बोलतासर्वनीसीगेली॥ तोहीदळीचीसत्केमेळावीली॥ ताट
बांधाचीघाइलागली॥ सेनालोटलिसमरंगणी॥६५॥ दुर्योध
नम्हणेगंगानंदणा। तुह्मीकालजारीलीसर्वसेना॥ सतेज
दीसतेसपाहानयणा। जधीकाजधीकनुतना॥६६॥ पक्कर
वीहुरचीलाकोरववीरी॥ धृष्टद्युम्नकौरववीदुर्धी॥ शंखचा
हाणीलातेनेथरारी॥ पृथ्वीतळतेधवा॥६७॥ पांचजन्यदेवदत
वाजवीपार्थम्हणताता। जनेतवीजयसत्या। युधीष्टीरेवा
हारीला॥६८॥ भीमकर्मवृकोदर। सुघोशमनिपुष्पमाद्रीसु
मद्रु॥ हुमहुमीलीहीआजंबर येकचीतावगाजली॥७०॥ प्रळ
दजैसाकृतांत॥ वीभत्सभर्हपाहेसुधीत। तैसाभीष्मदेखोनी

पार्थ ह्मणे ऐकाज गहीहा ॥ ७१ ॥ तोरी आना स्यंदन ॥ आम्ही घेईन
भीष्माचा प्राण ॥ तोपर्यंत नास मागे टाकुन ॥ २ थलोरीला त्वरेंणे
७२ ॥ अर्जुन आनी गंगाकुमर ॥ उभे राहीले रणी समोर ॥ की मेरु
आनी मांधार ॥ की हिमावर उमावर हाथे ॥ ७३ ॥ कीं रोही निवद आ
नी हीनकर ॥ की समुद्र आनी जंबर ॥ की वशिष्ट आनी वीश्वामीत्र
तैसे दोघे दीसतात्ती ॥ ७४ ॥ भीष्म वोडी सायकासन ॥ सोडीले स
त्तावधी बाण ॥ ते पार्थे वरिच्यावरी तोडुन ॥ केले संधान चप
ळते ॥ ७५ ॥ शात बाणी गंगानंदन ॥ पार्थेवी धीला नलगत्ता
क्षण ॥ तो केणे पंच वीसमार्गण ॥ पार्थावरि घातीले ॥ ७६ ॥
दुर्योधन चौषष्टी बाण ॥ पार्थावरि टाकीले सोडुन ॥ शत्ताधे
बाणी गौतमनंदन ॥ थेरीता जालासंक्रोधे ॥ ७७ ॥ पार्थ त्या

नीयाचीगुणी॥सायकसोडीलेतयेक्षणी॥तीतुकेरथीचीलेसम
रंगनी॥पराक्रमेकरुणीया॥७५॥सवेचीभीष्माचारीयेकुरारेको
धेयकीसुभद्रावर॥तेनेवीकव्यंगाकुमर॥धरीकायकजाहा
ला॥७६॥भीष्मसुर्छीतजाणोन॥कौरवसेनेतप्रवेशलाअ
र्जुन॥जैसेअसंख्यभोगीदेखुन॥अरुणानुजसंकारी॥८०
लक्षवीरसमरंगणी॥पार्थेमारीलेतयेक्षणी॥धवमुंजेरणमेदी
नी॥आक्रोणगेलीरीसेणा॥८१॥पार्थेवीराचीसीरेलाखोली
भुलिंगाप्रतिसमर्पीली॥भीष्माप्रतितेवेळी॥दुर्योधनबोल
तसे॥८२॥बहुतघातलाअर्जुन॥प्रतनीयकीलीसंहारुण
तुम्हानीमीत्यबीरकर्ण॥नेमकरुणबैसला॥८३॥कायकौ
तुकपाहातायेथ॥आजसमरीमारापार्था॥मगभीष्मेलोटीला

रथा॥ उभयतु घ्मजवलोकुनीया॥८३॥ नवबाणी पार्थे॥ भेदीत
वरन गंगासुत्त॥ सवेचशतबाणी रणपंडीत॥ भेदीता जाला भी
ष्मातें॥८४॥ श्रीरंगाचे हृदइत्ति क्षण॥ भीष्मभेदीले धारूण बाण
पार्थे भीष्माचा सारथी लक्षुण॥ सत्तरबाणी रवीकीला॥८५॥
हस्तलाघव वमे विंगगानंदन॥ पाहूणी जागले कुरी अर्जुन॥
इकुडे द्रोणजानी धृष्टद्युम्न॥ युध्यकरीती जातिनी कुरे॥८६॥
नीर्वानी चापक बाण॥ द्रोणे सोडीला जैसा वज्रकीर्ण॥ परी
अग्नी गर्भसंभुत्त धृष्टद्युम्न॥ नाहीभ्याला नयासी॥८७॥ बा
णयेत्तजेवी दुत्तांत॥ परी त्तेणे तोडीला अकस्मात॥ अरुणानु
जरवंडीत्त॥ गगणी जैसा व्याळतो॥८८॥ रणवीर पणत्ति धन्य
धन्य॥ प्रतापी वीर धृष्टद्युम्न॥ यावरी पांच्याळी शत्क्ती उच

लुन्न॥ सेणावरि घातीली॥ ७०॥ सेणेहि व्यशर सोडुनि॥ हाती खंजेनी पाडीली धरणी॥ सर्वांग भेदीले बाणी॥ मयोराजे सें दिस निदोषे॥ ७१॥ कलिंग देसी चा नृपनाथ॥ नाम जयाचें केतुमंत॥ भीमासी युध्य अद्भुत॥ तेणे केले ते धवा॥ ७२॥ पेरीनी बसनाची वार वेगा॥ शोधीत धावनि रत्न गंगा॥ कलिंगपुत्र संडुगा॥ भीमावरि दोसवला॥ ७३॥ जस्यावरि बैसोन॥ भीमावरि सोडील बाण॥ तेव्हा कोदरे गदा भोवंडुन॥ मल्लु नापरि मादिला॥ ७४॥ त्याचे नाम चक्रवीर॥ भीमे केला त्याचा संहार॥ असील ताघेउणी वृकोदर॥ कौरव भारि मीसवला॥ ७५॥ चढु काउ निबाणाचा पुर॥ भीमावरि येत से अपार॥ असीलु तातेण वृकोदर॥ तोडुनिया पाडीली॥ ७६॥ जैसा काबहीरी

समशाना॥ नीघरि नउदी पक्षीगण॥ त्याचीपरि भीमअजाण॥ पाडी
सेनाचपळले॥६७॥ कलिंगाचाकुसरासुत॥ नामतयाचेभानु
मंत॥ शलभविजुसधरूधावत॥ तैसालोटलाभीमावरि॥
६८॥ भीमकरीचीजसीलुत॥ सक्कैजैसीवीधुलुत॥ येका
चेघाइभानुमंत॥ येमसदणापाटविला॥६९॥ कलिंगाचाती
सरासुत॥ शत्नासुनामावीरवीरश्रांत॥ प्रात्तोनीयाजैसावस
महाव्याघ्राचरिपडे॥७०॥ जैसामत्स घटोत्पयचुर्ण॥ तेवीभीमे
राकीलामारुण॥ सेचदीकलीगजापन्न॥ उसनेध्यावयाधा
विनला॥७१॥ वृकोदराचामारण निवारा॥ उठविलेकलीगाचे
सीर॥ भेदुनीगेलेअंबर॥ कौरवपाला तिउर्ध्वमुखे॥ ७२॥ दो
नीमहास्वहस्ती॥ शत्तसात्तमहारथी॥ कलिंगाचेरणपंथी सं

तादिले भीमसेने ॥ ३ ॥ तैसे धृष्टद्युम्ने तेक्षणी ॥ संत्रादिली कौ
रववाहिनि ॥ ते भीष्म वीरें देखोनी ॥ बाणवर्षत धाविन्नला
॥ ४ ॥ भीष्मा वरि शाल्ली ॥ भीमें याकीली अवचीती ॥ तेताका ळदेदुनि
याक्षीनी ॥ देवव्रतें पाडीली ॥ ५ ॥ जय चालना धृष्टद्युम्न ॥ युध्य करीती
अनितिवोन ॥ याची पारी राखी अभीमन्य ॥ बानवर्षत उगवला ॥ ६ ॥
महाविर समरंगणी ॥ सौभद्रे देखी कोलेतेचीक्षणी ॥ दुर्योधन पुत्र धा
वुनी ॥ लक्ष्मुमनपुढें आला ॥ ७ ॥ लक्ष्मुमनें सोडीले बाण ॥ अभीमन्या
वरि लक्ष्मुन ॥ जैसा पंडीता पुढें भाषण ॥ हानमुरख करु आला ॥ ना या
मुरखाचि वाग्जाळ समस्त ॥ ये का वचनें छेदी पंडीत ॥ तैसेलक्ष्मुपना
चे शरसमस्त ॥ येकाची शरें सोडीले ॥ ८ ॥ मग अभीमन्येनी चा नबा
णी ॥ मुर्छीत लक्ष्मुमन पाडीला रणी ॥ ते दुर्योधनें देखोनी ॥ द्रोन्या

सहीत धावीन्नला ॥ ७ ॥ सौभद्रास सबळी वेढीले ॥ नेकपी ध्वजे दु
र्योनी देखीले ॥ तो रथ गरुड ध्वज तेवेळा ॥ स्यंदन वेगे पीटीला ॥ ८ ॥ वी
ज पडे जैसी पर्वती ॥ तैसा कोरवान्न आला सुभद्रापति ॥ ती नुबुडी
वीर शरपंथी ॥ जर्जर केले पराक्रमे ॥ ९ ॥ रण भुमी माजली फार ॥ री
ते धावत्ति कुंजर ॥ मोकळे रथ अपार ॥ गगण मार्गे संकारी ती ॥ १०
शस्त्रा सहीत हस्त ॥ अपार पडीले भुगन मंडीत ॥ कीरट कुंडले
सहीत ॥ सीरे अगनी त पडी येले ॥ ११ ॥ ब्री घ सहीत पाडीले चरण
हाती अंकुश घेउण ॥ गज आकर्षक मारण ॥ बहु कडे पडी येले ॥ १२
वाग दे धरोनी हाती ॥ पडले होते बहु तस्सी ती ॥ भीष्म लेणे दोण
प्रती ॥ धन्य जगती वीर पार्थ ॥ १३ ॥ सुर्य पावला अस्त मान ॥ सं
पुर्ण जाला धीती चदीन ॥ निशा संपता चंद्र कीर्ण ॥ उदय पावला

तेधवा॥१८॥भीष्मेसंपुर्णवीहुरचीला॥पांचाळेअर्धचंद्राकार
केला॥सकळसेनेसरक्षकजाला॥धृष्टद्युम्नतेधवा॥१९॥त्या
सहीरक्षकपार्थवीर॥पार्थासरक्षकजगदीश्वर॥सांडीलेपेकुची
घनचक्र॥सीरेअपारपडतांती॥२०॥त्यासकीआनीशकुनी
भीउनितेकारणमेदीनि॥नोकपदीचिरथीकतुणी॥रणीउनिपळा
ला॥२१॥भीपसेनावरिसुयोध्यन॥उरीलावर्षतवज्रबाण॥तोघेत
लेचगदाघेउण॥भीमासीसाह्यजाहाला॥२२॥येककाळयेकदु
तोत॥नैसेभीमआनीहेडंबासुत॥कौरवदळाचानि:पात॥के
लाबहुतनेचीक्षनी॥२२॥भीष्मासीतीनावीदुर्योध्यन॥तुवी
शपाजीसहस्त्रक्षीणी॥पांडवाचीमुलेघेउण॥तुसेशरीरजर्जरक
रीती॥२३॥तुसेमनित्याचेकल्यान॥काचेहेमीजाणेपुर्णे॥अति

ह्या करुनी वीर कर्णे ॥ राहिला पुढें नयेची ॥ २३ ॥ भीष्म ह्मणे पुर्वी समस्त
तुझ्म्या केले होते भ्रत ॥ पांडव वीर प्रतापवंत ॥ कवी कार्बासीन ग
पीती ॥ २४ ॥ तरि मी आजी नीर्वाण ॥ पाहेन यन्नी युध्य करीन ॥
मग माहावीरें स्यंदण ॥ पांडव दळा तें लोटला ॥ २६ ॥ पांडवचमुचा
संव्हार ॥ भीष्में केला अपार ॥ फुलले टेसु तरुवर ॥ तैसे वीर दीसता
ती ॥ २७ ॥ परम चपळ देवव्रत ॥ क्षणा तपुर्वे संजायरथ ॥ सवेंच प
श्चमे सी जात ॥ दृष्टी मात्र न वाजत ॥ २८ ॥ क्षणे उत्तरे क्षणे दक्षी
णे ॥ आला तन चक्राव तफीरे स्यंदन ॥ चहुकडोनी सोडी बाण ॥ परि द
हीन पडे कोणा च्या ॥ २९ ॥ पक्षी याचे पाके जैसे फीरे ॥ तैसा रती व
र्जनाच ताबे ॥ त्या तुरंगदळ अपारे ॥ संव्हारिले ते दीवसी ॥ ३० ॥ ते
देखुनी कृष्णार्जुन ॥ ह्मणति धन्य वीर गंगानंदण ॥ धाडोकी

त्रीभुवन ॥ ऐसा वीर दुजा नसे ॥ २१ ॥ श्रीरंग ह्मणे अर्जुना ॥ भी
ष्मे आटीली सकळ सेना ॥ तुह्मी को देराहीली प्रतिज्ञा ॥ लाज कां तु
ज न वाटे ॥ २४ ॥ पार्थ ह्मणे श्रीकृष्णा ॥ आता प्रेरि त्वरित स्यंदना
तो नीमीष न लगता जाणा ॥ अर्जुने केले अद्भुत ॥ २३ ॥ लघुला
घवी हस्त वेग जाण ॥ हारवुं भीष्म आहुणी द्रष्टी गुण ॥ हरि ह्मणे पा
र्थ स्यंदन ॥ चालवितो पाहे पा ॥ २४ ॥ पार्थे सोडीला आध्वी बाण
मग श्रीधरे प्रेरिला स्यंदन ॥ बाणासी मागे टाकुन ॥ रथ गेला त
रे ने ॥ २५ ॥ सवेची परतवीला रहीवर ॥ तो पुढे येउनी पडीला शर
मग पार्थ स्तवन करी अपार ॥ ह्मणे पार नेनवे तुह्मा ॥ २६ ॥ स्वामी
सर्वज्ञा श्रीधरा ॥ अस्या माजी हे कैची त्वरा ॥ विश्वव्यापका
त्रीभुवन सुंदरा ॥ गति समजाने तुस्याची ॥ २७ ॥ असो नरवीरे बाण

राकोन ॥ छेदीले श्री माचे सायकासन ॥ श्रीकृष्णे पार्थो धन्य ॥ तु
जे देखोनी सुखावले ॥ ३५ ॥ माध्यान्हींचा चंडकीर्ण ॥ तैसा तिव्र
दिसे अर्जुन ॥ श्रीकृष्णे नीर्वाण ॥ जुंझीजा आजी मजसीं तु ॥ ३६ ॥
तेही वसी आदी पुरुष ॥ आंगी कवच घालीनी शेष ॥ मस्तकी की
रीटी असमसाहास ॥ तेज न मायेनी राळी ॥ ३७ ॥ कर्णी कुंडलाचे
जोड ॥ सर्वसार थी या माजी सुघड ॥ तो धारकाउद सुराड ॥ पारी
डादेवे पार्थाची ॥ ३८ ॥ त्यावरी तो देव वृन्त ॥ कंदिता जाला कर्मे अजमु
त ॥ जेणे जगजीवना मदनताता ॥ प्रतिज्ञा मासी अवधारिं
॥ ३९ ॥ तुझा नेम शस्त्र न धरि ॥ तरी धरविन आजी समरीं ॥ कौं
सांत न्याम धूमु रारी ॥ प्रतिज्ञा हे खरी करीन मी ॥ ४० ॥ तेज रि
नकरवे मासेनी ॥ तरि मज पसवलि व्यर्थ जननी ॥ हा नेनु

जआजपासुनी ॥ सर्वथाती मील पवेणा ॥ ४३ ॥ वीजयरथक
रीन चूर्ण ॥ कपीवर ध्वज ख्वालेपीडीन ॥ तेका मग हास्त्र घेउ
न ॥ धावसी का आह्मावरि ॥ ४४ ॥ शेरसती न अर्जुन ॥ सर्वांच्वेसी
देख्वालेपाडीन ॥ रत्नपुरवाळावीन ॥ मग सुन्केसेन धरिसीकी
॥ ४५ ॥ आजीहे चीरवरीकरीन प्रतिज्ञा ॥ तरि तुह्मी चजानकेस
प्राणहरणा ॥ मासा क्षेत्रधर्म जनार्दना ॥ अवलोकी तुम्हा वरि ॥
॥ ४६ ॥ जैसे देवकृत बोलोनी ॥ चापटनत्का दिले तये क्षणी ॥ सन
त्कारिल्या लघु कीकीनी ॥ जैको नी कुर्णी सर्व भ्याले ॥ ४७ ॥ प्रक
ईशो भेकतां त्ता ॥ तेवीस पदि दीसे गं गासुत्त ॥ हार वर्षेलाज प्र
मीत्त ॥ लेरवा शेषान करवे ॥ ४८ ॥ वृक्षाग्रीचे फळ लक्षुन ॥ जे
से पक्षियेत्ति धाउण ॥ तैसे बाणे सी रउडउण ॥ उर्ध्वं पंथे बहुत

जातीं ॥ ९० ॥ लक्षावेलक्षसीरें ॥ उडविले ते का गंगाकुमरें ॥ कीं ते कंदुक
उडविती लेंकरें ॥ आकाशपंथें येकदाची ॥ ९१ ॥ पांडवदळीं हाहाकार ॥
असंख्य वीरांचा केला संहार ॥ आल्हात चक्रा जैसा गंगाकुमर
से नेमाजी धावतसे ॥ ९२ ॥ बाणवर्जन्य त्याचा धारा ॥ त्या मा
जी वर्षती सीरें गारा ॥ अशुद्ध जीवनाचे लोंढा ॥ पुर चालीले चहु
कडे ॥ ९३ ॥ पळावयां नाहीं वाट ॥ नदीसे पृथ्वीलपावयां कोट ॥ रथ
गज आडकरुणी थाट ॥ लप नाहीं तेथें नउरत्ती ॥ ९४ ॥ हार भीष्मा
चे तीक्षण ॥ गज्याचे कलीवर फोडुन ॥ सवेंच नर अश्व भेदुन
पृथ्वी मध्ये प्रवेशती ॥ ९५ ॥ उठले वीर सोडीती समर ॥ पळे पत
ताही गांवतर ॥ माहावीर शोध रणधीर ॥ न येती समोर भीष्मा
पुढे ॥ ९६ ॥ आकांत वर्त्तला थोर ॥ भीष्म पार्थ लक्षुनी समे

र॥ प्रेरिले बाण चेपुर॥ रवीकीला वीररस बोगी॥ ५७॥ अर्जुनें जो जो
सोडी शर॥ तेवरिच्या वरि तोडी गंगाकुमर॥ पार्थ दीसे जैसा म
योर॥ बाण पीछे करुणीया॥ ५८॥ वीशेष भीष्म बाणाचा गत्ता
प॥ गवाला पार्थाचा गांडीव च्याप॥ पुर्छना येउण सकंप॥ ५९
जसंत्त श्रीटे कुला॥ ५९॥ रथ प्रेरिता जगन्मोहन॥ पार्थाकडे पाहे पर
तोन॥ लगेकारे न सोडीसी बाण॥ तोत्तेन नयन झांकीले॥ ६०
गवाले करिवे सायकासन॥ देखोन कळवळीला मधुसुदन॥
करिता सुदर्शनाचे स्मरण॥ न लगत्ता क्षण हातां आले॥ ६१॥ उडी
टाकोनी मुरारी॥ करिवरि जैसा चपेटे केशरी॥ पीतांबर मागे न साव
रि॥ धरणी वरि लोळत्तसे॥ ६२॥ उगवले जैसे सहस्रकीर्ण॥ त्तेवी
सत्वके करी सुदर्शन॥ बींबाधर रत्न दंडाण॥ तेणें करुणी रगडी

लो॥८३॥ कौरव दृष्टी हाहाकार॥ महासुर वेष्टनि गीरीवर॥ वाटे सेने ची
स्त्रीरस मग्र॥ एकाच घाइ पडत्ति लपे॥८४॥ आता केंच्या गंगानंद
ण॥ ज्ञाकले सर्वांचे नयण॥ कौरव धाके मुर्छे नायेउण॥ पडत्ति
पाहाते पृथ्वीवरी॥८५॥ परम कोपायमान श्रीधर॥ ब्रह्मांड जा
ळील समग्र॥ होती दृष्टी आकांत थोर॥ हाक येकची गाजली॥८६॥
पृथ्वीत कडकडम बाउलत्त॥ अंबर थरथरा कापत्त॥ वायु फीरोनल
हैत्ते थ॥ जाले तल्लस मुद्रे त्त॥८७॥ सुदर्सन तेजावर्त्तीं॥ चंद्र सुर्ये
खुब कब्बा दृत्ती॥ कृष्टी गेली गेली ह्मणत्ती॥ सुर पळविती वीमा
नात्ते॥८८॥ चक्र चक्र फीर विसुदर्शन॥ मानव धपाहे गंगानंदण
ह्मणे जगन्नीवासा मनमोहण॥ वेगे येई सउकरि॥८९॥ द्वारका
नगर विहारी॥ हे मधुसुदणा कैटभारि॥ माझी प्रत्ति ज्ञा जालीस

रि॥ वधीया वरि मज आता॥ ७०॥ हे रथंगकरंबरधरा॥ विषकंटवं
धगुण गंभीरा॥ छेदिआता मासी यासीरा॥ सोडवी संसारापासु
नी॥ ७१॥ जन्मापासुनी आजीपर्यंत॥ आचरलो बहुलच येंवृत्
ते सुफळ जाले आजी समस्त॥ पावेन मृत्यु हरिहस्ते॥ ७२॥ दुर्ज
न संगे करूण॥ आजी वरिसी नले मासे मन॥ सोडवि या देहापा
सुन॥ घेइमे कउणी तुज माजी॥ ७३॥ भक्तजणसंतापनाशका
इंदिरावरनेत्रासुरवधायका॥ पांडवजनप्रतिपाळका॥ सोडी सु
दर्शन सत्वर॥ ७४॥ सावध होउणी अर्जुना॥ मग धावीन्नला
उडीया कोण॥ हरि कंठी मीठी घालुण॥ धरि चरणपावडी॥ ७५॥
पार्थासी सीउकावी श्रीधर॥ ह्मणे सोडी मज छेदुदेसीर॥ चरण
न सोडी सुभद्रावरा॥ स्तवन फार करी तसे॥ ७६॥ मासी यातान्ने

केसारि ॥ हे कौरव दळ संहारि ॥ भीष्मासी मारविया वरि ॥ चलार थाव रिश्री
रंगा ॥ ७७ ॥ हरि इच्छे करूणी जाणा ॥ सुदर्शन गेले स्वस्थाना ॥ अर्जु
न वर्षता जाला बाणा ॥ सहस्त्र वर्षणाले रवान करवे ॥ ७८ ॥ प्रळ
य विजे समान ॥ सळके गांडीव सरदाशण ॥ प्रतिचा सन त्का
रजाण ॥ शर व्यापील कौरवा ॥ ७९ ॥ नाना शस्त्राचे भार कौर
व करि ते जाले अपार ॥ तोमर शक्ति भाळी चक्र ॥ मुग्दल पट्टीश
असी हुत्ता ॥ ८० ॥ इंतुके शस्त्र कौरव ओरिती ॥ तीतुके छेदी सुभद्रा
पति ॥ सर्व वीर पार्थ शरपंथी ॥ जर्जर केले तेध्वा ॥ ८१ ॥ होती द
ळीं नावा वाद्य नाद ॥ आनी वीरा च्या हाका सुबुध्द ॥ पारि गांडी
व गुतापाचे शब्द ॥ त्याहुनि या आगळा ॥ ८२ ॥ राघव नरनार
विंद श्रम मरु ॥ ध्वजस्तंभी हनुमंत कारु ॥ भुता च्या हाका जनी

वार॥ जैकत्ता हाणोनात चक्रकापे ॥८३॥ असोही वृसजाले तीन
अस्ता गेला चंद्रकीर्णो ॥ लक्षावधी हीपी कापाजळुण ॥ धर्मप्र
वर्तला सीबीराप्रात्ति ॥८४॥ च वर्थेही वसीस पार्कार ॥ विदुर चील
गंगाकुमर ॥ तेचर चनापाचाळ्वीर ॥ पांडव हृद्बी वुरी नीता
॥८५॥ अर्जुनाचा देखुनी रथ ॥ कौरववीर भयाभीत ॥ तोध्या
वीनंनला सुभद्रासुत ॥ बाणवर्षत भीष्मावरी ॥८६॥ देवान
सौभद्राचे संधान ॥ भीष्म जाला आनंदघन ॥ म्हणे तो यप्र
ति अर्जुन ॥ वंद्य धन्य याचे नी ॥८७॥ सोमदत्ते तेअवसरी ॥ शा
मी यासी कीली अभीमंन्यावरी ॥ येदेष्ठे सेनी सउकरी ॥ त्याची त्या
वरि पाडीली ॥८८॥ याचदिनी उत्तरापत्ति ॥ यतादण पंडीत उत्त
षा थीं ॥ बाण जाली सकळाप्रति ॥ जर्जर करी ताजा जाहाला ॥८९

शैल्यनामा कौरववीर ॥ धावीन्नला धृष्टद्युम्नासमोर ॥ बाण
धारि रहीवर ॥ अस्त्र सारथी मारिला ॥ ७० ॥ मग चरण चाली धृष्ट
द्युम्न ॥ हातीं घेउणी असीलता जान ॥ शैल्यवीराचें छेदुण के
ट नाळ टाकीला ॥ ७१ ॥ त्याबापी तासृंजय सुनि ॥ तेण रण माज
वीलें तेची क्षणी ॥ तो सात्यकी वीरें छेदुनि ॥ यमसदना पाठ
वीला ॥ ७२ ॥ तो अपार सैना घेउण ॥ पुढें धावीन्नला दुर्योधन
त्याबरी धावीन्नला भीमसेन ॥ ताके गगण गाजवीलें ॥ ७३ ॥ पं
चवीस सहस्त्र हस्ती ॥ गदाघायें पाडीले क्षीती ॥ तीन सहस्त्र र
थी ॥ चुर्ण केले रणी तेव्हा ॥ ७४ ॥ गज्यारूढ भगदंत ॥ भीमावरि धा
वींन्नला दारवर्षत ॥ बाण जाळी जस्मुत ॥ वृकोदर साकीला
७५ ॥ तो घटोत्कच हाक देत ॥ धावीन्नला जेसा प्रळतांत ॥ व

षेतजालासीव्यापवेत्त॥मगभ्रगर्दत्तपव्याली॥७४॥पउत्तासीव
चाग्रजन्य॥पक्षानीगेलकौरवसैन्या॥तोअस्तागेलाचंडकी
र्णी॥दीवससंपुर्णचारिजाले॥७७॥त्याउपरि प्रातःकाळला॥
मगवाहुकौरवीरचीला॥शेनपक्षाजैसाशोभला॥पांडवा
चाविहुनेका॥७४॥पांडवसेनेचेपरमवळ॥जवघेवीदउनाव
ळ॥दुर्योधनाचेहृदयकमळ॥धगधगीलेअतिभये॥७७॥
दुर्योधनह्मणेगंगानंदणा॥पांडवेआटीलीमाझीसेणा॥
उदलितेहीउदेणा॥पजपुर्णकव्याभाले॥८०॥तुह्मीवडीली
सांगीतीलीनीती॥तेप्याध्यदीलीनाहीचीती॥भीष्मह्मणेजा
ताघ्रतीती॥जालीतुजसुयोधना॥१॥ज्यापासीअसेवैकुंट
नाथ॥जयलाभतिकडेसमस्त॥पांडवसन्मार्गेवर्तत्त॥यश

त्रासप्तहात्यासी ॥२॥ आस्तुनी तरि सुयोधना । शरण रीघे श्रीलक्ष्मीवर
णा । तो कृष्णानंद वैकुंठराणा । वेदपुराणा वंद्य जे ॥३॥ ब्रह्मादीकांचे नी
जधान । अपर्णावरांचे देवार्चन । तयासी रीघे तु शरण । सोडी अ
भीमान पापीया ॥४॥ मग ह्मणे दुर्योधन । पहीलेंची मी गेलो सुकु
न । आत्ता अभीमाने घावा प्राण । परि शरण न वजावे ॥५॥ मी व्या
ले पृथ्वीचे नृपवर । यादेखता जोडोनीया कर । शरण जाऊनी पंडु
कुमर । केवी आनु गजपुरा ॥६॥ तु भीष्मकार्णासी जनी वाय । द्रोण
कर्ण त्रैलोक्य जी कनार । मज शरण जा ह्मणता निर्धार । लाज गे
ली तु मन्नी ॥७॥ पुण्य मोडोनी निःशेष । आज चालतो पाचवा
दीवस । पुढे पाजवावीद्रेस । जो भुवनत्रय यजलातो ॥८॥ ब्रह्मानं
दे जोउनि कर । श्रोत्ती यासी ह्मणे श्रीधर । पुढील आख्या

ई गंगाकुमर। स्यातिकरिलरणांगणी॥७१॥ स्वामी मासापंधरिना
था। कृष्णानंदयेतीसमर्थ। पांडवांची पाटीदारखीत। दिवसनि
सीन विसंबे॥७२॥ कुरुसपांडवजतापग्रेथा। भीष्मपर्व व्यासभा
रथा। त्यांतिलसारांश यथार्थ। बेताळीसाव्यात कथीयेला
॥७३॥ इति श्री भीष्मपर्वअध्याय॥४२॥ संपुर्णमस्तु॥ श्रीकृष्णा
र्पनमस्तु॥ श्रीसीताकांतार्पनमस्तु॥ श्रीदत्तात्रयस्वामीर्पन
मस्तु॥ श्रीगोपीनाथार्पनमस्तु॥ शुभंभवतु॥ श्रीवरामकृष्ण

श्रीगणेशायेनमः॥ श्रीसरस्वत्यैनमः॥ श्रीगुरुमुर्तयेनमः॥ ॐ नमोभगवतेवासुदेवायनमः॥ भीष्मआनीसुभद्रापती॥ रणांगणीउभेशोभतीक्रोधाचेसुख्यअवलोकीती॥ सुरपतिवीमानी॥ १॥ येकवृध्दांतीचांउकीर्ण॥ दुसराकेवळतोअग्नी॥ येकभृगुकुळभुशण॥ रघुकुळमंडन दुसरा॥ २॥ येककृतांतयेककाळ॥ येककुंभीनीयेकनिराळ॥ येकवासुकीयेकशेषविशाळ॥ तैसेदोघेदीसती॥ ३॥ भीष्मावरीसहस्रबाणटाकीताजालावीरअर्जुन॥ तेणतीसुकेनीवारुण॥ सोडीमार्गनतीनीसहस्र॥ ४॥ तेपार्थेवारिलेवरिच्यावरि॥ तोहीखंडीधावीन्नलाघवधारी॥ बाणवर्षोनीभीष्मावरि॥ मेघधाराजैसीका॥ ५॥ सीखंडीसोडीमसंस्त्रबाण॥ तीकडेनपाहेगंगानंदण॥ नवकीयेकहीमार्गन॥ स्त्रीजथीधानम्हणोनी॥ ६॥ आधीस्त्रीमगपु

रूष ॥ त्यावरि पुर्वेत न्मीचा द्वेष ॥ त्यणोनी तो कुरु विशेष ॥ बान सहस्रा
नदाकी ॥ ७ ॥ मग ही रंवडी वरि बाण ॥ घाली ता जाला गुरु कैणे ॥ तो का
कुफोडी भीमसेन ॥ सुर जैके ती भ माभीत ॥ ८ ॥ तो तुरंग दळ अपा
र संहारी ता जाला वृकोदर ॥ गदाघाये रथ कुंजर ॥ चुर्ण करी ता वेळ
न लगे ॥ ९ ॥ इकडे वीजयी रथ ॥ दीसे जैसा उदय पर्वत ॥ त्यावरि ध्वज
नभ चुंबीत ॥ शोवता दीसे दश योजन ॥ १० ॥ त्यावरि वीशाळ रूप ध
रूण ॥ अंजनि सूतवी क्राळ वदन ॥ प्रळय विजु समान ॥ उर्ध्व लांगुळ
केला असे ॥ ११ ॥ गाजवी पुछाचा टनत्कार ॥ तेवेळी दन भुभुकार ॥ सा
त उभय दळ परम थोर ॥ शर वबळे त्राहारी ॥ १२ ॥ त्यामाजी वाघा
चे घन चक्र ॥ वीरा त्याहा काळ निवार ॥ भुते अर्जुनी भयंकर ॥ वा
पुतनुज्या शोवते ॥ १३ ॥ त्या तमै कुत्ता ध्वनी ॥ राळी बैसलि दीग

जाचेकर्णी॥कौरवेनो घोताजैकोनी॥पारीथापरीभीष्माची॥१४॥
येकासीघातलाहीमज्वर॥येकवहनेराकुनीसत्वर॥भीष्मरथाम
गवीर॥भयाभीतदडतात्ती॥१५॥त्यातवणीलेजेमहाविर॥नीव
डीलेवीरचौदासहस्र॥तेहीवेष्टीलापार्थवीर॥रास्त्रसंभारवर्षती
१६॥लघुत्लाघवीप्रआनंदण॥उभयकराचेसमसंधान॥परमवे
गमहागहण॥सोडीबाणनपब्बले॥१७॥घातलाबाणानामंडप
थोर॥दिवसाचपडीलाअंधःकार॥चौदासहस्रमहावीर॥करुणी
जर्जरसंहारीले॥१८॥बाणमेघधाराजैसा नवत्ता॥असीलुनाम्र
ककेजेवीवीच्छुलुत्ता॥तोजयरथअवचीत्ता॥पार्थावरिच्चवत्ता
कीला॥१९॥अर्जुनलणेरत्नष्करा॥महामकीनादुष्टानीष्ठुरा॥
आल्लीनसत्तानौपद्दिसुंदरा॥चोरुणीनेतहोतासी॥२०॥मीरिपा

चपाटेकाधीलेजान ॥ आलासीकाकुळनिंदीनवदंण ॥ मगधर्मराजे
सोडुन ॥ जीवघानदीधलेपामरा ॥ २१ ॥ तोतुकाळवदंणघेउणी ॥
युध्यासीआलासमरंगणी ॥ तरिजातांधीरधरिरणी ॥ पारीमे
रापळुनेको ॥ २२ ॥ जयद्रथनेदीघत्सोत्तर ॥ यकीतपार्थावरिबा
णथोर ॥ अर्जुनेयकीलेपाहाहा ॥ हृदयवर्मलक्षुनीया ॥ २३ ॥ वीक
ळजालाजयद्रथ ॥ सारथीयानेफीरविलारथ ॥ ईकेडेनकुळ
आनीत्रीगर्त ॥ युध्यकरीतीसमरंगणी ॥ २४ ॥ तोधावीन्नला
दुपयानंदण ॥ हृदयपार्थाचेलक्षुन ॥ भेदीताजालादाताबाण
होतीयुर्णगीरिजेनके ॥ २५ ॥ सवेचीवीरमोणी ॥ श्रीकृष्णासीविधी
सतरबाणी ॥ जैसेअर्जुनेअवलोकुनी ॥ नीर्वानदारसोडीला
२६ ॥ सर्वांगीरवीळीलागुरुनंदण ॥ ध्वजीटेकलामुर्छनायेउण ॥

मग उगाच राहीला अर्जुन ॥ सहस्राबाण टाकीना ॥ १७ ॥ ह्मणे उरु
बंधु जानी ब्राह्मन ॥ यासीन मारी गेली याप्राण ॥ जल्होहा क्षेत्र
धर्म दारुण ॥ अन्याय होतो पाहाता ॥ १८ ॥ त्याची वेळे दाती ही पुत्र
पुत्र धावीन्नले वर्षतशर ॥ तो भुरिश्रवा कौरववीर ॥ त्यासी युद्ध
प्रवर्तला ॥ १९ ॥ पक्ष्यादपर्यंत ॥ दाहा बाणे युद्ध करीत ॥ ते
ही कौरव सेना समस्त ॥ बान जाळे झाकीली ॥ २० ॥ मग भुरिश्र
व्याने दहा बाणी ॥ दाहीसुत मारिले समरंगणी ॥ सात्यकी धा
विन्नला तये क्षणी ॥ प्रळय पकाळ जैसा का ॥ २१ ॥ भुरिश्रव्याचा र
थ सारथी ॥ चुर्ण केला रथपति ॥ दोर बीळुनी याक्षीती ॥ मुर्छीत
रणी पाडीला ॥ २२ ॥ सात्यकी च्याकैवारे पार्थ ॥ पीसवला कौरवचा
तीनीत ॥ पंचवीस सहस्त्र रथ ॥ लोकीत ॥ सपर भुमि पुडला

॥२३॥

पाचहीवसजालेसंपुर्ने॥यावदिसाहावेदीवसीनिर्वाण॥युध्यमांडी
लेदारुण॥मगभीमसेनधाविन्नला॥२४॥तुकरासीसजाळीद्रुरा
न॥तेवीभीमेमारिलेसैन्य॥तोसात्यकीवीरवेगेकरुण॥आलाम
ध्येधाउणीया॥२५॥तोभीमपीसकलाहैन्यात॥रीतादेखीलात
याचारथा॥तोसात्यकीजालाभयाभीत॥ह्मणेभीमकायजाल
२६॥आश्रुधारावाहातीनयनी॥घेवक्षस्थळबडउणी॥तोभी
माच्यासारथीतेन्वीक्षणी॥वीशोकाजवळीधावीन्नला॥२७
ह्मणेभीमआहेस्वस्लक्षेप॥सेनेतकरीतोघोरसंग्राम॥जैसा
समुद्रातमछ्छपरम॥चौताळतचपळतैसा॥२८॥मगघेउणी
बसीलुतावोउन॥धावेसात्यकीपंचानन॥भीमदेखोनी
आनंदघन॥रणांगणीनाचतजैसा॥२९॥मगसात्यकीआ

नीभीमसेन ॥ विससहस्त्रवीरमारूण ॥ कौरवदळपळउण ॥ विजयी
होउनीपरतला ॥ ४० ॥ सकळसेनाघेउण ॥ पुढेंधावीन्नलादुर्योध
न ॥ तोद्रौपदीचेपंचनंदण ॥ वर्षत्तबानउरीले ॥ ४१ ॥ सकळहारी
रकरूणीजर्जर ॥ कुमरीपळविलेकौरवभार ॥ रकुगंगेचेमहापुर ॥
लवण धीरापाठधावती ॥ ४२ ॥ साठादीवससंपुर्णजाले ॥ सात
वेहीवसीयुध्यमांडीले ॥ दुर्योधनासीतेवेळे ॥ भीमबोलेसमरंग
णी ॥ ४३ ॥ म्हणेदुर्जनाराणशकुना ॥ पळुणाकोनिर्लज्यायेथुन तु
वाकुमर्केलेगतुण ॥ त्याचेसाउडेद्देआजी ॥ ४४ ॥ आलीरांटकीजा
ण उलुकाहातीपारविलेसांगुण ॥ रानदवंडेतुम्हेजान ॥ करावे
वाटेदुर्जना ॥ ४५ ॥ गदाघायेपरमदारूण ॥ तुसाअंककरीनचु
र्ण ॥ ततामहरेकरूण ॥ रगडीनजानमस्तकतुसे ॥ ४६ ॥ अेसेबोल

नी भीमसेन ॥ घातले दुर्योधनावरी बाण ॥ अस्वसारथी स्यंदन
केला चुर्ण रणांगणी ॥ ४१ ॥ छत्र ध्वज तुनीर ॥ चाप छेदीले सत्वर
मग धाउनी बहुत वीर ॥ दुर्योधन पळवीला ॥ ४२ ॥ पार्थे सोडीले इं
द्रास्त्र ॥ बहुत रवी लोपले नृपवर ॥ सहस्त्र्याचे सहस्त्र वीर ॥ पारील पति
भीष्माच्या ॥ ४३ ॥ रणसागरी अचाट ॥ भीष्म रथ हेची बेट ॥ कासावी
स वीर श्रेष्ठ ॥ त्याच्या आश्रये राहाती ॥ ४४ ॥ वीराट जानी द्रोण ॥ मा
जवीता तिसमरंगण ॥ परि द्रोणाचे सामर्थ्य गहन ॥ वीराटनी घो
नी चालीला ॥ ४५ ॥ चीत्रसेन दुर्योधन वीकर्ण ॥ सोमदत्त वरी धा
वले तीघे जन ॥ जैसे महा घोष पाहून ॥ कलिवर व्यापीती ॥ ४६ ॥
त्रिवेती वर्षती शर ॥ परम प्रतापी उत्तरा वर ॥ लघु लाघव विस्मय
सायकत्याचे छेदीले ॥ ४७ ॥ परि आगळे करी दुर्योधन ॥ छेदी

लासौभद्राचास्यंदन । अस्वसारथीमारून । ध्वजहीखालेपाडि
ला ॥ ४८ ॥ चरणचालीयुध्यकरीत । रणींपडलाविराटज्यामात
श्रीकृष्णपार्थासीसांगत । संकटींपडलासूनतुझा ॥ ४९ ॥ पातया
पात्तेनलागत्त । ऋतुकीयात्ततेथेधावलापार्थ । छेदुनित्तीघांचेर
थ । भूमीवरिआणीले ॥ ५० ॥ पुढेपसरिजेमयोरी । तैसेत्तीघेरवी
वीलेहरी । समस्तराजेतेअवसरीं । पळवीताजालात्तीघांते ।
५१ ॥ पार्थपरमप्रतापी । छेदीलेसकळवीरांचेच्यापे । सवेंची
तुनिरसाक्षेपी । छेदीलेसकळसेनेचे ॥ ५२ ॥ परपबळाजपमहार
थी । येकाकडेयेकनपाहाति । म्हणनिबंदिनदीसेगति । पळनिवे
गेकरूनीया ॥ ५३ ॥ धर्मपळणेनैपदकुमरा । जैवैरीरवडीमहावी
रा । आपुलिप्रतिज्ञासत्वरा । खरिकरूणीदावीका ॥ ५४ ॥ समरंग

णीयुध्यकरूण ॥ यकीभीष्मासीवधुन ॥ सीरखंडीजवस्यहरणउण ॥ सो
डीबानभीष्मावरि ॥ ६१ ॥ तीकडेनपाहेगंगासुत ॥ जैसाप्रळयीहोतम
दोन्मत्त ॥ कींवाकाळीयापडतापर्वन्त ॥ सहस्रारवेदमानीना ॥ ६२ ॥ अ
विरविरगंगानंदण ॥ समोरहीरखंडीअव्हेरूण ॥ आनीकाकडेजा
यधाउण ॥ पांडवसेनासंहारि ॥ ६३ ॥ सातदीवसजालेपुर्ण ॥ पुढेला
गलाअष्टमदीन ॥ परमघोरमांडीलेरण ॥ गंगानंदणयुध्य
करी ॥ ६४ ॥ वृषभचारावरीपंचानन ॥ तैसाप्रवेशलाभीमसेन ॥
बानिस्माकुळलेसहस्त्रसैन्य ॥ संहारिलेअर्नापि ॥ ६५ ॥ सुनाभ
राजाभीमावरी ॥ कोसळलाजैसागिरिवरि ॥ युध्यजालेपर
काष्टारि ॥ मगमारिलाभीमसेने ॥ ६६ ॥ यावेनेउणीयासीर
गगणीभीकाविवृकोदर ॥ दुर्योधनापुढेसत्वर ॥ उत्तरोनी

मा गुत्तेपडी पेला ॥६७॥ कुंउ धार द्वार पंडीन्त ॥ त्याचा श्री मे केला नि:
पात ॥ वीहालाक्ष आदित्यकेत ॥ मोहोद्दरजी संहा दिला ॥६८॥ जै
सा संव्हार देखोन ॥ चीत्तार्नवी पज्ललासुयोधन ॥ म्हण त्तिवीर
बोलीला वचन ॥ तैसे चिहोत्त चालीया ॥६९॥ दुभी ष्माकडे पा
हुन ॥ दुर्योधन करी तरुद्दण ॥ गांग यह्मणे पुर्व वचन ॥ जैकीले
नाही वडीलाचे ॥७०॥ आह्मुनी त्त दिसांडी अभीमाना ॥ द्वारुण
जायज गर्ज्जी वना ॥ परी त्तेन गमे दुर्योधना ॥ द्वी व्यान्न जेसे रो
गीष्ठा ॥७१॥ असो रण माजले अपार ॥ इक्कावर नामे पार्थकुम
र ॥ उलुपी द्वोषकंन्या पवित्र ॥ तीचे पोटी जालात्ते ॥७२॥ तेने मा
ज विलीरण मेदीनी ॥ द्वारीसा कीली कौरव वाहिनि ॥ सान्वे युध्य
कौसाल्य पाहुणी ॥ पांडवग्रीवाष्ठलावीती ॥७३॥ द्वाकुनिचे पा

चसुत ॥ गजकुंभानिवृषकेत ॥ चर्मवान् इलावान् सत्य ॥ पाव्ववा
तोसुबाहु ॥ ७४ ॥ असेयुध्यकरीताम्रबच्च ॥ पाचांचेसी रखेदीले
तात्काळ ॥ मग अलंबुहाराक्षेसत्तेवेळ ॥ दुर्योधनअंगीं ताजाला
॥ ७५ ॥ मायाकपटी निशाचर ॥ तेणें युध्यकेलेअपार ॥ नानारूप
धरूणी भ्यासुर ॥ वृकव्याघ्रसर्पादीकी ॥ ७६ ॥ मगजरूपआपुले अ
लंबुतोतेकाधरीयलो ॥ इलावानेत्यासीयुध्यकेले ॥ परी नागेपराक्षे
सतो ॥ ७७ ॥ मगकपटी राक्षेसबहूत ॥ उर्ध्वपंथेयेउनी अकस्मा
त ॥ युध्यकरोनी अत्यंत ॥ छेदीलेसीर इलावानाचे ॥ ७८ ॥ पांडवद
ळी हाहाकार ॥ मग घटोत्कचमहावीर ॥ करीतचालीला संहार ॥ असु
रभारघेउणी ॥ ७९ ॥ असंख्यसीकाचासंभार ॥ चुरकरोनीवर्षेअपा
र ॥ मगरथारूढ भीमपुत्र ॥ दुर्योधनावरी धावीनला ॥ ८० ॥ तेण

दुर्योधनापापरवानी॥आजीतुजमारिणसमरंगणी॥मासेपीत
रतुवावनोवनि॥हें उविलेसीपामरा॥७१॥माझीमातायाज्ञसे
नी॥सभेसीनेलीतुंवापापरवानी॥तरितुआजीसमरंगणी॥प डु
णाकोदुर्जना॥७२॥अधररगजेनीदाति॥घटोत्कचेजेदिलीशक्ती
तोअंगराजेप्रेरिलाहस्ती॥असुरासमोरतेधवा॥७३॥तोशक्तीआ
लीबळेकरूणी॥गजपाडीलाबीदातूणी॥अंगराजतेचीक्षणीये
कीकडेजाहाला॥७४॥दुर्योधनावरिनिर्वाणशर॥घटोत्कचेसो
डीलेअपार॥भयाभीतकौरवेश्वर॥समरसोडोनीपळाला॥७५
तोद्रोणआनीहारद्धत॥धाविन्नलेपुष्पबाणवर्षत॥महावी
ररणपंजीत॥घटोत्कचनारोपे॥७६॥क्षणामाजीहोयगुप्त॥स
वेचीगगणादरिजात॥तेथोनीबाणवर्षत॥मेघधाराजैसेक॥
॥७७॥

मारुतिभुमिवरी येत ॥ द्रोणावरि बाण सोडीत ॥ तो घटोत्कचाचा रथ
द्रोणे छेदोनी पाडीला ॥८८॥ घटोत्कच येकला देखोन ॥ द्रौपदीचे पा
चनंदण ॥ आले वायुसमागे राकुन ॥ अभीमन्यु धावीन्नला ॥८९॥
घटोत्कच आनी साही कुमर ॥ रणभुमी माजवीली अपार ॥ त्यात
धावीन्नला वृकोदर ॥ हाके गगन गाजवीले ॥९०॥ थोर माजवीली
रणधूमाळी ॥ कौरवसेना वीभांडीली सकळी ॥ तव पांडवकुमर ब
ळी ॥ देखोनी काळचक्रीन कापे ॥९१॥ गजारूढ भगदत्त ॥ धावि
न्नला जैसा प्रळय कृतांत्त ॥ घटोत्कचावरी शक्ती अद्भुत ॥ प्रेरि
ता जाला तेधवा ॥९२॥ महाप्रळईची वीज ॥ तैसी हात्ती येत सते
तेजे ॥ पांडवदळी गजबज ॥ थोर जाली तेधवा ॥९३॥ तव तो घटो
त्कच महाबळी ॥ धाउणी वेगे अंतराळी ॥ प्रळय हात्ती हात्ति धरि

ली॥घालोनीमोडीपायातळी॥९४॥पांडवआदीकरूणीनृपत्ति
धन्ययावीराचीशक्ती॥पराक्रमहावीत्रीजगत्ती॥वीरलक्षणत्तिअ
भीन्नव॥९५॥इकडेभीमेकेलेंअपुर्व॥कंडुनामावीरकोरव॥तेणे
धरूणीयुध्याचीहाव॥भीमासमोरधावीन्नला॥९६॥पारधरोणी
वृकोदरे॥रणमर्दीनीमारिलावीर॥इकडेपार्थेंतेक्षणीथोर॥संहारि
लीबहुत्तसेन्ना॥९७॥भीष्मद्रोणगौत्तमकुमर॥पार्थासीकरीतीश
रमार॥तरित्तोरणशुरअर्जुनीवार॥तीतुकीयासीनायेपे॥९८॥त्या
युध्यातअभीमन्य॥धावीन्नलावर्षत्तबाण॥जेसाप्रळयान्न
ळासीप्रभंजन॥पादीसीसाह्यधावीन्नला॥९९॥वीजप्रवेशेंघ
नात॥तैसासौभद्रवेगेंत्तळपत॥यातधृष्टद्युम्नधावत्त॥प्रब
ळअत्यंतवर्त्तला॥१००॥कंदुकाजैसीसीदे॥ऊर्ध्वपंथेजात्तिअपा

रे ॥ हाहाकार येकसरे ॥ कौरवदळी जाहाला ॥ १ ॥ तो मावळला वास
रमणी ॥ स्वस्थानास पावल्या वाहीनी ॥ रजनी निमाली यात्तेची
क्षणी ॥ अर्कउदय जाहाला ॥ २ ॥ प्रवर्तला नवा दिवस ॥ दुर्योधन प
रम उदास ॥ शकुनी कर्ण दुश्यासनास ॥ खेद सुत्कवी त्यार करित
रे ॥ म्रकय सुध्य मनापासुन ॥ न करी कदा गंगानंदण ॥ पांडवांचे
कोवळे कल्यान ॥ याचे मणात तेची इच्छा ॥ ३ ॥ कर्ण ह्मणे गंगासू
त ॥ जरि समरि पावेल मृत्य ॥ की समर सांडुनी पळत ॥ की शस्त्र
त्यागील उबगुणी या ॥ ४ ॥ तरि मी न लगता क्षण ॥ पाचही पांड
व संहारिण ॥ मग श्री आप्रत्ति दुर्योधन ॥ येउणी बोले सक्रोधे ॥ द्
तुवा युध्य केले अभीन्नव ॥ परि येकही मेला नाही पांडव ॥ मा
झा कर्ण आजी सर्व ॥ मारिले जस त्रि सर्वही ॥ ७ ॥ महाराज ते ॥

गंगानंदण॥स्तब्धनबोलेदुःखेकरूण॥मगआदरेंजालेनयण॥ ऐसाधायमानेबोलत॥१०॥भीमार्जुनाचापुरूषार्थ॥तुजाणत्तो सकीअद्भुत॥गंधर्वेतुह्मानेलेसमस्त॥तेव्हांकर्णपळालाका॥१ तुह्मणह्मणाबोलसियेउण॥कायमत्स्यकाकाळीलासीकर्ण॥ कीरीरीमहावीरअर्जुन॥कौवीकपुत्रकोनीकजे॥१॥सोदणीअ नीसमुद्र॥कोटरजकुकोटरमावर॥कवज्याआनीकल्पवृक्ष साचार॥समानकैसेसांगपा॥१॥दीपआनीदीनमनि॥इत रवोघआनीस्वर्धूनी॥पाशानआनीचींतामणि॥समानक येहोतिल॥१५॥दुर्जनआनीसज्जन॥रंकआनीसहस्त्रनयण तैसाकर्णआनीस्वेतवाहण॥कैसेसपानहोतीलपै॥१३॥ज्या सीसाह्यहरिहर॥तुह्मासर्वांचाकरीलसंहार॥तेनरनारायण

अवतार॥ पुरुषरूपे अवतरले॥ १३॥ फार करीतोसी वल्गना॥ आजी
युध्य करीण पाहे नैना॥ तु सुध्यास घेउण येइकुणा॥ पाहे कैसे हो
इलते॥ १४॥ आज मी अव्यय युध्य करीण॥ पांडवसेना संहारिण
ऐसे बोलोनी गंगानंदण॥ रथ पुढें लोटीला॥ १५॥ भद्र विहुभाति
थोर॥ रचीता जाला गंगाकुमर॥ धृष्टधुम्नें रोपाकार॥ विहुते
कार चीयेला॥ १६॥ मांडीली येकचि रणधुमाळी॥ च्यातुरंगे
दळे मीसळली॥ उत्तरापतितेकाळी॥ धाविन्नला शरवर्षत
१७॥ करी तद्ळाचा संहार॥ हस्तलाघवि चतुर अपार॥ मान
वीति सर्ववीर॥ ह्मणति फार अनिवार हा॥ १८॥ अलंबुश राक्षे
सास॥ दुर्योधन ह्मणे त्यास॥ अभीमन्य ह्मणे असम साहा
सा॥ वीर धाके पडले का॥ १९॥ धाविन्नला राक्षेस भयंकर॥ कप

क्षीचर्चीलेसेसेंदुर ||कृष्णवर्णपर्वताकार ||हाजसुभद्रासुता
ती ||४१||राक्षसाचीमावथोर ||दिवसाचपडीलाअंधःकार
सीव्यांचावर्षावथोर ||करीताजालापापीतो ||४४||मगसौभ
द्रेसूर्यास्त्र ||प्रेरिता निर्फलाअंधःकार ||नीजबाणीकौरवमा
र ||संहारीततेधवा ||४३||सौभद्राचेबाणविशेष ||पक्वताजाला
अलंबुष ||मगबानजाळअसमसाहास ||कौरवद्व्याबरियकी
लै ||४४||सौभद्राचेयशजाण ||श्रीकृष्णवर्णीलेआपुलेगुण ||धे
र्यसौर्यपराक्रमपूर्ण ||पाहातासर्वमानवतिते ||४५||अर्जुना
चेबाणद्विगुण ||संधानकरीजतिनीपुन ||दोन्हीपक्षज्याचे
पुण्यपावन ||महीमाजाननवर्णवे ||४६||केलाकौरवाच्यासं
हार ||चालीलेरक्तनदीचेपुर ||जीत्तेप्रेतेअपार ||वाहानीजाति

पैलीकडे ॥ १७ ॥ कोन्ही वीर निकुन ॥ येत हस्तावरि बैसुन ॥ तो ये
मराष्ट्र वर्धनी नदी भरूण ॥ घोर गर्जुन जातसे ॥ १८ ॥ गदा घेउ
नी वृकोदर ॥ संहारिता जाला कुंजर ॥ कुंभस्थळे फोडी तो अपा
र ॥ रक्ते बाहीर उसळताती ॥ १९ ॥ शुंडादंड करूण जान ॥ कीतेक
पाडीले उलथुन ॥ कीत्तीकांचे दंत मोडुन ॥ वीर अपार मोडीले
२० ॥ पळता गज पाद धरी ॥ आफडुन मारि भुमीवरि ॥ सुसी घ
रूणी चक्राकारि ॥ भोवंडुनि यारा कीत ॥ २१ ॥ वनवा लागे जैसा
वणा ॥ तेवी भीष्मा ती पांडवसेना ॥ असंख्य वीर आनीले रण
करी गनना कोन त्याची ॥ २२ ॥ पार्थासी ह्मणे श्रीधर ॥ पाहा भी
ष्मे केला संहार ॥ हा केवळ काळ गंगाकुमर ॥ उरो नेदी कोनाते
२३ ॥ मग धावविन्नला वीर पार्थ ॥ बाणी बुजी भीष्माचा रथ ॥

हाता धनुश्य तेथा ॥ भीष्माहस्तीचे छेदीले ॥ ८३ ॥ घोडे कीरवि तसुर
हद ॥ पार्थासलागोनेद्दी येकशर ॥ भीष्माच्ची चापे पार्थवीर
वरि च्यावरि छेदीली ॥ ८४ ॥ पार्थाचे संधान पाहुण ॥ भीष्म ह्मणे
धन्य धन्य ॥ तुसे वंद्दा पावन ॥ नाही आन वीर ऐसा ॥ ८५ ॥ तो अ
स्त्रा गेला हीन करु ॥ सिबीरा गेले सर्व वीराचे भार ॥ श्रीधर आ
नी सुधीष्टीर ॥ वीच्यार करीती येकांती ॥ ८६ ॥ भीष्मापासुनि
जय ॥ कदाकाळे प्राप्त न होये ॥ धर्म ह्मणे हरि पाये ॥ मज राज्य
न लगे च्ची ॥ ८७ ॥ मी वनामाजी जाउण ॥ घोर तप आचरेण ॥ ध
र्म ह्मणे वैघे जन ॥ बंधु तुसे पराक्रमी ॥ ८८ ॥ त्यासी जरि आ
येपेण ॥ तरि मज अग्निदह्जे आत्ता ॥ सो जेनी या अक्षुद्र सेना ॥
संहारिण क्षणार्धे ॥ ९० ॥ मी भक्तजन साहाकारि ॥ प्रल्हाद रक्षी

ला नानापरि ॥ दावाग्नी गीळोनी निर्धारी ॥ रक्षीले गाई गोपाळा ॥ ग
सीळा धारि सहस्त्रनयन ॥ वर्षला जेव्हा पर्जन्य ॥ आंगोळी वरि स
प्तदीन ॥ गोवर्धन धरिला म्या ॥ ८१ ॥ रात्री माजी मथुरापुरी ॥ ने
ली द्वारावतिये माझारि ॥ मग धर्म ह्मणे मुरारि ॥ तुझे नेसाजीरे
आम्ही असो ॥ ८२ ॥ तरि जयपक्षे क्षात्रीय संपुर्ण ॥ श्री कृष्ण बोलले ते पु
ढे सांगेन ॥ मग पाचवे बंधू आनी जगज्जीवन ॥ रजनी माजी
री घाले ॥ ८३ ॥ श्री कृष्णाचे सीबीरा प्रती जाउण ॥ घाल ती पाचव ही
लो रंगन ॥ श्री कृष्णासी नमुन ॥ आपणाजवळी बैसवि
ले ॥ ८४ ॥ श्री कृष्ण ह्मणे पुत्तनारि ॥ माझी पाचव वछे जतन करि ॥
माझे व्यल्लाळ श्रमले समरि ॥ युध्य करीता बहुतासी ॥ ८५ ॥
बाळ चेवन वासि श्रमले ॥ सर्वेच युध्यावर फुंडी जाली ॥ असो ध

मेराजबन्धांशुनी ॥ उभारीकला भीष्मापुढे ॥ ७४ ॥ म्हणे महारा
जा भ्यालासी जय ॥ तुजपासुनी कैसा प्राप्त होये ॥ तुम्ही वी
र प्रतापसूर्य ॥ आकळीसी कैसा आहा ॥ ७५ ॥ भीष्म म्हणे मज
पासुनी नीश्चीत ॥ जय पांडवांसी न होये प्राप्त ॥ तरी हरी हंब
डी करणी निमित्य ॥ पारीसी प्राप्त जसा धावा ॥ ७६ ॥ शीखंडी
चे पारीसी लपोन ॥ घाली पार्थ मज वरी बाण ॥ जय प्राप्तीसी
कारण ॥ वर्म हेची सुरवजानी जे ॥ ७७ ॥ मग जनक जनकास
वंदोण ॥ सीबीरा गेले पंडुनंदण ॥ सवेची उगवला सूर्यनाराय
ण ॥ दुसरा मदीन प्राप्त जाहाला ॥ ७८ ॥ शीखंडीसी पुढे करूण ॥ वे
गी नीघाला पंडुनंदण ॥ द्रोपदपांचाळ धृष्टद्युम्न ॥ रक्षीत
जात पाठीसी ॥ ७९ ॥ मांडीले थोर युध्य कंदण ॥ शंतनाथ गुरि

वर्धन ॥ वाद्यवाजति गजरें करूण ॥ नाद गगणी न समाये ॥ ७२ ॥
कौरवसेनेच्या संहार ॥ करीतें जाले पंडुकुमर ॥ तें देखोनी गंगापु
त्र ॥ रथीवरी आला त्वेगें ॥ ७३ ॥ भीष्माचे अतिलाघववेग गहन ॥
देखोनी स्तवीती पंडुनंदन ॥ श्रीरंगजी म्हणे भीष्माला गुण ॥ आ
जी मारिणें तुज नेमें ॥ ७४ ॥ भीष्मनें दीग्रसोतर ॥ त्यावरि नराकी
कधाहाय ॥ श्रीरंगजी म्हणे पार्थवीर ॥ तुझे पाठीसी मी साह्य ॥ ७५ ॥
सर्वा कौरवामाजी आवरिण ॥ तुं घाली भीष्मावरि बाण ॥ आजी
सोडुणें कोप्राण ॥ समरी घेईल याचा ॥ ७६ ॥ तो हृदकुडें गंगानंद
ण ॥ पाडी नव्हारा च्याग्रजन्य ॥ गंगात्मजें हाक देउण ॥ होनकी देवे
गर्जीन्नले ॥ ७७ ॥ गोरक्ष गोधनाचे भार ॥ येकदाची पीयी
सम्पत्र ॥ तैसा घयेल्क वमहावीर ॥ येता कौरव देखेपळती ॥

लक्षमाहावीरनेमे॥ तेदीवसीमारीलेभीष्मे॥ पुर्वीलंकेसीदाशर
थीरामे॥ पराक्रमजेवीकेला॥६०॥ हाहासहस्त्रकुंजर॥ लक्षपयद्दळ
भयंकर॥ रतुकाभीष्मेकेलासंहार॥ हाहाकारउठीन्नला॥६१॥ पार्थ
ह्मणेहीरंवडीलागुण॥ भीउणेकोसोडीबाण॥ आह्मीसर्ववीर
मीळोन॥ तुजरक्षीतोसभोवत्ते॥६२॥ रात्रदाहयुध्यमांडीले॥ कौ
रववीरसर्वगोवीले॥ महाअपशकुनतेवेळे॥ भीष्मालागीजा
नवीती॥६३॥ दुर्योधनाचेद्देवतेरडती॥ सीवासेनेथोवत्तेबाहाती
वात्तघात्तेनीरुधीती॥ दुर्योधनाचेछत्रमोडीले॥६४॥ दुर्योस
नपाहेमुखांकुर॥ त्यामाजीनदिसेआपुलेसीर॥ दुर्योधनाचेघरा
वरीअपवित्र॥ सीवाभीतेघुघुकारीती॥६५॥ दुर्योधनेदखीयेले
स्वप्न॥ वीगतस्त्रीयामीळोन॥ म्हतीकारक्षाघेउण॥ वाटीभरी

तीणा ग्रहे॥ दुर्द्धर॥ मंग वळणा यक्ती व्याहाकुन॥ धमोसद्दावीतीशुभची
न्हा॥ असो भीष्मावरी बाण॥ सीखंडी याकीत जाति वेगे॥ ६७॥ महाप्र
लय भीष्म करी॥ पांडवसेनासंहारी॥ धर्मरायासी तेअवसरी॥ देव
वृत बोलत्त॥ ६८॥ मी आपुले हारी रयाकीन॥ भगवसद्दाप्रतिज्ञा
रण॥ तुह्मी अवघेवीर मी कोन॥ मजवरी शरयाका॥ ६९॥ शीखं
डी टाकी बान॥ उगाचसोसी गंगानंदण॥ त्याआडुन अर्जुन॥
तीक्ष्ण नमार्गन वर्षत्त॥ ७०॥ पांडवदळीचीरीती वाहेण॥ ब
हुकेली गंगानंदणे॥ भीष्माचीयाभेणे॥ वीरपळत्तिदशदिशा
७१॥ शीखंडीचेहलवटबान॥ लागताहासे गंगानंदण॥ मगशी
घ्रताअस्त्रधारूण॥ भीष्मबानीस्थापीले॥ ७२॥ तेहास्त्रदेखोनीदा
रूण॥ शीखंडीआडलेपअर्जुन॥ मगदेववृतेपावरूण॥ नीज

स्थानीटेवीली॥७३॥कल्पांतीचाभास्कर॥जैसादीसेगंगाकुम
र॥पगपार्थेयकुनीशर॥सर्वांगीतोरवीलीला॥७४॥सर्वेशाया
निशार॥भीष्मावरीघातिलेअपार॥तीतुकीयावरीगंगाकु
मर॥बाणवर्षतप्रतापे॥७५॥भीष्मावेअंगीचेकवचपुण्य
रूप॥गळोनपडलेआपेआप॥शीखंडीहोउणीसकोप॥घाहाबा
णसोडीले॥७६॥तोरवउत्तरलेभीष्माचेहृदय॥सारथीरथभेदीला
तेसमय॥ध्वजघोडेलवलाही॥शीखंडीनेमारीले॥७७॥येका
चबाणेकरूण॥पाचापांडवांचेसीरछेदुन॥क्षणेराकनारगं
गानंदण॥परीमानसीनधरीच॥७८॥पुढ्यावयातीक्कां
जुळी॥येकडेचउरतीलकुळकुळी॥जैसेजाणोनीहृदयकम
ळी॥भीष्मनमारित्तयाते॥७९॥येत्तारीखंडीचेबाण॥स

पेलागत्तातीजैसेतृण ॥ तेपार्थाचेबानतीक्षण ॥ शरीरभेदुनपुढे
जाति ॥ ८० ॥ अग्मूलसमद्रमाध्यमादेख ॥ तीचीपृष्टीफोडुनीसा
यक ॥ तैसेपार्थाचेबाणनिःशेष ॥ भेदुनिजातिकलिवरा ॥ ८१
शांतनुरायाचावरजान ॥ स्वइछेनेपावसीलमरण ॥ ह्मणउन
गंगानंदण ॥ अवघेवीरनमानिची ॥ ८२ ॥ तोअष्टवसुआनीस
प्तऋषि ॥ गुप्तआलेभीष्मापासी ॥ ह्मणेआताज्ञानरासी ॥ सी
मासुध्याचीजाहाली ॥ ८३ ॥ महायोगीयावीराभीष्मा ॥ आता
चालवेगनीजधामा ॥ विमानीहुनीसुत्रामा ॥ सुमनभारव
र्षताति ॥ ८४ ॥ तोक्रोधआनीमदमछर ॥ भीष्मेसोडीलेसम
ग्र ॥ दुचकरीतीजैजैकार ॥ तोसोडीनवरवंडशरीरी ॥ ८५ ॥ पा
र्थेसोडीलेवीसबाण ॥ परिआनंदरूपगंगानंदण ॥ तोमहा

वादीवससंपुर्ण ॥ जालाऐसेपाहीले ॥ ९६ ॥ पार्थीच्यारथाकडेपा
होण ॥ हृदईदेखीलेकृष्णध्यान ॥ कीरीटकुंडलेमंडीतवदन ॥ श्री
वत्सकत्तीवदणदीव्यतेजे ॥ ९७ ॥ कौस्तुभअपादवनमाळा ॥ पीत
वसनकरीमेखळा ॥ चतुर्भुजघनसावळा ॥ हृदईदेखीलाश्री
कृष्णदेव ॥ ९८ ॥ सूर्यअस्तमानाजैसागेला ॥ तैसाभीष्मरथाखा
लेपडला ॥ हारपंजरीपडुला ॥ कंपीतजालाभुगोळ ॥ ९९ ॥ सो
डवाजनवप्राण ॥ तोथोडेउरलेदक्षीणायण ॥ अंतरीक्षध्वनी
जालीपुर्ण ॥ आतांचशरीरसोडुनाको ॥ १०० ॥ मगत्यापवा
नतेवेळे ॥ भीष्मभुमीवरीठेवीले ॥ तोमतांचऋषिसर्वधावी
नले ॥ भीष्मदर्शनध्यावया ॥ १०१ ॥ मगगुप्तरूपेऋषियेउण ॥
श्रीभीष्मासकरीतीप्रदक्षीण ॥ स्वर्गीहुनीदेवगण ॥ पुष्पवर्षावकी

तीक्षणक्षणा॥९४॥ इकडे कौरवदळी आकांत। द्रोणाच्यायेथार
धन। दुर्योधनादी राजे समस्त। शोकार्णवी बुडाले॥९५॥ वाटे बु
डाले समग्र। पडला त्रीभुवनीचा आधार। पांडवदळी आनंदथो
र। वाद्यध्वनी जयघोश॥९६॥ भीमे मारीली आरोळी। दोन्ही
दळे हडबडीली। भीष्मालागी पांडवदळी। शोक करीती सर्व
ही॥९७॥ ह्मणे जळो हा क्षत्रधर्म। पडला महागज भीष्म।
ज्याचे प्रातःकाळी घेता नाम। सर्व पातके भस्म होती॥९८॥
जो भक्ति ज्ञान वैराग्ययुक्त। ब्रह्मचारी जैसा हनुमंत। पु
ण्यपरायण पंडीत। ऐसा पुन्हा न होय॥९९॥ वीतराग नीत
आहा कुनकर्ण। ह्मणे गेले भीष्मा ऐसे रत्न। दुर्योधन दु
श्शासन। अश्रु गाळीती अधोवदने॥१००॥ कौरव पांडव

शस्त्रे घेउणी॥आले भीष्मा पासी नेत्री क्षणी॥पायमस्त
की वंदुणी॥कीरती प्रदक्षीणा आवडीने॥९९॥धर्म आनी
दुर्योधन॥स्फुरती नित्ते कावधोवदण॥नकुळसहदेव भी
मार्जुन॥नेत्रीजी वनछकी तात्ती॥२००॥शरपंजरी देववृ
त॥पारीसी रखाविलेलोबत॥म्हणे मज उसी बाद त्वरीत॥
सीरासी टेकन ये काळी॥१॥उत्तम उसी आनी दुर्योधन
मग बोलेगंगानंदण॥म्हणे पात्रामाझे आथुरण॥उसी
आणा न तेसी वच्या॥य॥भीष्मे पार्थाकडे पाहोनी॥म्हणे
श्रीकृष्ण भी पबुजमनी॥तुतदिउसी आणानी॥मी बाध
रणी लोबते॥२॥मग पार्थे गांडीव वचाउणी॥तीबाणाची
तीकडी करुणी॥क्षणमात्रे शरजोगेनी॥श्रीवाउचलुनिम

रसावीली ॥ ९३ ॥ श्रीकृष्णे अर्जुना ॥ उत्तमउसीदी धलिसु
जाना ॥ विजइस्तुज वैकुंटस्थाना ॥ सर्वदाही रक्षीका ॥ ९४ ॥ जो
वृद्धिसंपेदक्षीणायण ॥ तो बरि मी नसोडी त्राण ॥ मग भोव
तै देवीले रक्षण ॥ कौरवि पांडवी अंतर बहु ॥ ९५ ॥ दुर्योधनवे
च्य आनबीत ॥ देखोनी हासे देववृत्त ॥ मीसमरंगणी जा
लो मुक्त ॥ आता वेध कायसा ॥ ९६ ॥ घोती हृद्यी चेन्त पवरा ॥ श्री
कृष्णासमर्पिती पुष्पसंभार ॥ पुजा करूणी प्रदक्षणा करीत
करजोडोनी स्तुती करीता ॥ ९७ ॥ सकळ प्रजा अस्तरायात्ती
श्रीकृष्णदेवास येउणी नमीत्ती ॥ मावो गावी चेन रघुवत्ति ॥ पा
ठो येती महाराजाते ॥ ९८ ॥ क्षण क्षणा पंडुकुमर ॥ येउणी घे
तिसमाचार ॥ श्रीकृष्ण भजनी सादर ॥ सकल्प नामउ

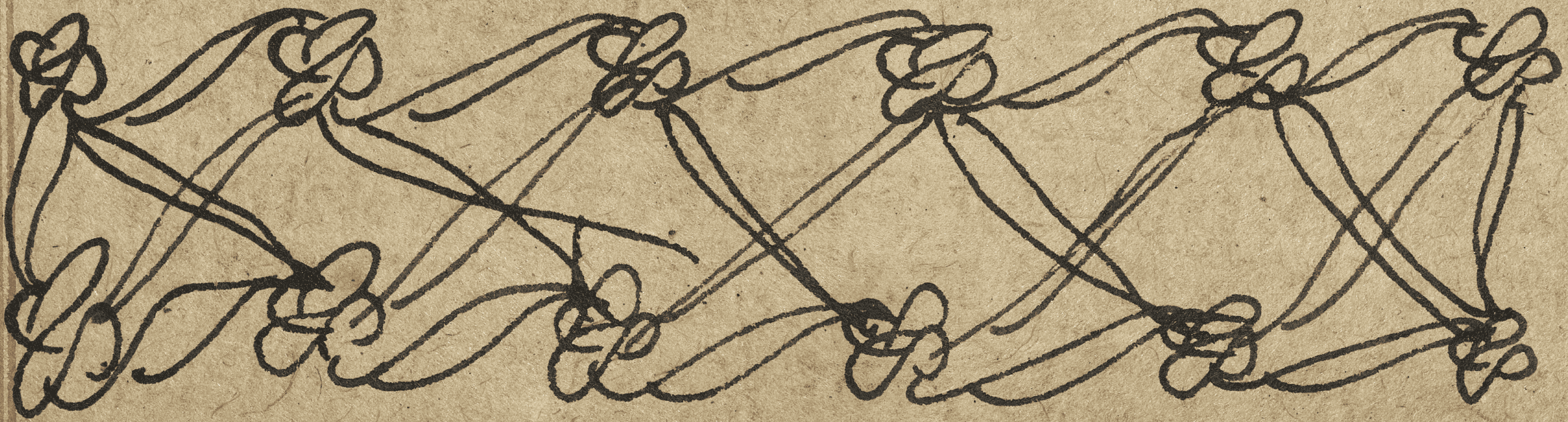
चारि ॥१० ॥भीष्महोयपत्नृषाक्रांत ॥कौरवासउद्दकमागता ॥तव
तोसुगंधउदकआनवित ॥देवव्रतणेघेत्तो ॥११ ॥ह्मणेबोल
वावाअर्जुन ॥तवतोउभाटाकलायेउण ॥ह्मणेसरवजापाजी
जीवन ॥तेकाबाणव्यापीलावीला ॥१२ ॥भीष्मासमीपदक्षी
णभांगीपाताेन ॥धरणीफोडोनीमारिलाबाण ॥भागीरथी
चेहीव्यजीवण ॥कारंजेतेथेलावीले ॥१३ ॥अर्जुनाचेस्तवन
राजेकरीतिअवघेजन ॥भयजानीआश्चीर्यकरूण ॥कौ
रवतेकाकोंद्दले ॥१४ ॥भीष्मह्मणेपार्थो ॥अमीततेजागुण
भरिता ॥श्रीरंगश्रीयासुभद्राकांता ॥धन्यवंशातुह्मणी ॥१५
दुर्योधनेपापेकरूण ॥सकुळघातकीलेजाहुण ॥तुह्मीपंचपं
डुनंदण ॥भयनाहीतुह्मातै ॥१६ ॥सुयोधनासीह्मणेदेवव्रत

आश्रुनि करा त दिस्यहीन । मैत्र करुण पंडुसुत । सुखरूप नांदे का
१७ दुर्योधने दत्त ग्रस्तोन्तर । महत्सानेही दुराच्यार । असेम
गतो गंगाकुमर । नाममनाकाज पद्धरी । १८ यावरि तो मकार
जकर्ण । पाहावया भाला भीष्मालागुण । करता ट्लेने नीजी
वन । रपत्पाय के धरणीवरी । १९ ह्मणे भीष्मा गंगानंदण
पाहे मज कडे नेत्र उघडुन । मीज पराधी संपुर्ण । तुज्ञसी
स्पर्धा बालवीली । २० म गडोक्ते घेडो निदेव वृत्त । कर्णासी क
रेकुर्वाळीत । तुम जभेटलासी येथ । रत्तुकेनी कसमी जाला ।
२१ मजना देदे सांगी तीलो येउण । कुंती पुत्र तु सूर्य वीर्य क
र्ण । तु नीचा चा आश्रय करुण । भगवत्कोध हासी । २२
येरुवी तुज ऐसा कोण पवित्र । उदर सर्वगुण भारत्त । तुम्हा

राजप्रतापसमुद्र॥प्रति अर्जुन दुसरा॥४३॥ तरि तु पांडवा
कडे जाइ॥ये तं तेणें न घडे काळत्रइ॥म ज वर्त्तमान सर्व ही
पुर्वी श्रीकृष्ण सांगीतले॥४४॥ पांडवासी सांभाळी द्वारका
नायक॥तैसा मी कौरवांचा रक्षक॥आला क्षेत्री यावे भा
ग्यें दृष्ट॥समरंगणी पुजावे॥४५॥ आला पांडवासी जी की
र॥कीसमरंगणी दुर्लभ प्राण॥भीष्मापासी अपराध पूर्ण
क्षमा करी यावरी॥४६॥ प्रगन मुन भीष्माचे चरण॥स्वस्था
नापावला कर्ण॥भीष्म ह्मणे मज येथुन॥कोन्ही आत्ता बो
लुं नका॥४७॥ मी ध्याता हृदि चैतन्य॥येथे कोन्ही करुणा का
वीक्षेप॥मग तो बोलने टाकुनी सुण्यरूप॥समाधी स्त स्व
स्तरूपी॥४८॥ वैशंपायन ह्मणे जनमेजया॥भीष्म पर्व संप

लेयेशुनीया॥ संजयह्मणेकुरुवर्यो॥ द्रोणपर्वजैकापुढे॥ २०॥ नै
मिष्यारण्यीऋषिसमस्त॥ त्यासीहेकथासांगेसुत॥ येकशेत
आध्येनेमस्त॥ यापर्वाचेजाणिजे॥ २०॥ तीक्षाध्यायाजी
अपूर्व॥ आनीलात्तोअर्थसर्व॥ ब्रह्मानंदपंडीराव॥ सांग
तोत्तेचीलीहीतोखि॥ २१॥ हेपर्वश्रवणकरीता॥ रात्रुक्षयहो
यत्वत्ता॥ संत्तत्तिसंपत्तिवान्नीता॥ अंतीमुक्तत्ताज्ञालेहो
पे॥ २४॥ ब्राह्मणासवीद्याज्ञाल॥ क्षत्रीयासीजागवेश्चुद
या॥ वैश्यासीधनअद्भुत॥ पावत्तलक्ष्मीलेसर्वही॥ ३३॥ श्रव
णेहोयरोगहरण॥ स्त्रीयासीसौभाग्यहोयपुर्ण॥ जैसाबो
लीलावैशंपायण॥ सत्कारणसर्वही॥ ३४॥ आदीपुरुषादी
गांबरा॥ ब्रह्मानंदाश्रीधरवरा॥ पंढरीशापरात्परा॥ अ

भंगसांव्यारवीटेना ॥ ३५ ॥ सुरस पांडवप्रतापग्रंथ ॥ श्रीभीष्म
पर्वव्यास भारत ॥ त्यानिलसारांश यथार्थ ॥ नीदेताकीसा
व्यात कथी येले ॥ २३५ ॥ आ॰ ॥ ४३ ॥ संपूर्णप्र ॥ श्रीकृष्णार्पन
मस्तू ॥ श्रीसांबसदाशीवार्पणमस्तु ॥ श्रीदत्तात्रयार्पण
मस्तु ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवार्पनमस्तु ॥ श्रीबाल
मुकुंदार्पनमस्तु ॥ शुभंम्र ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५

श्रीगणेशायनमः ॥ पुंज्लीकवरदापुरूषोत्तमा ॥ भक्तमानसउद्योगवी
हंगमा ॥ श्रीमातस्वीहारामेघश्यामा ॥ नीगमागमवंद्यतु ॥ १ ॥ पांडव
रक्षकपरेशा ॥ वीलासीयापरमपुरूषा ॥ भगीनीमानुणी पंडुसुता
पांडवाप्रतीरक्षीसी ॥ २ ॥ पांडवांचेभाग्यदेखा ॥ नवर्णवेचिसख
स्वमुखा ॥ तुतयांचापारीराखा ॥ अंतरबाह्यरक्षीसी ॥ ३ ॥ मागे
भीष्मपर्वसंपले ॥ हेद्रोणपर्वआरंभीले ॥ जेअत्यंतचांगले ॥ सा
दरश्रोतीपरीसीजे ॥ ४ ॥ पदकामध्यनायकहीरा ॥ तैसेद्रोण
पर्वअवधारा ॥ उदेनुदेहेहापात्रा ॥ श्रवणकरीतासाक्षपे ॥ ५ ॥
जेथेमाजलावीररस ॥ जैकताचतुरापरमसुरस ॥ जन्मेजय
पुसेवैशंपायनास ॥ सांगवीशेषकथापुढे ॥ ६ ॥ गंगात्मजप
डलाहारपंजरी ॥ मगसमरमाजवीलेकोणीयेपरी ॥ व्याससुत

षत्रणे जव धारी ॥ जन्मेजय याराजेंन्द्रा ॥ ७ ॥ शांतनुज पडिलि याव
री ॥ हो भानदीसे धुन नेवरी ॥ जैसी वीगतवी धवानारी ॥ कीनी
मग्न गरसखीलेइणा ॥ ८ ॥ भंगली नौका महाजळी ॥ बुडाव याजै
सी उद्धमळी ॥ तैसी ते चमुत्पकाळी ॥ भयपावली सतसे ॥ ९ ॥ भी
ष्मास बाण उसी देउण ॥ कौरव पांडव करीती नमण ॥ करुणी या
ग्र दक्षण ॥ मग युध्यास प्रवर्तले ॥ १० ॥ दशादीन पर्यंत ॥ जेणे यु
ध्य केले अद्भुत ॥ द्यहास हस्त्रपंचरण पंडीत ॥ महारथी नीत्य पाडी
ले ॥ ११ ॥ भीष्म ग्रतापआरवुन ॥ शोक करीती कौरव संपुर्ण ॥ द्रो
ण आणी हार्दपुत्र कर्ण ॥ अतीउद्धीग्न जाहाले ॥ १२ ॥ दुर्योध
न ते चरात्री ॥ चिंतानळे आहाळीला चित्ती ॥ मग जाउन गु
रुसी बीरा प्रती ॥ न मुन बोलता जाहाला ॥ १३ ॥ हाणे बंद

गुरुकुणीया॥तुसामहीमाद्रोणाचार्यो॥यावरीवसुरक्षावया॥तु
जवाचोणथोरअसेना॥१३॥काळमृत्युजानीभया॥यापासुण
तुरक्षीताआचार्या॥तुसेसीरीअसतापाय॥सद्दानीर्भयजाली
असे॥१४॥मगभुहाणेवरखुजानोण॥प्रीतीपुजीलागुरुद्रोण
सेणापतीत्वेररणपंडीतपुर्णा॥आचार्यासीरीधले॥१६॥त्याकी
वेदसुरवोगुप्त॥सकुळशास्त्रीपरांगत॥पाटीसीहुनीरहस्तीवी
राजीत॥वीजुऐसेसायकासन॥१७॥कौरवपांडवयादवस
मस्त॥हेद्रोणाचेसीष्यअंकीत॥ज्याव्यावरदेपुष्पीमीरवत
मुगुटसुभद्रापतिचा॥१८॥तोप्रसंन्नहोउणगुरुद्रोणराणा
सणेमागेवरसुयोधना॥मगतोलागोणआचार्यचरणा
कौरवेशबोलतसे॥१९॥तरीअज्यानरातुकुंतीसुत॥धरुण

देइआह्मासजीत । धर्माचावधनीश्चीत । मीकल्पीतनाहीआ
च्यायी ॥२०॥ धर्मासंबधीताजाण । आह्मासउदेनेदीअर्जुण ।
जीनधरीताहारण । सर्वयेतीलआलाते ॥२१॥ पुढतीदेवबोलन
धुत्त । वणापारवीपांडवत्वरीत । मगह्मणेभारद्वाजसुत्त । तुयेथ
र्थबोलसी ॥२२॥ माह्मासीष्यतोयअर्जुण । परीबीद्धेआगव्याम
जहुण । तारकारीजनकपाकशासण । केलेप्रसंणस्वर्गीतेने
२३ शास्त्रेअस्त्रेमंत्रवीशेष । जेत्रीभुवणीशउकेनाहीकोन्हा
सा । तेवीध्यासवेसाचीस । तरीत्यासीफोजाबेगळे ॥२४॥ वेग
व्याकरुणफाल्गुण । क्षणमात्रेधर्मधरीण । ऐसेऐकतादुर्योध
ण । परमानंदेबोलत ॥२५॥ ह्मणेनानाउपायकरुण । वेग
व्यानेतोस्थेतवाहुण । अजानतराजुधरुण । जीनआह्मास

यावातुह्मी ॥ २६ ॥ जैसानेमहोतातात्काळ ॥ गाजवीरणवाद्य
तुंबळ ॥ तोसमाचारसकळ ॥ पांडवपांच्यांचाळांसमजला ॥ २७ ॥
धर्मह्मणेआचार्यभत्तीतां ॥ केव्हांकीतुह्मीमार्जुना सां
वरूनसकळभरतना ॥ सावधानअसावे ॥ २८ ॥ पार्थह्मणेआली
याफळतांत ॥ मीतुजरक्षीणयेथार्थ ॥ परीयेकवर्मअभुन ॥ सह
सामासेननकरवे ॥ २९ ॥ पर्याघासांडीलमेदणीवसण ॥ वरू
णदीसेउगवेलसहस्त्रकीर्ण ॥ हेहीघडेलपरिमासेन ॥ आचार्य
वधनकरवे ॥ ३० ॥ म्र गजव्हीबुडेलअगस्ती ॥ तमकुपीपडेलग
भस्ती ॥ तृणाळीकधरूणनेती ॥ अतुणतुजासघडेलहे ॥ ३१ ॥ प
स्यकघडेलसौदामीनी ॥ भोगेंद्रसाडेलमेदणी ॥ परीद्रोणव
धमासेणी ॥ कल्पांतीहीकरवेना ॥ ३२ ॥ जोवाचेस्पत्तिचीज

परग्रती मा ॥ ज्याची त्रीभुवणी न माय महीमा ॥ पृथ्वी वरि आगळी
क्षमा ॥ तो माझेणी धर्मानव धवे ॥ २३ ॥ द्रोण श्नेहा चे समुद्री ॥ ज्या
बुडी दी धली अहोरात्री ॥ जेणे पुत्राहुणी मज वरी ॥ प्रीती केली
अपार ॥ २४ ॥ त्या हारी राच्या पादुका करूण ॥ आचार्यपद घीलेवरी
न ॥ परिमीन के उत्तीर्ण ॥ काली ये कृतयाचे ॥ २५ ॥ समरंगणी दाकु
न बाण ॥ त्यासी धर्म पुण्य करीण नीवाण ॥ परी गुरू चे प्राण
हाण ॥ कृपापासेणी नव धवे ॥ २६ ॥ तुज धरावया ये त्तो द्रोण ॥
मासी भ्रती झानु जर द्रष्टीणा ॥ असो उद्दय पावला सहश्रकीर्ण
हरी दाखंती भाग्य जैसे ॥ २७ ॥ वाद्य वाजती नाना विध ॥ घो
षी दुंदुभी जालीसी ॥ २८ ॥ पांचजन्ये देवदत्ताचा नाद ॥ गगण को
दीन समारचे ॥ २९ ॥ तो गजर जाला तुबळ ॥ नांदे उज्वळ मळीला भु

गोळ ॥ वतुर्ई दोळे कव्याकुळ ॥ भय काळ कापतसे ॥ ३९ ॥ वारेग
गण येईल तव्ही लुटोनी ॥ वती जाइल हे भवणी ॥ भगणेरी चवी
ती पेट्णी ॥ दचके मणी उरगेंद्र ॥ ४० ॥ कुर्मे दवाले पृष्टी सावरीत
आदी शुकरणी दावी तदत्त ॥ कोलाळ जैके नाका पत्त ॥ पताव
वेंत्त घोगडे ॥ ४१ ॥ नानावाद्यांचे बोभाट ॥ उभय दळाचा कड
कडाट ॥ यामध्ये भागी उभा उच्चार ॥ वीजयरथ पार्थाचा ॥ ४२
ध्वजस्तंभी महारुद्र ॥ वेळोवेळा करी भुभुकार ॥ रणसागरी रथ
जहाज थोर ॥ धनुर्धार कहनुमंत ॥ ४३ ॥ रथी सारथी इंदिरावर ॥
जो लावण्याद्दी घ्वी शतपत्रनेत्र ॥ पांडव भाग्य सहस्त्र वगत्र ॥ तो
ही वर्णु सकेना ॥ ४४ ॥ सर्वांत श्रेष्ट वैकुंट धाम ॥ तैसेची सतो रथो
त्तम ॥ प्रळय पवपक्षे जैसा ध्वज परम ॥ पालवीत परवीरा ॥ ४५ ॥

जैसासुपर्णपक्षफडकत्त ॥ तैसेध्वजवीरतत्वपत्त ॥ हरीहरदहीपेरक्षी
त्त ॥ धणंजयासीरणांगणी ॥ ४६ ॥ इकुडेकौरवदळी गुरूद्रोण ॥ जैसा
नीराञ्जनश्रीचाचंडकीर्ण ॥ पांडवचमुपरमदारूण ॥ नधरीदृष्टी
पुरुषार्थी ॥ ४७ ॥ आच्चार्यतेअर्जुन ॥ पाहातापांडवपृत्तणाअ
याथीत ॥ वादेसमरंगणी दुत्तांत्त ॥ द्रोणरूपअवतरला ॥ ४८ ॥ पां
डवसेणासरीतापत्ती ॥ घेोदुरधी द्रोणअगस्ती ॥ तेव्हांबाव्हग
जरेजगती ॥ थरथरीक्षणक्षणा ॥ ४९ ॥ तरूवरीचपकापडेलु
रेण ॥ तैसापुढेधावी ज्वलागुरूद्रोण ॥ तेकासापकासणापा
सुण ॥ बाणघणवर्हात ॥ ५० ॥ कौरवजाव्हीनकानन ॥ कीदी
जंदुसंव्हारीकाळव्यगण ॥ तैसीपांडववाहीनीद्रोण ॥ संव्हा
रीताणगनवेणा ॥ ५१ ॥ कणसेछेदुणघ्हीवव्हा ॥ रीतेदंडदीसती

सरका ॥ सिरवेरहीत वीरवका ॥ केले बहुत आव्हाये ॥ ९५ ॥ स्वरक्र
मवर्णकरून ॥ द्रोण केले वेदाध्येन ॥ तैसे त्वरेने मार्गण ॥ सुटती
त्या पापापासूनी ॥ ९६ ॥ त्या पार्थे पव अनीवार ॥ शरधारा सूटल्या अ
पार ॥ चालीले रुधीराचे अत्यंत पुर ॥ पुसती मार्गसीधुचा ॥ ९७
असे द्रोणे केले अभीनव ॥ तो दंपट्टणारूढ सहदेव ॥ हाकुणी बा
नाच्या वर्षाव ॥ करीत त्वरे धावीनला ॥ ९८ ॥ तव परम क्रोधे ये
उनी ॥ बानवर्षीतत येक्षणी ॥ जैसे सव्यापसव्य अंरववव
णी ॥ पंडीतापुढे सुरवें वेदे ॥ ९९ ॥ संवत्सर सव्यो बानी ॥ हाकुणी
रथीविला सहदेव रणांगणी ॥ तुनीर त्यापरथ छेदुनी ॥ क्षण
मात्र न ताकीले ॥ १०० ॥ मारिले अश्व बानी सारथी ॥ मग हाकुणी
होउनी वीररथी ॥ गदा घेउणी त्वरीत गती ॥ सहदेवावरी लोटला
॥ १०१ ॥

५

गदाघापरणांगणी ॥ सारथीमारीलातयेक्षणी ॥ सहदेवेतात्कीतके
नी ॥ शकुनीहृदइभेदीला ॥ ८४ ॥ तोरथातूंभीमसेण ॥ पुढेंधावी
नलावरीताबान ॥ दुर्योधणाचेसैन्य ॥ अपारभेदीलेतेधवा
॥ ८५ ॥ तोदुर्योधणबंधुनीश्चीती ॥ जयाचेनाववीवशाती ॥ तोपु
ढेंधावीलासमीरगती ॥ मागेराकोणीतेधवा ॥ ८६ ॥ साचेहृदइ
साबाण ॥ वींधीताजालाभीमसेण ॥ तेणेंतीसबाणराकोण ॥
वृकोदरभेदीला ॥ ८७ ॥ भीमाकरीचेसायकासन ॥ तेणेंछेदीले
नलगत्ताक्षण ॥ मगपवणात्मजगदाघेउण ॥ पवणवेगेंधावी
नला ॥ ८८ ॥ रथसारथीअश्वपाहे ॥ चुर्णकेलेयेकाचघाये ॥ जैसे
कामक्रोधज्ञानीये ॥ मणाजयजीकीजे ॥ ८९ ॥ तोनकुळाचा
मातुळ ॥ माद्रीचाबंधुशैल्यसबळ ॥ सावरीनकुळपरमचप

५

ळ॥मनोजयधावीला॥६४॥शैल्याचे अंगीबाण॥नकुळे
दीबच्छेकरूण॥रथीसारथीतुरंगजाण॥पाडीछेदुनी तात्काळ
॥६५॥शैल्यआनीकरथीबैसत॥दहाबाणएकोणीत्वरीत॥र
हर्थेदीला भगीणीसुत॥पराक्रमेरणांगणी॥६७॥चैद्येदेसी
चाराजाधृष्टकेत॥तेणेरक्षीला शारद्धत॥देघासीयुध्यप
भुत॥होतेजालेतेधवा॥६८॥वीधुल्लतापडे अकस्मात॥तै
सासात्यकीधावीलात्वरीत॥सतरीबाणबळअभुत॥ह
तवर्मारवीकीलातेणे॥६९॥तेणेसत्यरातदिबाणी॥सात्यकी
भेदीलात्येक्षणी॥सेणापतीपांडवाकेडानी॥सुशर्मावरीधा
वीनला॥७०॥कर्णआणीवीराट॥युध्येकरीतितेकाळअचाट
॥गर्दनदपदवीरघाट॥रणांगणीभीडती॥७१॥श्रीरंवडीआणी

श्रीश्रवा॥ धावीनीयुध्याच्यालाघवा॥ घदोत्कच बकानेंवा॥ ते
नेआब्रंबुहापाच्यारीले॥७४॥ पांडवदळातुणचकीताण॥ धा
वीनलावीदृजनुंवीदलक्षुण॥ श्रीरंगभगीणीनंदण॥ स्यंदणा
रूढ धावीनला॥७५॥ उधानीसंचरेसौदामीणी॥ तेवीजरीसे
नेतभचेरातेक्षणी॥ कौरवजर्जरकेलेनीजबाणी॥ नीर्जर
नैनीपाहाती॥७६॥ सुयोधणबंधुनामपौरव॥ तेणेसौभ
द्रावरीघेतलीधाव॥ जैसीआळीकेणेधरीलीहाव॥ उरग
रीपुजीकावया॥७७॥ तोमाहावीरापतीअर्जुण॥ त्यावरी
सोडीलेनीर्वाणबाण॥ ध्वजरथरातहोरासन॥ नलगता
क्षणछेदीले॥७८॥ हृदइभेदीलेदहाबाण॥ पौरवपाडीलासु
र्णयेउण॥ तोकृतवर्म्यानेप्रभीमन्या॥ सीकनादेपाच्यारी

ला॥७७॥कृत्तवर्मोवर्तीबाणजाळ॥तेवेळाचछेदीसुभद्राबाळ
बाणनदेतोअंतरीक्षकाळ॥कौरवचमूसंहारी॥७८॥कृतव
र्मोहातबानी॥जर्जरकेलासमरंगणी॥तवपौरवमहायुत्धा
णी॥गदाघेउणीधावीनला॥७९॥गदाभीरकावीताजाण
घेहुणपाडीअभीमन्य॥मगपौरवकेसीधरूण॥मुष्टीप्रहरे
धुमसीला॥८०॥कुंजरेपाजरधरूण॥महीजेहुंदडेकरू
ण॥तोजैद्रथरवर्गघेउण॥सोभद्रावरीधावीनला॥८१॥दुर्यो
धणाचाडाळक॥मस्तकीधरूणरेवरक॥रथारवालेनीघोण
देरव॥जस्यहंसदृणछेदीतसे॥८२॥सेनपक्षीवळाभुत॥तैसा
उभालापार्थसुत॥गदाघायेजयद्रथ॥वीकळकेलाभुतळी
॥८३॥रात्रीहातीहातीवोपीत॥तेजअभीमन्यधरूणअकस्मात

धैर्यधरूण अद्भुत ॥ त्याची यावरी भीकोवीली ॥ ८४ ॥ अवघी देखोन
दैवत ॥ साधका वरी परतत ॥ तैसा हाती गेजयरथ ॥ भुजास्थ
नी भेदीला ॥ ८५ ॥ सचे वीरथी चोळपार्थसुत ॥ बहुबाणी भेदील
जयरथ ॥ अवघे भुभूजे माणवत ॥ युध्ये देखोनी तयाचे ॥ ८६ ॥
इंद्रीरावर भगीणीसुत ॥ त्याचा पराक्रम देखोण अद्भुत ॥ कौरवले
हले समस्त ॥ कागजैसे हंसावरी ॥ ८७ ॥ शैल्यराकोणबाण ॥ वे
हलाज भीमन्याचा हृदयद्रण ॥ उणे देखता भीमसेण ॥ पंच्यानना
परीधावे ॥ ८८ ॥ देखोणी यामारु व्याघ्र ॥ पळती जैसे मृगांचे
भार ॥ तैसी कौरव सेनासागर ॥ वीतळला भीमभय ॥ ८९ ॥ पळ
ता गजपारधी ॥ आफडुण भीरकावी अंबरी ॥ गदाघाये चुर्ण
करी ॥ इंद्रद्रण आणी वीरांते ॥ ९० ॥ पर्वतावरी पडे पर्वत ॥ तैसा

शैल्य भीमावरी धावत ॥ तेणी घटका पर्यंत ॥ महा युध्ये जाह
ले ॥ ७१ ॥ वर्मपाहोण रणमंडळी ॥ गदाहाणी ती महाबळी ॥ ना
नामंडळा गती आगळी ॥ रथ चमके दावीती ॥ ७२ ॥ येक मेरू
येक मांदार ॥ येक समुद्र येक अंबर ॥ येक वासुकी येक सहस्त्र
सिर ॥ तैसे जुंसार दोघे ही ॥ ७३ ॥ दोही हुकी चेतन्न पती ॥ युध्ये पा
हेणी गीवा तुकावीती ॥ पर्वत कुंकुमचे चौं जेती ॥ तैसे दी
सती दोघे ही ॥ ७४ ॥ गदाघाय देघे जण ॥ पडीले ते का मुर्छा
येउण ॥ मग शैल्य रंघदुणी घालोण ॥ नेत फुतवर्मा ते धवा
॥ ७५ ॥ जैसा लागता प्रभंजण ॥ जळद जाळ जाय वीतळो
ण ॥ तैसी कौरव सेणा भंग करूण ॥ पळती जाली ते धवा ॥ ७६ ॥
यावरी कर्णसुत प्रदासेण ॥ धावे रथावरी आरूढोण ॥ तो हाता

नीकलीकर्णे॥पार्थपुत्रधावीनला॥९७॥युध्येजालेघरीकायें
क॥किंचीतमाघारीलाशत्त्राणीक॥तोप्रतीवंध्याक्षिचौघेदुख
पाटीराद्वधावीनले॥९८॥पंचकुमरमीळोणजाण॥खिळी
लिसकंककौरवसेण॥हस्तलाघवपाहातांनेना॥पाचहीपां
डवप्रांनदेले॥९९॥तेकौरवसंपुर्णलोटले॥देखताकौंतेयपां
च्याळुदावले॥कोरयावधीबानसोडीले॥क्षीनकेलेमहावी
र॥१००॥मगतेप्रतापार्कप्रभुत्त॥आच्यार्यधावलाजेसाकृतां
त॥त्यावरीधर्मराजजकस्मात॥परमावेशधावीनला॥१॥
द्रोणेपंचबाणीपाहीं॥धर्मराजभेदीलाहृदई॥तोयुधीष्टीर
लवलाही॥उसनेघेतलेतेधवा॥२॥शताधेबाणटाकुण॥
सर्वांगीभेदीलागुरुद्रोण॥तोधावीनलाधृष्टद्युम्न॥३

पाद्बाणवहोला ॥ ३ ॥ भळरखवकेकाळ ॥ नैसान्द्रोणकोपल
पुन्येसीळ ॥ धृष्टद्युम्नतात्काळ ॥ शतबाणीरवीळीला ॥ ४ ॥
सुर्यकाळसंख्याबाणी ॥ श्रीरंगजीरवीळीलातयेक्षणी ॥ मु
खनेत्रसंख्याबाणी ॥ उत्तरराजभेदिला ॥ ५ ॥ श्रुतसंख्याय
कोणीबाण ॥ नकुळभेदीगुरुद्रोण ॥ सागरसंख्याबानेक
रुण ॥ सहदेवरवीळीला ॥ ६ ॥ वीद्यासंख्यादीव्यहारी ॥ धर्मरा
जभेदीलासमरी ॥ द्रौपदीच्यापंचपुत्रावरी ॥ वेदवेदसमप्र
मान ॥ ७ ॥ नासिकाळसंख्याहतुकी ॥ समरीरवीळीलासात्य
की ॥ पुरानसंख्याबाणीयेकायेकी ॥ भीमसेनवींधीला
॥ ८ ॥ पगजीतुकावीरमात्र ॥ अवतारसंख्यायकुनहार ॥ वी
राटपांच्याळभुभुजसर्व ॥ केलेजर्जरआत्यापैं ॥ ९ ॥ मो

णपराक्रम द्रोण ॥ जेलवीत्ति ग्रीवासुरगन ॥ पृथ्वीचे नृपसं
पुर्ण ॥ धन्ये धन्ये द्रोण ह्मणती ॥ १० ॥ ऐसें द्रोणाची परीत
जेवी उदयाचळी उगवे आदीत्य ॥ तैसा वीजयरथारूढ अ
कस्मात ॥ सुभद्रानाथ धावीनला ॥ ११ ॥ ते वेळी सायकांचा
घन ॥ द्रोणावरी टाकी तअर्जुण ॥ बाणजाळे करूण ॥ अंबरप
ही आछ्यादीली ॥ १२ ॥ द्रोणे तैसेच घालुन हार ॥ आछा
दीले अंबर ॥ मग झाल्ला धुधुःकार ॥ कोन्ही कोन्हासी दीसे
ना ॥ १३ ॥ जळधारा सुरती अपार ॥ तैसे वीरांआंगी रूतती
शर ॥ दोही दळींचे वीर ॥ भयातुर पाहाती ॥ १४ ॥ द्रोण आनि
भद्रापती ॥ येकासयेक न दीसती ॥ तो मावळला गभस्ती ॥
सिबीरा प्रती चालीले ॥ १५ ॥ परम घोर निशाकाळी ॥ दुप

वर्णवस्त्र नेसली ॥ भग ने अपार उगवली ॥ रसे दीसती गद
दाइ ॥ १६ ॥ आन्यायंसी बीराप्रती जाउण ॥ बोलता जाला
दुर्योधण ॥ तुम्ही गेले वचण नेम करूण ॥ की धर्मजी ताध
रावा ॥ १७ ॥ ऐसी बोली जे जे जे वचण ॥ ते घावा वेसत्य करू
ण ॥ तरि चतुरषार्थ परीपुर्ण ॥ त्रिभुवन भरेलके ॥ १८ ॥ मग बो
ले भारद्वाज नंदण ॥ धर्मासि रक्षीतो अर्जुण ॥ त्यासी यु
ध्यं कदण ॥ घत्तां नकरू नसक्केची ॥ १९ ॥ वैकुंठीचा वेल्हा
ळ ॥ जासारथी ज्याचा तमाळनीळ ॥ ध्वजस्तंभी केवळ
महारुद्र रक्षी तसे ॥ २० ॥ अर्जुण स्वयेंष्म नरपती ॥ निर्वीर क
रावा याहे क्षी ती ॥ अवतरला नी श्चीती ॥ कायकी त्रिसांगा
वे ॥ २१ ॥ हरिहर समघवा पाठी ॥ ती घे जाल्ये पके राइ ॥ बीजय

थनहाले काही ॥ गांडीव त्तुनी र अक्षर्द २२ ॥ तरी तो वीजयध
र्मापासुन ॥ वेग क्रान्या बानुद्दी फोडोन ॥ आजी येक माहार
थी मारोण ॥ भ्रती ज्ञापुर्ण पाहा माझी ॥ २३ ॥ तो सुसमी सुवर्मा
सुरथ ॥ सुधन्वा सुबाहु बका शुत्त ॥ मेळउण अवघे त्रीगर्त्ते ॥
बोलत्ती हापत्त तेथ बा ॥ २४ ॥ समसप्तकासमेळउण ॥ वाघा
ने तो अर्जुण फोडोन ॥ रणी घेउ त्याचा प्राण ॥ सुयोधणा
जाण हे ॥ २५ ॥ हे ज दिन करवेतवत्ता ॥ तरी लीगभेदपंत्की थे
दमनो माथा ॥ तेपापे आमुचे माथा ॥ जरी पार्थो नंजी को
२६ ॥ रणी जी कोणअर्जुण ॥ अथवा देउ आपुला त्राण ॥ हेद
होत्त प्राय श्वीत घेउण ॥ हो मह्मण करी त्ती तेका ॥ २७ ॥ उद
याद्री वरी रवी चक्र आले ॥ सीध्द जाले ह्मनकी ह्ळे ॥ रणतु

देरुपादवा तिसबळे ॥ हाकानी भेदे अंबर ॥ २४ ॥ मग दुर्योध
पें कायकेले ॥ समसप्तके वेगळे नीवडीले ॥ लक्षवीर दी
धले ॥ सुशर्मा श्रेष्ट त्यामध्ये ॥ २५ ॥ जो बोलावील युध्यासी
तिकडेच जाने धनंजयासी ॥ पार्थ युध्ये करी आम्हासी ॥ समसप्तक बो
लीले ॥ २० ॥ दुर्राम माजले बहुत ॥ संसीकासी युध्ये करु पाहात ॥ कीदंदसुक
उन्मत ॥ पाचारीतवी नायका ॥ २१ ॥ चंद्राधर्मयुयुत्सुण ॥ म्हणती कान
यआसुन अर्जुण ॥ अनर्थ केला यकरी तीमी ब्रोण ॥ हास्य उचलोन
उठीत ॥ २२ ॥ श्रीरंगा सत्वरे पार्था ॥ पातल केला क्करीतिक कर्तन ॥ आ
ज याचा करीन घात ॥ जाले मल्ल बहुत हे ॥ २३ ॥ भीमा सत्वरे अर्जुण
नकुळासहदेव आदी करुण ॥ पाचा ब्वी रायदी मीळोन ॥ धर्मराया
सरक्षावे ॥ २४ ॥ नलगता यक्षण ॥ समसप्तकास येतो मारुण ॥

श्रीहरु धमासमस्ते अर्जुणा ॥ चालवा हं पदनत्वरेने ॥ ३५ ॥ धन्य धन्य पा
र्थवीर ॥ सच्चीदानंद परमेश्वर ॥ वैकुंरपतिदंडीरावर ॥ सारथी जाला
जयाचा ॥ ३६ ॥ सावळे अनुपम्य वदन ॥ आकर्णवीशाळ राजीवनय
न ॥ मुगुटकुंडले अंबरपुर्ण ॥ पवळवेली सदस्या ॥ ३७ ॥ वीशाळ भाळी
दीव्य केशर ॥ कौस्तुभ वैजयंती मनोहर ॥ कासे कसीला पीतांबर ॥
चरणी तोडर ब्रीदाचा ॥ ३८ ॥ चतुर्भुज स्याम सुंदर ॥ रथी सारथी रमा
वर ॥ ध्वजस्तंभी मारुतरुद्र ॥ केला भुभुकार स्वयाने ॥ ३९ ॥ हनुमंताचे
वेल भुत्ते अपार ॥ तीही हाका फोडील्या अनीवार ॥ वीघवळण प
क्षाचा फडत्कार ॥ तैसा ध्वज नळपतसे ॥ ४० ॥ धणजीला वीज
यरथ ॥ पवनवेगे वारु जात ॥ पांचजन्य देवदत्त ॥ पार्थरमानाथ वा
जवी ॥ ४१ ॥ आला आला वीर अर्जुण ॥ भुभुकार गर्जे वायुनंदन ॥

सकळदळें कंपायमान। धुकीने पुर्णन भजाले ॥ ४२ ॥ पार्थे लक्ष्मा कडे पाहे वीलोकुन। धुकीने भरले सुरगण। क्षीरसागरीचे नीधाण। होहाल त्यानी वा स्थापी ॥ ४३ ॥ गांडीव धनुश्य चढवी ले। अर्जुनानी बाण मांडीले। भम यादरण पाडीले। वीर पळती दश दिशा ॥ ४४ ॥ पळती पासलसपर्वालणत। धीर धरा पर तास मस्ता। दुर्योधणासी शापत। केला न्यर्थ आजी की ॥ ४५ ॥ मग समस्तीत यक्षणी। वीजपर थसाकी लाबाणी। जैसे बहुत्त सुदवेमी वोनी। पंडीतासी वाद करीती ॥ ४६ ॥ नपळे ऐसा त्वरे करुण। रथ ये ढीत भगवान। समसलकाचा थाद फाडुण। जाय श्यहण पैली कडे ॥ ४७ ॥ आला ताल्काळ जेसारथ। फीरता कोन्कासदीसे वेल्क। रास्ते ढीत अमीत्य। परीतेन लक्षात्ती पार्थासी ॥ ४८ ॥ लक्ष्य चुकुनी सल

र ॥ आपल्यावीरासलागती हार ॥ पार्थरूपयेरायेर ॥ परस्परेहीसनि ॥ ७९ ॥
येकासयेकमारती घाये ॥ जैसाजालाक्षणातक्षये ॥ कबंधउठतीप
हे ॥ राखीवाजउणनाचती ॥ ८० ॥ इकडेधृष्टद्युम्नद्रोण ॥ युध्यकरी
तिनीवोण ॥ परस्परेसोडोनबाण ॥ घेउप्राणइछीती ॥ ८१ ॥ आच्या
र्यपराक्रमअभुत्त ॥ पांडवसेणाभंगीलीसमस्त ॥ तोमाहावीरसत्य
जीत ॥ द्रोणावरिधावीनला ॥ ८२ ॥ तेणेसोडोणसारीहार ॥ द्रोणा
च्यार्यकेलाजर्जर ॥ उडवीलेसारथीयाचेसीर ॥ ध्वजछेदुणपाडी
ला ॥ ८३ ॥ परमतप्तहोउणीद्रोण ॥ वीच्यारूणकाढीलाबाण ॥ त्या
चेकरावपानी वोण ॥ कृतांतारासूनकेची ॥ ८४ ॥ कल्पांतच
पव्हेसमान ॥ ब्रह्मस्पातआलाबाण ॥ सत्यजीतान्वेसीर छे
दुण ॥ आकाशपंथेउडवीले ॥ ८५ ॥ वीरारबंधुशतानीक ॥ तोश

रस्रोडीद्रोणासन्मुख ॥ जैसापर्वतगीळीत्यासमेरु ॥ मुखपसरो
णीधावीनला ॥ ७४ ॥ द्रोणनयेकपार्थचंद्रशर ॥ शतानीकाचेडउ
वीलेसीर ॥ वसुनामद्रौपदकुमर ॥ तोही धाडीलायेमालया ॥ ७७ ॥
भयाभीतसुधीष्टीर ॥ सेनाबीतळ्ळलीसमग्र ॥ आच्यार्यस्तवण
अपार ॥ सुयोधनकरीतेका ॥ ७४ ॥ सकळपापावरीयेकनाम ॥ जा
कुनक्षणातकरीभस्म ॥ तैसामारीतभीम ॥ पराक्रमनवर्णवे ॥ ७१ ॥
धर्मसहदेवनकुळ ॥ उडीलेवैराटपांचाळ ॥ द्रोपदीचेपंचबाळ ॥ सा
रस्रोडीतधावती ॥ ७६ ॥ धालुनीपाबानजाळ ॥ आच्छादीलेकौ
रवदळ ॥ गांधारधावलेसकळ ॥ येकहाचीपराक्रम ॥ ७७ ॥ दुर्मले
नबाहुजयद्रथ ॥ वींदअनुवींदबच्यारसुत ॥ होत्यबाराळ्ळीकुमु
तस्न ॥ दुर्योधनदुःशासन ॥ ७७ ॥ दुःस्पासनलक्षुमनवीकर्ण

दुर्मुखपुत्रजीत कर्णे ॥ वाद्दक्षमी सौदमंत्र मणी मंत्रजाण ॥ अलंबु
षाराक्षस ॥ ६३ ॥ इतुके उपचले माहावीर ॥ करीती पाउव्वसुचासं
कार ॥ पुर्वी युध्य जाले अपार ॥ परी हा प्रकार नाही कोठे ॥ ६४ ॥ पुर्वी
वृत्रारी हा त्रुजणक ॥ आनी त्रावना इतन याद्दरव ॥ याचे युध्य
वर्णीले बहुतक ॥ परी तेअ सुत्त्याहुणी ॥ ६५ ॥ अब्दी का भार्दाप्र
वेहाकुक ॥ तैसा गजसेणात वृकोद्दर ॥ संकादीत अस दैत्य
माहाउन्मत्तरभेलका ॥ ६६ ॥ नीवीउजलद जालगर्ण ॥ क्षिणा
तबी हारी तसृग वाहुण्य ॥ तैसे कुंजर भीमसेण ॥ संव्हारण जद्द
रुउभा ॥ ६७ ॥ हे देखोण सुयोधण ॥ धावला वर्दोत मार्गण ॥ भीमे
तुनी रसायकासण ॥ रथध्वज छेदीला ॥ ६८ ॥ जैसे हुरवोनवेगे
त्लछमेकापउण धाचे अंगे ॥ धर्मानुजावरी सवेगे ॥ बाणध

ण वर्षतसे ॥ ७६ ॥ हीव्यहार सोडी वृकोदर ॥ उज्वील अंगराया चे
सीर ॥ केला येचन संव्हार ॥ ग गणी सुर पाहाती ॥ ७० ॥ तो प्राग्जो
तीशापुरीचा नृपनाथ ॥ नरकसुतेजो भगदंत्त ॥ मातंग राजा
रुढ बळोन्मत्त ॥ बाण वर्षत धावीनला ॥ ७१ ॥ सोडुन हासी व
रुण बाण ॥ भीमाचा रहण केला चुर्ण ॥ म गतो वृकोदर गदा घेउण ॥
नरकसुतावरी धावे ॥ ७२ ॥ कुळाचळ चेक्रावत्त ॥ मातंग दीप परीभग
हंत्त ॥ राजा भीमासी आवळीत्त ॥ वायुसुताना येपेत्ता ॥ ७३ ॥ ग
दाघाय तोडी वृकोदर ॥ परी करी ना ये पेजनी वार ॥ जी कडे पळे
कुंती कुमर ॥ पाठी लागेन सोडी ॥ ७४ ॥ द्रौपदीचे पंच नंदण ॥ श्री
खंडी कौपद धृष्टद्युम्न ॥ भगदंत्ता वरी बाण ॥ जाळ वर्षतीते
धवा ॥ ७५ ॥ परी तो भगदंत्त महावीर ॥ हजु कीयाचेताडुनीह

र ॥ आपुल्या सायकी जर्जर ॥ सकळ वीर केले तेणे ॥ ७६ ॥ सात्येकी णे
हातबाण ॥ भगदंत्तावरी सोडीले नीर्वाण ॥ परी तो तुकेली खडु
ण ॥ गज लोटीला सात्यकी वरी ॥ ७७ ॥ गज धरुण पाडुण ॥ अस्वा
सहीत केला चुर्ण ॥ सात्यकी च पळवीर उसेक्षण ॥ येकी कुंडनी
घाला ॥ ७८ ॥ ऐरावत्तावरी शक्र जाण ॥ तैसा दीसे नरकनंदण
वीरा सहीत गज अस्व धरुण ॥ आफ्रुडणवकी तैसे ॥ ७९ ॥ कीती
येक गज मारीले रथी ॥ अस्वा सहीत पाडीले क्षीत्ती ॥ भगदंत्ते ला
वीली रव्याती ॥ कोन्ही न येती समोर ॥ ८० ॥ हेची पर्वा प्रतापी
वीरा रपुत्र ॥ यावरी भगदंत्ते याकी हार ॥ उध्वे पंथे उडवीले सीर ॥ मा
हावीर पाहाती ॥ ८१ ॥ गोरक्ष कपीदी गोभार ॥ तैसे माहावीनावे भा
र पळवीत्ता जाला माहावीर ॥ अनीवार सर्वासी ॥ ८२ ॥ हे धर्म

राज्येदेखोण ॥ सोडीसायकीशतबाण ॥ नवदबानी धृष्टद्युम्न ॥
खेदीताजालात्तयाते ॥ ८३ ॥ अर्धशतदीव्यहार ॥ सोडीताजाला
वृकोदर ॥ द्रौपदीचेपंचपुत्र ॥ शतबाणनकीत्ति ॥ ८४ ॥ रतुकीयाचे
हीबाणजाळ ॥ भगदत्तेतोडीलेतात्काळ ॥ गजेसंकारीलेबहुत्त
दळ ॥ जालाकोल्हाळत्तेधवा ॥ ८५ ॥ परमआनंदलादुर्योधण ॥
वाद्यवाजवीत्तिजयवर्धण ॥ वारंवारकरीत्तीगर्जण ॥ तेअर्जु
णमैकत्तेसे ॥ ८६ ॥ घालोणीपाब्रंह्मास्त्र ॥ सपसलकाचा
केलासंकार ॥ सुसर्मासांडुणसमर ॥ पळताजालातेधवा ॥ ८७ ॥
रुष्मासत्रीरुष्मलणेतेक्षणी ॥ धन्यतुबीरश्चक्रचुडामणी ॥
आताचालभगदत्तेवाहुणी ॥ आरिलित्तीकडेसमस्त ॥ ८८ ॥ का
बराधर्मरक्षण ॥ वेगीधावीनलेरुष्मअर्जुण ॥ आहातेघोडस्तु

पर्वोस्मपाण॥ जगंन्मोहुण धावंडी॥ ७९॥ कुउकुडोनचपक्षापडत
लैसेरथासही नक्रुघ्मपार्थ॥ भगदंत्तापुढे अकस्मात॥ हानकी द
क्षेदरवती॥ ८०॥ कौरवदळभयाभीत॥ लणती करील शौल्याचा
निःपात॥ तोबाणचडोंलागलापार्थी॥ नकेगनीतततयाचे
८१॥ वोननाजाळीतृणवीपीण॥ तैसेपाडीतअपारहोन्या॥ ते
भगदंत्तेदरवोण करीतोटीलापार्थावरी॥ ८२॥ हुष्मार्जुण॥
वरिबान भगदंत्तयकीलहुण॥ परीरथफेरीजगन्मोहुण॥
येकमार्गनलागोनेदी॥ ८३॥ आलात्त्चक्राहुण॥ वेपक्षेफ
रीतांदुण॥ दहाबाणी नरकसुण॥ भेदी तेक्षासुरहुडा॥ ८४॥ सक्षी
हानंदत्तनुसगुण॥ भेदुण गेले दहाबाण॥ रथावरीमदसुदण॥
अनुमात्रनचळेची॥ ८५॥ बाणसोडीतस्येनबाहाण॥ तो

डीलेत तिच्येहारारशण ॥ नरकसुतेथीरकाढुण ॥ चौहात्तोमरेदेही
धली ॥ ९६ ॥ तीतुकेही छेदुन पार्थें ॥ निर्फळद्ववडीले गगणपं
थें ॥ यावरी सुभद्राकांतें ॥ दाहाबाण सोडीले ॥ ९७ ॥ भगदत्ता
चे हृदई ॥ बाण भेदीले तये समई ॥ पावरी शक्ती गकीतील वला
ही ॥ रुक्मावरी दैत्यसुतें ॥ ९८ ॥ ते वरिचे वरि अर्जुनें ॥ चिरखंडके
लें त्याच क्षणें ॥ सवेंची पार्थें वज्रबानें ॥ रथ भेदीला कुंथस्पु
की ॥ ९९ ॥ भयाभीत जाला वारण ॥ नावरेपची घेतले रान ॥ जै
सी दुर्बळाची वैरीण ॥ नावरेपची तयाजैसी ॥ १०० ॥ सवेंची पा
र्थें बाण सोडीले ॥ गज्याचे आंगीचे कवच छेदीले ॥ त्यारच
रण तोडीले ॥ क्षणमात्र न लगता ॥ १ ॥ वृक्ष पडेउन्मळोन ॥ तै
सा गज जाला गतःप्राण ॥ भगदत्त परी घघेउण ॥ रुक्मावरी

लोटला ॥ ४ ॥ मगसव्यसाचीकाढीबाण ॥ ध्याराग्नीदैवत्यसह
स्रनयण ॥ सहस्त्रकरातुल्यवदन ॥ शरासनीयोजीला ॥ ३ ॥ भ
गदत्ताचाकंठलक्षुण ॥ बाणगेलानलगत्ताक्षण ॥ उर्ध्वपंथेउड
उन ॥ सीरनेलेलक्षणमात्रे ॥ १ ॥ मुगुटकुंडलेमंडीत ॥ सीरपडलेको
रवदळात ॥ जयवाद्येवाजवीत ॥ पांडवदळीनेधवा ॥ ५ ॥ कौर
वदळीहाहाःकार ॥ ह्मणनिपाडीलामहावीर ॥ शकुनीचेबंधु
सोणीतहार ॥ कीरटीवरिधावीनला ॥ ६ ॥ नामेवृषकआणी
अचळ ॥ पार्थेसोडीलेशरजाळ ॥ दोघांचीसीरेतात्काळ ॥ घे
दुननेलीउर्ध्वपंथे ॥ ७ ॥ हाहाकारजालालक्षणी ॥ क्रोधेयुक्त
जालाशकुनी ॥ कापट्यकोशापापखाणी ॥ अनर्थोसमुद्र
जो ॥ ८ ॥ कापट्यविद्यास्मरोणतेथे ॥ पार्थावरीसोडीलीभुते

ऐसे ॥ वेचोणी यापार्थी च्यार थाते ॥ हा केद्रतभी उत्ती ॥ ९ ॥ वी क्रा
ळवदुणनानावर्णी ॥ देखताआसुचीके पायमाण ॥ त्यावरि
पार्थे बुल्लादश्रसोडुण ॥ येकप्राची संकारीले ॥ १० ॥ जैसे येन
येकनाम ॥ माहापापे होती भस्म ॥ की कामक्रोधमहाश्रम
आत्मज्ञाणेवीनळवी ॥ ११ ॥ आणी कुअस्याचे संभार ॥ हाकुणी
सोडी कापटयसागर ॥ पाहिते श्रीकृष्णभगीणीवर ॥ क्षणमात्रे
नीवारी ॥ १२ ॥ पार्थेल्यिनेहेहाकुणी ॥ दुरात्माजुपापरवाणी ॥ म
जसंघटुणरणी ॥ जेवैसापावले ॥ १३ ॥ आपुलेतेजरवद्योत
वासरमणीपुढेदावीत ॥ की मृगेंद्रापुढे उन्मत्त ॥ मार्जरी आ
पुलेउजने ॥ १४ ॥ पंडीतापुढे मुढ ॥ वृथा करीतिबडबड ॥ कीब्रीद
बाधोणी प्रचंड ॥ राहाभगातजुंबरापुढे ॥ १५ ॥ राजहंसासमो

रजाण ॥ का गरुडाची जेवी उडान ॥ की मुशाकर बकारुण ॥ भोगेन्द्रा
वरी पातला ॥ १६ ॥ अैसे बोलोन तात्काळ ॥ शकुनी वरी घातली
हारजाळ ॥ पाच शात वीरस बळ ॥ शकुनीचे नेका पारीले ॥ १७ ॥
अस्च सारथी हयछेदुण ॥ शकुनीचा केला चुर्ण ॥ धनु शाकवच
तुनीर तोडुण ॥ क्षण मात्रे याकीली ॥ १८ ॥ वीपरीत समये दे
देवाण ॥ शकुणी पळाला रण सोडुण ॥ जैसा श्वछला तोरा
कोण सज्जण ॥ प्रदेशा प्रती जाये ॥ १९ ॥ कौरव सेणा जाली
जर्जर ॥ वरुणे टाकुण पळती वीर ॥ त्यासी धीर देतो सेणापुत्र
बाण वर्हात धावीनला ॥ २० ॥ तयावरी भीमसेन ॥ सोडी बा
णावरि बाण ॥ तो अस्तावळा सरुश्व कीर्ण ॥ जाता जाला
तेधवा ॥ २१ ॥ पांडव प्रतापर्यंथ थोर ॥ द्रोण पर्व रस अपार

पुढें श्रीरंग भगीनी कुमर ॥ भीडेलरणी प्रदिसाते ॥ २२२
श्रीधर वरदा बहुलानंदा ॥ पांडुरंग पुंडलीक वरदा ॥ पांड
वरक्षका गोवींदा ॥ पार्थसारथी जालासी ॥ २२३ ॥ सुंदर
स पांडव प्रताप ग्रंथ ॥ द्रोणपर्व व्यास भारथ ॥ त्यातील
सारांश येथार्थ ॥ नवदेता वीसा व्यात कथीयेला ॥
२२४ ॥ संपुर्णमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥०॥ ५ ५ ५ ५ ५

श्रीगणेशायनमः ॥ जोसखा श्री नंदकुमरापती ॥ तोजालापार्थाचासा
रथी ॥ तोभक्ताचेमणोरथी ॥ बैसोनीमुत्रहालवी ॥ १ ॥ मारोनीयाभगदंत
जयपावलाअद्भुत ॥ यावरीसमसप्तकाकडेरथ ॥ चालवीलात्वरेणे ॥ २ ॥
मीकालेत्रीगर्तसमसप्तक ॥ सुसमोश्रेष्टप्रातमुख्य ॥ वेगव्येयुध्यवं
उदेरव ॥ अनर्थकारकेवाढवले ॥ ३ ॥ युधासगोवीलाअर्जुण ॥ रकडेका
येजालेवर्तमान ॥ चक्रयुद्धरचे द्रोण ॥ रचीताजालाअद्भुत ॥ ४ ॥
सुपर्नवीहुपांडवरचीत ॥ धर्मासधरावघेवीररक्षीत ॥ युध्यमां
डलेअद्भुत ॥ द्रोणआनीभीमसेना ॥ ५ ॥ धर्मलणेअसताप
र्थ ॥ तरीहावीहुभेदीतानीश्चीत ॥ तोपुढेपडउणसुभद्रासुत ॥ अ
भीमन्युवीनवीतसे ॥ ६ ॥ ताताममजआज्ञाद्यावीजरी ॥ तरीहा
वीहुभेदीणनीर्धारी ॥ धर्मह्मणेनेअवसरी ॥ तुवाबाळकराज्ञ

मार॥७॥ मगबोलेपार्थनंदन॥ आलाक्षत्रीयाचेधणनेरण॥ ना
तुमच्चेद्पकरूण॥ आत्ताचीजाइनमी॥८॥ परमसुंदरसुभद्रासुत॥
रूपासीतुलितायुनामन्मथ॥ दुसराकृष्णचीमुर्तीमंत॥ वीराट्ज्या
मानजोहोय॥९॥ घणश्यामवर्णराजीवनयन॥ अजानबाहुसु
हास्यवदन॥ जोपांडवासीप्राणाहुण॥ आवडतेपाचासही॥१०॥
जैसातोउत्तरेचावर॥ रथावरीचढीलासत्वर॥ उदयावरीदीण
कर॥ तैसासुंदरदीसतसे॥११॥ केलाधर्मासनमस्कार॥ युद्धानी
घालापार्थकुमर॥ तोशोभताहीराजपुत्र॥ वीहुपर्णेरक्षीति॥१२॥
वीहुषेदितजायसेोभद्र॥ हाकासरअमारीलेकुंजर॥ येकअयु
तमहावीर॥ अस्यासहीतपाठीले॥१३॥ येकअयुतमहारथी॥
तात्काळपाठीउत्तरापती॥ जेथेसंभरीराज्यपुत्ररक्षीती॥ त्या

स्पर्शाची पावला ॥ १४ ॥ हृदयासहीत राजकुमर ॥ येकल्यावरी सो
डीत डाव ॥ परि तो अनेकहंसुभी कल्पाकुमर ॥ तीतुके तोडी क्षण
मात्रे ॥ १५ ॥ तीतुक्यांचे बानजाळ ॥ येके शरे छेदी सुभद्राबा
ळ ॥ जैसे उगवले सुर्यमंडळ ॥ भगणसवलोपती ॥ १६ ॥ येकउटत
वीना येक ॥ असंख्य संहारी धनुर्धर ॥ की सुलता चंडवाते दूरव
जे कदजालईतळे ॥ १७ ॥ किंवी हुमुणामेकूण ॥ असंख्यारीत
जाती जळेण ॥ कि चेततानुशाण ॥ असंख्य वणद ग्धके
ती ॥ १८ ॥ की मुणचेवाग्जाळसमस्त ॥ येके शाखेउणी पंजीत
येकेसी केनादे गर्जेत बहुत ॥ पउत्तिगतःप्राणतेउणी ॥ १९ ॥ हृद
ईमगरता बोध ॥ सहूप दिवाद पळती कामक्रोध ॥ कि प्रतेया
येता ब्रह्मानंद ॥ क्षुद्रानंद वीतळती ॥ २० ॥ तैसा यक बुधणज

यकुमर॥ परीशौन्यकेले अवघे जर्जर॥ कोनी उचली ताकर॥ शल्येसही
तभुज छेदी॥ २१॥ दुर्योधणपुत्र लक्षुमण॥ त्यासी युध्य केले नीर्वाण
घेतला तात्काळ प्राण॥ सीर उडउनी पाडीले॥ २२॥ पृथक पृथक युध्य
केले॥ हात ही राज्यपुत्र पाडीले॥ आर कौरव मारीले॥ दुर्योधणाचे बंधु
धुपै॥ २३॥ बाण सोडीत धावीला कर्ण॥ शबाणी भेदीले त्याचे कर्ण
अंग काढुण भानुनंदण॥ पळता जाला पैकीकडे॥ २४॥ दश बाण सुयो
धण रखीकीला॥ द्रोण पाचा बाणे वीधीला॥ जैसे रथपक्कची बाणे पव्व
वीला॥ पराक्रम केला अभ्दुत॥ २५॥ अस्वत्थामा कृपाचार्य॥ हे ही
पळती हतवीर्य॥ दुःस्याणी अभीमन्याचे सौर्य॥ द्रोण मस्तक डोल
वी॥ २६॥ पुर्ण हो यम्प्रति अर्जुण॥ ऐसे बोले गुरु द्रोण॥ क्रोधे संतप्त सु
योधण॥ आचार्य प्रति बोलत॥ २७॥ जैसा मद मारवीला क्षुर

जीकेणेचोरवी ताघेरीजीकार । नैसातुआमुचाही नकुर ॥ पाहासी
धुर सर्वेशा ॥ १७ ॥ मासाघी यपुत्रलक्षुमण ॥ येरे पाडीला नलगता क्ष
ण ॥ आमुणका पाहातानी वाण ॥ ग्यावाआण याचाआजी ॥ १८
पुढुमाजी सापडलापार्थकुमर ॥ साही जने माहावीर ॥ सोडीतेजाले
नीर्वाणशर ॥ येकल्याही बाळकावरी ॥ २० ॥ सकुमार तो सोभद्र ॥
येकल्याहाणीति महावीर ॥ चहुकडे पातेसुर ॥ आपलेकोनीदीसे
ना ॥ २१ ॥ असतापी ताअर्जुंण ॥ तरी सासुकरीता येथे पुर्ण ॥ जये
रथवीहुघारधरूपा ॥ सीव वरदेनादेप ॥ २४ ॥ आकांत होये पांडव
दवी ॥ जवळी नाही पार्थवनमाळी ॥ वीहुकोडीऐसा बळी ॥ कोन्ही ना
हीपांडवात ॥ २२ ॥ युध्येकरीता अभीमन्य ॥ कर्णसोडीलेनीर्वाणबा
ण ॥ हातीचे धनुष्य तोजेन ॥ बाणभातेछेदीले ॥ २४ ॥ साद्रथीघो

जेत्तवेळे ॥ द्रोणाच्यार्ये मारीले ॥ अभीमन्येहास्त्र घेतले ॥ रथाखालेउत
रला ॥ ३५ ॥ जैसी वीज लवोनी जाये ॥ तैसा अभीमन्य तळपता
हे ॥ तो दुर्योधणदवर्गलवलाहे ॥ येकेबानें छेदीले ॥ ३६ ॥ मग गदा घेउ
णपार्थसुत ॥ अभी त्यवीरातेपाडीत ॥ तो दुस्यासनें त्वरीत ॥ गदा छे
दीली हातीची ॥ ३७ ॥ मग घेतले रथचक्र ॥ तळपत सुभद्रेचा कुमर
जैसा धुम्रचक्रधर ॥ तैसा वीर दीसतसे ॥ ३८ ॥ कर्णद्रोणसुयोध
ण ॥ सोडीती बाणापरीबाण ॥ हातिचे रथचक्र जाण ॥ अस्वथा
मानें छेदीले ॥ ३९ ॥ तो दुस्पासण पुत्र दुःस्यासणी ॥ वेगें आला
गदा घेउनी ॥ अभीमन्य तेक्षणी ॥ गदा घेतली दुसरी ॥ ४० ॥ दो
घासी गदायुध्य माजले ॥ सकळी बान जाळ घातले ॥ दुःस्या
सनी सिकेले ॥ अभीमन्य मुर्छीत ॥ ४१ ॥ सवेच दुःस्यासनें सुते

तानतील अभीमन्यातें ॥ घाघे पावले सुधीत्त ॥ ऐकेच बेके तेसम
र ॥ ५२ ॥ मुर्धा सावरून दुःस्याशणी ॥ वेगें आला गदा घेवोणी ॥
वीकुळसौभद्र पडीला रणी ॥ त्याचे मस्तकी घातली ॥ ५३ ॥ तेणे
चुर्ण जालेसी र ॥ पडीला पडीला पार्थकुमर ॥ तो आश्रमी वेद्धुत
र ॥ धर्मसुध्यहेन के ॥ ५४ ॥ सकुळ भार येकु घरला ॥ श्रोवत्ता पाहाव
यासी काला ॥ त्यानजयद्रथें हाणीतिला ॥ अभीमन्येलातेने ॥
॥ ५५ ॥ द्रोण धी: कारी जयद्रथा ॥ दुर्जणा वीरा हानसी लात्ता ॥ स्या
अभीमन्ये बाण सोडीता ॥ पळालासी सत्वर ॥ ५६ ॥ कौरव गेले
समस्त ॥ अभीमन्य घाय बरा होत ॥ श्रीहरीचे स्मरण करीत्त
वाट पाहात पार्थाची ॥ ५७ ॥ पांडव द्ळी आकांन घारूण ॥ धर्म
राज करी रूदण ॥ आता येइल अर्जुण ॥ काय वदण त्यासी दाउ
॥ ५८ ॥

दीवसगेलाअस्तमानासी वधुणयेतासमस्तकासी अपद्दा
कुणपार्थासी मार्गीहोतायेतसे ॥ ७९ ॥ धर्मजवळीआलाअर्जु
ण अवघेबैसलेअधोवदन पार्थपुसेकोठेअभीमन्य कांउघा
हनदीसेमदीरी ॥ ८० ॥ धर्मबैसलाअधोवदणे कामोन्यधरीले
भीमसेने ह्मणतीसंस्कारमापाअभीमन्य ।यजुणीगेलास्व
र्गीते ॥ ८१ ॥ रथारवालेपडेअर्जुण पुत्रशोकेकरीरुदण मगश्री
कृष्णसंबोरवुन सावधकेलेपार्थाते ॥ ८२ ॥ अर्जुणअवघी
याधी:कारीत जळोजळोलुमचापुरुषार्थ हनुवेअसता
माझासुत कापालवीलासंग्रामा ॥ ८३ ॥ धर्मभीममाद्दी
सुत धीगतुमच्यापुरुषार्थ हवीरारपांच्याच्च अभूजसम
स्त धीगजीतहिंडता ॥ ८४ ॥ उप्लवनगरीह्मणी उत्तरासुभद्रा

द्रौपदी धांवोनी ॥ येत्याजाल्यातेक्षणी ॥ हृदयेपीटीती अती दुःखे ॥ ९३ ॥ सुभद्रेणे शरीर ॥ पृथ्वी वरी टाकीलेन धरे धीर ॥ म्हणा अभीमन्य सुकुमार ॥ ठावाये कदा पाहीन मी ॥ ९६ ॥ हे अभीमन्य कमळलोचण ॥ हे कोमळांगा मृदु भाषणा ॥ तुका आलासी रणा ॥ ये धांवोन भेट मज ॥ ९७ ॥ हे बाळ घन शामवर्णा ॥ हे अभीमन्य पार्थ अर्जुणा ॥ हे माझी रे सुहास्यवदना ॥ ये धांवोन भेट मज ॥ ९८ ॥ हे माझ्या कमळा कर्णनेत्रा ॥ हे अजान बाहो शामळ गात्रा ॥ हे यादव पांडव पुत्रा ॥ कैसा धीर उत्तरा धांवे का ॥ ९९ ॥ द्रौपदी म्हणे अभीमन्या ॥ हे वचे सगुननीधाना ॥ हे तरुण तुझी अंगणा ॥ उत्तरा आतां करील कोपे ॥ ६० ॥ हे की होर परम उदारा ॥ समरधीरा प्रतापशुरा ॥ पांडव कुळदीपका सुंदरा ॥ केली लवरा सर्वा आधी ॥ ६१ ॥ उत्तरेच्या ग

क्षमीरी घालीती ॥ सुभद्राद्रौपदी शोक करीती ॥ तेंहे देखोणी पार्थ
श्रीपती ॥ शोकार्णवी बुडाले ॥ ६२ ॥ संसार मायापरम दुस्तर ॥
जो जे गुरू जगदोद्धार ॥ त्यासही दाटला गहीवर ॥ सुभद्रादेवी
देखोणी ॥ ६३ ॥ पुर्णब्रह्मसनातन ॥ मायातीत शुद्धचैतन्य ॥
परी समयाचा अभीप्राये जाणुन ॥ नारायेण रडवीत ॥ ६४ ॥ बो
लेह सुभद्रा वेल्हाळ ॥ इतुके वीर असतां सबळ ॥ सांपडला वीर कुमा
र जिवाळ ॥ पाडीलें कोन्ही न राखवेची ॥ ६५ ॥ वीरकुळ पडतां माझ्याकी
शोर ॥ जयद्रथे ही धरील ता अहुर ॥ धीग गांडीव तुनीर ॥ धीग
युद्धवीर पार्थ पै ॥ ६६ ॥ याही वेगळा अपरमीत ॥ धर्माचे शोकास
नाही अंत ॥ तो मास जाणी ब्रह्मसुत ॥ नारदस्वामी उगरला
६७ ॥ सर्वांचेही समाधाण ॥ करीत सत्यवती हृदयरत्न ॥ ह्मणे सु

भक्तेतुसुजाण॥भगीणीहोतीहरीची॥६९॥वीरपत्नीवीरजननी
वीरकुमारीयदुवीरभगीणी॥अभीमन्युपडलासमरंगणी॥होउ
नकरीतयाचा॥६९॥केलंतपेतीर्थंकरीती॥योगयागज्ञनदेती
त्याहुणवीरासउत्तमगती॥वेदशास्त्रीस्थापीलीअसे॥७०॥वीधी
युक्तकोटीदाण॥पर्वतातुल्यहीथलेसुवर्ण॥समरवीरत्तेजीता
प्राण॥गतीत्याहुणत्तयाची॥७१॥प्रयागीचेआजन्मीचेस्ना
ण॥वीधीयुक्तकुंभीणीप्रदक्षण॥समरीवीरत्यजीप्राण॥गत्ती
त्याहुणत्तयाची॥७२॥मैकेभीमाधर्माजुंणा॥सोककरीताको
न्याकारना॥हेअवघीब्रह्मांडरचणा॥लयाजाइलकल्पांती॥
७३॥आकारातेआलेपदार्थ॥तीतुकेमायामयनासीवंत॥
मीथ्यामयस्वप्नवत॥दीर्घदृष्टीविचारा॥७४॥सुत्रीवरीदीसे

रजन। स्थाणुअसतां नस्फुरहीसत्त। घोरअसतांवीरचारभास
त। मीथ्याभुतसर्वही ७५ बहुतभोगीलिहजगती। तीतुकेग
लेमृत्युपंथी। आतांआहेपुढेंकोंति। सर्वहीजातीतुकेणा॥
७६ गृहधनसुतवल्लभा। घासघासीस्वजनसभा। मीरचीज
लवत्तृणाभा। मीथ्यामयत्ळकीची ७७ संसारहेंघीधंस्थन
जाजवतीमीमाझेंलेणउन। सावधकाउघजनयन। निज
सद्गुणीविच्यारा। ७८ असोव्यासस्मारुणकथा। सावधके
लेकुंतीसुता। नारदआनीश्रीमुरवपीता। अंतरध्यानपा
वले ७९ सुभद्रेसलेणपार्थ। उध्यावधीनजयरथ। कौर
वहकसमस्त। तृणवत्तजाळीपे ८०। हेजरीनकेमासनी
तरिअसवलीवृथाजननी। लाजलागलीकुरुवोहालाउ

णी। कृष्णदास लवे थे गेले पै ॥ ७१ ॥ कोरे पडीला रणी बाळ। ते पा
हावया पार्थघननीळ। नी घने जाले तात्काळ। णिसी माजी
ते धवा ॥ ७२ ॥ देखती सौभद्रे पा गेले रण। आम्ही यें करी तिहु
ष्णार्जुन। बहु केले रण होधण। पडीबाळ कोरे सा पडेना ॥ ७३ ॥
तो मंजुळ हरिचे स्मरण। अंदुत्ताहाय अर्जुन। हे जगं न्नीवास
मन मोहण। पदहुड ना श्रीहरी ॥ ७४ ॥ कृष्णा गोवींदा नारायण
रुमा रमणा आनंद घणा। अच्युतानंदा जगजीवना। जणा
र्दना सर्वेशा ॥ ७५ ॥ क्षीरसागर वीहारा। शेष शायी वीस्वंभरा
भक्त वीसावीया श्रीधरा। करुणाकरा धावे की ॥ ७६ ॥ असो अ
भीमन्याचे शब्द कोमळ। अर्जुणे वाळ दवीले तात्काळ। रथा
रुढ पार्थघन निळ। आले सकळ धावोणी ॥ ७७ ॥ सौभद्रे ने

८

७

ऊघडीले ॥ पार्थ अंग धरणीवरी घातले ॥ अभीमंन्यास पोटसी धरीले ॥ पार्थे माडीले हाकाते ॥ ८५ ॥ ओरमासी यास कुमारा बाळा मासी यास सुंदरा ॥ मज वाचोनी राजकुमरा ॥ का आला सी रणभुमी ॥ ८६ ॥ अभीमंन्य स्मरता नामावळी ॥ जवळी आला वनमाळी ॥ उकसाबुकसी ते वेळी ॥ पार्थ वीर स्फुंदतसे ॥ ८७ ॥ पार्थाची एकानी ॥ रुकुंच अभीमन्ये बोलवाणी ॥ मी पड लो घोर रणी ॥ पाचा देव दमज नाही ॥ ८१ ॥ मी नीचेष्ठीत पड लो त्या न येथे ॥ तात मा दिली हो जयद्रथे ॥ तेणे सर्व अंग ती उक्याद्ते ॥ पास काही न चाले आता ॥ ८२ ॥ बेदेस कुमारा पटी येसी ॥ उद्या जरी न मारी जयद्रथासी ॥ अग्नकाष्ट भक्षीण नी श्रेयसी ॥ तुसी च आण अभीमंन्या ॥ ८३ ॥ त्या हाक

नश्रीकृष्णवदन॥सुदर्शीकरीनहिस्मरण॥अभीमंन्येसोडी
लाप्राण॥कृष्णआपणपाहानसे॥७८॥अंन्तरीहरिचेध्यान
वदनीकरीननामस्मरण॥हरिपदअभीमंन्या॥पावलापुर्ण
नीर्धारी॥७९॥असेपार्थेकृष्णसंबोदवीला॥रथीबैसोनी
सीबीरानेला॥नीरानाहीअवघीयादवा॥चीतान्नीनप
डीयेले॥८०॥पार्थेप्रतीज्ञाकेलीदुस्तर॥सिध्दपाववाश्रीधर
आपत्यासीबीरा॥यादवेंद्र॥जात्ताजालातेधवा॥८१॥पार्था
चीचीतामणालदेखा॥नीरानयवीत्थन्यापका॥नोश्री
कृष्णकृष्णसरखा॥द्वारकाप्रतीबोलत॥८२॥उध्याचानी
र्वाणपण॥कैसाभेदीलअर्जुन॥धनंजयकेवळमाझाप्रा
ण॥मजत्याबीननगमेची॥८३॥द्वारकाऐकपेकवचेण॥

उपासीद्ध करी माझाइंयदृण । ग्याक्री घोडेजुंपोन । हौत्यसुग्री
वारी शृंगारी ७०० सत्यजन्मासुध्येपरम । हांरवच्चे कुगद्यापन्म
वर्दिटेउनी उत्तम । सिध्दंइंयदृण जसोहे ७ पा थोंसी माझी लि
यावी परीत्त । मीतुजऽावीन संकेत्त । मणावेगेआणी रथ । बे
सावयामजलेका २ सोडुनी यासुदर्शण । संकादिनकोर
वधुर्जण । जैसेसागोनजगन्मोहण । कीरटीजववीपातला
३ केहीवासीलेणे पार्थ । ग्याकेलीदृष्टोपत्त । तोतुजवीनस
मर्थ । सिध्दकोन पाववील । ४ भक्तकैवारी यामाधवा । पन्न
आत्तासीध्यिनाथा । दीनबंधुकरूणार्णवा । वीदृआपुलेसं
भावी ५ धीजंरूचहणाक्षीराब्धीनिकेतना । भक्तवछल
दुर्जणदहणा । आलावाछवीलेतुवाजगजिवणा । मदसुद

पालज्पाराखे ॥ ६ ॥ अप्यापकाष्टानबुडवीजीवण ॥ आपने
आहारवीलेता अभीमाण ॥ पांडवपाळकेश्रीहंसंपुर्ण ॥ कृष्ण
उभरी गाजतसे ॥ ७ ॥ काष्टकोरलभ्रमर ॥ परिक्रमळनकोडीप
सुमात्र ॥ आल्हाददायी तुसुरस ॥ त्याचीपरिसर्वस्वे ॥ ८ ॥ मागील
उपकार आटवीना ॥ प्रथ्वीनपडेपहालीतीत ॥ तीस्वव्यापक
अच्युता ॥ रणारत्तुआसुना ॥ ९ ॥ उपरिउडुनीमाथःकाळी
श्वानाणाही सत्कर्मसादिलि ॥ धानीह्येसीद्धजाली ॥ वाइला
गली वाघाची ॥ १० ॥ धर्मेयेउणलवरीनगती ॥ पन्मथत्तात
त्स्वीलाप्रीति ॥ आर्जुणाधेरापळाती ॥ श्रीकृष्णकरीसीध
ले ॥ ११ ॥ जैन्हथलुणलाकोरवेसागरी ॥ नौकाळीमछ्रुपीया
हरि ॥ रांखासुरउजनारी ॥ जैन्हथमाहीका ॥ १२ ॥ पांडवलज्जी

कुंभीनी वुजनेसावरी प्रष्टदेवोणी कासवदृष्टीकरुणी वीलोकीं आम्हा
बाळका १३ असो द्रुगवतारी चीलीला येथेच जाबी घननीळा ज
नकुजणनीगोपाळा तुच आम्हा सर्वस्व १४ धर्मे लढु र धरीला
अर्जुण ह्मणे लोकरी यरबीजयेहाउन कृष्ण अर्जुने धर्मासनमु
ण रथावरी बैसले १५ तेवेळे पार्थक्रोधाग्नी नमायेच ब्रह्मांड
भुवणी जैसा तुम्ही अनाथ पउतारणी भ्रमसाजावर संताप
ला १६ अर्जुने केली हापत जेरथजाला भयाभीत दुर्योधण
मनी शापमागत्त मीजाइणदुहासागे १७ सोण ह्मणेवीहुव
रुण तुज आली रक्षपुर्णा मगसाहागावलंबायमाण हाकुट
युहरबीयेला १८ हाकुटयुहुचे मधे कमळ यामाजी जेकेशरु
ळ भ्रमरश्राये जयप्रदृ थकेवळ संकोचा न पावला १९ दकुड

रण माजले अपार ॥ पुढें आला पार्थवीर ॥ लागला वाद्यांचा गजर ॥
भुगोळ तेणें कांपतसे ॥ १९ ॥ ध्वजीं जेणें कुज्याहो करुण ॥ सत्राणें
केलें थोर गर्जन ॥ आरोळ्या फोडी दारुण ॥ भोंवती भुतें ते धवा ॥
२१ ॥ अर्जुनासी प्रेणेमन मोहुन ॥ तो सोडी आधीं सवेग बाण
मी धांवडी तो स्पंदन ॥ पुढें कोण जातो पाहा ॥ २५ ॥ धनंजय पुसे
जी हार ॥ रथ पीटिया ह्रदवेंद्र ॥ बाण मागें दाकोण रहीवर ॥ गेला पुढें च
पळते ॥ २३ ॥ कोड वभार फोडुन रथ ॥ मनोवेग माघारा येत ॥ तो
रथा पुढें अकस्मात ॥ बाण येउन पडीयेला ॥ २४ ॥ पार्थें वोळखीला
आपला बाण ॥ लेने हेज गर्जी वासरक्षण ॥ अश्वामाजी वेग
पुर्ण ॥ जैसा कैचा परमाला ॥ २५ ॥ या तुरंगाचा अंतरात्मा
सुच जालासी मेघहामा ॥ भक्तकामकल्पद्रुमा ॥ तुझा महीमा

कोनजाने ॥ २६ ॥ पार्थीसह्मणेइंद्रीरावर ॥ आजअैसाची चालवी रही
वर ॥ छत्री तुजेरस्थाचेसीर ॥ वीजयध्वजउभारी ॥ २७ ॥ द्रौपदीसुभ
द्राउत्तरा ॥ यासहसुदेवदेमाहावीरा ॥ नीर्हेंहायेश्याचातुरा ॥ स्वावी
सुगुरीधर्माच्या ॥ २८ ॥ वीहुपारुष्मर्जुण ॥ द्वारीउभाअसेकोण ॥ पार्थे
नमस्कारायकीलेबाण ॥ सवेघालानीचालीला ॥ २९ ॥ महावी
रासवारत्त ॥ पार्थनेके आलाघ्रुतोात ॥ येकक्षणती माउीलाक्षत
होन्यआत्ताउदेना ॥ १३० ॥ तोपुढे धावीलादुःशास्पन ॥ वर्दीना
जालाबहुतबान ॥ गजभारउचललेदारुण ॥ गीरीवर्द्विंयाप
दी ॥ ३१ ॥ सैवक्षाचीनामाभीधाण ॥ दोहीहातांचेसमसंधान
आलातचक्रावर्त्तसायकासन ॥ वोणीतेसमईद्दीसतसे ॥ ३२
वीक्षुद्धतेअैसेद्दाद ॥ जांगीरुत्तनिसपार ॥ केलादुःस्यासनज

जंव एकेसत्वरयेकीकडे २३ येकशरघेउनशरूण येतलापा
चाआनाचाप्रान गजेकलीवरतोडुन एर्वतप्रायपाडीलि
२४ तोतेथवर्षतशर आव्हायर्षआलासमोर नमुनबोले
महावीर मीतुमाउगुरुवर्या २५ मजआसीवादद्यावेअव
सरी घतीज्ञामासीस्वकरी पुध्येलाधवक्षणभरी पाचीयेथरा
वीले २६ रोणासहलेणपार्थवीर आज्ञातुमासनाहीवैर प
गप्रदक्षणाकरूणसत्वर करीतसंकारचालीला २७ देखोदे
खीचेनृपवर येकदाचीधावलेसमग्र सोडीतिबानाचेपुर
येकलीयाअर्जुणावरी २८ सर्वाचेशरतोडुन शरीरवीछि
लेरावसंपुर्ण जैसाप्रेघपंज्यदरवोण पीत्धसीरविपसरीति
२९ कृतवर्माधावीनलासमोर सोडीतदहाराघारशर च

तुराचेमुखीकुपासत्वर हाध्वजेसेनीघत्ती ॥ ४० ॥ कुननम्र्योचेह
दयेलक्षुण ॥ पार्थेसोडीलेपंचबाण ॥ कीपंचसोप्तामीनीयेउ
ण ॥ हृदयामाजीसंचरला ॥ ४१ ॥ तेव्हाकुतबर्मापुधींतहोउ
ण ॥ ध्वजस्तंभीटेकलाजाउण ॥ सुतेकाजेनीयाईपडुण ॥ नेल
तेकोपकीकडे ॥ ४२ ॥ पार्थाचेपाचीरारवेतिधेजन ॥ तेव्ह्यासह
तआलेधावोण ॥ सात्यकीआनीयुध्यमण ॥ उत्तमोजेती
सरा ॥ ४३ ॥ रणीरारवत्तीजेपारी ॥ तेचमैत्रधन्यश्रृष्टी ॥ त्यास
दुखवानीयाजगजेरी ॥ हृदयामाजीतोहाला ॥ ४४ ॥ श्रुत्तायुधे
वरुणपुत्र ॥ कौरवाचापरममीत्र ॥ तोरथारूढत्वरीत ॥ बाण
सोडीताधावीनला ॥ ४५ ॥ त्यासप्रसंन्नहोउनवरुण ॥ श
स्त्रअदत्तेदीधलेसंपुर्ण पेकुनीबाणगदाधेउण ॥ पुत्राप्रती

बोलीला ॥ ७६ ॥ शस्त्र धरपरमयुध्दा ॥ सावरी सोडी हे गदा ॥ नी
रोस्त्री यावरी कदा ॥ सर्वथाही सोडुनोको ॥ ७७ ॥ येरयेपी सोडसी
लजाण ॥ तरी परतोन घेसल तुस्ता प्राण ॥ तो श्रुतायुध्य बा
णकरूण ॥ समरी खिळीला धनंजये ॥ ७८ ॥ पार्थाद रथी वैसुंर
ती ॥ रथ चालवीत मनोगती ॥ श्रुतायुध्यकोपानचीत्ति ॥ ग
दाघेरी हरिचरी ॥ ७९ ॥ वीजे ऐसी गदा आली ॥ जनार्दनाचे हृदइ
आदळली ॥ सद्धी तानंदतनु सावळी ॥ नाही ढळली रथावरतणी
॥ ८० ॥ ते बरुण गदा परम दारूण ॥ मेरू मांदार करील चूर्ण ॥ तो हाद्वी
कार रहीत भगवान ॥ तेनेच समरी सोसीली ॥ ८१ ॥ परी निराश्री
कोसांतक जाण ॥ गदा फीरवी लिमनोजय करूण ॥ श्रुतायुध्ये
चे हृदय भेदोण ॥ घेतला प्राण तेथेची ॥ ८२ ॥ उभय दळी आश्च

पैजाले लन तिहे अर्जुन न वर्तले । आपले आपणा सहास्यपरत
ले कान्की हातिन धरीत ॥ ९३ ॥ काभोजपुत्र सुदक्षिण । श्रुता
युधस्युतासुतिधजण । अपार म्लेंछ भार घेउण । वीजयावरी
धावीले ॥ ९४ ॥ तीनुकीयाचे तीसीरे । पार्थे छेदीले दक्षिण मात्र
नवतेकौरववीरे । द्रोणाप्रती बोलीजेत ॥ ९५ ॥ आजी रादवा
वाजयद्रथ । वासरमणी पावलाअस्त । अग्नकाष्टे घेइल पा
र्थ । छलाअनर्थ इतुके णी ॥ ९६ ॥ द्रोणम्हणे वीरहुधार । मी रक्षी
तो घडसा भ्यार । तुम्ही समस्त वीर । जयद्रथ राखावा ॥ ९७ ॥
इकडे वीर अर्जुन । विरोधीजन । अवंतीचे मारुण । धनंजय सोडु
न बाण । सिंदल्याची छेदीली ॥ ९८ ॥ सीवदत्त कुचवज भेदजा
णा । द्रोण लवबीले दुर्योधणा । ज्या वाटे रादधरूनेणा । कोना

चेहीकस्मात्ति ९८ साक्रवचबळेकरुण युध्येकरीदुर्योधण
पार्थेताकीलेनीर्वानबाण परीकवचनभेद्री १६० मधुसुदनद
कवीणारायण युक्तीसांगेपार्थासी पुर्ण हस्तआनीचरण उघ
डेबानी खिळिले ६१ मगचरणआनीमनगटहोन्की बीभीघ
सोजीत्तिक्ष्णबाणी साचेभयकरानी दुर्योधणपळाला॥
६२ एकडेभीमसेननकुळसहदेव पांच्याळीचेपाचबाळ मे
णावरिबाणजाळ घालितेजालतेथवा ६३ सात्यकीनेसो
उनीशर मारिलाव्याघ्रदंत्तमाहावीर अलंबुशनामअसुर
घटोत्कचवधीयेला ६४ रुक्मीनिचेहृदइभ्रमरत्न तोधर्म
सरक्षीप्रद्युम्न जळसंधगजारूहोउण सात्यकेसीयुध्य
करी ६५ परमलाघवीसात्यकीविर जळसंध्यआरीलेद

ळअपार ॥ मगसोडोननीवींनरार ॥ सिरछेदीलेजळसंधाचे
॥ ६६ ॥ त्याचाकैवारीभुरिश्रवा ॥ सात्यकीवरिधावीलातेव्हा ॥ क
र्णआणीभीपतेका ॥ सिमरहितभाउती ॥ ६७ ॥ भुरीश्रव्याचे
सीरतेथे सात्यकीनेउडवीलेपुरूषार्थे चिंतासमुद्रीअंध
सुते ॥ पैनेकेलतेधवा ॥ ६८ ॥ पार्थवीरसंहारीअपार ॥ वेगक
रीलाणसर्वेश्वर ॥ दीवसजालाहीनप्रहर ॥ तृषाक्रांतसर्वेअ
स्वजाले ॥ ६९ ॥ धनंजयहीजालातृषाक्रांत ॥ अस्वहाविकळ
जालेबहुत कौरवचेदरवीनसमस्त ॥ हनुकीयातपार्थजीका
वा ॥ ७० ॥ अर्जुनेबाणपाटउनीपाताळा ॥ काढीलेभोगावती
चेपजळा ॥ अक्षोभसरोवरजाला ॥ कृष्णभोवलेवीराजीत
॥ ७१ ॥ वीशाळसरोवरीसीतळजळ ॥ तीरिविराजतीमराळ

सुवर्णकमळेष्पळी कुळ ॥ रंजीवरी घालीती ॥ ७२ ॥ कौरव दृष्टवी स्मीत पाहात ॥ म्हणती धन्य धन्य वीर पार्थ ॥ अर्जुण उष्कसे वीत ॥ घोडसोडीत श्रीकृष्ण ॥ ७३ ॥ घोडे पावे वाघोरे ॥ धानिधरीले ढंढीरावरे ॥ सद्गीमानंद सर्वेश्वरे ॥ चाबुक माथा रेवावीला ॥ ७४ ॥ रे पसुरवी चिलाळ ॥ स्वकरे धुतत माळनिळ ॥ आंगीचे बाणउपेगन सकळ ॥ हस्त फीरवी परमात्मा ॥ ७५ ॥ तो हस्त वैसोमाथा ॥ रथी तिसावपुरंधेरवी धाता ॥ तो हस्त रुपस लागता ॥ क्षत सर्व बुजीनले ॥ ७६ ॥ अश्वाचे आंगीचा कंडुसकळ ॥ नरवेबरोनीनिवबी गोपाळ ॥ अंजुळ वरी भरुण सलील ॥ वेव्ये वेव्या वरी घाली ॥ ७७ ॥ तुरंग होता चंचळ ॥ तो हा लणे वैकुंठ नीळ ॥ जी भुवणी विस्मीत सकळ ॥ पांडव भाग्य वर्णीती ॥ ७८ ॥ रतुकीयात कौरव

बाणजाळ ॥ वीजयावरी घाली तिसकळ ॥ पार्थ्रौ सल्लणे घननी
ळ बानजाळ छेदीहे ७९ ॥ रथारवालेउभाअर्जुण ॥ गांडीवच्या
पासुण ॥ अपार सोडुण मार्गण ॥ बाणजाळ छेदीले ॥ ८० ॥ अ
स्व घेउनी जगजीवण ॥ रथी योजीनलगता क्षण ॥ अर्जुणाल
नेऊण ॥ रथावरी चढवीला ॥ ८१ ॥ बापबापबोलोणी तेका ॥ था
पडी तुरं गाम्बाग्रीवा ॥ साह्य केला उणमघवा ॥ वीलोकीत प्रेमभी
त्ति ॥ ८२ ॥ माझापुत्र सभाग्य उत्तम ॥ नीचकर्म करी पुरुषोत
म ॥ आनंदाश्रू परम ॥ शक्राचे नेत्री लोटले ॥ ८३ ॥ घोडे धुवोणी
आनिले ॥ इंद्रणीजे कांलुपीले ॥ सरोवर तात्काळ आटले ॥ सुधे
मांडले पुढती ॥ ८४ ॥ उभ योद्धे ध्मपये के रथी ॥ पवण वेगे वाहु जाती
कौरव इद्रीचे सारथी ॥ वीलोकीत कौतुक ॥ ८५ ॥ सव्यसाची

क्रोधायेमान ॥ बाणसव्यसमसंधाण ॥ पार्थासरवगवरकेतण ॥ त्वराकरीतिणतसे ॥ ८६ ॥ सातागावेवीहुरचीयेला ॥ जिंकीता निसराअहरजाला ॥ अहरयेकहीवसउरला ॥ कृष्णवीच्यारीमानसी ॥ ८७ ॥ दिवसउरलाकीचीत ॥ जसाध्मजानताजेन्द्रथ ॥ प्राण त्यजीमासापार्थ ॥ मगकृष्णनाथकायकरी ॥ ८८ ॥ सुदर्सेनजा उघातले ॥ दीनकरासलपवीले ॥ अर्जुणात्तेनकळे ॥ नीरस्त्रीयेवे नीमाजे ॥ ८९ ॥ येचलेणेअर्जुण ॥ मगबोलेजगजीवन ॥ सरलेस रलेहीनमान ॥ आलेमरनतुजलागी ॥ ९० ॥ अर्जुणेसुर्याकुडे पाहीले ॥ तोसुर्येबीबमावळले ॥ गांडीवहातीचेसकीले ॥ कुंउ रचीलेतेधवा ॥ ९१ ॥ अगनकाष्ट भक्षीतोअर्जुण ॥ सीध्यजाला जानोन ॥ धर्मभीमसकळहोन्ये ॥ शोककरीतीतेधवा ॥ ९२ ॥

कौरवासी ह्रर्हो थोर । अनयास मरतो पार्थवीर ॥ पाहावयासी स
मग्र ॥ कौरव पांडव पै आले ॥ ९३ ॥ कुंडी घडउी लाअग्नी ॥ अर्जुणआ
लाम्हान करूनी ॥ श्रीकृष्णासी नमुनी ॥ प्रदक्षणा तीन केल्या ॥
९४ ॥ पाहावया आले समस्त ॥ चोरूण पाहे जैद्रथ ॥ नेने देवान
कृष्णनाथ ॥ काय बोलत पार्थासी ॥ ९५ ॥ श्री अनंता रासे व जाये
तैसा अग्नी प्रवेश करी सिकाय ॥ आपुले धनुष्यबाण लवला
हे समागमे घरका ॥ ९६ ॥ धनुष्यबान चढउन ॥ कुंजास करी प्र
दक्षण ॥ तैसेच करी स्यचनवाहण ॥ कौरवजण पाहाती ॥ ९७ ॥ चो
रूण पाहे जैद्रथ ॥ ते हरखोण कौरव समस्त ॥ ह्मणती तुजलागी
होता अनर्थ ॥ तु काये थे आलासी ॥ ९८ ॥ जैद्रथ ह्मणे बरवे जा
ले ॥ अर्जुणास तो मरन आले ॥ आता पांडव येकेच वेळे ॥

उघासर्वतीजींकीनमी ॥ ९९ ॥ इकडेप्रदक्षणाकरीअर्जुण ॥ धनु
ष्यबाणघेनीजाकर्ण ॥ हलुचकानीसांगजगजीवण ॥ पैलजैद्र
थपाहेपा ॥ १०० ॥ इतुकीयातबाणीसूदर्शण ॥ तोअर्धघटीका
रीनसंपुर्ण ॥ १ ॥ थोरामुर्यतोजैद्रथदुर्जन ॥ सोजीबानवे
गेसी ॥ १ ॥ बैसेबोलेजगजीवण ॥ नीमिशनलगतांगेला
बाण ॥ जैद्रथाचेसीरछेदुण ॥ जाकाहापंथेउडवीले ॥ २ ॥ सिंधु
राजजैद्रथाचापीता ॥ पश्चमसमुद्रीबैसलाहोता ॥ संध्या
वंदनिजध्यहेता ॥ सीरपडलेकरतळी ॥ ३ ॥ तेनेतात्तीचेयाकीले
सीर ॥ तोतत्थेच्चपावलामृत्युनृपवर ॥ सुत्रधारीयदुवीर ॥ ना
नाकौतुकेदावीतसे ॥ ४ ॥ दिनमनीपापावताअस्त ॥ इतुकी
यातपारिलाजयद्रथ ॥ बीजयवाद्यवाजवीत ॥ बीजयपत्ते

कापरतला ॥ ५ ॥ दुर्धरपणसाधीलादेख ॥ कौरवासही धलेहीघे
दुःख होकेवीकुळसकळीक ॥ भ्रमेवीवेकुसमजणा ॥ ६ ॥ दुष्टी
कादुर्योधणभगीनी ॥ तेजयद्रथाचिहोयभ्रतनी ॥ गांधारीधृ
तराष्ट्रकेकोनी ॥ दुःखेवकोनीवीकळ ॥ ७ ॥ धर्मासिसागतीदु
त रणीमारीलाजयद्रथ ॥ पैलकपीवरध्वजसकळकृत्त सीबी
रापतियेतसे ॥ ८ ॥ वीजयवाद्याचे गजर ॥ पांज्वद्दकीतोति
जपार पुष्पवृष्टीवारंवार ॥ पुरंदरकरीतसे ॥ ९ ॥ रथारनाले
उत्तरलेकृष्णार्जुन ॥ धर्मराजपुढेहोउन ॥ श्रीरंगासभेटोन
करीस्तवनसप्रेमे ॥ १० ॥ लणेकुंतीचेहृदयरनुनन ॥ आजीज
न्मलाअर्जुन ॥ जनकजननीबंधुस्वजन ॥ तुजविनकोन
हरि ॥ ११ ॥ कृतांताचेमुखीहुण ॥ आजीतुवापार्थकाढीलावोडु

न सर्वांगाची घायाकरुण भलादुजेसादक्षीला १२ विजयवी
जयकरुण हरितुवाचदीधला आणोन थोरीवसकळसांडुन
घोडहात्तिजाजी धूतले १३ यदुकुळकमळवी काहाळभास्क
रा १भज्याजनका१माक्षीवरा पद्मनाभापद्मधरा नाहीउप
कारानित्तितुस्या १४ हेजनानिवंशसंभुत समरथुसहोसीस
त आमुचाहोउणीयाहुन सीघ्रकरुगेलासी १५ पांडवकु
ळपाळकापांडुरंगा कृस्नानंदाविला मभंगा श्रीधरहृदया
विहंगा उभाभव्ययदटेवरि १६ सुरस पांडवप्रत्तापग्रंथ
द्रोणपर्वव्यासभारत त्यातिलसारांशयथार्थ पंचेत्ताळी
सान्यातकथीयेला २१७ अ० ४५ संपुर्णम् ॥ ५ ॥ ५
५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५

श्रीगणेशायेनमः॥ एणीपुशीलियाजयरथ॥ पांडवदळ आनंदभरीत
संजयाप्रतिअंबीकासुत॥ पुसताजालातेधवा॥१॥ संजयासांगेनी
श्चये॥ कोणीकुंडसंपुर्णजये॥ माझ्यापुत्रांचेकैसेहोय॥ चीतापाहे
मजआहे॥२॥ येरुह्मणेसैकसाव्यार॥ ब्रांह्मणतेथेआचार॥ पं
डीततेथेवीच्यार॥ सर्वदाहीवसतसे॥३॥ मीत्रतेथेप्रकाश॥ सुख
तेथेउल्हास॥ सधिच्यातेथेवीशेष॥ मानजयाचाअसेतेथे॥४॥
भक्तीतेथेप्रेम॥ जेथ्हार्यतेथेधर्म॥ ज्ञानतेथेनीसीम॥ शांतीसु
खवसततसे॥५॥ शांतीतेथेदयावसे॥ दयातेथेक्षेमाअसे॥ क्षेमा
तेथेवीलासे॥ निजबोधजेसाका॥६॥ बोधतेथेआनंद॥ आ
नंदतेथेब्रह्मानंद॥ ब्रह्मानंदतेथेगोवींद॥ पार्थरथीसर्वदा॥७
तोपार्थआनीजगत्पती॥ ज्याचेदळीविराजती॥ तरीजयती

कुडेनृपती।कायपुससीवेळोवेळा।८।पुढेयेकवृतांत।युध्दानीघाला
शारदत्त।तीकुडेअभीमन्यतात।जत्तीआवेशेधावीनला।९।पर
स्परेशरमारीत।युध्यजालेअद्भुत।वर्मीबाणभेदीलेबहुत।मुर्छी
तजालाकृपाचार्य।१०।कृपाचार्यपडलाहेणउणी।वसुमा
जीपडलीध्वनी।सारथीरथकाढोनी।नेताजालायेकीकडे।
११।धनंजयेसखेदहोउनीपरम।ह्मणेजळोहाक्षत्रधर्म।आचा
र्याप्रादुकाधरीजेसप्रेम।त्यासीयुध्यकरणेअसे।१२।नीर्वाण
अस्त्रकुपटभावे।गुरुवरीसहसानटाकावे।कृपाचार्येकृपाळु
वे।सांगीलतेपुर्वीमज।१३।मातांकोधावलिपुर्ण।तेदेतंजरी
गाळीअज्ञान।परिपुत्रासकांबेमरण।सहसाहीकल्पीना।१४।
तैसेसारदत्तआणीद्रोण।मजवरीजरीप्रेरीलबाण।परिजा

वामास्वाङ्गाण॥स्यकसाही नसेहे॥१४॥ जकोदुर्योधन १२ मचां
डळ॥या च्यापा या आदिलेकुळ॥जसोजैसाबीभछ च्याकुळ॥आ
च्या पर्ष्मीहे जाहाला॥१५॥ तोरथारूढसुर्यनंदण॥येतवेगे पवना
हुण॥श्रीकृष्मासलणे अर्जुणा॥रथप्रेरी कर्णाकडे॥१६॥ नवत्तोभ
तकाजकैवारी॥कर्णजातोसात्यकी वरी॥तुत्यासीयुध्यासीन
पाच्यारी॥आजी च्यादिणीनलता॥१७॥ त्यापासीआहेवास
वशक्ती॥तेतुजवरी टाकील अवचीति॥शक्तीचे भय प्रकोहावी
मासेचीतीवसन्तसे॥१८॥ तेशक्ती सनीवारपांही॥जैसाघु
त शाजाला नाही॥तेतुझ्याघालावीदेह॥उत्कंठासहाकर्णा
चो॥१९॥ तरीतेशक्ती आजीरात्री॥टाकील येका माहावीरावरी
मगतुत्यासीयुध्यकरी॥नीर्भयसमरीमणेघ्या॥२०॥ हृदकडेसा

सकीसीभाष्करी॥युध्यकरी घरीका व्यारी॥परस्परे तीक्ष्ण शरी
दवीकीले अंगउ भयाचे॥२४॥ आदित्यात्मजे सोडोनी बाण॥भे
दीला सात्यकीचा शरीरण॥सारथीतुरंगमारुण॥वीरथी केला ते
धवा॥२३॥ जैसे देवोणज गहीश्वर॥दारुकासहीत आउला र
हीवर॥ध्वजीज्याची यारवगेश्वर॥सात्यकी प्रतिही धत्ला॥२४
सात्यकी बैसोनत्तयरथी॥युध्यकरी सर्वपात्तत्ती॥कर्णचार
थआणी सारथी॥समरिचुर केला की॥२५॥यावरि तो सावीत्री
आनीकेरथी आरोहुन करी॥बाण जाळ त्तेअवसरी॥सात्तकी
वरि घातले॥२६॥ मीत्रपुत्र माहारथी॥सात्यकी रवीकिला शरा
रपंथी॥तो युधामन्य सेोपदन्द्रपत्ती॥उत्तमोज धावीन्नला
अशार सोडी त्तिजपार॥सर्वांगी रिघकिला रवीपुत्र॥दीसे जै

सामयेर ॥ पीसारेपसरी स्वइछा ॥ १८ ॥ द्रौपदेछेदुणी यारथ ॥ राध
येकेलास मरी विरथ ॥ उणेदरवोनी कौरवसमस्त ॥ येकदाचयुध्यावी
नटले ॥ १९ ॥ बाळमी त्रपरमकर्णे ॥ दुर्योधणासआवडेमणातुण ॥ या
लागीत्वरेहात्तदेउण ॥ आपुलेरथीबैसवीला ॥ २० ॥ सात्यकी माहाराजया
दववीर ॥ कौरवबाणी केलेजर्जर ॥ धारुकफेरीरहीचर ॥ कुलाळचक्रासा
रीरवे ॥ २१ ॥ प्रज्ञाचक्षुससंजयम्हणत ॥ भीमे मासेयेकतीसमुत्त ॥
मारीलेजाण आजीपर्यंत्त ॥ जाणनीश्चेंक गुरुराया ॥ २२ ॥ सात्यकी
ने पाहावीर ॥ समरंगणी मारीले अपार ॥ भीमासम्हणे अर्कपुत्र ॥ बा
ळयुध्यकाकरीसि ॥ २३ ॥ अस्त्रवीद्यापाही ॥ तुजपासीदीसतनाही
अर्जुनम्हणेतेसमई ॥ सूतपुत्राजैकतु ॥ २४ ॥ सात्यकीनेतुजकेले
वीरथ ॥ तुम्हणवीसी रणपंडीत ॥ गंधर्वीधरीलेआहेबहुत्त ॥ तु

जमीसत्यमारीण ॥ २५ ॥ तुम्हापुलेभोगभोगुण ॥ येइसकळमीत्रास
पुत्रोण ॥ मागेइघाटेउण ॥ काहीआत्तायेउनेको ॥ २६ ॥ तुजमीरणीमा
रीणसत्य ॥ ह्मणोणीगांडीवावरीटेवीलाहात ॥ कर्णह्मणेबोलसीब
हुत ॥ गर्वआंगीधरोनीया ॥ २७ ॥ कायबोलोनीबहुतवानी ॥ रणीक
रोणीदावावीकरणी ॥ चिंतार्नवीकौरववाहीणी ॥ पडलिंतेकाजा
ण पा ॥ २८ ॥ ह्मणतीपडलेवीरसकळ ॥ उरलेहीसत्तीनीर्बळ ॥ रोगी
ष्टाण्सेवीकुळ ॥ दळसकळदीसतसे ॥ २९ ॥ दुर्योधनबोलेसंत
प्त ॥ हनुकेण्सत्तारणपंडीत ॥ रक्षीलानाहीजयद्रथ ॥ केलाघातह्या
त्रुने ॥ ३० ॥ परमसंतप्तकौरवेश्वर ॥ कृपाळभुळेतळमळीव्याघ्र ॥
कीउदरशुळेपाद्दोदर ॥ जाइंबळीतजेसाका ॥ ३१ ॥ वनव्यांत्तज्वा
ळाकळलाअजगर ॥ कीमाहाकुपीपडलामृगेंद्र ॥ तैसादुःखीगां

धार॥ सोणाश्रनिबोलतसे॥ ४२॥ पाहाकैसेकर्मेसबळ॥ सातक्षो
नीआटलेदळ॥ येकतीसबंधुसबळ॥ मृत्यनगराप्रतिगेले॥ ४३
अहो यावरिगुरुवर्या॥ पृथ्वीराचनेदीमजपळावया॥ तरीआता
युध्यकरुणीया॥ मारिणंकीवामरिण॥ ४४॥ तुम्हीकृपापार्थावरि
कार॥ वरिवरियुध्यकरीसिकळवार॥ जैसाकमळनीबैसेभ्रम
र॥ परीकेशरीचचेनही॥ ४५॥ तरीतुगुरुजालासी॥ मृत्यरूपेवाट
तोसी॥ कोणीलणेकाचीधीतोसी॥ वाग्बानव्यर्थची॥ ४६॥ पा
र्थासीश्रीउैसमरंगणी॥ जैसीकोणप्रसवलीजननी॥ कापस्य
ध्नरेवकोनी॥ तुम्हीत्यासीजिंकीले॥ ४७॥ तेसत्यधर्मेनीश्चीति
समरितुम्हासजिंकीत्ति॥ सभेसीआणोनीमहासत्ति॥ गांजि
लिकैसीअधर्मे॥ ४८॥ तीसमास्वजगंन्नीवास॥ वस्त्रेपुरवी

लिअसमसाहस ॥ पांडव धाडिले वनास ॥ बहुत श्रेष्ठी वर्जीले ॥ ७८ ॥
द्रौपदीचे समाधान ॥ करीता बोली लाज गंजीवण ॥ कौरवी तुज गां
जीले जाण ॥ जाचवीलि पूर्ण देवकी माये ॥ ७९ ॥ त्याचे फळ हे जाण
पांडवासी साह्य होउण ॥ कौरव कुळ संहारीण ॥ प्रतिज्ञा केली श्री
धरके रे ॥ ८० ॥ पार्थ तो केवळ वासव ॥ त्यासी साह्य माधव उमा
धव ॥ त्यासी समरंगनी हाव ॥ ऐसा पुरुष कोन असे ॥ ८१ ॥ भग
वद्भक्तासी करीता द्वेष ॥ त्यासी नीर्दाळी हृषीकेष ॥ तुज आम्ही
सि कवीले बहुवस ॥ नाशेकसी सर्वथा ॥ ८२ ॥ तुझ्या दोषे करूण
आम्ही समस्त गेलो बुडोण ॥ हरीप्याचे पापहरूण ॥ पस्तकी
बैसले गुरूच्या ॥ ८३ ॥ मैत्रयनी दुरव्यास ॥ हरी तुजसी कवी
ले बहुवस ॥ परी तु मती मंद न्यायकस ॥ आता रड तो सी कासी

या॥७४॥ तरी भानाप्रती तोहिच॥ आंगी चेपीन काळी कवच सर्वासी जिंकी नंकी वामीच॥ परधामपावेनपे॥७५॥ पावरी कौरवनायक करि कर्णाजवळी परमशोक॥ ह्मणे गुरु येमण अधीक॥ पार्थाकडे असेपा॥७६॥ वीकुधारि वारदेउण॥ येणेच छेदीला अर्जुन॥ येणेच जयद्रथराहाउण॥ घेतला प्राण त्याचा पै॥७७॥ कर्ण ह्मणे नीजनी धारी॥ गुरुंनी शत्रु सहसा न करि धनंजयतोनाटपेसमरी॥ इंद्रादीकासहसाती॥७८॥ ज्याचा रथावरि हरिहर॥ वीजयव्याप बीजये तुनीर॥ समरी वीजय देही वर॥ न ढळे अनुमात्र माघारा॥७९॥ गुरुंनी हाकरी तापाहे॥ तात्काळ होय कुळक्षय॥ तुजा ज्यायांचे हृदये॥ दुःखी सहसा करणोका॥८०॥ स्वकर्मे पुरुष्यप्रधाण॥ आमुचे तु दक्षोणी हव

दारुण ॥ त्यासी ऋषिश्रेष्ठीनी चसुपुर्णे ॥ परी जयजाण त्याकडे ॥ ८४ ॥
आली तुस्याश्नेहकरूण ॥ समरंगणी वेचु प्राण ॥ परी जीकडे आ
हेरुक्मीनीजीवण ॥ सेवटी जयती कडेची ॥ ८५ ॥ म्हणसो याचा वीर
णतुराची घाई ॥ कोटी हवी गाजली तैसमई ॥ दुर्योधणलवला
ही ॥ रथारूढपुढे जाला ॥ ८६ ॥ अपार सोडीले बाण ॥ द्रिढ विध्वं
सीकमळवण ॥ तैसे पांडवदळसंपुर्ण ॥ वीध्वंसीले सुयोधणे ॥
८७ ॥ तीक्षणवर्षे बाणजाळ ॥ पुत्रासहीत पळवीला पांच्या
ळ ॥ कुंतीचा त्रितीयपुत्र सबळ ॥ शत्त बाणी वीध्वंसीला ॥ ८८ ॥
सत्तरी बाणी सबळ ॥ वीधीले सहदेव नकुळ ॥ धर्मा वरी ते
जाळ ॥ जसी बाण घातले ॥ ८९ ॥ नवही बाने करुण ॥ सात्य
कि सी वीधीले सुयोधण ॥ वीरायचा रिक्रोध केरुण ॥ पंनास

बानघातले ॥ ६८ ॥ द्रौपदद्दष्टद्युम्नतेवेळे ॥ सारीसारीबाणी
रवीळीले ॥ अवघेदळजर्जरकेले ॥ द्रुपेधीणेतेधवा ॥ ६९ ॥ कर्ण
पीताअस्ताचळी ॥ पावतारजणी प्रवेशली ॥ युध्याचीरीस
लागली ॥ अधीकाअधीकतेधवा ॥ ७० ॥ वायुसंगेचेतलाहु
शान ॥ तैसाचरवाळला भीमसेण ॥ बकुतसोडोनी मार्गण ॥
कौरवसैन्यरवीळिले ॥ ७१ ॥ दुर्योधनाचेबंधुतीघेजण ॥ दी
र्घबाहुकुमदुदुष्कर्ण ॥ त्याचेसीरेबानेकरूण ॥ भीमसेनेउडवी
ले ॥ ७२ ॥ भीमावरीयेकशक्ती ॥ कर्णप्रेरीलिसीअगती ॥ येता
देखोनतेशक्ती ॥ भीमेधरीलिपराक्रमे ॥ ७३ ॥ भीमेसबळेकरू
णी ॥ कर्णावरीदीधलीसोडोनी ॥ ताशकुणीवरीजाउणी ॥ प
डवीतेअकस्मात ॥ ७४ ॥ कर्णेशरसोडोनी निवाडे ॥ शक्तीपा

जीलियेकीकडे ॥ यावरीवपळा अकस्मातपडे ॥ तैसा आचार्ये धा
वीनला ॥ ७५ ॥ सात्यकीसोडीसायकु ॥ परीक्षोणगतापार्थे ॥ तुळ
रासीजालीपावक ॥ तैसेसैन्यसंहारीले ॥ ७६ ॥ तेकासीदाव्याल
देवाच्या ॥ गुरुपेभुलीगाभ्रतीसमर्पील्या ॥ येकुचीआकांतप्र
वर्त्तला ॥ पांडवदळीतेधवा ॥ ७७ ॥ तोसमयाससकापराभउण ॥ अ
कस्मातआलाअर्जुन ॥ जैसासंकरीधावेभगवान ॥ भक्तालागी
येकायेकी ॥ ७८ ॥ जैसाप्रभंजनगजळहजाळ ॥ पुरुषार्थेवीदारीता
काळ ॥ तैसेकौरवाचेदळ ॥ केलेवीकळशरपंथी ॥ ७९ ॥ प्रगटला
केवळकृतांत ॥ तैसापुढेआलावृकोदरसूत ॥ अष्टयोजने
ज्याचारथ ॥ कींवापर्वतदुसरा ॥ ८० ॥ आरक्तध्वजावरीगृध्र
चीन्ह ॥ तोघटोत्कचभयानकपूर्ण ॥ त्याचीगर्जनाऐकोण

कौरवदळदच्चकले ॥ ८१ ॥ येकलक्षणत्तीजालाकाळ ॥ ग्रासीलक्षाअव
घेदळ ॥ सर्वेराक्षससेणाग्रबळ ॥ भयानकनलक्षवे ॥ ८२ ॥ घटो
त्कचसोडीशर ॥ वपर्वेसमानअनीवार ॥ वाल्मीकातसंचरती
वीरवार ॥ वीराजांगीनेवीरूपत्ती ॥ ८३ ॥ जैसेदेवीनअशुत्त ॥ त्या
वरिधावीन्नलागुरूसुत ॥ नीक्षणसापकपेकशत ॥ घटोत्कच
वरीयकीले ॥ ८४ ॥ कुंजरावरीसूमणसंभार ॥ तैसेनगनीतिक्ष
णेशर ॥ गुरुपुत्राधारिधीर ॥ लणानीहाकफोडीलि ॥ ८५ ॥ काळ
दंडवत्तसत्तरीबाणी ॥ भीमात्मजेरवीकिलारणीरोणी ॥ तोघ
टोत्कचतेक्षणी ॥ अंजनीपर्वाधावीन्नला ॥ ८६ ॥ चक्रेसोडीअ
नीवार ॥ नीवरीकौरवाचेभार ॥ मीकोनसर्वकौरववीर ॥ वर्षत्त
शरसुटले ॥ ८७ ॥ दुर्योधनकर्णरोणी ॥ शेरराक्षसरवीकिलेत्ते

क्षणी ॥ असुर वर्षे ति वृक्ष पाशानी ॥ कौरव बाहीणि उडवीलि ॥ ८५ ॥ कु
र्णे स्रोडुण असुत्त शार ॥ छेदीले अंजन पर्वाचि सीर ॥ कौरव दळी आ
नंद थोर ॥ माहावीर पडीयेला ॥ ८६ ॥ देवेयाण पुत्राचे मरण ॥ घटोत्क
च दळ वळला दारूण ॥ पर्वत्त वृक्ष उपडोन ॥ अरी सेणे वरि वर्षे ॥ ८७
सारीसह श्वदळ घेउणी शकुणी ॥ पांडवावरि धावीनला समरंग
णी ॥ त्यानी हळे पीसळले ते चक्षणी ॥ ज्ञार धरणी होतसे ॥ ८८ ॥
होत युध्याचे पवन चक्र ॥ गुरू पुत्रे प्रेरीले अग्नी अस्त्र ॥ असुरे जा
ळीले अपार ॥ प्रळये थोर वर्त्तला ॥ ८९ ॥ अनीवार रजनीचर
वर्षती शीळा तरुवर ॥ घटोत्कच शक्ती जत्ती तिव्र ॥ कोपोनी दिधी
र काचीली ॥ ९० ॥ ते शक्ती परम अचाव ॥ सबळ घंटीका बाधल्या
नीट ॥ करीत थोर बोभाट ॥ अस्त्र आमावरि आली ॥ ९१ ॥ परमप

राऊमीवीरश्रेणी॥ शक्ती धरिलि करें करूणी॥ घटोत्कचावरि पर
तेणी॥ सोडीली तेकाअली बळें॥ ७५॥ घटोत्कच महारथ॥ शक्ती
नें जाळीला ह्मणात॥ आणी केद थीभीम सुत॥ आला उन्नतेक
ची॥ ७६॥ परमपुरूषार्थी गुरूपुत्र॥ दयदळी वर्णीता सर्वत्र॥ रथ
जाळोनी शक्ती अनीवार॥ प्रथ्वीगर्भी प्रवेशली॥ ७७॥ सुरथ
आनी शत्रुंजय॥ नोपळाचे पुत्र पाहे॥ गुरूपुत्राकडे यउणी लाहे॥
युध्य करीती अपार॥ ७८॥ गुरूपुत्रें सोडुनबाणी॥ दोघाचे सीर उ
डवीले गगणी॥ कुंतीभोज्याचे दश पुत्र रनी॥ प्रेते करूणी पाडी
ले॥ ७९॥ भुरीश्रव्याचा पीता जाण भुत॥ नाम ज्याचे सोमदत्त
तो महावीर रणपंडीत॥ मारी बहुत पांच्याळसेना॥ ८०॥ तो
सात्यकीने समरंगणी॥ त्याचे सीर उडवीले गगणी॥ दुर्योध

णाचे बंधु तेव्हक्षणी ॥ घाहाजण वधीयेले ॥१॥ तो बाल्मीके नि रा
रे करूण ॥ रणी रथी छिला भीमसेण ॥ बहु वृद्ध वयेकरूण ॥ समरी
करूण रण होरा ॥२॥ भीमे गदा भोवंडोनी ॥ बाल्मीक मारीला स
मरंगणी ॥ भीमे चौघे पुत्र रणी ॥ शकुनीचे संहारीले ॥३॥ त्यावरी
घालोणी गदाघात ॥ मारीले कर्णाचे चौघे सुत ॥ दुशोदेसी चेदी
जे बहुत ॥ धर्मराजे मारीले ॥४॥ परमपुरुषा शीखुंधी हीर ॥ मारी
तउदीला जनीवार ॥ सहस्त्राचे सहस्त्र ॥ शत्रु मारीले रणांगनी
॥५॥ धर्माचा पराक्रम देखोण ॥ आच्यार्ये धावीन्नला वर्शत बा
ण ॥ घाहा शर सोडुण ॥ धर्म भेदीला हृदयावरी ॥६॥ सादी बाणने
णी समरी ॥ धर्मे रथी छिला तेअवसरी ॥ धर्मे रथ सारथी सड
करी ॥ चुर्ण केला आच्यार्ये ॥७॥ तीसा बाणी तात्काळ ॥ धर्मेरणी

केलावीकव॥ मगरथीहुपीनकुव॥ नेताजालातेधवा॥ वदुर्मी
धणलणेकर्णवीरा॥ रणपंडीतसमरधीरा॥ माझेमणोरथचूतु
रा॥ करीसीलकेकापुर्णतो॥ ९॥ अर्कजलणेनृपत्ती॥ आतासे
डीनवासवीशक्ति॥ रणांगणीसुभक्षापती॥ पकुजबीननीश्चये
१०॥ पगलणेशारधत्ता॥ वलाणाकाकरीसीव्यर्थ॥ जोदेखीला
नाहीवीरपार्थ॥ कपीवरध्वजतोश्रेष्ठ॥ ११॥ नीवांतकवचये
ध्येभभीन्नव॥ त्यान्वापार्थेपुसीलावाव॥ योमकेशाजानी
वासव॥ समरंगणीत्तोशले॥ १२॥ गोग्रहणितुमनीगत्ती॥ कै
सीकेलीआटवाचीनि॥ स्याहास्पधेचापत्ती॥ आरोग्यकेलापु
रशार्थे॥ १३॥ मेकोनीकोपलावीरकर्ण॥ शारधत्ताबोलेत्तीक्षण
मणीवाटत्तसेजीकाछेदुण॥ तुसीयाकावीब्राह्मणा॥ १४॥ तु

आणी गुरु द्रोण ॥ पार्थाचे कैवारी कवळले पुर्णे ॥ तो द्रोणी रवपु घेउण
कर्णावरि धावीनला ॥ १५ ॥ ह्मणे आकाळी मेघ गडगडीत ॥ बींदुन
टाकी कथनी व्यर्थ ॥ तैसी बडबड येथ ॥ सुरवांतु सीजानपा ॥ १६ ॥
कपीवर ध्वजसींका पुढे ॥ तुजं बुकका यबापुडे ॥ आन्यार्यंनी
हाकरी सितोडे ॥ करीण खंड तुह्मी आता ॥ १७ ॥ गुतंनी हाकी रिता
जाण ॥ तरिनी कर आले तुझे मरण ॥ आताच तुझे सीर छेदी
ण ॥ ह्मणोनी शस्त्र उपसीले ॥ १८ ॥ शस्त्र घेउणी भानुसुत ॥ को
धे त्यावरि लोटु पाहात ॥ मग दुर्योधन आणी शारद्वत ॥ नी
वारित देघा जणा ॥ १९ ॥ दोघासह्मणे दुर्योधन ॥ काळ पाह
वीला कोण ॥ रणी आटले थोर लाहाण ॥ व्यर्थ भाउन का कुरिता
२० ॥ असो त्यावरि युध्य मांडले सबळ ॥ उठावला वीर पांथा

ळ।।त्यावरि सूर्यपुत्रके चक्रवकाळ।।संहारीत उदला।।७१।।सहस्र
वीराचे सीसे।।कर्णे छेदीले अन्ती आवेषे।।देखता दुर्योधन
जाति संन्तोषे।।बोलत्तसे धन्य कर्णा।।७२।।कर्णा ऐसा रणपंडी
त।।जे षासनी दिन्ता रक्तसुन्त।।असो भानुजे वीर बहुन्त।।सम
रभुमी पहुडवीले।।७३।।कर्णाचा पुरुषार्थ थोर।।देखोनी गर्जन्ती
कौरववीर।।न्तेकी रथी ऐके कोनी यदुवीर।।मणे वेगे धावीन्नले
७४।।कर्णा समोर अकस्मान्त।।उभा दारुकला वीजयेरथ।।पार्थे
बाणा एकोणी शत्त।।सुर्यसुत रवीचिला।।७५।।व्यापक आणी
बाण भात।।घोडे सारथी आणी रथा।।वीजये छेदीले क्षण
न लगता।।धन्य पार्थ वीर म्हणन्ती।।७६।।कर्ण वीर रथी उभा
जगन्ती।।मग गौतमसूते बैसवीला रथी।।वरकुउदळेपळ

ती॥ पार्थ भयेकरुणी या॥२७॥ जैसे देखोणी सुयोधण॥ ह्मणे मी
आज्ञी जंसे णनी र्वाण॥ म गगुरुपुत्र गौतम नंदण॥ नीवारी
त दुर्योधणा॥२८॥ समीप असता देखे अपारे॥ उडीन घाला
वी कृपा न्रृपवरे॥ दुर्योधन ह्मणे नी धीरे॥ मंदभाग्य सत्य पी
२९॥ तुह्मी मंद मंद युध्य करीता॥ जरी मणी धमाल तत्वता
तरी नी:पांडवी पृथ्वी आता॥ क्षण माजी कराल॥३०॥ द्रु
पद्या पुत्र ह्मणे ते अवसरी॥ आह्मुचे युध्य पाहे या वरी॥ वी
जयश्री चे रुध्या नां तरी॥ तैसा वेगे धावीन्नला तो॥३१
च्या आपणे घापासुन॥ वर्षत शराचा दाट घण॥ पळवीले पांड
व सैन्य॥ द्रुशही शानी घेते धवा॥३२॥ ते देखोन दुष्ट धुम
धावीन्नला वर्षत बाण॥ ह्मणे द्रोण गुरुपुत्रा तु ब्राह्मण॥ पर

मजधमजाणपा॥२३॥साडुणीयायागअनुष्ठानतप॥राज
हीसाकरीताहेपाप॥तुआणीतुम्हाबाप॥महाअधमनीर्धा
डे॥२४॥तुसीयापीतीयाच्याप्राण॥मीचघेईनसत्यवचण
मगयावरिदृष्टद्युम्न॥वर्षेप्रजन्यशराचा॥२५॥पार्थशकुनी
बानजाळ॥भुभुजपळवीलेसबळ॥कीदेसुफुलतीसकुळ
तैसेवीरश्रीसती॥२६॥रात्रीयुध्यहोत्तघोरांदर॥सुगंधकेत
हेपरमसुंदर॥त्याच्यादिपीकाअपार॥घेतीदश्रीपाजळती
२७॥लक्ष्यानुलक्षचन्द्रजोत्ती॥लाविताउजळलीसकुळ
क्षीती॥कर्पुरदीपीकाचीदीप्ती॥गगणामाजीनसमाये
२८॥रथरथस्याराग्रत्ती॥पावदीपीकाप्रकाशती॥सुवर्णक
वचसळकती॥चपळेतैसेतेजाळ॥२९॥अळंकारसुग्रराची

प्रभा ॥ तेणें आनी तिक्ष्ण शरांची शोभा ॥ शस्त्रें व्यापे नभा उजळतीस
तेज ॥ ८० ॥ ध्वज असंख्य कलती अपार ॥ रात्रीचे युध्य घोरांदर ॥ द्रोणा व्याप
रीसी कौरव वीर ॥ रक्षुणी बळें असत्ती ॥ ८१ ॥ रथासी रथ हाटत्ती ॥ गजा
सी गज अस्र गरत्ती ॥ स्वारासी स्वार त गरत्ती ॥ हाकें भरीलें ब्रह्मांड ॥ ८२
तंतवीतंत घन सुस्वर ॥ चतुर्विध वाद्यांचा गजर ॥ धृतवर्मा आनी
युधीष्ठीर ॥ परम आवेशें धावत्ती ॥ ८३ ॥ शारद्वत सुत आनी अर्जुन
द्रोण वीराट द्रौपद जन ॥ पाध्यानी चावंड कीर्ण ॥ तैसा आचार्य
शोभतसे ॥ ८४ ॥ तो भीमें रीधली आरोळी ॥ तेणें कृतांत कापे चळी ॥ ग
दा घेउनी माहाबळी ॥ गज भारी संचरला ॥ ८५ ॥ सहस्र त्यांचे सहस्र गजाति
भीम बळें आफटी क्षीति ॥ भीरकावीली गगण पंथी ॥ वायु चक्री पडीयेले
॥ ८६ ॥ अद्यापी भोवत्ती नभमंडळी ॥ कीत्तेक पडले समुद्रजळी ॥ लंका

दुर्गीआदळती ॥ गजकलेवरकीतेक ॥ ७७ ॥ नयेपडतीजसकुन ॥ आ
श्वीर्यकरीतिबीभीशण ॥ मगकुरुक्षेत्रीआलाधाउण ॥ भारथीयु
ध्यपाशवया ॥ ७८ ॥ गजावरीगजघालुणीरथ ॥ शत्ताचेशत्तचु
र्णकरीत ॥ ऐसाजालाप्रळयअद्भुत ॥ भीमेकेलाकौरवदळी ॥ ७
रथारूढसहदेवचपळ ॥ कर्णावरीसोडीतबाणजाळ ॥ आडीत्याल
जेत्ताकाळ ॥ रथसारथीछेदीला ॥ ७९ ॥ वीरथहोतामाद्रीसुत ॥ अ
सीलत्ताघेउणीधावत ॥ तेहीछेदीलिअर्कसुत ॥ रवीतनुजेते
धवा ॥ ८० ॥ मगधावेगदाघेउणी ॥ तेहीछेदीलितत्क्षणी ॥ सवेची
शक्तीजेरीबळेकरूणी ॥ तेहीतोडीलियेतयेता ॥ ८१ ॥ मगघेउणीर
थगजसत्वर ॥ तळपत्तमाद्रीचाकुमर ॥ रागयाकुणीशर ॥ छेदुणी
पाडीयेकीकडे ॥ ८२ ॥ मगमत्तगजकलीवेरे ॥ उचलोनीटाकीमा

दीकुमर ।। पावरीकर्णतास्यवगत्र ।। सर्वेही छेदील्गा नार्धे ।। ८४ ।। तेकाळ
पाकेतुकेकरूण ।। उद्गारकर्णबोलवचन ।। रणपंडीतजेमहादारूण ।।
त्यासीयुध्यकरणेकां ।। ८५ ।। समचपसमवीध्यापातेन ।। युध्य
करावेतुवाजाण ।। जंबुकसीकावरीबैसोन ।। तैसामजपुढेपाउ
णेकां ।। ८६ ।। आतापव्हजायपार्थाकडे ।। नधरिकृष्णाउध्याचीचा
ड ।। मासाकोपगगणाकुणवाड ।। त्यावरवरपडाहाउणेकां ।। ८७ ।।
सहदेवनेदीप्रत्तीवचण ।। गेलापंच्याव्हरथीबैसोन ।। इकडेवीराट
डोल्पहोघेजन ।। महायुध्याअगरला ।। ८८ ।। वीराटबंधुशतानीक
वीर ।। डोल्पछेदीलेत्यावेसीर ।। पावरीमचछरायअपार ।। बाणजा
ळघातले ।। ८९ ।। सहस्त्रबानीअचाट ।। डोल्यरवीखिलावीराट
सकळचआमुचाकेलाआट ।। अत्तीसंकरपावलवीले ।। ९० ।। हे

खोनी पंडुपुत्र ॥ धावीन्नले त्यावरी सत्वर ॥ आणी केराणी जर्जे
र पराभवीला ते धवा ॥ ६१ ॥ यावरी धनुर्वेदपरायण ॥ पुढे धा
वीन्नला गुरू द्रोण ॥ पांडवदळ कंपायमान ॥ पाहातां संधान
त याचे ॥ ६२ ॥ थकीले बाण जावळ तेथ ॥ महार्जुनसारथ रणपंडीत
देखुनी वीरा रथ धावल्ती ॥ नीजदळेसी ते धवा ॥ ६३ ॥ वीराटाचे पु
त्र जाण ॥ सुबाहु बळबाहु वीरसेन ॥ मणीमंत आणी सुकर्ण ॥
त्याही पुढे धावीन्नले ॥ ६४ ॥ वीराट मागे राहाउण ॥ पुढे ते ही के
ले नीर्वाण ॥ सर्वांगी रखीकीला गुरू द्रोण ॥ अवघे जण पाहाती
६५ ॥ द्रोणाचार्ये पंच वीर ॥ थकीले पाच नीर्वाणशर ॥ पाचा
चीसीरे सत्वर ॥ आकाशमार्गे उडवीले ॥ ६६ ॥ ऐसे देखुना वीरा
ट नृप ॥ पुढे धावत न धरे कोप ॥ बाण सोडीत अमुप ॥ भारद्वा

जालक्षुणीया ॥ ६७ ॥ तुरंगसारथीस्यंदण ॥ वीराटे बाणी केला चूर्ण ॥
सहस्त्रबाणेकरूण ॥ रवी झीला द्रोण सर्वांगी ॥ ६८ ॥ आणी कारथी
द्रोण बैसत ॥ शोभला जैसा अग्र कयक्षु तांत ॥ चपळे ऐसा बाण
सोडीत ॥ जागी भेदती विराटाच्या ॥ ६९ ॥ त्याप सारथी स्यंदण ॥ स
मरी आचार्यै केले चूर्ण ॥ मग काढीला नीर्वाण बाण ॥ त्वा पाव
रियोजीला ॥ ७० ॥ उदयाचळा वरी मीत्र ॥ तैसा बाण दीसे परमती
व्र ॥ त्या पापासुन सुटता सर्वत्र ॥ मोहो पावले दोन्ही दळे ॥ ७१ ॥
वीराटाचे कंठनाळ ॥ छेदुणी उडवीले तात्काळ ॥ पांडवदळी
कोल्हाळ ॥ हाहाकार जाहाला ॥ ७२ ॥ समससकाकडे अर्जुण
सुध्य करीत असे नीर्वाण ॥ इकडे चौघे बंधु धाउण ॥ द्रोणावरील
टला ॥ ७३ ॥ द्रौपद राजा सहपरीवारे ॥ लोटीला त्याही पुढे सत्वरे ॥ त्वे

नज्योतीही पिकायेकसरे॥ पाजळुन धावती॥ ७३॥ सौपदलणेके णालागुण॥ तुवासाउुनतपअनुष्ठाण॥ दुष्टासीसाह्यहोउण॥ रा जंहीसाकरीतोसी॥ ७४॥ तुजमजपुर्वी वैवैर॥ परधर्मआचर सीअधर्मवीरा॥ आजीतुसेछेदीनसीर॥ समरंगणीजाणपा ७५॥ द्रोणलणेरे मत्स्यका॥ बृंहलेद्वेसीयापरमनीहका॥ पार्था तीकीटका॥ तुजबांधोणआनवीले॥ ७७॥ गुरुसीहीतुपुर्ण तुसेनपाहावेकपावदण॥ आतासंभावीआलेबाण॥ तुझे प्राणहर्त्तेजे॥ ७८॥ यावरीहाणहारी॥ सौपदरबीक्रिलाहद्याव रि येरशतबाणसज्जकरी॥ द्रोणावरीमोकळीले॥ ७९॥ बाणया कीनपरस्परी॥ शरमंडपशाल्लाअंबरी॥ शस्त्रेअस्त्रेसोडीलेसम री॥ रामरावनासमान॥ ८०॥ परस्परेतोउी निर्दयदण॥ सेक्वी

आनवीत्तिहुत्तण ॥ यावरीआच्यार्येबाण ॥ भार्गवदत्तकाढीला
॥४१॥ जैसीप्रळयेचीचपळा ॥ तैसाबाणवेगेसोडीला ॥ तोपक्षाचा
कंटछेदीला ॥ कमळन्यायअकस्मात ॥४२॥ पांडवदळीहाहाकार ॥
कौरवाकडेवाद्याचागजर ॥ ह्मणतीधन्यआच्यार्यवीर ॥ केल
संहारपांडवाचा ॥४३॥ फाटलीशार्वरीघोर ॥ होतसेयुध्याचेघ
नचक्र ॥ पांडवदळसमग्र ॥ पळतादेखीलेधेयालेकेचे ॥४४॥ स
मस्तासीधीरदेउण ॥ दळेपरतवीलेसंपूर्ण ॥ अष्टचक्रेज्याचा
स्यंदण ॥ पुढेलोटलातेधवा ॥४५॥ पुर्वीअत्तीकायाइन्द्रजीत
तैसायुध्याश्रीमस्तुन ॥ राक्षसदळअद्भुत ॥ घेउणीयालोटला
॥४६॥ घालोणीयावायुअस्त्र ॥ दीपीकापरदळीच्यासमस्त ॥ वी
झउणीयाशर ॥ सोडीत्ताजालात्तेधवा ॥४७॥ वीजेजैसाबा

ण॥ असं द्वंद्व देत सोडेण॥ पर्वत आणी पाशाण॥ याचा अजन्य पड
तसे॥ ४८॥ पर्वतसी कांतसूजाण॥ महावीर होती चुर्ण॥ जैसे मृत्तघ
टजाती फुटेण॥ आदळीता ऱ्हणार्थी॥ ४९॥ मायावी द्युध्यपर
म घोर॥ द शदी शानी यती शर॥ शक्ती सुटती अपार॥ तैसेंच ते
मरण गणीती॥ ५०॥ द्रोण कर्ण कृपाचार्य सुत॥ कौरव शरीरे स्त्री ब्रि
ले समस्त॥ परस्परे हाका फोडीत॥ न चले बळ कोणाचे॥ ५१॥ प्र
ळय वर्तला थोर॥ कौरव दळी हाहाकार॥ गदाचक्राचे मार॥ आ
काशाहुणी रीचवीती॥ ५२॥ वृक्ष पाशाण पर्वत॥ राक्षस यांकी
ती अकस्मात॥ कौरव दळ भये पळत॥ द शदीशानी नाटोपे॥ ५३॥
अकस्मात शस्त्र येती॥ महावीराचे आंगी रीचवीती॥ ते काढु यो
धण कर्ण प्रती॥ दीन वदन बोलत तसे॥ ५४॥ घटोत्कचाची मा

याद्वारूण ॥ जालेआतासर्वासीमरण ॥ येवेळेरा रवावेआसुचेप्रा
ण ॥ वासवीसोजवीयावरी ॥ ९५ ॥ कर्णह्मणेतेवेळी ॥ तेम्याअर्जु
नालागीटेवीली ॥ प्राणाबरोबरीरक्षीलि ॥ आजीवरीशक्तीते ॥
९६ ॥ दुर्योधनह्मणेप्राणात ॥ जातांचबोळवलात्वरीत ॥ कर्ण
सवीनवीतिसमस्त ॥ एकीशक्तीयावरी ॥ ९७ ॥ हरिमायापरमग
हन ॥ हेकर्तव्यतयाचेंचपुर्ण ॥ रक्षावयापार्थाचेप्राण ॥ च्यारीत्रजा
णहेकेले ॥ ९८ ॥ पोहतवद्दीपीकाचेबंबाळ ॥ कौरवीपाजळलेत
त्काळ ॥ घटोत्कचावरीघनसीळ ॥ भास्करपुत्रधावीन्नला ॥ ९९ ॥
शरदाकुणीअकस्मात ॥ असुराचेशस्त्रनीवारीत ॥ मगतेइंद्र
शक्तिअकस्मात ॥ गोसननीतीचीकाढीलि ॥ १०० ॥ उगवलेसह
स्त्रवासरमणी ॥ तेवीप्रकाशपडीयेलाधरणी ॥ देहीहीदृष्टावरी

तेक्षणी ॥ प्रभापडली अर्जुना ॥ १ ॥ तेधुतांतजीकां तेजाळ ॥ की
यमदंष्ट्र प्रती विशाळ ॥ कीं प्रळयाग्नीची ज्वाळ ॥ कीं वा गरळका
ळसर्पाची ॥ २ ॥ तेमहाग्रळयाची सौदामीनी ॥ की काळपुरुषा
ची ज्येष्ठ भगीणी ॥ कीं सकळवी घागोरानी ॥ येकरुपीनी वोरीति
२ ॥ सप्तकोटी महामंत्र पाली ॥ त्याचे सामर्थ्यशक्ती वेगाई ॥ ते शक्ती प्र
संन्नहोउणी येकेसमई ॥ कर्णाप्रती दीधली तेणे ॥ ४ ॥ त्यासमंत्रक
र्णे जिपोण ॥ केले शक्तीचे पुजन ॥ मग हाती धरुण ॥ घटोत्क
चावरी सोडीली ॥ ५ ॥ चतुरानन हरिहर ॥ त्यासशक्ती अनीवार ॥
कडकडली परमती व्र ॥ पळवी त्रिभुवनी पाने ॥ ६ ॥ सहस्त्रचपळा
कडकडीति ॥ तैसी चाली लिप्रळयशक्ती ॥ घटोत्कचातेलक्षीती
जाला आकांतदोही दळी ॥ ७ ॥ प्रथ्वीतळडळमळी ॥ मेदीनी वस

न म मरचळ चळी । जळचर वनचर ते वेगी । गतःप्राण ते जाले । न
होती दळीचे वीर । पळती घेतले गीरीकंदर । अधीराचे प्राण सकळ
येक बाणेनी पडीयेले ॥ ९ ॥ असा कडकडोनी तेसमरी । भरीलि घटो
त्कचाचे हृदरी । गवाक्ष पाडेनी यालवलाही । षट्दुत्तळ भेदुनी या
गेली ॥ १० ॥ महावृक्ष उन्मळीला । की गजास पर्वत मात जाला । की
मेरुयाकडा कोसळला । तैसा पडला घटोत्कच ॥ ११ ॥ मग कर्ण आ
णी द्रोण । इतीबाणजाळ घालुण । राक्षससेना जाळुन । तृण
प्रायरा कीलि ॥ १२ ॥ कौरव परम आनंदती । जयवाद्य वाजवी
ती । शोकसमुद्री केली वस्ती । पंडुपुत्री तेधवा ॥ १३ ॥ सकळ यगज
रथे कोण । जाले दुःख मार्जुण धाऊण । वीराटपांच्याळ भीमनंद
दण । महावीर पडीयेले ॥ १४ ॥ काळरूप समरंगणी । द्रोण उभा

खीलानयनी॥ यावरी वीरच चालकचक्रपाणी॥ कायकरीताजाहा
ला॥१५॥ हणे रजणीउदली कीर्तीत॥ जयवाद्यवाजवाबहुत्त॥
रणीपडीलाद्रोणसुत॥ हणउणी गजरकेराबहु॥१६॥ धर्मासह
गजगजीवण॥ तुजपुसेलयेउणीद्रोण॥ हनुकेबोलावे वचन
अस्वत्थामापडीयेला॥१७॥ मगहणे पंडुनंदण॥ जन्मापारभ्य
असत्यवचेण॥ मीबोलीलोनाहीजाण॥ जकोभाहापजस
सत्ते॥१८॥ छक्ष्णहणे सर्वांचे कल्याण॥ होयअसत्यबोलावेवच
ण॥ हीसकजालाशोधीत्तागोधण॥ तरीकायससबोलावे॥१९
॥ वारपाडेउसत्तीतातडी॥ मावारेनेगेलाकापडी॥ तेथेअसत्यबो
लत्ताजोडी॥ होयधीगुणसत्याची॥२०॥ नरोवाकुंजरोहणउण
हनुकेजरीबोलवचण॥ या शुद्धकार्यसाधुण॥ बहुत्तयेत्तअ

मुखे ॥ २१ ॥ का बोलवी तो साजगजीवण ॥ धर्मासन कळे वर्तमान
श्रीकृष्णाचे भीउं करूण ॥ अवस्मास णेले धवा ॥ २२ ॥ आधीच रा
त्रीचा अवसर ॥ वाजवीला वाद्याचा गजर ॥ हाका फोडीती विर
अस्वथामा पडीयेला ॥ २३ ॥ ते द्रोणे जैकुणी कर्णी ॥ परमदच कलु
अंतःकर्णी ॥ ह्मणे चरंजीव की द्रोणी ॥ केवी मरण पावला ॥ २४ ॥
घोही दृष्टी माजली मात ॥ पडीला पडीला गुरुसुत ॥ द्रोण ह्मणे हा
वृत्तांत ॥ धर्मासि सत्य पुसावा ॥ २५ ॥ तो आहे सत्य सागर ॥ द्रोणे
प्रेरीला दहीवर ॥ पांडवदळ भयातुर ॥ ह्मणती द्रोण काआला ॥
२६ ॥ रथा जवळी आला रथ ॥ धर्मराज नमस्कारीत ॥ गुरु ह्मणे
बोल सत्य ॥ अस्वथामा काय मेला ॥ २७ ॥ कृष्णे करवीला वा
द्य गजर ॥ यात धर्म बोलीला उत्तर ॥ नरो वा कुंजरो वा साच ॥

२ ॥ येकजणपडीयेला ॥ २८ ॥ वाघ्यगजदत्तेक्षणी ॥ नरोवाईतुकेप
डीलेकानी ॥ पुत्रसत्यपडीलाजाणोनी ॥ द्रोणतेकापदत्तला ॥ २९
जाउणीयाआपुलेद्वी ॥ रथावरीचत्तेवेळी ॥ धनुष्यबाणटेउणी
महाबळी ॥ ध्यानसनघातले ॥ ३० ॥ त्यारीवेदमुखोगत्त ॥ सर्वशा
स्त्रीपारंगत्त ॥ अष्टादशपुराणेसमस्त्त ॥ दशग्रंथकरत्तळामळ
३१ ॥ चौसष्टीचाचौशष्टीकळा ॥ जाणेसकळमंत्रमाळा ॥ शस्त्र
अस्त्रेअत्तीआगळा ॥ धनुर्वेदीनीपुण ॥ ३२ ॥ भुत्तभवीषवर्त्त
मान ॥ जाणोनसमाकीलेआच्यापनीयण ॥ ज्ञानदृष्टीकरूण
वीलोकीत्तब्रह्मांड ॥ ३३ ॥ ह्मणेअश्वथामामरूण ॥ राहीलाको
नेलोकीजाउण ॥ वीच्यारकरीताजाण ॥ तोअपुर्बवर्त्तले ॥ ३४
ध्यानांतदिगाजाण ॥ पक्षाचेरूपधरूण ॥ ससरूषीभेटलेयेउण

ब्रह्मानंद नारदादी ॥ ३५ ॥ वीश्वामीत्र पीता भारद्वाज पुण्यरूप ॥ ज
मदग्नी गौतम अत्री दीव्यरूप ॥ वसीष्ठ आनी सात्त वा कश्यप ॥ ना
रद स्वामी वेगळा ॥ ३६ ॥ ह्मणती ऐका सावधान ॥ राहा वया दुष्ट
संगे करून ॥ राजहिंसा करावया कारण ॥ काहि च नाही वीच्यारी
ले ॥ ३७ ॥ कैची कांता कैचा पुत्र ॥ मृगजळ न्याय संसार वीचीत्र
कौरव पांडव सेना सर्वत्र ॥ स्वप्नवत भासला ॥ ३८ ॥ सोडी आत्ता
मारक कर्मा ॥ चाल जाउ परधामा ॥ स्वरूपी पाववी श्रामा ॥ नामा
जनामाती तजे ॥ ३९ ॥ कैन्या पुत्र ग्रहदारा ॥ स्वप्नातनाद्त्तम
स्फुरा ॥ जागा होउनी वीच्यारा ॥ मीथ्या सर्व हि जाहाले ॥ ४० ॥
तैसे करिता आत्मचींतन ॥ नाना हिंसादोष दारुण ॥ सर्वजा
ती भस्म होउण ॥ अग्नी संगे तृण जैसे ॥ ४१ ॥ ऐसे ऋषीवर

बोलुन ॥ नारकाव्यपावलेअंतरध्यान ॥ प्राणापान आकर्षुण
इंद्रीयमार्गनीरोधीला ॥ ४५ ॥ सोळानीयामेरुदंड ॥ आच्यार्यो
जालाब्रह्मानंद ॥ दुरीकेलासर्वखेद ॥ भेदाभेदवीराले ॥ ४६ ॥ कौ
रवपांडवतटस्त ॥ आच्यार्यमुर्तीवीलोकीत ॥ नीजधामाजा
तोगुरुनाथ ॥ हेतोनसमजलेसर्वथा ॥ ४७ ॥ तोपीत्तियाचेवै
रआठउण ॥ परमदुष्टदृष्टद्युम्न ॥ धावीन्नलाअसीलऊन ताचे
उण ॥ सीरछेदीलेद्रोणाचे ॥ ४८ ॥ संपूर्णजालेपाचदीवस ॥ उ
दयोपावलाचंडांश ॥ तोदृष्टद्युम्नचीदोष ॥ वीपरीतकर्मकै
ले ॥ ४९ ॥ तृदीनलागत्तासीरछेदुण ॥ गेलापरतोणदृष्टद्यु
म्न ॥ आच्यार्यपावलास्वर्गभुवन ॥ हाकतेकागाजली ॥ ५० ॥ हे
तीहकीहाहाकार ॥ आश्वधावादाकीयुधीष्टीर ॥ धरणीवरीदौकी

ति शरीर । पार्थवीर तेध्वा ॥ ७८ ॥ सहदेव नकुळ भीमसेण । आठउन

आच्यार्याचे गुण । शोकार्णवी जाले निमग्न । ह्मणती धन्य तो ण

गुरु ॥ ७९ ॥ बाळपणापासुन चरीत्र । पार्थ आठवीले समग्र । आ

ठउणी गुरुचे उपकार । खेद अपार करीतसे ॥ ८० ॥ पार्थ बैसला उये

न । ह्मणे या द्रष्टधुम्नाचे सीर छेदीण । तो सात्यकी शस्त्र घेउण ।

पाच्याळावरी परतला ॥ ८१ ॥ ह्मणे का गुरुसी नाही चांगुल सा चार

तुसे आत्ता छेदीन सीर । मग सात्यकी यादव वीर । भीमसेने

आटोपीला ॥ ८२ ॥ अर्जुनास ह्मणे श्रीपति । होनार न चुके क

ल्पांती । आच्यार्यो पावला स्वर्गपद स्थीति । स्थुळ देह त्यजुनी

या ॥ ८३ ॥ प्रेतसीर राहीले छेदुणी । या पुरुषार्थी सी कोण माणी

ते पेद पद मारीला रणी । द्रष्टधुम्ना स्पर्शले ते ॥ ८४ ॥ पीति या

चासुउ घेउण ॥ तेणे पुरुषार्थ दावीला पुर्णा ॥ जाण तैसे केले प्र
द्युम्न ॥ सुने घरि वान जैसे रेवीले ॥७२॥ योगबळे करुण ॥ आ
चार्य सोडीले प्राण ॥ येरुवी त्यासी समरंगण ॥ काळही करुन
केना ॥७३॥ जैसे बोलता मनन्मथ तात ॥ उगे वराहीले सात्यकी
पार्थ ॥ तो अस्वथामा पीटी तर थ ॥ पीति याज वळी पातला ॥
॥७४॥ आचार्य गेला नीज धामा ॥ धरणी वरि पडीयेला अस्व
थामा ॥ संसार माया मोहा प्रेमा ॥ सर्व बलाते काळी ॥७५॥
कर्ण दुर्योधन शारद्वत ॥ शांतवी ति गुरुसुत ॥ ल्लण ति उट
जाय त्वरीत ॥ सुड घे र पीतीयाचा ॥७६॥ म गतो अस्वथामा
रथारुढ जाला सत्वर ॥ पाटीसी कौरव भार ॥ युध्य घोर माडी
ले ॥७७॥ जैसा कल्पान्ती त्रीनेत्र ॥ तैसा चढीसे द्रोणपुत्र ॥ पांड

वसेनासमग्र ॥ शरधारी खिळिली ॥ ६४ ॥ द्रोणपुत्राचा मार ॥ कोन्ही
सोहेनसके समोर ॥ मग तो कपीध्वज सोडीत शर ॥ परमावेसे
धावीनला ॥ ६५ ॥ बाणजाळ घालुणी बहुत ॥ समरी खिळिय
रसुत ॥ चापसारथी तुनी ररथ ॥ छेदुणी या पाडीले ॥ ६६ ॥ पराभ
व पावला गुरुसुत ॥ युध्य टाकुण गेला तत्पार्थी ॥ सरस्वती तिरी
बैसत ॥ दर्भासन घालोणी या ॥ ६७ ॥ पांडवरही तकरावी ध
रणी ॥ जैसे तप मांडीले तैसे च क्षणी ॥ तो वेदव्यास येउनी ॥ उभा
राकुला त्यापुढे ॥ ६८ ॥ ह्मणे नर आणी नारायण ॥ तेहो अव
तरले कृष्णार्जुण ॥ तुना व्यर्थ कायत्न पकरुण ॥ सीद्धीन पा
वेस सर्वथा ॥ ६९ ॥ युध्य सोडुणी येथ ॥ तु बैसलास न पकरीत ॥ पवि
वीरहास तिल समस्त ॥ लाज गेली जन्मवरी ॥ ७० ॥ ह्मणती

जधीरवीग्रसत्या ॥ पीतियाचासुउनघेबव्हत ॥ म्हणउणबैस
लानपकरीन ॥ द्रोणीयेथार्थलणेत्तेका ॥७७॥ मगस्यंदणारुठे
उणा ॥ सैनेत्तमीकाला येउणा ॥ द्रोणपर्वसंपलेयेथुणा ॥ कुर्णपर्वीउ
ठेअसे ॥७८॥ द्रोणपर्वकरीताश्रवण ॥ येशत्तपयेज्ञावेफळपुर्ण
जैकतावीजइकल्यान ॥ होयक्षाळनमहादोषा ॥७९॥ रसाळग्रं
थव्यासभारथा ॥ लेखकजाला गोरीसुत ॥ परमप्रीसाळजसुत
नादेपेचक्रआयेपीता ॥८०॥ कथानकरसाळअत्यंत ॥ त्याती
लसारांशजोरसभरीत ॥ तोचलीहीलाअसेत्तेथे ॥ पंढरिनाथ
प्रसादे ॥८१॥ श्रीमातीरदीगंबरा ॥ ब्रह्मानंदाभत्तीउदारा ॥ श्री
धरवरदानीर्वीकारा ॥ अभंगसाव्यादनवीटे ॥८२॥ इतिश्रीपां
डवप्रत्तापग्रंथा ॥ द्रोणपर्वव्यासभारथा ॥ त्यातीलसारांशयेथा

र्थे॥ सेतालीसाव्यात कथी येला॥ २० ॥ ओ॥ ५१॥ संपूर्ण॥ श्री
कृष्णार्पणमस्तु॥ शुभंभवतु॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५

श्रीगणेशायेनमः ॥ श्रीगुरुमूर्तयेनमः ॥ ॐनमोभगवतेवासुदेवायनमः
जन्मेजयासीह्मणेवैशंपायण ॥ परधामापावलागुरुद्रोण ॥ येथुनकर्णप
र्वसंपुर्ण ॥ येकचीत्तेऐकापा ॥ १ ॥ शारद्वतदुर्योधनकर्ण ॥ अस्वत्थामागु
रुनंदण ॥ त्याचीयासीवीरापतिजाउण ॥ समाधानकरीतीतेव्हा ॥ २ ॥
प्राणेवीनशरीर ॥ फळेवीनतरुवर ॥ तैसीद्रोणेवीनसेनासमग्र
सुनीसर्वदीसत्ताति ॥ ३ ॥ सकळसेनाभयाभीत ॥ ह्मणतिआतानरु
रेअंत ॥ शस्त्रहातिचेगळत ॥ नक्षत्रचळतिजयापरि ॥ ४ ॥ दुर्योधन
ह्मणेकर्णवीरा ॥ बाळमित्राप्रीतीपात्रा ॥ तुजसीयाबळेउदारा ॥ नगणी
इंद्रासहीमी ॥ ५ ॥ भीष्मआनीद्रोण ॥ पांडवांकडेत्याचेमन ॥ गंगानं
दनेदशदीन ॥ युध्यउगेचलाबवीले ॥ ६ ॥ पाचदीवसद्रोणेपाहे
युध्यकरुणीकेलेकाये ॥ दोघानीहीआमुचाजय ॥ इछीलानाही

तत्वता॥७॥तेपरमकपटीकृतघ्न॥तरिचपावलेअपेशोमरण॥कर्णातु
मासाप्राण॥सेनारक्षीयावरी॥८॥पुरुषामाजीतुमहाव्याघ्र॥तुजपु
ढेकायसेपंडुपुत्र॥मगसुवर्णकलसीभरूणीनीर॥दुर्योधनेआनवी
ले॥९॥अभीशेककरूणीप्रीती॥कर्णकेलासेनापती॥वस्त्रभुशनअ
श्वहस्ती॥दुर्योधनेदीधले॥१०॥अरिष्टनाशाकारणे॥बहुतदीधले
दुर्योधने॥वोवाळुनीवस्तुंनीबलोणे॥नीचयाचकाहोतअसे
॥११॥पार्थासीह्मणेवीश्वकर्ता॥यावरीआराधीतुसवीता॥सूर्यासी
शरणजायआता॥सकळवीघ्ननीरशाती॥१२॥मगआदीत्यहृदय
जपोन॥करीत्रीच्याकल्पअर्घ्यदान॥सूर्येकरूणीसूप्रसन्न॥सु
ध्यासीअर्जुननीघाला॥१३॥वीजयरथारूढपार्थ॥रणतुरेवाजी
न्नलेबहुत॥कोरवासहीनतीरंणपगर्भसुत॥रथारूढजाहाला

१४॥ मकरवीहुत्तेवेळा॥ दीनमानितनुजेरचीयेला॥ पांडववीहुआ
कारीला॥ अर्धचंद्राकारतेका॥ १५॥ दाटलीजैसीमेघमंडळे॥ तैसे
पांडवसैन्यउचंबळे॥ तवदृष्टीतनधरिलेवेळे॥ सर्वीनात्मजेस
हसाही॥ १६॥ इकडेपार्थासीधर्मनृपति॥ बोलविलपरमप्रीती॥ स
र्पास्त्राजीकर्णाप्रति॥ वधुनिवीजइहोइका॥ १७॥ रणपंडीताम
दुपाळच्या॥ येरासीअसोतुस्याबाह्या॥ प्रेमेहृदइआलींगो
नीया॥ ह्मणेकायाअक्षइअसो॥ १८॥ जगद्वंद्यधावीश्वकर्ता॥
त्याचेकरीधर्मदेत्तपार्था॥ ह्मणेतुचीमातापीता॥ बहुतआ
ताकायबोलु॥ १९॥ रुक्मीनीहृदयाब्जमीलींद॥ जोपुर्णब्रह्म
सच्चीदानंद॥ तोह्मणेआजीकर्णवध॥ करवीनकीरीटीहाती
ची॥ २०॥ वाघवाजंत्रिअनंतप्रबळ॥ गजरजालापरमतुंबळ

येकवारलेच्यातुरंगदक। परमआवेशेभीडती॥२१॥ पक्षीउडतिवृ
क्षावरूनी। तैसीसीरेउडतिगगणी। कीतेकंदुकरेवळतिरणी।
कौरवपांडवआवेशें॥२२॥ जैसेपंचफणापाहोंदर। तैसेवीरा
चेपडीलेकर। मुगुरपडीलेअपार। वीरवीराचेसकुती॥२३॥ कु
बंधउठोनीसीघ्रगति। नाचोनीरव्यावाजवीती। आलीमु
क्तजालेधारातीर्थी। परमगतिपावले॥२४॥ समररंकुनिभा
उपकति। त्यासदेखोनीसीरेहासति। आलीरणशुरपावले
मुक्ती। म्हणउनीनांचतेआनंदे॥२५॥ उर्ध्वपंथेसीरेजाति
सवेचमाघारेकातेफीरति। तरिनासीवंतस्वर्गनीश्चीती
क्षपीकवस्तीकायते॥२६॥ पार्थरथीवैकुंठनाथ। त्यादेखता
आलीजालेमुक्त। नलगेस्वर्गनासीवंत। सीरेपरतती।

हणोनीया ॥ २७ ॥ ऐरावतासमानहस्ती ॥ हीं देपा चजउ लेद्दा ती ॥ मुक्ताजाळ्यावरी मीरवती ॥ समीरगती धावती वनी ॥ २८ ॥ साहीपावरी कवचलेउण ॥ वैसोनी धावीन्नला भीमसेन ॥ तो क्षेमधावयाको रवत्ती कडुन ॥ तोही गज्यारूढ पावला ॥ २९ ॥ सी हनांदे दोघे गर्जत्ती ॥ आलानचक्रावत्त इभफीरत्ती ॥ परस्परे बा नसोडीत्ती ॥ लक्षीत्ती यायेकमेका ॥ ३० ॥ आस्त्रसंख्यातो मरक्षे मधृत्ती नेसोडीले जनीवार ॥ हृदइताडीला घोत्ती यपुत्र ॥ प्रथा देवीचा तेधवा ॥ ३१ ॥ भीमेनुत्तनच्या पघेउणी ॥ हृदइताडीला वीरात्ती बाणी ॥ सवेची गदाघाये करूणी ॥ इभरणी संहारिला ॥ ३२ ॥ क्षेमधृत्ती असीलक्षत्ताघेउणी ॥ भीमावरी पडीला पेउणी ॥ तोभीम गदाघाये करूणी ॥ रणांगणी चूर्णकेला ॥ ३३ ॥ कोरव२

ल्हीहाहाकार॥ पुढेंधावीन्नलामद्रिचीकुमर॥ त्यावरिसोडीतशर
नकुळवीरलोरला॥२३॥ भीमआनीगुरुनंदण॥ वींदुजअनुवींद
दोघेसण॥ हेदुर्योधनाचेबंधुजान॥ त्यावरीसात्यकीधावी
न्नला॥२४॥ स्त्तवर्माआनीचीत्रसेन॥ धर्मराजआनीदुर्यो
धन॥ समसल्पकावरीअर्जुन॥ छत्तवर्मावरिशीरवंडी॥२५॥ दो
ल्यश्रृतकीर्तीद्दोघेजन॥ सहदेवआनीदुशासन॥ कैकेआनी
धृष्टद्युम्न॥ परमावेसेभीडती॥२६॥ विंदअनुविंदाचीसीरे॥
पाडीलीलेकासात्यकीवीरे॥ युध्यहोतआतिगजरे॥ उर्वित्त्व
उळमळीती॥२७॥ इकडेश्रृतवर्माआनीचीत्रसेन॥ दोघी
बाणीभरलेगगण॥ व्यापेआनीस्पंदन॥ द्वेषीतेजालेपर
स्परे॥२८॥ स्त्तवर्माद्रौपदीपुत्र॥ तेणेकर्मकेलेवीचीत्र॥

चीत्रसेनाचेसीर॥दीव्यशरेउडवीले॥४०॥श्रुतकर्मामहावीर
बाणीकोरवकेलेजर्जर॥मस्तकडोलावीत्तीनृपवर॥तर्जनी
सन्मुखचलोनी॥४१॥श्रुतकर्मामहाशुर॥तेणेदळजर्जरके
लेसाचार॥प्रतिवंध्यचीत्रवीर्य॥क्षणनलगताचीवीधी
ला॥४२॥कोरवदळचरफाडले॥प्रतिवंध्यावरीचोताकले॥
नानाशस्त्रवर्षतेजाले॥येकदाचीचहुकडोनी॥४३॥तो
द्रौपदीचाज्येष्टनंदण॥तोजालाधर्मापासुन॥तेणेप्रता
पेकरूण॥शस्त्रछेदीलेअवघेची॥४४॥महावीरावेभार॥तेणे
बाणेकेलेजर्जर॥पाठीदेउनिधार्तराष्ट्र॥पळतेजालेतेध
वा॥४५॥इकडेयुयुत्सुवरिभीमसेन॥घालीताजालाब
हुतबाण॥सहस्त्रशरेआच्यार्यनंदण॥आच्छादीतथीमाते
॥४६॥

करीवरी पाडीती जव्ह धारा ॥ तैसे भीमन गणी शरा ॥ रीक नांदकुं
तिपुत्रा ॥ भरि अंबरात्त थवा ॥ ४७ ॥ पान्चरात्ते बाणे करूण ॥ भीमे रवी
ळीला गुरुनंदन ॥ तोडुनी टाकीले स्पंदण ॥ अस्वास मवेत्त तेका
ळी ॥ ४८ ॥ चरण चाली गुरुसुत्त ॥ वृकोदरा चार थछेदीत ॥ दोघे ही
हनांदे गर्जत्त ॥ देवकापीती वीमानी ॥ ४९ ॥ गदा घेउणी दोघेज
ण ॥ चरण चाली करिती भीडउण ॥ दोही दळीचे वीर पाहुण ॥ धन्य
योध्ये वाणीती ॥ ५० ॥ नाना गत्ति मंडळे करूण ॥ थीरकत्त चम
कत्त बैसका उडउन ॥ गदास गदत्ता उडे अग्न ॥ तेणे दळ भाला होउ
पपळत्ती ॥ ५१ ॥ गदा घाये दोघे जाणा ॥ आलीते का महासुर्छ
ना ॥ रथ आणोनी तेच्ची क्षणा ॥ नेत्ते जाले दोही कडे ॥ ५२ ॥ या
वरि तोसुभद्राकांत्त ॥ वेगी धावीन्नला बाण वर्षत्त ॥ कौरवद

ळीआकांत ॥ सीरेजपार छेदीले ॥ ७३ ॥ नाळरहीत कमळे ॥ नैसेवी
राचे भार पडीले ॥ रथाचे अस्व छेदीले ॥ सहस्त्रावधी तेधवा ॥ ७४ ॥
सहस्त्र वीर रणपंडीत ॥ नावनी केवळ वंत ॥ सातुल्यपे कसुभत्त
कांत ॥ बोले गणी तवैशंपायण ॥ ७५ ॥ पुष्पवर्षावसे तेज ॥ वार
वार करीत बीडोज ॥ हेनसा द्रोणतनुज ॥ वर्षत महूधावीन्न
ला ॥ ७६ ॥ हात बाणी अभीमन्यतान ॥ रवीवीना जालाघ्पया
स्त ॥ सहस्त्र बाणी पार्थ ॥ वींधीता जाला तयाते ॥ ७७ ॥ भुमंडळ
मध्ये लक्षुण ॥ पार्थे सोडीला येक बाण ॥ तेयुत सुतांचे कपाळी
संपूर्ण ॥ भेदुनि गुप्त जाहाला ॥ ७८ ॥ अनेक शरीरी भेदीले क्षत्र ॥ म
योराजे क्षाद्दीसे युत पुत्र ॥ यावरी कोरवसेना सर्वत्र ॥ केली युद्धी
जर्जर सीघ्र ॥ ७९ ॥ रथवर्ण क्रमजाणा ॥ पंडीतांची चालेरस

णा॥ ज्याचेवेगेंकरूनीदेखना॥ सोडीबाणपार्थत्तो॥८०॥ उभयह
स्तीचेसमसंधान॥ केकाकाहाडीतोमार्गन॥ विसुल्लुत्ताजैसेसा
पकासन॥ सक्केकानाडीवोढीता॥८१॥ असाबाणजाळीज
र्जर॥ पार्थेकेलागुरुपुत्र॥ मगआंगकाढोनीतोमहाशुर॥ कर्णाह
ळीप्रवेशला॥८२॥ गजारुढसत्वर॥ भगदंत्ताचापुत्रकर्णधार॥
पार्थावरीसोडीतशर॥ अतिआवेशेधावीन्नला॥८३॥ शतांश
तबाणराकुनी॥ उभयहस्तभेदीलेरणी॥ समरभुमीसघटीका
दोन्नी॥ महाविरभांडत्ती॥८४॥ पावरिपार्थयकीतदीव्यशरा॥ दे
धाराचेउडविलेशीर॥ उग्रायुध्येमहावीर॥ तोहीतैसाचधावि
न्नला॥८५॥ श्रीकृष्णह्मणेपार्थवीरेशा॥ काउंसीकायबाळका
जैसा॥ आताकर्णवधसीलकैसा॥ वराकरीयुध्यासी॥८६॥ उग्र

युध्याचेसीरजाण ॥ अर्जुनेछेदीलेनलगत्ताक्षण ॥ इकडेमलें छप
तिजं गघारूण ॥ नकुळेरणीपाडीला ॥ ६७ ॥ नकुळवीरदुष्यासन
धावननेकावर्षत्तबाण ॥ सहस्रसायकरकुन ॥ समरीदुर्जन
रवीखीला ॥ ६८ ॥ दुष्यासनवीकळरथी ॥ देखोनीरथफीरविसा
रथी ॥ मगनकुळसुमती ॥ कर्णाप्रतिबोलत्तसे ॥ ६९ ॥ हाप्नर्थ
कावयासुळ ॥ आरेकर्णातुच्छीकेवळ ॥ रांरजैसेभरण्यतीळ ॥ आ
लासीनावरदीलेजुवा ॥ ७० ॥ आलीरांरकीरणउर ॥ समरीमनासी
आनीसत्वर ॥ कर्णलेणेनकुळवीर ॥ युध्यकरीपाहुकैसा ॥ ७१ ॥ क
र्णपरमकोपोनी ॥ नकुळचीधीलासत्तरबाणी ॥ असीसायकेक
रूणी ॥ सूर्यसूतभेदीला ॥ ७२ ॥ कर्णाचापरमप्रत्ताप ॥ छेदीलेनकु
ळाचेचाप ॥ कवचअंगीचेदेदीप्या ॥ सवेचीपाडीलेछेदुनीया ॥ ७३ ॥

नकुळे टाकुनिसत्तरिबाण ॥ कर्णाचे छेदीले सायकासन ॥ सवेंची
तेनेनुतन ॥ चापघेत्तलेहस्तकी ॥ ७४ ॥ तीक्षणत्तीनशतबाणी
नकुळवीधीलातेयक्षणी ॥ रथटाकीलात्तोडोन ॥ सारथीअस्व
छेदीला ॥ ७५ ॥ नकुळपरिघटाकीला ॥ तोकर्णमध्येचचुर्णकेला
मगमांनीसूतनीघाला ॥ समरसांगेनीतेकाळी ॥ ७६ ॥ तोकर्ण
धाउणतेवेळा ॥ चापघातलेनकुळाच्यागळा ॥ मगम्लणेरे
बाळा ॥ कैसेपात्ताकरसील ॥ ७७ ॥ मगकुंत्तीचेवचनआठउण
नकुळसीधत्लासोडुन ॥ म्लणेसमरीआजीच्यान ॥ सर्वथातुयेउ
णोको ॥ ७८ ॥ वीरआपणासमानपाहुण ॥ तेव्हाकरावेयुध्यकंदण
सुरज्याजम्रायेवडेवदुण ॥ मात्तकेवीपर्वत्तमावे ॥ ७९ ॥ कल्पां
तवीजधाउणी ॥ शलभकेवीधेरलवदणी ॥ लवननौकारीधु

जीवनी॥ केवीनरोनीजाइल ॥ २० ॥ कर्णह्मणेहासोनी ॥ लपपार्थो आउजाउणी ॥ मगपहूमलज्जीनेहोउणी ॥ नकुळपादपरतला ॥ २१ ॥ पांचाळावरिकर्ण ॥ उरलातेकावर्षतबाण ॥ युयुत्सवआनिउलुकजाण ॥ मुख्यहारुणकरितेजाले ॥ २२ ॥ कर्णघातीलेबानजाळ पळालेपांचाळाचेदळ ॥ तेदेखोनीप्रतापप्रचुर ॥ हरिवरध्वजधाविन्नला ॥ २३ ॥ कौरवदळमहामार्गनी ॥ पार्थीमारिलेतयेक्षणी ॥ शत्रुचेशीरउडउणी ॥ आकाशपंथेधाडीले ॥ २४ ॥ सत्यसेनाचेसीरउडवीले ॥ कौरवसेनेतपडीयेलं ॥ सुशर्मीपासीखवीळीले ॥ वक्षस्थळसलहारी ॥ २५ ॥ ऐसेदेखोनीकमळावरे ॥ सावरोनीधरिलेबाणेरे ॥ मगलक्षावधीसीर ॥ पार्थेपाडीलीअपारवीराची ॥ २६ ॥ मांसकर्मीतलता ॥ चक्रेनचलतिजस्वचोणीता ॥ ग

जात्राकलीयवेपाहात्ना ॥ पर्वतातुल्यपडीयेले ॥ ८७ ॥ कीतेकरथवो
ढोनी ॥ अस्वंहीउन्निरणांगणी ॥ मोकल्लेकुंजरउन्चलोनी ॥ पर्वतातु
ल्यपडीयेली ॥ ८८ ॥ कीतेकरथरी त्तेवोढोनी ॥ अस्वफीरन्निरणांग
णी ॥ कुंजरमोकल्ले धाउणी ॥ आकाशीभीरकावीतीरथाते ॥ ८९
तोरथारूढदुर्योधन ॥ आलापार्थावरीधाउण ॥ सोडीत्ताजाला
शतबाण ॥ कृष्णार्जुनलक्षोनीया ॥ ९० ॥ पार्थेसोडोनीपाश
रछेदीलेमस्तकीचेआत्तपत्र ॥ सारथीरहीवरुन्यापत्तुनिर ॥
पाडीलेतेकापुरूषार्थी ॥ ९१ ॥ येकुनीवानीचाबाण ॥ पार्थेदीध
लासोडुण ॥ तोसात्तारायह्छेदुण ॥ कृपयासुत्तेपाडीयेला ॥ ९२
युध्याहोताघोरांद्र ॥ तोअस्तागेलासहस्त्रकर ॥ वाघवाज
वीतवीर ॥ सीबीरागेलेआपुलीया ॥ ९३ ॥ कौरवदळीचेवीर

बहुत ॥ वाणीती पांडवांचा पुरुषार्थ ॥ कर्णपराक्रम जप्रुत्त ॥ दुर्योधन वाणी तसे ॥ ९४ ॥ कर्ण ह्मणे दुर्योधना ॥ उद्दक मी वधीन अर्जुना ॥ तरी च पाहीन तुझ्या वदना ॥ नाहीं तरि भेटी हे ची ॥ ९५ ॥ भार्गवाच्या पण आहे मज जवळी ॥ परि वासवी शक्ती वेचोनी गेली ॥ मज ची ताथो रला गली ॥ ते बाहीर वदता नये ची ॥ ९६ ॥ भुजंगाचे पाडीले घात ॥ मत्ता व्याघ्राचे तोडीले हस्त ॥ की भजात पडला मृगनाथ ॥ तेवी सत्य मज जाले ॥ ९७ ॥ पाची पार्थाचा वरिहरि ह्रर वीज यरथ वीजयच्या पत्तु निर ॥ मज सारथी नाहीं चतुर ॥ तरि येक करी सुयोधना ॥ ९८ ॥ अस्वहृदय संपुर्ण ॥ शैल्य की वाजा णेकृष्ण ॥ धनुर्धर मि येक की वाजसे अर्जुन ॥ नीसरा नाहीं या वेगळा ॥ ९९ ॥ शैल्य सारथी होइल जरि ॥ तरि उध्याच पार्थ मारिन

समरी ॥ यावरी शैल्याची यासी बीरी ॥ दुर्योध्यन जात्ता जाला ॥ ७० ॥
बहुत करोनी या स्तुत्ती ॥ तु मज प्रसन्न होइ गा नृपत्ती ॥ होइ आजी
कर्णाचा सारथी ॥ येकदीवस महावीरा ॥ ७१ ॥ ऐसे ऐकत्ता बोल ॥ को
पारूढ जाला शैल्य ॥ ह्मणे सुत्तपुत्र कर्ण मत्स्यकेवळ ॥ मी भुपाळ म
र्द्देसीचा ॥ ७२ ॥ मी येकलाच युध्य करीण ॥ पांडव दळ संहारीण ॥ तु
वा मांडीला माझा अपमान ॥ तरि मी जाइण स्वदेशा ॥ ७३ ॥ मी राज
पुत्र छत्रपत्ती ॥ पृथ्वी घालीन पालथी ॥ की रात्तपुत्र कर्ण ह्मणत्ती
मि सारथी त्यासी कैसा ॥ ७४ ॥ मज देइजी वद्दाण ॥ पाहा सारथी जो
श्रीकृष्ण ॥ त्रीपुरे वधीत्ता चतुराननं ॥ सारथी जाला शीवाचा
७५ ॥ मग नम्रत्ता धरूण ॥ बहुत वीनवी त दुर्योध्यन ॥ तुज वीन
थोर नके कर्ण ॥ हें संपूर्ण मी जाणे ॥ ७६ ॥ तुह्मा घ्माकुनी थोर ॥ ऐक

तातोषलाहौल्यवीर ॥ परिस्मारथीहोतोनिर्धार ॥ कर्णोचामीयावरी
७ ॥ परिमीबोलेनस्वभावे ॥ तेकर्णउगेचीसोसावे ॥ तेणेअधीकन
बोलावे ॥ दुर्योधनअवस्यल्तणे ॥ ८ ॥ पजअधीकबोलताकर्ण
मीजाइणरथसोगेण ॥ त्यासनाटोपेमगअर्जुन ॥ हेपुर्णजानकुक
ले ॥ ९ ॥ तथापीतेनेमारीलाअर्जुन ॥ श्रीकृष्णपेइलसुदर्शन ॥ तुम्हासव
कीलसंकारन ॥ क्षनमात्रनलगता ॥ १० ॥ यावरीबोलेसुयोधन ॥ तेकुर्णासर
कीनीर्भयुन ॥ परीअैसाधनुर्धरपारापन ॥ कुंथीनीवरीसेना ॥ ११ ॥ घटो
त्कचाचीमाया ॥ ब्रह्मादीकानयेआया ॥ तोवासवीयाकुनीया ॥ क्षनमात्र
मारीला ॥ १२ ॥ जेनेजर्जरकेलाभीमा ॥ नकुलाचेगळ्यात्यापघालुन मागुती
हेउनीजीवदान ॥ सोडीलाअवश्चात्तनोनीया ॥ १३ ॥ हौल्यहलनेजेबालने ॥
सोसुननेहावघनीवचन ॥ मनासयइलतेकाजाने ॥ नसेआदीनकोना

च्या॥१४॥मग करुणोचा गज्य धरून॥सुयोधन श्रीती मीरी घालुन॥लनेअ
र्जुनासी वधुन॥वीजइ होवोनी पश्चा॥१५॥यावरी बोलेतरुनी सकुमार
हौल्य सारथी दुष्ट फार॥वैरी यास्तवी वारंवार॥पुर्णब्रह्मासनींदीतो॥१६॥गां
धारसुने ह्रौल्यालागुन॥जैसा धनंजयास रक्षीता श्रीलक्ष्म॥तैसाच
रक्षीमा ह्राकुर्ण॥दुष्ट वचन बोलु नोको॥१७॥असो सुर्यासनमोनते
अवसरी॥रथावरी चढला भास्करी॥मार्त्त डंधुसउकरी॥धुरेसीमा
रथी जाहाला॥१८॥रकाचे रथी मातुल्यीसतेज॥कीमीत्र रथी जैसा
सुपर्नी ग्रज॥रथ चालवीत जैसा मंद्रराज॥जेवी जाहाजसमुद्री
१९॥ह्रौधुसार रथी स्वयेंसंभुजान॥तैसा च्यातुर्य चालवी स्पंदन॥
उदयाचळावरी सहस्त्रकीर्णा॥तैसा कुर्न रथी शोभे॥२०॥धनुष्य परन
कारीले तत्ये क्षनी॥दनत्कारीती लपुंकीकुनी॥तोदनानादेर बोनी

धरनी॥२४मखुलागलीत्तेधवा॥२४॥कर्णलनेश्रेदीरूपद्दन॥आजीमी
पंउवासीमारीन॥शैल्यलनेबोलसीवचन॥तीतुकेनीरकव्वसकुव
ही॥२५॥पार्थआनीवृकोद्र॥हीपराक्रमकेलाथोर॥तेमनातआट
वीवारंवार॥वृथावचनबोलुनोको॥२६॥पकसुरवीकेलापावक॥प
कमारीलेसतकीचक॥गोग्रहनीवस्त्रहरीसुभस्तानायक॥भीमेवक
मर्दीला॥२७॥पार्थेनीवांतकवचमारीलेरनी॥भीमेहेडंबकमीरग
कीलामर्हीनी॥त्यासतुलनसीजीकुसीरनी॥व्यर्थवल्गनातुम्ही
हो॥२८॥जवनेदेखसीवान्नरध्वज॥भीमेजोपाडीलेनाहीगज॥तो
वरीतुमसेचतेज॥शब्दबळजानान॥२९॥कर्नलनेव्यर्थकायबो
लोन॥शदवचीनकरनीकरण॥आकाळीमेघकरीगर्जन॥तैसेभा
शानकासया॥३०॥वाघगजरकौरवभार॥उभेकुनचेपारीसहर

जैसे यजमानाचे भोवते आश्रीतवीप्र ॥ भाग्य देखोनी हरखती ॥ २८ ॥
तो जाला अपसकुन ॥ घोडे पडले अडखळोन ॥ गीधानी सीरे आ
नुन ॥ रथापुढे टाकीती ॥ २९ ॥ धुमकेतासी खाकेतां ॥ इंडकेल ॥ गगनी
उडाले अभ्रुत ॥ परी ते अपशकुन न गनीत ॥ वीरश्री मदे करूनी ॥ ३० ॥
कर्ने बोले पुरूशार्थो ॥ आजर नीमारीन पार्थी ॥ भीस्म गुरू गेले जे पं
थ ॥ मीही जाइन लक्षोनीया ॥ ३१ ॥ शैल्य म्हणे मनोरथ ॥ जैसे दरीद्री
न्यर्थ ॥ तैसे तुचे तीतीसी मनात ॥ तेसी घीन पावे सर्वथा ॥ ३२ ॥ तग
गणानी सागर ॥ इंद्र आनी देवेंद्र ॥ सोटी गजानी उमावर ॥ समान
कैसे होती पा ॥ ३३ ॥ नरनी आनी उडगने ॥ जळीका आनी सहस्त्र
वदन ॥ परीस आनी पाखान ॥ कैसे समान होती पा ॥ ३४ ॥ खद्यो
त आनी चंद्र ॥ राक्षस आनी रमाचंद्र ॥ कैसे आनी कमळावर

कैसेसमानहोत्तीपा॥३५॥ वेदआनीव्याकर्ण॥मीमांसआनीकौकी
कु॥का गआनीखगपाककं॥कैसेसमानहोतीपा॥३६॥तैसाराधेय
आनीधनंजये॥सुधीकैसासमानहोय॥तुम्हासपराक्रमकुथी
ताजये॥कौरवभावनेमीव्यानीपाहत्ति॥३७॥द्रौपदीसनेताजेयत्
थ॥पान्चपोरसीरीकाजीपार्था॥कौरवगंधर्वीनेनाउध्वपंथ॥भीम
धेपुरुशार्थेसोडवीले॥३८॥कौरवबाधीताआकर्षुन॥तुपव्याक्
सघेत्तलेराण॥आताहनसीलजंकीनअर्जुन॥व्यर्थवलाना
तुम्हीहे॥३९॥अहीमासीचासहोदर॥बोलीनसत्यकुमर॥परीनबो
लेधुष्टउत्तर॥कार्यरसीहेउनीया॥४०॥कुर्नहनेजोकौनकी॥अर्जुन
माजघावीलरनी॥पासंख्यामहावीनतपक्षनी॥गोरवीनमा
नाधीक्य॥४१॥हस्तीभद्रोनीसुवर्नी॥पंचदानतुरंगेदेउन॥कोन्ही

पजपारखचा अर्जुन ॥ घेइन प्रान त्याचा आजी ॥ ४४ ॥ होल्यप्रेनेइ
तुकेदेसी ॥ जपात्री कृपान करीसी ॥ तेचेदेसी बाळ नासी ॥ पार्थदेव
सी त्वरीत तु ॥ ४५ ॥ आनु बोलसी जे जे वचने ॥ जैसी चंध्यावलीची सु
मने ॥ की आततांम्रवरी सुवर्ने खोटे नाने झाकीले ॥ ४६ ॥ जैसा
नयचा वेस जान ॥ की हाचे सीतव्वपन ॥ की सवे चोराचे गोडबो
लने ॥ परी प्रान हरनार्थी ॥ ४७ ॥ की गोरी याचे गायन ॥ की जंथीका
चे वरी वरी भजन ॥ की धनलुब्ध्याचे तत्वज्ञान ॥ परधनहरनार्थ
॥ ४८ ॥ वाद्दी सुहृद्रक्षावन ॥ की बकाची शांती गहन ॥ की वेश्याचे मुख
मंडन ॥ कामीक मनहरनार्थी ॥ ४९ ॥ साधुवेस घेउनी सुधा ॥ याचे सि
द्धिं जैसा मैद ॥ की नाटपाउ पारजनी सीधा ॥ सीध्योहाउनी बैसला
॥ ५० ॥ कोलाटीयाचे शुरत्वजान ॥ अजाकुरीचे जैसे स्तण ॥ वीगत

वी ध्येचे नवयौवना । कीं वाल्लानदंभी काचे ॥ ४१ ॥ कीं जन्मा धाचे
वी हाळनेत्र । कीं मध्यपीयाचे अपवीत्र पात्र । कीं अहातीयाचें उ
मंदीर ॥ ४२ ॥ थाबायजाच्या वो ॥ ४३ ॥ कीं जाराचा वेर्थ आचार । कीं म
मथीलराचे नीर्मळ नीर । तैसे तुसे बोल समग्र । व्यर्थ वल्गना
सर्व ही ॥ ४४ ॥ जैसा बाव्यका मागे हाही । परी तो कैसा यरल ज्ञाता सी । ज
वी सलभभावी मानसी । हे नेसीक सी जी कोन ॥ ४५ ॥ कर्णलने तुजा
मुचा मीत्र । शब्दहास्य काळ्छिहसी गात्र । माझा पराक्रम वीनीत्र । रनी आना
दे वसी तु ॥ ४६ ॥ मज पासी नी वीनसे र । एक आहे सते जजे सामीत्र । की
दरी अथवा याद्वेस । पेर नप्रानयकाचा ॥ ४७ ॥ अर्जुना ला घेरनप्रा
ना । मग गैल्यानु सा वध करीना । तु पाप वेसी जाला नीर्मान । ये
थीचे गुन तु से हे ॥ ४८ ॥ जेदुसी व्यानी तंबनी । माहा पापी ह्यास्येर

नी ॥ पाहातां भ्रतार नयनी ॥ ज्यारकर्म करीती ज्या ॥ ७६ ॥ मद्यपानी पी
सीतासन ॥ हो वव्हीन की याहीन ॥ जेथी च्या स्त्रीया नग्न होउन ॥ पुरु
षालागीं सोबती ॥ ७७ ॥ तेदेसी तुमी ग्रन्थ ॥ हो त्याजा लासी नीर्मान
तेथे बरा राहा भ्रतारालागुन ॥ वीस घालुनी मारीती ॥ ७८ ॥ हो त्ये
[illegible]नेक नासि ॥ तुको रव बवे पाजलास ॥ तुज यकु गोष्ट सांगतो मा
नस ॥ स्वस्थ करोनी ऐका ते ॥ ७९ ॥ समुद्रतीरीं यक वेस्य थोर ॥ त्याचे
स्त्री उत्तम कुमार ॥ नीत्य अन्न भक्षीती परीकर ॥ उचीष्ट समय वकी
ती ॥ ८० ॥ तो यक काग यउनी तेथे ॥ उचीष्ट भक्षुनी जाला मस्त ॥ कु
मरत्यास घाडुनी घालीत ॥ कौतुके करुनी सर्वदा ॥ ८१ ॥ म गतो सुछ
सस्ते वायस ॥ मी जालो आतां राजहंस ॥ क्षनें जींकीन अमदेशा
वहनालागीनी धांवें ॥ ८२ ॥ तो तेथें आले मराल ॥ त्याप्रती बोलते

बाच्छ ॥ तुझीउगलकायसबच्छ ॥ आमुच्याकागाबरोबरी ॥ ६३ ॥ गडगड
हासतीहंस ॥ नोतेथेपातलाहंस ॥ गर्वनीच्छदेवकेनास ॥ मगमराच्छ
बोलती ॥ ६४ ॥ आमुचीउगनसाच्यार ॥ आमुचेआहेतसतप्रकार
तुजआलीनपुसुसाच्यार ॥ परीसमुद्रउचला ॥ ६५ ॥ कोगधरिल
अभीमान ॥ हंसासंगेच्यालीलीउगन ॥ भयेकरुनीदुर्जन ॥ कासावी
सजाहाला ॥ ६६ ॥ भयेनीकागजतरावी ॥ पडीलातेकासमुद्र
की ॥ मरसहलनतीतेवेळी ॥ पावलासीपतनका ॥ ६७ ॥ कागनसांडी
अभीमान ॥ स्तेनेरबोलकीती पाहतोजीवन ॥ सवेचीतनेमच्छसो
धुन ॥ पाहतोसमुद्रजीवनी ॥ ६८ ॥ रत्नेकीतीकआहेते ॥ त्याच्याधु
तोआताअंत ॥ पानीगोडकीक्षारअत्यंत ॥ चारवानीयापाहतो
॥ ६९ ॥ सवेचकरीतोस्नान ॥ तोपाहेगगनमंडळाउगेन ॥ तोकासा

वीसजालाप्रान ॥ भोवंडीनयनमुर्छेन ॥ ७० ॥ मगमनेहें सालवुन
मजआताघ्यावेंजीवप्रान ॥ हें समस्ती वरीघेउन ॥ पुर्वस्थलीदेवीला
॥ ७१ ॥ तैसालुकर्णासाम्यार ॥ तरेन सनमीरनसागर ॥ गोभ्रहनी
यकलापार्थवीर ॥ नधरेवेधीरजुमचेनी ॥ ७२ ॥ कागेवाल्चवीला
आपुलाप्रान ॥ तैसाचीजायपार्थासीहोरन ॥ व्यर्थधरूनीयाअ
भीमान ॥ यमसदनाकाजातोसी ॥ ७३ ॥ कर्णम्हनेमीब्रक्षीन
कीती कागाह्वीनेजालोजान ॥ बासवीगतीवेसुन ॥ कवचकुं
डलहातेनेली ॥ ७४ ॥ हजुकेनेकेलेवक्षीन ॥ चहुंकडानीपडले
न्युन्य ॥ सेवटीवीघ्यातेहलक्षीन ॥ गुरुभार्गवेहापीले ॥ ७५ ॥
मृगयेगेलावनाप्रती ॥ तेथेयकऋसीचीगायहोती ॥ त्यान
कळतांजवळीती ॥ बानदाकोनीमारीली ॥ ७६ ॥ त्याऋसीने

यउनीत्वरे॥मजनाउीलेहापरारेघो॥म्यासान्चेपाये धरूनीआइ
दे॥ब्रुत्ताघ्रकोइग्रा थीलो॥७७॥दिनेलेतासहश्र गोदान॥सेनहस्ली
भेदोनीसुवर्ण॥पाडे नपेची॥क्षधाबाप्तन॥हीलाहाउनहयापमज
७५॥आनंनसमरउनी॥रथचक्रगीवीलधरनी॥परमसंबुदी
पत्रोनी॥याकीसीलदेहाते॥७८॥पासाहयापपअन्यथा हरिहरासन
केत्तलता॥मजपडलीगोहत्या॥प्रायश्चीतपेत्तलेपण॥७९॥हतु
क्याघ्रकारेजालोक्षीन॥तरीतुझेनेनीवोन॥होल्यातुमजल
गुन॥भीउसाउनोकासर्वथा॥८०॥म्पातुझेसोसीलेबहुत॥
आत्ताउगाचचालवीरथ॥सर्वासजानीकृस्रागसीपार्थ॥परीकृ
र्ण्पुढेनचलेतो॥८१॥सर्वासीजीकीमीनकेत्तन॥परीसीवा
पुढेजालोक्षीन॥कानननजावीकेरान॥परीक्षीनमेघापुढे

सर्वांतश्रेष्ठ वारन ॥ परी पन्ध्यानन्नापुढें सोंडी म्रान ॥ समुद्र गर्जेना
कुरी गर्जन ॥ परी क्षीन अंगदत्ती पुढें ॥ ८४ ॥ वज्र धाकुरें पर्दि फोडी
पर्वत ॥ सुर्यलाहान परी प्रथ्वी प्रकासीत ॥ बळी चेद्दर्पे सामर्थ्य ॥ मज
पुढें न चलेय थार्थ ॥ वामने क्षनात क्षीन केला ॥ ८५ ॥ तैसें अर्जु
नाचे सामर्थ्य ॥ मज पुढें न चलेये थार्थ ॥ हो ल्प प्रबुध जाला बहु
त ॥ परी से न मुर्ख अत्यंत तु ॥ ८६ ॥ ते अत्यंत प्रबुध घेउन ॥ बुधी
हीन बाळकासमान ॥ कोना सकापे बोलावे वचन ॥ हे तु जन
कुबेसह श्रमुदर्वा ॥ ८७ ॥ ज्यासी हाद्बाराधी नाही ज्ञान ॥ तो ची
बाळ परम अज्ञान ॥ मज वाटे तेतु वान ॥ भुमी भार जालासी
॥ ८८ ॥ तुझे म्या सोसी ले बहुत ॥ आत्ता चालवी उगाची रथ ॥ तो
इंद्रकुउ सेनापती सोपद्र सुत ॥ ते ने युद्ध रची यला ॥ ८९ ॥ मध्याने

मधुमासीचंडकीर्ती ॥ तोसारथीदेदीप्यमानकर्णे ॥ तेधर्मेवीलोकु
न ॥ ईश्वरावराप्रतीबोले ॥ ७० ॥ हेनेसत्यप्रतीज्ञाकुनंदन ॥ वेदशा
स्त्रापरमप्रयुण ॥ द्वारकापुरवीहारा ॥ वीजयआपुलासाभाव्ळी ॥
७१ ॥ आजीवीरश्रीचाकेलाव्ळा ॥ रनमाजीलेतुंबळ ॥ कर्नउत्कर्ष
प्रबळ ॥ ब्रह्मांडामाजीनसमाये ॥ ७२ ॥ इकडेशैल्यह्मनेकर्णा
तुपुसतोहोताकृष्णार्जुना ॥ पाहेउघडोनीनैना ॥ कृतांताजैसेप
ताती ॥ ७३ ॥ जैसाप्रळयकाळीचाज्वाळमाळी ॥ तैसारथीजाज
ल्येमाळी ॥ जोरथापात्रजाळी ॥ ब्रह्मांडरचनाक्षणनांत ॥ ७४ ॥
तेवपाहेस्वेतवाहन ॥ जेउर्वधीतोहुताशन ॥ तुजपाहेप्रपद्दा
कुन ॥ जीवासवासकर्तेजे ॥ ७५ ॥ कांबकुरउसळले ॥ तैसेपां
डवहुकळुवलीले ॥ हेसकळरायाचेध्वजदेखीले ॥ नहीत्मायपा

श्रीगुरुमूर्तीयनमः कर्णपर्वआकुनीताकुनी कर्णचरीत्रतोतीतेक्षनी ज्याचीकीर्तीवनीतीव्याकुनी व्यासवैशंपायनादीकु १ सावधानउर्वीपती तुझीयापुर्वजाचीअगाधकीर्ती कर्णआनीसुभद्रापती रनांगनीउभेतेक्षा २ तोसमसप्तकीमीवोन पाच्यारीलातेकाअर्जुन कृशानजालीकानन संकारीतउरेतैसा ३ जैसावर्षेसघन तैसपार्थसोडीतमार्गन अपारसीरेछेदुन रासीपडील्यारनांगनी ४ समसप्तकनाकीतीहार अपारछेदीतपार्थवीर रथकुडेधर्मावरीसुर्यपुत्र बानवर्षतधावीन्नतला ५ जयुकधर्माचेसंधान वीजेजैसेसोडीतीबान परीसकुच्यवीराचेकुवचपुर्ण छेदीकर्णसमरंगनी ६ रनतुरेरवारवावतीअपार घवयराकुदेतीसुर जेसामाध्यान्हीचाभास्कर कर्नवीर

धीसेत्तैसा ॥ ७ ॥ न्याहाळेहुनी कर्नाचे वदन ॥ पाहो नसकत्ती भये करून
धृष्टधुम्नाचे सैन्य ॥ अपार कर्ण पाडीले ॥ ८ ॥ देशोदेसीचे राजे जाण
शरीरवी कील्या सार्‍यापृत्तना ॥ तो सुसेन वृशसेन साक्षणा ॥
पुत्र कर्नाचे धावीनले ॥ ९ ॥ पीती याचे हृदय तापाघे जनी ॥ रव्याती
केली रनांगणी ॥ संहारीली बहुत वाहनी ॥ तरस्त वीर पाहत्ती ॥ १० ॥
तो कर्नाचा त्रती ये पुत्र ॥ त्याचे नाम परोज पवीत्र ॥ ते नेसल बा
नी वृकोदर ॥ भेदीला तेन्हे पुरुषार्थे ॥ ११ ॥ भीमे दयकोनी नीवानंत्त
र ॥ उडवीले परोजाचे सीर ॥ पग वृकोदर अपार ॥ कौरवसेना पाडी
ली ॥ १२ ॥ छत्तवर्मा आनी स्नारध्वत ॥ दोघे धावीन्नले रनपंडी
त ॥ नकुळ सहदेवावरी बान वर्सत ॥ सुसेन रागे उरीला ॥ १३ ॥ बा
न सोडेनी बहुत ॥ जेने रवीळीले माद्रीचे सुत्त ॥ तो सात्सकीने

भेरुनीर थ॥ केलावीर थसुयोधन॥ १४॥ हारी सुघोत पाडीला धर
नी॥ मग दुरपासन रथीवाहुनी॥ एकडे नौपदीचे नंदनी॥ कुर्णापुढे
ख्याती केली॥ १५॥ यकोनी बान पंच सत्त॥ सपरी भेदीला सुर्यसु
त॥ सतबानी धर्मनृपनाथ॥ भेदीता जाला कर्नाते॥ १६॥ तीस्या
हत्तरी बान टाकुन॥ भेदीता जाला दुष्टधुम्न॥ असी बान टाकुन॥
सात्यकी वीरे भेदीला॥ १७॥ सतसत्त बानी ती तुकेवीर॥ कुर्णे केला
सम्परी जर्जर॥ हस्तलाघव कुर्णाचा थोर॥ सुर्यपुत्रे केले तेथे॥ १८॥ क
र्नाचा थोर प्रताप॥ घातला बानाचा मंडप॥ तीन से रथी वव्व
रूप॥ तरनीसुते संहारीले॥ १९॥ धर्मराज तेक्षेनी॥ कर्ने दवी
डीला समरंगनी॥ तेव्हा सर्व वीर मीळोनी॥ रक्षीते जाले धर्मा
ते॥ २०॥ कुर्णाचे हस्तलाघव थोर॥ कोनास हालउ नेदी कुर॥ शे

२

स्वसतीतसतर ॥ भुजउवीतते धवा ॥ २१ ॥ हालाबानदाकुन ॥ धर्मे
भेदीलाहृदइकुर्न ॥ धर्मबोलेवचन ॥ जैकदुर्जनारासया ॥ २२ ॥
पार्थासीजुंझेनसमरी ॥ जेसीहावधरीतोसीअंतरी ॥ केनक
कीचससमरी ॥ कैसीहोयसागपा ॥ २३ ॥ रात्रआनीदीवस ॥ वैन
तनयआनीवायस ॥ गाळआनीसीहास ॥ सरीकैसीसा
गपा ॥ २४ ॥ सोद्नीआनीसमुद्र ॥ रावनआनीरामचंद्र ॥ तैसा
कुर्णआसुभद्रावर ॥ कैसेसमानहोतीपा ॥ २५ ॥ अनेकदुंदुभी
हृदयरत्न ॥ पद्मजजनकपद्माक्षीजीवन ॥ तैसारथीजगन्मो
हन ॥ त्यासीस्पर्धाकोसीहुं ॥ २६ ॥ जेसीयरीतीधर्मबोलोन
काळहृदजैसासोडीबान ॥ जर्जरकेलामीत्रनंदन ॥ त्याप
बानगच्याले ॥ २७ ॥ वीकळपडलावीरकर्ण ॥ धर्मउगाचीन

सोडीबान ॥ कौरवदळसंपुर्ण ॥ उक्रमवीलेतेकाळी ॥ १८ ॥ पांडवद
ळीआनंदपरम ॥ वर्नीतधर्माचापराक्रम ॥ तोकर्नवीरोत्तम
सावधजालातेधवा ॥ १९ ॥ मवरदवचलेकुंतात ॥ तैसाबानधा
रावर्षेत ॥ येकसरीबानेकुंतीसुत ॥ समरीपाडीलापराक्रमे ॥ २० ॥
सवेचसोडानीतीक्षनबान ॥ छेदीलेधर्माचेसापकासन ॥ ध
र्मेशक्तीतीक्षन ॥ सोडीलीतेकाकर्णावरी ॥ २१ ॥ मधस्तीसुतेसत
बानी ॥ सक्तीसुतेपाडीलेधरनी ॥ म्यारतोमरतेक्षनी ॥ धर्मे
राकीलेकर्नावरी ॥ २४ ॥ [illegible]पकडुजासीरी ॥ [illegible]बैसलेदोशु
जावरी ॥ सवेचतावीरभास्करी ॥ उसनघेताजाहाला ॥ २३ ॥ दीव्य
शरसोडनीतेवेळी ॥ धर्माचामुगुटपाडीलातळी ॥ तेव्हापक
चीआकुनाली ॥ धर्मेमारीलाहानोनी ॥ २४ ॥ छेदीलाध्वजमा

रीलासुत ॥ तव्हीं श्रायेकेलारथ ॥ धर्मैआनीकेरथीबैसत ॥ परतो
नीजालतेधवा ॥ २५ ॥ आपुलीपारथावरुन ॥ धर्मरथीबैस
लाकर्न ॥ होनीभुजाआकढून ॥ धर्मांख्यातेधवाधरील्या ॥ ॥
२७ ॥ तोधावला शैल्यवीर ॥ हानेकर्णासिकवीचार ॥ छत्रपती
जोनृपवर ॥ त्यासीसर्वथाधरुनये ॥ २८ ॥ तोआटवीलेकुंती
चेवचन ॥ येकुवेगळाकरुनअर्जुन ॥ चौघाचेद्रक्षावेप्राण ॥
समरंगनीसापडलिया ॥ २९ ॥ कर्नलेनेधर्मालागुन ॥ तुवाक
रावेमाह्यायज्ञ ॥ कीयाकरावेवेदाध्ययन ॥ अनुष्ठानेष्रतीने
मे ॥ ३० ॥ आपुलाव्रतापपुरुषार्थ ॥ कोनासीनकाकरुव्यर्थ
तुजम्याआजसोडीलेजीत ॥ जायसीबीराल्येरने ॥ ३१ ॥ तुरी
नयाजेहलुकीयात ॥ कर्नप्रवेसलानीजदलात ॥ धर्मपरम

लजीत॥आज्ञापीतनीजवीरा॥४२॥हानेसर्वेवीरमीळोन॥रनी
आजीमारावाकर्ण॥तोद्रोपदीचेपंच नंदन॥वर्षतबानउदीले॥
४३॥इत्कासहीतद्रोपदीचाबंधु॥धावीलावेगेधत्तापसीधु॥कर्ण
चाइधुनबधु॥नीरातद्वेधावीनले॥४४॥दोन्हीइळमीळलेरनी
वीरातेतसेसाटधरनी॥कंदुकजैसेगगनी॥सीरेतेकाउसळती
॥४५॥युगांतमांजीलादोन्हीदळी॥कोल्हाळनमायेनभमंडळी
उर्वीमंडळडळमळी॥ग्रीवाउलवीभोगेंद्र॥४६॥अतीहाबुउटेनी
राळी॥जैसीभीमेताकगाजवीली॥वीघुलताजैसीतेवेळी॥
कोदंडवद्वीग्रवेसला॥४७॥कुंजरताडीतकुंजर॥रही वरताडी
तरगपाघरले॥तुरंगपडताधरनीवरे॥चरनीधरोनीआफरील
॥४८॥सौल्यासीहानेकर्ण॥भीमाकडेस्वालबीरमदन॥इकडेसर्व

वीरासल्लनेभीमसेन । धर्मराजरक्षाआला । ७५ । धर्माजैसेनी
धान । नेत्तहोताधरुनकर्ण । आलातरीकरावाजनन । धर्मराज
रक्षाबा । ७६ । दौत्यसल्लनेकुर्नालागुन । आजीकाळरूपदासेभी
मसेन । जेतापेरलाछुशान । वीरकाननजाळीते । ७७ । अनी
वारभीमाचामार । पेनेकीचकमारीलेसमग्र । हेडंबबकक्रमी
र । आफुटेनीयावधीयला । ७८ । कर्नेसोडोनीदशबान । वध
स्थळीताडीलाभीमसेन । पनेदात्तबानीनंदन । ताडीलानेक्ष
तरनीखा । ७९ । सवेचसोडोनीयकबान । तोडीलेहात्तीचेसाय
कासन । मुर्छनापेउनीकर्ण । ध्वजस्तभीटेकला । ८० । पांडव
दळीजैजैकार । कौरवळयचलेसमग्र । पात्तवीबत्सवधार्त्त
राष्ट्र । भीमेरणीसंव्हारीला । ८१ । सवेचपराक्रमवृकोदर ॥

छेदीले पाचा कौरवाचे सीर ॥ हे देखोनी नकुळ पुत्र ॥ केले धावने तेथ
वा ॥५५॥ शत दोन बान टाकोनी ॥ भीमे भेदीला समरंगनी ॥ सु
तसुर्न स्यंदन करूनी ॥ क्षन मात्रे नकीला ॥५६॥ गदा पायवृको
दर ॥ कर्णाचार थकरी चुर ॥ सात शत कुंजर ॥ संहारीले कौरवाचे
॥५७॥ पाच शत माहारथी ॥ भीमे मारीले रनपंथी ॥ समरी वीर न
धारीती ॥ भार प्रचती कौरवाचे ॥५८॥ दाहा सहस्त्र माहावीर ॥ अ
श्वासहीत केला संहार ॥ पायदळ सत सहस्त्र ॥ संहारीले नेध
वा ॥६०॥ सहस्त्र सेना नत्वता ॥ शकुनीची धागीली मृत्युपंथा
यमराष्ट्र वर्धनी पाहाता ॥ रक्त नीमग्ना चालीली ॥६१॥ समस्त
सकासी फाल्गुण ॥ तीकडे सुध्ये करी नीर्वान ॥ तव ते घाडुन अ
वघेजन ॥ रथ बोळोनी पार्थाचा ॥६२॥ नाना शस्त्राने संभार

करीनतेकासंव्हार॥मगहनुमंतेपुछ थोर॥पसरोनी याबाधले
६३॥समसतस्काचे भारतेक्षनी॥बाधोनीकपीफीरवीगगनी
मगआफ्रदीतामेदनी॥मृत्युघटचत्तचूर्नहोती॥६४॥येकाचेमो
डीलेचरन॥कोनाचेतोडीलेनासीककर्ण॥येकाच्याग्रीवापीडु
न॥गगनपंथेभीर्कावी॥६५॥जनीवादेदरवोनीपुछमार॥
दहाहीदीसानीपळतीवीर॥तोपुछ्यपुढेहाहाकार॥आडवेयत
तीकुडोनी॥६६॥यक्रुडतीगगनी॥तोपुछ्ययेतवक्रोनी॥लपता
गीरीकंदरीजाउणी॥पुछेयेउनीमारीत॥६७॥नोपार्थेघातलेस
पक्ष॥नागपासीबांधलेसमग्र॥रथराकोनीपळतीबीर॥हा
हाकारजाहाला॥६८॥तोतीक्षोनसुहार्मामाहावीर॥तेनेसोडी
लेसुपर्णास्र॥सर्वपळालेसमग्र॥देखोनरनवीरकोपला॥६९

जैसावीधुमध्याव्हकाळी॥तैसाकीरटीदीसेनेकाळी॥घाहासह
स्त्रवीरबळी॥सीरछेदुनीपाडीले॥७०॥चौदासहस्त्ररथी॥रनीपाडी
सुधर्मापत्ती॥तीनसहस्त्रहस्ती॥वीदारुनीपाडीयेले॥७१॥कडेते
पद्मसुतवीरकेतु॥रुपाच्यार्यासीयुध्यकरीत॥तवतोमाहावीरश्रा
रथत्त॥असंख्यसीरछेदीले॥७२॥धर्मेचरमुखसोडोनीशर॥छे
दीलेसुकेतनाचेवीर॥पद्मप्रतापीकौंतेयमधुर॥परमप्रतापी
जानावा॥७३॥इकडेदुर्योधनदुष्टद्युम्न॥युध्यकरीतीनीकुरक्र
रुन॥तेनेमीत्राचाकेवारेबानभेदुन॥मयोदाजैसेसरीसती॥७४॥
दुर्योधनाचास्यंदन॥दृष्टद्युम्नेकेलाचुर्न॥चरनीचपळदुर्यो
धन॥पांडवसेनानासत्ती॥७५॥तोदुर्योधनबंधुदुःशार
तेनेआपुलीयारथीसत्वर॥बैसउनीदुर्योधननृपवर॥नेता

जालातेथोनीया॥७६॥उनेदेखोनीसुर्यसुत॥कोपलाजैसाकृतांत॥बानधारीअमीत्य॥पांडवसेनासकारीली॥७७॥वीघुलता पडेधरनीवरी॥तैसेबानखेचेतीसीरी॥पांडवदळतेअवसरी पळोलागलेदशदीशा॥७८॥धर्मआलाकर्णासमोर॥सोडीस हस्त्रान्चेसहस्रधार॥परीतोहीकर्नजर्जर॥करउनीयापळवीला ७९॥सेनासोडोनीयसत्नी॥कोसपकदाकीतीमेदनी॥कर्नभ यानेजाउनी॥धर्मतेथेराहीला॥८०॥कर्ननकेपळयागन॥जा कीलेपांडवकाननन॥तेदुर्योधनदेखोन॥गौरवीनकर्णाते॥ ८१॥म्हनेकर्णवीरायसमर्थ॥जैतुजनमीउनराहहोअकार्थ॥पांडव मारील्यासर्वही॥हेराज्यतुसेअसेरे॥८२॥दुर्योधनासीशापत बोलतांजालाकृपयासुत॥धृष्टद्युम्नमाझातात॥असता

ध्यान स्तमारीला ॥ ९३ ॥ हेंची प्रतीज्ञा ऐका वचन ॥ धृष्टद्युम्नास मारी
त्याबीन ॥ आगी चेकुवचजान ॥ न काळीमी पावडी ॥ ९४ ॥ हेंची नकुर
वे मासेन ॥ तरी बृहस्तवधने महाजान ॥ मातापीता गुरु वधुजान
पापमासे समस्त की ॥ ९५ ॥ पार्थलने श्रीकर धरा ॥ सतेजर वीकुराउं
बरा ॥ तीकुउकर्नेज गेह धारा ॥ प्रळय केला वासेते ॥ ९६ ॥ हे गरुड ध्वजा
बळी तुरंग ॥ श्रीरंगे धावळीले तुरंग ॥ अंजनी हृदयावी हृष्ट्र ग ॥ गग
नगाजवी भुभुकार ॥ ९७ ॥ हीं व्यकातेंस्वर मंउीत ॥ बहुतासवके गम
नचुबीत ॥ मनोवेगआला पार्थ ॥ तो धर्मते थेहीसेना ॥ ९८ ॥ समस्त
स्ताचेहीसती ध्वज ॥ परीरथासहीत नाहीं ॥ धर्मराज ॥ बंधुकार नाते
ज:पुंज ॥ परमधावी राजाला तेधवा ॥ ९९ ॥ सीबीरा प्रती जाउन
येते जाले कृष्णार्जुन ॥ धर्मराजे देखोन ॥ परमसंतोषापावले ॥ १०० ॥

कर्नें आसीला ये दुसीर । तेने त्या बेसं तनपजाले शरीर । उभय पृथुभा
हे देवोनी पवीत्र उत्तर । बोलता जाला ते धवा ॥ ७१ ॥ तेने पार्थो पद्म
सरुना । म मल्हद् यावीं द्व वर्धना । मारूनी या दुष्ट कर्ना । आलासी
आतां सा मृत्यु ॥ ७२ ॥ श्री रंगा याद्धवेंस्रा । म मल्हद्ध्यावीं द्भु मृत्यु
त्रुक्मीनीचीत पंजर कीरा । कर्न मारीलासी की नाही ॥ ७३ ॥ म म
गजर्जर केले रनी । मुगुट फोडोनी पाडीला धरनी । तें तुम्हीं कुर्ण
मारीला समरंगनी । तेने कुरुनी मी तारालो ॥ ७४ ॥ कर्णने कुंच
कुकुतोत्त । पराक्रम जेवी पुरुशार्थी बहुत । तेजे भस्य द्य आदीत्य
की चैत्र वसंत दुसरा ॥ ७५ ॥ पार्थ वके वी भुजा रमन । तैसा रन पंडी
त पद्मा । तो आम्हा समानी तृणा समान । मारीला कैसा सांग
तो ॥ ७६ ॥ शरती ब्रह्मन उन । बोले जो आम्हासी वचन । तो

हीआजीवधीलाकर्णा॥थाइकेलासुरशार्थी॥६८॥अर्जुनबोले
वचना॥समसल्पकासंसद्धारुना॥सेनेत आलाधाउना॥तोहय
दनर्दीसेतुक्ता॥६९॥पातावयात्तुक्षासुदर्वच्रु॥माझेनेत्रजा
लेचकोद॥कर्णेआजीगव्वयकेला थोर॥दर्नागनीकेलाअसे॥
७०॥सातरीचार थीभलो॥कर्नेआसुर्वेदनीमारीले॥आताआ
तादेहपवेलो॥जाउनीपामारीनाकनीते॥७१॥धर्मबोलेव
चन॥आसुनीचाचला॥आहेकर्ण॥पासेहृदयजवनेपुर्णा॥व
र्षेघनपार्थातु॥७२॥मजवाजलीचीताव्याधी॥तुदृकीव्यओ
रार्धी॥आरेहाकर्णदुर्बुध्दी॥द्रौपदीसतेनेगाजीलो॥७३॥द्रौप
दीसेसनीधान॥मांजीलेसभेतनेउन॥तुसीपनीताववच
न॥गलीजवोनमजवाटे॥७४॥वृथासीनवीसीवृथा॥तुसी

वीघायेलीसर्वथा ॥ तुझेसामर्थ्यपार्था ॥ कोनेनेलेहीरोनी ॥ ४ ॥
आलासीकैचे राज्यजीलास ॥ आसुचे कपाळी वनवास ॥ गारी
वेदेश्वधमास ॥ तुझा दुथीहोइआला ॥ ५ ॥ धीग गांडीवधीग तु
नीर ॥ धीग ध्वजधीगइलीवर ॥ गांडीवनेनीला ज्ञेकतासुभद्रा
वर ॥ प्रळयाग्नीजैसाक्षोभला ॥ ६ ॥ हाकदेउनी नउकरी ॥ धर्मा
वरीधावलीनलालोकरी ॥ धीरंगधरोनीआवरी ॥ हृदइ धरीपा
र्थाते ॥ ७ ॥ तो पहुनपासमान धर्मराज ॥ तो सोमवंशीवीजय
ध्वज ॥ तोनतपीयामाजीतेजःपुंज ॥ सागर सुर्णहाती चा ॥ ८ ॥
तोद्ह्याकासीच्यारोहनीपती ॥ तोसत्यवचनी केवळ गभस्ती
जोक्षमेचानीध्यीती ॥ कनकाचळधर्मही ॥ ९ ॥ अजातश
त्रुसमाननीध्यीती ॥ त्याचावधवासीसीचीती ॥ कुहलाउभ

देउपकीर्ती तुझी होइल जानपा ।।७०।। मरी वजव्रवत्न संसार ।। या
राजे सहजवी वेकोनीर ।। सत्कीर्ती देउनी अपार ।। पावती पद वैकु
ठते ।।७१।। पार्थ लेने गांडीव देसत्वर ।। केवी बोलीला सुधीष्टीर हा
शब्द जैकता सीय ।। म्यासा वेतो धे पावे ।।७२।। माझाने मनरी जैसा
आनाबुधी सागकम बेहा ।। कता नंद कसी केहा ।। तुझा जाता
प्रमान ।।७३।। यावरी बोले जगन्मोहन ।। वंगीलासी शब्द बोलीता
कुरीन ।। तव वृधाहुनी श्रेष्टपुर्ण ।। वी ध्यजन बोलती ।।७४।। जैसे
बोलता श्रीरंग ।। पार्थासि जाला अनुराग ।। मग श्रीछुधेमतो छुम
सवेग ।। धर्मराया भेटवीला ।।७५।। अजातशत्रुचे चरण ।। साष्टांगे
सीनमीत अर्जुन ।। आपुले अपराध आठउण ।। उकसाबुकसी
स्फुरीतसे ।।७६।। पार्थ बोले सगध ।। जळो जळो हा पापी क्रोध ।। क्रो

धनंजय माझा ॥ केला हेतो आजी म्या ॥१७॥ क्रोध उत्पन्न होये आ
धी ॥ क्रोधे च जगद्रत्ती माहाव्याधी ॥ परी सज्ञानाचा हुर्बुद्धी ॥ क्रोध
होतच न वचे ॥१८॥ परम सधीवेक पंडीत ॥ क्रोध धीत पीशाच्य व
त ॥ भुतसंचार नीश्चीत ॥ क्रोध घेची ऐसे जाणावे ॥१९॥ असो पु
धीष्टीर उठोनी ॥ हृदई आलंगीला अर्जुन ॥ त्वनेची जया बीजेप
होये पूर्ण ॥ कर्ण प्रती वधोनीया ॥२०॥ धर्म ह्मनेज गज्जीनन
वन माळी ॥ तु आम्हा ची कामधेनु माउली ॥ आपुला पार्थ वध्येसा
भाळी ॥ ते कोवळा कापेसा गे ॥२१॥ मग बोले वैकुंठनाथा ॥ आजी क
र्णासि वधील पार्थ ॥ यद्र्थी संदेह न धरी मनात ॥ पाहे पथे येउनी
॥२२॥ पार्थ ह्मने तेजचसरी ॥ जरी कर्णासी न वधी समरी ॥ तरी
पृथ्वीया उदरी ॥ व्यर्थ जन्मासी मी आलो ॥२३॥ हे जरी न कोय

थार्थी॥ तरी कृष्ण आसेत्व गेले वेर्थी॥ सोमवंशा लागी सत्य॥ आगम
गला गला॥ ४८॥ जरी आजी न वधी कर्णा॥ तरी मातापीता पुर्वज ज
ण॥ माझ्या माथा ते पाप पुर्ण॥ भगवद्वन काये दाउ॥ ४९॥ मासी प्रती
ज्ञा समस्त॥ सीधी नेइल द्वारकानाथ॥ जयद्रथ पन्हे यथार्थ
कोनें केलें तयावर्नी॥ ५०॥ असो आज्ञा घेउनी कृष्णार्जुन॥ म
नोवेगें सोडीला स्यंदन॥ दोन्ही दळामाजी वडण॥ उभा ठाकला
चपळ ते॥ ५१॥ जैसा मा ध्यानी आला आदित्य॥ तैसा सकृष्ण भा
सवी जयद्रथ॥ वाघें घाईला गली बहुत॥ धाकें कांपत सुरगाव्य
४॥ वाटे भेदुनी गेली रसातळा॥ आकाश मंडळ तुटोनी पडला
शेषकुर्म तेवेळा॥ भुभार साहुं न घेती॥ ५२॥ ते थीची यावा चग
जरे॥ पावका ओंगी भरले सारे॥ सप्तसमुद्री चेनीरे॥ तळ जाले

तेव्हा ॥ २० ॥ ईकडे भीम कौरव भारी ॥ संचरोन सेनासंहारी ॥ रथ प
कतापाई धरी ॥ धरेवरी आफरीला ॥ २१ ॥ रथावरी रथ आफरीत ॥ दीप
वरी दीप पाडीत ॥ तुरंगस्वारासहीत ॥ असंख्यात मारीले ॥ २२ ॥
मग सर्व कौरव मीळोन ॥ वेढीती तेव्हा भीमसेन ॥ वरुती जंबुक
जाण ॥ व्याघ्र जैसा वेष्टीजे ॥ २३ ॥ मग गदा घाये भीमसेन ॥ सकळ
सैन्य करी चुर्ण ॥ करीची कुनुपे उचलोन ॥ वाहीनी पाडी अपार ॥
२४ ॥ लोहअर्गळा लंबायमान ॥ तैसे हस्तीदंत घेत मोडुन ॥ वी
र पाडीले सोडुन ॥ असुधे करुनी जावरीला ॥ २५ ॥ जैसा सोसेडु
उवदीला धराधर ॥ तैसा आरक्त दीसे वृकोदर ॥ कीं तोडरन भैर
वरुद्र ॥ कौताळीत चटकेले ॥ २६ ॥ शकुनी सर्व दळ ॥ ध्वपघा
यस्तोळीले सबळ ॥ कीं वीरसावरी गदा सुसळ ॥ घेउनी पांको

डीनसे ॥ ३७ ॥ स्थुळको कांज केवळ ॥ ली गहो सरी रसडेत्ता दुख ॥ ३८
दोनी जात्ती तात्काळ ॥ भीमहस्ते करोनी या ॥ ३९ ॥ घ्यारा वती ची
छद्मथवाणी ॥ पांडवाची कुळस्वामीनी ॥ ते अर्जुनाचे रथीं येउ
नी ॥ कावरूपीनी बैसली ॥ ३४ ॥ रन मंडळी नी होमकुंड ॥ ध्येहाग्नी
प्रज्वळीला प्रचंड ॥ कौरवबस्त उदंड ॥ आहुती माजी पडीतात्ती
॥ ४० ॥ असा भीमसेन समरंगनी ॥ सुर्धीतपडीला कपटी हाकुनी
दुर्योधन उचलोनी ॥ नेला घालोनी रथावरी ॥ ४१ ॥ कौरवदळ
आटीले भीमसेन ॥ पांडवद्ळी प्रळये केला कर्णे ॥ मग पार्थ श्री
रंगा सत्सेने ॥ रथ सत्वर धावडी ॥ ४२ ॥ पार्थाचा सुटला बान ॥
त्याहुनी पुढे धावे स्यंदन ॥ शैल्य हसने कर्ण अर्जुन ॥ तुज लक्षुनी
यसर्वथा ॥ ४३ ॥ आपुली वीद्या सर्वही ॥ आजी तुचसमर्द ॥ दुर्यो

धना कौरव पाही ॥ पारीरक्षीती कर्नाची ॥ ४४ ॥ पार्थवीर तेक्षनी ॥
गांडीव रनत्कारीलेयानी ॥ ते काज अवघ्या लघुकीकीनी ॥ सनला
रील्या पक्षाची ॥ ४५ ॥ गांडीव चढवीता सत्वर ॥ यक हाराव्याजी ल्या
कर करा ॥ तेकान क्षत्री चचीले यकसरा ॥ सीमा समुद्र साउली ॥
४६ ॥ भव्य सचपक्षे भैसारथ ॥ दीव्य कळस वरी तळकत ॥ मुक्तजा
ळी यावरी मीरवत ॥ लावन्य अद्भुत नवर्नवे ॥ ४७ ॥ तामागे याकु
नी मारुती गर्ती ॥ पुढे धावीन्नले नव रथी ॥ अष्टदीशा नेपार्था
प्रती ॥ वीधीतेजालेत्ते धवा ॥ ४८ ॥ व्यारी घटका परीयेत ॥ सुध्यजा
लेअद्भुत ॥ पार्थ प्रतापी रनपंडीत ॥ केलानी:पात नीतुक्याचा ॥
४९ ॥ तो हस्तीवरी बैसऊण ॥ दुर्योधन म्लेच्छराजजाण ॥ पार्थाचे
पारी मागोन ॥ पाटवीले पारावया ॥ ५० ॥ सुप्रन्हीवीर मारीत्ती ॥

बान ॥ फागुनी वीधीत्ती त्रयोदश योजन ॥ वीजयवीर धनु
र्धीध्यानी पुन ॥ लाघवश्रावी अैकान्ते ॥ ७१ ॥ पुढ्पाहोनी करीसं
धान ॥ फागेनपाह्यात्ता सोडी बान ॥ गजासहीत तेराजन ॥ प
वन वधुनय्या कीले ॥ ७२ ॥ नपा[illegible] त्तामारीले सर्व ॥ पाकुन धनु
र्वीद्ये केला घव ॥ तर्जनीसीद्र बासव ॥ ओलउनी धेनल्मने ॥ ७३ ॥
कर्णाचिपाठीसी लवलाह्ये ॥ कौरव पव्हती पार्थ भये ॥ दुःशासन
तेवेळ्पाहे ॥ भीमावरी धावीन्नला ॥ ७४ ॥ पाचशत्त सोडोनी श
र ॥ वीकुळपाजीला वृकोदर ॥ सारथी आनी रथीवर ॥ चुर्न केला दुः
ष्यासने ॥ ७५ ॥ हृदय भीमाचे लक्षुन ॥ आनी केसाडीले नव
बान ॥ मग वृकोदर सावधान ॥ होउनी शक्ती भीरकावी ॥ ७६ ॥
पाहा शक्ती दुष्यासन ॥ क्षनात यकी तोडोन ॥ यावरी धर्मा

नुज गहन ॥ कर्मे करीता जाहाला ॥ ५७ ॥ खदीरांगार धग धगीत ॥
तैसे नेत्र केले आरक्त ॥ करकरा दवाउनी हात ॥ काय बोलत्त ते धव
॥ ५८ ॥ आजी सर्व वीरा देखतां जान ॥ तुझे वक्षस्थळ फाडुन ॥ करी
न मी रक्तपाण ॥ तरी चनंदन मी पंडुचा ॥ ५९ ॥ महा हात्की तैसेंची
दुस्यासने क्रोधे प्रेरीली ॥ भीमे धरुनी अंतराळी ॥ पीष्ट केली मो
डुनीया ॥ ६० ॥ गदा घालोहोत्ते मरजान ॥ सवेची घेरी दुस्यासन ॥
तेभी मान्चे हृदई पेउन ॥ बाहची ली वज्रप्राये ॥ ६१ ॥ प्रळइक्षोभे
कृतांत ॥ तैसा भीमसेन धावत ॥ की वीज पडे अकस्मात ॥ दुश्या
सने तेवी आला ॥ ६२ ॥ घोडे सारथी स्पंदन ॥ गदाघाये केले चुर्ण
चद न चाली दुःस्यासन ॥ भीउन तेव्हा भीमासी ॥ ६३ ॥ आला
त चक्रावत्त भ्रमोनी ॥ दुःस्यासनाचे मस्तकी तेक्षेनी ॥ गदा

घालती उचलोनी ॥ वज्र जैसे पर्वती ॥ ६४ ॥ कृतांताचे मनी बैसे
दचक ॥ तैसी भीमे धरिली हाक ॥ घोळी द्वेष मुष्टी तडक ॥ हाके स
रिसे गाजीले ॥ ६५ ॥ घोर मुर्छना पाऊन ॥ भीमावरी पाडीला दु
ष्टासन ॥ त्याची याउरावरी गडघा टेउण ॥ उभा राहीला वृकोदर ॥
६६ ॥ सावध करावा ह्मणोन ॥ वारा घाली भीमसेन ॥ तव ते नेउ
घडीले नयन ॥ भीमाकडे पाहात असे ॥ ६७ ॥ मग त्यास त्या उरावरि बै
सुन ॥ देउनी पुसे भीमसेन ॥ त्वां द्रौपदीचे वस्त्र गहुन ॥ कोणे हा
से केले तुवा ॥ ६८ ॥ वीर ह्मणे अवमान भ्याने ॥ बांधे स्वहस्त पां
च्या वळंडुनी ॥ तेल वाहस्ती धरुनी ॥ नेली सभेसी वीरं बावया ॥
६९ ॥ येता त्याने वाम हस्ते करुन ॥ केले द्रौपदीचे केश ग्रहन ॥ भीमे
तेच भुज धरुन ॥ मुळापासुनी पाडीली ॥ ७० ॥ तेच भुजे

नेवारंवार ॥ वक्षस्थळी ताडीला दुशान्यार ॥ म गआसील ताकाळे
नीसत्वर ॥ द्वेषीसी रक्त पावे ॥ ७१ ॥ तेथुनी नी घालेउ छुरक ॥ ते
भीमसेने क्रोधे आसीत ॥ सर्वांगास उटी घेत ॥ दीसे आरक्त भय
नक ॥ ७२ ॥ जैसे यागांती सोमपान ॥ तैसे रक्त प्रासी भीमसेन
दोन्ही दळे कंपायमान ॥ भीमसेन नही सत्ता ॥ ७३ ॥ लिनती हाके
वळ धकतोत ॥ मनुष्याचे रक्त प्रासीत ॥ उरले दळ ग्रासील समा
ग्र ॥ न उरे आता पथे काही ॥ ७४ ॥ भीमाचे भयान कवदन ॥ नस
कती पाहावी लोकुण ॥ हाय्ये लाती चे सोडुन ॥ वीर पळती दाही दी
शा ॥ ७५ ॥ हाक फोडीती वीर सकळ ॥ लनती पळा रे पळा आला
काळ ॥ की हा राक्षस सबळ ॥ घटोत्कच दुसरा ॥ ७६ ॥ दुःशासना
चा प्राण ॥ गेला न होता संपुर्ण ॥ तो याग्र ती भीमसेन ॥ पुन्हा

बोलतसेसक्रोधे॥७७॥त्नेनेगोगोयावचना॥आटवीआताडु
र्‍यासना॥हां रतीव्याहा पाचाजना॥बोलीलासीआटवी
तै॥७८॥लाक्षासदनीलावीलाअग्न॥कोरवीसघातलेमज
लागुन॥घोसयात्रेच्चेमीसकरुन॥द्योगघालुआलेतुह्मी॥
७९॥पद्मजाजनकाचीभगनी॥तीचेचीरफेडीलेसभास्था
नी॥वनवासअज्ञातकरुणी॥आजीतुजसाधीले॥८०॥हाक
फोडोनीबोलेभीमसेन॥त्नेनेपार्थाहेपीतवसन॥आजीमी
त्रेसजालोसंपुर्ण॥ग्रतीज्ञासत्यजाहाली॥८१॥आतादुर्योध
नाचेसीर॥पाहेमर्दीनमीसाचार॥जैसेसुखीताकीलपाहाद
र॥सवव्याघ्र्याघेउनी॥८२॥कीउपान्नवृघायेद्दरव॥ताडीले
जैसेवृश्चीक॥तैसेसुयोधनाचेमस्तक॥चुर्नकुरीनयाव

री॥ ३॥ इकडे धृतराष्ट्राचा नंदन॥ ज्याचे नाम चीत्रसेन॥ सात्यकी
ने त्याचा प्रान॥ तत्क्षनी घेतला॥ ४॥ असो दुश्शासनाचा घे
तला प्राण॥ रथंद्धनारूढ जाला भीमसेन॥ घेउनी या धनुष्यबा
न॥ रथांती केली समरंगनी॥ ५॥ आनी कुदुर्योधनबंधु हा
जन॥ त्याचे सीरच्छेदीले न लगता क्षन॥ कौरवदळी आकांत ह
रून॥ हाहाकार प्रवर्तला॥ ६॥ कुर्णाप्रती नौत्यसनत॥ माहा भी
मे केला पुरुषार्थ॥ आनी कौरवभाट पळत॥ कैसा आकांत चोउ
वला॥ ७॥ समीर सांडुनी या धीर॥ पाला हे पळत्यान्नृपवर॥ दुर्यो
धन म्पातुर॥ दीसतो कैसा वीलोकी॥ ८॥ तुज नव्युद्धी तो
पार्थवीर॥ कुर्णा तु धरी बरा धीर॥ इकडे गदा घेउनी वृकोदर
रनांगनी नाचतसे॥ ९॥ द्रौपदी भवानी यथार्थ॥ दुश्शास

न मातलाहो नावस्त्र ॥ ती चेवी घोसे मारु नत्यस्त्र ॥ मन केलेल पा
वे ॥ ७० ॥ गघाहा नपोअ पाजव्यान ॥ दुख्यासन रल तेलघालुन
दीवदाजाला भीमसेन ॥ मोद्गल घालीर नमंडळी ॥ ७१ ॥ कर्णपुत्र वृ
ससेन ॥ धावीन्नला वेगे वर्षत बाण ॥ सहश्र बानी अर्जुन ॥ भेदी
लाते काश्रतापे ॥ ७२ ॥ पार्थ सलने तमाव्यनीव्या ॥ महासुष्म करी
तो कर्णाचा बाळ ॥ हारजाळे पांडवद्ळ ॥ झाकीले तेन प्रतापे ॥
७३ ॥ तो प्रतापी कर्णनंदन ॥ श्रीकृष्णावरी घाली घ्यादशबान ॥ स
सबानी भीमसेन ॥ भेदीलाते कासमरंगनी ॥ ७४ ॥ नकुळावरी
बानदहा ॥ सहदेवावरि घातले वीस ॥ धन्यबाळ योध्यराजस
हानकी दळे पानवीती ॥ ७५ ॥ असो पार्थे सोडनी शर ॥ छेदीले
कर्नपुत्राचे सीर ॥ कौरवदळी हाहाकार ॥ दुःख अपार सागवेना
॥ ७६ ॥

असोदेखोनी कर्णवीर ॥ कोपला जैसा प्रळयरुद्र ॥ पार्थावरी सोडीत
शर ॥ चपळे ऐसा धावीन्नला ॥ ९७ ॥ रुक्मीनी हृदयपाद्मा मीलींद ॥
लेने पार्थाते यसावध ॥ म्हणे प्रळई पेटे जातवेद ॥ कर्ण तैसाही
सत्तसे ॥ ९८ ॥ पाता कर्णाचे भय येकरूनी ॥ पळे पांन्याळवीरा टवा
हूनी ॥ कर्णापुढे समरांगनी ॥ काळ धीर धरीना ॥ ९९ ॥ तरि तु पा
हा धीर रत्न पंडीत ॥ तुझी वीद्या ज्या अद्भुत ॥ ते सत्ते ज आ
हे की समस्त ॥ रहसी वेदन्त जेका ॥ १०० ॥ यावरी बोले सुभद्राव
र ॥ हास्ये त्री सुत्रधार ॥ त्या आधीन ब्राह्मुत्या समग्र ॥ यादवेंद्र
तैसा तु ॥ १ ॥ कमळलोचना कमळायतना ॥ कमळनाभा कु
मळशायना ॥ कमळजापीया कमळवदना ॥ कर्ता कारन सर्वत्रु
थ ॥ त्रैलोक्यनगरारंभस्तंभा ॥ यावी त्याची की शोभा ॥ मन्न

भजनकारुक्मीनीवल्लभा॥ कृस्नानंदराजगरुरु॥ ३॥ पांडवकैवा
रियामधुसुदना॥ तुसीराज्यतुसीसेना॥ जयपारजगन्मोहना॥
तुसीचरचनासंभावी॥ ४॥ मीपक्रपोध्यारनपंडीत॥ असेजी
कारीधरीनमानस॥ मगतुकेचाआलासीघाल॥ क्षीराब्धीह
दयवीलासीया॥ ५॥ वैशंपायनलनेजन्मेजया॥ फाल्गुनेअैसे
बोलुनीया॥ गांडीवच्यापवोष्ठेनीया॥ रनत्काळीलिसमरंगनी
६॥ पुढीलेअध्यारकृणासमुत्की॥ कृस्नार्जुनासजयघाली॥ ते
साद्दरपरिसावेश्रोती॥ सावधानहोउनीया॥ ७॥ कृस्नानंदराज
गरुधारा॥ श्रीपांडुरंगापवीनगरवीहारा॥ पांडवपाळका श्री
धरवरा॥ आनंदराजगरुरु॥ ८॥ सुरसपांडवप्रतापग्रंथ॥ कु
र्णपर्वव्यासभारथा॥ त्यातीलसारांशयथार्थ॥ अरेनाळीसाव्या

तक्रथीयेत्ला॥२०१॥

श्रीगणेशायेनमः श्रीसरस्वत्यैनमः श्रीगुरुमूर्तयेनमः ॥ ॐ नमोभ
गवतेवासुदेवाय ॥ जोपांडवांचाकैवारी ॥ जेणें घरीचारवीलारथि ॥ पांच्या
ळीचासाहाकारि ॥ द्वारपाळबळीचा ॥ १ ॥ जोक्षीराब्धीचाजामात
जोहृदयकमळीभक्ताचात्राता ॥ सनकादीकयोगीसमस्त ॥ आराध्य
दैवतलयाचे ॥ २ ॥ जोअनेककंदुश्रीकुमर ॥ तोश्रीनेत्रीचाप्राणमीत्र
जोनीगमाचाआदीपुत्र ॥ पाहीरारखातानमरवाचा ॥ ३ ॥ जोपुराण
पुरुषमळादवंद्य ॥ उध्ववअक्रुरसहृदयपांकमीलीं ॥ ४ ॥ तोअर्जुनाच्यार
थीमुकुंद बैसोनीकायबोलतसे ॥ ५ ॥ अर्जुनाहोयसावधान ॥ तु
वांमारीलाकर्णनंदन ॥ त्याडुःखेंकरूणीजाण ॥ संतप्तजालावीरता
प ॥ तोकाळाचेमनिंबैसेदचक ॥ ऐसीअर्जुनेंहीघलीहाक ॥ ते
सेंचहीकर्णदेव ॥ गर्जनाकेलीसमरंगणी ॥ ६ ॥ तोघावेरथस्थत

वर्णोस्वेत तुरंग शशिसमान॥ दोघांचेही सौदर्य देखोन॥ मीनकेतनत रस्त होये॥ ७॥ सम वयस मविद्याभ्यास प्रदान॥ समान वोढी समसंधा न॥ हा घेही पृथेचे नंदन॥ तेजे संपूर्ण ही शाउजळ्ती॥ ८॥ कर्णाचे रथी देखीला कुंजर॥ पार्थाचे ध्वजी वायुपुत्र॥ दोही दळी बाधा नाग जर तुंबळ जाला ते धव॥ ९॥ सर्व वीराची आरोळी॥ दोही दळी येकची ग जली॥ हौल्यकल्प सार थीबळी॥ दोही कडे दोघांचे॥ १०॥ येक मेरु येक मांधार॥ येक भार्गव येक रघुवीर॥ की येक रमावर येक उमावर॥ तैसे घेही सनाती॥ ११॥ येक सागर येक आकाश॥ येक वासुकी येक शेष॥ येक धैर्य येक यश॥ दोघे तैसेही सनाती॥ १२॥ येक सूर्य येक प्रळय गन॥ येक वसिष्ठ येक गांधीनंदन॥ तैसे कर्ण आनी अर्जुन॥ समरंगणी होते भले॥ १३॥ येक शैव येक वैष्णव॥ येक सभाव येक गौरव॥

जयश्रीवरावयाजभीन्नवारणनोवराकेलावृती॥ ७ ॥ तीहीस्त्रीची
नेणव्याकुळ॥कोनासीवीजयश्रीघालीलमाळ॥सर्वदेसींचेभुप
ळ॥पक्षेबोलतीआपुलिया॥ ७४॥ कोनीवर्णीतीवीरकर्ण॥कोनी
म्हणतीधन्यअर्जुन॥सूर्यआनीपाकशासन॥चींतीतीकल्यान
निजपुत्रा॥ ७५॥ पार्थाचेकल्यानचींती॥सुधापाणीसर्वबोलती
कर्णासीजयव्हावी॥देसहद्यीतीमणात॥ ७६॥ ब्रह्मीयासीदेवआ
नीमुनि॥सांगेजयव्हालीकोनालागुणी॥तेपेकावयावीधीवी
वाणी॥हाकृष्णदरजाहाला॥ ७७॥ मगबोलवीदमुनाभ॥जीकुंडल
लक्ष्मीराव्हीज्यावल्लभ॥जयआनीलाभ॥तोकुंडसर्वदीलोका
॥ ७८॥ ऐसेऐकतापाकशासन॥आनंदभरीतत्रिभुवन॥जय
वाद्यवाजउण॥वर्षेसुमनपार्थावरी॥ ७९॥ अंबरदत्तरलेवीमान॥

नरविरेस्वरिली मेदीनि॥ नीज भारेसी दुर्कोनी॥ येककौतुकवीलोकि
ती॥ २१॥ असो कोरवपांडवदळी॥ येकुची वाद्याची घाइ लागली॥ स
हस्त्रीवामहीतळी॥ उरगेंद्र सरसावीती॥ २२॥ दीग्गज चळचळा
कांपत॥ आदीवाराह सरसावी दंत॥ कुर्मपृष्टी सावरीत॥ चीनायस
भुवनत्रय॥ २३॥ आकाशमंडप आसुजत॥ भउभउ नक्षत्रेरी चवि
त॥ महाथोकडे बळवंत॥ हीमज्वरे कांपति॥ २४॥ त्याकल्लोळा
तउभयपक्ष॥ वाजवीत देवदत्त पांचजन्य॥ तेकाश्रृष्टी गेली द
गेली हत्तिणान॥ येककहाकजाहाली॥ २५॥ त्यामाजी अवनी आ
संतापहरण॥ भुभुःकारे गाजवी त्रीभुवन॥ वेस्त्रीती शुनेआवे
होकरुण॥ हाकफोडीती तेवेळा॥ २६॥ जगाध्वजी वनी नोका
उभमळी॥ तैसी कुंभीनी डोलाला गति॥ तोहनुमंत लेकवेघात

ती॥ ध्वज्यावरि कर्णाच्या ॥ १८ ॥ कुंजरदेखीत कनक ध्वज ॥ वीरा
दित वायुतनुज ॥ कौतुक पाहावया धर्मराज ॥ पाठी उभा पार्थाग्र
ज्याहोल्या कडे उदेषरायण ॥ क्रोधे पाहेवीलोकुण ॥ तुरंगावरी तुरं
गजानर थीचे घाव निलेस क्रोधे ॥ १९ ॥ विजयल्लणे चक्रपा
णी ॥ जरि कर्ण मारिले रणी ॥ तरि तु काय करसिल तक्षणी ॥ सं
गम जगावी मा ॥ २० ॥ यावरि यादव कुळीं नकुर ॥ बोलत न काय श्री
धर ॥ जय घडीत न पडेल साचार ॥ परि पराजय न घडे तुंते ॥ २१ ॥ सु
र्यमार्ग सुकेल करीता भ्रमण ॥ नेत्री अंधत्व पावेल भग्न ॥ म
स्यकासी धणकाला गाण ॥ जरि मेरू पडेल धरणी ॥ २२ ॥ पाखा
न फुटल लागोन ॥ जरि वासुपडेल मोडुनि चरण ॥ पीपलिका
होसी सीधु जीवन ॥ विजुसी धाउणी शलभ धरि ॥ २३ ॥ ध

उधडी अळयागन ज्वाळा। कपुरेन होरोइत सीतळा। हर्री घडेल येकचे वळ पदि पराजय पन केलेचे।२०। कर्णान्यानितंबी निसकळा। आजीवी गतबी ध्याकेतीला। वैकुंरीचा वेव्हाळा। करी भाष्य आधीहो।२१। त्रीभुनीव्हणे बृलोज्जनायका। सुत्रधार वीस्व व्यापका। तुसी करणी भक्तपाळका। ने नवीसी कवीवीस्वीती।२२। तोदुर्योधन गुरसुत। कृतवर्मा हार्दीक्त। असे भान्महारथी करीत। पार्थावरी ठेविला।२३। मग भारथ सर्व भार। पायदळ अस्व दळ सम्प्रा। लक्षानी यासु भरावर। रानितात्या ये कारची।२४। तीनुकच्या चे हात्रे घेदुणा। दाखवीत पराक्रेपकरणा। अर्जुन आपुले आंगी येक बाण। लागा नेदी कुशळत्वे।२५। सभारे धावी न्नेले जवीर। तीनुके पारथे केले जर्जर। सीर उजउन अपार। केंदुका असे उसळती।२६। वा प

शीउउत्ति वृक्षावरुपी। नैसेसीदे धावत्ति गगणी। तोमहाश्रव
येहरवोनी। हाणीजगेदुर्योधना।८१। आस्तूनी तरीहोयसा
वधान। जैकमासेहीत वचन। मीत्रकरी पंडुनंदण। सपसमा
ननांदादोघे।८२। माझी याबोलातनी श्रीत। आहेतपाच
पंडुसुत। तुजही सुखवेहाइलजपरमीत। तिग्रहव्यर्थसांडीत
।८३। सुखानेंवृभरलोहेखा। ममवचनदडनोका। बैसोनि
पाचसीपरमतराका। वीरोधवार्तासांडीहे।८४। तुकर्णासीवा
रिसत्वर। मीआयपीतोसुभद्रावर। अभीमाणेजालासीकुर
सांडीसंगतपाचा।८५। धृतराष्ट्राचेवेहावन। वीरोधेगेल
सुष्टेहोउण। तेथेपंचपांडवप्रकयागन। जावीनपूर्णचाली
ले।८६। मीगुरुत्ततगुरुसमाण। सुधारसमानिममवचन

दुरि करी सर्वांचे मरण । सांडी अभीमान सुयोधना ॥४७॥ दुर्योध
न बोले वचन । आता सांडेनी या अभीमान । पांडवास जाउ
नी शरण । मैत्री की करा लक्षण तसा ॥४८॥ वेचु समरंगणी प्राण
कीर्ती ने भरु त्रीभुवन । अर्जुनासी मारील कर्ण । पाहे कौतुक
आता हे ॥४९॥ भस्म करी चे मुकुट । धरुणी गेला जैसा नृपना
थ । तो होउणी या भयाभीत । दैवल काय घडेल हो ॥५०॥ मास्या दु
शासनाचे रक्त पाण । भीमे केले समरी जाण । मी त्याचा वध
इण प्राण । की बाहेर रणभा पुला ॥५१॥ माझे मस्तकी चा मुकु
ट लत्ता प्रहार करीत पीष्ट । समरी भीम बोलीला पष्ट । तुवा म
वन केले की ॥५२॥ आत्ता करुणी पुरुषार्थ । प्राण घ्यावा हेच इ
त्यर्थ । असा इच्छेडे कर्ण पार्थ । रण चक्री भीडतात ती ॥५३॥ पुर्वी

इंद्र ज्यानी वृत्रासुर ॥ रावणादिसुत मेघनाद ॥ कीं राक्षारि उन्मी
त्रयाशीयकर ॥ निःशंक वीर सौंपही ॥५३॥ व्योमकेश आनी त्रिपुर
कीं तारकासुर आनी कुमार ॥ तैसे कर्ण आनि धनुर्धर चक्र
अत्तिनी कुरभीउति ॥५४॥ कर्ण पार्थासी लक्षुन ॥ सोडीता जा
ला घोर बाण ॥ ते अर्जुने घेउन ॥ सोडीले धो गुणहारत यावरी
॥५५॥ कर्णबाण सोडीहात्त ॥ सहस्त्र बाण सोडीन पार्थ ॥ लक्षबा
ण सूर्यसूत ॥ ताडीता जालान याते ॥५६॥ यावरी वीर तो ज
गजेटी ॥ सोडीता जाला बाण कोटी ॥ अक्षयतु निरप्रस्ती ॥ अ
र्जुनाचा भरला असे ॥५७॥ अमोघ धनंजयाचे बाण ॥ सुट
ते जाले व्यापापासुण ॥ जैसे चन्द्राचे सुरवातुण ॥ अपार
शब्द निघतात्ति ॥५८॥ कीं रथ कमवर्णक्रमे करुण ॥ पंडीत कु

५

रीती वेदाध्ययण ॥ तैसेंच पवले अर्जुना ॥ ६१ ॥ कां सोऽपी तं असें स्यात्
ध्व ॥ कीं मेघींहुनी जळधारा ॥ वर्षती जैशा तोय धारा ॥ कीं ॐका
रापासुनी अपारा ॥ ध्वनी जैशा उमटती ॥ ६२ ॥ कीं सुवर्णमायेपा
सुनी येक सरे ॥ असें स्यजीवसृष्टीं उभारे ॥ वनउठले रवकापासु
नी लवे ॥ असें स्य अक्षरं उमटती ॥ ६३ ॥ ध्या कुर्णाची याबा न जाय
येक सेरद्येदीं हे तिबाळ ॥ जैसें उगवता सुर्यमंडळ ॥ भगणें सवे
सा सुकती ॥ ६४ ॥ कीं येक वीहस्नामे कुरण ॥ असें स्य उदीत जा
तीज कोन ॥ कीं वाचेत नीताद्वि जमसुब्सों ॥ होतिं वीपीनदृग्ध पै
६५ ॥ असें भास्य बाणजा ॥ तिसमस्ता ॥ पैहुनि पाऊीयेकाक्षण
ता ॥ येकंही हनाङ्गजें बढता ॥ पऊति गतःप्राणलेउणीया ॥ ६६
द्दृश्य गरतो बोध्या ॥ आनंदसमुद्रिजल्लाघ ॥ कीं श्लस्य याचना

ब्रह्मानंदु ॥ द्युत्मानंदु वीरत्ति ॥ ७२ ॥ अर्जुन जसो ठीये कुरार ॥ सापा
सावनि घत्ति जपार ॥ जैसा पेकुल त्तायेकु पुत्र ॥ संततीवाढ्वि
दुत्याची ॥ ७३ ॥ तैलबीदुजवी पडता ॥ पसरे वहुकुडे त्तलवता
कीसत्पात्री ज्ञान देत्ता ॥ कीर्ती घ्रगटेसर्वत्र ॥ ७४ ॥ कीकुच्छवंता
सीउपकार करीता ॥ जैसे घ्रगटेनसांगता ॥ तैसाकुणे बाणसो
डीता ॥ तेपसरेचहुकुडे ॥ ७५ ॥ बीपासीसगटताबाण ॥ तेका
वरुषेघ्रव्यपगन ॥ वाणरचेडे पडताउसव्योन ॥ कीतीकुवनद
ध्यहोती ॥ ७६ ॥ हारव्यासिसगटताशस्त्र ॥ भयरिचवीत्तिनद्ध
त्रो ॥ जलससुत्साचेउदये ॥ ततजालेत्तेकाळी ॥ ७७ ॥ कुक्काहीनद्दा
हीतदणी ॥ वीमानेपकवितीसुधापाणी ॥ वापेफीरानला
हेधरणी ॥ धीवसाचरजनिवारत्ता ॥ ७८ ॥ जव्यात्तिसर्वपाउव

भार ॥ जैसे कर्णे सोडीले अग्नी शस्त्र ॥ विराचे रथ वस्त्र समग्र ॥ जळो
लागले ते धवा ॥ ७३ ॥ हरिनामी निर्दाती पाप अपार ॥ तेवी पार्थे
सोडीले जळ शस्त्र ॥ अग्नी विझवीला समग्र ॥ जैसा सुरस्त्री ती
भरे ॥ ७४ ॥ जिव्हदमा जला अशुद्ध ॥ कोदुवाची सेना वाहत ॥ जै
सा वीवेक उत्पत्ता प्रासा ॥ क्रोध कामा निर्षतती ॥ ७५ ॥ लोक प्राण ह
रण ॥ सोडी ताजाला सूर्यपुत्र ॥ पार्थे तेना समग्र ॥ वायुचक्री
पडीयेली ॥ ७६ ॥ पार्थे सोडीत पर्वत ॥ प्रभंजन कोंडला समस्त ॥
जैसा मदु अहंकार मत्त ॥ सत्संगाने वीभांडीती ॥ ७७ ॥ मग वज्र
स्त्रजपोन ॥ सोडीता जाला अर्कनंदन ॥ पार्थे माहेश्वरास्त्र
कुण ॥ कवीशते कासंहारीले ॥ ७८ ॥ पार्थे कर्णाचे वरी वर ॥ नि
जरा हिंभेदीला समग्र ॥ जैसे पर्वती तृणांकुर ॥ तेवी रथ दीस

तसे ॥ ७४ ॥ निजरथी होभे सूर्यकुमर ॥ जैसा निराश्रेन थी सहस्त्र
कर ॥ कर्णे तिका कार्त्तवीर्यास्त्र ॥ अनिवार सोडी येले ॥ ७५ ॥ सहस्त्र
करांचे वीर ॥ को त्यावधी उरले अपार ॥ मग पार्थे भार्गवास्त्र ॥ अ
संभाव्य सोडी येले ॥ ७६ ॥ कर्णे सोडीले तैशासुर ॥ पार्थे शक्ती सोडी
ली अपार ॥ कर्णे जपत्तास पार्श्व ॥ गरुडास्त्र सोडी फाल्गुण ॥ ७७ ॥ थकु
र्णे सोडी आपांपत्ती ॥ कीरीटीने सोडी लागस्ती ॥ कर्णे सोडीली
कालरात्री ॥ गभस्ती सोडी पार्थ तेका ॥ ७८ ॥ यावरी कृष्णार्जुना ॥
टाड धारी रथी बैसला कर्णे ॥ मग पार्थ प्रति भीमसेन ॥ बोलता जा
ला तेधवा ॥ ७९ ॥ सवेची कर्णे संहारिली पृतना ॥ काय कोलुक
पाहातां अर्जुना ॥ भगवान जाव्रीरोल्य कर्णा ॥ पार्थे रथी बैसले
ते धवा ॥ ८० ॥ पैल्य आनी सदीती ॥ मयोत्तमे सेदी सान्नी ॥ पांडवा

चे बहुत हस्ती॥ कर्णे मारिले ते धवा॥ ६२॥ रथ आफरीले बहुत॥ स्वा
रासनाही गणीता॥ धर्मराव कोतुक पाहात॥ कृष्ण अर्जुना चे ते
धवा॥ ६३॥ गांडीवाच्या प्रत्यंचा जाण॥ कर्णे घेतीला यक्ष निवा
णा॥ सवेची धनुष्य नुतन॥ लावी अर्जुन ते धवा॥ ६४॥ थोरयु
ध्याच्या कडकडाटा॥ वान्यास मध्ये न फुटे वाट॥ ते वेळी रास जाले
संघट॥ येतील कोटे त्या गया॥ ६५॥ छप्पन्न चारिसा दीबाण॥ सो
डीता जाला वीर कर्ण॥ हौल्या वरि शत मार्गण॥ पार्थे तैका घात
ले॥ ६६॥ छप्पन्न चारिसा दीबाण॥ सोडीता जाला वीर कर्ण॥ दो
त्या वरि शत मार्गन॥ पार्थे तेका घातले॥ ६७॥ घेती दळी चे वी
र॥ पाहाती उग्र वीभत्स यांचे रण॥ जैसे चीत्री लीहीले भार॥ तैसे दी
सती सर्वही॥ ६८॥ हस्त लाघव वदावी कर्ण॥ त्याहुनि वीरा षकडी

अर्जुन ॥ तो कर्णाचे भातां पेऊण ॥ तक्षक पुत्री घाला ॥ ९५ ॥ त्या
ची माता खांडव वनि ॥ पळतां पार्थे मारीली बाणि ॥ ते वैर स्मरो
नी मनी ॥ हा रिघोनी भातारी घे ॥ ९६ ॥ कर्ण अर्जुन श्रमले थोर
आंगी वेचाली लेघर्मपुर ॥ बीज नेघे उणी सेवक नर ॥ वारा घा
ली तीहो घावरी ॥ ९७ ॥ चंदन कर्पुर मीश्रीत तानिर सेवक सीपीती
वारंवार ॥ तीघे ही कौंतेय सुंदर ॥ तनु सकुमार होयाची ॥ ९८ ॥
सावरीतो तक्षक बाण ॥ कर्णे काढीला जेवी सहस्त्र कीर्ण ॥ अर्जु
नाचा कंठ लक्षुन ॥ अकस्मात सोडुं पाहे ॥ ९९ ॥ तो बाण बहुत अ
निवार ॥ अर्जुनाचा प्राण घेणार ॥ शक्रादी देव समग्र ॥ हा हा का
री तीते काळी ॥ १०० ॥ तेणे पुजीला तो बाण ॥ वेचीला चंदने करुण
त्या बाणात तक्षक नंदन ॥ गुप्त रुपे संचरला ॥ १ ॥ कुळवर्णी

लाझाचीरमनं ॥ त्यासशांतवीचतुराननं ॥ सुधीरधीरपेकृष्ण
त्याकुळमनहोऊंपरी ॥ ७९ ॥ अर्जुनासरक्षककृपाळी ॥ आहेक्षीराब्धी
चाजावाइ ॥ कौतुककरीलयेसमइ ॥ सावधानपाहेते ॥ ८० ॥ प्रळ
यचपळेसमागराकुण ॥ नीघत्ताजालानिर्वाणबाण ॥ पाऊपास्त्र
यांचेतेजसंपुर्ण ॥ येकवाटलेहारीतया ॥ ८१ ॥ कींवासुरलाकांचंद्र
उ ॥ बीघाटीलवाटेब्रह्मांड ॥ ऐसंपांघाट्टात्तरंचंउ ॥ घायकरीलवां
टते ॥ ८२ ॥ सहस्त्रवीजाकडकडीती ॥ तैसावाणजातत्वरीतगती
हानहीइवेमोहपावती ॥ वीरपळतिदाहीदाहा ॥ ८३ ॥ धर्मभीमन
कुळसहदेव ॥ भयाभीतवीरसर्व ॥ लपेणबीश्चव्यापकाकमळा
धव ॥ रक्षीरक्षीआपुलेदासा ॥ ८४ ॥ परमआनंदलादुर्योधन ॥
आतांसर्वथानुरेअर्जुन ॥ माझेराज्यजानीप्राण ॥ वोनावी

ण कुर्णाविरणी॥७४॥ वृक्षाग्रीचे फळ पाडोन॥ पक्षी जैसा झेपा
उपा॥ तैसा पार्थाचा केरलक्षुन॥ धनंजयबाण आला तेका
ई॥ पांडव कैवारि जगन्नाथ॥ बैसउ पला वीजयरथ॥ गुडगे
कुनि तेथ॥ तुरंग बैसले तेकाळी॥७५॥ चक्रासहीत रथ॥ स्वाल
वले लवे असदुन॥ तो मुगुट घेउणी अकस्मात॥ बाणे नेला तेका
ळी॥७६॥ ति व्हा यकुरवेकरण॥ मुगुट गेला चूर्ण होउण॥ तो कीरी
ट चतुरानने नेनीमुन॥ शक्रासी पूर्वि दीधला होता॥७७॥ तो की
रीट परम प्रीतीने॥ कीरीटीसी दीधला सहस्त्रनयने॥ असो अ
र्जुनाचा जाणा प्राण॥ मुगुट वरुणी गेले तो॥७८॥ सुत्रधार कृपा
हृदयेंद्र॥ भक्तहृदब्धकृद्या समुद्र॥ विमानि जैनी पुरंदर॥ आनंदा
ळलोटतसे॥७९॥ लक्षुनी पार्थ श्रीधर॥ देवसुमने वर्षती वा

रंगारा॥ पांडवकरीती जैजैकार॥ स्तवीती समस्त श्रीरंगा॥ १४॥ अ
स्तमानाजाय चंडकीर्णी॥ तैसा मुगुट गेला उडोण॥ मग पार्थे
मुर्धनी जसा वरुण॥ वस्त्रे करुनी बांधीले॥ १३॥ यावरी तोता
त्सिकसूत॥ कर्णासी येउणी या बोलत॥ तेने संधान सुकलें प
थार्थ॥ पुन्हा सोडी मजलागी॥ १५॥ कर्ण पुंसे सुकोन॥ तो सांगे
पुर्ववर्तमान॥ मी मातेचा सुउपेरणा॥ करी संधान पुन्हा तु
१६॥ कर्ण लेणमी कापबचकुन॥ तुस्या आश्रये सुध्य करुप
था॥ वीर हासतिल समस्त॥ जापत बदिन निजस्थाना॥ १७॥
मग सर्प जस्वरूप धरोउण॥ चालीला अर्जुना सन्मुख॥ श्री
कृष्ण म्हणे पाथाला उण॥ तक्षक पुत्र शत्रु तुस्या॥ १८॥ मग
सावधान सोडुन कृष्ण मीत्रो॥ सारवडे केले खपमात्रे॥ त्यावरि

मग कुंती पुत्रे॥ घाद्रशाहादसोडीले॥ १७॥ तेणे कर्णाचे फोडुण॥
अंग पैलीकडे गेलासवेग॥ सवेचकर्णाचासुरंग॥ सुरंग॥
चुर्ण केलाहाद्घाये॥ १८॥ कवच आंगीचे पेहराण॥ हद्रइभेदीले
नवबाण॥ सुर्पनाचेउनि याकर्णा॥ ध्वजस्तंभी टेकला॥ २०॥
सुर्पनाजाय निरसोन॥ तो बाहि अर्जुन नयकी बाण॥ पग
सोच धोउणी याकर्ण॥ बाण उपजी तआंगीचे॥ २१॥ अस्तमा
नो जायबासरमणी॥ तैसा कर्णआरक्त दीसेतेची क्षणी॥
मग सवेच हातबाणी॥ श्रीकृष्णासी रथी वीलै॥ २२॥ टाकुनी
पाचशतहार पार्थे कुर्ण केलाजर्जर॥ अर्जुनासतेणे श्रीधु
र॥ काणी हीरसी बहुतजो॥ २३॥ पृथ्वी आप तेज वायु अंबर
याची सलेकाढुन सत्व॥ येकाइहात दपाइगामी त्री॥ त्या

चे तेज पेउपी ॥ ५८ ॥ तोबाणरची हीमन गज्यामान ॥ पुर्विश्रीपु
राचे वधा निमीत्य ॥ मग प्रसन्न तोउणी उमाकांत ॥ पार्थाला
गीत्रीती नो ॥ ५९ ॥ तो कर्णचे कर्म गहण ॥ नसुटे कदा भोगी
ल्यावीन ॥ गुरुशाप वीप्रशाप प्रहारण ॥ सरस्था नलेअंतः कावी
५० ॥ समी रगती चालीतार था ॥ पृथ्वीने चक्र गीळीले अकस्मा
त ॥ मंत्र आठवेना समयेची तो ॥ अस्त्रही कदा स्मरेणा ॥ ६१
हाती हाद्रन्य भुतबाण ॥ असता कदान केस्मरण ॥ हस्तब
केगले गव्यान ॥ तेव्हा तीन मुद्रव जालो ॥ ६२ ॥ इहाही सावाच
ति शुन्या ॥ वाटे ज वन्ही आले मरण ॥ मग तो भास्कर धैर्यध
रण ॥ पुन्हा ति रण माजवी त ॥ ६३ ॥ म्या पवोजनी आकर्णी ॥ के
में सोडीले सप्त बाण ॥ सव्ही धानंदन नुमेहुण ॥ श्रीरंगाची

गेलीतेका॥२४॥सत्पबाणभेदुनी गेलो॥पहि श्रीरंगाचे आसनन
ष्टव्हो॥जैसेपंचहारांचेनीमेव्हो॥नचव्हेजैसामारणी॥२७॥हानि
तांकुचारतिक्षिण॥हृक्षीनवजायसांडुनस्थान॥कीवर्षताअ
पारघन॥अचव्हस्थैर्यव्हसोडीना॥२८॥कीनिंदकुनिंदीतीअपा
रा॥नचळेसाधुचेअंतर॥पतंगघसलानीलाचीरवाद॥परितोधी
रसोडीना॥२९॥तोपउविकारदुरहीतनन॥जोनरविरंपंचाननु
तोपुरानउरधउअतनु॥नोसमहारी भेदीला॥३०॥पार्थविल
इजान॥कर्णभेदीलेघायदहाबाण॥हानीचेव्यापधेदुण॥गोडी
नाचीयाकीली॥३१॥पार्थमानीकलावीनुत्तन॥सवेचतोडुनियाकी
कर्ण॥असोयेकामागयकतोडुण्या॥रंभरगुणबकीले॥३२॥मगअर्जुनेनीबाण
हारि॥कर्णरवीबीलातेअवसरी॥तेकाकर्णरथचक्री॥धरत्रीगीळीनीजाली॥

श्रशापा॥२७॥नेवेळेस्सूर्यनंदण॥रथाखालेउत्तरूण॥रथचक्रउपजेन॥लाजीत
कहाननीघति॥२८॥याधन्यकर्णाचेप्रकृतबळ॥उचमळीलेउवीमंडळ॥प
दिसमीपण्यालाकाळ॥चक्रसहसाउपडेना॥२९॥तोअर्जुनावेपेत्तिबाण॥
मगबोलनाजालाउदारकर्ण॥अभुजापार्थपंडुनंदन॥येक्षणस्थीर॥
हो॥३०॥तुवीरपरमख्यातिवंत॥अवकाशदेइयत्किमहुत्तो॥मजचक्रउप
देइयेथ॥संकटीबहुपडीयेलो॥३१॥पार्थाचामुखरनेलोच्छेदुण॥कर्णवी
वीरगुंनीसंपुर्ण॥सुवासकेशपसरलेजाण॥शोभायमानहीसत्तानी॥
३२॥असोनोकर्णउदार॥पार्थासीविनवीवारंवार॥मीवेसनीपडीलो
सात्यार॥भीतनाहीमीमरणाते॥३३॥धर्माधर्मवीच्यारबहुत॥तुस
र्वजाणसीरणपंडीत॥याअत्तिधारकानाथ॥पल्योत्तरदेनाजाला॥ग
ह्मणेधर्मकर्मन्यायनीती॥तुजआनातास्मरलिचीत्ती सभेसीनेली

द्रौपदीसती॥ कपटद्युतेकरोनीया॥४४॥ तेव्हा धर्मन्यायरीती॥ तुज ना
ठवेची कदाचीती॥ अज्ञानदशेचु धर्मनृपती॥ कपटेजेव्हानि पडीला॥४५॥
वीषघालोनी मारीलावृकोदर॥ नमीउँकवीलवीश्वार॥ लाक्षासदनी
लावीलावैश्वानर॥ धर्मतेकानवी त्यारिला॥४६॥ वनाधाडीलेपंडुकु
मर॥ रात्रीलयेउणी तुली समग्र॥ घालाघालावपाछुरा त्यार॥ सेतेहोते
कपटीहो॥४७॥ मी बोनीयाअवघेजनी॥ बाळअभीमन्युमारीला रणी॥
तुजधर्मनआठवेतेक्षणी॥ मदेकरोनी भुललासी॥४८॥ द्रौपदीनेकृ
ष्णकीजान॥ सभेनगांजलीनेउणा॥ जैसेकेलेपापपुर्ण॥ तेव्हा धर्म
नवीचारिला॥४९॥ आतानीवरिनतुला सर्वत्र॥ धर्माधर्मवादिधरिनपु
त्र॥ जैसेबोलताशतपत्रनेत्र॥ सूर्यपुत्रनबोलेची॥५०॥ पार्थावदेसो
डीशर॥ सवेचउपडीरथचक्र॥ पार्थासलेणनीव्यगात्र॥ सोडीपरखरा

यपाहासी ॥८४॥ कर्णतीकडुनशरसोडी ॥ सवेंचीचक्रबळेंउपडी ॥ शतबाणघे
ऊनिधैर्याफी ॥ अर्जुनमूर्छितपाडीला ॥८५॥ रथुकीयातउपडीरथचक्र ॥ परिनच
ळेअनुमात्र ॥ ब्रह्मशापपरमदुस्तर ॥ कपाळींलीनवजाय ॥८६॥ कृष्णह्म
णेपार्थापाही ॥ हाजोरथावरिचढलानाही ॥ तोबाणसोडोनीलवलाही ॥ घे
जधनुष्यरवीबीयाचे ॥८७॥ हाहाकारकरीतीकौरवजन ॥ आताकृष्णनव
चेकर्ण ॥ जयपारकाजालायेथुन ॥ कर्मगहनपूर्विचे ॥८८॥ तोपार्थेंरवीव
दत्तबाण ॥ मनयवीजेसाद्धिधलासोडुन ॥ कीमाध्यान्हीचाचंडकीर्ण
तैसामार्गनदीसततसे ॥८९॥ कीहीवृकुत्तीचात्रीशुच्य ॥ कीबावजसूर
तैसबच्य ॥ कीसूर्यसेननतेजाळ्य ॥ कृष्णहातीचेचालीलें ॥९०॥ पार्थकरी
तेकाहापत ॥ जरिसत्यवीघाहचीहीवृत्त ॥ आनिवीबुध्येश्वरांचेसा
मर्थ्य ॥ असेलसत्यबाणाग्री ॥९१॥ द्रोणगुरुचेपदकमळ ॥ माझेमन

असेलतेथेअवीकाळ ॥ कायावाच्यामनेनिर्मळ ॥ ह्मणउपासकुजरीज
सो ॥ ६० ॥ तरीयाचवाणेतात्काळ ॥ तुटोकर्णाचेसीरकमळ ॥ तोबाणजा
तसेतेजाळ ॥ सुर्यीतजालीहोन्हीद्रुळे ॥ ६१ ॥ विधीयावरीपडेचपळ ॥
तैसाहारकर्णकुंदीबैसला ॥ कीसुर्यअस्तमानागेला ॥ तैसेसीरउडवीले
॥ ६२ ॥ सीरउर्ध्वगेलेदेखा ॥ सुरवातुनीनीघालीहीन्यकुळीका ॥ तेजाउणी
मीळालीअर्का ॥ जयकरजायन्यायेसी ॥ ६३ ॥ जयवाद्याचागजर ॥ पाड
वदळीजालाअपार ॥ परीपुष्करीपुरंदर ॥ ६४ ॥ भीनादवाजवीती ॥ ६५ ॥ सीव
सुमनाचावर्षवितेका ॥ वारंवारकरीतमघवा कौरवदळीतेध्वा ॥ सीर
पडलेकर्णाचे ॥ ६६ ॥ कर्णपडतारणमंडळी ॥ ६७ ॥ स्वास्तुजळीअशुपाळी ॥ नि
जकरेस्पर्शोनीअस्ताचळी ॥ सागरीस्नानकरीतसे ॥ ६८ ॥ उरलेवीरपां
डवाचेसंपुर्ण ॥ येकासीयेकहत्तीआवीगण ॥ उत्तमहानिसंपुर्ण असुरजा

नसेवीले ॥६८॥ रीतारथघेउणी तेवेळी ॥ शैल्यश्रनेशालाकोदेवुळी ॥ धरुणी
चरीआंगघाली ॥ दुर्योधनअति शोके ॥ ध्यानेत्रोदके करूनी ॥ स्थालेभी
जतसेमेदीनि ॥ हाहाबाळ्मीत्रामजयाकुनि ॥ कर्णवीरागेलासी ॥६९॥
माहाकुर्णापरमउदारा ॥ हाहाकुर्णापरमसुंदरा ॥ आहाकर्णासमरधीरा
आकुर्णनेत्राराजसा ॥७०॥ हेकुर्णवीरचंडकीर्णा ॥ पावलासी आजीअस्त
मान उदयनेकुचकीपूर्ण ॥ पडलिसेणात्राधारि ॥७१॥ तुसीयास्वरूप
वरण ॥ शंबरुरीउनाकावा नेवाळुन ॥ कवचकुंडलेमागोआलाजाण
ब्राह्मणवेशाकुनुने ॥७२॥ तुसकुकउदाराच्याराणासाच ॥ तात्का
ळहीधतलेकुंडलेकवच ॥ कृपणतामणातनधरीच ॥ कायावाच्या
मानसे ॥७३॥ औदार्यत्वपरोपकार ॥ धर्मसायासेशगंभीर ॥ पराक्रमप्र
ज्वसीकानिर्धार ॥ तुजऐसाकोन्हीनसे ॥७४॥ रणमंडळसांडुणी ॥ पवन

तेव्हां कौरव वारीली ॥ इकडे भीम आनंदे करूणी ॥ ज्ञानक फोडीली आवेशें ॥ ७५ ॥
प्रतिवाद्य उत्तनी राची ॥ कौरवसेनाकापेचमी ॥ स्वदेशात तेचीका
की ॥ कीती कुजाति जीव भयो ॥ ७६ ॥ धावीर बालति भयपकरूण ॥ पैल पाहो र
आला अर्जुन ॥ पचकलणती दुःस्पासनाचे रक्तपाण ॥ करतां भीमसेन
आला तो ॥ ७७ ॥ असो तेव्हां समरांत ॥ कौरवसेना अवघी पडत ॥ कर्णवि
सावनज म्हणत ॥ हो ल्पवीर करीते धवा ॥ ७८ ॥ कर्ण ऐसा वीर पाही ॥
नोहेच कुठ भुवनत्रइ ॥ होनार नसुके सरसाती रणी मारीला फाल्गुने
॥ ७९ ॥ इकडे धर्मराज कृष्णार्जुन ॥ श्रीतीने देती आलींगन ॥ सनेजणा
र्दन मनमोहन ॥ कीती उपकार वारवावा ॥ ८० ॥ मासुची शोभा संपति
वल ॥ तुचि अनघात माळनिव्ळ ॥ कृपानंदघन निर्मळ ॥ सगुणरूपा आ
लासी ॥ ८१ ॥ चंचीतामणी चेगेतलारी ॥ जोपहुउलासरद वसेजारि ॥ तोवा

सनातनबोलीलाजरि ॥ तेश्रात्महोयेसर्वेही ॥ २ ॥ तैसातुआसुत्याम्मनोर
थीहरितुजालासीसारथी ॥ जेजेआम्हीइछीलेचीती ॥ तुश्रीपतिपुरवि
सी ॥ ३ ॥ कुरुकुरादवाउणी हात ॥ दुर्योधन धाविन्नलासेनेसहीत ॥ पां
डवसेनासंहारित ॥ वीरपक्तितिहशाहीश ॥ ४ ॥ जेसाव्यापाडुनिसुदेवा
न ॥ तैसाधावीन्नलाभीमसेन ॥ गदाघायेकरुण ॥ कोरवसेनावी
भांडीली ॥ ५ ॥ पंचवीससहस्त्रवीरे ॥ मारीलतेकाळकोदरे ॥ धृतराष्ट्र
व्याजेष्टकुमरे ॥ पराभउणीपळवीला ॥ ६ ॥ रात्रजालीपरमघोर ॥
सीबीरात्तबैसलेचीतातुर ॥ कर्णासआरउणवारंवार ॥ दुर्योधन
आक्रजली ॥ ७ ॥ हेचक्रुपिस्चस्थाना ॥ वर्णीतचालीलेभीमार्जु
ना ॥ कोन्हीवर्णीतीवीरकर्णा ॥ धीरउदारहस्तघउणी ॥ ८ ॥ ज्यानेस्
व्याचेपर्यंत ॥ दानदीधलेब्राह्मणाबहुत ॥ रणाआलासूर्यसूत

कर्णी समस्तायहान ॥ ८५ ॥ हरिवर ध्वजावे रथी ॥ धीजवर जाला सेसारथी ॥ लणोनी याजयप्राली ॥ जालानी श्चीती तयात्ते ॥ ८० ॥ धर्मराज रथी बैसोन ॥ सुगंधत्नेहदीपीका पाजळुन ॥ कपुरदीपीका लाउण ॥ सकळसेवक चालत्ती ॥ ८१ ॥ कुर्ण पडला रणमंडळी ॥ धर्मजव ळी येउनि न्याहाळी ॥ मला विर पडीले स्थळोस्थळी ॥ दीव्यालंकारिमं डीत ॥ ८२ ॥ नक्षत्र पडतिक्षीती ॥ तेजअलंकारसगमगीती ॥ जैसोंपि उवसी बीदात्ती ॥ जातेजालेते धवा ॥ ८३ ॥ छग्मछपेचे बळअ भुत ॥ रणीमारिलासूर्यसूत ॥ सुखावनिद्रापांडवकरीत ॥ सर्वचीतासो डोनीया ॥ ८४ ॥ धृतराष्ट्रासीजाउण ॥ संजयसांगेवर्तमान ॥ रणि पडलावीरकुर्ण ॥ जोकाप्राणकौरवाचा ॥ ८५ ॥ ऐकोन धृतरा ष्ट्रगांधारि ॥ बुडालीते कालोबसमुद्री ॥ संजय विदुरनानापरि ॥

शांतवित्तीं होय घात्तो ॥ ९६ ॥ जन्मेजय धरणीनाथ ॥ त्यासि वैशंपायन
सांगत ॥ शौनकादिकांप्रति सूत ॥ कथा सांगे नैमिष्यारण्यीं ॥ ९७ ॥ क
र्णपर्व संपलें येथुन ॥ पुढें शल्यपर्व करावें श्रवण ॥ श्रीधर ब्रह्मानं
दकरुण ॥ विनवित्तसे श्रोतीया ॥ ९८ ॥ कर्णपर्व जैं बुत्ता निर्मळ ॥ हो
ति अश्वमेध यज्ञाचें फळ ॥ श्रवण करिती जे पुण्यशीळ ॥ इच्छिलें फळ त्या
सहोये ॥ ९९ ॥ तो होये धन धान्ययुक्त ॥ पुत्रपौत्रीं नांदत ॥ माधव
उमाधवादि समस्त ॥ कृपा करिती त्यावरि ॥ १०० ॥ ब्राह्मणासी हो
य विद्याप्राप्त ॥ क्षत्री जे कर्ता वीजय समस्त ॥ धन धान्यसें पाति
पुत्र ॥ वैश्य शुद्र होती श्रवणें ॥ १ ॥ कर्णपर्व क्षीराब्धी देख ॥ पार्थरथ
ह्याचि शेषपर्यंक ॥ तेथें वीराजे वैकुंठनायक ॥ सर्वसामर्थ्ये सहि
त पै ॥ २ ॥ तेथें जय श्री देवी कमळा ॥ अर्धांगी वसे तेव्हां तत्काळ

ल्हणउणीहोत्तसेसोहळा॥ पांडवप्रदीसर्वदा॥ ३॥ श्रीमच्छीमात्त
दविहारा॥ कृस्नानंदासोरमसखुदा॥ पांडुरंगा श्रीधरवरा॥ दि
गांबरा आदिपुरुषा॥ ८॥ आत्तायेथुनैरौत्यपर्वअवधारा॥ पंडि
तश्रोते श्रवण करा॥ श्रीधरवरदराजगती स्वारा॥ मनोरथीबै
सावेतुल्ही॥ ५॥ सुरसपांडवप्रतापग्रंथ॥ कर्णपर्वव्यासभारत
त्याचिलसारोहायथार्थी॥ येकोणाणसाव्यात्तकथीयेला॥ २०६
आ॥ ८९॥ वोवी॥ २०६॥ संपुर्णम्॥ श्रीकृष्णार्पनमस्तु॥ श्री
गोपाळकृष्णार्पनमस्तु॥ शुभंभवत्तु॥

श्रीगनपतीयनमः ॥ पंढरीदक्षीन द्वारका ॥ तुज आवडे रुकमनी नायेका ॥ साडोनी यो वैकुंठ सुरवा ॥ पुंडलीकालागी ॥ १ ॥ समचरन समकटीकर ॥ उरारवरन आकर्न नेत्र ॥ तोचतु ब्रह्मानंद येतीहृ वीमालीर वीहारी ॥ २ ॥ मागे संपले कर्नपर्व ॥ आताहे शैल्ये पर्व अपुर्व ॥ येकाचत्र ध्यायात सर्व ॥ सुरस कथा वर्नीली ॥ ३ ॥ जन्मे जयासमने वैसंपायेन ॥ संजय येकथे धृतराष्ट्रालागुन ॥ रनी पडलीया वीरकर्न ॥ दुर्योधन सोक करी ॥ ४ ॥ दुःसागरी दुर्योधन ॥ बुडाला नारवे कालीस्मरन ॥ नेत्री बाहे आश्रु जीवन ॥ कर्न कर्न म्हनोनी बाहे ॥ ५ ॥ मग पडलेवीर सद्रोणपरी रतुका कष्टी नाही दुर्योधन ॥ कर्नावरी लेने प्राण ॥ ठेवीला होता सर्वेश्य ॥ ६ ॥ सारद्वत क्रुपयासुत ॥ सकुनी कृतवर्मा मद्रनाथ ॥ आनी कही वीर समस्त ॥ दुर्योधनासी समजावीती ॥ ७ ॥ दुर्योधन म्हने शैल्या बळसमुद्रा परम कुशळा ॥ तुजवीन रक्षीता वही ला ॥ कोन असे आमाते ॥ ८ ॥ सेनापती जे माझा नन्न ॥ तैसा तु मज आससी मजलागुन

पावती शैल्ये पुर्न ॥ पुरुशार्थ बोले आपुल्या ॥ ९ ॥ मारुनी या पंडु पुत्र ॥ तुज
वरी धरीन छत्र ॥ माझे युध्ये वीचीत्र ॥ वीलोकी या वरी ॥ १० ॥ अत्रीसे कुनी
शैल्ये वरीष्ट ॥ हेल सेना पतीरन पट ॥ वस्त्र अंलंकार अती श्रेष्ट ॥ देता जाला
ते धवा ॥ ११ ॥ उरली घेउनी अवघी सेना ॥ शैल्ये नी घाला रनांगना ॥ लाग
ली रनतुरे नाना ॥ घोर शब्द खारवाती ॥ १२ ॥ एक डंमीळ जाले पांडव दळ
वाजती वाध्यांचे कल्लोळ ॥ अलापेते जाचे मह्मळ ॥ वाहीनी वरी दीसे
बहु ॥ १३ ॥ दहा दीवस परीयेंत ॥ भीस्मे युध्य केले बहुत ॥ द्रोनाच्यार्ये गु
रु नाथ ॥ दीवस पाच जाले याचे ॥ १४ ॥ दोन दीवस कर्न ॥ केले तेने यु
ध्ये दारुन ॥ येवं जाले सतरा दीन ॥ अटरावा यक उरला असे ॥ १५ ॥
यात शैल्याचा अधीहीन ॥ अधीक रील दुर्योधन ॥ त्यावरी युध्ये संपु
र्ने ॥ समास मगश्रल जची ॥ १६ ॥ सुयोधन म्हने शैल्यालागुन ॥ तु
वा आपुले अंगनी छत्र माडोन ॥ साह्य जाला कसी आम्हालागुन ॥ तुज
कल्यान हो आता ॥ १७ ॥ घर्मासी म्हने श्रीराजीवन ॥ युध्य करुनी

१

तुवानीवान ॥ घेआ जीवेत्याचा ध्यान ॥ नरी चीनुवनपुरुखार्थ ॥१८॥ दुर्योधन मागे विरासमक्ता ॥ जैत्याची पाठी राखे आला ॥ मागे रा हीलीत्या चीकथा ॥ पंच माहापातक ॥१९॥ जैन्येकरोनी अवघे गोळा ॥ जैत्यसर्व त्रीद चीतुरबीयाला ॥ चीतुद्धारी आपन राहीला ॥२०॥ बाउजवीकडे सारद्दल ॥ पाठी राखे होनमुल ॥ मध्ये दुर्योधनवीराजील ॥ ईद्रजीतजयापती ॥२१॥ हालवमीवरीपार्थ ॥ धावीन्नला जैसा काल ॥ लक्षुनीयासार घ्वत ॥ वकोदर लोटला ॥२२॥ मकुनीवरी महदेवसबळ ॥ उलुकावरी धावे नकुळ ॥ संजय म्हने राया ॥ दळ थोडे आलाउरले से ॥२३॥ हानीलक्ष अश्वस्वार ॥ रथउरले हासल श्र ॥ पंचहजार नलरहीवर ॥ पायदळ तीनकोटी ॥२४॥ आलापांडवदळ उरले कीती ॥ लेखी गया अकेगनील ॥ माहासुह श्र उरले रथी ॥ हस्तीपाच सहश्र ॥२५॥ लक्षस्वार उरले असे ॥ कोटी येक पायदळ दीसे ॥ असोसरगामा अतीव्यावेसे ॥ माडीला तेव्हा रनमंडळी ॥२६॥ उलु

फीकुंडळा समवेत ॥ सीरे उड ती असंख्यांत ॥ वीमानी चंदन चर्चीत ॥ बीहीस हीत चरन पडे ॥ २७ ॥ पांडवी वीराचे थोर मार ॥ पळो लागले कौरव मार ॥ यावरी तो शैल्यवीर ॥ धर्मावरी धावीनला ॥ २८ ॥ तो रथाव री धर्म पवीत्र ॥ मस्त की वीराजे आतपत्र ॥ तपनपथ अतीवीचीत्र ॥ म करे बीकृद्दे पुढ़ली ॥ २९ ॥ चीचसेन नकपुत्र ॥ नकुळासी युध्य करी अतुल ॥ तेने करुनीया पुरुशार्थ ॥ नकुळवीरथी कलालेका ॥ ३० ॥ मग नकुळ पाइ धाउन ॥ घेउनी असीलला थोडन ॥ याची यारथाव रीचढोन ॥ सीरे छेदीले पुरुशार्थ ॥ ३१ ॥ कीरटे कुंडले समवेत ॥ सी र कौरवशाळी टाकीत ॥ आनी रथीन कुळ बैसल ॥ वीरसमस्त मानवीती ॥ ३२ ॥ सुरसेन आनी सत्यसेन ॥ आले नकुळावरी धाउन ॥ अतुळ युध्य कले नकुळे करुन ॥ कनीता जाला तेधवा ॥ ३३ ॥ सुरसेन आनी सत्य सेन लक्षुन ॥ नकुळ टाकीले दीव्यबान ॥ होघाचे सीर उडउण ॥ आका सपंथे धाडीले ॥ ३४ ॥ कुलवर्म्याची वाहनी ॥ पार्थे संव्हारीली तेच क्षनी

॥शैल्य॥

२ कडें धर्म रना गंनी ॥ नीकुरेक रुनी मीडली ॥ २५ ॥ लोगदा घेउनी व्र
कोदर ॥ शैल्या वरी धावीन्नला सहार ॥ लो मंद्राज्ये चौदातोमर ॥ मी
मावरी भीकावीली ॥ २६ ॥ अस्यामलील चंदन ॥ त्याचा भीमे केलाचु
र्न ॥ मग शैल्ये गदा घेउन ॥ चरन चालीचालीला ॥ ३७ ॥ गदायुध्या
चे खनखना टी ॥ रनीलागली अगनी वृष्टी ॥ गदाघाये सेवटी ॥ शैल्ये मु
र्छनापावला ॥ ३८ ॥ सवेच शैल्ये उठोन ॥ दुजेरथी बैसला जाउन ॥ मागु
ती धर्मासी धरून ॥ युध्ये तेने माडीले ॥ ३९ ॥ शैल्यसतबानी ॥ धर्मे खीळी
ला सतबानी ॥ ऐसे वीपरीत देखोनी ॥ अवघे वीर उठावले ॥ ४० ॥ मग बा
न चक्री तोमर ॥ असीलता पशान परीध अपार ॥ शैल्यावरी सकळ
वीर ॥ वरूसाव करीले जाले ॥ ४१ ॥ लीलु क्या चेली ज्ञाख्ये ● शैल्य तोळी क्ष
न मात्रे ॥ रुम अर्जुना सी गुरु पुत्र ॥ युध्ये नकुर माडीले ॥ ४२ ॥ सवं लक्ष
संस्त्या बानी ॥ पार्थ भेदीला जाला तेक्षनी ॥ पुरान संख्या मार्गनी ॥ चक्र
पानी भेदीला ॥ ४३ ॥ पांडव सेनेचा संव्हार ॥ गुरु पुत्रे केला अपार

पडीले असंख्ये भार ॥ मार्गेन चाले रथाचे ॥ ४४ ॥ यावरी पार्थ रनांगी ॥ गुरु
पुत्र खीळीला सर्वांगी ॥ पाच सहस्त्र वीर वेगी ॥ वीजय मारीले तधवा ४५
गुरु सुत लोह मुसळ ॥ अर्जुना वरी टाकीले तात्काळ ॥ मग तेणे तुटाइ
सबळ घेउनी या पाडीला ॥ ४६ ॥ सवेची तेने पर्वी घटाकीला ॥ पार्थे तो बा
नीछेदीला ॥ पंचबानी ते वेळा ॥ कीरटी काढी वीजु ऐसे ॥ ४७ ॥ सर्पसंचर
तीवारु ढाल ॥ तैसे बान जाले आगीमुस ॥ मुर्छना येउनी गुरु सुत ध्व
जस्तंभी टेकला ॥ ४८ ॥ इकडे शेल्ये नीज बानी ॥ जरजर केला पांडव वा
हीनी ॥ कौरवाची वथानी ॥ पार्थे तीकडे संव्हारीले ॥ ४९ ॥ शेल्या वरी सब
ळ ॥ धर्मे घातले वान जाळ ॥ भीम सहदेव नकुळ ॥ पाटी राखीती धर्माची
॥ ५० ॥ धर्म म्हने चक्रपानी ॥ आजी शेल्ये मारीले न समरंगनी ॥ माझा अ
भीमान यक्षनी ॥ सीधी पावची श्रीरंगा ॥ ५१ ॥ केशव म्हने युधीष्टीरा
करी आता बहुत त्वरा ॥ आजी ये समसुरी चतुरा ॥ तुची पावसी नीर
धारे ॥ ५२ ॥ समरंगनी तु पाळ ॥ हीसे कौरवाचे काळ ॥ युधीष्टीर ब्रह्म

गोळ ॥ शकेस रसी गाजवीले ॥ ५३ ॥ बान जाळ कोरववाहीनी ॥ जर्जर केलीसमरंगनी ॥ मंत्र राजमहथ बानी ॥ धर्मराजं वीधीला ॥ ५४ ॥ मधु रेचचीलानगयेक ॥ आरक्त फुल लाके उक ॥ अनंतवी मंत्य ॥ धर्मराजे त्याहाटीला ॥ ५५ ॥ शैल्याचे चापस मरंगनी ॥ धर्मे शते छेदीलेसीमेरंगनी ते क्षनी ॥ बानाच्या संघटनी ॥ पावकज्वाळ परूशली ॥ ५६ ॥ चाप अलात चक्रापरी ॥ चमतीदोघाचे लस्यावरी ॥ घर्मे लहु नीपरस्परी ॥ बानधे तीलरन शैरे ॥ ५७ ॥ धन्य युध्ये युधीष्टीर ॥ मानवीती भीमामीसुदूवर ॥ मत धनुध्ये शैल्येन्द्र पवर ॥ धर्में छेदीताजाला ॥ ५८ ॥ धर्मीचेड नेदेयोन ॥ पुढे धाउन्नला भीमसेन ॥ बान घालेकरून ॥ कवच छेदीलेशैल्याचे ॥ ५९ ॥ धर्मेंद्र शक्ती काढीलीबाहीरी ॥ जीची थलीमा नाही दुसरी ॥ जे धर्मराजे दीव्ये संती ॥ अर्चीलीयी काळ पुजोनीया ॥ ६० ॥ ते काळी शक्ती परम सबळ ॥ कीयाकाळ सर्पाची गरळ ॥ की प्रळयाग्नीचीकेवळ वीक्राळ ॥ मुख्य ज्वाळा प्रगटली ॥ ६१ ॥ सप्तकोटी मंत्राचे तेज ॥ जीचे ठाई वसे सहज ॥ घंटा पताका तेजःपुंज पा

लानयनक्षाकीले ६२ ॥ हीय्यजडीत रत्नबंध ॥ हारयाइ तीसमुद्रुध ॥ वी
धायाने समर्थ बहुतबध ॥ वेधानी स्थली होतीते ॥ ६३ ॥ तेव्हा रात्रीअनीवा
र धाली रक्षाकीतायु धीष्ठीर ॥ जपोनीया अथर्वनी मंत्र ॥ न्यासध्या
नाही सर्वली ॥ ६४ ॥ मत्स्यवीजाचे अन्कुल ॥ धर्मेतोडीले अकस्मात ॥ होही
हकेमुर्छागत ॥ श्वळयेकरील चालीली ॥ ६५ ॥ तेडोळान पाहावे रात्री
कीतीयकवीर पालथे पडली ॥ कीलीकपार्थासी सरन जाती ॥ रक्षीरक्षी
लनोनीया ॥ ६६ ॥ कौरव्याचे हृदई लक्षीत ॥ मक्षी आली अकस्मात ॥ पर्व
तपडवर्जपाल ॥ तैसीहृदई संचरली ॥ ६७ ॥ दुर्योधनाचे नीघाली [illegible]
मती अर्थी माझीसंचरली ॥ पाताळीवीझाली ॥ जावोनीयाते धवा ॥ ६८ ॥
कुंजर झालेये पर्वत पात ॥ कीवृक्षउन्मळीला अकस्मात ॥ कीस्वर्गीचा
कुडा अकस्मात ॥ अर्थीवरी पडीयेली ॥ ६९ ॥ तैसा कौरव्य पडतारनी ॥ जे
जेगर्जे पांडव यारुनी ॥ जयेवाद्या चे तत्क्षनी ॥ मंगळघोसला गले ॥ ७० ॥
कौरव्याचे बंधु माहावीर ॥ धर्मावरी धावीन्नला असुर ॥ हाचेली क्षनमा

१की

चे सीर॥ उर्ध्वपंथे वीडपीले॥ ७१॥ कौरव दळी हाहाकार॥ अस्वस्तीशाप
डली सीर॥ रक्त गंगेचे माहापुर॥ लयन पाहो धावती॥ ७२॥ धर्माचे सुरस
पुर्ने॥ वानलीदेव सचीर मन॥ सुत कौंचे राजे हंस अर्जुन॥ सनली धन्य
वीरला॥ ७३॥ कौल्याचे उरलेदळ॥ स्वदेशाचा सोलेला काळ॥ ले दुर्योधने शा
धुनीस कळ॥ शाहवीलो अनादरे॥ ७४॥ गदा घेउनी वृकोदर॥ प्रळय के
लातेने थोर॥ यकवीस सहस्त्र वीर्य॥ रनीतेने पाडीले॥ ७५॥ मकरालय
जैसा वीशाळ॥ तैसे रन पडीले पुरकळ॥ त्यावरी कौल्याना मावीशाळ॥ म्ल
छ पलीउटील॥ ७६॥ हस्तीवरी बैसोन॥ तेने युध्ये केले नीर्वान॥ ऐरा
वतास मान॥ गजते याचा फीरतसे॥ ७७॥ पांडव सेनाचा सव्हार॥
म्लछे केला अपार॥ त्यावरी घटउत्कच्छ माहावीर॥ मर सोडीला जाहला॥
॥ ७८॥ युयुधाने सतबानी॥ रनजर्जर केला रनी॥ गज चार घेउनी सीर
छेदीले म्लेछाचे॥ ७९॥ शानोरान पळतसे॥ ७९॥ सत्यकीने गदा घेउन
गज मारीला न लगता क्षन॥ सवेची टाकोनी बान॥ सीर छेदीले शाल्या

चे ॥ ८० ॥ ते देखोनी दुर्योधन ॥ पुढे धावीन्नला वर्मेल बान ॥ यक अर्जुन
वेगळा करून ॥ सर्वा सीरी रखीळीले ॥ ८१ ॥ सुयोधून सत बान ॥ धर्मा वरी टा
कीले नीवान ॥ दहा बानी भीमसेन ॥ धी धीला क्रोध करूनीया ॥ ८२ ॥ गदा
घेउनी भीमसेन ॥ दुर्योधना वरी धावीला हाक देउन ॥ रथ समरी केला चु
र्ने ॥ सुयोधन पळाला ॥ ८३ ॥ द्रौपदी चे पंच सुत ॥ तो ही वेढीला शारध्वत
जेवी दस्यानी साधु संत ॥ करीजे जैसे घाबीरे ॥ ८४ ॥ या वरी सात सतर थी
जान ॥ धर्मा वरी पाटवी सुयोधन ॥ ते देखोनी पांडव सैन्य ॥ अय घेउ टावले
यकदाची ॥ ८५ ॥ साहा सहश्र घेउनी स्वार ॥ सकुनी धावीला कपट
~~कपटाचा~~ सागर ॥ परी तीतुकीयाचा संव्हार ॥ पार्थे केला ते धवा ॥ ८६
रनागनी सत रथी ॥ लाकाळ मारी कुंजरपती ॥ आनी सहश्र स्वार से
लहस्ती ॥ येलक करूनी पाळीले ॥ ८७ ॥ पायदळ तीन सहश्र ॥ केला तया
चा संव्हार ॥ सकुनी लक्षुनीया समोर ॥ पार्थ वीर बोलत ॥ ८८ ॥ माझे
राज्ये सकुनी ॥ तुवा नेले कपट करूनी ॥ तुज मारूनी समरंगनी

आलावनीसर्वेही ॥ ९ ॥ कौरवस्त्रीयांचीधवा होउन ॥ मस्तास धाडी
न नानालागुनी ॥ सुसर्मावर्सत बान ॥ पार्थासमोर पातला ॥ १० ॥
तेने अर्धचंद्राबानी ॥ छेदीला तेव्हा पाक्षा सनी ॥ तैनेच सवेच असी
मार्गनी ॥ सुसर्मा रनी रवीकीला ॥ ११ ॥ फाल्गुनीयाबान जाळ ॥ सिव्हा रीले
सुसर्माचे दळ ॥ जैसे सुस्क वृन अनळ ॥ जाळोनी यात्रस्मकरी ॥ १२ ॥ च्या
री घटकापरीयेंत ॥ युध्य जाले अतुल ॥ मग बान काढीला दृ
ढल ॥ प्रळयकाळ जैसाका ॥ १३ ॥ तो याजीयालागुनी ॥ योटोनीयाला
वीलाद्क्षनकर्नी ॥ सुसर्माचा कंठलक्षुनी ॥ गगनेमार्गे सोडीला ॥ १४ ॥
कंकुक संचरला गगनी ॥ तैसे शीर खंडीले ते क्षनी ॥ सुसर्मा स
र्वपासुनी ॥ मुक्त जाला ते धवा ॥ १५ ॥ याचे पंच सपुत्र ॥ होते पीत या
समान सुर ॥ त्याचे सीरससमार ॥ पार्थे तेव्हा छेदीले ॥ १६ ॥ सुदर्शन सयस
न ॥ तेही कौरव दोघे जन ॥ पार्थे सीर छेदुन ॥ तात्काळ चीटाकीते ॥ १७
उलुक सकुनीचा नंदन ॥ तेनी सीध धावीला वर्सत बानी ॥ कुंनेळासीयु

ध्येकरून ॥ जर्जरकेलेलेसमर्र ॥ ९८ ॥ मगशकुनीनीरवानसर ॥ उलुकाचे
उळवीलेसीर ॥ तेनेदुखे सकुनीचीर ॥ रूदनकरीतीअतीदुखे ॥ ९९ ॥ बीदुरा
चपचनमनी ॥ आटवीलाजालासकुनी ॥ मगसहदेवावरीखडग घेउनी
क्रोधकरूनी धावीन्नला ॥ १०० ॥ तोसहदेवटाकोनीयाबान ॥ खडगपाडीले
लळीघेउन ॥ शकुनीगदा घेउन ॥ धावताजाला तेधवा ॥ १ ॥ सहदेवपर
मपुरूशार्थी ॥ गदातोडोनी पाळीलीक्षीती ॥ सकुनीनेयाकाली दीव्य
शक्ती ॥ लेहीकेलीचीरवटी ॥ २ सहदेवबोलेगर्जोनी ॥ सनेरेकपटीया
सकुनी ॥ कर्मकेलेमुळीहुनी ॥ याचेफळभोगीहे ॥ ३ माझीसंपती
नेलीहरूनी ॥ लेकपटीयासत्वरआनी ॥ उभेहात पायेखंडोनी ॥ या
कीनरनीआतापाहेपा ॥ ४ ॥ ध्वजतुरंग सारथी वृंदन ॥ छेदुनीपा
डीमाद्रीनंदन ॥ सकुनीखालेउतरोन ॥ शानघेउचालीला ॥ ५
तोसहदेवसोडीलेबान ॥ धारागी हृदय चे यमककान ॥ दोनीभुजा
छेदुन ॥ शकुनीच्या तेव्हा टाकीत्या ॥ ६ ॥ सभेची दोन्हीदार योजीले

दोन्हीचरन खंडले॥ मगगर्तुर्येमुखे बानतेवेळे॥ शीरउडवीले सकुनीचे॥ ७॥ तुजापीटोनी बोले सहदेव॥ वर्‍हनीपुष्पवर्षाव करीता सव॥ जयेवाद्याचे घोस अपुर्व॥ पांडवदळी गाजली॥ ८॥ चवघेबंधुयेउनी॥ सहदेवासीदेती आलींगन॥ यसुदेवसने धन्येधन्ये॥ सकुनीकपटीवधी यला॥ ९॥ सकुनीचेसैन्ये उरले॥ तेपार्थे अवघेची मारीले॥ अकराक्षानी दळ सकळे॥ सर्व आटलेकुरुक्षेत्री॥ १०॥ जेमेतंगगनरीतले॥ अपारवीराळ॥ त्याचे चोपाफुटलेयीत्राळ॥ कीध्यान गेलीया सकळनीचे क्षितरथीये॥ ११॥ मनाचेयानेउटले नीर्धीली॥ मगतेथेकासया नालीलीशीली॥ तेव्हीक्मस्तेनागीपडताती क्षिती॥ नीचेष्टीत रथीये मावळले॥ १२॥ पांडवदळीमाजी कीचील उरले॥ त्याचे गनीतकीलीकालेके॥ लेसागआलापहीले॥ वैसंपायनपुसतजे॥ १३॥ दोन्हीसहश्ररथीवर॥ आनीसातसलकुंजर॥ पाचसहश्रस्वार॥ सातसहश्रपायेदळ॥ १४॥ दुर्योधनतेसमई॥ गदाहातीय फळापाही॥ संव्हारीले बंधुसर्वही॥ येक

तीनाहीउरला ॥ १५ ॥ बैसावयानाहीचहुन ॥ यकलाचपडेदुर्योधन
मगद्वीपायनदोहपाहुन ॥ उडीत्यालघातली ॥ १६ ॥ वीदुराचेवचन
आठउनी ॥ मोकेआंरबळतलेक्षनी ॥ आटलीसर्वकौरववाहनी
चौघेयातेजीयंतउरले ॥ १७ ॥ दुर्योधनकृतवर्मागुरुसुत ॥ चौथा
उरलातोसारध्वत ॥ सजंयेलनेसायुध्याल ॥ मीहीराहीलोपेहोते
॥ १८ ॥ मीआलाच्चआलोजाउनी ॥ मजयहीहीखडगघेउन ॥ सात्य
कीआलाधावोन ॥ मजलागीवधावया ॥ १९ ॥ मगआटलेव्यास
देव ॥ तेनेसोडवीलामाझाजीव ॥ म्यासच्यकवच्चटाकुनीयासर्व
लोक अरीधावीन्नले २० ॥ तोदुर्योधनतेथे ॥ येकलाहबीलारडत
मीहीदुरवेसटलोबहुत ॥ मगत्यासमर्ववर्तमानपुसले ॥ २१ ॥ कृ
तवर्मासारध्वतगुरुनंदन ॥ हेगेलेमागवनापळोन ॥ मगबोली
लादुर्योधन ॥ सागजाउनीधृतराष्ट्रा ॥ २२ ॥ याकाभवयपाये
नडोलात ॥ मीयकलाअसेतुस ॥ मजहेदेखाजालीधास ॥ पुर्वद

तेसुटेना ॥ २३ ॥ मग जळस्तंभ करून ॥ त्या डोहीराहीले दुर्योधन
पुढे आले तीघे जने ॥ मज पुसु लागले २४ कोठे आहे दुर्योधन
मया भागी तले हे दुर्याचे स्थान ॥ माला पुरवनी जाउन ॥ तीघे राहीले व
ळारवाले २५ अस्तांचळा गेला आहीस ॥ इकडे पांडव सेना धावत
दुर्योधनासी सोधील ॥ कोठे लपाला म्हनोनी २६ ॥ दुर्योधनाचे सौबी
र नीश्वीती ॥ गेते अवघे अनुनेनीली ॥ कीतीक वीर पन्यापळ ली २
डलीहीडीती रानो रान २७ ॥ कीया लावन्य हरनी ॥ पळयक रील जाली
रनी ॥ पांडवाकडे गेला म्हनोनी ॥ युयुलस यक उरला २८ वैसंपायन
म्हने जन्मेजया ॥ युयुतस वधर्मासी पुसुनीया ॥ गज पुरा आला त्वला
स्या ॥ तो वीदुर त्यास पुसत २९ ॥ कायेपतेला सांग समाचार ॥ म्हनेजा
ला सर्व संव्हार ॥ वीदुर करी हाहाकार ॥ कायेउत्तर बोलीला ३० युयु
त्साव उरलासी ॥ संतुष्ट जाला आमुचे मानसी ॥ तुम सत्वर जाइ आ
च्या र्यापासी ॥ तु जही येथे कोन्ही मारील ३१ ॥ गजपुरी हाहाकार

सुनेतीसेअश्वथेमें तीर ॥ सर्वपडला अधःकार ॥ कळसठ कोटी पडी
यले ॥ ३२ ॥ वैसंपायनम्हणे जन्मेजया ॥ गदापर्व येथोनीया ॥ सौप्तिकपर्व
मागे सरलीया ॥ गदापर्व श्रवन करी ॥ ३३ ॥ सौनीकादीमाल मुनी ॥ श्र
वन करीतीनैमीषारन्नी ॥ वेदव्यासे प्रसादेकरूनी ॥ सुलसागेलया
स ॥ ३४ ॥ ब्रह्मानंदे श्रीधर ॥ पंडीतासवीनवी करजोडुनकर ॥ गदापर्व
सुरसफार ॥ यथुनपुढे श्रवन करी ॥ ३५ ॥ श्रीमद्भीमातीरवीहारा ॥
श्रीधरवरदा भुवनेश्वरा ॥ श्रीब्रह्मानंद अतीन्द्र बोले पुढे येथुनी ॥ ३६ ॥
सुरसपांडवप्रतापग्रंथ ॥ सौप्तिकपर्व व्यासभारत ॥ हरीलीलासारांश ये
थार्थ ॥ परून्ताकमा व्याल कथीयेला ॥ ३७ ॥ अ ॥ ९ ॥ वो ॥ ३९ ॥
॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५

श्रीगुरुमुर्तीये नमः ॥ पांडुरंगा पंढरीशा ॥ पांडवपाळका पुरान पुरु
षा ॥ पद्मजजनका पयोनीधीवासा ॥ पंकजनेत्रा परात्परा ॥ १ ॥ तुमे
चरीत्र नव जाय वर्नीले ॥ पुर्वध्यायी बोल्ले पर्व संपले ॥ येथुनी गदाप
र्व कथीले ॥ वैशंपायन म्हणे जन्मेजया ॥ २ ॥ धृतराष्ट्र म्हणे संजया श्र
ती ॥ दुर्योधनाची पांडव उडकुती ॥ मज वाटतो खेद चींती ॥ पुढील क
थी वर्तमान ॥ ३ ॥ संजय म्हणे पांडव सेना ॥ चहु कडे शोधील दुर्योध
णा ॥ सींबीरे सदने पाहली जाना ॥ चहु कडोनी सर्वही ॥ ४ ॥ तो काल व
र्मी कृतयासुत ॥ कृपयाबंधु जो सत्य ॥ ते दुर्योधनासी शोधील ॥ हृद
जय ळी पाल ले ॥ ५ ॥ म्हणती बाहीर ये दुर्योधना ॥ युध्य करु मारु पु
लना ॥ अथवा जाउ माया ज्ये सदना ॥ समरंग नीजु सोनी ॥ ६ ॥ आतु
नी दुर्योधन बोलत ॥ मी श्रम लो बहुत ॥ उध्या युध्ये करु यथार्थ
जिंकु सत्य पंडुसुता ॥ ७ ॥ तो त्री माचा पारधी जान ॥ जाल होता
पारधी मारुन ॥ ती हि समद्ध ऐकोन ॥ जाउनी त्रीमासी सांगती ॥ ८ ॥

द्वैपायन डोहामधुन ॥ नीघाला असे बोलता दुर्योधन ॥ ऐसे पांडव ऐकोन
देतीधनवत्ने पार धीया ॥ ९ ॥ पांचपांडव आनीकेशव ॥ उरलीअतनाधा
वेभव ॥ धर्म दुस्मसाएकी अतीपांडव ॥ द्रौपदीचे धावती ॥ १० ॥ तवते
तीघे जनरथी ॥ पळो लागले वनाप्रती ॥ पांडवहृदसमीप येती ॥ पदीलो
गुत्पन बोले ॥ ११ ॥ गदाजवळी घेउन ॥ नीजलासे दुर्योधन ॥ पाडवासल
नेमदसूदन ॥ कापट्ये पाहा केसें ॥ १२ ॥ ऐसे बोले ले समरा ॥ दुर्योधना

याचे

बाहीर येरे ॥ आला लपोनी व्येर्थ काइ ॥ यनेडाग क्षत्र धर्मा ॥ १३ ॥ यव्हडा
तु साअभीमान ॥ कोटे टाकला नेउन ॥ युध्येकरी बाहीर यउन ॥ स
मरंगनी माहावीरा ॥ १४ ॥ काय करीसी याचोन ॥ राज्ये अथवा स्व
र्गभुवन ॥ येक घेरे साधुन ॥ जळा मधुन बाहीर येइ ॥ १५ ॥ दुर्योधन
म्हने मीवीरथु ॥ श्रमलो मी यकला आहे यथे ॥ मगाम्हनती पांडुसुतु
ला ॥ आम्हीही बहुत श्रमलो आहो ॥ १६ ॥ दुर्योधन म्हने मासी इलना ॥
आटोनी गेली स्वर्गभुवना ॥ धर्मा मी जाइन वना ॥ तु राज्ये करी आपुले
॥ १७ ॥

धर्मल्लने तुझ्या जरी धले ॥ तेमीउबी नव्हेकुरुकाळी ॥ पुर्वीआली मागीत
लि ॥ परीयकीगोस्टनाही ॥ १८ ॥ देवाधीदेवनारायेन ॥ नीव्हादकरुआ
ला जान ॥ तु बोलीलासी कायेवचन ॥ मनामाजीव्यारचीते ॥ १९ ॥ स्तुरु
चेअग्नीचीमतीका जान ॥ दुतुकीमी नेदी युध्यावीन ॥ तरीबाहीरये
दमाजवीरन ॥ दोहीतुनी यकसाधी ॥ २० ॥ तुवाघालोनी यावीराथोर ॥
मारीला माझा वृकोदर ॥ अग्नलाउनी लाक्षमंदीर ॥ दग्धकेले आम्हाते
॥ २१ ॥ द्रौपदीचे धरुनी याकेश ॥ वोढल आनलीसभेस ॥ करुनीकप
टपाश ॥ राज्यमाझे धरीयले ॥ २२ ॥ गोत्रीघालाघालाघालावया ॥ आला
सी आह्मा मारावया ॥ असोकीती कथनोनीया ॥ अन्यायेतुझे सागा
वे ॥ २३ ॥ तरीनीघ आता झडकरी ॥ समधर्मयुध्येकरी ॥ दुर्योधनम्हनेमी
नीघतोबाहेरी ॥ अवघेमीळोनी मारालं ॥ २४ ॥ धर्मातुझेवचने करुन ॥
मीआलाबाहीर यनुन ॥ परीमाझे अंधमागलक्षुन ॥ गदाताडन नकीजे
॥ २५ ॥ धर्मह्मनेतु येरझडकरी ॥ मानेल ऐसे युध्येकरी ॥ आह्मीही पार्थ

चर्म [illegible] धारी ॥ युध्येक रुयेकची ॥ २६ ॥ याध्धन वा जउरनी ॥ हाकाल
र्वथा न फो दुकोन्ही ॥ भोवते उगेच गाडुनी ॥ आली सर्वे युध्ये पाडु ॥ २७ ॥
भीमसेने तु मी दोघे जन ॥ युध्येक रु समुरी नीवान ॥ लुजंगे नीघे वा
रुळा तुन ॥ तेवी दुर्योधन नीघाला ॥ २८ ॥ क्रोधे नेच रक्तांबर ॥ दीसे खवड
ला जैसा व्याघ्र ॥ २९ हाती धरी वज्र ॥ तैसी करी गदा झळकतसे ॥ २१ ॥ ५
वृकुन्म सायकी बळी ॥ हातावरी गदा हानी लेवळी ॥ गदा हालास तीसक
ळी ॥ देखोनी बोले सुयोधन ॥ ३० ॥ हासला बहु तमीळोन ॥ परी गदा घाये
ने करीन चुर्न ॥ व्याघ्रासी चेष्टा करुन ॥ वृसन्न केसे वाचली ॥ ३१ ॥ यक
यक उ दोन ॥ करा मज्जसी युध्ये कंदन ॥ धर्मा तु धर्मपरायन ॥ साक्षी हो
र यगोष्टी ॥ ३२ ॥ यकावरी बहुत जन ॥ उठावले हा स्वधर्म पुनी ॥ पार्थल
न तरी अत्री मान ॥ केवा मारी लारंना गनी ॥ ३३ ॥ आता तु साग तोसी स्व
धर्म ॥ तेव्हेळे का केला अधर्म ॥ मग बोले राजा धर्म ॥ बाध वीर गुंटी मा
यकरनीया ॥ ३४ ॥ तु पाचात यकासी मारी ॥ लरी हेरा ज्ये देउ नी धरी

अेकलारागा आला कंसारी ॥ भीम अंतरी हचकला ॥ ३५ ॥ श्रीरंग ह्मने तेवे
का ॥ नेम वचन काये केला ॥ अरे तापु वीच अेसे बुडवीला ॥ कुलकर्म खे
ळोनीया ॥ ३६ ॥ न करीता प्रधानासी वीचार ॥ नृपे न बोलावे उत्तर ॥ तेने
यकासी मानीले साचार ॥ तरी मग राज्य ध्यावे की ॥ ३७ ॥ आपनासी नाही
बुधी साचार ॥ दुजीयासी न पुसने वीचार ॥ तरी अनर्थ पडे नीरधार ॥
यास संदेह नसेची ॥ ३८ ॥ भीम बळे आहे सबळ ॥ दुर्योधन बळकर्स दुढा
ळ ॥ केसी संपादेल वेळ ॥ मज चींता जाळीतसे ॥ ३९ ॥ भीम ह्मने कंसात
का ॥ तु असता आह्मासी पाठीराखा ॥ या दुर्योधना मस्तका ॥ जींकावया
न लगेची ॥ ४० ॥ मग भीम गदा घेउनी उठीला ॥ तके ब्रम्ह कटाहे गा
जयीला ॥ दुर्योधन सरसावला ॥ जनासंदासारीखा ॥ ४१ ॥ वकोदर ह्मने
तेवेळी ॥ शकुनीच्या बोले कर्मे केली ॥ ते दुःख फळ सकळी ॥ भोगी आ
ता पापीया ॥ ४२ ॥ भीस्म द्रोन कर्न वीर ॥ जे रनपंडीत जे से तीनकर ॥ ते
तुवा मारवीले सकळ मम ॥ माहावीर समरंगनी ॥ ४३ ॥ दुर्योधन ह्मनेव

लागाना ॥ कीती करसीरे भीमसेना ॥ जीवनेची नामेघगर्जना ॥ व्येर्थ जैसा ग
डगडी ॥ ४४ ॥ आजी तुझा घेउन प्रान ॥ गजपुरीचे राज्ये पावेन ॥ तो बळरा
म तीर्थ करुन ॥ अकस्मात तेथे आला ॥ ४५ ॥ सर्वी केले यासी नमन ॥ बावीसा
दीवसा आला परतोन ॥ परीयुध्याचा अटरावा दीन ॥ निश्चये पुर्ने जाना
वा ॥ ४६ ॥ भीमसेन दुर्योधन ॥ बळरामाचे सीष्ये जान ॥ रेवतिवराचे वंदुनी
चरंन ॥ पार्थुनी युध्ये पाहा म्हनती ॥ ४७ ॥ बळीराम म्हने ऐका मात ॥ थोरस
मंत पंचक तीर्थ ॥ युध्ये करीता मोक्ष प्राप्त ॥ चला तेथे अवघेही ॥ ४८ ॥ मग
सर्वही उठोन ॥ आले समंत पंचका लागुन ॥ सरसावले होघे जन ॥ देव
गगनी वीलोकीती ॥ ४९ ॥ सींह्यावरी सींह जैसा ॥ वृकोदर चपेटा तैसा
हाक फोडली लेने आकासा ॥ देवविमाने कंपताती ॥ ५० ॥ पुर्वी जरासंद
आनी भीमसेन ॥ कीं सुंदोपसुंद होघे जन ॥ कीं वाळी आनी सुग्रीव जान ॥
ते ची होघे जन दीसती ॥ ५१ ॥ कीं मेरु आनी वींध्याचळ ॥ ऐसे होघे सतीहो
घे सबळ ॥ हाके सरीसा ब्रह्मांड गोळ ॥ डोळो लागले तेधवा ॥ ५२ ॥ धर्म

स म्हनेदुर्योधन॥ तुम्ही युध्ये पाहा अवघे जन बैसोन॥ सर्वांस अवस्थे
म्हनउन॥ धरनीवरी बैसले॥ ५३॥ भये कापल्या सेक्षीती॥ पाताळी भोगेंद्र दचक
कला चीत्ती॥ कुर्म पाठ कापली॥ भगनेरीचवी तीतेममद्र॥ ५४॥ कानन
नीस्वापदाचे पाळे॥ स्थान सोडोनी पडो लागले॥ पर्वतसी रवर तेचे वेळे॥
कोसळती उर्वीवरी॥ ५५॥ सप्त समुद्र उचंबळती॥ मेरु मांदार आंदळती॥
असोन्नीमसेनाचे चीत्ती॥ पुर्व दुःख आठवले॥ ५६॥ करकरा खाउनी दा
त॥ म्हने केसे जाळीले जोहरात॥ वीस घालुनी गंगेत॥ बुडवीले तु वामज
लागी॥ ५७॥ द्रौपदी सत्वेस आनुन॥ अंकरायी लाउ घडोन॥ ते माडीआ
जीकरीन चुर्न॥ तु पाहे आला समरंगनी॥ ५८॥ गडगडु म्हनउनी वचन
बोलीला सीकीदुर्गवस्रोन॥ नीट तीळ पंडुनंदन॥ म्हनोनीया बोलीला सी
॥ ५९॥ गाथीन मता अजुन॥ तु वापा टवीला अचीनंदन॥ लटपट करोनी जगापुढी
वन॥ आला धावोनी धावनीया॥ ६०॥ दुर्योधन अन्याये थोर॥ रावनाही थाव
या उतर॥ म्हने आजी तु सेक तीवर॥ भानवीरहीत करीन मी॥ ६१॥ लोन्नी

मेगदेचेघाइ ॥ दुर्योधन ताडिला ६६ ॥ तवतेने हीलव लाही ॥ भीमे वरी ताडि
ला ६२ ॥ कुंकुमे मारवले अचक ॥ की पळस फुलले बहुसाल ॥ तैसे अ दु
दे बंबाळ ॥ आरक्त वर्ण दीसती ६३ ॥ नाना मंडळ दावीती ॥ थरकत चपक
त नाना गती ॥ चक्राकार फेरे घेती ॥ मुर्डेन क रीती बिसका ॥ ६४ ॥ यक द
क्षीणेकडे दावीती गती ॥ यकाचे डलरे पदे चालीती ॥ वीजे ऐसे चमकती ॥
हानीली वर्मे पाहो नीया ६५ ॥ गदेसी गदा मगटती ॥ माहाज्वाळा तेथे
उमटती ॥ दोघे हीमागे न सरती ॥ जये चीतासी वाटे ना ६६ ॥ मांडी रचुंटी
काहाडुन ॥ सवेची घेती उर्ध्व उडान ॥ यक यकाचे घाय करून ॥ मुर्छना
यउ नी पडताती ॥ ६७ ॥ भीम उठे मुर्छना सवकरुन ॥ पाहे दुर्योधनासी वी
लोकुन ॥ तवतो व्याकुळ देखुन ॥ उगा ताही स्पन त्रीरी ॥ ६८ ॥ सवेची
उठोनी दुर्योधन ॥ मागुता भवतें युध्याला गुन ॥ जगदीस्वरासी लने अ
र्जुन ॥ युध्ये हाफ्रुन परम हे ६९ ॥ जयेकोन्हास् भास ॥ हे मजन क ळेनी
श्चीत ॥ हे रीलने मायेने परम नव्हधुर्त ॥ पुर्वी ना पुनीटाकीला ॥ ७० ॥ तो

॥ पा० ॥ दासी अतीसंटपन ॥ करुनी ध्यावाल्याचा ज्ञान ॥ जीमाजसीहरीहावीरखुन ॥ आपुलीमांडीलगनोनीया ॥ ७१ ॥ मैत्रीयाच्या शापहारुन ॥ मांडीवरीग दाघायेपडोन ॥ सेवटी जाजीलमरोन ॥ जान मधुसुदन सर्वर्वम ॥ ७२ ॥ द्रोपदीचाली शापपुर्ण ॥ जीमाचातोचनेम वचन ॥ त्यावरी पाप हारुन ॥ दुर्योधन आचरला ॥ ७३ ॥ यरुची दुर्योधन योध्याकुशळ ॥ कुळीनाछै सीगदासबळ ॥ समरंगनी आला अखंड ळ ॥ त्यासहीतारी आ नीलतो ॥ ७४ ॥ असोदोघा मीयुध्यहोत ॥ सकळवीर त्रोवलेपाहत ॥ नानामंडळे उडानाघेत ॥ हाकफोडीतीअपार ॥ ७५ ॥ उफरायीउडीघे दुर्योधन ॥ तेवे ळीवसते जालेचरन ॥ तेत्रीमेगदाघेउन ॥ यामांकावरि घालली ॥ ७६ ॥ पक्वफळ होयेचुर्न ॥ तेसीमाडीगेली वीदारुन ॥ दघपकेउनतळोने तेसाद्रुमीवरीपडीयेला ॥ ७७ ॥ जाले नाना उल्कापात ॥ गगनीउठलेची यी धकेत ॥ धरा जाली कंपीत ॥ मेघवर्सलरक्तधारा ॥ ७८ ॥ सुमनवर्षी नी मावरी ॥ नीरजरकरिति तेअवसरि ॥ असोसु योधमाचा सुगुरसळकरी ॥ ॥ पु० ॥

भीमहानेलातेने ॥ ७९ ॥ भीरावरीपायेदेउन ॥ रगडुनीकेलेचुर्न ॥ आत्मा
मवांटतीळजानु ॥ बोलीलासीकैसातु ॥ ८० ॥ धर्मह्मने भीमा पाही ॥
अनुचीतकर्मकेलेयसमई ॥ हे सर्वथा यासी मानलेनाही ॥ मागेपुढे
नींदुतुलतुले ॥ ८१ ॥ अकराक्षोनी दळाचापती ॥ पृथ्वधर दुर्योधन छत्र
पती ॥ आताकर्माचीकैसी गती ॥ पडलाक्षीती दुर्योधन ॥ ८२ ॥ अजा
तशत्रु धर्मस्वरा ॥ नयेनीवाहतीआश्रुधारा ॥ ह्मनेदुर्योधनाकौरवेस्व
रा ॥ कैसे घातक नतु झेवोडवले ॥ ८३ ॥ खेदनकरी हृदयकमळी ॥ तुझी
बुध्दी तुज फळासी आली ॥ तुझीया स्त्रीया रडतीसकळ ॥ तेश्रवनि
मीकेवीऐकु ॥ ८४ ॥ तोक्रोधयुक्त बोले बळीराम ॥ भीमाधीगतुझा
पराक्रम ॥ अंधमागलाडावाहाने म ॥ यावरीहे विशेष कर्म केले ॥
॥ ८५ ॥ पृथ्वीपतीसुयोधनवीर ॥ याचे लातेने मर्दिलेसीर ॥ क्रोधेनेउच
लुनीमुसळनागर ॥ बळीभद्र उठावले ॥ ८६ ॥ मगधाउनीयाचक्रपा
नी ॥ मीठीघालती बळीरामालागुनी ॥ समाधानकरीतेचक्षनी ॥ जेष्ठ

बंधुचेतेधवा॥ ८७ ॥ तुम्ही आम्ही धरीला अवतार॥ हरावया पृथ्वीचा
भार॥ याची पाटीरा खावी साच्यार॥ पीत अगानी सुत की ॥ ८८ ॥ साम्ही
शाप होता वहीला॥ तो याचा यानी फळासी आला॥ आनी कळयुगा
चा प्रारंभ जाला॥ स्वधर्म चालीला बुडत॥ ८९॥ श्रीमापासोनी पड
ले अंतर॥ आता धर्माकडे पाहावे साच्यार॥ क्षेमा करावी नीर धार॥
नाहीवीच्यार दुसराची॥ ९०॥ रथीं बैसोनी रेवतीरमन वीर॥ द्वारके
सी गेला सत्वर॥ मग धर्माचे समाधान श्रीधर॥ नानापरी करीतसे
॥ ९१ ॥ असो जयवाद्याची घाय॥ यकच लागली तेसमय॥ लोक ना
दे सर्वही॥ वीर गर्जती आनंदे॥ ९२॥ सर्व राजे मीळोन॥ करीती त्री
माचे स्तवन॥ धर्म द्वेसी दुर्योधन॥ बरा मारीला चांडाळ॥ ९३॥ कृष्ण
कडे दुर्योधन॥ क्रोध पाहे वीलोकुन॥ कृष्ण म्हणे सर्व यादव संपुनी॥ कप
ट बुधी करुनीया॥ ९५॥ कंस आनी काळयोवुन॥ गोवळा मारीले
कपटे करुन॥ धर्मा हाती असत्य बोलउन॥ घेतला प्रान द्रोनाचा
॥ ९६ ॥

सींखडीलु या पुढे घालुन॥ येसनी पाडीला गंगानंदन। चक्र काढावया
गुतला कर्न॥ याचा प्रानघेतला तुवा॥ ९७॥ मात्ताकर्नेचीरय कता॥
त्रैलोक्यासी वश्ये जाला॥ काळरुपी यागोपाळा॥ तुवाचगी कीला
समरंगनी॥ ९८॥ धर्मयुध्येकेले नाही॥ कपटे मारीले सर्व ही॥ हरीहुने
आलोजे समर॥ मानलीनाही मी श्रीहरी का॥ ९९॥ तुवाजे अन्यायेकेले
बहुत॥ तेचीफळा आले समस्त॥ केसीधरुनीबोढील॥ माझी स्त्रगानी
सभेनेली॥ १००॥ तुलीक परी चांडाळ मळीन॥ तुमचे ऐसेच करावे
हनन॥ म्याअवतार धरीला जान॥ याचीकार्या लागुनी॥ १॥ नाना प्रका
रे करुन॥ मारावे अवघे दुर्जन॥ सन्द्रात्माचे प्रतीपाळन॥ करावे या
चीयालागीपे॥ २॥ उ तरावयानुमीचार॥ मी अवतरलो सर्वेस्वर॥
रमापतारी रघुजनीचर॥ पुर्वी म्याच मारीले॥ ३॥ नाना अवतार धरु
न॥ अवघे दुर्जन नीं दाकुन॥ हीरण्यकस्येप मर्धुन॥ प्रल्हाद म्याची र
क्षीला॥ ४॥ वेहातु त्येवडीलाचे वचन॥ तेतुजवाटे वीना समान॥ गु

॥पा०॥ ॥३०॥

रुद्रे होके ला हारून ॥ त्याचे फळ त्रोगी हे ॥ ५ ॥ सर्षप बीज पेरीले बहु
त ॥ तरि गोधुम के चे शाळ ॥ दुष्कर्म आचरत ॥ ते पर लोक केवी पा
वे ॥ ६ ॥ असो श्रीरंगाचे स्तवन ॥ पांडव करीती कर जोडून ॥ ब्रह्मांड ना
यक मनमोहन ॥ भक्त जनरक्षी ॥ ७ ॥ पांडव पाळक गोवींद ॥ हेची
त्रुवनांगां जे ब्रीद ॥ तेसाच करुनी नीसद ॥ दुत्री नाद गाजवीला ॥
॥ ८ ॥ तरी यावरि पीत वसन ॥ ब्रह्मांड नायक जगन्मोहन ॥ नीळे सक
ळ पुर्न ॥ सीबीरा प्रती चालावे ॥ ९ ॥ दुर्योधनाचे सीबीरे थोर ॥ जडील
रत्नावरी कळस ॥ कनकवर्ने ती सतीरा जहंस ॥ अतीउत्कष्ट रत्नच नी
ती ॥ १० ॥ कर्ने होनगंगा स्तुल ॥ पाचही सीबीरे चनत्रनील ॥ यवं वो सम
स्त ॥ नाहीर क्षक सर्व ही ॥ ११ ॥ ती व्यास्तरने मृकु मवाळे ॥ थोट गने गाली
या ते जाळे ॥ कोश सद्दने वीशाळ ॥ चनत्रनील पडीयली ॥ १२ ॥ कोन्ती से
यक उरले कीन्चीत ॥ ते धर्मा सगेले सरनां गत ॥ म्हनती कौरवे पाळीले
त्या जी परीयेंत ॥ यावरी धर्म नाया रक्षील ॥ १३ ॥ गांडीवास गवसनी ॥

घालुनीते द्रापाक शासनी ॥ तुनीरटे पीला आटोपो नी ॥ जोकल्पाली सरेना ॥ १४ ॥ असो जयचा ध्विवा ज वीत ॥ स्चनथला गेला पंडु सुत ॥ अर्जुनाचा वी जयी रथ ॥ ज गन्नीवासे सोड वीला ॥ १५ ॥ उ त्र्यय हा हम उलरले सवेग ॥ तल क्षनी सोडीला तुरंग ॥ अंजनी हृदयां विहंग ॥ पुसुनी गेला स्थलबंधा ॥ १६ ॥ खाली उलरला भगवान ॥ धडधडा जळा ला स्यंदन ॥ जळाव याकाये कारन ॥ जन्मोजये पुसलसे ॥ १७ ॥ मग बोले वैसं पायन ॥ द्रोनकर्न गंगा नंदन ॥ यही शास्त्रे सोडी लेहाकरन ॥ पार्थ ज्ञानहर्ते जे ॥ १८ ॥ तो श्रीरंग आनी माऊली ॥ रहीपळविली निज शक्ती ॥ जे ब्रह्मांड जाकुसकली ॥ हालीत्रोव तिलपल ॥ १९ ॥ त कार्य सरलि या समग्र ॥ हीला देखोनी रहीवर ॥ घळया म्नीतुल्ये रहीवर ॥ चतुफडो नीसरी धावीन्नली ॥ २० ॥ जळाला धडधडाला रथ ॥ पांडव आश्चर्य करीली ॥ धर्म त्रीम पार्थ श्रीरंगासी पुसली ॥ २१ ॥ का जळला स्वामी स्यंदन ॥ हास्यपे मुखे बोले राजीवनयन ॥ अर्जुनाचा ध्या यया ज्ञान ॥ अस्त्र दैवला ज पलहोत्या ॥ २२ ॥ कार्य सरली या समग्र ॥ आली

कळ

आनीतर उतरीलेनुभार ॥ लेअप्सरागे धावीतीसमग्र ॥ रथीवरजा ळीता ॥२३॥ गांडीवचाप अक्षयेतुनीर ॥ पार्थेकाढीलेहोते आगोहर ॥ तेव्हडीनी घाली आगोहर ॥ कृष्णस्मरवे करुनीया ॥२४॥ येवंजगज्जीवने रक्षीले ॥ हेपांड्यासीपुनर्देखीले ॥ अभीमान सर्वाचेगळाले ॥ श्रीकृष्णसीपनाचे ॥२५॥ सुचधारक सचर्वेस्वर ॥ हेअयाया आले समग्र ॥ मगकृष्णभक्तवन अपार ॥ करीतेजालेसधेम ॥२६॥ आदीपुरुषा परात्परा ॥ सर्व स्थाना आगोचरा ॥ सर्वरक्षकाचीलुवनेस्वरा ॥ वेदशास्त्रा अगम्येतु ॥२७॥ अनतजन्म तपकेले ॥ तेयकदाचीफळा आले ॥ सोयरा होउनी यबेळे ॥ सोयरक्षीलीआमुची ॥२८॥ करुनीयापुन्याचारासी ॥ षडुलसीवसत्राकेगोवीलासी ॥ नीच्चकर्मे ऋषीकेसी ॥ सारथीतुवा अवलंबीले ॥२९॥ तुझीयाउपकाराचेरुन ॥ आली कोनेकाळी होउउतीर्न ॥ अर्थीचे पचकरुनीजान ॥ तीहीलागुननसरती ॥३०॥ ऐसीश्रीकृष्णलीलाअगाध ॥ पांडववर्णीता होतीसगद्गद ॥ मगत्यासी हृदयधरुनीमुकुंद ॥ समाधानकरीलीयाचे ॥३१॥ असोपांडवयावरी ॥ राही

लेदुर्योधनाचेंसीबीर ॥ सर्वसंपली नीधार ॥ येते जालेआनंद ॥ २२ ॥ यावरीञ्ज
गन्नीवास ॥ जालाजालाहस्तनापुरास ॥ रथीषैसोनीपरमपुरुष ॥ धृतराष्ट्रा
सीभेटला ॥ २३ ॥ गांधारीसी बोलाउन ॥ करी उभयाचे समाधान ॥ बहुतरा
स्थनी तीसागोन ॥ मनत्याचे मोहीले ॥ २४ ॥ पुढीलटाकोनी कार्यत्याग ॥ का
ते येगेलाश्रीरंग ॥ गांधारीचलीचलांत अत्रंग ॥ पांडवत्यापील म्हनोनी ॥ २५ ॥
पांडवजाळुन करील भस्म ॥ हे जानोनी त्र्यक्ष मनोन्नीराम ॥ तीचेसमाधा
न परम ॥ नानाप्रकारेकरी याचे ॥ २६ ॥ यक मुहुर्तपरी येंत जाना ॥ गांधा
रीसआलीदुख मुर्छना ॥ मगसावध होउनी यू कक्षना ॥ पुत्रदुखे आरंभके
॥ २७ ॥ हरीम्हने गांधारी ॥ मीसीघ्रा इस आलो जेअवसरी ॥ दुर्योधनासीसी
कवीतलेनानापरी ॥ परीतोनाअेके कोनाचे ॥ २८ ॥ मीचयवीदुरसत्यवतीनंदन ॥
शारद्वतस्त्रीस्मरन ॥ षठुलाचेनाआयके वचन ॥ तरीपांडवासीदेमनाही
॥ ३१ ॥ आलातुम्ही यक अेकावे ॥ पांडव आपुलेपुत्र म्हनावे ॥ तुम्हासेघा
चे कनव ॥ धर्मसेवा करी बहु ॥ ४० ॥ अयोत्तु सौबकी पतीव्रतापुर्ना ॥ पुर्वी

बोलली होती सी वचन ॥ जथे धर्म तेथे जये कल्यान ॥ ते चीव चन खरे जाले
॥ ४१ ॥ लोम गुरु पाराशर सुत ॥ प्रगट ला ते ठाइ अकस्मात ॥ धृतराष्ट्रा चे स
माधान करीत ॥ म्हने पांडव सुत तुमचे ॥ ४२ ॥ कृष्णसा प्रतीपुत्र सोन ॥ पीटी
त चालील स्यदन ॥ अनर्थ करील द्रोन नंदन ॥ जाल प्रणाउ नीव रेने ॥ ४३ ॥
आला देखोनी जग जीवन ॥ आनंद जाले पंडु नंदन ॥ जैलर्तिने उ नी हि
रैने श्रीरंगे अवघे वर्तमान ॥ जालेती तुके कथीय ले ॥ ४४ ॥ इकडे नाजा दुर्यो
धन ॥ धुळी लरडे हीन वदन ॥ फेरावी खुरले चहु कडोन ॥ ते स्वहस्ते आक
र्षी ॥ ४५ ॥ स्वासस्वास टाकुन बोलत ॥ हे अ वरयाआ त्यासी जाली आस
तो संजये आला तेथे ॥ खेदे स्फुंदत उभा पुढे ॥ ४६ ॥ दुर्योधन बोले दीनवद
न ॥ माझी माये बाप वृद्ध पुर्न ॥ कोन्हासी जातील करान ॥ आत्मासी पाळा
लनो नीया ॥ ४७ ॥ पडीला माझा लक्ष्मुमन ॥ माझे स्त्रीयने देखीला हे प्राण ॥
अरे संजया साग जाउन ॥ गुरु सुता हीली घाते ॥ ४८ ॥ संजया जाउन वना
त — तीघा सीकिले श्वेत ॥ मग कृतवर्मा कृपया सुत ॥ रथी बैसोनी धा

धायीनले ॥ ४९ ॥ तो दुर्योधन पडीला रन मंडळी ॥ सुखी सर्वांगी मारखीतो धु
ळी ॥ गदाघाये तळमळी ॥ हुंकारे षळी क्षन क्षनो ॥ दुर्योधनाच कपाळ
॥ केशर कस्तुरीने माखीले वीशाळ ॥ तेथे पार्थाचे सायकसबळ ॥ बै
सोन रक्त वाहतसे ॥ ५१ ॥ जे कुसुम भासे जेच्या अरुवारी ॥ चमर मंचकी
पुढे मंहीरी ॥ तो गदा घाये धरचीवेळी ॥ धुळी मासीतो ळतसे ॥ ५२ ॥ जो ब्र
कराक्षानी ह्ळाचा नाथ ॥ यात्रोवते ऋुते बैसली बहुत ॥ मांसवाटनी करी
ली ॥ पाहेल टूहुलगीची ॥ ५३ ॥ कीटक मक्षीकालोळली ॥ हलहालवाया वा
हे राती ॥ आहे रकर्माची केसी गती ॥ पुढलो पुढली वाडवत ॥ ५४ ॥ मग ते
थे तीघेजने येउन ॥ स्कंदु हेस्कं हो क्रोक रन ॥ सनती दुर्योधन नीधान ॥ चा
लीला सीयावरी ॥ ५५ ॥ लक्षमी होये परम चंचळ ॥ मरिची जळन्याये सक
ळ ॥ क्षन क्षना न कळे काळ ॥ कैशा यती केधवा ॥ ५६ ॥ तव दुर्योधन बोलत
तुम्ही पुरुषार्थ केला बहुल ॥ परी आमा गोहे यगते ॥ अेको नी बोले होनी
कोधे ॥ ५७ ॥ तलचाकनी सहर ॥ द्रशनीरग डीब्य धर ॥ मा मीसपत

नीधार॥ यावरीपरिसरावा॥ ५७ पांडव आनी पांचाळ॥ याचे शीरे आनी
तानलागे वेळ॥ हिन कवीताला काळ॥ लागीमीहोनीनद्हेरूला॥ ५८ दुर्योधन
बहुल हर्सला॥ उदका चाघट आनी ला॥ अश्वत्थामा अश्रीसींचला॥ मे
नापली मनउन॥ ६० मग दुर्योधनाची घेउनी आज्ञा॥ तीघे गेले पुढली
वना॥ पट वृक्षाखाले जाना॥ जाउनी याबैसले॥ ६१ आता या वनी गुरुसु
ल॥ पांडवसीबीरालकरी तीअनर्थ॥ राचीयउनीअकस्माल॥ प्रान घेती
लबहुलाचे॥ ६२॥ यकाचअश्वा मागेजान॥ गदापर्वसंपलसंपुर्न॥ पुढे सौ
प्तीक पर्वगहन॥ रसाळ आला परीजापा॥ ६३॥ श्रीपांडुरंगा ब्रह्मानंद॥
जो साधु हृदयांमीतीलीद॥ श्रीधरवरदभ्री ह्यि॥ पोव्रगाजेसर्वदाही॥ ६४
सौप्तीकपर्व परमपावन॥ श्रीधर मुखेकरुन॥ बोलीला केसारुक्मनीर
मन॥ ब्रह्मानंद परीमावे॥ ६५॥ सुरसपांडव प्रतापग्रंथ॥ गदापर्वव्याज
आरथ॥ यासील मानांस यथार्थी॥ येकावंन्यालकथीकथीयला॥ ६६
॥ ६६॥ ६६॥ ६६॥ ६६॥ ६६॥ ६६॥ ६६॥ ६६॥ ६६॥ ६६॥ ६६॥

श्रीगनेशायेनमः ॥ श्रीमत्स्यलैयेनमः ॥ श्रीगुरुमुर्तीयनमः ॥ मागे सं
पले गदापर्व हे रव ॥ पुढे आरंभीले शौक्तीक ॥ वैसंपायन व कासु रे रव ॥
जन्मेजया प्रतीसांगे ॥ १ ॥ गदाघाये करून ॥ आरंबळल दुर्योधन ॥ सिद्ध
जाला धावयाप्राण ॥ परी आगवन न सोडी ॥ २ ॥ येकादश क्षोनी दळ सं
हारीले ॥ साल तीघेजन बीर उरले ॥ कृतवर्मा दुजा पाद्र्याये बलीले ॥ आनी
तीसरा अस्वस्थामा ॥ ३ ॥ सेनापती द्रोण गुरूसुत ॥ त्यासी जाला दुर्योधन
देता ॥ शापुत करूण तिलला ॥ तीघे वीर नीघाले ॥ ४ ॥ रत्न काजा लागत क
थार्थ ॥ पुढे सावध ऐका मन पडीत ॥ कर्ने पीता पावला अत्त ॥ आधा
रते ये पडीयला ॥ ५ ॥ पांडवा समीप जान ॥ तीघे गुप्त उभे येउन ॥ जै सेध
नाडयाचे सदृश लक्षुन ॥ तस्कर पळली पाहली ॥ ६ ॥ तो वीराचा गेता ग
जर ॥ जयवाद्याचा घोषथोर ॥ फरे घेती घरटी कार ॥ दीपीका अपार
नगन चीती ॥ ७ ॥ लागन लागे ले येच काही ॥ ते थोनी नीघाले लवला
ही ॥ नीग्रोधवृक्षातळी येउनी ते समस्त ॥ रथ सोडील जा हाले ॥ ८ ॥ अं

तरी चंचीलेनेक यीबहुत । दुर्योधनाच्या दुःखे आरंबळत । सर्वे लागली
लेने समस्त । मग चेलीड कुलागली ॥ ९ ॥ उलरु नीरोलारन मद । पराज
याचापरम खेद । मनत पांडवाचा अपराध । बलोडामाजी नसकेकी
॥ १० ॥ वटवृक्ष जैसा सैन्ये पर्वत । मनश्वशा खानी मंडील । सारवालती
घेचीला कांत । स्वासोस्वास टाकीती ॥ ११ ॥ शयन करुनी क्षीतीवरि । तीचे
नीजले सेजारी । दुःख नीद्राले अवसरी । दोघा जनासी आली असे ॥ १२ ॥
हीलवर्म आनी गोल मनंदन । नीद्रा नंवी जाले नीमग्न । परी कृपाच्यार्य
सुत दुःखे करुन । आरंबळती नीद्रानंवी ॥ १३ ॥ माहापर्वत घुसघुसील
तयी वेळोवेळा स्वास टाकील । घोरनीसी होता ग्रास । स्यापदे पक्षी
वाहती ॥ १४ ॥ पींगळेचीया कीलकीलाट । सीवान्नु कीती लेये सेनाट
उलुकाचे शब्द उच्चार । भुताचे थाट हींडती ॥ १५ ॥ नीधान च रावयानी
घली । क्षनक्षना प्रकाश दावीली । येउयेउ असे पुसती । मागयाचीया
सदनाते ॥ १६ ॥ बाहेर नीघाले माहा फनी । मस्तकी सळकती दीव्य मनी ।

यक्षपीशाच्च राक्षेस मीळोनी ॥ सैरावरा धावती ॥ १७ ॥ मीटक्या घालुनी
वीस ॥ वृक्षी बैसत मावकास ॥ जान्हवीजळा पासोनी लोक आनेश ॥ सु
सीतळयल धावल ॥ १८ ॥ ऐसी लेनंतरा काळी ॥ कीकाळपुरुशाचीका
काबळी ॥ कीका गजळाचीउटीघेतली ॥ प्रथ्वी आनी आकाश ॥ १९ ॥ असो
ले थे जागा गुरुसुत ॥ लो याव्रक्षावरी नीस्तत ॥ मल्हश्रकाग मुंकुंद्रबा ॥
मलील ॥ यत्तीमरथील अल्ली ॥ २० ॥ लवते थे आला दीवाल्नील ॥ परमची
वाळ अतीउन्मल ॥ व्रक्षावरी वेगे चढत ॥ लस्कर गाली यरेने ॥ २१ ॥ उ
लुके रव्याली केली ते चक्षुनी ॥ मल्हश्रकागाच्यामाना मोडोनी ॥ व्रक्षाल
कीटाकुनी ॥ नीघोनी गेला क्षनाधी ॥ २२ ॥ दोनीतटस्त पाहे लेवेळा ॥ लुने
यकाने सर्वसंव्हार केला ॥ हा आल्हासी गुरुजाला ॥ दीक्षा आला हेच्ची
वेउ ॥ २३ ॥ मग दोघासी जागे करुन ॥ मने आताउयानुलगता क्षणु ॥
उलुकगुरुने येउन ॥ दीक्षा आलासी दीधली ॥ २४ ॥ पाचाळ आनी प
दुकुमर ॥ याचा ये साच करु संव्हारु ॥ चलानलगता क्षनमात्र ॥ संव्हारु

नीयेउ सासी ॥ २५ ॥ मग म्हणे नेणार द्वल ॥ न कळला केवीक रावा पात
क्षेच धर्म गावे र्थे ॥ कोटे उरेल मागपा ॥ २६ ॥ गुरु म्हणे ते वेळ
ती ही धर्म कोटे सात्राळीला ॥ या दुष्टा संगे सकळ ॥ गुरुरूपे मारीन
मी ॥ २७ ॥ शल्य म्हणे नेणीचीत ॥ पुढें वृद्ध हो बाळ समस्त ॥ बोल
तीती यथार्थ ॥ केला घात नंदिस्यानी ॥ २८ ॥ अधर्म स्याम म्हणे बोल ॥
तुमचे वाटली वीरातुल्ये ॥ पुर्वीच नीश्चंयम्या अढळ ॥ केला तुम्ही
जान तसा ॥ २९ ॥ पांचाळ पांडव न मारी तासाच ॥ नकाढी आंगीचे
कवच ॥ दुर्योधनाचे आन साच ॥ तळमळीत पाहीले की ॥ ३० ॥ पृथ्वी
पती दुर्योधन वीर ॥ याचे मरणकीचा मुगुर थोर ॥ भीमे गनोनील
ता चुरचुर ॥ चुर्न केला पाहतो की ॥ ३१ ॥ याच्या मरणकाचुरीपद देउन ॥
मर्दुन तेने केला चुर्न ॥ अधर्मा गी वायगानोनी ॥ अधर्मे केसे मारी
ले ॥ ३२ ॥ परम क्रोधे गुरु म्हणत ॥ करकरा हात हाण खात ॥ म्हणे तुम्ही
बैसा समस्त यथार्थ ॥ यकलाते थे जातो मी ॥ ३३ ॥ रथारूढ सवरते

उन॥ वेगे चालीला गुरु नंदन॥ मग तेही होघे जन॥ मरीसत्य जाला जा
ले॥ ३४॥ मनास मागे टाकुन॥ सीबीरा जवळी येउन॥ उत्तरेटा कलेजा
न॥ तीघेही काळतेज्याची॥ ३५॥ सकळ सेना नीद्रस्त॥ कोन्ही जागे नाही
तेथे॥ तो पार्थबळी देउनी सत्य॥ माहारुद्र स्थापीतासे॥ ३६॥ परमस्व
रुप त्रयेकरु॥ हु तांला असे सपस रीले वगात्र॥ केश्र उर्ध्व पीगट शरीर॥ जस्म
चर्चीले सर्वांगी॥ ३७॥ सुर गंगा वाहत॥ तैसीजी शालकळवीत॥ चीमु
का ही आयुधसमस्त॥ नयेकरे सळकली॥ ३८॥ वीस्वमासील सं पुर्न॥ ऐ
सेपस रीलेवदन॥ माहाअन्हुलदेखोन॥ अस्वस्थामा द्रचकला॥ ३९॥ लनेते
तो आले वीन्घ॥ माहाअन्हुलदारुन॥ मग सोडीला जाला बान॥ अलीती
क्षनतेजाळ॥ ४०॥ ज्याबाना घायेकरुन॥ माहानग होती चुर्न॥ ले तारुन
लागताती तीक्षन॥ मुखपसरुनी गीळीलसे॥ ४१॥ शर सोडीजैसे नंदीचे
पुर॥ लोगीळीला जाला शंकर॥ तु नीर सले समभ्र॥ लट करताली ला गुरु
सुत॥ ४२॥ शकीटा कळी साकुन॥ तेही चुर्नकेली चाउन॥ गहाही धलीत्री

फोडुन ॥ तेही गळीती सेधवा ॥ ४३ ॥ स्वफाहानीत सुन्नट ॥ तेही मोडोनी के
ली पीष्ट ॥ गुरुसुत परम धीट ॥ नाना शस्त्र वरु सत ते ॥ ४४ ॥ दोनी पाटी
मीलन्या जीत ॥ कृतवर्मा आनी शारद्वत ॥ अस्वस्थामा चीला कांल ॥ म्हणे
तुते केवी आवरे ॥ ४५ ॥ म्या अधर्मे सा डीला दारुन ॥ म्हणे प्रगटले वीन्य ॥
म जवारीत होला गोलम नंदन ॥ म्हणोन काळरूपी चीशाळपे ॥ ४६ ॥ म
ग अन्तुल सीव स्तवन ॥ करीता जाला गुरु नंदन ॥ म्हणे हे काळरूपी वी
शाळवदन ॥ काळाम या काळरूपा ॥ ४७ ॥ हे अर्धांग कालवानी वरा ॥
भाळलाचना नम्मा सुरहरा ॥ नम्म धुळना न येकंरा ॥ भरकारका
पसुपती ॥ ४८ ॥ त्रीगुनातीता त्र्यंबका ॥ त्रीसुळधारना त्रीपुरहारका ॥
त्रीदोषरहीता त्रीताप मोचका ॥ त्रीवर्ग रक्षक तु येवेळे ॥ ४९ ॥ कामा
तंका काम रहीता ॥ काळकुटधरा क्षय वीवर्जीता ॥ दक्षमख ॥ वीध्वंस
का अपरमीता ॥ गजांशजनका मदनारी ॥ ५० ॥ यक्षाधीपती मंडानी
शा ॥ मत्य जंया स्मशानवासा ॥ वामदेवा वीरूपाक्षा धीशा ॥ अंधक

थानमोचकातु ॥ ९१ ॥ तुलादीपती विश्वंभरा ॥ वीश्वपाळका मह
सापहरा ॥ आनादीसीद्धा त्रक्तभयेसंव्हारा ॥ वीस्वव्यापका जगगुरु
॥ ९२ ॥ ऐसेस्तवनकरून ॥ वेतीका यावरी नीमुन ॥ करीतां जालाहे व
न ॥ माहारूद्रजीसमर्थ ॥ ९३ ॥ तोतुताचे अपार पाळे ॥ त्रयेकेर रूपवी
साळे ॥ हाकदेउ नीपसरती अवाळे ॥ सुखचाटीती पाहुनीयाहाकडे
॥ ९४ ॥ गुरुसुलराकी आठुली ॥ सने जेजया जीउमापती ॥ आलाया
वेदीम ध्येपुनाहुती ॥ माजीची टाकीलोत्रक्षीका ॥ ९५ ॥ मरजावलीगु
रुनंदन ॥ म्याजेआरंभीलोकारन ॥ सीद्धीपावेवीसेमेर्था ॥ उडीटाकी
लोजाउन ॥ प्रगटलाते थेअंपर्नारमन ॥ पंचवदनदशभुजजो ॥ ९६
मगकाहीजालेप्रसन्न ॥ यावरीबोले गुरुनंदन ॥ म्याजेआरंभीलेको
रन ॥ सीद्धीपाववीसमर्था ॥ ९७ ॥ यावरीबोलेकेलासपती ॥ सीद्धीपा
वलेधरीलेचीती ॥ दीव्यखड्गसीध लेहाती ॥ सतांतजीव्हेसारीखे ॥
॥ ९८ ॥ पायेवंधुनीमहार ॥ पुढेगेले लीघे लस्कर ॥ रागरुद्दतसलवमा

द्वार ॥ रक्षीतसे द्वा आदरे ॥ ५९ ॥ गुरुसुत म्हणे अवधारा ॥ बाहीर नीघे या
स मारा ॥ पांडुनोका लाहान थोर ॥ संकटी संव्हारा सर्वही ॥ ६० ॥ जैसी ध
र्मधनुयरि ॥ सुळीबैसे वक्रा सुळी ॥ सगर माकळीहोये धरची ॥ तवी
परीकरा तुम्ही ॥ ६१ ॥ ऐसे या युक्ती सांगोन ॥ आत प्रवेसला द्रोननंद
न ॥ जैसे मुसक बीळी अहीगारुन ॥ घुसघुसीत संचरला ॥ ६२ ॥ कुरं
गीनी नीद्रस्त असता ॥ तेथे व्याघ्र आला अवचीता ॥ कीं सुब्क तृण प
र्वता ॥ ज्वाळमाळी जाळीला ॥ ६३ ॥ कीं अळीकेचे कोटारा येक वीत्रां
तरिघेवक ॥ तैसा गुरुसुत देख ॥ आधी सोधीत धृष्टद्युम्ना ॥ ६४ ॥ ज्या
सीबीरी होता धृष्टद्युम्न ॥ तेथेची गेला गुरुनंदन ॥ तलाय हेरतानोन
केसी धरुनी जागा करी ॥ ६५ ॥ घाय घालो ये द्रौपदसुत ॥ तो काळ
रुपी द्रोणी देखत ॥ तवतो गळा पासघालीत ॥ यरुयल काकुळती
॥ ६६ ॥ म्हणे आच्यार्यसुता अवधारी ॥ मज आता शस्त्राने मारी ॥ अपस
कर्रु नोका अवसरी ॥ बोले यावरी गुरुसुत ॥ ६७ ॥ म्हणे गुरुहत्यारा पा

पमली ॥ तुजकेची अधमा गती ॥ दुष्ट धुर्मांच्या युवती ॥ जाग्या जाल्या ते धवा ॥ ६८ ॥ सेवक समस्त पाळली ॥ नीलंबीनी वक्षस्थळ बुळचीली ॥ अ सोग ळापास घालोनी क्षीली ॥ मारोनीया टाकीला ॥ ६९ ॥ ऐसे घारकर्म करून ॥ तेथुनी नीघाला गुरूनंदन ॥ दुष्टधुर्माच्या स्त्रीया मीळोन ॥ माहा शब्द गाजवीला ॥ ७० ॥ लोक जागे जाले समुक्त ॥ द्रोणी द्रौपदी रथी बैसल ॥ मगउलमोज मा डीला तेथे ॥ क्षन मात्र न लगता ॥ ७१ ॥ युधामन्यु धावीन्नला तेथे ॥ गदाघाये सा जीता नील ॥ येरे खड्ग काढु नी शीर वदृ ल ॥ लोही क्षनात मारीला ॥ ७२ ॥ आनीक नीजले होते पांचाळ ॥ तेथेच वधीले तात्काळ ॥ सहस्राचे सहस्र सकळ ॥ संहारीले ते धवा ॥ ७३ ॥ हस्ती घोडे पायदळ ॥ संहारील जाय सकळ ॥ खर्ग धारे ते जाळ ॥ वायउरीन उरची ॥ ७४ ॥ जेवी ऋषी कर करीत वगान ॥ तैसे सीरे टाकी छेदुन ॥ तो द्रौपदीचे पुत्र धाउन ॥ शस्त्र घेउनी आंड लाती ॥ ७५ ॥ प्रतीविंध्य श्रुत सोमा ॥ सुत कर्मा शतानीक नामा ॥ श्रुतसेन पाचवा यरमा ॥ युध्येक

५ ८

रीली लेधया ॥ ७६ ॥ सी खंडी उटीला तेथुन ॥ तेने युध्ये केले यक क्षन ॥ परी तो काळरुपी गुरु नंदन ॥ त्याही वरी जीव खडगला नी ॥ ७७ ॥ सी खंडीचे शी कमळ ॥ खर्गे छेदीले ताकाळ ॥ परी तेस्दौपदी चे पाच ही बाळ ॥ अनीवार आडली ॥ ७८ ॥ तेघली पांडव घेउनी पाच ॥ युध्यक रीती असम साहास ॥ सकळे रास्चे तोडी तामस ॥ छेदीला जाला यक हाची ॥ ७९ ॥ रथाचे चक घेउन ॥ यकी ली दौपदीचे नंदन ॥ आनीकी रास्चे हारुन ॥ वर्सले जाले अपार ॥ ८१ ॥ परी तो काळरुपी द्रोणी ॥ पाच ही मारीले ते च क्षनी ॥ सीरे राकीले छेदुनी ॥ नाळ वीरुहील जेवी कमळे ॥ ८२ ॥ सोमक नाज्ये पवीच ॥ वीराटाचे कीती कपुच ॥ येवं मारीले सर्वेच ॥ कोन्ही उरला नाही ची ॥ ८२ ॥ पांडवाचे रक्षक ॥ नाना परीचे सवक ॥ कोन्ही उरला नाही येक ॥ हाक फोडावयाकारने ॥ ८३ ॥ नीजलेटार मारीले फार ॥ तो मोकळे सुटीले कुंजर ॥ रगडील चालीले जीव मात्र ॥ तुरंग ही शल धावती ॥ ॥ ८४ ॥ घेले पडीले अपार ॥ त्रुतावळी धावील्या समग्र ॥ मासमासी

ल सहुर ॥ मीटक्या देती सर्वत्र ॥ ८५ ॥ मनुष्याचे कापोनी आले ॥ आम्हे हे देती
यक मुकाले ॥ आनंद करुनी तेथे ॥ हाका देती यकम्याची ॥ ८६ ॥ रकेडकुंज
र मालले बहुल ॥ सीबीरे फोडोनी जीव रगडील ॥ उसनदे ने नीकाबील
कीतीमारीली याचे घाये ॥ ८७ ॥ कीब्रम्हाड गाळ चर्चील ॥ तैसा घोर अं
धःकार पडीला ॥ त्याल वायुने संगे केला ॥ धुळीचा नीबीड नगनवे ॥ ८८ ॥ की
तीक उरले वीरनी क्षील ॥ ते आप आप नाते मारील ॥ पुचासी पीलीने वोळ
खीत ॥ हानोनी पाडीली पृथ्वीवरी ॥ ८९ ॥ कोन्ही सीबीरा बाहीर नीघल
तो कीत वर्मा आनी शारद्वत ॥ शस्त्रघाये संव्हारील ॥ जाला अंत सर्वाच्या
९० ॥ प्रेते पडीली बहुत ॥ धरनीरीती नदी से ले थे ॥ यक सनन ती येथे राक्ष
स यउनी पडीयेले ॥ ९१ ॥ मग सीबीरासी लावीला अग्न ॥ उजेड माहीले अ
वधे जन ॥ रक्तनी मग्न गंगा नेक रुन ॥ लवून पाहु धावती ॥ ९२ ॥ ज्वुलेक्षोंडी
दीग धावती ॥ अलीपाती मांस भक्षीली ॥ येकमका चे हाली देती ॥ हीरोनी
यावी नोदे ॥ ९३ ॥ पाडव नहोते ते स्थ की ॥ आगोदर जानोनी वनमाळी ॥

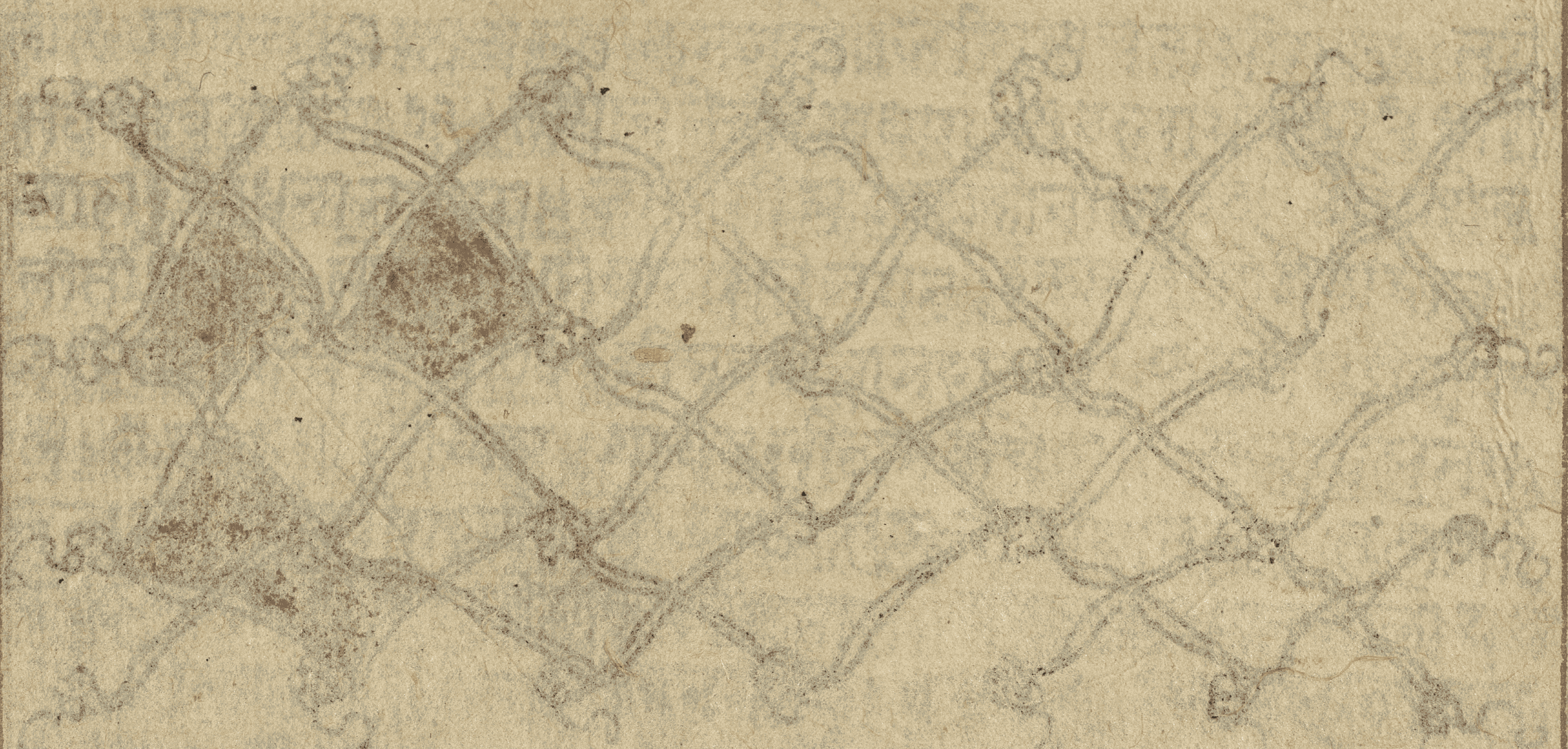
कटका बाहेर येकाल रथकी ॥ भींबीरे यकीकडे ही धले होते ॥ ९४ ॥ तेथे पां
डव आसमकील स्मू ॥ वीच्यारी बैसले सातही जन ॥ की तेसल अषी नी
धान ॥ यकाल गुरे रथानी बैसले ॥ ९५ ॥ तीला वीमही श्री धर ॥ तोच
अपध्येनाचची स्तुच ॥ येवंवाच्चवीलेपडु सुत ॥ यर कड संस्कार करवी
ला ॥ ९६ ॥ साल श्रोनी दळ ॥ त्याचां संस्कार केला सकळ ॥ आपनास हीत
साल जने नीमळ ॥ उरउ नीया टेले ॥ ९७ ॥ असोरकडे ती धजने ॥ यकचूली
उनी गेले नी घोन ॥ स्यंद्रनावरी बैसोन ॥ पवनवेगी चालीले ॥ ९८ ॥ केले
कर्मे जेनी श्रीली ॥ यकमेकावली आगली ॥ रकडे दुर्योधन पापमती
कासावीस होत असे ॥ ९९ ॥ हालपाय असे आभडील ॥ परीधान न वजाये
हरील ॥ तोतीघे पातले अकस्मात ॥ रक्क चर्चील सर्वांगी ॥ १०० ॥ भीबी
शालन असतापंडु नंदन ॥ नीजलीया मारुन ॥ जैसे सुकेन धरीवान ॥
नेउनीया ही धले ॥ १ ॥ असो दुर्योधन यास देखत ॥ जाला परमहर्ष यु
क तीघे वलेत आगल ॥ संस्कार केला सर्वांचा ॥ २ ॥ यक पाडवचे गाळे

करुनी ॥ उरला नाही तेथे कोन्ही ॥ पाचही पांडव कोने स्थानी ॥ पळोनी
गेले कळेना ॥ ३ ॥ म्या शोधली सर्व स्थाने ॥ परी ते कादुनी नेले श्रीकृष्णे
सापडते तत्क्षणे ॥ मारोनीया टाकीतो ॥ ४ ॥ दुर्योधन पळला दीसीलि
ळी ॥ जवळी गत्त वीवाळ पडीयली ॥ जेसी कासेजे पुडीयेली ॥ परराती
प्रतीने ॥ ५ ॥ त्याकडे पाहे दुर्योधन ॥ म्हने मी आला सोडीन प्रान ॥ माझे
जाले समाधान ॥ उत्तम कार्ये तुम्ही केले ॥ ६ ॥ तव ते तीचे बोलली ॥ धन्य
दुर्योधना यश्स्वी ॥ पांडव परम पापमती ॥ तुज अधर्मे मारीले ॥ ७ ॥
तु जातोसी स्वर्गसदना ॥ तुझेवी योगे दुःख सोसना ॥ आम्हास प्रथ्वीवर
वेदना ॥ यावरी ऐसे पाट तसे ॥ ८ ॥ आली पापे केले दारुन ॥ नीजलीया
मारुन ॥ आला पांडवा येने रान ॥ कोनले यत्न आली सेवावे ॥ ९ ॥ तुजा सील
स्वर्ग भुवना प्रती ॥ तुज भीस्म द्रोन कर्न भेटली ॥ आली सर्व मारीले स्थ्यां
ली ॥ सांगेया प्रती लक्षला ॥ १० ॥ याल ते उरले सात ॥ आली तीघे उरलो ये
थे ॥ दुर्योधन म्हने मनोरथ ॥ माझा केला पुर्न तुम्ही ॥ ११ ॥ यावरी तीघे बो

लीले। आमुच्याक ष्टाचे सार्थक न जाले ॥ जरी तुवा चता भीये वेळे ॥ तरी
सर्व षरवे होतगा ॥ १२ ॥ तीघाचे नेची अवधार ॥ सुटल्या थोर आंतु धार
आला दुर्योधना नृपवरा ॥ जालोसी आम्हा यकोनी था ॥ १३ ॥ औसे बोल
तीती घेजन ॥ तोन्हु योधने याटारीले नयन ॥ हुंकारुनी सोडीला प्रान ॥
हरीस्मरन कैचे यासी ॥ १४ ॥ चीलुवनीचा मद मघ्छर ॥ करुनी घडीला यक
च ॥ हो ह्म हेमी दुराच्यार ॥ याचे मुखीनाम कैचे ॥ १५ ॥ सजया मनेकु
रनाथा ॥ मी सर्व पाहुनी आलो आता ॥ तुमचीकीया लहाता ॥ तुम्हासी
फळा आलीलो ॥ १६ ॥ सोसीक पर्व समास ॥ यकाचब अध्याल जाला यथे
पुढे ओसीक पर्व पंडीत ॥ श्रवन करोल असाहरे ॥ १७ ॥ ब्रह्मानंद्रापंढ
रीनाथा ॥ श्रीधर घरस्त अवधुता ॥ लेजिञ्जे कनी सागता ॥ तेच यथे
लीही ॥ १८ असे ॥ १८ ॥ सुरसपांडव प्रताप ग्रंथ ॥ सोसीक पर्व व्यास त्रा
रथ ॥ यातील सारास यथार्थ ॥ बावन्या यात कथीयेला ॥ ११९ ॥
अध्या ॥ ५२ ॥ समाप्त मस्तु ॥ श्रीकृष्णार्पनमस्तु ॥ श्रीकृष्णाय

अवधुतार्पन मन्त्रू॥ ॐ अंत्र चेतु॥ श्रीनर सींह समार्थायनमः॥ ५॥
श्रीहनुमंतायनमः॥ श्री चलेत्रा येनमः॥ श्रीगन पतीयन मः॥
॥५॥५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥ ५॥

श्री गुरु मुर्तीयनम : ॥ श्रीरामतुसमर्थ ॥ जयक्षीराब्धी हृदयवीहारा ॥ मद्यरूपा जगदोध्दारा ॥ माहाकपटीयासंकासुरा ॥ वधुनी धर्म वाढ वीला ॥ १ ॥ मंदरागीरीधरुनी अष्टीवरि ॥ चतुर्दशरत्ने काढीले क्षीरसाग री ॥ कुर्मवेश धरुनीकैटभारी ॥ त्रलोकवैवारीतुसाच ॥ २ ॥ रसातळाप्रष्टी जाता ॥ सकळदेवीधावाकरीता ॥ वराहवेश रमानाथ ॥ पथ्वीदंतावरी धरी यली ॥ ३ ॥ स्तंभभेदुनीयकसरा ॥ वीदारीले माहाअसुरा ॥ प्रत्हादरक्षका सर्वेश्वरा ॥ नरहरीवेशधारका ॥ ४ ॥ बलतेपहाने बळी ॥ याापासी याचकव नमाळी ॥ त्रीभुवन आटीले जीभु पायालळी ॥ वामनवेश कामनवेशा ॥ ५ ॥ भतनीस्यंदन सेवककाही ॥ नीभस्तके नीवैरकेली मही ॥ सर्वदातु करुणाकरावीजम ॥ त्रुवनसुंदरा चीन्तुवनेशा ॥ ६ ॥ वैश्रवन बंधु दशा ना ॥ लेनेबंदीघालले चीदघना ॥ मगतु वाधरुनी श्रीरामवेषा ॥ अदिति पुत्र मोडवीला ॥ ७ ॥ तोचतु आनंककंदु बीजुल ॥ द्वारकाधीश मन्मथताा त ॥ पांडवहातनी अनुकुल ॥ पांडवरक्षीले नीजबळे ॥ ८ ॥ कळयुगीलीक

धंनाध ॥ जेहीजवळीरक्षीलेकाम क्रोध ॥ तया तुनी बोलसी बोध्ये ॥ ताला
आगाध हावीसी ॥ ९ ॥ पुढे म्लेंछ माजतील दारुन ॥ याक लीलकर्म धर्म मो
डुन ॥ मगतुकं लकी येरा भगवान ॥ तुरंगवहन प्रगटवीसी ॥ १० ॥ तोची
सर्वेश्वरा श्री माली री ॥ होनीकर येउनीकरा यारी ॥ अध्यापीनांद श्रीपंढरी
ब्रम्हानंदा जगगुरू ॥ ११ ॥ मागेपर्व म्न पले मो लीक ॥ पुढील पर्वानाव अे
सीक ॥ वैशंपायनवका सुरेख ॥ जन्मे जयाप्रतीसांगे ॥ १२ ॥ हालवर्मा अ
स्वत्थामा रागारुढ़त ॥ रत्नीनीसी तककरुनीगेले अर्थी ॥ जाला दुर्योधनाचा
देहांत ॥ र लुकागत कथार्थ जाहाला ॥ १३ ॥ पांडवसेना मारीलीसमस्त ॥
द्रष्टधुम्नाचा सारथी आला तेथे ॥ तो आटोहास्य गर्जत ॥ गेलाधावत पांड
वापासी ॥ १४ ॥ म्हने उठारे सत्वर ॥ जळो तुमचा येकांतवीच्यार ॥ रकडे
आकाल जाला थोर ॥ कुळ समस्त संव्हारीले ॥ १५ ॥ कृपाच्यार्य हातवर्मा
द्रोनसुत ॥ तीघानी येउनीकेला घात ॥ पंचकुमर आनीसेनानाथ ॥ धृ
ष्टद्युम्न मारीले ॥ १६ ॥ शीखंडी आनी थोर लाहन ॥ सेनाटाकीली संव्हारुन ॥

न

त्यासंसीबीराला वीला अग्न॥ च्यातुरंग दळ नीमाले॥१७॥ मी यकला चुकलो मरना॥ धावल आलो करील गर्जना॥ उटाउटा भीमार्जुना॥ सर्व यंत्र बुडाले॥१८॥ ऐसे ऐकता धर्मनुपाळ॥ धब धबा पीटीव क्षस्थळ॥ सुदर्शना यउनीला काळ॥ पडोनी ठरी मागुती॥१९॥ अर हाकपेरडे भीमसेन॥ आक्रोशे हाक फोडी अर्जुन॥ नकुळ सहदेव दोघे जन॥ कपाळ धरनी आपटीली॥२०॥ श्रीहरी ह्मा सहील पंडुनंदन॥ सींबीरा प्रती आले धाउन॥ तो अतरुपी अवघे जन॥ पडीले आस पुष्ट्र वमीत्र॥२१॥ नकुळ घेउनी यारथ॥ उपलव्यासी गेला धावत॥ द्रौपदीसु भद्राही समस्त॥ घेउनी आला हरेने॥२२॥ द्रौपदीसी कळो नेदी माल॥ रथ पवन वेगी पीटीत॥ पांच्याळी सुभद्रा पुसत॥ कायेवर्तत भागा मज॥२३॥ येक क्षने चला सत्वर॥ वर्तमान कळेल समग्र॥ श्रीरंग भगनी सकुमार॥ चींतानंळी पडीयली॥२४॥ सींबीरा जवळी आला रथ॥ कनी ऐकता घेक ची आकांत॥ समाचार कळला समस्त॥ पुत्र बंधु पडीयेले॥२५॥ गडबळा लोळे यात्र सेनी॥

लल्हाटआदळीले मेदनी ॥ मलीका घेउनी घाली वदनी ॥ भीमदृढ धरीली यते ॥ २६ ॥ वक्षस्थळ पीटी द्रौपदकुमारी ॥ धर्मरायाआला राज्ये करी ॥ नीर्विघ्न करोनधरची ॥ करीयक छत्रीत नीच ॥ २७ ॥ अली वंध्यादी पंच कुमर ॥ कोटेमाझा सावी सुभद्र ॥ कोटे घटोत्कच वीर ॥ पुत्र माझा हावी का ॥ २८ ॥ कोटे हस्ध्युम्न पाटीराखा ॥ हावा द्रौपदा माझा जनक ॥ हे दुःख रूपराज्ये देखा ॥ भोगा आला जन्मवरी ॥ २९ ॥ धावयाआत्मासी लीळा जुळी ॥ बाळयक नाहीउरला कुळी ॥ काये पाहसी हृस्मा वनमाळी ॥ आधार कुरूकुळी पडीयला ॥ ३० ॥ पाउवाचे हृदये पाहे ॥ मज वाटले वज्याचे आहे ॥ आणुनी द्वेना हृदये ॥ पाहताकाये चतुकोडे ॥ ३१ ॥ सुभद्रा सोकें व्याकुळ ॥ म्हने मालक्षुने माझे बाळ ॥ यालयक तन्ही हावा नीर्मळ ॥ वदनसाचे पाहेनमी ॥ ३२ ॥ द्रौपदी म्हने आपुला प्रान ॥ आलाच मी त्यागीन ॥ माहावीरा न्नधुन ॥ घालुनीघे रनगळापात्र ॥ ३३ ॥ समरंगनी पळत बाळक ॥ लहीमजर तुका नहोला सोक ॥ मीबीरात कडोनी याहेरव ॥ कैसेनी हृस्त मारील ॥ ३४ ॥

नीहस्तसांडोनी कुमर ॥ कायकरावया गेलेवीच्यार ॥ तुमच्यावीच्यारे म
मग्य कुळक्षयजाला की ॥ ३४ ॥ धाडोळीता त्रीभुवन ॥ अनीमन्या ऐसे र
त्न ॥ येवेळीउ तरेचे वदण ॥ कुंकुमेवीनके वी पाहु ॥ ३६ ॥ तोअस्वत्थामा
परमचांडाळ ॥ बाळहत्यारा परमखळ ॥ त्याचेसीर घेवुनी ताकाळ ॥ उ
टाआनाआलाची ॥ ३७ ॥ नाहीतरी जीवा आसडुन ॥ तेथेच घेउ त्याचाप्रा
न ॥ ऐसे ऐकता भीमसेन ॥ क्रोधकरुनी उठीला ॥ ३८ ॥ भीमबेसला रथी ॥
न कुळ जाला सारथी ॥ मग बोलक मळापती ॥ पार्था धली ते धवा ॥ ३९ ॥
ब्रह्मास्त्र वाली हारुन ॥ अस्वत्थामा दिसलयाकुन ॥ तेव्हा केवी चाउ रेल भी
मसेन ॥ अस्त्रमहोइल क्षनाधी ॥ ४० ॥ तरी अर्जुना धावसत्वर ॥ बेसावयाआ
नीला रथीवर ॥ मगहरू स्वमसारथी सुभद्रा वर ॥ धर्मराजही बेसला ॥ ४१ ॥
धुरे बेसला हरीनावर ॥ भीमासबोलावी सत्वर ॥ तोनाटोपे चकोदर पव
नाहुनी धावलसे ॥ ४२ ॥ तो जान्हवीचे तीरी ॥ व्यास देखीला ते अवसरी ॥
रु सीचीमादी नीधारी ॥ भोवती तेव्हा वीराजील ॥ ४३ ॥ व्यासाचे पाटील

पोन ॥ बैसला अ‍से द्रोन नंदन ॥ भीमासी दुरी देखोन ॥ भयाभीत जाहाला ॥ ४४
पाहोनी भीमाच्या आवेशा ॥ वाटे येतो काळपुरुषा ॥ भीमे हाक फोडीली वीशेष
तेणे ब्रह्मांड गर्जीले ॥ ४५ ॥ क्रोधाये मानगुरुपुत्र ॥ काढीले नारायणीचे शास्त्र
ज्याचेनी वारन हरीहर ॥ वीधी पुरंदर न सकती करु ॥ ४६ ॥ ते अस्त्र होतेपु
यास दीधले ॥ जरी बहुल प्राणसंकटी पडीले ॥ तेचीवेळे सोडावे वहीले ॥
कार्य चींती ले करनार ॥ ४७ ॥ ते अस्त्र द्रोणी जपोन ॥ ध्यान मंत्रन्यास करुण ॥
मग दर्भ सीरवा घेउण ॥ संकल्पोन सोडील ॥ ४८ ॥ म्हणे हे माझे प्रबळ पास्त्र
यन्हे पांडव संव्हार सकळ मग ॥ याचे स्त्रीया चे पोटी गर्भ ऐसा चार ॥ ते ही सव्हा
र त काळ ॥ ४९ ॥ गर्भ ते री असेल पुरुष ॥ तो ही या अस्त्र पावेल नाश ॥
तो दर्भ सोडुनी नीःशेष ॥ चपळे ऐसा चालीला ॥ ५० ॥ श्रीरंग म्हणे अर्जु
नासी ॥ स्वगा करी काये पाहसी ॥ तु स्वापाचा सीगासी ॥ ऐसे अस्त्र यतसे
५१ ॥ ब्रह्मसीर अस्त्र ॥ तुही सोडी आला सत्वर ॥ तेणे चापासी लावीला
तीर ॥ त्याच प्रकारे सोडीले ॥ ५२ ॥ प्रळयेक रीत जातते क्षनी ॥ दोन्ही अ

स्वमी झाले गगनी ॥ साते जाचती त्रीलतरनी ॥ तुबक ध्यादे
उलागल्या ॥ ५३ ॥ भळ भ्या ज्या मह श्र ॥ येक हाकडु कडीत्सा सा
च्यारा ॥ ते सी अस्वमीळ सा यकम्र ॥ यछ यु थोर व लेला ॥ ५४ ॥ ब्र म्हा
उकडकडाले तेकाळी ॥ नचखंडधर नीकंपीत जाली ॥ स स म
मुद्रे हेलावली ॥ उकळु लागले जरचरा ॥ ५५ ॥ ससपाताळ हे ढ
वळीली ॥ योगेंद्र सांडो पाहे धीली ॥ मेरु मांदार आरळली ॥ मुनी
भावीली अंतकाळ ॥ ५६ ॥ व्यास देव बोले तेसमर ॥ अस्वआव
गवेहे घरी ॥ मनुस्यावरी महसाही ॥ ओडुनी येती तत्तला ॥ ५७ ॥
पार्थ ह्मने स्वामी समर्था ॥ तुसी आह्मा सीया माथा ॥ माला अस्व
थनत्तलगता ॥ आवरोनी या अद्या तिले ॥ ५८ ॥ परीक्षोनु पुचासी
जाना ॥ ते अस्व कस आवरेना ॥ उपाय केले नाना ॥ तरीक हापीना
टोप ॥ ५९ ॥ दोनी ह्मने भीमसये करुणी ॥ म्याकोध सोडली संक
ल्पुनी ॥ परीहे कस मासेनी ॥ आरोपे नासह साही ॥ ६० ॥ म्यापा

डी

पके तेबहुत जान ॥ तेमाझे अस्त्र मज आरोपना ॥ असो आरोपीले अर्जु
ना ॥ पुन्यवंत म्हनोनी ॥ ६१ ॥ तरीमाझे अस्त्र अनीवार ॥ गर्भीचे आ
हीक रुनी समग्र ॥ उरोने हीसाचार ॥ हानीर धार चुकेना ॥ ६२ ॥ म
ग बोले गोवींद ॥ वीप्रानी दीधला उत्तरे अ आसीर्वाद ॥ पुत्र्यालीदी
व्यपु चप्रसीद्ध ॥ परीक्षीती तीनामे होयेपे ॥ ६३ ॥ द्रोनी म्हने मा झे अस्त्र
उपलव्या मजा हलसहरा ॥ नलगताही क्षनमाच ॥ गर्भ छेदीही उत्त
रेचा ॥ ६४ ॥ मग म्हने चक्रपानी ॥ बाळहत्याना पाप रवानी ॥ तीन स
हश्र वरुषे घोरवनी ॥ पीशाच्य होउनी वीचरे तु ॥ ६५ ॥ तुज होइ
ल गळीत कुष्ट ॥ पुश्रोणीत वाहील येतीष्ट ॥ तु गेसील कर्मच्युष्ट
यक ही टाचन मीळे तुते ॥ ६६ ॥ कान्ही म्हनु कृष्ण बालपण ॥ ल सा
चे तुज कहानव्हे दरुवान ॥ जैसे तीपापुढे ॥ का जळ कुत क्षन ॥
द्रोन उत्तरी तैसा तु ॥ ६७ ॥ पांडवास मी आहे रक्षक ॥ तु त्यास काय
मारसील मत्यक ॥ धु धुरै जरी कोपेल नीक्षक ॥ परीपर्व तके चीणी ॥

ळे ॥ ६८ ॥ आलाउतरे चा घे हीं सी गर्त्री ॥ तरी मी यासी रक्षीप मनात्र ॥ गो
कुळी रक्षीले स्वयेंत्र ॥ प्रळये नीर वर्षला ॥ ६९ ॥ द्वादशगावे लावीला अग्न
म्या गीळोनी रक्षीले गोकुळ जन ॥ प्रल्हाद गाजीला जान रक्षून ॥ तो
म्या रक्षीला नानापरी ॥ ७० ॥ परीक्षीतीर क्षीन त्याच परी ॥ तरीच मी
त्रलक झाला कारी ॥ साट वरूस निर्धारी ॥ राज्यकरतील गजपुरीचे ॥ ७१ ॥
ळ पाड्ण्यार्या पासोण ॥ पावेल वीध्या संपुर्न ॥ उपजला न सता जान
त्रयी ध्ये केले जान पा ॥ ७२ ॥ व्यास नारद ळ स्म ॥ स नेम सीदेमा ॥ था
चाउतरून ॥ अर्जुनासी जाइबारन ॥ पाचवी बान आपुला ॥ ७३ ॥ मग
बोले युकुनंदन ॥ तरी तो मनी माझा कवळ बान ॥ सर्व रक्षक षटु तयु
न ॥ नयर्नवीली त याचे ॥ ७४ ॥ मनीमाथाचा देला जान ॥ मा झासी
रघे देकेलें पुर्नी ॥ मग अर्जुनास जये कल्यान ॥ सहजची ग्रास जाला
ला ॥ ७५ ॥ मग पार्थे बान सोडुन ॥ मनी मस्तकीचा घेतला घेडुन ॥
सीमंतक मनीस मान ॥ कीको लुन्हुसमा ॥ ७६ ॥ पीत्राचें तोडनी गुरु

सं

सुल॥ गेलाउतर हीसे अलीरडल॥ भूलरा क्षमहोउनी हींडत॥ लेहम
शापे करुनीया॥ ७७॥ सर्वांगी कुष्ट गळील॥ दुरगंधी सुटली अंग
त्याल॥ मनीचे हीत्का लेथुनी भवत॥ पुथ्वीनीत सर्वत्र॥ ७८॥ ऋषी
चे नव्हे हरस्नान॥ न मीळे राहावयाचे कस्थान॥ असो इकडे पहुनं
दन॥ वीजय होउनी परतला॥ ७९॥ लोहीव्य मनी नेउनी॥ देताजा
ला याद्वसेनी लागुणी॥ पाच क्षने मीळोनी॥ समाधान करीली
तीचे॥ ८०॥ धनंजये सने द्रौपदी॥ अस्वथ्यामा मारीला युधी
परतोन नाकळे बुद्धी॥ च्यापहाती धरीचीना॥ ८१॥ रुपालाव्य
साचे पारीसी॥ उत्तारा हीला नाही युध्यासी॥ मग मनी घेउनी या
सी॥ ऋषमनी वस्त्र शापीले॥ ८२॥ यावरी लोद्रौपदीने मनी॥ हीध
ला धर्मा लागुनी॥ मुगुटी बाधीला तेचक्षनी॥ जैसा गगनी चंद्रमा
॥ ८३॥ धर्म सने जीचक्र पानी॥ चंबक बळी हेउनी॥ रुद्रस्थापीया
क शासनी॥ अव्हानुनी मुर्तीमंत॥ ८४॥ लेरक्षक असलामहत्तु

ल॥ कैशा अवे सला गुरु सुत॥ हरीलने युध्यबहुत॥ तेने केले शीवा

सी॥८४॥ करुनी स्तवन हवन॥ पुर्नहुलीचे जान॥ आपुले दला बळी

दान॥ शीव प्रसन्न जाहाला॥८६॥ तेने त्यास स्वर्गा दीधले अतुल॥ म

गले घेउनी गुरु सुत॥ नीजले संव्हारीलेस मत्त॥ दुष्ट बुध्दी दुरात्मा

॥८७॥ द्रौपदीचे समाधान॥ करीती बहुत कृष्णार्जुन॥ म्हनती अ

स्वथ्यामा गुरु नंदन॥ आनी बाळन यावरी॥८५॥ आनी तो चीचीरं

जीव॥ त्यासी मारु नसके वासव॥ जो जगद्गुरु व्यास देव॥ तेने पाटीसी

घातला॥८९॥ हातीं न धरे धनुष्य बान॥ दीधले सीका अस्त्र सोडुन॥

मग मस्तकिचा मणी यत्ना घन॥ घेतला छेदुनी बळेची॥९०॥ सीर

छेदीलीयाहुन॥ दुःख जाले त्यासी द्वीगुन॥ मनी काढी लाले थुन॥ पु

रत्क श्रवले सहा॥९१॥ तरी आह्मी मणी घेतला बळे॥ ते ह्राच याचे सी

र छेदीले॥ ऐसे बोलोनी ते चेळे॥ बुझावीले पाच्याळी सी॥९२॥ त्यानी

पाहे सतपत्र नेत्र॥ तो गुरु पुत्रे सोडीले होते शस्त्र॥ तो उतरे चा गर्भ

परम पवीत्र ॥ हे हावया चालीले ॥ ९३ ॥ तवलो जगध्यापक परम पुरुष ॥
जानेपीपी लोकाचे मानष ॥ लीलावीग्र ही धीनी वास ॥ तीच्या गर्भी
प्रवेसला ॥ ९४ ॥ अगुष्ठ माच पुरुश होउन ॥ संख चक्र गदा पद्म घेउन
कीरटे कुंडले मंडीत पुर्नी ॥ धरीले सान स्वरूप तेने ॥ ९५ ॥ उपलव्या उ नीउ
तरादेवी ॥ आनीली लोली सेनेत पुर्वी ॥ परी अस्त्र सोधीत ते वी ॥ तीथे
जवळी आला ॥ ९६ ॥ उतरेचे गर्भी प्रवेसुन ॥ हाती घेउनी सुदर्शन ॥
घरटी घाली भगवान ॥ मन मोहन रुप ज्याचे ॥ ९७ ॥ तव तो गर्भ पुं
न्यवंत ॥ अत्री मन्याचे दीव्य रेत ॥ आठवा मास तीस झाला ॥ आनं
द भरीत उतरा ॥ ९८ ॥ गर्भातील पुरुश परमात्मा नीया ॥ मने जे मे
अस्त्र आले मारावया ॥ परी लाय थे कोन रक्षावया ॥ मज कारने पात
लासे ॥ ९९ ॥ जीकडे जीकडे फीरे भगवंत ॥ गर्भ तीकडे पाले नीर
क्षीत ॥ अस्त्र ये वीसरला समस्त ॥ न्याहाळीत परम पुरुशा ॥ १०० ॥
गदा हाती घेउन ॥ अस्त्रावरी धावे भगवान ॥ येवं पस्त्रनी फळ करु

॥ पा ० ॥ ॥ ३ ० ॥

न ॥ माडीवीत ठोन क्षना र्धे ॥ १ ॥ सवेच भगवत जालागुप्त ॥ गर्भेचहु कडे न्याहाळीत ॥ सने म जहोता जो रक्षक ॥ तो कोनी कडे गेलापा ॥ २ ॥ मग उत्तरा जाली प्रसुत ॥ बाळ सुर्याऐसा उपजत ॥ परीबाळ परीक्षा करील ॥ वदन न्याहाळीत सर्वांचे ॥ ३ ॥ जो कोन्ही द्रष्टीसी पडे ॥ न्याहाळुन पाहे त्याची याकडे ॥ सने वारीलें माकडे ॥ कोन्हीकडे आहे तो ॥ ४ ॥ भोवताली नीरक्षी नीश्चीती ॥ नावठेवीले परीक्षीती ॥ जोअजान बाहो दीव्य मुर्ती ॥ अभीमन्युच्या दुसरा ॥ ५ ॥ त्याचीया जन्मकाळी सोहळा ॥ धर्मराजे बहुत केला ॥ वसुधा मरेलेवेळा ॥ सुखी केले सर्व द्वीजनी ॥ ६ ॥ द्रौपदी सुभद्रा येउन ॥ बाळ पाहाती आनंदघन ॥ तो बाळास नाही दुजे ध्यान ॥ पाहे न्याहाळुन सर्वांकडे ॥ ७ ॥ आल्या गेल्यासी परीक्षील ॥ हरीरूपी सर्व द्वीजहेत ॥ पांडव आश्चीर्य करील ॥ सुनली हृदयात काय याचे ॥ ८ ॥ सर्वांचीया कल परीक्षा करील ॥ ने नवे कोन्हासी धुंडीत ॥ असो हा पुढील कथार्थ ॥ समयोचीत कथीयला ॥ ९ ॥

सीहा अवलोकने करुन ॥ परीक्षा मागील संधान ॥ धृतराष्ट्र गांधारी
जान ॥ शोकार्नवी पडीयले ॥ १० ॥ तेथे नानाप्रकारे करुन ॥ संजये क
करील समाधान ॥ ऐसीक पर्व येथुन ॥ यकाची अध्याइ जाहाले ॥
॥ ११ ॥ पुढे वीसोक पर्व सुरसपुनी ॥ श्रवन करील पंडीत जन ॥ जेजे बो
लीला वैसंपायन ॥ तेच यथेक थीयले ॥ १२ ॥ हंत कथा मांडोनी सकळ
व्यासत्रार थाच्या आश्रय धरीला ॥ धर्मा नज्या कथा नीर्मळ ॥ नीरो
पीत्या साच्येय थे ॥ १३ ॥ सातील कथा नाही सोडील्या ॥ हंत कथा दुजा
नाही योजील्या ॥ या [illegible] तीक[illegible] कवीची कास धरील ॥ नाही सहसा
पदुरंगे ॥ १४ ॥ तो क्षिन क्षना येउन ॥ जागे करी यापदोन ॥ सुने श्री ध
राउट करी लेखन ॥ करी तु जसाग तो मी ॥ १५ ॥ ऐसी यने घेतली पा=
टी ॥ आटउने दी दुजी गोष्टी ॥ उत्रा यउनी राहे सुनेउटी ॥ व्यासत्रा
रथ लीहीहे ॥ १६ ॥ सकळ पात्माळ टाकुनी ॥ मारांस अर्थ सांगे फा
नी ॥ ताची पत्रीलीहुनी ॥ देवी कामज आवडे ॥ १७ ॥ लवरद [illegible]

मह जान ॥ कथीलास बकुलास पुढे पावन ॥ परम अवळा अस्तान ॥
येनेच करूनी लरतीले ॥ १० ॥ आहीपर्वापासोन जानावे ॥ ओसीक
पर्व हे बारावे ॥ पठनीनाथे द्यानेवे ॥ अतीअपुर्वक थी यले ॥ ११ ॥ श्री
मत्त्रीमालट वीलासा ॥ ब्रह्मानंद आहेपुरुशा ॥ श्रीधरवरद आ
नंदवेशा ॥ कथारसवीपुढे ॥ २० ॥ सुरसपांडवप्रताप ग्रंथ ॥ ओसी
कपर्वव्यासत्वारथ ॥ यातील सानांस येथार्थ ॥ तीरूपन्यावाल क
थीयला ॥ १२१ ॥ आ ॥ ५३ ॥ श्रीहराभार्पन मस्तु ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥
॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

श्रीगनेशायेनमः ॥ श्रीसरस्वतीयेनमः ॥ श्रीगुरुमुर्तीयेनमः ॥ श्री
वेशंपाये नम्हने जन्मेजया ॥ कथाअेके पुढेनृपवर्यी ॥ दुर्योधना
नीमालीया ॥ धृतराष्ट्र सौबळीया दुःखीत ॥ १ ॥ अंधपडला धरनीव
री ॥ मस्तक आपटी गांधारी ॥ माझे पक्षनी धारी ॥ तुटलेवृक्ष पनी
समुळ ॥ २ ॥ माझे डोळ आजी फोडीले ॥ माझे दुगे आजी खचीले ॥ मा
नेहस्तपाय तोडीले ॥ मघ्यर नास्ये करु नीया ॥ ३ ॥ माझे आधडयाची
काटी ॥ नेउनी टाकीली स्वर्गकुपाटी ॥ माझे द्रौदी याचीकोटी गा
ठोडोनी नेली पुर्वकर्मे ॥ ४ ॥ माझेसतही राजबळी ॥ केसे मारीतेर
नमंडळी ॥ धृतराष्ट्र घेउनी धुळी ॥ मुखीमस्तकी घालीत ॥ ५ ॥ मज
कळस्मे पुर्वीचसांगीतले ॥ व्यासनारदे साक्षप कथीयले ॥ वीदुरे बहु
तसीकवीले ६ ॥ परीम्याअेकीले नाहीतें ॥ ६ ॥ भीस्म द्रोन सार द्ध
त ॥ संजय क्षनं क्षना सांगत ॥ मेत्रीयेन सीकवीले बहुत ॥ सांगे
ताअेकीले म्या ॥ ७ ॥ मग बोले गांधारी ॥ संजया गोष्टी अवधारी

यु ध्याआधी नींधारी ॥ स्वन्पय कम्या हिरवी ला ॥ ८ ॥ म्याबैस लीअसला
मंहीरी ॥ हे म्हेवस्व वेधीला वीधवा नारी ॥ म लीका घेउनी याजउ क
री ॥ चोटीत्परीली माझी पै ॥ ९ ॥ घ ताचा घट स्वान फोडीली ॥ धुल र
ड्या धउधडी रीचवी ती ॥ पीजरीयाचे रावे मारीली ॥ बीडाळीके ये
यउ नीया १० ॥ आनी दुर्योधना ची कामीनी ॥ तीचे कं टी चामे
ग कमनी ॥ हे म्हेवगरे येउ नी ॥ नेती तोडोनी स्वप्नात ॥ ११ ॥ बालहे
माझा सुत ॥ स्वन्पी देखील्या कुंकुम हीन ॥ बंधु समवेत दुर्योधना
माडीवरी देखील्या म्या ॥ १२ ॥ पु वीम्या पुजील श्वधर ॥ ते तनेम चा
लवील फार ॥ पुरेच्य लन करीला साच्यार ॥ मच्च्यची सोडा नी दीध
ले ॥ १३ ॥ या दोष करुनी जान ॥ गेले बालही पुत्र आ रोन ॥ कीवा
दुसीले ब्राल ली ब्राम्हन ॥ न कले अर्चन तयाचे ॥ १४ ॥ कीवा पंक्ती
ते दघउला ॥ कीर्कीर्तनरंग उच्छे दीला ॥ की वागुरु द्रोन जाला ॥ मज
पामु नी पुर्वी ले ॥ १५ ॥ कीपर द्रव्य अन्नीळासीले ॥ कीवा हस्ताहेत्ला

वीन्ध केला कीवाहरी लागते बैसीले ले ॥ कीवाअप मा नीले कुळदे
वत ॥१६॥ कोनाचे मुखीचा गास जान ॥ म्यापुर्वी घेतला हीरोन ॥ की
मायबाप अन्यवीन ॥ पीडु नी मारीले म्या १७ ॥ कीगुरुनींदा गुरु
हत्या ॥ कीपुर्वी घडली मा भीया माथा ॥ कीपाची बैसला असता ॥
दपडुनी हीधलो १८ ॥ कीयेती भ्रराची नींदा ॥ केली म्यापुर्वी अमर या
दा ॥ कीकुरंग नीपाडस मेदा ॥ करुनी पुर्वीच धीले ॥ १९ ॥ कीगाईव
घाचीतुटी ॥ केलीम्या पुर्वी परमेष्टी ॥ आला कासीया रचीली
थष्टी ॥ मारीआह ष्टी हेली हीले २० ॥ कीवेद शास्त्र पुरान ॥ हरीहर
चरीत्र परम पावन ॥ उघे तीले म्या पुर्वी संपुर्न ॥ मनउनी ऐसे जा
हाले २१ ॥ कीवास्वी आनी पुत्र ॥ मालाआनी पुत्रास ॥ कीगुरु आ
नीसीष्यास ॥ यीकल्प घालोनी पीघडीले २२ ॥ पोटा तुनी उमाळे
उठली ॥ भडभडा नेत्री आश्रु वाहली ॥ असो तोसंज या माहामली ॥
धलराष्ट्रा नी बोलत ॥ २३ ॥ कुरु नायका तुवीचक्षन ॥ बहुत तुम्ह ज

ब्राम्हण

जाले श्रवन ॥ श्रीव्यास प्रसादे करुन ॥ बहुत शास्त्रे ऐकीले ॥ २४ ॥
बहुत पुरान इतीहासे ॥ ऐकीली भगवगीता नीं टीका ॥ बहुत ऋ
षीमुखे सुरस ॥ शीव्यनीरोपन ऐकीले ॥ २५ ॥ सन लघु जाल माला
राज आला ॥ शीव्यदासांना म्हले तोडा वीला ॥ या गोष्टी आठवीते वे
ळा ॥ सोक दुःखीक रीता ती ॥ २६ ॥ लटीका संसार माया ॥ मारीचीज
ळ वल जाळ मलवीलये ॥ सत्गुरु शाच्या गोस्य हृदया ॥ माजी आटवी
सर्वदा २७ ॥ जीतुके आले आकारा ॥ तीतुके लया जातील राजेंद्रा
चन्द्र सुर्ये प्रसारा ॥ पंचभुताचा सर्वही ॥ २८ ॥ रा यापुर्वज सकळी
तेही नागपुरीची संपती भोगीली ॥ लोकाटे उरली वसुमा यळी ॥ तुज
परीयेत सागपा ॥ २९ ॥ यथीचि सुख क्षेनीक जान ॥ जैसे वीजाचे सी
तळपन ॥ कीसवे चाराचे गोडबोलन ॥ ते असत्य पन सर्वही ॥ ३० ॥
अन्याची साउली सघन ॥ कीशत्रुचा आदरपुर्न ॥ कीचोराचे गोडबो
लन ॥ क्षन घान घनार जो ॥ ३१ ॥ संसार दुखदारुन ॥ क्रुर तरुचे उधान

पांड० म्रगजळीबुडे सघन। दीसली अलक्ष क्षनीक ३२ दीधु ळ्लेची अ॥ भा क्षनीक सा चार॥ दावी पुढती अंधकार॥ तरीत्याच प्रकारे व्य हार॥ वर्तनु क घडेना॥३३॥ रस्मीवरी अही दीसला॥ तुक्षीव रीभासे रजत॥ स्थुन्ये टाइ चोर भासत॥ मीथ्या पाहतां सा = चार॥३४॥ रा या पाहता बुलाडीका॥ सूर्यास्तकाळ नाडीसा नीरवा॥ मागे भरील त्या जी घटीका॥ पुढे सर्वथा तानयती ॥३६॥ भरला दीसे ~~संखुचे~~ गंगापुर॥ परीले पाहता लोटले नीर॥ मागुते नयलाही जानार॥ क्षन भंगुर सर्वही॥३६॥ तैसे परीसी सले शरीर॥ परी आयुष्य सरले नत्रे नर॥ जैसा राजनीचा म गर॥ वुने नीर बहुत असे॥३५॥ अजन्य काळीची लव दे खोन॥ दानंवृत्तन तीधुवास मान॥ तैसे नर गेले भुलोन॥ वीस यत्रान देखोनी या॥३८॥ काहीयक संदी बैसत॥ सुख त्रावी सनेमी भाग्यवंत॥ परीरमन जवळी पुढे बहुत॥ नेन

यता०

वचीतयाचे ॥ ३९ ॥ डीजस्कंदीवहन देखोन ॥ नकुसे भावीले बहुलक
त्यान ॥ परीपुढे अनर्थ हाकून ॥ लेसास कहानेनचे ॥ ४० ॥ ते हीनीग
र्भरत्न ॥ नेतासुखावला हीदहानयून ॥ परीपुढे कुलक्षयपुनी ॥ तेयास
कहानेनुवे ॥ ४१ ॥ ऐसे जीवजुंलेले समाग्र ॥ पुढील दुःखननती
अपार ॥ चौर्‍यासीलक्षयोनी वारंवार ॥ कीतील नोनी भोगाव्या
॥ ४२ ॥ कुऱ्हाडीच्या घाया लागुन ॥ तरूचा गर्भ जाये तुटोन ॥ ते
कुटार पानी घायते थे जान ॥ देही आयुष्ये तकृते ॥ ४३ ॥ असो
परवा होता ची बा● ळ ॥ सवेची देखीला तरून वेल्हाळ ॥ सवे
च जरेने घातली माळ ॥ पडीले व्याकुळ तैसे वैरे ॥ ४४ ॥ कलीवर
सवेच गेला मरोन ॥ भोगीले कुंत्र पाक हाकून ॥ सवेच गर्भ ति
रीयउन ॥ पावला जनन मागुती ॥ ४५ ॥ ऐसे जन्म मरन पंक्ती
घानी अंसख्यात भोगीली ॥ परीयास नुपजे चीती ॥ पडली च्या
तीमुर्ख ते ॥ ४६ ॥ मने ब्रह्मा चक्षु अवधारी ॥ पहुडले हीवे कंमती

पा० ९०

री ॥ सोक मोह करुनी दुरी ॥ नीज सुखे सुडी देल ॥ ४७ ॥ शस्त्रे कासीया जवळी रक्षावी ॥ की नीरवानी कायासी यावी ॥ तैसी शस्त्रे केली उभवी ॥ तेआट वीजे सम यासी ॥ ४८ ॥ जवळी कासी या वेढुन ॥ की घाय पळता होये रक्षण ॥ तैसे सोक मोह पडे येउन ॥ पुढे खेद वीव करुपे ॥ ४९ ॥ तु सेकुळ सव्हारीले ॥ पांडवाचे तरी कोठे उरले ॥ सीनीने सर्व आटले ॥ रा चीमाजी जाउनी या ॥ ५० ॥ आता पांडव तु सेकुमर ॥ यावरी स्नेह करी अपार ॥ तु जतीळा जुंळी साचार ॥ तेच देती तु पुढे ही ॥ ५१ ॥ आला यहा चक्षु यावरी ॥ उतर की या पुत्राची करी ॥ अंधळ्याने ले अवसरी ॥ मी जारुन वनवासा ॥ ५२ ॥ संजये ल्हनेया देख ॥ आपुली कीया तारक मारक ॥ जैसे दुर्योधनाचे दुरुक मेदेख ॥ त्याचे यासी फळ आले ॥ ५३ ॥ आपुले महास आपण ॥ लावी ला जैसा माहा अग्न ॥ की रुचीक बोलोनी नयन ॥ बळे करुनी दवडीले ॥ ५४ ॥ आपुले शस्त्र आपन ॥ पोटी टेपीले खोचुन ॥ वीरवार

बळीजाउन॥ बळेचगत घातीला॥ ८५ तैसे दुर्योधनेपांडव छेडुन॥ केचेकपटहुत मोडोन॥ वडीलीवरीला जान॥ कुळक्षय केला आपुला॥ ८६ वीदुर म्हने होनार॥ तेकाळचहनचुके साचार॥ घरालळपाला नीरतर॥ तरीमत्यु मोडीना॥ ८७ रायालाचद्दष्टवी च्यार॥ आदीअंती अवघा इस्वर॥ मायामयपसार॥ मीथ्यामये भासतो॥ ८८ जेसा बीजापोटीतरुवर॥ तरुआगीबीज साचार॥ मध्येदीसे काष्ठ थोर॥ तेवी प्रपंचभ्रम बळला॥ ८९ जपतप तीर्थ हाव॥ सर्वाहुनी श्रेष्ठ ज्ञान॥ रायेलेहृदई धरुन॥ शोक करीतु होता ९० पुर्वजन्मीचायरीवार॥ कोटेसागतु ऋास मग्र॥ याहुनी पुर्वीचेकुटुब साचार॥ सुखी कीदुःखी कोठे आहे ९१ यावन धुन आयुष्य देखा॥ वीजु आयेअवघेक्षनीक॥ यामायची क्रीयाकौतुक॥ इस्जाळवत आहे ९२ रानीरताचस्यंदन॥ मनाचेतुरंग जुपीले जान॥ यारथास चक्रतेची चरन पुर्वकर्म सारथी पुढे॥ ९३ तोसारथी वोढील जीकडे॥ रानीरस्थ्या

पाउ० चेतीकडे ॥ येवं भ्रालना आदीन घडे ॥ वर्लनुकसर्वती ॥ ६४ ॥ कर्मानु ष्ठा०
सारबुद्धी ॥ भ्रानीयामीउपजे त्रीशुद्धी ॥ मंहीरीहासदासी तेचीआ
धीव्याधी ॥ कपळीली षहुत स क्रोध ॥ ६५ ॥ पापपुन्यहोय समान ॥
तेव्हा कर्मत्तु मीसी होयेजनन ॥ जरीवीषेश होस हाकून ॥ परीपूल
न भ्रानीन कींपडे ॥ ६६ ॥ षहुल जालीया भ्रानयुक्त ॥ तरी स्वर्गी हो
येवास ॥ पापपुन्ये समतासहर ॥ नरयोनीसी जन्माये ॥ ६७ ॥ तरी
यकासी कास हृदुद्दिभ्रास ॥ यकासीकापापे करूनी होलीलीह ॥ अै
सेव्हावयावीपरीत ॥ कायेकारन असेपा ॥ ६८ ॥ यकाचेपुन्ये बळकट
तोसलगी होयेनीट ॥ पुन्याचा भ्लेशनाही प्रगट ॥ हीन्दकष्टभो
गीबहु ॥ ६९ ॥ अैसे वीदुर संबोखील ॥ तोहस्म द्वपायन आलातेथे
सणेरायामनाल ॥ खेदकाही करूनोको ॥ ७० ॥ द्रथाद्रव्यहाराधन ॥
वथापुत्रपौत्र आसजान ॥ अवघीमोहाची चपेटीजान ॥ जाली

सर्वस्वे टाकुनी तैसैसी ॥ ७१ ॥ यथेमानवा हरीस्व ॥ तीळमात्र नाहीसुख

खटीरांगारी शायनदेख ॥ सुखनीद्रा केवी लागे ॥ ७२ ॥ गर्भवासाचे
दुःख ॥ कुंभपाकाहुनी आधीक ॥ मळमुत्र भोगती देख ॥ नवमा
सउकडलसे ॥ ७३ ॥ उपजताही परम कष्ट देख ॥ बाहीर आलीया
नाही सुख ॥ याचा नाही रडे मुखं ॥ मालालकं षठुलकरी ॥ ७४ ॥ रडल
क्षुधेने साच्यार ॥ म्हणे याचे दुःखले उदर ॥ मग तोंडी घालीती क्षार ॥
भाजे अंतर ते नेणते ॥ ७५ ॥ जरी पोट दुःखने रडत ॥ म्हणे बाळ आहे क्षुधा
काल ॥ मग बळेची क्षीर पाजील ॥ येवं अनर्थ बाळपनी ॥ ७६ ॥ तरु
न मनी अतीउन्मत ॥ चपडा चाले वीर पाहात ॥ कामभदे मुसमुसी
ल आपपर नेनचे काही ॥ ७७ ॥ मायबापासी नीर्भ्रछील ॥ गुरु स
मस्ता चाळपील ॥ केले स्त्री आधीन जीवस ॥ हा अनर्थ तरुनपती
॥ ७८ ॥ यावरी वृद्धपनी लसता ॥ दंत पडीले गेले दीगाला ॥ कर्ममदे
जाले बोलला ॥ बोबडी बोळली वाचेची ॥ ७९ ॥ डोळां न दीसे काही
चरनी न चालवे सर्वही ॥ नेत्री भोवी मुखी पाही ॥ प्रवाह चाले जळा

डी म

चा॥८०॥ खोकीला खोकीला जान॥ कासपीत्र होलाली थान॥ हारा
पुत्रसजन॥ जवळी कोन्हीन येती॥ ८१॥ परम दुःखकार कष्ट प
न॥ सवेचु पावला पापी मरन॥ येचे सर्व दुःख संपुर्न॥ कीतीलसनो
नी माणावे॥ ८२॥ धृतराष्ट्रा तुजाला सीवष्ट॥ होयेहरीत्र जनीसा
वध॥ जेहीसेतनासीवंत॥ श्रष्टीकर्म ऐसाचीला॥ ८३॥ जेसी गाह
टघटीका माळपाहला॥ रीक्ताअशीला पुन्यरेवरीत्ला॥ ऐसे धृतराष्ट्र
ऐकीता॥ मुर्खेनायत पुत्रदुःखे॥ ८४॥ अंतरबाह्य कवळ अंध॥ हृद
रनथारे कहाबोध॥ जैसे पालथे घटीजळ वीद॥ सर्वथाही न सवे
ना॥ ८५॥ नसमा माजी अवदान॥ बेर्थकाये समपुर्न॥ रोगीष्ठासी
वाढीले मीष्टान्न॥ त्यासी वीसातुल्ये वाटेते॥ ८६॥ जान्हवीचे जीवन
अगनआजनी कायेघालुन॥ उतम शर्कारानेउन॥ रोगी यासी समपी
ला॥ ८७॥ तैसा धृतराष्ट्र आधळा॥ श्रीव्यासदेव बोधीला॥ परी अंत
रीनाही द्रवला॥ केशा चुलला माय मोहे॥ ८८॥ मने धृतराष्ट्रा तुकोन

कैचा आला सी कोडुन ॥ तुगासी जन्म मरन ॥ देता अभीमान घालोनी
या ॥ ९ ॥ तु स्वार्थीयाचा चाळक ॥ कोन असे बुधी चापाळक ॥ तुज
वाटे बहु लेक ॥ मीच चालतो सर्व ही ॥ १० ॥ गाडी धाये धावे स्थान ॥ तने
मा म्हावेग आहे गहन ॥ माझे नेला चालतसे संपुर्न ॥ वाहे अभीमान =
व्यर्थची ॥ ११ ॥ तैसे प्रानी गेले तुझोन ॥ तरी आला होये सावधान ॥ को
नाचा पुचतु कोन ॥ माझे माझे म्हनोनी चुकलासी ॥ १२ ॥ मी रथ सत्रेसी
असता जान ॥ पुर्वी किकरु लागली रुदन ॥ तने मज न्मार जाला पुर्न ॥ दु
ष्ट नष्ट राजीयाचा ॥ १३ ॥ जातो तने माझा पती ॥ आनी पाप कर्मे आचर
ती ॥ आला मी जाचना सौमुकीली ॥ सागा मज नीट से स्थिर ॥ १४ ॥ मग
बोले पाकशासन ॥ कुरु कुळी जन्मला दुर्योधन ॥ याचे पापे सर्व ही जा
न ॥ भार तुझा उतरेल वो ॥ १५ ॥ तैसेच जाले रायापाही ॥ तु पती आटले
सर्व ही ॥ पांडवाचा अपराध नाही ॥ मुळापासोनी तत्वता ॥ १६ ॥ आता सो
डोनी सर्व स्तोत्र ॥ करी पंडुपुत्रावरी लोन ॥ अजात शत्रु स्वयेत्र ॥ तुज का

पा० रनेकवीअसे ॥ ९७ ॥ तु ज्ञानसोक देखान ॥ ता ह्माकाळदेईल आपुला ज्ञा
न ॥ तरीविवेक मळील घेउन ॥ सोका नळ शांत करी ॥ ९८ ॥ धर्मराजा
मने तु ज्ञानआत्मा ॥ सीरीयदेन सर्वज्ञा ॥ तो व्यासपावला अंतर ध्या
ना ॥ नीजजनुवनासी त ह्मला ॥ ९९ ॥ वीसोक पर्व रसगोहैने भरील ॥ येका
च अध्याय जाले समाप्त ॥ पुढे स्त्रीपर्व कारने अद्भुत ॥ सुरस बहुत ऐ
कावे १०० ॥ स्त्रीपर्व सुरस फार ॥ वर्नील वैसंपायन चतुर ॥ ते श्रीधर
मुखे रुक्मनीवर ॥ रस अपार तेथील पै ॥ १ ॥ ब्रह्मानंद आत्मयारामा
पाडुरंगा अजअनामा ॥ श्रीधरवरदा पुर्नकामा ॥ मंगळधामा अभं
गा ॥ २ ॥ सुरस पांडव प्रताप ग्रंथ ॥ वीसोक पर्व व्यास भारत ॥ याती
ल सारांस यथार्थ ॥ चौपन्नाव्यात कथीयेला ॥ १०३ ॥ अध्याय चौपन्न
वा ॥ ५४ ॥ अध्यायवीसोक पर्व संपुर्ने मस्तु ॥ श्रीकृष्णार्पन मस्तु ॥ ० ॥

छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ

पा० वी ५०

श्रीगुरूमुर्तीयेनमः ॥ वैशंपायन म्हणे राया ऐक । मागे पर्वसंपले वीसोक । पुढे श्री पर्व शोकसुरेख । आला परीसे यावरी ॥ १ ॥ संजये म्हणे कुरूवर्या । करीसर्वांची उत्तरक्रीया । अंध मुर्छेना येउनीया । उर्वीवरी पडीयला ॥ २ ॥ मग बोले वीदुर सुमती । उठ सर्वाप्रो आहे हेच गती । व्यर्थ आता काकरीसी खंती । पडली त्यांती केसी तुज ॥ ३ ॥ मायेकाळी पक्षी देखा । यकावृक्षी बसले बहु लेका । सवेच उगवला अर्क । गेले सर्व पळोनीया ॥ ४ ॥ कलरीया पक्षा लागुनी देख । कावृक्षाने करावा सोक । तैसा तु चतुरी वीवेक । मीथ्या तु लक्ष वरी ॥ ५ ॥ गंगेत वाहला आलेनुटे । संगमी मीळाले कोठे देखु होती । बहुत दीवस यक वाटे । रूणानुबंध करूनीया ॥ ६ ॥ तात येकनले धरून । यक धारेत नेले वाहोन ॥ तैसेच हाराबहुत आत सज्जन । रूणानुबंध धड मोडी ॥ ७ ॥ कुलाळपा येकेले यक सरी । तलोकी नलीघने घरी । यकीरक्षा कार्डीती नीर्धारी । यकी उलसपाक करी ॥ ८ ॥ धायबैसले बहुत नर । सवेच उठोन गेले स

मग्न ॥ तरी शाक काकरावा तयालरू वर ॥ आसकरा नव्हेची ॥ ९ ॥ मातेने
तान याही धलेपीश ॥ पीतीयाने वी कीलेपु त्रास ॥ राय नगर केले पोश
तरी कानासमा गावे ॥ १० ॥ तैसे रथ्थरा धीन सर्वसुत्र नाचवीपुतळे
चीचवीचीच ॥ पाठपाठ त्री मन्या मारीरवासुत ॥ रनांगनी पडीयला
॥ ११ ॥ ज्याच्या मातुळ श्रीधर ॥ क्षनेसृष्टी क्षनेसंव्हार ॥ जेवीमारू नयाचा
नार ॥ तोही जवळी होताकी ॥ १२ ॥ अर्जुनासारीखा पीता असोन ॥ जेने
समरी जींकीला पाकशासन ॥ परीउटवावया अत्री मन्य ॥ ने जाली श
कीकोन्हाही ॥ १३ ॥ ऐसे वीदुरबोधुन ॥ सकळ याने सीद्ध करून ॥ शत
कौरवकामीनी सोकेकरून ॥ सीबीकारूढ जालीया ॥ १४ ॥ गांधारी
कुंती आधीकरूनी ॥ दुर्योधनाचीप ट्टरानी ॥ नीघाल्यावहन्यापु
ढे हुंडपोनी ॥ सहश्रावधी धावली ॥ १५ ॥ सजयेध तराष्ट्र वीदुर ॥ रथी
बैसोन जालीसत्वर ॥ कर्नाच्या स्त्रीया कुसकुमार ॥ लावन्यखानी
नीघाल्या ॥ १६ ॥ द्रोणस्त्री कृपाचार्य पाही ॥ तेही नीघाले लघलाही

येकचीलाक गाजलीतेसमई ॥ अंत नाही माला सख्या ॥ १७ ॥ युकुवश्च अनाथा ॥ सुजानतुटली जात जाला ॥ पीतापुत्रबंधु सुला ॥ नामे घेउनी आळवीली ॥ १८ ॥ ज्या भाडोन सकळ ॥ प्रथ्वीवरी पीटीलीक पाळ केश तोडुनी वीकळ ॥ यक पड तीसु मीवरी ॥ १९ ॥ हस्तनापुरा अनत्र नीत ॥ मंहीरे त्रीरीले वोस दीसत ॥ पोरजलोका समचेल ॥ रनामत्या पालत्या ॥ २० ॥ कुलवर्मा शारदुत ॥ तेही पालले शोक करील ॥ आचेदुखपाहोनी अत्तुल ॥ मनली यथुनी जालात्रले ॥ २१ ॥ कुलव मागे लास्याछ्रा ॥ कृपाच्यार्यजातगजपुरा ॥ द्रोणी गेला वना तरा ॥ कुम नागे करुनीया ॥ २२ ॥ लोबंधु सहीत युधीष्ठीर ॥ युयुत्सव माय कौ यादवेंद्र ॥ द्रौपदी सुभद्रा समग्र ॥ यता जाल्यात्रे दावया ॥ २३ ॥ गंगा तीरी कौरव युवती ॥ चलारदुःख प्रळये करीती ॥ तेदुखक वीनेग्रंथी काय मनोनी लेहावे ॥ २४ ॥ श्रीया मनली धर्माचे मन ॥ नव नीलादुमी मदुपुर्न ॥ येवेळ वज्याहुन ॥ फोलेमन वज्र केसे ॥ २५ ॥ तु म्ही अजातशत्रु

नाम ज्ञान ॥ काद्दयादी धली खंडुन ॥ सर्व गोत्र जमाकुन ॥ राज्ये करी धर्म
राया ॥ २६ ॥ धर्म अंधास करी नमस्कार ॥ श्री लीहहर धीर धृतराष्ट्र ॥ म्हणे
धर्मा तु श्रेहदय पवीत्र ॥ सकळामाजी मीजाने ॥ २७ ॥ मज कारने ध
र्मानी थीली ॥ तु चात्रो कार्नवी केली वस्ती ॥ बारे तु सहमान करी खं
ती ॥ मम प्रती तु जआहे ॥ २८ ॥ धृतराष्ट्र बोलत तेव्हा ॥ भीम माक्षा मज त्रे
टया ॥ स्नेम भावा याव को तर तेव्हा ॥ भर भावला पुढेची ॥ २९ ॥ त पत्र
ल पाळक भगवंत ॥ भीमासी हावी ध्यसं केत ॥ फी होत ल अनर्थ ॥ तु
सर्वथा स्यास भेदुन गेको ॥ ३० ॥ जो भक्त काम कल्पद्रुम ॥ जानु तो भ
वी स्ये आत्माराम ॥ केला होता लोहा चा भीम ॥ पस्त्यात्र स नी भेयुल
॥ ३१ ॥ तो भीम पुढे उभा केला ॥ धृतराष्ट्र हृदये हृदय धरीला ॥ रगडी
ता चुर्न जाला ॥ येवं पीष्ट जया परी ॥ ३२ ॥ नयस हश्र नागा चे बळ ॥
जो भीमा तु नी आगयन सकळ ॥ यक नेचा वीन वीकळ ॥ नाठीत
री काळ मत्यु क्षता ॥ ३३ ॥ भीमे मारीले सकळ सुता ॥ लोहोह धरोनी मनाल

पा० असोलोल भीमते थे ॥ चुर्न करूनी टाकीला ॥ ३४ ॥ अंधाचे आवीमन ॥ की म्या मारीला भीमसेन ॥ बडे रगडुनी का ते ने करून ॥ वोकी अस्तु धमु रवा वाटे ॥ ३५ ॥ नु भीवरी पडे मुर्छे नायेउन ॥ आ धीर्य करी पंडु नंदन ॥ म न लीली लावीगळी श्रीहरी ॥ भक्त जनपाळक तु ॥ ३६ ॥ मग म्हणे युधी ष्टीर ॥ पुर्न ब्रह्म याद्वेंद्र ॥ आजीन वाज मज जाला थोर ॥ मोठेच भीय दावीले ॥ ३७ ॥ अमोत्यावरी अंबीका सुत ॥ आटा ळवे तेहा रडत ५०

केला. म्हणे ला जळो क्रोध घात ॥ भीमसेन मारीला म्या ॥ ३८ ॥ शत्रा करी वध मग बोलीला सचीदानंद ॥ म्हणे हृदरन धरावा खेद ॥ केला च धलोहो भीमाचा ॥ ३९ ॥ तु म्या क्रोध जानोन ॥ म्या केला होता भीमसेन ॥ तो तुवा रगडोन केला चुर्न ॥ ऐकोन अंध तोषला ॥ ४० ॥ श्रीरंगा कडे पा होन ॥ गद गदाला से पंडु नंदन ॥ संकेत कळा हाउन ॥ यकास यकर्बु नाचीती ॥ ४१ ॥ रकै त्ररले अंधाचे वदन ॥ धर्म हु तलेउ हकआ नोन ॥ च दहु म्हणे भीमसेन ॥ आता मज चेर चा ॥ ४२ ॥ म्हणे वीस्वव्यापका

चक्रपानी । माझा कोप प्रळयाग्नी ॥ ह्यासी तुवा लोहभीम आनोनी ॥
आतुतीही धलीउतम है ॥ ४३ ॥ श्रीकृष्ण म्हने अंधा प्रती ॥ आली पुर्वी सा
गीतली नीती । तुवा धरली नाही चीती ॥ अहमती तुलो नी या ॥ ४४ ॥
स्य होस आपुले संपुर्ण । राया पाहे वीचारुन ॥ कोनते अन्याये तुम्हा
पासुन ॥ घडले नाही सांगपा ॥ ४५ ॥ आपुले गुन होस लपवी मत्त ॥ कु
रीकुम न्याची ही दुर्नीत ॥ अहा रे धृतराष्ट्रा च उधा कीली को धावतुये
होसी ॥ ४६ ॥ तुमचे अन्याये अत्कुल ॥ षटुत म्या घालले पोटाल ॥ द्रोप
दी वोढोनी आनली सभेत ॥ लोकांतोस वाट लागुले ॥ ४७ ॥ पारधी पानी
पाट राखील ॥ कराव याबे सला मग घाल ॥ तोस पैयेवोन अकस्मात
फडकडोनी पाये फोडीला ॥ ४८ ॥ लहरीया आसपास यती ॥ मने को
ळीयाच वागमज प्रती । परी पासमा डीले चीती ॥ पाप मती आट वे
ना ॥ ४९ ॥ हींसक गारुड धीला ॥ तो साची आगोळी तुटली अकस्मात ॥
या घाय येर अरषळीत । परी गोरखाल आटवेना ॥ ५० ॥ लस्करांचे घ

रीअस्लेधन ॥ लेयेहरवडा पडीला येवोन ॥ लोळे नागवीला लनोन ॥ परी
नाटवेकर्म आपुले ॥ ५१ ॥ मेलाचे पोर येले समस्त ॥ लनोन रडे चर फडील ॥
परीआपणालीवाकेल्याबहुत ॥ ते मनाल आटवेना ॥ ५२ ॥ लैसे तु आपु
व्याचेकर्म हारून ॥ आटवेना तुझे मन ॥ लोहभीम मारीलारगडोन ॥ म
घरकरूनीतु याकी ॥ ५३ ॥ इन्दावन जोजो पक्व होत ॥ तोतो कडु पन चढे
बहुत ॥ कीकोर फडे जोजो मागल ॥ दुरगंधी बहु सुटेलया ॥ ५४ ॥ लैसे ज
ळोतुझे वृद्धपन ॥ आम्हुनीहरहर नाहे अक्षान ॥ अंध ऐसे ऐकोन ॥ उ
गाच मग राहीला ॥ ५५ ॥ मग लने श्रीहरी ॥ आला मुज कोधास येठे क
री ॥ मग रार्जसमाच तेच अवसरी ॥ करील जा लेहस्तके ५६ ॥ चौघा लेव
तील चरन ॥ परी नदेती आळींगन ॥ वीश्वा सगेला लमोन ॥ मग तेबो
लने फेलची ॥ ५७ ॥ उसोगाधरीचे समाधान ॥ करीलीपाचही पंडुनंदन
पुर्वीच व्यास यवोन ॥ बोधीले होते तीयले ॥ ५८ ॥ कीपांडवाउपरी या
वरी कोधलु सहमान करी ॥ मग धर्मराजे ले अवसरी ॥ समाधानक

तीयचे ५९ ॥ भीम बोले गर्जेनि ॥ परमक्रोधं दुर्योधन ॥ यासमीपु बैसोनि
टाकीतो मारून ॥ परी धर्मवचनें उगाची ठेला ॥ ६० ॥ जेवेडी माडीउघ
डुन ॥ दावली द्रौपदीलागुन ॥ तद्राचगदाघाये करून ॥ करीतो चुर्न अं
क याचा ॥ ६१ ॥ आगोहर गांधारीचे चरन ॥ धर्मराजदृढधरून ॥ म
ने माते मज क्षमा करी शापुन ॥ मी अन्याइ सर्वस्वे ॥ ६२ ॥ म्या युध्दी
पाडीलीवोस ॥ कुळक्षये केला नीःशेष ॥ बोल ऐकता गांधारीचे मनास
परम स्नेह उचंबळला ॥ ६३ ॥ पदरपाट डोळी यावरी ॥ गांधारीचे अति
दीनरायी ॥ त्याला र चक्षुलीन नीरधारी ॥ म्हनउन पाटाबाधला ॥ ६४ ॥
त्यावस्त्रा आतुन ॥ सोवकी पाहेन्यालागुन ॥ तो धर्मराज देखीला नीम
वहन ॥ असलरूष्ये जाला असे ॥ ६५ ॥ मग बोले गांधारी ॥ धर्मा तु मा मापुच
नीरधारी ॥ तु सर्वथा चींतानकरी ॥ सुस्वरूप नादेका ॥ ६६ ॥ मग कुंतीसी न
मस्कार ॥ करीते जाले पंचकुमर ॥ येथे समस्त लागतीवर ॥ गेले सर्व आ
योनी ॥ ६७ ॥ पनीतु नी आलीया रामलक्षमन ॥ कौसल्या देखतात्रे आलं

पा० ५०

गन ॥ तैसीकुंती पाचालागुन ॥ प्रेमानेंदे आळंगी ॥ ६८ तुम्हने बाळपनां
तरी ॥ षकुत श्रम ली आजीवरी ॥ पुत्र लन ती माते नीधारी ॥ तु मेपाये
देखील ६९ ॥ ते ने श्रम गेलाजन्म क्लत ॥ तु पहन करी येथार्थ ॥ दोपदीगं
धारीस वंदील ॥ मग नमील कोंतीये ७० ॥ पृथ्वीवरी पडली पांच्याळी
पुत्र दुःखे आरंबळी ॥ तु म्हसासोक मनुष्टी षुकाली ॥ आयउनी अत्री
मन्या ७१ ॥ मग कुंती समाधान करील ॥ दोन्ही दुःखा हृदय धरील ॥
मने अश्वाहत्ता सेनी सैमैते अनुकुल ॥ जाला नीःपात सर्वांत ॥ ७२ ॥
वीदुरें जेजे त्रचीय्ये केले ॥ तेते सर्वही डोळा देखीले ॥ असो कोरव स्त्री
याले येव्ळे ॥ रनत्तुमी कोधा वीनत्या ॥ ७३ ॥ पुत्र च्याले आनीपती ॥
याचे घेले हृदय धरीती ॥ दीर्घस्वरें सक वळरडती ॥ अेकला जगती कापे
पे ॥ ७४ ॥ दुर्योधनादी संसरजन ॥ दोन कर्ना दी संपुर्न ॥ सर्व राजे रनीजा
न ॥ मंडीत सुर्व पडीयेले ॥ ७५ ॥ मुगुट कुंडले सीर ॥ अपार शस्त्रने प
डीलेकर ॥ तु लेपक्षी सहार ॥ चखीती मांस का ढोनी ॥ ७६ ॥ म्हणा मदेन्चं

हनके शरयुक्त ॥ ज्याचे शरीरीची राजील ॥ एकाचे पक्षीडोळे फोडील ॥
चरन तोडीती येक हाची ॥ ७७ ॥ यालक्षी स्मफर्ने होन ॥ याची कलीवरे
देहीप्यमान ॥ सालसुत खेलही जगन ॥ स्पर्शांफ करुन सकेची ॥ ७८ ॥ अ
मोश्रीयाच्या कोल्हाळ ॥ रनभुमी सीगा जला तुंबळ ॥ एकी वोळखुन
सीरकमळ ॥ धडासनेउनी मेळवीती ॥ ७९ ॥ येकाचे खेलन सापडती
बहुताचे शीरे येगळे होती ॥ रनी बहुत जाली ख्याती ॥ योळखुन ये
तीक हाती ॥ ८० ॥ दुर्योधनाचे खेल धरुन ॥ गांधारीकरी तसे करुन ॥ अ
मो आकात यर्तला हाकरुन ॥ कोन्हा स तानवर्नवे ॥ ८१ ॥ गांधारीस ने दु
र्योधन ॥ युध्याचे अंती यउन ॥ मज करुनी नमन ॥ नी घालापुसुनी
तेयेळे ॥ ८२ ॥ मी बोलली वचन ॥ जेथे धर्म तेथे जये कल्यान ॥ अंतीचे
त्यच जाले प्रमान ॥ गेले मरुन पुत्र सर्व ॥ ८३ ॥ गांधारी च्या बहुत सुना
रडती कीलेहंसगमना ॥ कीतीयक गज गमना ॥ चंद्रवदना रंभा जाक्षी
॥ ८४ ॥ यकमीना क्षी यकसावाक्षी ॥ अेककामाक्षी तेपद्माक्षी ॥ यकलरी

माजनेत्र कटाक्षी ॥ येधुनींपाडीती पंडीता ॥ ८५ ॥ आपुलाले पतीचे प्र
तधरूनी ॥ शोक करीती नीतंबीनी ॥ तु अस्तउतारमोधुन ॥ अश्वीमन्यासी
आळंगीली ॥ ८६ ॥ अश्वीमन्याचे स्वरूपज्ञान ॥ पयक्षकेवळ श्रीहरी
असोदेशोदेसीच्या श्रीयायेउन ॥ पती आपुले शोधीती ॥ ८७ ॥ अश्वीम
न्यालागी गांधारी ॥ बहु शोक करीत अवसरी ॥ हे बाका हे नरवीर केशरी
कोमळांगा कमळवेशा ॥ ८८ ॥ हे मागराज गुरुद्रोन ॥ हे धीरवीर उत्तरक
र्न ॥ कर्न श्रीयासर्व मीळोन ॥ रनांगनी सर्वपळती ॥ ८९ ॥ हे शकुनीवीर
पडीला यथे ॥ हा हस्तीचा पती जयद्रथ ॥ बहुतर देखीला परीमृत्यु ॥ नेसो
डीतील याते ॥ ९० ॥ नाना यत्न तरी गोवीता ॥ ऐकोनी नामाची प्रबंधा ॥ सह
स्त्र नाम असीद ॥ श्री महादेव स्मरन करी ॥ ९१ ॥ कोनासी नबोले वचन ॥
नीजरूपी समाधान ॥ सकळ स्त्रीयानी नमुन ॥ प्रदक्षीना करूनी जाती
॥ ९२ ॥ हितवरी नाही श्रीसमु ॥ सतत्वरूपी पावला वीश्राम ॥ नाहीनुर आ
सपराम ॥ कोन्हासती नेनेतो ॥ ९३ ॥ लोपींड ब्रह्मांड वेगळा ॥ जेसेजळ

जपचेनातळे जळ ॥ तैसा तो स्त्रानीया जाला ॥ त्याचीली ला कोन जाने ॥
॥ १४ ॥ असो गांधारी ह्मने ते वेळा ॥ कृष्णा पाहे रे श्वळये डोळा ॥ सुनात ळम
ळीती ते वेळा ॥ जीवनावीन सफरी जैसी ॥ १५ ॥ मा त्याकीने मारीला ॥ हा
सुरी भ्रवाये यप डीला ॥ ऐसो महत रनी पहुडला ॥ बाला डीक यद्ध ऐसाची
॥ १६ ॥ छपन्न रेसीचे नृपती ॥ धाउनी आल्या त्याच्या युवती ॥ दीर्घ स्वरे
हाको देती ॥ नाहीनीली सोकाते ॥ १७ ॥ द्रोपद वीराट ह्रीने मारीले ॥ तैहे यथे
हो घेपडीले ॥ असो ज्याहान उकुळीचे राजे आले ॥ तीतुके पडीले रनागनी
॥ १८ ॥ अैक कृष्णा ग्राम सुंदरा ॥ तुउप ळव्यास गेला मा बारा ॥ द्वकासली
त माजी याकु मरा ॥ पानी सोडीले त्याच वेळे ॥ १९ ॥ अरे कृष्णा तु चाळ
क थोर ॥ तु वाच केला संहार ॥ मी गांधारी पतीव्रता सा च्यार ॥ शाप
मासा घेर तू ॥ २० ॥ तुसा कुळ क्षय जान ॥ सेवटी होईल संपुर्न ॥ यकु
ळने सर्व केला कारन ॥ मजवीन कोन असे ॥ २१ ॥ पीड ब्रंलाड घड मोडी ॥
यक रक्षी यक रगडी ॥ तु सार उतराव या लातडी ॥ म्याच सर्व मारी

ले ॥ २ ॥ युगायुगी धरूनी अवतार ॥ मीच करीता स्रष्टी संव्हार ॥ पुढेही सर्व
करनार ॥ मीच असे आदी अंती ॥ ३ ॥ यादव संव्हार सेवटी ॥ मजची करने
उठाउठी ॥ तुवा शाप दीधला गुरु ह्य गोष्टी ॥ मजलागी असे ॥ ४ ॥ असो
रनांगनी पसरीले ॥ ते वैशंपायन गनील केले ॥ साठी स्रष्टी वीर पडी
ले ॥ लाहन थोर मनोनीया ॥ ५ ॥ मग अनुक्रमे करूनी जान ॥ करीती
सर्वांचे दहन ॥ करूनीया धर्मदान ॥ चयोदशदीन परीयेंत ॥ ६ ॥ धुमे आनी
ज्वाळ ॥ यनेभरले ब्रह्मांडगोळ ॥ त्यामाजी अनाथके वळ ॥ ज्यासहहनास
नाही कोन्ही ॥ ७ ॥ मग त्याचीया रासी करून ॥ लावीला अंत्य आव्य अग्न ॥
वीदुर वीवधय जान ॥ हेच कृत्य करीते जाले ॥ ८ ॥ सर्वांचीउत्तर क्रीयासं
पुनी ॥ करीते जाले चयोदश दीन ॥ आतही कौरवांचे दहन ॥ यथान्याय ते
सेची ॥ ९ ॥ धर्मराजने ते वळी ॥ लकर्न पडीला माहा बळी ॥ यासीकोने थ्या
वीतीळाजुंळी ॥ कौनेकुळी जन्मला ला ॥ १० ॥ तो कुंतीने फोडीली हाक ॥
आरहा न्ये फरी सोक ॥ मने पुचलोका कर्ने राजसुरेख ॥ पुच माझा सुर्ये

वीर्ये ११ ॥ तुम्हा पाचाहुन श्रेष्ठ ॥ जो धीर उदार स्वरूपे वरीष्ठ ॥ जो रन पंडीत
सुभट ॥ सुर्ये नक्ष नीसीमजो १२ ॥ याचे औदार्यापुढे ॥ सुरनर कायसे बा
पुडे ॥ याचे सौदर्ये देखोनी रडे ॥ यकीकडे मीनध्वज ॥ १३ ॥ तो जाला कुमार
पनी ॥ सोडीला म्या स्वधुनी जीवनी ॥ अधीरथे कीराते नेउनी ॥ राधेजवळी
दीधला ॥ १४ ॥ राधा अधीरथाची नीतंबीनी ॥ तीने माझा कर्न लावीला स्त
नी ॥ राधा हे कर्नाची जननी ॥ नाम तेच प्रगटले ॥ १५ ॥ म्या आधी हे समे जा
उनी ॥ बहुत प्रबोधीला कर्न ॥ परी कौरवासी आधीष्ठ्य वचन ॥ तेने चपुर्वी
दीधले ॥ १६ ॥ श्रीधर वीनवी श्रोती यालागुनी ॥ कर्नाचे जन्म कर्म कथन
आदीपर्वी कथीले संपुर्न ॥ पुनः पुना का सया १७ ॥ कुंती म्हने तेच क्षणी
हा लाक र्नवीरा सीरोमनी ॥ म्या लुजसा डीले बाळपनी ॥ तरीच कसोनी
गेला सी १८ ॥ अहा कर्ना परम सुंदरा ॥ आहा कर्ना धीर उदारा आहा
कर्ना परम सुंदरा ॥ वीवीकैलो दीग्वी जये ॥ १९ ॥ म्हने कवचकुंडले देउन
तोसवीला पाकशासन ॥ ऐसी कुंती दुःख आठउन ॥ कर्नालागी शोक करी
॥ २० ॥

पा० धर्माचीयानेत्री अवधारा ॥ चालील्यातेहा आशुधारा ॥ ह्मनेलोकर्नमाताशुरा कारेआलासटकवीले ॥ २१ ॥ कुंती ह्मने युधीष्टीरा ॥ कर्नवडीलसहोदरा ॥ तु याकेशावीच्यार ॥ मुख करु नीरेवीला ॥ २२ ॥ धर्मीलोकर्नाचे द छचरन राज्येछचधरुन ॥ वंदेनी यापाचजन ॥ सेवाकरीलो अहोराची ॥ २३ ॥ आ लाकर्नीराजीवनेया ॥ अलाकर्नाच्यारुमाचा ॥ कोमळांगा परमपवीत्रा सहोदरवडीलकीतु ॥ २४ ॥ अभीमन्याचाजो काढुन ॥ कर्नजोकेधर्मस्ती न ॥ सुमीपडे मुर्छनायेउनी ॥ हा हा आर्जुन सावरीती ॥ २५ ॥ धर्मह्मनेकुंती परमकपट स्त्रीया ची जाती ॥ करा अंत कळोनेदीती ॥ असत्य चीतीस हावसे ॥ २६ ॥ सकळ स्त्रीया ज्या स्रष्टी ॥ धर्म सा शापी उराउटी ॥ आजीच्या नेगुह्य गोष्टी ॥ नराहे पोटी कोनाच्या ॥ २७ ॥ असोधर्मराजसकळी ॥ स र्वीराचीकीयाकेली ॥ सर्वलोकीसमजली लेवेळी ॥ कीकर्नपुत्रकुंतीचा ॥ २८ ॥ येवंसर्वाचीकीयाकरुन ॥ गांधारीआनीगंगानंदन ॥ वीदुराती सर्वजन ॥ हस्तनापुराप्रती गेले ॥ २९ ॥ स्वस्थळाप्रती गेलेपंडुनंदन ॥ श्रीप

३० वो

र्य संपले येथुन ॥ पुढे शांतीपर्व सुरस गहन ॥ वैशंपायन बोलील ॥ ३० ॥ याती
ल सारांस यथार्थ ॥ बोलवेल पंढरीनाथ ॥ ते श्रवन करील पंडीत ॥ ब्रह्मा
नंदे कर्नीया ॥ ३१ ॥ श्रीधरवरद रुक्मनीपती ॥ तु पांदुरंगा पांडवसार
थी ॥ ब्रह्मानंद तु आदी अंती ॥ अभंगी यावे सर्वदा ॥ ३२ ॥ सुरस पांडव प्र
तापग्रंथ ॥ श्री पर्वव्यास भारथ ॥ यातील सारांस यथार्थ ॥ पच्यावन्याल
कथीयेला ॥ ३३ ॥ आ ५५ ॥ संपुर्नमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ श्रील स्मपन ॥

॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

 श्रीगनेशायेनमः ॥ अद्भुत त्यार थे कथेचा महीमा ॥ देउगोदावरीची उप
मा ॥ श्नान करुनी नीज कर्मा ॥ पासुनीया मुक्त होईजे ॥ १ ॥ उ त्र्येलोकी र
क्षाबहुत ॥ हे चीत दागे सुरेख ॥ मनोरम्य प्रवाह देख ॥ उच बंकीली बु
ह्मानें ॥ २ ॥ ह्म ह्मना मामृत जीवुन ॥ षेमतोची जळचर पुर्ने देवगं
धर्व मुनीजन ॥ ताकुसधन हे चीयें ॥ ३ ॥ अनेक चरीत्र लवला ॥ याची ये
थे मीळाल्यास रीला ॥ भ क्तीज्ञान वैराग्ये पाहता ॥ उ मीते थेवील सती
॥ ४ ॥ वोघ चालीले अद्भुत ॥ फाडोनी पाप पर्वत ॥ अष्टाद्स पर्व मीस्ये
मीळत ॥ भक्त हृदये सागरी ॥ ५ ॥ वीवीध तापे तापले ॥ तीर्थव्रत करीता
भागले ॥ ते यथे श्नान करीता नीवाले ॥ नाही परतले संसारा ॥ ६ ॥ यागंगे
त करीता श्नान ॥ आगीसंचरे भक्तीज्ञान ॥ सकळच्यातुर्य कर्मेयउ
ण ॥ पायालागती आदरे ॥ ७ ॥ असोस्त्रीपूर्व मागे संपले ॥ पुढे शांती स्त्री
पर्व रसागाळे ॥ जन्मे जयाद्यली स्वानंद मेळे ॥ वैसंपायन सागतसे ॥ ८
स्त्री पर्व संपतापुर्ने ॥ समस्ताचीउत्तर कीया संपादुन ॥ बंधुसहीत धर्म रा

जीवन ॥ नीज सौ वीरा अती गेला ॥ ९ ॥ यावरी त्या गीरथी कुंती सुत ॥ धर्मरा
जराहीला यक मास पर्येत ॥ लोक शौच कर्मी कोनी समस्त ॥ धर्मासत्रे
टावया पातले ॥ १० ॥ वीस्वामीत्र अस्ती क कण्व ॥ दुर्वास त्रगु अंगीरा
वामदेव ॥ कस्यप वसीष्ट माहा अनुत्रव ॥ नारद आनी जमदग्नी ॥ ११ ॥
भारद्वाज आनी गौतम ॥ पाराशर बादरायन शुकपरम ॥ वीर्भांडीक अ
गस्ती दवल उतम ॥ अस्तीगंथी अग्नी सेनपै ॥ १२ ॥ याज्ञवल्की धौम्य
गार्गी ॥ शृंगीया लौक मातांग ॥ व्याघ्रपाद रीदशीद गार्गी ॥ चंद्रावत्रर
वत्स नीष्ट ॥ १३ ॥ राक्षायन रूशायन सुरीक्षायन ॥ सास्वायन सुवर्न ॥ पं
च सीरवा पौलस्ती पुरधन ॥ वीस्यस्थवा आनी तन बंधु ॥ १४ ॥ अरुनी
उपमन्य वेद ऋषी उतंक ॥ जरकारी कौंडन्य अस्तीक मामक ॥ चवन
गालव समीक सोमक ॥ याज उपयाज भार्गव ॥ १५ ॥ सुमेधा हरीमेधा
मुग्दल ॥ साडील्य उद्दालीक स्यतकेत कपील ॥ अष्टावक्रा सोनीक सु
यस्कठोल ॥ शकी उग्रश्रवा त्रसांग ॥ १६ ॥ यकता द्वीकल चौकल

कर्दम संतीपान कक्षीवंत ॥ मुकुंडी मारकंड गधमादन उतथ्य ॥ गालव दधीचि गौतम ॥ १७ ॥ कवी वाचस्पती कचमरअंग ॥ शास्त्यपैल हंडीसुती क्षण गोरंग ॥ मेदकर्नी मयक मेघपाळ चीनंग ॥ चमाद पीक रुकष्टाक्ष तो ॥ १८ ॥ मोमश्रवा पट्टीक पुंडलीक ॥ षगहालव्येन्न तांडी लोमहर्षे उद्दक माडव्यव ती कीर्तिमारस्थल ज्यांबालीक ॥ धास्कवळ वैशंपायन दीर्घ बाहु ॥ १९ ॥ वच्छ श्रीवत्स सन त्कुजाल दढवी चार ॥ उर्ध्वरेता सुश्रवा अबच र ॥ अंबरीष सश्रज मौड्य अरन्य अगारथोर ॥ औद्दालीक अश्वलाय न ॥ २० ॥ औसी ओदंबर आलाआलवेद ॥ कुशीक कौच कटकपीञ्ज औद्दालक तापी कथका सऔर्वास ॥ काळफकरीन कुकुर ॥ २१ ॥ काका यन कानुकायन ॥ कात्यकुशी जयद आर्ज्यायन ॥ हेलतित्रोगी लवती श्रगय ॥ २२ ॥ कौमंडळ कोचगोवर्धन ॥ गवाक्षगुरवी गोमथीगोवन गोरमुख गापाळ गोकर्न ॥ गोरीगौरी मार्गायन गंध सुकीर्न चंडपे ॥ २३ ॥ घट जानुजंघी जंघाळ जातुकर्णी ॥ जैतु जन्हु जटरदेव गालमदन

तंतुतापससदेव श्रमसत्तालुमान ॥ श्रीदेव सौन्नरी धर्म धनंजये ॥ २४ ॥ धूयलधन
वंतरी नीहांध न्नत्स वंत नैवुध्य पौरोग पैगन्नोगयत्त ॥ पींगल पौद्दह पु
लह पर्नदत्त ॥ पौराणीक पौती साम्य ॥ २५ ॥ वतीब ळी षो धामन्य ॥ वाताबु
वनीत्नव बुद्ध पुर्न ॥ सौजना उर्ध्वमुख हा तत्दोन ॥ षववाक्य मन्य गं धर्मा
इनलो ॥ २६ ॥ पर्वतलीखील मम मत्तु खी गोरक्षीर ॥ हरीस्माचडविति तक्ष
इ घटाहर ॥ वीशामान त्यष्ठा मरीची संवर्तल कामर ॥ हीघेबाहु अचूळ ॥ २७
वीरंध तरू स्नुसुरत्न दास ॥ मेचयअंलरी आगवी कुंटवीत्राषु ॥ वेराज्ये
य धुम अवीनाश ॥ कुनेमीसने ध्यायक ॥ २८ ॥ ब्रुलानंद सने श्रीधर
धर्माचोवते रुषी स्वर ॥ मीळाले ते ऋअपार ॥ नामे तयाची वर्नीयेली
॥ २९ ॥ तेमु धामरू यतीआदीत्य ॥ यमनेम साधन युक्त ॥ शमदम आगीवी
राजील ॥ शांत दांत असती सर्वदा ॥ ३० ॥ सर्वहीकृसी पुजोन ॥ धर्मराज
करीती स्तवन ॥ सनेमी तुमची सेवा करीन ॥ सुखे राही नवना माजी
॥ ३१ ॥ मज्ञ दुःखबहुत मनात ॥ कुळक्षय येम्याकेला समस्त ॥ कुंतीने क

नें आपुला सुत ॥ म जकळो दीला नाही ॥ ३२ ॥ जो माहा राज कर्न उदार ॥ प
रोपकारी महा धीर ॥ कौंच कुंडलें देउनी पुरंदर ॥ तोसवी त्यानीज धैर्ये ॥ ३३ ॥
जो कानीज धडा त्वुत्रक ॥ यकत्रारनु मा जले अन्दुत ॥ त्यावा कर्नाचा ग्र
न्त ॥ ऐसा समय पावतला ॥ ३४ ॥ तेवेळे यउन ब्राह्मण ॥ रथाचा घोडा मा
गे दान ॥ सारथ्यासी म्हने कर्न ॥ देर सोडुन आला चौ ॥ ३५ ॥ सुत म्हने वीज र
होर ॥ मग अवघे च घोडा दान दे ॥ कर्न म्हने अरयसा कार ॥ शरीर जान क्षन
भंगुर ॥ ३६ ॥ मग ला काळ चीघोडा सोडुन ॥ रनी ब्राह्मनासी दीधला दान ॥ ऐ
सा उदार त्रीभुवन ॥ सो धीताही सापडे ना ॥ ३७ ॥ गाय ब्राह्म नासी दीधलीदा
न ॥ परीलेकळ पातयेघडी घडी पळोन ॥ क्षन क्षनाय परलोन ॥ ब्राह्मन बहुत
सीनला ॥ ३८ ॥ कर्नी जव कीयेउन ॥ गाल्हाने मागे ब्राह्मन ॥ धेनु यलो सहर प
पळोन ॥ कळपा धीन नव्हे ॥ ३९ ॥ कर्ने उदक सोडीले पाही ॥ सपनांस सह
श्र गोधने सर्वही ॥ तुम्ही न्यावे सर्वही ॥ ४० ॥ पन्नास सहश्र गोधन ॥ चीका
ळ करावे याचे दोहन ॥ ज्यागाय कामधेनु समान ॥ रधीलास सह ६ ७ ध देती
४१

रत्नजडीत श्रृंगीपाही ॥ रजतखुर माळकेले समर्ई ॥ यकवर्नकपीला सर्वही सौदर्यअतीआगळा ॥ ४२ ॥ चतुचरनी सुवर्नवाळे ॥ चालता गर्जतीखळाळे ॥ ज्याडीवनारबुजाड नारकहाकाळे ॥ सर्वथाहीनोतया ॥ ४३ ॥ माकु नेनतीक हालात ॥ पन्नासहश्र गाई समस्त ॥ ब्राह्मनामी चौसौ लैंश्रसुत ॥ त्याला गंकाष्टेकी चौत ॥ सैहेस्रौयोसी मौळैनी सीडरत्ह माझाकर्नजेष्टबंधु ॥ ४४ ॥ यकहात्र जन्यलागलाबहुत ॥ बालणाची स्त्री जाली प्रसुत ॥ त्यालागीकाष्टे कुंचील ॥ सहसात्यासीमीळेन ॥ ४५ ॥ कर्णाजवळी आला ब्राह्मण ॥ कर्णासी सांगे वृत्तमान ॥ रत्नजडीत मंचक फाडुन ॥ हीधलाधाडु नब्राह्मनाघरी ॥ ४६ ॥ रत्ने नीघाली अमोलीक ते ही सांसी हीधले सकळीक ॥ ऐसा उत्तरहाला देख ॥ सुवनचद्र असे ना ॥ ४७ ॥ ब्राह्मण मागे श्नेहे येउण ॥ कर्ने वाटी हीधली उचलोन ज्यावरुनी रत्ने समान ॥ त्रीभुवनात अमोल्य जे ॥ ४८ ॥ कामधेनु सुरत्नी चीतामनी ॥ हीरेरत्न जडील लीन्ही ॥ ऐसी लेवाटी उचलो

नी॥ ही धली हान कर्न उदारे॥ ४९॥ सहजराज्या अतीकर्नी॥ देतहा
हासहश्र गोदान॥ कर्णासारीखा वीर कोन॥ समर धीर रनपंडीत
॥ ५०॥ अर्जुनवेगळा करुनी॥ आलाचौघा मारीला रनी॥ परिकुंतीने
त्यासी भाक देउनी॥ आलाचौ घावाचवीले॥ ५१॥ कर्न आलासी जी
तधरुन॥ कुंतीचे वचन आठउनी॥ जालन उन सोडुन॥ ऐसे कर
न हीधले॥ ५२॥ कर्नासारीखा नेम॥ कोन चाल वील उत्तम॥ कौरवा
चा रक्षक परम॥ सेवटी वरी जाहाला॥ ५३॥ हे कुंतीने बोधुन॥
आनील होते आला कडे करुनी॥ परी लोजाला नाही हे लक्ष॥ कौर
वासी सर्वहा॥ ५४॥ साहाजने मीळोनी॥ कर्नवीर मारीला रनी॥ य
यक कपीन दुजा पाकशासनी॥ चक्रपानी तीसरा॥ ५५॥ चौथा फर
सरामगुरु देव॥ त्याच्या शाप जाला बाधक॥ पृथ्वीने रथचक्र सुरेख॥
देहात समरंगी कीळीले॥ ५६॥ साहावा सौल्यसारथी जाण॥ तेजोभंग करी
क्षणक्षणा॥ येवं साहाजने मीळोन॥ कर्णसमरांगणी मारीला॥ ५७॥ कुंति

नेकेला थोर घात ॥ मज रू हम जीने न केले श्रुत ॥ मीकरनाचा होतो
मरनांगत ॥ घायुनी आनी लोना नापरो ॥५८॥ त्यावरी छत्र धरूनी
रखा ॥ मस्तकी व हीतो त्याच्या पादुका ॥ कर्न होता पाठी राखा
तरी त्रीभुवन जींकीतो ॥५९॥ कर्न मज पंडु समान ॥ त्हनेत्हाहानी
धान ॥ घरू ग वहुती मारीला मीळोन ॥ तु सेगुन कीती आटउ
॥६०॥ अर्जुनास त्हनेनृपती ॥ मी जारनवना भती ॥ जळो हे राज्ये यु
वती ॥ जळो नीचीती क्षेत्रधर्म ॥६१॥ होनलान्नपार्थावरी बहुत असे
म नोनी ब्रह्मास्त्र न सोधले कर्णास ॥ मगद्वारन गेला नागवास ॥ तेनेत्या
सी शापीले ॥६२॥ आयउनी कर्णाचे स्वरूप गुन ॥ धर्म करीत हीर्धरूदन
मग बहुत ऋषी मीळोन ॥ नीती सागती धर्माते ॥६३॥ परी तो धर्म नाआ
य केलत्हला ॥ त्हने मीवन सेवीन तल्हला ॥ मग व्यास त्हने रेगुन वंला ॥ नी
स्माकडे तु जाये ॥६४॥ तो द्रांसय यारील नीःशेष ॥ याचे वचनी टेवीवी
म थास ॥ तो माहात्सर्वज्ञ हयावंत पुरूष ॥ तो चंडाचा असे तुम्हा ॥६५॥

॥पा० ॥ ॥श्र० ॥

कवीगुरु फरस धर। वसीष्ठ मार्कंड पुरंदर। त्यापासोनी वीद्या अपार॥ गंगाकुमर सीकला॥ ६६॥ जोजीतेंद्रीय न्यायबल॥ मेकी ल्पानी योगी वीरल। मग बोल्ले द्वारकानाथ। व्यासवचनासची तदेश॥ ६७॥ छपन्न देसीचे नृपती॥ च्याहीवर्न अठरायाती॥ सर्वाचे मनी हेच थीती॥ कीतु वाराजी बैसावे॥ ६८॥ अगांका रुनी राज्या सना॥ मग गजाररीसदुर्योना॥ लोनीती आगेल तेमना॥ आनीस र्वत्र आहे॥ ६९॥ मग तोडेटी लाधर्मे गौर्जे॥ सवेनीघाला च सीमेला॥ जैसा नक्षेची वेष्टीला॥ अचीपुच नीराळी॥ ७०॥ धृतराष्ट्रे ते अवसरी॥ धर्मस्नेह जानोनी अतरी॥ गंगालीरी मासन्न री॥ यउनी येना हीला॥ ७१॥ धृतराष्ट्र सहीत युधीष्टीर॥ गजपुरा नीघाला सहर॥ सवेनीघाले अपार रुसी चेत्रार॥ वहनापुटे धावली॥ ७२॥ रथी बैसला धर्मनृपती॥ भीम पुढे जाला सारथी॥ छत्र धरीतु अर्जुन पती॥ चामरे वारीत नकुळ सहदेव मादीसुत॥ ७३॥ समस्ता आनंद बहुत॥ युयुत्सव

पाटीसी चालत ॥ मास्यकी आनी मह्हनलात ॥ येकेरथी बैसले ॥ ७[illegible]

धृतराष्ट्र बैसलानर यानी ॥ गांधारीकुंती यासुमेनी ॥ सुभद्रा उत्तरा

आदीकरुनी ॥ सुखासनी बैससल्या ॥ ७२ ॥ चतुर्वीध वाद्ये वाजती

बंदीजन पुढे वाखानीती ॥ नगरजन मंदीरे श्रृंगारीती ॥ कुंकुमे राव

ळीसर्व पाटा ॥ ७६ ॥ कस्तुरी चंदनाचे नीवाडे ॥ राजबीदीने घातले सडे

तारने पाताका चहु कडे ॥ फाटीसा कडे नसताती ॥ ७५ ॥ नगरदेवत

श्रतीकडुन ॥ धर्मराजे करवीले पुजन ॥ चौकाळ नैवेद्य नाचहीन ॥ दी

पले थे चालवीती ॥ ७८ ॥ कुंभ अरोनी स्वासीनी ॥ समोर आली यातल

क्षनी ॥ गजपुरीच्या नीतंबीनी ॥ वोवाळीली धर्माते ॥ ७९ ॥ रत्नदीप

घेउनी हाती ॥ लक्षानुलक्ष धावती युवती ॥ श्रीरंगासी वोवाळीती ॥

पंचपांडव वतेधवा ॥ ८० ॥ चोवीस योजन वीस्तार ॥ वीस्तीर्न वसवी

ले हस्तनापुर ॥ मोवते परीघ दुस्तर ॥ माजी जळ चरतळपती ॥ ८१ ॥

दुर्ग भोवते नत्र चुंबील ॥ गची रुसी वरी जडले हीरे सत ॥ उल्हाड ये

चवरी सोन्नीवंल ॥ वास्येजुत्र्पोडटाइयश्च ॥ ८१ ॥ आव्को आळी सुंदर मं
दीरे ॥ श्चतीमसीरे हामोदर ॥ हामोदरा श्चतीयकसरे ॥ रत्ने फळसम
ळकती ॥ ८२ ॥ पांडव पाहतीलेश्चनी ॥ जातीलोकाची मुंडप घसनी
नगर द्वारीगज वहनपुजोनी ॥ गजपुरा लगेले पांडव ॥ ८४ ॥ गोपु
गवरीचढोन ॥ नीलंबीनी बोलती ॥ ८५ ॥ मग गसावा भक्षलायन्यखा
नी ॥ धन्यतुपमजाल जनक भगनी ॥ वनीक ठलीस माये बालीनी
आजीनैनी हरवलीस ॥ ८६ ॥ धन्यआमुचेनयन ॥ साजनीदेखीले परतो
न ॥ इष्टकौरवसं हाकून ॥ आलीसी जान साचे ॥ ८७ ॥ सफळ पोरजा
प्रजामीळोन ॥ धर्माचेकरी तालीस्लवन ॥ नानाउपायने आणोन ॥ ध
र्मापुढे ठेवीली ॥ ८८ ॥ फळापाये नानाकळा ॥ लेहावीती धर्मन्नपाळा
सफळ प्रजानारीवीप्रमेळा ॥ देती आशीर्वाद पांडव ॥ ८९ ॥ वीजइच
रजीव होउनी ॥ चीरकाळ पाळीमेदनी ॥ असोनगर लोका मीते चदी
नी ॥ चीरेच्छुत्रानेधर्मेहल ॥ ९० ॥ व्यासादीकी सर्वमुनी ॥ आलेनरया

नीबैसोनी ॥ त्यासमयेल मदनी ॥ धर्मराव प्रवेसला ॥ ११ ॥ आधीधौ
म्याचीपुजाकरुन ॥ मग गौरवीले सकळ ब्राह्मन ॥ गोत्तुरले दाने
संपुर्न ॥ वीधुयुक्त दीधले ॥ १२ ॥ जेजे याचक मनी इछीले ॥ ते ध
र्मराये दसगुने दीधले ॥ हीहकी चीत नाही उरले ॥ कोन्हीही कोटे
सर्वथा ॥ १३ ॥ जय पाथ्याचा लागला घोश ॥ भाजमतीरे चढवीले कळ
स ॥ रत्ने सहीत असमसाहास ॥ ते जनग ळके त्रुमंडळी ॥ १४ ॥ दमोद
रीचे राजकुमर ॥ नुतनछत्र नुतनदळभार ॥ करत्र आरघेउनीसुत
र ॥ युधीस्टीर पाहावया पातले ॥ १५ ॥ चतुर्देसीचे ब्राह्मण ॥ चतुर्दस
वीद्यापरायन ॥ चतुरोष्टी कळाप्रवीन ॥ नोमे मागेची वनीर्ले ॥ १६ ॥
सकळ ऋसी धर्मासी वानवीली ॥ नृपातुसंभयो नधरीचीली ॥ राज्ये
करी न्यायेनीती ॥ तुझेनी जगती सुखरुप ॥ १७ ॥ नाना इतिहास
शास्त्रार्थ ॥ धर्मासी सांगती ऋसी समर्थ ॥ आग्याकरी द्वारकाना
थ ॥ बैसससवरसींव्हासनी ॥ १८ ॥ मग सर्वाच्या वचनासमान

दैत्यकुळीचा जे वृषनंदन ॥ तो तेथें करावया योध्य ॥ राक्षस यक्ष पातला ॥ ९९ ॥ याचें नाव च्यारवाक जाण ॥ तो त्रीदंडी सन्यासी होउन ॥ धर्मसन्मुख येउण ॥ कपट वचन बोलतसे ॥ १०० ॥ तो दुर्योधन चा परम मीत्र ॥ कापटपे रामी अपवीत्र ॥ मस्तकीं वेस दुराच्यार ॥ वीक्षोप घालु पातला ॥ १ ॥ जेवी चुनाला उनीवायेस ॥ बकें च जालारा जहंस ॥ की मेदें धरीला साधुवेस ॥ कक्षपास घेउनीया ॥ २ ॥ असो तो वेषधारी येउण ॥ धर्मासी बोले कठोर वचन ॥ म्हणे धीग जीने तुमचें जाचो जळो न ॥ कुळ घालकी या पापीया ॥ ३ ॥ सर्व ब्राह्मणाचे वारीचे जात ॥ मी चीबोलीलो तुजवरचम लुवा गुरूहत्या केली पुर्ण ॥ मातारा जस्तेन मारीला ॥ ४ ॥ बंधु पुत्र तु पापापस्वानी ॥ मारीलेस्या चरनांगनी ॥ कोनेलोडे सोल सनी ॥ ऐसतो सीकुळ घालकीया ॥ ५ ॥ धर्म म्हणे पवीवजक्का ॥ म्या धर्मन्याये युध्य केले दखा लु आपुलीया वचनी अग्नो मी स्वा ॥ ऐसी मज शर्तो वीभी ॥ ६ ॥ स्यान ह वी पातली ऋषीस्वर ॥ तव तो चारवाक नामे असुर ॥ दूर्योधनाचा

मीच अपवीत्र ॥ का पस्थे वेसी जन्मला ॥ ७ ॥ या भनीर्ने म्हीतली ब्रा
म्हन ॥ पतीतोनगाहे बोलला वचन ॥ कहान जाये सन्मेतुन ॥ म ग
हीज जन क्षोभले ॥ ८ ॥ गामरेउनी ताकाळीक ॥ तेथे भस्मके
ला च्यावाक ॥ जैसेची रुपा स्थापु ध्याचा यहे रव ॥ रक्षा केली हंशी
ने ॥ ९ ॥ मग बोले कर्दपताल ॥ त्वने धन्य तुमचे सामर्थ ॥ रजनीच
रपतीत ॥ बराश्रापुनीया भस्म केला ॥ १० ॥ त्याच्या वाकाने पु
वींजान ॥ प्रसन्न केला कमळासन ॥ त्वने मज सर्वापासुने
जये देवी धातीया ॥ ११ ॥ ब्रह्मात्वने ब्राम्हन ॥ तुज करील भ
स्म श्रापुन ॥ पांडव गरही अन्योन्य ॥ बोलला श्रापतील तत्वता ॥
॥ १२ ॥ ऐसे सहद बोलला जान ॥ त्याचे आयुष्य गेले लक्षीन ॥ ब्रम्ह
हत्य चेरोत्रा हारुन ॥ पालक माथात याच्या ॥ १३ ॥ वेद शास्त्र पु
रान ॥ सर्व माझे चरीच पुर्न ॥ ते येटेवीताहु शान ॥ च्यावाक ऐ
सेहेरल ॥ १४ ॥ धर्म आकुवताउतम्मा म्हनी ॥ सोमकाला ची

चवाट मोडुनी॥ त्या वरी वैसला कैवल्येदानी॥ वेद पुरानी वर्ध्यजो॥ १५॥ धृतराष्ट्र गांधारी कुंती॥ वीदुरयुयुत्सव सुमती॥ सात्यकी सर्व तुलनन्तपती॥ धर्मासी वेष्टुनी वैसले॥ १६॥ नकुळ ताची धर्मासी॥ अष्टादश धान्ये रासी॥ शस्त्र वस्त्रे धन रत्न रासी॥ टाट टाट ठेवीले॥ १७॥ धर्मासी म्हने जगन्नाथ॥ सरवयानेच लाउनी सरीत॥ शमीवरी ठेवीहात॥ सुत्र सुच्चक शकुनीपाहु॥ १८॥ मग म्हने राजीयाचा हात॥ धनंजन धाव्यावरी पळत॥ जयजय कार करीती समस्त॥ म्हनती आह पुढे असे॥ १९॥ पीपळ समी पपळस॥ याच्या समीधा आनील्या वस॥ पंचपल्लव सुस म्हती का॥ २०॥ वीशेष॥ पंच्यामृत स्नी ह्वी केले॥ २०॥ रत्न जळील केळा जळ ज॥ अभीसेका वया धर्मराज॥ उत्तम सींहासनतेज:पुंज॥ स्वेत छत्र स्वेत चामर॥ २१॥ उज्वल रंग सुच्चा ज॥ मुक्त माळा सुच्चसतेज॥ चतु:समुद्रीचे उदक सहज॥ आनवीले अभीशेका॥ २२॥ दीव्य

कुंभीस्थ धुनी जीवन ॥ सीघ्र ठेवीले भरुन ॥ पुजा सामुग्री आनोन
सीद्ध करुनी ठेवील्या ॥ २३ ॥ अर्धांगी द्रौपदी बैसउन ॥ धर्मराजे केले
हवन ॥ वेद घोश गर्जती ब्राह्मण ॥ नपडे न्युन्य काही तेथे ॥ २४ ॥ पुन्या
हवाचन करुन ॥ मग माडीले अभीसीचन ॥ श्रीहरी स्वहस्ते संख घेउ
न ॥ अभीसीचीला धर्मराज ॥ २५ ॥ चौघे बंधु आनी धृतराष्ट्र ॥ याहीं अभी
षीचीला युधीष्टीर ॥ यावरी न्रपचक्र अशेष्य थोर ॥ अभींसीचीलो अनुक्र
मे ॥ २६ ॥ सर्व प्रजा मीळोन ॥ हर्ष करीती अभींसीचन ॥ अलंकार
वस्त्रे धन ॥ अपार आनीतो धर्मा लागी ॥ २७ ॥ सुवर्न वस्त्रे अलंकार ग
ज्यावरी मीरवीले छत्र ॥ मकरपी हृदे मेघडंबर ॥ मीत्रपत्रे वीराजली ॥ २८
सकळ राजे उठोन ॥ धर्म द्रौपदीस अक्षता लाउन ॥ अपार करभार समर्
पुनै ॥ करीती नमन उद्यनीया ॥ २९ ॥ धर्म सांगे सकळा जना ॥ पाळावी
धृतराष्ट्राची आज्ञा ॥ मग युवराज हीधले भीमसेना ॥ आनी कली
अमात्य स्थापीले ॥ ३० ॥ सम स्तसेवक पारीतल्या वीन ॥ वेलन केले ह्मागुण

सुखसागरीच जाणुन ॥ देतीधन तीतकेंच घावे ॥ ३१ ॥ अेचुमर्दना सेनाना
थ केलासुभद्रावर बकाअर्जुन ॥ प्रजाचे हीत आलंगत ॥ नकुळ सह
देवसमागावे ॥ ३२ ॥ वीदुर संजये युयुत्सव ॥ राजगुरु हे अघव ॥ कृपाच्या
र्याशी समर्पीली चावे ॥ मुळकुळगुरु म्हनोनीया ॥ ३३ ॥ आल्या ब्राह्मना
च्या सन्मान ॥ धर्मासन्नेट वावे आणोन ॥ हे धौम्य उपाध्या आन्येन ॥ हे
म्म आज्ञेने सर्व करी ॥ ३४ ॥ सर्वास आधीकार वस्त्रे ॥ ही धुळी धर्मराजे
पवीत्रे ॥ समस्त ब्राम्हण धन संभारे ॥ युधीष्ठीरे तोषवीले ॥ ३५ ॥ च्या
न्हीवर्ण प्रजा समस्त ॥ त्यासी वस्त्र अळंकार धर्म देत ॥ असंतुष्ट जान
ते थे ॥ कोन्हीयेक नुरेची ॥ ३६ ॥ नीत्य नुतन दान नेम ॥ धर्मराष्ट्रा हातीक
रवी उतम ॥ स्वर्गवासी याचे धर्म ॥ श्राद्ध करवी यथावीधी ॥ ३७ ॥ अग्न
होत्रादीसकर्मे ॥ षोडशदाने अतीसंभ्रमे ॥ नीत्यनेमीत्य नेमे ॥ धर्मराज आ
चरतसे ॥ ३८ ॥ कीतीक राजे पडलेरनी ॥ ज्यासी पुत्रपौत्र नाही कोन्ही ॥ या
चे श्राद्ध करुनी ॥ धर्म गोदन देवीत ॥ ३९ ॥ ज्याचे चलार पडले रणी

आ

धर्मे याश्रुसी बोलाउनी ॥ ह्मने मी तुमचा आहे रुणी ॥ यावल जन्म परीयें
ल ॥ ४० धनधान्यवस्तु पाही ॥ सर्व पुर्वील याचे ग्रही ॥ कोन्हीयक पाह
र्थ न्युन्य नाही ॥ ने मागला पावविल ॥ धर्मसकळाचे अंतर जानल ॥ आ
सीर्वाद सकळाचे घेल ॥ वृध्द सन्यासी हाला सत्श्वते थे ॥ सर्व हाहीवस
तीतो ॥ ४२ ॥ जेवीले कोटी ब्राह्मण ॥ यक यती तीसी दीजे भोजन ॥ हो नी
पुन्य सम समान ॥ शास्त्र प्रमान मर्यादा ऐसी ॥ ४३ ॥ ऐसे हाला सत्श्र
सन्यासी ॥ धर्मची काळ भजे त्यासी ॥ लक्ष ब्राह्मण कुटुंबासी ॥ धर्मे स्था
पीले आवडी ॥ ४४ ॥ राज्ये कीती यथावीध ॥ परीह्रुश्नवचनी सावध
हरी पंधा बुज मीलीहृ ॥ पाचही पांडव वर्तती सर्वदा ॥ ४५ ॥ धर्माची आ
ज्ञा घेउणी ॥ राजे भृषी पालले तेश्यानी ॥ धर्माची जये कीती वानुनी ॥
जाते जाले स्वमामा ॥ ४६ ॥ श्रीह्रुश्न धर्मासी ह्मनत ॥ यनवास भो
गीला अत्साल ॥ मग युध्ये करुनी अद्भुत ॥ शत्रुरणी वीभांडीले ॥ ४७
तरी आला सर्व भोगा ॥ सर्व काळ भाजा श्रीरंगा ॥ न्युन्य पडते मज

सागा ॥ सर्वत्र जा मीळोनी ॥ ८ ॥ दुर्योधनाचे सदन तेथे राहीला भीम सेन ॥ पंडुराजा म्हणे आपण यथासुखे वीराजील ॥ ९ ॥ धृतराष्ट्राचे आज्ञेकरूनी सत्य ॥ पाचही पांडव सदा वर्तत दुःख्यासन म्हणी पार्थ राहला जालाते धवा ॥ १० ॥ कर्नाचे म्हणी ही धले नकुळा शकुनी म्हणी सहदेव सोभला ॥ अर्जुना पासी श्रीरंग राहीला ॥ म्हणी मामा सत्याचे वदीच्या ॥ ११ ॥ सात्यकी वीर पाहे तोही पार्था म्हणी सदा राहे त्युन्य पदार्थ कदा नोहे सदा काळ वेचीला ॥ १२ ॥ अष्ट मासी धीनव नीही ऊहम रूपेने सनसमृद्धी ॥ अवत्योग येथा वीधी भोग पती यथान्याये ॥ १३ ॥ यथाकाळी वर्षे घन ॥ नगरी कोन्हा सी नाही मरन आधी व्याधी वीरहीत जन स्यन्पी दुख नेनती ॥ १४ ॥ धौम्याचे म्हणी संमृधी सर्व पुर्वील सदा धर्मराव ॥ वीदुर म्हणी संपती अत्यीन्तव ॥ धर्मराव पुरी वीलसे ॥ १५ ॥ धृतराष्ट्र गांधारी चे मान ॥ क्षनक्षना रक्षीत पंडुनंदन ॥ सुभद्रे उत्तरे चे मन ॥ तोसवीत धर्मराव ॥ १६ ॥ द्रौपदीचे मनरंजन ॥ करी कुंती

चे समाधान ॥ सकळ प्रजाच्या जीवनी ॥ सुखरूप सर्वांसी ॥ ५७ ॥ लोचन
यन त्रीकोन रमानाथ ॥ उगा चबैसला ध्यानस्त ॥ जैसा नीर्वाणी दीपजी
वांत ॥ स्थळी अत्यंग टेवीला ॥ ५८ ॥ धर्मराजने ऋषीकेसी ॥ काय आटवीले
मानसी ॥ मज सागाले नीश्चयेसी ॥ क्षीराब्धीहृदये वीलासीया ॥ ५९ ॥
हो हसमबोलेस म्हदील ॥ ध्यान माझा जान्हवीसुतात ॥ सरपंजरी पडुजाळ
तो समर्थ ॥ ध्यानस्त चन करी माझे ॥ ६० ॥ याकडे असे माझे मन ॥ क्षन क्षना
जातो धाउन ॥ जेने चावीस दीवस युध्य करुण ॥ भार्गवराम जींकीला
॥ ६१ ॥ जेने रचस तानकरुनी पुर्वी ॥ पाळा नीती सकळ उर्वी ॥ रुसी दैवन रस
र्वी ॥ ज्याचे पाये वंदीजे ॥ ६२ ॥ परद्रव्य जैसे तृण ॥ परनारी ज्या सीमाते
समान ॥ त्यान्ही वेदशास्त्र ज्ञान ॥ करताळा मळे पुराने ॥ ६३ ॥ चौ
दावी ध्याचौ रावीकळा ॥ भीस्माच्या दासी सकळा ॥ तरी या भीस्मा
ले घेकळा ॥ जाउ चला युधीष्टीरा ॥ ६४ ॥ राजधर्म अपारधर्म ॥ मोक्षधर्म
दानधर्म ॥ याच्या मुखे हे ज्ञान परम ॥ श्रवन करी सर्वदा ॥ ६५ ॥ धर्म

लने मासे मनास ॥ हे चंचीलीराचरीवस ॥ तुस्वामी वैकुंठवीलास ॥ अंत
काळी भेटीयासी ॥ ६६ ॥ मग श्रीकृस्न आनी पांडव ॥ स्यहणारुढ जाले सर्व
आनीक संत माहानुभव ॥ भीस्म दर्शना नीघाले ॥ ६७ ॥ जैसा कीर्णचक्री
मीरवे मीत्र ॥ तैसा मरपं जवी दीसे गंगापुत्र ॥ भोवते व्यास नारद्ध जा दीऋ
षेश्वर ॥ वसीष्ट हीकी बैसले ॥ ६८ ॥ भीस्म देखीला राजगंन्वीवास ॥ लने हे पत्र
सर परमपुरुश ॥ सर्वव्यापक तु जगदीश ॥ मनी मासील जैसे का ॥ ६९ ॥ मग
सहश्रनामे करुन ॥ भीस्मे केले अपार स्तवन ॥ हे वेद धारक जगजीवन
कमट वेस धारका ॥ ७० ॥ नमोतु जवाराहवेशा ॥ नमो नृत्सीह वरदा सर्वेशा
वामन त्रपाकमकेशा ॥ परमपुरुशा जगद्गुरु ॥ ७१ ॥ भार्गववेशा मधु
कैटभारी ॥ सर्व नीक्षत्री केली धरत्री ॥ असुरांतका रावनारी ॥ काळीया
मर्दना श्रीरंगा ॥ ७२ ॥ त्रीलोकी चे हात न ॥ भीस्माचे हृदइ घाली जगज्जी
वन ॥ सकळी केले आदर पुजन ॥ देवरलाचे ते वेळे ॥ ७३ ॥ आनीक वीर
बहुत ॥ याचा आली पाहावयागंगासुत ॥ सकळ वहनो खोले उतरत

भीस्मासीदुरीदेखुनी ॥ ७४ ॥ प्रदक्षीना नमन करुण ॥ ओवले सोत्रले अवघे जन ॥ जैसे मानसरोवर वेष्टुन ॥ राजहंस बैसले असे ॥ ७५ ॥ भीस्मा म्हणे जगजीवन ॥ सावधान आहे की तुझे मन ॥ शरघाते शरीर जान ॥ व्यथा पावल नाही की ॥ ७६ ॥ उर्ध्वरेता तु ब्रह्मच्यारी ॥ वर्तलासी सुंदर स्त्रीया माझारी ॥ देवतु भीन पावलीसरी ॥ मणोजये केला तुवा ॥ ७७ ॥ तु वैराग्य मुक्ती ज्ञानी ॥ तुजवीन थोर नदीसे कोन्ही ॥ तु धर्माचा शोकये क्षनी ॥ दुर करी देवव्रता ॥ ७८ ॥ सर्व धर्म नीरोपन ॥ व्यासस सांगे मुखे करुन ॥ भीस्म म्हणे तु सर्वज्ञ ॥ वेदरुप वेदस्त तु ॥ ७९ ॥ माझे शरीर जर्जर ॥ शरघाय जाले चुर ॥ हेला समर्थ सधर ॥ वाचा परळ जालसे ॥ ८० ॥ तरी तु करी दीव्य नीरोपण ॥ तु सद्गुरु ऐश्वर्य असता पुर्न ॥ तुजवीन मी काय सर्वज्ञ ॥ म्हणे व[illegible] म्हणे ता श्रेताळा ॥ ८१ ॥ भन गंगापुढे क्षीरसागर ॥ क्षुधा लागली म्हणे फार ॥ वाचस्पतीवीच्यार ॥ बोले म्हणे मुढाले ॥ ८२ ॥ याचका सराजा मागे दान ॥ मेघ चातकासी म्हणे घ्या जीवन ॥ तेसा तु पुर्न ब्रह्म सनातन ॥ मज ज्ञान वदम्हणसी तु ॥ ८३

हरीलनेउर्ध्वरेता धुरंधर ॥ सर्वदृष्टी या गंगाकुमरा ॥ देवव्रतायोगेस्वरा
मीतुजवरदेतसो ॥ ८४ क्षुधात्रषा व्येथा ॥ तुजन बाधी सर्वथा ॥ सरप
जंरसेजपाहता ॥ सुमनाअेसेतुज्जहोये ॥ ८५ षड्ऋतुसाचार सत्व
रजतमातीतनीधार ॥ त्रयअवस्तातीत निर्वीकार ॥ तीदोषरहीतरा
हीरहे ८६ ॥ भीस्मावरीसुमनेसुरेस्व ॥ वर्षोनी वर्षलीवृंदारक ॥ यावरीते
गंगात्मजदेख ॥ नीतीशास्त्र वदेलपे ॥ ८७ ॥ धर्मराज त्रयात्रीत पुसा
वयानव्हेआक्रात ॥ आपनअन्यायेकेलेबहुत ॥ म्हनउनीपुढे नयची
॥ ८८ ॥ श्रीनीवासम्हनेगंगाकुमरा ॥ जवळीबोलावीयुधीष्टीरा ॥ शंकावा
टेत्याचीयाअंतरा ॥ अन्याइआपनम्हनोनी ॥ ८९ ॥ भीस्मम्हनेसमरभुमी
सी ॥ युध्यकरीतानाहीदोष तेथेहत्यानाहीनीर्दोष ॥ कोन्हाचीकोन्हाबा
धकनव्हे ॥ ९० ॥ भीस्मम्हनेधर्मराजा ॥ सोमवंसीवीजयध्वजा ॥ जवळी
बैसेतुम्हलेजा ॥ शंकामनीनधरी ९१ ॥ मगधर्मेकेलेनमन ॥ जवळी
बैसलाकरजोडुन ॥ संगेऋषीमंडळीपावन ऐकावयासरसावले
९२

याद्वपांडव अेकती ॥ प्रजाजन बहुत बैसती ॥ यावरी भीस्म बोले कवननी
ती ॥ तेचपडीती परीसावे ॥ ९३ ॥ श्रीधरवरदा रुक्मनी वरा ॥ बंह्मानंदावी
स्वतंत्रा ॥ श्रीमालीरवासा दीगांबरा ॥ पुढेरचनाबोलकेसी ॥ १४ ॥ सुर
स पांडवप्रतापग्रंथ ॥ शांतीपर्वव्यास भारथ ॥ यातील सारांस यथार्थ
घ पन्नावालकथी येला ॥ १५ ॥ आ ॥ १६ ॥ वोवी ॥ ११५ संपुर्नमस्तु
श्रीहरर्पिणमस्तु ॥ श्रेयअवेतु ॥ श्रीसद्गुरुपरब्रह्मनेनमस्त्तु न्यन
मम ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५

श्रीलक्ष्मीकांताय नमः ॥ यावरी तो गंगानंदन ॥ सकळ योगी याचे मुगुटर
त्न ॥ धर्मासी जवळी बोलाउन ॥ करी अवगहन समस्तकी ॥ १ ॥ मी रीटेउनी
गल ॥ म्हने श्रवने टवी जेगल ॥ अवघे म जपासोनी शास्त्रार्थ ॥ पुर्वी नघस्म
तुझे ॥ २ ॥ यावरी तो युधीष्टीर ॥ जो नीतीच्या पुर्न सरोवर ॥ म्हने जनक जन
का ॥ सहर ॥ राजधर्म सागे का ॥ ३ ॥ अंकुरावोळी लाम्हजाती ॥ तैसा बोली
ला धर्मास नीती ॥ यावरी तो सह मुर्ती ॥ श्री स्मदेव बोलतसे ॥ ४ ॥ च्याऱ्ही आ
श्रमच्याऱ्ही वर्ण ॥ ऐकली ते व्हा सावधान ॥ धर्मा करी श्रवन ॥ राजनीती
आगोदर ॥ ५ ॥ राजा जो पुन्यपारायन ॥ तेने करावे देवब्राह्मण आचरण
सीवची हमुख्यकृपे पुर्न ॥ तेची ख्रतीमा धरामर ॥ ६ ॥ देवब्राह्मण आनी अ
च्युतस्थान ॥ बोलावे परम मधुर वचन ॥ परमन म्हता धरून ॥ चरन
याचे वंदावे ॥ ७ ॥ ब्राह्मना पासुनी अन्याये ॥ यद्यपी जाला पाहे ॥ दंडन
करावा नीश्चीये ॥ काळचर लसता ॥ ८ ॥ यासी दंडताची करावा पाहला
गौरव न करावा लसता ॥ मी यंदडताची पुरेला ॥ भावान यासी न करावे

नाहीं हडहाची देख ॥ रायनक रावे प्रथक ॥ ऐसी जाली याअरक होल प्रानाल श्री येसी ॥ १० ॥ जारतलरी जावो प्राण ॥ ब्राह्मन द्वेषनक रावा ज्ञान ॥ करूनीया वीस्त्रक्षन ॥ प्रचीती कोने पाहावी ॥ ११ ॥ माला सर्पउसा घालुनी नीजला ॥ पुन्हा तो जागा कोने देखीला ॥ जैसा ब्रह्मद्वेसी कल्याने पावला ॥ नाहीं देखीला त्रिभुवनप्रं ॥ १२ ॥ मुमुक्षु अनंत साधु संत हे प्राणाहुनी अहंत ॥ समरीयुध्यायहळ आपहत्य ॥ तरी अवर्त्र्ये त्यासी जुसावे ॥ १३ ॥ तेथे पीता पुत्र बंधु ॥ याच्या रनी घडलीया वधु ॥ त्यास कत्ता होसंसंमधु ॥ ग्रस्थेन टेवी तीसर्वथा ॥ १४ ॥ रायास सर्वदा क्षमा ॥ तेतीन येकदा कामा ॥ बहुत लीवला धर्मा ॥ तेली योग्येन हेची ॥ १५ ॥ तरी देव ब्राह्मण साधुसंत ॥ अतयार नीर्हद असाय ॥ यासी लीवला घरावी ॥ १६ ॥ स्वळासी करीता हड ॥ तैसावे वस्चल प्रचंड ॥ मत वाही याचे बड ॥ नीरसाव याबहस्पती ॥ १७ ॥ जैसी गर्भीनी गर्भ रक्षीत ते राय जापाळाव्यास मक्त ॥ सुखसर्वा देनेयेथार्थी ॥ दुःख सहसा

नथावे ॥ १८ ॥ वृक्षाचे घ्यावे सुमन ॥ परी न उपडीजे मुळीहुन ॥ अथवा त्याखाली तोडुण ॥ दुःख त्यासी न दीजे ॥ १९ ॥ वत्स अळंकारी मंडील नीरंमये प्रजा पीच रस ॥ प्रजाच दुध्ये असे बहुल ॥ तीक डे नपेन पाहावे ॥ २० ॥ राजयाचे अंतःकर्ण ॥ असावे मृदु नवनीताहुन ॥ परी ग्रहस्य वर्तीय्या घ्रजाण ॥ मासील कार्ये सर्वांसी ॥ २१ ॥ अंतरी नीवाला क्रोध ॥ बाहीर दीसे जेवी वीषद ॥ प्रचंड धर्मार्थी वीषद ॥ हे नृप क्षी चाल वीजे ॥ २२ ॥ हो पक्षाचे बळे करूणी ॥ अंडज संचरे जे वी गगनी ॥ लेसा प्रपची परमार्थ राजयानी ॥ समान बुद्धी वर्तावे २३ ॥ धानी मायासी देख ॥ राजयाचा असावा धाक ॥ शांती क्षमा मान अधीक ब्राह्मणालागी दीसावे ॥ २४ ॥ खळासी राजा दीसला अवश्या करीतील समस्त ॥ जैसा शांतरी देखोनीया साहस्त ॥ गज आकर्ष केवीच ढे ॥ २५ ॥ पद्रोडे थोर म्हत्जाली ॥ अंकुश आकळोनी हींडवीती ॥ सौम्ये देखोनी नृपती ॥ अन्याये वर्तती जनमग ॥ २६ ॥

परमउन्मतसुद्र॥ धर्मचाराला पाळनार॥ वर्नाश्रती न्रपेनीधरि॥ धा=
न्यत्या चेलरावे॥ २८॥ गुह्येगोष्ठी त्या असंतु॥ प्रगट न व्हावी जगाल
वीतमंत्र ओषुधगुत॥ बहुत करोनी रक्षावे॥ २८॥ राजयाच्या क
रावे चेष्टा॥ उनेककुरई घीलो अतीष्टा॥ राजपद करुणी अचारा॥
आपुलेटार हौवीते॥ २९॥ ऐसेजेकुटीळदेखावे॥ त्यास यकत्त मागु
न पालावे॥ नाअयकतीलरी घालावे॥ ग्रामातुनी बाहीरी॥ ३०॥ क
रीजेद्दष्टी शासन॥ शीलीने करावे साधुचेपाळन॥ गुनीन्भेट कीयास
गुन॥ त्याचे साहेर परीक्षीजे॥ ३१॥ स्थानहीन आपन देखे॥ मीथ्येजो
करी धावे मुर्ख॥ आचारहीन सोडी लोक॥ ह्रष्टीस त्यासीन अनावे॥ ३२
मातुपीतु भजन॥ पुत्रन करीली दुर्जन॥ शंट नकरीतीगुरु भजन
न्रपतीने त्यासी दंडावे॥ ३३॥ ~~नजा सकरी~~ नीय रंजन॥ त्या
चेनामराजाजान॥ लोकासी सीकवावे लकारन॥ हरीत्र जनकी
ब जेमत्त॥ ३४॥ पुरानश्रवन हरी कीर्तन॥ अग्नी सेवा साही करान

अन्नोदके दान अतीतीपुजन ॥ हरीस्मरण सर्वदा ॥ ५ ॥ द्रव्यवंते घा
लावे अन्नछत्र ॥ वापी कुप तटाक पवीत्र ॥ करावे उद्यापन अपार
उतम वृक्षारोपणे ॥ २६ ॥ गायाआ पुलाकोना ॥ व ई मान करावे वीत्रो
त्रा ॥ द्रव्य नीय असम भागास ॥ हवी पाहुन पत्रीलीही जे ॥ २५ ॥ आ
जीत द्रव्य वेचले कीती ॥ हे नीत्य वीचारावे नृपती ॥ तीन प्रहर लोये रात्री
रायेकरावे जागरन ॥ २८ ॥ वीद्यावंत परीक्षु जन ॥ करीकापट्ये जारन मार
न ॥ तो बाहेर गावातुन ॥ नृपे आधी घालावे ॥ ३९ ॥ वीच्यार न करीतारा
या ॥ आधी अंत पाहेनीया ॥ कवीच्या नीधारीया ॥ पी चाकरनीयापा
ठवे ॥ ४० ॥ कोणे काळी कोन मंत्र ॥ जोडी थोर शत्रु फार ॥ यागोष्टीच्या
वीचार ॥ नृपे करावा क्षण क्षणा ॥ ४१ ॥ शास्त्रप्रमाण समयोचीत ॥ वा
क्य लावी जो का पंडीत ॥ तो पाळावा कुटुंबासहीत ॥ द्रव्ये वस्त्र बहुत दे
उनीया ॥ ४२ ॥ प्रजा वैभवे वीचरती ॥ सुखे मार्ग यती जाती ॥ तस्कर
वणात न वीचरती ॥ ऐसी रीती राज्येकरी [illegible] जे ॥ ४३ ॥ नगरहो अथवा को

३

तार ॥ रा चीनहींडाव तस्कर ॥ कुंडकपाटे करनार ॥ नगरामाजी नसा
वे ॥ ४४ ॥ साधु सत्क ब्राह्मण ॥ नीत्य चींतीती कल्याण ॥ राज्यासीस चरी
चीरायुष्य संपुर्न ॥ चींतीती ऐसे वृतीचे ॥ ४५ ॥ उतम मंदीरे बाधोन
ब्राह्मणासी ध्यावे दाण ॥ वीद्याचे घर घेता हीरूण ॥ ऐश्वर्या आयुष्या
हानी होइजे ॥ ४६ ॥ संताचे मन रक्षावे ॥ सास ग्रामातुन बाहीर जाउन
घावे ॥ चींता दुखसाचे हरावे ॥ बहुत्याचे घ्यावे आसीर्वाद ॥ ४७ ॥ रायानी
सभे ऐसीबैसोण ॥ पुसावे राज्यातील वर्तमाण ॥ कोणास दुःख देताकोण
न ॥ मणास सर्व आणावे ॥ ४८ ॥ अपणास हाउण आस पण ॥ वाद्युसहाव
वीती वर्तमाण ॥ ते आधीन गरालुन ॥ बाहीर न पेघालावे ॥ ४९ ॥ मेच
मुख्यावरी स्त्री करीती ॥ [illegible] ॥ पतीधरी जाउनी करा
बोलती ॥ लेकनी ऐकोनी नुपली ॥ त्यासमे चीन वाढवीजे ॥ ५० ॥
परमनीच बोलती पैशुन्य ॥ दुक्षमसे नालावी ती थोर करून ॥ या
समस्तेचे स्थाण्य यावयाला गीवर्जावे ॥ ५१ ॥ सुक्षमसेना अन्याय

५

ल

ऐकोण ॥ रायालेथेन ध्यावेमण ॥ त्यास येकांती सांगावे पारखुण ॥ पुन्य
पंथ वर्तेल जाण ॥ ५२ ॥ पर राज्य घ्यावया हरीत ॥ रायास असावा ब
हुस्वर्थ ॥ शत्रु दुर्बळ नीश्चीत ॥ राये अरवसा न धरावा ॥ ५३ ॥ लालन
म्हनुन ये स्त्री मुर्धना ॥ इंद्र सुक न लनावा मान ॥ तैसा भृत्यु न लनावा
लालन ॥ स्वनार्थ अनर्थ करील ॥ ५४ ॥ रायासी येकची प्रधान हेही
अनर्थकारक जाण ॥ तरी त्यालास असावे चौघे जण ॥ जानती अंतर
रायाचे ॥ ५५ ॥ बहुल असला जवळी दळे ॥ उडी पुढे न घालावे त्रु पाळे
रनी पळती त्याचे सांकळे ॥ कुटुंब सुखे पाळावे ॥ ५६ ॥ राजीयाने आ
पुले मंदीरे ॥ येकांत स्थळी बांधावे मंदीरे सुंदरे ॥ कीर्ती येक करावे गुप्त
द्वारे ॥ शुल दृष्टीने होलीकोन ॥ ५७ ॥ त्याच्या द्वारी चेरसक ॥ बहुल असा
वेची स्वामीक ॥ उदक देनार लडपी देख ॥ तेही बळ बहुल असावा ॥ ५८ ॥
पाक कर्ता आनी चीकत्सीक ॥ अंगमर्दीक आनी नापीक ॥ आनी
सर्वत्रायष्टी रक्षीक ॥ श्रेगाळ मनीचे असावे ॥ ५९ ॥ उत्तम गज उत्तम तु

रंग ॥ त्यासपरीक्षाकरावीसांग ॥ नपेआकळवे मग ॥ पडेनावेग म
ग काही ॥ ६० ॥ उत्तमतेल सुवास युक्त ॥ वस्त्रेपाटवीती द्वीजासीयुक्त
वीच्यारपाहोनीनीश्चीत ॥ मगतेन्पेअगीकारावे ॥ ६१ ॥ परमसुजा
नचतुर ॥ त्यासध्यावाअधम व्यापार ॥ शचीवरपदवत्रालीपुत्र ॥ म
हमाहीनदेवावा ॥ ६२ ॥ वीश्वावंताचाअपमान ॥ नकरावाफकरजाण
लेआनीकदेसीजाउण ॥ दीर्घनींद्राकरीतीकी ॥ ६३ ॥ त्यासदेशावरदे
उनीधीली ॥ बोळचावेसास्थळाधली ॥ याचकाचीआशापुरवा
वीनीश्चीती ॥ करीतीकुतीदेशालरी ॥ ६४ ॥ असाम्यानीदुर्जनेनतहला
येउनध्यावेन्रपनाथा ॥ दुर्जनाच्यावीचारपाहता ॥ परकार्यनीवटा
वे ॥ ६५ ॥ तत्पनद्देउत्तर ॥ परीमुनाकलोडीदीव्येवस्त्र ॥ तेसादुर्जनका
लर ॥ महत्कायवीध्वंसी ॥ ६६ ॥ दुर्जनाच्यासहवास ॥ सज्जनलोटीस
ह्यमनजनास ॥ जेवीधयीकाआलीजीवनास ॥ लोडुनयासीसोडी
तसे ॥ ६७ ॥ वंसच्यापसगुणवंत ॥ वीराजद्वयकोटीसयुक्त ॥ परीया

पालागर्वहरील ॥ कैळपतवोढीता ॥ ६८ ॥ लक्षसाधु नसाधी परीसर
ब गर्वेनलवे अनुमाच ॥ तरीलोधन्यवंस आचार ॥ सभाग्येआ नी नम्र
ता ॥ ६९ ॥ मीयक सर्वश्रुथ्वीपती ॥ भगर्वेन धरावा चीती ॥ माझीलि
क्ष्मीमाझीसंपती ॥ हेवाचेयुतीनआनावे ॥ ७० ॥ लक्ष्मीचापतीना
रायन ॥ तेआपलीत्मनता लागेकुत्राण ॥ सर्वकर्ता जगज्जीवन ॥ यार
वारस्मरावे ॥ ७१ ॥ नेचवगचावीकार ॥ सावरोनीसम जावेकुटीक अंत
र ॥ ज्यारलस्ककर कीचाकर ॥ चीन्हेलाकाळ हावीती ॥ ७२ ॥ तजीदुर्जन
संग ॥ त्रजसाधुसंगि अनुराग ॥ पुन्यकीयासु द मार्ग ॥ लक्षुनी याजार
जे ॥ ७३ ॥ नीयानीत्य वीचारश्रवन ॥ साधुमुखेकरावे अनुदीण ॥ स्मर
णेध्याणेमधुसुहणे ॥ आपणाधीणकरावा ॥ ७४ ॥ वानीअसावीसुर
समधुर ॥ ललणापलीवृसा आनीसुंदर ॥ औश्वर्यआणी औदार्यफार
तरीचि जी वीत सुफळपे ॥ ७५ ॥ लाभफार अल्प झले ॥ ते थेराव घाला
वेमण ॥ बालनाच्या अक्षताघेउन ॥ मीरीनीयवंहाव्या ॥ ७६ ॥ परीचीतु

ख वेघणा ॥ रायावरीजे आनीमणा ॥ दुर्बळिअजासी हेउनी धणा ॥ वर्द्धमान
करावे ॥ ७७ ॥ देवालये जेजीर्ण ॥ पुन्हाकरावे नुतन ॥ धर्मशाळा कापटगुहा
करून ॥ श्रीपरासी हेईजे ॥ ७८ ॥ पुस्तकाचे रक्षण ॥ वीद्येचे करावे संरक्ष
न ॥ धनधान्यगोधन ॥ आपणदृष्टीवीलोकीजे ॥ ७९ ॥ चंद्रकळा बीजेपा
सुन ॥ दीवसोदीवसवर्धमान ॥ तैसेराज्यवाढे वीशेषपुर्न ॥ राज्येनीती
मनी धरीला ॥ ८० ॥ सेवकाचे वेतन ॥ पावते करावे संपुर्न ॥ अनुतकार्य
यतासाधुन ॥ त्याचे धन चेतानावेगळे ॥ ८१ ॥ ब्राम्हणा जाले बहुतकरुण
गेलाल करुण जाया टाकुण ॥ रायात्याचे करुण्या रुण मोचन ॥ होधेय
कर्यकरावी ॥ ८२ ॥ बहुत भोजन बहुत नीद्रा ॥ कदाही न सावी नरेंद्रा
नीत्यनेमीत्य कर्मउदारा ॥ यथासांग आचरावी ॥ ८३ ॥ प्रसीद्धराज्य=
नीती वीचार ॥ नीरोपील स्वधुनी कुमर ॥ श्रवन करील ये धुद्धीर
ऋषीरायासमवेत ॥ ८४ ॥ यावरी कथीतले अधर्म ॥ सुगमनाजधर्मउत
म ॥ तेऊँकलासर्वांचे मण ॥ गंगलरुप जानीजे ॥ ८५ ॥ चोथाभागीतला

मोक्षधर्म जेव्हधेतस्यानीनीसीम ॥ सा चेआगी जानीजे ॥ ८६ ॥
राजधर्मअधर्म दानधर्ममोक्षधर्म ॥ अनुशासन नही उत्तम ॥ शांतीप
र्वऐकेची ॥ ८७ ॥ पचदशसहस्त्र श्लोक बोलीलाव्यासपुन्य श्लोक ॥ म
मुसातुल्य ग्रंथ सुरेख टीकान करवे सर्वथा ॥ ८८ ॥ पांडव प्रलाप ग्रं
थ ॥ बोलवीतसे पंढरी नाथ ॥ पाल्हाळ टाकुनीस मस्त ॥ कथाम थी
तार्थ धरीयेली ॥ ८९ ॥ कथाराहीली कींचीत ॥ वीस्तार धरीलानाही
समस्त ॥ शांतीपार्वापरीयेंत ॥ रसाळ कथा कथीयली ॥ १० ॥ असो
शांतीपार्वाचाकथीलार्थ ॥ त्यान्ही धर्मकथीलेयेथार्थ ॥ तोउत्तरा
यन न्नाला प्राप्त ॥ परमपुन्यपावन जो ॥ ११ ॥ धतराष्टे तेथेही आ
ला ॥ वीदुर ॥ धमपा त्यायें प्रातला ॥ राजे आनी रुषीचा मे
ळा ॥ पुर्वीच आला श्रवनासी ॥ १२ ॥ नीजमुखे अतुल ज्ञाण
ऐकतातोसले मुनी जन ॥ द्वारका नाथा वीस्तंलर पुनी ॥ तोही
जवळीबैसला ॥ १३ ॥ व्यास नारद हीमुनी ॥ बेसले जवळीयेउणी

छपन्न कोटी लक्ष्मी ॥ भीस्मदकरशना पालले ॥ १४ ॥ अंतकाळीश्री =
स्माचे शरीर ॥ दीव्यरूप जाले आचार ॥ घायेबुजले समग्र ॥ नी
घालेसर सर्वांगीचे ॥ १५ ॥ शुद्ध अष्टमी माघ मास ॥ माध्यान्ना
आलाचे डंश ॥ भीस्मपुत्रोनी सर्वांस ॥ श्रीकृष्ण रूप न्यालाकी
ले ॥ १६ ॥ कीरीटकुंडले मंडीलवदन ॥ चतुर्भुज रंहीरा मनमोहन
तीणवेळा ध्यान ॥ चरणापासुनी न्यालाधीले ॥ १७ ॥ बाहीर हृदी
से मुर्तीमंत ॥ तैसाच रेखाला हृदयाल ॥ पाहोनी स्थीर नीवांत
दीप जैसा रक्षीजे ॥ १८ ॥ सहश्रनामे करूण ॥ केले श्रीरंगाचे स्त
वन ॥ माहावाक्ये चीतुनी ॥ योगधारना अवलंबी ॥ १९ ॥ सैहेश्रनी
मैकुंकेंणे ॥ आकर्चुनी सर्व प्राण ॥ दीव्यजोती नीघोण ॥ जेथीची
तेथे जाउन ॥ ब्रह्मानंदी समरसली ॥ १०० ॥ जळही जळ मीळा
लेजीवणी ॥ कीनाद मीळाला गगनी ॥ तैसा गंगानंदन तेक्षनी
तहाकार जाहाले ॥ १ ॥ मग जला जैजैकार ॥ सुमन वर्सली वंदार

॥पा ९॥

रक समग्र॥ दुंदुभीनाद अपार॥ सुरेंद्र करीता जाहाला॥ २ देव व ला चीखीली॥ धीखारवार करीली॥ आदीअती भीस्माचीस्तु श्रीरंग करी वारंवार॥ ३ पांडवा च्याने ची वारंवार॥ लोटल्यालेहा वीमळांबुधारा॥ धर्मराने श्रीकर धरा॥ तु आनी भीस्म येकची ४॥ यरुंडे कथुन अत्भुत हाण॥ तु मेस्वरु पी जाले लीण॥ मग बोले मनमोहण॥ उत्तरकार्ये संपादी॥ ५॥ मलयागर हु हमागर चंदन काष्ट आनुन अपार॥ कस्तुरी केशर कर्पुर॥ याचे संभार रची येले॥ ६॥ भागीरथीले नेउन॥ भीस्मास घातले सुध स्नान॥ दीव्यगंध करुन॥ शरीरआधी चर्चीले॥ ७॥ मकरचीन्हे हे राज्य चीन्हे आनुन॥ समकस्तउभी करीली सोभायमान॥ पार्थपांडु काघेउण॥ वीलोकीचंदन भीस्माचे॥ ८॥ उभय च्यामर घेउण॥ वारीलीवरी माद्रीनंदन॥ कुंती द्रौपदी सोबळी यउण॥ गंगाजळ जा वीलोकीली॥ ९ होला वा ख्याचा गजर॥ सुरेंद्र वर्षे सुमनभार॥ चीतेवरी भीस्माचे

॥३०॥

केलवर ॥ युधीष्टीरे पट्टवीले ॥ १० ॥ अपार चर्चुनी कलीयुग ॥ आ
कीले तेव्हा कलीवर ॥ धर्मे त्याचीला वीस्थान्तर ॥ यथावीधी करूनी
या ॥ ११ ॥ यावरी उत्तर कीया समस्त ॥ यथासांग धर्म करीत ॥ च्यायो
ह्रद्वती नपरीयेत ॥ जालान्तवी तीरीराहीले ॥ १२ ॥ करूण धर्मे अपा
रदाय ॥ लोकाची लागंगानंदनु ॥ त्यावरी करीती भीस्माचे स्तवन
ऋषीगेले स्वस्थाना ॥ १३ ॥ श्रीरंगासहीत पांडव ॥ हस्तनापुरा आले
सर्व ॥ धर्मनीती धर्मरावु ॥ राज्ये करीता जाहाले ॥ १४ ॥ शांतीपर्व
संपले अगाध ॥ यथुन पुढे अश्वमेध ॥ तेश्रीधर वरदे ब्रम्हानंद
पांडुरंग बोलवीलपे ॥ १५ ॥ सुरसपांडव प्रताप ग्रंथ ॥ शांतीपर्व
व्यासभारथ ॥ यातील सारांश येथार्थ ॥ सताव्यान्यात कथीयला
॥ ११६ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

श्रीगुरु मुर्लीयनमः ॥ श्रीब्रह्मानंदा येती दीक्षा ॥ श्रीपांडुरंगा नगर
वीहारा ॥ श्रीवीटलरुक्मनीवरा ॥ श्रीनीर्वीकारा नी र्द्वंदा ॥ १ ॥ तुची
हानहाल त्रीगुन ॥ संपुर्न अैश्वर्यगुण सपन्न ॥ परम पुरुषा मद
सुहना ॥ आनंदघना जगगुरु ॥ २ ॥ मागे संपले शांतीपर्व ॥ पुढे
अश्वमेध अतीअपुर्व ॥ व्याससीष्य जैमीनी हा त्यस... वी ॥ रसमुर
स बोलीला ॥ ३ ॥ जैमीनीने केले भारथ ॥ व्यसिवापीले समस्त ॥ अ
श्वमेध रसीक तेथे ॥ म्हनउनी वंध्य केला हो ॥ ४ ॥ रनी पुढीले जे सर्व
त्याचा करुनी आटव ॥ शोक करी धर्मराव ॥ म्हने हे दैव कायसे
॥ ५ ॥ सर्वामाजी नीश्चीती ॥ लागली कर्नाचीफार खंती ॥ डोळ्याचे
आसुं नलुटती ॥ म्हने तपासी जाइनमी ॥ ६ ॥ तो तेथे अकस्मात ॥ पा
तला सत्यवती सुत ॥ पुजाकरुनी समस्त ॥ धर्म दुखसागल से ॥ ७ ॥
म्हणे स्थीर तानाही माझीया मना ॥ राज्य तुम्ही भीमार्जुना ॥ मीजा
इन तपोवना ॥ पापाचरन केले म्या ॥ ८ ॥ व्यास म्हनेते अवसरी

धर्मातु अश्वमेध करी ॥ पुपीत गण सर्वपरवी ॥ परमसुखपावली
ल ॥ ९ ॥ धर्म म्हने नाहि द्व्यार्थ ॥ अर्थीचे राजे मारीले समस्त ॥ यासी
मागावे तेदुःखार्थ ॥ तरी यद्रपकै साहोईल ॥ १० ॥ तेपा द्रव्य काये घउ
नीया ॥ मग याग करावा कासीया ॥ जैसी कासी याचा नागउनी
या ॥ अन्न छ्य घालते ॥ ११ ॥ गाई मारुनी वाहना ॥ करुणी दीधल्या
ब्राम्हणा ॥ कीमोडोनी सदना ॥ पंडप आगनी घातला ॥ १२ ॥ देवाचे
पाडोनी सीखर ॥ ओवता घातील आवार ॥ कीनेसनेसोडोनी याची
र ॥ सीरे जैसे गुंडा डीले ॥ १३ ॥ जैसे ब्रजासी पीडोन ॥ वेथीं काये या
ग करुण ॥ यावरी पाराशार नंदनु ॥ बोलता जाला धर्मासी ॥ १४ ॥
पुर्वी मारुत राज वीख्यात ॥ तेने याग केला अद्भुत ॥ वीप्रासी
दक्षीणा अपर मीत ॥ नेघवेना ऐसी दीधला ॥ १५ ॥ मग कांटाळो
नीया वीप्र ॥ द्रव्य टाकीले अपार ॥ ते घील आनोनी या समग्र ॥ याग
संपादी युधीष्ठीर ॥ १६ ॥ धर्म म्हने ते द्रव्य आनीला जान ॥ लागसतील

पृथ्वीचे ब्राह्मण ॥ व्यास ह्मने बहुत कठीण ॥ अश्वमेध असे धर्मा ॥
१७ ॥ वीस सहस्र ब्राह्मणा ॥ आधी घालावे अनुष्ठाना ॥ आरंभी का
यध्यावे दक्षिना ॥ तेही ऐके अनुक्रमे १८ ॥ काय एका ब्राह्मनासी सवा
मन सोन ॥ पायली भरी हीर्यरत्न ॥ एक घोडा एक गज त्याकारने ॥ वस्त्र
अलंकार देइजे ॥ १९ ॥ आपण एक वर्ष परीयेंत ॥ असावे बहुत व्रतस्थ
भोग भोगावे समस्त ॥ परस्त्री वर्ज करावी ॥ २० ॥ एक दौ घ्या केरौवी
नीजावेतलता ॥ परीसंग न करावा सर्वथा ॥ असी पद्धत हे नृपनाथा ॥
आचरला बहुत कठीन ॥ २१ ॥ अश्व पाहीजे श्याम कर्न ॥ मुख पुलीस
करीजे थेजोन ॥ स्नात सहस्र गोदान ॥ तेथे दान ध्यावे युधिष्ठीरा ॥
॥ २२ ॥ धर्म ह्मने परम कठीन ॥ समस्त चमु गली आटोन ॥ मग ह्मने
पाराशर नंदन ॥ सोस श्रीकृष्ण तुज आहे ॥ २३ ॥ भद्रावती नगर
जान ॥ यौवनाश्व राजा गहन ॥ त्याचे घरी श्याम कर्न ॥ सुलक्षन ब
हु असे ॥ २४ ॥ दाहा क्षोनी सेने सहीत ॥ पायुसी [illegible] यवेनान्हे तेथे ॥ लो

अश्व आनाळ अकस्मात ॥ तरी कार्यार्थ सर्व साधे ॥ २५ ॥ भीमल्लने मी
आनीन ॥ वश केला त्याने करुन नंदन ॥ मीस मागमे जाइन ॥ वीत्रांडी
न सर्व सेना ॥ २६ ॥ काळ फोडीन समरंगनी ॥ पालथी घालीन कुंभनी
मेरु मांदार लोडोनी ॥ स्वर्ग पाडीन खालुते ॥ २७ ॥ भीम धर्मासी म्हणे
ताता ॥ अश्वमेध आरंभावा त्वरीत ॥ मी उतराई होईन समर्थ ॥ वडी
लांसी मी कालीयेक ॥ २८ ॥ ऐसे ऐकता वसिकेत पुर्ने ॥ धर्म भीमासी
आटवीला करनी ॥ मग वस केलासी हृदय धरुन ॥ धर्म रावो सोक करी
॥ २९ ॥ गोड शब्द करुषी वसकेल ॥ हीसे केवळ कुमरा आहीय ॥ धर्म म्हणे
बोरे तुम्हा तात ॥ आम्ही मारीलास मरांगनी ॥ ३० ॥ वसकेल म्हणे धर्म
हसकरी ॥ तो जाला दुर्वाचा साहाकारी ॥ परा मारीला सुमरी ॥ हरी
भीया देसी तो ॥ ३१ ॥ सचीलो ता सबळ ॥ परी अपकीर्तीने व्यापिले भु
मंडळ ॥ तरी तो डाग काढीन समुळ ॥ गाम करुन आनीन मी ॥ ३२ ॥
ऐकोनी वसकेलाचे वचन ॥ भीमे हृदई धरीला प्रीती करुन ॥ लो

२

घटोत्कचाचा पुत्र येउण ॥ मेघवर्न बोलतसे ॥ ३३ ॥ ह्मने मी आनीन सके
ल ॥ गगनपंथे जाउ अकस्मात ॥ शामकर्न आनुनी केसे वेसे लहुला
पाउ पुरुषार्थ बाळकाचा ॥ ३४ ॥ घेघेह्मन ती श्री माऊली ॥ तुवा असावे
आमुचे पाटीसी ॥ धर्म ह्मने ऋषी केसी ॥ आतीयावीन कार्य न व्हे ॥
३५ ॥ धर्म करीता चींत्याण ॥ ता काळ प्रगटला भगवान ॥ नमुन
श्रीरंगाचे चरन ॥ पुजा करीती आनंदे ॥ ३६ ॥ जय जय यदुकुळ क
मळदीनेत्रा ॥ नीजभक्त उधार कावीलासा ॥ कैवल्ये दायका परम
पुरुषा ॥ भक्त वछला जगद्गुरु ॥ ३७ ॥ तु या उपकार केला जगजी
वना ॥ लक्ष्नर्वन वेची महुश्य वद्दना ॥ धर्म ह्मने रुक्मनीरमना ॥ वेदपु
रानावंघतु ॥ ३८ ॥ व्यासदेव तेथे आले ॥ अश्वमेध कराहु के सांगी
तले ॥ यावरी पभनार बोले ॥ कटीन कार्य धर्मी हे ॥ ३९ ॥ कीती करा
जे बळीवंत ॥ यु प्यास आले नाही येथे ॥ कौरव पांडव सेना समस्त ॥ द
क्षीसीनाही याचीया ॥ ४० ॥ घोडा केचा शामकर्न ॥ मग धर्मराव बोले

वचन। योवनास्वाचे घरीजान। वारू आहे सुलक्षनी ॥ ४१ ॥ घतीसा बोलतो भीमसेन। क्षनाल आनीला शामकर्ने। वीस्वच्या पक मनमोहन्न वीनोदे करूनी हासलसे ॥ ४२ ॥ भीमाचीबुद्धी आचार। जड असे बहुत आहार। तुना आयके याचा वीचार। स्थुळदर अंयंत हो ॥ ४३ ॥ स्वसुरगती करनार वास। ज्यासी नीद्रा असे रात्रदीवस। सौख्य अनेन्न भ्रमीनावकास। बुद्धी यासी असेना ॥ ४४ ॥ हासोनी बोले वृकोदर। तुस्ने रतु केवा नार। गोकुळी चोरी केली फार। पुलनासोसली दुग्ध मीसे ॥ ४५ ॥ तु स्नेपोट थोर अयंत। मायसी वीस्व दावील मुखात। दाहसगावे अन्नुल। तु वागीकी ला स्थुळोदर ॥ ४६ ॥ सेवटी ब्रह्मांड गीळील थोर देखा। तरीतु सी नजायतुक। वीस्वतु स्नेउदराल देखं स्थुळोदरा असतीपे ॥ ४७ ॥ स्वसुरगती नीवास। क्षीरा ब्धीसी करनारयास। आस्वीली स्वीकेली नी: शेष। नाना वेदाधार का ॥ ४८ ॥ तुमासाकास वडुकर। नारसींह पोटफोडनार। बळीचे द्वारी त्रीक मागना

र॥ खेळीलेसीरेमायेचे॥४९॥ तुम्हीस्त्रीने लीयनी चोरे॥ गोकुळीउपज
लारा खीले खीळ्ळोरे॥ स्त्रीचे बुधीने वर्तसी खरे॥ परी जातीतु नवर्नवीसी
॥५०॥ तु आमुची सोयरा खनार॥ परासर सोयरा सान्ध्यार॥ तु साबळे
कौरव चमुचा संव्हार॥ अगस्ती होउनी प्रासीला॥५१॥ आलायावरी अ
स्वमेध॥ सीधीपाववीतु ब्रह्मानंद॥ आमुचा भागीचा खेद॥ तुवा सोसी
ले नीजांगे॥५२॥ सबळ काष्ठन्यमर कोरी॥ परी कमळ रक्षीनानापरी॥
तेसी आपुली स्थती पाचु नीर्धारी॥ माउली होउनी रक्षीला॥५३॥ लीळमा
य पाशान॥ जळी नतरे जायबुडोन॥ परी जड काष्ठ लाउीले पुर्न॥ आ
पनया ढवीले सनोनीया॥५४॥ त्याकाष्ठाची होती नोका॥ संसर्गे तारी
आनीका॥ जीवनीयव रुउपुरुषार्थ रेखा॥ वीस्वव्यापका मद सुहृना
॥५५॥ तैसे तु वावाढवीले आम्हा॥ आलाकाये तुझी सीपुरो ओलमा॥
तुद भीसेवटी अपावें॥५६॥ अस्रोयावरी श्रा...थ॥ काळी॥ नेमुन धर्म
पन माळी॥ सीद जातेली घेते काळी॥ भीमव अपेल मेघवर्नें॥५७॥ कुं

५

तीर्थेपतीसपुसोन ॥ पाइ चालीले तीघेजन ॥ गीरी कंदर वोलाडुन पव
नवेगे जालाती ॥ ५८ ॥ अद्भावतीस पावले तीघेजने ॥ ग्रामाचे पाटी
पर्वल चढोन ॥ गुप्त रूपे करूनी जान ॥ वीलोकीती नगराल ॥ ५९ ॥ अ
योध्याध्यार कास्तुंदर ॥ तैसे दीसे अद्भावती नगर ॥ तेथीची रचना
पाहता सुरवर ॥ परम सौख्ये मानीती ॥ ६० ॥ असो ते तीघे लपोन ॥ पा
हती नगरवीलोकुन ॥ तो जळ भाभावया ग्राम करनी ॥ बाहीर काढीला
योवना स्वे ॥ ६१ ॥ घोडारक्षील हाहाक्षोनी दळ ॥ वाघ्य वाजती तुंबळ ॥ गज्या
च्या चळथा समग्र सबळ ॥ याकुरक्षीती मज्ञोवते ॥ ६२ ॥ वीर रचीला
बळकट ॥ आलवारीया नाहीवाट ॥ याकुस चर्चीत सुभट वाट ॥ यस्था
भरनी पुजीला ॥ ६३ ॥ ग्रामकर्णा पुढे धुप जाळीली ॥ नृत्यांगणा बहु
ल नाचती ॥ तो मेघवर्न सर्वीलगती ॥ उडी ठोन्यात घालती ॥ ६४ ॥
नीमीष्य न लगता ग्राम कर्न ॥ गगनमार्गे नेला उचलोन ॥ जैसी
चपळा रूप धाउण ॥ गुप्त होये अंतरीक्षी ॥ ६५ ॥ शरीरातुनी जाये

पा॰ यु॰

थान ॥ जवळी यासी न दे दृष्यमान ॥ तैसा मेघवर्नै शामकर्न ॥ नेलासर्वा नकळला ॥ ६६ ॥ जाला यकची लाल कार ॥ अष्टदीशा नी धावती हळ त्कार ॥ मग लोकर्न पुच्रमाला वीर ॥ वर्षत शर पुढे जाला ॥ ६७ ॥ वय धाकु टा परम सुंदर ॥ जैसा केवळ श्रीरघुवीर ॥ सींहनाद गर्जोन सभग्र ॥ केले चारउन्ने तेने ॥ ६८ ॥ वारू धरीला तो मी यथे असे ॥ का धावला वेडीया उ्ये से ॥ युध्य करा पाउ अैसे ॥ उरल तुमचे याली वरी ॥ ६९ ॥ अैसे बोलो नीच स केत ॥ हळ जर्जर केले शरपंथे ॥ जैसे सुटता चंट वाते ॥ जळद जाळ वी तुळे ॥ ७० ॥ की यक रण हम नामे करूण ॥ बहुत दोरा जाती जळोण की धगरता ब्रह्मज्ञान ॥ माया आवर्न नीरसे जेवी ॥ ७१ ॥ तेसा तो सती कर्न ॥ असंख्ये हळ टाकीले संहाकरुण ॥ योवनाश्व आश्चर्य करी पुर्ण लीघेजन हीसलाली ॥ ७२ ॥ यके धरीला शामकर्ण ॥ यके हळ टाकीले सं हारून ॥ यकडगाच पाहतो उत्तोण ॥ भीमसेन समहीसे ॥ ७३ ॥ देखो न दसकेला चे युध्य ॥ सर्वासी वाटला परम आनंद ॥ दशतीक मुरव

रथं द्र ॥ आश्चीर्ये करीती आनंदे ॥ ७४ ॥ मनतीहाबाळ कोमळ ॥ युध्येमाज
वीले परमलुंबळ ॥ अमर्यादपाडी लेढ्ळ ॥ रक्त गंगा वाहवीत्या ॥ ७५ तव
नो स्यंदच ठीताकोन्ही ॥ तोलुज ढाकी छेदुनी ॥ यावरी योवना स्वक्रोध
करुणी ॥ समो रयुध्यापातला ॥ ७६ तो भीमधाची न्तला हरील ॥ तोंदेखो
नी बोलीला द सकेत ॥ हेसेनाबधुमाझी नी श्चील ॥ रलाहातलाउ नोको
॥ ७७ ॥ रपासुनीयेमनाम अनुल ॥ तोरलतोमाला आता सुत ॥ तोतुम्हासी
भेटवीन त्वरीत ॥ तोरवेळ वाचा माहासुरवे ॥ ७८ बानमुखेकरुण ॥ तोंचपा
हताचंचुबन ॥ ध्वजसळकतीकनकुवर्ने ॥ तोचपल्लवत याचा ॥ ७९ ॥
हेयुध्यीसुरतीन तगेजान ॥ पकेतेंधे यंत्रास्यसाडुन ॥ याचे प्रधाने हे
होन्हीस्तन ॥ रगडीन पालवे याचेकरी ॥ ८० ॥ श्रृंगारुनी आली षन्नुत ॥ प
गीउटोनपळतीलक्षनात ॥ ऐसे ऐको नी घटोत्कचाचा तात ॥ उगाची
राहीला अवलोकीता ॥ ८१ यावरीतो कर्नकु मर ॥ रनमंदजालाकामा
तुर ॥ सेनावधुनी केली जर्जर ॥ युध्यसुरतीत गेना ॥ ८२ पीतामह

सुर्येनारायेन॥ वृसकेत करीत्या चेस्तवन॥ म्हने जनकजनका तुजवीन
ये शब्द्देकोन यथे॥ ८३॥ असोलो वृसकेत॥ सेनेमाजी येकला तळप
त॥ परीकोनास नाटोपे तेथे॥ वीर्गुंळूतेची यासारी स्या॥ ८४॥ योवना
श्वम्हनेबाळा अवधारी॥ रथद्दिलो वैसोनी युध्येकरी॥ तुसेनाम गोचपी
ता अवधारी यावरी॥ सागेवंस कोनला॥ ८५॥ मग बोले वृसकेत॥ मी
खतीपांडव वीरची ख्यांत॥ कुंतीउदरी माझा तात॥ सुर्येवीर्ये जन्म झा
॥ ८६॥ पांडवकुळवर्धना मीवृसकेत॥ पाचपांडव चुलते वीरची
ख्यांत॥ परीतु युध्ये सोडोनी यावेथे॥ वाली यथे पुससी॥ ८७॥ अ
श्वमे धासनेलो शामकर्न॥ तु सानलगे आलासी वाहुन॥ तु वृद्ध मी
बाळक जान॥ युध्यकरी पाहो आता॥ ८८॥ आम्ही आहो क्रस्नभउपा
सक॥ पाहा आजी समरी कौतुक॥ मग संहारीले अवघे कटक॥
आपनासी साय कलागोनेही॥ ८९॥ यावनाश्व सोडीतसे बान॥
तो वृसकेत टाकी छेदुन॥ जेवी पास्वांडी बहुत बोलती वचन॥ परी

पंडीततोडी यकचीवाहे ॥ १० ॥ अवघेकटकबानी ॥ वसकेतरवीळीलेतेच
क्षनी ॥ योवनास्वाचारथ छेदुनी ॥ रणीध्वजस्तंभ पाडीला ॥ ११ ॥ मगयोव
नास्च आनीकेरथी ॥ बैसोनीसरसोडीलरीलगती ॥ वारास्वसोडुनीक र्ण
ज्यागती ॥ रवीळीलातेव्हासमरंगनी ॥ १२ ॥ मगक्षनयेक मुर्छना येउण
खालीपडीलाकर्ननंदन ॥ मगउठीला भीमसेन ॥ मनेभुसेने भिसीक्षाक
रावी ॥ १३ ॥ वीजपडे अकस्मात ॥ तैसाधावीन्नला वायुसुत ॥ पळतागज
पारधरील ॥ आफीटलसे आनीकारथी ॥ १४ ॥ गदाघाये करूण ॥ ढळरा =
कीलेसंव्हारूण ॥ तोयोवनास्वाचानंदन ॥ सुव्यंग धावीला भीमावरी
॥ १५ ॥ तेनेही गदा घेतली ॥ युध्यकरीतसे माहाबळी ॥ त्यारीघटीका
तेकाळी ॥ गदायुध्येजाहाले ॥ १६ ॥ भीमगदा भीर्का वील ॥ तेचपर
तोनीसुव्यंगवरी भावस्त कीयातै ॥ रक डेसावधहोउणी ॥ [illegible] वषकेत
योवनास्वासीयुध्यकरी ॥ १७ ॥ कर्णकुमरअनीवार ॥ योवनास्वकेला
जर्जर ॥ मुर्छनायेउणीतोनरपवर ॥ ध्वजस्त भोरेकला ॥ १८ ॥ साच्या

पा० | श्री०

रथावरी चढोन ॥ जवळी गेला कर्णनंदन ॥ त्याराया सी पहरे करूण ॥ वारा घालीत वृसकेत ॥ ९९ ॥ मग नवल करी वृसकेत ॥ तेने हा इभाधावपाव हरीत ॥ पुन्येवंतला न्रपनाथ ॥ करी सावध येधवा ॥ १०० ॥ योवनास्वपाहे सावधहोउण ॥ तो जवळी देखीला कर्णनंदन ॥ मग तेने बाह्यपसरूण ॥ आळंगीत् श्रीमसेना ॥ १ ॥ यावरी राजा धाउण आळंगील श्री मसेना लागुण ॥ जेयला येउनी मेघवर्न ॥ शामकर्ण समवेत ॥ २ ॥ योवनास्वे आपुली कन्या नीश्चीती ॥ लावन्य गंगा नामे प्रभावली ॥ वृसकेतासी दीधली प्रीती ॥ त्यानी दीवस संपादीले ॥ ३ ॥ आनोनी संपती अपार ॥ पुजीला वृसकेत आनी वृकोदर ॥ आदरने दीधले दळभार ॥ सीध्द करूनी चालीले ॥ ४ ॥ सहस्रामीचा ती लान्रपवर ॥ सर्वे कुटुंब घेतले समग्र ॥ सहश्रक्रतु त्याचे वीवर ॥ राजपयाघेत समाग मे ॥ ५ ॥ देवसेन प्रधाना समवेत ॥ गजपुरा चालीला न्रपनाथ ॥ बंधु सहीत धर्मयत ॥ योवनास्वासी सामोरा ॥ ६ ॥

आद्योगरची मनमोहन ॥ गेला होता द्वारका लागुण ॥ असो धर्मे दे
खीला नामकर्न ॥ भीमे वर्तमान सांगीतले ॥ ८ ॥ मग धर्म धाउनी ह
दील ॥ वृक्षके तासी हृदइ धरीत ॥ डोळा आनीले आश्रुपात ॥ कर्ने ब
धु आटउनीया ॥ ९ ॥ भीमसेने राया धर्मा ॥ कर्ने जे केली युध्याची
सीमा ॥ योवनास्वे धरुनी प्रेमा ॥ पांडवा प्रती आळगी ॥ असो
सुमुहुर्त काढीले संपुर्न ॥ चेत्र मास पोर्नीमा जाण ॥ पृथ्वी वरी सो
डावा नामकर्न ॥ नीश्चय पुर्नतो चीकेला ॥ १० ॥ यावरी धर्मे ल
ने भीमसेना ॥ तुवे गे जाइ धारकाभुवना ॥ सह कुटंबी जगन्मो
हना ॥ घेउनी येइ यागासी ॥ ११ ॥ वसुदेव रेवतीरमण ॥ बळीराम
उग्रसेन ॥ छपन्नकोटी यादव पुर्ने ॥ कुटुंबा सहीत आनावे ॥ १२ ॥
षोडश सहश्र हरीच्या कामनी ॥ मुख्य रुक्मनी मुख्ये जननी ॥ यचे
भीमा अवघ्यासी आनी ॥ रक्षन टेउनी द्वारके ॥ १३ ॥ धारकेसी आ
ला भीमसेन ॥ चपळ भीम लक्ष्मी भुवनी ॥ लोअंतर मली जग जीव

न ॥ भोजनासीबैसला ॥ १४ ॥ चोषष्टीया टपाचे टेतो सळकत ॥ दे
वकीमातास्वये वाढीत ॥ मुख्येनायका चौरघाळीत ॥ रुक्मनीरावी
तपदार्थ ॥ १५ ॥ यशोदाजेनंदरानी ॥ तेहीहोती धारकान्हुवनी ॥ तेना
नापदार्थ भोजनी ॥ आनोनीया पुरवील ॥ १६ ॥ बाहीरबैसलाव कोद
र ॥ वीनोदे बोले सर्वेस्वर ॥ मने आलाक्षुधोद्दर ॥ यथेयउद्दु नका
॥ १७ ॥ गर्जोनीबोलेवकोदर ॥ कायतुझे पीकलेनाहीराष्ट्र ॥ दुष्काळ
पडीलासे अपार ॥ पोटतुझे भरेना ॥ १८ ॥ मजटाकोनी बाहीरी ॥ तुजे
वीतोसी मंगळतरी ॥ कुरकतरील कुचमारी ॥ लोकनगरीदच्कतील
॥ १९ ॥ केन्यापापळ मोडसी क्षनक्षनी ॥ लेमजऐकोयेतसे श्रवनी ॥
गोकुळीला ककन्याखाउनी ॥ उचीष्ट भक्षी गोवळाचे ॥ २० ॥ हे हिदुध
घ्तलोनी ॥ तुचाभक्षीले चोरोणी ॥ जेउनीलोकरीचक पानी ॥ बा
हेरीतु कानयसी २१ ॥ सुदर्चीयाघोघरुन तुसागळा बहुतलाह
न ॥ मुसळेगळाटोचुन ॥ थोरनकेला मुरनेने ॥ २२ ॥ सुरनीचे

घ्यावेनासीक॥ जीनेतुझागळाकेला बारीक। कीमाझेगद्दनेहरव॥
कंरतुझाथोरकरू॥२३॥ कीबळीभस्माचानागरसदृट। तेनेतुझाग
ळाकरुनीट। तोनबोले वैकुंटपीट। म्हनेकाये ग्रास अटकला॥२४॥
गदाघालुनीमानेवरी॥ कायग्रासकाढु बाहेरी। हेपर्वतासहीत
धरची। गीळीसीलमजवार लसे॥२५॥ मीतुम्हेंनी आलोबहुवस॥मा
झाहीकायकर सीलग्रास॥ पकदाचालगज पुरास॥ याचेडसनेवे
वनमी २६। मजयथेगीळीमी भीमपली। तरीसुभस्माद्रोपदीत
सती॥तुझेराक्षसपनाव टेवीली देवनव्हनतीकोन्ही॥२७॥मग
श्रीकृष्णम्हनेभीमसेना। आलायेककरीभोजना॥ भीमम्हनेमीये
ना॥ गीळीसील मग कायकरू॥२८॥ मगगदागदा हासेचक्रपानी
खरवडउरलीसे मागुनी॥ तेउगाचीखार येउनी॥ आलासी कोडुनी
वस्ताडीया २९॥ मगबालीर यउनीमोक्षदानी॥ भीमनेतासे अलंरस
हनी॥ वकोदरबोलेतासोनी ॥आतनेउनीगीळी सीतला॥३०॥दा हवा

पा० ॥ १०

गावे अग्न ॥ तु चा गीळीतले मुखपसरुनु ॥ ७ लक्ष नामारीली शोधुन ॥
तु मेम्न येम जवाटलसे ॥ २१ ॥ यक्ष्य अस्चमेध ने होउदे घनमाळी ॥ मग तु
सग केची मज गीळी ॥ ऐसाची नोद ऐकोनी ते वेळी ॥ हासली सकळ अ
ष्ट नायेका ॥ २२ ॥ मग भीमानं वीस्ताकुनी लाट ॥ भोजन ही धले येलीष्ट
वीनोद बोले वैकुंटपीट ॥ फुटेल पोट पुरे करी ॥ २३ ॥ भीमसेने जाय बाही
र आला ॥ म जतु गीळी सील अवचीता ॥ आमुचे कुळ सा आटील अ=
च्युता ॥ आला शोचला लागला सी ॥ २४ ॥ भोजन करुनी भीमसेन ॥
धरी श्रीहरीच्याचे दृढ चरन ॥ मनोनी या सर्व कुंटब घेउन ॥ धर्मराव
वाट पाहे ॥ २५ ॥ लोग मन संकेल मरी ॥ टाकीत्या कुतीले अवसरी ॥ तंत
वीतंत घनसुखरी ॥ या स्वपवा जती चर्तुवीध्या ॥ २६ ॥ आपुलीया कुंट
बासहीत सर्व ॥ घपुन कोटी नीघाले यादव ॥ सोड समहस्त्र पाळावया
उ साव ॥ कोहोमलळना नीघाल्या ॥ २७ ॥ अष्ट नायका रुक्मनी सहीत
पहनारुढ नी घाल्या समस्त ॥ ज्याच्या वहना पुढे धावत ॥ सहस्त्रावधी

यत्रपानी ३८ ॥ यक लक्ष साटी सहस्र हेमकुमर ॥ तीलुक्याच्या स्त्रीया
नीचाल्यासमग्र ह रे हेमा चेपोच अपार ॥ वहनारूढ नीघाले ३९ ॥
धर्मासीअर्पावया अहेर ॥ वीससहस्र मत कुंजर ॥ द्रव्यवस्त्रे अळंकार
भरूनीयाघेतले ४० ॥ द्वारकेत होते ऋषींचे भार ॥ ते वहनीं बैसोनीस
मग्र ॥ सवे घेउनी श्रीधर ॥ गजरआरेसी चालीला ४१ ॥ कीती कोटी सी
चेन्नुभुज ॥ सवेनी घालेतेः जपुंज ॥ असंख्य याचे झळकती ध्वज वीधु
ल्लेसारीखे ४२ ॥ नीजरथीं वैकुंठनायक ॥ गरुडध्वज झळापोंकी झळी
चा माथा खालेदेख ॥ स्वरूप याचे वर्नीला ४३ ॥ हेमाची अंबारी छत्री अ
पार ॥ चीकाळ वर्तना येती सुरवर ॥ याच्या माथा उडवीतो येंवू ॥ पा
डका येर तराच्या ४४ ॥ यक लक्ष साटी सहस्र हेमकुमर ॥ पोवकं
न्या मीळोनी समग्र ॥ यक कोडी साच्यार ॥ हे असंत लीजा नीजे
४५ ॥ सवे नीघाले बाजार ॥ अष्टादश याती उदीम करनार ॥ बंदी
जन गर्जती अपार ॥ गजारूढ होउनीया ४६ ॥ वसुदेव बळीराम

राज

उग्रसेन ॥ मागे द्वारकेत ठेवीले रक्षन ॥ नीज भारे सीवर क्मनी रमन कुंजर पुरा पातले ॥ ४७ ॥ लोपमनात्र पद्मीनी ॥ सरोवरी देखीली लक्षनी ॥ अरुक्मनी अतीकेवल्ये तानी ॥ स्फुटास्य वदन बोलत से ॥ ४८ ॥ अलाप भाक्षी पद्मीनी लम ॥ हरत्वतार टाकोनी ॥ अमरराहटीही नबैद्ध नी ॥ शरीर कोणा ओ गवीली ॥ ४९ ॥ यावरी मगसावाक्षी बोलल ॥ मीलींद बाळका सरतन हेल ॥ राधीसमवस्येजाला आदीस ॥ नपा हे ससकर अयत्री ॥ ५० ॥ मग मीलींद बाळ घेऊन ने ॥ नीद्रस्त झाल्या पद्मीनी ॥ हरीमने कंपीत लेच क्षनी ॥ गेली कमळनी कासागपा ॥ ५१ ॥ त्वतारा वीयोगे सत्य ॥ क्षनक्षनाहोती कंपीत ॥ धर्मसंतान अमरगुस ॥ स्तनीला उनीक्षा कीले ॥ ५२ ॥ ओकोनी रुक्मनी चे वचन ॥ परम संतोसला मु रहरण ॥ हृदई तीसी धरुण ॥ समाधान करीली तींचे ॥ ५३ ॥ धर्मासी जानवी ली हुल ॥ समीप आला द्वारकानाथ ॥ योवनास्वासहीत कुंती सुत ॥ सा मोरा यत लरीते ॥ ५४ ॥ मीरवत ग्राम कर्न आनीला ॥ श्रीहरी लागी हास्व

दीला ॥ द्रौपदी श्रीयादीलेवेळा ॥ ओटीयलीरुक्मनीते ॥ ५५ ॥ नमन
आळींगणदेख ॥ परस्परेदेतीसुखे ॥ गोडस सहस्त्र कामीनी देख
द्रौपदीलागीत्रेटती ॥ ५६ ॥ ससत्यामा पांच्याळीसत्नो येन ॥ पुसती
जालीयकांती यउन ॥ पाचहीजने पंडुनंदन ॥ यस्येतुसासीसर्व
दा ॥ ५७ ॥ यावरी मनमोहन ॥ अरुषीकेश ॥ तोहीतुवाकेला सीवस्य ॥
सर्वदाहृदय ॥ ग चदीवस ॥ नवीसरतीकदाही ॥ ५८ ॥ आम्ही गोडस
सहस्त्रकामीनी ॥ आमुचेनी वस्येन हेचक्रपानी ॥ तु यकलीच असो
नी ॥ मोहनमर्वाघालतले ॥ ५९ ॥ मजलेवस्यकरुनसकळी ॥ मज तुम्ही
कदीपांचाळी ॥ यावरीच्यातुर्येमराळी ॥ यतीउत्तर काये देत ॥ ६० ॥
तु सेनीमळनाही तअंतर ॥ ॥ बाठवीसी सवतीमछर ॥ परमा
मापुर्न श्रीधर ॥ त्यासी भेदकरीसीतु ॥ ६१ ॥ षाड्विकार रहीत आसी
पुरुषा ॥ यासीतुभावीसीमनुष्ये ॥ जोनातवर्येवेदशास्त्रास ॥ याचे=
हानतुवाकेले ॥ ६२ ॥ दीनदयाळ माझाबंधु ॥ जेव्हाकौरव सत्रेसीप

रन अपार ॥ रक्त गंगा धावती ॥ ७९ ॥ कुंताला परीलाक हेत ॥ रथा पुढे धावीन्न
काचषकेल ॥ भीमासी तने हो हेताला ॥ माक्षाक चनार्थ अैकेपा ॥ ८० ॥ सेना
फळहे नीचील ॥ लेकराने केले हलगल ॥ लवडीले न धावावे नीश्चील ॥ भीम
योलेत यावरी ॥ ८१ ॥ फच्छ कुटीन नीश्चीती ॥ मी वोड नहेतो बहुल हस्ती ॥
अक्षोव कोहर बहुत मती ॥ संहारीले तेधवा ॥ ८२ ॥ अनुशाल्वाचा बान अनु
त ॥ भीम पडीला मुर्छा गल ॥ मग रथारुढ मदनलाल ॥ शरवर्षत धावीन्न
ला ॥ ८३ ॥ अनुशाल्व मने ले अवसरी ॥ माक्षा नशाल्व बंधु नीर्धारी ॥ कृष्णभ्रा
तु यामारील समरी ॥ याचे उसने हे आला ॥ ८४ ॥ मग बोले मदनलाल
तु जीवलग नाबेर्धी ॥ यकाळीय कक्षमात ॥ तुज धरुन नेइ नमी ॥ ८५ ॥
मग यावरी युध्य तुबंळ ॥ करील यासी वैकुंट पाळ ॥ तवलो धतापवीर
सबळ कृष्णमहळ संहारीले ॥ ८६ ॥ बान सोडीले अनुल ॥ कृष्ण पडीला
मुर्छागत ॥ भीमसेसी वीरा धलीमदन लात ॥ गेला सरील घेउनी ॥ ८७ ॥
मुर्छा हरळीया समस्त ॥ भीमण हगता गसल ॥ मदनासी टीनावले बहुल

तुळसीफायथेपाडाले ॥ ८० ॥ मग माणुतीजगजीवन ॥ रनासगेलापरतोन ॥ तोवसकेतनुलुसले नीर्वाण ॥ सुरवी मानीपावली ॥ ८१ ॥ वसकेताच्यानयदन ॥ अनुशाल्व्येकेला चुर्न ॥ ममयापरीतोकर्नुनंदन ॥ वीन्हेऐसाधावीन्नला ॥ ८२ ॥ साचीयारथावरीचढोन ॥ आल्यबळेचरनीधरुन ॥ आलवेळाभोवंडुन ॥ भुमीवरीआफटीला ॥ ८३ ॥ तैसाचबांधीलतेवेळा ॥ श्रीरंगाजवळी आनीला ॥ पान्चहीपांडव तेवेळा ॥ आश्चीर्य पावतीकर्नज्याचे ॥ ८२ ॥ जालायकची जैजैकार ॥ हरीनेह्रदईधरीला ॥ स्वकुमर ॥ सावधजालाअनुशाल्वंवीर ॥ स्तवनकरीलवषकेताचे ॥ ८३ ॥ ल्हने वसकेतातुधन्यधन्य ॥ मज भेटवीला जगजीवन ॥ मग अनुशाल्यासी पंडुनंदन ॥ प्रीतीकरुनी आळंगीली ॥ ८४ ॥ अनुशाल्वासीह्रदई धरुन ॥ चलीनेबोलेमद्दसुदन ॥ आलाधर्मासी साह्य होउण ॥ अस्वमेधसीधीनई ॥ ८५ ॥ तीकडेमदनसंहारकरुन ॥ घेउनीआलाश्यामकर्न ॥ मगसर्वहीमीळोनगजपुरासप्रवेसती ॥ ८६ ॥ जयवाध्यवाजवीत ॥ आनंदेनसमाये

ठलाकुष्ट संमधु॥ वस्त्राचेपर्वत हापासीधु॥ मज पुरवीला जाहाला
॥ ६३ ॥ रुख्मनीकेवळ ज्ञानकळा॥ जेणेनचक्रपनी वेल्हाळा॥ तोसीलु
याम घर वाढवीला॥ महीमाअपारनेणोनी ६४॥ नारदय ऋकाल
नउण॥ परलोनीलुजहीधला श्रीहरी॥ तुअभावीक सत्तामळीन॥
तुजवरचेलोयेकोनपे ६५॥ अतरनीर्मळ भावीक जन॥ त्यासीवश्यहो
यत्रीभुवन॥ अभावीकास्वप्नीपुन्॥ सुखनाहीतसर्वता ६६॥ ऐसेबो
लतापांच्याळी॥ सत्यभामाउगीचराहीली॥ यावरीउरवा आदीस
कळीकी॥ वंदीती यउनीद्रौपदीले ६७॥ देवकीयशोदा सकळ॥ रुख्म
नी आदीकरुनीस्त्रीयासकळ॥ लेहीरामकर्नपाहावयालाका॥ ये
ताजात्मालेधवा ६८॥ पुजोनीयावंदीलीरामकर्न॥ तोतेथेवोळपलेमा
तावीन्य॥ रात्ब्याचाबंधु अनुराल्य जान॥ तेनेधाडीघालली ६९॥ पात
यापालीनलागलाजान॥ रतुक्यात नेला रामकर्न॥ ६८भारसीद्धकरु
न॥ उभाटाकला संग्रामा॥ ७०॥ स्वद्रोन्याशीकरीतीआडशा॥ जोकोन्ही

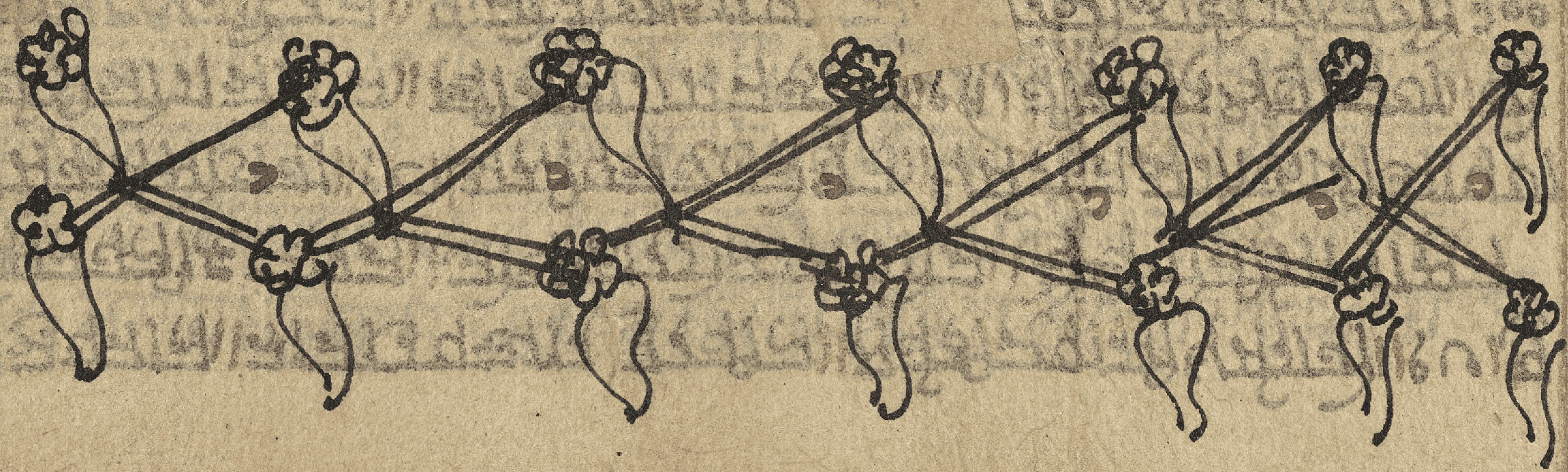
न धरी श्रीकृष्णा ॥ त्यासी मी करीन मी प्रतीज्ञा ॥ म्हणे हा जगज्जीवन न सोडी ॥ ७१ ॥ म्हणे पांडव रक्षी जगज्जीवन ॥ तेणे त्या कौरसी केली ताम्हण ॥ मने घेउनी यरु आमफर्ने ॥ अनुशाल्या समयेत ॥ ७२ ॥ प्रसन्न भार सतुरव हरवोन ॥ यीच्यार न करी पंच्यानन ॥ तैसा सुर्य सुत नंदन ॥ नीज भारेसी धावीन्नला ॥ ७३ ॥ मग अनुशाल्व आनी मदन मथ ॥ युध्य करीती तेव्हा अद्भुत ॥ परस्परे यमीबान सोडीत ॥ सोडीती बान आवेशा ॥ ७४ ॥ युध्य जाले अद्भुत ॥ रुक्मनीतनया पडीला मुर्छीत ॥ युध्यातुनी पडवीला रथ ॥ दैन्य पळती मदनाचे ॥ ७५ ॥ मदनाचा पराजय देखोण ॥ लज्जीत जाला जगज्जीवन ॥ धीःकारीला मीन केतन ॥ व्यर्थ वाचुनी काय तु ॥ ७६ ॥ काळे वदन घेउण ॥ राहे कानना प्रती जाउण ॥ अनुशाल्याने तुजलागुण ॥ कान धरीला रनामाजी ॥ ७७ ॥ भीमलने ऋषीकेसी ॥ काय व्यर्थ गाजसी मदनासी ॥ काळयोवना पुढे तु पळालासी ॥ लपाला मुचकुंद यी वराल ॥ ७८ ॥ मग गदा घेउणी एकोदर ॥ करीती अनुशाल्याचा संहार ॥ पाडीले

पा० ॥ ७०

चीसुचनात ॥ नानाउपच्यार पुरवील ॥ सर्वहीन्पाकी धर्मरायो ॥ १७ ॥ पु
र्वीमिलवती हस्यरत ॥ जो अफारगेलामागोन ॥ चैत्रेपौर्नीमा पासुन
ग्रामकर्नभोजवा ॥ १८ ॥ असीपथ पसतेथुन ॥ धर्मराज अंगीकारी आपण
सर्वहीभोग भोगुन ॥ स्त्रीसमागमनरुावा ॥ १९ ॥ वीअसत श्रेष्ठब्राह्मण ॥ थो
रुवीतिदक्षनादेउन ॥ पुजोनीयाग्रामफर्न ॥ आरंभीलाहीगवीजयो ॥ २०० ॥
सर्वरायासहीत पाथी ॥ धर्मासी न मुनीनी घती ॥ सर्व सरील ॥ यधुस्थीर आ
सीर्वाद देत ॥ यशवंतहोसस्त ॥ १ ॥ पार्थाअकेयकयच्यन ॥ पुर्वी राजेआट
लेसंपुनी ॥ यालाचेवाळे राजे जालेनुतन ॥ सावरीद्या बहुतअस्तुध्यावी ॥ २ ॥
जैसापडला जरीसमरी ॥ पार्थासासीफत्तनमारी ॥ अपदयेतमनोनकाळ
करी ॥ नीघलाजाला अर्जुन ॥ ३ ॥ कुंतीगांधारी धृतराष्ट्र ॥ यासीनमुनी
नीघेपार्थवीर ॥ आष्टांगनमुनीयायाद्येत ॥ मने आसोहेर्रजे आला ॥
॥ ४ ॥ कुंतीम्हणे पार्था ॥ बहुतजतन करी पत्र केता ॥ सहगामोडनीर
थामाला ॥ फर्नवीरआरुडनी ॥ ५ ॥ मग कुंतीबोले वचन ॥ बाळजत

१२

नकरीमिघवर्नी ॥ हा हम्मपुत्रश्च धुन्म ॥ तोहीरक्षीसमरंगनी ॥ ६ ॥ चैद पांड
व आनीमुरारी ॥ लेराहीले हस्तनापुरी ॥ यावरी भारचालीला गजरी
नामकर्णासमागमे ॥ ७ ॥ यापुढे कथा सुरस ॥ जैमीनीसांगे जन्मेज
यास ॥ ले श्राहाल मारा पढीस ॥ पोलवीतसे ऐकाते ॥ ८ ॥ श्रीपांडु
रंगवीलरा ॥ बाल्हानंत भक्तनीवरा ॥ श्रीधरवरत नीवीकारा ॥ ज
गद्धधाराअभंगा ॥ ९ ॥ सुरसपांडव प्रतापग्रंथ ॥ अश्वमेध जेमीनी
कल ॥ यालीत सानासयेथार्थ ॥ अटाव म्यात कथी येला ॥ २१० ॥ श्री
॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

श्रीगुरुमुर्तीयेनमः ॥ पुर्वध्याइ अनुसंधान ॥ घोडा सोडीला श्यामकर्नी ॥
पाठीसीं रक्षीत अर्जुन ॥ सकळराया समवेत ॥ १ ॥ वृषकेतु मदनमेघ
वर्न ॥ योवनास्व येगबकगहन ॥ अनुशाल्व वीर अपार रोनसे ॥ श्याम
कर्ना सीं रक्षीती ॥ २ ॥ दक्षीन दीसे घोडा सोडीला ॥ महश्मती न
गरा प्रती आला ॥ नीळध्वज राजा भला ॥ पुरुशार्थी आनी पुन्यसीळ ॥
॥ ३ ॥ त्याचा पुत्र नामे प्रतीवीर ॥ रनपंडीत आनी प्रतापु सुर्य ॥ मदन
मंजीनामे स्त्रीसकुमार ॥ तीसमवेत वनी क्रीडे ॥ ४ ॥ तो तेने देखीला
श्यामकर्न ॥ पत्र वाचु लागला धरुन ॥ सोमवंसी वीजयेध्वज पुर्न ॥
पंडुराज प्रतापी ॥ ५ ॥ त्याच्या पुत्र धर्मराजेंद्र ॥ साह्य श्रीरंग जगदोद्धा
र ॥ तेने श्यामकर्न सोडीला रोकुमार ॥ पृथ्वीतळ जींकावया ॥ ६ ॥ घो
डा रक्षीतो सुभद्रा नाथ ॥ तोगांडीवधारी रणपंडीत ॥ सोबळी सब
ळ नृपनाथ ॥ तेने चत्र चाकु धरावाहा ॥ ७ ॥ पत्र वाचुनीया प्रवीर ॥ स्त्रीया
गावात धाडी त्या सत्वर ॥ सैना आनवीली अपार ॥ धावीला समोर यु

ध्याते ॥ ९ ॥ घोडा पाठ वीला गावात ॥ असे देखोनी कर्नसुत ॥ नीजदळेसी बानवर्सत ॥ परवीरावरी धावीन्नला ॥ १० ॥ शतबान व्रसके तयाकीले ॥ अवी रेवरीच्यावरी घेतीले ॥ कर्नजा वरी अेरीले ॥ शतबान तेव्हाची ॥ ११ ॥ तेकर्न कुमरे छेदुन ॥ सतरीबान सोडुन ॥ हृदयी भेदीला नीळ नंदन ॥ हाके गगन गाजवीले ॥ १२ ॥ तोतीन क्षोनी दळासहीत ॥ नीळध्वज धावीन्नला रनपंडीत ॥ त्यावरी धावीन्नला वीरपार्थी ॥ संग्राम अतुल माडीला ॥ १२ ॥ माडीले युध्याचे घनचक्र ॥ उभये सैन्याचा होत संहार ॥ तोनीळाचा जामात वैश्वानर ॥ सेना जाळील पांडवाची ॥ १३ ॥ अबग्नी नीळध्वजाचा जामात ॥ हे कथा वनींतीसत्रा पर्वात ॥ मागे कथीली असे समस्त ॥ मग पुन्हा ली हीने कासीया ॥ १४ ॥ असो वघु अस्व सोडी अर्जुन ॥ परीस हसाना शेषे अग्न ॥ मग यइपनाराय नाचे स्तवन ॥ पार्थे केले ते धवा ॥ १५ ॥ शुचीस्मल होउनी पार्थी ॥ अग्नीपुढे कर जोडील ॥ म्हने दीमुर्न्धा ससहस्त ॥ वीचरन अवधारी ॥ १६ ॥ वीस्त्यपाककाकशाना ॥ च हारीश्व

गासमजीहाधारणा॥ स्वलास्वधेचा पतीजाना॥ मेसपाह नाअवधा
री॥१७॥ तुजचीकरावयालस॥ अश्वमेध माडीलासे अतुल॥ तुजम्यारवां
डववन दीधलेयथार्थी॥ आनमीचमनोनी॥१८॥ मग प्रसन्न जालाअनं
तमने अर्जुना ऐकवचन॥ हे स्वरूप परीपुर्न॥ फळलेनाहीतुम्हाते॥१९॥
पुर्नब्रह्मानंद ऋषीकेश॥ तोघरी तुमचे रायदीवस॥ तरीतुम्हासी कल्पां
त होस॥ काळचक्र नलागली॥२०॥ स्वयं देव माहेश्वीरंग॥ तुम्ही कासीया
माडीलायाग॥ सकळहोसाहोये अंग॥ ज्याचे नाव मुरवेगाता॥२१॥ असो
अग्नहोउनी हे पाळ॥ उटवीले पार्थाचे दळ॥ मग स्वसुरा प्रती अग्न
ताह्काळ॥ जाउनीबोलता जाहाला॥२२॥ तुनेता कस्मप्रीये कस्म॥ यासी
सरवयाथ्रीलीफकरन॥ तो अश्वयेची ज्याळा येउन॥ नीळध्वजा प्रतीबोले
॥२३॥ तु मीचपनेयुध्यनकरी॥ पांडव मारी पुरुषार्थे समरी॥ मगनी
ळध्वजसह परीवारी॥ पार्थावरी लोटला॥२४॥ तिअनीवार पार्थाचे
तेजरनीठुनीपडवीला नीळध्वज॥ तने स्वीचे बुधीने वर्तता काज॥

तेज

मी छनपावे सर्वथा॥ २५॥ मग अपार धन आनी ग्राम कर्नी॥ घेउनी अ=
र्जुना भेटला येउन॥ सवे घेतले अपार सैन्य॥ साह्याचा तीताले धवा
॥२६॥ मग ते स्त्री ज्याळ रूसोन॥ गेली बंधु कडे नीघोन॥ उल्मुखा लागी
वर्तमान॥ जाउनी सागे तयाते॥ २७॥ सनेव्य तार आनी नंदन॥ पार्थे नें
ले पुढे घालोन॥ उल्मुखा सने माझेने॥ युध्य पार्थासीन करवे॥ २८॥
मग ते ज्वाळा तेथुन॥ चालली भागीरथी वोलाडुन॥ सनेची टाळ नक्रा
वापुनी॥ मागापाचीनी गंगा॒ हे॥ २९॥ मग भागीरथी सने तीसी॥ कावे

लुवा

ज्याळे मज नीदीसी॥ ले सने साल षार्ळे परीयसी॥ नीर्दय जान मा
रीले॥ ३०॥ तुम्यान्नी स्मासीमारी पार्थ॥ लोहा जाला व्यर्थी जीकील॥
यावरी गंगा शाप देत्त॥ आटउनी याद्वव लाते॥ ३१॥ यात्रा डमासालसा
चार॥ रनी पडेल पार्थाचे सीर॥ मग ते ज्वाळा होउनी नार॥ षभ्रुवाहना
जयळी गेली॥ ३२॥ सरूप होउनी मूस॥ याच्या भाता गाली ली तुसु
र फेडे ग्राम कर्ने रक्षील॥ जाल पार्थ दळेसी॥ ३३॥ पुढे चंड सीळा देखो

नीसुरंग ॥ तीसी स्नामकर्ने घासी अंग ॥ होते थे जळीयरहा सवेग ॥ हा ह
ना ऐसा जाहाला ॥ ३४ ॥ नसुटे कस्ना स्नामकर्नी ॥ आश्चीर्य करीतिये अर्जुन ॥
ले येसौभरा चा आश्रम देखोन ॥ त्यासनमुनपुसत से ॥ ३५ ॥ सौबरबोलु
हासोन ॥ सुने पाडवतुसी सज्ञान ॥ घरीपुर्नब्रम्ह श्रीकृष्ण ॥ संसये आ
नीनवजाये ॥ ३६ ॥ संसय व्यापील तु मचे चेचीत ॥ का अस्वमेध माडील
व्यर्थ ॥ ज्याकृष्णाचे घेला चरनतीर्थ ॥ कोटी यागाचे फळहोये ॥ ३७ ॥ तुज
गीता ज्ञाने उपदेसीली ॥ ते काहीच नाहीसफळ जाली ॥ अरे हरी ध्यान क
रासफळी ॥ पापा होळी होये तेणे ॥ ३८ ॥ ज्ञानाहुनी ध्यान वीशेष ॥ गीतीते
बोलीला द्वारकाधीश ॥ त्यासी टाकोनी दिनो दीस ॥ अस्वापाठी का हींडला
॥ ३९ ॥ जतक्षटा कोनी श्रीहरी ॥ हींडलाचतु स्यंद घेउनी केरी ॥ याचे स्व
रूप नोळखा ॥ ४० ॥ साडोनीया दिव्य हीरा ॥ कावेचीला अरंन्यगारा ॥ जोअ
नादीपरात्परसोयरा ॥ त्याचे स्वरूप नोळखा रे ॥ ४१ ॥ चंद्र सुर्ये अ
नीअग्न ॥ ज्याच्या तेजा होती नीमग्न ॥ तो तुमचा सारथी जाला स्वगु

गुन ॥ आश्चीर्यहचीवाट लसे ॥ ४२ ॥ असोहरी माया परमगुल्मेव ॥ तेनेतु
स्ती सर्वजालेमुढे ॥ आताहय मीळे ज्ञजळलाहढ ॥ याचे वर्तमान ऐका
ते ॥ ४३ ॥ उहालीकाची स्वीसरून ॥ मागेले नायुकवचन ॥ सुभ्रमागला
असुत्रककरुण ॥ हेनामाजीयाकील ॥ ४४ ॥ नोकोहनते हटकरी ॥ सीन
लालीसीन्नी धोरी ॥ तोकोख्यान ऋषीते अवसरी ॥ आश्रमापालतेत
याच्या ॥ ४५ ॥ हने कामनीर तुझे हनवे जाले ॥ तेनेसर्ववर्तमानसागी
तले ॥ तोहने वीपरील बोले ॥ करावेले नकरी हणे ॥ ४६ ॥ तेनेश्र मानेतो
वर्तल ॥ करावेतो नोकोकरूहनल ॥ तोपीडयरान करूनी यथार्थ ॥
वीसरोनीया बोलील ॥ ४७ ॥ हनेपीड गंगेलराकी पहीले ॥ तीनेउकर्डा
नेउनी घातीले ॥ मगउत्त ळीके शापही धले ॥ तीजलागुनीयाचे ॥ ४८ ॥
मगतीने धरूनी चरन ॥ हने बोले उःशाप वचन ॥ तोहने अर्जुनेह
स्तेकरून ॥ उद्धरूनीया जालीलपे ॥ ४९ ॥ असो तेथे जाउनी पार्थी ॥ सी
ळे सीलाचीलाहाल ॥ तेहोउनी यापुर्ववत ॥ पार्थहर्षानेउ द्धरली ॥ ५० ॥

पुढे घोडा चालीला सत्वर ॥ तो देखीला चंपकापुर नगर ॥ ते येहंसध्वज
राजेंद्र ॥ माहावैष्णव असेतो ॥ ५१ ॥ मनें या प्रसंगे करून ॥ तो रक्षील
त्याचे हरुसन ॥ हंसध्वज घेउनी सैन्य ॥ नगराबाहीर चालीला ॥ ५२ ॥
सतरीसहश्र भद्रजाती ॥ ज्याच्यासैन्या माजी चालती ॥ रथस्वारांना
गनती ॥ यकपत्नीव्रती जो ॥ ५३ ॥ सुखीटेवीत सेवकनर ॥ धनदेउ
नीया अपार ॥ फौजीगाजीन लीफार ॥ चंपकापुर सुखी सदा ॥ ५४ ॥
वीदुरथ सुरथ चंद्रसेन ॥ सुदर्शन सुधन्वा पाचही नंदन ॥ रायने नग
रालधाडोका पीडोन ॥ शूलकेले सर्वासी ॥ ५५ ॥ आजी कोन्ही पुरुस वीर ॥
नगरातराहील समाचार ॥ श्रीहरीअश्वहरन नासत्वर ॥ बाहीर नीघावे येरेने
॥ ५६ ॥ पुत्र बंधु लोका आस ॥ जो आजी राहील नगरात ॥ त्यासी तेलका
ढाफकरनीया तळील ॥ आलघालीन नीधार ॥ ५७ ॥ समस्तबाहीर आले
नृपवर ॥ परी सुधन्वा राजपुत्र ॥ त्याची स्त्री परमसुंदर ॥ तीनेत्याला
स्वगुनेमोहीला ॥ ५८ ॥ मनेमज आजी चतुर्थ दीवस ॥ यकुनी जालाला ॥

गलेहोता ॥ पाळहतेचे पालकुवी शेष ॥ जानोनी आजीराहवे ॥ ५९ ॥ उदरीते
रलतेजःपुंज ॥ तेनेवंस पावेलसतेज ॥ ऐसाघ्नावतीनेकरुनीयाबो
ध ॥ सुधन्वराज राहवीला ॥ ६० ॥ अलुहेउनी प्रातःकाळी ॥ सुधन्वाआला
पीतयाजवळी ॥ नमस्कार करुनीते वेळी ॥ देवताचीराबोकोपला ॥ ६१ ॥
मनेयासीघालाकढईआत ॥ आज्ञात्रंगलीनरुसुत ॥ मग सकळीक
पुरोहीत ॥ घेउनीजातीसुधन्वाते ॥ ६२ ॥ रावोसागातेपरीवारदेत ॥ यास
उचलोनीटाकाकढईत ॥ प्रधानपा हलीतटक्त ॥ नचलेवचनकोन्हा
चे ॥ ६३ ॥ कढेजवळीहेरेनेली ॥ सुधन्वामग वीच्यारीचीती ॥ कोनास्मर
वेसरीतगती ॥ श्रीसीवाचुनीया ॥ ६४ ॥ श्रीलक्ष्मागोवींहमाधवा ॥ अ=
च्युतानारायनाकेशवा ॥ मकुंदा श्रीधरा कमळाधवा ॥ पांडवजनघ्राती
पाळका ॥ ६५ ॥ जयजयजगदोधारना ॥ द्रौपदीलजापीतवसना ॥
पंचशरजनकापचवदना ॥ श्रीयेअसंतलु अमसी ॥ ६६ ॥ मधुकैटभा
नीमुरमर्दना ॥ पद्मजजनका पद्मलोचना ॥ सीराब्धीवासा जगन्मोहा ॥

णा॥ धावे सरे येयेकी॥ ६७ स्मरंगनी देरन आण। परीहरी हे नोकोदे
उमरन। हावाग्नीत रक्षीले गोपाळ गोवर्धन। मजलागुनी रक्षीत सा
६८ सेवटी उचलुनी धरील। सुधन्वा टाकीला कुंढ आत। यकस्मरन
तैसेचकरील वैकुंठनाथमग कायेकरी ६९ जैसे स्वजनाचे मानस
नीर्मळ। तैसे तैल जाले सीतळ। चीची धलाप कोत्रा जाळे। नामस्मरने
दुरलोली॥ ७०॥ जैसे सलीली कमळ टवटवीत। तैसा कढई माजी बैं
सला नींवात। मन्हश्र नामस्मरन करीत। भगंवताचे स्वानंदे॥ ७१ मो
वले जनजे पाहती। नैनी प्रेमाश्रु लोटती। हंसध्वज नृपती। पाहावया
लागी धावीन्नला॥ ७२॥ तो तसलला माजी जाना। आनंदमय देखीला
सुधन्वा। अच्युता माधवा जनार्दना॥ नाममाळा गातसे॥ ७३ सर्वज
नाच्यानेत्री आश्रुधारा। म्हने सुतत्मा का जी अपार। संत्वलीखीतल्मने
राजेश्वरा॥ कपटकी मय पाहावे॥ ७४ मगनारेळ आलटाकीले। ते ते
नीत्नागलोडनी उसळले। दोघा चेकपाळी तेन्ली सकले। पाशाना ऐसी

बैसली ॥ ७५ ॥ कढईलुनी तेल उसळले ॥ संखली रची लाचे आंग भाजीले
हो घेअनु तापे तापुले ॥ म्हनती दोष घडला आह्मा ॥ ७६ ॥ म्हणं वकाचा
महीमा अपार ॥ नेनो आह्मी पामर ॥ म्हनती लैलाल उडी साचार ॥ आ
ली घालु आताची ॥ ७७ ॥ मग सुधन्वा धाउण ॥ करील पीती याचे
समाधान ॥ हंसध्वज सप्रेम होउन ॥ पुत्रालागी आलंगी ॥ ७८ ॥ ह्म
ने धन्य धन्य तु स्त्री याने लावन्या ॥ वीष्णुभक्त तु असमी नीर्दोष ॥ याव
री सेना सावकुण असमसाहास ॥ रथारुढ पै जाहाला ॥ ७९ ॥ पीली
यासी नम्रु नीलेवेळा ॥ सुधन्या हकभारेसी धावीन्नला ॥ गु गोळ लेका
उळ मढीला ॥ दोन्ही दळ मीसळले ॥ ८१ ॥ सुधन्वा आनी सुरथ ॥ युध्य
करीलले का अद्भुत ॥ लीकडुन पार्थ वृषकेत ॥ अधुन्मसास कीधा
वीन्नला ॥ ८१ ॥ यावना स्व सेयगवीर ॥ अनु शाल्य नीळ दद्यजवीर ॥
चपळे औसा कर्नकुमर ॥ यालुन पुढे धावीन्नला ॥ ८२ ॥ सुधन्वा
प्रुमलच सकेला लागुन ॥ तु वीर आहेसी कोना चा कोन ॥ यकृष्णने

धीरउदारकर्णा ॥ त्या चा पुत्र मी असे ॥ ८३ ॥ मग सोडोनी जने अपार ॥ मां
डीले घोर घनचक्र ॥ तो लघु लाघवी कर्नकुमर ॥ वीर्य अपार तया
ची ॥ ८४ ॥ सत्यवी रत्न खंडीली माण ॥ सर्वेची तर्जनी उचलो नी =
जाना ॥ मग सुधन्वा पर्वत जाला बान ॥ पांडव सेना खीळी येली ॥
८५ ॥ कर्नपुत्राचा रथ ॥ आकास पंथे उडवील ॥ यकपरतोनी सवेग
येत ॥ उसनेघते आपुले ॥ ८६ ॥ सुधन्वा चा स्यंदन ॥ आकासी उडवी
जैसे तृण ॥ तो प्रद्युम्ने सोडुनीया बान ॥ रथ हीहीला सुधन्व्याचा ॥
८७ ॥ लेनेच प्रमनी पुत्राचा स्यंदन ॥ रनी केला धीकृत्रीन्न ॥ ह
रन्ने दीले पंचबान ॥ मुर्छनाव्या पीला पंचवीर ॥ ८८ ॥ मग सात
वर्मी युध्यकरी ॥ तो मुर्छीत पडीला समरी ॥ अनुशाल्य धावीन्नला
या उपरी ॥ नीर्वान बान टाकीत ॥ ८९ ॥ तो सुधन्वा सीरी खीळीला
अनुशाल्य ध्वजी टेकला ॥ देखोनीया सायकी धावीन्नला ॥ ताप डीला
मुर्छीत तेक्षनी ॥ ९० ॥ मग धावीन्नला सुभद्राचर ॥ देखोनी बोले हंस ॥

ध्वजपुत्र ॥ ह्मने हे दुमबळे अपार ॥ युध्यकेले पुर्वी तुह्मी ॥ ११ ॥ आ
जीसारथीनाही कृष्णीकेसी ॥ पातेजुनाटा जुंझार ॥ तरीयुध्यका करसी
कामजसी ॥ तुह्मी धनुर्वी ध्योकेसी ॥ १२ ॥ अर्जुनेयाकीले स्पलसर ॥ सुधन्वा
नेसोडीले सहस्त्र ॥ लक्षबानसुत्रह्मवर ॥ शेरीला जाला स्यावरी ॥ १३ ॥ यरेहह्म
लक्षटाकीलेपाटी ॥ पार्थटाकले सर्वेची कोटी ॥ नमावली आकाशाच्या
पाटी ॥ वीरमंडप झाकला ॥ १४ ॥ पार्थटाकीले अग्नी अस्त्र ॥ यरेसोडीले
जळदास्त्र ॥ सुधन्वानेवातास्त्र ॥ सर्वेची अद्भुत शेरीले ॥ १५ ॥ पार्थसोडी
लेपर्वत ॥ यकृत्पज्वजपोनीसोडील ॥ साने अर्जुनाचा रथ ॥ केलाचुर्नस
मरंगनी ॥ १६ ॥ सुधन्वाह्मनेकरीहरीस्मरन ॥ धरीसोडेनी भगवान ॥ ना
हीतोदोस्पकत्सुन ॥ अश्वमेध माडील ॥ १७ ॥ ऐसेबोलोनी सत्वर ॥ उडवी
लेसारथीयाचे सीर ॥ घाबराजाला सुत्रह्मवर ॥ ह्मणेकेसेकरू आता ॥
॥ १८ ॥ ह्मनेधावमीचक्रवसना ॥ नीवगायाभलपत्र नयना ॥ सीराब्धी ज्या
घरासुबलास्यवह्ना ॥ संकट पडले धावेका ॥ १९ ॥ रजनी अतीउगवे रवीचे

क॥ तैसा रथी बैसोनी श्रीधर॥ आला जेथे पंडुकुमर॥ पाये धरीता जाला सप्रेमे॥ १००॥ सुधन्वा आला रथावरून॥ श्रीरंगासी नमी सप्रेमे करून॥ म्हने स्वामी आलेती धाउन॥ नीजसेवक रक्षावया॥ १॥ सुधन्वा म्हने अर्जुना॥ आला यककरी प्रतीज्ञा॥ मग लोपाकशासनी तत्क्षना॥ काय वचन बोलतसे॥ २॥ तीबानाचा नेम साच्यार॥ सुधन्वा उडवीन तुझे सीर॥ हे न व्हे तरी पीतुगन समग्र॥ अधःपतनी पडाते पै॥ ३॥ सुधन्वा म्हने तुझे तीन बान॥ जरी मी न टाकी खंडुन॥ तरी मी नर्कासी जाइन॥ जगजीवना पाहे तु॥ ४॥ जगन्नाथ या कंसारी॥ ये वने रक्षीली नाना परी॥ तैसे पार्थासी जतन करी॥ समरी उरी उरेना॥ ५॥ मग सुधन्या रनपंडीत॥ सत्वा नीवी धीला पार्थी॥ गलत्र मरी महन लाल॥ परम पुरुषार्थी मेदीला॥ ६॥ कृष्ण अर्जुनासहीत रथ॥ तेने उडवील अकस्मात॥ चालचक्रा ओवले ओसवत॥ यक योजना वरी पडी येला॥ ७॥ श्रीकृष्ण म्हने अर्जुना॥ कासीया केली व्यर्थ प्रतीज्ञा॥ जयद्रथवधीचा नेम वचना॥ संकटी मज तुवा

घालले ॥ ८ ॥ अर्जुनम्हणे वनमाळी ॥ जेवी तानया रक्षी माउली ॥ तुम्हीं अश्वे
ता साउली ॥ रखाललें आम्हीं सुखरूप ॥ ९ ॥ श्रीकृष्ण म्हणे रथाचरी आर ॥
पार्थ मी घालीतो अपार ॥ परी तो सुधन्वा महावीर ॥ उडवील क्षन न लग
ला ॥ १० ॥ पार्थ हे वीर यक पत्नी व्रती ॥ तुम्ही आली भोगीत्या षंढुलयुव
ती ॥ तो सत्यवादी भक्त नीश्चीती ॥ म्हणउनी येस तयाते ॥ ११ ॥ मग कृष्णे
रथ लोटीला ॥ सुधन्वा पुढे उभा केला ॥ अर्जुने पाही ताक्सर सोडीला ॥ दृढ
संकल्प करूनी ॥ १२ ॥ गोवर्धन उचलुनी सबळे ॥ गोकुळ रक्षीले तमा
कनीळे ॥ ते पुन्य लागलें काळे ॥ सीर उडो सुधन्याचे ॥ १३ ॥ ऐसे म्हणोनी सोडी
ला बान ॥ सुधन्याने तोडीला न लगता क्षन ॥ आश्चीर्य करीती अर्जुन ॥
दुसरा मागुनी लावीला ॥ १४ ॥ चक्रचपळा ऐसा बान ॥ पार्थे सोडीला
च्यापापासुन ॥ तो ही तोडीला न लगता क्षन ॥ हंसध्वज पाहतसे ॥ १५ ॥
वीजरजा नोनी नीज सुत ॥ हंसध्वज जयवाद्ये वाजवील ॥ मग तीस
राबान घेत पार्थ ॥ अती सामर्थ्ये तयाचे ॥ १६ ॥ पृथ्वी आपतेज अंबर ॥

याचेसत्वयावेसमाळ॥ ब्रह्मादीरुद्र महेश्वर॥ सामर्थ्यासी तेथे असती॥
॥१७॥ गामावलारी यक पतीव्रता॥ श्रीरंगा केले षडुल॥ याचे पुन्य अ
कस्मात॥ सीरखंडोल याचे॥१८॥ आजीमीयासी न मारीजरी॥ सीवकी
हमुष्टली मा फोडली जरी॥ सुधन्यालने श्रीहरी॥ पार्थासी रक्षी बडुल आ
ला॥१९॥ मग अर्जुने सोडीला सर॥ छेनेछेदीहंसध्वजकुमर॥ अर्धपा
डीलाउथ्थीवर॥ अर्धअनीवार नाटोपा॥२०॥ बडुल बानी छेदीला॥
तवतोनाटोपे चीलहला॥ कंटीबैसला अव चीता॥ सीरउडले सुध
न्याचे॥२१॥ सीरकरीतहरीस्मरन॥ पडले हरीचे चरनावरी यउन॥ श्री
रंगेलेउचलुन॥ हृदई धरीले आवडी॥२२॥ मुखालुनी अंतरजोली नीघा
ली॥ ते श्रीहरिचे मुखे ध्रपेसली॥ नयनाची पुलकीनी माली॥ सुअस्तामा
जीज्ञे सीका॥२३॥ हरीनेसीरलेवेळे॥ हंस ध्वजाकडे भी कीविले
हंस॥ ध्वजउचलीले॥ आरंभीले सोकाले॥२४॥ मुखावरी टेवीले मु
ख॥ हंसध्वज करीतसे सोक॥ तने पुचास्वकुळउद्धारक॥ रनपंडील

पुरुखार्थी ॥ २५ ॥ तु यक पत्नी व्रतपुर्न ॥ तु वीश्वु नलक पुन्यपरायन
तुज ऱ्याकडे द लखकुन ॥ अंत पाहीला तु स्वाम्या ॥ २६ ॥ तु सुपुत्र जं
न्मर [illegible] ला होतासी ॥ तायुध्धे केले अर्जुनासी ॥ यासी सा भुजा
ला ऋसीकेसी ॥ तु याही सार्थक केले आपुले ॥ २७ ॥ मज सोडोनीया
रनी ॥ बारे काय जालोसी रुसोनी ॥ सखया तुज बाध ना आग्नी ॥ माहा
वैश्नव म्हनोनीया ॥ २८ ॥ श्रीहंस ध्वज मुखी तुळसी जोली ॥ वीरोन खुंडळी
कर्न घली ॥ ऐसा पुत्र ■ चीज गती ॥ नाहीका नास जाहाला ॥ २९ ॥ आहा
हे गेले पुत्र रत्न ॥ अहा हा रे वीलेनी धान ॥ ऐसे नीडळी आळटेउन ॥ सो
क करी हंसध्वज ॥ ३० ॥ ऐसा पुत्र सुलक्षनी ॥ मज अन्नाग्या जीरेल
को दुनी ॥ माहावीर हो कृष्नार्जुनी ॥ जेने समरी जर्जर केले ॥ ३१ ॥ श्रीह
स्नपद सोडोनी य हीले ॥ फासीव मज पासी आले ॥ हंसध्वजे माथा
रे टाकीले ॥ येउनी पडीले हरी जवळी ॥ ३२ ॥ श्रीहंस ध्वजे वीर कावीले
गगनी ॥ लके द्गनी नेले तत क्षनी ॥ मुंड माळे सी नउनी ॥ सहानीवा

चेलावीले ॥ ३३ ॥ सावरी बान वर्सेल ॥ धावीन्नलातो बानवर्षत ॥ म
ने आजी कृश्ना रक्षी पार्थी ॥ बहुत प्रकारे करुनीया ॥ ३४ ॥ पार्थ सिम्
ने ध्वारकानाथ ॥ आता हा बळ य कनील सुरथ ॥ अर्जुन म्हने रनी
कृ तात ॥ तु त्याबळे जीकीन मी ॥ ३५ ॥ प्रद्युम्ना म्हने हरी ॥ तु आ
ता सुरथा सी युध्ये करी ॥ मग पार्थाचा रथ मुरारी ॥ तीन योजने
उडवीनेला ॥ ३६ ॥ सुरथे युध्य केले अतुल ॥ समरी जींकीला मन्मथ
पाडुनीया मुर्छागत ॥ सर्व दळ संव्हारीले ॥ ३७ ॥ जेथे होता कृश्ना
र्जुन ॥ तिथे उत्राटा कला यउन ॥ बानी अछादीला अर्जुन ॥ कुंती
नंदन आवेसला ॥ ३८ ॥ छेदुनीया सुरथाचा रथ ॥ क्षन न लगता सा
रथी मारीत ॥ स्वेच्छ तेने रथा सहीत पार्थ ॥ गगन मंडळी उडवीला
॥ ३९ ॥ अर्जुन आनी कृश्न कुमर ॥ रथावरी बहुत घालीती मार ॥ परी
तो सुरथ महा वीर ॥ रथ उडवी क्षन न लागता ॥ ४० ॥ मागे धाउनीयावी
र सुरथ ॥ उचलीता ले पार्थाचा रथ ॥ सनेटाकेन समुद्रात ॥ कीवा ग

जपुरासीपारउ ॥ ४१ ॥ मग पंचबानी सुरथ ॥ पार्थें हृदइ ताडीला अक
स्मात ॥ मुर्छना आलीले सावरील ॥ गेल्या आपुल्या रथावरी ॥ ४२ ॥ सुर
थमने पार्था ॥ चलीग्नाकरीकाही आला ॥ यकुलने तबला ॥ सीरलु
सेउडवीन ॥ ४३ ॥ अष्टोतरवात रथ ॥ सुरथाचे छेदीलेपार्थ ॥ मगसुर
थाचायामहतूत्त ॥ घे दोनीयापाडीला ॥ ४४ ॥ मगगदा घेउनीयालाती
मारीलेपार्थाचे महश्च लत्ती ॥ गदाघाये जगसती ॥ रथावरील्लोटला
॥ ४५ ॥ मगा घे सीलासव्यहस्त ॥ दोन्हीपाय पायदत्त कसंदारील पाये
घेतलीयामग लडबळील घेडेपीडीत वीराले ॥ ४६ ॥ सवेचीसीरडउ
वीले ॥ पार्था चेक पाळीयउनी आदळीले ॥ मुर्छा येउनी लेवेळा ॥ र
मा रवालेपार्थपडी येला ॥ ४७ ॥ मुर्छासावकरनी यापार्थ ॥ रथावरी
वेगे चढत ॥ मगसुरथाचेसीर मदनलात ॥ दिललेला गरूडापासी
॥ ४८ ॥ घनेश्रयागीनेउनीसहर ॥ टाकीले सुरथाचे सीर ॥ जान्हवी
हस्तीपडला साचार ॥ स्वर्गीवास कल्पवरी ॥ ४९ ॥ मग लेसीर नेउनी

थयागीरा कीला जाला सुपर्न ॥ तेनंहीनेनेले उच्चस्थान ॥ सीवमा
ळे भीवो वीते ॥ ५१ ॥ यावरी तो हंसध्वज ॥ युध्यासी उठीला तेजःपुंज
मग यावरी गरुडध्वज ॥ काय करीता जाहाला ॥ ५२ ॥ रथावरी चे
उतरोन ॥ चालीला त्या नीकट जाण ॥ सुजाप करोन ॥ म्हने सत्वयाद केले आली
गन ॥ हंसध्वज माझा मज नीये ॥ १४ ॥ हंसध्वजे डेमे केरुन ॥ धाउनी ध
रीश्रीकृष्णचरन ॥ श्रीरंगे हृदय धरुन ॥ समाधान करीतसे ॥ ५३ ॥
पुत्रशोक न करी नृपती ॥ हंसध्वज म्हने जगत्पती ॥ तुज देखीला जो
लीलची ॥ स्वंतीन करी मी काही यक ॥ १४ ॥ परीवारासहीत स्वभा
र्जुन ॥ हंसध्वज राहवीला पंच दीन ॥ श्यामकर्न दीधला आनोन ॥ सा
ध्या आपन चालीला ॥ ५५ ॥ मग सर्वना यास पुसोन ॥ गजपुरा गेला
रुक्मनीरमन ॥ यावरी पुढे चालीला श्यामकर्न ॥ वीर संपुर्न रक्षीली ॥
५६ ॥ वाकुहोउनी त्र्यंबकाल ॥ मार्गी सरोवर जीवन आसील ॥
घोडा व्याघ्र जाला अनुकुल ॥ आश्चीर्य पार्थ करीतसे ॥ ५७ ॥ तेथे यक

५

होताऋसी ॥ तोसागता जाला पार्थासी ॥ मने आश्चलनामातापसी ।
यथेलपक्रीतहोता ॥ ५८ ॥ तो स्नान करीता पुन्यसीळ । जळाटहीवो
ढीला तात्काळ ॥ तेने शापुनीतेवेळे । भस्मकेलाक्षना धी ॥ ५९ ॥ ऋषी
ने शापीलिसरोवरा । तोयथे जीवनशा सीला होयव्याघ्र ॥ मग हरीस्म
रनकरीपार्थवीर ॥ करीता वीन्धनासीन्मले ॥ ६० ॥ पुर्ववलजाला श्या
मकर्न ॥ आनीक यक सरोवरी शासीजीवन ॥ शासीलाची अस्वनी
जालीजान ॥ नवलपार्थकरीतसे ॥ ६१ ॥ पुढीतेथेलप करीभवानी
मने येथे पुरुश यतो कोन्ही ॥ ता स्काळचीहोइलकामनी ॥ अस्वतम
नोनीअस्वनी जाली ॥ ६२ ॥ ते ये अर्जुन करी शाकी स्तवन ॥ पुन्हाजा
ला श्यामकर्न ॥ पुढे घोडा जालगरुन ॥ स्त्रीराज्य तेलदेखीले ॥ ६३ ॥
ते ये मुख्य प्रमीळा ॥ तीने तो अस्व धरीला ॥ बाहीर नीघाला स्त्रीयाचा
मेळा ॥ नानावहनीआरुढोनी ॥ ६४ ॥ शस्त्रास्त्री केचेयुक्त पाचल
क्षस्त्रीयानीघत ॥ पार्थासी प्रमीळा बोलत ॥ करी युध्ये आम्हासी ॥
॥ ६५ ॥

कटीन लोहो मुखी बान ॥ इ जेने चक्रटा क्षतीक्षन ॥ पार्थ सोडीले सामा
र्गन ॥ लोचा नी जाली आकान्सी ६६ ॥ स्त्रीया मारोनी लीसमरी ॥ तरीतु
लीक आलावरी ॥ मग श मीळे नेते अवसरी ॥ माळ घाललीपार्थासी
॥ ६७ ॥ पार्थ लने मी चलस्त ॥ लुटस्तनापुराजाइ स्वेनील ॥ मगलक्षस्वी
यासहील ॥ श मीळा गेली धर्मदर्शना ॥ ६८ ॥ राज्यातील धन अपार
ठस्तनापुरा पाटवीसमग ॥ पुढे छ पन्न देशा सहील न्रपवर ॥ पार्थ
जींलीत जातसे ॥ ६९ ॥ पुढे भ भी सननामा असुर ॥ तीन कोटी सेना
न्न ये कंर ॥ त्याच्यां उपाध्या दुराच्यार ॥ मेदु नामत याचे ॥ ७० ॥ नरा
चीआ तडीवोडुन सत्य ॥ याचे केले यज्ञो पवील ॥ रक्के राचीले वस्त्रस
मस्त ॥ मेदुर चर्चील आळी याचे ॥ ७१ ॥ लेने घोडा धरून ॥ वीसेनासी
भेटला नेउन ॥ सने लुआपीला वकज्ञान ॥ पार्था म्ह्जे मारीला ॥ ७२ ॥
पार्थास मारून यधवा ॥ नरमेध अगत्य करवा ॥ इस मी बेताव्या गब
रचा ॥ पुर्वी म्या केला होता पे ॥ ७३ ॥ मग तो मेदु पु नाहील ॥ यज्ञमंड

पसी छ्क करील ॥ म्हणे युध्यासी मातुल्ली समस्त ॥ पार्थजीला धरूनी आ
ना ॥ ७४ ॥ लोयक राक्षसी पर्वतावरी चढोन ॥ पार्थ मुख पाहे न्याहाळु
न ॥ लो ध्वजीं देखीला वायु नंदन ॥ राक्षसमर्दन करीला जो ॥ ७५ ॥ हो
नीहिल्ले संख करीत ॥ म्हणे पळारे असुर समस्त ॥ लंका जाळीली लोह
तांत ॥ वायुसुत आला आहे ॥ ७६ ॥ लोयक असुरी बोलत ॥ काये काढी
ला तुम्ही हनुमंत ॥ मारीयाम्हना मारीन समस्त ॥ कटक बुडवीन पार्थां
चे ॥ ७७ ॥ माझे स्तन म्यायाकीले पाठी वरून ॥ मागे ओबतसती यक यो
जन ॥ दुजील्ने लबाये मान ॥ पंच योजने माझे असती ॥ ७८ ॥ ओसी रा
क्षसनी बहुत ॥ धावीन्न लाकुचे भोवडीत ॥ हठ आटीले समस्त ॥ असुर
भीडतीं तीन कोटी ॥ ७९ ॥ पार्थासिल्ने भीशोन ॥ क्षणामाजी गजपुरात
येऊन ॥ भीमाचे रक्ष आसीन ॥ घेऊन सुड पील याचा ॥ ८० ॥ आनी राक्षस
माचार ॥ देखोनीया कापला करू हावलार ॥ पुढे असी बा धोनी दैत्य भार ॥ भु
मीवरी आपटील ॥ ८१ ॥ यापरी असुराचा संव्हार ॥ करील राघव कींकर

नीनानेरूप धरीले अपार ॥ वृक व्याघ्र सर्पादी ॥ ८२ ॥ मग कोप ख्याचा
सागर ॥ मायायक नीर्मुनी सहर ॥ तोडुनी बैसला मुनीस्वर ॥ शीष्या
सीवेद पढवीलसे ॥ ८३ ॥ ओवले उथान परीकर ॥ सरोवर न्नुनीला अपार
रचीले समीधाचे भार ॥ अग्नहोत्र मंडपते ये ॥ ८४ ॥ ऐसे कक्षेत घालुनी
पास ॥ मैद बैसे मार्गी ध्यानस्त ॥ कीराजहंस जाला वायेस ॥ चुना आगा
सीलाउनीया ॥ ८५ ॥ कीवाजाराच्या आचार ॥ परीसुध अंतरी का मालुर
कीतस्कर जाला शातु फार ॥ औडज न नाडवया ॥ ८६ ॥ असोपार्थास बोले
मधुर ॥ आह्मी अग्नी होत्री यथेवीध ॥ आह्मासी पीडीती नीशाचर ॥ द
रीद्र बहुतव्या पीलो ॥ ८७ ॥ आला आह्मा नत्या ब्राह्मणा ॥ कायेदेतासी
गुरूदक्षीणा ॥ कापडप कवले अर्जुना ॥ बानच्यापावरी योजीला ॥ ८८
भीमसेनाचे छेदीले सीरे ॥ सीघ्ये पळो लागले असुर ॥ पुढे सोडुनी वायुकु
मर ॥ धुमसोनीया मारीले ॥ ८९ ॥ कीतीयक गावाल गेले पळोन ॥ पुढे
समाट आनीसोधुन ॥ नारस मक्ताचे बाधोन ॥ सुभद्रा माडीत्री का पीले

मधुउपाध्यापकोन ॥ गेलायज्ञमंडप स्या गोन ॥ पार्थलिनगार
लुटोन अपारसंपतीन्नरीयेली ॥ ९१ ॥ सावरीलो श्यामकर्न ॥ चाले
मनीपुराच्या मार्गलक्षुन ॥ तेथेराज्येकरी बभ्रुवाहन ॥ जोकानं
दन पार्थाचा ॥ ९२ ॥ तो आलाघोडाधरुन ॥ अपार माजयीलर
न ॥ तेरसाळ कथागहन ॥ श्रवनकरीतीपंडीत ॥ ९३ ॥ जेमीनी
सांगे जन्मेजया ॥ पुढेसुरसकथा ऐके राया ॥ माहापातक जा
लचील्या ॥ क्षुद्र अथवाघकीनें ॥ ९४ ॥ श्रीब्रह्मानंद अव्यंगा ॥ श्रीध
रवरदा ऐव्येयै पांडुरंगा ॥ रुक्मनीहृदयावीहंगा ॥ कथारसीक
बोलवी ॥ ९५ ॥ सुरसपांडव प्रतापग्रंथ ॥ अस्वमेध जेमीनीकृत
स्य ॥ स्यातीलसारांशयथार्थ ॥ येकोनसारा ध्याल कथीयला
॥ ११६ ॥ आ ॥ ५१ ॥ संपुर्न मस्तु ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

श्रीगुरु मुर्तीयेनमः ॥ श्रीसरस्वती येनमः ॥ श्रीलक्ष्मी कांतायेन ॥
जेय मीनी म्हने राजेंद्रा ॥ जन्मेजयाचा तुर्य समुद्रा ॥ श्रामकर्न आला
मनीपुरा ॥ तव अपुर्व वर्तले ॥ १ ॥ तेथे बभ्रुवाहन राज्ये करी ॥ परमपुन्य
शीळ सहाच्यारी ॥ छत्र भक्ती सर्व नगरी ॥ सकळलोका लावीली
॥ २ ॥ श्रजा सुखरूप नाहती ॥ दंड न करी कोनावरती ॥ बंधन सुमनाना
ही नीश्चीती ॥ हार गुंफीत सुंदर ॥ ३ ॥ खेळ खेळती अपार ॥ नाही आवर्ष
न दुस्काळ दरीद्र ॥ आनंद भरील लोक समग्र ॥ आधी व्याधी काहीन
से ॥ ४ ॥ आळो आळी सुंदर मंदीरे ॥ मंदीरा पुरी सुवर्न गोपुरे ॥ गोपु
रा वरती यकसरे ॥ चर्याबहुत लखलखती ॥ ५ ॥ चर्याप्रती तुलन हंस
हंस तेथे परमहंस ॥ परमहंसी आत्मा पास ॥ सुख तेथे वसतसे ॥ ६ ॥
नैरास तेथे च ध्यान ॥ ध्यान तेथे समाधाण ॥ समाधान तेथे गहन ॥
सुख तेथे वसतसे ॥ ७ ॥ सुख तथे संत जन ॥ संत तेथे हरीकीर्तन ॥
कीर्तन तेथे जगजीवन ॥ आनंदघन सर्वदा ॥ ८ ॥ असत्य नाही मु

छीहुन ॥ लोक बोलती गीरवान ॥ शास्त्रचर्चा वेदाध्ययन ॥ घरोघरी
होतसे ९ ॥ नगरीचे वीर समग्र ॥ रत्नसुर आनी हानसुर ॥ पाठमोरा अ
नुमाच ॥ होगोष्टी सीनस्ती ११ ॥ सर्वराजे सान थोर ॥ बभ्रुवाहनाद
लीकरत्नार ॥ आश्चीर्यै करी सुभ्रत्तावर ॥ पराक्रम त्याचा अेकला ॥ ११
हंसध्वजलने अर्जुना ॥ आली फरत्नार देलो बभ्रुवाहना ॥ त्यासी मा
तेसमान परललना ॥ नगरी आत्साहे चीअसे १२ ॥ लोग टद येउनी अ
कस्माल ॥ पार्थाचे मुगुटी बैसल ॥ अपशकुनी देखेनी चीत ॥ खेद
पावले सर्वांचे १३ ॥ तो सेवकानी घोडा धरीला ॥ बभ्रुवाहना जव
ळी आनीला ॥ स्त्रेसी तो महाराजे देखीला ॥ सफळ नृपासमवेत
१४ ॥ हालसहश्चक्तलंन्न ॥ सत्रेसी मनीमध्ये सुच ॥ नीळयाचे उथाळे
स्वयेंत्र ॥ तुळवट फालस्याचे १५ ॥ हाडपाचुचे सळकत ॥ कीलच्या=
आरक्त रत्न मंडीत ॥ असोला चीना गीचा सुल ॥ पार्थ वीर्य जन्मला
१६ ॥ पार्थे पुर्वी तीर्थे केली ॥ हे कथा आदीपर्वी वर्नीली ॥ उलपीची

चागी वरीली ॥ सुत्रस्तावरे पुर्वीचें ॥ १७ ॥ असोतमाचे त्याकी पच
कीलीतलेते याचे लेकाळो ॥ बभ्रुवाहन चीचांगी जवळी ॥ वर्तमानसा
गतसे ॥ १८ ॥ तेसनेतु स्रापीला अर्जुन ॥ तेने सोडीला शामकर्न
तरीतु त्याचरी शास्त्रधरून ॥ उआठाकु नोको संग्रामा ॥ १९ ॥ घाडआ
नीस्वराज्येघेउन ॥ जाउनीदेर पीतीया लागुन ॥ त्रावेधकी हठचर
न ॥ थोरपनसाडोनीया ॥ २० ॥ मगसर्व संपतीबभ्रुवाहन घेउन ॥
चरनीलागला जाउन ॥ पार्थपीतादेखुन ॥ साष्टांग नमन करीतसे
२१ ॥ सनेमी तुस्रानंदन ॥ चीत्रांगी उदरी जालो नीर्मान ॥ सर्वराजे वी
नवीतीपुर्न ॥ पुचासी भेट पार्थवीरा ॥ २२ ॥ यायेकडानाही पुरुषार्थी
रूपयासी सरन येली ॥ ऐसा वीरहु जा श्रीली ॥ पुन्हानलोये सर्वथा ॥
२३ ॥ पार्थचरनी टेवीले भाळजान ॥ तेनउचलीबभ्रुवाहन ॥ अर्जु
नेक्रोध करून ॥ लागलानोनी लीटीला ॥ २४ ॥ तुकहानदेसीमासा
मुस ॥ अलीनीर्बळ संटभया ग्रील ॥ कींचाजार कर्मेनी चीत ॥

उपजवीलाचीचांगीने॥२५॥ घोडा धरुनीकेसा सोडीला॥ अरेमाझा
अभीमन्यपुत्र भला॥ जेने अद्भुत पराक्रमकेला॥ हो लीदळे देखताची
॥२६॥ तोपुत्रमाझा सींहदेख॥ तु केचा आलासी जंबुक॥ तु नाचनी
चापुत्र सम्यक॥ तुलीनटचाहोय आता॥२७॥ शस्त्रेयाकीय अवसरी॥
नृत्य करोनी पोटभरी॥ तु नव्हेसीकस्त्र क्षेत्री॥ मजनी धारीकळो आले॥
२८॥ ऐसे ऐकताबभ्रुवाहन॥ क्षोभलाजेसा पळयागन॥ मनेसर्वबो
ले तुझे सोसीले जान॥ परीयकगोष्टी नसोसी॥२९॥ माझेमालेसी=
जारीन॥ बोलीलासी स्वमुखे करुन॥ तरी लागती घे धनुष्यबान॥ से
चत्यपाले माझे॥३०॥ दर्रुरु आनी शान॥ यापासी वीश्वासीकला=
सीजान॥ तीचा स्वाडा आजी देर पुर्न॥ यथरनयत्न करीतो मीआ
ला॥३१॥ घोडा नेउनीले अवसरी॥ मागुती बाधीला मनीपुरी॥
साटी कोटीरथाच्या भारी॥ आरअर्बुद अस्वोत्तम॥३२॥ दशकोटी
गजसबळ॥ होन्ही स्वर्वपाये दळे॥ मगलोचींचांगी बाळ॥ रथावरी

आरूढला ॥३३॥ म्हनेरे पार्थी सावधान ॥ सात्रा ळी आले माझे बान ॥
तुझे देहीचे पंच प्रान ॥ आजी काढीन बाहेरी ॥ ३४ ॥ माझा लांत बज्र वा
हन ॥ आजी तुज समरी रक्षील कोन ॥ तुज सागाते न प आहेत संपुर्न ॥
साचे सोडी न गर्व आता ॥ ३५ ॥ तव तो बान मोडील ते वेळा ॥ अनु शाल्य
पुढे धावीन्नला ॥ बज्र वाहने लोताडीला ॥ शरीरी बाने सक्रोध ॥ ३६ ॥
ध्वज आनी स्यंदन ॥ दश बानी केले चुर्न ॥ बान जाळ हो घेजन ॥ असें त्रा
य वर्षली ॥ ३७ ॥ अनु शाल्य योद्धा वीर ॥ परी बज्रुवाहने केला जर्जर ॥
तालीचे गळाले च्याप शार ॥ मुर्छेना येउनी पडीयेला ॥ ३९ ॥ यावरी धावी
नला सुधुन्म ॥ मोडीला बाना पाठी बान ॥ नाना अस्त्र राकोन ॥ नीवांक
ळीडली समरांगनी ॥ ४० ॥ होत युध्याचे घन चक्र ॥ दोन्ही सेना पडील्या
अपार ॥ तुंबळ माडले रन भयेकर ॥ रक्ता चे पुर वाहलाती ॥ ४१ ॥ सुता
वळी रन भक्षील ॥ ट तस होउन रनी नाचती ॥ अस्तीचे डुगें रचीती ॥
मग मांडली परस्परे ॥ ४२ ॥ परस्परे मीरत्री कीवीली ॥ मुर्छना येउनी

त्सुमीपडली॥ बभ्रुवाहनेकेली ख्यांती॥ संज्ञा दीली सर्व चलना॥ ४३ बभ्रु
वाहनसोडीलबान॥ छेदीलेसकळवारन॥ सवेच अस्वर थछेदुन॥ पत्तं
तीसर्वमारीले॥ ४४॥ माजलेबहुलरन॥ लोपुढेधावीन्नला मेघवर्न॥ दोघा
मीयुध्यजालेदारून॥ सव्कारीसुमी या मारीखे॥ ४५॥ त्याळधायाळप
ळली॥ त्यासदावनेदेकोटदीती॥ यक गजकलीवरालळपती॥ तेथेती
दोघीमायेक॥ ४६॥ समरीपडीलेजे वीर॥ तीवीमानारूढ होतीसत्वर॥ त्या
मीदेवांगनाच्चतार॥ करूनीनेली आसमद्ना॥ ४७ त्याउन्यालेतेले
रनी॥ त्यासवरीलीनेउनीयेक्षनी॥ पार्थाच्चीसंपत्ता हरूनी॥ नेववील
बभ्रुवाहन॥ ४८॥ कीतीक वीर धरूनी जील॥ बभ्रुवाहनेपाटवीले गा
वात॥ पुढीलहु अंकुशेरघुनाथ॥ ऐसाची जींकीला समरभुमी॥ ४९
लहु अंकुशाच्या कथा नीश्चीती॥ वर्नीली असेरामवीजये ग्रंथी॥ ते
चींपाहावी पंडीती॥ अलीसुरस्स प्रमान जे॥ ५०॥ तीनअध्य जान॥ रा
मवीजर लहु अंकुश अस्व्यान॥ तेथील कथा श्रोते परीसोन॥ परमसुख

पावीजेल ॥ ९१ ॥ असोयावरी हरीध्वज ॥ स्वसेनेसी धावी लातेजःपुंज ॥ पा
चसहश्रसेनासतेज ॥ बभ्रुवाहनाची मारीली ॥ ९२ ॥ पार्थसुतेनी जबा
नी ॥ हंसध्वज मारीलारनी ॥ अत्यंत मुर्छनायउनी ॥ नीचेष्टीत राहीला
॥ ९३ ॥ मगसुवेग धावीन्नला सत्वर ॥ तेने माजवीले रणघोर ॥ सहास
हश्रकुंजर ॥ रनमेदनी पाडीयेली ॥ ९३ ॥ बभ्रुवाहनाचे अनीवार त्रार
घेहीलेसुवेधनाचेलाह्काळ सीर ॥ सीरधाउनी आले सत्वर ॥ बैसले
येउनी वक्षस्थळी ॥ ९४ ॥ बभ्रुवाहना आली मुर्छना ॥ सवेंच सावध हो
उनीतलक्षना ॥ तोवरूसकेत वीरराना ॥ समरंगना आलाअसे ॥ ९६ ॥
होघयुध्यकरीती अनीवार ॥ जैसे मेरु आनी मांदार ॥ वर्मलक्षुनी त्रहीती
हाके अंबरगाजवीली ॥ ९७ ॥ जैसे सीखीपीच्छे पसरीली ॥ तैसे होघवीर
दीसली ॥ होघाचीहस्तकौसील्यता पाहली ॥ देववीमानी बैसोनीया ॥
॥ ९८ ॥ जीलेचीवीरधरून ॥ नेगराल पारवी बभ्रुवाहन ॥ त्याचे घाये
आनवीबाधउन ॥ उलुपीआनी चीत्रांगी ॥ ५९ ॥ च्चलाराचे वीर लण

उन ॥ करीतेआक्षपेसी पाळन ॥ हे हमपुत्र त्र धुन्म ॥ तोही धरुनी आनी
ला ॥ ६० ॥ स्त्रीबीरासहीत सर्वसंपती ॥ छदुनी आनीली नगरा प्रती ॥
पार्थसनेपुढ गती ॥ बरीकाहीहीसेना ॥ ६१ ॥ व्रसकेलासी सनेपार्थ
तुलरीगजपुरासी जायेसरील ॥ तुजहोलावीपरील ॥ धर्मकुंती आन
हेली ॥ ६२ ॥ आलाअस्वमेध हे त्यराहीले ॥ असीपचवतलव्यर्थ केले गे
ले ॥ माझासामर्थबुडाले ॥ म त्यचीन्हे दावीती ॥ ६३ ॥ व्रसकेलसनेजी
ताला ॥ मींगजपुरा न जायेलतुला ॥ पश्चमेस्तउगवेल सवीता
परीतेगोष्ट नघडेची ॥ ६४ ॥ आजी मीजुंसेन नीरवान ॥ घेरनबभ्रुवा
हनाचाप्रान ॥ सनोनीलोटला स्यंदन ॥ क्रोधवचन बोलतसे ॥ ६५
सनेबभ्रुवाहना गाहेरथीर ॥ समरीसाहे माझे सर ॥ मग तीबानीक
र्नेपुत्र ॥ पार्थसुत भेदीला ॥ ६६ ॥ हृदय त्याचे भेदुन ॥ व्रसकेलसोडीये
लेबान ॥ सवेचछेदुनी या स्यंदन ॥ चुर्न केला समर भुमी ॥ ६७ ॥ यावरी
अस्त्रजाळ ॥ सोडीले जाले वीर सबळ ॥ बान शस्त्रे ते जाळ ॥ यकीताती

परस्परे ॥ ६८ ॥ ग्रीवाडोलवीत पार्थसुत ॥ धन्य योद्धा वृसकेत ॥ मगास
क्रीडा कीली अद्भुत ॥ कर्नसुले घे तीली ते ॥ ६९ ॥ कौतुक पाहत असे अर्जुन
यकाचे यक उडवीली स्यंदन ॥ रथासहीत कर्ननंदन ॥ उडउनी धाडीला
सुर्येलोका ॥ ७० ॥ दोन दीवस रथ ॥ अंबरी चलोला व्यमत ॥ तीसरे दीवसी
वृसकेते ॥ सुग्रीवरी पडीयला ॥ ७१ ॥ बभ्रुवाहनाम हीत वृसकेत ॥ रथ
उडवीला गगण पंथे ॥ तो उडी टाकुनी या पार्थसुत ॥ वृसकेता वरी को
सळला ॥ ७२ ॥ पार्थ कौतुक पाहे चीती ॥ म्हने हे वीर थी जगती ॥ म्हनेहे
युध्ये न लुलो नत्र चीध्यती ॥ कधीही नाही देखीले ॥ ७३ ॥ अंतरीक्ष
युध्य करीती ॥ सवेची उतरती रनक्षीती ॥ छपन्न देसी च्यो युध्याची
गती ॥ दोघे दावीती परस्परे ॥ ७४ ॥ अैसे युध्य असमसा तास ॥ दोघा
सी जाले पंच दीवस ॥ टाकावया स्वासोस्वास ॥ यक नीमी ध्यन हेची
॥ ७५ ॥ मग या वरी बभ्रुवाहन ॥ सोडीला नीर्वानीचा यक बान ॥ वृ
सकेताचे सीर उडउन ॥ आकाश पंथे पाटवीले ॥ ७६ ॥ सवेच सरप

रलले ॥ पार्थ सुता चे हृदई आदळीले ॥ मागुती कंदुका ऐसे उडवीले ॥ लेजाउनी पडिले पार्थ पद्मा जवळी ॥ ७७ सीर हृदय स्मरन करीत ॥ क बंधरनी चौताळील ॥ सीर नसला य कमल ॥ वीर पडीले रनागनी ॥ ७८ हाली घेउनी थारथ चक्र ॥ सीरेवीन फीरवीले कलीवर ॥ मारु नीटा कीले अपार ॥ मगल पडीले छु मीवरी ॥ ७९ शोकार्नवी पार्थनी मग्न ॥ सीराते हृदई आळंगुन ॥ दीर्घलाक फोडुन ॥ शोक करीता जाहाला ॥ ८० अहो तुवा कर्णायेने येउनीयो ॥ ८१ ऐसे केले ॥ बंधुहत्य कळो नाही दीधले ॥ आमुचे रुन नाही फेडीले ॥ पुत्र पने यउनीया ॥ ८१ अरे वृसकेता वे ल्हाळा ॥ कर्ने ज्यामाजी या लघुबाळा ॥ वभ्राकोमळ स्नेहाळा ॥ मज याकुनी गेलासी ॥ ८२ अरे सुंदर प्रतीकर्न ॥ आली पाचही सुखी तुजे देखोन ॥ तुजपाशी नीअभीमन्य ॥ मीवीसरलो वृसकेता ॥ ८३ आ ताकुंतीधर्म देखल यान ॥ राहीला अस्वमेधयज्ञ ॥ आरे तुवा अनु शाल्य जीकुन ॥ पाद धरुनी आफरीला ॥ ८४ अरे यो वनास्वे हाजी

फीला॥ शामकर्नधरूनीआनीला॥ फीमजवरीकसोनीयावेळाळा॥ माझीयाबाळागेलासी॥ ८४॥ तुजवरीपांचा कीचेमन॥ अकुलालेही या गीलप्राण॥ अरेतुझेसीरलरीस्मरण॥ करीलआह्मुनी नवलल॥ ८५॥ कु लक्षयजालानी ध्येयसी॥ स्नेनेकह्माझ्यारकावासी॥ याहवेळेकाये= जालासी॥ गुंतलासीकवनाकार्या॥ ८६॥ आलासीहेघ्यास अवस्था॥ काउपेक्षीलिआला अनाथा॥ दुःखमुर्छेनाआलीपार्थी॥ नीचेष्टी लपडीयेला॥ ८८॥ सासीधनुस्य काढी करून॥ यवोनीटोचीबन्धु वाहन॥ स्नेनेमीवेक्र्याचानंदन॥ कीवापूतीव लेचापाहेपा॥ ८९॥ तीनस्त्रीया अैसाव्येर्थ॥ पडीलासीकायेरडल॥ तुवायुध्यकेले अ द्भुत॥ तेमज्जस्ववीक्षनभूरी॥ ९०॥ जुनाटझुंझारस्नेनवीसी॥ उट वीध्यादावीकैसी लाजसाडोनीरनी रडसी॥ दुजीयालावीसी दुसन॥ ९१॥ मगउटोनी सुत्रत्ता पली॥ सत्वर चढीला आपुलेरथी॥ मेघ धारावर्षली॥ तैसेसायकसोडीले॥ ९२॥ संर्वागीरवीळीलाबन्धुवा॥

हन पतनी संव्हारीली संपुर्न ॥ मीरी आकाशपंथे उडउन ॥ मनीपुरामा जीपड ताली ॥ ९३ ॥ आकाशव्यापीले बानी धुळीन समाये दीशाचेवद नी ॥ पार्थवीरे पडीलेरनी ॥ लेखा याचा नकरवे ॥ ९४ ॥ हेन्हीला ताचे म मसंधान ॥ अलक्षचक्रा परीदीसे सायेकासन ॥ याकोनीयाव जेबा न ॥ कोटपाडीला मनीपुराचा ॥ ९५ ॥ गोपुरे खळखळा रीचवीली ॥ गामसोडुनी स्त्रीया पळली ॥ बभ्रुवाहन आवेचीली ॥ धन्यक्षत्री की रटीवीर ॥ ९६ ॥ मगयावरी बभ्रुवाहन ॥ सोडील क्षाचे लक्षबान ॥ वयपाडीले घेहुन ॥ रथवीड वीला नीराडी ॥ ९७ ॥ हनुमंतास मूचे ल रथ ॥ आकासपंथे असे न्यमत ॥ मग खाले उलकनी या पार्थ ॥ अस्त्र सोडील बहुल ॥ ९८ ॥ यककाळ यकक्षतात ॥ समरी असे दोघे दीसत ॥ पार्थ तु आपुला सुत ॥ सरपंथी खीळी यला ॥ ९९ ॥ यक रमारमन यक उमारमन ॥ यक सील कर्न यक उश्वकीर्न ॥ असे बोले बभ्रुवाहन ॥ अतीतीक्षन ते धवा ॥ १०० ॥ मने माझे

मातेसभेटेवीलहुसन ॥ पापीयातुझेनपाहावेवदन ॥ पुर्वीतुवाकुळक्षयेक
रुन ॥ आम्हजगी गजमारीले ॥ १ तुआलाकरीहृहृस्मरण ॥ तुझेसीर
टाकीलोछेदुन ॥ तुवाअधर्मेमारीलाकर्ण ॥ रथचक्रउपडीला २ पाहो
बधुमाझा वृषकेतु ॥ बाळेकेलायुद्धकापुरुशार्थ ॥ लोगंगेचेशापेपार्थ
मोहोपावलारनागंनी ॥ ३ तोतेनेमोडीला अर्धचंद्र बार ॥ उडवीलेपार्थी
चेसीर ॥ ज्याबानज्याळेसाच्यार ॥ तेनीळध्वजाचीदाराहो ॥ ४ ॥ पार्थप
डीलाऱ्चीरनी ॥ थरथरा कापीन्नलीकुंभनी ॥ वृषकेताचेसीराजवळी
तेचक्षनी ॥ सीरपडीलेपार्थाचे ५ ॥ कीरडेकुंटले मंडीत ॥ चंद्रसुर्येऊे
सेदीसत ॥ बभ्रुवाहन जयवंत ॥ वाध्यवाजवीत परतला ॥ ६ ॥ परममो
हेसावकरील ॥ अवेसलाजाला मनी पुशाल ॥ उलुपीचीवागीसीमाल
वतलातोचीश्टलकेला ॥ ७ ॥ दोघेही काहाडीले अंळकार ॥ शरीरभुमी
वरीटाकीलेलेसहर ॥ दीर्घहाक फोडीलाली ॥ ८ ॥ आहाहृहृश्रीहृहृस्म
मीचा ॥ आहाहृहृस्मकोमलगाचा ॥ तुअनीवार बलादीशका ॥ आजी

रनीपडीलासी ९ ॥ गोमहनाचापुरुशार्थ ॥ यकल्याने कौरवजी कीलेसम
स्त ॥ नींवालकवचेदैत्य ॥ त्याचाअंततुवाकेला ॥ १० ॥ सप्थोत पाडीलागत्र
स्ती ॥ तंदुलभारमेलाहस्ती ॥ कंल्पात सौदामीनी अती ॥ रात्नले कैसे गी
ळीले ॥ ११ ॥ मस्यकी केवी गीळीलापर्वत ॥ मुगुटेग्नासी लासरीला नाथ
चीचीच्यामर्पेअकस्मात ॥ अक्रुनानुजे गीळीला ॥ १२ ॥ मक्षीकेचेपक्षवा
ते करुनी ॥ केवीवीझाला हवाग्नी ॥ भोगेंद्रासी आणोनी ॥ मुसके केवी
भक्षीले ॥ १३ ॥ तुम चासारथी रुक्तीरावर ॥ ध्वजीनुन्नु कारमाला बीरु इ
अकराक्षोनीदळसमग्र ॥ तुवाआटीले रनागुनी ॥ १४ ॥ आहामाहारा
जासुत्रस्तापती ॥ ब्रह्मांड भनीतुझीकीर्ती ॥ हेसर्वसाजे नीयाक्षीती
रायन कैसे केले तुवा ॥ १५ ॥ गोवींद केशवा माधवा ॥ नारायनाश्री
धरावासुदेवा ॥ तुझाब्रीदारक येधवा ॥ रनामाजी पाहुडलासे ॥ १६ ॥ मा
तेचासोकआयकोन ॥ धाउनीआला बभ्रुवाहन ॥ तौमंगळसुच तो
डोन ॥ अळंकारसर्वकाढीले ॥ १७ ॥ जालालोकागीतला वृतांत ॥ मा

साकायअन्या य साग येथे ॥ तुज हुसन टेउ नी लाल ॥ मज मारीती
पीतीयाने ॥ १९ ॥ लवह्याबोलती त्या समर ॥ अरे पीत घाल कीयापरता
होर ॥ धीगपुरुषार्थ तुझा सर्वही ॥ वहन सावी काळमुखा ॥ १९ ॥ बभ्रु
वाहन ह्मने साचार ॥ मालेहोतुह्मी ध्याअळंकार ॥ लवह्यासनतीखद्दीरा
गर ॥ लववीआला यावरी ॥ २० ॥ अरे आमुचा पतीमारीलारणी ॥ आह्मासी
नेर लयरयानी ॥ मग होघीयेवोनी रनगानी ॥ येत कवळोनी सोक क
रीती ॥ २१ ॥ पार्थाचीये चरनी ॥ सीरटेउनीया बोलली कामीनी ॥ हे
नाथउट येह्मनी ॥ आह्मासरा कोनी जाउनोका ॥ २२ ॥ उट नायायेचं त्रे
हफरीबानी ॥ द्रौपदलागी आनी धरुनी ॥ गार ने त्याकोरव यातीनी
रथीबेसोनीधावका ॥ २३ ॥ गधंर्वी नेलेबंधु सर्व ॥ सोडवीलोकरी
धर्धाव ॥ अरे बभ्रुवाहना केलेनाव ॥ पीचुघाल करुनीया ॥ २४ ॥ फरस
रामेवधीलीमाला ॥ तु वाकेले होघाचीये घाला ॥ अरे यरूघाततु कला
नष्टपतीला पीचुन्या ॥ २५ ॥ आलाह्मोपहीआ नीचौघेसहोदर ॥ यानहे

तीलअेकलासाचार ॥ मातेच्यासोकदेखोनीअपार ॥ पार्थकुमरगलीवरला ॥२६॥ मजउअयुलोकअतंरले ॥ माझेजालेपनव्येर्थगेले ॥ उलुपीप्रनेतेवेळं ॥ उपाययथेयेकअसे ॥२८॥ माझापीताद्दशबालनयेन ॥ अमृतसजीवनीकमनीपुर्ण ॥ त्यापासीआहेलोआनुन ॥ पार्थचमकेल=जीववावे ॥२८॥ परीसर्पतेथेभयेकर ॥ हेकटीनकार्यअसेफार ॥ कुंतीआलीनीहीसत्वर ॥ माधीआधीकार्यकरूले ॥२९॥ हीमनगजामालेतोमनी ॥ दीधलाअ्सेसपीलागुनी ॥ सर्पपीडीतीजेमरानी ॥ मनीसर्पउटवीलसे ॥३०॥ मगबभ्रुवाहनुबोलत ॥ याचेबानीररक्षीसीरेसाहीत ॥ उलुपीक्षनेपुचालेथे ॥ लुजबचेसनक्कक ॥३१॥ सर्पघेतीलतुझाप्रानु ॥ तरीमीकरीलेकाहीयत्न ॥ मगपुडलीकनामसर्पतेथुन ॥ पाटवीउलुपीपीतीयापासी ॥३२॥ आमुचेमंगळसुचगोले लुटोन ॥ हेमागेजनकालागुन ॥ मगतोपुडरीकनीघालातेथुन ॥ नोसमेहीराघतीआला ॥ ॥३३॥ तोपाहतापालाळ्छुवन ॥ वाटेअमरपल्लीन्युन्ये ॥ रत्नमयस

र्वमुयपाशुान॥ तुमीसंपुर्नकनकाची॥ ३४॥ नानावृक्षसमन्वील
जेथेलाटकेस्थरमुख्येंद्वेयस्य॥ हाटकनदीसर्वहावाहत॥ अकाग्नतेथे
मनीयाचा॥ ३५॥ तेथेसुर्याचेनाहीकारन॥ दशसहस्र योजनेवीस्ती
र्न॥ असोपुडलीकवर्तमान॥ जोगेम्हाघती मागलसे॥ ३६॥ कंन्यचे
कटसुचलुटले॥ तेशेषानेद्दष्टीन्यालाळीले॥ सत्नेमाजींसर्प बैसले
तेश्वेत जालेयालाले॥ ३७॥ मनीश्चावयासहस्रवदन॥ सीघ्र जालाजा
नोन॥ धलराष्ट्रनामासर्पवचन॥ क्रोधकरूनीबोललसे॥ ३८॥
अमृतमनी मर्त्यलोकास॥ नेलीया गेलसर्वपीयुश॥ पुढेजाता
मागेयश्ल आलस॥ यकदाने नेलीया॥ ३९॥ वीरगरुड नेश्लली
रोन॥ तरीमगकैचेवर्तमान॥ गरुडनयेपाताळा॥ ४०॥ आनीम
नुश्चयगवींष्टहोली॥ तेआल्यास कशान मानीली॥ आमुचेमस्तकी
चामनीहिरोनीनेली॥ ललनाकरीलील कंटीहार॥ ४१॥ मगआ
लीलेउनीमोकारी॥ भीकमागावीद्वारोद्वारी॥ शेषम्हनेलकोप

ळमुरारी॥ मनीनदेतालखला॥ ४२ परम प्रतापी श्रीधर॥ काळयाम
र्दनी चीरीला अघासुर॥ तरी मनी देउनी ह्रींगावर॥ तो षडनी मीच
करावा॥ ४३ तो धवलराष्ट्र बोले वचन॥ हा हम चीयासदेउळ पानदा
न॥ परी मनी नदेउ गेलीया प्रान॥ सत्य जाना भोगेंद्रा॥ ४४ मग न=
कुळ नागा हाती जाना॥ सेषसागुन पाटवी बभ्रुवाहना॥ मी मनी देतो
परीवीन्धा॥ सर्प सर्व करीताती॥ ४५ तो पुंडरीकसर्प येउन॥ बोले
उलुपी चीचा गीला गुन॥ तुह्मी सुखे ध्यावे आता आगन॥ मनी यतना
हीकरा॥ ४६॥ यावरी तो बभ्रुवाहन॥ क्षोभला जैसा प्रळयाग्न॥ बा
नाच्यागळा पत्र बाधोन॥ पाताळभुवना पाटवीला॥ ४७ सर्प पत्र
हातात उकलुन॥ लीहीले की मनी ध्यावा पाटउन॥ नाही तरी तुह्मा
सी संव्हारीन॥ करीन पुर्न नीरवंस॥ ४८ शेषलने सर्प हो अवधारा॥
आला बभ्रुवाहनासी युध्य करा॥ अरे धवतरा ह्या पामरा॥ वंशक्षय यया
माडीला ४९॥ मग सर्प आरसी घजाले॥ रथ गज अस्वावरी आरु ८

ले॥ वीवरमार्ग पृथ्वीवरी आले॥ युध्य माडले सबळ तेथे॥ ९० आकासी
घनमंडळे लवीहारले चहुकडे सर्पकुळे॥ बभ्रुवाहनाचे कटक वेढी
ले॥ संहारीले बहु भाळ॥ ९१ माडल धरलराष्ट्र वीस्तार॥ सेना संहारी
ली येकवीस सहस्र॥ मग तो स्वेतवाहनपुत्र॥ सर्पनाच करीत उठी
ला॥ ९२ लटलटा लुटली फनी॥ नक्षत्र जैसे रीच वीतीमनी॥ मग स
स्वलोडीली चहुकडोनी॥ मयोर गरुड नकुळादी॥ ९३ मधु मेघा=
ज्य आनुन अमुप॥ त्याल न्हानीले सर्व सर्प॥ त्यावरी तीक्षन तेजोरू
प॥ यीपीलीका त्व सोडीले॥ ९४ लटलटा पीपलीका लाडीती॥ म
युर नकुळं कुनीं भक्षीली॥ यावरी गरुड संहार करीती॥ चर्फडी
ती सर्प सर्प॥ ९५ बभ्रुवाहनाचे चरन॥ सर्प धरीली तेथा जाउ
न॥ कीलीक जाली शेषा जवळी धाउन॥ तंलमान श्लक रावया
न॥ ९६ शेष गहगहा हासत॥ आताकारे पळला भयात्रीत॥ मग
अर्जुन मनी पाटवील॥ वरी उचील बच कुंडले॥ ९५ शेष आप

आपनस्वये येउन ॥ बभ्रुवाहनाचे करी समाधान ॥ मनी ही धत्काले दे
खोन ॥ धृतराष्ट्र सर्पच फंडी ॥ ५८ ॥ मग तो आपुल्या पुत्रास नागेषु
डी ॥ नामाऱ्याचे कुबुद्धी ॥ ज्याने पार्थवसकेलाचे सीर नउणी आधी
बग ह्यालन्य वनी लपवावे ५९ ॥ ते गुप्तरूपे सीर घेउणी ॥ पळती ला
काळ घोरवनी ॥ उलुपीचीच्या गीदेखी जनी ॥ हाहाकार करती ले द्वा
६० ॥ सीर नेले जानोन ॥ दुःखतळमळी बभ्रुवाहन ॥ ज्याने नासले का
र्ये संपुर्न ॥ केले प्रयत्न वेर्थ गेले ॥ ६१ ॥ इकडे कुंतीने देखीले स्वप्न ॥
पार्थ वसकेल लैलल उन ॥ उष्ट्रावरी बैसोन ॥ दक्षीने दीसे चली
गेले ६२ ॥ कुंतीने हरीपासी सांगीतले स्वप्न ॥ यावरी बोले रवी
करवसन ॥ वसकेल आनी अर्जुन ॥ मृत्यु पावले नीःसंदेहे ६३
मग गरुडारूढ होउनी श्रीधर ॥ सवे कुंती आनी वकोदर ॥ देवकी
योसोदा सुंदर ॥ वळघोनी वीर चाली लया ॥ ६४ ॥ नीमीष्ये न लाग
ता लयेवेळी ॥ येते जाले मनीपुराजवळी ॥ चीत्रांगी उलुपी हस्वी

खीली ॥ कोल्हाळ येकची जाहाला ॥ ६५ ॥ अर्जुनाचे सीरमनमनीत ॥
यासी हाता मल अंतसंभजडील ॥ तैसेन्चवरी कळसे मळकल ॥ म
गनासीही नावीती जे ॥ ६६ ॥ पार्थास हृदई धरून ॥ शोक करी जगन्मो
हन ॥ जालायाचा त्याग पुर्न ॥ पद्मजजनक हाकीतसे ॥ ६७ ॥ वसके
तासी हृदइ धरून ॥ कुंती शोकानेंचीनी मन्क गन ॥ बच्चुवाहन धरी
हा हमचरन ॥ मगनमीये लेकुंतीते ॥ ६८ ॥ त्तने म्याकेले पीच हन
न ॥ पीतृव्य गस्तघाली उचलोन ॥ परीम्या मनी आनीला यत्ने
करून ॥ सीर कोने नेले कळेना ॥ ६९ ॥ त्तने परमात्मया वीत्यमंरा ॥
सुस्सेन छेदीया मासीयासीरा ॥ म जकडे पाहे कुंतीसुरवरा ॥
दुःखम्याहीधले बहुतासी ॥ ७० ॥ शेषत्तनें चक्रपानी ॥ म्यामनी
ही धला आनोनी ॥ परीसीर लपवीले दुर्जनी ॥ ठाई नपडे स्यामी
या ॥ ७१ ॥ मगबोले शेषनारायन ॥ मीबाळबूल च्यारी असेन ॥
लवीले होघे दुर्जन मकोन ॥ सीर यती आपनची ॥ ७२ ॥ लोबगहा

लक्ष्यवनी ॥ होघे सर्प पडीले मरोनी ॥ आकासपंथे सीर येउनी ॥ हे ल
इमाजवळी पडीयले ॥ ७३ ॥ आपुल्या ठाती सीर जोडुन ॥ मनी शंभावी
जगजीवन ॥ आधीं वसकेल उठउन ॥ सवेंची पार्थ जी वचीला ॥
॥ ७४ ॥ होघे करीती हरी स्मरन ॥ म्हनती उत्रा उभारे बभ्रुवाहना ॥
यावरी वेकुंठीचा राना ॥ आलंगील दोघाते ॥ ७५ ॥ कुंतीश्री मग सर्व ब
धाउन ॥ आलंगील वसकेल ॥ अर्जुन ॥ सुमने वर्षती सुरगन ॥ जये
जयकार वर्तला ॥ ७६ ॥ मग मनी रार्वेकरुन ॥ अवघे उठवीले से
न्य ॥ जेवी सुमीत्राला गोडेनांहि आनोन ॥ वान्नर सेना उठवीली
॥ ७७ ॥ जैसे वराच्या प्रसंगे करुणी ॥ पत्राळी पावती लुगडे लेणी ॥
तेसी पार्थीं नी मीत्र वाहनी ॥ उटवीली सर्व ही ते धवा ॥ ७८ ॥ ब
भ्रुवाहनास कुंती ॥ हृदई धरुनी आळंगीली ॥ यावरी मनी पु
रा प्रवेसली ॥ सवे सबैसली सर्व ही ॥ ७९ ॥ श्रीहरी म्हनते धनंज
या ॥ पुच मेका पराजया ॥ हे स्तीवाक्य जानोनीया ॥ आळंगी

तमुताले ८० ॥ मुर्येकोपला कीर्णावरी ॥ समुद्रलहरीवरी दावा करी ॥ अमृतमधुरता बाहेरी ॥ आपुलीचालुनछीतो ॥ ८१ ॥ आपुल्या सर्वेसी अबोला ॥ कल्पवृक्षे जेवी धरीला ॥ चंद्रकळाच्यात्याग माडीला ॥ मेरु कोपला सीखरावरी ॥ ८२ ॥ बभ्रुवाहन रवाले पाहात ॥ ज्ञान आपुला त्या गुरुछील ॥ माहावीर हालीचा जाल ॥ ह्रदर त्यास आळींगावे ॥ ८३ ॥ मग भीम हासोनी बोले ॥ धर्मन्यायलो येथे युध्य जाले ॥ श्रीरंग पाहला डोळे नीवाले ॥ सर्व ही पापे पुरी गेले ॥ ८४ ॥ आली आपुले पडील मारुन ॥ श्री हा हस्त पेजालो पावन ॥ मग बभ्रुवाहन आनी अर्जुन ॥ हा हस्ते धरु नी ॥ ८५ ॥ पाच दीवस राहीले लेथे ॥ उत्साव जाला अतो अनुल ॥ अळंका रेवस्त्रे सर्वा देल ॥ शेष जाला जाला स्वस्थाना ॥ ८६ ॥ उलुपी चीचांगी होघी जनी ॥ सर्व संपती घनदेउनी ॥ चालील्या गजपुराला गोनी ॥ आपुलीया स्वधामा ॥ ८७ ॥ योत्रा हा देवकी कुंतली ॥ २ भीमासवे गज पुरा जाली ॥ नाहीनीती मुरवाले ॥ ब्रुसानंदे करुनी जाली ॥ ८८ ॥ पुढे

जानोनी याकरीन ॥ पार्थासवेगेलाजगज्जीवन ॥ रसाळकथा करीता
श्रवन ॥ चींताहरुन दुरीहोये ॥ ९ ॥ हेबभ्रुवाहन अख्यान ॥ शत्रुनास
कपुन्येपारायेन ॥ आनी होये आयुष्यवर्धन ॥ श्रवनपाठन करी
ताची ॥ १० ॥ आनीसर्प त्रयु कराही ॥ सर्वथा न होये त्याचेगृही ॥
असीहेफळश्रुती पाही ॥ जेमीनी असे भासत ॥ ११ ॥ पांडुरंग पुर
वीलासीया ॥ ब्रह्मानंद येती सैर्या ॥ श्रीधरवरद पंढरीराया ॥ कथा
सुरस बोलवी पुढे ॥ १२ ॥ सुरस पांडव प्रताप ॥ अश्वमेध जेमीनी कृत्य ॥
त्यातील सारांस येथार्थी ॥ साठाव्यात कथीयला ॥ १३ ॥ अ ॥ ६० ॥
॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

व

श्रीगणेशायनमः ॥ संपलेबभ्रूवाहनआख्यान ॥ पुढचालीलाराम
कर्ण ॥ रथीसारथी इंदिरारमन ॥ सच्चीदानंदतनुजो ॥ १ ॥ संगोअ
पार सैन्ये घेउन ॥ नीघताजालाबभ्रुवाहन ॥ हंसध्वजनीळध्व
जवहन ॥ स्वभारसीचालली ॥ २ ॥ अनुशाल्वयुवनास्वसुवेग ॥ क
र्णनंदनमेघवर्णजालीसवेग ॥ तोदुसरानामकर्णसुरग ॥ तीकउ
नयेतादेखीला ॥ ३ ॥ मयुरध्वजराजा प्रसीद्ध ॥ जेनेकेलेसाअश्व
मेध ॥ सातवाआगआरंभीलासुबुद्ध ॥ घोडासोडीलाप्रथ्वीवरी
॥ ४ ॥ ताम्रध्वजत्याचासुत ॥ साठीक्षोनीदळासहीत ॥ पृथ्वीचेराजे
जींकित ॥ त्याचमार्गेपातला ॥ ५ ॥ दोन्हीघोडेमीळाले ॥ ताम्रध्व
जद्रष्टीदेखीले ॥ पार्थाचाघोडातेवेळे ॥ धरीलामयुरध्वजसुते
॥ ६ ॥ पत्रतत्काळवाचीले ॥ मगमकरध्वजप्रधानबोले ॥ ज्यानेपु
र्वीकौरवआटीले ॥ अकराक्षोनीदळासहीत ॥ ७ ॥ तोआलाआहे
पार्थ ॥ सवेरसीक्षीराध्वीजापात ॥ यावरीताम्रध्वजबोलत ॥ उत्त

ने

मबहुतजाहाल्हे ॥ ८ ॥ साहाअश्वमेधज्ञालेसंपुर्ण ॥ आतांहेदोघेनेउ
शामकर्ण ॥ येवेंजालेआठयज्ञ ॥ यावरीश्रीकृष्णपालला ॥ ९ ॥ ध
न्येआमुचेभाग्य ॥ यागासआलाश्रीरंग ॥ इतुक्यानेसर्वसांग ॥ ज
न्मसार्थकजाहाल्हे ॥ १० ॥ पार्थासीह्मणेमनमोहन ॥ पुढेंयुध्यदीसे
बहुतकटीन ॥ येव्हडावीरबभ्रुवाहन ॥ करभारदेतमयुरध्वजा ॥
११ ॥ सहसीकवीरअद्भुत ॥ मयुरध्वजपरमभक्त ॥ नर्मदातटीया
गकरीत ॥ रत्नपुरीनगरीहो ॥ १२ ॥ तोयुध्यमाडलेअद्भुत ॥ ता
म्रध्वजहरीसीबोलत ॥ मीतुजदेखोननीर्भयसत्य ॥ युध्यअ
द्भुतकरीनआता ॥ १३ ॥ ताम्रध्वजेचापवोडोन ॥ पार्थावरीटाकी
लेसत्तरीबाण ॥ रुषीसंख्यामार्गण ॥ सात्यकीवरीसोडीले ॥ १४ ॥
कृतवर्म्यावरीआठबाण ॥ शतबानीविंधीलामदन ॥ श्रीकृ
ष्णावरीतीनबान ॥ टाकीताजालाताम्रध्वज ॥ १५ ॥ यावरीबा
नज्यामात ॥ पुढेंधावीलाउरवानाथ ॥ बाणजाळघालीत ॥ ताम्र

ध्वजावरीतेधवा ॥ १६ ॥ विसबानीहृदयभेदीत ॥ दळसंव्हारीले बहुत ॥ पीतामहवैकुंठनाथ ॥ वीलोकीपार्थाकौतुके ॥ १७ ॥ रणभुमी माजलीबहुत ॥ रक्तनीमग्नावेगेजात ॥ अनीरुध्यवीरअभ्दुत ॥ दुळपाडीलेतीनक्षोनी ॥ १८ ॥ बाणामागेबाणसोडीत ॥ ताम्रध्वजके लावीरथ ॥ मगतोमयुरध्वजाचासुत ॥ कृतातवतक्षोभला ॥ १९ ॥ का ळदंडऐसाबाण ॥ सोडीताजालाअलीलीक्षण ॥ मगतोमन्मथाचा नंदण ॥ मूर्छितपाडीलाताम्रध्वज ॥ २० ॥ पांडवासीप्रीयअसंत ॥ पु ण्यावळीवृस्रकेत ॥ ताम्रध्वजाचारथ ॥ चूर्णकेलातीक्षणशरी ॥ २१ ॥ दुजेरथीबैसत ॥ तोहीचुर्णकेलाक्षणात ॥ तीसरेरथीआरु ढत केलानि:पाततयाचा ॥ २२ ॥ येकामागेयेकजान ॥ तीनसेर थकेलेचूर्ण ॥ ताम्रध्वजजर्जरकरूण ॥ सेनाअपारमारीली ॥ २३ ॥ यावरीताम्रध्वजअवीटवीर ॥ करीतउठीलासंव्हार ॥ बाणघा यकर्णकुमर ॥ मूर्छितकेलेरणांगणी ॥ २४ ॥ सहस्रबाणीतेवेका

सात्यकीमूर्छितपाडीला ॥ कृतवर्माहीपहुडवीला ॥ समीभुमीससेका
ळी ॥ २५ ॥ वीवणास्वसुवेगवीर ॥ मदननीळध्वजप्रवीर ॥ बभ्रुवाह
नेयुध्येकेलेअपार ॥ तोहीपाडीलाताम्रध्वज ॥ २६ ॥ सेनाजाहलीभ
याभीत ॥ ह्मणतीस्त्रोभलाहाकृतांत ॥ येकलटकेचभुमीवरीपडत
मूर्छागतासारीखे ॥ २७ ॥ बाणतयाचेयेतीतीव्र ॥ चपळेअेसेअनी
वार ॥ कोन्हीउभानराहेसमोर ॥ सेनासर्वत्रपाडीली ॥ २८ ॥ येकळेउ
रलेकृष्णार्जुण ॥ पार्थाह्मणेइंदीरावरनयन ॥ महावीरपूण्यपरा
यण ॥ तुह्मीसेनासव्हारीली ॥ २९ ॥ सुरत्वाचाअभीमान ॥ योपुरुस
ककाचाक्षीण ॥ सर्वांचागर्वहरूण ॥ समरीशयनकरवीले ॥ ३० ॥
यावरीतोमहावीरपार्थ ॥ बाणधारासावरीवर्षत ॥ ताम्रध्वजा
चाछेदुनीरथ ॥ सारथीपाडीलातात्काळ ॥ ३१ ॥ ताम्रध्वजाचेस
हस्त्ररथ ॥ चूर्णकरीसुभद्रानाथ ॥ मगताम्रध्वजाचेपुरुषार्थ ॥ अ
त्याभ्दुतप्रगटीला ॥ ३२ ॥ ताम्रध्वजह्मणेवैकुंठनाथा ॥ आतारक्षी

आपुल्यापार्था॥पाहामाझीयापुरुशार्था॥धरूणनेइनदोघाते॥२२॥सेनपक्षी
जेवीधावत॥तैसाउडालाअकस्मात॥ब्रंह्मांडनायकद्वारकानाथ॥उच
लुनघेतखादीयावरी॥२४॥अर्जुणधरीलाचरणी॥दोघेघेउनउडाला
गगणी॥अर्जुनह्मणेवैकुंठदानी॥पाहापुरुशार्थयेयाचा॥२५॥मगयाव
रीकमळावर॥ताम्रध्वजाचेहृदइसहार॥वज्रप्रायलत्ताप्रहार॥देताजालातेध
वा॥२६॥ताम्रध्वजासीआलीगीरगीरी॥तीघेहीपडीलेप्रथ्वीवरी॥पार्थ
आनीकोसारी॥मुर्छाअसंतपावले॥२७॥गेलेचकायनकळेप्राण॥
तेवीकळपडलेदोघेजन॥ताम्रध्वजमुर्छासावरूण॥अपुलेरथीआरू
ढला॥२८॥जयवाद्यवाजउण घेउनीचालीलादोघेशामकेर्ण रत्नपु
रासजाउन॥पीतीयालागिभेटला॥२९॥सागेसमुळवृतांत॥जींकीलेपा
र्थआनीवैकुंठनाथ॥पाडेनीयामुर्छागत॥सेनासर्वहीआटली॥४०॥बब्रूवा
हणमदणप्रद्युम्न॥मेघवर्णकर्णनंदण॥हंसध्वजसवेगपुर्ण॥सेनेसही
तमारीले॥४१॥आनीलेदोघेशामकर्ण॥अश्वयज्ञतुमचेजालेपुर्ण॥मयुर

ध्वजदीक्षीतहोऊन। वेढीलब्राह्मणबैसला॥ ४२॥ समस्तव्रतांतजैसेकोन। मयु
रध्वजगहीवरलापूर्ण। ताम्रध्वजासबोलेवचण। मजआतावदनदाउनको
॥ ४३॥ परब्रंह्मकेवळवैकुंठनाथ॥ जोकमळोद्भवाचाजनकसमर्थ॥ सनकादी
काचेआराध्यदैवत॥ सारज्ञाननीगमाचे॥ ४४॥ माहाराजरुद्रार्जुण॥ प्रस
न्नतेनरनारायण॥ यावरीशस्त्रेधरूण॥ कायायुध्यकेलेरे॥ ४५॥ घाळोनीया
लोटांगण॥ आनीतासयेथेप्रार्थुण॥ तरीमीहोतोसुप्रसंन्न॥ ह्मणतोधन्य
तुजलागी॥ ४६॥ अरेतुहीसकळप्रसीद्ध॥ अरेकैसाकेलाहीगभेद॥ श्रीक
ष्णपुर्णब्रंह्मानंद॥ यावरीशरटाकीलेतुवा॥ ४७॥ घरीयेताचिंतामणी॥
अभाग्यदीधलाभीरकाउणी॥ कल्पव्रक्षउपडोनी॥ आंगणीचाजेसाटा
कीला॥ ४८॥ कामधेनुयेतासत्वर॥ अभाग्यमारीलीकाष्टप्रहर॥ तैसातु
वाकेलाप्रकार॥ हरीवरीशरघातले॥ ४९॥ अमृतभाग्यप्राप्तझाले॥ तेणेकै
सेसंमार्जणकेले॥ तैसेपरब्रंह्मघरासीआले॥ अपमानीलेतुवाकैसे॥ ५०॥
अरेतुवीष्णुद्रोहीघातक॥ जायपरतानदावीमुख॥ साहाअश्वमेधकेले

देख। द्वारकानायक न आला॥ ५१॥ सातवा यज्ञ करावयास। येत होता जग न्नीवास। धावया मज नीरोत्रायेश। स्वामी माझा दयाळु॥ ५२॥ करदाट झाला सद्ग दीत। वीमळ अंबुधारा नेत्री जात। मयुरध्वज चींताक्रांत। आता कैसे करावे॥ ५३॥ ऐसा राव आरंबळत। इकडे काय जाले रणात। उठोनीया वैकुंठना थ। सावध करी पार्थासी॥ ५४॥ उभारेला ताम्रध्वज आह्मण उण। हाक देत उठला अर्जुण। हासोन बोले जनार्दन। गेला घेऊन अश्व दोन्ही॥ ५५॥ सैन्य मारीले समस्त। उरलो तुह्मी आह्मी दोघे जीत। येव्हढा तुझा बळ पुरुषार्थ। क्षीण केला यानी पाहे॥ ५६॥ याहुन शत गुण थोर। बळकट मयुरध्वज राजेंद्र। मग बोले पार्थवीर। आता यज्ञ राही ला की॥ ५७॥ सर्वकर्ता तु नारायण। आमुचा काय साज अभीमान। तुवाच मांडीला हा यज्ञ। कर्ता पुर्ण तु झाला तु॥ ५८॥ पांडवा चा पुर्ण कैवारी। हे ब्रीद गाजे भुवन भरी। ते तु सांभाळी कैटभारी। पुत्र नारीको सांतका॥ ५९॥ यावरी बोले मदनतात। मयुरध्वजाची भक्ती अद्भुत। सह सीक शांत दांत। तुज दावीतो चाल आता॥ ६०॥ हरी जाला वृद्ध ब्राह्मण

सिष्यसहजचीजाळाअर्जुण ॥ पुर्वरूपपालटुन ॥ रत्नापुरासमीपआले ॥ ६१ ॥ त्या
नगराचीपाहतारचना ॥ वीस्मयवाटतसेअर्जुणा ॥ ह्मणेहस्त ॥ नापुरनारायणा ॥
वोवाळावेयावरोनी ॥ ६२ ॥ आधीव्याधीदरीद्रआवर्शण ॥ वृद्धहदुष्काळदुर्म
न ॥ नगरीनाहीअनुप्रमान ॥ प्रजाजणसुखरूप ॥ ६३ ॥ नगरातप्रवेशलेदोघेज
ण ॥ लोकीदेखोनदोघेब्राह्मण ॥ समस्तीकरीतीसाष्टांगनमण ॥ नाहीअ
भीमानकोन्हासी ॥ ६४ ॥ कृतांतासीसीक्षालावीती ॥ ऐसेनगरीविरहीं
ति ॥ पार्थह्मणेश्रीपती ॥ पाहेवीरसमर्थहे ॥ ६५ ॥ आधीचपरब्रह्मसाक्षात
सावरीद्वीजरूपशोभत ॥ द्वादशटीळेवीराजीत ॥ यज्ञोपवीतझळकतसे ॥
॥ ६६ ॥ नेसलाक्षीरोदकसुढाळ ॥ सेलापाघुरलाशुभ्रनीर्मळ ॥ कर्णीकुंडलाचे
झळाळ ॥ गडस्थळीबींबलासे ॥ ६७ ॥ केशासावरोनीदीधलीग्रंथी ॥ पाऽपा
डुकाबीराजती ॥ पुढेसीष्यासुभद्रापती ॥ काठीधरूणीजातसे ॥ ६८ ॥ यज्ञमं
डपातआलेजाण ॥ तोचान्हीलक्षबैसलेब्राह्मण ॥ येकदाचअवघेउठोण ॥
समोरयेतीविप्राते ॥ ६९ ॥ कुंकालुनीतिन्हिवन्दी ॥ मुर्तिमंतउभेठाकोनी ॥

अहवनीगार्क्षपरदक्षणा ॥ ग्नी ॥ समोरजातीवीप्राते ॥ ७० ॥ मयुरध्वज
धावोन ॥ घाळीताजाहालोटांगण ॥ परमसन्मानेप्रीतीकरोण ॥ सिंव्हास
नीबैसविला ॥ ७१ ॥ रत्नाभीशकककरूण ॥ केलेषोडशोपचारेपुजण ॥ मयो
रध्वजकरजोडुण ॥ उभापुढेपाहतसे ॥ ७२ ॥ ब्राह्मणधाकतीसमस्तसैंस्त ॥ वृ
द्धवेदोनारायणसाक्षात ॥ जरीआलासपुसेलयेथ ॥ तरीत्रहोतरनेदेव
वे ॥ ७३ ॥ मयोरध्वजमुखविलोकीत ॥ तोब्राह्मणजाहालासदृदीत ॥ स्फुंदो
स्फुंदोतेव्हारडत ॥ नैनीवाहतअस्रुधारा ॥ ७४ ॥ सभागजबजीलीसमस्त
हाब्राह्मणसत्वसीळबहुत ॥ कोन्यापतीतेदुःखप्राप्त ॥ केलेयासीकळेना ॥
७५ ॥ मयोरध्वजतेव्हांबोलत ॥ स्वामीसांगाकायवृत्तांत ॥ द तुजदुःख
दीधलेज्यानेबहुत ॥ दंडआताकरीनमी ॥ ७६ ॥ तुजवरूणप्राण ॥ मीआ
पुलावोवाळीन ॥ तुसांगसीतेकरीण ॥ आताचदेइनसांगसीते ॥ ७७ ॥
विप्रस्फुंदतत्तेअवसरी ॥ बोलतांशब्दनफुटेबाहेरी ॥ ह्मणेराजेंद्राअवधा
री ॥ वृतांतआताजाहालातो ॥ ७८ ॥ मीद्वारकेचाब्राह्मण ॥ सांगातेपुत्रास्त्रि

षघेउन ॥ तुवाकेलेसाहायन्न ॥ ह्मणोनीकिर्तिऐकीली ॥ ७५ सातवायन्ना
लागुण ॥ येतहोतोसत्वरधावोन ॥ तुम्यानगरासमीपजाण ॥ दाटलागलेउ
धानपै ॥ ७९ त्यातुनअकस्मातपंचानन ॥ आलाआह्मावरीधावोन ॥ येकु
लतायेकन्नाण ॥ पुत्रमाझाधरीयेला ॥ ८१ वेदशास्त्रीपरमनीपुण ॥ वेदवी
धीनामह्यालागुण ॥ ऐसापुत्रप्रवीन भुमंडळीनसेकोन्हाते ॥ ८२ कोमळ
बाळधरुण ॥ गेलाघ्याडामाजीघेउण ऐसेबोलत्ताब्राह्मण ॥ कंठदाट
लापुढती ॥ ८३ कोन्हासीदुःखसागुआत्ता ॥ मगराजेंद्रजालाबोलता
सेनासीद्धकरारेसमस्ता ॥ त्वरेचलावनाजाउ ॥ ८४ प्रथ्वीवरीलपंचानन
धरुणीआताजीवेमारीन ॥ रावसीद्धजालाह्मणोण ॥ ह्मणेबोलऐकरा
या ॥ ८५ मीत्यासीबोलीलोवचण ॥ मजभक्षीसोडीनंदण ॥ मगतोबोली
लापंच्यानन ॥ तुम्हेकटीनशरीरनलगे ॥ ८६ तुवावृततपकेलेफार ॥
नभक्षीतुझेशरीर ॥ आताकाकुळतीसयेतोथोर ॥ तरीविच्यारयेकऐके
॥ ८७ तुझापुत्ररक्षीतोह्मणभरी ॥ तुमयुरध्वजापासीजायसत्वरी ॥

स्यानेदेरुकर्वतोनीयेअवसरी ॥ कुजवेआग्र आनीका ॥ ८८ ॥ याचेश
कुमारशरीरगोरवर्ण ॥ मश्चीलाप्रीतसहोइन ॥ मगतुझापुत्रसोडीन ॥ हा
नीश्चयजानपा ॥ ८९ ॥ मजनेकडाचयायासुत ॥ वेदशास्त्रीपारांगत ॥ या
चेलग्नमाझीळेनीश्चीत ॥ वैशाखशुद्धद्वादसी ॥ ९० ॥ देसीलआह्मासी
धन ह्मणोनीयेतहोतोधावोन ॥ असपयीरहेजेऐकोन ॥ काय वचण
बोलत ॥ ९१ ॥ आयुष्यधनयौवन ॥ हेपरीचावतुक्षणिकजाण ॥ राज्या
असीनकेपुर्ण ॥ भोगावेकोनेसेवटी ॥ ९२ ॥ क्षणकेशरीरअशास्वत ॥
आयुष्याचेनकळेगणीत ॥ ब्राह्मणकाझीवेचीतायेथार्थ ॥ सार्थकका
येचेजाहाले ॥ ९३ ॥ सीद्धमाळारजेंद्र ॥ कर्वतआनीलासत्वर ॥ बोल
तमगकायवीप्र ऐकिराया सागतो ॥ ९४ ॥ सुशीस्त्रीआनीसुत ॥
याराजवकीदेइकर्वत ॥ जरीतुशीयाकाळाआढअश्रुपात ॥ की
वारडतादेखीलकोन्ही ॥ ९५ ॥ नगरातीलमनुष्यमात्र कोन्हेनकरा
वाहाहाकार ॥ कर्वतीताराजीयाचेशरीर ॥ गीतगावेस्त्रीपुत्राणी ॥ ९६ ॥

यातकाहीअंतरपडलाजाण॥ मीजाइनला काळउडुन॥ मगस्त्रीआ
नीनंदण॥ बोधवीलेबरव्यापरी॥ ९७॥ तुह्मासीपाकीलेआजवरी
देखा॥ आताकृपावेमाझ्यीयादेहुसार्थका॥ कद्दानकरावेकोनली
शोका॥ सर्वलोकावीनवीले॥ ९८॥ स्नानकरोनीसहधीर॥ नीस
कर्मसारूणीपरीकर॥ दानेदेउनीअपार॥ उभाठाकलालेधवा
॥ ९९॥ सीरीघातीलीकवंता॥ हरीनाममाळाउच्चारीता॥ रूक्मा
माधवागोविंदाअच्युता॥ नामउच्चारीप्रबंध॥ १००॥ स्त्रीपुत्रेधरीः
लाकवंत॥ सर्वासिमस्ताकरजोडीत॥ ब्राह्मणासीवीपरीतवाय
त॥ महासहवधीरअसेहा॥ १॥ खनखनाकवंतवाजल॥ रावनामथा
लाउच्चारीत॥ हेद्वारकानाथमदनताल॥ द्रौपदीलज्जारक्षका॥ २॥
गजेंद्रउद्धारकाजगजीवना॥ पांडवपाळकाजगन्मोहणा॥ तुझेअ
स्पयपादजनार्दना॥ भजनेइतेथेआला॥ ३॥ ब्राह्मणह्मणेमुकवंत
काकवंतीलातुह्मीयेथ॥ रावस्त्रीपुत्रासरखुनावील॥ काहीयेइलते

चगावे॥४॥म्गह्मणेराजेंद्रा॥मयोरध्वजाअसीउदारा॥शरीरसंपत्तीदे
उनीवीप्रा॥कीर्तिकेलीअद्भुत॥५॥सकळपृथ्वीचेभुपाळयेउनी॥राजेंद्र
लागतीतुह्मीयाचरणी॥तुजऐसाउदारत्रीभुवणी॥दुजानाहीभुभुजा॥
६॥ब्राह्मणाच्याएकेबैसउन॥कोनदेइलइछाभोजण॥सकळधरापु
र्णजोकोन॥कर्ता तुचीयेकपे॥७॥नगरातआकांतहोतसे थोर॥केचाये
थेआलावीप्र॥नमागेराजसंपतीसार॥राज्यशरीरछेदीतो॥८॥स
कळदेववीमानी॥सीद्धजालेपुष्पघेउनी॥ह्मणेधन्यउपमात्रीभुवनी॥
मयुरध्वजातुजऐसानसे॥९॥येकह्मणतीदेवपदेसकळी॥यासीआता
देइलवनमाळी॥तोआश्चीर्यवर्तलेतेकाळी॥तेचीआतापरीसीजे॥
१०॥रायाच्याजोवामनेत्रा॥तेथुनीचाळील्याअश्रुधारा॥ब्राह्मणचाळीला
सत्वरा॥ह्मणतोनघेउआता॥११॥ब्राह्मणजातादेखोनी॥स्त्रीपुत्रवी
नवीतोरायालागुणी॥वीप्रजातोतुजटाकुनी॥कायआह्मीकरावे॥१२॥
रायब्राह्मणासीतेकाळी॥करजोडुणबोलावीढ्ठवळी॥येरुपातळी

तत्काळी ॥ सागआश्रुकाआले ॥ १३ ॥ मयुरध्वज बोले वचण ॥ माझे स
र्वांगआनंदघन ॥ तुह्मीजाळ घेऊन ॥ सार्थकजाळे तयाचे ॥ १४ ॥ वामनेः
त्राअश्रुआले ॥ आपुले। सार्थक नाहीजाले ॥ तेदुःखआठवीयवेळे ॥ खे
देरडत्याकरीता ॥ १५ ॥ ऐसेऐकताश्रीकृष्ण ॥ दीव्यचतुर्भुजरूपधरा
दुन ॥ कीरीटकुंडलेमंडीतवदण ॥ आकर्णनेत्रवीराजती ॥ १६ ॥ करवेत
काढुनीतेसमई ॥ मयुरध्वजधरीलाहृदई ॥ क्षणनलगतासहसाही
दीव्यरूपजाळाते ॥ १७ ॥ जाळायेकचीजैजैकार ॥ पुष्पेवरुषतीसुरव
र लागलावाद्याचागजर ॥ लोकधावतीपाहावया ॥ १८ ॥ अर्जुनेस्वरूप
प्रगटवीले ॥ मयुरध्वजेआळींगीले ॥ तेवेळेमाहासुखजाले ॥ त्यासीदृ
ष्टांतनसेची ॥ १९ ॥ कृष्णार्जुणाचेपुजेण ॥ रायेकेलेप्रीतीकरुण ॥ करु
णियाअपारस्तवन ॥ धरीचरणवारंवार ॥ २० ॥ मगमयुरध्वजासहीत
तश्रीकृष्ण ॥ संगेसप्तक्षोणीदळघेऊन ॥ जेथेपडीलेघोररण ॥ तेथे
आलेतेधवा ॥ २१ ॥ अभ्दुतकेलेगोपाळे ॥ दृष्टीनेवीलोकीतासवेंदळे

प्राणीमात्रजीववीळे ॥ गर्जोंलागळेविरस्त्रवे ॥ २२ ॥ ताम्रध्वजाचेदळ ॥ जीववीले
श्रीरंगेताकाळ ॥ गर्जतवाद्याचाकल्लोळ ॥ रत्नापुराप्रवेशती ॥ २३ ॥ राहाउनस
प्तदीवस ॥ रायेपुजीलाजगन्नीवास ॥ अपारसपत्तीरत्नवीशेष ॥ भगवंतासस
मर्पीळी ॥ २४ ॥ मयुरध्वजासीह्मणेजगज्जीवण ॥ तुह्मीआह्मीसाह्यहोउन ॥ ध
र्मयागसंपादुण ॥ सीद्धीनेउत्तलता ॥ २५ ॥ मयुरध्वजह्मणेकृपानीधी ॥ सात
वाव्यागनपावतासीद्धी ॥ अंतरपडलेवेदवीधी ॥ केसानेउसागाते ॥ २६ ॥ हरी
ह्मणेयागकेले ॥ तेतुवावरुणासंतोषवीले ॥ आतासमयागाचेश्रीयसगळे
समर्पणतुकरीका ॥ २७ ॥ अनंतयागाचेफळ ॥ तुह्मांहातांआलेनीर्मळ ॥ तु
ह्मलोमीघननीळ ॥ चालधर्मासिभेटावया ॥ २८ ॥ मयुरध्वजबोलेवचन ॥
तुझेवाक्यमजप्रमाण ॥ सोडीलेदोन्हीश्यामकर्ण ॥ साह्याआपणचालील
॥ २९ ॥ पुर्णब्रह्मानंदअभंग ॥ सर्वस्वसाह्यश्रीरंग ॥ श्रीधरवरदानिःसंग ॥ न
पडेव्यंगकोठेही ॥ ३० ॥ दोघेश्यामकर्णपुढेजात ॥ सकळराण्यासहीतपार्थ ॥
पाठीसीजातसेरक्षीत ॥ नृपसमस्तसमागमे ॥ ३१ ॥ यावरीसारस्वतपुरी

वीरवर्माराज्यकरी सात्यासेवककेसुंकरी घोडाधरूनीनेद्यालेका २२
ज्याच्याराज्यातबहुसनीती जावाइज्याचासंयमनृपती पुण्यपरायण
परमार्थी नाहीवस्तीपापाची २३ परस्त्रीदेखतानिर्मळ परधनपाहा
ताअंधकेवळ परनिंदेसीसकळ मुकेहोतीसर्वही २४ आधीव्याधीद
रीद्रकाळी ज्याचेग्रामीनसेकाळत्रइ संयमनीसाचीकंन्यापाही नेदीध
लीयेमाते २५ सर्वहीवीरमरती सेवठीयेप्राळयाप्रतीजाती हाणउ
णितेयमस्त्रीनीश्रीतो ज्ञातीप्रीतीवीचारुणीया २६ सर्वपतीवृत्त
हाणवीती अग्नीससेवठीशरीरदेती नरीतेनव्हेपतीवृतासाती वै
स्याच्नरामीळला २७ असेजानोनीसंशयमणी जालीवैस्यान्न
राचीपत्नी तेपतीवृतासीरोमणी भ्रतारासवेसादर २८ विरवर्म्या
चेनगरीसुद्ध धर्मनादतसेचतुर्वीध घरोघरीब्रह्मानंद नाहीविष
मकोटेही २९ असोपंचपुत्रासहीत विरवर्म्याबाहेरनीघत त्या
च्यादळासनाहीअंत युध्यअद्भुतमांडीले ४० स्वसुराचेसंकट

जाणोनी ॥ येमपातलास्वर्गीहुनी ॥ पराक्रमन्युनमपाहुणी ॥ त्यासीसाह्य जा
हाला ॥ ४१ ॥ तीनशतनमुर्तिमंत ॥ असीवातरोगआलेधावत ॥ पातलेचोदा
सन्नीपात ॥ अष्टादशकुळवेगळाले ॥ ४२ ॥ अष्टोत्तरशतगुल्मरोग ॥ चौऱ्या
सीधनुर्वातआलेसवेग ॥ क्षयरोगसेनापतीअभंग ॥ सर्वामाजीश्रेष्ट
जो ॥ ४३ ॥ अष्टोत्तरशतमुखरोगसत्य ॥ त्याचेभेदआहेतबहुत ॥ वर्णीता
नलगेअंत ॥ कासयायथवाढऊ ॥ ४४ ॥ वीरवभ्र्याचेअतुलबळ ॥ साह्यत्या
सयेमपातलासबळ ॥ युध्यमाडीलेतुंबळ ॥ पाडवदळसंव्हारीले ॥ ४५ ॥
पार्थरथीकमळाकांत ॥ विरवभ्र्यात्यासीबोलत ॥ श्रीदरुश्यातुरक्षीपार्थ ॥
पाहेप्रतापमाझाआता ॥ ४६ ॥ साठीबाणघालुनवीकळकेलाअर्जुण ॥
पंचबाणीसंपुर्ण ॥ पंचशारजनकभेदीला ॥ ४७ ॥ सावधहोउनीयापार्थे ॥
त्यावरीबाणजाळघालीत ॥ मगह्मणेरमानाथ ॥ पार्थवीरनावोपे ॥ ४८ ॥
तुवामारिलेकर्णजयद्रथ ॥ तेतुजनचळेयेथ ॥ राजेसर्वकेलेमुर्छीत ॥ साह्य
तुजआलेजे ॥ ४९ ॥ तरीहनुमंतयाचारथबांधावा ॥ नेउनीसमुद्रातटाका

वा॥ वायुसुतह्मणेकेशवा॥ अशोक वनन्केले॥ ५०॥ तोमाहाराजवीहंभ
चळ॥ तवसामर्थ्यबळअतुळ॥ मगवीर वर्म्याचारथ॥ अंजनीपुत्रेउचलीला
५१॥ विर वर्म्यानेपार्थशरीदेण॥ येकाहाते घेतलाउचलोन॥ अल्हाद चक्रा
ऐसेभोवंडोन॥ समुद्रावरीपातला॥ ५२॥ वीरवर्माह्मणेहनुमंता॥ तुम
जठाकसीजेथेआता॥ पार्थआनीकृष्णनाथा॥ त्यासहीतेथेउडवीनमी॥
५३॥ येकाहस्तेधरीलारथ॥ येकाहस्तेताडीलाहनुमंत॥ वायुसूतल
त्याप्रहरदेत॥ परीकदानोनसोडी॥ ५४॥ विरवर्म्याचेह्रदइ॥ कृष्णेहात
दीधलीतेसमइ॥ मगअवघेचआफठोलेमही॥ युध्यतेथेकरीताती॥ ५५
श्रीरंगह्मणेअर्जुणा॥ हावीरकदाआटोपेना॥ येथेकोनाचेबळचालेना॥ स
हस्त्रवर्षभीडत्ता॥ ५६॥ कृष्णह्मणेरेवीर वर्मा॥ तुवाकेलीयुध्याचीसीमा॥
तुजदेखोनीमजप्रेमा॥ उचंबळत भेटावया॥ ५७॥ ऐसेऐकताचीवच
न॥ वीर वर्माघालीलोटांगण॥ कृष्णार्जुनासीप्रीतीकरूण॥ भेटला
तोरणपंडीत॥ ५८॥ आपुले सर्वराज्यधन॥ तात्काळकेलेकृष्णार्पण॥

ग्रास्यसंख्यादीवसराहुउन॥ आदरकेलाबहुतची॥ ५९॥ भांडारसमर्पी
लेसर्व॥ येकेवीससहस्रदीधलेअस्व॥ येमेनेउनीवंदीलामाधव॥ गेलास्व
स्थानासावरी॥ ६०॥ श्रीकृष्णवचनेकरुण॥ विरवर्मादळघेउन॥ साह्याचा
लिलासंपुर्ण॥ तनमनधनघेउनीया॥ ६१॥ पुढेनंदकोलाहल॥ दोन्हीघोडेगे
लेसावरुण॥ भीज्ञादीधलेनाहीचरण॥ पवनाहुनीगमणसाचे॥ ६२॥ मग
नोकाप्यांनोनीबहुत॥ पार्थाचेदळभारउत्तरत॥ पुढेकौंतलापुरदेखत॥ न
गरचंद्रहास्याचा॥ ६३॥ नगराजेवळीयेताचीजान॥ अदृष्यजालेश्यामकर्ण
दळभारतेथेथोपण॥ तदृरूपपाहती॥ ६४॥ ह्मणतीवारुनेलाकोनेयेथ
लोकोनासीनकळेवृतांत॥ [illegible]हाविरपार्थ॥ बुधीकाहीसुचेना॥ ६५॥ तोअक
स्मातनारदमुनी॥ उभाठाकलातेथयेउनी॥ जोदीव्यसुमनेकरुणी॥ सुरगणीअ
चींला॥ ६६॥ देखोनीविष्णुनाभनंदन॥ नमीतीसर्वीतीकृष्णार्जुन॥ सकळरा
जेयेउन॥ मस्तकेठेवीलीपायावरी॥ ६७॥ अर्जुनबोलेवचन॥ येथेगुप्तजालाश्याम
कर्ण॥ हासीन्नलाब्रह्मनंदण॥ ह्मणेवर्तमानयेकावे॥ ६८॥ चंद्रहास्यश्यामक

बेकला

र्णनेठे ॥ तेतुह्मासीकाहीनाहीकळले ॥ यावरीसुभद्रावेरेपुसीले ॥ चंद्रहास्यको
नअसे ॥ ६९ ॥ नारदह्मणेबेकाहतीहास्य ॥ चंद्रहास्यमहाराजपुण्यपुरुष ॥ ज्या
चेचरीत्रेंनीर्दोष ॥ मासयेतहोय पे ॥ ७० ॥ सवघेराजेअनीकृष्णार्जुण ॥ कथाबे
कलीसावधान ॥ चंद्रहास्याचेचरीत्रगहण ॥ विधीपुर्वेबनीले ॥ ७१ ॥ तेसुर
सकथाअसेफार ॥ ब्रह्मानंदहोउनीनिर्भर ॥ बेकलाचीहोयसादर ॥ प्रेमभरेहो
उनीया ॥ ७२ ॥ श्रीपांडुरंगावीहारा ॥ श्रीधरवरदाजगदोद्धारा ॥ ब्रह्मानं
दाअतीउदारा ॥ बोलवीकथासारसे ॥ ७३ ॥ सुरसपाउवस्रतापयंथ
अश्वमेधजयमीनीकृत ॥ सातीलसारांशयेथार्थ ॥ यकसठाव्यात
कथीयेला ॥ १७४ ॥ ओवी ॥ ६१ ॥ संपुर्णमस्त ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ छ
छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ

श्रीगणेशायनमः॥ ॐनमोचंद्रहास्याचीकथासीतीगहण॥ सांगेसरीशो
द्धवनंदण॥ कोन्हीयेकनृपपावन॥ कोंतकाधीपतीनामतया॥१॥ त्याचापुत्र
जालासुलक्षण॥ चंद्रहास्यनामाभीधान॥ पृथ्वीवरीजेसेज्ञान॥ स्वरूपनाही
लहला॥२॥ त्यानृपावरीआलेपरचक्र॥ युध्यझालेससरात्र॥ कोंतकाधीपतीपा
वलापरत्र॥ शत्रुनेनगरघेतले॥३॥ राजस्त्रीयाकरीतीअग्नीप्रवेश॥ मगउप=
माताघेउनीचंद्रहास्यास॥ चोरुणीठेवीतीचंद्रहास्यास॥ कोंतळपुरीनीसी
दीनी॥४॥ तीनवरुशाहोताचीपुर्ण॥ धात्रीगेलीक्रमोन॥ नीधरपाहेराज
नंदन॥ आश्रयकोठेदीसेना॥५॥ तोशालीयामनुसिंहमुर्ती॥ सापळली
याबाळकाप्रती॥ वदनसंपुटीअहोरात्री॥ प्रीतीजतनकरीतसे॥६॥ पुज्रा
करुणीत्रीकाळ॥ मुखीरक्षीतनीर्मळ॥ देशोदेसीहिंडेबाळ॥ ह्मणोनीलो
कदयाकरीती॥७॥ येकपाच्यारुणीअन्नघालीती॥ येकपाघुरावयावस्त्र
देती॥ चीमनेबाळघेवोनीसांगाती॥ बीदोबीदीखेळतसे॥८॥ बाळदे=
खोनीयासुलक्षण॥ तन्मयहोतीजनांचेनयन॥ कोडेवरीघेतीउचलोण

त

देसीचुंबणश्रीतीने॥ ९ ॥तेथीचाकुंतळेस्वरनृपती॥दुष्टबुद्धीतोपापमती॥
प्रधानत्याचानीश्चीती॥अतीदुरात्मानीर्दय॥१०॥काकबुद्धीतोक्रुरपात्मा
रूणीयातोरुषिस्वर॥ओन्नसत्तरपनकरीतथोर॥तोबाळसमोरदेखीला॥११॥
प्रधानेतोबाळबोलाउण॥ह्मणेयेथेतुकरीभोजण॥द्वीजपंक्तीतत्
सुलक्षण॥भोजनालागीबैसीला॥१२॥शालीयामासीतुळसीचाह
त॥सवेचंचेनैवेद्यदाखवीत॥तीर्थघेवोनीभोजणकरीत॥ऋषित्तठस्त
पाहातातो॥ १३ ॥भोजणकरुणीबाळउठीला॥प्रधानापुढेजाउणी
बैसला॥ऋषीसीऐसाभासला॥कीपुत्ररायाचानीर्धारी॥ १४ ॥ह्मी
ह्मणमंत्राक्षताटाकीत॥हापुत्रतुझाबीजह्होकानीश्चीत प्रथ्वी
जींकोनीयासमस्त॥राज्यकरीलरामाऐसे॥ १५ ॥ऐकताह्सोभला
प्रधान॥ह्मणेमुर्खतुह्मीअवघेब्राह्मण॥पुत्रकोनाचानेनोन॥आ
सीर्वादतुह्मीकैसादीधला॥ १६ ॥स्वस्थानागेलेब्राह्मण॥असत्य
नव्हेवीप्रवचण॥चींतामानसीदारूण॥दुष्टबुद्धीचेलागली॥ १७

म्हणेब्राम्हणवचणनीश्चीती ॥ असत्यनहोयकल्पांती ॥ मगअसंज्ञजीव
घाली ॥ यासीयेकालीबोलावीत ॥ १८ ॥ म्हणेरुपोरच्याळउनी ॥ वणीवधा
ताकाकेजाउनी ॥ याचीसाहावीआगोकीवापनचरणी ॥ ते छेदुनीयाम्ना
नावी ॥ १९ ॥ तीहीरखेळवीतबाळनेली ॥ शास्त्रेकाढीलेतेवेळी ॥ देखोनी
बाळघाबिरली ॥ म्हणेकामजमारीतातुह्मी ॥ २० ॥ तवतेबोलतीवचण
तुजमारवीतोप्रधान ॥ चवुकडपा हेराजनंदण ॥ दीशाप्तुन्यदीसताती ॥
२१ ॥ मगमुखीचीकाढीलीसीळा ॥ करवळीघेतलीतयवेळा ॥ म्हणे
करूणाकरादीनवत्सला ॥ हरीगोविंदामाधवा ॥ २२ ॥ म्हणेमीबाळक्य
नाथदीन ॥ आजीवरीतुवाकेलेपाळण ॥ जनकजननीतुजगजीवण
मजल्हाकोनयेवेळे ॥ २३ ॥ धावप्रल्हादवरदाजगजेठी ॥ मजठावदेआपु
लीयापोटी ॥ मीतवकंठीघालीनमीठी ॥ कृपादृष्टीदयाळा ॥ २४ ॥ ऐ
सेबोलोनीयासप्रेम ॥ मुखीघालीनाळीयाम ॥ तवचांडाळनीर्दयपर
म ॥ शास्त्रउचलीतीवधावया ॥ २५ ॥ मगतेन्याहाळुनीपाहाती ॥ तव

शीहवदनरमापती ॥ शंखचक्रादीआयुधेहाती ॥ उभापाठीसीरक्षीत २६ ॥ सुदर्शनधगधगीत ॥ हातीधरीलेक्रोधयुक्त ॥ ब्रंह्माउडाकीद्वैल समस्त ॥ हेलावीललेजेतेही ॥ २७ ॥ यातेजामाझीनीश्चीसी ॥ चंद्रसूर्यचु बकरूपादेसी ॥ वीचुल्लताझळकती ॥ दंलपक्षीलेशाहो ॥ २८ ॥ देख ताभयाभीतझालेचाअल ॥ ह्मणतीकोनेवधावेहेबाळ ॥ मगसाहा- विष्णुगोकीताहाकाळ ॥ छेदुनीघेतलीतेधवा ॥ २९ ॥ वधीलेह्मणोनी दावीतोपुन ॥ तोराखीलेदुष्टबुद्धीचेमन ॥ एकलेबाळकरीतरूदण ॥ घोरवनीहीडतसे ॥ ३० ॥ वदणामाजीहरीचाछंद ॥ गितगालदीव्य नामप्रबंध ॥ तोमृगयाकरीतराजकुळींद ॥ यास्थळासीपातला ॥ ३१ बाळदेखोनीसकुमार ॥ रथसाडोनीधावेनृपवर ॥ उचलुनीघेतलातो सुदर ॥ उदकेनेत्रपुसीले ॥ ३२ ॥ तोनाममाकाध्यनीवार ॥ बाळकउच्चा रीवारंवार ॥ देववानीवदतउत्तर ॥ रायालुजपुत्रदीधला ॥ ३३ ॥ क लिंगचाहरीनमायगणी ॥ नगरासीआलापरतोनी ॥ भांडार

मे

फोडोनीतत्क्षणी ॥ याचकाहासीलुटवीले ॥ २४ ॥ बाधावेलागले क
ळोच्छ ॥ चंदनावतीचेलोकसकळ ॥ मुंडपघसनीदेखसबळ ॥ पाहा
वयाबाळयेताती ॥ २५ ॥ कुळिंगाचीमेधावतीपट्टराणी ॥ कुरवंडीकरी
पुत्रावरूनी ॥ बोसंगाआउवाघेउनी ॥ स्तनपानदेतसे ॥ २६ ॥ बा
ळदेखोनीआनंदलीचीत्ती ॥ हर्षनसमायेगगणाप्रती ॥ पान्हा
फुटलादरोनीतीप्रती ॥ कंचुकीतटतटातुटत ॥ २७ ॥ ब्राह्मणबो
धावीन्नलेबहुत ॥ लक्षणपाहुनीचीन्हसागत ॥ याचेनामचंद्रहा
स्पयथार्थ ॥ नसेवीपरीतकाईहीहो ॥ २८ ॥ नगरजनआनीतीअ
हेर ॥ याचेत्रीगुणदत्तनृपवर ॥ होटस्यासपसंवत्सर ॥ मौजीबंधन
जाहाले ॥ २९ ॥ जाहलावेदशास्त्रीनीपुन ॥ चौषष्टीकळाज्ञात्याप्र
विण ॥ पुत्राचीवीद्यादेखोन ॥ कळिंगरावमनीतोषला ॥ ४० ॥
राजभारकार्यसमस्त ॥ चंद्रहास्यासकळीगदेत ॥ येथाकाळीमे
घवर्षत ॥ धरणीपीकेअसंभाव्य ॥ ४१ ॥ धेनुदुभतीअपार ॥ आधी:

माधीमृस्कूनसेअनुमात्र॥ चंद्रहांस्पलोकासीसमग्र॥ पाव्हारुणीयासागत
से॥ ४२॥ तुळसीवृंदावनहरीपुजन॥ पुराणश्रवणहरीकीर्तण॥ हरीदीन
त्रयवृत्तपुर्ण॥ अन्नोदकदानेयाचका॥ ४३॥ ह्लुकेंज्ञोनकरीसत्य त्यास
दंडीनमीयथार्थ॥ लोकत्तैसेचआचरुणीसमस्त॥ करीतीदानधर्मय
थावीधी॥ ४४॥ शोडषवरुषजालीयापुर्ण॥ मेळउणीअपारसैन्य॥
पीतीयासह्मणेप्रथ्वीजींकीन॥ आज्ञादीजेमाहाराज॥ ४५॥ कौलिंद
ह्मणेकुंतळेस्वरा॥ त्यासीआह्मीभतीवर्षीदेतोकरभारा॥ दुष्टबु
द्धीप्रधानदुरान्मारा॥ तोदेखोनसकेआमुते॥ ४६॥ चंद्रहास्पबो
लेउत्तर प्रथ्वीजिंकुनीयासमग्र॥ मगसाव्याघेउसमाचार॥ सीघ्रा
लावीनक्षणमात्रे॥ ४७॥ असोचंद्रहास्यअद्भुत॥ प्रथ्वीजिंकीली॥
अकरादीवसात॥ भुपेंकीचेन्दपनाथ॥ जिंकोनीनगरासआनी
ले॥ ४८॥ कळींदसामोरायेत॥ पुत्रदेखोनीआनंदत॥ चंद्रहास्यसा
ष्टांगेनमीत॥ क्षेमदेतपीतीयाते॥ ४९॥ समस्तराजेपीतीयासीभेटुन

स

करवीत्याहातीनमण ॥ असोयज्ञजाह्लासंपुर्ण। राजेबोळावीह्लेस्वस्था

ना ॥५०॥ कळिंदह्मणेकुमरा ॥ करभारपाठवाकुलळेस्वरा ॥ येरूह्मणे

आज्ञादीजेसत्वरा ॥ धरूणीआनीतोक्षणमात्रे ॥५१॥ कळिंदह्मणेपुर्वा

पर ॥ त्यासआह्मीदेलोकरभार ॥ स्वामीद्रोहनकरावासाचार ॥ चंद्रहा

स्यअवस्यह्मने ॥५२॥ ळोकसमागमेदेउणीसत्वरा ॥ द्रव्यपाठवी=

कोंतळकापुरा ॥ दुष्टबुद्धीनेभांडारा ॥ द्रव्यआठवीह्लेसमस्त ॥५३॥ क

ळिंदाच्याळोकांयथावीधी ॥ पाहुनेरकरीदुष्टबुद्धी ॥ ह्मणेजाह्लीयापा

कस्युद्धि ॥ भोजनासीसर्वीउठावे ॥५४॥ ळोकसत्यवीस्वासी ॥ ह्मणे

आजीअसेयेकादसी ॥ चंद्रहास्यकोपेह्लआह्मासी ॥ नर्कवासीदेईल

त्ता ॥५५॥ चंद्रहास्यनाऋषिकेरु ॥ दोहीकडेहोइलनास ॥ क्रोधदा

टह्लादुष्टबुद्धीस ॥ माझेवचनासीमान्यनाही ॥५६॥ तुमचाकळींदआ

नीचंद्रहास्य ॥ क्षणनह्लगतावधीनदोघास ॥ तोतेह्लणतीपरीयेस ॥ प

राक्रमत्तयाचा ॥५७॥ सकळजिंकीह्लेनृपनायक ॥ तुह्मापुढे कायमस्य

क॥ येथींचेराजेसकळीक॥ घेइलक्षणनलगता॥ ५८॥ परमकोपळादु
ष्टबुद्धि॥ लोकआककुनीघातीलेदुर्बुद्धी॥ कुंतकेम्थराजवकीलतो
कुबुद्धी॥ वर्तमानसांगेतीले॥ ५९॥ कलिंदमातलाबहुत॥ याचास
माचारघेतोनीम्ब्रीत॥ द्रव्यपाठवीलेकिंचीत॥ कायह्मणोनीनकळे॥ ६०॥
ह्यावह्मणेचंपकमाळती॥ उपवरकन्याजालीनिश्चीती॥ वरसुलक्षण
पुरुस्यार्थी॥ पाहुनीयाआनावा॥ ६१॥ अवस्यह्मणोनीतेअवसरी॥ तो
विषयात्रधानकुमरी॥ पीतियासह्मणेनिर्धारी॥ वरमजळाआनीका॥
६२॥ प्रधानेगेलीतीलेदीवस॥ शोडशवरूषेजालेकंन्येस॥ ह्मणेचा
विजरीलीवास॥ तरीलोळतसेस्मशानी॥ ६३॥ वीह्लुपरद्वारीना
टक॥ कुळ्लाळतोचतुर्मुख॥ छद्रभंगाकीतदेख॥ दुषणसमस्तनव
ग्रह॥ ६४॥ मगकन्येचेकरूणीसमाधान॥ आलीयावरकरीन
लग्न॥ असोटकभारेसीक्रोधेकरूण॥ चंदणावतीयपालला॥ ६५॥
कलिंदसामोरायेउनीभेटला॥ दुष्टबुद्धिमंदीराआनीला॥ ह्मणे

तुमचापुत्रपाहुवहीला॥ जेणेकेलापुरुषार्थ॥ ६६॥ चंद्रहास्यआलाताकाळ
उठोनीभेटलामहारवळ॥ त्याहाकुनपाहालासकळ॥ चिन्हेदेखीलेआंगो
ळीचे॥ ६७॥ ह्मणेराचलोकीयथार्थ॥ असंजेसोमीलाजीवजीत॥ मगनम्रवच
णबोलत॥ कळिंदाप्रतीलेधवा॥ ६८॥ ह्मणेऐसापुत्रझाकीला॥ आमुचेरा
यासीनीहीभेटवीला॥ मगचंद्रहास्यासीतेवेळा॥ येकांतीनेलदुष्टबुद्धिलो
॥ ६९॥ ह्मणेपुत्रासीदेतोलिहुणि॥ कोंतळकापुराजावेयेन्चीक्षणी॥ मदणासी
भेटावेजाउणी॥ तोमीमागुणीत्वरीतयेतो॥ ७०॥ आमुचानीजध्यासतुमचे
पाइ॥ रात्रदीवसलागलापाही॥ चंद्रहास्यह्मणेलवलाही॥ जातोआतास
त्वर॥ ७१॥ दुष्टबुद्धिनेलीहीलेपत्र॥ परमचांडाळअपवीत्र॥ इुरात्मीयान्चे
मत्तअनुमात्र॥ २ ब्रादीकानकळेची॥ ७२॥ सहस्त्रायुचीरंजीवमदणा॥ माझी
हेलुजआज्ञा॥ चंद्रहास्यतवदर्शणा॥ पाठवीलेम्यायथार्थ॥ ७३॥ विषदीजे
यासी॥ वीच्यारनपुसावेकोनासी॥ भोजनीशयनीउदकेसी॥ तांबुलीवीसर
नपडावा॥ ७४॥ अभ्यंगसुगंधतैलचर्चीत॥ मोहोत्सावकरावात्वरीत॥ को

नवुकावे

नेहीप्रकारेंसललता ॥ पुत्रआमुचाजरीहोसी ॥ ७५ ॥ वीचारकोन्हासनपुसा
वा ॥ सुदीनकुदीननपाहावा ॥ आमुचामार्गनलक्षावा ॥ बराकरावामोहो
साव ॥ ७६ ॥ पत्रगुंडाळुनीकरीदेत ॥ तुह्मीयेकळेंचजावेतेथ ॥ मग चंद्रहा
स्य ह्मणील ॥ आत्ता पुसेपील यासी ॥ ७७ ॥ ह्मणे कौंतळापुरा जाउन ॥
स त्वर येतोपरतोन ॥ तात्काळ वरूवरी बैसोन ॥ यक ळाची नीघाला
॥ ७८ ॥ शतयेजणमार्गेक्रमोनी ॥ कौंतळापुरासमीपयेवोनी ॥ राहुनीयाउप
वणी ॥ स्नानकरोनीपुजाकरी ॥ ७९ ॥ केलेंशाळीग्रामाचेअर्चेण सहस्त्र
नामपठतापूर्ण ॥ जवळीहोतेंनीर्दोंशअन्न ॥ जालेंभोजनचंद्रहास्यांचें ॥
॥ ८० ॥ वीडाघेउनीतेअवसरी ॥ निद्राकेलीक्षणभरी ॥ तोवन क्रीडेस
सुंदरी ॥ विषयाआलीयास्याना ॥ ८१ ॥ सवेंसखीयापाचसात ॥ ज्यालु
येकळानानादावित ॥ विषयादुर्‍होनीदेखत ॥ पुरूषनीद्रस्तजालातो ॥
॥ ८२ ॥ ह्मणेवारूतरूसीबांधोन ॥ कौनहायेथेंकेळेंरायण ॥ सकळसखी
यासचुकउन ॥ येकळीचआलीयास्याना ॥ ८३ ॥ शंकीतशंकीतजात

वृक्षाआउलपतलपत ॥ मणामाजीचींतीत ॥ क्षणयेकनीदृस्तअसोका ॥ ८४ ॥ जवळीयेउनीपाहात ॥ आंगिच्याकळादीप्यफाकत ॥ जैसाकेवळहो कांत परणुआळाश्रीयेते ॥ ८५ ॥ तोजवळीयाडीदेखला ॥ सोडुनीयासेज वपाहाता ॥ सोवाळीयामदीसेदीसीवसी ॥ ह्मणेविस्मयभरुपाहेस ॥ ८६ ॥ पुढतीबाधेजनउकरी ॥ तेपत्रदेखीलेतेअवसरी ॥ पीतमुद्राखो करवोनीअंतरी ॥ परमसंतोशवाढला ॥ ८७ ॥ पत्रउकलोनीवाचीत विषदीजेयासीत्वरीत ॥ वरकरुपदाचाअर्थ ॥ उत्तमचीनदीधाल ॥ ८८ ॥ ह्मणेहेकावीपरीत ॥ तातडीजाहालीलीख्यालार्थे ॥ अक्षरचुकलसर्व ॥ हे रियेथेकेसेकरावे ॥ ८९ ॥ तेक्षानखेनेत्रीचेकाजळ ॥ काढोनाअक्षरलीहीता काळ ॥ विषयादेइयासीप्रबळ ॥ लिहुनिपत्रबांधीले ॥ ९० ॥ मग ह्मणेजैजैभवाणी ॥ तुह्मलिसीमजलागुनी ॥ हावर जोडयाक्षणि ॥ आनीककाहीनमागो ॥ ९१ ॥ स्यरुपसुंदरदेखोन ॥ ह्मणेमीह्मास्तवीवा ळुन ॥ वाराघालुनीयेकक्षण ॥ घर्मदाटलाशरीरा ॥ ९२ ॥ नराकुमारा

९८

जालाप्राणनाथ॥ हेहीगोष्टअसे जानुनीत॥ म्हणाजाकृपसमाद्रुत॥ गुडाकीलषंतःकर्णि॥ ९३॥ सर्वेश्वरखीयामोळी॥ आपुलीया म्हासीपातली॥ मनातुष्ठवृस्थाळागली॥ तेनसायुकोनाले॥ ९४॥ चंद्रहास्यजागाहोडुणि॥ सत्वरवारूवरीबैसोनी॥ प्रधानसूहामे समीपयेडुनी॥ वृतांतआतपाटवीला॥ ९५॥ ओकेतामदणआला धावत॥ क्षमाळींगणप्रीतीनेदेत॥ मंदीरातनेऊनीबसील॥ पुजाके लिआदरे॥ ९६॥ चंद्रहास्यपत्रदेत॥ मदणाउकलुनीपाहात॥ वीष यादीजेवरीत॥ पदेसमस्तउत्तमची॥ ९७॥ घरातघेऊनीगेलाळो रवीत॥ मातेपुत्रघडघडावाचीत॥ म्हणेवराकसावीलरीत॥ पत्रबु डीळीलीहीलेअसे॥ ९८॥ तोस्त्रीयायेउणीसमस्त॥ गवाक्षद्वारेव रपाहात॥ स्वरूपासीउनारतीकोत॥ हरूषअतरीसर्वजाह्या॥ ॥ ९९॥ बाहीरआलामदण॥ आनीलेजोतीसीबोलाउन॥ म्हणेसा गाकधीसुलग्न॥ येरुवीचारुणीबोलतसे॥ १००॥ मदणयासी

ने

बोलत ॥ आज्ञाकरावीत्वरीत ॥ मगत्तोह्मणेवरा बहुत ॥ करावीलरीयेसम
इ ॥ १ ॥ उत्तमलग्नआजीअसे ॥ पुढसालामासावाचुनीनसे ॥ बापेन्चरी
त्रेकेलेऋषीकेरो ॥ वराह्मणोनीउटीला ॥ २ ॥ नवरागुसरूपेनेउनी ॥
बैसवीलासेजारणीचेसदणी ॥ मदणाच्यास्त्रीयाजाउणी ॥ बहीनी:
जाल्याचंद्रहास्या ॥ ३ ॥ वऱ्हाडीमीकाळेबहुत ॥ हळदीवधुवरासीला
वित ॥ मूळपाटवीळेत्वरीत ॥ गजरेवाजतवाजंत्री ॥ ४ ॥ वरसुंदरदेखो
न ॥ बोलतीनगरीकलोकजन ॥ ह्मणतीविषयेचेभाग्यपरीपुर्ण ॥ अे
सेनीधानजोडीलेतीले ॥ ५ ॥ लग्नघटीजवळीआली ॥ वीषयाश्रृंगारु
णिआनीली ॥ मधुपर्कादीपुजाकेली ॥ आरंभीलेमंगळाष्टक ॥ ६ ॥ ॐ
पुण्यह्मणताजान ॥ अंतरपाटगेलाफीठोन ॥ दोघाजालेपानीग्रहण ॥
लाज्याहोमादीसर्वही ॥ ७ ॥ इकडेदुष्टबुद्धीनेकेलाअनर्थ ॥ कालिंगा
सआकळुनीबंदीघालीत ॥ नगरवीध्वंसुनीबहुत ॥ मग ह्रूषेतेथुण
नीघाला ॥ ८ ॥ तववाटेतसर्पबाळीलायेक ॥ मीतुझ्पाद्र्याचाअसेरक्ष

क॥ तेमदणेवेचीलेसककीक॥ वीषयेच्यावीवाहुजाहाला॥ ९॥ घाबीराजा
लाप्रधान॥ तोपुढेदेखीले ब्राह्मण॥ ह्मणेकोठुनीआलेअवघेजण॥
दठाउनीउभेकेले॥ १०॥ तवतेआसीर्वाददेत॥ धन्यतुह्मीमदणसुत
द्रव्यवेचीलेअपरमीत॥ लग्नजाले विषयाचे॥ ११॥ सेवकासह्मणेध
रा ब्राह्मण॥ जीव्हाटाकायाच्याउपडोन॥ द्रव्यघेतले हीरोन॥ मगसो
डोनीदीधले॥ १२॥ मंदीराआलाह्मरीत॥ मदणपीतीयासीनमस्का
रीत॥ ह्मणेकथलिखीले लीखीत॥ केसाअनथकेलातुवा॥ १३॥ येरु
ह्मणेपत्रपाहुन॥ तात्काळचीलावीलेलग्न॥ पाहोनीवधुवरसुलक्षण॥ द्र
व्यसंपुर्णवेचीले॥ १४॥ पत्रआनवीलेसत्वर॥ अक्षर वाचीलेसादर॥ तो
विषयादीजेउत्तर॥ मगउगाचीराहीला॥ १५॥ ह्मणेलेखनीगेलीचा
चरी॥ कीडोकापडलीअंधारी॥ मदणासह्मणेतेअवसरी॥ उत्तमप्र
यनकेलेतुवा॥ १६॥ कोंतकेस्वरासयेउनमस्कारुण॥ सांगेतुसक
ळवर्तमाण॥ तात्काळनीघालामदन॥ रायाप्रतीसांगावया॥ १७॥

प्रधानआलेग्रामीहुन ॥ नीद्राकेलीआहेभ्रमोन ॥ आनीसाक्षीयाचेअसेका
रन ॥ जालेलग्नविषयेचे ॥ १८ ॥ तोलोकजवळील सांगती ॥ जोकांचंद्रहास्य
नृपती ॥ जेनेकेलीप्रथ्वीवरिख्यांती ॥ वीषयेसवरलोकेला ॥ १९ ॥ राजाज्ञा
लाकोपायमान ॥ माझीयेकंन्येचेसांडोनीयालग्न ॥ आपुलेकंन्येसीजाउ
णिजाण ॥ वरसुंदरमेळवीला ॥ २० ॥ येकह्मणतीतोचवरआनोन ॥ चंपकमा
लनीद्यावीपुर्ण ॥ मगरायेअपारजन ॥ मदणासांगातेदीधले ॥ २१ ॥ वरआनाग
जीबैसोनी ॥ देउलयाचंपकनंदीनी ॥ सुलग्नआहेयेचीक्षणी ॥ उसीरआता
नलावावा ॥ २२ ॥ ह्मकेउदुष्टबुद्धीकायकरील ॥ अयेजाबोलाउणीसांगत ॥ ह्मणेचं
डिकेच्यादेउळात ॥ आधारीगुप्तबैसावे ॥ २३ ॥ जोपुजायेइलघेउण ॥ तेथेघ्यावी
वाट्याचाप्राण ॥ मगह्मणेचंद्रहास्यालागुण ॥ करापुजेणचंडीकेचे ॥ २४ ॥ पुजा
घेउनतेवेळा ॥ येकलेचजावेदेउळ ॥ नवसपाहीजेपुरवीला ॥ मगसांडे होतील
२५ ॥ अवस्यह्मणोनीहरील ॥ येकलाचंद्रहास्यजात ॥ नगराबाहीरआधारा
त ॥ चंडीकेलागीपुजावया ॥ २६ ॥ तोसाचवाटेभयाभीत ॥ मदणआलाभा

रासमवेत ॥ चंद्रहास्यासी देखोणि ह्मणत ॥ येक ठेको ठेजालाजी ॥ २७ ॥
आह्मावरी कोपला नृपनाथ । तुह्मास बोलावीले तेथ ॥ ह्मणोअंबापुजो
णि हरीत ॥ मग मी येउण जाणपा ॥ २८ ॥ मदण ह्मणे मी चीजाउण ॥ येतो स
त्वरपुजा करूण । चंद्रहास्यासी गजी बेसउण ॥ नेला मीरवत राजसदण ॥
॥ २९ ॥ तात्काळ लावीले लग्न ॥ वरीदक्षीणा राज्यदीधले जाण ॥ चंद्रहा
स्यावरी छत्रधरूण ॥ कोतउभ्यर ह्मायतपा ॥ ३० ॥ चंपकमाळतीस वेष्टेउ
णी ॥ तेथोणी नीघाले तयक्षणी ॥ प्रधान गत लागोनी ॥ येता जाला चंद्रहा
स्य ॥ ३१ ॥ सहारलोये वाद्यगजर ॥ प्रधाणासी सागती हेर ॥ आले चंद्रहास्यन्
पवर ॥ चंपकमाळती घेउणीया ॥ ३२ ॥ प्रधाण ह्मणे तेचीक्षणी ॥ कायरे बोल
ताआह्मुणी ॥ यान्याजी हाछेदाको न्ही ॥ तो वधु वरे नैनी देखीले ॥ ३३ ॥ तो चं
द्रहास्य ह्मणे प्रधानासी ॥ मज धाडुनी राजसदनासी ॥ मदण गेला अंबीकेसी
पुजावयाकारणे ॥ ३४ ॥ मग दुष्टबुद्धी वेगे धावत ॥ नगराबाहीर आलाआ
कांत करीत ॥ भुलत यासी देखोनी भीत ॥ वीठाक ह्मा चानव्हावा ॥ ३५ ॥ देउ

कालआलाप्रधान॥ तोछीन्नभीन्नजालामदण॥ तेनेहीमस्तकआफठोन
दीधलाप्राणतेयेची॥ ३६॥ एकलेचंद्रहास्यसाळेकरूण॥ सांगातेदोघीस्त्री
याघेउण॥ राजग्रहीयेउण॥ सींव्हासनीबेसला॥ ३७॥ प्रातःकाळ जाली
यात्वरीत॥ गुरवआलाधावत॥ ह्मणेप्रधाणपुत्रासमवेत॥ रंगसीळेवरीपडी
येले॥ ३८॥ ऐकोनीवर्तमानवीरस॥ घाबीराजालाचंद्रहास्य॥ टाकीताजाः
जालास्वासोस्वास॥ चंडीके चेदेउळी॥ ३९॥ प्रेतदेखोनीयाबोलत॥ कोनेके
लाहाजीवघात॥ नगरलोकह्मणत॥ नेनवेनीश्चीतराजेंद्रा॥ ४०॥ मगकरूः
नीयाह्वण॥ करीअंबीकेचेस्तवन॥ शीवळह्मणाजालीप्रसन्न॥ मागेव
रदानअपेक्षीत॥ ४१॥ येरूह्मणेयादोघाते॥ उठवीआताजगंन्माते॥ नीद्रस्त
सारीखेअवचीते॥ मदणप्रधाणउठली॥ ४२॥ वाद्यांचेगजरहोत॥ चंद्रहास्या
आनीलेमीरवत॥ तोचंदनावतीचेदुत॥ येउनीवर्तमानसांगती॥ ४३॥ दुष्ट
बुद्धीनेकलिंदआकळीला॥ सकळसंपदाघेउनीगेला॥ मगदुष्टबुद्धिघरीबेस
विला॥ मदणादीधलेप्रधानह॥ ४४॥ मगमातापीतीयासवरा॥ चंद्रहास्य

आनवीकोंतळापुरा ॥ तीनषतवरूषेअवधारा ॥ राज्यकरीलसुखरूपे ॥ ४५ ॥ औ
दार्यसत्वपरोपकार ॥ धर्मसायासयेत्रागंभीर ॥ पराक्रमपुण्यसीळनीर्धार ॥
सप्रेमभक्तीवीस्वासी ॥ ४६ ॥ ऐसुकालक्षणिमंडीत ॥ चंद्रहास्यराज्यकरील
विशेषीमकरध्वजसूत ॥ महापराक्रमीजाहला ॥ ४७ ॥ पद्माक्षनामेसुंदर ॥
चंपकमालतीसीजालापुत्र ॥ पीतीयातुल्यबळाढ्यअपार ॥ रणपंडीतभ
रूदोघे ॥ ४८ ॥ तेनगराबहीरयेउण ॥ मृगयाखेळतीदोघेजण ॥ तोघोडा
देखीलाशामकर्ण ॥ घेउनीगेलेनककेकोन्हा ॥ ४९ ॥ तोलववलाहेनारदयेउ
न ॥ सांगतसेअर्जुनालागुण ॥ तुह्मादेखतांशामकर्ण ॥ घेउणीगेलेनक
केतुह्मा ॥ ५० ॥ वीद्युल्लतालवोनीजाये ॥ तैसाघोडानेलालवलाहे ॥ यु
ध्यकरीतातुह्मासीपाहे ॥ सर्वथालेनाठापती ॥ ५१ ॥ चंद्रहास्याचीकथासां
गोन ॥ नारदपावलाअंतरधान ॥ मगबोलेवीरअर्जुन ॥ कथाऐकीलीमनोह
र ॥ ५२ ॥ एकेउश्यामकर्णपाहोन ॥ चंद्रहास्यबोले सुहास्यवदन ॥ ह्मणेपुत्रहो
ऐकावचण ॥ उत्तमयेकजाहाले ॥ ५३ ॥ श्रीरंगआनीअर्जुण ॥ साह्यांतहे

नरनारायेण ॥ त्याहासीआतासामोरेजाउण ॥ सन्मानेसीआनावे ॥ ५४ ॥ त्या
मकर्णदेउनीत्यासी ॥ सा ह्यव्हावे धर्मकुसासी ॥ असेबोलोनीवेगेसी ॥ चं
द्रहास्यनीघाला ॥ ५५ ॥ अपारनीघालेभार ॥ चरणचालीजातीनृपवर ॥ तोदु
रदेखोनीयादवेंद्र ॥ ब्रह्मानंदे उचंबकला ॥ ५६ ॥ येतोदेखोनीचंद्रहास्य ॥
रथाखाले उतरलेजगन्नीवास ॥ पुर्णब्रह्मआदीपुरुश ॥ भक्तमानसंतो
षकजो ॥ ५७ ॥ चंद्रहास्यसप्रेमहोउण ॥ श्रीकृष्णासकरीसाष्टांगनमन ॥
तोभगवंतेउचलोन ॥ हृदईधरीलाप्रीतीने ॥ ५८ ॥ सर्वराजेआश्चीर्यकरी
ती ॥ धन्ययाचंद्रहास्याची भक्ती ॥ जेनेअकरादीवसाजींकीलिश्चीती ॥ असा
पुरुशार्थीनसेदुसरा ॥ ५९ ॥ हरीनेचंद्रहास्यहृदईधरीला ॥ सोशोभा हेनवा
टेघननीळा ॥ जैसाकृपनासठेवासापडला ॥ तोनवीसंबेजीवेसी ॥ ६० ॥ मा
गुतेचंद्रहास्यधरीलेचरण ॥ धरुणीकरीअपारस्तवण ॥ धण्यध
ण्यआजीनयन ॥ पुर्णब्रह्मवीलोकीला ॥ ६१ ॥ पार्थाप्रतीह्मणेमदुसूदण ॥
भेठेचंद्रहास्यासयेउण ॥ मगबोलेअर्जुण ॥ दोन्हीघोडधरीलेसाहाने ॥ ६२

युध्पासीआलाउचंबळोन॥ केसादेउयासीआळींगन॥ क्षत्रधर्मेनसांडावापु
र्ण॥ तुवाचपुर्णनीरोपीले॥ ६३॥ हरीह्मणेपार्थासि॥ हाकेवळनव्हेगामनु
ष्य॥ देवाहुनीयावीशेष॥ स्वरूपयाचेजानावे॥ ६४॥ ऐसेमदणजनकेंबो
ळोन॥ लावीलेदोघासीआळींगण॥ मगसर्वहीराजेयेउण॥ अनुक्रमेकरु
नीभेटले॥ ६५॥ कटकासहीतअर्जुण॥ राहावीताजालासप्तदीन॥ अपा
रसंपत्तिआनुन॥ कृष्णापुष्पसमर्पीली॥ ६६॥ चंद्रहास्यासीह्मणेनाराये
ण॥ चलासंगेघेउनीशामकर्ण॥ धर्मरायासीभेटोन॥ यज्ञसमासकरू-
त्याचा॥ ६७॥ पद्माक्षमकरध्वजबोलाउण॥ चंद्रहास्यबोलेसुहास्यवद
न॥ बरेश्यामकर्णच्याआनोन॥ मगतेवचयणबोलती॥ ६८॥ आलाआ
हेभारथीवीर॥ ज्यानेकौरवमारिलेसमग्र॥ हस्तलाघवपाहुक्षणभर॥
मगदेउवारुले॥ ६९॥ चंद्रहास्यबोलेवचण॥ बरेहरीवचणीदीजे
मान॥ मगआनोनीशामकर्ण॥ हरीपुष्पसमर्पीले॥ ७०॥ अपारचमुस
हीतजान॥ साह्यादीधलेदोघेनंदण॥ चंद्रहास्यासराहाउन॥ कृष्णार्जु

ननीघाले ७१ ब्रह्मानंदह्मणेश्रीधर सोडोनीचंद्रहास्याचेनगर दो
न्हीवारूसत्वर पुढ्चालीलेऐकाते ७२ मगबोलेदीनानाथ आह्मी
आनीप्रद्युम्नपार्थ हंसकेतमयुरकेत पाचाचेरथचालती ७३ उदका
वरूणसत्वर गेलेपाचाचेरहीवर तववाटेवरीवटवृक्षथोर देखतेझा
लेतेधवा ७४ तोयेकवटपत्रावरीज्ञाण बैसलासेयेकतपोधन तो
बगदालभ्यमहाराजपुर्ण तपकरीतबैसला ७५ पुढलागलेमेदीनि
वसन शामकर्णधावतीवरून सेनानचलेतेथुन तरीसर्वसैन्य
खोळंबले ७६ येकापत्राचीसाउली येकापत्राचेआसनतळी स
र्वीदेखोनीयातेवेळी नमीतीभावेतपोधना ७७ बगदालभ्यह्म
णेपार्था परब्रह्मघरीअसता कायागमांडीलावृथा आटाआटी
व्यर्थची ७८ याचेघेताआवडीनेनाम सकळपापेहोतीभस्म तो
हाश्रीकृष्णपरब्रह्म घरीअसतानेनातुह्मी ७९ पार्थह्मणेतेसमः
स्वामीआश्रमकाकेलानाही तोह्मणेनलगेकाही दारापुत्रपरीग्रह
८०

ज

क्षनेकआयुष्युक्षनेकसंसार ॥ मरिचीलवतभाष्यमात्र ॥ तेथेगुंतोनीजेराही
लेनर ॥ पडीलेतेघोरदुःखार्णवी ॥ ८१ ॥ पार्थह्मणेतयास ॥ तुह्मासजालेकीतीक
दीवस ॥ बगदालभ्यह्मणेपार्थापरीयेस ॥ संख्यामजनसांपडे ॥ ८२ ॥ मार्कंडले
मेषआयुष्यगेले ॥ कीतीकवेळामेलेउपजले ॥ द्वादशब्रह्मदेवजाले ॥ मजदेख
ताजानपार्था ॥ ८३ ॥ अवधीजळमयप्रथ्वीहोत ॥ तेव्हावटपत्रीबाळनीजत ॥ रु
दनकरीसवेचहासत ॥ तेदेखीलेबहुतवेळम्या ॥ ८४ ॥ बाळह्मणसीतोकोन ॥
तरीतोजानश्रीदरुदन ॥ तोतुचाकेलाआपनाधीन ॥ पंडुनंदनधन्यतुह्मी ॥ ८५ ॥
माझेआयुष्यक्षणीकसाचार ॥ ह्मणोनीनकरीघटमठादीघर ॥ जळबुद्बुदप्रा
यशरीर ॥ पडेलकेव्हानककेते ॥ ८६ ॥ कमळनीपत्रावरीलजळ ॥ केव्हाजाइ
लनकळेचपळ ॥ तैसाहाजगड्डासकेवळ ॥ मीथ्याजाळलटीकाची ॥ ८७ ॥ जे
जेदीसेतेतेनासीवंत ॥ रुक्मस्वरूपयेकशास्वत ॥ ऐसाबोलोनीसद्गदीत ॥
बगदालभ्यजाहाला ॥ ८८ ॥ रुक्माक्षेमदेमजलागुन ॥ हरीनेह्रदईधरीला
तपोधन ॥ जैसेक्षीराब्धीनेदीधलेआलींगण ॥ आपुलीयालहरीप्रती ॥ ८९ ॥

हरीह्मणेतपोधना॥ चालजाउधर्मदर्शणा॥ येरूह्मणेमनमोहना॥ अवस्य येइनतवचने॥ ९० ॥ बग्दालभ्यह्मणेपार्थाजान॥ मजब्रह्माआलाह्मावया प्रसन्न॥ मनीगर्वअसंतधरूण॥ ह्मणेमजकाहीमागेका॥ ९१॥ तोदोघेहीउभ लो॥ आनीकाब्रह्मांडातपडीयेलो॥ मायेच्यामोहेभुललो॥ लोकपुसतीआ साते॥ ९२॥ ह्मणतीकोनतुह्मीतत्वता॥ ब्रह्माह्मणेमीविस्वकर्ता॥ तवतेह्म णतीमरसीआला॥ जीवयेकुह्मणवीसी॥ ९३॥ तेथेअष्टमुखाचाब्रह्माजा ण॥ तुजयेथेहेरवीतोकोन॥ तोतेआह्मीअवघेउठोन॥ गेलोआनीकाब्र ह्मांडात॥ ९४॥ तेथेशोडषमुखाचाब्रह्मापाही॥ तेथुनीउडालोसर्वही॥ तोबत्तीसामुखाचावीधीपाही॥ आनीकब्रह्मांडदेखीले॥ ९५॥ एवंसह स्रमुखाचाब्रह्मा॥ तेथवरीपाहीलीसीमा॥ मगचींतुनीब्रह्मानंदसौख्य धामा॥ नीजस्थानापरतलो॥ ९६॥ तेयाश्रीकृष्णाचीमायागहन॥ सुभ द्रापतीतुसत्यजान॥ अहोसर्वांचागर्वगेलाहरूण॥ श्रीकृष्णचरणवं दीती॥ ९७॥ असोबग्दालभ्यतेवेळा॥ सीबीकेमाजीबैसवीला॥ दळभा

रमाघाराराहीला ॥ श्यामकर्णासमवेत ॥ ९८ ॥ जयद्रथाच्याराज्यावरूोन ॥ वेगेः
चालीलावीर अर्जुन ॥ तेथेदुर्योधनाचीभगीनीपुत्रज्ञान ॥ दुसीलानामतीयेचे
९९ ॥ तोजालाभयाभीततेवेळा ॥ पार्थधाकेमुर्छीतपडला ॥ शरणआलीदुसी
ला ॥ रूष्णार्जुणासीतेकाळी ॥ २०० ॥ ह्मणेतुबंधुमाझाम्हळाक ॥ येकुलता
येकमाझाबळ ॥ जयद्रथाचेअन्यायसकळ ॥ त्याचेत्यासीफळाले ॥ १ ॥ मगपार्थ
येउनीत्वरीत ॥ हृदइधरीलाभगिनीसूत ॥ सहस्रहस्तीद्रव्यअपरमीत ॥
भगीनीप्रतीदीधले ॥ २ ॥ यागपाहावयायेवेकी ॥ प्रीतीनेदोघेसंगेघेतः
ली ॥ गांधारीधृतराष्ट्रवृद्ध जाली ॥ भेटसीळतयाते ॥ ३ ॥ बहुतदेसीच्या
संपती ॥ घेउनीयासुभद्रापती ॥ नानादेसीचेमनुष्यचालती ॥ भारमाथा
घेउनीया ॥ ४ ॥ इकडेधर्मअसीपत्रवृतकरूण ॥ शरीरजालाबहुतक्षीण ॥ या
लागीसर्वदेशजींकुन ॥ उभयेरूष्णपरतले ॥ ५ ॥ गजपुरासमीपआलेभार ॥
सवेप्रथ्वीचेसकळनृपवर ॥ रथारूढहोउनीश्रीधर ॥ गेलाआधीधर्मभेटी ॥ ६ ॥
तोभागीरथीतीरीमंडपात ॥ धर्मराजबैसलावृतस्त ॥ तोरथारूढजगन्ना

थ॥ येकायेकीदेखीला॥ ७ ॥हरीह्मणेहस्तउभारूण॥ वीजरआलावीजर होउन॥ प्रथ्वीचेभुभुजसागातेघेउन॥ धर्मातुजभेटोआले॥ ८ ॥आनंदोनी धर्मधावत॥ हृदईधरीलाद्वारकानाथ॥ सहस्त्रभुजापुढत॥ आनंदेसीतेध वा॥ ९ ॥भीमनकुळसहदेव॥ तीहीवंदीलारमाधव॥ ज्ञालेजेवर्तमानसर्व॥ धर्माप्रतीहरीसांगे॥ १० ॥ गेलीयादीवसापासुन॥ जेजेज्ञालेवर्तमान॥ सक करायाचेनामघेउन॥ चरीत्रसर्वकथीयेले॥ ११ ॥आश्चीर्यकरीयुधीष्टी र॥ तुपाठीराखारखाअससीश्रीधर॥ कोन्हीयेकप्रसंगसाच्यार॥ उणाप डोनेदीसी॥ १२ ॥ याशरीराच्यापादुकाकरीन॥ तुझीयाचरणालेववीन॥ तरीमीनव्हेउतीर्ण अनंतजन्मावरीगोवींदा॥ १३ ॥द्रोपदीसुभद्रादेव कीकुंती॥ सर्वासभेटेवैकुंठपती॥ रुक्मीनीआदीसर्वयुवती॥ सोळष सहस्त्रभेटील्या॥ १४ ॥सत्यभामाह्मणेमुरारी॥ कुब्जेअैशावहुतनारी॥ कीतीकभोगील्यासुंदरी॥ अेकताकोसारीहासत॥ १५ ॥तुह्मासकोन्ही येकदाप्रार्थीता॥ मातीचीसारीखेलुहीहोता॥ हाहनथोरदुर्दमनाथ

समानतुल्लाससर्वेही ॥ १६ ॥ तोजयवाद्यवाजवीत ॥ नगरासमीपआलापा
र्थ ॥ कृष्णभीमनकुळादीसमस्त ॥ सामोरेजातीगजरेसी ॥ १७ ॥ नानामोह
त्सवकरीत ॥ दोन्हीघोडघेवोनीपार्थ ॥ धर्मरायासीभेटत ॥ नाहीअंतआ
नंदा ॥ १८ ॥ गजारूढहोउनीकुमारी ॥ मुक्ताफळेवरूषतीपार्थावरी ॥ रत्न
दीपीकाघेउनीनारी ॥ वोवाळीतीकृष्णार्जुना ॥ १९ ॥ नानासुगंधद्रव्य
घेउनी ॥ उधळतीगोपुरावरूनी ॥ जाळीयाआडधरोनीकामीणी ॥ वी
लोकीतीसर्वसोहळा ॥ २० ॥ येशोदादेवकीकुंतीगांधारी ॥ देवकीची
त्रांगीसुंदरी ॥ उलुपीप्रमीळादीनारी ॥ पाहोनीमुक्तेवरूखती ॥ २१ ॥
जेजेराजेसवेआले ॥ पार्थेधर्मरायासीभेटवीले ॥ बभ्रवाहन्यादीसर्वी
वंदीले ॥ धर्मराजेवंदीले ॥ २२ ॥ बभ्रुवाहनवृषकेत मेघवर्नघटो
त्कचसुत ॥ तीघेयेउनअंतःपुरात ॥ सर्वमातेसीवंदीति ॥ २३ ॥
सर्वराजेहीप्रीती ॥ धृतराष्ट्रासीवंदीती ॥ वीदुराप्रतीआलींगीती ॥
मगवंदीतीबंधुस्त्रीया ॥ २४ ॥ आलायावरीयाग ॥ सर्वप्रकारेहो

तीळसांग॥ तोप्राकृतभाषापांडुरंग॥ बोळवीलब्रह्मानंदे॥ २५॥ अस्वमेध
माहापर्व॥ अठरास्त्रामाजी अपूर्व॥ श्रवणकरोतपंडीतसर्व॥ अत्यादरे
करोनीया॥ २६॥ श्रीधरवरदापांडुरंगा॥ क्षीराब्धीऽपाहृदयारवींदा॥ नी
कळजीमुक्तकोमळांगा॥ वंद्यत्रीजगातुचीयेक॥ २७॥ सुरसपांडवप्रतापग्रं
थ॥ अस्वमेधजैमीनीकृत॥ त्यातीलसारांत्रायेथार्थ॥ बासष्ठाध्यातक
थीयेला॥ २८॥ आ॥ ६२॥ संपुर्णं॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ ७॥ ७॥ ७॥ ७

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वतीयनमः ॥ श्रीगुरूमुर्तयेनमः ॥ ॐनमोभग
वतेवासुदेवाय दीग्वीजयकरूण ॥ परतोनीआलाफाल्गुण ॥ सककराजेश्या
मकर्ण ॥ सककरायासीभेटली ॥ १ ॥ भुमीकाशुद्धखानोन ॥ साधीलायज्ञ
मंडपप्रमान ॥ साडेतीनसेहातवेष्टीतज्ञान ॥ च्यारसेमोजीत्याचतुष्टया ॥
२ ॥ जेथेव्यासवीधीसागर ॥ तेथेकाहीनपडेअंतर ॥ वीटबंदीकासुंदर ॥
प्रमाणयथावीधीकेले ॥ ३ ॥ मंडपाचीअष्टद्वारे ॥ अष्टध्वजअष्टकुंड
परीकरे ॥ द्रव्यावीधदर्भसर्वज्ञपात्रे ॥ यथाशास्त्रेनीमीली ॥ ४ ॥ सोमवल्ली
उखळमुसळ ॥ येवंसर्वसामुग्रीनीर्मळ ॥ जेरदुरूव्यासदयाळ ॥ आच्या
र्यमुख्यजाहाला ॥ ५ ॥ पीतामहबगदाल्भ्ययेकला ॥ वीससहस्त्रब्राह्म
णाचामेळा ॥ येकसंवत्सरजाहाला ॥ जपासीघातलेब्राह्मण ॥ ६ ॥ भीमसे
नआनीपार्थ ॥ हेयज्ञरक्षकजालेतेथ ॥ कार्यवाटीलेसमस्त ॥ जेथीचेते
थेठाइठाइ ॥ ७ ॥ मृगश्रृंगेकरुनस्नान ॥ धर्माहातीकरवीलेज्ञान ॥ मृगाजन
हीप्रावर्ण ॥ नाहीभाषणइतरासी ॥ ८ ॥ बोलीलेसत्यवतीसुत ॥ उदकः

१

आनावयासीदंपत्य ॥ चौषष्टीकरावीतेथे ॥ अतीउत्तमनीवडुनीया ॥ ९ ॥ सी

रीसुवर्णकलशघेती ॥ नींघालेवसीष्ठअरुंधती ॥ पल्लवीगाठीदेउनीप्रीती ॥

अत्रीअनुसय्याचालीत ॥ १० ॥ रुक्मीनीआनीश्रीकृष्ण ॥ मीरवलचालीले

शोभायमान ॥ रतिआनीप्रद्युम्न ॥ अनीरुद्धआनीउखा ॥ ११ ॥ वृंदाके

तुआनीप्रभावती ॥ योवनास्वआणीवेदावती ॥ बभ्रुवाहणाचीस्त्रीरूपवं

ती ॥ जातीकलशघेउनीया ॥ १२ ॥ पदरीदीधलीदंपत्यग्रंथी ॥ पुढेचतुर्वी

धवाद्यवाजती ॥ वसूदेवदेवकीसती ॥ तेहीनीघतीमीरवत ॥ १३ ॥ सत्य

भामेचीयासदनी ॥ प्रवेशोनीसांगेनारदमुनी ॥ सर्वरायादेखतारुक्मी

नी ॥ वीशेषमानघेतसे ॥ १४ ॥ पदरीदेउनीयाग्रंथी ॥ मुख्यदोघेमीरव

ती ॥ सेवकउपचारसमर्पीती ॥ वरीछत्रवीराजीतसे ॥ १५ ॥ तुजठाकुनज

गन्मोहन ॥ गेलारुक्मीनीसीसंगेघेउण ॥ सत्यभामाबोलेहासोण ॥ घ

रातकृष्णआहेतकी ॥ १६ ॥ घरालगेलानारदमुनी ॥ तोमंचकीपहुडला

चक्रपाणी ॥ ह्मणेसभेलहोतामोक्षदाणी ॥ उदकासीरुक्मीनीसही

तगेला ॥ १७ ॥ रुक्मीनीसीभोंदुन ॥ पहुडलायेथेयेउन ॥ सत्यभामाह्मणेग्रंथीबा
धुन ॥ उदकाजाउआह्मीआला ॥ १८ ॥ ज्यांबुवंतीच्याघरात ॥ नारदमुनीप्रवेश
त ॥ तीसहीतैसेचसांगत ॥ नमानीतरुद्रसतुले ॥ १९ ॥ तेह्मणेग्रहातचक्रपाणी
काककळ्हावीतानारदमुनी ॥ अंतरीप्रवेशोनीह्मणेन्चक्रपाणी ॥ आलेती
येथेकेधवा ॥ २० ॥ अष्टनायकाआदीकरूणी ॥ सोळसहस्त्ररूपकामीनी
सर्वघरीआलेचक्रपाणी ॥ न्युन्यसदणनदीसेकोठे ॥ २१ ॥ सर्वघरफीरूण
धर्ममंडपीआलापरतो ॥ तोसर्वपारपरमश्रीछळ्म ॥ करीततेथेंबैसला ॥ २२ ॥
एकेउदकासीगेलेदंपत्य ॥ सत्यवतीसुतगेलासांगात ॥ मंत्रुणीयाउदक
तेथ ॥ भरूणीकळसपूजीले ॥ २३ ॥ सूभद्राआनीअर्जुंण ॥ तेंहीआनीलेभ
रूणीजीवण ॥ अरुंधतीनेकळस भरूण ॥ रूक्मीनीचेमस्तकीठेवीले ॥ २४ ॥
ह्मणेतुजपुष्पभारनसोसे ॥ कैसाकळ्शानेसीराजसे ॥ तेहस्यवदणबोल
तसे ॥ सूभद्रादेवीतेधवा ॥ २५ ॥ जेनेगोवर्धनसप्तदीण ॥ नरवाग्रीघेतला
उचलुण ॥ अनंतब्रह्मांडसंपुर्ण ॥ उदरामाजीवाहत ॥ २६ ॥ त्यासहेहृदया

वरीधरीत ॥ कलत्राचे कष्ट काय से होत ॥ भीम की ह्मणे आह्मा ऐसेनीश्चीत ॥
तुह्मीनीयकरीतसा ॥ २७ ॥ सअसोउदकभरोनीसकळी ॥ यज्ञमंडपामीरव
तआली ॥ त्याउदके ता काळी ॥ शामकर्णे न्हानीला ॥ २८ ॥ मंत्रूणघोडा
तेवेळा ॥ स्तंभासीदृढ बाधीला ॥ सकळऋषीतेवेळा ॥ वेदघोषगर्जती ॥ २९
रत्नवस्त्रेअळंकारी ॥ ऋषीपुजीलेतेअवसरि ॥ घोड्यासह्मणतीपशुत्व क
री ॥ तव तेमान हालवीत ॥ ३० ॥ अस्वज्ञाणीनीपूनीतेथ ॥ नकुळसांगेकरु
नीअर्थ ॥ ह्मणेशामकर्णाचे ऐसे आहेचीत्त ॥ इतरागतीसनजावे ॥ ३१ ॥ जे
थेआहे श्रीदळस्थ ॥ ह्मणेमीपुर्णपदपावेन ॥ इतरलोकीनजानेन ॥ हाळ
वीमानअर्थहा ॥ ३२ ॥ यावरीवेदमंत्रेकरूण ॥ टाळ ठाइ बोलेशामकर्ण
धौम्यानेपीळीलाकान ॥ तोदुग्धधारानीघाल्या ॥ ३३ ॥ स्रूचनाहीअनु
मात्र ॥ मगभीमेघेतलेदीव्यशस्त्र ॥ छेदीलेअस्याचेसीर ॥ वाद्यगजरउ-
टीला ॥ ३४ ॥ शामकर्णाचेसीरउडाले ॥ तेसूर्यबींबातप्रवेषले ॥ सक
ळऋषीस्तवीतेजाले ॥ ऐसेकोटेदेखीलेनाही ॥ ३५ ॥ शामकर्णाची

अंतरज्योतीनीघाळी ॥ तेश्रीकृष्णमुखीप्रवेशली ॥ वरकडशरीरेपाहातासकळी
रासीपडील्याकर्पूराच्या ॥ ३६ ॥ अस्तीमांसरुधीर ॥ नदेखेकोन्हीअनुमात्र मगस
यवंतीहृदयाब्जभ्रमर ॥ टाकीअवंवदानतयाचे ॥ ३७ ॥ इंद्रादीदेवसमस्त ॥ या
अवदानेजालेतृप्त ॥ ऋषिम्हणतीयागअद्भुत ॥ यावरीजैसानव्हेआता
॥ ३८ ॥ व्यासदेवेअव्हानुन ॥ साक्षालआनीलापाकशासन ॥ तैसेचसर्वदीग्पा
ळबोलाउन ॥ भागतयासीदीधला ॥ ३९ ॥ तृप्तजालेदेवसमस्त ॥ संतोषला
वैकुंठनाथ ॥ वाद्यगजरेमोहत्सावहोत ॥ तवअवभृतस्नानाचालीले ॥ ४० ॥
सोमपानकरुणीनीदोंरा ॥ सर्वीघेतलाप्रगपुरोडांरा ॥ सकळप्रथ्वीचेनरे
रेष ॥ धर्मद्रौपदीपुजीती ॥ ४१ ॥ धर्मराजेसकळअवनी ॥ समर्पीलीवेदव्या
साळागुणी ॥ तेनेताकाळवीलोकुनि ॥ द्रव्यब्राह्मणावाटीले ॥ ४२ ॥ याग
तीळसर्वब्राह्मण ॥ धर्मराजदेतदक्षीणा ॥ येकहस्तीयेकतुरंगजाना ॥ पा
चशातमनसुवर्ण ॥ ४३ ॥ येकयेकपायळीरत्न ॥ देतब्राह्मणालागुण ॥ याव
रीजेरुक्षीळमन ॥ तेयाहासीपुरवीत ॥ ४४ ॥ छेपन्नकोटीयादव ॥ त्याहाचे

दीगुणपुजीलेसर्व जेरक्षीलेधर्मराव यक्तुदेउनीतोषवी ४५ या
वरीमग द्वारकानाथ शोडशसहस्त्रस्त्रीयासहीत वरीअधीको
तरशत पुजीला जाला आहेरे ४६ यज्ञाचेफळसंपुर्ण श्रीत्य
ह्मासी आपुनें षडुरसअन्ननीर्मुनें चतुर्वीधरसागळे ४७ ऋ
षिराजेन्यान्हीवर्ण तृप्तकेलेदेउनीभोजण जेथपुर्णकरीताभगवाण
तेअन्नकायवर्णावे ४८ सुवर्णपाटबैसावया पात्राप्रतीरत्नदीपसम
या सुवर्णवाटवाटीया चौराशीसंख्याविराजती ४९ रत्नजडीत
समस्तासीझान्या माझीभरीलेसुवासनीरा दीव्यगंधीसुमणे
समग्रा चर्चीलीमाळाशोभीवंत ५० याअन्नासदेखोन वस
त्नकरीतीप्रदक्षीणा देवलोकघोटीपुर्ण भोजनालागीउकती
५१ जैसीवीधुल्लतातळपत तैसीद्रौपदीवाढीत हालीचेकुंड
ळझळकत उडेउपडतयावरी ५२ अरण्यवासीऋषीसमस्त च
तुर्वीधअन्नअसंख्यात देखोनीनावेपुसत येकासयेकपरस्परें
५३

फेनीकादेखोनीवर्तुळा ॥ ह्मणतीचंद्रबींबचीरोनीकेल्या ॥ वेउपाहो
नीह्मणतीसवेळा ॥ चक्रसूर्यरथींचे ॥ ५४ ॥ ह्मणतीअमृतआळुन मां
डेकेछेदोनीमाने ॥ सुवर्णाचेरसेझीजउन ॥ केलेवराान्नवाढतसे ॥ ५५ ॥
सोमकांताचापर्वत ॥ तैसासीजवीलाभात ॥ ह्मणतीसुवासेजेवीताघृ
त ॥ घुसळुनीअमृतकाढीले ॥ ५६ ॥ एवंसर्वजालेतृप्त ॥ त्रयोदशगुणे
वीडेघेत ॥ दक्षीणादेउनीसमस्त ॥ ऋषिराजबोळावीले ॥ ५७ ॥ मा
ह्मायज्ञसीद्धजाली ॥ धर्मासीऐसागर्वजाला ॥ येकमुगुसतेथेतये
वेळा ॥ बीळातुनीआलातेथे ॥ ५८ ॥ तोनकुळबोलेवचण ॥ माह्मेअ
र्धगजालेसूवर्ण ॥ तुझ्यायागातलोळलोयेवोन ॥ परीकाहीचहोइ
ना ॥ ५९ ॥ तुझायज्ञकाही ॥ धर्मासद्धजालानाही ॥ धर्मह्मणेयासश्रीदा
ह्मपाही ॥ तेयेथेंगनपडेकदा ॥ ६० ॥ नकुळह्मणेमुद्‍गलब्राह्मण ॥
स्त्रीपुत्रआनीसुन ॥ बहुतदुर्भीक्षेपीडोन ॥ लोकसुपुर्णआटीले ॥ ६१ ॥
चोघेषण्मासकरुनीयज्ञैल ॥ तीनचौकेमेळवीलेधान्य ॥ यातनपच

मात्यायज्ञकरुन ॥ अनुक्रमेसीकरीतातीं ॥ ६२ ॥ ब्रह्मयज्ञपीतृयज्ञ ॥ मनु
षयज्ञदेवयज्ञ ॥ भुतयज्ञादीसंपुर्ण ॥ ऐसेयज्ञकरीतातीं ॥ ६३ ॥ अग्नीचा
वीभागदेउन ॥ षउमासाकरु बेसले भोजन ॥ त्याच्याडोळाफुरलाअ
सेप्राण ॥ अस्तीपंजरदीसतातीं ॥ ६४ ॥ पाठीपोटीयेकहोउन ॥ चोघी
दीसतीध्यसंतदीन ॥ अस्तीपंजरसंपुर्ण ॥ वचेलुनीवरीदीसे ॥ ६५ ॥ पु
परमह्ंसवेषधरुण ॥ तेथेआलायेकब्राह्मण ॥ मुद्गलेत्यासीअन्न
दान ॥ पुजाकेलीप्रेमयुक्त ॥ ६६ ॥ ब्राह्मणभोजनाबेसला ॥ मुद्गले
आपुलावीभागदीधला ॥ वीप्रक्षुधान्वकेव्यापीला ॥ इछीताजाला
आनीकअन्न ॥ ६७ ॥ मगतीघेहीआपुला ॥ वीभागदेउन ॥ तृप्तकेला
प्रीतीनेब्राह्मण ॥ मगतेनेस्वरुपप्रगट ॥ वीले पूर्णं ॥ येमधर्मसाक्षात
तो ॥ ६८ ॥ प्रसन्नजालामुद्गलासी ॥ ह्मणेइछीलेपदसर्वपावसी ॥ ह
रीहर ब्रह्मादीकासी ॥ तोषवीसीदर्शनेतु ॥ ६९ ॥ तुजसर्वयागघडले
अवघ्यातपाचेफळपावले ॥ तोपूष्पवर्षावजालातेवेळे ॥ मुद्गलावरी

तेधवा॥ ७०॥ प्रीतीभाषणेजेदील्हेदान। तेचउत्तममानीभगवान। अहंकर्तेपननुरुउण॥ सदानीमग्नहरीरूपी॥ ७१॥ रतीदेवनामेब्राह्मण॥ तृषार्थीयासीपाजीलेजीवण। भक्तीपुर्वकज्ञान॥ तेनेबैतोवरूणेउद्धरीला॥ ७२॥ मगतोमुद्गलस्त्रीपुत्रसुनेसहीत। हरीरूपीहोउनीवैकुंठाजात॥ त्याचायागअैसाअद्भुत॥ मीलेथेठाळलोअसेधर्मा॥ ७३॥ अर्धांगमाझेजालेसूवर्ण। मगतुझीयायागीलोळलोयेउन॥ परीअनुमात्रनपालटलेवर्ण। अैसेवदोनीनकुळगेला॥ ७४॥ मगधर्मेगर्वटाकुन॥ धरीलजगद्वंद्याचेचरण॥ ह्मणेतुझीलीळापरमगहण॥ वेदशास्त्रानकळेची॥ ७५॥ ऋषीराजेगेलेसमस्त॥ येकमासराहीलाद्वारकानाथ॥ तोसौदागरब्राह्मणतेथ॥ आलेभांउतधर्मापासी॥ ७६॥ जेमीनीह्मणेजन्मेजयास॥ येककथाआहेसुरस॥ लीलाविग्रहीजगन्नीवास॥ दावीधर्मासीचमीत्कार॥ ७७॥ कुंजरपुरीनवळवर्तले॥ येकासौदागिरेआपुले॥ स्थळब्राह्मणासीदीधले॥ यह्बांधाह्मणोनीया॥ ७८॥ यह्लासहोतापुर्वपाया॥ ब्राह्मणेमुहुर्तपाहोनीया॥ गेला

जवखानावया ॥ तोद्रव्यघटलागला ॥ ७९ ॥ वीप्रेद्रव्याचाघटउचलीला ॥ सौ
दागराच्याघराआनीला ॥ म्हणेद्रव्यघटवहीला ॥ घेइआपुलामाहाराजा ॥ ८० ॥
सौदागरम्हणेस्वामी ॥ द्रव्यउदकआहेमाझीयाधामी ॥ हेघेउनीजावेतुम्ही
अर्पीलेआम्हीसर्वही ॥ ८१ ॥ जेव्हातुम्हासत्यउदकधरले ॥ तेथेद्रव्यजेत्रासजा
ले ॥ तीतुकेतुम्हासीअर्पीले ॥ न्यावेवहीलेघरात ॥ ८२ ॥ आनीकद्रव्यला
गलअपार ॥ तेहीतुमच्येचीसाचार ॥ मगबोलीयेलावीप्र ॥ तेसाचारपरी
सीजे ॥ ८३ ॥ म्हणेहेनलगेआम्हासीधन ॥ संकल्पकरुणीसत्यकदीधले
दान ॥ नाहीद्रव्यासीकारण ॥ द्रव्यसंपुर्णत्रळयसांगे ॥ ८४ ॥ द्रव्यामुकेहोतअ
नर्थ ॥ द्रव्यामुकेवसतसेस्वार्थ ॥ द्रव्यामुकेनव्हेपरमार्थ ॥ सर्वज्ञातोहातीच्या
॥ ८५ ॥ सौदागरम्हणेमीनघे ॥ आताआनीलेतेघरासन्यावेवेगे ॥ ब्राम्हण
म्हणेनलगे ॥ दोघेभांडतचालीलेराजद्वारा ॥ ८६ ॥ तवष्यालेधर्मराया
पासी ॥ तोम्हीदक्षहोतायासमयासी ॥ दोघेम्हणतीरायासी ॥ येथार्थनी
वडीप्यकार ॥ ८७ ॥ सीगीतीलासकळवृतांत ॥ धर्मराजमनीसंतोषत ॥ ध

घो

नधन्य भाग्यनीश्रीत ॥ लोकनगरातील धर्मीष्ठ ॥ ८८ ॥ धर्महणे रुक्मरा
या ॥ पाहानगरीचीपवीत्रचर्या ॥ दोघेही नातकतीद्रव्या ॥ केसे आत्ता
स्यामीकरावे ॥ ८९ ॥ कैसानीवडेल लाव्यप्कार ॥ मनालहणे रुक्मीनीव
र ॥ मीनीजधामागेलीयावेर ॥ कलीदुर्धरप्रगटेल ॥ ९० ॥ लोकअधर्मीही
तील रत ॥ करीतीये कर्मेकाचाघात ॥ द्रव्यालागीमाहाअनर्थ ॥ घरु
तीलपर्वतपापाचे ॥ ९१ ॥ याचीप्रचीतपाहावयाकौचीत ॥ धर्मासीहणे
रुक्मनाथ ॥ व्यप्कारयाचाननीवडेयेथ ॥ चलानीश्रीतरोषापासी ॥ ९२
सोदागरआनीब्राह्मणद्रव्यघेउन ॥ धर्मराजआनीजगज्जीवण ॥
पात्ताळीशेषद्वारीयेउण ॥ अवलोकीतीचहुकडे ॥ ९३ ॥ तोतेथे मा
हावृक्षदोन्ही ॥ मध्येयेकपुरुषबाधीलाआककोनी ॥ स्थळीस्थळी
बंधनदेउनी ॥ दुःख बधनोरक्षीला ॥ ९४ ॥ काजळपर्वताऐसेथो
र ॥ भाळीचर्चीलेसेंदुर ॥ माहावीक्राळभयंकर ॥ धर्माप्रतीबोलतसे
॥ ९५ ॥ माहासभाग्याधर्मसीळा ॥ माझ्यासर्वांगासीलागल्याकळा ॥

क्षणभरीसोडवीदयाळा॥ प्राणजाळाकासावीस॥ ९६॥ माझेसर्वांगतीडकते
माहाराजाक्षणभरीसोडवीमाते॥ धर्मककवकीढाचीने॥ ह्मणेतुलेसोडवी
न॥ ९७॥ कळलाशेषासीसमाचार॥ भेटीसीआलाधर्मयादवेंद्र॥ मगयेउ
नीयासामोर॥ लोटांगणघातले॥ ९८॥ सींव्हासनींबैसउणी॥ अनुक्रमेपु
जाकरूणी॥ धर्मवीच्यारीमणी॥ आधीतोप्राणीसोडवुं॥ ९९॥ मगनीवडेलया
चावेव्हार॥ शेषासह्मणेयुधीष्टीर॥ वृह्मीबांधीलातोसहर॥ प्राणीसोडोनीद्यै
जे॥ १००॥ आमुचीगोष्टीचालवा॥ आधीतोप्राणीसोडवा॥ शेषह्मणेकम
लाधवा॥ सोडुयेघवाकायजी॥ १॥ श्रीकृष्णह्मणेधर्मासीपुसोनी॥ म
गद्यावासोडुनी॥ धर्मह्मणेयेचीक्षणी॥ सोडवाप्राणीयेकदा॥ २॥ शेष
ह्मणेमीसोडीन॥ मागुतेलुत्यासीकरवीसीलब धण॥ मगह्मणेपडुनंदण
बैसेनघेडसर्वथा॥ ३॥ मगदुतासीआज्ञादेउणी॥ सोडवीलातोबंदीहु
नी॥ तोउसकीलाचीतेथुनी॥ गेलातकपोनीमृत्यलोका॥ ४॥ यावरीप
गशेषह्मणे॥ काआपुलेजालेयेने॥ धर्मह्मणेवेव्हारनीवडणे॥ दीजेदो

घाचायेथवा॥ ५ ॥शेषह्मणेकासीयाचावेव्हार॥ तोक्रोधेबोलेद्वीजवर॥ ह्मणेस
वदागरेथोर॥ कलहमजवरीमांडीला॥ ६॥ जेकामजस्थकदीधलेदान॥ तेक्ला
चद्रव्यसंकल्पीलेपुर्ण॥ आताबळेहाघेतोहीरोन॥ मीदेइनप्राणमाहारा॥
जा॥ ७ सौदागरह्मणेतेवेळी॥ मासीअवधीगीळीहीकोहळी॥ माझेअपार
द्रव्यआहेतेस्थळी॥ कोंचीतआह्मजवळीआनीले॥ ८ याब्राह्मणासक
रवीनमार॥ द्रव्यआनवीनसमग्र॥ वीप्रह्मणेहाचीनीधार॥ प्राणदेइन
आपुला॥ ९ मीआताचयेथेक्रीयाकरीन॥ कीद्रव्यासमवेतदीधलेग्रह
दान॥ आश्चर्यकरीपंडुनंदन॥ ह्मणेनवलपूर्णवर्तले॥ १० धर्मह्मणेवैकु
ठपती॥ काभ्रंशलीयाचीमती॥ हरीह्मणेवाककलीप्रती॥ सोडवीतांगतीहे
जाली॥ ११ कलीसुटतामोकळा॥ बुद्धीसपालटजालासकळा॥ कलयु
गाचाआरंभजाहाला॥ धर्मचालीलाबुडत॥ १२ परदारापानीपरधन॥
याळागीहोतीअनर्थपूर्ण॥ येकमेकाचाघेतीलप्राण॥ असत्यपूर्णवर्ते
ल॥ १३॥ द्रव्यमुकेपीतापुत्र॥ कलहकरीतीलदुर्धर॥ मातेसीघालती

फ

ळबाहीर ॥ पापअपार वर्तेळ ॥ १४ ॥ द्रव्याळागीवेदवीक्रयहोती ॥ कंन्यावीक्र
यद्रअद्रव्यआर्जेविती ॥ वृक्षनीभैक धेनुनदुभत्ती ॥ घनक्षीतीवर्षेना ॥ १५
माताआनीपुत्रामध्ये ॥ स्नेहतुटेळद्रव्येसमंधे ॥ मातापुत्रासवीरोदेईळक्रो
धे ॥ द्रव्यानीमीत्यजानपा ॥ १६ ॥ पीताघेईळपुत्राच्याप्राण ॥ पूत्रकरीळपीती
याचेहनन ॥ स्त्रीमारेळभ्रताराळागुण ॥ द्रव्यचोरनेतीळ ॥ १७ ॥ गुरुस्त्री
ष्यातवीकल्पपडती ॥ बंधुबंधुचाप्राणघेती ॥ कोन्हीअधर्मीवाटापा
डती ॥ द्रव्यनेतीहीरुणीया ॥ १८ ॥ संन्यासीदीगांबरत्तापसी ॥ तेहीसंग्र
हतीद्रव्यासी ॥ साधुधावतीराजद्वारासी ॥ धनाढ्यळोकासीभजीत ॥
१९ वेश्येसीनेसवीतीपटकुळ ॥ मातेसीचींध्याळावीतीळ ॥ धर्मप
त्नीविसरतीळ ॥ रत होती परदारेसि ॥ २० ॥ उत्तमसुमनुहारगुंफोन
घालतीवेश्येच्यागळानेउन ॥ कंटकपुष्पसुवासहीन ॥ देवावरीटा
कीती ॥ २१ ॥ हस्तनापुरीतुम्हेबंधु ॥ तेआताचीजपलीतुम्हावधु ॥ भीमा
सीउपजेलक्रोधु ॥ राज्यसमंधुतुजनाही ॥ २२ ॥ अर्जुनादीबंधुसर्व ॥ आ

ह्मीमारीलेह्मणतीकौरव॥ धर्मातुजकरीतीदुस्राव॥ आमुचागौरवआह्मी
घेऊ॥ २३॥ लोकभावीतीहस्तनापुरीचे॥ पांडवहेकोनकौनाचे॥ कोठीलको
न्यावीर्यांचे॥ राज्यकैचेययासी॥ २४॥ आताकेसाजासील हस्तनापुरा॥
धर्मह्मणेयादवेश्वरा॥ त्याकळीसीआधीचधरा॥ बांधावराआकळोनी॥ २५॥
धर्मपुनःपुनावीनवीतसे॥ जोवरीमाझेराज्यअसे॥ तोवरीबांधीजेरुषीकेसे॥
आज्ञाशेषासीकरुणी॥ २६॥ हरीह्मणेदुतपाठउन॥ कळीसीआनवीबाधोन
शेषआज्ञेनेसेवकजन॥ धरुणीआनीतीक्षणमात्रे॥ २७॥ पहील्याहुनीआवळु
नीबांधीलाँति॥ ब्राह्मणह्मणेसौदागराप्रती॥ मजद्रव्यनलेगेनीश्चीती॥ बोले
प्रीतीद्वीजतेव्हा॥ २८॥ सौदागरह्मणेद्वीजवरा॥ हेद्रव्यन्यावेआपुलेघरा॥ तुम
च्यास्थासीवदेिअवधरा॥ द्रव्यभांडारबहुअसे॥ २९॥ धर्मह्मणेरुक्मनाथा
कळीपुरुषऐसेकरीलआता॥ कळयुगामाजीयाद्दाता॥ बरवेयातानसेची
॥ ३०॥ शेषेयाचकाद्रव्यवाटीले॥ वीप्रसौदागरतोखले॥ शेषेश्रीकृष्णासी
पुजीले॥ येतेजालेगजपुरासी॥ ३१॥ मगपुसोनीपांडवासी॥ कुंतीद्रौपदीसु

भद्रेसी ॥ ह्मणेआलीजाउद्वारकेसी ॥ बहुतदीवसजाहाले ॥ २२ ॥ सद्गद
जाहलेपंडुनंदण ॥ ब्राह्मणवेनामुखालुन ॥ ह्मणतीछवकरयावेपरतुन ॥ श
रणांगतापाळावया ॥ २३ ॥ मगछपन्नकोटीयादवासहीत ॥ द्वारकेसीनी
घालीवैकुंठनाथ ॥ सोळासहस्रयेकशत ॥ अष्टनायकासांगाते ॥ २४ ॥ येक
संवत्सरजालापूर्ण ॥ संपादुनीअस्वमेधयज्ञ ॥ द्वारकेसीजाताजालामदुसु
दन ॥ पंडुनंदनबोळाउनीआले ॥ २५ ॥ पाचहीसप्रेमेचरणधरीती ॥ परतु
नीयावेंद्वारकेप्रती ॥ तुझेकृपेनेसमाप्ती ॥ अस्वमेधजाहाला ॥ २६ ॥ बोळा
उणसखयाश्रीधरा ॥ पांडवआलेहस्तनापुरा ॥ द्वारकेतपरातसरसोयरा ॥
कुटुंबासहीतप्रवेशाला ॥ २७ ॥ जैमीनीह्मणेजन्मेजया ॥ अस्वमेधसंप
र्लीयेथुनीया ॥ श्रावणकरीताजातीवीलया ॥ क्षुद्रप्रकीर्णपातके ॥ २८ ॥
करीताअस्वमेधश्रवण ॥ सहस्रधेनुदीधल्यासमान ॥ सकळकळीकल्म
षनाशन ॥ पुण्यश्रवणअस्वमेधा ॥ २९ ॥ आनीसर्वदाशत्रुपराजय ॥ चतु
र्वर्णासवीद्याप्रासहोये ॥ धनधान्यघरीनसमाये ॥ हयाजायेआधी

व्याधी ४० संपुर्णभारथाचेपुण्य ॥ हाअस्वमेधकरीताश्रवण
पुस्तकलीहुनीयाजाण ॥ द्यावेदानसत्पात्रीया ॥ ४१ अस्वमेधऐ
कोन ॥ द्यावेब्राम्हणासीअस्वदान ॥ वस्त्रयात्रतीपुजुन ॥ ब्राम्हण
भोजणकरावे ४२ हेसोळावेपर्वयेथ ॥ अस्वमेधजाळासमोस
यावरीआश्रमवासीपर्वअद्भुत ॥ सेवटीलकथीयेला ॥ ४३ दोउ
कावरीलकळस ॥ आतासेवटीचाआध्यासुरस ॥ श्रवणकरो
तसावकास ॥ जेकापडीतसंमे ॥ ४४ जैमीनीचाअस्वमेधपाहुण
कथायाचकथील्यासंपुर्ण ॥ वाळुयाहुंदकथाऐकोन ॥ नाहींली
हील्याग्रंथीहो ॥ ४५ दुंदुभीसीश्रीआख्यान ॥ मुळग्रंथीनाहींजाण ॥
इतरकवीबोलीलेसाक्षेकरुण ॥ कासावरुणीकळेते ॥ ४६ मुळ
संस्कृतआधारवीन ॥ कवीताकरीजेअज्ञान ॥ नयाहोयबंधण ॥

प्रे

कल्पपरीयंतयेमळोकी ॥ ४७ असोपुढीलकथाआध्यायाचेपर्व ॥ आश्रमवासीनामअपुर्व तेश्रवणकरीतीप्रीतीनेअपुर्व कळत्रो ध्यायगोडअसे ४८ श्रीमभ्दीमातठवीलासा ब्रह्मानंदापूरा णपुरुषा श्रीधरवरदापंढरीषा अजअजीताअभंगा ४९ सु रसपांडवप्रतापयश अस्वमेधजैमीनीदरुश यातीलसारांश येयार्थ नीरुसठाआंतकथायेल्ली ५० आ ६२ वो १५० संपुर्णमस्तु श्रीदत्तनाथार्पणमस्तु सुभभवतु श्रीवीठल

छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ

श्रीगनपतीयेनमः॥ श्रीसरस्वतीयेनमः॥ आदीपुरुषादताचया श्रीमन्त्रीमालटवीलासीया॥ ब्रह्मानंदायेली द्वौर्या॥ सगुरु रायासु खाब्धी॥१॥ सच्चीदानंद नीलगाचा॥ कमलोद्भव जनकाशलपचने चा॥ सनकादीका वंध्याचीनेचमीचा॥ सुचात्मासदाध्यालसे॥२॥ स्व धुनी उद्भवली चरणी॥ अष्टादशगुन गालीदीनरजनी॥ हृदयेमारु माल वीध्वजनी॥ टेवीलासे प्रेमभरे॥३॥ मधुरूपीयावेदधारका कपटरूपास्पृष्टीपाळका॥ धीजावरीक्षीमादेवा॥ प्रल्हादवरा श्रीध रा॥४॥ दानवमोहनाषळीबंधना॥ क्षीत्रीयांतकाजमदग्नी॥ अयो ध्यापती दशमुखमर्दना॥ कंसालूका मुरारी॥५॥ कारुण्यवेषधार का॥ कुतर्कयेवन संहारका॥ पुरुषोत्तमा द्वारकानायेका॥ पध्नीका पनाक्षरा॥६॥ तवरूपे च्याबळे येथार्थ॥ संपवीलापांडव प्रताप ग्रं थ॥ आश्रमेवासी पर्वयथार्थ॥ कलसोध्याया कथीयेला॥७॥ अस्व मेधजाला संपुर्न॥ जन्मेजये प्रस्नेवैशंपायन॥ धर्मन्याये नीतीक

रून ॥ चौपन्नवर्षराज्ये केले ॥ ८ ॥ यावरी अहोरात्री ॥ भीम धृतराष्ट्राचा
धिःकारी ॥ पुर्ववैर आठउनी अंतरी ॥ कौरवी केले जे जे ॥ ९ ॥ म्हने तावद्ध
तत्वता मज मारावया जपत होता ॥ ते समजले होते द्वारकानाथा ॥
त्याने तेव्हा वाचवीले ॥ १० ॥ लोहो प्रतीमा नीर्मली ॥ ते याव धाकीने
वीली ॥ यने रगडुनी चुर्न कीली ॥ मग अनुताप जाहाला ॥ ११ ॥ म्यां त्नुजा
बळे करून ॥ याचे पुत्र मारीले आकरुन ॥ याने आह्मासी जाळीले पु
र्ने ॥ जाहालो हीन आह्मा ॥ १२ ॥ धृतराष्ट्र गांधारी जान ॥ ऐकोन भीमाचे
तीक्षन वचन ॥ म्हनती आता ध्यावा ज्ञान ॥ परी हे आम्हा न साहे मोस
वे ॥ १३ ॥ आलच आलचर फडीली ॥ धर्मासी कहानन सागती ॥ दोघेही अ
नत्य जीती ॥ उपवास करीती सर्वदा ॥ १४ ॥ सर्व सुखसी धले सोडु
न ॥ तनास नीकरीती गायन ॥ पुत्राचे दुःख आठउन ॥ क्षनक्षना आ
रंबळती ॥ १५ ॥ दर्शना आला धर्मराव देख ॥ उत्तम योचे पार टेवीले मस्त
क ॥ देवील पदार्थ सकळीक ॥ क्षनक्षना पुरवीतो ॥ १६ ॥ धृतराष्ट्र होउ

नीसीन ॥ धर्माप्रतीबोलेवचन ॥ मीसेवीनआला तपोवन ॥ समाधान
तेनेमज ॥ १७ ॥ धर्मेमने पीतीयालागुन ॥ तु जाकीलेंआलासहनातुन
तरीमीअपुलादेरन प्राण ॥ कीवामीयद्नसागाले तुम्हा ॥ १८ ॥ तुजाता
वनाप्रती ॥ मजपरचीचे लोकतासती ॥ मीराज्येनघेनी क्षीती ॥ सेव
कतोरनसा गाते ॥ १९ ॥ तोसत्यवतीहृदयरत्न ॥ धर्मासीसागतसे येउ
न ॥ तपासीजाउदे अषीकानंदन ॥ तेनेकरून उध्दार त्याचा ॥ २० ॥ संन्या
सीपारवाक्षेची ॥ कीवातपआचरावे अतोराची ॥ देहटेवावातीरी ॥
स्वधुनीचे जीवनी ॥ २१ ॥ मगसर्वपुजाआनुनी ॥ धृतराष्ट्रपुजीला
सत्यवतीनंदन ॥ धर्माचेसमाधानकरून ॥ नीतीबहुतसागीतली
॥ २२ ॥ अपारदानेतेवेळे ॥ धृतराष्ट्रवाटीयाचकाला ॥ द्रव्यगजगांडीया
घोडेसकळ ॥ देताजाला ब्राम्हनासी ॥ २३ ॥ आपुल्या ज्याज्यासंपती
त्यानेवचीत्यावीझाली ॥ भीस्मश्राधफकरूनीदीली ॥ आनीकहीती
थीवडीत्याच्या ॥ २४ ॥ धृतराष्ट्रजातोजानोन ॥ कौरवस्त्रीयाआल्याधा

उन॥ पांडवललनामीळोन॥ खेदकरीती त्यालागी॥ २५॥ यावरी वसुदेव
भगीनी॥ कुंतीहि नीघाली तेच क्षनी॥ धर्मासमने अत्यंत प्रीती धरुनी
नकुळ सहदेव पाळीले॥ २६॥ घेती जे जे आळी॥ ते ते तु पुरवी वडील समुळी
कर्न वीराचे शोध सकळी॥ करीत जाय धर्मातु॥ २७॥ व्रतसंकेत नेनवे
बाळ॥ यच्चाकरी तु सात्राळ॥ कष्टी जाली द्रौपदी वेल्हाळ॥ पुत्र शोके
करुनीया॥ २८॥ धर्माचे करुनी समाधान॥ रक्षीत जाइ अनुदीन॥ मी
यडीला मागते जाते जान॥ सेवाचरनी करावया॥ २९॥ पाचही कुमर
सम्हलोउनी॥ लागती तेव्हा द्रथेच्या चरनी॥ हे राज्य तु भेटाकुनी॥ आ
म्ही जातो तीर्थासी॥ ३०॥ तु मेमनी ऐसे होते॥ तरी वनी ठुनी काआनी ठे
वाले ते॥ सुभद्रा द्रौपदी रडती तेथे॥ कुंती त्यात सावरील॥ ३१॥ धृतरा
ष्ट्र म्हनेकुंती अवधारी॥ तु राहे आपुलीया मंदिरी॥ परी तेना ऐके नीर
धारी॥ नीश्चय न सोडी सर्वथा॥ ३२॥ धृतराष्ट्र कुंती ऐसे धीरी गांधारी
पीडुरही नीघाला सळकरी॥ आकांत करीती सकळ नारी॥ हे हे गेहनाआ

पा०

र येकाळी ॥ ३३ ॥ गार वीन वस्त्र हीन ॥ तैसे द्रौपती पंडुनंदन ॥ कौरव पांड
व स्त्रीया संपुर्न ॥ सोक करीत परत त्या कारना ॥ ३४ ॥ ते तीव श्रीत्यागीर
थी ॥ तीरा जाउनी सर्व गाहती ॥ सजन आनी श्रालन नी घती ॥ चेउनी
राज्ये अमनलोच ॥ ३५ ॥ धर्मास आसीर्वाद देउन ॥ परत वीला आन घाळु
न ॥ अंध लने पुचातु पुन्ये पारायेन ॥ राज्ये चालवीनी तीने ॥ ३६ ॥ या
वरीव ध्यासन सुन ॥ पांडव करीती अक्षीण ॥ स्वेद करती परत तीलेथु
न ॥ स्वंद्र जाती गजपुरा ॥ ३७ ॥ वीरस ती मेरकुलनागपुर ॥ सन्यास नम
नीलीसमग्र ॥ कौरव याचे मंदीरे सुंदर ॥ वोस सर्व पडीयले ॥ ३८ ॥ उत
र पंथे वद जाली ॥ ऋषीचे आश्रम पाहली ॥ तपकरी सलायुन पती
तेथे राहती दिवस काळी ॥ ३९ ॥ वत्कले नेसुनी भमकली ॥ सर्वांगी चिर्चीली
वीलुती ॥ मग व्यास आश्रमा वली जाली ॥ करीर ह्नये चोघाचे ॥ ४० ॥
वीदुर आनी धृतराष्ट्र ॥ मकलकी धरती जराभार ॥ उरले अस्तीचे पंजर
फ लीवर मान दीसती ॥ ४१ ॥ धृतराष्ट्र च्या भेटी सी ॥ यती नारदही सर्व

ऋषी ।। अंबीकापुत्र पुजीलयासी ।। लोयपुष्येफकानी ।। ४२ ।। धत्तरा=
ष्ट्राचे आयुष्येसाच्यार ।। उरले तीन संवत्सर ।। व्ह्याकारने युधी
ष्टीर ।। चौलाकरीत गजपुरी ।। ४३ ।। धर्म सर्वत्र उदास ।। राज्येकराबया
नघे मानस ।। जैसा धरीला वेहुस ।। तैसे राज्ये चालवीतो ।। ४४ ।। कीपांडु
नाबैसला घरात ।। लोकोटिन घालीच चीत ।। कीछायलखे मला मार्गस्त
क्षिनन्नरीउगाची ।। ४५ ।। वारीजपत्र असोनी जवळी ।। कोरडेनत्रीजेक
हाकाळी ।। तैसा धर्म हृदयकमळी ।। उदास आनी अलीप्त ।। ४६ ।। स्व
तीवाटे धर्मालागुन ।। पाहावया वडीलाचे चरन ।। सेनेसहीत पंडुनंदन
नी घते जालते धवा ।। ४७ ।। सेना चालावे यावाट ।। स्वनकनीट करीती
घाट ।। वापीत टाकेकुपनीट ।। करीती उदक घ्यावया ।। ४८ ।। कौरव
पांडवललना ।। द्रौपदी सुभद्रा त्याचीया क्षना ।। नरयानी आरोढो
नी जाना ।। नीघाले तेव्हा गाडे भरुन ।। कृपाच्यार्यी रथी बैसोन ।। नीघ
ला धर्मासवे ।। ५० ।। धर्मावरी धरीले छत्र ।। आलपत्र मेघडंबर ।। मक

रवीरूदे अतीसुंदर ॥ पुढे चालती तेजस्वी ॥ ९१ ॥ युयुत्सव धृतराष्ट्रनंदन
गजपुरी टेवीला रक्षन ॥ धौम्य पुरोहीत जान ॥ लोहीटे वीलाया जवळी
॥ ९२ ॥ द्रोपदीपुढे आधीरेख ॥ लीमागे ललना सुरेख फळीक ॥ जाली ये
चपानी गर्जत अनेक ॥ सहदेव धीवरूनापुढे ॥ ९३ ॥ धृतराष्ट्राचा आश्रम
जान ॥ जवळी उरला जानोन ॥ पांडवसोडोनी यायान ॥ चरन चालीचा
लली ॥ ९४ ॥ पांच्याळी आधी युवती ॥ चरन चालीच मकती ॥ सहदेव म
स्कुळ धावली ॥ पाहावया कुंती माउली ते ॥ ९५ ॥ अस्वल हृष्य दे खोन
रडती गळा मीठी घालुन ॥ धृतराष्ट्र गांधारीचे चरन ॥ धर्मराजवंदीले
॥ ९६ ॥ कुंतीचे वंदुनी या पाये ॥ वीदुरासी पाहती लवलाहे ॥ लवलोलपा
सी गेला आहे ॥ आनीके नथळी येकांती ॥ ९७ ॥ कुंती उदक घट भरून
येत होती आश्रमा लागुन ॥ पाटवील सेवंदुन ॥ घट आपन घेतीला
॥ ९८ ॥ मगती घासी बैसउन ॥ हस्तनापुरीचे सर्व जन ॥ धर्मभेट वीते
आनोन ॥ नाम सर्व सांगोनीया ॥ ९९ ॥ धर्मराया सी भेटावया ॥ सर्व ऋषी

आलेधाउनीया ॥ धर्मे सींवीरेउभउनीया ॥ भोजनदेतरुसी ते ॥ ६० ॥
न्युन्यनाही यथेकाही ॥ रायाआनीरानी सोहळेपाही ॥ मगसर्वस्त्रीया
लचलाही ॥ संजयेभेटवीधृतराष्ट्रा ॥ ६१ ॥ नावघेउनीसागेयक्षनी
हे द्रौपदीसुभद्रा श्रीरंगभगनी ॥ बभ्रुवाहनाचीजननी ॥ चींचागीआ
नीहेपाहा ॥ ६२ ॥ हेउलुपीसेसतनया ॥ हे यमळा पार्थभार्या ॥ हेउतरा
अभीमन्याचीजाया ॥ परीक्षीती जेमाताजे ॥ ६३ ॥ त्याधृतराष्ट्रालुभासु
ना ॥ आल्यासर्व कौरवललना ॥ वंधाचीयाचरना ॥ नमुनीसर्व बेसती
॥ ६४ ॥ सगद्दलोउनी पुसेयुधीष्टीर ॥ कोठेआहे वडीलवीदुर ॥ चीका
ळ स्पानीसपापाच ॥ अतीचतुरमाहाराजलो ॥ ६५ ॥ संजयेबोले व
चन ॥ पेलवृक्षालक्षीउध्यानमग्न ॥ तपकरीवायुआकर्षुन ॥ जाला =
नीमग्ननोजरुपी ॥ ६६ ॥ तेथेयकलाचीयुधीष्टीर ॥ पाहावयागेला
सत्वर ॥ तोजटामंडीत नग्नदीगांबर ॥ नेत्रझाकुनीबेसला ॥ ६७ ॥
देखवरिनाहीवीदुर ॥ धर्मेघातला सार्वांग नमस्कार ॥ चर्मवर तीमानली

साचार ॥ चळनवळनराहली ॥ ६८ ॥ धर्मेपाहेनीरक्षुन ॥ तोवाढुरजाला
श्रीकृष्ण ॥ परब्रह्मरूपपाहोन ॥ ब्रह्मानंदीमीळाला ॥ ६९ ॥ सगळीतले
उनीयुधीष्ठीर ॥ नमुनपरतलासत्वर ॥ गांधारी कुंती धृतराष्ट्र ॥ साज
वळीबैसला ॥ ७० ॥ फळेमुळेभक्षुन ॥ पांडवचुमीसी करीती रायन
मृगयाशिकारीकुन ॥ पाचली जनेतेधवा ॥ ७१ ॥ स्वापदेतेथेनीरवैर
रम्येउथानीतरूवर ॥ यक्षपाडुकाकुमडलु अपार ॥ धर्मेराजऋषीस
हेत ॥ ७२ ॥ धृतराष्ट्र आनीमाता होघीजनी ॥ स्वरूपीनीमग्नहोउ
नी ॥ पांडवपाहतीदुरोनी ॥ धन्यक्षीती याहाची ॥ ७३ ॥ मगपाट
वीकेलेपुजन ॥ व्यासपुसेअधालागुन ॥ पुत्रशोकेतुझेमन ॥ दुखपा
वलनाहीकी ॥ ७४ ॥ रजनीआनीलमजान ॥ केलेवीदुरीमनालुन
त्यानीलीन्हेसंपुर्न ॥ सहबुधीअसेकी ॥ ७५ ॥ यकमासपरीयेंत
धर्मराजराहीलातेथे ॥ लोकऋषीआले समस्त ॥ व्यासधर्मासी भेटा
वया ॥ ७६ ॥ तीलुकी याचेपुजन ॥ धर्म करीद्रीतीकडुन ॥ यावरीस

त्यवलीनंदन ॥ धृतराष्ट्र प्रतीबोले ॥ ७७ ॥ ईधीलमाग काली ॥ अंबीका
मजबोलेपाही ॥ पांडवांचाअन्यायनाही ॥ कौरवीतहीपाहता ॥ ७८ ॥
परमकपटी मासेकुमर ॥ पृथ्वीआडुनगेले दुराच्यार ॥ लोगां धारीवी
नवीजाडुनीकर ॥ यकरुधारापुर्नकीजे ॥ ७९ ॥ मजसक्रक्ष्मसुतआटवी
ली ॥ सुनाअवघ्यादुखकरीली ॥ सुभद्राडलरासली ॥ सहाचीलीलीअ
भीमन्या ॥ ८० ॥ द्रौपदीचीती पचकुमर ॥ कुंतीरधीकर्नकुमर ॥ हो
नभ्रीस्मादीमालावीर ॥ सकळरावीयेवेळो ॥ ८१ ॥ व्यासमुनेअव
रये ॥ मगनेलेस्वधुनीतीरास ॥ व्यासेस्नान करउनी सर्वास ॥ प्रदानी
लेतेधवा ॥ ८२ ॥ अटराक्षोनी प्रलना ॥ बाहीरनीघालीलेचक्षीना ॥ आ
पुलालेवलनीजाना ॥ वातली कौरव आरूढले ॥ ८३ ॥ कर्नद्रोनगंगा
कुमर ॥ भगदत्तसोमदत्तबाल्हीक माहावीर ॥ सर्वेअंळकारमंडी
ल सम्मग्र ॥ धवधवीत वीराजती ॥ ८४ ॥ पुचोसतील द्रौपद ॥ वीराट
वीरासहीतहीसे धीपद ॥ द्रोपदीपंचपुत्र अभीमन्य प्रसीद्ध

सेनारथसमवेल उत्रे ॥ ८५ ॥ वाध्येवाजती अपारें ॥ येवंसेनानी घाली

सकुर्ममगं ॥ धृतराष्ट्रासी दीव्यनेत्र ॥ व्यासेदी धलेले धवा ॥ ८६ ॥ गोल

अपसराचेगायन ॥ उर्वसीउर्वसीकरीती नर्त्तन ॥ रजनीमासीसंपु

र्न ॥ व्यासेरचना रारवविलीहे ॥ ८७ ॥ दष्टीउघडु नी धृतराष्ट्रं ॥ श्री

तीनेपाहेपुत्रपौत्र ॥ झळकताती वरवाचे भार ॥ आनीअपार चंद्र

जोती ॥ ८८ ॥ अठराक्षोनी दळपाही ॥ मीरवैर उत्रे यकठाई

मगपरस्पर सर्वही ॥ भेटले जाले आदरे ॥ ८९ ॥ कर्णाची यचरण

धर्मधरी धांउण ॥ कौरवासी आंळींगन ॥ पाचही देती आदरे

॥ ९० ॥ अभीमन्यासी पचकुमर ॥ सर्वास भेटवीबहुत आदर

मालाआळंगीती कुमर ॥ यकीन्हतारवंसीती ॥ ९१ ॥ बंधु बंधु

सीअलीडीली ॥ वीराट द्रौपदासी भेटली ॥ चौसमस्तेन आळं

गीली ॥ पांडवासी आदरे ॥ ९२ ॥ कुंती भेटतकर्नां ॥ गांधारी आ

ळंगीली सकली सुनांस ॥ दना ॥ अक्रमोदर पनीयत रचना ॥ व्या

समुनीस्तने सर्व पाहीले की ॥ १४ ॥ धृतराष्ट्र स्तने गुरुराया ॥ का सेनाने ली
वीलया ॥ जे वी स्वप्न पहाउनीया ॥ जागे जाल्या मीथ्या ले ॥ १५ ॥ मग जगद्गुरु
बोलेहास्येवक्त्र मुख ॥ ऐसेच अवचेक्षनीक ॥ आताजोडी माहासुख ॥ के
वल्येहानी जाउनीया ॥ १६ ॥ सकळस्त्रीयासी सांगे व्यास ॥ जरीच्च तारापा
मी असेल मानस ॥ तरी करावा गंगाप्रवेश ॥ पावाल पतीपरलोकी ॥ १७ ॥
मग कौरवस्त्रीया सर्वही ॥ गंगाप्रवेश करीती ते समइ ॥ व्यासकृपेल
वलाही ॥ परची यांसवे पतीसवे पातल्या ॥ १८ ॥ इकडे जन्मेजयासी
हे कथा ॥ वैसंपायेन होयेस गता ॥ व्यासदेव लहता ॥ सर्पत्राचा लागीजा
तेला ॥ १९ ॥ वंदुनीया व्यासचरन ॥ स्तने लुक्षामहीमा ऐकता पुन्न ॥ मृ
त्यु पावला जान ॥ ते लुवानेट वीले ॥ १०० ॥ तरीमाझा पीता परीक्षती ॥ तो
दाखवी स्वामी मज सती ॥ व्यासे अरुनुनी परीक्षीती ॥ जन्मेजयासी
भेटवीला ॥ १ ॥ जाला यकमहुर्त ॥ सवे ची जाला परीक्षीती गुप्त ॥ आ
स्तीक ऋषी स्तवन करील ॥ जन्मेजयाचे ते धवा ॥ २ ॥ धन्य धन्य नृपना

था धन्य धन्य पाराशर सुत ॥ परीक्षीती पावला जो मत्स्य ॥ तो आनोनी तुज
भेटवीला ॥ ३ ॥ जन्मे जयमल्ल ने वैशंपायना ॥ पुढे साग कथाची रचना ॥ व्यास
श्रमी अंबीका नंदना ॥ सर्वही मत्स्य भेटवीले ॥ ४ ॥ वैशंपायन मल्ल ने कुरु कु
ळ वंतसा ॥ सर्वसंहार का पुन्य पुरुषा ॥ मग पुसुनीया वेदव्यासा ॥ रुसी गे
ला स्वस्थाना ॥ ५ ॥ धृतराष्ट्र मल्ल ने पंडु नंदना ॥ अजातशत्रु सगुन नीधाना
तुज करीता मी सर्वदा ॥ सुख पावलो अपार ॥ ६ ॥ तु ज्ञान गंगेचा लोट
तु परमार्थाचा मुगुट ॥ स्वानंद वैरागरीचा अवीट ॥ दीव्य हीरा धर्मा तु ॥ ७ ॥
तु शांतीचा उद्यान थोर ॥ तु औदार्य सत्व सरोवर ॥ सोमवंशी तेजस्वी
साचार ॥ वीजयध्वज धर्मा तु ॥ ८ ॥ तु ज्ञाक्रोध गेला संपुर्न ॥ धर्मा हो तुझे
कल्यान ॥ आता तुम्ही जावे येथुन ॥ सह परीवारे गजपुरा ॥ ९ ॥ तुम्ही असता
यथे ॥ तप वर्धीन पावे यथार्थ ॥ माझी मनकामना केली तृप्त ॥ पुत्राचा तु
वासर्वही ॥ १० ॥ धर्म मल्ल ने मी तुझी सेवा करीण ॥ यथेच सर्व सराहेन ॥ सेना
सवेक देतो धाडोन ॥ तप करीन तुजपासी ॥ ११ ॥ धृतराष्ट्र लेखा म्हनत ॥ ती

ज्यपुडेलक्षनात ॥ तेच्चकुंतीहीसागत ॥ धर्मी यथमतु नेको ॥ १२ ॥ सहदेवबो
लेवचन ॥ मीकुंती मातेचीसेवा करीन ॥ लवतेह्मने पुत्रा जाय येथुन ॥ नाही
कारनकाही यथे १३ ॥ तपासीक्षयनकरी यथे ॥ आमुचे आयुष्यउरले
कीच्चील ॥ पाचलीपुत्रासी आलंगील ॥ धृतराष्ट्र कुंती गांधारी ॥ १४ ॥
पाचलीपांडवसग्रहील ॥ नयनी टपटपा आश्रू गळती ॥ वडीलाचे मुखन्या
गळीत ॥ काय बोलली तेधवा ॥ १५ ॥ तुमचा दर्शन यावरी ॥ दुर्लभ वाटते
अंतरी ॥ मग चरन वंदुनी सकळकरी ॥ गजपुरासी परतले ॥ १६ ॥ पांच्याळी
सुभद्री कामनी ॥ वडीलासी वंदुनी तेच्चक्षनी ॥ सुखासनी आरोढोनी ॥ जा
ताजात्या तेधवा ॥ १७ ॥ धर्म पावलो स्वस्थाना ॥ चीतास स्वस्थ वाटेना ॥
हेचीसर्वस आवडे मना ॥ जावे वना वडीलापासी ॥ १८ ॥ ऐसा यक लोट
लासंवत्सर ॥ तो आला नारद मुनीस्वर ॥ तयासी पुसे युधीष्टीर ॥ वडील
आमुचे सुखी की ॥ १९ ॥ नारद मुनी सागत ॥ गंगा द्वारी अव घेतप करी
त ॥ होघी माता आनी अंबीकासुत ॥ दग्ध होउन जालीते २० ॥ अस्ती

चरीत्रच्या जान ॥ उरलीआहे जाली क्षीन ॥ डोळाउरलाअसे त्याचाप्राण

हीमांचलकटीन बहु ॥ २१ ॥ योगबळेफरूनी वीदुर ॥ नीजधामा गेलासरा

चार ॥ ब्रह्मानंदी नीरंतर ॥ समरसोनी राहीला ॥ २२ ॥ इकडे गंगा द्वारीनी

रहोहेसकळे ॥ मासंतीयकत्ता सेवीली फळे ॥ तेणेशरीरक्षीनजाले

जातापाउले न चलती ॥ २३ ॥ यकदा गंगेलफरूनी श्नान ॥ कुंती गांधा

री अंबीका नंदन ॥ आश्रमासी यता जान ॥ मंदध्यान जाला हो ॥ २४ ॥

तवतो उग्नेकाळ हरून ॥ तोपनी चेतलाप्रबळ याग्न ॥ माहावृक्षजा

ळीजळोन ॥ धनंजन अन्नुत सुटलासे ॥ २५ ॥ नीररहारे रुक्ष्येबहुत

पडयेनापायाकसी आळी पडत ॥ अग्नीसमीप देखोनी त्वनत ॥ संज

यासरीत आला ॥ २६ ॥ आत्मासयथे आले मरन ॥ आलातु जाये वेगीक

रून ॥ मगतोला क्षाळ लेथोन ॥ ऋषीमंडळी तपावला ॥ २७ ॥ तवतेव

धतेवेळी ॥ पुर्वाभीमुखे उभीराक ली ॥ हरीभागोवीसहरीवनमाळी

नामावळीजपती तेव्हा ॥ २८ ॥ योगबळे अवरोधुन ॥ तीघाने सोडीते

लेथेचीध्यान ॥ तोपावलातेथेचअग्न ॥ लीघेजनेजाळीले ॥ २१ ॥ धृतरा
ष्ट्राचेअग्नहोत्र ॥ आश्रमातहोतेपवीत्र ॥ तोचहाअग्नचेतला ॥ वरीत
समरगतीकरोनीया ॥ २० ॥ शरीरगेलेदग्धहोउन ॥ नारदमुनेमीआ
लोपाहुन ॥ धर्मरायालुसर्वसांगन ॥ सर्वथासोककरुनोको ॥ २१ ॥ लउतम
गतीपावली ॥ धर्मऐकोनीहाकफोडीली ॥ बंधुसहीततवेळी ॥ सोका
नर्वीपडीयला ॥ २२ ॥ अंतपुरातहाकजाली ॥ स्त्रीयासहीतपांच्याळी
सोकाग्नीनेआहळोली ॥ पृथादेवीआटउनीया ॥ २३ ॥ धर्मह्मनेराज्ये
जावेजळोन ॥ यदुवनीगेलेदग्धहोउन ॥ आनाथअसतदीन ॥ स
मरकोन्हीनाहीकी ॥ २४ ॥ पार्थेसीधलेखांडववना ॥ ह्मनेआलाअग्नीका
लत्या ॥ अस्वमेधराजसुयज्ञ ॥ करुनीयाआचीले ॥ २५ ॥ धीगमेचधी
गअग्न ॥ माजीपदेमारीलेजाकुन ॥ नकुळसहदेवहाकफोडुन ॥ फु
लीलागीबाहलसे ॥ २६ ॥ अहापृथामाउली ॥ माझीआटउनालीहोधली
अरायनीजळोनीयागेली ॥ धीगपुचधर्मआमुचा ॥ २७ ॥ धर्माच्या

गळामीठी घालुन ॥ सोक करीली माद्रीनंदन ॥ नारद करीतसे समाधान
लौकीक अगनन केलो ॥ ३८ ॥ इष्टी जाली यावरी अगन ॥ गेला जाडीलताको
न ॥ उलमह्यासी मरन ॥ सोडीले प्रान योग बळे ॥ ३९ ॥ आपुले अग्नीने मर
नपावली ॥ उलम गतीस ले गेली ॥ ऐसे बोलता ऋषीमंडळी ॥ लेम्या श्र
वनी ऐकीले ॥ ४० ॥ समउ तरकौया समस्त ॥ धर्मराजली घाची करी
ल ॥ त्रयोदशाहीन परीयेंत ॥ गंगातीरी राहीले ॥ ४१ ॥ बहुल दाने देउन
सुखीकेले समस्त ब्राह्मण ॥ कौरव मेलीयावरी अंबीकानंदन अष्टा
दशवरुसे होता ॥ ४२ ॥ धर्म गंगाद्वार परीयेंत ॥ वीश्रपाटउनी बहुल
लीघाच्या अस्ती भागीरथीत ॥ सोडोनी याहीधत्या ॥ ४३ ॥ कौरवनी=
मात्यासमस्त ॥ चौपन्नवर्स परीयेंत ॥ धर्मराव राज्ये करील ॥ हस्त
नापुरीचे नीलीने ॥ ४४ ॥ श्रोलभक्त पंडील जन ॥ सादरली श्रीधर करी
नमन ॥ सने आश्रमवासी पर्व जान ॥ पंचावे पर्व संपले ॥ ४५ ॥
यापुढे अनुसंधान ॥ नीजधामा गेला श्रीकृष्ण ॥ यादव संहार ले

जाले

१

सपुनी हेमाझे नीनवर्नवे ॥ ४६ ॥ ते स्वर्गारोहन पर्व ॥ नीजधामा गेले पा
डव ॥ ते नीरोपन अत्यीन्नव ॥ पंढरीनाथ लीहु नेदी ॥ ४७ ॥ सनक्षना
कनीसांगल ॥ पांडवप्रताप सुरस ग्रंथ ॥ नीजधाम नवनीयथे करी
समास यथुनीया ॥ ४८ ॥ लुद्धा ग्रंथ पाहला सप्रेम ॥ पंढरीसी उत्तमपुरे
सोत्तम ॥ लगीनवर्नीक हा नीजधाम ॥ अजअक्षय असे मी ॥ ४९ ॥ नजा
यती म्हीयले वचन ॥ गीतेमाजी मी बोलीलो जान ॥ क्षरा क्षराहुनीर
पुर्न ॥ उत्तम पुरुष असे मी ॥ १० ॥ ऐसे सांगला पंढरीनाथ ॥ कौन्तीय क
बोलीला पंडीत ॥ परीपुर्नन जाले आरथ ॥ अपुर्ला ग्रंथ हासे की ॥ ११
लरीली हीस्वर्गारोहन ॥ लेच सीवसी रुक्मनी जीवन ॥ स्वन्यामाजी सा
गे येउन ॥ सर्वथा हे लेहु नोको ॥ १२ ॥ हरीवीजय रामवीजय ग्रंथ ॥ ली
सना पांडवप्रताप अत्नुल ॥ लीहीस नीजधाम यथार्थ ॥ लीहु हेल मी ना
ही ॥ १३ ॥ ऐसी आज्ञा होता सहर ॥ श्रीधरे घाली लानमस्कार ॥ करुनी
या जैजैकार ॥ पांडवप्रताप संपवीला ॥ १४ ॥ चौराष्टी आध्यसमस्त

१

अवघा वनीला हा ग्रंथ ॥ चौदा अध्ये पर्वीयेंल ॥ आदीपर्व जानीजे ॥ ५५ ॥
आठ अध्ये जान सभापर्व ॥ नव अध्ये वनपर्व अपुर्व ॥ च्यारी अध्ये अ
ग्नीन्नव ॥ वीराटपर्व जानीजे ॥ ५६ ॥ उद्योगपर्व पाच अध्ये जान
भीस्मपर्व तीन अध्ये पुर्न ॥ तीन अध्ये द्रोनपर्व जाण ॥ पर्व ऐसे वर्नी
ले ॥ ५७ ॥ कर्नपर्व अध्ये तीन ॥ येकाच अध्यायें शैलपर्व जान ॥ गदाही
पर्व जान ॥ यकाच अध्यायें वर्नीले ॥ ५८ ॥ यकाच अध्यायें सोप्तीक ॥ ये
काच अध्यायें ओसीक ॥ तैसेच जान वीशोक ॥ यकाच अध्यायें संपले
॥ ५९ ॥ यकची अध्या स्त्रीपर्व ॥ दोन्ही अध्ये शांतीपर्व अ ग्नीन्तव ॥ साहा
अध्ये अस्वमेध अपुर्व ॥ अलीसुरस वर्नीला ॥ ६० ॥ सेवटील पर्व आ=
श्रमवासीक ॥ यकाच अध्यायें वर्नीले देख ॥ चौसष्टी अध्ये अमो
लीक ॥ आदीपर्वापासोनीया ॥ ६१ ॥ सवालक्ष भारथ ॥ तीतु क्याचा
जो मतीतार्थी ॥ आलाचौसष्टी अध्यायात ॥ कथासमस्त आकर्षुनी
॥ ६२ ॥ पाल्हाळ नाही केला बहुल ॥ अर्थवान केला संकोचीत ॥ नम स्तस्य

धरूनी यामलीलार्थी ॥ सुरसपांडवप्रलाप ग्रंथहा ॥ ६३ ॥ उध्यावार्थेक करून ॥ परमसुचीत्तलहोउन ॥ श्रवन करीती यक आवर्तन ॥ धनधान्य वृद्धीहोये ॥ ६४ ॥ आवर्तन करीतातीन ॥ रोगजाय समुळीहुन ॥ आन कोन्हीविन्घ ॥ बाधुन सकेल यासी ॥ ६५ ॥ म्हणौन संग्रहीला ग्रंथ ॥ आहीव्याहीनाहीतेथे ॥ संसार सुखरूप होये समस्त ॥ आनंद भरील सर्वत्र ॥ ६६ ॥ पंचआवर्तन करीता समुळी ॥ परमसुपुत्र होय कुळी ॥ शत्रुक्षय तात्काळी ॥ यक आवर्तने होयेपा ॥ ६७ ॥ गंडांत अपमृत्यु ॥ यनेदुरी होईल यथार्थु ॥ अज्ञान वीचार अत्नुतु ॥ होईल पंडीत अर्थपाहता ॥ ६८ ॥ ब्राम्हनासी वीद्यावर्धन ॥ क्षत्रीयासी राज्येवर्धमान कनक धान्य पदार्थ संपुर्न ॥ वैश्यायुती होतीपा ॥ ६९ ॥ दीर्घ सीवसुफळ ॥ सुद्रासी होईल तात्काळ ॥ जीतामुक्ती सुख प्रबळ ॥ अती आसील हरीपदी ॥ ७० ॥ यक मुमुक्षसाधुसंत ॥ ते हीते थवी नवी तीसमस्त ॥ नवरसे भरीला ग्रंथ ॥ पाहावे पंडीती सर्वदा ॥ ७१ ॥

नकी ज्ञानवैराग्येजान ॥ टाइटाइ नीरोपन ॥ त्यातुर्यतर्क नीतीवीवर्ण
करावेश्रवन राजीयानी ॥ ७२ ॥ श्रवनपुन्याचेपर्वत ॥ ऐवंर घीलेतोये
सर्वत्रास ॥ जेजेतीर्थेलपेव्हतेसी नेत ॥ ते होयथेनी वर्ते पै ॥ ७३ ॥ ग्रहस्त ब्र
ह्मच्यारीवानप्रस्त ॥ सन्यासीनीवृती समस्त ॥ असोता जेथेअसेल ग्रंथ
श्री हरीस्मलक्षमी तेथेवसे ॥ ७४ ॥ वंधास्त्री होयेपुत्रवंती ॥ बंधु पीताते
होयभीती ॥ दुरीअतंरलेभटेतील ॥ रून फीटती श्रवनेया ॥ ७५ ॥ संसा
रीनहोतीआपादा ॥ अंतीपावतील वीस्नुपदा ॥ व्यासवैशंपायून सर्वदा
फळश्रुतीकथीलीहो ॥ ७६ ॥ आनील परग्रंथ ॥ पहीनाथे कथी
लायथार्थ ॥ श्रीधरनामेनीमीत्य ॥ पुढेकेलेलो कौतुकी ॥ ७७ ॥ जेमुळ
भारथीकथा ॥ साचेयथेली लीला तहता ॥ व्यासाल कवीच्यासंम्य
ला ॥ नाहीकरहाधरीयल्या ॥ ७८ ॥ चौषष्ठी अध्यायाग्रंथ ॥ कीहेमहपु
न्याचेपर्वत ॥ चौसष्ठीकळा चीअन्कुल ॥ माळाअन्कुलरुचंगुफली
॥ ७९ ॥ कीचौसष्ठी रत्नाचे गोपुर ॥ यापरी नीजतीसत्रागयनर ॥ की

चौषष्टीकोहळी द्रव्य अपार ॥ अवदीन नामक जे ॥ ८० ॥ चौषष्टीक ळाचे सार ॥ कीं चौषष्टी योगीयांचे मंदीर ॥ कीं चौषष्टी हीरीयांचे पदक सुंदर ॥ सन्नागपत्रक केलीहे ॥ ८१ ॥ अतीक्षा नवैराग्ये मुक्त ॥ प्रया ग तीर्थ राज यथार्थ ॥ चौषष्टी गंगा त्या अतुल ॥ पडनी त्यासी मीळा ल्या ॥ ८२ ॥ कीं पांडव प्रताप ग्रंथ राजेंद्र ॥ चौषष्टी अध्याय रुचीप्रचंड वीर ॥ कीं चौषष्टी कोटड्या परीकर ॥ मल त्रतप फुडावया ॥ ८३ ॥ की हे चौषष्टी तीर्थ ॥ पापसंहार के अतुल ॥ शैव अथवा वैष्णवात यं थ होती सर्वत्र ॥ ८४ ॥ गाणपत्य शौर्य शाक्त ॥ सर्वांसी येथ होत ग्रं थ ॥ ब्रह्मानंद पंढीनाथ ॥ परदेल जैसा ॥ ८५ ॥ श्री धरस्तनेमा सा जानीता येथार्थ ॥ ब्रह्मानंद यतीवीख्यात ॥ सावीद्यीमाला गुन अती ल ॥ लपव त तपस्वीनी ॥ ८६ ॥ पढरीरुनी च्याली योजने दुरी ॥ नैर्ऋ स कोनी नागझीरी नगरी ॥ तेथील देहलखक नीधीरी ॥ पुर्वाश्रमी ब्रह्मानंद ॥ ८७ ॥ पंढीनास संन्यास घेउन ॥ समाधीस्त तेथेच पुर्ने

वळवंटी मध्यवंशावन ॥ वीस्वजन पाहती ॥ ८८ ॥ श्रीरसागरी नारायन ॥
याचा सीष्य चतुरानन ॥ तेथुन अत्री जाला नीर्मान ॥ वदत्ताचया पसु
न ॥ ८९ ॥ जेच दवात्मक स्वरूप ॐ ध ॥ त्यापासुन येती सदानंद ॥ तेथुन नरा
मानंद प्रसीद्ध ॥ समाधीक्तयारा नर्शाये ॥ ९० ॥ तथुन अमकानंद यती ॥ पु
ढे गंभीर माहामती ॥ तेथुन ब्रह्मानंद प्रसीद्ध सुमती ॥ सहजानंद तेथोनी
या ॥ ९१ ॥ कत्यानीजा याचीवस्ती ॥ तेथुनी पुर्नानंद महामती ॥ तेथुनी दत्ता
नंद सुमती ॥ नागसीरासी समाधी ॥ ९२ ॥ तोपीता आमुचा महसाय
तेथुनी ब्रह्मानंद सुमती यती अद्भुत ॥ पीतागुरु तेम्ची समर्थ ॥ जो का
वीख्यात माहाराज ॥ ९३ ॥ वीजयनाम संवत्सरी ॥ ग्रंथ जाला पंढरपुरी ॥
सके सोळासे बेतालीस नीर्धारी ॥ ग्रंथ आकाराते आला ॥ ९४ ॥ चौसष्टी
ग्रंथ लहला ॥ तुज श्रीयर्थ हीपंढरीनाथा ॥ याची कार्श्रोतीया समस्ता ॥
करीकल्यान सर्वत्रा ॥ ९५ ॥ लेखक पाठक रक्षक नीर्धारी ॥ त्यासी रक्षीत अ
तरीबाहेरी ॥ यावत्चंद्र दीवाकर वरी ॥ जलन करी ग्रंथ तु ॥ ९६ ॥ [illegible]

सीवीजयेसंवत्सरी ॥ शुध सप्तमीबुधवारी ॥ श्रीपांडुरंग नगरी ॥ ं पूर्णेवी
यसीसंपला १७ आदीपुरुषादीगांबर ॥ श्रीमन्त्रीमातीरचील ॥ श्रीध
रवरदहनीवीकारा ॥ ब्रह्मानंदसुखवाध्धी १८ सुरस पांडवप्रताप गंथ ॥ आ
श्रमपर्वव्यासभारथ ॥ श्रीतेपंडीतीलागंथ ॥ येथोनीयासंपला ॥ १९ इती
श्रीपांडवप्रतापग्रंथ ॥ चौषष्टी अध्येपरीयेंत ॥ समस्त तत्रासाव्यासभा
रथ ॥ त्याचीटीकाहेकेली २०० ॥ अध्यचोषष्टीसख्याकेली ६४ समा
सप्रमस्तु ॥ श्रीनरसींहयेनमः ॥ श्रीसरस्वतीयेनमः ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥
५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ५ ॥

गतायेवेळा। बीभीचारकर्मेदीसेहे। ७। तरीक्षणभरीराहातत्वता। आताआ
श्रमायेउलपीता। त्यासीमागोनीकरींकांता। नृपनाथगुणालया। ८। येरू
म्हणेआपुलेमन। आपणासवडीलआहेपूर्ण। आदीमध्येअंतजाण। आ
पुलाआपणसांगाती। ९। शाकुंतळावीचारीमणी। हागेलीयावरीयेथुनी।
दृष्टीनपडेपुन्हायेथुनी। बहुततपेसाधीता। १०। मगहास्यवदनबोलत।
मजमाष्यघावीयथार्थ। माझेपोटीजोहोइलसुत। राज्यछत्रघावेत्याते।
११। दुष्यंतेउचलोनीयाहस्त। त्रिवारतीसीमाष्येत। तुपट्टराणीयथार्थी।
पुत्रतुझाछत्रपती। १२। हेमाझेसत्यवचण। उलंघुनसकेवीधीरुद्रानृप।
मगशाकुंतळामाळघालुण। अनुसरलितयासी। १३। संपूर्णजालेसुर
त। गर्भराहिलाउदरात। ऋषीनृपरावनीघत। मगबोलततीयेसी। १४
देउणीआलींगणचुंबण। म्हणेतुजन्यावयापाठविण। छत्रचामरेसीबी

कायण । तुजपाठवीणआनावया । १५ । रावनीघालावेगेकरूण । परीतीज
लागीगुंजाळीलेमण । परीकण्वभयवाठेदारूण । शापीलपेउणीमहाऋषी ।
१६ । गेलीयादुष्यंतभुपाळा । सफळहोयशाकुंतळा । तवकण्वऋषीआश्रमा
आला । घरातअबळातळपतसे । १७ । ऋषीनेजाणोनीज्ञानदृष्टी । शाकुंते
दुष्यंतरासीपडलीगाठी । संतोशोनीपरमेष्ठी । अश्वासीतकण्वेते । १८ । मणी
नधरावेआन । उत्तमजालेंगंधर्वलग्न । येरीणेधाउणीधरीलेचरण । वत
मानसांगीतीले । १९ । कण्वपरमआनंदत । पुरलेमाझेमनोरथ ॥
तुझापुत्रतोआयुष्यवंत । तुजसहीतसुखीअसो । २२० । ब्रह्मानंदह्मणे
श्रीधर । पुढेकथासारेसार । श्रवणकरीतापंडीतचतुर । शाकुंतळा
आख्यानेहे । २२१ । सुरसपांडवप्रतापग्रंथ । आदीपर्वेव्यासभारत । याती
लसारांशघ्यावाअर्थ । तृतीयोध्यायगोडहा । २२२ । श्रीहरिहरकृपावंत ॥

कण्वऋषीदेतआसीर्वाद ॥ कन्येतुजहोइलक्षीव्यपुत्र ॥ राज्यधरछत्रपती ॥

२२३ ॥ आ ॥ ३ ॥ संपूर्णम् ॥ श्रीरामकृष्णपरमसनत्कुमारार्पणमस्तु ॥

छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ

छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ

यादृशीपुस्तकंदृष्ट्वातादृशंलिखितंमया॥ यदिशुद्धमशुद्धंवाममदोषो
नविद्यते॥१॥ श्रीनृपविक्रमार्कसंवत् १७०४ श्रीनृपशालिवाहनस
के १५६९ वर्षे प्लवंगनामसंवत्सरेदक्षिणायणेहेमंतऋतौकार्तिकमा
सेशुक्लपक्षेद्वादश्यांसौम्यवासरेप्रथमप्रहरेपांडवप्रतापग्रंथस
माप्तम्॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ शुभंभवतु॥ श्रीकृष्ण॥ श्रीकृष्ण
॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ छ

॥इतिश्रीपांडवप्रतापग्रंथसमाप्तम्॥ अध्येच

॥उषष्ठि ६४ वोवियासंख्याचवदाहजारसंख्या॥

[OrderDescription]
,CREATED=17.08.20 10:24
,TRANSFERRED=2020/08/17 at 16:16:33
,PAGES=1948
,TYPE=STD
,NAME=S0003505
,Book Name=M-3083-PANDAV PRATAP GRANTH
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF

FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF

FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF
,FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF

FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF

FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF
,FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF
,FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF
,FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF

FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
,FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF
,FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF
,FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF
,FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
,FILE111=00000111.TIF

FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
,FILE117=00000117.TIF
,FILE118=00000118.TIF
,FILE119=00000119.TIF
,FILE120=00000120.TIF
,FILE121=00000121.TIF
,FILE122=00000122.TIF
,FILE123=00000123.TIF
,FILE124=00000124.TIF
,FILE125=00000125.TIF
,FILE126=00000126.TIF
,FILE127=00000127.TIF
,FILE128=00000128.TIF
,FILE129=00000129.TIF
,FILE130=00000130.TIF
,FILE131=00000131.TIF

FILE132=00000132.TIF
,FILE133=00000133.TIF
,FILE134=00000134.TIF
,FILE135=00000135.TIF
,FILE136=00000136.TIF
,FILE137=00000137.TIF
,FILE138=00000138.TIF
,FILE139=00000139.TIF
,FILE140=00000140.TIF
,FILE141=00000141.TIF
,FILE142=00000142.TIF
,FILE143=00000143.TIF
,FILE144=00000144.TIF
,FILE145=00000145.TIF
,FILE146=00000146.TIF
,FILE147=00000147.TIF
,FILE148=00000148.TIF
,FILE149=00000149.TIF
,FILE150=00000150.TIF
,FILE151=00000151.TIF

FILE152=00000152.TIF
,FILE153=00000153.TIF
,FILE154=00000154.TIF
,FILE155=00000155.TIF
,FILE156=00000156.TIF
,FILE157=00000157.TIF
,FILE158=00000158.TIF
,FILE159=00000159.TIF
,FILE160=00000160.TIF
,FILE161=00000161.TIF
,FILE162=00000162.TIF
,FILE163=00000163.TIF
,FILE164=00000164.TIF
,FILE165=00000165.TIF
,FILE166=00000166.TIF
,FILE167=00000167.TIF
,FILE168=00000168.TIF
,FILE169=00000169.TIF
,FILE170=00000170.TIF
,FILE171=00000171.TIF

FILE172=00000172.TIF
,FILE173=00000173.TIF
,FILE174=00000174.TIF
,FILE175=00000175.TIF
,FILE176=00000176.TIF
,FILE177=00000177.TIF
,FILE178=00000178.TIF
,FILE179=00000179.TIF
,FILE180=00000180.TIF
,FILE181=00000181.TIF
,FILE182=00000182.TIF
,FILE183=00000183.TIF
,FILE184=00000184.TIF
,FILE185=00000185.TIF
,FILE186=00000186.TIF
,FILE187=00000187.TIF
,FILE188=00000188.TIF
,FILE189=00000189.TIF
,FILE190=00000190.TIF
,FILE191=00000191.TIF

FILE192=00000192.TIF
,FILE193=00000193.TIF
,FILE194=00000194.TIF
,FILE195=00000195.TIF
,FILE196=00000196.TIF
,FILE197=00000197.TIF
,FILE198=00000198.TIF
,FILE199=00000199.TIF
,FILE200=00000200.TIF
,FILE201=00000201.TIF
,FILE202=00000202.TIF
,FILE203=00000203.TIF
,FILE204=00000204.TIF
,FILE205=00000205.TIF
,FILE206=00000206.TIF
,FILE207=00000207.TIF
,FILE208=00000208.TIF
,FILE209=00000209.TIF
,FILE210=00000210.TIF
,FILE211=00000211.TIF

FILE212=00000212.TIF
,FILE213=00000213.TIF
,FILE214=00000214.TIF
,FILE215=00000215.TIF
,FILE216=00000216.TIF
,FILE217=00000217.TIF
,FILE218=00000218.TIF
,FILE219=00000219.TIF
,FILE220=00000220.TIF
,FILE221=00000221.TIF
,FILE222=00000222.TIF
,FILE223=00000223.TIF
,FILE224=00000224.TIF
,FILE225=00000225.TIF
,FILE226=00000226.TIF
,FILE227=00000227.TIF
,FILE228=00000228.TIF
,FILE229=00000229.TIF
,FILE230=00000230.TIF
,FILE231=00000231.TIF

FILE232=00000232.TIF
,FILE233=00000233.TIF
,FILE234=00000234.TIF
,FILE235=00000235.TIF
,FILE236=00000236.TIF
,FILE237=00000237.TIF
,FILE238=00000238.TIF
,FILE239=00000239.TIF
,FILE240=00000240.TIF
,FILE241=00000241.TIF
,FILE242=00000242.TIF
,FILE243=00000243.TIF
,FILE244=00000244.TIF
,FILE245=00000245.TIF
,FILE246=00000246.TIF
,FILE247=00000247.TIF
,FILE248=00000248.TIF
,FILE249=00000249.TIF
,FILE250=00000250.TIF
,FILE251=00000251.TIF

FILE252=00000252.TIF
,FILE253=00000253.TIF
,FILE254=00000254.TIF
,FILE255=00000255.TIF
,FILE256=00000256.TIF
,FILE257=00000257.TIF
,FILE258=00000258.TIF
,FILE259=00000259.TIF
,FILE260=00000260.TIF
,FILE261=00000261.TIF
,FILE262=00000262.TIF
,FILE263=00000263.TIF
,FILE264=00000264.TIF
,FILE265=00000265.TIF
,FILE266=00000266.TIF
,FILE267=00000267.TIF
,FILE268=00000268.TIF
,FILE269=00000269.TIF
,FILE270=00000270.TIF
,FILE271=00000271.TIF

FILE272=00000272.TIF
,FILE273=00000273.TIF
,FILE274=00000274.TIF
,FILE275=00000275.TIF
,FILE276=00000276.TIF
,FILE277=00000277.TIF
,FILE278=00000278.TIF
,FILE279=00000279.TIF
,FILE280=00000280.TIF
,FILE281=00000281.TIF
,FILE282=00000282.TIF
,FILE283=00000283.TIF
,FILE284=00000284.TIF
,FILE285=00000285.TIF
,FILE286=00000286.TIF
,FILE287=00000287.TIF
,FILE288=00000288.TIF
,FILE289=00000289.TIF
,FILE290=00000290.TIF
,FILE291=00000291.TIF

FILE292=00000292.TIF
,FILE293=00000293.TIF
,FILE294=00000294.TIF
,FILE295=00000295.TIF
,FILE296=00000296.TIF
,FILE297=00000297.TIF
,FILE298=00000298.TIF
,FILE299=00000299.TIF
,FILE300=00000300.TIF
,FILE301=00000301.TIF
,FILE302=00000302.TIF
,FILE303=00000303.TIF
,FILE304=00000304.TIF
,FILE305=00000305.TIF
,FILE306=00000306.TIF
,FILE307=00000307.TIF
,FILE308=00000308.TIF
,FILE309=00000309.TIF
,FILE310=00000310.TIF
,FILE311=00000311.TIF

FILE312=00000312.TIF
,FILE313=00000313.TIF
,FILE314=00000314.TIF
,FILE315=00000315.TIF
,FILE316=00000316.TIF
,FILE317=00000317.TIF
,FILE318=00000318.TIF
,FILE319=00000319.TIF
,FILE320=00000320.TIF
,FILE321=00000321.TIF
,FILE322=00000322.TIF
,FILE323=00000323.TIF
,FILE324=00000324.TIF
,FILE325=00000325.TIF
,FILE326=00000326.TIF
,FILE327=00000327.TIF
,FILE328=00000328.TIF
,FILE329=00000329.TIF
,FILE330=00000330.TIF
,FILE331=00000331.TIF

FILE332=00000332.TIF
,FILE333=00000333.TIF
,FILE334=00000334.TIF
,FILE335=00000335.TIF
,FILE336=00000336.TIF
,FILE337=00000337.TIF
,FILE338=00000338.TIF
,FILE339=00000339.TIF
,FILE340=00000340.TIF
,FILE341=00000341.TIF
,FILE342=00000342.TIF
,FILE343=00000343.TIF
,FILE344=00000344.TIF
,FILE345=00000345.TIF
,FILE346=00000346.TIF
,FILE347=00000347.TIF
,FILE348=00000348.TIF
,FILE349=00000349.TIF
,FILE350=00000350.TIF
,FILE351=00000351.TIF

FILE352=00000352.TIF
,FILE353=00000353.TIF
,FILE354=00000354.TIF
,FILE355=00000355.TIF
,FILE356=00000356.TIF
,FILE357=00000357.TIF
,FILE358=00000358.TIF
,FILE359=00000359.TIF
,FILE360=00000360.TIF
,FILE361=00000361.TIF
,FILE362=00000362.TIF
,FILE363=00000363.TIF
,FILE364=00000364.TIF
,FILE365=00000365.TIF
,FILE366=00000366.TIF
,FILE367=00000367.TIF
,FILE368=00000368.TIF
,FILE369=00000369.TIF
,FILE370=00000370.TIF
,FILE371=00000371.TIF

FILE372=00000372.TIF
,FILE373=00000373.TIF
,FILE374=00000374.TIF
,FILE375=00000375.TIF
,FILE376=00000376.TIF
,FILE377=00000377.TIF
,FILE378=00000378.TIF
,FILE379=00000379.TIF
,FILE380=00000380.TIF
,FILE381=00000381.TIF
,FILE382=00000382.TIF
,FILE383=00000383.TIF
,FILE384=00000384.TIF
,FILE385=00000385.TIF
,FILE386=00000386.TIF
,FILE387=00000387.TIF
,FILE388=00000388.TIF
,FILE389=00000389.TIF
,FILE390=00000390.TIF
,FILE391=00000391.TIF

FILE392=00000392.TIF
,FILE393=00000393.TIF
,FILE394=00000394.TIF
,FILE395=00000395.TIF
,FILE396=00000396.TIF
,FILE397=00000397.TIF
,FILE398=00000398.TIF
,FILE399=00000399.TIF
,FILE400=00000400.TIF
,FILE401=00000401.TIF
,FILE402=00000402.TIF
,FILE403=00000403.TIF
,FILE404=00000404.TIF
,FILE405=00000405.TIF
,FILE406=00000406.TIF
,FILE407=00000407.TIF
,FILE408=00000408.TIF
,FILE409=00000409.TIF
,FILE410=00000410.TIF
,FILE411=00000411.TIF

FILE412=00000412.TIF
,FILE413=00000413.TIF
,FILE414=00000414.TIF
,FILE415=00000415.TIF
,FILE416=00000416.TIF
,FILE417=00000417.TIF
,FILE418=00000418.TIF
,FILE419=00000419.TIF
,FILE420=00000420.TIF
,FILE421=00000421.TIF
,FILE422=00000422.TIF
,FILE423=00000423.TIF
,FILE424=00000424.TIF
,FILE425=00000425.TIF
,FILE426=00000426.TIF
,FILE427=00000427.TIF
,FILE428=00000428.TIF
,FILE429=00000429.TIF
,FILE430=00000430.TIF
,FILE431=00000431.TIF

FILE432=00000432.TIF
,FILE433=00000433.TIF
,FILE434=00000434.TIF
,FILE435=00000435.TIF
,FILE436=00000436.TIF
,FILE437=00000437.TIF
,FILE438=00000438.TIF
,FILE439=00000439.TIF
,FILE440=00000440.TIF
,FILE441=00000441.TIF
,FILE442=00000442.TIF
,FILE443=00000443.TIF
,FILE444=00000444.TIF
,FILE445=00000445.TIF
,FILE446=00000446.TIF
,FILE447=00000447.TIF
,FILE448=00000448.TIF
,FILE449=00000449.TIF
,FILE450=00000450.TIF
,FILE451=00000451.TIF

FILE452=00000452.TIF
,FILE453=00000453.TIF
,FILE454=00000454.TIF
,FILE455=00000455.TIF
,FILE456=00000456.TIF
,FILE457=00000457.TIF
,FILE458=00000458.TIF
,FILE459=00000459.TIF
,FILE460=00000460.TIF
,FILE461=00000461.TIF
,FILE462=00000462.TIF
,FILE463=00000463.TIF
,FILE464=00000464.TIF
,FILE465=00000465.TIF
,FILE466=00000466.TIF
,FILE467=00000467.TIF
,FILE468=00000468.TIF
,FILE469=00000469.TIF
,FILE470=00000470.TIF
,FILE471=00000471.TIF

FILE472=00000472.TIF
,FILE473=00000473.TIF
,FILE474=00000474.TIF
,FILE475=00000475.TIF
,FILE476=00000476.TIF
,FILE477=00000477.TIF
,FILE478=00000478.TIF
,FILE479=00000479.TIF
,FILE480=00000480.TIF
,FILE481=00000481.TIF
,FILE482=00000482.TIF
,FILE483=00000483.TIF
,FILE484=00000484.TIF
,FILE485=00000485.TIF
,FILE486=00000486.TIF
,FILE487=00000487.TIF
,FILE488=00000488.TIF
,FILE489=00000489.TIF
,FILE490=00000490.TIF
,FILE491=00000491.TIF

FILE492=00000492.TIF
,FILE493=00000493.TIF
,FILE494=00000494.TIF
,FILE495=00000495.TIF
,FILE496=00000496.TIF
,FILE497=00000497.TIF
,FILE498=00000498.TIF
,FILE499=00000499.TIF
,FILE500=00000500.TIF
,FILE501=00000501.TIF
,FILE502=00000502.TIF
,FILE503=00000503.TIF
,FILE504=00000504.TIF
,FILE505=00000505.TIF
,FILE506=00000506.TIF
,FILE507=00000507.TIF
,FILE508=00000508.TIF
,FILE509=00000509.TIF
,FILE510=00000510.TIF
,FILE511=00000511.TIF

FILE512=00000512.TIF
,FILE513=00000513.TIF
,FILE514=00000514.TIF
,FILE515=00000515.TIF
,FILE516=00000516.TIF
,FILE517=00000517.TIF
,FILE518=00000518.TIF
,FILE519=00000519.TIF
,FILE520=00000520.TIF
,FILE521=00000521.TIF
,FILE522=00000522.TIF
,FILE523=00000523.TIF
,FILE524=00000524.TIF
,FILE525=00000525.TIF
,FILE526=00000526.TIF
,FILE527=00000527.TIF
,FILE528=00000528.TIF
,FILE529=00000529.TIF
,FILE530=00000530.TIF
,FILE531=00000531.TIF

FILE532=00000532.TIF
,FILE533=00000533.TIF
,FILE534=00000534.TIF
,FILE535=00000535.TIF
,FILE536=00000536.TIF
,FILE537=00000537.TIF
,FILE538=00000538.TIF
,FILE539=00000539.TIF
,FILE540=00000540.TIF
,FILE541=00000541.TIF
,FILE542=00000542.TIF
,FILE543=00000543.TIF
,FILE544=00000544.TIF
,FILE545=00000545.TIF
,FILE546=00000546.TIF
,FILE547=00000547.TIF
,FILE548=00000548.TIF
,FILE549=00000549.TIF
,FILE550=00000550.TIF
,FILE551=00000551.TIF

FILE552=00000552.TIF
,FILE553=00000553.TIF
,FILE554=00000554.TIF
,FILE555=00000555.TIF
,FILE556=00000556.TIF
,FILE557=00000557.TIF
,FILE558=00000558.TIF
,FILE559=00000559.TIF
,FILE560=00000560.TIF
,FILE561=00000561.TIF
,FILE562=00000562.TIF
,FILE563=00000563.TIF
,FILE564=00000564.TIF
,FILE565=00000565.TIF
,FILE566=00000566.TIF
,FILE567=00000567.TIF
,FILE568=00000568.TIF
,FILE569=00000569.TIF
,FILE570=00000570.TIF
,FILE571=00000571.TIF

FILE572=00000572.TIF
,FILE573=00000573.TIF
,FILE574=00000574.TIF
,FILE575=00000575.TIF
,FILE576=00000576.TIF
,FILE577=00000577.TIF
,FILE578=00000578.TIF
,FILE579=00000579.TIF
,FILE580=00000580.TIF
,FILE581=00000581.TIF
,FILE582=00000582.TIF
,FILE583=00000583.TIF
,FILE584=00000584.TIF
,FILE585=00000585.TIF
,FILE586=00000586.TIF
,FILE587=00000587.TIF
,FILE588=00000588.TIF
,FILE589=00000589.TIF
,FILE590=00000590.TIF
,FILE591=00000591.TIF

FILE592=00000592.TIF
,FILE593=00000593.TIF
,FILE594=00000594.TIF
,FILE595=00000595.TIF
,FILE596=00000596.TIF
,FILE597=00000597.TIF
,FILE598=00000598.TIF
,FILE599=00000599.TIF
,FILE600=00000600.TIF
,FILE601=00000601.TIF
,FILE602=00000602.TIF
,FILE603=00000603.TIF
,FILE604=00000604.TIF
,FILE605=00000605.TIF
,FILE606=00000606.TIF
,FILE607=00000607.TIF
,FILE608=00000608.TIF
,FILE609=00000609.TIF
,FILE610=00000610.TIF
,FILE611=00000611.TIF

FILE612=00000612.TIF
,FILE613=00000613.TIF
,FILE614=00000614.TIF
,FILE615=00000615.TIF
,FILE616=00000616.TIF
,FILE617=00000617.TIF
,FILE618=00000618.TIF
,FILE619=00000619.TIF
,FILE620=00000620.TIF
,FILE621=00000621.TIF
,FILE622=00000622.TIF
,FILE623=00000623.TIF
,FILE624=00000624.TIF
,FILE625=00000625.TIF
,FILE626=00000626.TIF
,FILE627=00000627.TIF
,FILE628=00000628.TIF
,FILE629=00000629.TIF
,FILE630=00000630.TIF
,FILE631=00000631.TIF

FILE632=00000632.TIF
,FILE633=00000633.TIF
,FILE634=00000634.TIF
,FILE635=00000635.TIF
,FILE636=00000636.TIF
,FILE637=00000637.TIF
,FILE638=00000638.TIF
,FILE639=00000639.TIF
,FILE640=00000640.TIF
,FILE641=00000641.TIF
,FILE642=00000642.TIF
,FILE643=00000643.TIF
,FILE644=00000644.TIF
,FILE645=00000645.TIF
,FILE646=00000646.TIF
,FILE647=00000647.TIF
,FILE648=00000648.TIF
,FILE649=00000649.TIF
,FILE650=00000650.TIF
,FILE651=00000651.TIF

FILE652=00000652.TIF
,FILE653=00000653.TIF
,FILE654=00000654.TIF
,FILE655=00000655.TIF
,FILE656=00000656.TIF
,FILE657=00000657.TIF
,FILE658=00000658.TIF
,FILE659=00000659.TIF
,FILE660=00000660.TIF
,FILE661=00000661.TIF
,FILE662=00000662.TIF
,FILE663=00000663.TIF
,FILE664=00000664.TIF
,FILE665=00000665.TIF
,FILE666=00000666.TIF
,FILE667=00000667.TIF
,FILE668=00000668.TIF
,FILE669=00000669.TIF
,FILE670=00000670.TIF
,FILE671=00000671.TIF

FILE672=00000672.TIF
,FILE673=00000673.TIF
,FILE674=00000674.TIF
,FILE675=00000675.TIF
,FILE676=00000676.TIF
,FILE677=00000677.TIF
,FILE678=00000678.TIF
,FILE679=00000679.TIF
,FILE680=00000680.TIF
,FILE681=00000681.TIF
,FILE682=00000682.TIF
,FILE683=00000683.TIF
,FILE684=00000684.TIF
,FILE685=00000685.TIF
,FILE686=00000686.TIF
,FILE687=00000687.TIF
,FILE688=00000688.TIF
,FILE689=00000689.TIF
,FILE690=00000690.TIF
,FILE691=00000691.TIF

FILE692=00000692.TIF
,FILE693=00000693.TIF
,FILE694=00000694.TIF
,FILE695=00000695.TIF
,FILE696=00000696.TIF
,FILE697=00000697.TIF
,FILE698=00000698.TIF
,FILE699=00000699.TIF
,FILE700=00000700.TIF
,FILE701=00000701.TIF
,FILE702=00000702.TIF
,FILE703=00000703.TIF
,FILE704=00000704.TIF
,FILE705=00000705.TIF
,FILE706=00000706.TIF
,FILE707=00000707.TIF
,FILE708=00000708.TIF
,FILE709=00000709.TIF
,FILE710=00000710.TIF
,FILE711=00000711.TIF

FILE712=00000712.TIF
,FILE713=00000713.TIF
,FILE714=00000714.TIF
,FILE715=00000715.TIF
,FILE716=00000716.TIF
,FILE717=00000717.TIF
,FILE718=00000718.TIF
,FILE719=00000719.TIF
,FILE720=00000720.TIF
,FILE721=00000721.TIF
,FILE722=00000722.TIF
,FILE723=00000723.TIF
,FILE724=00000724.TIF
,FILE725=00000725.TIF
,FILE726=00000726.TIF
,FILE727=00000727.TIF
,FILE728=00000728.TIF
,FILE729=00000729.TIF
,FILE730=00000730.TIF
,FILE731=00000731.TIF

FILE732=00000732.TIF
,FILE733=00000733.TIF
,FILE734=00000734.TIF
,FILE735=00000735.TIF
,FILE736=00000736.TIF
,FILE737=00000737.TIF
,FILE738=00000738.TIF
,FILE739=00000739.TIF
,FILE740=00000740.TIF
,FILE741=00000741.TIF
,FILE742=00000742.TIF
,FILE743=00000743.TIF
,FILE744=00000744.TIF
,FILE745=00000745.TIF
,FILE746=00000746.TIF
,FILE747=00000747.TIF
,FILE748=00000748.TIF
,FILE749=00000749.TIF
,FILE750=00000750.TIF
,FILE751=00000751.TIF

FILE752=00000752.TIF
,FILE753=00000753.TIF
,FILE754=00000754.TIF
,FILE755=00000755.TIF
,FILE756=00000756.TIF
,FILE757=00000757.TIF
,FILE758=00000758.TIF
,FILE759=00000759.TIF
,FILE760=00000760.TIF
,FILE761=00000761.TIF
,FILE762=00000762.TIF
,FILE763=00000763.TIF
,FILE764=00000764.TIF
,FILE765=00000765.TIF
,FILE766=00000766.TIF
,FILE767=00000767.TIF
,FILE768=00000768.TIF
,FILE769=00000769.TIF
,FILE770=00000770.TIF
,FILE771=00000771.TIF

FILE772=00000772.TIF
,FILE773=00000773.TIF
,FILE774=00000774.TIF
,FILE775=00000775.TIF
,FILE776=00000776.TIF
,FILE777=00000777.TIF
,FILE778=00000778.TIF
,FILE779=00000779.TIF
,FILE780=00000780.TIF
,FILE781=00000781.TIF
,FILE782=00000782.TIF
,FILE783=00000783.TIF
,FILE784=00000784.TIF
,FILE785=00000785.TIF
,FILE786=00000786.TIF
,FILE787=00000787.TIF
,FILE788=00000788.TIF
,FILE789=00000789.TIF
,FILE790=00000790.TIF
,FILE791=00000791.TIF

FILE792=00000792.TIF
,FILE793=00000793.TIF
,FILE794=00000794.TIF
,FILE795=00000795.TIF
,FILE796=00000796.TIF
,FILE797=00000797.TIF
,FILE798=00000798.TIF
,FILE799=00000799.TIF
,FILE800=00000800.TIF
,FILE801=00000801.TIF
,FILE802=00000802.TIF
,FILE803=00000803.TIF
,FILE804=00000804.TIF
,FILE805=00000805.TIF
,FILE806=00000806.TIF
,FILE807=00000807.TIF
,FILE808=00000808.TIF
,FILE809=00000809.TIF
,FILE810=00000810.TIF
,FILE811=00000811.TIF

FILE812=00000812.TIF
,FILE813=00000813.TIF
,FILE814=00000814.TIF
,FILE815=00000815.TIF
,FILE816=00000816.TIF
,FILE817=00000817.TIF
,FILE818=00000818.TIF
,FILE819=00000819.TIF
,FILE820=00000820.TIF
,FILE821=00000821.TIF
,FILE822=00000822.TIF
,FILE823=00000823.TIF
,FILE824=00000824.TIF
,FILE825=00000825.TIF
,FILE826=00000826.TIF
,FILE827=00000827.TIF
,FILE828=00000828.TIF
,FILE829=00000829.TIF
,FILE830=00000830.TIF
,FILE831=00000831.TIF

FILE832=00000832.TIF
,FILE833=00000833.TIF
,FILE834=00000834.TIF
,FILE835=00000835.TIF
,FILE836=00000836.TIF
,FILE837=00000837.TIF
,FILE838=00000838.TIF
,FILE839=00000839.TIF
,FILE840=00000840.TIF
,FILE841=00000841.TIF
,FILE842=00000842.TIF
,FILE843=00000843.TIF
,FILE844=00000844.TIF
,FILE845=00000845.TIF
,FILE846=00000846.TIF
,FILE847=00000847.TIF
,FILE848=00000848.TIF
,FILE849=00000849.TIF
,FILE850=00000850.TIF
,FILE851=00000851.TIF

FILE852=00000852.TIF
,FILE853=00000853.TIF
,FILE854=00000854.TIF
,FILE855=00000855.TIF
,FILE856=00000856.TIF
,FILE857=00000857.TIF
,FILE858=00000858.TIF
,FILE859=00000859.TIF
,FILE860=00000860.TIF
,FILE861=00000861.TIF
,FILE862=00000862.TIF
,FILE863=00000863.TIF
,FILE864=00000864.TIF
,FILE865=00000865.TIF
,FILE866=00000866.TIF
,FILE867=00000867.TIF
,FILE868=00000868.TIF
,FILE869=00000869.TIF
,FILE870=00000870.TIF
,FILE871=00000871.TIF

FILE872=00000872.TIF
,FILE873=00000873.TIF
,FILE874=00000874.TIF
,FILE875=00000875.TIF
,FILE876=00000876.TIF
,FILE877=00000877.TIF
,FILE878=00000878.TIF
,FILE879=00000879.TIF
,FILE880=00000880.TIF
,FILE881=00000881.TIF
,FILE882=00000882.TIF
,FILE883=00000883.TIF
,FILE884=00000884.TIF
,FILE885=00000885.TIF
,FILE886=00000886.TIF
,FILE887=00000887.TIF
,FILE888=00000888.TIF
,FILE889=00000889.TIF
,FILE890=00000890.TIF
,FILE891=00000891.TIF

FILE892=00000892.TIF
,FILE893=00000893.TIF
,FILE894=00000894.TIF
,FILE895=00000895.TIF
,FILE896=00000896.TIF
,FILE897=00000897.TIF
,FILE898=00000898.TIF
,FILE899=00000899.TIF
,FILE900=00000900.TIF
,FILE901=00000901.TIF
,FILE902=00000902.TIF
,FILE903=00000903.TIF
,FILE904=00000904.TIF
,FILE905=00000905.TIF
,FILE906=00000906.TIF
,FILE907=00000907.TIF
,FILE908=00000908.TIF
,FILE909=00000909.TIF
,FILE910=00000910.TIF
,FILE911=00000911.TIF

FILE912=00000912.TIF
,FILE913=00000913.TIF
,FILE914=00000914.TIF
,FILE915=00000915.TIF
,FILE916=00000916.TIF
,FILE917=00000917.TIF
,FILE918=00000918.TIF
,FILE919=00000919.TIF
,FILE920=00000920.TIF
,FILE921=00000921.TIF
,FILE922=00000922.TIF
,FILE923=00000923.TIF
,FILE924=00000924.TIF
,FILE925=00000925.TIF
,FILE926=00000926.TIF
,FILE927=00000927.TIF
,FILE928=00000928.TIF
,FILE929=00000929.TIF
,FILE930=00000930.TIF
,FILE931=00000931.TIF

FILE932=00000932.TIF
,FILE933=00000933.TIF
,FILE934=00000934.TIF
,FILE935=00000935.TIF
,FILE936=00000936.TIF
,FILE937=00000937.TIF
,FILE938=00000938.TIF
,FILE939=00000939.TIF
,FILE940=00000940.TIF
,FILE941=00000941.TIF
,FILE942=00000942.TIF
,FILE943=00000943.TIF
,FILE944=00000944.TIF
,FILE945=00000945.TIF
,FILE946=00000946.TIF
,FILE947=00000947.TIF
,FILE948=00000948.TIF
,FILE949=00000949.TIF
,FILE950=00000950.TIF
,FILE951=00000951.TIF

FILE952=00000952.TIF
,FILE953=00000953.TIF
,FILE954=00000954.TIF
,FILE955=00000955.TIF
,FILE956=00000956.TIF
,FILE957=00000957.TIF
,FILE958=00000958.TIF
,FILE959=00000959.TIF
,FILE960=00000960.TIF
,FILE961=00000961.TIF
,FILE962=00000962.TIF
,FILE963=00000963.TIF
,FILE964=00000964.TIF
,FILE965=00000965.TIF
,FILE966=00000966.TIF
,FILE967=00000967.TIF
,FILE968=00000968.TIF
,FILE969=00000969.TIF
,FILE970=00000970.TIF
,FILE971=00000971.TIF

FILE972=00000972.TIF
,FILE973=00000973.TIF
,FILE974=00000974.TIF
,FILE975=00000975.TIF
,FILE976=00000976.TIF
,FILE977=00000977.TIF
,FILE978=00000978.TIF
,FILE979=00000979.TIF
,FILE980=00000980.TIF
,FILE981=00000981.TIF
,FILE982=00000982.TIF
,FILE983=00000983.TIF
,FILE984=00000984.TIF
,FILE985=00000985.TIF
,FILE986=00000986.TIF
,FILE987=00000987.TIF
,FILE988=00000988.TIF
,FILE989=00000989.TIF
,FILE990=00000990.TIF
,FILE991=00000991.TIF

FILE992=00000992.TIF
,FILE993=00000993.TIF
,FILE994=00000994.TIF
,FILE995=00000995.TIF
,FILE996=00000996.TIF
,FILE997=00000997.TIF
,FILE998=00000998.TIF
,FILE999=00000999.TIF
,FILE1000=00001000.TIF
,FILE1001=00001001.TIF
,FILE1002=00001002.TIF
,FILE1003=00001003.TIF
,FILE1004=00001004.TIF
,FILE1005=00001005.TIF
,FILE1006=00001006.TIF
,FILE1007=00001007.TIF
,FILE1008=00001008.TIF
,FILE1009=00001009.TIF
,FILE1010=00001010.TIF
,FILE1011=00001011.TIF

FILE1012=00001012.TIF
,FILE1013=00001013.TIF
,FILE1014=00001014.TIF
,FILE1015=00001015.TIF
,FILE1016=00001016.TIF
,FILE1017=00001017.TIF
,FILE1018=00001018.TIF
,FILE1019=00001019.TIF
,FILE1020=00001020.TIF
,FILE1021=00001021.TIF
,FILE1022=00001022.TIF
,FILE1023=00001023.TIF
,FILE1024=00001024.TIF
,FILE1025=00001025.TIF
,FILE1026=00001026.TIF
,FILE1027=00001027.TIF
,FILE1028=00001028.TIF
,FILE1029=00001029.TIF
,FILE1030=00001030.TIF
,FILE1031=00001031.TIF

FILE1032=00001032.TIF
,FILE1033=00001033.TIF
,FILE1034=00001034.TIF
,FILE1035=00001035.TIF
,FILE1036=00001036.TIF
,FILE1037=00001037.TIF
,FILE1038=00001038.TIF
,FILE1039=00001039.TIF
,FILE1040=00001040.TIF
,FILE1041=00001041.TIF
,FILE1042=00001042.TIF
,FILE1043=00001043.TIF
,FILE1044=00001044.TIF
,FILE1045=00001045.TIF
,FILE1046=00001046.TIF
,FILE1047=00001047.TIF
,FILE1048=00001048.TIF
,FILE1049=00001049.TIF
,FILE1050=00001050.TIF
,FILE1051=00001051.TIF

FILE1052=00001052.TIF
,FILE1053=00001053.TIF
,FILE1054=00001054.TIF
,FILE1055=00001055.TIF
,FILE1056=00001056.TIF
,FILE1057=00001057.TIF
,FILE1058=00001058.TIF
,FILE1059=00001059.TIF
,FILE1060=00001060.TIF
,FILE1061=00001061.TIF
,FILE1062=00001062.TIF
,FILE1063=00001063.TIF
,FILE1064=00001064.TIF
,FILE1065=00001065.TIF
,FILE1066=00001066.TIF
,FILE1067=00001067.TIF
,FILE1068=00001068.TIF
,FILE1069=00001069.TIF
,FILE1070=00001070.TIF
,FILE1071=00001071.TIF

FILE1072=00001072.TIF
,FILE1073=00001073.TIF
,FILE1074=00001074.TIF
,FILE1075=00001075.TIF
,FILE1076=00001076.TIF
,FILE1077=00001077.TIF
,FILE1078=00001078.TIF
,FILE1079=00001079.TIF
,FILE1080=00001080.TIF
,FILE1081=00001081.TIF
,FILE1082=00001082.TIF
,FILE1083=00001083.TIF
,FILE1084=00001084.TIF
,FILE1085=00001085.TIF
,FILE1086=00001086.TIF
,FILE1087=00001087.TIF
,FILE1088=00001088.TIF
,FILE1089=00001089.TIF
,FILE1090=00001090.TIF
,FILE1091=00001091.TIF

FILE1092=00001092.TIF
,FILE1093=00001093.TIF
,FILE1094=00001094.TIF
,FILE1095=00001095.TIF
,FILE1096=00001096.TIF
,FILE1097=00001097.TIF
,FILE1098=00001098.TIF
,FILE1099=00001099.TIF
,FILE1100=00001100.TIF
,FILE1101=00001101.TIF
,FILE1102=00001102.TIF
,FILE1103=00001103.TIF
,FILE1104=00001104.TIF
,FILE1105=00001105.TIF
,FILE1106=00001106.TIF
,FILE1107=00001107.TIF
,FILE1108=00001108.TIF
,FILE1109=00001109.TIF
,FILE1110=00001110.TIF
,FILE1111=00001111.TIF

FILE1112=00001112.TIF
,FILE1113=00001113.TIF
,FILE1114=00001114.TIF
,FILE1115=00001115.TIF
,FILE1116=00001116.TIF
,FILE1117=00001117.TIF
,FILE1118=00001118.TIF
,FILE1119=00001119.TIF
,FILE1120=00001120.TIF
,FILE1121=00001121.TIF
,FILE1122=00001122.TIF
,FILE1123=00001123.TIF
,FILE1124=00001124.TIF
,FILE1125=00001125.TIF
,FILE1126=00001126.TIF
,FILE1127=00001127.TIF
,FILE1128=00001128.TIF
,FILE1129=00001129.TIF
,FILE1130=00001130.TIF
,FILE1131=00001131.TIF

FILE1132=00001132.TIF
,FILE1133=00001133.TIF
,FILE1134=00001134.TIF
,FILE1135=00001135.TIF
,FILE1136=00001136.TIF
,FILE1137=00001137.TIF
,FILE1138=00001138.TIF
,FILE1139=00001139.TIF
,FILE1140=00001140.TIF
,FILE1141=00001141.TIF
,FILE1142=00001142.TIF
,FILE1143=00001143.TIF
,FILE1144=00001144.TIF
,FILE1145=00001145.TIF
,FILE1146=00001146.TIF
,FILE1147=00001147.TIF
,FILE1148=00001148.TIF
,FILE1149=00001149.TIF
,FILE1150=00001150.TIF
,FILE1151=00001151.TIF

FILE1152=00001152.TIF
,FILE1153=00001153.TIF
,FILE1154=00001154.TIF
,FILE1155=00001155.TIF
,FILE1156=00001156.TIF
,FILE1157=00001157.TIF
,FILE1158=00001158.TIF
,FILE1159=00001159.TIF
,FILE1160=00001160.TIF
,FILE1161=00001161.TIF
,FILE1162=00001162.TIF
,FILE1163=00001163.TIF
,FILE1164=00001164.TIF
,FILE1165=00001165.TIF
,FILE1166=00001166.TIF
,FILE1167=00001167.TIF
,FILE1168=00001168.TIF
,FILE1169=00001169.TIF
,FILE1170=00001170.TIF
,FILE1171=00001171.TIF

FILE1172=00001172.TIF
,FILE1173=00001173.TIF
,FILE1174=00001174.TIF
,FILE1175=00001175.TIF
,FILE1176=00001176.TIF
,FILE1177=00001177.TIF
,FILE1178=00001178.TIF
,FILE1179=00001179.TIF
,FILE1180=00001180.TIF
,FILE1181=00001181.TIF
,FILE1182=00001182.TIF
,FILE1183=00001183.TIF
,FILE1184=00001184.TIF
,FILE1185=00001185.TIF
,FILE1186=00001186.TIF
,FILE1187=00001187.TIF
,FILE1188=00001188.TIF
,FILE1189=00001189.TIF
,FILE1190=00001190.TIF
,FILE1191=00001191.TIF

FILE1192=00001192.TIF
,FILE1193=00001193.TIF
,FILE1194=00001194.TIF
,FILE1195=00001195.TIF
,FILE1196=00001196.TIF
,FILE1197=00001197.TIF
,FILE1198=00001198.TIF
,FILE1199=00001199.TIF
,FILE1200=00001200.TIF
,FILE1201=00001201.TIF
,FILE1202=00001202.TIF
,FILE1203=00001203.TIF
,FILE1204=00001204.TIF
,FILE1205=00001205.TIF
,FILE1206=00001206.TIF
,FILE1207=00001207.TIF
,FILE1208=00001208.TIF
,FILE1209=00001209.TIF
,FILE1210=00001210.TIF
,FILE1211=00001211.TIF

FILE1212=00001212.TIF
,FILE1213=00001213.TIF
,FILE1214=00001214.TIF
,FILE1215=00001215.TIF
,FILE1216=00001216.TIF
,FILE1217=00001217.TIF
,FILE1218=00001218.TIF
,FILE1219=00001219.TIF
,FILE1220=00001220.TIF
,FILE1221=00001221.TIF
,FILE1222=00001222.TIF
,FILE1223=00001223.TIF
,FILE1224=00001224.TIF
,FILE1225=00001225.TIF
,FILE1226=00001226.TIF
,FILE1227=00001227.TIF
,FILE1228=00001228.TIF
,FILE1229=00001229.TIF
,FILE1230=00001230.TIF
,FILE1231=00001231.TIF

FILE1232=00001232.TIF
,FILE1233=00001233.TIF
,FILE1234=00001234.TIF
,FILE1235=00001235.TIF
,FILE1236=00001236.TIF
,FILE1237=00001237.TIF
,FILE1238=00001238.TIF
,FILE1239=00001239.TIF
,FILE1240=00001240.TIF
,FILE1241=00001241.TIF
,FILE1242=00001242.TIF
,FILE1243=00001243.TIF
,FILE1244=00001244.TIF
,FILE1245=00001245.TIF
,FILE1246=00001246.TIF
,FILE1247=00001247.TIF
,FILE1248=00001248.TIF
,FILE1249=00001249.TIF
,FILE1250=00001250.TIF
,FILE1251=00001251.TIF

FILE1252=00001252.TIF
,FILE1253=00001253.TIF
,FILE1254=00001254.TIF
,FILE1255=00001255.TIF
,FILE1256=00001256.TIF
,FILE1257=00001257.TIF
,FILE1258=00001258.TIF
,FILE1259=00001259.TIF
,FILE1260=00001260.TIF
,FILE1261=00001261.TIF
,FILE1262=00001262.TIF
,FILE1263=00001263.TIF
,FILE1264=00001264.TIF
,FILE1265=00001265.TIF
,FILE1266=00001266.TIF
,FILE1267=00001267.TIF
,FILE1268=00001268.TIF
,FILE1269=00001269.TIF
,FILE1270=00001270.TIF
,FILE1271=00001271.TIF

FILE1272=00001272.TIF
,FILE1273=00001273.TIF
,FILE1274=00001274.TIF
,FILE1275=00001275.TIF
,FILE1276=00001276.TIF
,FILE1277=00001277.TIF
,FILE1278=00001278.TIF
,FILE1279=00001279.TIF
,FILE1280=00001280.TIF
,FILE1281=00001281.TIF
,FILE1282=00001282.TIF
,FILE1283=00001283.TIF
,FILE1284=00001284.TIF
,FILE1285=00001285.TIF
,FILE1286=00001286.TIF
,FILE1287=00001287.TIF
,FILE1288=00001288.TIF
,FILE1289=00001289.TIF
,FILE1290=00001290.TIF
,FILE1291=00001291.TIF

FILE1292=00001292.TIF
,FILE1293=00001293.TIF
,FILE1294=00001294.TIF
,FILE1295=00001295.TIF
,FILE1296=00001296.TIF
,FILE1297=00001297.TIF
,FILE1298=00001298.TIF
,FILE1299=00001299.TIF
,FILE1300=00001300.TIF
,FILE1301=00001301.TIF
,FILE1302=00001302.TIF
,FILE1303=00001303.TIF
,FILE1304=00001304.TIF
,FILE1305=00001305.TIF
,FILE1306=00001306.TIF
,FILE1307=00001307.TIF
,FILE1308=00001308.TIF
,FILE1309=00001309.TIF
,FILE1310=00001310.TIF
,FILE1311=00001311.TIF

FILE1312=00001312.TIF
,FILE1313=00001313.TIF
,FILE1314=00001314.TIF
,FILE1315=00001315.TIF
,FILE1316=00001316.TIF
,FILE1317=00001317.TIF
,FILE1318=00001318.TIF
,FILE1319=00001319.TIF
,FILE1320=00001320.TIF
,FILE1321=00001321.TIF
,FILE1322=00001322.TIF
,FILE1323=00001323.TIF
,FILE1324=00001324.TIF
,FILE1325=00001325.TIF
,FILE1326=00001326.TIF
,FILE1327=00001327.TIF
,FILE1328=00001328.TIF
,FILE1329=00001329.TIF
,FILE1330=00001330.TIF
,FILE1331=00001331.TIF

FILE1332=00001332.TIF
,FILE1333=00001333.TIF
,FILE1334=00001334.TIF
,FILE1335=00001335.TIF
,FILE1336=00001336.TIF
,FILE1337=00001337.TIF
,FILE1338=00001338.TIF
,FILE1339=00001339.TIF
,FILE1340=00001340.TIF
,FILE1341=00001341.TIF
,FILE1342=00001342.TIF
,FILE1343=00001343.TIF
,FILE1344=00001344.TIF
,FILE1345=00001345.TIF
,FILE1346=00001346.TIF
,FILE1347=00001347.TIF
,FILE1348=00001348.TIF
,FILE1349=00001349.TIF
,FILE1350=00001350.TIF
,FILE1351=00001351.TIF

FILE1352=00001352.TIF
,FILE1353=00001353.TIF
,FILE1354=00001354.TIF
,FILE1355=00001355.TIF
,FILE1356=00001356.TIF
,FILE1357=00001357.TIF
,FILE1358=00001358.TIF
,FILE1359=00001359.TIF
,FILE1360=00001360.TIF
,FILE1361=00001361.TIF
,FILE1362=00001362.TIF
,FILE1363=00001363.TIF
,FILE1364=00001364.TIF
,FILE1365=00001365.TIF
,FILE1366=00001366.TIF
,FILE1367=00001367.TIF
,FILE1368=00001368.TIF
,FILE1369=00001369.TIF
,FILE1370=00001370.TIF
,FILE1371=00001371.TIF

FILE1372=00001372.TIF
,FILE1373=00001373.TIF
,FILE1374=00001374.TIF
,FILE1375=00001375.TIF
,FILE1376=00001376.TIF
,FILE1377=00001377.TIF
,FILE1378=00001378.TIF
,FILE1379=00001379.TIF
,FILE1380=00001380.TIF
,FILE1381=00001381.TIF
,FILE1382=00001382.TIF
,FILE1383=00001383.TIF
,FILE1384=00001384.TIF
,FILE1385=00001385.TIF
,FILE1386=00001386.TIF
,FILE1387=00001387.TIF
,FILE1388=00001388.TIF
,FILE1389=00001389.TIF
,FILE1390=00001390.TIF
,FILE1391=00001391.TIF

FILE1392=00001392.TIF
,FILE1393=00001393.TIF
,FILE1394=00001394.TIF
,FILE1395=00001395.TIF
,FILE1396=00001396.TIF
,FILE1397=00001397.TIF
,FILE1398=00001398.TIF
,FILE1399=00001399.TIF
,FILE1400=00001400.TIF
,FILE1401=00001401.TIF
,FILE1402=00001402.TIF
,FILE1403=00001403.TIF
,FILE1404=00001404.TIF
,FILE1405=00001405.TIF
,FILE1406=00001406.TIF
,FILE1407=00001407.TIF
,FILE1408=00001408.TIF
,FILE1409=00001409.TIF
,FILE1410=00001410.TIF
,FILE1411=00001411.TIF

FILE1412=00001412.TIF
,FILE1413=00001413.TIF
,FILE1414=00001414.TIF
,FILE1415=00001415.TIF
,FILE1416=00001416.TIF
,FILE1417=00001417.TIF
,FILE1418=00001418.TIF
,FILE1419=00001419.TIF
,FILE1420=00001420.TIF
,FILE1421=00001421.TIF
,FILE1422=00001422.TIF
,FILE1423=00001423.TIF
,FILE1424=00001424.TIF
,FILE1425=00001425.TIF
,FILE1426=00001426.TIF
,FILE1427=00001427.TIF
,FILE1428=00001428.TIF
,FILE1429=00001429.TIF
,FILE1430=00001430.TIF
,FILE1431=00001431.TIF

FILE1432=00001432.TIF
,FILE1433=00001433.TIF
,FILE1434=00001434.TIF
,FILE1435=00001435.TIF
,FILE1436=00001436.TIF
,FILE1437=00001437.TIF
,FILE1438=00001438.TIF
,FILE1439=00001439.TIF
,FILE1440=00001440.TIF
,FILE1441=00001441.TIF
,FILE1442=00001442.TIF
,FILE1443=00001443.TIF
,FILE1444=00001444.TIF
,FILE1445=00001445.TIF
,FILE1446=00001446.TIF
,FILE1447=00001447.TIF
,FILE1448=00001448.TIF
,FILE1449=00001449.TIF
,FILE1450=00001450.TIF
,FILE1451=00001451.TIF

FILE1452=00001452.TIF
,FILE1453=00001453.TIF
,FILE1454=00001454.TIF
,FILE1455=00001455.TIF
,FILE1456=00001456.TIF
,FILE1457=00001457.TIF
,FILE1458=00001458.TIF
,FILE1459=00001459.TIF
,FILE1460=00001460.TIF
,FILE1461=00001461.TIF
,FILE1462=00001462.TIF
,FILE1463=00001463.TIF
,FILE1464=00001464.TIF
,FILE1465=00001465.TIF
,FILE1466=00001466.TIF
,FILE1467=00001467.TIF
,FILE1468=00001468.TIF
,FILE1469=00001469.TIF
,FILE1470=00001470.TIF
,FILE1471=00001471.TIF

FILE1472=00001472.TIF
,FILE1473=00001473.TIF
,FILE1474=00001474.TIF
,FILE1475=00001475.TIF
,FILE1476=00001476.TIF
,FILE1477=00001477.TIF
,FILE1478=00001478.TIF
,FILE1479=00001479.TIF
,FILE1480=00001480.TIF
,FILE1481=00001481.TIF
,FILE1482=00001482.TIF
,FILE1483=00001483.TIF
,FILE1484=00001484.TIF
,FILE1485=00001485.TIF
,FILE1486=00001486.TIF
,FILE1487=00001487.TIF
,FILE1488=00001488.TIF
,FILE1489=00001489.TIF
,FILE1490=00001490.TIF
,FILE1491=00001491.TIF

FILE1492=00001492.TIF
,FILE1493=00001493.TIF
,FILE1494=00001494.TIF
,FILE1495=00001495.TIF
,FILE1496=00001496.TIF
,FILE1497=00001497.TIF
,FILE1498=00001498.TIF
,FILE1499=00001499.TIF
,FILE1500=00001500.TIF
,FILE1501=00001501.TIF
,FILE1502=00001502.TIF
,FILE1503=00001503.TIF
,FILE1504=00001504.TIF
,FILE1505=00001505.TIF
,FILE1506=00001506.TIF
,FILE1507=00001507.TIF
,FILE1508=00001508.TIF
,FILE1509=00001509.TIF
,FILE1510=00001510.TIF
,FILE1511=00001511.TIF

FILE1512=00001512.TIF
,FILE1513=00001513.TIF
,FILE1514=00001514.TIF
,FILE1515=00001515.TIF
,FILE1516=00001516.TIF
,FILE1517=00001517.TIF
,FILE1518=00001518.TIF
,FILE1519=00001519.TIF
,FILE1520=00001520.TIF
,FILE1521=00001521.TIF
,FILE1522=00001522.TIF
,FILE1523=00001523.TIF
,FILE1524=00001524.TIF
,FILE1525=00001525.TIF
,FILE1526=00001526.TIF
,FILE1527=00001527.TIF
,FILE1528=00001528.TIF
,FILE1529=00001529.TIF
,FILE1530=00001530.TIF
,FILE1531=00001531.TIF

FILE1532=00001532.TIF
,FILE1533=00001533.TIF
,FILE1534=00001534.TIF
,FILE1535=00001535.TIF
,FILE1536=00001536.TIF
,FILE1537=00001537.TIF
,FILE1538=00001538.TIF
,FILE1539=00001539.TIF
,FILE1540=00001540.TIF
,FILE1541=00001541.TIF
,FILE1542=00001542.TIF
,FILE1543=00001543.TIF
,FILE1544=00001544.TIF
,FILE1545=00001545.TIF
,FILE1546=00001546.TIF
,FILE1547=00001547.TIF
,FILE1548=00001548.TIF
,FILE1549=00001549.TIF
,FILE1550=00001550.TIF
,FILE1551=00001551.TIF

FILE1552=00001552.TIF
,FILE1553=00001553.TIF
,FILE1554=00001554.TIF
,FILE1555=00001555.TIF
,FILE1556=00001556.TIF
,FILE1557=00001557.TIF
,FILE1558=00001558.TIF
,FILE1559=00001559.TIF
,FILE1560=00001560.TIF
,FILE1561=00001561.TIF
,FILE1562=00001562.TIF
,FILE1563=00001563.TIF
,FILE1564=00001564.TIF
,FILE1565=00001565.TIF
,FILE1566=00001566.TIF
,FILE1567=00001567.TIF
,FILE1568=00001568.TIF
,FILE1569=00001569.TIF
,FILE1570=00001570.TIF
,FILE1571=00001571.TIF

FILE1572=00001572.TIF
,FILE1573=00001573.TIF
,FILE1574=00001574.TIF
,FILE1575=00001575.TIF
,FILE1576=00001576.TIF
,FILE1577=00001577.TIF
,FILE1578=00001578.TIF
,FILE1579=00001579.TIF
,FILE1580=00001580.TIF
,FILE1581=00001581.TIF
,FILE1582=00001582.TIF
,FILE1583=00001583.TIF
,FILE1584=00001584.TIF
,FILE1585=00001585.TIF
,FILE1586=00001586.TIF
,FILE1587=00001587.TIF
,FILE1588=00001588.TIF
,FILE1589=00001589.TIF
,FILE1590=00001590.TIF
,FILE1591=00001591.TIF

FILE1592=00001592.TIF
,FILE1593=00001593.TIF
,FILE1594=00001594.TIF
,FILE1595=00001595.TIF
,FILE1596=00001596.TIF
,FILE1597=00001597.TIF
,FILE1598=00001598.TIF
,FILE1599=00001599.TIF
,FILE1600=00001600.TIF
,FILE1601=00001601.TIF
,FILE1602=00001602.TIF
,FILE1603=00001603.TIF
,FILE1604=00001604.TIF
,FILE1605=00001605.TIF
,FILE1606=00001606.TIF
,FILE1607=00001607.TIF
,FILE1608=00001608.TIF
,FILE1609=00001609.TIF
,FILE1610=00001610.TIF
,FILE1611=00001611.TIF

FILE1612=00001612.TIF
,FILE1613=00001613.TIF
,FILE1614=00001614.TIF
,FILE1615=00001615.TIF
,FILE1616=00001616.TIF
,FILE1617=00001617.TIF
,FILE1618=00001618.TIF
,FILE1619=00001619.TIF
,FILE1620=00001620.TIF
,FILE1621=00001621.TIF
,FILE1622=00001622.TIF
,FILE1623=00001623.TIF
,FILE1624=00001624.TIF
,FILE1625=00001625.TIF
,FILE1626=00001626.TIF
,FILE1627=00001627.TIF
,FILE1628=00001628.TIF
,FILE1629=00001629.TIF
,FILE1630=00001630.TIF
,FILE1631=00001631.TIF

FILE1632=00001632.TIF
,FILE1633=00001633.TIF
,FILE1634=00001634.TIF
,FILE1635=00001635.TIF
,FILE1636=00001636.TIF
,FILE1637=00001637.TIF
,FILE1638=00001638.TIF
,FILE1639=00001639.TIF
,FILE1640=00001640.TIF
,FILE1641=00001641.TIF
,FILE1642=00001642.TIF
,FILE1643=00001643.TIF
,FILE1644=00001644.TIF
,FILE1645=00001645.TIF
,FILE1646=00001646.TIF
,FILE1647=00001647.TIF
,FILE1648=00001648.TIF
,FILE1649=00001649.TIF
,FILE1650=00001650.TIF
,FILE1651=00001651.TIF

FILE1652=00001652.TIF
,FILE1653=00001653.TIF
,FILE1654=00001654.TIF
,FILE1655=00001655.TIF
,FILE1656=00001656.TIF
,FILE1657=00001657.TIF
,FILE1658=00001658.TIF
,FILE1659=00001659.TIF
,FILE1660=00001660.TIF
,FILE1661=00001661.TIF
,FILE1662=00001662.TIF
,FILE1663=00001663.TIF
,FILE1664=00001664.TIF
,FILE1665=00001665.TIF
,FILE1666=00001666.TIF
,FILE1667=00001667.TIF
,FILE1668=00001668.TIF
,FILE1669=00001669.TIF
,FILE1670=00001670.TIF
,FILE1671=00001671.TIF

FILE1672=00001672.TIF
,FILE1673=00001673.TIF
,FILE1674=00001674.TIF
,FILE1675=00001675.TIF
,FILE1676=00001676.TIF
,FILE1677=00001677.TIF
,FILE1678=00001678.TIF
,FILE1679=00001679.TIF
,FILE1680=00001680.TIF
,FILE1681=00001681.TIF
,FILE1682=00001682.TIF
,FILE1683=00001683.TIF
,FILE1684=00001684.TIF
,FILE1685=00001685.TIF
,FILE1686=00001686.TIF
,FILE1687=00001687.TIF
,FILE1688=00001688.TIF
,FILE1689=00001689.TIF
,FILE1690=00001690.TIF
,FILE1691=00001691.TIF

FILE1692=00001692.TIF
,FILE1693=00001693.TIF
,FILE1694=00001694.TIF
,FILE1695=00001695.TIF
,FILE1696=00001696.TIF
,FILE1697=00001697.TIF
,FILE1698=00001698.TIF
,FILE1699=00001699.TIF
,FILE1700=00001700.TIF
,FILE1701=00001701.TIF
,FILE1702=00001702.TIF
,FILE1703=00001703.TIF
,FILE1704=00001704.TIF
,FILE1705=00001705.TIF
,FILE1706=00001706.TIF
,FILE1707=00001707.TIF
,FILE1708=00001708.TIF
,FILE1709=00001709.TIF
,FILE1710=00001710.TIF
,FILE1711=00001711.TIF

FILE1712=00001712.TIF
,FILE1713=00001713.TIF
,FILE1714=00001714.TIF
,FILE1715=00001715.TIF
,FILE1716=00001716.TIF
,FILE1717=00001717.TIF
,FILE1718=00001718.TIF
,FILE1719=00001719.TIF
,FILE1720=00001720.TIF
,FILE1721=00001721.TIF
,FILE1722=00001722.TIF
,FILE1723=00001723.TIF
,FILE1724=00001724.TIF
,FILE1725=00001725.TIF
,FILE1726=00001726.TIF
,FILE1727=00001727.TIF
,FILE1728=00001728.TIF
,FILE1729=00001729.TIF
,FILE1730=00001730.TIF
,FILE1731=00001731.TIF

```
FILE1732=00001732.TIF
,FILE1733=00001733.TIF
,FILE1734=00001734.TIF
,FILE1735=00001735.TIF
,FILE1736=00001736.TIF
,FILE1737=00001737.TIF
,FILE1738=00001738.TIF
,FILE1739=00001739.TIF
,FILE1740=00001740.TIF
,FILE1741=00001741.TIF
,FILE1742=00001742.TIF
,FILE1743=00001743.TIF
,FILE1744=00001744.TIF
,FILE1745=00001745.TIF
,FILE1746=00001746.TIF
,FILE1747=00001747.TIF
,FILE1748=00001748.TIF
,FILE1749=00001749.TIF
,FILE1750=00001750.TIF
,FILE1751=00001751.TIF
```

FILE1752=00001752.TIF
,FILE1753=00001753.TIF
,FILE1754=00001754.TIF
,FILE1755=00001755.TIF
,FILE1756=00001756.TIF
,FILE1757=00001757.TIF
,FILE1758=00001758.TIF
,FILE1759=00001759.TIF
,FILE1760=00001760.TIF
,FILE1761=00001761.TIF
,FILE1762=00001762.TIF
,FILE1763=00001763.TIF
,FILE1764=00001764.TIF
,FILE1765=00001765.TIF
,FILE1766=00001766.TIF
,FILE1767=00001767.TIF
,FILE1768=00001768.TIF
,FILE1769=00001769.TIF
,FILE1770=00001770.TIF
,FILE1771=00001771.TIF

FILE1772=00001772.TIF
,FILE1773=00001773.TIF
,FILE1774=00001774.TIF
,FILE1775=00001775.TIF
,FILE1776=00001776.TIF
,FILE1777=00001777.TIF
,FILE1778=00001778.TIF
,FILE1779=00001779.TIF
,FILE1780=00001780.TIF
,FILE1781=00001781.TIF
,FILE1782=00001782.TIF
,FILE1783=00001783.TIF
,FILE1784=00001784.TIF
,FILE1785=00001785.TIF
,FILE1786=00001786.TIF
,FILE1787=00001787.TIF
,FILE1788=00001788.TIF
,FILE1789=00001789.TIF
,FILE1790=00001790.TIF
,FILE1791=00001791.TIF

FILE1792=00001792.TIF
,FILE1793=00001793.TIF
,FILE1794=00001794.TIF
,FILE1795=00001795.TIF
,FILE1796=00001796.TIF
,FILE1797=00001797.TIF
,FILE1798=00001798.TIF
,FILE1799=00001799.TIF
,FILE1800=00001800.TIF
,FILE1801=00001801.TIF
,FILE1802=00001802.TIF
,FILE1803=00001803.TIF
,FILE1804=00001804.TIF
,FILE1805=00001805.TIF
,FILE1806=00001806.TIF
,FILE1807=00001807.TIF
,FILE1808=00001808.TIF
,FILE1809=00001809.TIF
,FILE1810=00001810.TIF
,FILE1811=00001811.TIF

FILE1812=00001812.TIF
,FILE1813=00001813.TIF
,FILE1814=00001814.TIF
,FILE1815=00001815.TIF
,FILE1816=00001816.TIF
,FILE1817=00001817.TIF
,FILE1818=00001818.TIF
,FILE1819=00001819.TIF
,FILE1820=00001820.TIF
,FILE1821=00001821.TIF
,FILE1822=00001822.TIF
,FILE1823=00001823.TIF
,FILE1824=00001824.TIF
,FILE1825=00001825.TIF
,FILE1826=00001826.TIF
,FILE1827=00001827.TIF
,FILE1828=00001828.TIF
,FILE1829=00001829.TIF
,FILE1830=00001830.TIF
,FILE1831=00001831.TIF

FILE1832=00001832.TIF
,FILE1833=00001833.TIF
,FILE1834=00001834.TIF
,FILE1835=00001835.TIF
,FILE1836=00001836.TIF
,FILE1837=00001837.TIF
,FILE1838=00001838.TIF
,FILE1839=00001839.TIF
,FILE1840=00001840.TIF
,FILE1841=00001841.TIF
,FILE1842=00001842.TIF
,FILE1843=00001843.TIF
,FILE1844=00001844.TIF
,FILE1845=00001845.TIF
,FILE1846=00001846.TIF
,FILE1847=00001847.TIF
,FILE1848=00001848.TIF
,FILE1849=00001849.TIF
,FILE1850=00001850.TIF
,FILE1851=00001851.TIF

FILE1852=00001852.TIF
,FILE1853=00001853.TIF
,FILE1854=00001854.TIF
,FILE1855=00001855.TIF
,FILE1856=00001856.TIF
,FILE1857=00001857.TIF
,FILE1858=00001858.TIF
,FILE1859=00001859.TIF
,FILE1860=00001860.TIF
,FILE1861=00001861.TIF
,FILE1862=00001862.TIF
,FILE1863=00001863.TIF
,FILE1864=00001864.TIF
,FILE1865=00001865.TIF
,FILE1866=00001866.TIF
,FILE1867=00001867.TIF
,FILE1868=00001868.TIF
,FILE1869=00001869.TIF
,FILE1870=00001870.TIF
,FILE1871=00001871.TIF

FILE1872=00001872.TIF
,FILE1873=00001873.TIF
,FILE1874=00001874.TIF
,FILE1875=00001875.TIF
,FILE1876=00001876.TIF
,FILE1877=00001877.TIF
,FILE1878=00001878.TIF
,FILE1879=00001879.TIF
,FILE1880=00001880.TIF
,FILE1881=00001881.TIF
,FILE1882=00001882.TIF
,FILE1883=00001883.TIF
,FILE1884=00001884.TIF
,FILE1885=00001885.TIF
,FILE1886=00001886.TIF
,FILE1887=00001887.TIF
,FILE1888=00001888.TIF
,FILE1889=00001889.TIF
,FILE1890=00001890.TIF
,FILE1891=00001891.TIF

FILE1892=00001892.TIF
,FILE1893=00001893.TIF
,FILE1894=00001894.TIF
,FILE1895=00001895.TIF
,FILE1896=00001896.TIF
,FILE1897=00001897.TIF
,FILE1898=00001898.TIF
,FILE1899=00001899.TIF
,FILE1900=00001900.TIF
,FILE1901=00001901.TIF
,FILE1902=00001902.TIF
,FILE1903=00001903.TIF
,FILE1904=00001904.TIF
,FILE1905=00001905.TIF
,FILE1906=00001906.TIF
,FILE1907=00001907.TIF
,FILE1908=00001908.TIF
,FILE1909=00001909.TIF
,FILE1910=00001910.TIF
,FILE1911=00001911.TIF

FILE1912=00001912.TIF
,FILE1913=00001913.TIF
,FILE1914=00001914.TIF
,FILE1915=00001915.TIF
,FILE1916=00001916.TIF
,FILE1917=00001917.TIF
,FILE1918=00001918.TIF
,FILE1919=00001919.TIF
,FILE1920=00001920.TIF
,FILE1921=00001921.TIF
,FILE1922=00001922.TIF
,FILE1923=00001923.TIF
,FILE1924=00001924.TIF
,FILE1925=00001925.TIF
,FILE1926=00001926.TIF
,FILE1927=00001927.TIF
,FILE1928=00001928.TIF
,FILE1929=00001929.TIF
,FILE1930=00001930.TIF
,FILE1931=00001931.TIF

FILE1932=00001932.TIF
,FILE1933=00001933.TIF
,FILE1934=00001934.TIF
,FILE1935=00001935.TIF
,FILE1936=00001936.TIF
,FILE1937=00001937.TIF
,FILE1938=00001938.TIF
,FILE1939=00001939.TIF
,FILE1940=00001940.TIF
,FILE1941=00001941.TIF
,FILE1942=00001942.TIF
,FILE1943=00001943.TIF
,FILE1944=00001944.TIF
,FILE1945=00001945.TIF
,FILE1946=00001946.TIF
,FILE1947=00001947.TIF
,FILE1948=00001948.TIF
,